חסידות · ברסלב · ליקוטי הלכות

ליקוטי הלכות - חושן משפט ב

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ליקוטי הלכות - חושן משפט ב

מקור הטקסט: אור ברסלב

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ליקוטי-הלכות-חושן-משפט-ב/
הקובץ נוצר ב־15 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

ליקוטי הלכות חושן משפט חלק א 5
מתנה ומתנת שכיב מרע א 5
מתנה ומתנת שכיב מרע ב 7
מתנה ומתנת שכיב מרע ג 10
מתנה ומתנת שכיב מרע ד 22
מתנה ה 51
אבידה ומציאה 108
מתנה ב 118
מתנה ג 123
אבידה ומציאה א 125
אבידה ומציאה ב 131
אבידה ומציאה ג 136
פריקה וטעינה א 151
פריקה וטעינה א 153
פריקה וטעינה ב 156
פריקה וטעינה ד 158
הפקר ונכסי הגר א 200
הפקר ונכסי הגר ב 202
הפקר ונכסי הגר ג 205
הפקר ונכסי הגר ד 209
נחלות א 246
נחלות ב 250
נחלות ג 254
נחלות ד 259
אפטרופוס א 280
אפוטרופוס ב 282
אפוטרופוס ג 292
פקדון וד' שומרים א 304
פקדון וד' שומרים ב 306
פקדון וד' שומרים ג 309
פקדון וד' שומרים ד 323
פקדון וד' שומרים ה 351
אומנין א 361
שכירות פועלים א 369
חכירות וקבלנות א 388
שומר שכר ב 388
שומר שכר ד 401
אומנין א 409
אומנין ב 413
אומנין ד 417
שוכר א 434
חכירות וקבלנות 440
אומנים ה"ה בה' פקדון ה"ה אות י"ו: . . 450
שוכר ב 450
שוכר ג 456
חכירות וקבלנות א 469
חכירות וקבלנות ב 474
שכירות פועלים א 482
שכירות פועלים ב 486
שכירות פועלים ד 492
שאלה א 496
גניבה א 501
גניבה ב 503
גניבה ג 513
גניבה ד 525
גניבה ה 531
גזילה א 552
גזילה ב 554
גזילה ג 563
גזילה ד 570
גזילה ה 571
נזיקין א 595

נזיקין ב 597
נזיקין ג 607
נזיקין ד 618
נזיקין ה 647
חובל בחבירו ושמירת הנפש 667
חובל בחבירו 669
מאבד ממון חבירו ומוסר א 685
מאבד ממון חבירו ומוסר ב 687
מאבד ממון חבירו ומוסר ג 694
מאבד ממון חבירו ומוסר ד 697
נזקי ממון א 699
נזקי ממון ב 701
נזקי ממון ג 703
נזקי ממון ד 706
חובל בחבירו א 708
חובל בחבירו ב 709
חובל בחבירו ג 713
חובל בחבירו ד 736
מעקה ושמירת הנפש א 738
מעקה ושמירת הנפש ב 739
מעקה ושמירת הנפש ד 742

ליקוטי הלכות חושן משפט חלק א

מתנה ומתנת שכיב מרע א

אות א

מתנה באונס אינה מתנה כלל אפילו לא מסר מודעה, ואפילו גילוי דעת לבד שאינה נותנה ברצון מבטל המתנה. אבל מכירה באונס הוי מכירה אם לא מסר מודעה:

ע"פ מ"ש לעיל כ"פ דברי רבינו נ"י שכל הנפשו"ת שרשם בעשירות. ובשביל זה הגוזל את חבירו כאלו נוטל את נפשו ונפש בניו ובנותיו כי הם תלויים בעשירות ע"ש במאמר גזילה (סי' סט). והנה לפי זה הי' ראוי שיאסר באיסור גדול גם ליתן לחבירו מתנה מרצונו מאחר שהנפש תלוי' בהממון ואיך יהי' האדם רשאי ליתן לחבירו ממונו הלא הוא נוטל את נפשו של עצמו. אך באמת הנה עיקר מעלת העשירות הוא שמגדל השם והנפש כי השם הוא הנפש ואזי הכל תאיבים להדבק בנפשו. ועיקר הוא שעששירות הוא חומה לשמור מכעס, שעל ידו טורף נפשו באפו ח"ו כי הכעס היפך העשירות, עיין כל זה היטב בסוף המאמר מפי מה עיניהם של תרמודיים טרוטות (סי' נט). וע"כ אדרבא זה עיקר מלעת העשירות שירחיב ידו ויתן מתנות לעניים, ואפילו לעשירים ברצון טוב כדי לקנות אהבה וריעות עם נפשו"ת רבים בבחי' ואוהבי עשיר רבים בבחי' וכל הרע לאיש מתן. ואזי יגדל שמו ונפשו מאד ע"י האהבה והכללות שנכלל עם רבים שאוהבים אותו ודברים בו ע"י מתנת ידו הטובה. וכמובא שם שעיקר גדול השם והנפש הוא שרבים יהי' תאיבים אליו כדי שיוכל לגייר גרים ע"ש, וזה ע"י תנת ידו כנ"ל וכ"ש (משלי י"ח) מתן אדם ירחיב לו ולפני גדולים ינחנו ופרש"י שיש לו שם שהוא עשיר ונדיב. נמצא שע"י המתנות יגדל השם שהוא הנפש. וכל זה עיקר דוקא ע"י האהבה והרצון שנותן ברצון טוב, שאזי אף שמחסר ממונו שהוא חסרון הנפש, על כל זה אדרבא על ידי האהבה והרצון יגדל שמו ונפשו כי הכל תאיבים לו ואוהבים אותו כנ"ל וכ"ש רבינם גם במ"א שעיקר מעלת נתינת הצדקה שעי"ז קונהלו רעים ואוהבים, ע"ש היטב במאמר ויהי הם מריקים שקיהם (סי' יז) שאהבה הוא מגדל הנפש ע"ש. וזה עיקר מעלת העשירו תששומר מכעס שהוא רוגז ושנאה אבל העשירות הוא בחי' אהבה ורצון היפך הכעס. נמצא כשנותן מתנות אדרבא זה עיקר מעלת העשירות שהוא אהבה ורצון כנ"ל. וזה שארז"ל נותן בעין יפה נותן כי בודאי הנותן מתנה הוא בעין יפה וברצון טוב מאד כי בלא זה לא הי' יכול ליתן כלל כי הי' מחסר את נפשו וכאלו הורג א"ע ח"ו. ועיקר תיקון המתנה הוא האהבה והרצון כנ"ל. וע"כ בודאי נותן בעין יפה כנ"ל. וזה בחי' מ"ש בצדקה ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך, בגלל הדבר הזה דייקא דהיינו ע"י

שלא ירע לבבך ותתן בעין יפה באהבה וברצון עי"ז יברכך, כי ע"י אהבה והרצון יגדל שמו ונפשו כנ"ל, ועיקר גדול הנפש והשם הוא ע"י עשירו כנ"ל. נמצא שממילא יהי' מבורך בעשירו ע"י נתינתו באהבה ולא ירע לבבו כנ"ל. וע"כ כשמכריחין אותו ליתן מתנה אף שלא מסר מודעה על כל זה אינה מתנה כלל והיא גזילה גמורה מאחר שלא נתן באהבה וברצון טוב נמצא שחסר את נפשו במתנה זו כמו בגזילה ממש כי אין הנפש והשם נגדל ונשלם אלא ע"י האהבה והכללות כנ"ל:

אות ב

אבל במכירה הוא בהיפך כי בודאי ע"י שמוכר חפציו אין נגדל שמו ונפשו כלל, כיחאין נגדל השם והנפש כ"א ע"י המתנה כנ"ל וכנראה בחוש. נמצא שעיקר תיקון ושלימות החסרון שמחסר את נפשו ע"י שמוכר חפציו הוא ע"י הממון שמקבל בעד החפץ שעי"ז חוזר ומשלים את נפשו. וע"כ ארז"ל מוכר בעין רעה מוכר. כי אין המכירה בשביל אהבת חבירו להגדיל שמו כנ"ל רק מחמת אונס ממון כנ"ל וע"כ ארז"ל מוכר עצב. נמצא שגם כל המכירות הם רק באונס כנ"ל וע"כ אפילו אם אנסוהו למכירה המכירה קיימת מאחר שגם כל המכירות אינם באהבה וברצון רק שנתקן חסרון הנפש על ידי שמקבל ממון בעד המכירה. ע"כ גם באונס ממש המכירה קיימת מאחר שקיבל ממון שהוא משלים חסרון הנפש. אבל מתנה שאינו מקבל דמיחם להשלים חסרון נפשו ואין הנפש נשלמת כ"א ע"י האהבה והרצון כנ"ל ע"כ כשהיא באונס היא גזילה ממש כנ"ל. וזה שארז"ל לענין מוכר מ"ט מוכר קבל דמי נותן לא קבל וכו' כי מאחר שהנותן לא קבל דמים אין הנפש נשלמת מחסרונה כ"א ע"י הרצון והאהבה כנ"ל וע"כ מבטל המתנה כנ"ל.

אות ג

וזה בחי' מתנת בריא הוא כשמשייר וכשאינו משייר היא מתנת שכ"מ. כי בודאי כשדעתו ליתן במתנת בריא מחיים בודאי צריך לשייר לעצמו עכ"פ כל שהוא בהכרח כדי לשייר עכ"פ שורש לנפשו, כי אף שע"י המתנה בעצמה נגדל נפשו כנ"ל עכ"ז צריך שישאר שורש כל שהוא לנפשו שיהי' לה במה לתלות, דהיינו שישאיר לעצמו איזה שיור מנכסיו שהם שורשי נפשו כנ"ל. וע"כ כשנותן כל נכסיו לגמרי בלי שום שיור הוא בודאי מתנת שכיב מרע, דהיינו לאחר מותו דייקא כי בודאי לא ימית את עצמו מחיים ליתן כל נכסיו לגמרי ולא ישאיר לעצמו שום שורש לנפשו והרי הוא חשוב כמת וע"כ בודאי כונתו לאחר מותו. ועתה נכונים מאד דברי רז"ל שהוצרכו שיור ואיתא הטעם שבודאי אין אדם מעני עצמו לבלי להשאיר לעצמו כלום. ולפי פשוטו תמוה כי לפי זה הי' ראוי לתת שיעור גדול להשיור וכי יכול לפרנס עצמו במה שישייר לעצמו זוז כל שהוא אך האמת כי עיקר השיור הוא כדי שיהי' נשאר שורש לנפשו כנ"ל:

אות ד

וזה בחי' דברי שכיב מרע אין צריכין קנין כי כל הקנינים הם כדי להוציא הדבר מרשותו לרשו"ת חבירו, כי מאחר שהנפש נשרשת בהממון קשה להוציא הדבר מאחד לחבירו וע"כ צריך קנין גמור לזה דהיינו קנין סודר וכיוצא כדי שעי"ז יצא הדבר משורש נפשו לחבירו וזה בחי' כל הקנינים. וע"כ חוזק הקנין ע"י הכתב כי הכתב הוא פנימיות שורש הנפש וכשכותב לחבירו הקנין אזי מגלה פנימיות שורש נפשו שמרוצה בהקנין ואזי יוצא הדבר לגמרי מפנימיות שורש נפשו. וע"כ מועיל הקנין ביותר ע"י הכתב וכמבואר כל זה לעיל בה' הלואה. וע"כ השכמ"מ שמתנתו רק לאחר מותו ואזי יוצא הנפש ונבדלת מן העשירות כי לא במותו יקח הכל וכו' (תהלים מ"ט) ומה חפצו בביתו אחריו דהיינו שלא נשאא לו שום חפץ ורצון שהוא בחי' נפש בביתו אחריו דהיינו בביתו ורשותו שהם נכסים ועשירות שלו, וע"כ בדיבור בעלמא נקנה המתנה לחבירו במתנת שכ"מ כי בקל הדבר נכנס לרשו"ת חבירו לאחר מיתת השכ"מ מאחר שאין שורש נפשו שם כנ,ל וזשארז"ל דברי שכ:מ ככתובין וכמסורין דמי, כי הם ככתובין ומסורין ממש כי ע"י כתיבה ומסירה יוצא הדבא לגמרי מפנימיות שורש נפשו כנ"ל. וע"כ מתנת השכ"מ שממילא יוצאין הנכסים מפנימיות שורש נפשו אחר מותו כנ"ל, ע"כ דבריו הם ככתובין ומסורין ממש ובדיבור בעלמא יוצא לרשו"ת חבירו מאחר שאין שורש נפשו שם כלל כנ"ל. ב"י"ל"א"ו לעיל במאמר ויהי הם מריקים שקיהם מדבר ג"כ לענין גרים שמועיל נתינת הצדקה שעי"ז קונה אוהבים ורעים ועי"ז נעשים גרים ע"ש וזהו בחי' מתנה ג"כ כנ"ל, וזה זה מעלת העשירו תכדי להגדיל הנפש והשם לעשו"ת גרים כ"ש שם עיין שם:

מתנה ומתנת שכיב מרע ב

אות א

בשטר מתנה צריכין לכתוב כתבוהו בשוקא וחתמוהו בברא ואם לאו השטר בטל כמבואר בש"ע:

על פי המבואר בדברי רבינו ז"ל ע"פ ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר במאמר המתחיל בענין הנהגת הפשיטות של הצדיק האמת (בלק"ת סי' ע"ח) ע"ש. והכלל כי כל החיות הוא מהתורה אך בעת שבטלים מן התורה או האנשים הפשוטים שאינם עוסקים בתורה מהיכן הם מקבלים חיות הלא עיקר החיות הוא רק מהתורה. אך הם מקבלים חיות מבחי' ההנהגה של קודם מתן תורה שאז הי' העולם מתנהג בחסדו שזה בחי' אוצר מתנת חנם כיאז לא ניתנה התורה רק התורה היתה בהעלם בתוך דרך ארץ דהיינו בכל הדברים שבעולם שכולם נבראו בעשרה מאמרות, ובתוך העשרה מאמרות כלולים

עשרת הדברות נמצא שבכל דבר שבעולם יש תורה נעלמת. ואז קודם מתן תורה הי' מתקיים העולם בחסד חנם ע"י התורה הנעלמת בכל דבר. וזה בחי' הדרך לארץ ישראל כי זה בחי' בראשית כח מעשיו הגדי לעמו כדי שלא יאמרו לסטים אתם שכבשתם ארץ וכו' לפיכך כח מעשיו הגיד לעמו לתת וכו' וברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו ע"ש ענין זה באריכות:

אות ב

וזה בחי' שטרי מכירה ומתנה כי עיקר המכירה והמתנה הוא שצריך למסור ולהקנות לחבירו הכח שיש לו באותה הקרקע כי קרקע אינו נמסר מיד ליד ועיקר המכירה והמתנה הוא שמוסר ומקנה לו הכח שיש לו באותה הקרקע. וע"כ נקנה השדה בשטר כי עיקר הכח שיש בכל דבר הוא בחי' כ"ח אתוון של מעשה בראשית שבהם נברא זה הדבר שהוא עיקר הכח והחיות של כל דבר ודבר שבעולם. וזה בחי' השטר כי אותיות השטר הם בחי' כ"ח אתוון הנ"ל כי עיקר כ"י אתוון שהם החיות של כל הדברים הם בחי' אותיות התורה שבהם נברא העולם שהם בחי' כ"ח אתוון של מעשה בראשית שהם עיקר הכח והחיות של כל הדברים. וזה בחי' אותיות השטר שהם בחי' כ"ח אתוון הנ"ל כי השטר נקרא ספר כ"ש ואקח את ספר המקנה והמצוה וכו' וכ"ש וכתוב בספר וחתום כי השטר הוא בחי' ספר בחי' תורה כי צריך שיוכתב ע"פ דיני התורה נמצא שהשטר הוא בחי' תורה, וע"כ אותיות השטר הם בחי' כ"ח אתוון הנ"ל שהם הכח והחיות של כל דבר. וע"כ ע"י אותיות השטר הוא מוסר לחבירו הכח שיש לו בהשדה כי השטר הוא בחי' הכח והחיות וכו' כנ"ל. כי עיקר הזכות שיש להאדם בהנכסים שלו הוא רק בהחיות שיש בהדבר שהוא בחי' הכח שיש בהדבר שמקבל מכ"ח אתוון הנ"ל, וכשמקנה הדבר לחבירו העיקר הוא שמקנה לו הכח והחיות שיש בהדבר. וע"כ כל העשירות שיש להאדם נקרא על שמו כאלו עשה בעצמו אותן הנכסים כ"ש עשה את כל הכבוד הזה וכ"ש כי הוא הנותן לך כל כח לעשו"ת חיל, כי ע"י שזוכה בהכ"ח אתוון שיש בהדבר שהם החיות של הדבר שזה עיקר הזכות שיש לו בהדבר ע"כ נחשב כאלו הוא עשה את הדבר כי עיקר הבריאה הי' ע"י כח אתוון אלו כנ"ל וע"כ נקרא הש"י קונה שמים וארץ כי הקנין הוא בחי' בריאת שמים וארץ כי עיקר הקנין ע"י כח אתוון שבהם נברא שמים וארץ וכנ"ל. נמצא שע"י אותיות השטר שהם בחי' כ"ח אתוון הנ"ל שהם בחי' אותיות התורה כנ"ל עי"ז מקנה הכח שבנכסיו לחבירו כנ"ל. וזה בחי' מה שהשטר עומד לראיה שאין השדה גזולה בידו, זה בחי' מה שמובא במאמר הנ"ל מארז"ל כי שלא יאמרו לסטים אתם לפיכך כח מעשיו הגיד לעמו לתת וכו' וזה בחי' השטר הנ"ל שהוא

בחי' כ"ח אתוון בחי' כח מעשיו הנ"ל שעי"ז אין יכולים לעורר עליו ולומר לסטים אתם כי השטר שהוא בחי' כ"ח אתוון כח מעשיו כנ"ל הוא מעיד שזכה בהשדה ע"י כח מעשיו כנ"ל כי מה שקרקע או חפץ אחר הולך מאחד לחבירו במכירה או במתנה הכל הוא ע"י כח מעשי בראשית כי לפי כח מעשי בראשית כן הש"י מסבב סבובים שיתגלגל הדבר מאחד לחבירו והכל כפי כח מעשי בראשית. והשטר שהוא בחי' כ"ח אתוון הנ"ל כח מעשי בראשית הוא מעיד שהכ"ח הנ"ל הוא עכשיו בידו כי הוא זכה בהכ"ח הנ"ל בחי' כח מעשיו שיש בזה הדבר ע"י אותיות השטר כנ"ל:

אות ג

נמצא שעיקר כח השטר הוא ע"י שאותיות השטר מקבלין כח מאותיות התורה שהם החיות של כל דבר ועי"ז נקנה הדבר מאחד לחבירו. אך בחי' מתנה הוא לכאורה רחוק מהתורה ואין לו שורש בתורה לכאורה כי עיקר נתינת התורה הי' כדי שיזכה האדם לקבל שכר עוה"ב בשכר עבודתו ולא יקבל מתנת חנם, כי רק בשביל זה ירדה הנשמה בזה העולם כדי שלא תהי' ניזונית מנהמא דכסופא רק בשכר התורה שמקיים, נמצא שעיקר התורה הוא רק לקבל שכר עבודתו ולא לקבל מתנת חנם. וזה ידוע שכל דבר מוכרח שיהי' לו שורש בתורה שהיא החיות של כל דבר, וא"כ בחי' מתנה מה שאחד נותן חבירו מתנת חנם מהיכן שרשו של בחי' מתנה מאחר שעיקר התורה הוא רק שלא לקבל מתנת חנם כנ"ל. אך עיקר בחי' מתנה שרשו מבחי' הנ"ל המבואר במאמר הנ"ל דהיינו מבחי' ההנהגה של קודם מתן תורה שאז היה העולם מתנהג בחסדו בבחי' אוצר מתנת חנם כנ"ל. וגם עכשיו אפילו לאחר קבלת התורה עיקר קיום העולם ע"י בחי' זו של מתנת חנם. כי יש כמה אנשים פשוטים בעולם ויש כמה רשעים בעולם שלא הי' להם שום קיום על ידי התורה מאחר שאינם עוסקים בתורה וכו' רק עיקר קיומם ע"י בחי' מתנת חנם וכמבואר הענין היטב שם במאמר הנ"ל. ומשם משתלשל בחי' מתנה גם בין אדם לחבירו כי בהכרח שיהי' בעולם בחי' זו של מתנת חנם כי בלא זה לא היה קיום להעולם כנ"ל. ובאמת גם קוד סמתן תורה שהי' מתנהג העולם בחסדו במתנת חנם גם אז היתה התורה במציאות רק שהיתה נעלמת כי עשרת הדברות היו כלולים בעשרה מאמרות שהם כח מעשי בראשית כמבואר היטב במאמר הנ"ל. נמצא שבחי' מתנה ששרשו מבחי' ההנהגה של קודם מ"ת הוא בחי' אוצר מתנת חנם כנ"ל, שם התורה נעלמת בהעלם כנ"ל. וזה שתקנו חז"ל שצריך לכתוב בשטר מתנה כתבוהו בשוקא וחתמוהו בברא כי היכי דלא ליהוי כמילתא דטמירתא כי בחי' מתנה צריכין בהכרח לפרסם כדי להוציא מההעלם אל הגילוי. כי שם בבחי' מתנה התורה נעלמת

בהעלם והסתר כנ"ל וע"י צריכן דייקא לפרסם ולגלות ולכתוב השטר מתנה בשוקים וברחובות כדי לפרסם שגם שם בבחי' מתנה יש ג"כ תורה נעלמת ועי"ז עיקר קיום המתנה, כי אין להמתנה קים כ"א ע"י אותיות התורה שהם החיות של כל דבר שעל ידם עיקר הזכות שזוכה אחד מחבירו כנ"ל, וע"כ אין להמתנה קיום כ"א כשמפרסמין ומגלין השטר מתנה שעי"ז מוציאין בחי' התורה הנעלמת שם מהעלם אל הגלוי ואז דייקא מתקיימת המתנה. כי כל זמן שהתורה בהעלם אין להעולם קיום בבחי' ראה שאין העולם מתקיים כי עיקר קיום העולם ע"י התגלות התורה, כי אע"פ שהי' מתנהג העולם בחסדו קודם מתן תורה, עכ"ז כל העולם הי' תלוי ועומד עד יום קבלת התורה כשרז"ל (שבת פ"ח). וע"כ אין להמתנה קיום כ"א ע"י הפרסום והגלוי וכו' וכנ"ל. וע"כ צריכין לכתוב בשטר מתנה כתבוהו בשוקא וחתמוה בברא כדי לפרסם ולגלות שגם שם בבחי' מתנה יש תורה כי אותיות השטר הם בחי' אותיות התורה ואזי דייקא מתקיימת המתנה. כי עיקר הקיום ע"י התורה דהיינו ע"י התגלות התורה, כי גם קודם מ"ת היתה התורה במציאות רק שהיתה בהעלם ואז הי' העולם מתמוטט ותלוי ועומד עד יום קבלת התורה שאז נתגלה התורה ויצאה מהעלם אל הגלוי וכו' כנ"ל ב"י"ל"א"ו:

מתנה ומתנת שכיב מרע ג

אות א

כל מתנתא דלא כתיב בה כתבוהו בשוקא וחתמוהו בברא לאו מתנתא היא:

כי מבואר בדברי רבינו ז"ל בהתורה מתחלת בענין הנהגת הפשיטות של הצדיק האמת בלק"ת (סי' ע"ח). והכלל בקיצור שיש אוצר מתנת חנם שמי שאין לו שום זכות הוא מקבלת משם וכו' אך אין יכולין לקבל משם כ"א הצדיקים האמתיים. היינו כי אפילו הצדיק בהכרח שיתבטל עצמו לפעמים מן התורה כי ביטול של תורה זהו קיומה. ואז בשעה שהצדיק האמת בטל מן התורה ואז הוא עאיש פשוט ממש שקורין פראסטיק, אז בשעה שהצדיק האמת בטל מן תורה שהוא בחי' עולם חסד יבנה בחי' אוצר מתנת חנם שהיא בחי' תורה הנעלמת שזהו בחי' הדרך לא"י. כי עיקר א"י ע"י כח מעשיו וכו'. וגם עכשיו באין ישראל לפעמים למקומות הרחוקים מן הקדושה מאד והיו יכולין לומר להם לסטים אתם. אבל ע"י שיודעין שהש"י ברא הכל בעשרה מאמרות בחסדו לבד וכו'. עי"ז יכולין ישראל לכבוש כל המקומות ולקדשם בקדושת א"י כי הכל שלו ית' וברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו וכו' ע"ש כל זה היטב היטב. וע"ש בסוף מה שמבואר שם שעיקר הואתמימות ופשיטות ואמונה ואין שום יאוש בעולם, ואפי' בשאול תחתחיות יכולין למצוא את הש"י וכו'. וע"ש כל זה היטב:

אות ב

וזה בחי' מתנה כי עיקר המתנה זה שנמצא בעולם ענין מתנה שאחד נותן לחבירו איזה מתנה, זה נמשך מאוצר מתנת חנם שיש למעלה כי אין לך דבר למטה שאין לו שורש למעלה. ושורש כל המתנות שבעולם נמשך מהאוצר מתנת חנם שיש למעלה:

וע"כ צריכין לכתוב בהשטר מתנה כתבוה בשוקא וחתמוה בברא וא"ל אינה מתנה. כי עיקר האוצר מתנת חנם הוא בשביל לקדש ולטהר כל מקומות החיצונים בקדושתו ית' להוציאם מחוץ לפנים, לקדשם בקדושת א"י כנ"ל. כי באמת עיקר האוצר מתנת חנם הוא בשביל לגמול חסד חנם עם הרשעים שאינם מקיימים את התורה שאין להם מהיכן לקבל חיות, רק הש"י מקיימם בחסדו לבד בבחי' קיום העולם קודם מתן תורה. רק שהרשעים אינם יכולין לקבל משם כי בחי' האוצר מתנת חנם הואבחי' גבוה מאד מאד בחי' סתרי תורה, בחי' תורה הנעלמת וכו' כנ"ל. ע"כ אין מי שיקבל משם כ"א הצדיקים האמתיים, דהיינו שבעשה שהם בטלים מדברי תורה והם אנשים פשוטים ממש אזי הם מקבלים משם וכו' כנ"ל. ובמה שהצדיקים מקבלים משם בזה הם חמיין כל האנים הפשוטים שבעולם וכו' כמבואר שם. וזה שסיים שם רבינו ז"ל בסופו שאין שום יאוש בעולם ואפילו בשאול תחתיות יכולין להתקרב להש,י וכו'. כי כל זה נמשך ע"י הצדיק האמת כי מאחר שהצדיק מקבל מהאוצר מתנת חנם שהוא בחי' חסד חנם שהי' מקיים העולם קודם מ"ת, ע"כ יכול להמשיך חיות אפילו להמונחים בשאול תחיתות אע"פ שעברו על התורה ח"ו. כי הצדיק ממשיך להם חיות דקדושה מהאוצר מתנת חנם שהוא בחי' חסד חנם שהי' מקיים העולם קודם מ"ת בעת שלא הי' עדיין שום תורה בעולם, ובזה הצדיק מחי' הכל אפילו הרחוקים מאד מן הקדושה וכנ"ל. נמצא שעיקר האוצר מתנת חנם הוא בשביל להחיות רוח שפלים ולקרב הרחוקים מן הקדושה מאד שא"א להם להתקרב אל הש, יבשום אופן כ"א ע"י מתנת חנם לבד. כי הצדיקים אין צריכין מתנת חנם כי כבר זכו למה שזכו ע"י מעשיהם הטובים. רק העיקר מה שהצדיקים מקבלים מן האוצר מתנת חנם הוא בשביל לקרב את הרחוקים שאין להם שו זכות וצרכין רק מתנת חנם. אך אין נותנין להם מתנת חנם כנ"ל רק ע"י הצדיק האמת, אשר בשביל זה מוכרח הצדיק האמת להיות איש פשוט לגמרי לפעמים ולהתבטל מדברי תורה כדי שיקבל אז מן האוצר מתנת חנם כנ"ל. ובזה הוא בחי' כל הרחוקים, כל האנשים פשוטים שבעולם ואפילו המונחים בשאול תחתיות כי כולם מקבלים חיות מן האוצר מתנת חנם ע"י הצדיק האמת:

אות ג

וזה בחי' כל מתנתא דלא כתיב בה כתבוה בשוקא וכו' אינה מתנה. כי עיקר המתנה נמשכת מבחי' האוצר מתנת חנם הנ"ל שעיקרו הורא בשביל לקדש כל מקומות שמבחוץ. לקדשם בקדושת א"י כמבואר שם בהתורה הנ"ל כנ"ל. כי הצדיק מקדש כל מקומות החיצונים וכל הרחוקים מן הקדושה, כולם הואמקרב להש"י ומקדשם בקדושת ישראל ע"י האוצר מתנת חנם שהוא מקבל משם בשעה שבטל מן התורהוכנ"ל. וע"כ צריכין לכתוב בהמתנה כתבוה בשוקא וחתמוה בברא. כי עיקר בחי' המתנה נתגלה בשווקים וברחובות שהם מקומות הרחוקים מן הקדושה מקומות החיצונים, וע"י האוצר מתנת חנם אנו מגלין שגם שם הש"י נמצא, ואנ וכובשים כולם ומקדשים אותם בקדושת ישראל, כי ברצונו נתנה להם וברצונו נתנה לנו וכו' כנ"ל. וע"כ אין להמתנה קיום כ"כ כשכתוב בתוכה כתובה בשוקא וכו'. כי אין להמתנה קיום כ"א כשמקבלת משרשה למעלה שהוא אוצר מתנת חנם כנ"ל. ועיקר האוצר מתנת חנם הוא שיתפשט חסד ווטובו ית' גם במקומות החיצונים שהיו רחוקים מן הקדושה מאד, לגלות גם שם שיש אדון יחיד שליט ומושל ית' שברא הכל בעשרה מאמרות בחסדו וטובו לבד שעי"ז מקדשין הכל בקדושת ישראל כנ"ל:

אות ד

וזה בחי' פורים וד' פרשיות. כי א"א להתקרב להש"י כ"א ע"י צדיקים אמתיים כי הם ממשיכין קדושה וחיות לכל העולם ומגלין אלקותו ית' להרחוקים מן הקדושה מאד ע"י האוצר מתנת חנם שמקבלים משם בשעה שבטלים מן התורה. וע"כ סיים שם רבינו ז"ל שהבע"ד הניח עצמו עכשיו ע"ז מאד שעשה ערבוביא בעולם שנעשה מחלוקת וקטגוריא בין הת"ח והצדיקים וכו' עד שאין אחד יודע היכן האמת וכו' ע"ש. וזה בחי' מלחמת עמלק שבכל דור ודור כ"ש מלחמה לה' בעמלק מדר דר, ונשבע הש" ישאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה זכר עמלק. כי עמלק הוא מזרע עשו שהוא הס"מ שהוא המקורג הגדול על ישראל. ועיקר קנאתו וקיטרוגו הוא על הרחוקים הרוצין להתקרב להש, ישהיו עד עכשיו כבושים אצלו, וכשהצדיק רוצה להוציאם מבין שיניו הוא מתקנא בו מאד ויוצא עם כל חיילותיו להלחם עם הצדיק ואנשים שקירבם להש, יכ"ש ויזנב בך כל הנחשלים אחריך ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים שהם החלושי כח שבישרא לשהי' הענן פולטם, ורק עליהם בא עמלק להלחם, כי עם הצדיקים האמתיים גבורי כח אינון דכבשין את יצריהון דדמיין למלאכין, עמהם אין לו כח להלחם כי כבר לחמו עמו הרבה מנעוריהם וכבשו אותו. רק הוא רוצה להלחם עם החלושי כח שבישרא לשהם בחי' הנחשלים וכו'. ואע"פ שבאמת הם חייבים גדולים כי לא כבשו

את תאותם ובודאי הבחירה אצל כ,או א' ואם היו רוצים היו מתגברים עליהם, ועליהם נאמר ואת למדת אותם עליך אלופים לראש (ירמי' י"ג). אך אעפ"כ הש" ימאל רחמים תמיד וחפץ חסד הוא.ו הוא שולח לנו בכל דור צדיק אמתי שהוא רחמן גדול מאד מאד בלי שיעור שהוא מרחם מאד על אלו הרחוקים מן הקדושה מאד ומשתדל בכל כחו לקרבם להש"י ולוחם בשבילם בכל עת מלחמת עמלק. ומחמת שעמלק רואה שאין לו כח על אלו שהם מתקרבי סלהצדיק המאת כי הצדיק מחי' אותם בכל הנפילות שבעולם ואינו מרחיקם בשום אופן ומקרבם תמיד להש"י בכל מקום שהם. וע"כ הוא מתחכם בערמימותו ועושה מחלוקת גדול בכל דור על הצדיק האמת, והולך ומפתה ומסית את העולם שיחלוקו על הצדיק האמת ומטעה אותם בכמה רמאות ובכמה הוכחות שאינו צדיק כלל עד שכופרין וחולקין עליו. וזה בחי' קנאת המן על מרדכי, כי איתא בהתורה בראשית לעיני כל ישראל (בלק"ת סי' סז) שיש צדיק הדור שהוא בחי' ראש בית שהוא הבעל הבית של העולם. שהוא בחי' יוסף שהי' יפה תואר ויפה מראה כי הוא החן והיופי וההידור והפאר של כלהעולם כולו, אשר כל מי שזוכה להכלל בזה החן והפאר האמת של זה הצדיק, הוא מתעורר בתשובה ומסתכל על עצמו איך הוא אוחז בכל המדות הנמשכין מן הד' יסודות. כי זה הצדיק האמת הוא בחי' יסוד הפשוט בחי' צדיק יסוד עולם שהוא מחי' כל הד' יסודות בחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וכו' ע"ש כל זה היטב. וכשזה הצדיק האמת נתפרסם בעולם היינו שיש לו שם טוב ומשבחין ומפארין אותו בעולם עי"ז נתעוררין בתשובה כל מי שנכלל בזה השם והפאר כי שמו ית' משוף בשמינו וכו' ע"ש. וזה בחי' שבת שמאיר להביהמ"ק שהוא בחי' עינים, כי זה הצדיק הוא בחי' שבת והוא מאיר להביהמ"ק שזהו בחי' ראש בית, שהראש שהם המוחין שהם בחי' ד' מוחין הכלולים בד' אותיות השם בה"' שהואמשותף בשם הצדיק, שמאלו הד' מוחין נמשכין כל הבחינות הנ"ל כמבואר שם. וזה הראש מאיר להביהמ"ק ולכל דירות ישראל ומצילן משריפות. כי יש מאורי אור ויש מאורי אש וכשמאורי אור מתגברין נכנעין מאורי אש, ומאורי אור הם בחי' שם ה' שהוא בחי' שם ופאר הצדיק האמת שהוא בחי' ד' מוחין בחי' כלליות הגווינין בחי' עינים בחי' ד' יסודות דקדושה. וכנגדם הם בחי' מאורי אש וכו' שהם להיפך מכל זה וכו'. וע"כ כשמאיר זה הראש בית אזי כולנו בני בית ואזי יש בעל הבית על העולם המסתכל בתיקון העולם להחזיר כל העולם בתשובה שעי"זנזכה שיבנה ביהמ"ק וכו' ע"ש. אבל כשנסתלק ונתעלם זה הראש בית ונתפרסמין בעולם מפורסמים שאין בהם שם ה' כלל שהם בחי' ראש כל חוצות בחי' מאורי אש שמזה באין ח"ו שריפות בעולם וכו' ע"ש. והתיקון לזה לקום בחצות שעי"ז זוכין לשום

לאבילי ציון פאר תחת אפר, פאר הוא בחי' מאורי אור כלליות הגוונין וכל הבחינות הנ"ל, היינו שזוכין לפאר, להגביר מאורי אור על המאורי אש שהם בחי' אפר, וזה פאר תחת אפר וכו' ע"ש כ" היטב היטב כי הם דברים עמוקים וגבוהים ורמים מאד מאד אשרי אזנים שכך שומעות וכו':

אות ה

וזה בחי' מרדכי ואסתר שהם בחי' ראש כשרז"ל מרדכי מן התורה מנין שנאמר מר דרור ותרגומו מרי דכיא וזה בחי' ראש כ"ש שם ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור שהוא מרדכי כנ"ל. ואסתר היאבחי' בית כ"ש לקחה מרדכי לו לבת ודרז"ל א"ת לבת אלא לבית כי אסתר היא בחי' הביהמ"ק שהוא בחי' מלכות כידוע כ"ש מקדש ה' כוונו ידיך ה' ימלוך וכו' נמצא שהביהמ"ק הואבחי' מלכות בחי' שם אד"ני כמובא, וזהו בחי' אסתר שהיא ג"כ בחי' מלכות ותלבש אסתר מלכות. והמן הרשע הוא כנגד כי הוא בחי' ראש כל חוצות בחי' ראשית גוים עמלק, ועיקר ראשיתו והתגברותו על אותן שהם מבחוץ לקדושה כי עמלק התגבר רק על אותן שהי' הענן פולטן. וע"כ נקרא ראש כל חוצות כי הם מבחוץ לענני כבוד שהם בחי' סוכה כידוע, וסוכה היא בחי' הביהמ"ק שנקרא סוכת שלם שמשם עיקר בנין הבתים ודירות ישראל בבחי' ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית. וכמובן בדברי רבינו ז"ל (סי' רסו), וכן התורה בראשית הנ"ל נאמרה לענין סוכות ג"כ כמובן למי' שהי' אז בעת שנאמרה תורה זאת. נמצא שכל אותן ישראל שהיו בתוך הענני כבוד הם בתוך בית וגבול הקדושה ונכללין בהראש בית. אבל אלו שהי' הענן פולטן שהם מחוץ למחנה מחוץ לבית הקדושה על אלו מתגבר המן עמלק ורוצה להיות ראש כל חוצות לכובשם ח"ו תחת ממשלתו לבלי להניחם לשוב אל ה' לשוב לתוך מחנה הקדושה. ומשה רבינו ע"ה שהוא בחי' הצדיק האמת שבכל דור הוא לוחם תמיד מלחמת עמלק בשביל להציל אלו האבני קודש הנשפכים ומתגלגלים בראש כל חוצות כ"ש תשתפכנה אבני קודש בראש כל חוות, להוציאם מרשו"ת עמלק, להכניסם אל בית הקדושה. וע"כ זאת המלחמה היא מלחמה קשה וגדולה מכל המלחמות שבעולם, כי עמלק שהוא הבע"ד מערבב את העולם עד שא"א בשום אופן לידע האמתן היכן הוא. כי השקר מתדמה לאמת בכל הבחינות וזהו בחי' חבלו של משיח שהוא הקטגוריא בין הת"ח. והתיקון לזה הוא רק תמימות ופשיטות, שמי שרוצה לחוס על נפשו לבל תאבד תקותו ח"ו כפי מה שכ"א יודע בנפשו נגעי לבבו ומכאוביו, הוא צריך להתנהג בתמימות ובאמת, ולזעוקר מאד להש"י שיורהו האמת לאמתו שידע במי להתדבק באופן שיזכה לשוב אליו ית' באמת. וז"ש שם רבינו ז"ל שהתיקון לזה הוא לקום בחצות ולהתאבל

מאד על חורבן ביהמ"ק שגרם ע"י מעשיו וכו' כ"ש שם. כי כל המעכב בנין ביהמ"ק כאלו החריבו. ומי שיתנהג בדרך הזה בדרך הישן אשר דרכו בו אבותינו מעולם, דהיינו לקום בחצות ולפשפש במעשיו ולהתאבל על חורבן נפשו ונשמתו שגרם חורבן ביהמ"ק, ויצעק מאד להשי"ת כראוי לו לצעוק על נפשו כפי מה שיודע בעצמו אופן מעמד נשמתו להיכן הורידה במעשיו, אזי בוודאי יזכה לידע האמת לאמתו כי החפץ באמת מוסרין לו מלאך של אמת. וזה בחי' מה שעשה מרדכי כשראה גודל ממשלת המן שהוא בחי' הראש כל חוצות כנ"ל, שאז נאמר ומרדכי ידע את כל אשר נעשה כי מרדכי הצדיק בחי' הראש בית שבכל דור ודור יודע את כל אשר נעשה בעולם, איך השטן מערבב את העולם כולו עד שא"א בשום אופן לידע היכן האמת. ואז ויקרע מרדכי את בגדיו ויצא בתוך העיר ויזעק זעקה גדולה ומרה. וכן כל ישראל הכשרים מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע אבל גדול ליהודים וצום ובכי ומספד שק ואפר יוצע לרבים. ואפר דייקא להכניע מאורי אש שהם המפורסמים של שקר בחי' ראש כל חוצות כנ"ל. ועי"ז זכו לבחי' הנ"ל בחי' לשום לאבלי ציון פאר תחת אפר כנ"ל, שזהו בח"י מה שזכו אח"כ שנפל המן לפני מרדכי, ומרדכי שהוא הראש בית האמת יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור וכו' שהם בחי' פאר כלליות הגוונין. וזהו ליהודים היתה אורה, בחי' מאורי אור הנ"ל:

אות ו

כי זה הנס של פורים הי' סמוך לבנין בית שני, שהתקנא בהם המן על שראה שרוצים לחזור לבנות בנין הביהמ"ק וכמובא בכוונות האר"י ז"ל היינו כנ"ל כי מרדכי הוא הראש בית שעוסק בבנין ביהמ"ק כי הוא מאיר להביהמ"ק כנ"ל וע"כ נתקנא בו המן שהוא בחי' הראש כל חוצות בחי' מאורי אש, שהוא רוצה תמיד לחרוב את הביהמ"ק. יכ עיקר חורבן ביהמ"ק היה ע"י בחי' מאורי אש שהוא בחי' ראש כל חוצות וכו' כנ"ל:

אות ז

וע"כ הפיל פור באדר וסבר שאז יוכל להתגבר על ישראל מחמת שבאדר מת משה רבינו ע"ה. כי עיקר התגברות בחי' מאורי אש שהם בחי' המפורסמים של שקר בחי' ראש כל חוצות, הוא בעת הסתלקות משה, דהיינו בעת שנסתלקין הצדיקים האמתיים ונתעלם הפאר של ישראל שהם בחי' מאורי אור בחי' שם ה' וכו' כנ"ל, שאז מתגברין ח"ו בחי' מאורי אש הנ"ל שהם בחי' המן וכו' כנ"ל וע"כ רצה להתגבר דייקא בירח שמת בו משה. אבל באמת אין דור יתום ועד שלא שקעה שמשו של צדיק זה זרחה שמשו של הצדיק שאחריו כשרז"ל, ובכל דור ודור נמצא צדיק אמתי שהוא בחי' משה שהוא בחי' ראש בית שעוסק בבנין המשכן שהוא בחי' מאורי אור, שמכניע המפורסמים של שקר שהם בחי' מאורי אש. כי בז' באדר מת משה ובז' באדר נולד משה (כשרז"ל) היינו בחי' וזרח

השמש ובא השמש עד שלא שקעה וכו'. היינו שביום שמת הצדיק האמת בחי' משה בו ביום נולד צדיק אחר במקומו. כי אז כשהתגבר המן הי' מרדכי הצדיק שהי' בחי' משה כי הוא בחי' הראש בית וכו' כנ"ל:

אות ח

וע"כ נשבע הש"י שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה את זכר עמלק. כי המן עמלק הוא בחי' הראש כל חוצות שהוא כנגד הראש בית שהוא בחי' שם ה' בחי' ראו כי קרא ה' בשם בצלאל וכו' כמבואר היטב בהתורה הנ"ל. וזה בחי' שמו וכסא ושאינם שלימים עד שימחה שם עמלק. שם וכסא זה בחי' ראש בית, ראש זה בחי' ד' מוחין שהם בחי' ד' אותיות השם כ"ש שם ע"ש. בית זה בחי' ביהמ"ק שהוא בחי' כסא כ"ש מכון לשבתך פעלת ה' וכ"ש כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשינו. וע"כ השם והכסא שהם בחי' ראש בית כי שמו משותף בשם הצדיק האמת כנ"ל, ע"כ אינם שלימים עד שימחה זכר עמלק שהוא בחי' שמות החיצונים בחי' הראש כל חוצות בחי' המפורסמים של שקר, שכל זמן ששמם נתפשט בעולם נתעלם שם ה' שהוא בחי' שם של הצדיקי אמת אשר שמו ית' משותף בשמם כנ"ל.

אות ט

וזה בחי' ד' פרשיות שקורין סמוך לפורים לפניו ולאחריו. כיאלו הד' פרשיות הם בח"י ד' אותיות השם שהם בחי' ד' פרשיות של תפילין שעי"ז מכניעין שם וזכר עמלק ימ"ש: כי פרשת שקלים זה בחי' בנין ביהמ"ק כי השקלים הם בשביל בנין המשכן שהוא בחי' ביהמ"ק, או בשביל קרבנות צבור שהי' בביהמ"ק. וע"כ ע"י נדבת המשכן שהם השקלים שעי"ז עוסקין בבנין ביהמ"ק עי"ז מתגבר הראש בית ונכנע הראש כל חוצות וכנ"ל. וזה בחי' כיתשא את ראש בני ישראל, ראש בני ישראל דייקא בחי' הצדיק האמת שהוא ראש בני ישראל בחי' ראש בית הנ"ל. וכשרוצין לנשא ולהרים את ה ראש האמת על הראש של שקר צריכין ליתן שקלים לנדבת המשכן שהוא בחי' בהימ"ק כשרז"ל מקדש אקרי משכן וכו'. כי ע"י בנין ביהמ"ק מתגבר הראש בית כי הצדיק האמת וביהמ"ק הם בחי' אחת ומאירין ומחזיקין זה את זה:

אות י

וע"י השקלים שהם בחי' בנין ביהמ"ק בחי' התגברות מאורי אור ראש בית, עי"ז נכנע המן עמלק שהוא ההיפך כנ"ל, וע"כ עי"ז נכנע המן עמלק שהוא ההיפך כנ"ל וע"כ קורין אח"כ פרשת זכור. וז"ש והיה בהניח ה' אלקיך לך וכו' תמחה את זכר עמלק, ובבנין ביהמ"ק נאמר ג"כ לשון כזה כ"ש שם והניח לכם מכל אויביכם מסביב וכו' כי הא בהא תיא כשיש ביהמ"ק נמחה זכר עמלק שהוא בחי' הראש כל חוצות שהוא החריב

את הביהמ"ק כנ"ל. וע"כ עיקר מפלת המן היה ע"י השקלים כשרז"ל רשע כבר קדמו שקליהם לשקליך:

אות יא

וכשנכנע זכר עמלק שהוא בחי' הראש כל חוצות בחי' המפורסמים של שקר אזי נתגלה שם ה' שהוא בחי' שם הצדיקים האמתיים שהוא בחי' מרדכי בחי' ראש בית. וע"כ אח"כ הואפורים כי בפורים נתגלה אור גדול מאד מאד שאינו נתגלה בשום זמן, והאור הזההוא בחי' מרדכי אשר בשום זמן אין האור הגדול הזה בחי' מרדכי נתגלה כ"כ כמ ובפורים כמבואר בכונות שזה סודר ומרדכי יצא מלנפי המלך ע"ש בכונות. היינ ושאז בפורים אנו זוכין שנתגלה אור הצדיק האמת שבכל דור ודור בהתגלות גדול מאד בבחי' ומרדכי יצא וכו' שזהו בחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן, יוצא דייקא דנפיק ולא פסיק בחי' ומרדכי יצא וכו'. כי אנו זוכין ע"י קדושת פורים שיתגלה לנו אור הצדיק האמת שנזכה לידע האמת לאמתו ולהכניע הראש כל חוצות. ואז זוכין להתקרב הכל להש"י אפילו הרחוקים מאד מאד מן הקדושה בבחי' ורבים מעמי הארץ מתיהדים וכו' כי כשנתגלה האמת ויודעין מצדיקים אמתיים אזי הכל יכולין להתקרב להשש"י כי הצדיקי אמת מקרבין כולם להש"י. ועיקר כחם לקרב הרחוקים הוא ע"י בחי' האוצר מתנת חנם הנ"ל בחי' וחנותי את אשר אחון אע"פ שאינם כדאי לחון ורחמתי וכו' שזהו בחי' החסד חנם שהי' מקיים העולם קודם מ"ת, אשר בשביל זה מוכרח הצדיק האמת לבטל עצמו מן התורה ולעסוק במילי דשטותא ולהיות איש פשוט ממש כדי שיחיה עצמו אז מהחסד חנם הנ"ל שהי' מקיים העולם קודם מ"ת שהוא בחי' אוצר מתנת חנם שעי"ז הוא מחיה כל הפשוטים ואפילו המונחים בשאול תחתיות כיהוא מחי' ומגביה כולם ע"י החסד חנם הזה שהי' מקיים העולם קודם מתן תורה וכנ"ל. וזה החסד הוא בחי' מרדכי שהוא בגימ' ורב חסד כי הוא חסד גדול מאד שהוא בחי' תורה הנעלמת שתמיד התורה הזאת בהעלם, ועכשיו בפורים נתגלה האור הגדול הזה. וע"כ נוהגין ישראל בפורים לעסוק במילי דשטותא בכמה מיני ענינים. ולכאורה הדבר תמוה כי הלא בפורים נתגלה אור קדושה גבוה מאד ומדוע עוסקין אז בדברים פשוטים במילי דשטותא ומבטלין מדברי תורה. אך באמת מנהג ישראל תורה והם עושים הכל יפה בעתו כי אז נתגלה אור גדול כזה בחי' מרדכי שהוא בחי' החסד חנם שהי' מקיים העולם קודם מ"ת שע"י החסד הזה מחיין עצמן בעת שבטלין מדברי תורה כי הוא בחי' תורה הנעלמת כי בכל דבר שבעולם נעלם תורה כי הכל נברא בעשרה מאמרות שבהם נעלמין העשרת הדברות כמבואר שם בהתורה הנ"ל. וע"כ אז בפורים הכל יכולין להתקרב להש"י אפילו הרחוקים מאד כי

אז נתגלה החסג חנם הנ"ל שהצדיק מקבל ממנו בעת שבטל מן התורה אשר מחמת זה רוב ישראל בטלין אז מן התורה כי אז נתגלה אור החסד הזה מאד והכל מקבלין אז מאור החסד חנם הזה. וע"י החסד הזה הכל יכולין להתקרב כי אע"פ שאין לו שום זכות אעפ"כ ע"י האוצר מתנת חנם שהצדיק מקבל ממנו בעת פשיטיותו שהוא מתגלה בפורים כנ"ל עי"ז הכל יכולין להתקרב להש"י. וע"כ בפורים הוא קבלת התורה כ"ש קימו וקבלו כי בטולה של תורה זהו קיומה כי הצדיק יכול לגלות בחי' התורה הנעלמת שהורא מתדבק בה בעת שבטל מהתורה ועי"ז חוזר וממשיך קיום התורה לכל הרחוקים. כי יש רחוקים שנתרחקו מכל התורה מאד ע"י מעשיהם הרעים וא"א לקרבם להש"י בשום אופן כ"א ע"י הצדיק האמת שיודע לקבל מהאוצר מתנת חנם הנ"ל שהי' מקיים העולם קודם מ"ת ועי"ז מחי' אותם בעת נפילתם שלא יתייאשו בשום אופן בעולם כי עדין חסדו ית' עליהם כי חסיד ה' לא תמנו לעולם. וע"י שמקיימים בחסד חנם הזה עי"ז הוא מקרבם להש"י וחוזר וממשיך עלהים תורה ומשיבם את התורה והעבודה, כי הוא מגלה התורה הנעלמת שהוא בחי' חסד חנם הנ"ל שמשם המשכת התורה כי עיקר המשכת התורה הוא מהתורה הנעלמת שמגלין אותה מהעלם אל הגילוי:

וע"כ בפורים כל הפושט ידו ליטול נותנין לו, זה בחי' אוצר מתנת חנם שנתגלה אז לכל וע"כ כל הפושט ידו ליטול נותנין לו מתנת חנם:

אות יב

וזה בחי' פ' פרה שקורין אחר פורים כי פרה כל מעשיה בחוץ שזה בחי' מה שהצדיק מתבטל לפעמים מן התורה ויוצא מבית קדושתו ומדבר עם העולם עסקי חול ובזה דייקא הוא מקרבם להש"י כנ"ל. כי כל הקרבנות מעשיהן בפנים בתוך הביהמ"ק ששם התגלות הקדושה, אבל פרה מעשי' בחוץ זהו בחי' ביטולה של תורה הנ"ל. כי התורה הוא בחי' בית בחי' בית דבראשית בחי' ראש בית, וכשבטלין מן התורה זהו בחי' שיוצאין לחוץ, אבל הצדיק האמת אפילו בשעה שבטל מן התורה מחיה עצמו עם התורה הנעלמת וכו' כנ"ל. וזהו בחי' פרה שכל מעשי' בחוץ בחי' ביטולה של תורה כנ"ל שהיא בחי' תורה הנעלמת. כי פרה אדומה נעלם מעין כל כ"ש אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני בחי' התורה הנעלמת. וע"כ הפרה מטהרת מטומאת מת שהוא ראש לכל הטומאות, כי הוא אבי אבות הטומאה שזהו בחי' עמלק שהוא זוהמת הנחש שהביא מיתה לעולם, שהוא בחי' תאות ניאוף שהוא סטרא דמותא כ"ש ואחריתה דרכי מות וכ"ש מוצא אני מר ממות את האשה וכו'. אשר מי שנופל לטומאה זאת א"א לו להטהר כ"א ע"י הצדיק האמת שיודע להמשיך עליו חסד חנם מהאוצר מתנת חנם שהצדיק מקבל משם בעת

שבטל מן התורה כנ"ל. וזהו בחי' התורה הנעלמת בכל הדברים שבעולם כנ"ל. וזהו בחי' סוד פרה אדומה שכל מעשי' בחוץ שהי' בחי' תורה הנעלמת שהיא מטהרת מטומאת מת הנ"ל. וע"כ פרה מטהרת טמאים ומטמאה טהורים. כי הצדיק כשמבטל עצמו מן התורה שעי"ז מחי' כל הפשוטים וכל הרחוקים כנ"ל, ומטהר אותם מטומאתם הגדולה כנ"ל. אבל אצל הצדיק הוא בחי' ביטול מן התורה ונקרא אצלו ירידה וטומאה קצת לפי ערך גודל קדושתו בעת שדבוק בהתורה וכמובן בדברי רבינו ז"ל במ"א (בלק"ת סי' ל"ח) בהמאמר המתחיל לפעמים הצדיק נוסע וכו' שמה שהצדיק מוריד עצמו לפעמים לעסוק עם העולם הוא בחי' ירידה אצלו לפי שעה. אך אח"כ חוזר ועלה למקומו, אבל להעולם הוא עושה טובה לעולם וכו'. וזהו בחי' פרה שהוא בחי' ביטולה של תורה של הצדיק האמת שהוא מטמא טהורים ומטהר טאמים. כי אצל הצדיק נחשב זה הביטול לבחי' טומאה קצת לפי שעה ואחר"כ מטהר עצמו מיד. כי הטומאה שהפרה מטמאה את העוסקי סבה הוא רק לפי שעה עד הערב אבל הוא מטהר את הטמאים בטומאה גדולה מאד שהוא טומאת מת שהוא טומאה חמורה, והוא מטהר אותם לעולם ע"י בחי' פרה שמעשי' בחוץ שהוא בחי' ביטולה של תורה זהו קיומה וכו' כנ"ל:

אות יג

וזהו בחי'פ' החודש שהוא קידוש החודש שהוא בחי' מילויהירח בחי' והי' אור הלבנה כאור הכחמה שהוא בחי' הכנעת מאורי אש והתגברות מאורי אור שהם בחי' אור החמה כ"ש שם בהתורה הנ"ל. כי במזרח החמה זורחת ובמערב שוקעת ובלילה בעת שקיעת אור החמה אז התגברות מאורי אש וע"כ כתיב במשכן ואש תהי' לילה בו להכניע מאורי האש וכשמתגברים ח"ו המאורי אש זה בחי' מיעוט הלבנה ופגימתה כי הלבנה שליטתה בלילה בעת הסתלקות המאורי אור וע"כ רוצים להתאחז בה ח"ו המאורי אש ששליטתם בלילה. וצריכין להתגבר להכניע המאורי אש שלא יוכלו להתאחז בהלבנה שהיא בחי' מלכות בחי' הביהמ"ק בחי' אסתר שנקראת ע"ש ההסתרה שהיא בחי' פגימת הלבנה בזמן הגלות. כי כל עבודתינו הוא למלאות פגימות הלבנה דהיינו להכניע המאורי אש ולבטלם מן העולם ואז יהי' אור הלבנה כאור החמה שזהו בחי' בנין הביהמ"ק שאז תתמלא פגימת הלבנה כי אז יבא משיח בן דוד שמלכותו נמשל ללבנה. כי הכל אחד כנ"ל כי המאורי אש החריבו את הביהמ"ק שהוא בחי' מלכות דוד בחי' לבנה כי הם בחי' פגימת הלבנה. וכשמבטלין המאורי אש ע"י שמשברין כל התאוות רעו תוכל המדות רעות הנמשכין מד' יסודות גשמיים עי"ז מבטלין פגימת הלבנה ואז יהי' אור הלבנה

כאור החמה שהוא בחי'מאורי אור. ואז ישוב מלכות בית דוד למקומו ויבנה בהימ"ק כבתחלה כי הכל נתתקן ע"י התגברות מאורי אור על מאורי אש כנ"ל:
וזה שנסמך פ' חצות לפרשת החדש כי ע"י קימת חצות נכנעין מאורי אש ומתגברין מארי אור שעי"ז נתתקן הכל כנ"ל.

אות יד

וזה בח'י שלשה דברים שנתקשה בהם משה שהם מעשה מנורה ושקלים וקידוש החודש כמובא בזוהר וסימנם, מ'ש'ה, מנורה, שקלים, החדש ע"ש. כי כל שלשה מצות אלו הם בחי' הכנעת מאורי אש והתגברות מאורי אור שזה עיקר כלליות הקדושה. כי מעשה מנורה הוא להדליק נר תמיד בבית המקדש. ועיקר הדלקת הנרות בביהמ"ק הוא בשביל להמתיק ולהכניע ולבטל בחי' מאורי אש ולהעלות ולהגברי מאורי אור המאירין בביהמ"ק כיראין הדין נמתק אלא בשרשו. כי באמת הכל אחד ולמעלה בשרשו גם האמורי אש מקבלין חיות מן המאורי אור שהם בחי' ד' אותיות השם ב"ה. וע"כ אנו מברכין במוצ"ש בורא מאורי אש כי הש"י ברא הכל ברצונו ית'. וז"ש בזוה"ק ד' גוונין יש באשא שהם בחי' תלת גוונין דעינא ובת עין ע"ש. כי באמת בהשורש הכל אחד אך למטה נפרדים המאורי אש מן המאורי אור. כי שם בבחי' מאורי אש נאחזים החיצונים שמשם כל התאוות הבאים מד' יסודות גשמיים. וע"כ שם בבחי' מאורי אש שם הוא סוד ההבדלה שמבדילין על האור במוצ"ש. כי כשנסתלק השבת שהוא בחי' מאורי אור שמכניע מאורי אש שאז מתחילין להתעורר בחי' מאורי אש שבהם אחיזת החיצונים כנ"ל כי הם בחי' עץ הדעת טו"ר. ע"כ אנו מבדילין עליהם אז ומברכין על האור בורא מאורי האש. ובזה אנו מבדילין ומעלין הטוב מן הרע ע"י שאנו מגלין שהש"י ברא הכל כי שם בבחי' מאורי אש שם הוא סוד ההבדלה כידוע. וזה בחי' נרות המנורה שבביהמ"ק, כי כל הדלקת הנרות דקדושה הם להמתיק בחי' מאורי אש בשרשן, להכניע הרע שנאחז בהן עד שיהיו נכללין המאורי אש בשרשן בבחי' מאורי אור. וזהו בעצמו בחי' קידוש החודש שהוא להכלל מדת לילה ביום למלאות פגימת הלבנה שהיה אור הלבנה כאור החמה כנ"ל. כי הלבנה שליטתה בלילה בעת אחיזת מאורי האש ע"כ היא פגומה לפעמים וצריכין לבררה ולהעלותה מאחיזת הרע שבמאורי האש עד שיהיו נכללין מאורי אש במאורי אור שזהו בחי' אור הלבנה כאור החמה כנ"ל. וזהו בחי' שקלים שהם בשביל נדבת המשכן שהוא בחי' הביהמ"ק שהוא בחי' מאורי אור וכנ"ל. נמצאשכל אלו העשלשה מצוות הם בשביל להגביר בחי' המאורי אור על המאורי אש וע"כ נתקשה בהן משה הרבה כי שם סודר ההבדלה וקשה לעמוד עליהן מאד. כי מאורי

אור הם בחי' המנהיגים והמפורסמים של שקר בודאיש בהם איזה בחי'של אמת שהוא בחי' מאורי אור כי כל שקר שאין בו אמת בתחילתו אינו מתקיים כלל כשרז"ל. אבל כל בחי' אמת שיש בהן הכל נמשך מבחי' מאורי אור שהם צדיקי אמת. והיו צרייכן שיהיו נכנעין אלו המפורסים של שקר תחת הצדיקי אמת ולהתבטל אליהם ואז היו נכללין מאורי אש במאורי אור והיה נתתקן הכל. אבל הם רוצים להשתרר ולמלוך ונוטלין גדולה לעצמן ורוצים להעלים ולהסתיר בחי' מאורי אור שהם בחי' הצדיקי אמת. וא"א לברר האמת כי השקר חופה על האמת וכ"א אומר שאצלו האמת, וע"כ גם משה נתקשה באלו השלשה מצות הנ"ל שהם בחי' הכנעת מאורי אש. כי חורבן ביהמ"ק ואריכת הגלות וכל הצרות של ישראל הכל תלוי בזה ע"י שבכל דור ודור מתנשאין בחי' מאורי אש שהם בחי' מפורסמים של שקר שהם הרע לעומת הטוב והם חולקים על צהידי אמת ורוצים להעלימן. וזה עיקר חבלו של משיח שהוא קטגוריא בין הת"ח. ובפרט בדורו הללו שהאמת נעדרת שנעשה עדרים עדרים של אמת כשרז"ל ונתערבב העולם מאד. עד שאפילו בין הצדיקי אמת יש מחלוקת גדול וכ"א חולק על חבירו ואינו מאמין שגם חבירו רוצה דרך אמת ואפשר יותר ממנו רק הוא סובר כאלו ח"ו השאר נוטין מן האמת ואין האמת אלא אצלו וכיוצא בזה בלבולים רבים בלי שעיור. וכל מה שאומרים אנשי אמת. מהפך השקר לעצמו ואומר שאצלו האמת וא"א לבאר זה כי כל מה שנאמר בענין זה ימאר החולק ג"כ. רק כל חד כפום מה דמשער בלבי' יוכל להבין בכל עת ובכל דור היכן האמת לאמתו שרוי::

אות טו

וזהו חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. כי בפורים מכניעין הראש כל חוצות שהוא בחי' המן עמלק בחי' מאורי אשואז נתגלה אור העליון מאד ונמתקין כל הדינים בשרשן ונכללין מאורי אש במאורי אור. וע"כ צריכן להתבסם בפורים עד שיכניעו המאורי אש למטה לגמרי שהם בחי' ארור המן, עד שיעלה לשורש העליון שש סאין שייך לומר ארור המן כל כי שם למעלה בשרשו העליון נכללין המאורי אש במאורי אור. אך לזה א"א להגיע כ"א ע"י שתיה של פורים שאז השתי' מצוה ואז היין בבחי' זכה נעשה ראש, ואש דייקא בחי' חאש בית, שע"י השתי' של פורים מתגבר בחי' הראש דקדושה עד שנתבטל ונופל לגמרי בחי' הראש כל חוצות, שנופל כל הרע, ומעט האמת שהי' כבוש שם בגלות עולה ונכלל בשרשו. ואז אין יודעין בין ארור המן לברוך מרדכי כי בשרש אין שייך שם ארור כלל כי שם צוה ה' את הברכה והכל ברוך ומבורך שם, יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם אמן סלה:

מתנה ומתנת שכיב מרע ד

אות א

כל מתנה צריכה שתהא גלויה ומפורסמת וכו'. צריכין לכתוב בשטר מתנה כתבוהו בשוקא וחתמוהו בברא וכו':

כי איתא בהתורה אחוי לן מנא דלא שויא לחבלא (בסי' כה) שבכל עולם ועולם ובכל מדריגה ומדריגה יש שם דמיונות וכו' שסה הקליפות הקודמין לפרי וסובבים את הקדושה וכו'. וכשאדם נעתק ממדריגה למדריגה ומסבבין אותו וצריך להכניע אותם ולשברם וכו'. כי אין שני בני אדם שוין וכו' וכו'. ופנימיות של התחתון נעשה חיצוניות לחיצוניות עליון וכו'. ואזי צריכין לטהר ולקדש המקום מחדש וכו'. וא"א להכניע הקליפות וכו' אלא ע"י גדולת הבורא כמובא בכונות של הודו. וההתגלות גדולת הבורא הוא ע"י צדקה שנותנין לעני הגון, כי עיקר הגדולה והפאר הוא התגלות הגווינין וכסף וזהב הן הן הגווינין וכו'. ואין מאירין אלא כשבאים לאיש הישראלי וכו'. ובשביל זה העכו"ם תאבים לממון ישראל. וכו' ובשביל זה נקראין רש"ים כמו הוי זהיר ברשו"ת וכו'. אבל דע תיכף ומיד שהעכו"ם מקבל ממון מישראל תיכף ומיד נתעלם הפאר והחן בתוך הממון וכו'. וזהו שאין מקרבין אלא בשעת הנייתן וכו' ע"ש כ"ז היטב. גם דע שכדי להכניע הקליפות שמבססין בכל מדריגה, על זה צריך שיעורר שמחה של מצוה על עצמו היינו שישמח ע"י שיזכור שזכה להתקרב להשי"ת וזכה להתקרב לצדיקים המקרבין אותו להשי"ת. וע"י השמחה הזאת הוא משבר הקליפות ונכנס למדריגה ב' ע"ש:

אות ב

וזה ידוע ומבואר בדברינו כ"פ שבכל המו"מ שעושין מבררין ניצוצות הקדושים וכמבואר בדבריו ז"ל בהתורה אשרי (בסי' לה) ובהתרוה כי תצא למלחמה (בסי' רפ), שע"י מו"מ כתקונו עולין ממדריגה למדריגה מעשי' ליצירה. כי מו"מ כתקונו הוא בבחי' הקרבת קרבן התמיד וקטרת ע"ש. ועיקר הבירור הנעשה ע"י המו"מ הוא נגמר כשיוצא הדבר מרשו"ת לרשו"ת שאז נגמר המו"מ ואז עולין ומתבררין הנצוצות כנ"ל. ומחמת שבכל דרגא ודרגא יש שם הקליפות הקודמין לפרי המסבבין את הקדושה, מחמת זה צריכין ליזהר מאד לעשו"ת המו"מ בקדושה גדולה שלא יתאחזו בו הקליפות המסבבין שם כנ"ל. וע"כ אין המקח נגמר בדברים כ"א בקנין ע"י משיכה והגבהה וכו'. כי צריכין דייקא שיכנוס הדבר לרשותו של הזוכה בו ע"י משיכה והגבהה וכיוצא. כי כל זמן שלא בא לרשותו לא נגמר הבירור וע"כ אע"פ שנתרצה למוכרו ונגמר המקח בדברים למוכרו, עדיין אפשר שיתעוררו ויתגברו מחדש הקליפות בעת שירצה להכניס הדבר ברשותו ויקלקלו המקח. כי עיקר התעוררותם בשעה שיוצא הדבר מרשו"ת לרשו"ת שאז עיקר

העלי' והבירור וכנ"ל. ע"כ אין המקח נגמר בדברים לבד עד שיעשה קנין ממש להכניסו ברשותו על ידי משיכה והגבהה וכו' כי כ"ז שלא נכנס לרשותו יכולין להתעורר ולקלקל המו"מ כנ"ל:

אות ג

וזשארז"ל דבר תורה מעות קונה שנא' ונתן הכסף וקם לו ומפני מה אמרו חכמים משיכה קונה כדי שלא יאמר לו נשרפו חטיך בעלי'. כי עיקר התגלות הגוונין הוא בממון ישראל נכנעין הקליפות שבכל מדריגה ומדריגה כנ"ל. וע, כ בוודאי מד"ת כסף קונה כי ע"י הכסף נתגלין הגוונין ונתגלה גדולת הבורא שעי"ז נכנעין הקליפות ונגמר המקח, כי אין יכולין לקלקלו עוד כי כבר נכנעו ע"י התגלות הגוונין שבכסף ישראל וכנ"ל, וע"כ באמת מדאורייתא כסף קונה כ"ש ונתן הכסף וקם לו, וקם לו דייקא שעי" הכסף יש תקומה ועלי' להמקח דהיינו להנצוצות שבהמו"מ ועי"ז נגמר המקח מדאורייתא וכנ"ל. אך מפני מה אמרו חכמים משיכה קונה וכו'. כי באמת אע"פ שבהממון הוא התגלות הגוונין אבל אין זה אלא אצל איש הישראלי וגם אצלו אין מאירין הגוונין כ"א כשזוכה לתקן ממונו ע"י צדקה לעני הגון כ"ש שם ע"ש. וע"כ ראו חכמים שע"פ רוב העוסקים במו"מ אין זוכין לתקן ממונם בשלימות ראוי ואזי אין מאירין אצלם הגוונין בשלימות וע"כ אע"פ שבשעה שקביל הכסף נתרצה למכור החפץ לחבירו, וזה נמשך בשרשו מהתנוצצות הגוונין שבהממון. אבל אעפ"כ עדיין לא נכנע והקליפות שבמדריגה ויכולין לקלקל המו"מ מחמת שתיכף אח"כ נתעלמו הגוונין מחמת שעדיין לא תיקן ממונו בשלימות וכנ"ל וכמו שכתב רבינו ז"ל לענין הממון שבא ליד הבעכו"ם שאין הגוונין מאירין רק לפי שעה ואח"כ נתעלמין אורם וכו' כנ"ל. כמו כן להבדיל אפילו אצל איש ישראל אע"פ שבערך העכו"ם מאירין אצלו הגוונין. אבל אעפ"כ מאחר שלא תיקן ממונו כראוי אין מאירין גם אצלו בשלימות רק מתנוצצין לפי מתוך העלמן ומתעלמין מיד, וע"כ אין הקליפות נכנעין ע"י הכסף לבד כי אין הגוונין מאירין בהם בשלימות וע"כ אין נגמר המקח ע"י הכסף וכנ"ל. כי עיקר גמר המקח הוא כפי הכנעת הקליפות שאז נשלם הבירור וכנ"ל. וזהו שאמרו שם ומפני מה אמרו חכמים משיכה קונה כדי שלא יאמר לו נשרפו חטיך בעלי'. כי מאחר שלא תיקן ממונו ולא נתגלו הגוונין על ידו, יכול להיות שיתגרו ויתאחזו הקליפות בהממון ביותר כי את זה לעומת זה עשה אלהים. ומי שזוכה לתקן ממונו ע"י הצדקה אז ינתגלין הגוונין שהם גדולת הבורא ע"י ממונו, וזוכה להכניע הקליפות שבכל מדריגה ע"י ממונו כנ"ל. אבל להיפך כשאין מתקן ממונו ע"י הצדקה אזי נתאחזין הקליפות בהממון דייקא. מחמת שיש שם קדושה גבוה נעלמת שהם הגוונין עילאין שנתעלמו

שם, שכשאין מאירין כראוי הם נאחזין שם ביותר כי הם כרוכים תמיד אחר הקדושה הגבוה ביותר. ומזה בא גודל התגברות תאות ממון שנמשך מחמת שהממון בשרשו יש בו קדושו"ת גבוהות מאד שהם הגוונין עילאין שמלובשין בו. וכשאינו זוכה לגלות הארת הגוונין ע"י צדקה לעניהגון אזי הקליפות נאחזין בהממון ביותר ועי"ז נופל לתאוות ממון. ומזה באים כל ההכחשו"ת והשינויים והעוולות שבמו"מ אם אין מתגברים על תאוותו לממון ח"ו. וזה שאמרו שאין מעות קונה כדי שלא יאמר לו נשרפו חטיך בעלי', בעלי' דייקא דהיינו בעת שהיו צריכין לעלות הנצוצות שבהסחורה מדרגא לדרגא אז שלטו הקליפות שהם מזיקי עלמא. והם בחי' אש כ"ש מ האש יצאו וכו' ועי"ז נשרפו החטים והסחורה:

אות ד

ובשביל זה צריכן להרחיק עצמו ביותר מלקבל מתנו תכשרז"ל וכ"ש ושונא מתנות יחי'. כי עליית הקדושה קשה שיהי' בחנם כ"א בכסף מלא כ"ש בזוה"ק לענין קניית המצות ומע"ט שצריכין לקנותם באגר שלים כי הסט"א נקראת חנם כידוע. וע"כ כשמקבל החפץ בחנם במתנה קשה מאד לברר והעלות הקדושה שיש שם ואזי יכולין להתאחז בו הקליפות המסבבין שבכל מדרגה ויכולין להפסיד חיותו ח"ו כי הקליפות הם סטרא דמותא וע"כ שונא מתנות יחי':

אות ה

וע"כ צריכין לכתוב בשטר מתנה כתבוהו בשוקא וחתמוהו בברא כי עיקר העלי' הוא בבחי' חיצוניות, שפנימיות תחתון נעשה חיצוניות שבהמו"מ, שהמו"מ בכלל הוא בבחי' עבודות חיצוניות כמובן בהתורה הנ"ל (רק שגם בבחי' חיצוניות בעצמו בודאי יש פנימיות וחיצוניות כמובן בכוונות). וע"כ בהמתנה מחמת ששם קשה לברר כנ"ל ע"כ בקל יכולין להתאחז הקליפות שנאחזין בבחי' חיצוניות ויקלקלו המתנה ויכניסו בלב הנותן שישנה דבורו ורצונו ויקלקל המתנה. ע"כ אין המתנה גמרת עד שתהי' מפורסמת וגלויה לכל ויכתוב בהשטר מתנה כתבוהו בשוקא וחתמוהו בברא כי בשוק ובחוץ שם עיקר אחיזתם של הקליפות שנקראים עש"ז חיצונים ע"כ צריכין לפרסם בשטר מתנה כתבוהו בושקא וכו' שצוה לכתוב בשוק ובחוץ כיהוא נותן המתנה בלב שלם כדי לבטל קטרוג הקליפות והחיצונים ע"י שמודיעים המתנה בשוק ובחוץ ששם מקום אחיזתם כנ"ל:

אות ו

וזשארז"ל הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו. ולמדו משבת שאמר הקב"ה למשה מתנה יפה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל לך והודיעם וכו'. כיצריך

להודיע מקודם לחבירו שרוצה ליתן לו מתנה כדי שיכין א"ע לקבל המתנה דהיינו שיתגבר א"ע לקבל המתנה בקדושה ובטהרה לשמו יתב' כדי שיהי' לו כח עי"ז לברר הקדושה שבהחפץ של המתנה כי מחמת שבמתנה קשה לברר כנ"ל ע"כ צריך הכנה מקודם וע"כ צריך להודיעו:

אות ז

וזה בחי' שבת שהיא מתנה טובה שהיתה בבית גנזיו שהשי"ת מודיע לנו קודם שנתנה לנו כדי שנתגבר להכין את עצמינו לקבלל את המתנה טובה ויקרה הזאת. כי שבת צריך הכנה כשרז"ל כ,ש והי' ביום הששי והכינו וכו'. וע"כ גם עתה שכבר נתן לנו השי"ת ברחמיו את השבת אנו צריכין בכל ימות השבוע להכין א,ע לקבל מתנה טובה הזאת ושבת שמה וזהו בחי' זכור את יום השבת לקדשו זכריהו מא' בשבת שאם נזדמנה לך מנה יפה תהא מזמינו לשבת היינו בחי' הכנה בכל ששת ימי החול לקבל את המתנה טובה שהיא שבת. וזהו בחי' כלל כל העבודה שלהאדם בזה העולם שנקרא ערב שבת והעוה"ב נקרא שבת כשרז"ל מי שטרח בע"ש יאכל בשבת וכו'. כי באמת א"א לעבוד את השי"ת כ"ש מי הקדימני ואשלם כלום עשה לי מזוזה עד שלא נתתי לו בית וכו' כשרז"ל וכמו שאמר אדמו"ר ז"ל בהשיחה הנדפסת בסיפורי מעשיות ע"ש. וכל העבודה של תורה ומצות שצוה אותנו לעשו"ת בזההעולם הם רק הכנות שצריכין אנו להכין א"ע לקבל מתנת ידו הטובה שהוא ית' רוצה ליתן לנו ברחמיו לעתיד. כי באמת כל התורה ומצות קלים ונעימים לעשותם כ"ש דרכיה דרכי נועם וכו' ומן הדין אין ראוי לקבל עליהם שכר וכל השכר טוב שיתן הוא רק מתנת חנם כ"ש ולך ה' החסד כי אתה תשלם לאיש כמעשיהו. וכל המצות הם רק בחי' הכנות לקבל על ידם מתנת חנם ממנו יתב' שהוא השכר של אותה המצוה. כגון למשל ע"י שאנו לובשין ציצית עי"ז אנו מכינים עצמינו להתעטף באור הציצית ולזכות לחלוקא דרבנן וכו'. וכן ע"י מצות תפילין אנו מכינים עצמינו להתעטר בכתרי דמלכא שהם אורות התפילין בשרשם. כי בודאי ע"פ דין אין מגיע להאדם שכר נפלא ונורא כזה בשביל ציצית ותפילין שהם קלים ונעימים לעשותם וכל השכר שיקבל עבורם הוא רק מתנת חנם. רק שהשי"ת ברחמיו חמל עלינו וצוה עלינו לעשו"ת בזה העולם אלו המצות הקדושו"ת כדי שיהי' לנו כלים וכח לקבל מתנת חנם שלו וכן בשארי המצות. וכן כל המצות לא תעשה הזהיר אותנו שלא לעשו"ת כדי שלא נבא מלוכלכים ח"ו להילולא דמלכא. והוא כמו מלך שמזהיר ומודיע מקודם לאוהביו שרוצה ליתן להם מתנות יקרות וסגולות נוראות ונשגבות לכ"א ואחד בזמן פלוני. ומאהבתו וחמלתו הוא מודיעם תחילה כדי שיכינו עצמם לזה כדי שלא יבואו

מלוכלכים ח"ו בטיט וצואה לסעודת המלך שיהי' שם המלך וסיעו. כי בודאי א,אל הם לקבל מתנותיו הקדושו"ת כשהם מלוכלכים ח"ו. גם צריכים להכין לעצמם מלבושים נאים ויקרים וכמה מיני ריחות טובות נרד וכרכום קנה וקנמון כוו' וכמה מיני קשוטים יפים ונאים שיהיו ראוים ליכנוס בהם בהיכל המלך גבין גדוליו ושריו ועבדיו הקדושים והטהורים ואז יוכלו לקבל מתנת ידו הטובה. ובחמלתו הגדולה הכין להם מקודם כל הדברים והחפצים שצריכים לעשו"ת ולתקן מהם מלבושים וכתרים כאלו שיהיו ראוים לכנוס בהם בהיכלא דמלכא. וכל מי ני בשמים וריחות טובות שיתבשמו בהם מקודם. וצוה להם והזהיר להם שבכל הזמן שנתן להם מקודם להכין עצמן לסעודה, שבכל הזמן הזה יעסקו לעשו"ת ולתקן אלו המלבושים היקירים וכל אלו הכתרים הקדושים. ושלח להם שלוחיו הנאמנים ללמדם ולהודיעם איך לעשותם ולתקנם בפרטי פרטיות כדי שיבואו לשם בלבושים וכתרים ות יקונים הנהוגים שם כדי שלא יתביישו בין כל הקרואים לשם. וביותר ויותר צוה להם והודיעם ע"י שלוחיו ממה להתרחק. והזהירם מאד מאד שלא יטמאו ולא ילכלכו עצמן ח"ו בכל הדברים המתועבים שם, ומרוב חמלתו הודיעם ג"כ ע"י נאמניו במה ירחצו ויטהרו עצמן מלכלוכים אלו אם יכשלו לפעמים ולא יהיו נזהרין מהם ח"ו. ותיקן להם כמה וכמה מעיינות קדושו"ת וכמה עצות ותיקונים לרחוץ ולנקות עצמו מכל זה. עד שאפילו מי שהוא מלוכלך מאד, ומוטבל בשחת ומוטבע ביון מצולה ומלובש בבגדים צואים ח"ו, גם הוא יכול לנקות עצמו ולרחוץ ולט הר עצמו באלו המעיינות הנובעים שמן אפרסמון וכל מיני ריחות נפלאים שיש להם כח להפוך כל מיני ריחות רעים לריחות טובים ויקרים. והודיעם שבכל הזמן שנתן להם יש בידם ליקח מכל החפצים והבשמים אשר הכין להם ולהתלבש ולהתקשט בהם כמ ושירצו, ולטבול ולטהר עצמם בכל המעיינות הקדושו"ת האלה שמטהרין ומנקין אותם מכל הלכלוכים כדי שיוכלו לבא נקיים וטהורים להיכל המלך מקוטרים מור ולבונה, מלובשים בלבושים קדושים ונקיים הנוהגים שם מוכתרים בכתרי דמלכא. ואז יוכלו לקבל כל האוצרות מתנת חנם אשר הכין להם המלך אשר עין לא ראתה וכו' אשרי הזוכה להם. והנמשל מובן ממילא. נמצא שכל המצוות ומע"ט הכל מאתו יתב' ממה שהכין לנו ברחמיו המרובים וכ"ש כי ממך הכל ומידך נתנו לך וכתיב מי הקדימני ואשלם ואין ראוי לקבל עליהם שכר. רק שברחמיו רצה לזכות אותנו ליתן לנו אוצרי מתנת חנם כאלה לפיכך הרבה לנו תורה ומצות שהם כולם תקונים והכנות לקבל על ידם רב טוב הצפון שה מאוצרי מתנת חנם שרוצה ליתן לנו בחסדו וברחמיו וכנ"ל. וע"כ ארז"ל אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב ע"מ לקבל פרס אלא וכו'. היינו כי בודאי נקבל רב

טוב אשר עין לא ראתה ע"י מעשינו הטובים רק שאנו צריכים לידע האמת שכפי שורת הדין אין מגיע לנו פרס מאחר שהכל מ אתו וכנ"ל רק שכל עבודתינו הוא שלא ע"מ לקבל פרס רק שע"י עבודתינו ומעשינו הטובים יהי' לנו הכנה לקבל חסדו הגדול שהם אוצרי מתנת חנם שיתן לנו לכל אחד ואחד כפי מה שהכין א"ע בזה העולם לסעודתא דמלכא וגדוליו ומיודעיו כ"ש ולשרידים אשר ה' קורא וכו' וכשפרש"י שם. וזהו העוה"ז דומה לפרוזדור והעוה"ב לטרקלין התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין, היינו כנ"ל שכל העבודה שבזה העולם הוא רק בבחי' הכנות כדי ליכנוס בהיכל המלך בחי' התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין וכנ"ל:

אות ח

וזהו בחי' גודל המעלה שאין למעלה ממנה שהוא התקרבות לצדיקים ולירא‌ים וכשרים אמתיים. כי הצדיקים האמתיים הם מודיעים לנו בכל פעם אוצרי מתנותיו הטובים שהוא יתב' רוצה ליתן לנו ברחמיו. ומודיעים לנו בכל עת איך להכין א"ע לקבלם ונותנים לנו עצות איך לנקות ולטהר עצמינו ולבושינו מכל מה שנכשלנו עד הנה. כי כל צדיק הדור הוא בחי' משה אשר השי"ת מודיע על ידו לנו את כל המתנות טובות שרוצה ליתן לנו כ"ש יודיע דרכיו למשה וכו' וכתיב אשר צוה את אבותינו להודיעם ולבינהם. כי הצדיק האמת שבכל דור הואחופר בארות ומעיינות חדשו"ת מעיינות הישועה שאינם פוסקין באופן שיוכלו לטהר בהם כל הפגומים והמלוכלכים והמתועבים שבעולם ולהתרפאות בהם מכל מיני חלאים ומכאובות רעים בגוף ונפש ולהתרחץ ולהתבשם על ידם בכל מיני ריחות טובותץ. כי השי"ת מודיע דרכי טובו וחסדיו הנפלאים לצדיק האמת כי הוא יתב' ממשיך חסדים חדשים בכל דור ודור ועושה חסד חנם בכל דור ודור. כי אפילו בכל יום ויום נמשכין חסדי חדשים כ"ש חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו חדשים לבקרים רבה אמונתך וכשפרש"י שם שהחסדים מתחדשים בכל בקר, מכ"ש בכל שבוע ובכל חדש ובכל שנה ושנה מכ"ש בכל דור ודור. כי סוף כל סוף חסדו יתגבר עלינו עד שיביא לנו משיח צדקינו ויגאלינו מכל הצרות והמצוקות שסבלנו בפרט בעתים הללו המקום ירחם. ובודאי כל שנה וכל יום שבא מאוחר הוא קרוב יותר לביאת משיח ונמשך עליו חסד הגדול שממשיך משיח צדיקנו כ"ש ועושה חסד למשיחו. אל כל אל והחסדים הגדולים שהוא יתי' רוצה להמשיך עלינו בכל עת אין מי שידע מהם כ"א הצדיק האמת. וכל מי שמקורב אליו הוא מודיע לו רחמיו וטובו ה גדול עד אין חקר אשר עי"ז אפילו הגרוע שבגרועים יכול להכין א"ע לקבל אוצר מתנת חנם שלו. והעיקר הוא האמונה והרצון שידע האמת באמונה שלימה על מה אתי בהאי עלמא. ואז

בודאי ירצה וישתוקק תמיד לשוב אליו יתב' ויחתור בכל כחו להתקרב לאנשים נאמנים שיודעים לחזקו ולייעצו עצות אמתיות ונכונות כפי מה שקבלו מרבותיהם הקדושים עד אשר יזכה לשוב אל ה' וירחמהו ואל אלקינו כי ירבה לסלוח:

אות ט

וכל זה כלול ומרומז בסוף התורה הנ"ל מ"ש שם שכדי להכניע הקליפות שבכל מדריגה הוא ע"י שמחה של מצוה, ע"י שיזכור חסדו הגדול שזכה להתקרב להשי"ת ולצדיקים וכו' כנ"ל ע"ש. כי כל מי שרוצה לגשת אל הקודש להתקרב להשי"ת ולתורתו, מתגברין ומתפשטין נגדו בכל פעם מאד מאד, וכל מה שרוצה להתחזק ולהתגבר, מתפשטיןכנגדו יותר ויותר בבחי' פשטוהו ולא עייל לתרעא הנאמר בהתורה הנ"ל, שהס"א שהם הדמיונות והתאוות והבלבולים והמניעות וכו' וכו' מתפשטים נגדו בכל פעם מאד מאד ואינם מניחיו אותו ליכנוס לשערי הקדושה. ומחמת זה רבי סנכשלו ונפלו כי בתחילה התחילו קצת להתקרב להש"י ועסקו בתורה קצת וכו'. אבל אח"כ ע"י עוצם ההתפשטות וההשתטחות הנ"ל של המניעות והתאוות והבלבולים וכו' שהתפשטו כנגדם מאד בכל פעם, עי"ז טעו בעצמן כאלו אפס תקוה ח"ו ונתרחקו כמו שנתרחקו. ובאמת טעו הרבהבזה כמ ושאמר אז אדמו"ר ז"ל שבזה טועין החסידים הרבה מה שסוברין שהתגברות התאוות נגדם הוא מחמת שנפלו ממ דריגתם, לא כן הוא אדרבא מחמת שצרייכם לעלות מדרגא לדרגא עי"ז מתגברים ומתפשטים כנגדם הדמיונות והתאוות וכו' כ"כ (כמבואר שם בסוף). אך עיקר העצה לזה שיזכיר א"ע בכל עת גודל חסדו וטובו הגדול של השי"ת ואל ישכח כל גמוליו. ויזכור היטב את כל החסד הגדול שעשה השי"ת עמו ולא עשהו גוי וקירבו להשירים ותמימים היונקים מצדיקי אמת. וישמח מאד בכל הנקודות טובו שזיכהו השי"ת מעודו. ועי"ז יזכה להתגבר בכל פעם נגד גודל ההתפשטות של הקליפות שמתפשטים בכל דרגא ודרגא ויעבור לבטח עליהם. וכשנדקדק בדברי אדמו"ר ז"ל שבתורה הנ"ל נמצא שגם עצה הזאת הוא בחי' עצה הראשונה שכתב שם שלהתגבר נגד הקליפות שבכל דרגא הוא ע"י התגלות גדולת הבורא שהוא בחי' הכונות של הודו שאז עולין מעשי' ליצירה ואז מזכירין גדולת הבורא ע"ש. וזהו בעצמו בחי' העצה הב' הנ"ל דהיינו לשמוח בחסדו וטובו הגדול ית'. כיכל מה שזוכרין ומגלין חסדו וטובו יתב' נתגלה גדולתו ותפארתו ית' יותר ויותר. כי עיקר גדולתו של יוצר בראשית הוא בחי' החסד הגדול שהוא עושה עמנו בכל עת בכל דור ודור, כי מדת החסד נקרא גדולה כ"ש לך ה' הגדולה זה חסד כידוע. וכל מה שנתגלה חסדו יותר נתגלה גדולתו י'ת יותר. ע"כ כשאדם משמח א"ע בשמחת ישראל ומזכיר א"ע

חסדיו ונפלאותיו שעשה עמו, ומאמין בחסדיו וטובו הגדול שעדיין יש לו תקוה תמיד כאשר הודיעונו צדיקים האמתיים עי"ז נתגלה גדולת הבורא ית'. כי זה עיקר גדולתו כנ"ל. ועי"ז מכניע ומשבר הקליפות שבמדריגה שמתפשטים כנגדו וזוכה לבטלם ולבא למדריגה השניה. וכן בכל פעם:

אות י

והכלל שצריכין לידע ולהאמין שחסדו וטובו יתב' הוא בלי שיעור כ"ש חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו וכתיב כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה וחסדי מאתך לא מוש. וכל התקוה לעוה"ב שאנו מצפין לקבל ממנו ית' הכל הוא רק מתנת חנם רק שהוא ברחמיו רוצה שנכין עצמינו לקבל מתנתו הטובה. ע"כ בכל עת ושעה ורגע יש בידינו להתחיל מעתה להכין עצמינו לקבל טובו וחסדו. והעיקר ע"י הרצון כ"ש אדמו"ר ז"ל שעיקר הוא הרצון וכו' וזה יש בידינו תמיד. כי חסדו גדול כ"כ עד שגם ההכנות בעצמם הוא נותן לנו במתנת חנם כאשר אנו רואין בחוש שהוא עוזר לנו בכל יום להניח טלית ותפילין ולקרות ק"ש פעמים בכל יום מה שאין אנו ראוים לזה כלל כאשר יודע כ"א בנפשו וכן בשארי מצוות. ע"כ ראוי לנו בכל עת להדוות לו ולברכו על כל החסד אשר עושה עמנו ואשר עתיד לעשו"ת עמנו ולבטוח בחסדו ולצפות לישועתו ולשמח נפשינו מאד בכל זה, והי"ז נזכה להתגבר בכל פעם על גודל ההתפשטות שמתפשטין נגדינו בכל עת עד שנזכה להתקרב אליו ית' ע"י גודל חסדיו ורחמיו המרובים והגדולים שאינם תמים ואינם כלים לעולם ואמן ואמן:

(שייך לעיל)

אות י

וע"כ לא רצה אברהם אבינו ליקח המערת המכפלה במחתנה מעפרון כ"ש בכסף מלא יתננה לי. כי לגודל עוצם הקדושה שיתה שם וכשהיתה תחת יד עפרון היו הקליפות מסבבין אותה מאד וע"כ אצל עפרון היתה חשך אפילה כמובא ע"כ לא הי' באפשר להוציאה מעפרון במתנה בחנם כ"א בכסף מלא. כי א"א להוציא ולהעלות הקדושה בחנם בפרט קדושה גבוה כזאת וע"כ נתן לו ארבע מאות שקל כסף שהם מרמזין על תי"ו עלמין דכסופין כ"ש בזהו"ק. היינו כי ממון של אברהם הי' קדוש מאד ונתגלו בו כל הגוונין עילאין שהם גדולת הבורא יתב' שזה ובחי' תי"ו עלמין דכסופין שבהם מתענגים הצדיקים שהם בחי' כלל כל הגונין הקדושים שהכל תאבים ומתענגים לראותם ולהתכל בהם. וזהו בחי' ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר ותרגומו דמתקבל בסחורתא בכל מדינתא, היינו שכל הסחורות והמו"מ שבכל המדינות הכל נעשה ע"י הכסף כ"ש והכסף יען את הכל מחמת שבהכסף כלולים עכל הגוונין עילאין שכלולים בתי"ו עלמין

דכסופין שהם בחי' ארבע מאות שקל כסף. ובכח זה קנה אברהם את מערת המכלפלה מעפרון ע"י שגילה גדולת הבורא ע"י הארבע מאות שקל כסף שלו שהיו כלולים בהם כל הגוונין וכו' כנ"ל, שעי"ז נכנעו הקליפות שרצו להתאחז שם ונפלו ונתבטלו, ועלתה השדה והמערה ונקנה לאברהם כ"ש ויקם שדה עפרון, תקומה היתה לו כשפרש"י שם, והכל ע"י התגלות הגוונין שבכסף של אברהם וכנ"ל. אבל בודאי עפרון לא זכה להנות מאלו הגוונין כי אח"כ כשבא הכסף לידו נתעלמו הגוונין שהם בחי' תי"ו עלמין דכסיפין וכמבואר לעיל. וכן דוד לא רצה לקבל גורן ארונה בחנם כי שם היה מקום הבניהמ"ק שהיה בלתי אפשר להוציא מהסט"א בחנם כ"א בכסף מלא להכניע הקליפות שסבבוה, ע"י התגלות הגונין שבכסף וזהב וכנ"ל. וע"כ נזכר שם אצל דוד כסף וזהב כ"ש בד"ה בכסף מלא וכו' ויתן דוד וכו' שקלי זהב. כי שם היו צרייכן להעלות קדושה גבוה ביותר שהוא מקום היבהמ"ק ובית ק"ק. ע"כ הוכרח לגלות כל הגוונין שבכסף וזהב כדי להכניע הקליפות שהיו מסבבים שם. כי כל מה שהקדושה גבוה יותר מסבבין שם הקליפות ביותר וכמו כן צריכין להמשיך התגלות הגוונין יותר כדי להכניעם ולבטלם עי"ז וכנ"ל:

אות יב

וזהו ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. היינו כשאיש הישראלי יוצא מדרגא לדרגא אז מתשטחים ומתפשטים כנגדו הקליפות שהם הדמיונות וכו' שהם בחי' חרון אף כי הם מתוקפא דדינא כידוע. וזהו ויצא יעקב שהוא איש הישראלי מבאר שבע היינו מהמדרגה הקדושה שהי' בה שנקראת באר שבע. כי כל דרגא ודרגא דקדושה כלולה מכל השבעה מדות שהם ז' ימי הבנין שכלולים בכל דרגא. וכשיעקב שהוא איש הישראלי יוצא משם כדי לבא למדריגה שניה הגובה יותר, אז וילך חרנה שמוכרח לילך דרך החרון אף שהם הקליפות שמהם כל הדמונות והתאוות והבלבולים שמתפשטים נגדו בכל פעם כנ"ל. אבל מחמת שאיש הישראלי בחי' יעקב חזק בדעתו ואינו מניח את מקומו ואינו נופל בדעתו מחמת זה רק מתחזק בכל מה דאפשר לעמוד על עמדו, עי"ז ויפגע במקום, עי"ז זכה להבין האמת שמה שמתפשטים התאוות וכו' כנגדו כ"כ אין זה נפילה ח"ו רק שהוא מחמת שצריך לבא למדריגה גבוה יותר ולהתקרב להשי"ת בהתקרבות יותר, מחמת זה מתפשטים כנגדו כ"כ כנ"ל. וזהו ויפגע במקום שזכה בתוקף החרון אף שהם הקליפות שהתפשטו כנגדו לפגוע שם במקומו של עולם. כי כל מה שעולין למדרגה גבוה יותר מתקרבין ביותר להש,י שהוא מקומו של עולם שכל המקומות וכל הדרגות שבעולם כלולים בו יתב' כי הוא יתב' מקומו של עולם ואין העולם מקומו. היינו שיעקב בחי' איש הישראלי ע"י גודל התחזקותו זכה להבין האמת שאין זה נפילה והתרחקות ח"ו

רק פגע שם דייקא במקומו של עולם שהבין ששם דייקא צריך לבא למדריגה גבוה יותר להתקרב ביותר להשי"ת וע"כ מתפשטים כנגדו כ"כ. ואז וילן שם כי בא השמש. היינו שקיבל על עצמו וסבל צער החשך שהוא בחי' לילה ולן שם בצערו שהי' לו מרדיפת התאוות והדמיונות שהם בחי' חרון אף שהם בחי' הקליפות שתפשטו כנגדו מחמת שהי' צריך לעלות למדרגה שניה כנ"ל. וזהו כי בא השמש שהוא השכל והמוחין שנסתלקו ממנו כי בעת התגברותם והתפשטותם אין השכל בשלימו. כיכח המדמה שמשם כל התאוות וכו' הוא כנגד השכל כמבואר בתחילת התורה הנ"ל ע"ש. וזהו כי בא השמש שלא בעונתה כשדרז"ל היינו שבודאי ביאת השמש שהוא הסתלקות המוחין שהיו לו אז הי' שלא בעונתה שלא בזמנו כי לא הי' בדין שיסתלק שכלו ממנו ויתפשטו כנגדו כ"כ כי לא הי' מחמת נפילתו ח"ו רק מחמת שהי' צריך לעלות למדרגה ב' כנ"ל. וזהו ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וארז"ל שהיו י"ב אבנים כנגד י"ב שבטי בני יעקב. י"ב אבנים הם בחי' י"ב אבני החשן שהיו על שמו תי"ב שבטי בני יעקב שהם כלליות הגוונין, כיכל הגוונין היו בי"ב אבני החשן שהם אדם ופטדה וכו' שכל אחד היה לו גוון מיוחד. נמצא שי"ב אבני החשן הם כלליות הגוונין. היינו שהמשיך התגלות הגוונין שהם גדולת הבורא שעי"ז הכניע הקליפות שבמדריגה וזכה לצאת מהמדה שבמדריגה הב' ולעלות אל השכל. וזהו וישכב במקום ההוא ויתא שהוא בחי' ויש כ"ב שהם כ"ב אתוון דאורייתא היינו שזכה לשבר המדמה ולעלות אל השכל ולהוציא מתיקות שכלו מכח אל הפועל עד שזכה לשכל הנקנה שהוא בח"י נופת צופים ואמנה כ"ש שם בתחילת התורה הנ"ל ע"ש. וזהו בחי' כ"ב אתוון דאורייתא כי זהו שלימות השכל כשמוציאין אותו מכח אל הפועל עד שזוכין להכניס ההשגה בתוך צירופי אותיות שהם בחי' כ"ב אתוון דאורייתא דהינו שיוכל לדבר ולגלות זאת ההשגה ע"י הדיבור שכלול מכ"ב אותיות. כי כ"ז שאין יכול להכניס השכל בתוך אותיות הדיבור נחשב בחי' שכל בכח. ועיקר מוציא מכח אל הפועל הוא כשמכניסו בתוך כ"ב אותות הדיבור שזהו בחי' נפת תטופנה שפתותיך המובא שם בהתורה הנ"ל לענין זה ע"ש. וזהו וישכב במקום ההוא ויש כ"ב, שע"י שעמד איש הישראלי על עמדו ולא הניח עצמו ליפול ע"י תוקף ההתפשטות שהתפשטו כנגדו וזכה להמשיך התגלות הגוונין עד שהכניע ושיבר אותם עי"ז זכה לעלות אל השכל שבמדרגה הגבוה יותר. עד שהוציא השכל מכח אל הפועל שהוא בחי' אותיות הדיבור בחי' כ"ב אתוון דאורייתא כנ"ל. ואז ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, היינו שאז הראו לו שכל עבודת האדם בזה העולם הוא בבחי' זאת בבחי' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. היינו שהוא צריך בכל פעם

לעלות מדרגא לדרגא כמ ושעולין בסולם ומחמת זה מתגברין ומשתטחין ומתפשטין כנגדו כ"כ בכל פעם כנ"ל. וזהו והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו, מלאכי אלהים הם הועבדי ה' שנמשלו למלאכים עולים ויורדים בו בזה הסולם, כי כל עלייתם וירידתם הוא בבחי' הסולם הזה שמי שהוא פקח ומאמין לדברי הצדיק שאין זה נפילה כלל ומתחזק ומתגבר כנ"ל הוא עולה עי"ז למדריגה הגבוה יותר. ולהיפך מי שאינו מתחזק הוא יורד ח"ו עי"ז. וזהו והנה ה' נצב עליו ויאמר וכו' שהבטיחו בכמה הבטחות. כי מחמת שיעקב שהוא עאישר הישראלי הכשר עמד בנסיון ולא הניח את מקומו עד שעלה למדריגה ב' כנ"ל ע"כ הבטיחו השי"ת שיהי' עמו וכו' ושמרתיך בכל אשר תלך וכו'. שהבטיחו שאע"פ שיעבור עליו עוד כהנה וכהנה אבל השי"ת ישמרהו בכל עת בכל אר ילך עד אשר יביאהו למדריגתו העליונה בשלימות בחי' כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך, בשבילך. דהיינו מה שדיבר עם הצדיקי אמת את כל המדריגות הקדושו"ת שיזכנו ברחמיו המרובים וכנ"ל. וזהו וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי. היינו כשהקיץ משנתו וצערו שהי' לו בעת שהתפשטו כנגדו כ"כ אז אמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי כי נדמה לי כאלו אין שם השי"ת, כי הדמיונות רצו לבלבל אותי כאלו אין ש סהשי"ת ורצו להפיל אותי ח"ו. ומה גדלו חסדי ה' אשר עזרני עד כה לעמוד על עמדי עד שנודע לי כי באמ תיש ה' במקום הזה כי באמת לא הי' נפילה כל רק שהתפשטו כנגדי מחמת שהייתי צריך לעלות למדריגה גבוה יותר ולהתקרב להשי"ת בהתקרבות יותר כנ,ל. וע"כ נדר יעקב נדר להקריב קרבנות וליתן צדקה כ"ש והאבן הזאת אשר שמתי מצבה וכו' וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. כי עיקר הכנעת הקליפות שבכל מדריגה הוא ע"י צדקה. שעי"ז נתגלין הגוונין וכו' כנ"ל. וזהו ג"כ בחי' קרבנות שבביהמ"ק שהם בחי' נדיבו תלב בחי' צדקה שעי"ז משברין המדמה כמבואר בתחלת התורההנ"ל על מארז"ל משחרב ביהמ"ק ששבירת המדמה הוא ע"י קרבנות ע"ש:

אות יג

וזהו וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם וירא והנה מאר בשדה וכו' והאבן גדולה על פי הבאר וכו'. וישא יעקב רגליו היינו שיעקב נשא את רגליו שהוא בחי' מדריגה התחתונה ועלה למדריגה הגבוה בכל פעם. כיע"י שעמד בנסיון כ"כ ולא הניח ליפול עצמו בכל מה שעבר עליו עד שזכה להשיג השגה הנ"ל שהקליפות והדמיונות מתפשטין בכל דרגא ודרגא וכו' ושהכנעתם ע"י התגלות הגוונין וכו'. שזהו בחי' כל השגת החלום שראה אז מראה הסולם וכו' ושהשי"ת נצב עליו לשומרו בכל דרגא ודרגא וכו' כנ"ל,

אז וישא יעקב רגליו שזכה לנשא ולהגביה תמיד בחי' רגליו היינו מדריגות התחתונות ועלה בכל פעם למדריגה עליונה כי מדריגה התחתונה נגד הגובה ממנה היא בחי' רגלין כידוע. ואז וילך ארצה בני קדם שהלך להודיע ענין זה לכל החפצים לשוב להש"י כדי שיתחזקו בכל פעם ולא יפלו לעולם וזהו ארצה בני קדם. בני קדם הם בחי' נפשו"ת הגבוהות בשרשן שנפלו למה שנפלו לבחי' ארציות וגשמיות. כי הם נקראין בני קדם מכמה טעמים כי הם בשרשן נקראין בני אל חי בחי' בנים אתם לה' אלקיכם וזהו בי' בני קדם כי השי"ת קדמון לכל כ"ש מעונה אלקי קדם וכשפרש,י שם. גם התורה נקראת קדם כי אורייתא קדמה לעולם כ"ש מראש מקדמי ארץ, היינו שאלו הנפשו"ת הם בחי' בני השי"ת בני תורה. גם נפשותם בעצמם נקראים קדם כי נפשו"ת ישראל קדמו לעולם כי ישראל עלו במחשבה תחלה כי באמת ישראל ואורייתא וקוב" כולא חד. גם קדם מרמז שאלו הנפשו"ת אינם מהדורות הללו כלל רק מבחי' שנים קדמוניות (כאשר הבנתי משיחתו הק'), היינו שאלו הנפשו"ת יקרות וגבוהות בשרשן מאד אך נפלו לארציות וגשמיות וצריכין להשיבם לשרשם. וגם בשביל זה נקראים בני קדם בחי' השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם כי תשובה קדמה לעולם. היינו שיעקב שהוא הצדיק הגדול האמתי ע"י שכבר נשא והגביה כל המדריגות התחתונות הלך ארצה בני קדם להחזירם בתושבה כנ"ל. וירא והנה באר בשדה וכו' והאבן גדולה על פי הבאר, שראה אבן גדולה על הבאר מים חיים שהוא הדעת והשכל האמת הנקרא באר מים חיים כי נמשך מהמעין היוצא מבית ה' שמונח עלי ואבן גדולה שהוא בחי' הכח המדמה שנקרא לב האבן כ"ש בהתורה הנ"ל על בטל השמיר וכו' ע"ש. וזהו והנה שלשה עדרי צאן רובצים עלי'. שלשה עדרי צאן הם בחי' שלשה מדריגות שיש בישראל שהם גדולים וקטנים ובינונים, והם ג' מדריגות כנגד ג' בחינות שיש בשכל, שהם שכל בכח ושכל בפועל ושכל הנקנה. כי יש ששברו קצת לב האבן שהוא המדמה ועלו אל השכל אבל השכל עדיין בכח וזהו בחי' הקטנים במעלה שלא הגיעו רק להשכל בכח ואינם מוציאים אותו אל הפועל, וגם זהו מחמת לב האבן שלא שברו אותו לגמרי. ויש שכבר הוציאו השכל מכח אל הפועל אבל עדיין לא באו לשכל הנקנה וגם זהו מחמת האבן הנ"ל והם בחי' בינונים. ויש שהגיעו גם לשכל הנקנה אבל עדיין מונח האבן גדולה לפניהם על הבאר בכל דרגא ודרגא שצריכין לעלות אלי'. כי בכל דרגא ודרגא יש שם דמיונות אלו שהם בחי' האבן גדולה שעל פי הבאר שהואבחי' השכל היוצא מהמעין היוצא מבית ה' כנ"ל. וזהו כי מן הבאר ההוא ישקו העדרים והאבן גדולה ע"פ הבאר, שכל עדרי צאן קדשים שהם נפשו"ת ישראל המתקרבים לגדולים ומנהיגים של הדור

שהם נקראים רועים שכולם משקים אותם הרועים מהבאר ההוא הנמשך מהמעין הנ"ל היוצא מבית קדשי קדשים. היינו מהשכל של הצדיק הגדול שהוא בחי' יעקב שהוא כבר הגיע עד תכלית מדריגה העליונה, כי כבר פגם במקום וכו' שהוא מקום נקודת האבן שתי' שהוא מקום ק"ק שמשם שורש המעין יוצא, שורש לכל השכליות שמשיגין כל הרועים שהם המנהיגים להשקות את הצאן שהם הנפשו"ת שתחתם. יכ מזה המעין היוצא מבית ה' במית ק"ק מתפשטים ונמשכים ממנו כמה בארות ונחלים מעינות ותהומות יוצאים בבקעה ובהר ובכל מקום שחופרין יכולין למצוא בארות ומעיינות. כמו שבגשמיות בכל מקום שחופרין מוצאין מים כך יכולים לחפור ולמצוא בארות ומעיינות של מימי הדעת בכל מקום ובכל דרגא רק שצריכין לחפור ולבקש הרבה. וע"פ רוב כבר הבאר חפור ומוכן לשאוב ממנו אבל אבן גדולה על פי הבאר שהם כלל כל המניעות והתאוות והבלבולים וכו' שנמשכין מלב האבן מכח המדמה וכו' כנ"ל. ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקו את הצאן והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה. שמחמת כובד האבן גדולה צריכין להתאסף כולם יחד וגוללין האבן רק לפי שעה להשקות את הצאן ואח"כ משיבין האבן למקומה. זה בחי' שאין הנפשו"ת המתקרבין יכולין לקבל שכל ודעת כ"א בעת שהם אצל הרועים והמנהיגים ואח"כ כששבים לביתם אין להם שום שכל ועצה איך להתחזק בעבודת ה' כי כבר השיבו את האבן על פי הבאר למקומה. וזהו ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם ויאמרו מחרן אנחנו, ששאל אותם אחי הלא אתם אהי בשורש נפשותיכם כי אתם נמשכים ממקום גבוה מאד, אך עתה מאין אתם להיכן נשלכתם ואמין באתם עתה. והשיבו מחרן אנחנו שאנו מחרן, בחי' חרון אף שהוא היצה"ר שיניקתו מחרון אף ודינים שהתגבר עלינו והתגרה בונ מאד. ויאמר להם הידעתם את לבן בן נחור. לבן בן נחור זה בחי' כלל כל הרמאות והערמימיות שהבע"ד מכניס בעולם. ומתלבש א"ע במנהיגים וגדולים ומכניס בלבם לחלוק על הצדיק הגדול האמתי שהוא בחי' יעקב שהוא בחי' נקודת האמת שבכל הצמדיקים בחי' תתן אמת ליעקב. ועיקר כל הרמאות והערמימיות של הבע"ד הוא ע"י כח המדמה ששאין זוכין לבררו כראוי. כי כל הטעותים שבעולם נמשכין מכח המדמה כנראה בחוש אפילו בדברים גשמיים שכח המדמה מטעה לפעמים את האדם וסובר על עץ שהוא אבן וכיוצא. אבל בדברים גשמיים יכולין לברר השקר והטעות מיד ע,י חוש הראות. אך בדברים הנוגעים אל השכל קשה מאד לברר הדברולעמוד על האמת כשכח המדמה מתפשט ומטעה את בני אדם להפוך את האמת, כי מריבוי הדמיונות יש לו כח להפוך כל דבר מהיפך אל היפך עד שקשה מאד לעמוד עליו כ"א כשמקרבין עצמן

לצדיקי אמת שהם בחי' יעקב שהם בחי' נקודת האמת לאמתו. אבל בהע"ד מתגרה ע"ז ביותר ומניח א"עכ לאורך ולרוחב להרבות מחלוקת על צדיק כזה שהוא בחי' נקודת האמת שכבר שבר והכניע וביטל את כח המדמה לגמרי. כי הבע"ד מסבב בתחבולותיו ומכניס בלב בני אדם שיאמרו עליו ההיפך ממש כאלו הוא היפך האמת ממש ח"ו, ובודה עליו כזבים ומחפה עליו דברים אשר לא כן. ועיקר התגרות הבע"ד הוא בגדולים כשרז"ל, היינו שמתגרה בגדולים ומנהיגים של הדור שיטעו ישראל ממנו ח"ו. מחמת שיודע שאם יתקרבו אליו ולדרכיו ולעצותיו הק' יקרב כולם להשי"ת ע"כ מרבה מחלוקת עליטו. והכל ע"י כח המדמה שמשם כל הרמאות והטעותים והערמימיות שבעולם. וזה בחי' לבן בן נחור כי כח המדמה נקרא לבן הארמי ע"ש שמשם כל הרמאות והטעותים שבעולם כנ"ל. וע"כ נקרא לבן כי דרכו תמיד להתלבש עצמו במצות כ"ש אדמו"ר ז"ל (בסימן א) על מאמר רבב"ח ומתחזי כי צוציתא דנורא חוורא ברישי' וכו'. כי מכניס בלב שמצוה גדולה לחלוק עליו כי מהפך האמת מהיפך אל היפך כנ"ל. גם כי המוח הקדוש של הצדיק האמת הוא בי' לובן העליון בח'י באר מים חיים ונוזלים מן לבנון מן לבונא דמוחא בחי' מסטרא דימינא מוחא חוורא ככספא כי מוחו הק' הוא זך ונקי ככסף צרוף. וכל התורה שהוא מגלה הוא אמת ברור זך ונקי בלי שום סיג ופסולת כלל בחי' אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרוף וכו' מזוקק שבעתים. ולזעומת זה הכח המדמה שמטעה את האדם נקרא לבן הארמי כי מרמה ומטעה כ"כ את בני אדם בכחמה יני טעיות ושקרים עד שהשקר ברור אצלם כאלו אין בו שום ספק לנטות אל האמת. וזה בחי' לובן דקליפה בחי' ארבע מראות נגעים שכולם מראיהם תכלית הלובן. היינו כי כשמבררין דבר לאמתו הוא בחי' שמלבנים הדבר ומבררים אותו כשמלה כ"ש שמלה לך וכו' ודרז"ל דברים הברורין כשמלה, וכשדרז"ל ובלבנים ליבון הלכתא. אבל הסט"א ? להפוך האמת ע"י הטעותים של כח המדמה עד שמלבין השקר כאלו הוא ברור ומלובן שכך הוא הדבר כאלו אין בו שום צד נטיה אל ההיפך שהוא האמת וע"כ נקרא לבן הארמי. וזה בחי' לבן בן נחור מחמת שעל ידו כל ההתגרות והמחלוקת שחולקין על הצדיק האמת שהוא בחי' יעקב בחי' נקודת האמת שבין כל הצדיקים בבחי' בני אמי נחרו בי שמוני נוטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי. כרמים הם בחי' מנהיגים כשפרש"י שם. בני אמי פרש"י אנשי מצרים היינו בחי' כח המדמה שהוא בחי' פרעה ומצרים (כ"ש בהתורה ויהי מקץ בסי' נד ע"ש). היינו שבני אמי שהם כחות המדמה שאינו מבורר הם נחרו ונתגרו בי, היינו בכנסת ישראל עד אשר משוני נוטרה את הכרמים, הם בחי' מנהיגים אחרים שאינם יכולים להועיל לי. כרמי שלי לא נטרתי כרמי שלי הוא בחי' המנהיג

האמת הכיינו הצדיק האמת. וע"כ נקרא כרמי שלי כי הוא יודע להלוך נגד רוחו של כל או"א וליתן עצה והתחזקות וכו' לכל אחד מישראל כראוי לו וע"כ נקרא כרמי שלי כי הוא המנהיג שלי היינו של כ"א וא' מישראל באם תכי רק הוא יודע להנהיג אותי ולהשויע לי באמת. אבל שאר המנהיגים החולקים עליו נקראים כרמים ומנהיגים אחרים ואינם שלי כי אע"פ שיש בהם כמה שהם צדיקים וכשרים אבל מאחר שעדיין לא שברו המדמה לגמרי ואינם יכולים להושיע לי ע"כ אינם מנהיגים שלי מאחר שאיני יכול לקבל תועלת מהם. וע"כ מבקשת הנס"י מהשי"ת הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים וכו' שלמה אהי' כעוטי' על עדרי חביריך. היינו שכנס"י מבקשת ומתחננת מהשי"ת שיגיד לה ויגלה לה האמת איכה תרעה איכה תרביץ היינו איכה ואיפה הוא הרועה את ישראל באמת בעת הגלות המר הזה שהוא בחי' בצהרים כשפרש"י שם שהוא עת החום שרע להצאן (וע' מזה במ"א). ובשביל זה נקרא הכח המדמה לבן בן נחור בחי' בני אמי נחרו בי, מחמת שכל ההתגרות לחלוק על הצדיק האמת הוא ע"י כח המדמה שמטעה את האדם עד שמהפך האמת לשקר והשקר לאמת כ"ש הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע, שמים אור לחשך וכו' שמים מתוק למר וכו'. וזהו ששאל אותם הידעתם את לבן בן נחור היינו שאמר להם מאחר שאצליכם עדיין מונח האבן גדולה על פי הבאר ע"כ אני שואל אתכם הידעתם את לבן וכו' שהוא בחי' הכח המדמה כנ"ל. היינו כי בודאי יש לכם ידיעה ואהבה והיכרות עמו כי ידיעה לשון אהבה. ויאמרו ידענו שהודו לו שעדיין לא שברו המדמה והם יודעיו ואוהביו עדיין. ויאמר השלום לו, ואמרו שלום ששאל אם שלום בלחי' הכח המדמה היינו אם יש שלום למנהיגים שלא שברו עדיין את המדמה אם שלום להם. והשיבו שלום כי להם בודאי יש שלום כי אין עליהם מחלוקת כי אין הבע"ד מתגרה להרבות עליהם מחלוקת מאחר שאין בהם כח לעזור לישראל להחזירם למוטב כי הוא מתגרה רק להרבו תמחלוקת על הצדיק האמת בחי' יעקב שהוא יכול להוכיח את ישראל ולהחזירם למוטב וכשרז"ל האי צורבא מרבנן דמרחמי לי' וכו' משום דלא מוכח להו וכו'. נמצא שאלו שאין מועילים לישראל להם יש שלום. וזהו ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן, רחל היא התורה (כמו שפי' אדמו"ר ז"ל במ"א) ומ ישאין המדמה שלו מבורר כראוי אזי גם חידושי התורה שלו הם משם מבחי' המדמה שאינו מבורר שמדמה מילתא למילתא והוא מנהיג את ישראל בהתורה שלו. אבל התורה שלו אינה יכולה לעזור להם כלל ולהואי שלא תקלקל להם אך העולם טועים וסוברים שיכולים להנהיג ולרעות צאן קדשים בהתורה שלהם. וזהו ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן. שמארו שאלו המנהיגים שהם

מסטרא דלבן שעדיין לא ביררו המדמה יש להם שלום גדול כנ"ל והם גדולים בעולם ומנהיגים ורועים את צאן קדשים בהתורה שלהם. וזהו והנה רחל בתו באה עם הצאן היינו שהתורה שנמשכת מכח המדמה שהיא רחל בתו של לבן, שהיא התורה של אלו המנהיגים כנ"ל, באה עם הצאן שהולכת עם צאן קדשים ורועה אותם. כי הם גדולים בעולם ושלום להם ותורתם מנהגת ורועה עדרי צאן קדשים. ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה וכו' ואיתא שה מרמז על אריכת הגלות שעוד היום והזמן של הגלות גדול כי הגלות יתארך, היינו שיעקב אמר להם שעי"ז תורה כזאת א"א לקרב את הגאולה וזהו הן עוד היום גדול שבהכרח שהגלות יתארך ח"ו. לא עת האסף המקנה שעדיין אין עת לאסוף ולקבץ המקנה צאן קדשים דהיינו נפשו"ת בני ישראל להשיבם לנויהם ע"י תורה כזאת שאין בה כח לתקן את ישראל להשיבם לאביהם שבשמים. השקו הצאן ולכו רעו, זה בחי' אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים ע' בפרש"י שם. היינו שכל זמן שאין יודעין האמת הברור למי להתקרב צריכין לע"ע להתקרב לאלו המנהיגים כי ברובם יש טוב הרבה וגם בהתורה שלהם יש טוב הרבה רק שיש בהם אחיזת המדמה. ע"כ כל זמן שאין יודעין מהצדיק האמת ששבר המדמה לגמרי צריכין להתקרב להם בבחי' אם לא תדעי וכו' צאי לך וכו' ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים וזהו השקו הצאן ולכו רעו. היינו שאמר להם הגאולה א"א לקרב ע"י תורה כזאת אך אעפ"כ השקו הצאון ולכו רעו, מאחר שאין יודעין עדיין מנקודת האמת וכנ"ל. ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים וגללו את האבן כו' שהשיבו לו ואמרו שגם זה לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים וכו' היינ ושגם התורה והנהגה הזאת אין אנו יכולין כ"א ע"י שמתאספים יחד כל העדרים כי בעת האסיפה והקיבוץ שמתקבצין הרבה מישראל אצל כמה גדולים ומנהיגים אז הן אל כביר לא ימאס ויכולין להמשיך לפי שעה איזה מימי התורה להשקות הצאן קדשים. אך אח"כ והשיבו את האבן על פי הבאר למקומה, שחוזר היצה"ר למקומו. וכמבואר במדרש על הפסוק זה ונאספו שם כל העדרים זה הציבור וכו'. והשיבו את האבן שכיון שהם יוצאים להם יצר הרע חוזר ולמקומו. עודנו מדבר עמם ורחל באה עם הצאן שבתוך שדיבר עמם בתוך כך ראה והסתכל על הטוב הצפון בדבריהם דהיינו התורה שנפלה אצלם וזהו ורחל באה עם הצאן שראה את התורה שהיא בחי' רחל שבאה עם הצאן קדשים ומנהגת אותם. כי הצדיק בחי' יעקב יכול למצוא תורה בתוך כל הדיבורים שמדבר עם העולם. וזהו ורחל באה עם הצאן אשר לאביה כי רועה היא. כי באמת התורה שמונחת בגלות בכח המדמה התורה בעצמה קדושה וטהורה מאד, והשי"ת חומל על עמו וכל

זמן שאין זוכין למצוא נקודת האמת שהוא מנהיג האמתי אזי התורה בעצמה מנהגת את ישראל. וזהו ורחל באה עם הצאן אשר לאביה כי רואעה היא, היא דייקא שהיא בעצמה שהיא רחל שהיא התורה היא דייקא רועה ומנהגת את הצאן אשר לאביה שהם הנפשו"ת המתקרבים למנהיגים הנ"ל שיש בהם אחיזת לבן בחי' כח המדמה שאין בהם כח להנהיג את ישראל. רק השי"ת חומל על עמו שהתורה בעצמה בחי' רחל בתו מנהגת את ישראל לפי שעה. עד אשר השי"ת מסבב סיבות לטובה שהצדיק האמ תבחי' יעקב נותן עינו ע"ז ועושה כמה תחבולות ומוסר נפשו עד שמוציא ומעלה את התורה בחי' רחל מתוך בית לבן מתוך הכח המדמה. והוא מתייחד ומתחבר עם התורה הזאת עד שמתקן כל העולם על ידה, כי הוא מברר את התורה הזאת ומעלה אותה לשרשה ומחדש עי"ז חידושים נפלאים שהם עצות אמתיות להנהיג את ישראל. כי רק הוא יכול לגול את האבן מעל פי הבאר בנקל בבחי' ויגל את האבן מעל פי הבאר כמי שמעברי פקק מעל הצלוחית כשרז"ל, וזה כלל כל הפרשה שמדברת אח"כ איך לקח והוציא יעקב את רחל ולאה מבית לבן והוליד מהם כל י"ב שבטי יה. היינו שיעקב בחי' הצדיק האמת בירר את כל התורה שנקראת אשת חיל בחי' רחל ולאה, בירר הכל מבית לבן מאחיזת המדמה ועי"ז הוליד שבטי יה כי עיקר קיום ישראל עי"ז ועי"ז הוציא כל הצאן מבית לבן שהם עדרי צאן קדשים כי הוציא כולם מגלות המדמה והשיבם אל האמת כי יעקב בחי' עצם האמת בחי' תתן אמת ליעקב כנ"ל:

אות יד

וזה בחי' עקודים נקודים וברודים, הם בח"י גווינין בחי' כלליות הגווינין שהם גדולת הבורא שעי"ז מכניעין כח המדמה כח הבהמיות שהם בחי' צאן לבן ומבררין הטוב שהם בחי' שהם בחי' צאן קדשים צאן יעקב בחי' ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם (יחזקאל ל"ד). וע"י הגווינין שעי"ז מכניעין המדמה עי"ז זוכין אל השכל בשלימת שהוא שכל בכח ושכל בפועל ושכל הנקנה. וזהו ג"כ בחי' עקודים נקודים וברודים שהם כלל כל המוחין והשכליות שהם כל לכל העולמות והשתלשלותם מראש ועד סוף שכולם נתהוו ע"י חכמתו יתב' כ"ש כולם בכחמה עשית. כי איתא בע"ח שתחילת שורש האצילות וכל מה שתנהוה שם נקרא בשם עולם העקודים. ואח"כ נמשך אורות הז' מלכין קדמאין דמיתו כי הי' בהם מיתה ושבירה וכו' וזה בחי' עולם הנקודים. ואח"כ הי' עולם התיקון שעי"ז עיקר התהוות וקיום כל העולמות מתחילת האצילות עד סוף העשי' וזה בחי' ברודים. ומאלו השלשה בחי' שהם עקודים נקודים וברודים נמשך ונשתלשל בחי' הג' בחי' שיש בשכל שהם שכל בכח וכו'.כי שכל בכח זה בי' עקודים ששם אין שום השגה

כיהוא קודם האצילות ומשם נמשך בחי' שכל בכח. ואח"כ מוציאין השכל מכח אל הפועל ואז נתהווין הז' מלכים הנ"ל שהם שרש הז' מדות שהם בחי' זי"ה אבל שם יש עדיין בחי' שבירה כי א"א לברר השכל לאמתו בתחילתו מיד וקודם שמולידין ומחדשין איזה דבר לאמתו צריכין להפכו ולשברו מתחלה בכמה בחינו. ואח"כ מבררין השברים ומחברין אותן ומתקנים אותם ע"י תוספת השכל חדש שממשיכין ואז בונין ומשלימין החידוש על מתכונתו כידוע ומובן כ"ז למי שוזכה לחדש חידושין. או אפי' אם אינו מחדש בעצמו רק שמעיין בספרים ומבין דרכי החידוש. כי ע"פ רוב צריכין מתחילה לומר כמה סברות ולבנות כמה בנינים שאינם מתקיימים שאין יכולין לברר על ידם ההלכה והחידוש לאמתו וזה בחי' בונה עולמות ומחריבן בחי' שבירת המלכים בחי' עולם הנקודים שכל זה נעשה בעת שמוציאין השכל מכח אל הפועל שהוא בחי' בנין העולמות כי כולם בחכמה עשית כנ"ל. ואח"כ אע"פ שכל הסברות והשכליות שהוציא בתחילה לא נתקיימו ונשברו אעפ"כ צריכין לחזק עצמו אח"כ וללקט ולברר מהם כמה נקודות טובות כמה סברות ישרות שנמצאין ומפוזרין בהם. ולהוסיף עליהם של חדש ולחברם אליהם ולקבץ אותם יחד עד שנשלם הבנין והחידוש על אמתתו, וזהו בחי' עולם התיקון בחי' עולם הברודים. וזהו בחי' שכל הנקנה שהוא עיקר קיום הדבר על מכונו (וע' בע"ח ותבין). ויעקב עשה כמה תחבולות לזה בכמה דרכים עד שהמשיך בחי' התגלות הגוונין על עדרי צאן קדשים שלו כדי להכניע מהם המדמה ולהביאם אל השכליות הנ"ל. וזה ויקח לו יעקב מקל לבנה לח ולוז וערמון ויפצל בהם וכו' מחשוף הלבן אשר על המקלות ואיתא שזה בחי' סוד התפילין שהם כלל התורה שהוקשה כולה תלפילין כלל המוחין. היינו שיעקב בחי' הצדיק שהוא נקודת האמת המשיך בחכמה נפלאה כל המוחין הקדושים בדרכים נפלאים ונוראים מאד מאד עד שהכניס החכמה והשכל האמת בתוך המוחין של כלל ישראל שיכנוס החכמה והשכל האמת בתוכם היטב שיבינו האמת לאמתו עד שלא יהי' כח לשום הטעאה של הכח המדמה בחי' לבן להעבירם מזה ח"ו. וזהו ויצג את המקלות אשר פצל ברהטים בשקתות המים וכו'. ברהטים הם רהיטי מוחין כ"ש בזוה"ק היינו שיעקב הציג ותחב את המקלות שהם בחי' חידושי התורה שחידש וגילה בשכל אמת ונפלא ונורא כזה הציג ותחב אותם ברהטים בתוך רהיטי מוחין של תלמידיו המתקרבים אליו וזהו ויצג. ויצג דיקא שהציג ותחב חידושים שלו האמתיים ברהטים בתוך רהיטי מוחין שלהם. שיהיו תחובים בהם בעומק גדול. עד שלא יהי' כח לשום טעות של המדמה להעבירם מהם ח"ו. כי כבר הם מבינים האמת היטב. וזהו ברהטים בשקתות המים, ברהיטי מוחין במקום ששותין מימי

התורה והדעת, שם הציג את המקלות הנפלאים שלו שהם בחי' השכליות האמתייטם שלו שמכוונין את האדם בכל עת לדרך הישר כמו המקל שמכוון את העדרים אל הדרך הישר. וע"כ נקראת ההנהגה והממשלה בשם מטה ומקל כ"ש (יחזקאל יט) מטה עוז זבט למשול וכן בכמה פסוקי. וזהו אשר תבואן הצאן לשתות לנכח הצאן ויחמנה בבאן לשתות כדי כשיבאו שאר הצאן קדשים לשתות ממימי התורה והדעת לנכח הצאן קדשים ששתו כבר שזכו כבר להכיר האמת לאמתו ויחמנה בבואן לשתות שיחממו עצמם בחמימות והתלהבות דקדושה ברשפי אש שלהבת יה לעבוד הש"י ותהלפלל בחמימות והתלהבות ולא ילכו עמו בקרי ח"ו בבחי' קרירות שנמשדך מסטרא דעמלק שהוא סטרא דלבן שנאמר בו אשר קרך בדרך. כי כל מי שאינו יודע מנקודת האמת הנ"ל אפילו מי שוהא איש כשר ועובד השי"ת ומתפלל ועוסק בתורה אבל כל עבודתו הוא בקרירות בלי שום חיות והתלהבות וחמימות דקדושה ואין להשי"ת שעשועים מעבודה כזאת כי הוא בבחי' שינה (כמבואר במ"א בהתורה פתח ר"ש בסי' סמך). אבל יעקב בחי' נוקדת האמת המשיך תורה בחי' מקלות להנהיג העולם בשכליות נפלאים כאלו עד אשר הציג ותחב השכל האמתי בתוך רהיטי מוחין של המתקרבין אליו, עד שכל הצאן קדשים שיבואו לשתות ממימי התורה לנוכח הצאן הקדוש שלו יתחממו עצמן בחמימיטת דקדושה לעבוד השי"ת ולהתפלל בחמימות והתלהבות דקדושה כי עיקר חמימות דקדושה ע"י תנועת השכל האמת (כ"ש בהתורה עתיקא בסי' כ"א). וזהו והי' בכל יחם הצאן המקושרות ופרש"י הבכורות ושם יעקב את המקלות וכו'. ובהעטיף הצאן לא ישים וכו' ופרש"י לשון איחור וכו' זה בחי' מ"ש אדמו"ר שהנערים בקל להשיב אותם מהזקנים כ"ש בס' הא"ב וכ"ש ע"פ תעיתי כשה אובד (בסי' ר"ו). היינו שיעקב שם כל מגמתו לקרב בני הנעורים להוציאם מבחי' לבן מהכח המדמה כי עדיין הם רכים בשנים ולא נשתרש אצלם הסברות של טעות המדמה. אבל הזקנים שכבר נשתרשו בטעותם של המדמה קשה להשיבם עתה אל נקודת האמת עד ירחמו עליהם מן השמים. וכן כל הפרשה סובב והולך על קוטב זה על המלחמה שבין נוקדת האמת בחי' יעקב, לבין כח המדמה שהוא בחי' לבן הארמי בן נחור כנ"ל. וכל המלחמה והעבודה והיגיעה של יעקב הכל בשביל הבנים והצאן שהם בחי' בנים ותלמידים. כי עם יעקב בעצמו לא הי' ללבן שום עסק ומריבה כמובן בפרשה כי עיקב בעצמו כבר שבר המדמה בחי' לבן לגמרי ונקי ממנו לגמרי וידו מסולקת ממנו ואין לו שום עסק בו רק יעקב מסר נפשו ביגיעות קשו"ת וטירחות ותחבולות כאלה הכל בשביל הצאן והבנים. היינו להוציא בניו ותלמידיו במחי' בית לבן מבחי' המדמה. ומחמת שהמלחמה גדולה וחזקה מאד מאד

כי הוא מתגבר ומתפשט ומשתטח מאד בכל דרגא ודרגא. וכל מה שמנצחין אותו מעט מתפשט ומשתטח יותר ויותר. וכשרז"ל כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו. ע"כ הוכרח יעקב לברוח ממנו בהחבא עם רחל ולאה שהם כלל התורה ועם כל הבנים והצאן. ולבן רדף אחריהם וביקש לעקור את הכל ח"ו כ"ש ארמי אובד אבי, כי עדיין לא הכניעו אותו כראוי לולי ה' שהי' לנו וכו' בחי' לולא אלקי אבי אברהם ופחד יצחק הי' לי את עניי ואת יגיע כפי ראה אלקים. היינו שהצדיק האמת בחי' יעקב אומר ללבן שבודאי לפי גודל רדיפתו והתגברותו על בניו וצאנו בודאי לא הי' באפשרי לעמוד נגדך לולי אלקי אבי וכו'. היינו שהשי"ת בעצמו מוכרח כביכול להכניס עצמו בזה לעזור לישראל המקרבים להצדיק האמת להצילם מכל הרדיפות של לבן הארמי כשרז"ל אלמלא הקב"ה עוזרו וכו' שנא' ה' לא יעזבנו בידו וכ"ש לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי, דומה זה בחי' כח המדמה שא"א להנצל ממנו לגודל התפשטותו בכל דרגא לולא ה' עזרתה לי וזוה את עניי ואת יגיע כפי ראה אלקים וכו'. היינו שהצדיק האמת אומר שהי"ת ראה את עניו ואת יגיע כפיו כי הוא בעצמו יגע וטרח הרבה מאד בשביל הצאן הזה להוציאם מהמדמה להעלותם אל השזדכל לקרבם להשי"ת. וע"כ אע"פ שהם לא נצחו המלחמה כראוי עד שעדיין יש כח ללבן בחי' המדמה לרדוף אחריהם ולהשיגם באעפ"כ השי"ת חמל על היגיעות והטירחות והמסירת נפש של הצדיק האמת שמסר נפשו מאד בשביל כל אחד ואחד. ועי"ז השי"ת בעצמו לוחם עם לבן ומגרשו מצאן יעקב בחי' את עניי ואת יגיע כפי ראה לאקים ויוכח אמש. וזה שאמר יעקב ללבן מה פשעי ומה חטאתי כי דלקת אחרי היינו שיעקב הצדיק האמת מריב עם לבן הארמי ואומר לו מה פשעי ומה חטאתי היינו אי זה חטא ופשע מצאת בי בעצמי אשר אתה רודף אותי הלא אין לך שום כח וקיטרוג עלי כי ת"ל אני זך ונקי וצח לגמרי מכח חטא ופשע, כי אין ל ישום הסתכלות בזההעולם כלל אפילו כהרף עין וכו' וכו'. כי מששת את כל כלי מה מצאת מכל כלי ביתך כי אין בי שום אחיזה ונגיעה ממך כי אני נקי מהמדמה לגמרי לגמרי. שים כה נגד אחי ואחיך ויוכיחו בין שנינו, היינו שאמר שהוא מרוצה לעמוד לדין לפני כל מי שירצה הן לפני אחיו של יעקב הן לפני אחיו של לבן. היינו הן לפני אותם שהם מסטרא דקדושה הן לפני אותם שהם מסטרא אחרא מסטרא דלבן כי לפני כולם יצדק בדיון כי כולם לא יוכלו למצוא בו שום שמץ ושום צד אחיזה משום ריח של איזה תאוה ומידה שבעולם הנמשכת מכח המדמה כי אני נקי וזך וצח לגמרי. אף גם היו לי יגיעות וטירחות גדולות בעבודת השי"ת בשביל כלל ישראל בחי' הייתי ביום אכלני חורב וקרח בלילה. שיגעתי וטרחתי הרבה בהתבודדות ותורה ותפילה ביום ובלילה בתוך שדות

ויערים בתוך חורב וחמימות גדול ובעת הקור והקרח בלילה, שגם אז הלך בדרך יחיד בהתבודדות ויגעתי וטרחתי ביגיעות גדולות מאד בעבודת ה' ותדד שנתי מעיני. הכל בשביל השי"ת בשביל לקרב אליו נפשו"ת ישראל. ע"כ אע"פ שהנפשו"ת המתקרבין עדיין לא נצחו המלחמה אין לך כח לעשו"ת להם מאומה כי כחי וכח אבותי הצדיקים האמתיים יגין עליהם להצילם ממך כי השי"ת בעצמו יעמוד בעזרי עד שאגמור עמהם מה שהתחלתי לקרבם כולם להש"י. עד שיצמח מהם התגלות האמת לכל באי עולם כ"ש אמת מארץ תצמח וכו' מאותן שמונחים עד הארץ מהם דייקא יצמח האמת לכל באי עולם כי שפת אמת תכון לעד וקושטא קאי:

מתנת שכיב מרע א

אות טו

נחזור לענין ראשון וזה בחי' מתנת ש"מ שמתקיימת בלא קנין כשרז"ל דברי ש"מ ככתובין וכמסורין דמו. כי עיקר כל השינויים והחזרות הם בכח המדמה כי עצם השכל הוא אמת דהיינו להשיג ולהבין כל דבר לאמתתו וכשאין מבין בחכמתו ושכלו אמתת הד בר אע"פ ש אומר בזה הענין כמה שכליות אין זה חכמה כלל מאחר שלא עמד על אמתתו של דבר. כגון הרופא הדאקטיר אם יאמר כמה סברות שכליות שצריכין סם זה לרפואת איזה חולאת, אם באמת סם זה אינו מועיל לו אדרבא יזיק לו אין חכמתו נחשבת לחכמה כלל מאחר שהמית נפש בחכמתו ועל חכמה כזאת נאמר חכמתך ודעתך היא שובבתך (וע' מזה במ"א מבואר יותר). וע"כ עיקר החמה שישכיל בתחילת כל דבר שירצה לעשו תעל אחרית הדבר ומה יצמח מזה ולא יעשה שום דבר ולא יוציא מפיו שום דיבור שיטצרך אח"כ לחזור עליו ולשנותו ח"ו, וכשרז"ל מעולם לא אמרתי דבר וחזרתיט לאחרוי. וזה בחי' איזהו חכם הרואהאת הנולד שצריך לראות בכל דבר שרוצה לדבר או לעשו"ת מה יהי' נולד מזה שלא יצטרך לחזור ולהתחרט עליו בעוה"ז או בעוה"ב. נמצא שעיקר החכמה והשכל הוא אמת ואין בו שום שינוי וחזרה. ועיקר כל השינויים הם בבחי' המדמה שאינו מבורר כי שם מצויים כל הטעותים והשינויים. כי בתחילה נדמה לו כח שצריך למכור זה הדבר ואח"כ מתהפך סברות המדמה ומתחרט ע"ז. ובשביל זה תקניו חז"ל כל הקנינים שאין המקח נגמר בדיבור לבד כ"א בקנין כי שערו בחכמתם שאין הדעת נמשך לתוך המו"מ כ"א ע"י קנין זה כי עיקר כל הקנינים הם ע"י הדעת (כ"ש במ"א) וכל זמן שלא הי' בו קנין אפשר לשנות ע"י כח המדמה ששם כל השינויים כי אי ונמשך הדעת לתוך המו"מ כ"א ע"י הקנין שתקנו חז,ל כ"א כפי קנינו. וע"כ מתנת ש"מ שהיא לאחר מיתה מתקיימת בלא קנין כי אחר מיתה מתבטל המדמה כי הוא

כח בטל ואין שליטתו כ"א בחייו בשביל הבחירה אבל אחר המיתה הכח המדמה מת ובטל לגמרי כי שם עיקר סטרא דמותא ואין נשאר ממנו כלום. כי אין נשא מהאדם אחר מותו כ"א שכל הנקנה שהוא שכל האמיתי כמבואר שם בתחילת התורה הנ"ל שעיקר ההשארה של האדם אחר מותו הוא שכל הנקנה. וע"כ אז מתקיימת המתנה בלא קנין כלל ע"י שכל הנקנה שנשאר מהאדם אחר מותו כי כח המדמה שממנו כל השינויים כבר נתבטל כנ"ל. כי כ"א מישראל אפילו איש פשוט יש לו איזה נקודה טובה שנשאר ממנו שהיא בחי' שכל הנקנה שעי"ז יזכה לחלקו לעוה"ב כי כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב:

וזהו דברי ש"מ ככתובים וכמסורים דמי. כי כתב מכניע כח המדמה כי הכתב הוא לזכרון בחי' כתוב זאת זכרון בספר וכו'. והזכרון והשכחה הם בבחי' כח המדמה כ"ש במ"א. וכשכותבין הדבר לזכרון בזה מב4ררין המדמה שלא יומשך ממנו שכח וטעות ושינוי. נמצא שכתב הוא בחי' תיקון המדמה. וזה בחי' מסירה שמוסרין הדבר לרשו"ת הלוקח והמקבל שזהו ג"כ בחי' הכנעת המדמה כי כשנמסר ונכנס הדבר מרשו"ת הנותן לרשו"ת המקבל אז נגמר הבירור ועליית הדבר, שאז הכנעת המדמה שהוא בחי' הקליפות שסביב הניצוצות שבהמו"מ וכנ"ל. וע"כ דברי ש"מ ונתקיימין לאחר מותו בלא קנין כאלו היו כתובין ומסורים שהם בחי' הכנעת המדמה שעי"ז נגמר הקנין. כי אחר מותו נתבטל המדמה ולא נשאר כ"א בחי' שכל הנקנה שעי"ז נתבטלין השינויטים והחזרות שבאין ע"י המדמה ונתקיים הקנין ע"י בחי' שכל הנקנה שנשאר ממנו כנ"ל:

ר"פ להלכות מתנה להכה ה' משפט וצדקה וכו'. אוהב צדקה ומשפט במקום המשפט אין צדקה ובמקום צדקה וכו' ואתה במשפט תעשה צדקה וזה מנפלאותיו העצומים ית' שא"א להבין ולהשיג כלל:

כתבוהו בשוקא וחתמוהו בברא כי היכי דלא ליהוי מתנתא טמירתא, כי מתנה טמירה אינ מתקיימת ויכול לחזור בו כי עיקר בחי' מתנת חנם להוציא החסד הנפלא מהעלם אל הגילוי:

כי באמת הכל חסד וטוב כי הש"י כולו טוב כולו חסד וכל מדה"ד ג"כ חסד גדול כדי שיהי' כלי לקבל החסד וכו' כמובא מזה שזהו בחי' בגבורות ישע ימינו וכו' וכמובא ע"פ אברהם הוליד את יצחק. אך בהכרח שבתחילה יהי' החסד בהעלם גדול ואין רואין בהשקפה ראשונה כ"א בחי' הדין. וכ"ז נמשך מבחי' בתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדה"ד, ראה שאין העולם מתקיים עמד ושתף מדה"ר במדה"ד אבל הרחמים בהעלם וזה בחי' חשך שקדם לאור וזה בחי' ישת חשך סתרו וזהו בחי' והארץ היתה

תהו ובהו וחשך וכו' ורוח אלהים וכו' דא רוחו של משיח וכו' ומשם נשתלשל בכמה השתלשלות עד שנתהוה בחי' קליפה קודמת לפרי שמשם כל הבחירה. וזה בחי' ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים וכו'. וזה בחי' ההעדר קודם להוי' המובא בספרים ומשם התגברות השקר. וזה בחי' ואלה המלכים וכו' לפני מלך מלך וכו' ומשם התגברות הגלות של עכשיו קודם שיתגלה האמת והחסד בשלימות וכו':

כי הבחירה בשביל לקבל השכר במשפט שלא לאכול הנמא דכסופא אבל ע"י בחי' צדקה ומשפט שנכללין יחד שא"א להבין שמשם בחי' מתנת נחם ואעפ"כ לא יהי' נהמא דכסופא ועכ"פ לא יפסיד מאלו לא הי' בא לעולם כלל עי"ז יכול להתתקן והכל בכח הצדיק הגדול וכו': בן ועבד העבד מקבל פרס שטרח מה שמגיע לו ואעפ"כ אין שכרו וסעודתו עולה כנגד שעשועים וסעודת הבן שמקבל מאביו אע"פ שהוא מתנת חנם. אבל האדם בזה העולם אין זוכה לזה כ"א עא"י הצדיק שעשה כבר כל מעשה עבד במסירת נפש עצום וזכה לבחי' בן בתכלית השלימות וגם אח"כ עשה כל מיני עבדות כ"ש ע"פ וחמלתי וכו' בסי' ה' לק"ת והוא יכול לזכות כל ישראל שיהי' בכלל בנים אתם וכו'. ואז יזכו הכל לסעודה שלעתיד כבן היושב על שלחן אביו וכו'. אבל בודאי אעפ"כ לא יהיו הכל שוין וכו' אבל גם הקטן שבכולם ירוויח הרבה הרבה במה שהי' בזה העולם אע"פ שסבל מה שסבל ועברו עליו מצולות ים וכו' הכל יתהפך לטובה ע"י בחי' הנ"ל ע"י הצדיק הנ"ל: אם כבנים אם כעבדים: נעשה ונשמע מדרגא לדרגא עד עד וכו' עד תורת ה' ותפילות ה' ממש. אבל כשרוצה להעתיק מדרגא לדרגא צריך שיהי' ירידה קודם העלי' וכו' ואז יורד גם מה שהשיג מקודם וכו'. ואז צריך להתחזק בהרשמיו וכו' ועי"ז ישמח בבחי' כי חדות ה'ו כו' ויתחזק בעזות נמרץ אז דייקא הן כנגד עזות הגוף ובפרט כנגד העזי פנים כוו'. ומחמת שכל עליותיו וירידותיו בקטנות גדול מאד מאד בבחי' אחות לנו קטנה וכו' מה נעשה לאחותינו ביום שידובר בה. ע"כ העיקר ע"י התחזקותו לאחוז עצמו בצדיק האמת שזכה כבר לתורת ה' ותפילת ה' ממש שממנו כל השמחה והעזות דקדושה ובענין זה הוא עיקר מה שאין יודעין מהיכן ההתחלה כי הא בהא תילא. וכמו ששמעתי ענין זה לענין עזות דקדושה ביותר כי באמת כל הבחי' נעשה ונשמע אפי' בתכלית הקטנות נמשך הכל מהנעשה ונשמע הגבוה הנ"ל. כיט באמת הכל א' בחי' נעשה ונשמע אמרו כאחד כי כל התורה והתפילה הכל ממנו ית' וכו'. וכל ההתחזקות בשעת הירידה אפי' אם נמשכת במה שנמשכת הכל ע"י בחי' מתנת חנם בכח הצדיק הנ"ל. מתנת חנם הוא בחי' נשמע כדלקמן ועי"ז יכולין להוציא החסד מההעלם אל הגילוי ואז דייקא מתקיימת המתנה. ומשם נמשך מה שתיקנו חז"ל בעחצם רוח קדשם

שגם בגשמיטת מתנה טמירתא אינה מתקיימת כנ"ל וצריך לכתוב כתבוהו בשוקא, כי עיקר שורש בחי' מתנה נמשך מבחי' הנ"ל להוציא החסד בחי' מתנת חנם מההעלם אל הגילוי:

ואתנחן מתנת חנם אתה החילות להראות את עבדך את גדלך, להראות דייקא להראות ולגלות מה שיהיה בתחילה נעלם מאוד כי חסדים שהמשיך משה רבינו לא נתגלו מימות עולם. ע"כ אעברה נא וכו' ששם עיקר ההתגלות הנ"ל. אבל הש"י אמר לו רב לך וכו' כי עדיין אין הזמן לזה וכו': הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו:

המלאכים קיטרגו מה אנוש כי תזכרנו וכו' כי רובם לא יוכלו לעמדו בנסיון. והשיב להם הש" ילחנם נקראתי חנון ורחום כי אע"פ שהעולם נברא בשביל משפט אעפ"כ גם מדת רחמנותי בחי' צדקה יתקיים ואז יתקיים העולם ע"י שני הבחי' אלו יחד שא,א להשיג. והכל בכח הצדיקים שיעמדו בנסיון ויזכו וכו' כי שאלת המלאכים הוא כמו ממ"נ אם תתנהג במשפט א"כ לא יתקיימו, ואם בחסד א"כ הוא הנמא דכסופא וא"כ למה כל הטורח הזה שלא הבריאה. אבל הש"י ברא הכל בשביל הצדיקים שיזכו במשפט והם ימשיכו גם בחי' צדקה ויכללו הכל ביחד ויקמיימו העולם בבחי' הנ"ל: (שייך לעיל):

חשך קדם לאור וכו' וזה בחי' הירידה שקודם העלי' וכל היסורים והצרות ר"ל בכלל ובפרט ובפרטי פרטיות שקודמין לכל הישועות והחסדים וכו'. אבל בתחילה אין רואין רק את היסורים ומשם כל הבחירה, ומשם כל ימיו כעס ומכאובות למי שאינו זוכה להסתכל בכל יום על האמת לאמתו להחיות א"ע בכח הצדיק האמת בבחי' אלמלא מילחא וכו'. וכל זה הוא מבחי' תחילת הצמצום של חלל הפנוי שקדם לכל ההוויות של כל העולמות, וכן הוא בכל עולם ובכל דרגא של כל אדם:

שייך לעניין מתנה טמירתא וכו'. הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו, מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה וכו'. נעשה ונשמע תורה ותפילה נגלה ונסתר בחי' משפט וצדקה והעיקר ושורש הכל הוא בחי' תורת ה' ותפלת ה'. בכל ר"ה נעשה מה שהי' בתחילת הבריאה כמבואר בכתבי האר"י. אבל בוודאי בכל שנה ושנה נעשה חדשו"ת לגמרי, מעין שהי' בתחילת הבריאה רק שעתה הוא בבחי' התחדשו"ת נפלא מה שלא נעשה מעולם. ועיקר ההתחדשו"ת הוא בבחי' המתקת הדינים בהמשכת חסדים ורחמים חדשים לגמרי מה שלא הי' מעולם. כי בתחילה עלה במחשבה וכו' כ"ש בסי' ע"ב ומרומז בזוה"ק ובדרז"ל. אבל בתחילת הבריאה הי' הכל מיני ובי' כביכול שא"א להשיג כלל הי' בלי אתעדל"ת. ועתה בכל שנה צריכין להמשיך בחי' מדה"ר הנ"ל מחדש לתקן הפגמים והקלקולים והדינים של אותה השנה בחסדים ורחמים חדשים נפלאים, עד שעי"ז יוסיפו

תיקון גם ברחמים שנמשכו כבר בשנים שעברו וכן צריכין בכל שנה עד שיבא הגואל צדק ויגמור התיקון בשלימות. וזה עיקר תיקון התשובה שהוא בחי' צדקה הנ"ל בחי' תשובה בחי' תפלה בחי' נשמע וכו' הנ"ל וע"כ נסמכו יחד תשובה תפילה צדקה. והכל בבחי' נשמע נגד התורה שהוא בחי' נעשה בחי' משפט שלפי המשפט אין מועיל תשובה ח"ו ואפי' אם יועיל הוא במשפט גדול וכו'. אבל צריכין בכל שנה רחמים חדשים לגמרי שהכל יוכל להתתקן במתנת חנם. וכל זה נעשה ע"י הצדיקים הזוכין לבחי' תורת ה' ותפילת ה' ממש והבן מאד, כי אפי' הצדיק הגדול הזוכה להכלל בתחילת האצילות עדיין וכו' עד שנכלל כולו בא"ס וכו'. ושם התורה תורת ה' ממש ותפלה תפילת ה' ממש ושם כולו א"ס ומאז נתחדש בהעולם בכל שנה בכחו מבחי' זאת ע"כ עי"ז יוגמר התיקון בשלימות בב"א: תקעו בחדש שופר וכו' כי חוק לישראל הוא בחי' נסתר בחי' תפלה בח' צדקה. משפט לאלהי יעקב בחי' משפט הנ"ל בחי' תורה וכו'. תקעו בחדש שופר בחדש דייקא בחי' התחדשו"ת הנ"ל וזה עיקר בחי' התחדשו"ת המוחין והמתקת הדינים שע"י השופר הנמשך בכל ר"ה מחדש לגמרי וכנ"ל בחי' עדות ביהוסף שמו וכו' שפת לא ידעתי אשמע בחי' השגת הנשמע הנ"ל ששומעין ומבינים מה שלא היו יודעים מתחילה כלל וכן צריכים בכל שנה והבן מאד. וזה בחי' הרחב פיך ואמלאהו וכו'. וזה בחי' שמעוררין בחי'שורש התשובה שהוא בר"ח והעיקר בר"ה שהוא בר"ח וכו' ומר"ה צריכין להמשיך בחי' ההתחדשו"ת בכל יום ויום כי בכל יום הקב"ה מחדש בטובו מ"ב, וע"כ בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו והקבה"ה עוזרו וזה נמשך מבחי' בתחילה עלה וכו' וע"כ צריכין בכל יום חסדים חדשים לגמרי והכל נמשך מר"ה מבחי' הנ"ל. מגדיל ישועת מלכו, שמגדיל הישועות עד אין קץ, ועושה חסד למשיחו וכו' עד עולם בחי' ולשלום אין קץ. לקדושים אשר בארץ המה ואדירי וכו'. שבריבוי עוצם הקלקולים ח"ו אין סמיכה כ"א על צדיקים שוכני עפר וע"כ משתטחים על קבריהם הק' כי אז דייקא ממשיכים חסדים נפלאים בכל פעם חדשים לגמרי בפרט בר"ה. כי במתים חפשי מן המצות ואז אין עובדא עוד להרויח שכר ע"י בחי' משפט כ"א מה שפעלו כבר בחייהם אשרי להם, אבל עתה כל שעשועם ביותר הוא שממשיכים בכל פעם חסדים חדשים עד שיגמרו בשלימות מה שהתחילו וזה יבא שלום ינוחו על משכבותם וכו' (ישעי' נ"ז) ואתם קרבו הנה בני עוננה זרע מנאף וכו' על מי תתענגו וכו' הלא אני מחשה וכו'. כי בוודאי אין לכם שום סמיכה על מעשיכם כ"ש שם ואת מעשיך ולא יועילוך רק אני אגיד צדקתך וכמו שמאריך שם אח"כ והחוסה בי נחל ארץ וכו' ואמר סולו סולו פנו דרך וכו' לומר שבוודאי כפי מעשיכם. וכמו שמזכיר שם ענין מעשיהם והעיקר פגם הברית וגפם

האמונה (וכמובא בפרש"י במשלי וכ"מ ושם במקומו שמוכיחם על הע"ז שלהם שהוא בחי' פגם אמונהוגם מוכיחם על נאוף ממש ר"ל). וע"כ בוודאי אין לכם שום סמיכה כ"א על חסדים חדשים נפלאים שממשיכין הצדיקי אמת, והעיקר השוכני עפר בחי' ינוחו על משכבותם וכו' ואתם קרבו הנה, על ידם תוכלו גם אתם להתקרב אם תרצו. אבל כשאתם הולכים ח"ו בדרכיכם על מי תתענגו וכו' וכמו שמוכחים שם. וסיים לטובה והחוסה בי וכו' ואמר סולו סולו עד שמסיים בשבת אם תשיב משבת רגליך וכו' ובזה מסיימין ההפטרה של יו"כ. כי עיקר המשכת החסד החדש הנ"ל בכל פעם לנצח הוא ע"י קד'ושת שבת שקביעא וקיימא שאגין על אדה"ר שהוא בחי' מתנה טובה הנ"ל שהי' לו ית' בבית גנזיו, כי הוא בחי' חסד הגנוז מאד בחי' אור הגנוז וכו' ושבת שמה לך והודיעם. כי עיקר להודיע ולגלות החסד הנ"ל להוציאו מההעלם אל הגלוי שזהו בחי' מנשמע לנעשה וכו'. והעיקר ע"י בחי' דביקות ורצון וביטול אל האמת שהוא בחי' אור הא"ס מכל מיני ירידות שבעולם, עד שבכח הצדיק שזכה לתורת ה' ותפילת ה' ממש יתהפך גם ירידותיו וירידות של כל החפצים באמת לעליות גדולות אע"פ שמתארך הגלות בכלל ובפרט מאד מאד כי לגדולתו אין חקר וכ"ש שם כה אמר רם ונשא וכו' ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים וכו'. וכ"ש כי ההרים ימושו וכו' בחי' כלל העולם וחסדי מאתך לא ימוש, בחי' החסד הנעלם הנ"ל שאין המלאכים משיגין שהוא בחי' שורש מדת הרחמים ששיתף וכו' שהצדיקים ממשיכין אותו בכל פעם בהתחדשו"ת נפלא, וזה החסד לא ימוש לעולם בחי' חסדי ה' כי לא תמנו וכו' חדשים לבקרים וכו'. והעיקר ע"י קדושת ר"ה שהוא חסד נפלא כ"ש במ"א:

המלאכים אומרים תחילה מלא כל הארץ כבודו זה בחי' משפט בחי' מלך המשפט מלך הכבוד כי עיקר כבוד המלך שעושה משפט בחי' הנשא שופט הארץ וכו'. אבל האופנים וחיות הקודש ברעש גדול מתנשאיסלעומת וכו' ואומרים ברוך כבוד ה' ממקומו שזהו בחי' אי' מקום כבודו כ"ש בקדושת כתר בשבת וי"ט. היינו שאין זה עיקר שבח וכבוד הש"י שכבודו, שהוא בחי' משפט מלא כל העולם כי עי"ז לבד לא הי' מתקיים העולם כנ"ל, רק באמת אין יודעים כלל אי' מקום כבודו כי דרכי משפטו א"א להשיג מאחר שהמשפט כלול בצדקה שזה א"א להשיג כלל וכנ"ל. ועכ אומרים זאת ברעש גדול כי מזדעזעים מאימתו ית' אז מאד מחמת שמבינים מרחוק שיש חסד נפלא מאד מאד שהוא עיקר גדולת הבורא ית' שא"א להם להשיג בשום אופן כ"א הצדיקים שהיו בזה העולם וכו' וע"כ אומרים אח"כ ממקומו הוא יפן ברחמיו לעמו וכו' כי משם דייקא ימשיך רחמים חדשים בכל פעם וכנ"ל. עשי"ת כנגד עשרה הרוגי מלכות שרק בכחם יכולין

לשוב ולהמשיך כפרה וע"כ מזכירין אותם ביו"כ, כי מעת החורבן נמשך זה החסד רק ע"י ההרוגים על קדושת שמך וכו' שעיקרם וכללותם הם העשרה הרוגי מלכות שזה בחי' כח הצדיקים שוכני עפר הנ"ל. כי גדולי הצדיקים האמתיים אפי' כשמתו על מטתם מתו ג"כ על ק"ה כי כל ימי חייהם מסרו נפשם על קידוש השם בכמה וכמה בחי' מכ"ש בסופם בהסתלקותם ממש:

כי חסד גדול עלי והצלת נפשי משאול תחתיה ואתה ה' אל רחום וחנון וכו' תנה עוזך לעבדך וכו' שמכל הבקשו"ת מבקש על עזות דקדושה וזה תנה עוזך דיקא הנמשך מתורתך ותפלתך והבן כי ה' עזוז וגבור ה' גבור מלחמה. אל ישראל הוא נותן עוז וכו' תנו עוז לאלקים וכ"ש מזה במ"א לענין עזות דקדשוה וכו' שתלויים זה בזה וכו' נורא אלהים ממקדשך רבים בבניני' ובחורבני' שאז מחיין עצמן במקדש מעט כשרז"ל ומשם אל ישראל הוא נותן עוז ותעצומות לעם וכו':

עוזי אליך אזמרה כי אלהים משגבי אלהי חסדי כי ע"י החסדים הנ"ל נמשך עזות דק': עוזו אליך אשמורה כי אלהים משגבי אלהי חסדי יקדמני וכו'. כי זה שמחליש דעת האדם זה בחי' שמהפך מדה"ר למה"ד כמו דרך הרשעים כשרז" לכי תורת חסד שמזהיר את העונש כדי לשוב ולא כדי להתרחק ח"ו, הוא מהפך להחליש ולרחק ח"ו. אבל הצדיקמי בהיפך שמהפכין מדה"ד למדה"ר כי ממשיכין חסדים חדשים תמיד עד שיתקיים יבוקש עון ישראל ואיננו כי הירידה תכלית העלי' מחמת שהי' בירידות כאלה והתחזק בעזות דקדושה כזה נגד השלכות וכו' כאלה בבכח הצדיק שזכה לנעשה ונשמע הנ"ל, עי"ז נתהפך הכל לעילי' כי ע"י תורת ה' ותפילת ה' מתהפך הכל תטובה וחסד. וע"כ מתחילין לקום לסליחות תיכף אחר שבת וכ"ש במוצאי מנוחה קדמנוך תחילה כי עיקר המשכת הרחמים וחסדים חדשים לזכות לסליחה הוא ע"י שבת שהוא מתנה טובה וכו' כי צריך להודיע שיתן לו מתנה כדי שיכין עצמו המקבל לקבלה וכ"ש בשבת והכינו את אשר יביאו כי שבת שהוא מתנה טובה כנ"ל צריך הכנה והזמנה. ואורחות חסדיך גלית לו והודעתו וכו' ה' מלך גאות לבש לבש ה' עוז התאזר בחי' עזות דקדשוה שמשפיע לנו שעי"ז דייקא אף תכון תבל בת תמוט כי עיקר קיום העולם עי"ז כי רק עי"ז מקבלין ומקיימין התורה כנ"ל. נכון כסאך מאז בחי' ר"ה שאז נעשין כל אלו התיקונים וזהו מעולם אתה כי מתחילת בריאת העולם נכון הכסא לישב עליו בר"ה שאז נברא העולם דהיינו אדה"ר ועיקר העזות הוא קולות דקדושה כנ"ל. אבל יש כנגדזה קולות דס"א שהוא עזות דס"א שמרעימין ומבלבלין בקולם מאד מאד וזהו מקולות מים רבים אדירים משברי ים של הס"א, אדיר במרום ה' כי עזות דקדשוה עולה עליהם כי עדותיך

בחי' ב' העדיים הנ"ל נאמרו מאד בחי' עדות ה' נאמנה וזהו לביתך נאוה קודש שהוא ביהמ"ק שמשם תצא תורה והוא בית תפילה, ה' לאורך ימים וכמ ושפרש"י שם אע"פ שארכו הימים אעפ"כ עדותיך נאמנו מאד כי ע"י תורת ה' ותפילת ה' נזכה לעזות דקדושהתמיד לנצח הכל וכו' כנ"ל. וזה בחי' המדרש פליאה המובא על פסוק תקעו וכ'ו שהקב"ה אומר לשטן בר"ה הבא עדים ומביא את החמה לבד והקב"ה אומר ע"פ שנים עדים יקום דבר, והולך להביא הלבנה והיא מתכסית ומבקש אותה ואינו יכול למוצאה ואז הקב"ה עומד מכס"ד ויושב על כסא רחמים. חמה בחי' תורה כשפרש"י ע"פ תחת השמש בקהלת. לבנה בחי' מלכו תבחי' תפילה והאי מקבלת מהתורה וגבוה מהתורה בבחי' אשת חיל עטרת בעלה כי עושין מהתורה תפילה היינו מתורת ה' ואח"כ נעשה מהתפילה תורה היינו תורתו שזוכין לזה רק ע"י תפילה ועיקר התפילה דביקות וביטול אל הא"ס ורצון וכיסופין אליו ית' עד א"ס. ועי"ז זוכין להתפלל כראוי עד שפועלין ועושין מזה תורתו נמצא שאז התפילה בבחי' נעשה ואז חוזרין ומבטלין עצמן ברצון וכו' כנ"ל נמצא שעיקר הנשמע בחי' דביקות וביטול ורצון וכו'. וע"כ עאין השטן יכול להביא רק עד א' שהוא החמה בחי' תורה דהיינו הפגמים של כ"א שפגם ע"י מעשיו כי כתר הנעשה אבדו ישראל. אבל אין סומכין על עד א' והולך להביא הלבנה והיא מתכסית כי כתר הנשמע נשאר לישראל מחמת שרצונם וכיסופם א"א לבטל לעולם כי הכל חפצים ליראה את שמך וכש"ש מה תעירו ומה תעוררו וכו' עד שתחפץ כי הרצון הוא עד א"ס. וע"כ אינו יכול למצוא את הלבנה כי מתכסית מאד כי פנימיות הרצון היטוב של כ"א מישראל נעלם מהכל מאד, וזהו בעצמו מ"ש במ"ר שכתר הנשמע נשאר כי הנעשה הוא בקטנות גדול מעוצם הירידה בגלות בחי' ותרד פלאים. אבל הרצון בוער עד א"ס וע"כ אומרים בכל המצות כאלו קימתי' בכל פרטי' וכו'. ובשביל זה בעצמו צריכין שני עדים שהם מבררין האמת והאמונה כי בכל מקום שיש שני ישראלים הם בבחי' נעשה ונשמע וכו' כי בכל אדם ובכל דרגא יש בחי' נעשה ונשמע ואע"פ שאבדו הנעשה בודאי נשאר הרשימו כי הלא גם עתה אנו עושין ומקיימין כל המצות רק שהוא בקטנות וכו' כנ"ל. וע"כ שנים נאמנים כי על ידם נבני תהאמונה כנ"ל. ואז בתוך שהלבנה מתכסית תוקעין בשופר כי ע"י הדביקות והרצון הנ"ל נתחזקין ונתעוררין קולות השופר קול עוז קול שופר חזק מאד לחזק הכל בעזות דקדושה ואז הקב"ה ועמד כמסא וכו'. חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת קודם התפילה בדביקות ורצון הנ"ל ואח"כ מתפללין ופועלין בקשתם עד שנעשה בחי' תורתו. וע"כ תיכף חוזרין ושוהין כדי לעשו"ת מהתפילה בח'י תורתו וכן לועלם וע"כ הי' תורתן משתמרת. וע"כ מסיימים התפילה תמיד יהי' לרצון אמרי פי

היינו התפילה והגיון לבי בחי' הדביקות הנ"ל וע"כ אומרים אח"כ עושה שלום שזהו גמר התיקון. ויה"ר שיבנה ביהמ"ק ב"ב ותן חלקינו בתורתך. שזהו כלל כל הנ"ל:
התורה הנ"ל מדברת מראש ועד הרגלין. ב' הכתרים בחי' ראש ושמחת עולם על ראשם על ידם זוכין לקולות היוצאים מהפה שהוא בחי' מלכות וכו' שבראש. ועי"ז מתגבר עזות דקדושה להכניע עזות הגוף ונתתקן הגוף דקדושה. ועי"ז נתתקנין חותם הידין והרגלין בחי' ידים ורגלים ונעוץ סופו בתחילתו ותחילתו בסופו כמו הדמים והחיות שבקומת אדם שמתגלגלים ורצים ומסבבים מראש עד עקב כמה וכמה פעמים. וע"כ יכולין להתחיל מכל בחי' שירצה הן מדביקות ורצון הנ"ל הן מעזות דקדושה שהם קולות וכו' והכל בכח הראש שהוא זה שזכה בשלימות לב' עדיים הנ"ל שהם תורת ה' ותפילת ה'. ובשת פנים לגן עדן וניצול מנהמא דכסופא הנ"ל והכל בחסדו הנפלא שאין המלאכים משיגים כ"א הצדיקים המשיגים תורת ה' ותפילת ה' שהם בח' משפט וצדקה וכו' כי בשת פנים בחי' נשמע כ"ש שם. גם לבאר עי"ז מאמר הזוה"ק וכדין מגו קלין ושאגין דאינון גברי תקיפא חילא וכו' וע"ד כתיב גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו בחי' נעשה ונשמע הנ"ל. המלאכים אמרו אשר תנה כהודך על השמים כי הם גבורי כח עושי דברו לשמוע וכו' כי אמרו שגם הם יקיימו מצות התורה בשכל גדול עאד שיזכו אח"כ להשיג גם הנשמע וכו' וכו' מדרגא לדרגא. והשיב להם הש"י יצה"ר יש ביניכם, למצרים ירדתם. כי א"א לעלות מדרגא לדרגא כ"א ע"י ירידה תכלית העלי' וזהאין שייך ביניכם. והעיקר שבעוצם הירידה דירידה ח"ו בכלל ובפרט כל הקיום ע"י תורת ה' ותפלת ה' שהוא מאמר השלם ששם כלול הכל אב ובן כחדא שאי"ז נמשך בכל פעם והעיקר בר"ה, חסד חדש נפלא וכו'. כשזוכין לבחי' אב ובן כחדא אז דייקא הואבבחי' בן בשלימות ועיקר בחי' זאת זוכין ע"י זה שזכה להנ"ל. ביום ההוא יבוקש עון ישראל ואיננו כנ"ל ועיקר בקשתם אח"ז כדי שיזכו שם בעוה"ב לעלי' יותר גדולה בבחי' ירידה תכלית העלי' ושם אין שייך אצלם ירידה. אבל ע"י שמורידין עצמן בכל פעם ממקום שהם להעלות נפשו"ת מעמק הבכא וכעו' עי"ז זוכין לעליות גדולות וכו'. וזהו אשרי יושבי ביתך בחי' הביהמ"ק שכלול מתורה ותפלה כנ"ל, עוד יהללוך סלה בחי' תפלה שהוא עיקר שלימות השמחה כ"ש שם. וזהו אשרי אדם עוז לו בך בחי' עזות דקדשוה, וזהו מסילות בלבבם שעי"ז עזות דקדושה בחי' שמחה יכולין ליישב עצמן בכל פעם להתחזק ולבלי ליפול יותר ח"ו ולקיים עכ"פ אל תרשע הרבה כשרז"ל וכו' וכו'. וזהו עוברי בעמק הבכא בחי' הירידה, מעין ישיתוהו בחי' מעין החכמה מעין מבית ה' יצא, גם ברכות וכו' כי משם כל הברכות ועי"ז ילכו מחיל אל חיל שעולין מדרגא לדרגא הן בעוה"ז והן בעוה"ב כנ"ל

כי מקרא זה נדרש על הצדיקים שאין להם מנוחה גם בעוה"ב היינו כנ"ל כי כל כחינו רק מהם וכנ"ל:

וזה שאומרים בכל עשי"ת המלך המשפט אע"פ שבאמת אז עושה צדקה וחסד הרבה וכו' כנ"ל. אך ידוע שהחסד א"א לקבל מריבוי אור כ"א ע"י הצמצום שהוא בחי' דין וע"כ באמת הדין והגבורה הוא בחי' משפט וצדקה. גם בהצדקה יש איזה בחי' משפט כי בהמדריגה הגבוה. זאת הצדקה שהוא בחי' תפילה היא בחי' תורה שהוא בחי' משפט והבן היטב. אבל בבחי' תורת ה' ותפילת ה' שם התפילה חסד חנם לבד שא"א לקבלו כלל כ"א ע, יבחי' משפט בחי' תורה וזה עיקר בחי' לימוד התורה של הש"י בעצמו כביכול שעוסק בתורה בכל יום, היינו שכביכול גם הוא בעצמו עוסק לעשו"ת מהתפילה תורה מצדקה משפט, כי כשפועל בתפילתו אצל עצמו לעשו"ת חסד עם ישראל א"א להמשיכו בעולם כ"א ע"י שמלבישו בהתורה בבחי' משפט כי הוא יתב' במשפט דייקא עושה צדקה כי הוא באמת נפלאות תמים דעים. וע,כ בר"ה ועשי"ת שאז נברא העולם והוא ית' ממשיך החסד העליון בתכלית המעלה כנ"ל שהוא בחי' תפילת ה' ממש בחי' צדקה א"א אז להזכיר שם הצדקה והחסד כלל כי זה החסד והצדקה אין בו תפיסה כלל וכנ"ל, וע"כ אז מזכירין שם אל שהוא חסד ולא שם צדקה כי זה חהסד והצדקה א"א להזכיר כלל כ"א ע"י בחי' משפט כי זה עיקר החסד והצדקה מה שמלביש חסד וצדקה כזאת בבחי' משפט שעי"ז דייקא אנו מתקיימים בנפלאות חסדיו הנעלמים במשפטו הטוב. ומשם משתלשל ויורד לכל אחד רחמים וחסדים וכו' שהם החסדים שממשיכין מיו"כ עד סוף סוכות וכו' וכו'. וזה דרשו ה' בהמצאו וכו' אלו עשי"ת כי אז נמשך חסד נפלא מאד ע"י בחי' תפילת ה' כנ"ל. וזה יעזוב רשע דרכו וכו' וישוב וכו' כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא וכו'. כי זה החסד גבוה מאד מאד שא"א להשיגו כי הוא בחי' נסתר העליו ובחי' תפילת ה' וכנ"ל:

מתנה ה

אות א

(מהדורא בתרא: ר"ה תיו ריש לפ"ק) צריך לכתוב בשטר מתנה כתבוהו בשוקא וחתמוהו בברא כ יהיכי דלא ליהוי מתנתא טמירתא:

כי כל דבר יש לו שורש למעלה ושורש ענין מתנה מה שנמצא בעולם שאחד נותן מתנה לחבירו נמשך ממה שגם אצלו ית' נמצא אחצר מתנת חנם שלפעמים חונן ונותן במתנת חנם אע"פ שאינו מגיע לו ע"פ משפט. כי הש"י מנהיג עולמו בצדקה ובמשפט כ"ש אוהב צדקה ומשפט וכתיב משפט וצדקה ביעקב אתה עשית. ובאמת הוא מדרכיו הנפלאים

והנעלמים מאד שא"א להבין ולהשיג, וכמו שמתמיה ומתפלא הפיוט על זה ביוצר של יום א' דר"ה כ"ש שם ובמקום משפט אין צדקה ובאין משפט יש צדקה ואתה במשפט תעשה צדקה. כי באמת הוא פלא גדול שא"א להבין כי הש"י ברא את העולם בשביל האדם הבעל בחירה כדי שיזכה לקבל שכר הטוב הגנוז במשפט כדי שלא יאכל הנמא דכסופא כמובא וע"כ בהכרח שינהיג העולם במשפט כי אם לאו א"כ חזר הדבר לכמות שהי' שיאכל הנמא דכסופא וא"כ על מה טורח כל הבריאה. וזהו באמת ענין קשיות המלאכים שקיטרגו על בריאת האדם ואמרו מה אנוש כי תזכרנו וכו' כי עתיד למיחטי קמך ולארגזא קמך וכו'. והשיב להם הש"י וכי לחנם נקראתי רחום וחנון וכו' ולכאורה תמוה דקאי לה מאי קארי לה וכי לא ידעו המלאכים שהש"י רחום וחנון והלא הואמטיב ומרחם על כ לדרי מעלה בחסד כנם וכמו שארז"ל שהם אוכלין בחי' הנמא דכסופא שהוא רק ברחמים במתנת חנם, וא"כ מה קול הרעש הזה שהרעישו על בריאת האדם שעתיד לחטוא הלא הש"י רחום וחנון. אך כל קושייתם הי' ענין הנ"ל. שהקשו כמ וממה נפשך, כי הם הבינו תיכף שבריאת האדם הוא עדי שיקבל שכר במשפט ולא יאכל נהמא דכסופא כמותם. וע"כ הקשו א"כ איך אפשר שיתקיים כי הלא עתיד למיחטי וכו'. ואם תאמר שתמחול לו ברחמיך, א"כ יאכל נהמא דכסופא בבושה גדולה יותר מבתחילה, כי קודם בריאתו לא חטא ועכשיו חטא ואתה מרחם עליו ונותן לו במתנת חנם א,כ בושתו יותר מרובה ולמה לך לבראותו. אבל הש"י לא השגיח עליהם והשיב להם וכי לחנם נקראתי רחום וחנון וכ'. היינו שהשיב להם שאין אתם מבינין ומשיגין דרכי. כי אע"פ שאני רוצה לברוא העאדם כדי שיקבל שכרו במשפט, אעפ"כ בודאי לא לחנם נקראתי רחום וחנון כי בודאי לא אעזוב דרכי רחמי וחסדי מן האדם אע"פ שנברא במשפט. כי עליו דייקא יתגלו ריבוי רחמנותי וחינותי, כי על העליונים שאינם חוטאים אין ניכר על ידם כ"כ ריבוי רחמיו. רק על האדם דייקא שעתיד לחטוא, על ידו דייקא יתגלו ריבוי רחמי עד אין קץ ותכלית. רק שבודאי א"א לכם להשיג זאת איך יתנהג במשפט ובצדקה כי זהו נפלאות תמים דעים שא"א להשיג וכנ"ל וזהו בחי' בתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדה"ד ראה שאין העולם מתקיים עמד ושתף מדת הרחמים במדה"ד. ולכאורה קשה הלא ידוע שהש"י טוב ומטיב ומלא רחמים וכל בריאת העולם הי' בשביל לגלות רחמנותו וטובו כמבואר בכל ספרי קבלה הקדושים, ואיך שייך שיעלה במשחבה לברוא העולם במדה"ד. אך באמת גם מה שעלה במחשבה לברוא העולם במדה"ד הי' ג"כ מצד רחמיו וחסדיו כי מעוצם רחמיו רצה לברוא את העדם שיקבל שכרו במשפט ולא יאכל הנמא דכסופא, ע"כ בודאי ראוי מצד רחמיו דייקא שיברא העולם במדת הדין

ומשפט כי אם לא כן יהי' נהמא דכסופא. כי באמ תגם כל דיניו ומשפטיו ית' נמשכים רק מחסדו וטובו, כי מדה"ד לא נתהוה כ"א כדי שיהי' צמצומים וכלים לקבל החסד בתוכם כידוע וע"כ באמת גם הדין הוא חסד גדול. וכמטובא על פסוק אברהם הוליד את יצחק וכו'. וזה בחי' בגבורות ישע ימינו והכל בשביל האדם כדי שיקבל שכרו הטוב במשפט וכנ"ל. אבל ראה שאין העולם מתקיים ע"כ שיתף מדה"ר במדה"ד וכו' וברא את העולם שיתנהג במשפט ובצדקה כנ"ל ובאמת א"א להשיג זאת וכנ"ל:

אות ב

ואלו הב' בחי' משפט וצדקה הם בחי' תורה ותפלה היינו בחי' תורת ה' ותפלת ה' שא"א להשיג כ"א מי שזוכה לעלות מדרגא לדרגא עד שנכלל בא"ס ששם הוא תורת ה' ותפלת ה' ממש. כי איתא בהתו' חוב"ח סי' כ"ב שצריכין להתחזק בעזות גדול דקדושה כנגד העזי פני משכל התנשאותם רק ע"י עזות וכו'. וכן צריכין עזות דקדושה נגד עזות הגוף וכו'. ועזות הוא בחי' קולות דקדושה וכו' בחי' קול שופר וכו'. ולבא לעזות הוא ע"י שמחה בחי' כי חדות ה' היא מעוזכם. ולשמחה זוכין ע"י בחי' נעשה ונשמע שהם שני הכתרים שהכתירו את ישראל בשעת קבלת התורה שהם בחי' ושמחת עולם על ראשם וכו'. ונעשה ונשמע הם בחי' נגלה ונסתר בחי'תורה ותפלה בחי' תורת ה' ותורתו בחי' בראשית ברא מאמר וחצי מאמר וכו' וכו'. וצריך לעלות מדרגא לדרגא וכעו' עד שיהי' נכל בתחילת האצילות שהוא ראשית נקודת הבריאה, ושם הנסתר בחי' תפלה הוא תורת ה' ממש וכו' וכו'. ואח"כ כשנכלל בא"ס שם הנעשה בחי' התורה הוא תורת ה' ממש, והנשמע בחי' תפלה הוא תפלת ה' ממש כי גם אצלו ית' מצינו בחי'תורה ותפלה כשרז,ל מנין שהקב"ה מניח תפילין וכו' וכן ארז"ל מנין שהקב"ה מתפלל וכו'. ובודאי יש חילוק בין תורה ותפלה שלנו ובין תורה ה' ותפלת ה' וכו'. וקודם שעולין מדרגאלדרגא צריך שהי'י ירידה קודם העלי' כי הירידה היא תכלית העלי' וכו' ע"ש כל זה היטב היטב. נמצא שיש אצלו ית' תורהותפלה וזה בחי' משפט וצדקה הנ"ל. כי תורה בחי' משפט כי התורה נקראת משפט היינו בחי' ההנהגה ע"פ המשפט התורה. אבל כפי משפט התורה קשה להעולם להתקיים כי התורה מחייבת להחוטא עונשו ח"ו, ואפי' תשובהלא הי' מועיל ע,פ משפט התורה. אבל הש"י שיתף רחמים בדין ומנהיג העולם בצדקה וחסד שזהו בחי' תפלה בחי'תפלה ה' שהוא מה שמתפלל יה"ר שיכבשו רחמי את כעסי מעלי כשרז"ל, היינו מה שהש"י ממשיך בכל פעם רחמים עליונים מאד אע"פ שחטאו ישראל כמו שחטאו כדי שיתקיימו עד שישובו כולם ברחמיו, כי ע"י שהואית' מתפלל וכובש כעסו וממתיק הדין והמשפט ברחמים ובצדקה, עי"ז בעצמו הוא מחליש ומבטל כח

היצה"ר שכל כחו מדינים וגבורות ומגביר כח היצ"ט שכוחו מחסדים ורחמים כ"שרבינו ז"ל כ"פ ובפרט בסי' ע"ב ע"ש. ועי"ז יתקיים ועשיתי את אשר בחוקי תלכו וכו':

אות ג

וכל זה הוא בחי' ראש השנה כי זה היום תחילת מעשיך זכרון ליום ראשון כי בר"ה נברא אדה"ר ובו נידון העולם אבל המשפט צריך שיהי' בצדקה כנ"ל, וזה כל עבודת הצדיקים הגדולים כל ימיהם והעיקר בר"ה שהוא תחילת הבריאה. כי עיקר עבודת הצדיקים הוא להמתיק דינים ולהמשיך רחמים על ישראל ועי"ז בעצמו הם מחזירים את ישראל בתושבה וכנ"ל. וכל מה שהצדיק גדול ביותר וכל מה שבא למידריגה גבוה ביותר הוא זוכה להמשיך רחמים וחסדים עליונים יותר ויותר. וכמו שמבואר בזהו"ק החילוק שבין נח ואברהם ומשה וכו'. אבל עכשיו בתוקף אריכת מרירת הגלות שישראל ירדו מאד מחמת אריכת הגלות בבחי' ותרד פלאים אין עוזר להם כ"א ע"י הצדיקים שזוכין לתורת ה' ותפלת ה' ממש שמעוררין אותו ית' שיתפלל בעצמו בעד ישראל וימשיך רחמים וחסדים חדשים בכל פעם בחי' רחמים וחסדים שאינם כלים לעולם, בחי' חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו, כי הם נכללין באור האין סוף ששם הרחמים אין סוף. והעיקר עוסקים בזה בר"ה כי בכל ר"ה חוזר ונעשה מה שהי' בתחלת הבראיה כמבואר בכתבי האר"י ז"ל. אבל בוודאי בכל ראש השנה נעשה חדשו"ת לגמרי רק שהוא מעין שהי' בתחילת הבריאה אבל בוודאי הוא בבחי' התחדשו"ת נפלא. כי זה ידוע שאין הש" יעושה שני פעמים דבר א'. ועיקר ההתחדשו"ת הנפלא הנעשה בר"ה מעין תחילת הבריאה הוא בענין המתקת הדינים, שבכל ר"ה ממשיכין הצדיקים גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו המוזכרים בזוה"ק שהם בחי' הצדיקים שזכו לבחי' נעשה ונשמע בתכלית המעלה עד שזכו לבחי' תורת ה' ותפילת ה' שזה עיקר בחי' נעשה ונשמע בשלימות באמת אלו. הצדיקים ממשיכין בכל ר"ה חסדים ורחמים חדשים שלא הי' מעולם, להמתיק כל תוקף הדיינם המתעוררים בר"ה שנמשכים מבחי' בתחילה עלה במחשבה לברוא את העולם במדה"ד שזה הי' בר"ה. כי עכשיו עיקר המשכת החסדים להמתיק הדין ולקיים העולם הוא רק ע"י הצדיקים הנ"ל. כי בתחילת הבריאה המשיך הש"י בעצמו מדת הרחמים ושיתף במדה"ד וכו' כנ"ל כי אז לא הי' שום צדיק בעולם. אבל עכשיו הכל תלוי בהתעוררות תחתון ע"י גדולי הצדיקים גבורי כח הנ"ל שהם בחי' עושי דברו לשמוע בקול דברו בחי' נעשה ונשמע הנ"ל וכשרז"ל זה הפסוק לענין נעשה ושמע. וזהו גודל הפלא של ר"ה של הצדיקים הנ"ל, שממשיכין בכל ר"ה חסדים חדשים נפלאים מאד לבטל הקיטרוגים של הפגמים שלאותו השנה עד שממתיקין כל מיני דינים

שבעולם. וממילא מבטלים כל הצרות והיסורים מישראל, וממשיכין שפע ורב טוב לבית ישראל. והעיקר שע"י ריבוי החסדים חדשים ונפלאים שממשיכין בר"ה, עי"ז מבטלין ומחלישין כח היהצ"ר ומכניסין הרהורי תשובה והתחזקות נפלא בישראל להתחיל בכל פעם לשוב אליו ית' מכל מקום שהוא. כי כל מה שממשיכין חסדים יותרוממתיקין דינים יותר כמו כן מחלישין כח היצה"ר והס"א שכלכחם מדינים כנ"ל:

אות ד

וזה שמבואר בתורה הנ"ל שע"י נעשה ונשמע זוכין לשמחה שעי"ז זוכין לעזות דקדושה להתגבר על עזות דס"א של העזי פנים ושל הגוף. כי הא בהא תליא כי ע"י נעשה ונשמע הנ"ל נמתקין כל הדינים שעי"ז מגבירין כח יצ"ט על יצה"ר שזהו בחי' התגברות עזות דקדושה על עזות דס"א וכנ"ל. כי עיקר ההתקרבות אל הקדושה הוא ע"י עזות דקדושה כשרז"ל מפני מה ניתנה תורה לישראל מפני שהן עזין וכו' וכ"ש שם בהתורה הנ"ל. אבל צריכין לדבר בזה הרבה כי צריכין התחזקות גדול בכל יום ובכל פעם שהוא בחי' עזות דקדושהכי הרבה הרבה עובר על כל או"א בכל יום ויום כשרז"ל בכל יום ויום יצרו של אדם מתחדש עליו וכו'. כי היצה"ר שהוא באמת זקן וישן לגמרי כי נקרא זקן וכסיל רוצה בכל פעם להתחדש ומעורר את האדם לשטותיו והבליו כאלו הם חדשים עכשיו, ועצות התורה הנפלאים הוארוצה להתישן ח"ו כאלו הם ישנים ח"ו. ובאמת הוא להיפך וצריכין להתגבר בעזות גדול כנגדו מחדש ולהבין ולהאמין בהמאת כי נהפוך הוא כי התאוות והשטותים והבלבולים הם ישנים מכבר כיאין כל חדש תחת השמש. אבל למעלה מהשמש שהוא התורה שם יש חדשו"ת בכל יום ובכל פעם כי עצות התורה עמוקים מאד מאד והם מתחדשים בכל פעם וצריך להתחזק בהתחזקות ועזות דקדושה מחדש בכל פעם כשרז"ל היום הזה נהיית לעם בכל יום יהיו בעיניך כחדשים וכו'. אבל כל זה זוכין ע" יהצדיקים שזכו לנעשה ונשמע הנ"ל. והא בהא תליא כל מה שמתקרב אליהם זוכה לעזות דקדושה ביותר וכל מה שזוכה לעזו תדקדושה ביותר הוא מתקרב אליהם ביותר וכו'. עד שיזכה לבא לשלימות האמונה שממשיכין השבעה רועים וכו'. ועדיין צריכין ביאור גדול לבאר את התורה הנ"ל וכבר מבואר מזה קצת במ"א אבל עדיין צריכין לדבר בזה הרבה בענין ירידה שקודם העלי' המבואר שם וכ' באופן שיוכל כ"א להבין עצות והתחזקות נפלא ע"י התורה הנ"ל:

אות ה

וזה בחי' כי חסדך גדול עלי והצלת נפשי משאול תחתי' ע"י שקרבתני לצדיקי אמת ושמת חלקי מיושבי בית המדרש שלהם וכ'ו אבל אלהים זדים קמו עלי ועדת עריצים בקשו נפשי וכו' היינו שקמים כנגדי העזי פנים שבדור וכו' וכנ"ל. ואתה ה' אל רחום

וחנון וכו' שזה בחי' י"ג מדות של רחמים שנמשכים מתפילת ה' כ"ש ויעבור ה' על פניו יקרא ה' ה' אל רחום וחנון וכו' וכמו שדרז"ל מלמד שנתעטף הקב"ה כש"ץ ולמדו סדר התפילה כדרך שאני מתעטוף. היינו שהש"י כביכול גילה אז למשה ולמדו אי דהוא ית' מתפלל בעצמו ואמר ה' ה' אל רחום וחנון וכו' וכך יתפלל כל אחד מישראל שימשיך רחמים וחסדים מתפילת ה' בעצמו וכנ"ל. וזה שמבקש שם פנה אלי וחנני תנה עוזך לעבדך, שמכל הבקשו"ת שצריך, מבקש תנה עוזך לעבדך שיזכה לקבל עזות דקדושה מהש"י וזהו תנה עוזך דייקא הנמשך מתורתך ותפילתך מבחי' אל רחסו וחנון שהוא בחי' תפילת ה' כנ"ל. היינו שיזכה לעזות דקדושה הנמשך מהש"י בעצמו היינו עזות הנמשך מתורת ה' ותפילת ה' באמת כי ה' עזוז וגבור ה' גבור מלחמה, וכל עזוז נוראותיו וגבורת מלחמתו הוא להכניס עזות דקדושה בישראל לבטל הדינים שמהם כל כח היצה"ר שהוא בחי' עזות דס"א ולהגביר הרחמים והחסדים שהם בחי' צדקה בח'יתפילת ה' שמשם עיקר העזות דקדושה שזהו בחי'נורא אלהים מ מקדשך אל ישראל הוא נותן עוז ותעצומות לעם וכו'. וזה עוזי אליך אזמרה כי אלהים משגבי אלהי חסדי, כי עיקר העזות דקדושה נמשך מהחסדים כנ"ל ועי"ז מתגברין להתחזק לקוות ולצפות לישועה לשמור ולהמתין עד אשר יפול ויתבטל העזות הרע שלהם שמתגברין ומתפשטין בכל פעם בעזות גדול דס"א בכמה בחינות עד שכמעט קשה לעמוד כנגדם והרבהנפלו עי"ז ר"ל. אבך דוד המע"ה התחזק עצמו בעזות דקדושה ואמר עוזו אליך אשמורה כי אלהים משגבי אלהי חסדי יקדמני וכו' וכנ"ל. וזה ואני אשיר עוזך וארנן לבקר חסדך כי היית משגב לי וכו'. שלבקר שהוא לעתיד לבא אשיר וארנן לך על גודל החסד שעישת עמי להגבירני ולחזקני בעזות דקדושה כזה שאוכל לעמוד כנגד עזות דס"א כזה. כי עזות דקדושה שהשפעת עלי נמשך מחסדים עליונים נפלאים מאד מאד הנמשכים ע"י תפילת ה' וכנ"ל (שסוד חסדים אלו יתגלו רק לעתיד כי הם בחי' תפילת הנסתר העליון בחי' תפילת ה' שהוא בחי' נסתר העליון וכמובן בהתו' הנ"ל):

אות ו

וכל זה נמשך ונתתקן בר"ה וכנ"ל וזה בחי' ה' מלך גאות לבש וכו' שנא' על ר"ה כמובא שאז הש"י מגלה מלכותו ולובש בגדי גאוותו וזהו לבש ה' עוז התאזר בחי' עזות דקדושה הנ"ל שמשפיע בישראל כנ"ל. ועי"ז אף תכון תבל בל תמוט כי עיקר קיומם העולם עי"ז כירק עי"ז מקבלין ומקיימין את התורה כשרז"ל מפני מה ניתנה תורה לישראל מפני שהן עזין וכנ"ל ועיקר קיום העולם ע"י התורה כ"ש נמוגים ארץ וכל יושביה אנכי תכנתי עמודיה סלה. וזה נכון כסאך מאז וכו' היינו בחי' ר"ה שאז הש"י יושב על כסאו לשפוט

בצדקה שאז עיקר כל התיקונים הנ"ל הנמשכין ע"י תורת ה' ותפילת ה' שהם בחי' בראשית ברא וכו' כי אז נברא העולם וכו' שעי"ז נמשך עזות דקדושה בחי' קולות שזהו בחי' קול שופר של ר"ה וכל הקולות והשאגות שצועקין ישראל אז שכולם בחי' עזות כ"ש שם. אבל יש כנגדם עזות דס"א בחי' ריבוי הקולות דס"א. אבל עזות דקדושה הנמשך מהש"י בעצמו יתגבר עליהם וזהו נשאו נהרות ה' נשאו נהרות קולם. היינו האויבים והחולקים המתפשטים כנגדינו כמו נהרות ממש ומתנשאים בקולם שהוא בחי' עזות דס"א המתפשט ומתגבר מאד. אבל מקולות מים רבי סאדירים משברי ים שהם קולות בחי' עזות דס"א (וכעין שפרש"י שם ע"ש) אדיר במרום ה' כי הש"י בוודאי אדיר ותקיף עליהם ויכניעם וישפילם ע"י עזות דקדושה הנ"ל כי עדותיך נאמנו מאד, עדותיך בחי' העדיים הנ"ל שהם בחי' ב' הכתרים של נעשה ונשמע בחי' תורת ה' ותפלת ה' וכ"ש שם על פסוק עדות ה' נאמנה ע"ש. אלו העדות נאמנו מאד לביתך נאוה קודש שהוא הביהמ"ק שמשם תצא תורה ושם עיקר מקום התפלה כ"ש כי ביתי בית תפלה שמשם נמשך העזות דקדושה בחי' נורא אלהים ממקדשך אל ישרא להואנותן עוז וכו'. וזהו ה' לאורך ימים וכמו שפרש"י שם אע"פ שארכו הימים אעפ"כ עדותיך נאמנו מאד כי ע"י תורת ה' ותפלת ה' שהם בחי' עדותיך כנ"ל עי"ז נזכה לעזות דקדושה תמיד לנצח הכל וכנ"ל:

אות ז

וזה בחי' המדרש פליאה המובא בכונות וז"ל תקעו בחדש שופר בכסא ליום חגינו, תאנא איזהו חג שהלבנה מתכסית בו הוי אומר זה ר"ה ואמאי מתכסית הלבנה לפי שביום הזה הקב"ה יושב על כסא דין ודן את העולם והשטן בא ומקטרג על ישראל ומזכיר עונותיהם ואומר לו הקב"ה הבא עדים והוא הולך ומביא את החמה ואומר לו הקב"ה ע"פ שנים עדים יקום דבר והולדמם להביא הלבנה והיא מתכסית ומבקש אותה ואינו יכול למוצאה, ואז הקב"ה עומד מכסא דין ויושב על כיסא רחמים וכו' עכ"ל: חמה ולבנה הם בחי' תורה ותפילה בחי' נעשה ונשמע וכו' כי חמה בחי' תורה שנקראת שמש כשפרש"י ע"פ תחת השמש בקהלת. ולבנה בחי' מלכות דוד כידוע בחי' תפילה בחי' ואני תפילה. ועיקר התפילה בחי' נשמע הוא בחי' רצונות וכיסופין חזקים להש"י בדביקות וביטול גמור אל אור הא"ס עד שבא לדיבורים שהש"י מרחם עליו ופותח פיו לפרש שיחתו לפניו וכמובן בהתורההנ"ל וכן בכמה מקומות בדבריו ז"ל. וזה בחי' לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון שעיקר ההכנה ועריכת הלב שמכין ומעריך לבו בכיסופין חזקים ובא לפני הש"י לפרש שיחתו, וה' ברחמיו נותן מענה בפיו בחי' ומה' מענה לשון. וזה עיקר

בחי' נשמע שהוא בחי' תפלה שהוא בחי' ביטול אל אור א"ס כ"ש שם. ועי"ז זוכה שישיג תורת ה' עד שנעשית תורתו שזהו בחי' שעושה מהנשמע נעשה מהנסתר נגלה מתפלה תורה. וזהו בעצמו מ"ש אדמו"ר ז"ל במ"א בסי' כ"ה לק"ת לעשו"ת מהתורה תפלה אע"פ שלפום רי הטא נראים כסותרים זא"ז, כי כאן כתב לעשו"ת מהתפלה תורה ושם כתב לעשו"ת מהתורה תפלה. אך באמת בשניהם. לדבר א' נתכוון כי מ"ש כמה פעמים לעשו"ת מהתורה תפלה כונתו לעשו"ת מהתורה שלא זכה עדיין לקיימה ולהשיגה, לעשו"ת ממנה תפלה להתפלל להש"י שיזכה לקיימה ולהשיגה, וזהו בעצמו מ"ש כאן לעשו"ת מתורת ה' בחי' תפלה בחי' נשמע, לעשו"ת מזה תורתו בחי' נעשה וכו' כי התורה שלא זכה עדיין לקיימה כראוי ולהשיגה היא אצלו בחי' תורת ה' בחי' נסתרות ממנו. ועל זה צריך לבטל עצמו ולהתפלל הרבה להשי"ת עד שיקיימה וישיגה לעשו"ת מתורת ה' תורתו. נמצא שעושה מהתורה תפלה, היינו מבחי' תורת ה' שהוא הנסתר ורחוק ממנו, עושה מזה תפלה שמתפלל להש"י שיזכה לבא לזה. ואח"כ כשזוכה לפעול בקשתו ומשיג בחי' הנסתר בחי' תפלה, תורתו. נמצא ששניהם אחד ונבאר הדבר קצמת, כי כונת אדמו"ר ז"ל שהזהיר מאד לעשו"ת מהתורה תפלה, הי' כונתו מהתורה שלא זכה עדיין להגיע אלי' הן מצד הקיום הן מצד ההשגה והעיקר הוא הקיום כמו למשל כשלומד בתורה שע"י מצות ציטצית זוכה להנצל מניאוף כ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם ועי"ז יהי' ניצול מעצות הפוכות שאינם אמת וכו'. ועי"ז יזכה לאמונה ולתפלה ולא"י וכו'. ויודע בעצמו ריחוקו מזה הוא צריך להתפלל הרבה להש"י ולעשו"ת מהתורה הזאת תפלה להתפלל להש"י שיזכה לקיים מצות ציצית קראוי באופן שיזכה לכל הנ"ל. נמצא שכל התורה הזאת היא אצלו בחי' תורת ה' מאחר שלא זכה עדיין לקיימה בשלימות הראוי באופן שיגיע לכל הנ"ל רק שהצדיק שגילה זאת התורה זכה לזה בשלימות כי אצלו היא תורתו (וגם נמוכה אצלו באלפים ורבבות מדריגות מבחי' תורתו מבחי' הנגלה שלו רק שהוכרח להוריד עצמיו בשבילנו לאומרה כך וכו' כמבואר מזה במ"א). אבל אצלינו הוא בחי' תורת ה' בחי' נסתר מאחר שלא זכינו לקיימה כראוי מכ"ש להשיגה ועל זה צריכין תפלה כנ"ל. ועושין מהתורה הינו מבחי' תורת ה' תפלה עד שזוכה לבא לזה לקיים ולהשיג זאת התורה ואז נעשה מתורת ה' שהיא בחי' תפלה תורתו. נמצא ששניהם אחד כי מ"ש כאן לעשו"ת מהתפלה תורה היינו בחי' תורתו שיהי' נעשה מהנסתר שהיא בחי'תורת ה' יהי' נעשה מזה ע"י ריבוי תפלות בחי' תורתו שזהו בעצמו מ"ש במ"א לעשו"ת מהתורה תפלה היינו מתורת ה' מה שגילו הצדיקים

ואנחנו עדיין רחוקים ממנה. לעשו"ת מזה תפלה עד שנזכה לזה ויהי' נעשה תורתו והרי בשניהם לדבר א' נתכוין וכנ"ל (וע' במ"א מזה בה' ס"ת וכאן מבואר יותר בעזה"י):

אות ח

נמצא שחמה ולבנה הם בחי' תורה ותפלה ואע"פ שהלבנה קטנה מהחמה וכאן מבואר שתפלה בחי' נסתר גבוה יותר. אך ע"פ הנ"ל מבואר קצת כי התפלה מקבלת מהתורה כי מתפלל שיזכה לקיים את התורה ועי"ז זוכה לבא לזה לעשו"ת תורת ה' תורתו וכן מדרגא לדרגא עד א"ס. נמצא שהתפלה קטנה מהתורה היינו מהנסתר, וגבוה מהתורה היינו מהנגלה כי ע"י התפלה פועלין הכל ועושין מהנסתר נגלה ואזי היא בבחי' אשת חיל עטרת בעלה המובא בכתבים. כי ע"י התפלה יכולין לעשו"ת מתכלית תכלית דיוטא התחתונה עד תכלית מעלה העליונה עד א"ס עד שיזכה לתורת ה' ותפלת ה' כמובן למעיין בהתורה הנ"ל ובמ"א:

אות ט

ואלו הב' בחי' שהם בחי' חמה ולבנה בחי' תורה ותפלה בחי' נעשה ונשמע הם בחי' שני עדים כי הם בחי' ב' העדיים שהכתירו את ישראל בחורב כשאמרו נעשה ונשמע וכנ"ל. כי העדיים שהם הכתרים הנ"ל הם בחי' עדים כי הם מעידין על מעשי האדם בבחי' נשמתו של האדם מעידה בו כי כפי מה שמקיים וממשיך על עצמו בחי' נעשה ונשמע הנ"ל כמו כן מוכרת נשמתו למעלה בשני העדיים שהם הכתרים הנ"ל, ולהיפך להיפך ח"ו. וזהו בחי' מ"ש ועתה הורד את עדיך מעליך ואדעה מה אעשה לך שהש"י לא רצה לשופטם עד שיורידו עדיים שהם הכתרים ואז ידע מה לעשו"ת להם כפי אשר יעידו עליהם אלו העדיים בעצמם איך וכמה פגמו בהם. וזהו בעצמו בחי' שני העדים שנאמנים בכל דבר, כי בכל מקום שיש הכחשה זה בחי' פגם אמונה ע"כ מביאין שני עדים שהם בחי' ב' עדים הנ"ל שעל ידם נבנית האמונה בבחי' עדות ה' נאמנה הנ"ל, וע"כ שני עדים נאמנים לעולם כי שני עדים הם בבחי' נעשה ונשמע. כי כבר מבואר שבכל דרגא יש בחי' נעשה ונשמע ואין שני בני אדם דומין זה לזה, ע"כ אלו השני אנשים ישראליים הבאים להעיד בודאי יש בהם קטן וגדול כשרז"ל מכניסין את הגדול שבהם וכו' וגדול וקטן הם בחי' נעשה ונשמע כנ"ל וע"כ הם נאמנים כי ע"י בחי' נעשה ונשמע נשלם האמונה. וע"כ התורה נקראת עדות כ"ש ונתת אל הארון את העדות וכו' וכתיב לוחות העדות וכן הרבה. וגם התפלה נקראת עדות כ"ש עדות לישראל להודות לשם ה' וכ"ש בהתורה תהומות יכסימו וכו' סי' ט' ע"ש היינו כנ"ל:

אות י

ועפ"ז יתבאר בעזרתו ית' דברי המדרש הנ" לכי הש"י אומר להשטן להביא עדים והוא רוצה להביא החמה ולבנה שהם בח'י תורה ותפלה בחי' נעשה ונשמע שהם בחי' ב' העדיים הנ"ל שהם עיקר העדים, ורוצה להביאם להראות שישראל פגמו בהם והוא מביא את החמה בחי' תורה והיא מוכרחת להעיד על הפגמים שפגמו במעשיהם נגד התורה ואומר לו הש"י ע"פ שנים עדים וכו'. והולך להביא הלבנה בחי' נסתר בחי' תפלה והיא מתכסית מאד עד שאינו יכול למוצאה, כי הנשמע שהוא בחי' תפלה בחי' רצון וביטול אל הא"ס של איש הישראלי זה אינו יכול להשטין ולמצוא ולהשיג כלל, כי רוב בני ישראל רצוחנם וכיסופם חזק ואמיץ מאד מאד להש"י בפרט באלו הימים אלול ועשי"ת, בפרט בר"ה ויוה"כ שאז כל ישראל לבם נשבר בקרבם ומתקבצים בב"ה ובב"מ ומרבין בתפלות ורצונם וכיסופם חזק עד א"ס להש"י, עד שע"י רצונם החזק עולים עד א"ס בכח הצדיקי אמת אמת שהשיגו תורת ה' ותפלת ה' וע"כ אינו יכול למצוא כלל את הלבנה בחי' תפלה כי היא מתכסית מאד. כי הוא בחי' נסתר בחי' נשמע שעולה עד א"ס. וזהו בעצמו בח'י מ"ש רז"ל במדרש ומובא בדברינו שכתר הנעשה אבדו ישראל וכתר הנשמע נשאר להם כ"ש על פסוק ועתה ישראל שמע אל וכו' היינו כנ"ל. כי כתר הנעשה אבדנו בעונותינו, כי אין אנו יכולין לקיים שום מצוה בשלימות. כי אע"פ שאנו מקיימין המצות גם בגלות אבל אין אנו יכולין לקיים שום מצוה בשלימות הראוי, כי כמה מצות א"א לקיים כלל בגלות כמו קרבנות וכו' ואפ' המצות שמקיימין אינם בשלימות הראוי וצריכין יגיעה גדולה לקיים איזה מצוה כראוי. אבל כתר הנשמע שהוא בחי' תפלה שעיקרה בחי' רצון וביטול וכו' הנ"ל זה א"א ליקח מישראל בשום אופן כי איך שהוא אעפ"כ רצונו וכוספינו חזק ותקיף מאד מאד לשוב להש"י בכל עת וכ"ש מה תעירו ומה תעוררו את האהבה עד שתחפץ (וע' במ"א מזה בה' ערב הלכה ג') וכ"ש כי עזה כמות אהבה קשה כשאול קנאה רשפיה רשפי אש לשלהבת יה' מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה וכו'. שכל זה נאמר על רשפי שלהבת תבערת הלב להש"י בעמקות פנימיות רצונו, שאפי' הקטון שבקטנים במדריגה התחתונה מאד בוער לבו להש"י עד א"ס. וע"כ כתר הנשמע לא אבדו ישראל, וע"כ ע"י בחי' הנשמע בחי' רצון בחי' תפלה וכו' אנו משלימין כל המצות כמו שאנו אומרים קודם כל מצוה יה,ר מלפניך כאלו קיימתיה בכל פרטיה ודקדוקיהוכונותיה וכו'. היינו כנ"ל כי עיקר קיומנו ע"י הרצון שהוא בחי' נשמע וכו' שעולה עד א"ס. כי גם במדריגה התחתונה מאד יכולין לכסוף עד א"ס אחר שכבר גילו לנו הצדיקי אמת השגות כאלה שיש תפלת ה' שהוא

בחי' סתרי נסתרות בחי' חסד וצדקה הנעלם ונסתר מאד. ע"כ אין השטן יכול למצוא את הלבנה כלל ואז הקב"ה עומד מכסא דין ויושב על כסא רחמים ע"י תקיעת שופר. כי כל המדרש הנ"ל נדרש ע"פ תקעו וכו' כי עיקר קול שופר שהוא בחי' עזות דקדשוה נמשך מהשמחה שעיקרה נמשכת ע"י בחי' נשמע בחי' תפלה בחי' רצון וביטול וכו' הנ"ל כ,ש שם ועי"ז נמשכין חסדים נפלאים חדשים בכל ר"ה, חסדים שלא נתגלו מעולם שעי"ז נמתקין כל הדינים. כי נתגלה הצדקה שנעלם בהמשפט שזה עיקר בחי' התקון ע"י כתר הנשמע וכו' וכנ"ל וע"כ עי"ז הקב"ה עומד מכסא דין וכו':

אות יא

הכלל שכל אדם בכל זמן צריך שיהי' לו כמה וכמה עליות וירידות כל ימי חייו כי א"א לעלות מדרגא לדרגא כ"כ ע"י ירידה שקודם העלי' כי הירידה היא תכלית העלי' כמובא. ומחמת אלו הירידות הרבה נכשלו ונפלו מאד כי צריך אז התחזקות גדול שהוא בחי' עזות דקדושה בכל הבחינות וכנ"ל. וזה בחי' אריכת הגלות של כלל ישראל כי כלל הגלות הוא בחי' ירידה שקודם העלי' בבחי' מה שאמר הש"י ליעקב כשהי' צריך לירד למצרים בגלות אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה. ובפרט הגלות האחרון הזה שעליו נאמר ותרד פלאים וכו' וכנ"ל. וכל זה עובר על כל אחד ואחד בפרטיות. כי יש מי שאינו מתעורר קצת אך מריבוי הירידות שעוברין עליו לטובתו כדי שיעלה מדרגא לדרגא, הרבה נפלו ע"י הירידות וכמובא מזה. ע"כ צריך שתדע שצריכין התחזקות הרבה ועקשנות גדול בלי שיעור שכל זה הוא בחי' עזות דק' שמקבלין ע"י שמחה שנמשך מבחי' נעשה ונשמע וכו'. ועיקר הכח שיוכל להתחזק מי שהוא אפי' בתכלית הירידה, הוא ע"י שמקבלין כח מבחי' גבורי כח עושי דברולשמוע בקול דברו שהם הצדיקים הגבוהים שזוכין לבחי' נעשה ונשמע העליון הנ"ל שהוא בחי' תורת ה' ותפילת ה' ששם החסד והצדקה עד א"ס בחי' חסדי ה' כי לא תמנו וכו' שזה החסד ממשיכין ביותר בר"ה שהוא חסד גדול כ"ש במ"א וכנ"ל כי באמת א"א להבין החסד והצדקה הנמשך משם כי הוא בחי' תפילת ה' שהש"י בעצמו כביכול צריך להתפלל על זה להמשיך ולגלות החסד הנפלא הנעלם הזה שא"א להשיגו כי תפילת ה' הוא בחי' סתרי נסתרות שבנסתרות עד אין קץ, כי הוא בחי' נסתר העליון הנ"ל שאין מי שישג איך הוא ית' עושה המשפט בצדקה וכנ"ל. ובזה יכול להתחזק כ"א בכל עת כי עיקר נפילתו הואמחמת שיודע שכפי שמפט התורה חטא ופגם מאד וגם כי חיזק עצמו כמה וכמה פעמים וסמך על חסדו ית' שהוא בחי' נסתר בחי' תפילה, אבל אח"כ פגם גם בזה מאד מאד עד אשר ח"ו אפס תקוה. אבל כשמאמין שיש תפילת ה' שגילו חז"ל וכנ"ל ששם החסד והצדקה עד אין קץ

והוא בחי' נסתר גבוה מאד שא"א להשיגו כ"א גדולי הצדיקים המובחרים שזכו לזה, עי"ז גם הוא יכול להתחזק בכחם כי הם ממשיכין עזות דקדושה גם עליו וכנ"ל. רק העיקר שיאמין בכחם הגדול ויהי' עז כנמר להמשיך על עצמו העזות דקדושה הנמשך מהם כי שם בענין העזות הוא העיקר מה שאין יודעין מהיכן ההתחלה (כ"ש במ"א סי' קמ"ז). כי כל מה שמתקרב אליהם יותר נמשך עליו העזות דקדושה יותר, וכל מה שממשיך על עצמו העזות דקדושה יותר הוא מתקרב אליהם יותר. כי כל דברי התורה הזאת וכן כל התורות נעוץ סופם בתחילתם ותחילתם בסופם ויתבאר במ"א. וכל זה זוכין בר"ה ביותר. וע"כ הולכין ונוסעין לבא על קברי צדיקים בער"ה כי נעלם ממנו ולא נדע מ יהוא זה שיכול להמשיך החסד העליון הנפלא הזה בעוצם ירידתינו כ"ש וראה את עמך מרודים מאד, כ"א הצדיקים שוכני עפר שגילו כל זאת וזכו לזה בלחי' תורת ה' ותפילת ה' וכנ"ל וכ"ש טובתי בל עליך לקדושים אשר בארץ המה וכו':

אות יב

וזה בח"י מאמר הזוה"ק תאנא מ"ד אל תראוני שאני שחרחורת אבל בשעתא דאיהי גו רחימא סגיא לגבי רחימא דילה אזעירת גרמה בזעירו סגי עד דלא אתחזי אות מינה בר זעירא דנקודה חדא ומאי איהו אות י' כדין איתכסיאת מכל חילין ומשריין דילה ואיהי אמרת אל תראוני שאני שחרחורת דלית באות דא חיוורא כשאר אתוון ולית אתר לאעלא לכו תחות גדפאי וכו' דאנא נקודא חדא זעירא. מה עבדי אינון גברין תקיפין חילא וכו' וכדין מגו קלין ושאגין דאינון גברין תקיפי חילא נפיק דודה רחימא דילה מגו היכלי' בכמה מתנן ובכמה נבזבזין ובריחין ובבוסמין ואתי לגבה ואשכח לה בלא דיוקנא ושפירו כלל קריב לגבה ומנשק לה עד דאתערית זעיר זעיר מגו ריחין ובוסמין ובחדוה דרחימא דעמה אתבניאת ואיתעבידת בתיקונאה בשפירו דילה וע,ד כתיב גבורי כח עושי דברו דבתוקפא וגבורתא דילהון גרמין דא עושי דברו ודאי מתקנין לה ומהמדרינלה דיוקנא קדמאה עכ"ל:

ואם כי דברי הזוה"ק הזה עולים ברום גבהי מרומים וכמובן מעט בכוונות וגם הכוונות א"א להבין וכו'. אבל זה צריכין לידע ולהאמין שעיקר דבריו הקדושים נאמרים לכל אדם בפרט, כי כ"א מישראל הוא חלק אלוה ממעל והוא אחד מהנפשו"ת ישראל הכלולים בכנסת ישראל אשר עליו נאמר כל המאמר הקדוש הזה. כי כמו שנאמר כל זה על כלל כנס"י כמובן למשכיל, כמו כן נאמר על כל אחד מישראל בפרט:

אות יג

היינו כי בעת שנפש מישראל יורדת ונקטנת שזהו בחי' ירידה הנ"ל שקודם העלי' ואזי היא נקטנת בעיני עצמה מאד מאד אבל כל זה מגו רחימא סגי לגבי רחימא דילה שהוא

ש,י. כי מחמת שבשורשה היא בוערת להש"י ברשפי שלהבת האהבה עי"ז הוא חפיצה רק לעשו"ת רצון קונה בשלימות אבל השאור שבעיסה מתגבר מאד כנגדה עד שנקטנת ואזעירת גרמה בזעירו סגי עד שלא נשאר ממנה שום אות רק בחי' נקודה שחורה בחי' נקודה דאות י'. כי מכל המעשים טובים נעשים אותיות שהם עיקר הפאר והיופי של נפש הישראלי שנקראת דבר כמובן במאמר הנ"ל שנאמר על פסוק עושי דברו, שקורא כנס"י שכלולה מכל הנפשו"ת בשם דבר. כי עיקר בנינה ותוקפה ותפארתהשל נפש הישראלי הוא ע"י הדיבור בבחי' ויהי אדם לנפש חי' ותרגומו לרוח ממללא. אבל בעת ירידתה נקטנת מאד עד שלא נשאר ממנה שום אות כ"א בחי' נקודה חדא דאת י' שהוא בחי' נקודת האמונה שהוא בחי' קוצעא דאת ד' שהיא בחי' יו"ד שזה החילוק שבין דלית לריש שזהו בחי' לא תשתחוה לאל אחר וכמובא. ואיהי אמרת אל תראוני שאני שחרחורת וכו' ואיתכסיאתמכל חילין ומשריין דילה. כי כל נפש מישראל יש לה כמה חיילות, ומשריין קדישין התלויים בה כידוע וגם כמה נפשו"ת תלויים בה כי חייב כל עאדם לומר בשבילי נברא העולם וא"כ צריך כ"א לדבר עם כמה בני אדם ביראת שמים וכ"ש במ"א אבל מעוצם קטנותה היא מתכסית מכל חילין ומשריין דילה ואומרת אל תראוני שאני שחרחורת וכו' ולית אתר לאעלא לכון תחות גדפאי וכו' דאנא נקודה חדא זעירא כי אני בקטנות עצום מאד ודי מה שאני חי בירידה וקטנות כזה. מה עבדי אינון גברי תקיפי חילא וכו' וכדין מגו קלין ושאגין דאינון גברי תקיפא חילא נפיק דודה מגו היכלי' בכמה מתנן ובריחין ובבוסמין וכו' עד וע"ד כתיב גבורי כח עושי דברו דבתוקפא וגבורתא דילהון גרמין דא וכו'. היינו שעיקר תיקון נפש הישראלי הנ"ל הוא ע"י גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו שהם המדיקים גבורי כח שזכו לבח"י נעשה ונשמע הנ"ל, שעל ידי'הם מחזקין ומאמצין נפש הישראלי אפי' בתכלית הירידה והקטנות כי גורמין שהש"י מרחם עליו ומאיר בדעתו התנוצצות אלקותו שזהו בחי' דנפקי דודה מגו היכלי' וכו' בכמה מתנן וכו' ובריחין ובוסמין שמאיר בה ומזכיר אותה כמה וכמה טובות וחסדים שעשה עמה ומחי' אותה בכמה וכמה חידושי תורה המחיין ומשיבין את הנפש שהם בחי' ריחין ובוסמין טבין וכו' עד דאתערית זעיר זעיר מגו ריחין ובוסמין וכו' וע"ד כתיב גבורי כח עושי דברו. כי העיקר הוא מה שעושין ובונין את הדיבור ממש שהוא עיקר בחי' הנפש כנ"ל היינו מה שחוזרת הנפש ומתחלת לדבר דיבורים קדושים, הן לפני הש"י שחוזרת ומתחזקת ומתאמצת לפרש שיחתה לפני הש"י, הן מה שחוזרת לדבר עם חברים ביראת שמים עד וכו' והכל בכח גבורי כח עושי דברו הנ"ל שהם בחי'

הצדיקים שזכו לנעשה ונשמע הנ"ל שעי"ז כל תקוותינו לנצח וכנ"ל והבן היטב היטב להתחזק עי"ז בכל מה שיעבור עליך כל ימי חייך:

אות יד

וזה בחי' מה שארז"ל שהמלאכים אמרו אשר תנה הודך על השמים שיתן להם את התורה והשיב להם הש, ילמצרים ירדתם יצה"ר יש ביניכם וכו'. כי גם המלאכים נקראים גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו שמקדימין נעשה לנשמע כמ ושארז"ל מי גילה רז זה לבני וכו' ע"כ שאלו שיתן להם את התורה כי עיקר כלל התורה הוא בחי' נעשה ונשמע נגלה ונסתר כנ"ל, היינו שע"י התורה זוכין לעלות מדרגא לדרגא וכו' ע"כ שאלו המלאכים מאחר שגם הם עושי דברו לשמוע וכו' שמקדימין נעשה לנשמע ע"כ ראוי שתנתן להם התורה כדי שהם יזכו לעלות לנעשה ונשמע גבוה מעל גבוה וכו' כנ"ל. והשיב להם הש"י שא"א להם לבא לזה כי א"א לעלות מדרגא לדרגא כ"א ע"י שיהי' ירידה קודם העלי' כי הירידה תכלית העלי' ואתם מחמת שאין לכם יצה,ר אין שייך אצלכם ירידה ואם אוריד אתכם לזה העולם לא תוכלו לעלות כמו שנכשלו המלאכים שירדו ע"כ א"א לכם לקבל התורה ולזכות לעלות מדרגא לדרגא לבא לנעשה ונשמע הגבוה ביותר. וזהו שאמר להם למצרים ירדתם. ירדתם דייקא מרמז על הירידות שצריכין קודם העלי' שכולם כלולים בבחי' אנכי ארד עמך מצרימה וכ' שכולל כל הגליות שהם כלליות הירידות שקודם העליות, ומאחר שאין שייך אצלכם ירידות מצים כיאין בכם יצה"ר אינכם יכולים לקבל את התורה לזכות לנעשה ונשמע הגבוה ביותר שזה עיקר קבלת התורה כי א"א לעלות מדרגא לדרגא כ"א ע"י ירידה שקודם העלי' וכנ"ל:

אות טו

גם כי ההתחזקות בשעת הירידה הוא ע"י שמאמינים בעוצם נפלאו תחסדיו עד א"ס שהוא בחי' תפילת ה' וכנ"ל ומאחר שאתם מקטרגים על בריאת האדם וכן על נתינת התורה לישראל כי שניהם בחי' אחת כידוע. והכל מחמת שא ינכם מאמינים בנפלאות נסתרות הש"י שיש אצלו חסדים נעלמים מאד שעי"ז יכול להעלות מכל הירידות שבעולם להפכם לעליות גדולות ע"כ בוודאי אינכם ראוים לקבל התורה ולעלות מדרגא לדרגא כי עיקר העלי' ע"י התחזקות האמונה בעוצם נפלאות חסדיו וכו' כנ"ל:

כי רק בשביל זה נברא האדם וירד לעולם הגשמי הזה המלא קליפות והסתות וכו' כדי שיוכל להוציא החסדים הנעלמים מאד מאד מההעלם אל הגילוי שזה עיקר גדולת הבורא ית'. כי עיקר גדולתו הוא החסד שנקרא גדולה וכל מה שמוציאין חסדו מההעלם אל הגילוי נתגלה גדולות ית' יותר וזה עיקר בחי' ירידה תכלית העלי' כי ע"י הירידה ואעפ"כ מחזק עצמו ע"י האמונה בעוצם חסדיו ית' עד אין קץ ותכלית עי"ז מגלה חסדיו

ומוציא החסד הנעלם בחי' נסתר הנ"ל מהעלם אל הגילוי שזה עיקר גדולתו ית' שבשביל זה ברא העולם כדי לגלות רחמיו וחסדיו וכו'. וזה עיקר עלייתו שהוא מה שהשיג בחי' נשמע בחי' תפלה בחי' נסתר הגבוה יותר שכל בחי' אלו הם בחי' חסדים הגבוהים ביותר שהיו נסתרים מאד וכנ"ל, וזוכה להשיגם ע"י שהתחזק בעוצם הירידה להשתוקק להש"י ולהתפלל ולהתחנן אליו ית' ע"י גודל העזות דק' שהכניסו בו הצדיקים גבורי כח הנ"ל להאמין בחסדיו העצומים שאינם כלים לעולם וכנ"ל. ובשביל זה במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד כי הבע"ת מגלין ומפרסמין ביותר חסדו וטובו ע"י שהתחזקו לבטוח בחסדו בעוצם ירידות כאלה שעברו עליהם שזה עיקר גדולתו ית' וכנ"ל:

אות טז

ונחזור לענין מתנה. וזה בחי' מה שהצריכו רז"ל שהנותן יתן מתנה גלויה דייקא. וצריכין לכתוב בשטר מתנה כתבוהו בשוקא חתמוהו בברא כי היכי דלא ליהוי מתנתא טמירתא. כי כבר כתבנו ששורש ענין מתנה נמשך מבחי'יצדקה בחי' חסד עליון שעושה הש"י עם בני אדם וכו' וכנ"ל שזהו בחי' נסתר בחי' תפלת ה' בחי' נשמע וכו' זה עבודת הצדיקים הגדולים להמשיך החסד הנפלא הזה ע"י בחי' תפלת ה'. ואנחנו צריכין להתחזק להאמין בכחם ולהמשיך עלינו החסד הזה שעי"ז נזכה תמיד לשוב אליו ית' מכל הירידות שבעולם וכנ"ל. ועיקר העבודה בזההוא להמשיך החסד מההעלם אל הגילוי כי הש"י טוב ומטיב תמיד קודם הבריאה ואחר הבריאה וטובו אינו נפסק לעולם, אך כל הבריאה היתה לגלות טובו ורחמנותו היינו לגלות דייקא להוציא טובו וחסדו מההעלם אל הגילוי שזה עיקר התגלות גדולתו וכנ"ל. וזה בחי' כל השירות ותשבחות שאומרים לפניו ית' שבכולם מזכירין גדולתו וחסדו ית' בבחי' הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו וכתיב חסדי ה' עולם אשירה וכו'. כי עיקר תהלתו ושבחו כשעושה חסד עם בריותיו ומגלה החסד הנעלם וכמ ושאומרים בכל התפלות והשירות והתשבחות מריבוי חסדיו. וכ"ש בסליחות של ער"ה ומה יתרון אם תפקוד עלינו כדרכינו לא באלה שבחיך וכו' אבל הדבר שהואלך לשם ולתהלה להתנהגעם בניך במדת רחמים וכו'. וע"כ אין קיום להשטר מתנה כ"א כשנכתב באתגליא כיעיקר בחי' מתנה נמשך מאוצר מתנת חנם שלמעלה מבחי'חסד חנם העליון הנ"ל שהעיקר להמשיך החסד מהעלם אל הגילוי, וכל זמן שהוא בהעלם אינו נקרא בשם חסד וכ"ש בזהו"ק חסד דאתפשט לבר. וע"כ צריכין ליכתוב בשטר מתנה כתבוהו בשוקא וכו' כי עיקר קיום המתנה הוארק ע"י התגלות החסד דייקא וכנ"ל:

אות יז

וזה בח"י י"ג מדות של רחמים שזכה משה להמשיך שהש"י למדו סדר תפלה ונתעטף כש"ץ ואמר לו כדרך שאני עומד ומתפלל כך יהיו עושין בני בעת צרה. וזהו כל ענין הנ"ל שהש"עי למדו סדר תפלתו בעצמו בחי' תפלת ה' ולמדו שכך יהיו עושין בניו שיזכירו כל מדותיו של רחמים ועי"ז יהיו נענין תמיד כי הבטיחו שאינן חוזרות ריקם כי על ידי שמזכירין מדות רחמיו המרובים עי"ז מוציאין החסד מהעלם אל הגילוי והכל בכח תפלת ה' שזהו בחי' שהש"י נתעטף כש"ץ והתפלל בעצמו ולמדו שעי"ז יזכו גם כל בני ישראל בכל עת צרתם בכל הירידות שבעולם בגוף ונפש להמשיך החסד מההעלם אל הגילוי ע"י שיזכירו בפה דייקא מדות רחמיו. כי עיקר ההתגלות ע"י הדיבור כידוע בחי' עושי דברו הנ"ל. וזהו גודל מעלת ריבוי התפלות ובפרט ההתבודדות והשיחות הרבים בינו לבין קונו. והעיקר להרגיל עצמו להזכיר בכל פעם ריבוי רחמיו שכבר עשה עמנו ועמו בפרטיות ועי"ז יזכה לעורר רחמיו ולהתחזק בעזות דקדושה בכל הירידות שבעולם ולא יניח עצמו ליפול בשום אופן עד אשר ישוב אל ה' וירחמהו. וע"כ נוהגין שקודם הסליחות אומרים פסוקים המדברמי מגדולתו עד אין חקר שהם הפסוקים מן לך ה' הצדקה וכו' שומע תפלה וכו' כי אין אנו יכולים להתחיללדבר ולבקש מלפניו סלח נא לעוצם ריבוי פגמינו וכו' כ"א ע"י שמזכירין עוצם גדולתו עד אין חקר כי עיקר גדולתו ית' הוא ריבוי רחמיו וחסדיו וכנ"ל:

אות יח

וזה בחי' משארז"ל הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו ולמדו משבת שאמר הש"י מתנה טובה יש לי בבי תגנזי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל לך והודיעם, וז"ל רש"י צריך להודיעו מתן פלוני אתן לך וזהו דרך כבוד דשמא יתבייש לקבלה ומתוך כך מתרצין בדברים ואינו בוש בדבר וכו'. כי הש"י הטביע באדם שיהי' בוש לקבל מתנה חנם מחבירו וכמו שאנו מבקשין ואל תצריכני לידי מתנת בשר ודם וכו'. וזה מחמת שהאדם עיקרו נברא שיקבל שכרו במשפט ולא יאכל נהמא דכסופא וכנ"ל. אבל מחמת שראה שלא יתקיים העולם ע"י משפט לבד ושיתף מדה"ר בחי' צדקה הנ"ל בחי' מתנת חנם ומשם נמשך בעולם שיש מתנת חנם שאחד נותן לחבירו. אבל טבע האדם שהוא בוש לקבל מתנת חנם כיהוא בחי' נהמא דכסופא וכשרז"ל מאן דאכיל דלאו דילי' בהית לאסתכולי באפי'. ע"כ ארז"ל שהנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו מתחילה כדי שלא יתבייש כ"כ לקבלה. כי באמת מאחר שזה הנותן נתרצה ליתן מתנה לחבירו. בודאי הוא אוהבו וזה מחמת שראה איזה התגלות האהבה אליו מחבירו וכשרז,ל אי לאו דעביד לי' נייח נפשי' לא הוי יהיב לי'. רק שמחמת זה הנחת רוח שעשה לו לא הי' מגיע לו

מתנה כזאת רק שנתעורר אצלו אהבה לחבירו עד שנתרצה ליתן לו מתנה כזאת, ע"כ צריך להודיעו אוז ירגיש חבירו ויזכיר עצמו עוצם האהבה שביניהם שהוא אוהב מאד את חבירו וחבירו אוהבו ביותר עד שנותן לו מתנה זאת באהבה. ואז יתרצו זה לזה כ"ש רש"י שם שמתוך כך מתרצין זהל זה בדברים ואינו בוש בדבר. כי בודאי כשהאהבה חזקה מאד באחדות גמור בין שני אנשים באמת שוב אין א' בוש מחבירו לקבל ממנו אפי' מתנה מרובה בחנם מאחר שמרגיש שחבירו נותן לו בלב שלם ובעין יפה מאד עד שיש לחבירו נחת גדול מזה שחבירו מקבל ממנו עד שנחשב אצלו כאלו הוא מקבל ממנו מתנה. וכעין שארז"ל שאם המקבל אדם חשוב נחשב קבלתו כאלו נתן לחבירו מתנה. אך עיקר הבושה מאחר שאינו רואה ומרגיש עוצם אהבת חבירו אליו ע"כ צריך להודיעו שמתוך כך מתרצין זה לזה, כי המקבל בודאי אוהב אותו מכבר וכנ"ל אך עתה נתוסף אצלו אהבה ביותר ואזי נתוסף האהבה ביותר גם אצל הנותן עד שנגדלת האהבה ביניהם כאלו הם אחדות ממש ואזי שוב אין א' מתבייש לקבל מחבירו וכנ"ל. וכמ ושראינו שהבן אינו מתבייש לקבל אפי' מתנה מרובה מאביו וזה מחמת שהבן יודע עוצם אהבת אביו אליו ושכל תשוקת אביו להטיב עמו בכל טוב שבעולם ע"כ אינו מתבייש לקבל מאביו. וכל זה למדו רז"ל מהש"י שאמר מתנה טובה יש לי בבי תגנזי ושבת שמה וכו' לך והודיעם. כי עיקר שורש כל המתנות שבעולם נמשך בשרשו ממתנת חנם של הש"י כנ"ל והש" ימודיע תחילה מתנת חנם שלו שזה ובחי' שמוציא החסד מהעלם אל הגילוי שזהו עיקר קיום החסד כנ"ל. כי הש"י חפץ מאד בטובת ישראל ורוצה ליתן להם מתנת חנם ואעפ"כ לא יתביישו לקבלו ולא יהי' נהמא דכסופא. ע"כ מעוצם אהבתו את עמו ישראל ע"כ הוא מודיע לנו ע"י צדיקיו האמתיים שהוא רוצה ליתן לנו מתנת חנם כדי שיתוסף אצלנו אהבה אליו ית' ואזי יחזור ויתוסף האהבה אצלו ית' אלינו כי כמים הפנים לפנים. וכן חוזר חלילה עד שמגודל האהבה נהי' נכללים בו ית' בבחי' בין כך ובין כך אנו קרוים לך בנים, ואזי שוב לא נבוש לקבל מתנת חנם שלו ועי"ז נזכה להתקרב אליו תמיד מכל הירידות שבעולם. כי ע"י בחי' מתנת חנם שלו שכבר הודיעונו הצדיקים ריבוי רחמיו וחסדיו עד א"ס יכולים להתקרב תמיד אליו ית' וכנ"ל. וזה בחי' ביום ההוא לא תבושי מכל עלילותיך וכו' וכתיב ואכלתם אכול ושבוע והלתתם את שם ה' אלהיכם אשר עשה עצמם להפליא ולא יבושו עמי לעולם וידעתם כי בקרב ישראל אני ואני ה' אלהיכם וכו' ולא יבושו עמי לעולם וכן בפסוקים רבים. וזהו גודל מעלת התקרבות לצדיקי אמת שהם מודיעים לכל אחד בכל פעם איך שהוא עוצם ריבוי רחמיו וחסדיו. וע"י ההודעה הזאת מוציאין החסדים מהעלם אל הגלוי ועי"ז נתוסף אצלינו האהבה וההשתוקקות אליו ית'

מכל מקום שהוא וכן חוזר חלילה כנ"ל וכל מה שנתוסף האהבה בין כ"א מישראל לאביו שבשמים כמו כן יוצא ומאיר ביותר החסד מהעלם אל הגילוי. ועי"ז יכולין לקבל מתנת חנם שלו באהבה ולהתקרב אליו עי"ז וכנ"ל:

אות יט

וכל זה נלמד משבת דייקא כשרז"ל מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה וכו'. כיכל זה בחי' שבת קודש כי כל זה נמשך משני הכתרים הנ"ל שזוכין הצדיקי אמת שהם בחי' נעשה ונשמע תורת ה' ותפילת ה' וכו' וכנ"ל, וכל זה הוא בחי' שבת כי בשבת ניתנה תורה ובכל שבת חוזר ומקבל הצדיק שהוא בחי' משה את הכתרים הנ"ל כמטובן בכונות ישמח משה במתנת חלקו בענין האלף אורות וכו' ע"ש. כי כל עיקר בחי' מתנת חנם נמשך מהכתרים הנ"ל שהם בחי' שבת. וע"כ נקרא שבת מתנה שיש לו בבית גנזיו ית' והודיעם מתחילה כדי שיכינו עצמו לקבלה וכנ"ל. וע"כ ארז"ל שבת צריך הכנה כ"ש והכינו וכו'. כי בודאי צריך כ"א להכין עצמו בכל ששת ימי המעשה לקבל מתנה טובה הזאת וכן צריך להכין עצמו כל ימי חייו שנקראים ערב שבת כדי שיזכה לאכול בשבת שהוא עוה"ב כשרז"ל מי שטרח בעש"ש יאכל בשבת. כי עיקר הוא ההכנה היינו בחי' הנ"ל שידע שאם לא יוכל לזכות לקבל במשפט יש אצלו אוצר מתנת חנם וכנ"ל שיכולין לזכות עי"ז בכח הצדיק אמת שעלו לשם וכנ"ל וכבר הודיעו לנו מזה. אך העיקר שעכ"פ אנו צריכין להכין הצמינו לזה לידע ולהאמין בכל זה ולצפות לחסדו תמידו וכו'. עד שיזכה לדבר דיבורים לפניו ית' לבקש מלפניו שיקרבו במתנת חנם אע"פ שהוא אינו כדי כלל וכלל ועי"ז בעצמו יוסיף לגלות החסד עליון הנ"ל ולהוציאו ביותר מההעלם אל הגילוי עד שיזכה לקבלו ולקרב אליו ית' בבחי' מתנת חנם ואעפ"כ לא יתבייש לעולם ע"י עוצם האהבה. כי יזכה להיות בבחי' בן שאינו מתבייש לקבל מאביו וכנ"ל. כי בחי' נעשה ונשמע הנ"ל הוא בחי' אב ובן כ"ש בהתור' הנ"ל ע"ש. ועיקר הוא הנשמע בחי' תפילה ששם היא בחי' אב ובן כחדא ע"ש. ועיקר בחי' מתנת חנם חסד חנם הנ"ל נמשך מבחי' תפילה נשמע. ע"כ עי"ז בוודאי אינו מתבייש לקבל מתנת חנם מאחר שנכלל הבן בהאב שאז בוודאי מתבטל הבושה מגודל האהבה והאחדות וכנ"ל:

אות כ

וע" נוהגין ישראל שמתחילין לומר סליחות במוצאי שבת וכמו שאומרין אז במוצאי מנוחה קדמנוך תחילה. כי עיקר הכח לבא לפניו ית' בחטאינו המרובים ולבקש סלח נא, הוא רק בכח שבת קודש שאז חוזרים להצדיק האמת בחי' משה הכתרים הנ"ל בחי' נעשה ונשמע שעי"ז עיקר המשכת החסד עליון מחדש בכל שנה שהוא בחי' מתנה טובה וכו' וכנ"ל שעי"ז עיקר הסליחה כ"שסלח נא לעון העם הזה כגודל חסדך וכו':

אות כא

וזהו בח"י מה שהולכין על קברי צדיקים בער"ה. כי הצדיק כל תשוקתו תמיד לעלות מדרגאלדרגא וזה עבודתו כל ימי חייו. ואפי' כשעולה למקום שעולה אינו מסתפק עצמו בזה כלל רק חותר ומתגעגע וכו' לעלות יותרומיות וכמבו' מזה במ"א (בסי' חיי מוהר"ן). אבל א"א לעלות מדרגאלדרגא כ"א ע"י ירידה שקודם העלי' כנ"ל. וכל הימים שהצדיק חי בזה העולם אע"פ שהוא צדיק גדול במדרגה עצומה מאד אעפ"כ יש לו איזה בחי' ירידה לפי בחינתו קודם כל עלי' כי א"א לעלות כ"א ע"י בחי' ירידה כנ"ל. אבל כשנסתלק מזה העולם ושם בעוה"ב אין שייך ירידה, והצדיק משתוקק אעפ"כ שנסתלק למקום שנסתלק וזוכה לרבג טוב אשר עין לא ראתה וכו' אעפ"כ הואחפץ לעלות יותר ויותר כי לגדולתו אין חקר. א בל א"א לעלות כ"א ע"י ירידה כנ"ל ושם אין שייך ירידה כנ"ל. ע"כ כשבא אחד על קברו וצועק על ריבוי עוונותיו שהם בח"י ירידות אזי גורם תענוג גדול להצדיק כי אזי הצדיק מוריד עצמו למקום ירידתו של זה שבא על קברו להושע שם. כי כבר הבטיחנו שאין שום ירידה בעולם שלא יוכל להושיעו ולהעלותו משם סוף כל סוף ואזי נחשב להצדיק כאלו ירד בעצמו. ועי"ז הצדיק עולה עוד לעילא ולעילא וכו' לפי בחינתו בבחי' ירידה תכלית העלי' כי זוכה לחתור ולמצוא עוד חסדים נפלאים ונעלמים מאד מאד ולגלות אותם מההעלם אל הגילוי באופן שיוכל להושיע ולהעלות את זה גם מאותה הירידה העצומה שירד עכשיו, שא"א להושיעו ולהעלותו כ"א ע"י חסדים חדשים לגמרי מאחר שהוסיף לפגום ולחטוא עוד כ"כ. אבל הצדיק בעוצם כחו ממשיך עתה חסדים חדשים נפלאים שזה עיקר העלי' הבאה ע"י הירידה כנ"ל שע"י אלו החסדים מעלהו ומושיעו גם מזאת הירידה וזה עיקר תענוג ושעשוע הצדיק יותר מכל תענוגי עוה"ב שיש לו כשהוא עושה טובה נצחיית לאיש הישראלי שירד למקום שירד. כי זה עיקר עבודתו בחייו ולאחר הסתלקותו שהוא עומד ומשמש במרום, שעיקר העבודה והשימוש לעזור לישראל בכלל ובפרט בעת צרתם, שעיקר הצרה הגדולה מכל הצרות הוא צרות הנפש כ"ש בהתו' כי מרחמם ינהגם, כי ע"י שמושיע לישראל בירידות כאלה עי"ז נתגלין חסדים חדשים נפלאים שהם עיקר גדולת הבורא ית' שצריכין לגלות בכל פעם יותר ויותר כי לגדולתו אין חקר וכנ"ל שזה עיקר תענוג ושעשוע הצדיק כשמשיג יותר גדולת הבורא ית' שהוא גדולת רחמיו וחסדיו ית' וכנ"ל שנתגלין עתה דייקא ע"י שמקרב ומעלה ומגביה אותו מירידה העצומה הזאת. נמצא שדייקא ע"י האיש הזה שבא מירידה כזאת על קברו על ידו דייקא זוכה הצדיק אחר הסתלקותו לבחי' ירידה תכלית העלי' וכנ"ל והבן היטב:

אות כב

וזהו אלה תולדות נח נח וכו' זה בחי הצדיק האמת שעיקרו ע"י שזוכה לבחי' נעשה ונשמע הנ"ל בחי' גבורי כח עושי דברו לשמוע וכו'. וזה בחי' נח נח נייחא לילאין נייחא לתתאין נח לעילא נח לתתא כ"ש בזוה"ק. היינ ובח"י נעשה ונשמע הנ"ל שהוא בחי' נגלה ונסתר בחי' בראשית ברא וכו' שהואעילא ותתא כי הנסתר כנגד הנגלה הוא בחי' עדן עילאה לגבי עדן תתאה שהוא בחי' נגלה וכו'. וזהו אלה תולדות נח נח, שכל התולדות שבעולם כולם נמשכין מהצדיק הזה שזכה לנעשה ונשמע בשלימות שהוא בחי' נח נח, הן ההולדות ממש כיכל הולדות ההשפעות והברכות כולם נמשכין ממנו כי הוא בח"י עדן עילאה ועדן תתאה ששם הנהר היוצא מעדן להשקות וכו' שמשם כל ההשפעות טובות וכל הברכות שבעולם. וזהו איש צדיק תמים הי' בדורותיו כי הוא צדיק תמים בכל הדורות שנמשכין ממנו כי מאיר בכולם צדקות וקדושתו, כיאת האלהים התהלך נח האלהים בה' הידיעה היינ וכי אלהים בחי' מדת הדין וכפי מה שהוא מדה"ד בכל דור בכל עת שזהו בחי' האלהים הדין הידוע כפי הדור והעת, התהלך נח להמתיקו ולבטלו ע"י שזכה לנעשה ונשמע העליון בחי' תורת ה' ותפילת ה'. שעי"ז יטודע לבטל כל מיני דינים שבעולם כפי הדור וכפי העת. כי נח בחי' המתק הדינים בחי' נייחא בחי' ונח מצא חן בעיני ה'. וזה שמזכירין בר"ה בתחילת ברכת זכרונות וגם את נח באהבה זכרת כי עיקר עבודת ר"ה להמתיק הדין שבאותו ר"ה ע"י החסד עליון שממשיכין ע"י תפילת ה' כנ"ל שזהו בחי' תולדות נח נח וכנ"ל:

מתנת שכיב מרע

אות כג

וזה בחי' משארז"ל דברי שכיב מרע ככתובין ומסורין דמי ומתקיימת מתנתו ע"י דיבוריו לבד. כי התורה הקדושה מלובשת בכל הדברים שבעולם כירק היא מחי' ומקיימת הכל וכלליות התורה היא בחי' נעשה ונשמע שהואבחי'תורהותפילה וכו' כנ"ל. וכל עסקי המו"מ נעשים עי"ז כי כמו שהתור הק' הנעשה הוא מה שכבר השיג והנשמע שהוא הנסתר הוא מה שאינו ביד שכלו וצריך להשיגו, כמ וכן הוא בכל החפצים והעסקים והמו"מ של האדם שכולם מקבלים מהתורה מבחי' אלו כי החפצים שהם כבר ביד האדם זה בחי' נעשה כי כבר הם עשויים וגמורים בידו. אבל החפצים שאינם עדיין בידו וחפץ להשיגם הם בחי' נשמע נסתר שהוא בחי' תפילה רצון ודביקות כי א"א להשיג הנשמע שהוא הנסתר כ"א ע"י רצון חזק ותפילה וכנ"ל. וכמו כן הוא בענין החפצים שאינם עדיין בידו שהם עדיין נסתרים ורחוקים ממנו ואינו יכול להשיגם כ"א ע"י הרצון. וע"כ באמת לאמתו א"א להשיג שום דבר כ"א ע"י תפילה. ומשם נשתלשל כל עסקי

המו"מ שבין אדם לחבירו שזה חפץ בחפץ פלוני שעדיין אינה בידו שזהי בחי' נסתר. כנ"ל. וזה חפץ בחפץ או בממון שביד חבירו ועי"ז נגמרים הקנינים. ועיקר הקנין הוא שכל אחד ישיג בחי' הנסתר בחי' הנשמע, שמה שעדיין לא הי' בידו שהוא בחי' נסתר עתה יגיע לידו שאז יהי' בבחי' נעשה כי מה שכבר ביד האדם הוא בחי' נעעשה וכנ"ל. נמצא שגמר קנין המו"מ הוא שיהי' נכלל בחי' הנשמע ונעשה יחד שיהי' מהנשמע והנסתר בחי' נעשהוכו' וכנ"ל. וע"כ תיקנו רז"ל שאין המקח והמתנה נגמר בדברים כ"א בקנין. כי בוודאי באמת ראוי לאדם לעמוד בדיבורו וכשרז,ל שם כל המטלטלין נקנין במשיכה וכל המקיים דיבורו רוח חכמים נוחה הימנו אך אפע"כ לא רצו רז, ללהחמיר על האדם שיתקיים הקנין בדיבור לבד כי לאו כל אדם זוכה להשלימות הדיבור. כי כמו שבעיקר השגת הנשמע והנסתר שיזכה שיתגלה לו בבחי' נגלה א"א כ"א ע"י הדיבור שהוא עיקר התפילה שצריכה להיות בדיבור דייקא שזהו בחי' גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו שהצדיקים גבורי כח עושים ומתקנים להאי דבר (כ"ש בזוה"ק) ועי"ז לשמוע בקול דברו שזוכים ע"י הדיבור לבחי' נשמע בחי' לשמוע וכו' כי עיקר השגת הנשמע והנסתר הוא ע"י התפילה שהיא בדיבור. ואם הי' כל אדם זוכה לדבירו התפילה בשלימות בודאי הי' כל אדם זוכה בלכ פעם להשגת הנשמע כי הש" ישומע תפילת כל פה, וחפץ להטיב ולגלות לכל אדם מישראל נסתרות שבתורה. רק מחמת שלאו כלאדם זוכה לשלימות הדיבור ועיקר מחמת שאינו משתדל להרבות בדיבורי התפילה ולקדש דיבורו כראוי ע"כ לאו כל אדם זוכה להשיג הנשמע והנסתר. ומזה נמשך מה שתיקנו רז"ל שאין המקח נגמר בדברים לבד כי החפץ של המקח קודם שנקנה לזה הוא בבחי' נסתר בחי' נשמע כנ"ל שא"א שיגיע לרשו"ת הקונה שיהי' תחת יד רשותו שזהו בחי' נעשה כ"א ע"י הדיבור שזהו בח'י הדיבורים שמדברים בשעת המו"מ שע"ז נעשה המו"מ ומשיג כ"א החפץ או המעות שהי' תחילה נסתר ממנו וכנ"ל. אבל עדיין אין המקח נגמר בשלימות ע"י הדיבור לבד ויכול כ"א לחזור וזה מחמת שרוב בני אדם בפרט המון עם העוסקים במו"מ רובם אי ודיבורם בשלימות מחמת שלא זכו ברוחניות בענין עסק התורה להשיג הנשמע והנסתר שבתורה ע"י דיבורם. ע"כ גם בענין המו"מ תקנו חז"ל שאין מתקיים מקחם ע"י דיבורם לבד כי אין דיבורם בשלימות שיהי' נגמר ע"י דיבורם המו"מ שהואבחי' שמשיג כ"א הנסתר ממנו שיהי' בבחי' נעשה בכלל מעשה ידיו שהם ברשותו וכנ"ל. וע"כ באמת ארז"ל שאין רוח חכמים נוחה מזה שאינו עומד בדיבורו כי בודאי ראוי לאדם שיראה להשלים דיבורו כי בזה תלוי קיום התורה לזכות להשיג בחי' נשמע ונעשה הגבוה יותר בכל פעם שזה מוטל על כל אדם מישראל. וזהו

אין רוח חכמים נוחה הימנו, רוח חכמים דייקא כי עיקר מעלת החכמים שהם מתיגעים עד שמשיגים בכל פעם חידושים שהיו נסתרים מהם שזהו השגת הנשמע שיהי' בבחי' נעשה כנ"ל, ע"כ אין דעתם נוחה מזה שאינו עומד בדיבורו שהוא בהיפך מזה וכנ"ל. אבל אעפ"כ לא רצו לתקן שיתקיים המקח ע"י הדיבור לבד מחמת שידעו שבאמת רוב העוסקים במו"מ אין לדיבורם שלימות ואינם אומרים הדיבור בדעת שלם ומיושב מחמת שאינם משתדלים להשיג הנסתר שזהו עיקר שלימות הדעת. ע"כ ראו שא"א שיתקיים המקח ע"י הדיבור לבד בלי קנין מחמת שדיבורם אינו דיבור שלם להשיג על ידו החפץ שאינו ברשותו שהוא בחי' נשמע וכנ"ל. וע"כ תיקנו שאין המקח נגמר כ"א ע"י עשי' ממש דהיינו משיכה או קנין סודר וכיוצא שע"י עשי' דייקא ימשיכו את החפץ מבחי' נסתר נשמע לבחי' נעשהכי עיקר שלימות כלליות הנשמע בהנעשה הוא כשבא לידי עשי' דהיינו ע"י השגת הנשמע והנסתר יתגבר ביותר לעשו"ת טוב יותר ויותר מבתחילה ולהכניס בחביריו ותלמידיו עצות והתעוררות והתחזקות שיעשו טוב. (וע' לקמן באות כ"ד יתבאר ענין זה ביותר):

וע"כ בשכיב מרע תיקנו שיהיו דבריו מתקיימין ככתובים וכמסורים כשמת מאותו החולי. כיכל עבודת האדם כל ימי חייו וכל מה שבא לזה העולם הוארק בשביל זה בשביל השגת הנעשה והנשמע שהוא בחי' קבלת התורה וקיומה שרק בשביל זה בא האדם להעולם שיהי' יגע בתורה עד שישיג הנסתר ממנו לעשו"ת מתורת ה' תורתו. כמו שהתחיל דהמע"ה ספר תהלים בזה אשרי האיש וכו' כ"א בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה וכו' וכשדרז"ל בתחילה קודם שמתייגע בה היא תורת ה' ואח"כ נעשית תורתו שזהו בחי' שעושה מהנשמע נעשהמהנסתר נגלה כמבואר שם בהתו' הנ"ל. וכל אדם צריך להתייגע כל ימיו לעלות מדרגא לדרגא להשיג בכל פעם בחי' נעשה ונשמע הגבוה יותר לעשו"ת בכל פעם מהנשמע הגבוה יותר בחי' נעשה וכו' וכ"ש בהתו' הנ"ל. ומי שזוכה לזה בשלימות אשרי לו אבל עכ"פ כ"א מישראל כפי מה שהוא בהכרח שיהי' לו איזה חלק כל שהוא בזה, כי זה כל האדם לקיים את התורה שכלולה בנעשה ונשמע. וכ"א כפי שמקיים מצות התורה וכפי מה שמתגעגע וחושק בכיסופין ורצונות טובים להכיר את הש"י ולהשיג ולהבין מה שנסתר ממנו, כמו כן הוא זוכה לאחר פטירתו להשיג ולהבין מה שלא הישג בחיו שזה עיקר בחי' חלקו לעוה"ב, כי עיקר שעשוע עוה"ב הוא השגת התורה שהוא בחי'השגות אלקות. רק מי שזכה ע" יגיעתו להשיג גם בעוה"ז סתרי תורה וזכה כל ימיו להשיג בכל פעם נסתרות הגבוהים יותר וכנ"ל הוא זוכה בסוף להשיג אחר מותו בעוה"ב השגות עצומות גבוהות ונוראות מאד מאד אשר

עין לא ראתה אשרי לו. אבל עכ"פ אפי' הקטן שבקטנים מאחר שהוא בכלל ישראל שיש להם לכ"א חלק לעוה"ב בהכרח שישיג לאחר מותו מה שהי' נסתר ממנו בעוה"ז כפי יגיעתו בעבודתו ית' בזההעולם שהוא בחי' השגת הנשמע. כי כלל העוה"ז הוא בבחי' נעשה כי הוא עולם המעשה וכ"ש היום לעשותם. והעוה"ב בכלל הוא בבחי' נשמע נסתר בבחי' ולמחר בעוה"ב לקבל שכרם ועיקר הקיבול שכר הוא השגת הנסתר בחי' נשמע וכנ"ל. נמצא שהאדם אחר מותו בהכרח שיהי' נכלל אצלו בחי' נשמע בנעשה לפי בחינתו וכנ"ל, וע"כ בודאי דברי ושל שכיב מרע מתקיימין ככתובים ומסורים כי עכשיו בהכרח שיהי' קיום לדבריו כי הוא הולך לבית עולמו שכל תכליתו ותקותו לזכות לאיזה חלק לעוה"ב שהוא השגת הנשמע שיהי' נכלל בנעשה וכנ"ל שזה זוכין ע"י שלימות הדיבור בבחי' עושי דברו לשמוע וכו' כנ"ל וע"כ בהכרח שיהי' קיום לדבריו גם בכל מה שצוה קודם מותו כי הכל אחד כנ"ל כי מה שאין המקח והמתנה מתקיים ע"י הדיבור הוא מחמת שאין להדיבור שלימות להמשיך על ידו מנשמע לנעשה מנסתר לנגלה וכנ"ל אבל עכשיו בסופו בהכרח לקיים דיבורו שיהי' לדיבורו שלימות כיעתה בהכרח שישיג בחי' הנשמע והנסתר אצלו כי זה כל תקותו וחלקו לעוה"ב. וע"כ תיקנושיתקיים דיבורו בכל מה שצוה ליתן, כי ע"י קיסו הדיבור נמשך כלליות הנשמע בנעשה בענין קיום התורה כנ"ל שעתה בהכרח שיבא לזה לפי בחינתו כי זה חלקו מכל עמלו שישג הנשמע שיהי' נכלל בהנעשה דהיינו בכל מה שעשה איזה מצוה ועבודה בזה העולם וע"כ תיקנו שיתקיים דיבורו וכנ"ל: וזה שדקדקו ואמרו דברי ש"מ ככתובין וכמסורין דייקא בח"י נעשה ונשמע כי הנעשה הוא בחי' תורה שבכתב בחי' נגלה והנשמע הוא בחי' תורה שבע"פ שהוא בח"י נסתר כי מה שנתסר ונעלם בתורה שבכתב מגלים החכמים בע"פ. ועזה בחי' כתובים ומסורין, כתובים בחי' תורה שבכתב בחי' נעש, ומסורין בחי' תורה שבע"פ שנמסר למשה בע"פ שהוא בחי' נשמע כנ"ל. וע"כ הש"מ שבהכרח שיבא לזה באיזה בחי' לאחר מותו כנ"ל ע"כ דבריו ככתובין ומסורים דמי וכנ"ל:

אות כד

וע"כ נקרא התגלות הנסתר בשם נעשה כ"ששם שצריכין לעשו"ת מהנשמע נעשה מהנסתר נגלה. כי עיקר שלימות השגת הנסתר הוארק כשבא לבחי' נעשה לבחי' עשי' דהיינ וכשהצדיק זוכה להשיג הנסתר בשלימות גמר עד שיגלה עי"ז עשיות טובות שיביא בני אדם עי"ז לדיי מעשים טובים כי אל המדרש עיקר אלא המעשה, וע"כ אפי' כשהצדיק משיג איזה השגה גבוה ונסתרת מאד אינה נחשבת אצלו כל זמן שאינו מבין על ידה איך להביא את בני אדם לידי מעשים טובים אי"ז להחזירם בתושבה ולחזקם

וכו' כאשר הבננו כ"ז ממנו ז"ל. וזהו בחי' מעלת משה רבינו עש"ה שזכה לקבל את כל מצות התורה והורה לנו איך לקיים את כל המצות וע"כ הוא עולהעל כל הצדיקים, שהי' לפניו. כי אע"פ שגם האבות והצדיקמי שלפניו השיגו השגות ונסתרות הרבה אבל עדיין לא קבלו את התורה ולא זכו עדיין להכניס קיום כל מעשה המצות בעולם רק קצת מצוות הכניסו בזרעם כשרז"ל. אבל משה זכה לקבל את כל התורה והמצות ומסרה לישראל כי זכה להשיג הנסתר בבחי' הנ"ל להביאו לידי מעשה כנ"ל. ואחריו באים כל הצדיקים ועוסקים בזה להכניס קיום התורה והמצות בעולם. וע"כ שלימות הצדיק ומעלתו הוא כשזוכה ע"י השגתו נסתרות להמשיך עי"ז עצות ודרכים ונתיבות ותחבולות וכו' איך להביא ישראל ידי מעשה שזה עיקר שלימות הנסתר כי לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה וע"כ נקרא התגלות הנסתר בשם נעשה שממשייכן מנשמע לנעשה וכנ"ל:

אות כה

ועיקר התקוה הוא ע"י הצדיקים שזכו לבחי' תורת ה' ותפלת ה' ממש כי הש" יבעצמו כביכול עוסק בתורה ותפלה בכל יום כשרז"ל, ועוסק כביכול לעשו"ת מתפלה תורה מנשמע נעשה היינו שמתפלל בעצמו להמשיך רחמים וחסדים חדשים בכל פעם ולהכניסם בתוך התורה שיהי' נעשים מהם עצות ודרכים וכו' להכניס קיום התורה בעולם שזה שלימות השגת הנסתר לעשו"ת מהנשמע נעשה וכנ"ל והבן היטב כי עמוק הוא:

אות כו

והעיקר שתבין מזה עד היכן רחמי הש"י מגיעים עד אין קץ ותכלית ותבין היטב פי' הפסוק חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו, היינו שתבין פשטיות הדיבורים ליילך בהם להתחזק על ידם יהי' איך שיהי' כי החסדים הנמשכים ע"י תפלת ה' בעצמו בודאי אינם כלים לעולם:

אות כז

וזה בחי' כי דיעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשו"ת צדקה ומשפט וכו'. כי זה עיקר דרך ה' לעשו"ת צדקה ומשפט שהוא בחי' נעשה ונשמע תורה ותפלה שהם בחי' צדקה ומשפט כמבואר לעיל היטב. וזהו למען אשר יצוה א תבניו ואת ביתו אחריו וכו' היינו בחי' צוואת שכיב מרע שמצוה את בניו ואת ביתו שעיקר תיקון הצוואה הואבחי' לעשו"ת צדקה ומשפט לכלול הנשמע בהנעשה שזה עיקר התיקון של הנפטר כי זה כל חלקו לעוה"ב וכנ"ל:

אות כח

וע"כ נסמך מקרא זה לענין פ' סדום שאמר הש"י המכסה אני מאברהם את אשר אני חפץ לעשו"ת בסדום וכו' ואברהם היו יהי' וכו' כי ידעיו וכו'. היינו כי הש"י חפץ ומתאוה לתפלתן של צדיקים והי' חפץ מאד שאברהם יתפלל לפניו על סדום וכמובן במדרש שהביא שם משל שהש"י הי' מתענג מתפלת אברהם. כי אע"פ שאברהם לא פעל בקשתו להציל את סדום מגזירתם אעפ"כ תפלתו אינה נאבדת, וגם באמת פעל הרבה מאד כי זכות תפלתו להציל את סדום פעלה שעי"ז ניצול לוט וזרעו שמהם ישתלשל ויצא התנוצצות דוד משיח וכשרז"ל. כי אע"פ שכבר נשתלח המלאך להציל אבל אעפ"כ עדיין היו צריכין אתערותא דלתתא להרבות בתפלה ותחנונים לגמור הישועה להציל את לוט מתוך ההפיכה להוציא ממנו דוד ומשיח. וע"כ נסמך לזה פ' ידעתיו הנ"ל שמדבר מענין צדקה ומשפט הנ"ל, כי כל כח התפלה לבטל הגזירה הוארק עי"ז שמבקשין מהש"י אע"פ שרוצה להביא איזה דין וגזירה ח"ו שמגיע כן בודאי ע"פ משפטו באמת, אעפ"כ יש אצלו בחי' צדקה בתוך המשפט שהצדיקים בתפלתם יכולים לעורר עד שיהי' נמשך צדקה וחסד כזה לתוך המשפט שיושב לדון ולשפוט עד שיבטל את הגזירה לגמרי כי הוא ית' במשפט עושה צדקה שהוא פלאי פלאותיו הנסתרים מאד שא"א להבין כנ"ל. וע"כ הזכיר הש, יענין זה דייקא של צדקה ומשפט קודם שגילה לאברהם גזירת סדום כדי שיתפלל עליהם כי עיקר כח התפלה הוא רק עי"ז וכנ"ל:

אות כט

וזה כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשו"ת צדקה ומשפט, כיהוא דרך ה' בודאי לעשו"ת צדקה ומשפט דהיינו שבתוך המשפט יעשה צדקה שזה א"א להבין כלל כנ"ל כי הואבחי' דרכי ה' שאש,א להבין שעל זה ביקש משה רבע"ה הודיעני נא את דרכיך שביקש לידע דרכי ה' דרכי משפטיו וצדקתו איך הוא מנהיג עולמו בצדקה ומשפט כדי שיע איך להתפלל על ישראל, וכמו שפרש"י שם ואת תשלום השכר שלי בעם הזה הודיעני, שרצה להשיג איך יוכל לבטל כל מיני גזירות שאינן טובות מישראל. עד שפעל אח"כ שהשיב לו הש"י אני אעביר כל טובי על פניך וכו' וגילה לו כל הי"ג מדות של רחמים שהם בחי' תפילת ה' וכנ"ל (באות י"ז). נמצא שבחי' זאת של צדקה ומשפט הנ"ל הועא בחי' דרכי ה'. וזהו בחי' ושמרו דרך ה' לעשו"ת צדקה ומשפט כי שמירת צדקה ומשפט הוא בודאי דרך ה' כנ"ל. אבל כל אדם מישראל שהוא מזרע אברהם צריך לילך בזה, כי צריכין להתדבק במדותיו ית' כשרז"ל וע"כ אהב הש"י את אברהם למען אשר יצוה את בניו וכו' ושמרו דרך ה' לעשו"ת צדקה ומשפט. כי כל בניו וזרעו לדורות עולם צריכין ליזהר לשמור דרך ה' הזה לילך בדרך זה

של בחי' צדקה ומשפט, להאמין תמיד שיש דרכי ה' הנעלמים מאד שהם בחי' צדקה ומשפט הנ"ל שעי"ז עיקר קיום התורה תמיד בכל א' מישראל כפי מה שהוא בכל תוקף התגברות הגלות בכלל וברפט. כי עי"ז עיקר התקרבות להש"י לכ"א בכל מקום שהוא באותו העת והשעה. כי ע"י בחי' משפט לבד קשה להתקרב כי כפי גדולת הש"י בחוט השערה שפוגמין בהתורה הי' ראוי ע"פ המשפט שיבא על האדם מה שיבא ח"ו כ"ש בלק"ת (סי' מ"ט). וצריכין לבטוח ברחמי צדקתו שיעשה עמנו צדקה וחסד ומתנת חנם. אך א"כ אין צרייכן לעשו"ת כלום מאחר שמקבלין רק ע"י צדקה ומתנת חנם. ע"כ צריכין לבטל דעתו נגד עת הצדיקי אמת ולהאמין בדרכי ה' שאוהב צדקה ומשפט שבמשפט בעצמו עושה צדקה כנ"ל שא"א להבין זאת כנ"ל. וכל אחד צריך לשמור דרך ה' לילך בזה להחזיק עצמו בהש"י ותורתו תמיד ע"י הצדקה שלאיפול בדעתו משום דבר שבעולם כי הלא יש בחי' דרך ה' שא"א להבין שהוא בחי' צדקה וחסד חנם הנ"ל, אך אעפ"כ כל אשר תמצא ידי לעשו"ת עדיין מעט דמעט טוב, ולהתרחק מהרע, אני מחויב לחטוף כל ימי חיי כל מה שאוכל כדי לקיים משפטי התורה הק' כל מה שאוכל. ואם כי איני מקיים חלק אלף ורבבה וגם פגמי מרובים מאד הלא יש בחי' צדקה הנ"ל. אך אעפ"כ צריכין להתחזק לקיים בכל יום ועת כל מה דאפשר שזהו בחי' משפט דהיינו מצות ומשפטי התורה. נמצאשכל אדם צריך לילך בדרך זה לשמור דרך ה' שהואבחי' צדקה ומשפיט שהואבחי' דרכי ה' שא"א להשיג שעי"ז כ"א יכול לישאר קיים בעבודת ה' כל ימי חייו וכנ"ל. אבל כל דרך זה התחיל מאברהם, ועיקרו נמשך ע"י יעקב שהיתה מטתו שלימה כמובא במדרש פ' בחוקותי, רבן אמרי לא נברא אברהם אלא בזכות יעקב הה"ד למען אשר יצוה את בניו וכ'. לעשו"ת צדקה ומשפט ואין צדקה ומשפיט אלא יעקב שנא' משפט וצדקה ביעקב אתה עשית. וכן הצדיקים הגדולים האמתיים שבכל דור ממשיכים זה הדרך עלינו כדי לבטל מאתנו כל מיני גזירות שאינן טובות עי"ז ולחזקנו בקיום התורה בעומק ירידתינו בגלות המר הזה. כי עיקר ההתחזקות והקיום הוא עי"ז וכנ"ל. ועיקר בחי' זאת הי'י נגמר ע" ימשיח צדקינו שיבא ב"ב שנאמר עליו משפטיך למלך תן וצדקתך לבן מלך. וכן בדוד שהוא בחי' משיח נאמר ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו. כי עיקר ישוע תישראל ע"י דוד משיח הוא ע"י בחי' זאת שהוא בחי' משפט וצדקה. שעי"ז מבטלין כל הגזירות שאינן טובות וממתיקין כל מיני דינים שבעולם ומכניסין עצות ודרכים והתחזקות בכל אחד מישראל שיתעורר בכל פעם מחדש להתקרב אליו ית' שזה עיקר הישועה וכנ"ל:

אות ל

וזה צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבהו כו'. שאע"פ שמשפטיך תהום רבה שירדנו בגלות הזה עד עמקי התהום בבחי' וחשך על פני תהום שנא' על הגלות האחרון הזה שאנו בו עתה, אעפ"כ צדקתך הכררי אל כי הצדקה הנעלמת בהמשפט הוא גבוה מאד כהררי אל וע"כ גם עתה אע"פ שמשפטיך תהום רבה אעפ"כ צדקתך הכררי אל, נעלמים במשפטיך תהום רבה. רק שאין אנו מבינים דרכיך ואנו כבהמות בלי דעת כי א"א להבין דרכיך אלה רק אנו מחויבים לבטוח בצדקתך וחטוף טוב כל מה דאפשר כנ"ל. וזהו ובהמה תושיע ה' כשדרז"ל בני אדם שערומים בדעת ומשימים עצמם כבהמה. כי באמת זהו עיקר החכמה האמתיית לעשו"ת עצמו כבהמה ולילך בדרך הזה שהוא בחי' צדקה ומשפט כנ"ל, וזהו אדם ובהמה שהאדם העושה עצמו כבהמה כנ"ל תושיע ה' בוודאי כי מה יקר חסדך אלקים, כי חסדך יקר ונעלם מאד וא"א להשיג ולהבין עד היכן רחמיך וחסדיך מגיעים. וזהו בני אדם בצל כנפיך יחסיון, שחוסים ומסתתרים בכל צרתם בגוף ונפש, בצל כנפיך שאעפ"כ לא תעזבם ע"י רחמי צדקתך וכנ"ל. ירויון מדשן ביתך ונחל עדניך תשקם עדניך לשון רבים בחי' עדן תתאה ועדן עילאה דסתים וגניז שהוא בחי' נעשה ונשמע תורה ותפילה שהם בחינת צדקה ומשפט הנ"ל בחי' תורת ה' ותפילות ה'. ומשם תשקם ברחמיך להפוך כל הירידות לעליות ולהפוך הכל לטובה בגשמיות ורוחניות וכנ"ל:

אות לא

וע"כ אומרים זה הפסוק צדקתך הנ"ל בשבת במנחה שאז הוא רעוא דרעווין ונתבטלין כל רוגזין ומארי דדינין וכו' כ"ש בזוה"ק. והכל בכח וזכות הצדיקי אמת שנסתלקו שהם בחי' משה ויוסף ודוד. כי עיקר בחי' זאת נמשך רק ע"י גדולי הצדיקים שנסתלקו וכנ"ל (באות י"א). וזהו שאומריםאח"כ וצדקתך אלהים עד מרום אשר עשית גדולות אלהים מי כמוך. כי צדקתו מגיע עד מרום כי כבר עשה הש"י גדולות ונוראות, ישועות גדולות ונפלאות ע"י צדקתו כיאלים מי כמוך להבין דרכיך אלה וכנ"ל. וזהו צדקתך צדק לעולם שצדקתו הוא צדק לעולם כי עושה תמיד רק צדקה וחסד חנם, ואעפ"כ ותורתך אמת, כי התורה שהיא בחי' משפט הוא אמת אע:פ שהוא ית' עושה תמיד צדקה וחסד לפנים ממפטי התורה כי דרכיו א"א ה' בחי' נעשה ונשמע, שמלביש בכל פעם הנשמע שלו בהנעשה, הצדקה בהמשפט, התפילה בהתורה וכנ"ל, שעי"ז עושה המשפט בצדקה וחסד נפלא באופן שישאר כ"א קיים בעבודתו ית' וכנ"ל. וכל זה בזכות וכח הצדיקים הגדולים שנסתלקו בחי' יוסף משה דוד שנסתלקו בשבת במנחה ברעוא דרעווין וע"כ אנו אומרים אז כל זה וכנ"ל:

אות לב

וזה בחי' משארז"ל שלשה דברים באים בהיסח הדעת משיח מציאה עקרב, ורמזו בזה שאין להאדם לחשוב מיום לחבירו ואפילו משעה לחברתה כי אפילו בכל רגע נעשים שינויים נפלאים ומשונים מאד מאד לטוב, ולהיפך ח"ו כ"ש ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו. וממי שמשים לב לזה יכול לראות נפלאות הבורא ית' בכל עת ורגע, ויבין כי אין האדם יודע כלל מה נעשה עמו בכל עת ורגע, ויבין היטב אמתת הפסוק רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום וכתיב אל תתהלל ביום מחר כי לא תדע מה יולד יום וכתיב לכל זמן ועת לכל חפץ, מה יתרון העושה באשר הוא עמל כי לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזיסבמצודה רעה וכצפרים האחוזות בפח וכו'. וכתיב והסכל ירבה דברים לא ידע האדם מה שיהי' ואשר יהי' מאחריו מי יגיד לו (קהלת יוד). וכל זה מרומז בדברי רז"ל הנ"ל, ללמד דעת את האדם שהולך ותועה במחשבותיו הרבים שחושב בכל עת תחבולות רבות ודאגות שונות בענין פרנסתו ועסקיו של זה העולם וכולם להבל ולריק, כי פתאום באים עליו ח"ו פגעים וצרות שלא עלו על דעתו שהם בבחי' עקרב הבא ונושך פתאום בהיסח הדעת. ולפעמים להיפך שדואג על פרנסתו והצטרכותו הרבים עד שדאגתו מכלה חייו ופתאום בא לו ישועה שמזמין לו הש"י איזה ריוח גדול או קטן או איזה חפץ ופרנסת היום וכו'. והכל בהיסח הדעת כי על פי רוב ריוח והפרנסה של האדם באים בהיסח הדעת. אם ישים לבולזה. ע"כ מי שרוצה לחוס על חייו ושלא ייגע לריק ולא ילד לבהלה, צריך להשתדל להתגבר מאד על ריבוי מחשבותיו ותחבולותיו רק לתלות עיניו למרום בכל עת כ"ש אך לאלקים דומי נפשי כי ממנו תקותי וכו' וכתוב גול על ה' דרכך ויכונו מחשבותיך וכו'. וכתיב השלך על ה' יהבך וכו': כי באמת א"א להבין דרכיו ית' כלל איך הוא מתנהג עם כל אדם בפרטיות והשינויים שעוברים על אדם א' בעצמו בכל יום ובכל עת אשר א"א לשער. כי זה ידוע וכל ישראל מאמינים בזה. שהש"י כולו טוב ומנהיג עולמו בחסד ובריותיו ברחמים וכל כונתו ית' בכל מה שעובר על ישראל בכלל ובפרט ובפרטי פרטיות בכל יום ובכל עת ובכל שעה, הכל לטובה כי כל מה דעביד רחמנא לטב עביד. אך כל ההרפתקאות והתלאות העוברים על האדם הכל מחמת ענין הנ"ל, מחמת שהש"י אוהב צדקה ומשפט וכל הצדקות והחסדים הרבים שעושה הוא מלביש בבחי' משפט בדרכיו הנפלאים שא"א להבין כלל כי במשפט עושה צדקה וכנ"ל. וע"כ אין שום עצה ותחבולה להנצל מפגעי העולם כ"א ע"י תפלה ותחנונים שירבה להתפלל בכל יום וכשרז"ל לעולם יקדים אדם תפלה לצרה וכו' מכ"ש כשבא עליו איזהצרה ח"ו או דוחק. והתפלה מועלת תמיד כי ישועתו תבא כהרף עין בהיסח

הדעת דייקא, כמו שרוב הצדרות בחי' נשיכת עקרב בא בהיסח הדעת. וכמו שנשמע מפי כמה אנשים שצועקים על עצמם ומודים על אוולתם ואומרים אוי ואבוי הלא אתמול לא עלה על דעתו שיחלה בנו החביב עליו או שיעדר ח"ו והי' דואג פרנסה ועכשיו הוא רואה כסילותו וכן בשארי צרות ופגעיסך ח"ו כגון עלילות ושריפות ח"ו וכו'. ועל כולם אין עצה ותחבולה להנצל מהם כ"א לתלות עיניו למרום ולהקדים תפילה לצרה וכמו שתיקנו לנו רז"ל כמה תפילות כמו שאומרים בכל יום בבקר תיכף אחר ברכת השחר יה"ר מלפניך שתצילני וכו' מעזי פנים וכו' מפגע רע מעלילה וכו'. וצריך לכוין היטב בתפילות האלו שתיקנו לנו חז"ל וגם להוסיף בעצמו תחינות ובקשו"ת כפי העת והשעה. כי זה עיקר שלימות התפילה שיחדש בעצמו דבר בתפילתו כפי העת כשרז"ל איזהו תפילות קבע כל שאינו יכול לחדש בה דבר (וע' במ"א מזה). כי כל הטובות והישועות באים רק בהשגחתו ית' פתאום בהיסח הדעת בבחי' מציאה הבאה בהיסח הדעת והכל נמשך מבחי' משפט וצדקה הנ"ל שבהם מנהיג הש"י את עולמו בחסד כי מדה טובה מרובה לעולם, והכל נמשך מבחי' תורהותפלה שהם בחי' נעשה ונשמע כנ"ל. ועיקר המתקת הדינים וביטול הצרות, בפרט בעתים הללו הכל נמשך רק מבחי' תפילת ה' ממש שזוכין הצדיקי אמת לעורר בתפילתם. וכן כל אדם הכרוך אחריהם ומרגיל עצמו להרבות בתפילות ותחינות ובקשו"ת בכל יום ובכל מה שעובר עליו אע"פ שהוא בקטנות אעפ"כ מאחר שמקשר עצמו לצדיקי אמת שזכו לתפילת ה' כנ"ל, עי"ז מעוררין החסדים הנפלאים הנמשכין משם כנ"ל שעי"ז כל תקוותינו באחרית הימים האלה. וע"כ אלו החסדים והישועות באים פתאום בהיסח הדעת כי הם למעלה מהדעת ע"כ באים רק בבחי' מציאה בהיסח הדעת. אבל מחמת שבהכרח שהצדקה והחסד יהי' מלובש בבחי' משפט כנ"ל ע"כ לפעמים בא בחי' נשיכת עקרב ח"ו שהם בחי' הפגעים והתלאות הבאים בהיסח הדעת. כי בוודאי א,א להבין כל זה כנ"ל כי הם בחי' דרכי ה' כנ"ל, אבל בוודאי מדה טובה מרובה תמיד כי הוא ית' אוהב הצדקה יותר מהמשפט וכמבואר במ"א רק שא"א לבטל בחי' המשפט לגמרי כי הוא קיום העולם וכנ"ל. ותיקון כל זה הוא רק ע"י צדיקי אמת שהם בחי' משה משיח (כ"ש במ"א). והם ממשיכים אורו של משיח בעולם שעי"ז כל התקווה. כי רק משיח יתקן כל זה בשלימות להצילינו בכל עת מבחי' נשיכת עקרב ולזכותינו לכל הטובות וההצלחות בגשמיות ורוחניות בחי' מציאה. כי משיח יזכה לבחי' השגת המשפט וצדקה וכנ"ל כי יזכה לעורר תמיד בחי' תפילת ה' כ"ש במזמור לשלמה משפטיך למלך תן וצדקתך לבן מלך וכו' שנא' עיקרו על משיח. ומדבר שם הרבה ממשפט וצדקה כ"ש שם, ידין עמך בצדק וכו' ובסוף נאמר

ויתפלל בעדו תמיד שהש"י יתפלל בעדו היינו תפילת ה' ממש הנ"ל שעיקרו יזכה משיח שעי"ז תהי' הגאולה שלימה על ידו ועתה ממשיכין עלינו הצדיקי אמת חסדים נפלאים משם בשביל לקיימינו על ידם באחרית הימים הלאה וכנ"ל. וע"כ כללו רז"ל ג' דברים אל וביחד משיח ומציאה ועקרב (מה שהוא תמוה מאד לכאורה) ואמרו שהם באים בהיסח הדעת כי בוודא יבאים בהיסח הדדעת מחמת שהם בחי' דרכי ה' הנעלמים מאד והם גבוהים מהדעת מאד כי הם בחי' משפט וצדקה הנ"ל ע"כ גם למטה באים בהיסח הדעת דייקא וכנ"ל:

אות לג

ועיקר התיקון ע"י בחי' משיח שיבא בהיסח הדעת וע"ש (בהגמ' סנהדרין צ"ז) שהביא שם עיקר מימרא זאת רק לענין משיח כמו שאמר ר"ז שם במטותא מינייכו לא תרחקוני' דתנינא וכו' וע"ש מ"ש שם אין בן דוד בא עד שיתייאשו מן הגאולה שנא' ואפס עצור ועזוב כביכול אין סומך ואין עוזר לישראל וכו' כי הא דר"ז וכו' כנ"ל. וכן אח"כ האריכו בזה שאין לצפות לשום קץ שבעולם שרוצים לרמז באיזה פסוק וכו' כ"ש שם תניא רבי נתן אומר מקרא זה נוקב ויורד עד התהום כי עוד חזון למועד ויפיח לקץ ולא יכזב אם יתמהמה חכה לו כי בא יבא לא יאחר לא כרבותינו שהיו דורשים וכו' ולא כר"ש וכו' ואר"י תיפח עצמן של מחשבי קצין וכו'. והנה אלו המימרות קשה להבין ונראין לכאורה כסותרין זא"ז כי איך שייך לייאש עצמו מן הגאולה ח"ו הלא צריכין לחכות בכל יום שיבא וכמו שאמר ושם אם יתמהמה חכה לו. אך אם כי דבריהם ז"ל עמוקים מני ים בפרט בענין זה שאמרו בעצמם שנוקב ויורד עד התהום, אך עכ"ז בהכרח צריכין להבין מדבריהם איזה רמזים איך להתנהג בזה באופן שנזכה להתחזק בתקותינו לקרב ולא לרחק ח"ו. והעיקר הוא פשיטות ותמימות להאמין שבוודאי בא יבא לא יאחר אך אסור לחכות לשום קץ לומר שמהראוי שיבא בשנה זאת כמו שטעו הרבה על שנה זאת שנת ת"ר לפ"ק שאמרו בבשנה זאת יהי' הקץ וקלקלו הרבה בזה כי גרמו כמה כפירות וחילול השם כידוע. וכן בשנים הקודמים אמרו כמה קצים כגון בשנת תקנ"ז ובשנת תק"ס ובשנת תקפ"א וכו' וכן הרבה. ושמעתי שגם על שנת ת"ק אמרו שהוא הקץ וכולם חטאו בזההרבהכם ושקיללו אותם רז"ל ואמרו תיפח עצמן של מחשבי קצין שהי' אומרים כיון שהגיע הקץ ולא בא וכו' אלא אנו צריכין לקוות ולחכות אליו תמיד ואעפ"כ יהי' בבחי' היסח הדעת כי הוא קץ הפלאות שא"א להבין שום רמז ורמיזא בעולם מתי יבא כי לבי' לפומי' לא גלי כשרז"ל. אך אעפ"כ בא יבא בודאי במועדו ובזמנו פתאום בהיסח הדעת בעת שלא יחשבו על אותה השנה ועל אותו היום כלל. כי קץ הגאולה נמשך

מבחי' דרכי ה' שהם בחי' משפט וצדקה שא"א להבין כלל כי הגאולה תהי' רק בצדקה וחסד חנם לבד כ"ש למעני למעני אעשה וכו' אך אעפ"כ יהי' בבחי' משפט. וזה בחי' מימרא הנ"ל אין בן דוד בא עד שיתייאשו מן הגאולה וכו' היינו שיבינו שלפי מעשיהם אין תקוה ח"ו ואעפ"כ יחזקו עצמן בכח הצדיקי אמת לחטוף תורהותפלה ומע"ט כל מה שיוכלו לחטוף ולקוות לחסדי ה' שיעשה צדקה במשפט כנ"ל. וזהו בחי' הפלוגתא שהביאו אח"כ ר"א אומר אם ישראל עושין תשובה נגאלין וא,ל וכו' א"ל ר' יהושע וכו'. ואלו ואתלו דברי אלקים חיים כי בודאי עיקר הגאולה תבא רק ע"י תשובה ומע"ט כ"ש ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב וכו'. אך אעפ"כ יהי' הכל רק בחסד ובצדקה כי התשובה של שבי פשע לא יהי' בה כח להביא הגאולה רק הש, יבחסדו וצדקתו יקרב הגאולה למענו כנ"ל. אך מחמת שא"א להמשיך הצדקה וחסד כ"א ע"י בחי' משפט ע"כ ההכרח להמתין עד שיעשו קצת תשובה שעי"ז יוכל בנפלאותיו להלביש הצדקה במשפט. וגם מעט התשובה הכל ממנו ע"י בחי' תורת ה' ותפילת ה' שעי"ז יכניס בלבם לצעוק ולהתפלל תמיד להש"י עד שיכמרו רחמיו כי יראה כי אזלת יד וכו' ויקבל מעט דמעט תשובתינו ותפלתינו ברצון באופן שילביש בנפלאות נפלאותיו הצדקה במשפט ועי"ז תבא הגואלה. ויקוים ציון במשפט תפדה ע"י ושביה בצדקה כי שביה לא יהי' כדאי בתשובתם להביא הגאולה אך ע"י תשובתם המעוטה יעוררו צדקתו ית' שילבישה במשפט עד שיקויים ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה ב"ב אמן:

אות לד

וזה על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו כי ע"פ כל הנ"ל בודאי עיקר רוב תפלותיו של האדם צריכים להיות ביותר שינצל מכל רע מבחי' נשיכת עקרב שהוא בחי' שטף מים רבים שלא יגיעו אליו, שלא יבא בחי' העקרב וינשכנו פתאום ח"ו כי המציאות שרוצה האדם למצור דהיינו להרויח פרנסה הן מותרות ועשירות גדול הן הכרחיות הכל בא בהיסח הדעת כנ"ל ואין האדם פועל כלל בריבוי מחשבותיו וטרדותיו. וע"פ רוב הוא הולך וחושב איך למצוא פרנסה ועשירות וכו' ובתוך כך בא עליו בכל פעם הרפתקאות וצרות ר"ל ופגעים מפגעים שונים עד שע"פ רוב אינו עובר זמן מועט בלי פגעים וצרות ותלאות והרפתקאות הרבה וכידוע כל זה למי שמשים לב לזה. וכל אחד נמדה לו שרק עליו עובר כוס התלאות בכל פעם ובאמת אין בנמצא מי שנמלט מזה וכל זה בהתלאות והרפתקאות השכיחים. מכ"ש שיש הרבה שעוברים עליהם צרות גדולות ר"ל שהם באים פתאום לגמרי בבחי' נשיכת עקרב ממש ר"ל. והאדם הוא שוטה ואויל והולך וחושב איך ישיג ממון ומקנא בחבירו וכיוצא,

ופתאום עוברא עליו מה שעובר ר"ל וכ"ש ואשר יהי' מאחריו מ ייגיד לו וכן מבואר בפסוקים ובמקומות הרבה וכמובא לעיל (וע' בשל"ה מה שחושב שם בדרך חרוזי אין רגע בלא פגע אין יום בלא וכו' אין שמיטה וכו' ע"ש). ע"כ מזהיר אותנו הפסוק על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא, היינו בעת שרוצה למצוא ולהרויח איזה דבר שזהו בחי' מציאה הנ"ל צריך שיהי' עיקר תפלתו רק לשטף מים רבים שהם בחי' ריבוי הצרות המתרגשו"ת ובאות לעולם ר"ל שהם בחי' נשיכת עקרב שאליו לא יגיעו ח"ו פתאום בהיסח הדעת כנ"ל. ואז ישיג ממילא בחי' המציאה הבאה בהיסח הדעת. כי זה ידוע וכבר דברנו בזהלמעלה שהש"י טוב ומטיב תמיד ורוצה רק להטיב לכל בריה ומצדו לא יבצר לתת לכל איש רב שפע ועשירות מופלג וכל טוב. אך מחמת שההכרח שינהיג העולם גם במשפט כנ"ל, משם נמשכין כל דרכי ה' שמוריש לזה ומעשיר לזה כ"ש כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים וכתיב ה' מוריש ומעשיר משפיל אף מרומם וכו'. ובודאי א"א להבין דרכיו אלו כמבואר בכל הספרים שגם משה ביקש על זה להודיעו כי נעלם ממנו דרכיו אלו שהם בחי' צדיק וטוב לו צדיק וכו' רשע וטוב לו וכו' וכן ירמי' ודוד וחבקוק וכו' התפלאו על זה כמובא. כי הם בחי' דרכי ה' שא"א להשיג כי הם בחי' משפט וצדקה הנ"ל דהיינו שהש"י חפץ רק להטיב בצדקה וחסד עם כל אחד אך בהכרח שילביש הצדקה במשפט כנ"ל. וע"כ עיקר התיקון לזה הוא רק תפילה ותחנונים שהם בחי'נשמע בחי' צדקה וחסד כנ"ל. שע"י שהאדם מתפלל אזי יש בחי' אתערותא דלתתא שעי"ז יכול לעורר הצדקה והחסד בדרך נפלא שיתלבש במשפט התורה ואעפ"כ יהי' כולו חסד וצדקה. והכל בכח התקשרות לצדיקי אמת שזכו לבחי' תורת ה' ותפילת ה' ממש וכנ"ל. וע"כ צריך שיהי' עיקר תפילתו שינצל משטף מים רבי משהם בחי' נשיכת עקרב שנמשך מדינים מבח'י משפט שהורא הוא המעכב והמונע את המציאה טובה שתבא. אבל כשיתפלל שינצל ממנו עי"ז ימתיק ויבטל הדינים ואז בחי' המציאה ממילא תבא כי דרכו להטיב תמיד וכנ"ל וע' מ"ש בזוה,ק ומובא אצלינו בליקוטי א' סי' פ"ד דלית יום דלית בו טוב אך כמה נחשים ועקרבים סחרין לי' דלא ייעול להההוא טוב וכו' ע"ש:

אות לה

ובאמת כשנשים לב היטב בעינן מעמדינו ומצבינו לפי שעה בזההעולם העובר כהרף עין אין אנו יודעין כלל מה לכנות ולקרוא בשם מציאה ומה לכנות ולקרוא בשם נשיכת עקרב כי יש שמוצא עשירות גדול ולבסוף נהפך לו לרעה עצומה גם בזה העולם ועכ"פ הוא צריך למות ולוקחין אותו מהממון או שלוקחין הממון ממנו בחייו כ"ש אדמו"ר ז"ל

(כנדפס בס' שיחת הר"נ ע"ש). וכמ ושהתפלא קהלת על זה ואמר יש הבל וכו' עושר שמור לבעליו לרעתו וכו' ואבד העושר ההוא בענין רע וכו'. ולהיפך יש א' שיש לו עניות ודחקות ויסורים ר"ל והוא לו לטובה גדולה בעוה"ב בוודאי, ולפעמים וע"פ רוב גם בזה העולם אחריתו טוב אם הוא איש כשר כי טוב אחרית דבר מראשיתו כי צדיקים תחילתם יסורים וסופן שלוה וכו'. אך תפילה מועיל על הכל כי בוודא יעיקר התפלה צריך שתהי' שינצל מכמה וכמה נחשכים ועקרבים הסובבים אותו בכל יום ורוצים למונעו מהטוב הגנוז בכל יום שהוא טוב אמתי בגשמיות ורוחניות, דהיינו שינצל ממחשבות רעות והרהורים רעים ורעיונים מבולבלים שהם עיקר בחי' נחשים ועקרבים הנושכים אותו בכל עת ורוצים לכלותו לגמרי ח"ו, לולי ה' שעומד בעזרו כ"ש צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו ה' לא יעזבנו בידו ולא ירשיענו בהשפטו, וכשרז"ל על פסוק זה בכל יום ויום יצרו של אדם מתחדש עליו וכו'. אך כל מי שעוסק יותר להציל עצמו והעיקר ע"י תפילה ותחנונים כנ"ל, הוא יכול להמשיך ביותר צדקתו וחסדו העליון מאד, ולהמשיך חסדים נפלאים חדשים בכל יום ובכל עת בבחי' חסדי ה' כי לא תמנו וכו' חדשים לבקרים וכו'. ועי"ז ינצל מנחשים ועקרבים הנ"ל ויזכה להטוב הגנוז בכל יום שהוא בחי' מציאה טובה באמת. וכל זההוא בחי' על זאת יתפלל כל חסיד לאת מצוא, כשרוצא למצוא איזה מציאה כגון פרנסה וכו' וכמ ושדרשו רז"ל על פ' זה לעת מצוא זו פרנסה וכו'. עיקר התפילה צריכה להיות רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו וכנ"ל:

אות לו

וזהו אתה סתר לי וכו'. כי דוד המע"ה מלמד אותנו לסמוך רק על הש, יכי אין כח בתפילותינו לבד להנצל בכל יום ובכל עת ובכל רגע ממה שאנו צריכים להנצל בגשמיות ורוחניות מאחר שהכל בא בהיסח הדעת ובחי העקרב ר"ל אורב עלינו בכל עת ורגע כ"ש יארוב במסתר כארי' בסוכה יארוב לחטוף עני וכ'. ואיך אפשר לבשר ודם בפרט חלושי כח שבישראל שכבר נכשלו הרבה הרבה מזה שנכשלו איך אשפר להם למטל נפשם מכל נשיכותיו בגשמיות ורוחניות הבאים בהסיח הדעת פתאום ר"ל. ע"כ מבקש ואומר אתהסתר לי כי רק אתה סתר לי להסתירני מסוד מרעים וכו' הנ"ל, ומצר הנ"ל תצריני וזהו ר"וי פלט תסובביני סלה. כי בוודאי אני צריך להודות ולרנן לשמך הגדול תמיד על ריבוי הפליטת וההצלות הנפלאות שאתה מפלט ומציל אותי בכל יום ובכל רגע ממש כי אין בעל הנס מכיר בניסו כשרז"ל על פ' עושה נפלאות לבדו וברוך שם כבודו לעולם, וכמו שתיקנו לנו בש"ע לומר ג"פ בכל יום על נסיך שבכל יום עמנו ועל

נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך. וכו'. וזהו ר"ן פלט תסובביני סלה וכנ"ל:

אות לז

וע"כ הי' ההכרח שיקבל יעקב את הברכות מיצחק במרמה ובגניבה מקטרוג עשו. כי כבר מבואר למעלה באות כ"ח שבחי' צדקהומשפט הנ"ל הם עיקר דרך ה' שהתחילו האבות לילך בו. ועיקר ההתחלה מאברהם כ"ש כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשו"ת צקה ומשפט וכנ"ל. אך בפרטיות האבות כל אחד יש לו בחי' מיוחדת בפ"ע כי אע"פ שאברהם שמר צדקה ומשפט אעפ"כ בחינתו המיוחדת אליו הוא בחי' צדקה וחסד כי אברהם מדתו חסד כידוע, ויצחק בחינתו המיוחד אליו הוא בחי' מפשט בחי' גבורות יצחק כידוע. ועיקר כלליות הצדקה והמשפט יחד הוא בחי' יעקב כ"ש משפט וצדקה ביעקב אתה עשית. וע"כ באמת מבואר במדרש ומובא לעיל רבנן אמרי לא נברא אברהם אלא בזכות יעקב וכ'. וע"כ יעקב שזכה לכלול משפט וצדקה בשלימות ע"כ היתה מטתו שלימה בלי פסול, אבל אברהם ויצחק אע"פ שכל אחד שמר דרך ה' לכלול צדקה ומשפט כנ"ל אבל מחמת שעדיין לא נכללו בשלימות וע"כ אברהם הי' עיקר מדתו חסד בחי' צדקה, ויצחק עיקר מדתו גבורה בחי' דין ומשפט, ע"כ יצא מהם פסולת ישמעאל מאברהם ועשו מיצחק. כי כלליות צדקהומשפט יחד הם עיקר בחי' היחוד השלם שמשם נמשך בחי' יחוד הקדוש של איש ואשה כשזוכים ששכינה ביניהם. כיאיש ואשה הם בחי' תורה ותפלה כידוע וכמובא במ"א. וע"כ האשה טפילה לבעלה ואעפ"כ לפעמים היא למעלה ממנו בבחי' אשת חיל עטרת בעלה וכמובא מזה הרבה בכתבי האריז"ל כפי דרכו הקדוש. כי התפלה היא קטנה מהתורה וגדולה מהתורה כי היא בחי' עקרת הבית שעומדת בין תורת ה' ובין תורתו כי ע"י התפלה זוכין לגלות הנסתר והנשמע ועושין מתורת ה' תורתו. נמצא שהתפלה קטנה מהתורה דהיינו מבחי' תורת ה' וגדולה מהתורה מבחי' תורתו. וזה בחי' שכינתא בין תרין צדיקייא יתבא בין צדקי עליון שהוא בחי' תורת ה' ובין צדיק תחתון שהוא בחי' תורתו והשכינה היא בחי' התפלה והבן. וע"כ גם למטה יש שזווגו קטנה ממנו ויש שהיא גדולה ממנו בבחי' אשת חיל עטרת בעלה. וזהבחי' אשה עולה עמו ואינ יורדת עמו, כי צריך להרבות בתפלה עד שיעלה בתפלתו בכל פעם מדרגאלדרגא להשיג הנעלם והנסתר יותר, ואז אשתו שהיא בחי' תפלה בחי' אשה יראת ה' היא תתהלל עולית עמו בכל פעם. כי האדם ע"י בחירתו יכול לעלות למעלות גבוהות אע"פ שנשמתוירדה אליו ממקום נמוך. ואז אשתו עולית עמו, כי עיקר עלייתו ע"י בחי' אשה יראת ה' האי תתהלל

דהיינו ע"י בחי' תפלה וכמבואר למעלה שע"י תפלה ורצון וכו' יכולין לעלות מדיוטא התחתונה עד רום גבהי מרומים וכנ"ל. וע"כ אברהם שהיתה עיקר מדתו חסד וצדקה, ויגע לכוללו במשפט כנ"ל אבל עדין לא נכלל אז בשלימות, ע"כ יצא ממנו פסולת שהוא ישמעאל. וכן יצחק שהי' מדתו דין ומשפט אע"פ שכללו בצדקה וחסד אבל לא בשלימות כמו יעקב, ע"כ יצא ממנו פסולת שהוא עשיו שהי' אדמוני שנמשך מתוקף הדין. וע"כ נקרא ישמעאל ע"ש התפלה כמ"ש כי שמע ה' אל ענייך כי שורש יניקתו מבחי' ריבוי הצדקה שהואבחי' תפלה שלא נכללה כראוי בבחי' משפט. ועשו לשון עשי' ששורש יניקתו מריבוי דקדוק המשפט והדין שהוא בחי' תורה שלא נכללה כראוי בבחי' צדקה. כי התורה בחי' נעשה בחי' תפלה שלא נכללה כראוי בבחי' משפט. ועשו לשון עשי' ששורש יניקתו מריבוי דקדוק המשפט והדין שהוא בחי'תורה שלא נכללה כראוי בבחי' צדקה. כי התורה בחי' נעשה בחי' עשיית מצות מעשיות, אבל צריך שתהי' נכלל התורה בחי' נעשה בחי' עשיית המצות, בבחי' נשמע בחי' תפלה שהוא בחי' ביטול ורצון ודביקות לא"ס כנ"ל. וזה ששאל עשו אבא איך מעשרין את התבן ואת המלח שרימה את אביו בזה כי הראה עצמו שמדקדק הרבה בכל מצוה לעשותה בחומרות יתירות, כי משם הי' אחיזתו מפגם ריבוי החומרות היתירות וכמובא בדברינו במ"א מזה שחומרות יתירות הם ג"כ פגם גדול ע"ש. וכל זהמחמת שלא נכלל המשפט בחי' תורה בשלימות בבחי' תפלה וצדקה וכנ"ל:

אות לח

ולבאר הדבר יותר קצת שיהי' מובן מזה למשכיל רמזים ועצות לילך בדרך ה' הוא, כי בודאי א"א לילך בדרך צדקה וחסד חנם לבד שא"כ לא יעשה כלום ח"ו. אבל גם ללילך בדרך משפט לבד ג"כ הואפגם גדול כי אין העולם מתקיים ע"פ הדין לבד כנ"ל וכמו ששכיח הרבה שכמה וכמה נפלו ונתרחקו מהש"י ע"י ריבוי המשפט והדין יותר מדאי, שהחמירו על עצמן הרבה עד שאומרים בלבם שאפס תקותם מחמת ריבוי עונותיהם וקלקולם ופגמיהם העצומים והרבים כחול ימים. ואם כי אמת שפגמו וקלקלו הרבה, אעפ"כ הם צריכין לבטוח בחסדי ה' וצדקתו וברחמיו שאינם כלים לעולם שעדיין יש תקוה בכלפעם בכל יסו ובכל עת ובכל שעה כל ימי חייו אפי' אם הוא כמו שהוא כי חסדי ה' לא תמנו וכו'. וכבר כתבנו מזה במ"א שעיקר נפילתו מחמת ריבוי הדין והמשפט הנ"ל הוא רק הסתת הבעל דבר שמבקש לו תואנה בלבו לפטור עצמו מכח ח"ו מאחר שרואה קלקוליו הרבים. וכבר דברנו בזה הרבה ושלמה המע,ה צעק על זה אל תצדק הרבה ואל תרשע הרבה, וכמו שארז"ל אם רשעתם מעט אל תוסיף להרשיע

ואם כבר הרשיע הרבה מאד אעפ"כ צריך גם הוא לקיים מקרא זה שלא יוסיף וירשע עוד הרבה יותר ח"ו, וכל מה שממעט מלהרשיע יותר ויותר בודאי הואטובתו לנצחל, וגם עי"ז יוכל לזכות בסוף לשוב להש"י בשלימות כי אין יאוש בעולם כלל כמו שצעק רבינו ז,ל על זה בקול גדול ועמוק עמוק מאד. כי כל תנועה והעתקה שמנתק עצמו מרע לטוב אפי' כחוט השערה אינ נאבדל לעולם כי מדה טובה מרובה ממדת פורעניות. ומה כשאדם פוגם או עובר עבירה ח"ו הש"י משגיח ומסתכל על כל פרט ופרט כ"שאם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו וכו' וכתיב ממכון שבתו השגיח וכו' המבין אל כל מעשיהם. מכ"שוכ"ש במדה טובה שבודאי אין שום תנועה טובה נאבדת לעולם. נמצא שפגם אלו הנופלים מחמת ריבוי המשפט והדין כנ"ל זה נמשך מבחי' קליפת עשו וכנ"ל. ולהיפך מי שירצה לסמוך רק על חסדו ויפרוק עול לגמרי ח"ו זה בחי' קליפת ישמעאל וכנ"ל. ועיקר השלימות זכה יעקב שכלל משפט וצדקה יחד בשלימו גדול כנ"ל ע"כ היתה מטתו שלימה בלי פסול כנ"ל:

אות לט

ומחמת שיצחק הי' עיקר מדתו בחי' משפט בחי' תורה ע"כהי' קשה לו ביותר למצוא זווגו שהוא בחי' תפלה כנ"ל. וע"כ לא נולד זווגו עד אחר העקידה שאז נמתק בורות יצחק כידוע כמ"ש ויהי אחרי הדברים האלה דהיינו אחר העקידה ויוגד לאברהם שנולדה בת זוגו של יצחק כשפרש"י שם היינו כנ"ל וע"כ נאמר לשון זה באברהם ויעקב כי יצחק דייקא הי' צריך להרבות ולהפציר בתפילה ביותר שזהו פי' ויעתר כמו שפרש"י שם כי מחמת שמדתו הי' בחי' משפט בחי' תורה בחי' תורה מפי הגבורה ניתנה ע"כ הי' צריך להכריח עצמו בכח גדול לתפילה והוכרח להרבות ולהפציר בתפילה כדי שיכלול המשפט בצדקה שהי' רחוק מזה לפי שורש מדתו וכנ"ל. וזוה ויעתר יצחק לה' לנוכח אשתו דייקא כי דייקא ע"י אשתו רבקה הצדקת שהיא בחי' אשה יראת ה' הי תתהלל שנולדה אחר העקידה אחר שכבר נמתק דינו קצת, על ידה דייקאויעתר יצחק כי עיקר תפילתו ע"י בחי' רבקה שהיא בח'י אשה יראת ה' וכנ"ל:

אות מ

וע"כ בית הראשון שהי' בזכות אברהם ובית השני שהי' בזכות יצחק נחרבו ע"י קליפת עשו וישמעאל כמובא. ובית שלישי האחרון שאנו מקוים שיהי' בזכות יעקב יתקיים לעולם. כי עיקר כלליות צדקה ומשפט שהם בחי'תורה ותפילה ביחד הוא בביהמ"ק כי משם תצא תורה כי הלוחות כלל התורה עומדים שם בביהמ"ק בבית ק"ק, ושם מקום התפלה כ"ש ביתי בית תפילה. ועיקר קיום הביהמ"ק הואכשנכללו צדקה ומשפט יחד כ"ש במשיח ושפט בצדק דלים וכמבואר לעיל מזה. וע"כ שני הבתים שהיו בזכות

אברהם ויצחק שאצלם לא נכללו בשלימות בחי' צדקה ומשפט ע"כ נחרבו וכנ"ל. אבל בית השלישי שיהי' בזכות יעקב שזכה לכלול בשלימות צדקה ומשפט ע"כ יתקיים לעולם. אבל אעפ"כ מובבא בספרי קודש שעיקר הגאולה האחרונה תהי' ע"י שיהי' נמתק גבורות יצחק לבחי' ישחק, כי זה עיקר התיקון שיעקב ואברהם ימתיקו גבורות יצחק בשלימות שעי"ז תהי' הגאולה האחרונה. וזה בחי' וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור וכו' שמתחיל תחילה מיעקב כי עיקר הגאולה תהי' על ידו, ויזכור גם זכות יצחק וגם זכות אברהם עד שאברהם ויעקב ימתיקו גבורות יצחק ויכללו הצדקה במשפט בשלימות שעי"ז תהי' הגאולה האחרונה ובנין הביהמ"ק כנ"ל. וזה שכתוב אצל יעקב וזכרתי וכו' וכן אצל אברהם כתוב ג"כ זכרון ואף את בירתי אברהם אזכור אבל אצל יצחק לא כתיב זכרון כי עיקר הזכרו לרחם על ישראל לגואלם מכל הצרות והגליות שהזכיר מקודם בפרשה, הוא רק ע"י אברהם ויעקב שהם ימתיקו גבורות יצחק שעי"ז יגאלם ברחמיו וחסדיו המרובים כי לעולם מדת החסד והצדקה מרובה מהמשפט והדין וכ"ש אוהב צדקה ומשפט חסד ה' מלאה הארץ וכתיב כי אני ה' עושה חסד משפט וצדקה בארץ נמצא שהזכיר צדקה וחסד כנגד מדת המשפט כי מדה טובה מרובה לעולם. וזה בחי' אברהם ויעקב שאוחזים ביצחק להמתיק הדין והמשפט שלו וע"כ עי"ז תהי' עיקר הגאולה ע"י שימתיקו גבורות יצחק ויהי' נעשה מיצחק ישחק כמובא. וזה בחי' סוד התקיעות המובא בזוה"ק ובכתבמי שאברהם ויעקב אוחזים ביצחק להמתיק דינו וכנ"ל. כי עיקרכל התיקונים נעשים בר"ה שאז הואעיקר בחי' צמיחת קרן משיח כמו שמתפללין אז הרבה על זה כ"ש וצמיחת קרן לדוד עבדך ועריכת נר לבן ישי משיחך ב"ב וכו':

אות מא

ומחמת שיצחק הי' צריך יותר להתגבר בריבוי התפילות בחי' ויעתר יצחק וכו' וכנ"ל ע"כ עיקר התפילה מרומז ביותר בבחי' יצחק כרומז בנשמת כ"ש בפי ישרים תתרומם ובשפתי צדיקים תתברך וכו' עד תתהלל שהר"ת הם יצחק רבקה כמובא כי שם צריכים ביותר להתגבר לכלול תורה ותפלה יחד שהם יצחק ורבקה וכנ"ל, וע"כ יצחק מרומז בר"ת ישרים צדיקים חסידים קדושים שהם בחי' כלל הצדיקים והיראים מקיימי התורה שעל שם זה נקראים בשם ישרים וצדיקים וכו' היינו בחי' תורה שזהו בחי' יצחק. אבל רבקה מרומזת בר"ת תתרומם תתברך תתקדש תתהלל שהם ר"ת רבקה, כי אלו התיבות תתרומם תתברך וכו' הם בחי' כלל התפילה בחי' רבקה בח'י אשה יראת ה' היא תתהלל וכנ"ל. וזה שמובא שיצחק ורבקה הם בגימ' תקט"ו כ"ש בילקוט הראובני לפי דרכו

היינו כי תפלה בגימ' תקט"ו שהוא יצחק ורבקה כנ"ל. כי שם עיקר התפילה להמתיק גבורות יצחק כנ"ל:

אות מב

וע"כ ארז"ל לעולם יהא אדם זהיר בתפילת המנחה וכו' וכן הזהירו ביותר שלא לאחר תפילת מנחה כ"ש לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה וכו' שדייקא סמוך למנחה הזהירו על זה ביותר כמובא בפוסקים. כי תפילת המנחה כנגד יצחק שתקן תפלת המנחה כשארז"ל כ"ש ויצא יצחק לשוח בשדה כשדרז"ל, ע"כ אז צריכין ליזהר ביותר להתפלל ושלא לאחרה לבטלה ח"ו. כי שם צריכין התגברות ביותר להתפלל מחמת שהוא בחי' גבורות יצחק בחי' משפט שעיקר המתקתו ע"י התפילה בחי' צדקה וכנ"ל. וע"כ אז כשיצא יצחק לשוח בשדה אז דייקא נזדמנה לו רבקה בתפילתו כ"ש שם בפרשה כי רבקה בחי' תפילה וכו' וכנ"ל:

אות מג

וע"כ כל מה שרואה האדם שהדינים שהם בחי' התגברות היצר מתגבר עליו ביותר הוא דייקא צריך להתגבר להרבות ולהפציר בתפלה ועתר יותר ויותר כדי להמתיק ולבטל תוקף הדינים וכו' וכנ"ל, וע"כ עיקר ההתבודדות שהוא בחי' שיחה בינו לבין קונו נאמר אצל יצחק ביותר כ"ש ויצא יצחק לשוח בשדה כי עיקר השיחה וההתבודדות הוא להמתיק בחי' משפט והדין של יצחק וכנ"ל:

אות מד

וע"כ רצה יצחק לברך את עשו כפי תוקף דינו ומשפטו אבל רבקה הצדקת שהיא בחי' תפילה כנ"ל המתיקה הדין ולמדה את יעקב שילך במרמה וגניבה לקבל הברכות מיצחק דייקא, כי ידעה שיש כח בתפלתה ובתפילת יעקב שיכול לכלול הצדקה במשפט שיקבל הברכות מיצחק דייקא. אבל מגודל הקיטרוג וההתגרות של עשו שהוא בחי' עקרב שאורב על ישראל תמיד בפרט בעת שרוצים לקבל הברכות שהם בחי' מציאה טובה שאזי אורב ומקטרג ביותר וכנ"ל, ע"כ הי' ההכרח שילך במרמה וסיבב הש"י שישלח יצחק את עשו לצוד ציד וכו' ובתוך כך קיבל דייקא יעקב את הברכות וכמובא בזוה"ק ובכתבי האריז"ל מזה וכו' ע"שד. וזה שאמר יצחק ליעקב מה זה מהרת למצוא בני, מהרת דייקא כי יצחק ראה והבין אז מרחוק שזה יעקב כמובן בפרשה שאמר גשה נא ואמושך וכו' ע"כ אמר לו מה זה מהרת למצוא מציאה טובה כזאת להאכילני ולקבל הברכות עי"ז, היינו כי אמר כי אני יודע שסוף כל סוף יגיעו כל הברכות אליך יעקב אך הייתי סבור שבתחילה צריכין ליתן הברכות לעשו כי הוא צריך למשול תחילה וכמו שאמר יעקב בעצמו יעבר נא אדוני לפני עבדו וכמובא ע"כ רציתי לברכו תחילה וע"כ

מה זה מהרת. מהרת דייקא למצוא בני כי לדעתי עדיין אין הברכות שהם בחי' מציאות טובות שלך. והשיב כי הקרה ה' אלקיך לפני ואיתא במדרש ר"י ור"ל ח"א אם לקורבנך המציא לך הקב"ה שנא' וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל וכו'. למאכלך עאכ"ו. וח"א אם לזווגך המציא לך דכתיב הקרה נא לפני היום וכתיב וירא והנה גמלים באים, למאכלך עאכ"ו. והוא פלא לכאורה כי לפום ריהטא הואק"ו פריכא כי בודאי להציל יצחק מדיון שחיטת העקידה וכן להזמין לו זווגו הוא הצלה יתירה מלהזמין לו מאכלו לפי שעה. אך ע"פ הנ"ל יובן המדרש היטב ויבא כמין חומר ויערב לנפשך מאד בעזה"י. כי דייקא זכות העקידה ומציאת זווגו הזכיר אז כשרצה לקבל הברכות כי אמר הלא בשביל קרבן העקידה שהוא להמתיק גבורותיוך הקרה ה' את האיל וכן להמציא זווגך רבקה שהיא בחי' תפילה שממתקת בחי' משפט וגבורה של יצחק עזר הש"י בדרך נפלא אע"פ שהי' קשה מאד למצוא זווגך מעוצם גבורותיך וכנ"ל, אעפ"כ חמל ה' והמציא אותה לך. והכל הי' בשבילי בשביל שיצאו ישראל ממני. ועכשיו למאכלך שאני רוצה להאכילך כדי לקבל הברכות כדי שיוכלו ישראל להתקיים בעולם ולהתפרנס בכל תוקף ואריכת מרירת גלותם עאכ"ו שיזמין הש"י לפני. נמצא שמקושר יפה מאדהמדרש הזה כי דייקא ע"י המתקת העקידה וע"י זווגו רבקה בחי' תפילה כנ"ל, עי"ז קיבל הברכות וכנ"ל (וז"ש בס' האב (אות ז') שאכילת הצדיקים גדול מקרבנות ומזווגן וכו'. והבן היטב):

מה וע"כ אמר יצחק אז הקול קול יעקב וכו'. שהבין אז עוצם כחו של יעקב שזכה לבחי' נעשה ונשמע בשלימות לכלול משפט וצדקה ביחד שהם בחי' תורה ותפלה שעי"ז זוכין לעזות בחי' קולות בחי' הן יתן בקולו קול עוז כ"ש שם. ע"כ אמר אז יצחק עתה ידעתי כי הקול קול יעקב חזק מאד שעי"ז יתגבר על הידים ידי עשו כמו שדרז"ל כי אני רואה ומבין שקולו הולך וחזק מאד מאחר שזכה להמתיק המשפט בצדקה עד שמצא להאכיליני ולקבל הברכות שזה נמשך מכלליות תורה ותפילה שעי"ז זוכין לעזות דקדושה בחי' קולות בחי' הקול קול יעקב וכנ"ל וזה בחי' הקול קול ב' קולות בחי' קול תורה וקול תפילה שנכללין יחד שעי"ז עיקר התגברות העזות דקדושה נגד העזות דס"א להתגבר על הידים ידי עשו שיונק מבחי' משפט כשאינו נכלל בשלימות בבחי' צדקה אבל ע"י הקול קול יעקב בחי' ב' קולות שנמשכין מתורה ותפילה שנכללין יחד, עי"ז מתגבר על הידים ידי עשו ומבטלין אותם וכנ"ל:

אות מו

וע"כ באמת הי' יעקב בפחד גדול כשאמרה לו אמו שיטעה את אביו לקבל הברכות וע"כ אמר לאמו אולי ימושני אבי והייתי בעיניו כמתעתע ועו'. כי היה מתירא מתוקף הגבורות של יצחק וע"כ אמר לאמו אולי ימושני אבי והייתי בעיניו כמתעתע וכו'. כי היה מתייירא מתוקף הגבורות של יצחק וע"כ אמר אולי ימושני אבי היינו שימשש וידקדק במשפט עמי אבי יצחק שהוא בחי' דין ומשפט. כי מחמת שארצה לקבל הברכות פתאום יתעורר משפטו עלי ח"ו לממש אותי ולדקדק בי ואזי ח"ו והבאתי על יקללה ולא ברכה כי כן דרך קיטרוג המשפט, שכל זמן שאדם נח ושקט ואינו מבקש למצוא מציאות טובות הרבה אזי אין מתעורר עליו הקיטרוג של המשפט כ"כ, אבל תיכף כשרוצה לחטוף גדולה ועשירות גדול וכיוצא מתעורר עלייו הקיטרוג ח"ו לומר נעיין במעשיו אם הוא ראוי לזה ואזי ח"ו יכול להתהפך עליו הגלגל להיפך, שזהו בחי' מה שארז"ל שעיון תפלה מזכיר עונותיו של האדם דהיינו כשמעיין בתפלתו שלא כראוי שאומר ראוי שהקב"ה יעשה בקשתי וכשפרש"י שם שאז מזכירין עונותיו אם ראוי לזה. וזהו בחי' כלל דברינו שכתבנו למעלה שעיקר רוב תפלתו תהי' רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו, להנצל מהאורב והמשטין בחי' מצר תצריני וכו' ואז יוכל לבקש רחמים גם על הכרחיות פרנסתו וכ' וכנ"ל. וזה שהתפחד יעקב אולי מושני אבי שהואבחי' משפט ודין שימשש וידקדק בי מחמת שבאתי לקבל הברכות ואזי והבאתי עלי קללה ולא ברכה שהוא בחי' נשיכת עקרב שבא פתאום שהוא ההיפך מהמציא' וכנ"ל. והשיבה לו אמו עלי קללתך בני אך לך קח לי וכו' היינו שאמרה לו רבקה שהיא מקבלת עלי' לבטל הפחד הזה. כי היא דייקא יודעת לבטל זאת כי רבקה היא בחי' תפלה בחי' המתקת דין ומשפט של יצחק כנ"ל וע"כ היא דייקא יכולה לבטל פחד זה וכ"ש במדרש שאמרה לו עלי ליכנוס ליצחק ולומר לו יעקב צדיק עשו רשע. היינו כנ"ל שאמרה שהיא בתפלתה יכולה להמתיק גבורות יצחק ולגלות לו שישראל הם צדיקים נגד עשו הרשע כי אם הם כמ ושהם עד'ין הם צדיקים כנגד רשעת העכו"ם שהם בני עשו. וזה מתגלה ע"י רבקה דייקא שהיא בחי'תפלה שממתיק הדין והמשפט כנ"ל שעי"ז יוכל יעקב לקבל הברכות כנ"ל:

אות מז

וזה בחי' הנסיון של אברהם ויצחק בשעת העקידה. כי ידוע קושיות העולם על גודל הרעש של נסיון העקידה כי לפי גודל צדקתו של אברהם אין זה נסיון גדול כ"כ לכאורה כי נדמה לנו שגם אנשים פשוטים יעמדו בנסיון זה שכשיאמר לו הש"י בפירוש לשחוט את בנו יחידו בודאי יקיים דבריו וישחטהו. אך עיקר הנסיון הי' מה שלא הרהר אחר מדותיו ית' וכמובא מזה וכמובן בדרז"ל ומובא בפרש"י ממה שאמר אח"כ אפרש שיחתי

לפניך אתמול אמרת לי להעלותו לעולה וכו'. מובן מזה ומשאר מקומות שזה הי' עיקר הנסיון שלו וכשרז"ל ע"פ ואני והנער נלכה עד כה ומובא בפרש"י אראה היכן הוא מה שאמר לי כה יהי' זרעך. אבל אברהם התחזק באמונה ולא הרהר אחר מדותיו ואמר אע"פ שאיני מבין דרכיו בוודאי כך המדה שא"א להבין דרכי ה' ואני מחויב לעשו"ת את שלי להוליך בני יחידי לשחיטה אעפ"כ אני מאמין שהש"י יקיים כל דבריו שהבטיחני כי דרכיו א"א להבין כלל כי הוא יכול לעשו"ת שני הפכים בנושא אחד וכמו ששמעתי ממנו ז"ל בזה הרבה.ו זה בחי' מה שכתוב ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה אשר יאמר היום בה ר ה' יראה כי כל האבות הקדושים הבינו וראו מרחוק שעיקר התכלית והתקוה יהי' רק בסוף האחרון כשיבא משיח וכשרז"ל ע"פ וגם את הגוי אשר יעבודו לרבות שיעבוד מלכיות וכן בכמה מקומות שכולם ראו גלות הזה המר האחרון הארוך כ"כ. אבל בעוצם גדולת השגתם ורוח קדשם לא יכלו לעמוד על הקץ האחרון שהוא קץ הפלאות שהוא סתום ונעלם מאד מעין כל וכשרז"ל ע"פ ויקרא יעקב לבניו וכ' שביקש לגלות להם קץ הגאולהונסתלקה הימנו שכינה וזהו בחי' מ"ש באברהם וירא את מקום מרחוק, שראה התקוה שהוא קדושת מקום הביהמ"ק שהוא בית חיינו שם כל תקותינו אבל ראה את המקום מרחוק כי אש,אל עמוד על הדבר מתי נשוב לזה המקום הקדוש אבל אעפ"כ ראה אותו בראיה יפה וברה שבודאי נזכה לזה המקום הקדוש סוף כל סוף רק הוא מרחוק (וכמבואר בדברינו בזה הרבה להוציא רמזים מזה כ"א לעצמו לענין גאולת נפשו בפרטיות ע"ש בה' שלוח הקן ה"ה). וזה בעצמו בחי' ואני והנער נלכה עד כה כי בחי' כה מרמז על דבר שרואין מרחוק מאד וכמו שפרש"י בפ' מטות משה נתבנא בכה וכל הנביאים נתנבאו בכה מוסף עליהם משה שנתנבא בזה הדבר. כי כל הנביאים נתנבאו באספקלריא שאינה מאירה שראו נבואתם מרחוק מאד אבל משה התנבא גם בזה הדבר שהוא בחי' שראה הנבואה בראי' יפה וברה, אבל גם משה התנבא בכה כי היו כמה נבואות שגם הוא הוכרח לראותן מרחוק מאד. וזה בחי' כהאמר ה' כחצות הלילה אני יוצא וכו'. כי סוד חצות לילה גם משה לא יכול לעמוד עליו בשלימות כ"ש רז"ל מכדי משה לא ידע חצות אימת ואמר כחצות, דוד ידע שאמר חצות לילה אקום להודות לך וכ'. היינו כי משה ידע שעיקר הוא הגאולה האחרונה שתיה' בזכות דוד והנלוים אליו שהם הצדיקים וכשרים העומדים בחצות לילה לקונן על חורבן ביהמ"ק שאז הש"י וכל הצדיקים שבגו"ע צייתין לקלייהו וכו' ועי"ז תהי' הגאולה בבחי' שישו אתה משוש כל המתאבלים עליה, וכשרז"ל כל המתאבל על ירושילים וכו'. אבל לא יכול לעמוד על הדבר מתי יהי' הקץ כי הוא סתום מאד כנ"ל וע"כ גם

בגאולה הראשונה רמז בדברי ושאמר כחצות הלילה אני יוצא, כי בכל דבריו ושליחותו הסתכל על הקץ האחרון שבשביל זה מיאן בשליחותו בתחילה וכו'. וע"כ רמז בדבריו ואמר כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים וכו' כי כל הגלויות מכונים בשם מצרים וכו' כשרז"ל וע"כ אמר כחצות כי הקץ האחרון סתום מאד רק דוד שהוא בעצמו משיח אמר צחות לילה אקום וכו'. וע"כ אמר משה אז כה אמר ה' כי נבואה זו של בחי' חצות שמרמז על קץ האחרון היא רחוקה מאד וא"א לעמוד על זה ע"כ אמר. בלשון כ"ה וכנ"ל. וזהו בעצמו בחי' ואני והנער נלכה עד כה הנאמר באברהם כי האמין שאע"פ שמולין בנו לשחיטה אעפ"כ בודא יתקיימו דבריו ית' שאמר כי ביצחק יקרא לך זרע אך הוא בבחי' כה שרצוק מאד וא"א להבין רק מרחוק רואין וכנ"ל. וע"כ אחר כך כשהציל הש"י את יצחק והעלה איל תחתיו אז הבין אברהם יותר שא"א להבין דרכיו ולעמוד על סוף דבריו בפרט בענין הקץ האחרון שכל ההבטחות שהבטיחו ליתן לו זרע ולהנחילם את הארץ הכל הי' בשביל הקץ הראחרון שרק אז יתקיימו בשלימות כל ההבטחות אבל א"א לעמוד על סוף הדבר בשום אופן רק אנו מחוייבים בכל יום לקיים דברי הש"י ומצותיו ולהאמין שעי"ז יתקרב הקץ ולחכות בכל יום שיבא ואעפ"כ אם לא יבא בואתו היום נחכה ביום אחר עד שסוף כל סוף יבא כ"ש אם יתמהמה חכה לו כי בא יבא לא יחאר. וזהו יקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה שאין לו פירוש לכאורה וכאשר נדחק רש"י בפירושו. אך עתה יתפרש כפשוטו שקרא המקום של הביהמ"ק שהוא עיקר התקוה כנ"ל י"י יראה היינו כי רק ה' יראה זה המקום להשרות בו שכינתו כי רק הוא ית' לבד יודע הסוף אבל אנו אסור לנו לחשוב בזה שום קץ כלל וכשרז"ל רק עלינו מוטל בכל יום ויום לעשו"ת את שלנו לסור מרע ולעשו"ת טוב בכל יום ויום שעי"ז מתקרבת הגואלה, וכשרז,ל ששאל את אליהו אימתי יבא מר א,ל היום היסו אם בקולו תשמעו, ואם כבר היו כמה צדיקים וכשרים שעבדו אותו ית' בכל יום ויום ואעפ"כ עדיין לא בא, הוא מחמת הקלקול של אחרים שמעכבין ביאתו אבל אעפ"כ כל אחד כפי עבודתו הוא מקרב הגאולה באותו היום וסוף כל סוף יתקבצו התנוצצות הגאולה שעוררו הדצקיים והכשרים בכל יטום ויום ועי"ז תבא הגאולה וכ"ש רבינו ז"ל על מארבב"ח כד חם גגיבה אתהפיך בסי' ב' ע"ש. וזהו אשר יאמר היום בהר ה' יראה וכמו שפרש"י שקאי על כל יום ויום של כל הדורות הבאים הקוראים מקרא הזה וכו' ע"ש היינו בחי' היום אם בקולו תשמעו הנ,ל, שבכל יום מתקרבת הגאולה כפי העבודה של כל אחד ואחד שעובד את הש"י וכמו שאנו מברכין בכל יום מצמיח קרן ישועה. וזהו אשר יאמר היום היינו בכל יום ויום של כל אדם שבכל דור ודור היום ה' יראה לעמו במקום הזה כמ ושפרש"י

שם כי בכל יום מתנוצצת הגאולה וה' נראה במקום הזה וכנ"ל. אך אעפ"כ לעמוד על סוף הדבר מתי תהי' הגאולה השלימה בקץ האחרון, ע"ז אמר ה' יראה וכנ"ל. וע' מ"ש בסי' רע"ב על פ' זההיום אם בקולו תשמעו שזה עיקר העצה לעבודת הש"י לחשוב בכל יום ויום שאין לו רק זה היום בלבד וכו' ע"ש והוא שייך לענין הנ"ל כי הכל אחד. כי אסור לדחוק את השעה וצריכין שלא לחשוב רק אותו היום בבחי' זה היום עשה ה' וכו' ועי"ז יזכה לעבודת הש"י וכמו כן יזכה שממנו לא יהי' עיכוב משיח כ"כ וכפי עבודת ישראל המקיימים זאת ועובדים את ה' בכל יום כמו כן מתנוצץ צמיחת קרן ישועה בכל יום וכנ"ל עד שסוף כל סוף יתקבצו כל עבודתם יחד ותבא הגאולה בשלימות. וכ"א כפי חלקו בהתקרבות משיח כן יזכה אז להתענג על ה' ולשבוע מטובו הגדול שישפיע עלינו אז:

אות מח

וזהו חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך, בחי' צדקה ומשפט הנ"ל שבמשפט עושה צדקה שזה יהי' בשלימות כשיבא משיח שיזכה לזה כנ"ל שעי"זתהי' הגאולה השלימה וכנ"ל וזה זוכין ע"י קימת חצות שעי"ז תבא קץ הגאולה כנ"ל. וזהו חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך שבחצות לילה כשקמים שעי"ז מקרבין הגאולה כשרז"ל וכנ"ל אז צריכן להודות לו ית' על משפטי צדקתו ית' מה שהוא ית' במשפט עושה צדקה שעי"ז עיקר ההתחזקות לקוות ולחכות לישועה ולגאולה שלימה בכלליות ובפרטיות בכל עת וכנ"ל:

אות מט

שייך לעיל לאות מ"ם: לענין מ"ש שם שלעולם מדה טובה מרובה וכו'. וזהו שארז"ל ואעשך לגוי גדול זה שאמורימאלהי אברהם וכו' יכול יהיו חותמין בכולם ת"ל והיה ברכה בך חותמין וכו' היינו כנ"ל כי עיקר חתימת וגמר הברכה של השלשה אבות אברהם יצחק ויעקב שהם בחי' צדקה ומשפט וכלליות צדקה ומשפט יחד כנ"ל, עיקר חתימת הברכה הוא רק מגן אברהם כי אברהם בחי' צדקה וחסד שבו עיקר חתימת וגמר הברכה כי מדה טובה מרובה לעולם וכנ"ל:

נון) וזה בחי' חנוכה שהוא בחי' חנוכת הבימה"ק כי עיקר קודשת הביהמ"ק הוא כי שם הוא מקום התורה והתפילה כ"ש כי מציון תצא תורה כי שם עומד הארון עם הלוחות בבית ק"ק ושם מקום התפילה כ"ש כי ביתי בית תפילה כי דרך שם עולין כל התפילות כ"ש והתפללו אליך דרך ארצם והבית אשר בניתי לשמך וכו'. והעיקר הואכי שם השראת שכינתו ית' ושם התורה הוא בחי' תורת ה' ממש כי שם עומדים הלוחות שניתנו מידו ית' ליד משה שהם מעשה אלהים כ"ש והלחות מעשה אלהים המה כתובים

באצבע אלהים בחי' תורת ה' ממש וכן תפלת ה' ממש הוא שם בביהמ"ק כ"ש ושמחתים בבית תפילתי שמזה למדו רז"ל שהש"י מתפלל כי תפילתם לא נאמר אלא תפילתי וכו' וכמבואר בברכות. כי כל קיומינו וחיותנו הוא רק ע"י תורת ה' ותפילת ה' ממש והעיקר ע"י תפילת ה' שהוא בחי' מה שהואית' מתפלל בעצמו ברחמיו הפשוטים לעורר רחמיו הרבים והגדולים (כמבואר בהתו' עזי וזמרת יה בסי' ק"ה ענין זה ע"ש). ועכשיו שהביהמ"ק חרב בעונותינו לא הי' אפשר לנו להתקיים לולא הצדקיים הגדולים שיש להם כח לעורר בחי' תפלת ה' בכל יסו שמשם נמשכין חסדים חדשים בכל יום בבחי' חדשים לבקרים וכו'. שנמשכין ע"י עוצם החסדים שהמשיכו בר"ה שהוא בריאת העולם וכו' וכמבואר לעיל באות ג'. שאלו החסדים נמשכו מר"ה עד יו"כ להמתיק הדינים עד שביו"כ מתרצה הש"י וסולח ומוחל עונות ישראל בכל שנה. ומשם נמשכין החסדים חדשים בכל יום ויום שבלא זה לא הי' קיסחו להעולם עתה אחר החורבן כמ ושצעק ירמי' בקינתו ואומר אבד נצחי ותוחלתי מה' זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל חסדי ה' כי לא תמנו וכו'. וכל אלו החסדים נמשכין ע"י הצדיקים הנ"ל שזוכין לתפלת ה' וכנ"ל:

אות נא

וזהו בחי' תוקף הנס של חנוכה. כי מלכות הרשעה רצו להשכיח תורתך וכו' ולהחריב הביהמ"ק קודם זמנו כי רצו לעקור קדושת ישראל לגמרי ח"ו שעי"ז הי' חוזר העולם לתהו ובהו כי אין קיום להעולם בלא התורה. כי הס"א בחי' מלכות הרשעה ראו והבינו שזה הבית השני לא יתקיים וסופו ליחרב כי גם אז בבנינו הי' ידם תקיפה על ישראל. ע"כ רצו להחריבו תיכף כדי להגביר החשך מאד להחשיך ח"ו עיני ישראל שיהיו מתייאשין מן הגאולה השלימה לגמרי. כי עיקר בריאת העולם הי' רק בשביל ישראל ובשביל התורה ובשביל הביהמ"ק כ"ש בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ וארז"ל בשביל ראשית שהם ישראל והתורה וביהמ"ק שנקראים ראשית וכו'. אך והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום שהם בחי' ד' מלכיות כשדרז"ל. ומבואר בדבריהם ז"ל שמלכות יון הרשעה הם בחי' חשך ומלכות אדום שהוא הגלות של עכשיו הוא בחי' תהום, נמצא שמלכות יון הרשעה שמשלה אז הם בחי' וחשך על פני תהום שהם החשך שמכסה על פני תהום שהוא הגלות הזה שנמשל לתהום. וכשנופלים באור יום לתהום ג"כ מר מאד וקשה לעלות. מכ,ש כשמתגבר עוד החשל על פני התהום. וזה הי' כוונת מלכות יון הרשעה אז שהם בחי'וחשך שעל פני תהום, שרצו להגביר החשך מאד לסמיך הגליות יחד שיחרב הבית מיד כדי שיתגבר החשך על פני התהוסכדי שלא יוכלו ישראל לעלות ולצאת ח"ו. והש"י ברחמיו המרובים נתן בלב הצדיקי אמת מתתיהו ובניו

ללחום מלחמות ה'. ועיקר כחם הי' ע"י עזות דקדושה שהמשיכו מבחי' תפלת ה' ממש כמובא שיהודה בנו של מתתיהו ה'י נקרא ידוה מ'כ'ב'א'י' שהיה צועק במלחמה מי כמוך באלים ה'. כי עיקר השבח של מי כמוך וכו' הוא מה שהש,י מגביר החסדים על הגבורות לעזור לישראל שהו עיקר גבורות גבורות כוכמו שנסמך לזה כי כמכה נאדר בקודש נורא תהלות עושה פלא. נורא תהלות זה בחי'תפלתו ית' כי הוא ית' נורא תפלות כי תפלותיו הם נוראות מאד שעי"ז הוא עושה פלא להציל את ישראל. וע"כ זכו כשנצחם שהי' להם נס גדול כזה בנרות המנורה דייקא שעל זה קבעו לנו להדליק נר חנוכה, להורות שעדיין ה' עמנו ומאיר לנו אור גדול בתוך תוקף החשך של מלכות הרשעה בבחי' אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי כי אשרב בחשך ה' אור לי. ועי"ז עקר הש, ימחשבתם הרעה ונתהפך לנו לטובה מהיפך אל היפך. כי לא די שלא הגבירו החשך שעל פני תהום ח" וכנ"ל אף גם נתהפך שתיקנו לנו הצדיקים הנ"ל תיקון גדול ונפלא לדורות שהמשיכו לנו מצוה חדשה קדושה ונוראה כזאת לדורות. עד שגם אנחנו עתה בתוקף אריכת הגלות הזה שהוא בחי' תהום ממש זוכין להדליק נר חנוכה שהוא בחי' אור נפלא ונורא מאד שמאיר לנו בתוך חשכת אפילת התהום שעי"ז יש לנו תקוה שלא להתייאש מן הרחמים כי עדיין הוא ית' מאיר לנו ברחמיו בבחי' כי אשב בחשך ה' אור לי כנ"ל. כי אור נר חנוכה נמשך ממקום גבוה מאד כמובא בכוונת היינו מבחי' תורת ה' ותפילת ה' ממש. ועיקר נפלאות מעלת נר חנוכה הוא שנמשך ממקום גבוה מאד מבחי' תורת ה' ותפילת ה' עד שיש לו כח להאיר למטה למטה בתוך חשכת אפילת התהום ממש כי כל מה שהאור גבוה יותר יכול להאיר למטה למטה יותר כמבואר מב"א:

אות נב

כי הבית השני ה'י' בזכות יצחק כמובא שהוא בחי' תוקף הגבורות וע"כ לא הי' גאולה שלימה כשרז,ל כי הי' חסר ה' דברים והיו משועבדים תחת מלכי העכו"ם אך אעפ"כ הי' לנו טובה גדולה ונוראה ולולא הבית השני לא הי' אפשר לנו להתקיים בגלות הארוך הזה מעוצם החשך שעל פני התהום שיניקתו מבחי' גבורות יצחק מבחי' ותכהן עיניו מראות שצריכין להמתיקם בחסדים גדולים הנמשכין מתפילת ה' וכנ"ל וע"כ סיבב הש"י ברחמיו שאז בימי בית שני דייקא שהוא כנגד יצחק שאז רצה להתגבר החשך וכו' שהואבחי' מלכות יון הרשעה שמשלה אז שאז דייקא נקבע לנו ימי החנוכה הקדושים שבהם מדליקין נר חנוכה הקדוש שהוא בחי' אור גדול שנקבע לנו להאיר לדורות גם בתוך הגלות הזה שהוא בחי' תהום וכנ"ל:

אות נג

וע"כ הם ח' ימי חנוכה כנגד בחי' תורה ותפילה שכ"א כלול מד' ד' שהם בח"י י"צ"ח"ק' ור"ב"ק"ה'. כי יצחק ד' אותיותיו הם בחי' ישרים צדיקים חסידים קדושים שהם כלל התורה. ורבקה בחי' תתרומם וכו' עד תתהלל שהם בחי' ד' חלקי התפילה. כי התפילה כלול מד' דהיינו ד' חלקי התפילה כנגד ד' עולמות אבי"ע. כי קרבנות וכו' כנגד עשי'. ופסוקי דזמרה כנגד יצירה. וכו' כמבואר בכונות. וכן התורה כלול מד' כשרז"ל כיצד סדר משנה וכו' נמצא ד'פעמים ביד כ"א וכמובא בהתורה מישרא וכו' (סי ל'). נמצא שהתורה ותפלה הם ח' בחי' שהם בחי' ד' אותיות של יצחק ורבקה וכנז"ל. וכנגד זה הם ח' ימי חנוכה שבהם מאיר אור גדול שעיקרו נמשך מתורה ותפלה היינו מתורת ה' ותפלת ה' שעי"ז נמתק כל הדיימס שבעולם בכל דור ודור בכל שנה ושנה שמשם הי' תוקף הנס של חנוכה. והארת הנס הזה נמשך עלינו בכל שנה ושנה שעי"ז אנו מתקיימים בגלות הארוך הזה. וע"כ נקרא חנוכה בחי' חנוכת הבית כי ע"י תוקף הנסים האלה אנו מאמינים שעדיין הש"י עמנו ומאיר לנו בתוקף חשכת גלותינו ועי"ז אין אנו מתייאשין מן הרחמים שעי"ז נזכה לגאולה שלימה. כי עי"ז נמשך בחי' חנוכת הבית בכל שנה כמ ושאנו אומרים מזמור שיר חנוכת הבית בכל יום כי בכל יום נצמח צמיחת קרן ישועה עד שסוף כל סוף יתקבצו כל הישועות שנתעוררו ונצמחו ע"י תפילת ישראל ועי"ז תבא הגאולה השלימה בבחי' כד חם גביה איתהפיך וכו' כמבואר לעיל:

אות נד

וכל זה צריך כ"א להבין מזה רמזים לעצמו שדייקא בתוקף חשכת גלותו שהואבבחי' תהום ממש בגשמיות ורוחניות בחי' תהום אל תהום קורא כשפרש"י צרה קוראת לחברתה ר"ל, גם שם הש"י מאיר בחסדו ע"י הצדיקים שממשיכין בחי' תפלת ה' שמשם החסדים שאינם כלים לעולם כנ"ל. אך כל אחד צריך להתחזק להאמין בזה ולהשתדל בכל מה שיוכל לצעוק ולהתפלל לה'. והעיקר שיעורר תפילת ה' בעצמו שיבקש מהש"י שיתפלל בעצמו עבורו וכנ"ל. כי כל מה שיש יותר איזה בחי' אתערותא דלתתא שאיש הישראלי מתפלל מלמטה, מתעורר ביותר כביכול כח תפילתו ית' כידוע. כי זה עיקר כל כל כוונות התורה והמצות וכל כונות התפילה, שעיקר הכונה שע"י אתערותא דלתתא יתער לעילא כידוע. היינו כשאנו לומדין תורה או מקיימין איזה מצוה עי"ז מעוררין אותו ית' לקיים אותה התורה והמצוה. וכן כשאנו מתפללין לפניו ית' אז יהוא ית' בעצמו מתפלל. כי כל א' מישראל הוא חלק אלוה ממש וכפי חלקו ושרשו באלהותו ית' כן יש לו כח לעורר מלמעלה. אך בוודאי יש חילוקים רבים כי אלקותו ית' מלא כל העולם מרום כל דרגין עד סוף כל דרגין עד תכלית דיוטא התחתונה ואפי' בעשר

כתרין דמסאבותא וכו' כמובא בדבריו ז"ל כ"פ (ובפרט בהתו' מי האיש החפץ חיים) רק שכל מה שהמדריגה יותר נמוכה שם אלקותו בצמצומים יותר ומלובש בלבושים יותר ווכ'. וע"כ יש חילוקים ומדריגות רבות בין אדם לחבירו ובאדם עצמו שצריך לעלות מדרגאלדרגא כמבואר בהתו' הזאת חוב"ח שאנו עוסקים בה. שאצל כ"א כפ ימדריגתו יש בחי' נגלה ונסתר בחי' נעשה ונשמע שהם בחי' תורת ה' ותורתו שהם בחי' תורה ותפלה וכו' כ"ש. היינו שיש א' שנמוך מאד שאינו יכול לעורר בתורתו ותפלתו אלא חיות אלקות המלובש בלבושים רבים וצמצומים גדולים שמחי' איזה מדריגה מעולם העשי' וכן מדרגא לדרגא. וע"כ עיקר התקוה הוא ע"י הצדיקים הגדולים שזוכין לתורת ה' ותפלת ה' ממש שמאירין בנו בגם בתכלית שפלות דיוטא התחתונה, משם נדבק עצמינו ברצון חזק לתפלת ה' ממש כי הרצון חפשי לעולם כמבואר לעיל מזה שבגודל כח הצדיקים נוכל להתגבר ברצון חזק שהוא בחי' נשמע בחי'תפלה וכו' להמשיך לעצמו רחמים וחסדים מתפלת ה' ממש שממנו נמשכין חסדים חדשים בכל יום שאינם כלים לעולם:

אות נה

וזה בחי' כלל כונות האריז"ל שכלל הכונות לתקן הד' עולמות הבי"ע בעובדא ובמלולא. כי בתחלה צריכן לתקנם בעובדא ע"י יפנה ויטול ידיו שעי"ז דוחין הפסולת ומטהרין עולם העשי'. וע"י ציצית מתקנים עולם היצירה. וע"י תפילין ש"י מתקנים עולם היצירה. וע"י תפילין ש"י מתקנים עולם הבריאה. וע"י תש"ר עולם האצילות וכל זה בעובדא. ואח"כ במילולא עי ברכת השחר וקרבנות וכו' מתקנים במלולא עולם העשי'. וע"י פסוקי דזמרה עולם היצירה. וע"י ק"ש וברכותיה עום הבריאה וע"י תפלת י"ח עולם האצילות. היינו כי עובדא ומלולא הם בחי' נעשה ונשמע כי נעשה בחי' עובדא בחי' תורה. ומלולא בחי' נשמע בחי' תפלה שהוא בדיבור דייקא. וצריכין לעלות מדרגא לדרגא עד אצילות ושם צריכין לכלול בא"ס עד שתהי' התפלה בחי' תפלת ה' ממש. וזה בחי' מה שמבקשין קודם התפלה ה' שפתי תפתח וכו'. היינו שאיני יודע מה לדבר כלל ואיך להמשיך החסדים לבטל הדין רק ה' שפתי תפתח והוא בעצמו כביכול ידבר בי כל דברי התפלה בבחי' רוח ה' דיבר בי היינו שאהי' נכלל בך עד שתהי' תפלתי בחי'תפלת ה' ממש. וזהו ופי יגיד תהלתך בחי' הוא תהלתך והוא אלקיך שזה עיקר שלימות התפלה שתהי' התפלה נכלל באחדותו ית' כמבואר במ"א היינו בחי' תפלת ה' כנ"ל. וזה בח'י מעלת תפלה בציבור שאז אין תפלתו נמאסת בבחי' הן אל כביר לא ימאס כי אכל בי עשרה שכינתא שריא. ועיקר התיקון ע"י החזן והש"ץ כשהוא הגון כראוי כי הש"ץ צריך

שיהי' המובחר שבצבור שיוכל ללקט כל הנקודות טובות שיש בכל א' מהציבור ולכלול עמהם בו ית' עד שיעורר תפלת ה' ממש שזהו בחי' חזרת התפלה בציבור שאז אומרים קדושה. כי ע"י חזרת התפלה עי"ז מקבץ הש"ץ כל תפלות הציבור וכוללם יחד ועולה עמהם ונכלל בתפלת ה' ששם תכלית הקדושה העליונה על כל הקדושו"ת שזהו בחי' ג' קדושו"ת גדוש קדוש קדוש, בחי' קדושת התורה בחי' נעשה, ובחי' קדושת התפלה בחי' נשמע, וקדוש הג' הוא בחי' כלליות קד'ושתם יחד כי העיקר לכלול קדושת הנמשע בקדושת הנעשה וכנ"ל, וזהו בחי' מלא כל הארץ כבודו, כבוד זה בחי' מלך הכבוד בחי' משפט בחי' מלך במשפט יעמיד ארץ כי עיקר כבוד המלך שעושה משפט, היינו כי כל זה הוא עדיין בחי' משפט שהוא בחי' תורה וכו' כנ"ל כי גם בבחי' תורה ה' כלול כל הבחי' הנ"ל וכנ"ל, ואזי האופנים וחיות הקודש ברעש גדול מתנשאים לעומת שרפים ואומרים ברוך כבוד ה' ממקומו שזהו בחי' איה מקום כבודו כמו שאומרים בקדושת כתר בשבת. היינו שאומרים שאין זה עיקר שבח וכבוד הש"י שכבודו שהוא בחי' משפט מלא כל העולם כי עי"ז לא הי' מתקיים העולם כנ"ל רק באמת אין יודעין כלל איה מקום כבודו כי דרכי משפטו א"א להשיג כי המשפט כלול בצדקה שנמשך מתפלת ה' כנ"ל שזה א"א להשיג כלל. ע"כ עיקר שבחו ית' ברוך כבוד ה'ממקומו ששם רחמים גדולים מאד שאין לשער בחי' ממקומו הוא יפן ברחמים וכו'. וע"כ אומרים המלאכים זאת ברעש גדול כי מזדעזעים מאד מאימת גדולתו ית' מחמת שמבינים מרחוק עוצם פלאות חסדיו עד אין קץ שהם עיקר גדולתו ית' כנ"ל שא"א להם להשיג כלל כ"א הצדקיים הגדולים שהיו בזה העולם וכו' וכנ"ל. ומי שאינו יכול להתפלל עם הציבור עיקר תקנתו לקשר עצמו לצדיקים שבדור הנ"ל שזכו לתפלת ה' ממש שכל עיקר תיקון התפחילה על ידם כי גם הש"ץ אין לו כח לכל הנ"ל אפ י' אם הוא איש כשר והגון באמת כ"א בכח הצדיקים שצריך להתקשר אליהם ביותר כדי שיוכל להעלות כל תפילת הציבור לבחי' תפילת ה' כנ"ל:

נו ואחר חזרת התפילה אז אומרים י"ג מדות של רחמים ויעבור ה' על פניו ויקרא ה' ה' שזהו עיקר בחי' תפילת ה' כנ"ל שזוכין לעורר ע"י תפילת כל ישראל כנ"ל ואז נופלים על פניהם, ומבואר בכונות שמפילין עצמן בכונה משמים לארץ כדי להעלות ניצוצות מעמקי הקליפות בשביל היחוד, היינו בחי' ירידה תכליצת העלי' המבואר בתורה הנ"ל ומובא לעיל כי א"א לכלול שם כ"א ע"י ירידה תכלית העלי' המבואר בתורה הנ"לומובא לעיל כי א"א לכלול שם כ"א ע"י ירידה מקודם שהיא תכלית העלי' שכשעומדין בנסיון בתכלית הירידה להתחזק גם שם ולהאמין כי רחמיו לא כלים וכנ"ל, אזי זוכים לתכלית

העלי' בכח הצדיקים לכלול בבחי' תפלת ה' ממש ששם נתהפך הכל לטובה כי שם נמחלין כל העוונות ונתהפכין לזכיות בבחי' ביום ההוא יבוקש עון ישראל ואיננו וכו' כמבואר שם בהתו' הנ"ל:

אות נז

ואחר התפילה אומרים אשרי ובא לציון וכו' שאז חוזרים מאצילות לבריאה. ואח"כ ע"י תפילה לדוד ושיר של יום חוזרים מבריאה ליצירה. ואח"כ ע"י אין כאלהינו וקטרת חוזרים מיצירה לעשי'. והכל כדי להמשיך השפע טובה מעולם לעולם עד עולם הגשמי הזה כמבואר כל זה בכונות. היינו כי זה עיקר התיקון להמשיך החסדים מתכלית המעלה מבחי' תפילת ה' ממש עד שיהיו נמתקין כל המשפים והדינים שלמטה עד שיהי' נמשך השפע טובה לברכה לזה העולם הגשמי שזהו עיקר כלליות הנשמע בהנעשה היינו שבחי' החסדים מתפילת ה' יאירו עד למטה למטה בתכלית המדריגה התחתונה של עולם העשי' עד שיתקרבו הכל להש"י וכנ"ל. ויהי' נמשך עלינו כל טוב בגשמינות ורוחניות. וכנ"ל, שכל מה שנמתק הדין ביותר נתבטל כח היצה"ר וזוכין לשוב להש"י ונמשך כל טוב לישראל אמן:

אות נח

וע"כ בתחילת התפילה מתחילין מפ' העקידה כי עיקר כלל התפילה הועא להמתיק גבורת יצחק שזה נעשה ע"י העקידה. כי על כן כל ד' חלקי התורה וד' חלקי התפלה מרומזים ביצחק ורבקה בבחי' בפי ישרים תתרומם וכו' כנ"ל מחמת ששם עיקר נפלאות פעולת התפלה וכנ"ל, ועיקר המתקת גבורת יצחק הי' ע"י העקידה ע"כ מתחילין בכל יום סדר התפלה מפ' העקידה וכנ"ל. כי כבר מבואר שכל התחדשו"ת החסדים שבכל יום ממשיכין בכח הצדיקים מר"ה וכו' וכנ"ל, ובר"ה עיקר המשכת החסדים החדשים,להמתיק הדינים הוא ע"י העקידה וע"כ בר"ה ביום א' ויום ב' שהם כיומא אריכתא קורין בהם לידת יצחק בחי' פחד יצחק והמתקתו ע"י העקידה ואומרים בב' הימים ועקידת יצחק לזרעו היום ברחמים תזכור, ותוקעין בשופר להזכיר עקידת יצחק כי עי"ז עיקר המתקת הדינים ע"י שממשיכין חסדים חדשים על ידי שמעוררין תפלת ה' וכנ"ל. ואז בר"ה נמשך בחי' קבלת הברכות שמקבל יעקב בחכמה מיצחק ע"י ששולחין את עשו בכונה וכו' כמובן בכונות ובזוה"ק שזה נעשה בר"ה וכנ"ל. וכל עיקרו נמשך ע"י העקידה וכנ"ל:

אות נט

וזה שמברכין בכל יום הגומל חסדים טובים לעמו ישראל כי בכל יום נמשכין חסדים חדשים בבחי' חדשים לבקרים וכו' שעי"ז כל קיומינו וכו' וכנ"ל. ועתה מה יפה אף

נעים מה שסידרו לנו חז"ל ברוח קדשם להתפלל אח"כ יה"ר מלפניך שתצילני וכו' מעזי פנים ועזות פנים. כי ע"י החסדים הנ"ל שעיקרם נמשכין מבחי' תפלת ה' כנ"ל עי"ז נמשך בחי' עזות דקדוש שעי"ז נכנע ונופלת עזות דס"א של העזי פנים. וע"כ אז דייקא מתפללין כל זה להכניע ולבטל עזות דס"א של העזי פנים ע"י החסדים הנ"ל וכנ"ל:

סמך) וע"כ אחר הקמת המשכן נצטוו בראשונה מיד על מצות הדלקת נרות המנורה כ"ש בתחילת פ' ואתה תצוה וכו' ויקחו אליך שמן זית זך וכו' שנסמך מיד אחר פ' תרומה שמדבר מעשיית המשכן וכון פ' בהעלותך את הנרות. כי עיקר מעשה המשכן הי' לתקן חטא העגל שהוא פגם האמונה שאז אבדו ישראל הכתרים הנ"ל של נעשה ונשמע, שבשלימות לא יחזרו לנו עד ביאת הגואל כשרז"ל. אבל אעפ"כ התחיל משה רבינו לתקן מיד ולהחזיר לנו הארת קדושתם בכל פעם וזה הי' ע,י הקמת המשכן שהוא תיקון חטא הנ"ל. כי המשכן הוא בחי' קדושת הביהמ"ק ששם מאירין בחי' ב' הכתרים הנ"ל שהם תורה ותפלה בחי' נעשה ונשמע כנ"ל. וע"כ התחיל מיד מהדלקת נרות המנורה כי זה עיקר בחי' מצות הדלקת נרות המנורה בכל יום. כי זה ידוע שאור יום בחי' חסד, וחשכת לילה בחי' גבורות ודינים. ובכל יום עוסקין בהמשכת החסדים ע"י סדר התפלה בשחרית ומנחה כנ"ל וע"י כל עסק התורה והמצות שמקיימין בכל יום. ובפרט בזמן שהמשכן או הביהמ"ק הי' קיים שאז עסקו בעבודה בכל יום בכל סדר המערכה מתמיד של שחר עד תמיד של בין הערבים וכו' שע"י כל זה המשיכו חסדים חדשים בכל יום להמתיק הדינים וכנ"ל. וכשמגיע סמוך לערב כד לילא פריש גדפהא על עלמא אז צוה לנו ברחמיו ית' להדליק נרות המנורה ע"י שמן משחת קודש. כי אור נרות המנורה הקדושה נמשך מאור התורה והתפלה שהוא בחי' כלל העבודה של המשכן וביהמ"ק שעסקו ביום בבחי' כי נר מצוה ותורה אור. היינו כי אור נרות המנורה נמשך מבחי' אור התורה שדולק ומאיר ע"י התפלה שהיא בחי' רצון ודביקות שהוא בחי' השמן זך של המנורה כי שמן בחי' רצון כ"ש יהי' רצוי אחיו וטובל בשמן רגלו וכמובן בהתו' ראיתי מנורת זהב וגולה על ראשה, שמפרש שם שהוא התפלה שהוא בחי' המעיין של השמן הטוב ע"ש. ומשם מאירים נרות המנורה היינו מבחי' התורה אור שהוא בחי' משפט בחי' נעשה שנמתק ע"י בחי' נשמע בחי' צדקה בחי' תפלה שזה כלל העבודה שבכל יום לכלול הנשמע בהנעשה להמתיק המשפט בצדקה ע"י כלליות התפלה בהתורה וכנ"ל ומשם ממשיכין ומדליקין אור המנורה בכל יסו וכנ"ל, להמתיק לעת ערב חשכת הלילה שלא יתגברו המשפטים והדינים בלילה ח"ו רק לילה כיום יאיר ע"י נרות המנורה שדולקין ומאירין בכל הלילה שזהו בחי' ומשפטיך אור יצא בחי' והוציא כאור צדקך

ומשפטיך כצהרים. וכל זההי' נעשה בכל יסו ע" יהדלקת המנורה בביהמ":ק ובמשכן. ועכשיו שנחרב הביהמ"ק בעונותינו והיוונים אז רצו להתגבר להגביר החשך שעל פני תהום לגמרי. חמל עלינו הש"י שהמשיכו לנו הצדיקי אמת אור נר חנוכה הק' שהוא בחי' הדלקת נרות המנורה שאנו ממשיכין אור הנ"ל שהוא בחי' אור תורה ותפלה ע"י מצות נר חנוכה שמדליק כ"א בביתו וכנ"ל. וע"כ קורין פ' חנוכה המזבח ופ' בהעלותך בחנוכה וכנ"ל:

אות סא

וזה בחי' חנוכה ואיתא בכונות שהוא אותיות חנ"ה כ"ו בחי' ותתפלל חנה על ה' כי ותתפלל חנה על ה' זה בחי' תפילת ה' ממש שהוא בחי' על ה' כמובן בכתבי האר"י שזהו סוד ב' השמות שבי"ג מדות שהם ה', ה' שמבואר בזוה"ק קדמאה שלים, בתראה שלים יתיר (וכמובא בדברינו בזה במ"א ע"ש). היינו שהש"י כביכול התפלל בעצמו בשם הראשון שהוא בחי' רחמים פשוטים להמשיך רחמים משם הב' שהוא שלים יתיר שהוא בחי' רחמים גדולים רחמים רבים. וזה השם הב' הוא בחי' על ה' ולשם הגיעה חנה בתפלתה בחי' ותתפלל חנה על ה'.וזהו בחי' תפלת ה' וכנ"ל ומשם מדליקין נא חנוכה. וע"כ מרומז בחנוכה חנה כ"ו שמרמז עלכל זה וכנ"ל. כי ע"י תפלת חנה הנ"ל בחי' תפלת ה' הנ"ל נולד שמואל שמשח את דוד שהוא בחי' משיח שכל התיקון יהי' על ידו כי הוא ישיג בשלימות בחי' תורת ה' ותפלת ה' ממשם שוהא בחי' משפט וצדקה וכו' וכנ"ל שמשם כל האור של המנורה הקדושהשהוא אור נר חנוכה בבחי' ערכתי נר למשיחי, שהוא בחי' האור האמת המאיר לנו עתה בתוך עמקות התהום וכנ"ל. וכמ"ש בפ' בראשית המובא לעיל (באות נ"א) שמדבר שם מהד ' מלכיות שהם בחי' תהו ובהו וחשך על פני תהום וכנ"ל. אך ורוחו אלקים דארוחו של משיח, מרחפת על פני המים שעי"ז עיקר התיקון והתקוה. ועי"ז ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור כי כל האורות הקדושים שהם בחי' אור המנורה שהוא בחי' אור נר חנוכה נמשך משם וכנ"ל. ומחמת שחנה היתה צריכה אז להמשיך נשמת שמואל שעל ידו נמשח דוד שהוא בח"י משיח ע"כ עלתה בתפילתה לבחי' תפלת ה' שהוא בחי' אורו של משיח שיזכה לזה בשלימות כנ"ל:

אות סב

וע"כ הי' דוד אדמוני עם יפה עינים. זה בחי' עזות דקדושה כי הי' לוחם מלחמת ה'. כי עיקר מלכות דקדושה הוא ע"י עזות דקדושה בבחי' ה' בעזרך ישמח מלך (וכמבואר מזה במ"א) שנמשך מבחי' תפלת ה' וכנ"ל. וע"כ טעה יצחק בעשו שיצא אדמוני כי סבר שתוקף התגברות הדמים שבו הוא בחי' עזות דקדושה מחמת שהי' ציד בפיו. שהי'

מרמה את אביו האיך מעשרין את התבן כאלו הוא צדיק ע"כ סבר יצחק שגם האדמימות שבו שמארה שהוא שופך דמים הוא בח' עזות דקדשוה שרוצה להתגבר נגד העוברים על דת. כי כבר מבואר בהתו' הנ"ל שצריכים להתפלל להש"י שיזכה להבחין בין עזות דקדושה שעל ידו בנין ירושלים, ובין עזות דס"א שהוא בחי' עז פנים לגהינם שזהו בחי' יה"ר שתבנה עירך ב"ב שנזכר באמצע המשנה הוי עד כנמר וכו' ע"ש. וע"כ אפי' צדיקים גדולים יכולים לטעות בזה כמ ושטעה יצחק בעשו וכנ"ל. וכן להיפך עלה על דעת שמואל הנביא לטעות בדוד שהי' אדמוני אולי הוא בחי' עזות דס"א כמ"ש במדרש פ' תולדות פ' ס"ג וכיון שראה שמואל את דוד אדמוני וכו' נתיירא ואמר אף זה שופך דמים כעשו. א"ל הקב"ה עם יפה עינים עשו מדעת עצמו הוא הורג אבל זה וכו' עכ"ל ע"ש. היינו כנ"ל כי קשה להבחין בין עזות דס"א שהוא מסטרא דעשו ובין עזות דקדושה שהוא בחי' מלכות דוד משיח שנמשך מתורת ה' ותפילת ה' וכנ"ל:

-סג) וזהו בחי' סוד כוונות חנוכהכי מבואר בכוונת שסוד אור חונכה הקדוש נמשך משם קדוש נ'ח'ל שהוא ר,ת נפשינו חכתה לה' וזה השם בגימ' דם אדם שהוא בחי' שם מ"ה וכו' ע"ש. היינו שע"י הדלקת אור נר חנוכה שנמשך מאורו של משיח שהוא בחי' תפילת ה' עי"ז יהי' נתתקן ונזדכך בחי' דם אדם שמשם כלהעזות כי עיקר העזות ע"י רתיחת הדמים שבאדם ושם עיקר הנסיון כי שם צריכין עיקר הזיכוך והבירור לזכות ולתקן דם אדם שיהי' העזות הנמשך על ידו בחי' עזות דק' בחי' אדמוני הנאמר בדוד. לא ההיפך ח"ו שהוא העזות דס"א שהואבחי' אדמוני הנאמר בעשו וכנ"ל. וכל זה זוכין ע"י בחי' שם נ'ח'ל הנ"ל שעולה בגימ' דם אדם כנ"ל (שהוא ג"כ הגימטריא של חונכה מכוון ממש). היינו כי שם הנ"ל הוא יוצא מפסוק נפשינו חכתה לה' וכנ"ל. היינו בחי' רצון ודביקות וביטול בחי' התפילה הנ"ל שאין לנו שו בסמיכה כ"א לה' עינינו תלויות בחי' נפשינו חכתה לה' שהוא בעצמו תפילת ה' נמשך שמחה כנ"ל ומשם מבחי' נפשנו חכתה לה' בחי' תפלת ה' יוצא שם נחל הנ"ל שמשם מדליקין נר חנוכה כנ"ל שמשם נתתקן ונזדכך דם אדם שיהי' בבחי' עזות דקדושה וכנ,ל:

אות סד

וע"כ מפטירין בר"ה בפ' חנה הנ"ל ומסיימין בתפלתה עד ויתן עוז למלכו וירם קרן משיחו כיאז בר"ה נפקדה חנה כי כל זה בחי' ר"ה כנ"ל כי אז עיקר צמיחת קרן משיח בחי' ועריכת נר לבן ישי משיחך בחי' שם אצמיח קרן לדוד ערכתי נר למשיחי ומשם הדלקת כל הנרות הקדושים שזהו בחי' נר חנוכה וכנ"ל. וע"כ מסיימין בפ' ויתן עוז

למלכו וירם קרן משיחו כי עיקר הרמת קרן משיח שהוא התגברות מלכות דקדושה הוא ע"י עזות דקדושה וכנ"ל:

אות סה

ועיקר מעלת נפלאות נר חונכה שממשיכין אור העליון והנורא מאד הנמשך מתפילת ה'. ממשיכין אותו למטה מאד עד למטה מעשרה טפחים כי זה עיקר נוראות נפלאות הנס הזה שבכח תפלת ה' יהיו נמשכין חסדים חדשים כאלה עד שיאירו למטה מאד בתוך חשך ותהום ממש, להאיר לכל נפשו"ת ישראל שנפלו לשם שלא יתייאשו מן הרחמים וכו' שזהו בחי' ירידה תכלית העלי' הנ"ל. וזה שכתב האדמו"ר ז"ל בהתו' כי מרחמים (סי' ז' בלק"ת) שכפי הסלח נא שפועלין ביו"כ כן זוכין לקדושת חנוכה ע"ש. כי עיקר סליחת עונות שפולעין ביו"כ ע"י בקשת סלח נא נמשך מבח' נעשהונשמע הנ"ל בחי' תורת ה' ותפלת ה' שמשם כל סליחות העונות בבחי' ביום ההוא יבוקש עון ישראל ואיננו הנ"ל ומשם כל קדושת חנוכה שהוא בחי' חנוכת הבית המקדש ששם עיקר כלליות תורת ה' ותפלת ה' וכנ"ל:

אות סו

וזה בחי' ההלל של חנוכה בחי' הוא תהלתך והוא אלהיך בחי' שלימות התפלה הנ"ל שמשם עיקר הנס של חונכה. וזה וקבעו שמונת ימי חנוכה אל ולהודות ולהלל לשמך הגדול שהזכיר רק ההלל של חנוכה. כי כל הדלקת אור נר חנוכה וכל תוקף הנס, הכל הוא מבחי' תפלה בחי' אשה יראת ה' היא תתהלל בח"י ובקרב קדושים תתהלל. כי הלל כלליות כל התפלות וההודאות וההלולים כשפרש"י ע"פ כל נפלאותיך זה הלל שיש בו לשעבר ולע"ל ולימות המשיח וכו':

אות סז

וז"ש בכונות הנ"ל בענין דם אדם שהוא בחי' שם מ"ה ומהאלף שבשם מ"ה יוצא שם אהי' ברבוע שהוא ג'מ' דם וכו' ע"ש. וזהו בעצמו בחי' אל תקרי מה אלא מאה שאמרו רז"ל שלמדו מזה לברך מאה ברכות בכל יום שהם בחי' כלל התפלה. היינו כי כשמכניסי א' לתוך מ"ה נעשה מא"ה בחי' מאה ברכות ואז נזדכך הדם הנמשך מבחי' הא' כנ"ל ונכלל בתוך מ"ה בבחי' דם אדם הנ"ל. היינו בחי' עזות הנמשך מדם אדם שיהי' עזות דקדושה שזה נמשך עיקרו מתפלהשהוא בחי' א"ת מ"ה אלא מאה. היינו מ"ה ואלף בחי' אהי' ברבוע שעולה דם וכו'. כי דם אדם נזדכך ע"י בחי' מאה ברכות שיהי' בבחי' עזות דק' כנ"ל:

אות סח

וזה בחי' הצדקה של חנוכה שנוהגין כל ישראל אז להרבות בצדקה כי כל קדושת חנוכה נמשך ע"י בחי' משפט וצדקה שהוא בחי' נעשה ונשמע וכו' תורה ותפלה וכו' ועיקר הוא הנשמע בחי' תפלה בחי' צדקה שעי"ז ממתיקין המשפט שיהי' בצדקה וחסד גדול וכנ"ל. ע"כ מרבין אז בצדקה כדי לעורר עי"ז בחי' צדקתו ית' בחי' תפלת ה' כדי להמתיק כל מיני משפטים כי העניות נמשך מתוקפא דדינא ועיקר המתקת הדין הוא ע"י אתערותא דלתתא דייקא דהיינו כשנתעורר האדם הבעל בחירה שבזה העולם וחונן את הדל שעי"זעיקר המתקת הדין כי אז דייקא נתעורר צדקתו ית' לשפוט בצדקה וחסד גדול. וע"כ מלוה ה' חונן דל כי כביכול הש"י בעצמו קשה לו לבטל הדין בעצמו כי עיקר ההמתקה ע"י האדם הבעל בחירה (וע' מזה במ"א):

סט) וזה בח"י מה ששלח יעקב לאמר לעשו עם לבן גרתי ואחר עד עתה. כי יעקב ראה שעיקר התגברות עשו שהואבחי' מלכות הרשעה הוא ע"י עזות דס"א שמשם עיקר כח של מלכות הרשעה שהוא בחי' עזות מלכותא בלא תגא כ"ש בהתורה הנ"ל וכש"כ שעשו הי' אדמוני וכעו'. ע"כ שלח לו יעקב שכבר זכה לתורה ותפלה שהם בחי' נעשהונשמע שעי"ז זוכין לעזות דק' שעי"ז מכניעין עזות דס"א שהוא בחי' מלכות עשו כנ"ל. וזהו עם לבן גרתי ודרז"ל ותרי"גמצות שמרתי זה בחי' תורה. ואחר עד עתה זה בחי' תפלה היינו שאמר לו אע"פ ששמרתי כל התרי"ג מצות וזכיתי לתורה, אעפ"כ איני מסתפק בזה ואני מחכה ומצפה ומתגעגע ברצונות חזקים תמיד לעלות מדרגא לדרגא לעשו"ת מהנשמע נעשה ע"י ריבוי תפלות וכנ"ל. וזוה ואחר עד עתה שאני מתאחר ומתמהמה ברצונות חזקים עד שזכיתי לבחי' עתה שהוא בחי' תפלה בחי' נשמע בחי' ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כ"א ליראה שהוא בחי' תפלה בחי' יראת ה' היא תתהלל כ"ששם שזהו בחי' אל תקרי מה אלא מאה בחי' מאה ברכות שהם בחי' כלל התפלה כנ"ל. וזהו בחי' ועתה ישראל שמע אל החוקים שהוא ג"כ בחי' נשמע כ"ש במדרש על זה במשל שהביא שם (ומובא בדברינו במ"א סי' ק"ך לק"מ ע"ש). כי היראה בחי' תפלה הוא בחי' עתה בחי' היום אם בקולו תשמעו המובא לעיל שזה עיקר העבודה תמה עיקר האריכות ימים וחיים אמתיים שזוכין ע"י היראה בבחי' יראת ה' תוסיף ימים. שהעיקר הואע"י שאין חושבין בדעתו כ"א אותה השעה והרגע שבאותו היום ואין חושבין מיום לחבירו ולא משעה לחברתה וכמובא לעיל מזה כי אינך יודע מה יולד יום וכו'. שזהו בחי' ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כ"א ליראה, ועתה דייקא וזהו בחי' ואחר עד עתה כנ"ל. נמצא שרמז לו שזכה לתורה ותפלה שמשם העזות דקדושה וע"כ בודאי יוכל

לעשו"ת שהוא עזות דס"א וכנ"ל. וזהו ויהי לי שור וחמור בחי' משיח בן יוסף ומשיח בן דוד כמובא במדרש כי זאת הבחי' בשלימות יזכו ישראל ע"י צדיקי אמת שהם בחי' משיח שמכניסין תורה ותפלה בישראל שעי"ז זוכין לעזות דקדושה כנ"ל שהעיקר הוא בחי' עתה, בחי' היום אם בקולו תשמעו שיסתכל כ"א לקשר אותה העת והרגעשעומד בה להש"י להעלות הזמן לבחי' למעלה מהזמן וזה זוכין רק ע"י תורה ותפלה והעיקר ע"י תפלה שהיא בחי' רצונות וכיסופים וגעגועים טובים להש"י שזה צריכין הכל בכל דרגא ודרגא הן צדיקים גדולים שצריכים לעלות מדרגא לדרגא. ומכ"ש הנמוכים מאד המונחים במקום שמונחים ר"ל, שצריכים להחיות עצמן בכח הצדיקי אמת רק בבחי' זאת בבחי' ועתה ישראל מ"ה וכו' ועתה ישראל שמע וכו'. לחטוף בכל פעם איזה עת ורגע שבורחין מהרע וחוטפין אזיה נקודה טובה וכן בכל פעם. כי איש כזה אם ירצה לחשוב הרבה מה שעבר ולדאוג על מה שיהי' יוכל לצאת מדעתו ולהשתגע ממש ח"ו וכל חיותו וקיומו הוא רק בחי' עתה הנ"ל בחי' היום אם בקולו תשמעו. וכנ"ל וזה שכתב שם במדרש וצאן אלו ישראל ועבד ושפחה הנה כעיני עבדים אל יד וכו' חנינו ה' חנינו כי רב שבענו בוז עכ"ל המדרש. היינו בחי' תפלה ותחנונים וכנ"ל. וזהו וצאו אלו ישראל כ"ש ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. כי צריכין לעשו"ת עצמו כבהמה בחי' אסד ובהמהתושיע ה' וכנ"ל ע"פ צדקתך ע"ש. כי א"א להבין דרכי צדקתו וכו' וזה בחי' הלא מעתה קראת לי אבי אתה וכו' היינו כנ"ל:

אות ע

וכל זה צריכין לקשר למ"ש (בסי' ס"א) על פסוק אני היום ילדתיך ע"ש שמשיח יזכה לבחי' למעלה מהמזון וכו'. וכל אחד צריך להמשיך על עצמו בחי' זאת בכח הצדיקי אמת הממשיכין אורו של משיח בכל דור ודור בכל אדם ובכל זמן על כל מי שרוצה להתקרב להש"י שהעיקר הואע"י בחי' את זאת שיחשוב בכל יום ובכל עת ובכל רגע שאין לו אלא אותה הרגע וכאלו נולד עתה. כי באמת מי שיש לו שכל אין הזמן כלום כי העבר אין והעתיד עדיין וההוה כהרף עין כמובא מזה גם אצל המחקרים. והמשכיל יכול להבין שאין שום זמן כ"א רגע אחת בכל עת. ואותה הרגע ג"כ אינה כלום נגד השכל שלמעלה מזהכי באמת אין שום זמן כלל וכמבואר היטב בהתורה הנ"ל. ועיקר ההעלמה שהעלים הש"י השכל האמתי מהעולם שעי"ז התהוות הזמן הוא רק בשביל הבחירה וכמבואר מזה במ"א בדברינו. אבל גם בשכלינו שנדמה שיש זמן יכולים ג"כ להבין שכל הזמן הוא רק רגע ממש שהוא הרגע קלה שעומד בה עתהכי העבר אין וכ'. ועיקר לקשר אותה הרגע להש"י לבחי' למעלה מהזמן. ומ ישמשים לב להסתכל על זה יוכל תמיד

בכל עת ורגע להתחיל לקשר עצמו ולדבק עצמו להש"י שזהו בחי' מצות הדביקות בו ית' שהוא מ"ע בתורה כ"ש את ה' אלהיך תירא אותו תעבוד ובו תדבק וכתיב אחרי ה' אלהיכם תלכו ואתו תיראו ובקולו תשמעו ואותו תעבודו ובו תדבקון. כי ע"פ הנ"ל יוכל כ"א מכל מקום שהוא אפי' משאול תחתיות ממש לדבק עצמו בהש"י בכל רגע שירצה. וזה בחי' ראו עתה כי אני אני הוא ראו עתה דייקא כי ע"י בחי' עתה כנ"ל תוכלו לראות כי אני אני הוא. ודעת לנבון נקל שענין זה א"א להסביר בפה מכ"ש בכתב רק כל חד כפום מה דמשער בלבי' יכול לתפוס מזה רמזים אמתיים לדבק עצמו להש"י בכל עת מכל מקום שהוא ועל זה נאמר אשכילך ואורך בדרך זו תלך איעצה עליך עיני:

אות עא

וכל זה הוא בחי' מאמר רז"ל הנ"ל בענין ג' דברים שבאים בהיסח הדעת שהם משיח מציאה ועקרב. נמצא שהכל תלוי ברגע וזה בחי' לך עמי בא בחדריך וסגור דלתיך בעדך שצריכין לבא באיזה חדשר ולסגור הדלת בעדו ולהתבודד בינו לבין קונו, חבי כמעט רגע עד יעבור זעם שהעיקר להתחבא עצמו רגע קלה ולדלג באותה הרגע על מה שצריך לדלג להמתיק החרון אף שמשם בחי' נשיכת עקרב ח"ו, ולזכות למצוא טוב אמתי שהוא בחי' מציאה שזהו בחי' כי רגע באפו חיים ברצונו. שע"י בחי' רצון וכיסופין טובים זוכין לחיים אמתיים לבטל החרון אף שבאותו הרגע שכל זה זוכין בכחן של הצדיקים אמתיים שהם בחי' משיח כנ"ל. וזהו שהקדים שם זמרו לה' חסידיו וכו' כי רגע וכו' כי עיקר התיקון ע"י חסידיו שהם הצדיקים אמתיים וכנ"ל. וזהו שנסמך לזה ואני אמרתי בשלוי בל אמוט לעולם ה' ברצונך העמדת להררי עוז וכו' היינו כל הנ"ל שאין האדם יודע כלל מה נעשה עמו בכל יום כי הכל בא בהיסח הדעת כנ"ל וצריכין רק לתלות עיניו למרום כנ"ל, שכל זה מבואר היטב בפסוקים אלו שנסמכו אחר כי רגע באפו חיים ברצונו בער יליך בכי ולבגר ר"וה. ואני אמרתי בשלוי בל אמוט לעולם ה' ברצונך העמדת להררי עוז וכו' היינו כל הנ"ל שאין האדם יודע כלל מה נעשה עמו בכל יום כי הכל בא בהיסח הדעת כנ"ל וצריכין רק לתלות עיניו למרום כנ,ל, שכל זה מבואר היטב בפסוקים אלו שנסמכו אחר כי רגע באפו חיים ברצונו בערב יליך בכי ולבקר ר"וה. ואני אמרתי בשלוי בל אמוט לעולם שבזה טועין העולם הרבה שכשמתחיל להם איזה בחי' שלוה סוברין שיהי' כן לעולם אבל אין האדם יודע כלל מה יולד יום כיה' ברצונך העמדתה להררי עוז שנתת לי איזה שלוה וכו' אבל תיכף כשהסתרת פניך הייתי נבהל. ע"כ אין עצה ותחבולה כ"א אליך ה' אקרא וכו' כי אין מנוס מכל מה שיכול לעבור על האדם כ"א לתלות עיניו למרום ולהקדים תפילה לצרה כשרז"ל. ואז הפכת מספדי למחול לי וכו'

ותאזרני שמחה כי עיקר השמחה ע"י תפלה כנ"ל. וכל זה נאמר במזמור שי חנוכת הבית כי כל זה כלול בהנ"ל:

אות עב

וזה בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. שבעת הנרות הם בחי' שבעה רועים שמכינסין ומאירין האמונה הקדושה בישראל. אבל א"א להתקרב אליהם כ"א ע"י עזות דקדושה שמקבלין ע"י שני הכתרים שהם בחי' נעשהונשמע וכו'. וכבר מבואר לעיל שקשה להבין מהיכן ההתחלה וכו'. ובאמת הכל נעשהע"י הצדיקי אמת והעיקר ע"י הצדיק שהוא בחי' משה משיח שהוא כלול מכל התיקונים המבואריסבתורה הנ"ל. כי משה הוא אחד מהז' רועים וכלול מכולם כ"ש שם והוא בעצמו ממשיך שני הכתרים הנ"ל שהם בחי' נעשה ונמשע כ"ש בכתבים שמשה חזר וזכה בהכתרים הנ"ל כמובא מזה בכונת ישמח משה וכו'. והוא מאיר עלינו אור הכתרים הנ"ל ועי"ז אנו זוכין לשמחה בחי' עזות דקדושה ועי"ז זוכין להתקרב אליו שהוא כלליות השבעה רועים. שעי"ז מאיר וממשיך עלינו אמונה שלימה ונתתקן בחי' חותם הידין שעי"ז זוכין לחותם הרגלין וכו' שהוא ג"כ מתתקן רק על ידו כי רק הוא עושה שלום בי ישראל לאביהם שבשמים שטוען עם הש"י למה ה' יחרה אפך בעמך וכו'. נמצא שכל התיקונים מראש ועד סוף הכל על ידו והוא בחי' פני המנורה שכל השבעת הנרות מאירין על ידו. וזהו אל מול פני המנורה שהוא בחי' משה שכלול מכל התיקונים הנ"ל, יאירו שבעת הנרות כי א"א לקבל אורם כ"א על ידו כנ"ל. וזהו שכתוב הדלקת הנרות בלשון בהעלותך וכו' כי ע"י נרות המנורה מעלין כל הנפשו"ת הנפולין בבחי' ירידה תכלית עלי' הנ"ל. כי כל נפש מישראל הוא בחי' נר כ"ש נר ה' נשמת אדם וכולם עולין מירידתן ומאירין בכח תיקון המנורה הנ"ל. וזוה וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרחה מקשה היא, מקשה פרש"י שהיתה כל המנורה עשוי' מעשת אחד מראש ועד סוף היינו שכל תקוני המנורה כולם תלויים זה בזה וכולם נעשים מעשת אחד. להורות שכולם נעש/ים מהצדיק בחי' משה בעצמו שממנו כל התיקונים הנ"ל מראש ועד סוף. וזהו עד ירכה עד פרחה מקשה היא, שהצדיק הנ"ל ממשיך כל התיקונים הנ"ל עד שמכניס בחי' עקשנות ועזות דקדושה גם בדיוטא התחתונה מאד בבחי' ירכין ורגלין בבחי' עד ירכה עד פרחה מקשה היא. וזה בחי' עד פרחה בחי' פריחת וזריחת והתנוצצות אלקותו ית' שמאיר גם בבחי' רגלין וירך, שמגודל העזות דקדושה שמכניס בכ"א מישראל ע"י כל התיקונים הנ"ל, עי"ז פורח ומתנוצץ אור זריחת אלקותו ית' גם בבחי' ירך ור גלין בבחי' עד ירכה עד פרחה מקשה היא. וזהו כמראה אשר הראה ה' את

משה כן עשה את המנורה ודר"ל שהי' משה מתקשה על מעשה המנורה עד שהראה לו הש"י מנורה של אש וכו'. כי באמ תהכל מאתו ית' כיכל התיקונים הנ"ל נעשין ע"י תורת ה' ותפילת ה' בעצמו כביכול שזהו בחי' המנורה שהראה לו מלמעלה. וכן עשה משהעאת המנורה כי הוא נכלל בו ית' וזכה ג"כ לבחי' תורת ה' ותפלת ה' שעי"ז נמשכין כל החסדים העליונים ונתתקנים כל התיקונים הנ"ל הכלולים במנורה. וע"כ נתקשה משה מאד על מעשה המנורה מחמת שראה שהכל נעשה מעשת א' והכל תלוי זה בזה ואין יודעין מהיכן ההתחלה ע"כ הי' קשה בעיניו מאד איך מכניסין ומאירין תקונים אלו בישראל. עד שהראה לו הש"י שהכל ממנו ית' רק העיקר הוא הרצון האמת שמי שירצה באמת ברצונות חזקים להתקרב להש"י יזכה לכל זה וכנ"ל. וזה שכתוב בסוף מראה המנורה של זכרי' לא בחיל ולא בכח כיאם ברוחי וכו' בחי' רצון. כי העיקר תלוי ברצון טוב וחזק ימים ושנים להש"י באמת לאמתו עי"ז יזכה לכל הנ"ל וכנ"ל:

אות עג

ע"פ הנ"ל מבואר עוצם גדולת קדושת נר חנוכה שהוא בחי' הדלקת נרות המנורה. כי אורם הקדוש נמשך מבחי' אורו של משיח בח"י ערכתי נר למשיחי כי הוא יזכה לבחי' משפט וצדקה בשלימות שעי"זעיקר קיום העולם ע"י שהוא ית' בעצמו ממתיק המשפט בצדקה בדרכים נפלאים בכל יום ובכל עת ובכל שעהו וכו' וכנ"ל. וזה שכתוב במדרש הנעלם פ' נח הובא בילקוט הראובני פ' בהעלותך וז"ל והנה עלה זית טרף בפיה לולא שהעיר הקב"ה רוח הכהנים שהיו מדליקין נרות בשמן זית אז אבדה פליטת יהודה מן העולם. נמצא שעיקר קיומינו הוא ע"י הנרות בשמן זית של המנורה שהוא בחי' נר חנוכה היינו כנ"ל:

אבידה ומציאה

אות עד

וזה בחי' מצוות השבת אבידה. כי כל האבידות ח"ו נמשכין מפגם הדעת שהוא בחי' פגם כל החטאים שכולם כלולים בחטא העגל שאז אבדו ישראל שני הכתרים הנ"ל שהם בחי' נעשה ונשמע שהם עיקר המוחין והדעת שהוא ידיעת הנגלה והנסתר וכו'. שזה עיקר דעת האדם שבשביל זה בא לעולם. ומהאבידה הגדולה הזאת שהיא אבידת הדעת משם נמשכין כל האבידות שבעולם ח"ו בגשמיות ורוחניות. כי גם האבידות בגשמיות נמשכין מפגם הדעת על שלא השתדל בשכלו ודעתו לשמור את הדבר. וכשרז"ל לענין שוטה זה המאבד מה שנותנין לו. וע"כ עיקר תיקון כל האבידות הוא ע"י בעלי דיעה האמתיים שהם הצדיקי אמת שהם בחי' משה משיח שהם הדעת של כל העולם, כ"ש אדומו"ר

ז"ל (בסי' קפ"ח) שהצדיק מחפש ומצא כל האבידות של כל העולם וכו' ע"ש. כי הצדיק הוא בחי' משה משיח שהוא הדעת של כל העולם שעי"ז תיקון כל האבידות שבאים מפגם הדעת כנ"ל. כיכל עבודת הצדקי להחזיר לעצמו ולכל ישראל בחי' שני הכתרים הנ"ל של נעשה ונשמע שאבדו ישראל. כי הש"י עתיד להחזירם לנו ע"י משיח צדקינו כשרז"ל ע"פ ופדויי ה' ישובון וכו' ושמחת עולם על ראשם וכו'. וגם עתה כל הצדיקי אמ תמתייגעים לתקן כל החטאים שכולם כלולים בחיטא העגל. ולהחזיר לעצמן ולכל הנלוים אליהם את בחי' שני הכתרים הנ"ל לכל אחד ואחד כפי גיעתו וטרחו בעבודת ה'. והעיקר כפי השתוקקות וכיסופיו ורצונות טובים שלו וגיעגועין וריבוי שיחותיו ותפלותיו להש"י וכנ"ל:

אות עה

וע"כ עיקר השבת האבידה הוא דייקא קודם ייאוש כיאין ייאוש אלא מדעת שמייאש דעתו מהאבידהואז אין צריכין להחזיר לו האבידה. כי כל דבר מקבל חיות מהתורה שכלולה בנעשה ונשמע, וע"כ בכל דבר ובכל חפץ יש ב' בחינות אלו, כי גוף החפץ הוא בחי' נעשה בחי' עשי' גשמיית. ומה שהחפץ מקושר בדעת האדם ושכלו זה בחי' נשמע בחי' רצון כי ש סבדע תהאדם עיקר קניית החפץ. כי כל החפצים שהם ברשותו של אדם והוא מתענג מהם עיקר הרשו"ת הוא בדעת ורצון שהדעת יודע שיש לו חפץ זה וע"כ נקראים כל הדברים חפצים כי חפץ לשון רצון כי עיקר הוא הרצון והדעת ששם עיקר רשו"ת והממשלה שיש להאדם הקונה החפצים, כי הרצון והדעת יודע שיש לו אלו החפצים וזה הרצון והדעת של החפץ זה נמשך מבחי' נשמע שהוא והשגת הדעת נגד גוף גשמיית החפץ שהוא בחי' עשי' גשמיות בחי' נעשה כנ"ל. וע"כ אפי' אם נאבד החפץ מרשותו כל זמן שאינו מייאש דעתו ורצונו ממנו צריכים להחזיר לו האבידה מ ישמוצאה כי עיקר כח כל ההלכות של כל האיבדות בגשמיות ורוחניות הואע"י שישראל לא אבד רק בחי' כתר הנעשה אבל כתר הנשמע נשאר להם כנ"ל. וע"כ כל זמן שאינו מייאש דעתו מהאבידהעדיין היא ברשותו ויש תקוה שתחזור לו כי אע"פ שאבד גוף האבידהלא אבד רק בחי' הנעשה, אבל עדיין קשורה בדעתו ורצונו ואינו מייאש ממנו שזה נמשך מבח'י כתר הנשמע שעדיין לא אבדו שעי"ז יש תקוה להחזיר גם בחי' כתר הנעשה וכמבואר לעיל שעיקר התיקון ע"י הרצון וההשתוקקות שהוא בחי' נשמע שזה נשאר לישראל וכנ"ל. אב לכשמייאש דעתו לגמרי מהאבידה שזה נמשך מבח'י פגם כתר הנשמע שאינו משתדל בהדעת ברצונות וכיסופים חזקים להשיב אבידתו. אזי האבידה נאבדת לגמרי ואין מחזירין לו עוד. כי עיקר השבת האבידה הוא ע"י בחי' הנשמע שנשאר לישראל

כנ"ל. אבל בודאי כ"א צריך להשתדל מאד מאד להחזיק עצמו בכל כחו בבחי' כתר הנשמע שנשאר לו דהיינו שיחזיק עצמו מאד מאד בהרצון וכיסופיןטובים וכו' כנ"ל וכ"ש במדרש המובא לעיל על פ' ועתה ישראל שמע אל החוקים וכו' שהזהיר אותם מאד שעתה ישמרו היטב את בחי' הנשמע מאחר שאבדתם את הנעשה וכו' היינו כנ"ל:

אות עו

ומאליך תבין שכל זה הוא בגשמיות ורוחניות. שבכל ענין עבודת האדם בזה העולם ובכל פגמיו ח"ו וחסרונותיו שחסר לו בעבודת ה' שכולם הם בחי' אבידות כנ"ל, שכל אבידותיו צריך לבקש אצל הצדיקי אמת כנ"ל. אבל העיקר תלוי בהרצון וכיסופין טובים שהם בחי' נשמע וכנ"ל שכל זמן שאינו מייאש עצמו מהרצון והתשוקה ומצעקה ותפלה ותחנונים להש"י עדיין יש לו תקוה לעולם להחזיר לו כל אבידותיו. כי ע"י שישמור עכ"פ את הנקודה מבחי' כתר הנשמע שנשאר לו שהוא בחי' הרצון עי"ז יכול להחזיר לו גם בחי' הנעשה שנאבד ממנו וכנ"ל. וכמו שהוא ברוחניות כן הוא בגשמיות לענין מצות השבת האבידה ממש כי הכל אחד כי שורש האבידות והשבתם נמשך מזה וכנ"ל. וז"ש ביחזקאל (לד) ונתתי להם רועה אחד את עבדי דוד וכו' עאת האובדת אבקש וכו' כי כל האבידות ישובו ע"י דוד שהוא משיח וכנ"ל:

אות עז

וזה בחי' על שור על חמור וכו' וכן בפי' כי תצא כתיב לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים וכו' וכן תעשה לחמורו. שור וחמור בחי' משיח בן יוסף ומשיח בן דוד כמובא לעיל בשם המדרש ששה מכיניעם ומבטלים קליפות עשו וישמעאל שהם בחי' שור וחמור דקליפה שמשם כל ההיזיקות והאבידות שהכל מתתקן ע"י צדיקי אמת שהם בח"י תרין משיחין הנ,ל. כי כבר מבואר לעיל (באות ל"ז ל"ח) שעשו וישמעאל הם בחי' הקלית שהם כנגד בחי' משפט וצדקה, שעיקר התיקון כשנכללים יחד בשלימות שזה זכה רק יעקב וכו'. ומשפט וצדקה זה בחי' נעשהונשמע כנ"ל וכשנפגמים ח"ו ע"י שאין נכללין יחד כראוי מזה יונקים ח"ו בחי' קלית עשו וישמעאל שמהם כל ההיזיקות והאבידות כי על ידם אבדנו מה שאבדנו. והתיקון ע"י בחי' צדיקי אמת שהם בחי' כלליות תרין משיחין וכנ"ל. וזה בחי' מה שהתורה חשבה לענין השבת האבידה שור וחמורושה ושלמה וכל אבידה כ"ש לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים וכ' וכן תעשה לחמורו וכן תעה לשמלתו וכן תעשה לכל אבידת אחיך וכו'. וכן בפ' משפטים שמזכיר שם אבידה מזכיר שם ג"כ כל אלו הבחי' כ"ש שם על שור על חמור על שה על שלמה על כל אבידה. ובודאי יש בזה רזין עמוקים מאד ומה שאפשר לרמז בהם חובה עלינו לחפש ולבקש ולמצוא בהם איזה רמז. והענין ע"פ הנ"ל שהתורה הק' מרמזת לנו

באלו הדברים שור וחמור שה ושלמה וכל אבידה, כל בחי' התיקונים שמתתקנים ע"י השבת אבידה היינו שמתתקנים הקלקולים שמשם באה האבידה. כי האבידה נמשכת מאבידות הכתרים של נעשה ונשמע הנ"ל שהם בחי' צדקה ומשפט וכו' כנ"ל. וזה בחי' שור וחמור שהם בחי' תרין משיחין משיח בן יוסף ומשיח בן דוד שמכניעין קליפות עשו וישמעאל וכו' כנ"ל. וכשמקיימין מצות השבת אבידה אזי נמשך עלי והקדושה מבחי' צדיקי אמת שהם בחי' תרין משיחין שהם מוצאין כל האבידות ומשיבין אותן לבעליהם שזהו בחי' תיקון ב' הכתרים הנ"ל כנ"ל. וע" בחי' תקון ב' הכתרים הנ"ל עי"ז זוכין לעזות דקדושה וע"י עזות דקדושה זוכין לאמונה שלימה ועי"ז זוכין לחותם הרגלין שהוא בחי' שלום בכל הבחינות שנעשה ע"י מוכיחי הדור שעי"ז התבטל גירוש וטילטול וכו'. וזה בחי' על שה ועל שלמה על כל אבידה. שה זה בחי' עזות דקדושה שהוא בחי' עשירו תדקדושה שהוא בחי' הברכות שקיבל יעקב מיצחק להכניע את עשו שהוא עזות דס,א כנ,לכי עיקר העזות ע"י עשירות כ"ש עשיר יענה עזות וכתיב הון עשיר קרית עוזו. וע"כ סיבב הש"י ברחמיו שיקבל יעקב ברכת הפרנסה והעשירות כדי שיזכה לעזות דקדושה בחי' הקול קול יעקב ע"י שיזכה לשמחה שזה עיקר תיקון העשירות כדי שיזכה לעזות דקדושה בחי' הקול קול יעקב ע"י שיזכה לשמחה שזה עיקר תיקון העשירות דקדושה בבחי' איזהו עשיר השמח בחלקו שעי"ז מתגברין על עזות דס,א שהוא בחי' עשו כנ"ל. וזה בחי' שה שהוא בח"י עשירות דקדושה בחי' ועשתרות צאנך כשדרז"ל שמעשרות את בעליהן. וע"כ נקראים עשתרות לשון חיזוק כמו עשתרות קרנים. וע"כ כל העשירות של יעקב הי' ע"י צאן שמרמזים על ישראל כ"ש במדרש הנ"ל כי הם בחי' עשירות דקדושה בחי' עזות דקדושה שנמשך מנעשה ונשמע שהם בחי' כלליות צדקה במשפט שזכה לזה יעקב בשלימות כנ"ל. וע"י עזות דקדושהזוכין לאמונה וזהו בחי' על שלמה בחי' עוטה אור כשלמה כי אמונה הוא עיקר אור המאיר כ"ש במ"א. כי עיקר האמונה ע"י אמת שהוא בחי' אור הפנים וכו' כ"ש כ"פ במ"א וזה בחי' לבש ה' עוז התאזר שהוא בח"י אמונה כ"ש ואמונה אזור חלציו שהאמונה הוא בחי' לבושין בחי' שלמה הנ"ל שנמשך מעזות דקדושה בחי' לבש ה' עוז התאזר וכו' כנ"ל וזהו על כל אבידה וכן בפ' כי תצא כתיב וכן תעשה לשלמתו וכן תעשה לכל אבידת אחיך וכו'. זה מרמז ע לתיקון חותם הרגלין שהוא גמר התיקון הנעשה ע"י מוכיחי הדור שעושים שלום בין ישראל לאביהם שבשמים ומכפרין עון העגל בשלימוחת כי אצלו ית' מקטינים החטא ואומרים למה ה' יחרה אפך בעמך ואצל ישראל מגדילים החטא ומחזירים אותם בתושבהשלימה כ"ש אתם חטאתם חטאה גדולה שכל זה נאמר אצל חטא העגל, וע"י אלו המוכיחי הדור

עי"ז עיקר גמר התיקון בשלימות. כי כל התורההנ,לך נעוצה תחילתה בסופה וסופה בתחילתה (וכאשר יבואר קצת לקמן). וזה בחי' על כל אבידה כיעיקר תיקון כלל כל האבידות שהם הפסד העשירו תדקדושה ח"ו הוא ע"י תיקון חותם הרגלין שמשם כל העשירות בבחי' ואת כל היקום אשר ברגליהם שדרז"ל זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו כי ע"י תיקון חותם הרגלין נעשה שלום כנ"ל ונתבטל הגירוש והטילטול שהוא בח'י ברכת הפרנסה והעשירות שעיקרו ע"י שלום בבחי' לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום ונתבטל הגירוש והטלטול שהוא בחי' אבידות בבח'י תעיתי כשה אובד. נמצא שהתורה הק' רמזה לנו באלו הדברים שהזכירה שור וחמורושה ושלמה וכל אבידה, את כל התיקונים הנמשכים מהשבת אבידה כנ"ל. ועיקר כל התיקונים נמשכין ע"י הצדיקי אמת שהם בחי' תרין משיחין הנ"ל שהם בחי' שור וחמור וע"כ בפ' משפטים הזכירה התורה רק שור וחמור כ"ש כי תפגע שור אויבך או חמור תועה השב תשיבנו לו כי שם עיקר התיקון כנ"ל:

אות עח

וזה ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני וכו' יהודה בחי' משיח בן דוד שיצא ממנו. יוסף בחי' משיח בן יוסף וכ,ש בזוהר ומדרשים על פסוק זה ויגש אליו יהודה דא תקרובתא דמלכא במלכא כ"ש כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו שעברו ונתבטלו כל המחבלים והמזיקי עלמא שכלולים בקליפות עשו וישמעאל שמהם עיקר הגלות הזה. ועיקר התיקון הנמשך על ידם הוא ע"י שהם מתייגעים תמיד ברונות חזקים לעשו"ת מהנשמע נעשה מהתפלה תורה עד שנכללים בתפלת ה' ובתורת ה' ממש עד שממשיכים חסדים חדשים נפלאים שהם בחי' צדקה הנכלל במשפט עד שמתבטלים כל מיני דינים וחרון אף מישראל וכו' וכנ"ל. כי יהודה זהבחי' תיקון הנשמע שהוא בחי' תפלה בחי' הפעם אודה את ה'. יוסף בחי' תיקון הנעשה בחי' תורה בבחי' אסף אלקים את חרפתי בחי' גל מעלי חרפה ובוז כי עדותיך נצרתי וכתוב העבר חרפתי אשר יגורתי כי משפטיך טובים, משפט זה בחי' תורה כנ"ל והעיקר התיקון כשנכלל יהודה עם יוסף יחד שהם בחי' כלליות התרין משיחין יחד שזהו בחי' מ"ש בהפטרת ויגש שעיקר התיקון כשיוכללו שני העצים יחד יהודה ויוסף כ"ש שם והיו לאחדים בידיך וכו'. כי כלליות יהודה ויוסף זה בחי' כלליות הנשמע בהנעשה שיהי' מהנשמע נעשה מתפלה תורה עד שהצדקה יהי' נכלל בכלליות נפלא בהמשפט עד שיהיו נמתקין כל הדינים והחרון אף שבעולם וכנ"ל. וזה בחי' שור וחמור שהתפאר יעקב ויהי לי שור וחמור שהם בחי' תרין משיחין כנ"ל. כי שור בחי' תיקון הנגלה כי שור לשון ראי' והסתכלות כ"ש אשורנו ולא קרוב זה

בחי' הנגלה שרואין אותו בגלוי. חמור זה בח"י נסתר בחי' חומרא דשמעתתא שהוא בחי' הנסתר שקשכה להשיג כ"א ביגיעה גדולה. וזהו ויגש אליו יהודה בחי' נשמע בחי' נסתר בחי' תפילה בחי' צדקה ויאמר אליו היינו ליוסף בחי' תורה בי אדוני ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני ופרש"י יכנסו דברי באזניך. דבר זה בחי' דברי תורה המבוארים שם בתו' הנ"ל שהם בחי' נסתר וכו' הנ"ל. וזהו יכנסו דבריט באזניך שמבקש שיכנסו הדברי תורה בחי' הנסתר בתוך התגלות התורה. היינו שיזכה לגלות הנסתר שהם סתרי תורה ולהכניס בתוך התורה שבנגלה כי ליכא מילתא דלא רמיזא באורייתא והצדיק כשמשיג סתיר נסתרות אינו מסתפק בזה עד שמכניס אותם בתוך התורה שבנגלה עד שיוכל לגלות על ידם תורה לרבים. ועיקר שימשיך מהם עצות ודרכים והתעוררות והתחזקות לכל אחדלכל מקום שהוא. עיקר כלליות הנשמע בהנעשה וכנ"לת (באות כ"ד). וזה בחי' ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני יכנסו דברי באזניך, שיכנסו סברי התורה שהם בחי' נסתר בתוך התורה שבנגלה עד שיוכל כ"א להאזינם ולשומעם ולהבינם להוציא מהם עצות למעשה. וזוה ואל יחר אפך בעבדך. כי ע"י כלליות הנשמע בהנעשה עי"ז נכלל הצדקה בהמשפט שעי"ז נמתקין ונתבטלין כל מיני חרון אף ודינים וכנ"ל. וזהו כי כמוך כפרעה שהצדקה נכללת במשפט כ"כעד שכל המשפט הוא רק בצדקה וחסד גדול וזהו כי כמוך כפרעוה, פרעה בחי' התגלות החסד העליון כ"ש בזוה"ק דכל נהורין אתגליין מתמן היינו שהחסד העליון מאד נכלל ביוסף בבחי' תורה בבחי' משפט בכלליות גדול עד ששניהם אחד שעי"ז מתבטלים כל הדינים שבעולם ונמשכין כל החסדים על ישראל בבחי' ועושה חסד למשיחו וכנ"ל:

השמטות מאו"ח הלכות ראש חדש הלכה ו' ושייכים ג"כ להלכות מתנה הנ"ל:

(שייך לאות א' שורה י"ח אחר תיבת ממעמקים) וזהו בחי' קימת חצות שאז צועקין מאד על חורבן ביהמ"ק שנחרב ע"י פגם אמונה ומאז נעלם סוד העיבור מאתנו וכו' וזה מגו שאגין וקלין וכו' היינו ע"י צעקת הלב נגדלת בחי' הלבנה שהיא בחי' אמונה:

וע"כ קורין רות בשבועות שמתחיל ויהי בימי שפוט השופטים ששפטו וכו' שהואפגם המשפט ומסיים בלידת דוד משיח שוהא עיקר תיקון המשפט שזה צריכן להמשיך בשבועות שזהו בחי' שתי הלחם שבאים מחמץ דייקא כנ"ל. והכל הי' ע"י בחי' גרי צדק שהיא רות. וערפה נתרחקה בחי' הגרים שצריכין לרחק שהם בחי' עשו וישמעאל שזה עיקר תיקון המשפט: ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים מתחילה דומה כקרני חגבים בחי' מים עמוקים עצה ואח"כ מתגבר וכו' עד שנתתקן המשפט ויגל כמים משפט שהוא תיקון מעשה שטים כשרז"ל:

(שייך לסוך אות ואו):
וזה בראשונה הי' משיאין משואות לתקן האש והחמימות להעלותן אל הקדושה שזה נעשה בניסן ראש חדשים וכו'. משקלקלו המינין ע"י שנדמה להם שהוא עוות המשפט צדיק וטוב לו וכ' כ"ש ואמרו איכה ידע וכו'. התיקון שיהיו שלוחים יוצאים שיודיעו ק"ה בפה מלא שזהו בחי' תקון המשפט בחי' מופתיו ומשפטי פיו:
(שייך לאות י"ד ט"ו):
וע"כ אסור החמץ עד קריעת ים סוף שאז היו ישראל נתונים בדין כשרז"ל וע"כ הי' קשה לפניו קי"ס. אבל בנפלאותיו יצא משפטינו לאור ונבקע הים והעלה המשפט מהתהומות ונטבעו המצרים עי"ז וישראל ניצלו בבחי' תהומות יכסיומו וכתיב קפאו תהומות, כי המשפט כפי היום וביום צאתם ממצרים עדיין לא נתמלאה סאתם של המצרים שיפלו לגמרי ע"כ הוכרחו לברוח בחפזון. ע"כ אסור החמץ מחמת שעדיין א"א ליכנוס אל עומק המשפט עד ז' של פסח קי"ס שאז העלה המשפט מהתהומות כנ"ל ואז הותר החמץ אח"כ. וע"כ בשבועות מביאין דייקא ב' הלחם מחמץ כי אז החמץ בבחי' תיקון המשפט קשר המרכבה שנתתקן אז שזהו בחי' מעשה מרכבה שמפטירין אז. וע"כ קודם קבלת התורה נאמרה פ' יתרו שתיקן המשפט ויעץ למשה שיעשה שרי אלפים ושפטו את העם וכו'. וע"כ יתרו דייקא הוסיף פ' זאת כי הי' גר צדק שצריך לתיקון זה כ"ש שם, כי הוא היפך קלי עמלק כידוע בכתבי האריז"ל. כי עמלק בחי' משפט מעוקל בחי' טפת עשו וישמעאל ער"ר, ויתרו ההיפך מהם בחי'גר צדק שהוסיף הפ' של תיקון המשפט שעיקר קבלת התורה תלוי' בזה. כיעיקר התקון של יציאת מצרים נשלם בשבועות בעת קבלת התורה שבישביל זה הי' עיקר יצ"מ כ"ש בהוציאך וכו' וע"כ התחיל אנכי וכו' אשר הוצאתיך וכו'. אבל מחמת הער"ר עדיין לא נשלם בשלימות תיקון המשפט ע"כ הוה מה דהוה והתיקון בר"ה וכו' שאז עיקר תיקון המשפט. וע"כ ביוה"כ נמחל העון כיאז גמר המשפט אמת אבל אין התיקון נשלם בשגנה א' וכו' כ"א עד שיבא משיח כנ"ל:
ע"כ צריך כ"א לראות להמשיך על עצמו בחי' תיקון המשפט. ואם לאו כלאדם זוכה לידע פירוש ענין זה בשלימות עכ"פ מה שאפשר להמשיך על עצמו צריכין להשתדל בה. והעיקר הוא האמונה לידע שצדקי ה' וישר משפטיו ולא יהרהר כלל ח"ו אחריו ית' בכל מה שעובר עליו כל ימי חייו. כי זה שמהרהר ח"ו זה ח"ו בחי' פגם המשפט כמובן בסוף התו' הנ"ל. וכן שלא ידין את חבירו לרעה ח"ו ויפשפש בעצמו אם הוא ראוי לשפוט את חבירו רק ישפוט א"ע בכל עת כ"ש רבינו ז"ל כ"פ. וכשיש דין למטה אין דין למעלה. ואז יוצא כאור משפטו:

ועל כל זה צריכין לצעוק הרבה הרבה מעומק הלב מאד מאד כדי לחתור עצוצת אמתיות וכו'. כי כל התקונים הנ"ל צריכין עצות הרבה וכו'. וגם כי כל אחד תלוי בחבירו כנ"ל, ע"כ צריכין בכל פעם לצעוק הרבה מעומק הלב עד ירוחם מן השמים וישפיע לו עצות טובות אמיתיות שעל ידם תוגדל האמונה עם כל התקונים הצריכים לזה, שהעצות יושיעו לו לכל התקונים הנ"ל. ואפילו כשמגיע לכל התקונים הנ"ל בוודאי הוא רק איזה בחי' תיקון אבל עדיין צריך תיקון אחר תיקון (ואפילו אם לא קלקל בנתים כלל). ע"כ צריך בכל פעם לחזור ולהתחיל לצעוק מאד מעומק הלב כנ"ל וכן כל ימי חייו עד שיתתקן בשלימות. וע"כ כל גאולת מצרים הי' ע"י צעקה הרבה כ"ש ונצעק אל ה' אלהינו וירא את ענינו וכו'. וזה בחי' מרור להמתיק קלקול המשפט בחי' ההופכים ללענה משפט. וטובלין אותו בחרוסת שהוא חס רות בחי' דוד משיח שיצא מרות וזהו ח"ס גימ' חיים בחי' דוד מלך ישראל חי וקים. כי בועז ורות תקנו חטא ער ועונן כידוע שהוא בחי' פגם הברית הנ"ל וע"כ יצא מהם דוד משיח שאז יהי' עיקר תיקון המשפט בשלימות כנ"ל: ד' כוסות של יין כנגד ד' מלאכי המרכבה להמשיך איזה הארה משם. יין למעלה מהמשפט בחי' מצה שדלג על הקץ. קרבן פסח בחיח' בירור מהחתים בשרו לחותם דקדושה שזהו בחי' כל הקרבנות להעלות מבהמה לאדם, מחלום ע"י שד לחלום ע"י מלאך וע"כ היתה הגאולה בלילה. ליל שימורים היא שמשומר מהנ"ל, ובכל אלהי מצרים עאשה שפטמי אני ה' כי אז המשפט ע"י הש,י בעצמו כי לא זכו עדיין לתיקון המשפט למטה שזה העיקר:

(שייך לאו' י"ג) וזה בחי' ההילולא ביסו הסתלקות הצמדיק כי אז הוא בחי' שינה שאז עיקר תיקון המשפט להשיג דרכי ה' שלא זכה בחיי' כ"ש שם. וזהו גודל המעלה לבא על קברו ששם עיקר בחי' תיקון המשפט שהוא עיקר תיקון הברית. וע"כ העיקר בימי ר"ה שאז עיקר תוקן המשפט. ושז"ש בספירה לדעת בארץ דרכך בחי' דרכי ה' שהם תקון המשפט יודוך עמים וכו' בחי' גרים. ישמחו וכו' בחי' תיקון השמחה כי תשפוט עמים בחי' תיקון המשפט. והתחיל אלקים יחננו ויברכנו יאר פניו בחי' אמונה שהוא מקור הברכה אור הפנים. ארץ נתנה יבולה בחי' תקון המאכלים: וע' בהלכות תחומן מענין התורה הזאת שכלול שם שבועות וספירה: וע"כ אומרים פרקי אבות בספירה ומתחילין משה קבל וכו' שמדבר מכל הישיבות הקדושו"ת שהיו בכל דור שהם עיקר תיקון המשפט כנ"ל. וזה הוו מתונים בדין בחי' תיקון המשפט והעמידו תלמידים הרבה שתהי' ישיבה גדולה כדי שיוכלו לתקן ביותר תקוניטם הנ"ל כמובן שם במארז"ל כד

הוו קמו במתיבתא דרב הונא וכו'. ועשו סיג לתורה גדר ומחיצה שלא יתערב זר שלא יעלו ח"ו בחי' טיפת עשו וישמעאל שזהו עיקר תיקון המשפט:

(שייך לאו' יד) וע"כ אחר שביעי של פסח אותר החמץ. כי בקי"ס התחיל בחי' תיקון המשפט שזכו לזה עז"י שקפץ נחשון לתוך הים שזהו בחי' תמימות שצריכין להתגלגל ברפש וטיט בשביל רצונו ית' ועי"ז זוכין לתיקון המשפט. וע"כ אז נצחו המשפט וזכו עי"ז שיקרע הים לפניהם להעלות המשפט מהתהומות, והעיקר ע"י האמונה כשרז"ל ע"פ ויסעו כדאי הם והאמונה שהאמינו בי וכו'. כי עיקר תקון המשפט הוא ע"י שמאמינים שצדיק ה' וישר משפטיו ואז עי"ז בעצמו יזכה במשפט כי זה עיקר הנסיון שלו בחי' שם שם לו חוק ומשפט ושם נסהו שנאמר אחר קי"ס. כי כשיודע שישר משפטיו נמצא שזוכה לבחי' תיקון המשפיט ועי"ז נתתקן הכל וגם אז יוכל להתפלל ול התחנן לפניו ית' מאחר שיודע באמת שישר משפטיו וכו'. ואז זוכין לשירה בחי' וישירו בדרכי ה' בדרכי ה' דייקא בחי' חסד ומשפט אשירה ווכ' אשכילה בדרך תמים וכו' כי השגת המשפט הוא כמו ים שא"א ליכנוס בו בחי' משפטיך תהום רבה. אבל ע"י אמונה ותמימות הנ"ל נעשה נתיב לעבור הים ב שלום בבחי' הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה בחי' נתיבות משפט (ובכל זה צריכין לדבר ולבאר הרבה למעשה ולעצה וע"כ ראה יחזקאל הנביא כי הוא ראה קשר המרכבה גם בגלות להורות שלא אבדה תקוותינו חלילה אבל אז הי' בחי' תיקון זה יותר):

(שייך לאות י"ד י"ח י"ט) כי עיקר הבחירה כדי שלא יאכל נהמא דכסופא רק יהי' ניזון לעולם הבא ע"י מה שירויח שכרו במשפט וע"כ יש כח גדול אמד מאד להבחירה כי בשביל זה נברא ונשתלשת הכל מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין הכל בשביל הבחירה שהוא בחי' משפט. ובשביל זה הי' קשה לפניו מאד יצי"מ וקי"ס והוצרך לשלוח לו פעם אחר פעם שישלחם ברצונו ועשה בשביל זה מופתים נוראים כאלה והלא הי' יכול לכלותם בפעם אחד כמובא במדרש ענין זה, יכול הי' הקב"ה לשלותח ברך א' למצרים וכו' אך הכל הי' מחמת בחי' משפט הנ"ל שהוא בחי' כח הבחירה כי עדיין לא נתמלאה סאתם ע"פ משפט ולא הי' אפשר מחמת זה להוציאם יממנו בעל כרחו רק הי' צריך לשלחם ברצונו כי זה ביד הבעל בחירה כי באמת אע"פ שע"פ משפט הי' מגיע שיהיו ישראל משועבדים עדיין אבל פרעה ומצרים בודאי עשו עמהם שלא כמשפט. וענין זה הוא נפלאות תמיסי דעים שא"א לאנושי להבינם בשום אופן כמובא מבוכה זאת בין המחקרים. כי הרוצח והגזלן שהורג או גוזל את א' בודאי מגיע לזה הנהרג והנגזל שיהרג במשפטו ית' ואעפ"כ הרוצח הוא רוצח והרגו שלא במשפט דיקבל ענשו הקשה.

ובשביל ענין זה קשה מאד לברר המשפט וכל זה נוגע לענין צדיק וטוב לו וכו' שא"א להבין הנהגת משפטו בשכל אנושי בשום אופן רק באמונה ובתמימיות כמובן שם בסוף ממעלת התמימות וכו'. וע"כ הי' אז ההכרח שישלחם פרעה מעצמו מחמת שלא נתתקן המשפט עדיי בשלימות. וע"כ צריכין לאכול מצה שהוא בחי' מאכל המלאכים בחי' מן היינו בחי' מזונא דלעילא של המלאכים שאוכלים שלא במשפט. וזהו נפלאות רחמיו ית' שצוה לנו אז לאכול מצה כדי להיות ניזון בפסח ממזון דלעילא שמקבלים אע"פ שאינו מגיע ע,פ משפט כמו המלאכים שניזונים בחנם. וע"כ נקרא לחם עוני דלית לי' מגרמי' כלום כי אז יצאו בבחי' אתערותא דלעילא כידוע, זהו בח'י בתחילה עלה במחשבה לברוא העולם במדה"ד דהיינו רק במשפט ובדין שבשביל זה נברא הכל אך ראה שאין העולם מתקיים הקדים מדה"ר וכו' דהיינו שבעת שאין זוכין במשפט יתקיים העולם ברחמים בבי' חסד חנם, ויהיו ניזונים כמ והמלאכים בחנם שזהו בחי' מצה. וע"כ צריך האדם לידע שכל מה שעובר עליו כל ימי חייו הכל בצדק ובמשפט בחסד וכו' כי ישר משפטיו כי הש"י שקל בדעתו שזה האדם עיקר בחירתו כשיהי' עושר מופלג, וזה דייקא ע"י עניות ודחקות גדול וכו'. כי הכל בשביל הבחירה שהוא בחי' משפט כנ"ל ואסור להרהר אחריו ית' כלל כי בזה תלוי הכל שיאמין שישרים דרכי ה' שזהו בחי' תיקון המשפיט שהוא עיקר התיקון כנ"ל וצריכין לחזור זאת היטב. וזה אל תבוא במשפט את עבדך כי לא יצדק לפניך כל חי, כי רדף אויב נפשי שמבקש מהש"י שימחול ולא יבוא במשפט עמו כי אע":פ שהכל במשפט אעפ"כ בוודאי ביד הש"י למחול כשמבקשין ממנו כיע"פ משפט אינו וותרין כ"ש אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד, אבל יכולין לרצותו שימחול הכל כמ"ש שחד מחיק רשע יקח. כמו למשל מלך ב"ו שע"פ משפט יקום הדין וכו' אבל אם רוצה למחול מוחל הכל וזה אל תבוא במשפט וכו' כי לא יצדק לפניך כל חי כי הכל יהיו חייבים כי רדף אויב נפשי וע"כ באתי למה שבאתי, ואם ח"ו תבא במשפט ותחייבני ח"ו יתחייב האויב יותר מחמת שהכל על ידו וכן יתחייבו יותר ויותר כל המסבבין לזה. אבל אם תמחול לי הכל יקל מכולם המשפט כי בוודאי אינו דומה עונש הרוצח שגומר המעשה והורג חבירו לעונש של הרוצח לרצוח והוא ניצול ממנו:

(שייך לאות כ"א שורה י"ט אחר תיבת כנ"ל) וזוה משכן העדות כי זהו עיקר העדות שהשכינה שורה בישראל תמיד ע"י שממשיכין קשר המרכבה אפילו כשפורקין אותו וזה ומרמז על בחי' שינה של הצדיק שהוא הסתלקות המוחין שהוא בחי' פריקת המשכן כי מי שיש בו דעה וכו' שעי"ז דיקא משיג בחי' תיקון המשפט שהוא בחי' צדיק וטוב

לו וכו' כ"ש שם. וזהו בח"י הסתלקות הצדיק שאז הוא בבחי' שינה שאז דייקא נמשך תיקון המשפט ביותר שע"ז עיקר התיקון וכנ"ל. וע"כ עיקר התיקון ע"י שבאים על קברי הצדיקים כי שם בחי' תיקון המשפט קשר המרכבה שהוא עיקר תיקון הברית כנ"ל:

(שייך לתתחילת אות כ"ב) וכל זההוא בחי' תיקון פגימת הלבנה ע"י סודר העיבור שבזה תלוי תקון המשפט שהוא בר"ה כ"ש תקעו בחדש שופר בכסא וכו' שמרמז על תיקון פגימת הלבנה. כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב וכו' כי המשפט נמשך כפי היום שקוביעין בו ר"ח כ"ש לעשו"ת משפט עבדו וכו' דבר יום ביומו וכ"ש במדרש שכל הכסאות למשפט ממתינין על יום שישראל קובעין בו ר"ח. ועדיין צריכין לבאר בזה הרבה בעזה"י:

הלכות מתנת שכיב מרע הלכה א' בהלכות מתנה הלכה א'

מתנה ב

אות א

מתנת שכ"מ א"צ קנין ואם עמד חוזר בד"א בכולה וכו':

ע"פ המאמר המתחיל ויהי נא פי שנים ברוחך אלי וכו' (סימן סו) ע"ש המאמר היטב. והכלל בקיצור כי יש רוח לעילא רוח לתתא, ובשעת ההסתלקות נתאחדים ונתחברים יחד ועי"ז נסתלק, ועי"ז בעצמו נמשך בחי' פי' שנים לתלמידיו וכו' ע"ש. ושתי הרוחות הללו הם בחי' כח ופועל יד ימיון ויד שמאל יוד של שם העצם ויוד של שם הכינוי, שבתחלה הם נקשרין יחד הכח והפועל וכו' כי סוף מעשה במחשבה תחילה. וזה בחי' קודם הבריאה. אך אח"כ נפתחין בבחי' פותח את ידיך וכו' ע"ש כ"ז היטב. ולהוציא מכח אל הפועל העיקר הוא ע"י אמת ועיקר האמת הואכשאין נצרך לבריות כי הצריך לבריות פניו משתנין וכ'ו דהיינו שאין האמת בשלימות וכו' ע"ש. וכל המצות והעבירות תלויים בזה בבחי' התפתחות הידים אלו וכו':

אות ב

וזה בחי' קנין סודר שא"א לגמור המקח ומכ"ש מתנת בריא כ"א ע"י קנין ורוב הקנינים הם קנין סודר. כי א"א לגמור המקח ושום דבר כ"א ע"י בחי' מוציא מכח אל הפועל שזה עיקר עובדתינו בזה העולם. וכל המצות ועשיות שלנו בזה העולם הכל בבחי' מוציא מכח אל הפועל. כי באמת אע"פ שכבר ברא השי"ת את כל העולם כולו הארץ וכל אשר עלי'. עכ"ז הכל תלוי ביד ישראל שאנו צריכין בכל יום ממש לחדש את העולם ולהוציאו מכח אל הפועל ע"י עבודתינו במצות ובמע"ט בבחי' המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית אין טוב אלא צדיק דהיינו כלל ישראל שנקראים כולם צדיקים כמ"ש

ועמך ישראל כולם צדיקיטם כי על ידם הש"י מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית. כי אע"פ שכבר ברא הש, יא תכל העולם אעפ"כ כל העולם כולו צריך תיקון וביטרור כידוע, לתקן העולם מקילקולו שנתקלקל ע"י חטא אדה"ר וע"כ צריכין לחדש העולם בכל יום ולהוציאו מכח אל הפועל מחדש בכל יום ממש כדי לחדש ולתקנו ולבררו וזה עיקר כלל עבודתינו כידוע. וא"א לחדש העולם ולהוציאו מכח אל הפועל מחדש כ"א ע"י שמקשרין תחלה הפועל אל הכח לחזור ולהעלות סוף מעשה אל המחשבה תחילה. וכשחוזר הפועל אל הכח דהיינו שחוזר כל העולם כולו ונכלל בשרשו בא"ס כביכול אזי חוזרין ומוצ יאין מחדש כל העולם מכח אל הפועל ואזי נתחדש ונתברר ונתתקן עי"ז כי זה עיקר הבירור והתיקון כשמעלין לשרשו ושם נתחדש ונתתקן כידוע. וזה עיקר תיקון התפלה וציצית ותפילין. כי בתחילה מבררין ועולין מעשי' ליצירה ומיצירה לבריאה וכו' ע"י ציצית ותפילין של יד וש"ר וכן ע"י סדר התפלה קרבנות ופסוקי דזמרה וכו' כידוע. ואח"כ כשמעלין הכל לשרשו באצילות שהוא תפלת י"ח אזי אח"כ חוזרין וממשיכין כלליות העולמות מעילא לתתא מאצילות לבריאה וכ'ו ע"י אשרי ובא לציון וכ'. וזהעיקר בחי' המו"מ שיוצא הדבר מרשו"ת לרשו"ת והכל בשביל בירור, והבירור שנתברר הדבר הוא בחי' חידוש ממש כאלו נברא מחדש וכנ"ל. וע"כ א"א שיצא הדבר מרשו"ת לרשו"ת כ"א כשחוזר הדבר מתחילה לשרש ו אל הכח הראשון כביכול ומשם חוזר הדבר ונמשך לרשו"ת חבירו ועי"ז נתברר ונתחדש הדבר כנ"ל. כי באמת כשהחפץ ביד זה נמצא שקיומו וחיותו ע"י אישר זה ע"י חלקי נר"נ של זה האיש שבידו החפץ. ואח"כ כשבא ברשו"ת אחר נמצא שקיומו וחיותו ע"י איש אחר והרי הוא כאלו נברא מחדש. כי עכשיו יש להחפץ חיות וקיום חדש כי עכשיו עיקר קיומו והווייתו של זה החפץ הוא ע"י אישר הזה שבא ברשותו עכשיו. וע"כ א"א שיצא הד בר מרשו"ת לרשו"ת כ"א כשחוזר הדבר מתחילה אל שרשו הראשון ומשם חוזר ויוצא לרשו"ת השני. וע"י שעולה הדבר לשרשו וחוזר ויוצא לרשו"ת השני בשעת המו"מ עי"ז עיקר הבירור של המו"מ כי כשעולה לשרשו נתחדש שם וזה עיקר הבירור כנ"ל. וע"כ אין קיום להמו"מ כ"א ע"י בחי' זו דהיינו בחי' מוציא מכח אל הפועל דהיינו שעולה הדבר לשרשו וחוזר ויוצא משם מהכח אל הפועל וכנ"ל. וזהו בחי' מ"ש רבינו ז"ל שם במאמר הנ"ל שא"א להוציא מכח אל הפועל כ"א ע"י אמת דהיינו כשאין נצרך לבריות שאז דייקא האמת בשלימות כ"ש שם ע"ש. כי באמת לכאורה קשה א"כ הצדקיים הגדולים שרובם ככולם פרנסתם ממה שמקבלים מהמון עם, א"כ לפ"ז הם רחוקים ח"ו מן האמת ח"ו. וכבר שמעתי בפירוש מעין קושיא זו מפי רבינו הגדול ז"ל בזה"ל על מה שאנו מבקשים ואל תצריכיני

לידי מתנת בשר ודם איך אלו המקבלים שפרנסתם מזה איך הם מכוונים בתפלה זו (כל זה שמעתי מתוך שיחותיו הק' שסיפר מזה בצחות לשונו הקדוש ולא שמעתי התירוץ על זה.) אך באמת עיקר בקשתינו הוא ואל תצריכני לידי מתנת בשר ודם, בשר ודם דייקא כי באמת עיקר התכלית שצריכים לידע כי אין עוד מלבדו אין עוד ממש דהיינו שאין שום דבר נמצא בעולם כלל רק הוא ית' לבדו כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, אין עוד ממש כי אין שום דבר נמצא בעולם כלל כלל לא רק הוא לבדו ית' כי הכל הבל. וכולא כלא קמיה, כלא ממש וכן ראיתי בשל"ה שפי' כן הפסוק הנ"ל וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, ולפי פשוטו הכונה שאין עוד אלקים זולתו ית'. אבל הוא ז"ל פי' שהכונה שצריך לדעת ולהשיב אל לבו שרק ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת ואין עוד שום נברא ושום נמצא כלל כי הכל אין ואפס ממש והכל בטל במציאות ממש נגדדו ית'. והן למעלה והן למטה בשמים ממעל ועל הארץ מתחת הכל הבל ואפס ממש רק ה' הוא האלהים ואין עוד שום דבר כלל, ודבר זה א"א להסביר רק כל חד לפום מה דמשער בלבי'. נמצא שע"פ האמת שהכל בטל נגדו ית'. והפועל נכלל בכח בבחי' סוף מעשה במשחבה תחילה. וע"כ אפילו כשמקבלים מאחד פרנסה או כיוצא הוא מקבל ממנו ית' בעצמו מאחר שיודע שהכל אין ואפס ומקשר הפועל אל הכח, כנ"ל אזי הוא מקבל רק מהכח הראשון דהיינו מהבורא ית'. וזה עיקר בקשתינו שאנו מבקשין ואל תצריכנו לידי מתנת בשר ודם, מתנת בשר ודם דייקא שלא לטעות ולחשוב ח"ו שמקבל מהבשר ודם ממש דהיינו מגשמיות הגוף רק אפילו כשמקבל מאדם ידע שמקבל מהכח הראשון כי הפועל מקושר בהכח וכנ"ל. וזה בחי' מ"ש רבינו ז"ל שעיקר האמת הוא כשאין נצרך לבריות כנ"ל. כי עינינו רואין שרוב בני אדם הם נצרכין לבריות כי מתפרנסין זה מזה וכ"א צריך לטובתו של חבירו ומאחר שהוא צריך לאיזה דבר לחבירו הוא בכלל נצרך לבריות כמובן שם במאמר הנ"ל וא"כ בודאי כמעט כל העולם הם נצרכין לבריות. אך העיקר הוא בחי' הנ"ל דהיינו לידע שהכל מקושר בו ית' ובטל נגדו ית' ממשד וכל מה שמקבל מחבירו הכל מקבל ממנו ית' ממש וכנ"ל ואזי הוא בודאי אינו נצרך לבריות אע"פ שמקבל מהם כנ"ל מאחר שיודע זאת בידיעה ברורה וזכה. וזהו בחי' אמת כי זה עיקר האמת כשיודעין שהפועל מקושר בהכח וכולא חד ואין שום דבר בלעדו ית' כנ"ל רק כולא חד אז דייקא זוכין לאמת. כי עיקר האמת הוארק אחד וכמבואר היטבבדברי רבינו ז"ל במאמר אר"ע כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים (סי' נ"א) ע"ש היטב, כי עיקר האמת הוא רק כשמקשרין אחר הבריאה בקודם הבריאה שהוא כולא חד

ע"ש היטב. נמצא שעיקר האמת כשאין נצרך לבריות דהיינו כשיודע שאי שום בריאה בעולם רק הכל אין נגדו ואחר הבריאה הוא כמו קודם הבריאה כי הפועל מקושר בהכח וכנ"ל ואזי הוא בחי' אמת. כי זה עיקר האמת כשיודעין שכולא חד כנ"ל כי כ"ז שאין יודעין זאת אין האמת בשלימות כי עיקר האמת הוא רק בבחי' כולו אחד כנ"ל. דהיינו כשמקשרין ומעלין הפועל אל הכח כנ"ל (אבל כשמפרידין ח"ו הפועל מהכח מזה עיקר אחיזת השקר כנ"ל וכמבואר היטב במאמר אר"ע הנ"ל) ואז דייקא יכולין להוציא מכח אל הפועל. כי א"א לנו להוציא מכח אל הפועל כ"א כשמעלין תחילה הפועל אל הכח כנ"ל שזהו בחי' אמת בחי' אין נצרך לבריות כנ"ל ואז דייקא יכולין להוציא מכח אל העפול כנ"ל:

אות ג

וע"כ המתנה אין לה קיום כ"א ע"י קנין סודר שקונין ע"י הבגדים. כי הבגדים הם מרמזים על בחי' הפועל שהוא בחי' כלליות העולמות שהם בחי' לבושיו ית' כידוע וזהו בחי' יוד של שם הכינוי שהוא בחי' פועל כ"ש שם כי שם הכינוי דהיינו שם אדנ' הוא בחי' לבוש ונרתק לשם הוי' ב"ה והוא בחי' מלכות בחי' פועל בחי' כלליות העולמות שהם בחי' לבושין אליו ית' כידוע. וזה בחי' קנין סודר שקונין ע"י הבגדים כי בזה מרמזין שהפועל נכלל בהכח שעי"ז עיקר קיום המקח והמתנה כנ"ל כי א"א שיצא הדבר מרשו"ת לרשו"ת כ"א ע"י בחי' זו כנ"ל. גם צריכין שיתגבר האמת כדי שלא יהי' חסרה שלא יחזור מדבריו. ועיקר האמת הוא ע"י בחי' זו ע"י שהפועל נכלל בהכח כנ"ל וזהו בחי' קנין סודר. כי הנותן הוא בחי' כח והמקבל הוא בחי' פועל. כי כח ופועל הם בחי' נותן ומקבל כידוע וע"כ על ידי שהנותן מקבל כנף בגדו של המקבל בזה מרמז שהפועל נכלל בהכח והעיקר ע"י הבגדים שהם בחי' פועל כנ"ל וע"כ על ידם דייקא מרמזין שהפועל נכלל בהכח כנ"ל ואז דייקא יוצא הדבר מכח אל הפועל מחדש כנ"ל וא"ז יוצא מרשו"ת לרשו"ת ואטזי הוא קיום המקח באמת בלי חזרה כנ"ל. וזהו ג"כ בחי' קנין סודר בכל הקנינים כי כ"א שמקנה דבר לחבירו אפילו במכירה הוא הוא בחי' משפיע בחי' כח וחבירו בחי' מקבל וע"כ נקנה ע"י ק"ס שעי"ז הפועל נלכלל בהכח כנ"ל. כי א"א להוציא מכח אל הפועל כ"א כשמעלין ומקשרין תחילה הפועל אל הכח כנ"ל וע"כ א"א שצתא המתנה או המכירה מהנותן אל המקבל שזהו בחי' שיוצא מהכח אל הפועל כ"א כשעולה תחילה מתתא לעילא מהפועל אל הכח שזה ובחי' ק"ס שקונין ע"י הבגדים דייקא כנ"ל. וזהו בחי' ציצית שבתחילת היום כשאנו צורין ליכנוס בתפילה כדי להוציא מכח אל הפועל כנ"ל ואנו צריכין תחילה להעלות מתתא לעילא לקשר הפועל אל הכח

אנו עוסקין בתחלה מיד במצות ציצית שמצותה בהבגדים כי ע"י תקין הבגדים דייקא ע"י מצות ציצית עי"ז דייקא מעלין הפועל שהוא בחי' כלליות העולמות בחי' לבושין כנ"ל אל הכח וכנ"ל:

אות ד

נמצא שעיקר קיום המתנה דייקא הוא ע"י שמקשרין תחילה הפועל אל הכח בבחי' סוף מעשה במחשבה תחלה כנ"ל שזהו נעשה ע"י ק"ס וכנ"ל. וע"כ מתנת שכ"מ א"צ קנין כי מתנת שכ"מ הוא לאחר מיתה ואז בשעת ההסתלקות נקשרין ב' הרוחות ביחד רוח דלעילא ורוח דלתתא שהם בחי' כח ופועל. נמצא שאז נכלל הפועל בהכח וע"כ אז נקנה אליו המתנה בלי שום קנין כי יוצאת ממילא מרשו"ת לרשו"ת בדיבור בעלמא מאחר שככשיו הפועל והכח נקשרים יחד שעי"ז עיקר קיום המתנה ע"י שהפועל עולה ונתקשר לשרשו ואזי חוזר ויוצא המתנה מכח אל הפועל ועכשיו נעשה זאת ממילא וע"כ אין צריך קנין וגם אין מועיל קנין כלל במתנת שכיב מרע כי אין קנין לאחר מיתה. כי הקנין הוא שמקשרין הפועל אל הכח וזה בחי' עיקר עבודת האדם בעוה"ז כנ"ל, וזה א"א לאדם לעשו"ת כ"א בחייו שאז יש לו כח לקשר הפועל אל הכח שזה עיקר עבודתו כנ"ל אבל אחר ההסתלקות אין לאדם כח לעשו"ת זאת כי היום לעשותם ולא למחר. וע"כ אין קנין לאחר מיתה כי א"א אח"כ להעלות ולקשר בחי' הפועל אל הכח שזה בחי' קנין סודר כי זה אין האדם יכול לעשו"ת כ"א בחייו כי זהו כלל עבודתו כנז"ל. וע"כ מתנת שכ"מ אינו יכול להקנות כ"א בלא קנין דייקא רק בשעת הסתלקותו הוא מקנה המתנה כי אז עולה רוח דלתתא ונכלל ברוח דלעילא שזהו בחי' שעולה הפועל אל הכח ואז נקנה לו המתנה ויוצאת מהכח אל הפועל מהנותן למקבל וכנ"ל בילא"ו:

איתא בא"ב (אות א' אמת סי' מ"ח) מי שהיה שקרן בגילגול העבר אזי כשנתגלגל הוא איטר יד עיין במאמר ויהי נא פי שנים הנ"ל. ותבין הדבר קצת כי יד ימין ויד שמאל הם כח ופועל וא"א להוציא מכח אל הפועל כ"א ע"י אמת וע"כ כשהוא שקרן וכו' אינו מוציא מכח אל הפועל וקודם שמוציאין מכח אל הפועל אזי הכח והפועל נקשרין יחד ואין ניכר בין ימין לשמאל. וע"כ כשנתגלגל הוא איטר יד שזהו בחי' שאין ניכר בין ימין לשמאל ע"ש מבואר שם מענין איטר יד. ע"ש היטב. גם ע"פ הנ"ל שצריכין תחילה להעלות הפועל אל הכח וגם זה תלוי באמת כנ"ל ומי שהוא שקרן אינו יכול לקשר הפועל אל הכח וע"כ נעשה איטר יד כי נשאר בבחי' שמאל שהוא בחי' פועל מאחר שלא העלה הפועל אל הכח:

מתנה ג

אות א

ענין מתנת שכיב מרע ומשרז"ל מתנת ש"מ כירושה שויא רבנן ודברי ש"מ ככתובין ומסורין דמי:

ע"פ התורה ויהי מקץ כי מרחמם ינהגם וכו' (בלק"ת סי' ז') ע"ש וכבר דברנו מתורה זאת כ"פ. ומבואר שם שכל אדם צריך שישאר אחריו דעתו בעולם ע"י בן ותלמיד שיעסוק עמהם להודיעם דרך ה' וזה עיקר החליפות וההשארה שנשאר מן האדם אחרי פטירתו מן העולם וכו' ע"ש. ומבואר שם שע"י הארת בן ותלמיד משם נמשכת הפרנסה וכו' ע"ש:

אות ב

וזה בחי' ירושה ששייך לבנים. כי עיקר השארתו של אדם לאחר מיתתו הם הבנים שנשארין אחריו הממלתאין את מקומו. ועקיר הוא הדעת היינו כשזוכה נשארין ממנו בנים שקיבלו ממנו דעתו הקדושה. כי כ"א מישראל יש לו חלק בהדעת הקדוש כי עיקר הדעת הוא לדעת את ה'. כ"ש אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים וכו'. וכ"א מישראל הוא חלק אלוה ממעל ונשמתו מושרשת בהדעת הקדוש הזה שהוא שורש כל הנשמות כולם כי חכמה הוא שורש הכל כ"ש כולם בחכמה עשית. וע"כ כ"א מישראל כפי אחיזתו בהדעת הקדוש וכפי מעשיו הטובים כן נתגלה על ידו ידיעת אלקותו ית'. וזה עיקר השארתו לאחר מיתתו דהיינו מה שהודיע לבניו וצוה אותם שישמרו דרך ה'. וזה הדעת הואעירקר השארתו כמבואר בהתורה הנ"ל. ומחמת שכל הפרנסה והעשירות נמשך מזה הדעת שהוא בחי' כלליות בן ותלמיד כמבואר שם בהתורה הנ"ל ע"שד, ע"כ כשאדם נסתלק מגיע הירושה לבניו כי משם שורש הממון מבחי' בנים היינו מהדעת שהשאיר בעולם ע"י בניו שמשם נמשך כל העשירות והפרנסה כנ"ל וע"כ מגיע להם הירושה כי משם נמשך הממון כנ"ל:

אות ג

וזה מתנת ש"מ שהיא ג"כ כירושה. כי הדעת שצריכין להשאיר אחריו הוא כלול מב' בחי' שהם בן ותלמיד כי צריכין להשאיר אחריו בנים ותלמידים כמבואר שם בהתורההנ"ל, כי כמו שצריכין ללמד לבניו להארי בהם הדעת הקדוש כן צריכין ללמד לבן חבירו ולהעמיד תלמידים רבים להאיר בהם הדעת הקדוש לדעת את ה' וכ"ש שם בהתורה הנ"ל שכל אדם יכול לקיים זאת להעמיד תלמידים ע"י שמדבר עם חבירו ביראת שמים ומעורר אחד את חבירו ליראה את ה' לסור מרע ולעשו"ת הטוב. שעי"ז נעשה כ"א בחי' תלמיד לגבי חבירו ע"ש. ומבחי' הדעת שמאירין בתלמדיים כ"א לפי בחינתו משם נמשך בחי' מתנת ש"מ שהיא כירושה כי יש כח לאדם להוריש ממונו

לאחר ע"י מתנת ש"מ מאחר שהממון נמשך גם מהדעת שמאירין באחרים שאינם בניו שהם התלמידים. וע"כ יכול להוריש ממונו לאחרים ע"י מתנת ש"מ כמו שצריך להאיר דעתו לאחרים שהם התלמידים. כי כמו שהירושה שייך לבנים מחמת שהממון נמשך מהדעת שהשאיר על ידי הבנים כמו כן יכול להוריש ממונו לאחרים כי הממון נמשך גם מהדעת שמאירין באחרים שהם התלמדיים כנ"ל כי הממון נמשך משני הבחי' מבן ותלמיד כמבואר בהתורה הנ"ל:

אות ד

ועל כן דייקא כשהוא שכיב מרע מתנתו כירושה. כי הצדיק וכמו כן כל אדם כשר מאיר הדעת בבנים ותלמדיים כל ימי חייו כי רק בשביל זה בא האדם לעולם. והעיקר הוא שימשיך דעת כזה בבנים ותלמדיים שיתקיים הדעת לעולם אפילו אחר הסתלקותו כי זה עיקר השארתו כנ"ל וכמבואר היטב בהתורה הנ"ל. וע"כ הצדיקים האמתיים בשעת חליים אז הם מאירין הדעת ביותר בבנים ותלמידים כמו שמצינו בכמה צדייקם שגילו דעת גדול וקדוש מאד בעת חוליים סמוך למיתתם כגון ר"א הגדול ורשב"י ורבינו הקדוש וכו'. כי עיקר החולאת שנמשך לעולם מה שהאדם חולה קודם מיתתו הוא רק בשביל זה כדי שיסדר לביתו למען אשר יצוה את בניו ותלמידי אחריו שידעו את ה' וישמרו דרכיו. וע"כ עד יעקב לא הוה חולשה כשרז"ל כי יעקב הראשון שהאיר ביותר בבנים ותלמידים, כי התחלת התגלות הדעת הקדוש לדעת את ה' התחיל מאברהם אבהינו כי הוא גילה אלקותו בעולם כשרז"ל אבל אברהם ויצחק עדיין לא הי' מטתם שלימה רק יעקב הי' מטתו שלימה והשאיר י"ב שבטים כולם צדיקים שכולם קיבלו את דעתו הקדושה ועל ידם נתקיים הדעת הקדוש בעולם. וע"כ התחיל מיעקב שיהי' האדם חולה קודם מיתתו כי הוא טובה גדולה כדי שיסדר לביתו ויצוה את בניו כשרז"ל. ועיקר הצוואה הוא שצריכין לצוותם שישמרו דרך ה' כדי שישאר דעתו גם אחר הסתלקותו לעולם, וע"כ התחיל זאת מיעקב כי הוא הראשון שהניח בנים כולם צדיקים שעל ידם נשאר דעתו בעולם. וע"כ בעת שהי' יעקב חולה וצוה את בניו סמוך למיתתו אז צעקו כולם שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד וכו' כשרז"ל כי אז בשעה שהצדיק חולה סמוך למיתתו אז הוא עיקר הארת הדעת שמשאיר אחריו וכנ"ל וכמו כן כל אדם לפי בחינתו כי כל אדם יכול לקיים זאת. וכ"א צריך להאיר איזה דעת דקדושה בבנים ותלמידים שיהי' נשאר לעולם וכנ"ל. וע"כ עיקר המתנה שהיא כירושה היא מתנת ש"מ כי אז עיקר השארת הדעת שמשם נמשך הממון שמחמת זה מגיע הירושה לבניו וכן יש לו כח ליתן לאחרים במתנת ש"מ שהיא ג"כ כירושה וכנ"ל:

אות ה

וזה דברי ש"מ ככתובין וכמסורין דמי כי מתנת ש"מ שיש לה קיום זה נמשך מבחי' הדעת שצריכין להאיר ביותר סמוך למיתתו כשהוא ש"מ כנ"ל. והדעת הוא התורה שהוא עיקר הדעת שעל ידה יודעין את הש"י וזה דברי ש"מ ככתובין וכמסורין דמי', כתובין ומסורין זה בחי' התורה הקדושה שהיא כתובה ומסורה בידינו וכ"א כפי חלקו בתורה כן צריך להשאיר חלק דעתו ותורתו לבנים ותלמידים שיתקיים לעולם ומשם נמשך מתנת ש"מ שיש לה קיום כירושה וכנ"ל, וע"כ דברי ש"מ ככתובין וכמסורין דמי. כנ"ל:

(הלכה ד' בהלכות מתנה ה"ד אות ט"ו והלכה ה' בהל' מתנה ה"ה אות כ"ג)

אבידה ומציאה א

אות א

ע"פ מ"ש רבינו נ"י במאמר ויבן ה' לאהים את הצלע וכו' (סי' סז) שכל הנפשו"ת מלובשין בהכבוד כי הכבוד היא אם כל חי. ולפעמים הנפש נתרחקה מן הכבוד ואזי הנפש עייפה וזהו ע"י שאין מתפללין בכוונת הלב בבחיח' בשפתם כבדוני ולבם רחק. כי כוונת הלב הוא בחי' נפש בבחי' אליך ה' נפשי אשא ופרשש"י לבי אכווין. ואזי צריך להחיות הנפש ע"י בחי' מים קרים ומים קרים נעשין ע"י בחי' רעמיטם, והם באין ע"י שנותנין כבוד אל זקן ששכח תלמודו ע"ש היטב, כי התרחקות הנפש מן הכבוד גורם שכחה אל הזקן בבחי' ואבדה חכמת חכמיו וכו' ע"ש היטב:

אות ב

וזה בחי' מצות השבת אבידה כי האבידה היא בחי' התרחקות הנפש מן הכבוד. כי כל החפצים והעשירות הם בחי' נפשו"ת כי כל הנפשו"ת שרש סבעשירות ושרש סבכבדו כי כבוד שורש כל הנפשו"ת כנ"ל. וע"כ רבי מכבד עשירים והי' נותן כבוד לכ"א כפי העישרות שלו שהי' אומר תנו כבוד לבעל מאה מנה תנו כבוד לבעל מאתיים מנה, כי כל אחד כפי העשירות שלו כן שרשו יותר בהכבוד ועל כן הי' נותן כבוד לכ"א לפי עשרו, וזשרז"ל איזהו עשיר כל שבני עירו מכבדין אותו מפני עשרו וזה בחי' עושר וכבוד. כי העשירות שרשו בכבדו כנ"ל ועיקר הכבוד הוא אצל האדם כמובא בדברי רבינו נ"י שעיקר הכבוד הוארק אצל גדר האדם שהוא מדבר ע"ש וזה בחי' בשפתם כבדוני. וזה בחי' (תהלים כט) ובהיכלו כולו אומר כבוד היכל דא פה כמובא. וע"כ כשהדבר נאבד מן האדם נמצא שהוא בחי' התרחקות הנפש שבהחפץ הנאבד מן הכבוד מאחר שרחוקה מן האדם ששם עיקר הכבוד. וזה בחי' אובד מבלי לבוש, שכל בחי' אבידה הוא מבלי לבוש היינו בחי' התרחקות מן הכבדו שהוא לובש כי הנפש מלובשת בהכבוד כנ"ל. וזה בחי' אובד שהדבר מוסב על הדבר הנאבד דהיינו שהולך לאיבוד כמ ושפרש"י על

פסוק הייתי ככלי אובד שכל לשון אבידה וכו' כי הדבר הולך לאיבוד מאחר שרחוקה מן הכבוד ואזי היא בבחי' נפש עייפה והולכת לאיבוד. וזה בחי' כי תפגע חמור אחיך תועה כי בודאי האבידה היא בחי' תועה ונע ונד מאחר שרחוקה מאמה דהיינו מן הכבוד בבחי' ויהי כאשר התעו אותי אלהים מבית אבי כשפרש"י שם. וע"כ מצוה גדולה להשיב אבידה ואזי מחזיר הנפש אל הכבוד כנ"ל:

אות ג

וע"כ דגל מחנה דן הי' מאסף לכל המחנות ופרש"י שהיו מחזירין כל האבידות של ישראל כי מחנה דן הוא בחי' מלכות שהיא בחי' תפלה כמובא בדברי רבינו נ"י במאמר וביום הביכורים (סי' נ"ו) ע"ש היטב שמחנה דן הוא בחי' דינא דמלכותא ע"ש. וע"כ הוא בחי' תפלה בבחי' דדני אלהים וגם שמע בקולי וכנ"ל. וזה בחי' מאסף לכל המחנות שהיו מאספים כל המחנות דקדשוה, היינו בחי' תפלה בכונה שעי"ז מ אספים ומקבצים כל המחנות לתוך הקדושה בבחי' החזרת הנפשו"ת לאמם ושרשם דהיינו אל הכבוד כי זה עיקר תפלה בכונה כנ"ל דהיינו לקשר ולאסוף כל המחשבות והרצונות והנפשו"ת לתוך דיבורי התפלה, לקבץ פיזור הנפש שזה בחי' המחשבות המתפזרים בשעת התפלה אל החוץ וצריך לקבץ הנפש מן הפיזור שלא יהי' לו שום מחשבת חוץ רק לקשר המחשבה אל הדיבור בקשר אמיץ וחזק ואזי מאסף לכל המחנות כנ"ל. וזה בחי' השבת אבידה כנ"ל, וע"כ בני דן שהיו מאספים לכל המחנות היו מחזירין כל האבידות כשפרש"י שבשביל זה היו נקראים מאסף וכו' כנ"ל. וע"כ עמלק שהוא כנגד מלכות דקדושה ורודף תמיד אחר תפלת ישראל וע"כ היו רודפים אחר בני דן כ"ש רבינו נ"י שם, ע"כ נאמר בו ויזנב בך כל הנחשלים אחריך ואתה עיף ויגע, עיף ויגע דייקא בחי' עייפות הנפש ע"י שנתרחקה מן הכבוד ע" יפגם התפלה בלי כונת הלב כנ"ל. וזהו ולא ירא אלהים היינו פגם המלכות והכבוד כי עיקר הכבוד הוא יראה להתייירא מפני כבודו ית' בבחי' (דברים כח) ליראה את השם הנכבד. וע"כ עמלק הואבחי' שכחה כמובא כי הוא גורם בחי' זקן ששכח תלמודו ע"י עייפות הנפש ע"י פגם התפלה כנ"ל. וע,כ מצוה לזכור מעשה עמלק כדי לתקן בחי' השכחה הנ"ל. וזה שכתוב ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים וארז"ל ברפיון ידים זה בחי' רפיון ועייפות הנפש כי גידול וחיזוק הנפש הוא ע"י בחי' הידים בבחי' ובידך לגדל ולחזק כ"ש שם במאמר ויבן הנ"ל ע"ש. ואזי כשיש רפיון ידים ח"ו הוא בחי' עייפות הנפש ואזי ויבא עמלק כנ"ל. וז"ש תחילה ויחנו ברפדים ואין מים לשתות, כי שם ברפיון ידים שהוא בחי' עייפות הנפש היו צריכים מים בחי' מים קרים הנ"ל והם פגמו יותר וירב העם עם משה ופגמו בכבוד הזקן, ע"כ צעק משה אל ה' מה

אעשה לעם הזה עוד מעט וסקלוני כי אני יודע מה אעשה להם כי הדבר תלוי בי ע"י שיתנו לי כבוד כנ"ל והם פוגמים יתר בזה, ובזה הם גורמים בחי' שכחה להזקן. וזהו עוד מעט וסקלוני זה בחי' שכחה שהיא בחי' מיתה כ"ש רבינו נ"י (סי' לז). וזהו מעט היא בחי' שכחה שהיא מוחין דקטנות כמובא וע"כ השיבו השי"ת עבור לפני העם ותראה שינהגו בך כבוד כעין שפירש"י שם ואז באמת נתקן. ולקח את המטה שהיא בחי' שבט מושל בחי' מלכות כשרז"ל קח מקל והך על קדקדן דבר אחד לדור וכו'. ועי"ז הכה בצור שהוא בחי' אבן על פי הבאר שהוא בחי' עננין דמכסיין על עינין שעי"ז א"א לשאוב מימי הדעת בחי' מי ם קרים הנ"ל. וע"י הכאת הצור במטה כנ"ל שזה בחי' רעמים עי"ז יצאו מים רבים בחי' מים קרים ותשת העדה ובעירם ונתקנו ונבראו כל הנפשו"ת מעייפותם. עיין היטב במאמר ויבן הנ"ל בחי' רעמים ומים קרים ע"ש. וע"כ נסמכה פ' עמלק כי ע"י אותו הפגם שלא ניתקן עדיין לגרמי כ"ש על נסותם וכו' ע"כ ויבא עמלק כנ"ל. וע"כ מלחמת עמלק הי' תלוי בתפלה בכונה כ"ש והי' כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וארז"ל וכי ידיו של משה וכו' אלא בזמן שישראל מסתכלין ומכוונין את לבם לאביהם שבשמים היו מנצחין וכו'. כי עיקר עמלק הי' תלוי בכונת הלב בתפלה לתקן עייפות הנפש כנ"ל, וכ"ז הי' תלוי במשה כי ממנו נמשך בחי' מים קרים כנ"ל:

אות ד

נמצא שעי"ז השבת אבידה נתתקן בחי' מלכות דקדושה בחי' הכבוד. כי כמו שהנפש עייפה כשנופלת ואובדת ונתרחקה מן אמה דהיינו הכבוד, כמו כן נפגם ונחלש כח המלכות והכבוד כשהנפשו"ת רחוקים ממנה כי אין מלך בלא עם. וע"כ מלכות ישראל התחילה בתחילה ע"י השבת אבידה שהלך שאול לבקש אבידת אביו וז"ש (שמואל א') ולאתונות האובדות כו' אל תשם את לבך להם כי נמצאו ולמי כל חמדת ישראל וכו'. כי זה בזה תלוי כנ"ל. וכל זההי' ע"י שפגמו בשאלתם ואמרו תנה לנו מלך לשפטינו ככל הגוים, נמצא שהריחוק עצמן מן הכבוד כי הכבוד הוא רק אצל ישראל בבחי' ובקהלם אל תחד כבודי כ"ש רבינו נ"י. אבל מלכות הרשעה שהיא בחי' עשו עמלק הוא בבחי' בזוי אתה מאד והם אמרו תנה לנו מלך ככל הגוים והרחיקו עצמן מן הכבוד ופגמו בכבוד הזקן דהיינו שמואל כ"ש בתחלת הפרשה ויהי כי זקן שמואל. כיהם היו צריכים ליזהר בכבודו שעי"ז נתתקן מלכות ישראל כנ"ל, וכנראה שם בפסוקים שפגמו בזה מאד שלא נזהרו בכבוד שמואל, ע"כ נתגלגל הדבר מאת ה' שהי' אבידה אצל מקום המלכות דהיינו בבית קיש אבי שאול. ואח"כ כשנמצא האבידה אז נתתקן המלכות בבחי' ולאתונות האובדות וכו' ולמי כל חמדת ישראל הלא לך ולכל בית אביך כנ"ל (שמואל א' סי' ט' י'

י"ג). וע"כ הזהירו שבעת ימים תוחל עד בואי אלתיך כי בזה הי' תלוי מלכותו ליזהר מאד בכבוד שמואל כנ"ל כדי לתקן פגם הנ"ל. וע"כ כשלא נזהר בזה נתבטלה מלכותו כ"ש ועתה ממלכתך לא תקום וכו' כי בזה היה תלוי תיקון המלכות בכבוד שמואל כנ"ל. וע"כ נסמך תיכף פ' עמלק וצוהו להכרית עמלק, כי אזי צריך לחגור מתניו להלחם בעמלק מאחר שלא נהרו בבחי' תיקון החזרת הנפש אל הכבוד כנ"ל ואזי הוא מלחמת עמלק כנ"ל. וזשפרש"י שם ועתה שמע לקול דברי ה'. פעם א' נסכלת עתה שמע וכו'. זה שייך לזה כי מלחמת עמלק בא ע"י פגם הנ"ל שפגם בכבוד הזקן כנ"ל וע"כ צריך ליזהר עתה למחות זכר עמלק שלא יתגבר ח"ו וכשלא נזהר גם בזה נפסקה מלכותו לגמרי כנ"ל. וזשרז"ל ששאול נענש על שלא הקפיד על כובוד כ"ש ויבזהו ויהי כמחריש כי בוודא יהיה צריך להקפיד על כבודו כי תיקון המלכות ע"י הכבוד כנ"ל וע"כ אמר לו שמואל הלא אם קטן אתה בעיניך ראש שבטי ישראל אתה והיית צריך ליזהר בכבודך שזה עיקר תיקון המלכות כנ"ל. ועל שלא הקפיד על כבודו עי"ז גרם מלחמת עמלק כנ"ל והי' צריך ליזהר עתה מאד להכניעו וע"י שפגם גם בזה נקרע מלכותו. נמצא שכל אלו הפגמים היו שייכים זה לזה וע"י שלא נזהר בהם נפסקה מלכותו וע"כ קרע לבושו להורות שכל עיקר הפגם הוא בחי' פגם הכבוד שהוא בחי' לבוש כנ"ל כ"ש (בבא קמא צא) ר"י קרא למאני מכבדותא. ועי"ז גרמו שאמר שמואל אך נגד ה' משיחו והשיבו הש"י אל תבט אל מראהו שזהו בחי' פגם בדעת שמואל הנביא בחי' זקן ששכח תלמודו לפי ערך גודל מעלתו:

אות ה

וזה כשהוכיחן שמואל על שפגמו בכבודו ושאלו מלך אמר הלא וכו' ויקרא אל ה' ויתן קולות ומטר, היינו שאמר להם שגם עתה יש לו כח להמשיך בחי' רעמים ומים קרים וזהו קולות ומטר וזהו שפאש" יולא הי' לכם לפגום בכבודי מאחר שיש לי כח זה להמשיך בחי' רעמים ומים קרים כנ"ל. וזה שנאמר וישאב ומים וישפכו לפני ה' ופרש"י והתרגום שם דהיינו ששפכו לבם כמים היינו תפילה בכוונה. וזה בחי' הכ' שפכי כמים לבך נוכח פני ה' שקאי על תפילה בכוונה היינו שהתפילה תהי' בכוונה כדי להחיות ולהברות הנפש עי"ז וזוה כמים בחי' מים קרים על נפש עיפה הנ"ל:

אות ו

וע"כ רועים ומלכים של ישראל היו מתחילה רועים ושומרים צאן כמ ויעקב ודוד ומשה רבינו ע"ה. כי ע"י שהיו שומרים הצאן שלא יהיו אובדים שזה בחי' שמירת הנפש שלא תתרחק מן הכבוד עי"ז זוכו למלכות כי זה בחי' תיקון המלכות כנ"ל. וע"כ הנביא מוכיח הרועים בלשון זה של פגם אבידה שאינם שומרים אותם כ,ש (יחזקאל) על הרועים כוו' צאן אובדות היו עמי וכו' הנאבדות לא בקשתם כי עיקר תיקון בחי' מלכות הוא בבחי'

השבת אבידה דהיינו החזרת הנפש אל הכבוד. כי המלך צריך לשמור את עמו שהם הנפשו"ת שלא יתפזרו ויתרחקו אל החוץ ויאבדו ח"ו. וז"ש בדוד (תהלים עח) מאחר עלות הביאו לרעות ביעקב עמו כי ע"י שהי' שומר מאד את הצען בעין החמלה שלא יהיו אבודים ח"ו עי"ז זכה להיות מלך לרעו תאת עמו ישראל כי זה תיקון המלכות כנ"ל בבחי' החזרת הנפשו"ת אל הכבוד כנ"ל. וזהו וירעם כתם לבבו זה בחי' תפלה בכונה שפיו ולבו שוין וזה בחי' תם לבב שאין לבו חלוק מפיו ועי"ז בחי' תם לבבו בחי' תפלה בכונה בחי' קורבת הנפש אל הכבוד עי"ז הוא תיקון המלכות כנ"ל וזהו וירעם כתם לבבו כפי תם לבבו כן הי' רועה ומלך כנ"ל. וזה בחי' ובתבונות כפיו ינחם הם בחי' הידים שהם מגדלין ומחזיקין הנפשו"ת כנ"ל:

אות ז

וזה שכתוב ביעקב ויהי כאשר ראה את רחל וכו' ואת צאן לבן וכו' ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר וישק את צאן לבן וכו'. אבן על פי הבאר זה בחי' עננין דמכסיין על עייניו שמונח על באר מים חיים, ויעקב גלל את האבן והמשיך מים בחי' מים קרים וישק את הצאן שהם הנפשו"ת בבחי' מים קרים על נפש עייפה כנ"ל:

אות ח

וזהו שארז"ל אם הי' זקן ואינו לפי כבודו ע"ז נאמר והתעלמת כי האבידה היא בחי' הרחקת הנפש מן הכבדו כנ"ל ואז היא בבחי' נפש עייפה כנ"ל. ועיקר התיקון לזה תללוי בכבוד הזקן כנ"ל כי כשיש אבידה מגיע קצת פגם בדעת הזקן בחי' זקן ששכח תלמודו כנ"ל כי זה תלוי בזה כנ"ל. וע"כ צוותה התורה והתעלמת עדי שלא יפגום הזקן את כבודו ע"י האבידה כי אדרבא עתה צריך ליזהר מאד בכבוד הזקן שזהו בחי' תיקון האבידה כנ"ל:

אות ט

וז"ש בש"ע אבידת נכרי מותרת ואסור להחזירה וכ' ואם החיזרה משום קידוש השם מותר ובמקום שיש חילול השם חייב להחזירה וכו'. כי הנכרים אין להם חלק בכבוד כי הכבדו הוא רק בישראל אבל הם בבחי' בזוי אתה מאד כנ"ל וע"כ אבידתם מותרת בודאי, כיעיקר השבת אבידה הוא להחזיר הנפש אל הכבוד כנ"ל. ואדרבא אסור להחזירה כי הנפשו"ת שביד העכו"ם הם כצפרים האחוזות בפח וכיון שנמלטו מפח יוקשים מצוה גדולה שיזכה בהם ישראל ששם הכבוד כדי להחיותם להחזירם אל הכבוד. וע"כ במקום שיש קידוש השם שאזי יתקדש ויתכבד שם שמים ע"י השבת האבידה אל הנכרי ע"כ אזי מותר להחזירה כי עי"ז גורם כבוד שמים ע"כ אע"פ שמחזירה לעכו"ם עכ"ז הוא בבחי' החזרת הנפש אל הכבוד מאחר שנתקדש ונתגדל כבודו ית' עי"ז כנ"ל. וכן במקום

שיש חילול השם חייב להחזירה כדי שלא לפגום כבוד שמים ח"ו ע"י האבידה כי עיקר תיקון האבידה הוא בבחי' תיקון הכבוד כנ"ל:

אות י

וזשארז"ל אמר לו אביו אל תחזיר אבידה אל ישמע לו כי השבת האבידה הוא בחי' תיקון הכבוד כנ"ל וע"כ ה"א שכיבוד אב ידחה מצוה זו כי כיבוד אב הוא ג"כ בחי' תיקון הכבוד כי שורש נפשו באביו ואמו ששם מלובשת נפשו ועיקר התלבשו"ת הנפש הוא בהכבוד כנ"ל וע"כ חיב לכבדם כי הם כבודו כי שם מלובש נפשו וע"כ השמיענו התורה שאעפ"כ אינו דוחה כבודם מצוות השבת אבידה שהוא ג"כ בחי' תיקון הכבוד כנ"ל וזשארז"ל אמר לו אביו אל תחזיר יכול ישמע לו ת"ל אני ה' כולכם חייבים בכבודי. בכבודי דייקא כי זה בחי' תיקון הכבוד כנ"ל:

אות יא

וזה שתפסו רז"ל והעמידו דין כבוד האב אצל אבידה כ"ש במשנה (ב"מ) אבידת אביו ואבידת רבו וכו' כי ביותר צריך הבן או התלמיד לחזור אחר אבידת אבי וורבו מאחר שחייב בכבודם והשבת אבידה הוא ג"כ תיקון הכבוד כנ"ל. וע,כ הלך שאול לבקש אבידת אביו כי הבן צריך לחזור אחר אבידת אביו ואזי נשלם נכבוד ונתתקן מאד כנ"ל וכן התלמיד לרבו כנ"ל. וע"כ העמידו דין כבודם דייקא אצל אבידה כנ"ל:

אות יב

וע"כ מציאת בנו ובתו שייך לאביו וכל זמן שאוכלין על שולחנו נקראים קטנים ושייך מציאתם לאביהם כי כשהמוצא זוכה בעצמו בהמציאה אזי מחזיר הנפש לבחי' חלק כבוד של עצמו וזוכה בו וע"כ הקטנים כל זמן שאוכלין על שולחן אביהם מציאתם שלו כי השולחן הוא בחי' כבוד בחי' שלחן מלכים כ"ש שם וע"כ כלזמן שאוכלין משולחנו הם תלוים בכבודו וצריכים להחזיר מציאתם אליו כי שם כבודם מאחר שאוכלין משלו:

אות יג

גם כל הזכיות הם ע"י הדעת וע"כ קטן אין לו זכי' כי אין לו דעת וכן חרש ושוטה כי העשירות הוא שורש ננפש ושורשו בדעת כי דעת הואשורש כל ההשפעות בבחי' (משלי כ"ד) ובדעת חדרים ימלאו כי העשירות והנפשו"ת הם בבחי' גבורות כמ"ש רבינו נ"י ששרשם בדעת וכן משמע בדבריו כ"פ שהעשירות תלוי בדעת וזה בחי' (קהלת ז') בצל החכמה בצל הכסף וע"כ מי שאין לו דעת אין לו זכי' בשום עשירות דהיינו בשום חפץ. וזה בחי' יאוש שקונה במציאה כי היאוש הוא שמסיח דעתו מזה הדבר כ"ש יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש כי צריך לידע שאבד וייאש עצמו מדעתו נמצא שמוציא את דעתו מאותו החפץ שאבד וע"כ אין לו עוד בו שום זכיה כנ"ל:

וע"כ נקראים קטנים לענין מציאה כל זמן שאוכלים משולחן אביהם ומציאתם לאביהם כי עיקר הדעת ע"י האכילה כ"ש רבינו במאמר ויהי הם מריקים שקיהם (סי' יז) וע"כ כ"ז שאוכלים משלחנו נמצא שדעתם תלוי באביהם ע"כ מציאתם שלו והוא זוכה במציאות בניו כי עיקר הזכי' ע"י הדעת כנ"ל:

אות יד

וע"כ דבר המזיק אין צריך להחזירו לבעליו רק המוצאו הורגו וזוכה בעורו כ"ש בש"ע. כי כל ההיזיקות הם היפך הדעת כי כעס בחי' כסילים ינוח כ"ש רבנו נ"י בכמה מקומות שכעס ושנאה הם כסילות. ולעתיד שיתגלה הדעת לא ירעוולא ישחיתו כי מלאה הארץ דעה וכו'.וע"כ דבר המזיק אין בו זכיה מאחר שאין בו דעת וע"כ הוא הפקר להמוצאו והמוצאו הורגו וזוכה בעורו כי אחר שהורגו וביטל ההיזק אז ייש זכיה בהנשאר דהיינו בהעור מאחר שאין בו היזק אז ייש לו אחיזה בהדעת כשאר חפצים ויש בו זכיה וע"כ זוכה בו המוצאו שהרגו כי הוא הביא הדבר לבחי' דעת וזכי' כי מתחילה כשהי' מזיק לא הי' בו שום דעת וזכיה כנ"ל וע"כ הוא זוכה בו ע"י שהרגו והביאו לבחי' דעת וזכיה כנ"ל:

אבידה ומציאה ב

אות א

ענין השבת אבידה קודם יאוש דייקא:

ע"פ המאמר ויאמר ה' אל משה קרא את יהושע והתיצבו באהל מועד וכו' (סי' וא"ו) ע"ש ענין תשובה. ואיתא שם שע"י תשובה נעשה בחי' אלף כי הבעל תשובה צריך להיות בקי בהלכה בקי ברצוא בקי בשוב בחי' אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך, אסק שמים זה בחי' נקודה העליונה שעל האלף שהיא בחי' כסא דמתכסיא לעילא מגג שבאלף בחי' במופלא ממך אל תדרוש וכו'. ואציעה. שאול הנך זה בחי' נקודה התחתונה כי עיקר התשובה ע"י דמימה ושתיקה בחי' דום לה' והתחולל לו. וע"י הדמימה והשתיקה נעשה בחי' נקודה התחתונה. וע"י התשובה שהוא בחי' כתר נעשה בחי' נוקדה העליונה. וע"י הבושה שמתבייש כששומע בזיונו ושתק שזה עיקר התשובה כנ"ל. ע"י זאת הבושה נעשה הוא"ו שבתוך האלף שהיא בחי' רקיע כלליות גוונין וכו' ע"ש כ"ז היטב (כי כאן נכתב שלא כסדר קצת). וכלל הענין כלול בתמונת אלף שהוא נקודה העליונה ונקדוה התחתונה וא"יו והוא בחי' שלש מצות שנצטוו ישראל בכניסתן לארץ. להכרי תזרעו של עמלק זה בחי' נקודה התחתונה בחי' ישהושע, ולבנות בית הבחירה זה בחי' נקודה העלינוה בחי' משה דעת ולמנות מלך זה בחי' וא"ו שבתוך האלף כי ג' מצות אלו הם בחי' התשובה ע"ש כל זה בסוף המאמר הנ"ל:

אות ב

וזה בחי' השבת האבידה שהוא בחי' תשובהממש. בחי' השב תשיבם לאחיך בחי' תשובה. כי בחי' האבידה זה בחי' ואציעה שאול שש סכל הנדחים והנאבדים. ועיקר השבת האבידה הוא דוקא קודם יאוש זה בחי' ואציעה שאול הנך כי עאסור לייאש עצמו ח"ו אף אם תעה כשה אובד כי אין שום ייאוש בעולם כלל. וזה עיקר התשובה כשאינו מייאש עצמו בשום אופן בעולם כלל אף אם נפל למקום שנפל אעפ"כ צריך שידע כי מלאט כה"כ ולקיים ואציעה שאול הנך ולבלי לייאש עצמו כלל וזה עיקר התושבה. וזה בחי' השבת אבידה שהוא קודם ייאוש דייקא זה בחי' ואציעה שאול הנך בחי' נקודה התחתונה, שאע"פ שאבד אבידתו אינו מייאש עצמו ומצפה שימצאנו כי באמ תאין שום אבידה בעולם. וזה שזוכה למצוא את האבידה צריך לקיים לא תוכל להתעלם. לא תוכל להתעלם דייקא זה בחי' נקודה העליונה דמתכסיא ומתעלמת לעילא וכו'. וצריך לרחם על בעל האבידה לבלי להעלים עין, להתעלם ולהתכסות ח"ו. כי עיקר תיקון התשובה הוא בבחי' ג' נקודות הנ"ל דהיינו לזכות שיאיר הנקודה העליונה בנקודה התחתונה ועי"ז יתתקנו כל החטאים וישובו כל האבידות והנדחים למקומן. כיעיקר פגם החטא ח"ו הוא שע"י החטא נסתלק האור למעלה למעלה ונתעלם ח"ו, ואזי מתגברים ח"ו החיצונים בואתו הדבר שפגם בו ח"ו דהיינו במעט האור והניצוצות שנשארו שם כידוע ואזי אותו הדבר בבחי' אבידה ונדח עד ירוחם מן השמים. וכשזוכין לתשובה עיקר התיקון שישוב ויאיר ויתגלה האור שנתעלם למעלה ויאיר האור העליון שהיא בחי' נקודה העליונה בנקודה התחתונה ועי"ז מתחברים ועולין כל הנצוצות הנאבדין ושבים כולם אל הקדושה למקומן. וזהו בחי' השבת אבידה כי זה שרואה את המציאה הוא בבחי' נקודה העליונה שהוא בחי' משה דעת כ"ש שם במאמר הנ"ל. כי עינים ע"ש החכמה נאמר כמבואר בדברי רבינו ז"ל בכמה מקומות. וע"כ כשרואה את האבידה אסור לו להעלים עין ממנה כ"ש לא תוכל להתעלם יכ זהעיקר התיקון שבחי' נקודה העליונה לא תתעלם ותתכסה לעילא ח"ו. וע"י שהוא מקיים מצוה זו לא תוכל להתעלם עי"ז גם למעלה מאירה הנקודה העליונה בנקודה התחתונה. כי המוצא את האבידה שזכה שתיגע לידו האבידה של חבירו הוא בבחי' נקודה העליונה לגבי חבירו וכנ"ל. ובעל האבידה הוא בבחי' נקודה התחתונה שהוא בחי' ואציעה שאול הנך כי שם כל האבידות והנדחים כנ"ל. וצריך שלא ייאש עצמו שזהו בחי' ואציעה שאול הנך כנ"ל. וכשהמוצא את האבידה אינו מעלין אין מן האבידה ומגביה אותה ומשיבה להאובדה, אזי מאיר בחי' הנקודה העליונה בבחי' נוקדה התחתונה שזהו בח'י תשובה בחי' השב

תשיבם לאחיך כנ"ל. וואו"ו שתבוך האלך זה בחי' האבידה עצמה שהוא ממונו של אדם והממון הוא בחי' כלליות הגונין כמבואר בדברי רבינו במ"א שהממון של ישראל הוא בחי' גוונין עילאין שכלולין בו ע"ש במ"א, וזה בחי' וא"ו שבתוך האלף שהוא בחי' רקיע כלליות הגוונין בחי' גוף האבידה שהוא ממונו שבו כלולין גוונין עילאין כנ"ל. גם ממון הוא בחי' ואו בחי' ווי העמודים כמובא במ"א: וזה בחי' ג' מצות הנ"ל. להכרית זרעו של עמלק וכו' כי עמלק הי' רודף את מחנה דן ומחנה דן הוא מאסף לכל המחנות דקדושה ופרש"י שכל מי שהיה אובד דבר היו הם מגביהין וכו' נמצא שמחנה דן היו משיבין כל האבידות כי הם בחי' מאסף לכל המחנות דקדושה ופרש"י שכל מי שהיה אובד דבר היו הם מגביהין וכו' נמצא שמחנה דן היו משיבין כל האבידות כי הם בחי' מאסף לכל המחנות דקדושה. שכל מה שנטבד ויוצא ונדח מן הקדושה הם מגביהין ומשיבין למקומו ושרשו. ועמלק הי' רודף את מחנה דן דייקא כי הוא רוצה ח"ו שישארו אצלו ח"ו כל האבידות כי הוא מתגבר על בחי' האבידות דייקא כ"ש ויזנב בך כל הנחשלים אחריך שהם אותן שהיה הענן פולטן שהם בחי' נאבדים ונדחים מן הקדושה. וע"כ נצטוינו להכרית להגביה ולהשיב כל האבידות וכנ"ל. נמצא שכריתות זרעו של עמלק הוא בחי' השבת האבידה כי עי"ז מתגבר מחנה דן שהי' משיבים כל האבידות כנ"ל. ולבנות בית הבחירה זה בחי' הדעת בחי' משה בחי' נוקדה העליונה כנ"ל. היינו בחי' הרואה את המציאה ואינו מעלים עין ממנה וכו' כנ"ל שזהו בחי' הארת נקודה העליונה בחי' בנין ביהמ"ק, כי עיקר בנין ביהמ"ק הוא בבחי' זו להשרות שכינתו בתוכינו כ"ש ושכנתי בתוך בני ישראל וכו' ולא אעלים עיני מהם, כי ע"י הביהמ"ק וכליו נמשך כביכול אלקותו ית' שהוא נעלם ונכסה מעין כל, וע"י הביהמ"ק וכליו נתגלה אלוקות יתק שזהו בחי' הארת נקודה העליונה וכו'. וע"כ שם נתכפרין כל החטאים כי שם כל התשובות והתיקונים כי זה עיקר תקון התשובה כשמאירה נקודה העיונה בנקודה התחתונה שזהו בחי' התגלות אלקותו ית' ואין נתעלם ונתכסה אור הדעת לגמרי ח"ו וכנ"ל. ולמנות מלך זהבחי' עשירות מלכות שזהו בחי' גוף האבידה שהוא ממונו בחי' עישרות מלכות שהוא בחי' וא"ו שבתוך האלף וכנ"ל:

גם עיקר בחי' השבת איבדה בחי' תשובה תלוי בהמלך ישראל שהוא מנהיג הדור שהוא בחי' ואו כנ"ל שהוא ממשיך אור נקודה העליונה לנקודה התחתונה כי הוא צריך להשיב כל האבידות כ"ש ביחזקאל שהוכיח את הרועים והמנהגיים את האובדת לא בקשתם וכו' כי הוא צריך לבקש אחר כל האבידות כנ"ל. וע"כ דוד המע"ה נעשה מלך אחר שהי' רועה את הצאן ושומרם מאבידות עי"ז זכה להיות מלך כ"ש (תהלים עח) מאחר עלות

הביאו לרעות ביעקב וכו' כי עיקר בחי' המלך הואלהשיב אבידות ונדחים כנ"ל. וע"כ תחילת התגלות מלכות ישראל נעשה ע"י מציאת אבידה כ"ש בשאול המלך הראשון, ולאתונות האובדות לך כו' אל תשם את לבך להם כי נמצאו ולמי כל חמדת ישראל וכו'. כי למנות מלך הוא בבחי' השבת האבידה כי הוא מבקש אחרי כל האבדות ומחזירם כנ"ל, כי הוא ממשיך אור נקודה העליונה לנקודה התחתונה כנ"ל ועל כן נצטווה שאול המלך מיד להכרית זרעו של עמלק וכנ"ל:

אות ג

וזהו בחי' פורים בחי' מרדכי ואסתר כי המן עמלק בקש לאבד את כל היהודים. כי עיקר הכנעת עמלק הוא ע"י מלכות דקדשוה דהיינו מלך ישראל שנצטווה להכרית זרעו כנ"ל. אבל ע"י מלכות של אומות העולם הוא מתגבר ח"ו וע"כ היו אז ישראל בסכנה גדולה אשר לא היתה כזאת כי עמלק הוא מעולם רצועה מרדות לישראל. אך תמיד הי' רוצה להתגבר בעת שהיו ישראל מלכים דהיינו בימי משה רבינו שהיו ישראל במעלה עליונה והיו מתגברים נגדו וכן בימי שאול המלך התגברו ישראל עליו והכניעו אותו. אך עכשיו רצה להתגבר בימי מלכות הרשעה בימי אחשורוש מלך עכו"ם וע"כ התגברותו אז הי' בתוקף גדול אשר לא היתה כזאת כי לא דיא שלא הי' מלך ישראל להכניעו אף גם להיפך התגבר ביותר ע"י מלך עכו"ם וע"כ הי' מתגבר מאד ורצה לאבד וכו'. וע"כ הפיל פור בירח שמת בו משה שהוא בחי' נקודה העליונה כי כשנקודה העליונה מאירה בנקודה התחתונה אזי נכרת זרעו של עמלק וכנ"ל. וע"כ רצה להתגבר ח"ו בעת שנסתלק משה שזהו בחי' התעלמות נקודה העליונה ח"ו. ועשה השי"ת עמנו נסים ונפלאות ע"י מרדכי ואסתר שהם בחי' נוקדה העליונה ונקודה התחתונה. ואסרת שהוא בחי' נוקדה התחתונה נלקחה אל המלך אחשורוש, זה בחי' ואציעה שאול הנך בח"י ומלכותו בכל משהל שבחי' אסתר בחי' נקודה התחתונה נכנסת ומסתתרת אפילו במלכות הרשעה בבחי' ואציעה שאול הנך, להכניעם ולהשפילם. כי אסתר הצדקת היתה מוצאת אותו ית' ומתדבקת בו ית' אפילו כשנלקחה אליו וכשרז"ל שבשעה שנכנסה לביתו שהי' מלא גילולים נסתלקה הימנה שכינה והיתה צועקת אלי אלי למה עזבתני וכו'. ועי"ז בעצמו מוצאה ואתו ית' גם שם בבחי' ואציעה שאול הנך. כי במקומות הללו כשמבקשים ומחפשים אחריו ית' עי"ז בעצמו מתדבקים בו יותר כמובא במ"א. וע"כ ע"י אסתר שנלקחה אל המלך אחשורוש שזהו בחי' ואציעה שאול הנך עי"ז נכרת המן עמלק. כי עיקר כריתות זרעו של עמלק הוא ע"י בחי' נקודה התחתונה בחי' ואציעה שאול הנך כנ"ל. ומדרכי יושב בשעת המלך (אסתר

אות ב

והי' משגיח עלי' כשפרש"י המזרזה והמרמזה וכו' היינו כי מרדכי שהוא נקודה העליונה לא הי' מעלים עין ממנה והי' מאיר נקודה העליונה בנקודה התחתונה. וזה בחי' אין אסתר מגדת וכו' (שם) זה בחי' דמימה ושתיקה בחי' דום לה' וכו' כ"ש שם במאמר הנ"ל שזהו בחי' נקודה התחתונה. כי קודם התיקון אסור לדבר כי הדיבור הוא מקשר כל העולמות ומקשר וממשיך אור נקודה העליונה לנקודה התחתונה כידוע וע"כ קודם התיקון אסור לדבר כי הדיבור הוא מקשר כל העולמות ומקשר וממשיך אור נקודה העליונה לנקודה התחתונה כידוע וע"כ קודם התיקון אסור לדבר שלא להמשיך להם ח"ו עוד אור יותר ח"ו, וע"כ צריכים לדום ולשתוק בחי' דום לה' בחי' אין אסתר מגדת בחי' נאלמתי דומיה החשיתי וכו' (שם ד) וכאשר אבדתי א בדתי בחי' אבידה כנ"ל. וע"כ מתחילה ביטול בני המן את בנין ביהמ"ק שהוא בחי' הארת נוקדה העליונה בנקודה התחתונה וכנ"ל וע"י מרדכי ואסתר בחי' נקודה העליונה ונקודה התחתונה נכרת זרעו של עמלק ונתוספו גרים כ"ש (אסרת ח) ורבים מעמי הארץ מתיהדים שזהו בחי' השבת האבידהכי הגרים הם מבחי' הטוב שנפל ונאבד ביניהם עד שזוכים שישוב האבידה למקומה.

אות ד

וזה בחי' שלש מצות של פורים שמחה ומשתה וכו' ושלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים. שמחה ומשתה זה בחי' נקודה העליונה ששם מקור השמחה והחדוה בחי' בתי גואי שאין שם עצבות רק עוז וחדוה ושמחה וזה בחי' משתה בחי' שכרות של פורים שצריך להשתכר עד דלא ידע וכו'. כי צריך לשמוח ולהשתכר בפורים עד שיעלה לבחי' נקודה העליונה ששם הוא בחי' דלא ידע בחי' במופלא ממך אל תדרוש במכוסה ממך אל תחקור וכו'. משלוח נמות איש לרעהו זה בחי' הוא"ו כלליות הגוונין בחי' ישראל אשר בך אתפאר שהם כלולים מגוונין סגיאין, וצריכים בפורים לכלול זה בזה ולשלוח מנות איש לרעהו כדי שכללו זה בזה ואזי הגוון ששיש בכל א' מישראל נכלל בחבירו ונכללין הגוונין זה בזה בחי' הוא"ו כלליות הגוונין כנ"ל. ומתנות לאביונים זה בחי' נקודה התחתונה שהוא בחי' עני ואביון, וצריך להאיר בה ע"י מתנות לאביונים צדקה כידוע. וקריאת המגילה שהוא בחי' אמתה של תורה כשדרז"ל זה כלל כלהג' בחינות הנ"ל כי התורה כלולה מכולם וע"י הדיבור שמספרים הנס בקריאת המגילה עי"ז נתקשרים ונכללים כל הבחי' הנ"ל כי הדיבור מקשר נקודה העליונה בנקודה התחתונה כנ"ל בילא"ו:

כי התורה כלולה מכל הג' נקודות הנ"ל כי התורה כלולה מבח"י משה ויהושע שהם בחי' תורה שבכתב ותורה שבע"פ כידוע וזה בחי' נוקדה העליונה ונקודה התחתונה. וזה בחי' משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע (אבות פ"א) כי נקודה העליונה מאירה בנקודה התחתונה והתורה בעצמה היא בחי' וא"ו כמובא במ"א כי הלוחות ארכן וא"ו וכו'. וזה בחי' זאת התורה אדם כי לית אדם בלא אלף היינו ג' נקודות הנ"ל כ"ש שם במאמר הנ"ל. וזה בחי' החרש ואאלפך חכמה כי ע"י הדמימה והשתיקה בחי' דום לה' בחי' אין אסתר מגדת עי"ז עיקר התשובה ומאיר נקודה העליונה בחי' חכמה ודעת ונשלם בחי' אלף כנ"ל וזהו החרש ואאלפך חכמה: והמגילה היא בחי' תורה כשדרז"ל על פ' דברי שלום ואמת וכו':

אות ה

וזהו בחי' ג' ברכות שמברכין על המגילה: אשר קדשנו במצותיו זה בחי' חכמה שנקרא קודש כידוע זה בחי' נקודה העליונה. שעשה נסים זה בחי' וא"ו כי נסים הם בחי' וא"ו. וזה לשון נס כלונס בחי' וא,ו. שהחיינו וכו' לזמן הזה זה בחי' נקודה התחתונה ששם סדר הזמנים כי הוא כלולה מכל הכ"ח עתים כידוע:

בילא"ו:

אבידה ומציאה ג

אות א

ע"פ התורה אשרי העם השגחה שלימה (בסי' יג) ע"ש כל התורה:

ונעתיק קצת המוכרח לענינינו וז"ל להמשיך השגחה שלימה א"א אלא עד שישבר תאות ממון ושבירתה היא ע"י צדקה. כי איתא בזוהר רוחא נחית לשכך חמימא דלבא וכד נחית רוחא לבא מקבל לי' בחדוה דנגונא דליוואי. רוחא זה בחי' צדקה שהוא רוח נדיבה על ידו מקררין חמימות תאות ממון וכו' וזה בחי' קטרת וכו' וזה בחי' התגלות משיח שאז יתבטל חמדת הממון וכו' וכפי הביטול של ע"ז זאת של תאות ממון כן נתבטל החרון אף וכו'. ונתמשך חסד בעולם וכו' ועי"ז יתמשך הדעת שהוא בנין הבית מהקדש כי מי שיש בו דעה וכו' וזה בחי' התגלות התורה של לעתיד לבא וכו'. והכלל שע"י שמשברין תאות ממון ע"י צדקה עי"ז נמשך חסד ועי"ז נמשך הדעת והשכל וע"י השכל הזה הוא יכול ליקח ולקבץ הנפשו"ת ולהעלותם בבחי' מ"נ בבחיי' ולוקח נפשו"ת חכם ועי"ז מיחד קוב"ה ושכינתי' וע"י היחוד הזה נולד התורה בבחי' עיר גבורים עלה חכם ויורד עוז מבטחה וכו' וע"י המשכת התורה נמשך השגחה וכו' וכל אחד כפי קרובו

אל התורה כן השגחת השי"ת עליו וכו' היינו בחי' השגחה שלימה שחוזרים ונצטיירים בעיניו וכו' ע"ש כל זה היטב:

אות ב

וזה בחי' מצות השבת אבידה שהוא כדי להמשיך השגחת השי"ת עלינו בשלימות. כי זה החכם הצדיק האמת ששיבר תאות ממון לגמרי עד שיכול לקבץ הנפשו"ת ולהעלות אותם לחדשם בבחי' עיבור ולהמשיך עי"ז תורה, זה הצדיק הוא בבחי' משיב אבידות כי הוא מוצא כל האבידות שבעולם ומחזירם ומשיבם לבעליהם כשזוכין לבא ולדרוש אחר אבידתם בבח'י ואם לא קרוב אחיך אליך ולא ידעתו ואספתו אליך והי' עמך עד דרוש אחיך אותו והשבותו לו. והבן היטב פירוש המקרא הזה לענין הצדיק שהוא עיקר המשיב כל האבידות של כל באי עולם שהוא מתייגע בעבודתו עד שמוצא כולם. והוא חפץ בכל עת להשיב כולם לבעל האבידה מיד אך כל זמן שהם רחוקים ממנו מוכרח לאספר אליו והם עמו עד דרוש אחיך אותו וכו' בבחי' ואם לא קרוב אחיך אליך וכו'. וכ"ש (בסי' קפ"ח) שצריכין לבא אל הצדיק לחזור אחר אבידתו שאבד ושכח מיד כשיצא לאויר העולם וכו' ע"ש. נמצא שכל אלו הנפשו"ת הבעים אל הצדיק שיקרבם להשי"ת הם באים אליו לבקש אחר אבידתם הנ"ל והצדיק לוקח כל אלו הנפשו"ת ומעלה אותם ומחדשם בבחי' עיבור וממשיך על ידם חידושי תורה נפלאים ונוראים ובזה משיב ומחזיר להם אבידתם, כי עיקר אבידתם הוא התורה ששכח כשיצא לאויר העולם (כשרז"ל שם נדה

אות ל'

שהוא אבידה כ"ש שם בסי' קפ"ח הנ"ל. ועתה בכל פעם שבאים אל הצדיק הוא מעלה נפשותם ומחדשם וחוזר וממשיך להם תורה. היינו בחי' התורה שנשכח ונאבד מהם הוא מחזיר להם עתה ביתר שאת ע"י החידוש שחידש נפשותם בבחי' עיבור. וגם ע"י התורה שממשיך להם הוא מאיר עליהם אור גדול עד שיש להם כח בעצמם לחפש ולבקש אחר שארי אבידתם שעדין לא מצאו. כי בודאי א"א להחזיר להם כל אבידתם המרובות מאד בפ"א שלא יזיק להם ריבוי האור ח"ו כי ריבוי השמן גורם כיבוי הנר, ובהכרח להחזיר להם מעט מעט כפי הכנתם וכפי התעוררותם אל האמת. ובכל פעם ע"י כל תורה ותורה שהם מקבלין מהצדיק בעת שבאים אליו עי"ז נמשך להם אור ונר לחפש על ידם אחרי שארי אבידתם כיהתורה נקראת אור ונר כ"ש כי נר מצוה ותורה אור. והאבידות צריכין לחפש אחריהם והחיפוש הוא בנרות כשרז"ל היינו ע"י אור ונר של התורה והמצותת שהחכם מזכה אותם עי"ז מאיר אור נשמתם ועי"ז יכולין לחפש ולמצוא את אבידתם בבחי' נר ה' נשמת אדם חופש וכו':

אות ג

וזה בחי' כל סדר התפלה כי בכל יום צריכין להמשיך כל בחי' תיקונים אלו המבוארים בזאת נתורה כדי לזכות להמשיך תורה וכו'. כי בכל יום ויום צריכין להמשיך על עצמו התורה מחדש בבחי' אשר אנכי מצוך היום בכל יום יהיו בעיניך כחדשים וכמו שאנו מברכין בכל יום נותן התורה. ולהמשיך תורה צריכין הבחי' הנ"ל דהיינו לשבר תאות ממיון ע"י צדקה וכו' ועי"ז נתבטל החרון אף ונמשך חסד וכו' ונמשך הדעת ועי"ז מעלין הנפשו"ת וממשיכין תורה שעי"ז נמשך השגחתו יתב' בשלימות עלינו. וזה בחי' כל סדר התפלה כי בתחלה אומרים קרבנות וקטרת, זה בחי' שבירת וביטול הע"ז של תאות ממון ע"י הצדקה שהוא רוח נדיבה כי הקרבנות הם בחי' צדקה כי הם בחי' רוח נדיבה כי הם נדבת לב כמו שכלל בפסוק קרבנות וצדקה. כ"ש מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת וכו' אשר דברת בפיך זו צדקה כשרז"ל, ועי"ז מבטלין הע"ז שהוא תאות ממון שהוא בחי' חרון אף ודינים כי קרבנות הם תיקון עולם העשיה ששם עיקר אחיזת הע"ז והדינים כמובא בכונות (וע' בדברינו מזה במ"א בה' תפלה הלכה ד'). וע"כ באמת צריכין ליתן צדקה קודם התפלה כדי לשבר תאות ממון לבטל החרון אף והדינים הנאחזים בעשי'. כי כל העסקים והמו"מ והמלאכות שעושדין הם בחי' עשי' ומחמת ששם עיקר אחיזת הע"ז והקליפות ע"כ צריכין להתחזק ולהתגבר מאד שלא יפול לתאות ממון ח"ו והעיקר הוא על ידי צדקה שעי"ז משברין תאות ממון כנ"ל שזהו בחי' קרבנות שהם בחי' צדקה שהם בחי' תיקון העשי' כנ"ל. וזהו בחי' קטרת שאומרים אז כי קטרת הם בבחי' המשכת כח הצדקה אל הלב לשכח חמימות הלב לבטל תאות ממון כ"ש שם שזהו בחי' תיקון העשי' כנ"ל. ואח"כ אומרים פסוקי דזמרה זה בחי' וכד נחית האי רוחא לבא מקבל לי' בחדוה דנגונא דליואי, חדוה דנוגונא דליואי זה בחי' פסוקי דזמרה שהם זמירת ונגונים שירות ותושבחות שהיו הלוים עוסקים בהם בביהמ"ק. ואז זוכין להמשיך עשירות דקדשוה שהוא בחי' איזהו עשיר השמח בחלקו שזהו בחי' קטרת מעשרת וזהו בחי' והעושר והכבוד מלפניך ואתה מושל בכל, ואז צריכין לחזור וליתן צדקה כדי להמשיך הרוח נדיבה בחי' צדקה שיקבל אותו הלב בשמחה בבחי' חדוה דנגונא דליואי בחי' וכד נחית האי רוחא וכו' כנ"ל, ועי"ז נמשך חסד וכו'. וע"כ אומרים אח"כ ברכות ק"ש שהם ברכת המאורות ואהבת עולם כי ברכת המאורות זה בחי' חסד שהוא אור יום כ"ש יומם יצוה ה' חסדו וכ"ש שם בהתורה הנ"ל על מאמר רז"ל והוה קאי באתרא עמיקא וכ' ע"ש. וזה בחי' ברכת אהבת עולם שהוא בחי' אהבה וחסד כי הוא בחי' היכל אהבה שהוא חסד כ"ש בכונות. היינו כנ"ל שע"י שבירת תאות ממון ע"י הצדקה שזהו בחי' קרבנות כנ"ל

עי"ז זוכין לחדוה דנגונא דליואי שהוא בחי' פסוקי דזמרה כנ"ל. וע"י החסד נמשך הדעת כנ"ל וזה בחי' ק"ש כי עיקר המשכת המוחין והדעת הם ע"י ק"ש כמבואר בכונות. וע"י הדעת יכולין ליקח ולקבץ הנפשו"ת ולהעלותם בבחי' מ"נ וליחד קוב"ה ושכינתי' ואז נתחדשים הנפשו"ת בבחי' עיבור ועי"ז נולד ונמשך תורה. וכ"ז הוא בחי' תפלת י"ח שאז עיקר היחוד של קוב"ה ושכינתי' שנעשה ע"י הדעת והמוחין שהמשכנו בשעת ק,ש כמבואר בכונות. ואז עולין כל הנפשו"ת בבחי' מ"נ וכו' ועי"ז נמשך תורה. וזה בחי' ברכת שים שלום שהיא גמר התפילה שאז עיקר היחוד ואז ממשיכין התחדשו"ת התורה שנולד מהיחוד שזהו בחי' המברך את עמו ישראל בשלום שהוא התורה שנקראת שלום כ,ש ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום שנאמר על קבלת התורה כשרז"ל. וזה בחי' עיר גבורים עלה חכם ויורד עוז מבטחה בחי' ה' עוז לעמו יתן ה' יברך וכו'. וע"כ מזכירין קבלת התורה בברכת שים שלום כ"ש כי באור פניך נתת לנו ה' אלהינו תורת חיים וכו'. וע"י התורה נמשך השגחה שלימה וזה בחי' אשרי ובא לציון ושיר של יסו וקטרת שהוא בחי' ירידת השפע כ"ש בכונות. היינו כי ע"י התורה הנ"ל אנו ממשיכין עלינו השגחתו בשלימות שעי"ז יורד עלינו רוב שפע טובה וברכה וכו'. נמצא שכל סדר התפילה הוא בחי' כל התיקונים הנ"ל כי צריכין להמשיך בחי' קבלת התורה בכל יום מחדש שזהו בחי' התחדשו"ת המוחין שבכל יום:

אות ד

ועיקר הארת המוחין הוא ביום דייקא ובלילה מסתלקין המוחין אך אז מחיין עצמן בהתורה שקיבלו ביום בבחי' זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חייתני, שבעת החשך והגלות בחי' לילה אז מחיין עצמן בהתורה שקיבלו ביום:

אות ה

וזה בחי' מצות הדלקת נרות המנורה. וזהו בחי' הדלקת נר חנוכה. כי בכלליות נקראים כל הימים אשר הצדיק חי על פני האדמה נקרא בחי' יום. ואח"כ כשנסתלק הוא בחי' לילה כמ"ש במיתת יאשיהו ביום בוא השמשם בצהרים וכו'. היינו כי בזמן שהי' הביהמ"ק שאז הי' עיקר הארת המוחין כידוע ואז הי' עיקר המשכת התורה כ"ש כי מציון תצא תורה וכו'. אבל גם אז הי' עיקר המשכת המוחין והתורה ביום וסמוץ ללילה היו צריכין להדליק נרות המנורה, דהיינו להמשיך בחי' שמן משחת קודש שהוא הדעת להמשיכו מהתורה שקיבלו ביום להדליק בו כל הנרות הקדושו"ת בלילה כדי שיאירו הנרות הקדושו"ת בלילה. דהיינו שגם בלילה יאיר עלינו אור התורה שקבלנו ביום ע"י שדלקנו משם הנרות הקדושו"ת של המנורה כי עיקר הארת נרות המנורה נמשכין מבחי' אור התורה כ"ש באהל מועד מחוץ לפרכת העדות יערוך אותו וכו'. שנרות המנורה

צריכין שיהיו ערוכים כנגד ארון העדות ששם התורה כי משם הם מאירין בכל לילה דהיינו מהתורה שקיבלו ביום וכנ"ל. וכן בכלליות העולם שכל ימי הצדיק הוא בחי' יום ואז עיקר המשכת הדעת והתורה שהמשיך עלינו. ואחר הסתלקותו שהוא בחי' לילה ואז נסתמו תרעין דג"ע ונסתלק הדעת אך אנו מחיין עצמינו בהתורה שהמשיך עלינו ביסו דהיינו בחיים חיותו. כי הצדיקים הגדולים שהם בחי' משה הם ממשיכין חידושי תורתם ע"י עליית הנפשו"ת כנ"ל, והם ממשיכים התורה ממקום עליון נורא ונשגב כזה בשכל נפלא כזה עד שיש כח בתורתם להשיב ולהחיות כל הנפשו"ת שיעסקו בתורתם לנצח. כי התגלות תורתם הי' ע"י שהעלות הנפשו"ת כנ"ל, ובגודל כחם העלו גם את כל הנפשו"ת העתידין לבוא בבחי' ולא אתכם לבדכם וכו' כי את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה. והמשיכו התורה בקדושה כזאת עד שכל מ ישיעסוק בתורתם תאיר לו התוה לצאת מחשכת אפחלתו בבחי' נר לרגלי דבריך ואור לנתיבתי. כי ע"י עוסקו בהתורה חוזר ונתחדש נפשו בבחי' עיבור מחמת שזאת התורה נמשכת מעליית התחדשו"ת הנפשו"ת את אשר ישנו פה ואת וכו'. וזה בחי' טעמה כי טוב סחרה לא יכבה בלילה נרה, שאפילו בלילה דהיינו אחר הסתלקותו לא תכבה נרו לעולם ועד מחמת שסחורתו לא תכבה נרו לעולם ועד מחמת שסחורתו דהיינו תורתו טובה מאד בחי' טעמה כי טוב סחרכה וכו' כי המשיך תורתו בשכליות כאלה בבחי' ולוקח נפשו"ת חכם בחי' עיר גבורים עלה חכם וכעו' בבחי' שין של ג' ראשים ושי"ן של ד' ראשים וכו' שעי"ז נתורתו יש לה כח להאיר גם בלילה ולא תכבה נרו לעולם ועד:

אות ו

וזה בחי' תוקף הנס של חנוכה כי כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל בקשו להשכיחם תורתך וכו'. מלכות יון הרשעה זה בחי' תאות ממון ששם כל הע"ז ומי שנופל לשם קשה לו לצאת משם כ"ש בהמעשה של הבעל תפלה וע"כ נקראת זאת התאוה של ממון מלכות יון הרשעה בחי' טבעתי ביון מצולה ואין מעמד וכו'. כי כשנופלים ח"ו לתאוה זאת של ממון הוא בחי' טובע ביון מצולה ואין מעמד כי א"א לצאת משם כנ"ל. וזה בח"י שבקשו להשכיח התורה לגמרי וגזרו שמד וכו'. כי עיקר שכחת התורה מרוב בני ישראל הוא ע"י תאות ממון כאשר אנו רואין בחושבהרבה בני אדם שבטלים מהתורה ע"י טרדתם בממון שרודפים אחר פרנסתם כל ימיהם ואינם עוסקים בתורה עד ששוכחים אותה לגמרי ר"ל. כמ ושאנו רואין כמה אנשים שבימי נעוריהם היו בני תורה והרבה שהיו מופלגים בלימוד בימי נעוריהם, ואח"כ ע"י שיצאו לשוק נפלו ח"ו לתאות ממון ונטרדו בפרנסתם עד שבטלו את התורה עד ששכחו אותה לגמרי ולא האמינו

בה' שיוכל לפרנסם בסיבה קלה ולא קבעו עתים לתורה. כי נמשכו אחר תאות ממון עד שנדמה להם שצריכין להתייגע כל ימיהם על הפרנסה וזה וזה לא עלתה בידם. וזה בחי' כל השמדות שגזרה מלכות יון הרשעה שהוא בחי' תאות ממון כי כל השמדות וכל הע"ז תחובים בממון כ"ש בהתורה צוית צדק (בסי' כ"ג) ע"פ ויגרש מפניך אויב ויאמר השמד. ומגודל התגברות והתפשטות תאות ממון שהוא בחי' מלכות יון הרשעה כמעט שנשתכחה תורה מישראל. אך השי"ת עושהעמנו נסים ונפלאות גדולות בכל דור ודור ונותן כח בהצדיקים אמתיים שבכל דור שיקבצו ויעלו כל הצדקות שישראל נותנין ועי"ז הם משברין ומבטלין תאות ממון מישראל שלא תתפשט כ"כ שלא תשתכח תורה מישראל ח"ו. וזה בחי' שהי' הנס ע"י הכהנים בית חשמונאי. כהנים הם בחי' כח הצדקה וחסד של ישראל כי הכהן הוא איש החסד כיהוא מקבץ כל הצדקות של ישראל כי צריכין ליתן לו תרומות ומעשרות וכל מתנות כהונה שהם בחי' צדקה וחסד. ובכח זה הם משברין ומבטלין תאות ממון מישראל. וזה בחי' בית חשמונאי בחי' יאתיו חשמנים מני מצרים שהוא בחי' צדקה שמשברת תאות ממון. כי מצרים הוא בחי' תאות ממון כי היא מלאיה גילולים וע"ז שהם בחי' תאות ממון וכמובן בהמעשה של הבעל תפלה שרמזה בישעי' קפיטל ל"א שהוא הוי היורדים מצרים לעזרה וכו' ע"ש. ומי שנוטל ממונו ונותן צדקה זה בחי' יאתיו חשמנים מני מצרים שמתוך תאות ממון הוא מתגבר ומשבר תאותו ונותן ממונו לצדקה. נמצא שהכהנים בית חשמונאי זה בחי' כח הצדקה שישראל נותנים ועי"ז מכניעים ומבטלין בחי' מלכות יון הרשעה שהוא בחי' תאות ממון כנ"ל:

אות ז

וזה בחי' מה שהיוונים טימאו כל השמנים. שמן משחת קודש הוא הדעת והתורה כי ע"י תאות ממון נפגמין ונתקלקלין כל המוחין והדעת. כי כמו שע"י שבירת תאות ממון זוכין לדעת שעי"ז ממשיכין תורה כנ"ל, כמו כן להיפך כשמתגבר תאות ממון שהיא בחי' מלכות יון אז נפגם הדעת וא"א להמשיך תורה.וזה בחי' טימאו כל השמנים היינו כי תאות ממון מתפשטת על הכל לקלקלם ח"ו, כי על רוב העולם שהם ההמון עם היא מתפשטת להשכיחם תורתו לגמרי כי מריבוי טרדותם בממון אינם עוסקים בתורה ומצות עד ששוכחים ח"ו התורה לגמרי כנ"ל. אך אפילו על אותן שנשאר להם איזה דעת קצת ועוסקים בתורה גם עליהם מתגברת תאות ממון עד משטמאה ומקלקלת את הדעת. כי מחמת תאות ממון ע"פ רוב יש להם פניות גדולות ומחשבות זרות הרבה בתפלתם ותורתם ועבודתם. וזהו בחי' שמלכות יון שהיא תאות ממון טימאו כל השמנים שאפילו במקום שנמצא איזה שמן שהיא בחי' דעת ותורה, התאוה של ממון מטמא

ופוגם את הדעת כי נכנס בו כמה וכמה פניות ושקרים ומחשבות זרות מחמת חמדת הממון וטרדתו בהפרנסה. ומחמת זה לא הי' שמן להדליק עד שמצאו בנס צלוחית שמן שהי' חתום בחותמו של כה"ג וכו'. כהן גדול זה בחי' הצדקי הגדול האמתי שהוא יכול לבררולהעלות כל הצדקות והחסדים שישראל עושין כי כהן איש חסד בחי' צדקה כנ"ל. והכהן הגדול הוא בחי' חסד גדול מאד כיהוא כלול מכל הכהנים והוא זוכה ליכנס לתכלית הקדושה של הביהמ"ק כיהוא נכנס לפני ולפנים למקום הארון והלוחות וכל עבודת הביהמ"ק תלוי בו. כי הוא מקבץ כל הצדקות והחסדים של כל ישראל ומשבר ומבטל הע"ז מישראל שהוא תאוות ממון וע"כ הוא זוכה לעשירו תגדול כשרז"ל והכהן הגדול מאחיו גדלהו משל אחיו. כי עיקר העשירות באמת הוא ע"י שבירת תאות ממון כ"ש בהתורה צוית צדק בסי' כ"ג ע"ש. וע"כ הוא זוכה לתכלית הקדושה של הביהמ"ק כי ע"י צדקה שהיא שבירת תאות ממון זוכין לקדושת הביהמ"ק בחי' ואני ברוב חסדך אבוא ביתך כ"ש שם. וזה בחי' צלוחית של שמן שהי' חתום בחותמו של כה"ג זה בחי' חתום תורה בלימודי, היינו שהצדיק הגדול האמתי שהוא בחי' כה"ג שבר תאוות ממון לגמרי בתכלית ע"י כח הצדקה עד שהשמן משחת קודש שלו שהוא הדעת שלו חתום בחותם שאין בו שום מגע זר כי הוא נקי וזך לגמרי מכל מיני פניות הבאים ע"י תאות ממון ועי"ז הוא יכול להמשיך תורה בקדושה נפלאה שהוא בחי' חתום תורה בלימודי שהתורה תהי' נחתמת ונקבעת בלבם לעולם עד שתחזירם למוטב בבחי' שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך וכו' שהוא בחי' תפילין מוחין. כי הצדקי הנ"ל ממשיך תורתו בבחי' חותם דקדושה בחי' תפילין מוחין כמובן בהתורה הזאת ע"ש. וזהו ולא הי' בו להדליק אלא יום א' ונעשה נס ודלק שמונה ימים. היינו כי כפי סדר הבריאה שכל קיומה ע"י התורה שהצדיקים ממשיכין בכל עת צריכין להמשיך התורה בכל יום מחדש כי בכל יום נמשכין מוחין חדשים כידוע. וע"כ בהשמן שהוא הדעת הקדוש של הצדיק האמת שהוא בח'י כה"ג לא הי' ראוי להדליק כ"א יום אחד כי ביום האחר צריכין מוחין חדשים וחידושי תורה חדשים, אך כל זה הי' אם הי' הדור כתקונו וכמו שיהי' לעתיד כשיבא משיח צדקינו שאז יהיו נפתחין מעיינו תהחכמה ויגלו לנו הצדיקם חידושי תורה אמתיים אפילו פעם אחת בשנה. רק שהשי"ת בעוצם רחמיו נתן כח להצדיק האמת שהוא נקי וזך מכל שימשיך תורה בדרך נס נפלא עד שהשמן והתורה שאינו ראוי להדליק ולהאיר כ"א ביומו כנ"ל, אבל מעוצם קדושת הצדיק הוא ממשיך התורה ממקום גבוה ועליון כזה מבחי' התורה שתתגלה לעתיד שהיא אורייתא דע"ס, עד שדולק ומאיר השמן והתורה שלו בחי' שמונה ימים דהיינו שמאירה התורה שלו כל ימי עולם עד יום

השמיני שהוא בחי' בינה עלמא דאתי שאז יתגלה האמת בעולם ועולתה תקפץ פיה וכו'. כי כל ימי עוה"ז הם בבחי' שבעת ימי הבנין בחיח' ז' מדות אבל יום השמיני הוא בחי' בינה עלמא דאתי למעלה מהבנין ששם מתבטלת הסט"א לגמרי בחי' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ בחי' וביום השמיני ימול בשר ערלתו, שאז בבחי' יום השיני יהי' נימול נחתך ונתבטל הערלה החופה על הקדושה בבחי' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. היינו שהצדיק הגדול ממשיך התורה בקדושה כזאת עד שתיהיה מאירה כל ימי עולם עד לעתיד לבא. ועל זה קבעו לנו שמונת ימי חנוכה שכל אדם בביתו ידליק נר חנוכה שהיא בחי' נרות המנורה. כי ע"י תוקף הנס המשיכו הצדיקים הגדולים תיקון נפלא כזה והארה נפלאה כזאת ע"י תורתם הקדושה שנאמרה ע"י עליות נפשו"ת וכו' כנ"ל עד שכל אדם בביתו יש לו כח להדליטק נר חנוכה שהוא בחי' אור התורה. כי כלאדם יכול להאיר על עצמו אור תורתם שתאיר לו כמ ואור ונר לצאת מחשכת אפילה שלו. וזה בחי' נר חנוכה לשון חינוך שלכ מי שרוצה לחנך עצמו בעבודת השי"ת יכול להמשיך שמן משחת קודש ולהדליק נר מאור תורתם שגילו והמשיכו ממקום שהמשיכו עד שכל אדם יכול למצוא א"ע בתורתם ושתאיר לו לנצח לצאת מאפילה לאור גדול. וזהו בחי' מה שמדליקין נר חנוכה למטה מעשרה טפחים כי ממשיכין האור העליון שהוא כלל כל היחודים שעולה נ"ר, ממשיכין עתה אותו גם למטה מעשרה טפחים כמבואר בכוונות. וזה בחי' פוק חזי גבורתא דמרך המבואר שם בסוף התורה הנ"ל, דהיינו שמגודל גבורת כח הצדיק יש לו כח להעלות גם הנפשו"ת הנמוכים מאד מאד בבחי' עיבור אפילו מי שלא יצא עדיין מחול אל הקודש אפיל וכמלא החוט וכו' ע"ש. וזהו בחי' למטה מעשרה טפחים ששם תכלית העשי' וקשה להאיר אור התורה לשם אך ע"י תוקף הנס של חנוכה שהוא נמשך בכל דור ודור בכל שנה ושנה שהוא בחי' התגלות התורה של לעתיד שהמשיכו הצדיקם הגדולים בני עליה האמתיים. עי"ז יש כח שיאיר האור גם למטה מעשרה טפחים דהיינו אפילו באותן שהם בתכלית העשי' שעדיין לא יצאו מחול אל הקודש אפילו כמלא החוט גם להם מאיר אור התורה הזאת כי גם נפשותם העלו בבחי' עיבור ע"י עוצם כחם בבחי' פוק חזי גבורתא דמרך וכנ"ל:

אות ח

וע"כ נוהגים להרבות בצדקה בחנוכה כי חנוכה הוא בחי' הכנעת מלכות יון הרשעה שהוא תאוות ממון ששבירתה ע"י צדקה שעי"ז ממשיכין אור התורה שמשם נמשך הדלקת נר חנוכה לכל אחד בביתו כנ"ל ע"כ מרבין אז בצדקה:

אות ט

וזה בחי' מצות השבת אבידהכי השבת אבידה זה בחי' שבירת תאוות ממון כי לוקח החפץ שמצא ששוה ממון ויכול ליקחו לעצמו והוא לוקחו ומחזירו לבעליו נמצא שהוא בחי' שבירת תאוות ממון בחי' צדקה כי השבת האבידה לבעלי' הוא גמילות חסדים שהוא בחי' צדקה כי גדולה ג"ח יותר מן הצדקה (סוכה מ"ט ע,ב). נמצא שמצות השבת אבידה הוא בחי' שבירת תאוות ממון ע"י צדקה וחסד ועי"ז נמשך השגחה שלימה כנ"ל.ו ז"ש מצוות השבת אבידה בלשון ראיה כ"ש לא תראה את שור אחיך או שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם וכו' וכן תעשה לחמורו וכו' לא תוכל להתעלם. לא תוכל להתעלם דייקא שאסור להעלים עין מן האבידה שלא יפגום ח"ו בעינים העליונים בבח'י השגחתו השלימה. כי כשמשים עין על האבידה ומשגיח עליה להגביה אותה ולהחזירה לבעלי' כמ וכן ממשיך מלמעלה השגחה שלימה כי זה עיקר בחי' השבת אבידה שהוא בחי' שבירת תאוות ממון ע"י צדקה וחסד שעי"ז נמשך השגחה שלימה כנ"ל. כי עקרי האבידה נמשך מפגם ההשגחה ע"י שלא השגיח הטב על ממונו ולא שמרו כראוי ועיקר הפגם הוא ע"י הסח הדעת שהוא בחי' פגם ההשגחה שלימה דהיינו שאין מסתכל על הדבר היטב עד שיהי' נחזר ונצטייר בעיניו רק הוא מתחיל להסתכל בו וקודם שמגיע הראות להדבר הסיחדעתו ונתפזר הראות אל הצד לדברים אחרים ועי"ז נגנב או נאבד ממנו. כי בוודאי לא אבד ממונו לדעת כי זהו שוטה ומשוגע גמור המאבד מה שנותנים לו רק רוב האבדות הם ע"י היסח הדעת דהיינו שאינו משמרו כראוי דהיינו שאין מגיע הראו תלהחפץ שצריך לשמור רק מקודם שמגיע הראות והמחשבה להדבר שצריך לשומרו מתפזר מן הצד כנ"ל שזהו בחי' פגם ההשגחה שלימה כמבואר שם בהתורה הנ"ל ע"ש היטב ענין השגחה השלימה. וע"כ זה שמוצא האבידה ומשים עין עלי' ואינו מתעלם ממנה ומחזירה לבעלי' הוא חוזר ומשלים ומתקן פגם ההשגחה שלימה וע"כ הוא חוזר וממשיך השגחה שלימה וכנ"ל:

אות י

כי באמת צריך כל אדם ליזהר מאוד לשמור ממונו וחפציו כבבת עין כאשר הזהירנו אדמו"ר ז"ל על זה כ"פ, כי אע"פ שתאוות ממון מגונה מאד אעפ"כ ממון של איש ישראלי צריכין לשמרו מעאד אדרבא מחמת שתאות ממון מגונה מאד ויש סכנה גדולה כשיוצא לשוק בשביל פרנסתו שלא יפול לתאוות ממון, אך הוא מוכרח לצאת בשביל פרנסה. ע"כ זה הממון שכבר הרויח בהשגחתו ית' ע"י איזה מלאכה או מו"מ וכיוצא בוודאי צריך לשומרו מאד מאחר שסיכן נפשו בגשמיות ורוחניות בשביל זה. וע"כ חזר יעקב אבינו על פכים קטנים כי צדיקים ממונם חביב עליהם וכו' ואין זה מחמת תאוות

ממון ח"ו אדרבא מחמת שמבוזה וקשה בעיניהם מאד כל עסקי העולם שצריכין לעסוק בשביל פרנסה מחמת שמתבטלים עי"ז מדברי תורה ואעפ"כ בהכרח לעסוק גם בזה בשביל פרנסה המוכרחת ע"כ זה החפץ והממון שכבר בא לידם שומרים אותו היטב שלא יהי' נאבד ח"ו שלא יצטרכו לחזור ולהתבטל מד"ת ח"ו בשביל זה. ומי שפוגם בשמירת הממון האו פוגם בבחי' השגחה שלימה כנ"ל וע"כ זה שמשיב האבידה הוא ממשיך בחי' השגחה שלימה כנ"ל:

אות יא

וזה בחי' ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים, שביקש לגלות את הקץ ונסתלקה הימנו שכינה והתחיל לדבר דברים אחרים ואמר הקבצו ושמעו וכו'. ובוודאי מה שדיבר אח"כ הי' מעין שרצה לגלות, כי לכאורה תמוה מאחר שלא גילה כלל מהקץ למה נכתב ודבריו אלו בתורה מה שאמר ואגידה לכם כוו' מה שלא גילה כלל. אך באמת מה שאמר אח"כ מחובר ושייך למה שרצה לגלות, כי יעקב רצה לגלות ממש קץ הגאולה ונסתלקה הימנו שכינה כי הוא קץ הפלאו תואסור לגלותו. ע"כ התחיל לדבר דברים אחרים ורמז והעלי' להם את הקץ בתוכם והודיעם במה יזכו לקץ הגאולה. היינו שעיקר הגאולה תלוי' בהתגלות התורה בבחי' הנ"ל דהיינו ע"י הצדיקים שהם בבחי' משה משיח שיש להם כח לקבץ את הנפשו"ת בחכמתם ולעלותם בחכמתם ולהמשיך תורה וכנ"ל. וזהו בחי' הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אל ישראל אביכם, הקבצו ושמעו בני יעקב זה בחי' קיבוץ הנפשו"ת שכל אל והנפשו"ת הבאים לשמוע דבר ה' הוא מקבצם יחד ומעלה אותם בבחי' עיבור. וזהו הקבצו ושמעו שמזהיא אותם שיתאספו ויתקבצו יחד ויטו אזניהם ויהיו מוכנים לשמוע. וע"י הקיבוץ וההכנה הזאת שהם חפצים לשמוע עי"ז מעלה החכם נפשותם ועי"ז מוריד להם תורה ואז יש להם מה לשמוע. וזהו ושמעו אל ישראל אביכם דהיינו שישמעו התורה הנפלאה שהמשיך וגילה להם. וע"כ נאמר ב' פעמים ושמעו כי ושמעו הראשון נאמר על מה שמטים אזנם ומכינים עצמן לשמוע בעת הקיבוץ שזהו בחי' הרצון החזק שיש לכל אחד ואחד הבאים לשמוע דבר ה' שזהו עיקר בחי' קיבוץ הנפשו"ת דהיינו הרצונות כ"ש שם בהתורה הנ"ל, ונפש הוא בחי' רצון וכו' ע"ש כי שמיעה בלבא תליא היינו רצון הלב ותשוקתו הגדולה לשמוע דברי החכם הצדיק האמת שזהו בחי' נפש כנ"ל. ועי"ז מקבצם ומאספם יחד בבחי' הקבצו ושמעו בני יעקב ואח"כ מורדי להם עי"ז תורה. וזהו בחי' ושמעו הב' שהוא ושמעו אל ישראל אביכם, שנאמר על התגלות התורה שמגלה להם וכנ"ל. וע"כ נאמר בתחלה יעקב הקבצו ושמעו בני יעקב, ואח"כ ישראל ושמעו

אל ישראל כי בעת הקיבוץ קודם התגלות התורה שאז הוא עדיין בחי' עיבור עאז נקראין המוחין והדעת בחי' יעקב בחי' בבטן עקב את אחיו שהוא בי' עיבור. ואח"כ כשנולד ונתגלה התורה אז הוא בחי' ישראל כ"ש אדמו"ר ז"ל בהתורה עתיקא (בסי' כ"א) ע"פ כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו ע"ש:

אות יב

וע"כ קינטר יעקב הג' שבטים הראשונים ראובן שמעון ולוי. כי זה ידוע שכל בחי' כלולה מכל הבחינות וע"כ בכלל הנפשו"ת שהחכם מקבצם יחד ועולה עמהם וממשיך תורה שזהו בחי' ב' שכליות, כי הקיבוץ הוא בחי' שכל אחד, ומה שממשיך תורה הוא שכל ב' בחי' שי"ן של ג' ראשין ושי"ן של ד' ראשין, בכלל אלו הנפשו"ת יש בהם ב' בחינות כי יש נפשו"ת שהם בבחי' השכל של הקיבוץ שמקבצם ומעלה אותם בבחי' עיבור ויש נפשו"ת שהם בבחי' השכל של המשכת התורה, ואלו הג' שבטים הראשונים ראובן שמעון ולוי הם בבחי' השכל של הקיבוץ דהיינו שהם הראשונים ומהם מתחיל להעלותם בבחי' עיבור לגרום היחוד על ידם בתחילה. ומחמת שכל התחלות קשו"ת ע"כ בתחילה בעת בחי' העיבור אז מתעוררים דינים קשים ח"ו כי עיבור בחי' דין כידוע כמ ושנאמר ויתעבר ה' בי למענכם, וכמ ושראינו בעינינו אצל הצדיקים הגדולים שבתחילה בעת שהכינו עצמן לומר תורה היו רואים מהם קפידות גדולות מה שלא הי' דרכם בכך תמיד. אך כל זה נמשך מבחי' רוגז ודין של בחי' עיבור, וע"כ קינטר יעקב אבינו ג' שבטים הראשונים האלו מחמת שהם הראשונים שעל ידם עיקר התחלת המשכת היחוד שהוא בחי' עיבור שאז הוא בחי' דין וקינטור כנ"ל. כי שמו תג' שבטים אלו מרמז על זה כי ראובן נקרא ע"ש כי ראה ה' בעניי כי עתה יאהבני אישי זה מרמז שעדיין אין יחוד שלם בין הקב"ה וכנס"י מחמת פגם מעשיהם אבל הצדיק בגודל כחו מעורר מעט הטוב שיש בישראל ומעלה ומלקט גם הנפשו"ת הפגומים עם הטובים בבחי' אריתי מורי עם בשמי וכו' כ"ש שם ע"ש. עד שמעורר רחמי הש"י שיראה בעניי ישראל ויאהובאותם ויתקרב ויתייחד עמהם וזה בחי' כי ראה ה' בעניי כי עתה יאהבני אישי. וכן שמעון נקרא ע"ש כי שמע ה' כי שנואה אנכי וכו'.וכן לוי שנקרא ע"ש הפעם ילוה אישי אלי וכו'. נמצא ששמות כל אלו הג' שבטים מורים על תחילת היחוד היינו שהם מעוררים וגורמים היחוד והאהבה והחיבור בין הקב"ה וכנס"י מה שבתחלה היו כמ ורחוקים ושנואים ממנו וסבלו עינויים וצרות רבות ועתה יאהבם ויקרבם ויתלוה ויתחבר אליהם וכנ"ל. וע"כ מחמת שאלו השבטים הם בחי' ההתחלה בחי' עיבור שהוא דין ע"כ קנטרם בדברים וכנ"ל. אבל יהודה היא בחי' הפעם אודה את ה' שמרמז שכבר נכמרו רחמי

השי"ת ונתבטלו הדינים והרוגז לגמרי והתחיל להתמשך מלמעלה המשכת התורה שאז נמתקין כל הדינים כשהמוחין מתחילין להתמשך. וזהו הפעם אודה וכו' בחי' המשכת התורה שאז נמתקין כל הדינים כשהמוחין מתחילין להתמשך. וזהו הפעם אודה וכו' בחי' המשכת התורה שאז עיקר השבח וההודיה בחי' אודך ביושר לבב בלמדי משפטי צדקך. כי יהודה הוא בחי' משיח שיצא ממנו שאז יהי' עיקר התגלות התורה בבחי' הנ"ל שעי"ז עיקר הגאולה כנ"ל. וע"כ כשהגיע ליהודה התחיל לקרבם בדברים טובים כי כבר נתבטל הדין ורוגזין הנאחז בבחי' עיבור והתחיל להתמשך בחי' התגלות התורה והדעת שהוא בחי' רחמים וחסד כנ"ל. נמצא שג' שבטים הראשונים הם בבחי' עיבור ושאר השבטים הם בבחי' הולדת והמשכת התורה. ועתה תראה נפלאות שבשביל זה בעת יציאת מצרים הזכיר ג' שבטים אלו לבדם בפ' וארא כ"ש אלה ראשי בית אבותם וכו' ופרש"י שם לפי שקנתרם יעקב אביהם לג' שבטים הללו בשעת מותו חזר הכתוב ויחסם כאן לבדם לומר שחשובים הם. כי בכלליות נחשב כל גלות מצרים בבחי' עיבור כידוע. ויציאתם משם וגאולתם נחשב בחי' לידה כידוע. כי כבר מבואר שכל בחי' כלולה מכל הבחינות וע"כ אעפ"י שיעקב בודאי המשיך וגילה תורה הרבה לבניו ובפרט הברכות הקדושות שברכם קודם מותו שכל דיבור ודיבור הואתורה גבוה ומרומז בהם כל מה שעיבור עליהם ויקרה אותם עד הסוף אעפ"כ עדיין לא ניתנה בימיו וע"כ כל ענין יעקב הואבבחי' קיבוץ הנפשו"ת בבחי' עיבור. עד שבא משה רבינו וגרם יחוד נפלא למעלה עד שהוציא הנפשו"ת מבחי' עיבור והמשיך תורה שהיא התגלות הדעת שהוא בחי' לידה שזהו עיקר בחי' יציאת מצרים. וע"כ בעת בחי' העיבור סבלו ישראל צרות רבות בגלות מצרים כי עיבור בחי' דין כנ"ל. וזה בחי' תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב, שהתגלות התורה נמשך ע"י משה בחי' תורה צוה לנו אך הירושה הקדושה שהיא התגלות התורה שהביא לנו משה רבינו נמשך ע"י קהלת יעקב בחי' מורשה קהלת יעקב דהיינו ע"י קיבוץ הנפשו"ת בבחי' עיבור שזהו בחי' יעקב כי עיקר הקהלת והקיבוץ על ידו כי הוא שרש כל הנפשו"ת כ"ש כל הנפשו"ת הבאה לבית יעקב כ"ש אדמו"ר ז"ל במ"א. וע"כ בעת יציאת מצרים הזכיר אלו הג' שבטים הראשונים לבד כי הם ה סעיקר בחי' העיבור ועתה עירק הגאולה תלויה בהם להמתיק ולבטל הדין הנאחז בבחי' עיבור שהם בחי' אלו הג' שבטים ע"י החסד והרחמים שהתחיל להתמשך בעת הגאולה ע"י שכבר נתעורר בחי' המשכת התורה שעי"ז הי' עיקר הגאולה כ"ש בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים וכו'. ועתה מתקו דברי רש"י הנ"ל והם מהפסיקתא שלפי שקנתרם יעקב לאלו הג' שבטים וכו' כי בודאי כן הוא שלפי שקנתרם וכו' שזהו מחמת

שהם בבח' עיבור ששם אחיזת הדין שמשם הי' כל גלות מצרים, ע"כ עתה בעת הגאולה צריך לחזור ולהזכיר אותם דייקא כי עיקר הגאולה תלוי בהם להמתיק הדין מהם ע"י המשכת התורה שהתחיל על ידיהם ע"י שהיו בבחי' עיבור שעי"ז עיקר הגאולה כנ"ל. וז"ש רש"י שם שחזר הכתוב ויחסם לומר שחשובים הם כי בודאי מה שמהם עיקר התחלת עליית הנפשו"ת בבח'י עיבור שאז הוא בחי' דין אין מחמת גריעותם ח"ו אדרבא הוא חשיבותם שהם גדולים כ"כ שמהם עיקר ההתחלה שקשה מאד ומחמת זה בעצמו קנתרם כנ"ל. אבל באמת הם חשובים וע"כ בעת הגאולה צריכים להזכיר אותם דייקא כיעיקר הגאולה על ידם כי אם לא הי' בחי' עיבור לא הי' בחי' לידה שהוא בחי' המשכת התורה שהוא עיקר הגאולה כנ"ל:

אות יג

נמצא שבכלליות העולם קיבוץ הנפשו"ת בבחי' עיבור הוא בחי' יעקב בחי' כל הנפש הבאה לבית יעקב כנ"ל והמשכת התורה הוא בחי' משה שהמשיך ונתן לנו את התורה וע"כ הוכרח יעקב אבינו להורידם למצרים ומשה רבינו הוציאם כי ירידת ישראל למצרים נמשך מבחי' עיבור כידוע שזהו בחי' יעקב אבל הירידה הוא בשביל העלי'. כיאם אין עיבור אין לידה וכ"ש אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלהכי עי"ז זכו אח"כ לגאולה ע"י משה שהמשיך ונתן לנו את התורה שזהו בחי' לידה כנ"ל. וז"ש במדרש פ' ויחי, יעקב סיים בזאת וזאת אשר דבר ומשה פתח בזאת וזאת הברכה, משה סיים באשרי אשריך ישראל ודוד פתח באשרי אשרי האיש וכו'. היינו כי יעקב הוא בחי' קיבוץ הנפשו"ת וע"כ סיים בזאת כי זאת הוא בחי' מלכות אמונה כמובא בתיקונים באריכות, ומלכות אמונה היא בחי' כלליות הנפשו"ת כידוע, וע"כ משה פתח בזאת שסיים יעקב כי ע"י קיבוץ הנפשו"ת שהוא בחי' יעקב המשיך משה התורה וע"כ שם בזאת הברכה מתחיל תיכף לדבר מהמשכת התורה שנמשך ע"י קיבוץ הנפשו"ת שהוא בחי' יעקב כ"ש שם ה' מסיני ברא וכו' תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב וכנ"ל. וע"כ יעקב סיים בזאת ומשה פתח בזאת כי כל בחי' יעקב הוא בחי' קיבוץ הנפשו"ת שהוא בחי' זאת ובזה פתח משה, כי ע"י קיבוץ הנפשו"ת של יעקב שהוא בחי' זאת המשיך משה התורה כנ"ל. וזהו משה סיים באשרי ודוד התחיל מאשרי כי ע"י המשכת התורה נמשך השגחה שלימה שהוא בחי' אשרי לשון אשורנו ולא קרוב כ"ש שם אדמו"ר ז"ל ע"פ אשרי העם ודוד התחיל מאשרי כי דוד הוא בחי' משיח שכל עסקו להמשיך השגחה שלימה על ידי התורה שממשיך ע"י בחינות הנ"ל. כי כל הצרות וכל הגליות שסובליטן עתה הוא מחמת הסתרת פנים דהיינו שכביכול אין נמשך השגחתו בשלימות

עלינו ועל זה אנו צועקין בכל עת עד אנה תסתיר את פניך ממני וכו' למה פניך תסתיר תשכח עניינו ולחצינו וכתיב ראה עניי ועמלי וכו'. וכל עסקם של הצדיקיםהאמתיים שמקיימין אותנו ומחיין אותנו במרירת הגלות הזה ומעוררין וממשיכין הגאולה הוא ע"י ההשגחה שלימה שממשיכין בכל עת ע"י חידושי תורתם שממשיכין ע"י עלית נפשו"ת וכנ"ל. וזהו בחי' דוד שהוא משיח שהתחיל באשרי במה שסיים משה כי עיקר המשכת התורה שממשיך הצדיק בחי' משה הוא כדי להמשיך השגחה שלימה שהוא בחי' אשרי שזהו בי' דוד משיח שנקרא יפה עינים וטוב רואי מחמת שהוא ממשיך השגחה שלימה בחי' ושמתי עיני עליה' לטוב שעי"ז עיקר הגאול' כנ"ל. נמצא ששלשה צדיקים אלו יעקב משה דוד הם כלל השלשה בחי' הנ"ל שהם קיבוץ הנפשו"ת להעלותם בבחי' עיבור שזהו בחי' יעקב, והמשכת התורה שזהו בחי' משה, והמשכת השגחה שלימה שזהו בחי' דוד משיח. וכל אלו השלשה בחי' כלולים וקשורים ותלויים זה בזה כמבואר בהתורה הנ"ל. ע"כ במה שסיים זה פתח זה כי כל אחד תלוי ומקושר בחבירו כנ"ל כי ע"י קיבוץ הנפשו"ת ממשיכין תורה וע,י המשכת התורה נמשך השגחה שלימה כנ"ל:

אות יד

וזהו ג"כ מ"ש במדרש פ' וזאת הברכה ששם מתחיל מאברהם וז"ל אברהם בירך את יצחק וכו' דכתיב ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק וכו'. עמד יצחק לברך את יעקב אמר ממקום שפסק אבא משם אני מתחיל אבא הפסיק ביתן אף אני מתחיל ביתן מנין שנא' ויתן לך האלהים. ובמה חתם בקרייה שנא ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אותו עמד יעקב לברך את השבטים אמר איני פותח אלא ברייה שנ' ויקרא יעקב אל בניו. ובמה חתם בזאת וכו' עמד משה לברך וכו' כי התחלת התיקון התחיל מאברהם אבינו שהוא התחיל להוציא העולם מקללותיה שנתקללה ע"י חיטא אדה"ר, ולהמשיך ברכות דהיינו להמשיך השפעת התורה שמשם כל הברכות כ"ש ה' עוז לעמו יתן ה' יברך וכו'. והתחלת התתיקון הוא ע"י הצדקה שעי"ז משברין תאות ממון כנ"ל בהתורה ה נ"ל וזה בחי' אברהם שהי' איש החסד ששה חסד וצדקה הרבה עם כל באי עולם ועי"ז שיבר תאות ממון (וכ"ש בהתורה מישרא דסכינא בסי' ל' ע"ש) וביטל בחי' בעצבון תאכלנה בחי' בזעת אפך שנתקללו בחטא אדה"ר. ומחמת שהוא זכה לבטל הקללה הנ"ל ע"כ נמסרו לו הברכות כ"ש והיה ברכה וכו'. והוא מסר הברכות ליצחק וסיים בויתן כי מדת אברהם הוא בחי' השפעה ונתינה בחי' נתינת צדקה וחסד בחי' נתן תתן וכו' ע"כ סיים בויתן. ויצחק פתח בזה וסיים בויקרא כי יצחק הוא תיקן מדת הגבורה בחי' סטרא דלוי ששם בחי' הניגון והשיר וע"כ הוא המשיך התיקון הנאמר בהתורה הנ"ל שהוא בחי'

וכד נחית ההוא רוחא לבא מקבל לי' בחדוה דנגונא דליואי שהוא בחי' שלימות תקוה תאוות ממון שישכך חמימות הלב לתאות ממון ויהפכו לשמחה שיהי' שמח בחלקו ולא יהי' אץ להעשיר שזהו בחי' חדוה דנגונא דליואי שזהו בחי' יצחק שהוא בחי' גבורות קדושו"ת שמשם עיקר השתלשלות אחיזת תאות ממון בחי' מצפון זהב יאתה שהם בחי' חרון אף ודינים ואיהדין נמתק אלא בשרשו דהיינו כשממשיכין כח הצדקה והחסד של אברהם איש החסד לבחי' גבורות יצחק שהוא בחי' חרון אף ודינים ואין הדין נמתק אלא בשרשו דהיינו כשממשיכין כח הצדקה והחסד של אברהם איש החסד לבחי' גבורות יצחק שהוא בחי' חמימות הלב ומשככין חיממות הלב דס"א שלא יבער הלב לתאוות ממון רק אדרבא יהי' שמח בחלקו עד שיזכה לבחי' חדוה דנגונא דליואי. כיע הניגון והשמחה הוא בבחי' לוי שהוא בחי' יצחק שהוא בחי' שמאל דקדושה ששם השיר והניגון והשמחה כשמבטלין משם אחיזת הדיינם דסט"א שהם בחי' תאות ממון וזוכין שיבער ויתחמם הלב להשי"ת במשחה ושיר וניגון בבחי' לבי ובשרי ירננו אל אל חי. וע"כ פתח יצחק ממקום שחתם אברהם שהוא ויתן כי הוא העיקר שצריך להמשיך כח נתינת הצדקה של אברהם לשכך חמימות הלב שנמשך מגבורת יצחק לבטל משם החרון אף בחי' בזעת אפך תאכל לחם ולהפכו לשמחה ונגון שהוא בבחי' יצחק שנקרא ע"ש הצחוק והשמחה. וע"כ סיים בויקרא זה בחי' שצריכין לקרות ולהזמין את כח הצדקה שהוא בחי' אברהם לתוך בחי' גבורת יצחק כדי לשכך חמימות הלב שבוער לתאות ממון שמשתלשל משם כנ"ל, וזהו בחי' וקראו נדבות השמיעו (עמוס ד') שצריכין לקרות את הרוח נדיבה שהוא כח הצדקה ולהשמיע אותו אל הלב כי שמיעה בלבא תליא עד שישמע הלב ויקבל כח הצדקה בבחי' וכד נחית ההוא רוחא לבא מקבל לי' בחדוה דנגונא דליואי וכנ"ל. ומשם התחיל יעקב ויקרא אל בניו וסיים בזאת כי ע"י כח הצדקה של אברהם שהמשיך יצחק לתוך הלב וכו' שזה עיקר שלימות שבירת תאות ממון עד שהפך חמימות הלב לשמחה וניגון ושיר דהיינו שלא יהי' בלבו שום חמימות דסט"א שהוא תאות ממון שהוא כלל הבלי העולם רק שיתחמם לבו להשי"ת להודות ולהלל אותו ית' בשיר וניגון וכו' שהוא בחי' חדוה דנגונא דליואי כנ"ל שזהו ג"כ בחי' קריאה בחי' עהודו לה' קראו בשמו, כי כל הנגונים והשירות הם בחי' קריאה שהוא בחי' קול בחי' המשכה כי ע"י הקריאה שקוראין את חבירו נמשך ובא אליו ואח"כמדבר עמו שזהו בחי' שיר וניגון שעי"ז קוראין וממשיכים אותו ית' אלינו ואח"כ אנו מדברים לפניו כל צרכינו. כי עיקר ההמשכה והחיבור הוא ע"י בחי' ניגון שהוא סטרא דלוי בבחי' הפעם ילוה אישי אלי כו' כ"ש אדמו"ר ז"ל במ"א. וזה בחי' מה שאומרים פסוקי דזמרה קודם

התפלה כי ע"י ניגון וזמרה קוראין ומשיכין אותו ית' אלינו ואח"כ יכולים להתפלל לפניו כל צרכינו וכן אר"ל לעולם יסדר אדם שבחו של הקב"ה ואח"כ יתפלל וכל השבחים הם בבחי' זמירות ונגונים של הלוים שעוסקים בשירות ותושבחות של דוד המע"ה שהם בחי' עשרה מיני נגינה. וע"כ נגונא דליואי הוא בחי' קריאה ובו סיים יצחק כי הוא בבחי' חדוה דנגונא דליואי כנ"ל. ובמה שסיים הוא פתח יעקב ויקרא אל בניו כי בכח הצדקה שמשברת תאות ממון עד שזוכין לחדוה דנגונא דליואי עי"ז יכולים לקבץ הנפשו"ת שזהו בחי' יעקב בחי' זאת שהוא מלכות כלליות הנפשו"ת וע"כ סיים בזאת ובזה פתח משה ונתן עי"ז את התורה וכו' כנ"ל:

פריקה וטעינה א

אות טו

וזה בחי' מצות פריקה וטעינה בחי' כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וחדלת מעזוב לו עסזוב תעזוב עמו. כי מבואר בהתורה הנ"ל שהצדיק בגודל כחו מגביה ומעלה בבחי' עיבור גם הנפשו"ת הרחוקים מאד שלא יצאו עדיין מחול אל הקודש אפילו כחוט השערה שזהו בחי' פוק חזי גבורתא דמרך וכו' ע,ש. וזה בחי' כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו ודרז"ל שונאך שעבר עבירה וכו' וזהו רובץ תחת משאו שקשה להגביהו ולהעלותו מגודל המשאוי שמונהח עליו שהוא בחי' משאוי העונות בחי' כמשא כבד יכבדו וכו'. וע"כ יכול להיות שיעלה על דעתך לחדול מעזוב לו בחי' וחדלת מעזוב לו כי ידמה לך שקשה להעלותו מגודל המשאוי שעליו. אבל השי"ת רחום וחנון ורחמיו רבים מאד ע"כ הזהיר ברחמיו עזוב תעזבו עמו שאפילו נפש כזאת צריכין לעזוב ולעזור להשתדל בכל כחו להגביה ולהעלותו כי יש להצדיק כח כזה כנ"ל. וזה עמו דייקא כשדרז"ל יכול אפילו ישב לו ואמר הואיל ועליך מצוה וכו' ת"ל עמו היינו כי בודאי מצוה גדולה להטפל עמו ולעזור לו ג"כ להעלות ולחדש נפשו, אבל כל זה עמו דהיינו כשהוא בעצמו רוצה ג"כ לעסוק בזה לרחם על עצמו להשתדל בתקנת נפשו לסלק המשאוי הגדולה שעליו רק שא"א לו בעצמו והוא מצפה למי שיעזור לו לזה אי מצוה גדולה לעזור לו בכל כחו להטפל עמו להעלותו כי יש כח לחדש נפשו גם כן אם הוא בעצמו יש לו איזה רצון אמתי לזה לעסוק בתקון נפשו. אבל אם רוצה לסלק עצמו לגמרי ואינו רוצה להשתדל בתקון נפשו כלל, רק רוצה שהצדיק בעצמו יעשה הכל עבורו והוא לא יעשה כלל ולא ישתדל בזה כלל, אזי בודאי אין הצדיק צריך לעסוק עמו כי א"א לעזור לו כשאינו רוצה לעסוק בעצמו בתיקונו כלל כנ"ל, וכ"ש אדמו"ר ז"ל לאחד אתה בלעדי אינך יכול לעשו"ת כלל (דהיינו לתקן נפשו בעצמו) אבל גם אני בלעדיך איני

יכול לעשו"ת דבר, היינו שאם אתה לא תעשה כלל בודאי א,א לי לעשו"ת עבורך הכל כי האדם הוא בעל בחירה וא"א להעלותו כ"א כשיש לו איזה התעוררות מעצמו וזהו יכול אפילו ישב לו וכו' ת"ל עמו וכו' כנ"ל:

אות טז

וזהו ג"כ בחי' מצות פריקה וטעינה ממש בפשיטות כי זה שחמורו רובץ תחת משאו ויש לו צער ויגיעה כזאת בדרך, זה נמשך מבחי' בזעת אפיך תאכל לחם בחי' בעצבון תאכלנה שמשם נמשכים כל הצער והיגיעות שיש לאדם בהעסקים שעוסק בשביל פרנסה. וא"א לתקן זאת ולהנצל מזה כ"א ע"י התקונים הנאמרים בהתורה הנ"ל דהיינו ע"י שישבר תאות ממון ע"י צדקה שעי"ז יזכה לבטל בחי' בזעת אפך וכו' ועי"ז יזכה לדעת שעי"ז יכולים לקבץ נפשו"ת ולהמשיך תורה וכו' שעי"ז נמשך השגחה שלימה כ"ש שם, וכשנמשך השגחה שלימה אז נתתקן הכל בשלימות כי כל היסורים והצער והיגיעות וכו' הכל מחמת שרחוק מהשי"ת דהיינו מהתורה שעי"ז אינו זוכה להשגחה שלימה ומשם באים כל חסרון הפרנסה ועיכוב השפע וכל היסורין והיגיעות שיש לו בעניני הפרנסה. כיכל הפרנסה והשפע נמשכת מעיני השגחתו ית' אבל כשרחוקים ח"ו מהתורה שאזי אין מגיע עליו ההשגחה בשלימות וכו' כ"ש שם אזי נתפזר ח"ו השפע הנמשך מהשגחתו ית' והולכת ח"ו למקום שהולכת ואינה מגיע אליו ומזה נמשך כל דחקות הפרנסה ר"ל. כי מחמת שרחוקים מהתורה ח"ו ורחוקים מהשגחה בשלימות נמשך השפע למקום שנמשך כנ"ל דהיינו למקומות החיצונים, והעכו"ם והרשעים הגדולים שנאחזים שם מקבלים כל השפע וישראל ניזונין מתמצית. כי ישראל נאחזים בהשי"ת וצריכין לקבל השפע מבחי' השגחה שלימה דייקא וז"ש בא"י תמיד עיני ה' אלקיך בה וכו'. תמיד דייקא זה בחי' השגחה שלימה שעיניו ית' צופות תמיד בא"י כי עיני השגחתו מגיע לשם בבחי' הכאה עד חוזרת ונ צטיירת בעיניו וע"כ עיניו דבוקים שם תמיד כי ההשגחה שלימה הוא בבחי' והחיות רצוא ושוב כ"ש שם דהיינו שבכל עת ורגע רצוא ושוב ההשגחה מעילא לתתא וחוזרת מתתא לעילא וכן חוזר חלילה בכל עת ורגע בבחי' רצוא ושוב שזהו בחי' השגחה שלימה בחי' א"י בחי' תיד עיני ה' אלקיך בה, תמיד דייקא כי א"י סמוכה אליו יתב' מכל העולם כי שם עיקר המשכת התורה כידוע. וע"כ זה שרובץ תחת משאו ויש לו יגיעה כזאת שנמשך מפגם תאות ממון מבחי' בזעת אפך וכו' מבחי' פגם ההשגחה שלימה, שעיקר תיקונו ע"י שיחזרו ויחדשו נפשו בבחי' עיבור שעי"ז יחזור ויומשך עליו השגחה שלימה כנ"ל, ע"כ אפשר יעלה על דעתך שא"א לעזור לאיש כזה מאחר שנפל כ"כ. וע"כ הזהירה התורה עזוב תעזוב עמו כי באמת

צריכין להשתתף בצערו ולעזור לו בכל כחו. ובזה שמסייע לו בגשמיות ומקיים מצוה עזוב תעזוב והקם תקים, בזה החסד שעושה עמו הוא מכניע ומבטל ממנו בחי' בזעת אפך וכו' שהוא בחי' פגם תאות ממון וממשיך עליו בחי' השגחה שלימה. כי על כל אחד מישראל מוטל הדבר להשתדל בתקנת חבירו בגשמיות ורוחניות ולקיים בחבירו עזוב תעזוב והקם תקים. כי אע"פ שחבירו רחוק מאד מהשי"ת אעפ"כ יכולין לעזור גם אותו ע"י כח הצדיק האמת שיש לו כח להעלות גם נפשו בבחי' פוק חזי גבורתא דמרך וכו' כנ"ל ע"ש היטב מ"ש שם ורמיא גלא קלא לחברתה מי איכא מידי בעלמא וכו' פוק חזי גבורתא דמרך וכו' ע"ש. נמצא שכל אחד ואחד צריך לעורר ולהזכיר את חבירו ביראת שמים אע"פ שהם כמו שהם אעפ"כ בכח הצדיק כולם יכולים לעלות כנ"ל וע"כ הזהירה התורה לעזור גם להשונא דהיינו שראוהו עובר עבירה כי גם אותו צריכין לעזור הרבה כי יש כח להעלותו ג"כ בכח הצדיק הגדול העוסק בזה בבחי' פוק חזי גבורתא דמרך וכנ"ל: (הלכה ד' בהלכות מתנה הלכה ה' אות ע"ד)

פריקה וטעינה א

אות א

כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וכו' עזוב תעזוב עמו ותרגומו משבק תשביק מה דבלבך עלי' וכו'. כי כבידת המשאוי שנכבדת ונופלת הוא ע"י השנאה כי שנאה הוא פגם הדעת כמ"ש רבינו נ"י כמה פעמים וכנ"ל. וכנפגם הדעת אזי נכבדת המשאוי ונופלת כי הדעת מרים כל הדברים בבחי' החי נושא את עצמו ועיקר החיות ע"י הדעת כ"ש (קהלת ז') החכמה תחי'. וע"כ האדם ע"י הדעת יכול להרים כל המשאות שבעולם בקל ע"י תחבולות ועצות אבל כשנסתלק הדעת נסתלק החיות ואזי נופל המשאו וזה בחי' חולי נופל שכתב רבינו נ"י במאמר האי מאן דבעי למינסב (סי' כט) ע"ש שהוא ע"י שנפגם הדעת ע"י התגברות הדמים עי"ז נופל ע"ש. ושנאה וכעס הוא בחי' התגברות הדמים כ"ש רבינו נ"י (סי' נ"ז) כי כבד כועס (ברכות סא) וכבד הוא מלא דם שהוא בחי' שנאה ורציחה שהו אשפיכות דמים וע"כ ע"י שנאה עי"ז הוא בחי' התגברות הדמים ועי"ז נפגם הדעת ועי"ז נופל בבחי' חולי נופל כנ"ל כי אזי המשא נכבדת בבחי' כי עוונותי עברו ראשי כמשא כבד וכו' (תהלים לח) שע"י העונות שהוא בחי' התגברות הדמים כ"ש רבינו נ"י שם עי"ז נפגם הדעת ואזי נופלים כל הדברים ע"י הכבידות בבחי' כמשא כבד יכבדו ממני עיין במאמר האי מאן הנ"ל שהביא רבינו נ"י מקרא זה שם ע"ש היטב. וזש"כ כי תראה חמור שונאך רובץ וכו' שונאך דייקא כי עיקר נפילת המשאו יהיא ע"י השנאה כנ"ל. וע"כ צוותה התורה לעזור לחבירו לפרוק ולטעון כדי שיהיה

אהבה וחיבה ביניהם ועי"ז נתתקן פגם נפילת המשאוי שהוא ע"י השנאה כנ"ל וזה שתרגם מישביק תשביק מה דבלבך וכו'. כי עיקר מצוה זו בשביל האהבה כנ"ל וכמו שארז"ל לענין מצוה זו על פסוק אתה כוננת מישרים שמי שרואה שונאו שהוא פורק וטוען עמו בודאי יחבקנו וינשקנו כי עיקר זאת המצוה בשביל האהבה שעי"ז נתתקן פגם נפילת המשאוי שהורא ע"י השנאה שהוא פגם הדעת כנ"ל:

אות ב

וזשארז"ל זקן ואינו לפי כבודו פטור כי צריך ליזהר שלא לפגום הכבוד כי כבוד הוא שורש הנפש כנ"ל נמצא שהוא החיות של הנפש והוא בבחי' מוחין וחיות להנפש כי הכבוד הוא תלוי בדעת כי לא נאוה לכסיל כבוד וכ"ש (משלי ג) כבוד חכמים ינחלו וכ"ש רבינו נ"י (בסי' ס"ז) שהכבוד חוזר אל המביני מדע כי שם שורש הכבוד וע"כ פגם הכבוד הור פגם הדעת, גם האהבה והאחדות תלוי בכבוד כי שם נתאחדין כל הנפשו"ת בבחי' בקהלם אל תחד כבודי שהכבוד הוא בבחי' אחדות כי הכבוד הוא בחי' מלכות שהוא בחי' אחדות כמובא לעיל כי המלך עוצר בעם ומקבצם ויחדם כ"ש זה יעצור בעמי וכן איתא בדברי רבינו נ"י (סי' י"ד) שע"י תיקון הכבוד דהיינו ע"י שנותנין כבוד' ליראי ה' עי"ז נמשך שלום בעולם ע"ש. נמצא שתיקון כל הנפשו"ת וחיותם הוא בחי' הכבוד כנ"ל, וכשנפגם הכבוד אזי נפגם מוחם וחיותם ואזי נופלים כנ"ל כי נעשים בבחי' משא כבד כנ"ל שהוא בחי' פגם הכבוד כי פגם הכבוד הוא שנסתלק הוא"ו שהוא בחי' חיות ואזי נעשה מכבוד כבד בחי' משא כבד כעין מ"ש רבינו במ"א במאמר אני ה' הוא שמי (סי' יא). וע"כ זקן ואינו לפי כבודו פטור מפריקה וטעינה ויש דיעה שאסור כי עיקר פגם נפילת המשא הוא בבחי' פגם הכבוד כנ"ל וע"כ צריך ליזהר בכבודו שלא לפגום כבודו ע"י נפילת המשא כי אדרבא עתה הוא צריך ליזהר מאד בכבודו שהוא בחי' תיקון הנפילה כנ"ל. ועיקר תיקון הכבוד הוא ע"י כבוד הזקן כמובא בדברי רבינו נ"י כ"פ וע"כ הזקן שזוכה לשלימות הדעת בבחי' זה קנה חכמה וזוכה לכבוד בבחי' כבוד חכמים ינחלו כ"ש ועם זקנים כבוד ע"כ הוא יכול לשאת ולהרים כל המשאות כ"ש רבינו נ"י (בסי' נ"ד) שהצדיק נקרא משא שהוא נושא הכל בבחי' כאשר ישא האומן את היונק כי הצדיק מנשא ומרים כל הנפילות. וכל זה ע"י תיקון הדעת כנ"ל ותיקון הדעת הוא תיקון הכבוד כנ"ל וכדמשמע מדברי רבינו נ"י בכמה מקומות:

אות ג

וזה שארז"ל על זה הפסוק ששונא האמור כאן הוא שראוהו עובר עבירה היינו בחי' התגברות הדמים של השס"ה גידין שהם בחי' שס"ה עבירות כ"ש רבינו ז"ל שם ומזה בעצמו נעשה בחי' הנפילה בבחי' כי עונותי עברו ראשי כמשא כבד וכו' כנ"ל כי אסור

לשנוא ישראל אם לא שראהו עבר עבירה שאז מצוה לשנאתו כשרז"ל בענין זה כי העבירה ע"י התגברות הדמים של השס"ה גידין כנ"ל. ומשם בא בחי' השנאה ע"י הדמים כנ"ל. וע"כ מותר לשונאו כי הוא בבחי' שנאה כנ"ל, ואעפ"כ צוותה התורה לבל יניחנו ליפול לגמרי רק צריך לעזוב מה שבלבו עליו ולהפוך בזכותו להביאו לבחי' אהבה כמו שת"א מישביק תשביק וכו' ועי"ז מרים אותו מנפילתו כנ"ל:

אות ד

ועתה יש לרמז מצוה זו על האדם בעצמו כי תראה חמור שונאך רובך וכו' שכשרואין חומרו וגופו של שונאו שעבר עבירה כנ"ל שהוא רובץ תחת משאו ואינו יכול לישא עליו משאוי ועול תורה ונופל ח"ו, כי ידוע שהאדם צריך להיות כשור לעול וכחמור למשאוי וכשרואין האדם נופל מעבודת ה' ח"ו וזה ע"י עבירות ח"ו בחי' שונאך כנ"ל, צותה התורה לבלי להתעלם ממנו רק עזב תעזוב עמו שצריך לראות לעזור לו ולקרבו ולהרימו מנפילתו וצריך לאהבו דוקא כמו שתרגם מישביק תישביק וכו'. כי צריך לדון את כל אדם לכף זכות ואפילו ברשע גמור צריך למצוא בו איזה זכות ועי"ז מוציאין אותו מרשעתו ומכניסין אותו באמת לכף זכות וחוזר בתשובה כ"ש רבינו נ"י (בסי' רפב) על פסוק ועוד מעטו ואין רשע וכו'. וזהו מצות עזב תעזוב שעיקר המצוה היא האהבה כמו שתרגם כו' כנ"ל. כי גם להרים האדם עצמו מנפילתו הוא רק על ידי האהבה דהיינו ע"י שמכניסין אותו לכף זכות ואהבה כנ"ל. וזהו שארז"ל זקן ואינו לפי כבודו פטור ולי"א אסור כי כשעוסק לקרב בני אדם לעבודת הש"י להרימם מנפילתם צריך לשמור את כבודו מאד דהיינו שלא יקרב אותן שאינן ראוין לקרב שעי"ז יהי' נפגם כבודו ח"ו כ"ש גבי משה לך רד וכו' על שקירב את הער"ר כי אלו הרשעים הם בבחי' ע"ר שהם בחי' עשו כמובא ועליהם נאמר בזוי אתה מאד שאין להם חלק בכבוד דקדושה וע"כ אסור לקרבם כי יפגום כבודו ח"ו על ידם וזה בחי' זקן ואינו לפי כבודו שאסור להרימו מנפילתו כשרואה שאינו לפי כבודו דהיינו שיפגם כבודו עי"ז ח"ו כנ"ל. כי עיקר הוא הכבוד כי כשמקרבין להש"י הראוין לקרב נתגדל כבודו ית' כי זה עיקר כבודו כשהרחוקים מתקרבים לעבודתו ית' כ"ש רבינו נ"י כל זה, ונעשה מהם בחי' היכל הקודש בבחי' ובהיכלו כולו אומר כבוד וזה בחי' ביטול האיסור בששים בחי' ששים המה מלכות בחיח' מלך הכבוד בחי' היכל הקודש הנ"ל שעל ידו נתבטל האיסור והרע שלהם. ועיין כ"ז במאמר מי שעוסק לקרב וכו' (סי' נ"ט). וזה בח"י עזוב תעזוב דהיינו לסמכו ולהרימו מנפילתו שזה בחי' ביטול האיסור בסמך כנ"ל בבחי' סומך ה' לכל הנופלים כשרז"ל (ברכות ד') מפני מה אין נו"ן באשרי מפני שיש בה נפילה וכו' ואפ"ה חזר דוד וסמכה

ברוה"ק כ"ש סומך ה' לכל הנופלים, נמצא שסמך הוא בחי' סמיכת הנפילה בבחי' נפלה ולא תוסיף קומבתולת ישראל וזהו ג"כ ביטול כל האיסורים בסמ"ך כי כל האיסורים הם מבחי' הדברים הנפולים וכ"ש כל זה לעיל בהלכות ע"ש. נמצא שעיקר המצוה של עזוב תעזוב דהיינו לסמכו ולהרימו מנפילתו הוא ע"י בחי' הכבוד שהוא בחי' סמך בחי' ששים המה מלכות וכו' כנ"ל ומשם הסמיכה לכל הנופלים בבחי' סומך וכו' כנ"ל. וע"כ אותן שהם רחוקים מן הכבוד ואין להם עוד שום חלק בהכבוד אסור לקרבם כי עיקר הוא הכבדו שהוא שורש כל הנפשו"ת דקדושה כנ"ל וזה בחי' זקן ואינו לפי כבודו כנ"ל. וע"כ יש שני דיעות לדיעה אחד פטור אבל אם רוצה מותר לעזוב, ולדיעה ב' אסור. ומא"ח ומא"ח ולא פליגו כי הכל לפי רשעותם ולפי ריחוקים מהכבוד כי יש שהם רחוקים כ"כ עד שיש סכנה גדולה לקרבם ומחמת זה פטרה התורה להזקן שאינו מחויב לסכן נפשו בסכנה גדולה כ"כ אך אעפ"כ אם רוצה לעשו"ת לפנים משורת הדין לירד ולהעלות אפיל ואותם בוודאי עושה מצוה גדולה מאד מאד. אבל יש שהם רחוקים עוד יותר עד שיש איסור גמור לקרבם ואסור לו לסכן נפשו עליהם כמובא במאמר הנ"ל על מארז"ל מפני מה עיניהם של תרמודיים תרוטות וכו'. אבל אותן שיש להם עוד איזה אחיזה בהכבוד אע"פ שהם רחוקים מאד עליהם נאמר עזוב תעזוב כנ"ל כי זה עיקר כבודו כנ"ל: בילא"ו:

פריקה וטעינה ב

אות א

כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וחדלת וכו' עזוב תעזוב עמו:

כי איתא במאמר ויהי מקץ כי מרחמם ינהגם וכו' (בלק"ת סי' זיין) שעיקר הרחמנות הוא כשא' מישראל נופל בעונות ח"ו כי זהו משא כבד שא"א לאיש ישראלי לישא כלל משאוי כבד כזו וכו' ע"ש. וצריך לרחם על ישראל להוציאם מעונות ולהכניס בהם דעת וכו' כי צריכים להאיר הדעת בבנים ותלמידים וכו' ע"ש וע"י כלליות בן ותלמיד משם נמשך הפרנסה שמקבלת המלכות מים החכמה וכו' ע"ש כל זה היטב:

וזה מרומז במצוה הנ"ל כי שונא פירשו רז"ל שזהו מי שראה אותו שעבר עבירה וזוה בחי' רובץ תחת משאו כי מתגבר עליו כובד המשאוי שהוא המשאוי של עון ומחמת זה הוא רובץ תחת משאו כי א"א לו לישא כלל משאוי כזו כנ"ל. וזהו כי תראה חמור שונאך רובץ וכו' כי התגברות העון הוא בבחי' החומר ורוח הבהמיות כי כשמתגבר ח"ו המשאו יש לעון אזי אינו נקרא בשם אדם כי עיקר האדם הוא הדעת רק הוא בחי' חי' בדמות אדם כמבואר במאמר הנ"ל ע"ש. והזהירה התורה על כל אחד שיראה את חבירו שהתגבר עליו ח"ו המשאוי של עון כי רק זה נקרא משאו יכנ"ל אזי אסור לו

להעלים עין רק מוטל עליו לרחם על חבירו ולעזור לו לקיים עזוב תעזוב עמו כי זה מוטל על כל א' מישראל לרחם על חבירו ברחמנות האמתית הגדול מכל יני רחמנות דהיינו לעזור לו לפרק מעליו המשאוי הכבד של עון אשר א"א לו לישא כלל משאוי כבד כזו כנ"ל. כי כל א' מחויב להשתדל להשגיח על חבירו לדבר עמו ביראת שמים להוציאו מהמשאוי הכבד של עונות שהוא כבד מכל המשאות שזה עיקר הרחמנות כנ"ל וזהו עזוב תעזוב עמו:

וגם המצוה בעצמה ממש דהיינו פריקה וטעינה ממש לעזור לחבירו לפרק מהשאוי ממש מעל חמורו הוא ג"כ בחי' הנ"ל כי המשאוי שעל הבהמה שהוא ממונו ופרנסתו הוא נמשך מים החכמה שבא ע"י כלליות בן ותלמיד דהיינו ע"י הארת הדעת בבן ותלמיד כפי מה שמוציאין אותן ממשאוי הכבד של עון כמובן שם במאמר הנ"ל קישור הענין היטב ע"ש. וע"כ מי שזוכה לצאת ממאוי הכבד של עונות וזוכה לדעת שהוא בחי' הארת בן ותלמיד כמ וכן פרנסתו מעופפת לו בנקל כי משם עיקר הפרנסה כנ"ל. וכן להיפך ח"ו מי שמתגבר עליו ח"ו המשאוי של עון ואין בו דעת ח"ו אזי פרנסתו באה לו בכבידות גדול וביגיעה גדולה מד בבחי' שטו העם ולקטו בשטותא אזי וטחנו ברחים או דכו במדוכה, שזה בחי' כבידות הפרנסה למ ישלא גירש הרוח שטות כמובא בזה,ק שמרמז על כיבודת הפרנסה למי שאין בו דעת וכנ"ל. וזהו בחי' קשין מזונותיו של אדם כקריעת י"ס (פסחים קי,ח) כי קריעת י"ס מרמז על ים החכמה הנ"ל כי זה עיקר בחי' קריעת י"ס שנבקע ונתגלה ים החכמה כמובא היינו בחי' ים החכמה הנ"ל שנתגלה כפי מה שזוכין לצאת מעונות כנ"ל ומשם נמשך הפרנסה כנ"ל וזהו קשין מזונותיו כקריעת י"ס כי משם דייקא נמשך המזונות והפרנסה מבחי' קריעת י"ס מבחי' ים החכמה הנ"ל. כי עיקר הקושי שהי' קשה קריעת י"ס הואמחמת עונות בחי' הללו עע"ז והללו עע"ז כשארז"ל וכמ וכן קשין המזונות כי כפי מה שזוכין לצאת מעונות כמו כן זוכין שיתגלה ים החכמה שהוא בחי' קריעת ים סוף וכמו כן זוכין למזונות ופרנסה כי משם נמשך הפרנסה כנ"ל. נמצא שעיקר כבידת ועול הפרנסה הוא מחמת כבידת המשאוי של עונו. וזהו בחי' כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו שכבד עליו המשאוי של ממונו ופרנסתו ויש לו יסורים וכבידות גדול וזה נמשך רק ממשאוי הכבד של עונות כנ"ל וזהו בחי' שונאך כי אין שונא אל זה שעבר עבירה כמו שפירז"ל. והזהירה התורה לבלי לחדול מעזוב לו רק צריכין לעזוב מלב מה שעשה ולעזור לו כמ ושת"א משבק תשבוק מה דבלבך עלוהי ותפריק עמי'. ולכאורה הדבר תמוה כי בשלמא אם הי' הפי' שונא כפשוטו ששונא אותו מחמת עצמו מחמת ריב ומחלוקת וכיוצא, היה שייך לומר מישביק תישבוק וכו' שצריך

למחול לו. אבל מאחר שפירשו רז"ל ששונא האמור בתורה הוא מחמת שראוהו עובר עבירה איך שייך לומר מישבק תישבוק מה דבלבך עלוהי וכו'. אך באמת על פי מה שמבואר בדברי רבינו ז"ל בכמה מקומות שצריך לדון את כל אדם לכף זכות וצריך למצוא זכות אפילו ברשע גמרו כיאיך אפשר שלא עשה איזה מעט טוב מימיו ועי"ז שמוצא בו איזה נקודה טובה עי"ז מכניסו באמת לכף זכות ויכול להחזירו בתשובה עי"ז כמובא על פ' ועוד מעט ואין רשע וכו' ע"ש (סי' רפ"ב). וזהו ענין הנ"ל שאע"פ שהוא שונאך שראית אותו עובר עבירה אעפ"כ אל תמנע מלעזור לו רק אדרבה מישבק תשבוק מה דבלבך עלוהי כי אתה צריך למצוא לו זכות ולרחם עליו ולמחול לו. כי ע"י שמוצא בו זכות מכניסו באת לכף זכות ומחזירו בתשובה נמצא שיש כח ביד כ"א מישראל למחול עונות חבירו כי יכול להכניסו לכף זכות ע"י שמוצא בו איזה זכות וכנ"ל. וע"כ כשאחד רואה שחבירו יש לו יסורים בדרך שחמורו רובץ תחת משאו וכבידת המשאוי הזהו הוא מחמת כבידת המשאוי של עון כנ"ל. הוא מחויב לרחם עליו ולמחול לו דהיינו למצוא לו זכות ולהכניסו לכף זכות כנ"ל שזהו עיקר הרחמנות ולעזור לו לפרק המשאוי ועי"ז שעוזב השנאה ומרחם עליו ומכניסו בו רחמנות מחמת שמבקש ומוצא בו איזה זכות עי"ז מכניסו באמת לכף זכות ומפרק מעליו המשאוי הכבד של עונות ועי"ז בעצמו מפרק מעליו המשאוי ממש כי עיקר כבידות המשאוי הוא מחמת המשאוי של עון כנ"ל. כי באמת עיקר מצוה זו של פריקה וטעינה הוא בשביל אהבה ורחמנות כשדרז"ל על פסוק אתה כוונת מישרים וכי יש לך שונא שרואה וכו'. כי עיקר המצוה כדי לפרק המשאוי של עון שזהו נעשה ע"י האהבה והרחמנות כנ"ל בילא"ו:

הלכה ג' בה' אבידה ומציאה הלכה ג' אות ט"ו

פריקה וטעינה ד

אות א

ע"פ מ"ש בליקוטי תנינא סי' ב' בהתו' ימי חנוכה הם ימי הודאה (באות ה') שצריכין להמשיך קדושת שבת לששת ימי החול כי שבת בחי' בן בחי' נייחא לעילאין ותתאין וכו' וימי החול הם בחי' עבד ועצבות וכו'. וצריכין להמשיך המנוחה והשמחה של שבת לימי החול וכו' ועי"ז נתגלה עאחדות הפשוט ית' שכל הפעולות משתנות נמשכין מראחד הפשוט ית' שזה א"א להבין בשכל אנושי כ"א ע,י אמונה שנמשך ע"י שבת על ידי שממשיכין הקדושה והשמחה של שבת לששת ימי החול וכו'. וזה בחי' יחיד ורבים הלכה כרבים כי כשרבים מסכימים לדעת א' זה בחי' שפעולות משתנות נכללין באחד הפשוט שזה יקר מאד לפני הש"י וכו' ע"ש:

אות ב

וזה בחי' מה שהזהיר ביותר אצל מצות עזוב תעזוב שיעזוב השנאה שבלבו ננרו ויפרוק עמו כ,ש כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו וחדלת מעזוב לו עזסוב תעזוב עמו ותרגומו משבק תשבק מה דבלבך עלוהי ותפרק עמי' וכן ארז"לך בגמ' כי זה עיקר מצות פריקה וטעינה. כי עיקר כל היסורים שיש לאדם מכבידת המשאוי הכל נמשך ע"י פגם בחי' הנ"ל דהיינו שלא זכה לקשר כראוי כל הפעולות משתנות לאחדות הפשוט ע"י שלא המשיך קדושת שבת לששת ימי החול כנ"ל. כיכל היסורים שיש לאדם ח"ו בגוף ונפש וממון ר"ל, כולם הם בחי' משאות כי היסורים הם כנגד רצונו והם כמשאוי כבידה עליו וכולם הם מבחי' פעולות משתנות כשאינו משתדל לגלות ולהאיר בהם בחי' אחדות הפשוט, שאז מתגברים ריבוי השינויים ואינם מתנהגים כסד הראוי להם משרשם שמשם כל כבידת המשאות וכל היסורים ח"ו. כי כל היסורים ח"ו הם בחי' מחלוקת כי נמשכין ממחלוקת היסודות זע"ז והם כנגד דעת האדם שהאדם רוצה שיהי' כך כרצונו שיתנהג לו כסדר והם עומדים כנגדו וחולקין עליו ומתנהגים שלא כרצונו וכל מה שהשינוי גדול ביותר כנגד רצונו היסורים גדולים ביותר ח"ו. וכל זהנמשך מחמת שפגם בבחי' הנ"ל שלא השתדל להמשיך השמחה והנייחא של שבת לימי החול ולא המשיך התגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנו. כי כפי הסדר שנמשך החיות מאחד הפשוט לכל הפעולות משתנות ראוי שיתנהג הכל כסדר כי מאתו ית' לא יבצר כל טוב והוא ברחמיו ית' ברא עולמו לטובה שיהי' נמשך החיות מאחדותו הפשוט לכל הפעולות משתנות לכל פעולה ופעולה כראוי כסדר לטובה. רק מחמת שהכל נברא בשביל הבחירה של האדם שכפי אמונתו השלימה וכפ ימעשיו כן ממשיך החיות מאחדות הפשוט לכל הפעולות משתנות לטוב או להיפך ח"ו, וע"כ עיקר התיקון ע"י שבת שאז שביתה ונייחא שע"י שבת ע"י שממשיכין קדושת שבת לימי החול עי"ז נתגלה אחדות הפשוט מתוך הפעולות משתנות, ואז מתנהג הכל כסד. כי משבת נמשך בחי' שביתה ונייחא גם לכל הפעולות משתנות שעושין בימי החול להמתיק ולבטל בחי' העצבות והעבדות הקשה מעובדין דחחול שיהיו נעשין לו כל העסקים וכל העשיות כסדר בלי יגיעה ועבודה קשה. אבל כ"א כפי הפגם שפוגם בזה שאינו משתדל להמשיך קדושת שבת לימי החול ואינו מגלה אחדו תהפשוט מתוך הפעולות משתנות כן מתגברים ריבוי השינויים של הפעולות משתנות ואינם מתנהגים כסדר ומשם כל היסורים ח"ו שהם בחי' משאות שהם בחי' מחלוקת כנ"ל. וזה בחי' כי תראה חמור שונאך רובץ תחת משאו, שהמשאוי כבידה עליו והאדם יש לו יסורים מזה שכל זה

נמשך מפגם הנ"ל שהוא פגם המחלוקת שהוא בחי' פגם שבת וכו'. כי בשבת כתיב למען ינוח שורך וחמורך כמוך וארז"ל תן לו נייח ומשם נמשך נייחא על השור והחמור וכיוצא גם בימי החול, שאפי' כשעושים בהם מלאכה שלא תהא המלאכה כבידה עליהם יותר מדאי וכמבואר לעיל שצריכין להמשיך קדושת שבת לימי החול כנ"ל וע"כ כשהבהמה רובצת תחת משאה זה נמשך מבחי' פגם שבת שהוא בחי' פגם המחלוקת וכו' כנ"ל. ע"כ הזהיר הכתוב שיעזוב השנאה שבלבו על חבירו כ"ש עזוב תעזוב מישבק תשיבק ליה ותפריק עמי'. כי עיקר העזיבה והעזרה שעוזרו בענין המשאוי הוא ע"י עזיבת השנאה ובקשת האהבה היינו ע"י ביטול המחלוקת והשינוי דעות שעי"ז נכללין כאחד בבחי' אחדות הפשוט כמבואר לעיל שכל מה שישראל נכללין יחד ביותר אהבה ורעות, נתגלה יותר בחי' אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות שזהו בחי' קדושת שבת שעי"ז מתבטלין כל כבידת המשאות וכל היסורים כי נמשך נייחא על הכל כנ"ל:

הפקר ונכסי הגר

(הלכה ג)

אות ג

וזה בחי' כל הקודם בנכסי הגר זכה. כי הגר שמתגייר זה בחי' שנכלל בחי' פעולות משתנות הרחוקים מאד בתוך אחדות הפשוט כי הגר שהי' מתחילה עכו"ם מהע' עממין, הוא עיקר בחי' פעולות משתנות כי עם קדוש ישראל נקראים גוי אחד בארץ וע"כ הם בבחי' אחדות הפשוט כנגד הע' עכו"ם כי אורייתא וקוב"ה וישראל כולא חד וע"כ ע' נפשו"ת בית יעקב נקראים נפש א' ושש נפשו"ת עשו נקראים נפשו"ת רבים כשפרש"י שם כי הם רחוקים מהאחדות הפשוט ע"י שלא קיבלו את התורה וע"כ הם עיקר בחי' הפעולות משתנות. וכשבא א' מהם ומתגייר זה בחי' שנכללין בחי' פעולות משתנות הרחוקים מאד ונכללין באחדות הפשוט כי בתחילה הי' בבחי' פעולה משונה מאד כנ"ל ועתה רוצה להתקרב להש"י להאחד הפשוט ולכלול בישראל גוי אחד בארץ שעל ידם עיקר כלליות כל הפעולות משתנות באחד הפשוט. כי כל נפשו"ת ישראל כל מה שמתרבין יותר נכללין ביותר באחדות הפשוט כנ"ל. וזהו גודל מעלת הגר שמתגייר שהזהירה התורה עליו לקרבו ולאהבו כ"ש ואהבתם את הגר כי זה עיקר מאד אצל הש"י כשנכללין פעולות משתנות באחדות הפשוט. וכל מה שהפעולה משונה ורחוקה ביותר כשזוכה להתגבר ולכלול באחדות הפשוט הוא יקר ביותר כי זהו רצונו ית' שדייקא ע"י הפעולות משונות הרחוקות מאד יתגלה אחדות הפשוט שזהו בחי' גודל מעלת הבעל תשובה שארז"ל במקום שבע"ת עומדים אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד כי מחמת

שהיו בתחילה רחוקים מאד ע"י עונותיהם שזהו עיקר בחי' פעולות משתנות. כי ע"י כל מצוה ומצוה נכללין באחדות הפשוט ולהיפך ע"י כל פגם ועבירה ח"ו נתרחקין משם לבחי' עלמא דפרודא ח"ו שהם עיקר בחי' פעולות משונות הרחוקים מאד כשרז"ל. וע"כ כשחוזר בתשובה אזי נתגלה אחדות הפשוט מתוך הפעולות משונות הרחוקות מאד שזה יקר מאד אצל הש"י כנ"ל. ובפרט הגר שהי' רחוק ביותר מחמת שאינו מזרע ישראל כלל ע"כ כשבא להתגייר ונכלל בקדושת ישראל גוי אחד. הוא יקר בעיני הש"י מחמת שנתגלה אחדות הפשוט מיפעולות משונות הרחוקות שזה יקר מאד בעיני הש"י. וכל מה שהפעולות משונות ביותר ויותר כן יקר יותר אצלו ית' כשנתגלה משם אחדות הפשוט וכנ"ל. וזה בחי' מ"ש בזוה"ק ומובא בדבריו ז"ל כד אתי יתרו ואמר כי עתה ידעתי כי גדול ה' כדין איסתליק ואתייקר שמא דקודשא בריך הוא עליא ותתא וכנ"ל:

אות ד

נמצא שהתקרבות הגר לקדושת ישראל זה בחי' כלליות פעולות משתנות באחדות הפשוט שזהו בחי' קדושת שבת שנמשך לימי החול שזה נמשך ע"י כל התיקונים המבוארי משם שעיקרם ע"י בחי' תודה הלכה וכו'. ומבואר שם שזהו בחי' הולדה בחי' תומכי אורייתא שמחסרים דמיהם ומונם להחזיק הת"ח שעי"ז נולדים הלכות וכו' שעי"ז מאיר האמת וכו' עד שזוכין שיתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות וכו'. וזה בחי' מח שהבנים יורשים ממון אביהם כי כל הולדת הבנים נמשך ע"י בחי' הנ"ל ע"י הלכה שהוא בחי' תומכי אורייתא שמשם כל ההולדות שבעולם, הן בנים שמולידים הן כל הריוח והעשירות והפרנסה שכ,א מרוויח שנקרא בשם לידה כיהכל נמשך בעולם ע"י התומכי אורייתא שמחזיקים אותם.כי זה ידוע שכל ההשפעות וההולדות נמשכין מהתורה (ואע"פ שע"פ רוב העשירות אצל הרחוקים מת"ח וכו' זהו מחמת התגברות הגלות שממשיכין שפע של ישראל להם וכו' וכו' והכל לטובה וכמבואר במ"א אבל עכ"פ כל שורש השפע הוא רק מהת"ח וכו' כנ"ל) וע"כ כשהאדם נפטר שייך ממונו לבניו שהוליד כיכל הולדתם נמשך משם מהממון של התומכי אורייתא שמשם כל הממון שבעולם וכל ההולדות שבעולם וכנ"ל. וע"כ באמת העיקר שיקבלו הבנים הממון שירשו ויחזיקו בהם הת"ח האמתיים שעי"ז יחזרו ויולידו בנים בקדושה ע"י ההלכות שיולידו הת"ח ע"י ממנום כנ"ל שעי"ז יתגלה אלקותו ית' מדור לדור לעולם בבחי' ועד דור ודור אמונתו שמסיים בזה מזמור לתודה שמדבר מכל זה מהולדה ותודה הלכה כ"ש שם בהתו' הנ"ל. וע"כ הגר שמתגייר שזהו בחי' פעולות משתנות שנכללין באחדות הפשוט שזה נמשך מבחי' הכלות הנמשכין מתומכי אורייתא וכו' שמשם כל הממון שבעולם,

וע"כ כשמת הגר חוזר כל ממונו ליטשראל וכל הקודם בנכסי הגר זכה. כי כל ישראל הם נגד הגר בבחי' ת"ח מאחר שכולם בכלל קבלת התורה וכל התקרבותו הוא ע"י שעולה ונכלל ממונו בקדושת ישראל בחי' ת"ח שמשם הולדת נפשו לכלול בקדושת ישראל חוזר ממונו לישראל וכל הקודם זכה כי משם עיקר התקרבותו לקדושת ישראל שהוא בחי' הולדה בחי' גר שנתגייר וכו'. כי הכל נמשך מבחי' ההלכות הנולדין ע"י הממון וכו' כנ"ל שעי"ז זוכין לכל הנ"ל עד שנכללין הפעולות משתנות בתוך אחדות הפשוט שזה עיקר בחי' התקרבות הגר לקדושת ישראל וכנ"ל:

אות ה

וזה בחי' ויקח אברם וכו' ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו כו' שהם הגרים. כי עיקר התקרבות הגרים ע"י הרכוש והעשירות שקבל אברהם אבינו בחי' הצדיק האמת ע"י התומכי אורייתא וכנ"ל: וזה בחי' גודל העשירות שהוציאו ממצרים שעי"ז נתקרבו גרים רבים שהם יתרו וכו' היינו כנ"ל: וע"כ לעתיד שיחזרו כולם את העשירות לישראל כ"ש תחת הברזל אביא כסף וכו'. אז יתגיירו כולם כ"ש אז אהפוך אל כל העמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' לעובדו שכם אחד כייוכללו כל הפעולות משתנות שבעולם הרחוקים ומשונים מאד מאד באחדות הפשוט שזה עיקר גדולתו וכבודו ית' וכנ"ל ב"ב אמן:

אות ו

וזה ובחי' הפקר כי עיקר דין הפקר נלמד משמיטה כמבואר בגמ' שלמדו מפסוק והשביעית תשמטנה ונטשתה וכו' וכמובא בש"ע שצריך להפקיר כשמיטה וכו'. וכל ענין שמיטה הוא בחי' הנ"ל כי שמיטה בחי' שבת כ"ש שנת שבתון יהי' לארץ וכשפרש"י כמו שבת בראשית וכו'. היינו שבשנה השביעית נמשך קדושת שבת על הארץ וע"כ כל הפירות ותבואת הארץ הם הפקר לכל כי מתבטלין כל הפעולות משתנו תוכל הדעות משונות ונכללין באחדות הפשוט וע"כ כל התבואה הפקר לכל. כי אסור שיהי' שום הקפדה ושינוי דעה על התבואה בשנה השביעית לומר שזאת התבואה שייך לבעל שדה זה וזאת התבואה שייכהלבעל שדה אחר שזהו בחי' פעולות משתנות ושינוי דיעות כי עכשיו הכל שוין כי נכללת הארץ אז בבחי' שבת ששם נכללין כל הפעולות משתנות יחד ואסור שיהי' שו משינוי דיעה והקפדה ביניהם. ועל כן אז אסורים כל עבודת הארץ כמו שכתוב שדך לא תזרע וכו' שנת שבתון יהי' לארץ כי אז בחינת שבת שאז מתבטל בחינת עבד מט"ט ונכלל בבחי' בן בחי' נייחא. ומחמת שעיקר העבדות נאחז ביותר בבחי' הארץ ששם כל העבודות הקשו"ת שנמשכו ע"י חטא אדה"ר שנגזר ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה וכו' ע,כ שם צריכין עיקר התיקון. ע"כ עיקר איסור עבודה בשמיטה

הוא בעבודת הארץ לבטל משם בחי' עבדות ע"י בחי' שבת כנ"ל. וכן כל ביטול הפעולות משתנות הוא בתבואת הארץ שאסור לכל אחד להחיזק בתבואתו כאלו היא שלו לבדו ולהקפיד ח"ו על חבירו שלא לאכול ממנה שזהו בח"י שינוי דיעה בחי' פעולות משתנות. ועכשיו בשמיטה אסור כל זה כי עכשיו צריכין להמשיך קדושת שבת על הארץ כי אז מתבטלין כל הפעולות משתנות שהם בחי' כל השינוי דיעות ונכללין כאחד בבחי' אחדות הפשוט ואז מתבטל כל העבדות וכנ"ל:

אות ז

ועתה מובן היטב מה שארז"ל שכל גלות בבל ע' שנה הי' על שבעים שנות השמיטה שבטלו. כמו שדרשו מפסוק אז תרצה הארץ את שבתותיה וכו' כי עיקר כל הגליות נמשכין ע"י שמתגברין הפעולות משתנות בריבוי שינוי דיעות ומחלוקת עד שאינם נכללים באחדות הפשוט שאז שולטין הע' עכו"ם שהם עיקר הפעולות משתנות כנ"ל ומתגברין על ישראל עם קדוש שכלולים בע' נפש של בית יעקב שכל עבודתם בתורה ומצות הוא לכלול באחדות הפשוט שזה עיקר תכלית העבודה כי זה יקר מאד אצל הש"י וכנ"ל. וע"כ ע"י שפגמו במצות שמיטה שעי"ז מתבטלין השינוי דיעות וכו' וכנ"ל ע"כ ע"י פגם עבירה זאת דייקא הי' הגלות שנמשך משינוי דיעות ומחלוקת כנ"ל:

אות ח

וזה בחיט' מה שאמר משה אכן נודע הדבר כשראה מחלוקת בישראל שאז אמר עתה נודע הדבר מה נשתנו ישראל להיות בגלות כ"כ כי רואה אני שהם ראויים לכך מחמת המחלוקת וכשפרש"י שם בפרשה, היינו כנ"ל כי עיקר גלות ישראל שהעכו"ם מושלים עליהם הוא ע"י המחלקות שהוא בחי' התגברות הפעולות משתנות בשנויים רבים עד שאין נכללין בדיעה אחד ואין מתגלה אחדות הפשוט ואזי מתגברין העכו"ם שנמשכי ומעלמא דפרודא מפעולות משתנות וכנ"ל, וישראל גוי אחד בגלות ביניהם, והשכינה עמהם בגלות כביכול כי שולטין התגברות הפעולות משתנות עד שמעלימין ומסתירין בחי' התגלות אחדות הפשוט שזה עיקר קדושת ישראל גוי אחד וכנ"ל. וכן גלות בבל הי' ע"י שהיו מלעיבין במלאכי אלהים וכו' וע"י שביטלו שנות השמיטה שע"י כל זה התגברו בחי' הע' עכו"ם שנאחזין בפעולות משתנות על ישראל גוי אחד וכנ"ל, ובפרט הגלות הארוך האחרון הזה שהתחיל מחורבן בית שני שהי' עיקר המורבן ע"י שנאת חנם כשרז"ל, ומחמת שאז התגבר השנאת חנם ביותר כשרז"ל ע"כ מתארך הגלות ביותר בעו"ה כי עדיין השטן מרקד בינן ומרבה מחלוקת בישראל בכמה אופנים ובפרט בין הת"ח שכל עיקר אריכת הגלות הורא עי"ז בחי' ואנכי הסתיר אסתיר שאין מתגלה בחי' אחדות הפשוט מתוך הפעולות משתנות ע"י ריבוי המחלוקת ושינוי הדיעות וכנ"ל:

אות ט

ובשביל זה מיאן מישה הרבה בשליחותו במראה הסנה והש"י טען עמו שבעה ימים שילך לגאול את ישראל והוא לא רצה כמובא בפרש"י שם, הכל מחמת זה מחמת שראה והבין גודל התגברו תהשינוי דיעות שבין ישראל ע"י החולקים והדילטורים שהם דתן ואבירם וכו' ע"כ ראה ריבוי התלונות והנסיונות שינסו את הש"י עד שיבואו לחטא העגל עי"ז שעי"ז יחרב הביהמ,ק ויחזרו לגלות וכו' ע"כ לא רצה להתחיל לילך ולעסוק בזה כלל ואמר לא איש דברים אנכי גם מתמול וכו'. שרמז שעדיין קשה להמשיך שלימות רבוע הדיבור (כ"ששם בהתו' הנ"ל) שעל ידי זה ממשיכין קדושת שבת לימיי החול שעי"ז המתגהל אחדות הפשוט מתוך הפעולות משתנות שעי"ז מתבטל כח המצרים וכל העכו"ם המושלים על ישראל שמה בחי' פעולות משתנו תוכנ"ל. אבל עתה עדיין לא נשלם הדיבור כי אל איש דברים אנכי וכו' והמחלוקת בחי' התגברות פעולות משתנות מתרבה ע"כ לא רצה לילך בשליחותו. ואפי' בסוף כשאמר לו הש"י מי שם פה לאדם וכו' השיב שלח נא ביד תשלח כי יודע אני שאיני גואלם לעתיד וכו' כשארז"ל. כי עיקר הסתכל ברוח קדשו על סוף הגלות האחרון הזה שיתארך ע" יריבוי המחלוקת כנ"ל וע"כ מאין לילך. ואמר לו הלא אהרן אחיך הלוי כוו' הנה הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו וכו'. היינו שגילה לו שאע"פ שא"א עדיין להמשיך השלום בשליטמות להשוות כל השינוי דיעות יחד שבזה תלוי הגאולה כנ"ל אעפ"כ ע"י אהרן ותלמידיו שיהיו נכללין עמו באהבה ושמחה עי"ז תהי' הגאולה וכן רמז לו עד הסוף האחרון שבכל דור ודור ע"י מעט הצדיקים והכשרים שנכללים יחד בהצדיק הרבי האמתי שהוא בחי' משה עי"ז בעצמו מתגלה אחדות הפשוט מתוך הפעולות משתנו תעד שסוף כל סוף תהי' הגאולה שלימה עי"ז. וע"כ הזהירו רז"ל הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום וכו'. כי עיקר הגאולה הראשונה שהי' ע"י משה הי' ע"י אהרן ע"י שיצא לקראתו בשלום גדול וכנ"ל וכן הגאולה האחרונה תהי' ע"י אליהו שיעשה שלום בעולם ועי"ז יבא משיח ב"ב כי אליהו מזרע אהרן וכנ"ל:

אות י

כי התורה הנ"ל נעוצה סופה בתחילתה (וכן כל התורות וכו' כמבואר במ"א) ותחילתה בסופה. כי מבואר בהתורה הנ"ל שתודה דהיינו להודות ולהלל להש"י תמיד זהו בחי' שעשוע עוה"ב וכו' וזהו בחי' לימוד הלכות וכו' ובשביל זה נקראת התודה הלכה ע"ש תהלוכות הדמים שהולכים כסדר כשיוצאים מהצרה. כי בתחילה בשעת צרה היו הדמים שוטפין על הלב וכו' ואח"כ כשיוצאים מהצרה הדמים הולכים כסדר וכו' וזהו בחי' הולדה וכ' ועי"ז מאיר האמת ברבוע הדיבור וכו'. וע"י שלימות הדיבור שמקושר לשבת

ממשך קדושת שבת לששת ימי החול וכו' ועי"ז מתגלה אחדות הפשוט מתוך הפעולות משתנות שזה יקר מאד אצל הש,י שזהו בחי' הלכה כרבים, כי כשרבים מסכימים לדעת אחד זה בחי' פעולות משתנות נכללין באחדו תהפשוט כי כ"א יש לו דיעה מיוחדת ונכללין יחד וכו' וכו' ע"ש כל זה היטב כי זה הוא כלל התורה הנ"ל מרישא לסיפא. נמצא שעיקר כלליות הפעולות משתנות באחדות הפשוט הוא ע"י תודה הלכה שהוא ע"י תהלוכות הדמים שהולכים כסדר כשיוצאים מהצרה שאז מביאין תודה שהוא בחי' הלכה שעי"ז מאיר האמת וכו'. כי בתחילה כשהיו הדמים שוטפין על הלב הי' בבחי' אנשי דמים ישנאו תם וכו' ועכשיו כשהדמים הולכין כסדרן וכו' מאיר האמת שעי"ז זוכין לכל הנ"ל עד שכל הפעולות משתנות וכו' כנ"ל. וממילא מובן ההיפך שכשהדמים שוטפין על הלב דהיינו בשעת צרה ח"ו שאז אין מאיר האמת כנ"ל. ואז אין הדיבור בשלימות ואז אין נמשך קדושת שבת על ימי החול ואז יאין נכללין הפעולות משתנות יחד וכו' כי מכלל הן אתה שומע לאו ובאמת הא בהא תליא כי כל מה שהפעולות משתנות מתגברין יותר בריבוי שינוים ואין נכללין יחד כראוי כמו כן מתגברים הצרות והגליות ביותר ח"ו כיכל היסורים והצרות והגליות הם ע"י התגברות הפעולות משתנות בריבוי שינוים שאין נכללים יחד ואין מאיר בהם התגלות אחדות הפשוט שזה עיקר תיקון כל העולמות וכל אשר בהם התגלות אחדות הפשוט שזה עיקר תיקון כל העולמות וכל אשר בהם בפרטיות. וזה ובעצמו בחי' התגברו תהדמים על הלב בשעת הצרה ר"ל כי כל הצרות והיסורים הוא מחמת ריבוי השינוים שאין מתנהגים היסודות במזג השוה. כי הש"י ברא כל העולם בשינוים רבים ונפלאים כולם כולים בד' יסודות ארמ"ע שמהם כל הדצח"מ שהם בחי'כלל הד' עולמות אבי"ע כמובא. וכולם נמשכים מאחדותן הפשוט ית' כי בשרשם כולם כולים באחד, אך בהשתלשלם למטה בראם בשינוים נפלאים, כי היסודות משונים מאד זה מזה זה אש וזה מים זה רוח וזה עפר זה חם ויבש וזה קר ולח וזה קר ויבש וכו'. מכ"ש כלהברואים שנתהוו מהם שהשינוים בהם לאין מספר. וכולם צריכים להתנהג במזג השוה שיתמזגו היסודות בשוה כפי מה שנמשכו מאחדות הפשוט לעשו"ת פעולתם כראוי ועאז מתנהג הכל כראוי. אבל כשמתרבין השינוים והיסודות מתגברים זה על זה שלא כסדר וכראוי מזה באים כל היסורים וכל הצרות ח"ו וכן כל הגליות של העכו"ם כי הע' עכו"ם הם עיקר בחי' פעולות משתנות כנ"ל וכ"ש בהנחל עליון גוים בהפרידו בני אדם יצב גבולות עמים למספר בני ישראל וכו'. היינו שהגוים הם בבחי' פירוד בחי' בהפרידו בני אדם וכנ"ל כי הם עיקר בחי' פעולות משתנות שהם ע' עכו"ם כנגד ע' נפש בי תיעקב בחי' יצב גבולות עמים למספר בני ישראל וכשפרש"י

שם. וכפי תיקון הבריאה וכמו שיהי' לעתיד צריכים כל הע' עכו"ם להתבטל ולכלול בע' נפש בית יעקב שמה חשובים כאחד ונכללים באחדות הפשוט בבחי' כי חלק ה' עמו וכו' וזה כל תיקון הבריאה. אבל כשהשטן מתגבר ואין הפעולות משתנות נכללין יחד ע"י ריבוי המחלוקת אזי מתגברים ח"ו הע' עכו"ם שהם עיקר הפעולות משתנות על ישראל כנה"ל, וכן עי"ז באים ח"ו כמה וכמה צרות ויסורים שכולם באים ע,י שאין השינוים של כל הד' יסודות מתמזגים כראוי ואין נכללים יחד כראוי וכנ"ל. וזהו בעצמו בחי' הדמים ששוטפים על הלב בשעת הצרה ח"ו, כי כל החיות בהדמים והחיות מתפשט לכל האברים והחושים שיש בהם שינוים רבים, ושורש החיות שהוא הנשמה הוא כח אחד וממנה נמשכים כל השינוים שיש באברי האדם שמורכבים מד' יסודות. והכל בבחי' הנ"ל שצמריך שיתנהג הכל במזג השוה, וכשנעשה מחלוקת ביניהם ומתרבים השינוים מזה באים כל הצרות והיסורים ח"ו ומתבלבלים הדמים שבהם נמשך החיות ואזי הם שוטפין על הלב. וזהו בעצמו בחי' גלות מצרים שכולל כל הגליות שעיקר הגלות הי' בחי' התגברות הדמים כ,ש ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך וכו' וכמבואר בכוונת האר"י ז"ל באריכות. נמצא שכל המ שמתגברים ח"ו ביותר השינוים של הפעולות משתנות שאין נכללין ביחד. עי"ז מתגברים ביותר הדמים השוטפין על הלב. וכן להיפך שכל מה שהדמים שוטפין על הלב ח"ו שעי"ז אי זמאיר האמת וכו' כמ וכן מתגבר השינוים של הפעולות משתנות שאין נכללין יחד וכנ"ל וכן חוזר חלילה ח"ו. וע"כ באמ תההתחלת הגאולה קשה מאד וע"כ מיאן משה לילך וכנ"ל:

אות יא

אבל הש"י הכריחו לילך כי הש"י עשה נפלאות גדולות אע"פ שלא היו ישראל כדאי ועשה אותות ומופתים גדולים ונוראים במצרים, ובכל זה הראה שכל הפעולות משתנות ממנו ית' בעצמו והם בידו כחומר ביד היוצר ויכול לשנות אותם בכל עת כרצונו כי יכול לעשו"ת ממטה נחש ומנחש מטה וממים דם ואח"כ מדם מים וכן כולם, כי כל הפעולות משונות בידו כי כולם נמשכים ממנו לבד מאחדותו הפשוט ועי"ז הוציאם ממצרים ומכל הצרות משטיפת הדמים כ,ש ואומר לך בדמיך חיי וכו'. והכל הי' כדי שיודו ויהללו שמו ית' תמיד כ,ש ולמען ספר שמי בכל הארץ ולמען תספר באזני בנך ובן בנך וכו'. וכן עשו ישראל כ"ש ויאמן העם וישמעו כי פקד ה' את בנ"י וכי ראה את עניים ויקדו וישתחוו, קידה והשתחוו'י' זה בחי' הודאה בלב שלם בחי' כריעת מודים. ותיכף שהתחילו להמשיך בחי' תודה התחיל להארי האמת וכו' שעי"ז התחיל להאיר בחי' התגלות אחדות הפשוט מתוך הפעולות משתנות, וכמו כן נתבטל כח המצרים

שיונקים מהשינוים של הפעולות משתנות כשאין נכללים יחד. וכל מה שנתבטל כחם והאיר יותר בחי' התגלות אחדות הפשוט, חזרו תהלוכות דמים ללילך כסדר יותר וכן חוזר חלילה לטובה עד שזכו לצאת ממצרים. ואז באותו הלילה אמרו שיר והלל כ"ש השיר יהי' לכם כליל התקדש חג ואז המשיכו ביותר בחי' תודה שזה עקיר הגאולה עד שזכו לקריעת ים סוף שאז הי' גמר גאולתם שאז אמרו שירת הים בשמחה רבה כי אז נשלם ההודאה בשלימות נפלא ע"י שירת הים כי הא בהא תליא כנ"ל. והעיקר זכו לזה ע"י אהרן שלא חלק על משה אדרבא יצא לקראתו בשמחה ואהרן הי' נביא וגדול הדור והרוב ישראח סמכו עליו ונכללו במשה על ידו ועי"ז עיקר התגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות על ידי שרבים מסכימי לדיעה אחת אמתיית וכנ"ל שזה נעשה ע"י אהרן וכנ"ל:

אות יב

ועיקר כוונת דברינו הוא שיבין כל אחד מזה רמזים לעצמו להחיות ולהשיב נפשו בכל עת בכל מה שעובר עליו כל ימי חייו. כי על כל אדם בהכרח שיעבור עליו כמה וכמה מיני הרפתקאות ותלאות וכו' כי אדם לעמליולד וכשרז,ל כולהי גופא דרופתקי נינהו וכו' בפרט בגלות הזה אשר תכפו עלינו צרות ואין לנו חיות כ"א ע"י ההרחבות שהש"י מרחיב לנו בין צרה לצרה וגם בתוך הצרה בעצמה יש הרחבות גדולות בבחי' בצר הרחבת לי כ"ש בסי' קצ"ה. וזה ידוע שכל מה שעובר על האדם בודאי כונת הש"י לטובה כדי להזכירו לשוב ולהתקרב ע"י ולמרק הפשע ולהתם חטאות כ"ש ויאמר כי ישובון מאון. אך רבים אומרים דחיות של שקר ומטעים את עצמן שמריבוי הצרות והיסורים אינם יכולים ללמוד ולהתפלל ולהתקרב להש"י. ובאמת הוא להיפך שכל הצרות והתלאות והיסורים שהש"ישולח על כל אדם לכל אחד כפי עונות הכל הוא רק לקרב ולא לרחק כי כונת הש"י הוא בודאי לטובה ולא לרעה ח"ו, וכשרז"ל שחייב אדם לומר בכל עת כל מה דעביד רחמנא לטב עביד. ע"כ עיקר העצה הוא דרך הנ"ל להרגיל עצמו בתודה והודאה להש"י שהוא בחי' שעשוע עוה"ב, להודות ולהלל להש"י על כל החסדים והנפלאות שעשה עמנו עד הנה והוציאו ומילט נפשו מכמה צרות ותלאות בגוף ונפש וממון, כמו שאורמים בשבת ויו"ט בנשמת אלו פינו מלא שירה וכו' אין אנו מספיקים להודות לך וכו' על אחת מאלף א"א ור"ר פעמים הטובות וכו' שעשית עם אבותינו ועמנו. וכן אומרים בכל יום ג"פ נודה לך וכו' על נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים וכו'. כי על כל אדם שבעולם בודאי כבר עבדו כמה צרות וניצול מהם או שניצול מכמה צרות שראה שבאו על אחרים והוא ניצול מהם מעיקרא

שלא באו עליו, וכשרזס"ל על פסוק עושה נפלאות לבדו וברוך שם כבודו לעולם, אין בעל הנס מכיר בנסו וכו' שעל זה תיקנו לנו רז"ל לומר בכל יום על נסיך שבכל יום עמנו וכו' הנ"ל. וע"כ צריכיןלהודות ולהלל להש,י בלב שלם על כל זה. והעיקר הוא להודות ולהלל אותו ית' על עיקר החסד והטובה הנצחיית אשר הפליא חסדו הגדול עמנו והבדילנו מן התועים ובחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו. ואפי' כשיודע פחיתותו וגריעותו אעפ"כ הוא חסד נפלא שלא עשני גוי וגם בכ"א מישראל יש נוקודת טובות הרבה וכ"ש על פסוק אזמרה לאלקי בעודי וכו'. ובכל זה צריך להחיות את עצמו וליתן שבח והודי' בכל יום להש,י בשמחה על זה ובפרט בעת שעובר עליו ח"ו איזה צרה ויסורים וכו' ר"ל, שאז דייקא יזכור כל החסדים והטובות שעשה הש"י עמנו עד הנה כנ"ל, וגם בתוך הצרה בעצמה בודאי יש כמה הרחבות אם יסתכל עליהם בעין האמת וכנ"ל. ועל כל זה יתן תודה והודאה והלל להש"י ועי"ז יזכה להנצל מהצרה כי תיכף שיודה ויהלל להש,י וימשיך בחי' תודה הלכה כנ"ל, יאיר האמת וישלים הדיבור ויוכל לעסוק בתורה ותפלה שהם קוי האמת ולדבר דיבורי צדקה ותשובה וכו' ועי"ז יהי' נשלם הדיבור שעי"ז יהי' נמשך קדושת שבת ויתגלה שכל הפעולות משתנות נמשכין מאחד הפשוט ית' שעי"ז מתבטלין הצרות הבאים מהשינוים הרבים כנ"ל, וכל מה שמתבטלים השינוים שמהם הצרות יגדיל ההודאה יותר ויחדש הלכות יותר בחי' הליכות עולם, שיזכה למצוא ע"י ההלכות דרך והילוך להתקרב להש"י מכל מה שעובר עליו. וכל מה שנגדל התורדה הלכה יותר מתבטלים השינוים של הפעולות משתנות ונכללין באחדות הפשוט יותר שהוא בחי' ביטול הצרה כנ"ל, וכן חוזר חלילה עד שיצא מהצרה לגמרי וכנ"ל. וגם כי ע"י שמוצא הרחבה בתוך הצרה עצמה ועוסק להודות ולהלל להש"י על כל החסדים שכבר עשה עהש"י עמו מעודו ועל כל ההרחבות שמרחיב לו גם עתה, עי"ז דייקא יוכל להתפלל ולהתחנן להש"י ולשפוך שיחו לפניו לפרש כל שיחתו לפניו ית'. ולהתחנן מלפניו הלא כבר חסדך גדול עלי שהצלת נפשי משאול תחתי' להיות בכלל זרע ישראל עבדיך, חוס וחמול עלי גם עתה והוציאני מהצרה והיסורים והדחקות וכו'. וכ,ש דוד עזרתיט היית אל תטשני ואל תעזבני אלקי ישעי, שזה עיקר טענתו להש,י כי אם ח"ו אין לי שום זכות הלא כבר הגדלת חסדך עמי ועזרתי היית, גם עתהאל תטשני ואל תעזבני אלקי ישעי (ועיין בהלכות כלאי בהמה הלכה ד' על פי התורה הזאת שם מבואר ענין זה באריכות עיין שם). וזהו תהום אל תהום קורא לקול צנוריך כל משבריך וגליך עלי עברו, שדוד המלך צועק שהצרות שהם רחבות ועמוקות מאד כתהומות ממש מתגברים מאד וכשפרש"י שם צרה קוראה לחברתה וכו'. וכל משבריך וגליך שהם ריבוי

התלאות וכו' עלי עברו עד שכמעט הי' אפס תקוה ח"ו, אך בזה אני מחי' עצמו ומצפה עדיין לישועה כי יומם יצוה ה' חסדו, כי אע"פ שרבו הצרות בפרט צרות הנפש שאנו כנזופים לפני אבינו שבשמים מריבוי קלקולינו וכו' אעפ"כ יומם יצוה ה' חסדו, ויומם פירושו בכל יום ויום כמו שפרש"י במ"א (יחזקאל סי' י"ב) היינו שבכל יום ויום הש"י מצוה עלינו חסדו כי הוא עושה עמנו נסים ונפלאות בכל יום ויום והן הן גבורותיו הן הן נוראותיו שאנו מתקיימים בגלות מר כזה בגוף ונפש וממון ופרנסה וכו'. ועי"ז ובלילה שירה עמי שע"י החסדים והנפלאות שהש,י עושה עמנו בכל יום ויום עי"ז גם בלילה שירה עמי היינו גם בעת הצרה והחשך בעצמו שהוא בחי' לילה גם אז אני אומר שירה והודאה והלל להש"י על כל החסדים שכבר עשה עמנו ואשר גם עתה מרחיב לנו וכנ"ל, ועי"ז דייקא תפלה לאל חיי שאני יכול להתפלל להש"י וכנ"ל בבחי' מודה על העבר ומבקש להבא, שדייקא ע"י שמודים על העבר יכולים לבקש על להבא (וכמבואר בה' כ"ב הנ"ל באריכות כ"ז ע"ש):

אות יג

וזה בחי' משארז"ל (ע"א פ"א) וז"ל והיינו דאמר רבא מ"ד אך לא בעי ישלח יד אם בפידו להם שוע אמר הקב"ה כשאני דן את ישראל איני דן אותם כעכו"ם שכתוב בהם עוה עוה עוה אשמינה אבל ישראל אני פורע מהם מעט מעט כפיד של תרנגולין שמנקרין באשפה, ד"א אפילו אין ישראל עושין מצוה לפני אלא מעט כפיד של תרנגולין שמנקרין באפשה אני מצרפו לחשבון גדול שנ' אם בפידו להם שוע, ד"א בשכר שמשועין לפני אני אושיע אותם, והיינו דא"ר מ"ד ואנכי אפדם והמה דברו עלי כזבים אני אמרתי אפדם בממונם בעוה"ז כדי שיזכו לעוה"ב והמה דיברו עלי כזבים והיינו דאמר רב פפי משמי' דרבא מ"ד ואני יסרתי חזקתי זרועותם ואלי יחשבו רע, אמר הקב"ה אני אמרתי אייסרם ביסורים בעוה"ז כדי שיתחזקו זרועותם לעוה"ב ואלי יחשבו רע עכ"ל הגמ'. והנה העתקתי לפניך כל מאמר הזה ובו תראה ותבין באר היטב כל דברינו הנ"ל שרז"ל מעוררים ומזרזים אותנו לילך בדרך הנ"ל שבארנו לבל יהי' האדם נדחה ח"ו מפני הצרות והתלאות והיסורים העוברים עליו ועל בני ביתו הן ייסורי הגוף הן ייסורי הפרנסה ח"ו, רק יביט בכל עת על ההרחבות שהש"י מרחבי עמו בכל עת אפי' בתוך הצרה בעצמה וכל היסורים ח"ו באים בחסד גדול מעט מעט כדי שיוכל לסובלם ועי"ז יזכה לעוה"ב אם לא יהי' שוטה וכו' להטעות א"ע לומר שאינו יכול לעבוד את הש"י מחמת הצרות והיסורין. כי אדרבא כל הצרות והיסורין בגוף וממון כולם באו לטובה גדולה כדי שדייקא עי"ז יזכה לעוה"ב כמבואר היטב בדברי רז"ל הקדושים האלו שביארו וגילו לנו שאין

הקב"ה שולח על ישראל יסורים ומניעות שלא יוכלו לסובלם, לרחקם לגמרי ח"ו. כי כל היסורים הם רק כתרנגולין המנקרין באשפה, כי הוא פורע מהם מעט מעט ואינו דן אותם כעכו"ם ח"ו שנא' בהם עוה עוה אשימנה וכו' וכנ"ל. ועתה תראה איך דברי רז"ל הנ"ל מקושרים ומהודקים היטב בחיבור נפלא והם דרך ועצה טובה והתחזקות נפלא שיתקרב האדם תמיד להש"י מכל מה שיעבור עליו בגוף וממון ונפש. כי יש מי שמטעה א"ע שאינו יכול להתקרב להש"י מריבוי היסורים והתלאות ודחקות הפרנסה שעובר עליו ועל בני ביתו, על זה מבואר בדבריהם הנ"ל שהיסורים הם בחסד גדול לקרב על ידם דייקא להש"י ולא לרחק עי"ז. כי הש"י אינו נפרע מישראל באופן שיחריבם לגמרי רק הוא נפרע מהם מעט מעט כפיד של תרנגולין באופן דייקא עי"ז יזכרו וישובו ויתקרבו להש"י ויזכו לעוה"ב, וכמ ושמבאר בעצמו בסוף דבריהם והיינו דאמר רבא מ"ד ואני אפדם והמה דברו עלי כזבים אני אמרתי אפדם בממונם בעוה"ז כדי שיזכו לעוה"ב והמה דברו עלי כזבים, היינו כנ"ל שהש"י מסבב עם האדם שיש לו דחקות בממונו ופרנסתו והוא רק לטובה כדי לפדותו עי"ז מהגיהנם ומהשאול תחתיות שהי' מגיע לו לפי מעשיו כמו שיודע בנפשו ולא די בזה גם יזכה עי"ז להעו"ב. כי עיקר כוונת הש"י רק לטובה כדי שדייקא עי"ז יתקרב להש"י והמה דברו עלי כזבים שאומרים כזבים על הש"י כאלו הש"י מרחק אותם ואמרים הלא א"א לנו להתקרב להש"י מחמת דחקות הפרנסה אשר באמת הוא להיפך וכו'. וכן מבואר שם אח"כ והיינו דא"ר פפי משמי' דרבא מ"ד ואני יסרתי חזקתי זרקועותם שהיסורים בעוה"ז כדי שיתחזקו זרועותם לעוה"ב, ואלי יחשבו רע שאומרים להיפך כאלו הש"י שולח להם היסורים לרעתם ח"ו לרחקם ח"ו. ואם יאמר האדם האמת הוא כן שהיסורים ודחקות הפרנסה בא בחסד וכוונתו ית' לטובה כדי להתקרב עי"ז דייקא להש"י כנ"ל, אבל אפע"כ קשה לי להתקרב כי כבר נתעתי מאד ואני רחוק מהתורה והמצות מאד ובמה אזכה את ארחי לשוב להש"י על זה משיב ואמר שם אח"כ ד"א אפי' אין ישראל עושין מצוה לפניאלא מעט כפיד של תרנגולין שמנקרין באשפה אני מצרפו לחשבון גדול. הרי מבואר לנו תשובה הגונה על כל הנ"ל לומר כי אעפ"כ אם אתה הוא כמו שהוא גם אתה תוכל לשוב ממקומך שנלכדת בו ולחטוף טוב בכל יום ולזכות לחיי עוה"ב כי הלא אפי' אם אין ישראל עושין מצות אלא מעט כפיד של תרנגול שמנקרין באשפה הוא ג"כ הוא ג"כ מצרפן לחשבון גדול כנ"ל. ושים לבך היטב לדברי רז"ל הקדושים האלו עד היכן הם מחזיקין את כ"א וא' אפי' אם הוא כמו שהוא עדיין הוא יכול לחטוף תורה ומצות ולזכות לחלק טוב לעוה"ב כי אפי' כשאין עושין מצות כ"א כתרנגול המנקר באשפה וכו'. והבן המשל היטב להבין

ממנו הנמשל (כ"ש להבין משל ומליצה וכו') שהמשילו הענין לתרנגול העומד באשפה וזבל וכו' ומנקר משם מעט דמעט מאכלו שהוא חלק מאלף מגרעין חטה או קטנית א'. ואפי' אם ישראל אין עושין מצות לפניו רק כמו זה התרנגול המנקר באשפה כנ"ל גם זה הוא ית' ברחמיו מצרף לחשבון גדול, והרי הודיע לך התנא עד היכן רחמיו ית' מגיעים וע"כ גם אתה יכול להתקרב אע"פ שנדמה לך שאתה עומד באשפה וזבל וכו' אעפ"כ גם משהם אתה יכול לנקר באשפה ולחטוף מעט מעט טוב כי גם זה יקר בעיניו ית' כנ"ל (וכל זה מבואר היטב ע"פ התורה אזמרה לאלהי בעודי וכו' שמבואר שם שאפי' אם גם מעט הטוב מעורב בפסולת אעפ"כ עכ"פ יש בו נקודה טובה וכו' היינו כנ"ל). ואם תטעון עוד ותאמר האמצת הוא כן שהש"י שולח היסורים ברחמים מעט מעט וגם מבקש מאתנו שעכ"פ נחטוף מצוות ומע"ט מעט מעט כתרנגול המנקר באשפה אבל מה אעשה כי נתרחקתי כ"כ עד שאיני יכול לקבל גם אלו היסורים ודחקות הפרנסה:

הנך רואה שבמאמר זה כלולים כל דברינו הנ"ל שהאדם צריך להאמין ברחמי הש"י שבוודאי היסורים לטובה ולהשתדל למצוא בהם הרחבות הרבה כי באמת הש"י אינו נפרע רק מעט מעט ועי"ז יוכל לחטוף עכ"פ מעט מעט תורה ומצוות כתרנגול המנקר באשפה ועי"ז יוכל לצעוק ולזעוקר להש"י עד שהש"י יושיע אותו גם מזה ויזכה לצאת מהצרות לגמרי ולהתקרב להש"י בשלימות. כי בוודאי כונות הש"י בכל מה שעובר על האדם הכל לטובה גדולה כמ ושסיים שם אח"כ והיינו דא"ר מ"ד ואנכי אפדם וכו' וכנ"ל:

אות יד

וזהו וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה' שהוכיחו הש"י על שאמר למה הרעות ע"י שיצאו דתן ואבירם נצבים לקראתו ואמרו לו יראה ה' עליכם וישפטו וכו'. כי באמת אם היו הכל שומעים לקול הצדיקים אמת ליילך בדרך זה להאמין תמיד בהש"י שהכל לטובה וליתן שבח והודי' תמיד להש,י בין בטובו בין בעקו כ"ש בה' אהלל דבר באלהים אהלל דבר, בודאי היו מתבטלים כל הצרות וכל הגליות לגמרי וכבר היתה גאולה שלימה. אך עיקר עיכוב הגאולה בכלל ובפרט הוא ע"י ריבוי החולקים שהם בחי' דתן ואבירם שיצאו נצבים לקראת משה וכו'. כי באמת אע"פ כשמודים להש, ישעי"ז מתבטלים כל הצרות הנמשכין מהפעולות משתנות וכו' עד שמתבטל הצרה לגמרי וכו'. אעפ"כ את זה לעומת זה עשה האלהים ותיכף שמתחיל איזה צמיחת קרן ישועה אזי תיכף הס"א והמסטינים מתגרים ביותר ויותר לקטרגולהגביר הצרה ח"ו כמ ושני בני אדם הנלחמים זה עם זה שכשאחד רואה שחבירו מתגבר הוא מתגבר יותר וכו' וכמבואר בהתו' ויאמר בועז וכו' סי' ס"ה ובמ"א. ומזה באים כל הנפילות ר"ל וההתרחקות של

כל בני אדם ובפרט של הכשרים שהתחילו להתקרב ונתרחקו ר"ל. וע"כ כשבא משה לגאולם ויאמן העם וכו' ויקדו וישתחוו שעי"ז התחילה הגאולה. אבל הס"א התגברה מאד והכביד לב פרעה עד שאמר מי ה' וכו' ואמר תכבד העבודה בכבידת עצום שלא ליתן להם תבן. וזה הי' נסיון לישראל להתחזק אז דייקא באמונה להאמין כי בודאי דבר ה' ע"י משה נאמן ביתו בודאי יקום לעולם כאשר באמת רוב הכשרים הלכו בזה. אבל נמצאו חולקים דתן ואבירם שהטעו רבים אחריהם עד שיצאו נצסבים לראת משה ואמרו ירא ה' וכו'. כאלו הם מקנאים קנאת ה' צבאות וטוענים בעד ישראל ומוסרים דין לשמים על משה רבינו שמוסר כל נפשו"ת בעדם עד שאומרים ירא ה' עליכם וישפוט. ומריבוי מחלוקותם התגברו הפעולות משתנות להעלים ח"ו התגלות אחדות הפשוט שמשם כל הגאולה כנ"ל, והמחלוקת הרע שלהם התגבר כנ"ל עד אשר העושק יהולל חכם ואיבד לב מתנה שהוא לב משה כשרז"ל עד שמשה מעוצם צרתו אמר למה הרעותה לעם וכו'. כי משה טען למה זה שלחתני כי הלא זה דברי גם מקודם שלא רציתי לילך בשליטחות זה מחמת ריבוי החולקים וכו' וכנ"ל. והשיב לו הש"י שבודאי הוא יגמור את שלו ברחמיו הגדולים ובזכות אבות ובזכות אהרן והכשרים הנלוים אליו המאמינים במשה באמ תומבטלים שינוי דעת משהם בחי' פעולות משתנות לדיעה אחת של משה שעי"ז נכללים באחדות הפשוט כנ"ל וע"י כל זה תהי' הגאולה בשלימות. וזה וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה' היינו בחי' דעו כי ה' הוא האלהים המבואר בסוף התורה הנ"ל שפי' שם שכל הפעולות משתנות הנמשכים משפ אלהים, כולם כלולים בה' שהוא אחדות הפשוט ע"ש. וזהו וידבר אלהים אל משה ויאמר אלי אני ה' כי הכל אחד כי ה' הוא האלהים כי כל הפעולות משתנות כלולים באחדות הפשוט ובודאי יגמור את שלו לגואלם: כי פרעה אמר מי ה' כי לא האמין בשם ה' כי יניקתו הי' רק משם אלהים כמובא כי רצה להפריד ח"ו בין שם ה' לשם אלהים שזה עיקר הפירוד ח"ו. היינו כי רצה לכפור ולהפריד הפעולות משתנות מאחדות הפשוט מחמת שא"א להבין זאת בשכל כ"ש שם. אבל הש"י הכהו מכות גדולות והצילישראל מכולם והראה מופתים גדולים ונוראים שע"י כל זה ראה בעיניו שכל הפעולות משתנות הם מאחדות הפשוט עד שהוכרח להודות בעצמו ואמר ה' הצדיק:

אות טו

וכן מתנהג עתה שכל מה שמתעורר איזה צמיחת קרן ישועה בכלליות או בפרטיות אזי תיכף מתגבר שכנגדו יותר ויותר כמו שני ב"א הנלחמים וכו' כנ"ל, ואם ירצה להתגבר עוד יותר מתגברים הם עוד יותר ויותר וכו' עד שנתעקם לב הרבה כאל א"א עכשיו ח"ו

לשוב ולהתקרב להש"י. אבל סוף כל סוף יגמור הש"י את שלו יגאלנו גאולה שלימה ע"י זכות אבות וע"י כח הצדיקי אמת והכשרים הנלוים אליהם המאמינים בהאמת והולכים בדרך הנ"ל האמין שהכל לטובה ולתת שבח והודי' להש"י תמיד בשמחה ולהתחזק עי"ז להתפלל ולהתחנן להש"י וכנ"ל ועי"ז יושיענו הש" יויצילנו ויוציאנו מכל הצרות והדחקות וימהר לגאלינו גאולה שלימה שאין אחרי' גלות במהרה בימינו אכי"ר:

אות טז

וע"כ חובה עלינו לזכור יציאת מצרים בכל יום. כ"ש למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך וכן בהתחלת נתיתנת התורה התחיל אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים וכן ברוב המצות הזכיר יציאת מצרים. כיעתה כל ההתחלה שלנו לכנוס בעבודת ה' בכל יום ויום הוא ע"י יצי"מ כי עתה תהלה לאל יש לנו התחלה טובה מהיכן להתחיל מאחר שכבר גמר הש"י ישועתו ע"י משה והוציאנו ממצרים באותות נוראות שעל זה אנו נותנים שבח והודי' אלי ית' בכל יום ערב ובקר שזהו בחי' תודה הלכה שעי"ז מאיר האמת וכו' עד שנתגלה אחדות הפשוט מתוך הפעולות משתנות שע"י מתבטל כח הגלות של העכו"ם וכו' וכנ"ל עד שנזכה עי"ז לגאולה שלימה וכנ"ל. וע"כ מחויבים לזכור יציאת מצרים בכל יום ערב ובקר וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח כי כל התחלתינו עתה לצפות לישועה עדיין ולהתקרב להש"י הוא ע"י יצי"מ וכנ"ל. ומזה נלמד להבין גם בפרטיות הנסים והנפלאות שהש"י עושה עצמנו בכל דור עד שגם בפרטי פרטיות עושה הש,י נסים רבים עם כל אחד וא' בכל יום ויום שעל זה אנו מודים לו ית' בכל יום שזו בחי' תודה וכו' וכו' שעי"ז יכול כ"א להתקרב להש,י כנ"ל. וע"כ אומרים בכל יום קודם התפילה של יח אמת ויציב שחרית אמת ואמונה ערבית ששם מספרים ומודים לו ית' על הנסים של יציאת מצרים ועל הנסים ונפלאות שבכל דור ודור כ"ש עזרת אבותינו אתה וכו' מגן ומושיע להם ולבניהם אחריהם בכל דור ודור. כי עי"ז דייקא שמודים לו ית' על כל הנסים וכו' כנ"ל עי"ז דייקא יכולים לכנוס בתפילה להתפלל ולהתחנן לפניו ית' וכנ"ל. וע"כ בשבת מוסיפים נשמת שהוא שבח והודאה נפלאה כי עיקר כלליות הפעולות משתנות באחדות הפשוט הוא ע"י קדושת שבת קודש שזה זוכים ע"י הודאה כנ"ל ע"כ אומרים אז השבח וההודאה נפלאה שהוא נשמת כל חי תברך וכו':

אות יז

וזה בחי' כל ספר תהלים שיסד דוד המע"ה שהוא בחי' משיח שעל ידו תהי' הגאולה שלימה שהוא חמשה ספרים כנגד חמשה חומשי תורה. כי עיקר קיום התורה הוא ע"י בחי' תהלים שהוא בחי' תודה הודאה שעי"ז מתקרבים להש"י ומקיימין התורה וכנ"ל.

וע"כ סיים משה אשריך ישראל ובזה פתח דוד אשרי האיש כ"ש במ"ר פ' ויחי ופ' וזאת הברכה. כי משה יגע מאד עד שמצא ההתחלה כי הוא הי' הגואל הראשון שהי' קשה מאד למצוא הדרך הזה של תודה והודאה מחמת שעדיין לא היתה שום גאולה ומעת שהתחילו בני ישראל להיות לעם תיכף ירדו בגלות מצרים ע"כ באמת הי' קשה בעיניו השליחות מאד. אבל עכשיו שכבר הוציאנו ממצרים ונתן לנו את התורה והפליא חסדו עמנו כ"כ ת"ל יש לנו על מה להודות שעי"ז יכולין להתקרב להש"י כנ"ל. וע"כ סיים אשריך ישראל מ יכמוך עם נושע בה' וכו' להורות להם שצריכין תמיד לשבח ולהודות להש"י על נעימת גורלם ולומר בכל יום בשמחה אשרינו מה טוב חלקינו ומה נעים גורלינו וכו'. ובמה שסיים משה פתח דוד ס' תהלים אשרי האיש וכו' ויסד כל מזמורי תהלים על זה להכניס בנו דרך זה להתחיל תמיד מבחי' תהלים להודות ולהלל להש"י על כל החסדים וכו' כנ"ל שעי"ז עיקר ההתקרבות להש"י שעי"ז תבא הגואלה וכנ"ל: וז"ש אדמו"ר ז"ל שתהלים מסוגל לתשובה דהיינו להתקרב להש"י ולתורתו הק' היינו כנ"ל שעיקר ההתקרבות ע"י תודה שזהו בחי' תהלים וכנ"ל: וע"כ משה סיים באשרי שהוא בחי' תודה שמודים על חלקינו ואומרים אשרינו וכו' כי משה לא הי' יכול להתחיל בזה מחמת שהוא הי' הגואל הראשון ולפניו לא קדמה גאולה וכנ"ל אך אחר שכבר גאל את ישראל ויגע כל ימיו עד שהכניס את התורה בישראל אז ביים באשרי להורות להם שילכו בדרך זה להודות על חלקם וכו' וכנ"ל וע"כ דוד שהי' אחר משה אמר אני אתחיל בזה במה שסיים משה כי עתה שכבר זכינו ליצי"מ ולמתן תורה ע"י משה עתה כל התחלתינו ע"י בחי' אשרי שהוא בחי' תודה וכנ"ל:

וזה שארז"ל שדוד אמר כ"ב פעמים אשרי בתהלים כנגד מקיימי התורה שהואבכ"ב אותיות. היינו כנ"ל כי עיקר קיום התורה ע"י אשרי כנ"ל שצריך כ"א לומר כ"פ אשרי בכל יום לתת שמחה בלבו על חלקו שזכה להיות בכלל ישראל וכו' וכנ"ל. כי עיקר הוא שמחת התורה והמצות כמובא מזה הרבה בכתבי האריז"ל ובפרט בדברי אדמו"ר ז"ל וכן יסדו לבנו קדמוניות לומר ג"פ אשרי בכל יום וכן אומרים בכל יום בבקר אשרינו מה טוב חלקינו וכ' אשרינו וכו' וכן אומרים אחר התפילה ברוך אלהינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים וכו' וכן הרבה. וצריך כ"א לשום לב לזה לשמח עצמו בזה בכל נקודה ונקודה טובה שיש בו מקדושת ישראל וכו' כי זה חיינו כי עי"ז ההתקרבות להש"י וכנ"ל:

אות יח

וזה בחי' מ"ש במ"ר שמות פ' כ"ג אז ישיר משה הה"ד נכון כסאך מאז אמר ר' ברכי' בשם ר' אבהו אע"פ שמעולם אתה לא נתיישב כסאך ולא נודעת בעולמך עד שאמרו בניך שירהוכו' משל למלך שעשה מלחמה ונצח וכו' אלא כביכול עומד שנא' עמד וימודד ארץ אבל משעמדת בים ואמרנו שירה לפניך מאז נתיישבה מלכותך וכסאך, הוי נכון כסאך מאז באז ישיר עכ"ל. וכלל כוונות המדרש שקודם שישראל אמרו שירה הי' עש"י בבחי' עומד ולא הי' נכון כסאו עדיין שישב עליו היינו שעדיין לא נתיישבה מלכותו ולא נודע בעולמו עד אחר שאמרו שירה אז הכינו כסאו כביכול ואז השיבו אותו ית' כביכול על כסאו כי אז נתיישבה מלכותו ונודע בעולמו ואז מלכותו כביכול גדול ביותר בבחי' אגוסטוס. אבל בתחילה הי' רק בבחי' מלך כ"ש שם משל למלך שנצח מלחמה ועשו אות ואגוסטוס וכו' ע"ש. היינו ע"פ התורה הנ"ל שעיקר ההתקרבות להש"י הוא ע"י הודאה ושירות ותושבחות שעי"ז מאיר האמת ברבוע הדיבור עד שזוכין לגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות שהוא מה שדרים שהם שנוי דעות שזה עיקר בחי' פעולות משתנות, מסכימים לדעה אחת אמתיית וכו' שעי"ז מתבטלין כל הצרות וכל הגליות וכו' כנ"ל וע"כ עיקר ידיעת אלקותו בעולם בשלימות שהוא בחי' התיישבות כסאו כביכול כנ"ל הוא ע"י שירה דייקא כי שירה הוא עיקר שלימות ההודאה שאומרים ההודאות בלב שלם בשיר ושמחה שזה זכו ישראל בקי"ס אחרי שכבר התחילה ישועתם שיצאו ממצרים וכבר אמרו הלל והודאה בפסח עד שזכו להפיל את מצרים לגרמי כי נתבטלו ריבוי השינויים של הפעולות משתנות ונתגלה אחדות הפשוט והאמינו בה' ובמשה עבדו. וכל מה שנתבטלו הגלות והצרות של המצרים עד שכל העכו"ם נתבטלו כי נפל עליהם אימתה ופחד כ"ש שמעו עמים ירגזון וכו' עי"ז נתגלה ביותר אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות ועי"ז נתגדל התודה והודאה יותר ויותר עד שאמרו שירה בלב שלם בחי' אז ישיר משה ואז דייקא נתיישבה מלכותו ית' בבחי' יושב על כסא מחמת שאז נתגלה ביותר התגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות שזה עיקר כבוד מלכותו כ"ש שם. כי עיקר בנין כסאו כביכול הוא מהפעולות משתנות כשנקבצין יחד בדיעה אחד ונכללין באחדות הפשוט מזה נבנה כסאו כביכול שכלולה מגונין סגיאין כי העיקר הוא מה שרבים שיש בהם שנוי דעות כולם נכללין בדעה אחת אמתיות וכנ"ל כמו שהי' אז בשעת קי"ס כ"ש ויאמינו בה' ובמשה עבדו שכולם הסכימו לדיעה אחת ונכללו בה' ובמשה באמונה שלימה. וכל נשפות ישראל חצובים מכסא הכבוד וכשנכללים יחד בדיעה אחת בהאמונה הקדושה עי"ז נבנה ונגדל כסא כבודו ית' כי

כל בנינהמנפשו"ת ישראל החצובים משם ואז נתיישב מלכותו כמלך היוש על כסאו בבחי' ישיבה ולא בבחי' עמידה כי נודע בעולמו היטב ונתיישב בדעת ובלב כ"א וא' בבחי' ישיבה על כסא כנ"ל. וכ לזה זכו ע"י שירה שהוא שלימות ההודאה בלב שלם כנ"ל כי כל השירות כלולים מעשרהמיני נגינה שנ' בהם ס' תהלים שהם בחי' שיר פשוט כפול משולש מרובע כ,ש במ"א וזה בחי' שלימות רבוע הדיבור שהוא מרומז בפסוק לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשום גם מאז וכו' (ע' שם היטב בהתו' הנ"ל). איש דברים זה בחי' שיר פשוט, גם מתמול היינו היום ואתמול זה בחי' כפול. גם משלשם זה בחי' משולש. גם מאז דברך זה בחי' מרובע. כי הש"י טען עם משה ז' ימים כשרז"ל וכמו שפרש"י כי ג' גמין רבוים ואלו הז' ימים הם כנגד ג' קוי האמת שמא ירין ברבוע הדיבור שעי"ז יתגלה אחדות הפשוט וכו' שזה עיקר גמר תיקון הגאולה. אבל משה אמר ביום הז' לא איש דברים אנכי גם מתמול וכו' ואע"פ שהש"י אמר לו מי שם פה לאדם וכו' השיב שלח נא ביד תשלח כי יודע אני שאיני גואלם לעתיד וכו' כשרז"ל היינו שאמר שעדיין לא זכה לגמר תיקון שלימות הדיבור שהוא בחי' מלכות פה שמרומז בפ' גם מאז שהוא בחי' נכון כסאך מאז כמובא שם זה הפסוק לענין זה כי זה הגמר של תיקון רבוע הדיבור יהי רק ע"י משיח שיזכה להמלוכה דקדושה. אבל הש"י גזר על משה שאעפ"כ הוא מוכרח לילך כי ההכרח שיתחיל הגאולה הראשונה כדי שיזכה לתודה הודאה כדי לגלות אחדות הפשוט וכו' עד שסוף כל סוף יהי' גמר הגאולה האחרונה עי"ז בבחינת כימי צאתך ממצרים אראנו נפלאות וכמבואר לעיל. ואז כשגמר משה הגאולה הראשונה ונפלו ומתו מצרים על שפת הים ויאמינו בה' וכו' אז ראה משה שדבר אלקינו יקום לעולם וע"כ אז ישיר משה שהמשיך השירה משיר שלעתיד כי יו"ד ע"ש העתיד וכשרז"ל מכאן שעתיד משה לשיר היינו שהמשיך שירה משיר של עתיד שהוא בחי' שיר פשוט כפול משולש מרובע שהוא בחי' רבוע הדיבור, שלעתיד יהי' כל זה בתכלית השלימות ועתה המשיך השירה משם ועי"ז נתגלה ביותר התגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות שזה נתגלה ע"י רבוע הדיבור כי השירה שהוא שיר פשוט כפול משולש מרובע נמשך משם כנ"ל וע"כ אז הוכן כסאו ונתיישב מלכותו בבחי' נכון כסאך מאז כנ"ל, וע"כ סיים השירה שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת וכו' וכו' תפול עליהם אימתה ופחד בגודל זרועך ידמו כאבן וכו' תביאמו ותטעמו בהר נחלתך מכון לשבתך פעלת ה' מקדש וכו'. כי עיקר התיקון הוא בבחי' הביהמ"ק שהו אבחי' כסא הכבדו כ"ש כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשינו כי שם כל הברכות וההודאות וכל השירות ותושבחות שמנצחים הלוים בשיר על הדוכן

ושם כל ההלכות כ"ש כי יפלא ממך דבר וכו' וקמת ועלית וכו'. ושם מתקבצים כל נפשו"ת ישראל ביחד ונכללין באחדות הפשוט כ,ש ששם עלו שבטים וכו' להודות לשם ה' וכו'. וכל זה זוכין על ידי תוקף הנסים של יצ"מ וקי"ס שעי"ז נתבטלו כל המצריים וכל הע' עכו"ם כי כולם נבהלו ונפחדו אילי מואב ואלופי אדום וכל יושבי כנען שהם עיקר פגם השינוים של הפעולות משתנות, שמתוקף הנסים הוכרחו כולם להודות על האמת שכל הפעולות משתנות נמשכין מאחד הפשוט וזהו בחי' בגודל זרועך ידמו כאבן שנדמו ונתבטלו בבחי' ביטול הפעולות משתנות באחדות הפשוט. וזהו ידמו כאבן אבן זה בחי' אב ובן כחדא היינו בחי' כלליות נפשו"ת ישראל שהם בחי' בנים למקום שנכללו באביהם שבשמים באחדותו הפשוט ואז מגודל תוקף הנסים והנפלאות הנוראות אז גם כל העמים נפל עליהם אימתה ופחד עד שנדמו ונתביטלו כמו אבן כמו ישראל שנכללו באחדותו אז בבחי' אב ובן כחדא כמ וכן נתבטלו ריבוי השינוים שלהם והוכרחו להודות על האמת וזהו בחי' ידמו כאבן וכנ"ל. וע"כ נסמך לזה תביאמו ותטעמו בהר נחלתך וכו' היינו בנין ביהמ"ק ששם עיקר התגלות אחדות הפשוט וכו' שהוא בחי' יושב על כסא כבודו כי הביהמ"ק בחי' כסא הכבוד וכו' כנ"ל וזהו מכון לשבתך לשבתך דייקא בחי' יושב על כסא וכו' וכנ"ל וכן אמר שלמה מכון לשבתך עולמים וכנ"ל: וזהו ה' ימלוך לעולם ועד כי עי"ז עיקר התגלות מלכותו לעולם ועד שנתיישב מלכותו על כסא כביכול ונודע בעולמו וכנ"ל וע"כ כופלין הפסוק ה' ימלוך לעולם ועד כשאומרים שירת הים בכל יסו היינו בחי' מלך ואגוסטוס הנ"ל שזה עיקר בחי' ישיבתו על כסאו כשנגדל מלכותו יותר ויותר בבחי' אגוסטוס כמבואר שם במדרש הנ"ל ע"ש היטב:

אות יט

וזה בחי' מה שמתחילין בר"ה המלך יושב על כסא רם ונשא כי אז עיקר התיישבות מלכותו על כסא כביכול כי בר"ה נברא העולם שבראו הש"י בפעולות משתנות הרבה מאד. וזה כל עבודתינו בר"ה לגלות לכל באי עולם שהשי"ת ברא העולם שכל הפעולות משונות נמשכין מאחדותו הפשוט ית' וע"כ עוסקין אז בר"ה בריבוי ההודאות ושירות ותושבחות כמו שיסדו לנו קדמונינו בהפיוטים הרבים שכולם הודאות ושירות נפלאות כמו אתה הוא אלקינו בשמים ובארץ וכו' מלך עליון וכו' וכו'. כי על ידי הודאות נתגלה אחדות הפשוט מתוך הפעולות משתנות כנ"ל שעי"ז עיקר תיקון בחי' כסא כבוד לישב עליו כביכול כנ"ל וע"כ מתחילין ? המלך יושב על כסא ואומרים בלא הי' דיינו להורות כיאז עיקר התחלת ישיבתו על כסא וכו' כי בכל השנה אומרים המלך היושב שיש מכבר היינו מר"ה שאז כביכול הושיבו אות ישראל על כסאו. וע"כ בר"ה אומרים

המלך יושב וכו' כי עתה בר"ה שאז מגלין ישראל שברא היום את העולם והמשיך כל הפעולות משונות מאחדותו הפשוט וכנ"ל ע"כ עתה הוא יושב על כסא וכו' וכנ"ל: וע"כ ברכת מלכיות זכרונות ושופרות שמוסיפין בר"ה מתחילין בשבח עלינו כי זה עיקר ר"ה להודות להלל לשבח לאדון הכל וכו' שלא עשנו כגויי הארצות וכו' שזהו בחי' אשרינו הנ"ל שעי"ז עיקר התגלות אחדות הפשוט וכו' כנ"ל שזהו עיקר קדושת ר"ה וכנ"ל: וע"כ בשבח זה של עלינו כבשו יריחו ונכנסו לא"י כשרז"ל כי עיקר כניסתם לא"י הוא לבנות הביהמ"ק ששם עיקר התגלות אחדות הפשוט וכו' שזה זוכין ע"י תודה הודאה שאנו מודים ומשבחים לו ית' על נעימת גורלניו וכו' שזה בחי' השבח הנפלא של עלינו לשבח וכו' וכנ"ל:

אות כ

וע"כ אומרים עלינו בכל יום אחר התפלה כי בחי' תודה הודאה הנ"ל שהוא בחינת אשרינו ועלינו וכו' שאומרים ג"פ בכל יום מזה ההתחלה וזה הסוף והתכלית וכמבואר ליעל שנעוץ סופו בתחלתו ותחלתו בוסופו שכל מה שמשבחים ומודים אותו ית' יותר על אשר בחר בנו מכל העמים וכו' כמו כן נשלם הדיבור יותר ומתגלה אחדותו הפשוט יותר וכו' וכל מה שמתגלה יותר נתגדל ההודאה יותר כיעל ידי התגלות אחדות הפשוט מתוך הפעולות משתנות נמתבטלין הגליות והצרות יותר וכו' וכן חוזר חלילה לטובה וכנ"ל. וע"כ אנו אומרים אשרינו וכו' וכמה שירות ותושבחות והודאות קודם התפלה וכן אח"כ אומרים ברוך אלקינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים וכו' עד שמסיימין בעלינו לשבח שהוא שבח נפלא ונורא על שזכינו לקדושת ישראל כי נעוץ סופו בתחלתו וכו' כנ"ל כי תודה והודאה הוא כל עבודתינו בעוה"ז והוא תכליתינו לעוה"ב כי זה עיקר שעשוע עוה"ב כ"ש בתחלת הספר הנ"ל וע"כ סמוך לעלינו אומרים כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהואבן עוה"ב ואח"כ אומרים עלינו לשבח שהוא בחי' תודה הנ"ל כי תודה והלכות הם בחי' אחת בחי' שעשוע עוה"ב כנ"ל. וזה ואתה קדוש יושב תהלות ישראל שעל ידי תהלות ישראל בחינת תודה הודאה על ידי זה הוא יתב' בבחינת יושב וכנ"ל:

אות כא

וזה שאומרים קודם השופר מזמור כל העמים תקעו כף וכו' כי ה' עליון נורא מלך גדול וכו' מלך גדול דייקא בחי' אגוסטוס הנ"ל. וזה ידבר עמים תחתינו ולאומים תחת רגלינו שכל העמי ולאומים שהם עיקר הפעולות משתנות כולם יהיו נכנעים ומתבטלים אלינו שאנו נכללים בו ית' שזהו בחי' כלליות כל הפעולות משתנות הרחוקים מאד מאד באחדות הפשוט שזה עיקר נוראות גדולות מלכותו וכבודו ית' בחי' מלך גדול וכו' כנ"ל.

וזהו יבחר לנו את נחלתינו היינו ביהמ"ק ששם עיקר ההתגלות הזה כנ"ל וזהו עלה אלקים בתרועה וכו' זמרו אלקים זמרו וכו' היינו בחי' כל העשרה מיני נגינה שנמשכין ע"י השופר בבחי' הטיבו נגן בתרועה כ,ש במ"א וכו' וזהו מלך אלקים על גוים אלקים ישב על כסא קדשו, ישב דיקא וכנ"ל וכן מסיים אח"כ נדיבי עמים נאספו וכו' שהם הגרים כשרז"ל שכל זה בחי' כלליות פעולות משתנות באחדות הפשוט כנ"ל שעי"ז אלקים ישב על כסא קדשו בחי' יושב על כסא וכנ"ל:

אות כב

וזה שאומרים בשבת ביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו כי עיקר התגלות אחדות הפשוט וכו' הוא בשבת וכנ"ל שזה בחי' ישיבתו על כסא כביכול וכנ"ל. וזה בחי' קוב"ה אחד לעילא לא יתיב על כורסייא דיקרי' עד דאתעבידת ברזא דאחד כו'ו וכל המאמר הקדוש הזה שאומרים אותו בכניסת שבת ע"ש היטב ותבין רמזים נפלאים ע"פ כל המבואר לעיל כי כשנתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות למטה עי"ז נתגלה אחדותו הפשוט למטה זה בחי' דאתעבידת ברזא דאחד שבחי' השכינה דהיינו שכינת אלקותו בדרי מטה מתייחדת בתכלית היחוד ע"י התיקון הנ"ל שעי"ז מתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות שבזה העולם דייקא ועי"ז מתתקנת בחי' כסא כבודו לישב עליו כנ"ל כי עי"ז נתגלה אחדותו הפשוט למעלה שאז דיקא מתיישבת מלכותו ונודע בעולמו שזה בחי' תיקון כסאו כנ"ל. וע"כ קוב"ה לא יתיב על כורסייא דיקרי' לעילא עד דאתעבידת ברזא דאחד דהיינו שכל הפעולות משתנות נכללין באחדות הפשוט וכו' וכנ"ל וכן כל המאמר מדבר מזה כי זהו רזא דשבתא וכו' דהא אתאחדת כורסייא יקירא קדישא ברזא דאחד ואתתקנת למשרי עלה מלכא קדישא וכו' ע"ש היטב והבן:

נחלות

(הלכה א)

אות כג

וזה בחי' סדר נחלות שעיקר הירושה שייך לבן ואם אין לו בן והעברתם את נחלתו לבתו ואם אין לו בת וכו'. וכבר מבואר מזה לעיל (באות ד) שמצות ירושה לבנים הוא מחמת שהולדת הבנים הוא בחי' אחת עם הולדת הלכות שנמשך ע"י תומכי אורייתא שמחזקיים בממונם את הצדיקי אמת שמולידים הלכות עי"ז ע"ש היטב. וע"כ בן קודם לבת כי הבת נגד הבן הוא בבחי' פעולות משתנות כי כל מה שהבריאה רחוקה ממנו ית' יותר הוא בבחי' פעולה משונה יותר וכמבואר לעיל מזה לענין גרים ע"ש. כי נפשו"ת בני ישראל כולם הם בבחי' אחדות הפשוט כנ"ל כי הם חלק אלוה ממעל וכלולין בו

ית'. וע"כ כל הע' נפשו"ת בית יעקב כולם נקראים נפש א' וכנ"ל. אבל האשה נגד האיש היא בבחי' פעולות משתנות כי היא נלקחה ממנו ובריאתה בשינוי גדול מהאיש, כי איש ואשה הם שינויים מופלגים מאד ואעפ"כ בשרשם הם בתכלית האחדות כמובא בכתבי האריז"ל ומובא בדברי אדמו"ר ז"ל שבשורשי הנשמות יוצא נשמת האיש ובת זוגו ביחד כי בשרשם הם נשמה אחת רק למטה נתחלקים. וע"כ ע"י חיבור אשי ואשה בקדושה ע"פ התורה עי"ז עיקר כלליות פעולות משתנות באחדות הפשוט. אך מחמת שכל התגברות הסט"א הוא בהפעולות משתנות ששם אחיזתם והם מתגרים להפריד ח"ו התגלות אחדות הפשוט מהפעולות משתנות. כי עיקר כח הסט"א הוא בבחי' כפירות כי הס,מ נקרא אל אחר כפירות וכו' וכמבואר במ"א ע"כ הם אורבים שם מאד בענין החיבור הנ"ל וע"כ שם כל עיקר המלחמה של האדם כידוע. ועיקר התיקון ע"י הולדת הבנים ע"פ התורהכי ע"י כל הבנים שמולידים נתגלה ביותר בחי' התגלות אחדות הפשוט מתוך הפעולות משתנות כי הבנים שמולידים הם בעצמם בבחי' תודה הלכה כנ"ל. שעי"ז כל ההתגלות של אחדות הפשוט וכו' כנ"ל כי כל מה שמתרבין בני ישראל וכולם מסכימים לדעת אחת ומאמינים באחדותו ית' עי"ז מתגדל ביותר כבודו ית'. כי עיקר כבודו ית' כשמתגלה אחדותו הפשוט מתוך הרבה פעולות משונות וכל מה שמתרבין ביותר הפעולות משונות ואעפ"כ הם נכללים יחד באחדותו עי"ז מתגלה כבודו ית' יותר ויותר כי זה יקר מאד אצללו ית' וכנ"ל:

וזהו גודל המצוה להוליד בנים כדי שיתרבו ישראל מדור לדור וכולם יסכימו לדעת א' להאמין באחדותו הפשוט ית'. כי עיקר שינוי הפעולות הוא שינוי הדיעות כי אע"פ שהעולם מלא שינויים רבים לאין מספר וכנ"ל אעפ"כ עיקר הוא עוצם נפלאות השינויים שבין בני אדם שאין אחד דומה לחבירו בפרצופו ובתנועותיו. והעיקר הוא השינוי דיעות שבין בני אדם שבזה רואין ביותר פלאות הבורא ית'. כי זה כלל שאין הקב"ה עושה שני פעמים דבר אחד וע"כ אין שום בריה דומה לחבירתה ואין שום אדם דומה לחבירו בדמותו ובפרט בדיעותיו וכן אי שום דור דומה לחבירו ואפי' אב ובן אין דיעותם שוות ויש ביניהם שינויים רבים כנראה בחוש כי אע"פ שבכמה דברים הם שווים אעפ"כ יש ביניהם שינויים רבים בדעותיהם. ומיום בריאת העולם עד הסוף לא היו שני בני אדם דומים לגמרי לא בדור א' ולא בשני דורות נמצא כל מה שנולד איזה הולדה הוא בחי' פעולה משונה. וכשכל אלו ההולדות שבכל הדורות מסכימים לדעת אחד ואומרים שמע ישראל ה' וכו' ומאמינים באחדות הפשוט זה עיקר התגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות הרבה מאד שזה יקר בעיניו ית' מאד. וע"כ מצוה גדולה להוליד בנים

שיתרבו בני ישראל ביותר וכולם נכללים באחדותו ית' שעי"ז מתגדל כבודו ית' ביותר ע"י שהרבה פעולות משתנות המשתנים בשינויים רבים משונים מדור לדור כנ"ל וכולם נכללים באחדותו ית' שזה יקר בעיניו ית' מאד כנ"ל. ועתה מבואר היטב מה שכתב בתחילת התו' שחיבר בחי' תודה הלכה עם הולדה כיהכל בחי' אחת כנ"ל כיע"י תודה הלכה מתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות שזהו בעצמו בחי' הולדת הבנים כנ"ל: וע"כ בן קודם לבת כי עיקר כלליות הפעולות משתנות באחדות הפשוט הוא ע"י הבן זכר שהוא סמוך ביותר לאחדות הפשוט כנ"ל ועל ידו עולה האשה עמו ונכללת שם בבחי' אשה עולה עמו שזה עיקר תכלית החיבור בקדושה בשבי להולדת ישראל שהעיקר כדי שיתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות וכנ"ל, אבל הכל ע"י האיש כנ"ל וע"כ הוא קודם לירושה וכנ"ל:

אות כד

ואם אין לו בת חוזרת הנחלה למעלה לבית אביו. זה בחי' חזרת הדמים שעולים למעלה בשעת הצרה ח"ו, וכשזוכין לצאת מהצרה שזהו בחי' תודה להכה בחי' הולדה אז חוזרים הדמים שהם בחי' ממון והולכים כסדר בתוך הרגלין וכו' כ"ש שם, אבל כשאינו זוכה להולדה ח"ו זה בחי' שעדיין נפשו בבחי' צרה ר"ל שאז הדמים עולין למעלה. וע"כ באמת ארז"ל כל שאינו מניח בן לירושו הקב"ה מתמלא עליו עברה בחי' כאשה עוברה, כי כשאינו מולין בן ליורשו נשארו הדמים למעלה שזה בחי' עיבור בלא הולדה ח"ו שמשם כל הצרות ר"ל. וע"כ מקבלין בית אביו הנחלה וממון הירושה כי הם צריכין לתקן אותו ע"כ שמקבלין הממון שתקונו ע"י בחי' תמכי אורייתא וכו' כנ"ל. וע"כ האב קודם לכל יוצאי יריכו כי בתחילה צריכין לחזור אל האב שמשם שורש הנחלה והדמים וכו'. וע"כ טענו בנות צלפחד אם אין אנו חשובות זרע תתייבם אמנו כי זה בחי' יבום וחליצה. וזה בחי' היבום של יהודה על פגם ער ואונן שהשחיתו דרכם וכו'. כי עיקר התיקון ע"י הולדת הבנים להכניס הנשמות בתוך גופים דייקא כיאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף כ"ש ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאום ה' ואני זאת בריתי אותם וכו' שהוא ר"ת גוף בניו כ"ש בכוונות ע"ש. כי דייקא כשהנשמות שהם חלק אלוה ממעל בחי' אחדות הפשוט כשהם נמשכים לתוך גופים גשמיים שהם בחי' פעולות משונות מאד שבגוף א' יש כמה אברים וכחות וחושים וד' יסודות ושינויים רבים לאין מספר וכ"ש בין גוף לגוף. כשכל אלו הגופים מבטלים עצמם לגבי הנשמה ואומרים כולם בלב אחד שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ונכללים באחדותו הפשוט ית' זה עיקר התגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות שזה יקר מאד אצלו ית'. וע"כ

כשהנפש והרוח וכו' בא לזה העולם ואינו מתלבש בגוף ח"ו הוא פגם גדול ועצום מאד ר"ל. כי תיכף כשהנפש בא לזה העולם שהוא מרובה בקליפות כידוע אזי הם נאחזין בה מאד וממשיכין אותה לתוך ריבוי השינויים דס"א הנאחזין בהפעולות משתנות של זה עולם ואינ יכולה לעלות להכלל באחדות הפשוט. כי מזה העולם א"א להנפש שתעלה ותוכלל באחדות הפשוט כ"א דייקא כשהיא באה בתוך גוף גשמי שאז נמשכה לתכלית הפעולות משתנות ואז דייקא תוכל להתרומם להכלל משם דייקא באחדות הפשוט. כי בשביל זה ברא הש"י את האדם עם כל העולם התלוי בו בגופים גשמיים כדי שדייקא מתכלית הגשמיים הרחוקים מאד מאד ממנו ית' משם דייקא יוכללו באחדותו ית' שה עיקר כבודו וכנ"ל:

אות כה

וע"כ המלאכים קטרגו על בריאת האדם ואמרו מה אנוש כי תזכרנו. וכן קיטרגו על נתינת התורה לישראל בזה העולם הגשמי כי אמרו אשר תנה הודך על השמים. כי בודאי גם כל המלאכים הם בבחי' פעולות משתנות נגדו ית' כי הוא ית' למעלה מכל הררוחניות ומרומם ומנושא מכל המלאכים. ע"כ סברו שגם על ידם יתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות שה עיקר תכלית בריאת האדם ונתינת התורה. אבל הש"י גער בהם ולא רצה לשמוע להם וברא את האדם בגוף גשמי דייקא ונתן לנו את התורה בזה העולם הגשמידייקא. כי עיקר התגלות אחדות הפשוט הוא מתוך פעולות משתנות מאד הרחוקים ביותר שהם בני אדם המלובשים בגוף גשמי דייקא וכנ"ל. וזהו גודל חומר העון של השחתת זרע לבטלה ח"ו כי אז נבראין רוחין וכו' באל גוף מחמת שלא נמשכה הטיפה להאשה יראת ה' שיתהוה ממנה בחי' הולדה שעי"ז דייקא נמשך בחי' התגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות כנ"ל אבל כשאין הטפה באה בתוך גוף ח"ו נעשין ממנה רוחין וכו' ח"ו שמשם קשה מאד שיתגלה אחדות הפשוט וכנ"ל. וע"כ עיקר התיקון לזה הוא ע"י ק"ש שעל המטה שהוא בחי' התגלות אחדות הפשוט ע"י שאומרים שמע ישראל ועיקר התיקון כשזוכין לומר בכוונה כ"כ עד שעושין גופין להטפות וכו' כמבואר בכוונות. וע"כ באמת עיקר התיקון ע"י הצדיקי אמת כשזוכין להתרקרב להם וכו'. אבל עכ"פ מובן בכוונות שא"א לתקנם כ"א ע"י שמכניסים אותם לתוך בחי' גופים ע"ש היינו כנ"ל. וזה בחי' עשרה קפיטל תהלים שתיקן אדמו"ר ז"ל לאומרם בשביל תיקון זה כי הם בחי' יוד מיני נגינה בחחי' שיר פשוט וכו' הנ"ל שעי"זעיקר התגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות שעי"ז עיקר התיקון וכנ"ל:

אות כו

וזה בחי' אתה ה' לעולם תשב כסאך לדור ודור, לדור ודור דייקא כי כבא מבואר למעלה שעיקר תיקון כסאו לישב עליו הוא ע"י תודה הלכה שעי"ז מתגלה אחדות הפשוט וכו' כנ"ל וע"כ דייקא ע"י ריבוי הדורות מתקנין ומכינין לו כסאו לישב בבחי' כסאך לדור ודור דייקא. כי דייקא ע"י הולדת הדורות מתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות וכו' וכנ"ל:

אות כז

וזה בחי' כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק מדור דור שנשבע הקב,ה שאי ושמו וכסאו שלם עד שימחה זכר עמלק. כי עמלק הוא בחי' כופר כמובא במ"א שמתגבר תמיד בכפירות ובלבולי אמונה ולוחם נגד הצדיקים אמתיים והכשרים העוסקים לגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות שזה נעשה ע"י ריבוי הדורות כנ"ל בבחי' ועד דור ודור אמונתו שמסיים בזה מזמור לתודה שמדבר מכל זה כמבואר בהתרוה הנ"ל שעי"ז עיקר הכנת כסאו וכו' כנ"ל. וע"כ עמלק שפוגם בכל זה אין שמו ית' וכסאו שלם עד שימחה זכר עמלק כי עיקר תיטקון הכסא בשלימות הוא ע"י התגלות אחדות הפשוט וכו' שנמשך ע"י ריבוי הדורות בבחי' כסאך לדור ודור. ועמלק שפוגם בכל זה ע"כ מלחמה לה' בעמלק מדר דר דייקא וזהו כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק מדור דור שאין כסאו כביכול שלם עד שינצח מלחמתו בעמלק בכל דור ודור שאז יתקיים וה' לעולם ישב כונן למשפט כסאו שיהי' השם שלם וכסאו שלם כשפרש"י כי יושלם כסאו ע"י הכשרים שבכל הדורות בבחי' כסאך לדור ודור וכנ"ל:

אות כח

והמשכיל החפץ באמת יכול להבין בלבו ע"פ דברינו עוצם המלחמה שבכל דור ודור ובפרטיות מה שנעשה עמו באותו הדור שהוא בתוכו. כי עיקר המלחמה עם כ"א וא' בפרטיות שמתגברין שטיפת הדמסי שמהם כל הצרות בגוף ונפש וממון. כי עיקר הצרות הם ההתגברות התאוות ומדות רעות שממררין חיי האדם ומביאין אותו למה שמביאין ח"ו ומשם כל היסורים בגוף וממון ובנים וכו' ח"ו. ובשעת התגברות הצרות אין יודעין כלל מה לעשו"ת והדמים שוטפין על הלב כמו מי שמבקש עצה ותחבולה איך לצאת מהצרה וכ"ש בתחילת התורה הנ"ל. ואח"כ הש"י ברחמיו מוציאו מהצרה כי הש"י עושה נסים ונפלאות נגלים ונסתרים עם כל אדם בכל יום ויום וכנ"ל וכ"ש צופה רשה לצדיק וכו' וכשרז"ל כל ים וכו' ולולא הקב"ה עוזרו וכו' כי ה' לא יעזבנו בידו וכ"ש מציל עני מחזק ממנו וכו'. וכל הישועות והנסים כולם בכח הצדיק אמת שמכניסים בנו לצעוק ולהרים עיניו בכל פעם להש"י שזהו עיקר כבודו ית' כ"ש וקראני ביום

צרה אחלצך ותכבדני. אבל אע"פ שהש"י עושה עמנו חסדים רבים ונסים ונפלאות בכל יום ובכל עת בכל דור ודור וע"כ כ"א בפרטיות. אעפ"כ הס"א בחי' עמלק חותר תמיד להלשיולקטרג ולהסית ולהתגרות עם כ"א וא' כי הוא השטן הוא המסית הוא המקטרג כשרז"ל יורד ומסית וכו' וכ"ש בזוה"ק בענין מלחמת עמלק קרבא לעילא ולתתא היינו כנ"ל והבן. וע"כ צריכין לילך מאד מאד עם העצות הנ"ללהסתכל בכל פעם על עוצם ההרחבות והישועות והנפלאות שכבר עשה עמנו וכו' כנ"ל ולמצורא הרחבות גם בתוך הצרות בעצמם כנ"ל ועי"ז יהיה רגיל תמיד ליתן שבח והודי' אליו ית' על כל אשר עד כה עזרנו בנפלאותיו העצומים וכ"ש הקיצתי ועודי עמך וכשפרש,י באתי עד קץ כל הדורות יעידו עמך היינו שגם עתה באחרית הימים האלה שהואבחי' קץ כל הדורות ? עתה ועודי עמך שעדיין יש בנו בכ"א וא' בחי' עוד מעט ואין רשע וכו' שזהו בחי' אזמרה לאלהי בעודי וכו' שצריכין לילך בזה מאד כאשר הזהירנו הוא ז"ל. והעיקר להודות ולהלל להש"י על זה תמיד וביותר בעת הצרה ח"ו שאז דייקא יתגבר לתת לב להסתכל על נפלאות הישועות האמתיות ונצחיות שכבר עשה הש"י עמו וכו'. וע"י בחי' תודה הלכה וכו' עי"ז יזכה שיאיר האמת וכו' עד שימשיך בח"י התגלות אחדות הפשוט מתוך הפעולות משתנות שעי"ז מתבטל הצרה ועי"ז יתגלה בחי' התודה וכו' כנ"ל וכן חוזר חלילה לטובה וכו' כנ,ל. ואם שכנגדו בחי' עמלק יחזור ויתגבר הבחירה בידו לחזור ולהגבר ע"י כל הנ"ל ותיכף שישים לב לזה יעזרו הש"י בזה מאד כי חסדי ה' לא תמנו וכו'. וכן בכל פעם עד שיזכה ברחמיו ית' ובכח הצדקי אמ תלנצח המלחמה ואז יזכה לתודה בשלימות שזה עיקר שעשוע עוה"ב אשרי לו ויקוים בו אשרי אד סעוז לו בך וכו' כי צריכן עזו תוהתחזקות עצום ועקשנות גדול בלי שיעור כל מי שחפץ להתקרב להש"י ועיקר ההתחזקות ע"י כל הנ"ל והבן היטב היטב:

אות כט

ובענין יבום וחליצה שהזכרנו למעלה לא בארנו היטב כי אין כאן מקומו. וזהו וחלצה נעלו מעל רגלו כי שם מקושר נפש המת כמובא כי עיקר הפגם ברגלין ששם צריכין הדמים לילך כסדר כשזוכין להולדה. וזה שלא זכה להשאיר זרע פגם בזה וע"כ וחלצה נעלו מעל רגלו דייקא. וע"כ נקראים ההלכות הליכות עולם כי עיקר שלימות ההלכה שיזכה על ידה לילך בה להתקרב על ידה להש"י לעבודתו בחי' הליכות עולם שיזכה לישאר על עמדו בקדושה לעולם ועד. כי העולם בכללו נקרא בחי' רגלין נגדו ית' כ"ש והארץ הדום רגלי, והאשה והממון ששם עיקר התגברות הפעולות משתנות נקראים רגליו כ"ש במ"א. וזה השמים כסאי והארץ הדום רגלי איזה בית אשר תבנו לי וכו' כי

עיקר תיקון כסאו בשמים הוא דייקא ע"י הארץ הדם רגלי ע"י שהרגלין שהם המדריגות התחתונות מאד ששם עיקר ריבוי הפעולות משתנו תכשהם נכללים באחדותו ית' בבחינת ה' בשמים הכין כסאו ומלכותו בכל משלה שדייקא כשיודעין שמלכותו בכל משלה וכל הפעולות משתנות ממנו ית' אז דייקא בשמים הכין כסאו כנ"ל. וזהו בחי' המשכן וביהמ"ק בחי' רוממו ה' אלקינו והשתחוו להדם רגליו וכו'. וזהו בחי' מ"ש בכתבים שעיקר גמר התיקון יהי' כשיתקיים ועמדו רגליו ביסו ההוא וכו' בחי' עד דמטי רגלין ברגלין היינו כנ"ל, וע"כ עיקר התיקון ע"י כל הנ"ל שהוא בחי' תודה הלכה בחי' הליכות עולם בחי' תקון הרגלין וכנ"ל:

אפטרופוס

(הלכה א)

אות ל

וזה בח"י משארז"ל במשנה אפטרופוס שמינהו אבי יתומים לא ישבע מינהו ב"ד ישבע. כי כבר מבואר ענין הירושה ששייך לבנים כי הולדת הבנים נמשך ע"י ממון דקדושה של התומכי אורייתא שמשם כל הממון שבעולם וכנ"ל. כי עיקר החיוב להשאיר בנים הוא רק בשביל זהכדי שהבנים שנולדו ע"י ההלכות שנולדו ע"י תומכי אורייתא שמשם כל ההולדו תשבעולם כנ"ל ימשיכו כל התקונים הנמשכין ע"י ההלכות שהם בחי' תודה הודאה שהוא להאיר האמת בעולם ולהשלים הדיבור עד שיזכו לגלות אחדות הפשוט מתוך ריבוי פעולות משתנות שהם הבנים של זרע ישראל שנתרבו בעולם שכל מה שמתרבין ביותר זרע ישראל שמתרבין בהם שינוי הדיעות מאד כנ"ל וכשכולם נכללים בדיעה אחת ומייחדים שמו ית' עי"ז מתגלה ביותר אחדות הפשוט מתוך פעולות משונות הרבה מאד שזה עיקר יקרת קדושת הגדלת כבודו ית' וכנ"ל. וזה בחי' מה שהבנים אומרים קדיש אחר מיתת אביהם ואמם כי זה האדם שנפטר כל תכליתו שיזכה לחלק עוה"ב. ועיקר שעשוע עוה"ב הוא תודה הודאה כנ"ל שעי"ז נמשך קדושת שבת ק' שהוא בחי' עוה"ב שעי"ז מתגלה אחדות הפשוט וכו' שבשביל כל זה בא האדם לזה העולם, וע"כ אחר מות ושצריך לבא לזה לבחי' שעשוע עוה,ב שהוא להודות ולהלל לשמו ית' כנ"ל ע"כ אומרים הבנים אחריו קדיש שאינו תפלה על המת רק שבח והודאה נפלאה ונוראה להש"י כמבוא. כי קדיש כולל כל מיני שבחים וברכות והודאות וכו' כי הוא שבח נפלא ונורא מאד דתבר כל גזיזין דפרזלא כמובא בוזה"ק וכש"ש יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם וכו' בריך הוא לעילא מן כל ברכתא ושירתא ותושבחתא וכו'. וע"כ אומרים קדיש אחר כל הברכות וההודאות וכן אחר כל ההלכות שלומדין כי הוא עמוד

שבי ועולם לעולם כמובא. כי קדיש כולל כל ההודאות והשירות והתושבחות ומעלה כולם לשרשם העליון לעילא ולעילא עד א"ס. וע"כ זה הנפטר שכל תיקונו שיתקבץ חלקי הטוב שבו כפי מה שזכה לעשו"ת טוב בעולם שכל התכלית הוא הודאה שהוא שעשוע עוה"ב שצריך עתה לבא לזה שיהיה לו איזה חלק בשעשוע עו"ב שהוא הודאה כנ"ל ע"כ בניו אומרים אחריו קדיש שהוא כלליות כל ההודאות והשירות והתושבחות וכו' ומעלה כולם כנ"ל וע"כ עי"ז דייקא הבנים מזכים את אביהם לעוה"ב כי שבח והודאה, זה כל שעשוע עו"ב כנ"ל. וע"כ העיקר שהבנים דייקא יאמרו קדיש כי עיקר תיקונו ע"י בניו דייקא שזכה להוליד בעולם ולהרבות זרע ישראל שכולם עוסקים כל ימיהם בהודאות וברכות. כי כ"א מישראל אומר בכל יום ברכות והודאות הרבה כאשר תיקנו לנו חז"ל לומר ברכות והודאות עלכ לדבר שבעולם ובפרט בבקר ובערב בעת התפלה כי הודאה הוא כל שעשוע עוה"ב כנ"ל ועי"ז נתתקן כל התיקונים הנ"ל עד שזוכין לגלות אחדות הפשוט מריבוי פעולות משתנות שזה נעשה על ידי ריבוי הבנים שזכה להוליד ע" תודה הלכה וכנ"ל. ע"כ הבנים דייקא אומרים קדיש שהוא כלליות כל ההודאות כדי להעלות כל הברכות וההודאות שזכה זה הנפטר לעסוק בהם בחייו. כי עיקר התיקון ע"י הבנים שנולדו עי"ז שעל ידם דייקא מתגלה ביותר אחדות הפשוט מתוך ריבוי פעולות משתנות שזה עיקר גמר שלימות התיקון וכנ"ל. וע"כ צריך כ"א בחייו קודם שמסתלק מן העולם לצוות לבניו ולסדר סדר חלוקת נכסיו וממונו לבניו. כי עיקר שורש הממון ותיקונו הוא כפי מה שזכה לתמוך ת"ח אמתיים שעל ידם נולדו הלכות זשמשם כל הודלות הבנים כנ"ל וכ"א מישראל יש לו חלק בזה כפי בחינתו. וע"כ צריך לסדר לפי בחינתו סדר חלוקת ממונו לבניו אחריו שיקבל כ"א חלקו כראוי כפי שורש חלקו למעלה בהתומכי אורייתא שמולידים הלכות שמשם כל הולדתו שעי"ז כל תיקון הנפטר. כי תודה הלכה ותומכי אורייתא ותולדות הבנים הכל. בחי' אחת כ"ש בהתו' הנ"ל והכל תלוי זה בזה. וזה כל תכלית ותיקון הנפטר לעוה"ב כנ"ל שע"י כל זה מתגלה אחדות הפשוט וכו' כנ"ל. וע"כ צריך למנות אפוטרופוס בעצמו בחייו כי האפוטרופוס הממונה על היתומים שהוא בחי' אבי יתומים צריך שיתמנה מפיט אבי הבנים בעצמו כדי שיסדר נחלתו כפי דעת האב בעצמו כפי מה שהמשיך על עצמו בחי' תודה הודאה הלכה כפי מה שזכה בממונו להיות בכלל תומכי אורייתא שזה כל תיקון הממון שמשם הולדות הבהנים וכו' כנ"ל:

אות לא

וע"כ אפוטרופוס שמינה אבי יתומים לא ישבע כי אינו חשוד על השקר כי מאיר בו האמת בודאי כמבואר שם בהתו' הנ"ל שע"י תודה הלכה מאיר האמת וכו'. וע"כ מאחר שהבעל נחלה בעצמו מינהו לאפוטרופוס מאיר בו בודאי האמת בענין זה כי מאחר שהנפטר בעל הנחלה בעצמו מינהו לאפוטרופוס כפי דעתו כפי בחינתו כפי מה שזכה לברר ממונו להיות לו חלק בהתומכי אורייתא שזה עיקר תיקון הנחלה והממון שמשם כל הבנים וכנ"ל, ע"כ בודאי כפי בחינתו מאיר האמת וכו'. כי ע"י בחי'תודה הלכה בחי' תומכי אורייתא בחי' תולדות הבנים ע"י כל זה מאיר האמת בבחי' תתן אמת ליעקב חסד לאברהם וכו'. וע"כ אין זה האפוטרופוס חשוד על שקר ונאמר בלא שבועה כלל מאחר שהבאי הבנים בעצמו מינהו כפי בחינתו כפי חלקו בשעשוע עוה"ב שהוא בחי' תומכי אורייתא וכו' כנ"ל. אבל אם לא זכה למנות אפוטרופוס בעצמו, למסור בעצמו להאפוטרופוס סדר נחלתו כפי בחינתו כוו' כנ"ל ואזי הב"ד צריכים להיות אבי יתומים ולמנות אפוטרופוס כי רק הב"ד יש להם כח לזה כי הב"ד מאירין האמת כי אצלם כל ההלכות של כל דיני ומשפטי התורה שעי"ז מאיר האמת כנ"ל כי זה עיקר הב"ד שידעו כל ההלכות וישפטו משפטי אמת וצדק וע"כ צריכין הב"ד שיהי' שלשה בחי' שלשה קוי האמת הנ"ל. אבל הב"ד אין יכולין לברר האמת של כ"א כ"א ע"י השבועה כ"ש ונקרב בעל הבית אל האלהים לשבועה. כי תיכף כשבאים לדון זהו מחמת שיש הכחשה ביניהם וכל ההכחשו"ת נמשך משטיפת הדמים הנ"ל מבחי' אנשי דמים ישנאו תם כמובא שם בהתו' הנ"ל ע"ש שכל זה הוא בחי' פגם תודה הלכה פגם הממון דקדושה שהוא בבחי' תומכי אורייתא להוליד הלכות כי הוא מכחיש בעמיתו שהוא ההיפך מכל זה. ע"כ אין הב"ד יכולין לברר כ"א ע"י השבועה כי שבועה בחי' התקשרות כמובא בחי' הארת ג' קוי האמת ברבוע הדיבור שהוא בחי' שבעת ימי בראשית כמובא במ"א שזה בחי' שבועה לשון שבעה בחי' התקשרות ימי החול ליום השביעי שהוא שבת שהוא ברית עולם ביני ובין בני ישראל וכו'. כי שבת שמא דקוב"ה בחי' אורייתא שמא דקוב"ה שזהו בחי' השבועה שהוא בשם ובנקיטת חפץ שהוא התורה. כי כשיש הכחשה שהוא פגם האמת א"א להב"ד להאיר ה אמת כ"א ע"י השבועה שכולל כל תיקוני האמת שהוא הארת ג' קוי האמת ברבוע הדיבור וכו'. וע"כ מאחר שלא זכה הנפטר למנות אפוטרופוס בעצמו ולא האיר בעצמו בחי' האמת שזכה לברר כפי חלקו, בתודה הלכה בבחי' תומכי אורייתא כנ"ל, עד שהוצרכו הב"ד להכניס עצמן למנו אפוטרופוס. ע"כ

הוא צריך שבועה. כי כשאין האמת מבורר בשלימות והב"ד צריכים לבררו אין יכולים לבררו כ"א ע"י השבועה וכו' וכנ"ל:

אות לב

וזה בחי' כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשו"ת צדקה ומשפט. כי עיקר הצוואה שצריך האדם לצוות את בניו ואת ביתו אחריו הוא שישמרו דרך ה' לעשו"ת צדקה ומשפט, צדקה ומשפט דייקא דהיינו שיתנו צדקה לת"ח אמתיים שמולידים הלכות שהם משפטי התורה. וזה בחי' צדקה ומשפט היינו צדקה לת,ח אמתיים שעל ידם נולדים ונתגלים משפטי הלכות התורה שזה עיקר תיקון הממון של זה הנפטר שהתייגע בו בימי חייו, שכל תיקונו כשיבוא הממון לת"ח אמתיים שיהיו נולדים מהם הלכות שהם בחי' תודה הודאה שעשוע עוה"ב שלזה צריך לכנוס עתה שיהי' לו חלק בשעשוע עוה"ב וכנ"ל:

אות לג

וזה אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם וכו' (זכרי' ח'). כי הדיינים צריכים לשפוט אמת כדי לזכות עי"ז לשלום שיכוללו הכל בדיעה אחת שעי"ז מתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות וכו' כנ"ל. וע"כ ארז"ל כל הדן דין אמת לאמתו נעשה שותף להקב"ה במ"ב כ"ש ויהי ערב ויהי בקר יום אחד וכו'. כי כתיב יום אחד ולא יום ראשון להורות שהקב"ה יחיד בעולמו היינו להורות שכל השינויים שבבריאה שהם בחי' ויהי ערב ויהי בקר שכולל כל השינויים שבעולם, כי השינוי שבין יום ללילה בין האור לחושך הוא השינוי הגדול שבכל השינויים וכמו שאומרים בברכת ק"ש ובתבונה משנה עתים ובזה כלול כל השינויים הרבים שבכל יום ויום עד אי וחקר והכל נברא ומתקיים בשביל שיתגלה אחדות הפשוט מתוך ריבוי פעולות משתנות דייקא כנ"ל. וזהו ויהי ערב ויהי בקרשהם כלל כל השינויים, יום אחד בחי' שהי' יחיד בעולמו היינו לגלות אחדותו ית' שהיחיד קדמון ברא הכל וכל הפעולות משתנות נמשכין מיחודו ית'. וע"כ הדיין הדן דין אמת לאמתו זוכה לזה שנעשה שותף להקב"ה במ"ב כ"ש ויהי ערב וכו' יום אחד כי ע"יהאמת מתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות שזהו בחי' ויהי ערב ויהי בקר יום אחד וכנ"ל:

אות לד

כלל הדברים שהאדם צריך להרגיל א"ע להודות ולהלל להש"י תמיד בכל מה שעובר עליו כ"ש בה' אהלל דבר באלקים אהלל דבר בין בטובו בין בעקו ח"ו כשרז"ל. וזהו עצה טובה ונפלאה שאפי' כשהאדם נתרחק מהש"י כמ ושנתרחק וגם בעסקי עוה"ז צר לו מאד בפרנסה ובנים וכו' כאשר מצוי ברוב העולם (כמבואר במ"א). צריך אז דייקא

לבקש ולמצוא הרחבה בתוך מצוקות הצרה וגם לזכור א"ע את כל הטובות ונפלאות שכבר עשה הש"י עמו, והעיקר מהשלא עשני גוי והבדילנו מן התועים וכו'. ולזכור א"ע שלא ישאר ממנו ומשום אדם כלום רק מה שחטף בזה העולם איזה טוב מקדושת ישראל ורק זה חלקו מכל עמלו. וע"כ צריך כ"א אפי' הגרוע שבגרועים לשמוח בזה מאד וימלא פיו תהלתו וכו' כל היום להודות ולהלל ולשבח וכו' את יוצר בראשית שלא עשנו וכו' שלא שם חלקינו בהם וכו'. ומאחר שיהי' רגיל בזה בודאי יחטוף בכל יום ללמוד איזה הלכות התורה שהם דעתו ית' שעי"ז יודעין אותו ית' ונכללין בו ית' ועי"ז בעצמו יצא מכל הצרות וכנ"ל עי"ז יתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות וכו' ועי"ז עיקר ביטול הצרה וכו'וכן חוזר חלילה לטובה. עד שסוף כל סוף בודאי יזכה לתכליתו הטוב שהוא שעשוע עוה"ב שהוא להודות ולהלל אותו ית' לעולמי עד ולנצח נצחים. והעיקר לזה הוא אהבת חבירים ושלום שיהי' לו אהבה ושלום גדול עם כל ישראל וברפט עם ההולכים בדרך זה ויהי' בכלל תומכי אורייתא בין בממונו בין בגווופו שיחזיק בכל כחו את הת"ח העוסקים בדרך זה שהם מולידים הלכות. ועי"ז יזכה להוליד בנים הגונים עוסקים בתורה וכו' וכו' כמבואר לעיל שתודה הלכה ותומכי אורייתא והולדות הבנים הכל בחי אחת ותלויים זה בזה וצריך להתחיל מכל הנקודה ונקודה טובה שבהם עד שיזכה למה שיזכה אשרי לו:

אות לה

וזה בחי' משרז"ל מ"ד מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אליו ויגידה על מה אבדה הארץ נצתה כמדבר מבלי עובר, ויאמר ה' על עזבם את תורתי ולא שמעו בקולי ולא הלכו בה ופירשו שם שלא ברכו בתורה תחילה. והדברים תמוהים כאש התפלאו על זה כל המפרשים ובפרט מה שאמרו שם דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו עד שפירשו הקב"ה בעצמו והוא פלאי מה קול הרעש הזה מי לא ידע כל זה שחורבן ביהמ"ק הי' על שעברו על התורה והלא כל התורה מליאה מזה. כי כבר התרה אותם משה רבינו ע"ה בעצמו אם בחוקותי תלכו וכו' ואם לא תשמעו וכו' וכן במקומות הרבה אין מספר אמר להם שאם יעברו על התורה יאבדו מעל הארץ וכו'. וכן כל הנביאים התרו בהם על זהומה זה שעתה נשאל לכולם על מה אבדה הארץ ולא יכלו לפרשו עד שהש"י בעצמו פירשו על עזבם את תורתי וכו' והעיקר שלא הלכו בה שלא בירכו בתורה תחילה שנראה שזה העון שלא ברכו בתורה תחחלה גדול מהכל והוא פלא. אך עירק הדבר שהש"י שאל לחכמים ולנביאים שיבינו היטב זאת ויגידו על מה אבדה הארץ באופן שיגיע לנו טובה מזה שנבין עי"ז עצות טובות איך לזכות להתחיל

לתקן הקלקול שגרמו לנו חורבן ביהמ"ק. וזה עיקר חומרות ועמקות השאלה ששאל הש"י לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו כי מה דהוה הוה ומאי נ"מ אם נחרב ע"י מה שנחרב הלא כבר נחרב. אך עיקר מה שחתר הש"י לשאול לחכמים ולנביאים שיבינו את זאת ויגידו על מה אבדה הארץ הוא שיפרשו הדבר היטב באופן שנבין מזה עצות איך לצאת מהקלקולים שגרמו חורבן ביהמ"ק וע"כ לא יכלו לפרשו כי זה עמוק מאד מאד עמוק עמוק מי ימצאנו. עד שפירשו הקב"ה בעצמו על עזבם את תורתי ולא שמעו בקולי ולא הלכו בה היינו שאע"פ שכבר עברו על עבירות חמורות מאד ע"ז וכו' אעפ"כ בפנימיות לבם הי' לבם עדיין בוער להש"י כי מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה שבין ישראל לאביהם שבשמים ונהרות לא ישטפוה. וע"כ היו צריכים להתגבר עכ"פ לחטוף איזה הלכות ללמוד עכ"פ מעט בכל יום. והם עזבו את תורת ילגמרי ולא עוד אלא ולא שמעו בקולי, שמיעה בלבא תליא היינו שעכ"פ הי' מחויבים לשמוע ולדבק עצמם בקול ה' הקורא בקול גדול בלב האדם בכל יום ויום ובכל עת שישוב האדם אליו. וצריך כל אדם להטות לבו לשמוע בקול ה' שעכ"פ יהי' לו רצונות חזקים וכיסופים גדולים להש"י שזה יקר מ אד כ"ש במ"א. והעיקר ולא הלכו בה שלא ברכו בתורה תחחילה כי בודאי לא נפלו בפעם אחד לנפילות כאלה לעבור על דת לגמרי ולפרוק עול כמו שהי' אז בעת החורבן, ובודאי בתחילה עסקו בתורה קצת רק שלא ברכו בתורה תחילה דהיינו שלא נתנו לבם לשמוח בהתורה, ולברך ולהודות ולהלל להש"י בכל עת על החסד הנפלא והנורא הזה שעשה עמנו אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו חמדה גנוזה אשר היא חיינו וכו' וזה כל תקותינו לנצח. וכ"ש במפרשים שזה עיקר ברכת התורה לשמוח בכל עוז בנעימת חלקינו וגורלינו וע"כ ארז"ל שברכת התורה צריכין ליזהר בה מאד היינו כל ענין הנ"ל שבארנו למעלה שצריך כ"א פאי' אם נפל ונתרחק כמו שהוא, אעפ"כ הוא דייקא צריך להיות רגיל בתודה והודאה להודות על מעט דמעט הנקודות טובות שיש בו עדיין וכו'. ועי"ז יזכה לצאת מכל הצרות ולהתקרב להש"י וכו' כנ"ל. וזהו ולרא הלכו בה כי זהו הילוך ודרך נפלא מאד להתקרב ולהרים עצמו להש,י מכל מיני נפילות וירידות שבעולם עד אין קץ ותכלית. ואם היו הולכים בדרך זה בודאי לא היו נופלים כ"כ ולא הי' להם צרות כאלה. ועתה כל תקוותינו לשוב לארצינו ולבית מקדשינו הוא עי"ז כי לית מילתא דא תליא אלא בתיובתא. אבל קשה מאד לשוב כי הבע"ד אורב מאדמאד ומתפשט לאורך ולרוחב והכל חפצים ליראה את שמך ואעפ"כ רובם רחוקים מאד מדרכי התשובה. והעיקר מחמת שאינם משימים אל לב לשמוח במעט הטוב שבהם כי העצבות ומרה שחורה מזקת ביותר מהכל וכ"ש

תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב שעיקר החורבן וכל הצרות ר"ל כולם מחמת שלא עבדוהו ית' בשמחה, וכמובא בכתבי האריז"ל היינו כנ"ל והבן מאד. וע"כ הוכרח הש,י לפרשו כדי לרמז לנו עתה בכל דור ודור רמזי עצות איך להתקרב עתה להש,י מכל מקום שהואלתקן הקלקולים שעל ידם הי' החורבן עד שנזכה לגאולה שלימה בקרוב. וע,כ נקרא הליכה כל הנ"ל כי הוא תיקון הרגלין כנ"ל בחי' הליכות עולם שעי"ז התקרבות הגאולה בחי' ועמדו רגליו וכו' וכנ"ל כי הוא הילוך ודרך נפלא לכל אדם שבעולם וכו' כנ"ל:

אות לו

וזה בחי' מלאכת המשכן שנצטוו אחר חטא העגל שהי' ע"י ריבוי הזהב שעי"ז הסיתו והדיחו אותם הער"ר להפריד הפעולות משתנות ח"ו מאחד הפשוט שזה עיקר חטא ע"ז. והתיקון הי' ע"י המשכן שהוא בחי' הביהמ"ק בחי' כסא כבוד מרום מראשון בחי' מכון לשבתך וכו' המובא לעיל. וזה בחי' שקלים כי תשא את ראש בני ישראל וכו' שיוכללו כולם יחד ע"י המנין ולא יגרום המנין בחי' פירוד ח"ו שהוא סטרא דמותא בחי' ולא יהי' בהם נגף וזה ע"י שיתנו כופר נפשם בחי' תומכי אורייתא וכו'. כי הערב רב פגמו בהממון שע"י ריבוי הממון חלקו על משה ולא די שלא רצו להיות בכלל תומכי אורייתא אף גם הפכו מהיפך אל היפך שנקהלו על אהרן לעשו"ת להם ע"ז מהממון. כי כמו כשזוכין שיהי' הממון בקדושה שעיקרו ע"י שנותן ממונו להת"ח, להיות בכלל תומכי אורייתא שעי"ז נולדין הלכות וכו' עי"ז נמשך התגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות כנ"ל כמ וכן להיפך כשפוגמין בהממון ורצים אחר הממון רק בשביל תאות עצמן, אף גם חולקים על הת"ח אמתיים העוסקים להוליד הלכות, אז מפרידין הפעולות משתנות וגורמין כפירות בעולם שזה בחי' פגם הער"ר שהי' ע"י ריבוי הממון כ"ש ודי זהב שעי"ז עשו ע"ז וכפרו בה' והפרידו בדעתם הפעולות משתנות מאחדות הפשוט, שזה היו כל עיני הע"ז שבדורות הקודמים. מחמת שא"א להבין בדעת איך כל הפעולות משתנות נמשכין מאדח הפשוט, על ידי זה באו לכפירות עד שעשו ע"ז והי' להם הרבה חכמות של שקר בזה כשרז"ל. וכן הכפירות המצויים עתה בעו"ה ע"י המחקרים והחולקים על צדיקי אמת העוסקים בחכמות חיצוניות הכל נמשך מזה מבחי' חטא העגל שעדיין לא הטהרנו ממנו וכל הפקידות באים עי"ז כ"ש וביום פקדי וכו' הש"י ישמור ויציל מעתה. וע"כ התיקון לזה שקלים שנותנין לנדבת המשכן שנעשו מהם האדנים שכל המשכן הוקם עליהם ששם במשכן נולדו ונתגלו כל הלכות התורה כשפרש"י שמיום שהוקם המשקן לא נדבר עם משה כל ההלכות של התורה כ"א באהל מועד. ועל כן השקלים

שמהם נעשים האדנים שעליהם עמד המשכן הם בבחי' תומכי אורייתא שע"י ההלכות שנולדין משם וכן הברכות וההודאות שהיו במשכן, ע"י כל זה נעשו כל התיקונים הנ"ל עד שנתגלה משם אחדות הפשוט כ"ש ונועדתי לך שם וכו' בחי' והי' המשכן אחד וע"כ נצטוו למנותן ע"י השקלים. כי משה נתקשה על זה מאד כשרז"ל וכמובא בפיוט של פ' שקלים כי איך ימנה את ישראל שמה למעלה מהמנין, כי כל קשו"ת ישראל להכלל בתכלית האחדות הפשוט כי כולם כאיש אחד וכנ"ל וכ"ש אשר לא יספר וזכו'. אך הש" יצוה למנותם דייקא ע"י השקלים כי ע"י השקלים שהם בחינת תומכי אורייתא שעי"ז נתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות שזה יקר מאד אצל הש"י, כשנתגלה אחדות הפשוט למטה בזה העולם מתוך הפעולות משתנות דייקא, וכל מה שמתרבין הפעולות משתנות שהם ריבוי השינוי דעות, כשדנכללין יחד בדעה אחת להאמין באחד הפשוט הוא יקר ביותר ויותר אצלו ית' וכנ"ל. ע"כ ע"י נתינת השקלים צריכין למנותם דייקא כי המנין בחי' ריבוי ושינוי. גם צריכין למנות במספר שמות להזכיר את כ"א בשמו שהוא כפי שינוי שכלו ודעתו. וע"י ריבוי השינויים יכול לשלוט הנגפף ח"ו שהוא סטרא דמותא שאחיזתה מעלמא דפרודא מריבוי השינוים, אבל ע"י השקלים וכו' שעי"ז נתגלה אחדות הפשוט מתוך ריבוי פעולות משתנות דייקא וכו'. עי"ז נעשה דייקא תיקון גדול ע"י המנין שהוא בחי' התגלות ריבוי השינויים כי דייקא עי"ז נתגדל ונתעלה כבודו ית' ע"י שנתגלה אחדות הפשוט ית' ע"י ריבוי השינויים דייקא וכנ"ל ע"י שכולם מודים לדיעה אחת ונותנים שקלים לנדבת המשכן ששם התגלות אלקותו וכו' כנ"ל:

אות לז

וע"כ נצטוו לתת מחיצת השקל דייקא להורות שכל אחד מישראל אין לו שלימות כ"א ע"י חבירו כי עיקר התיקון שיוכללו כולם זה בזה באהבה ואחדות וכ"א הוא בחי' מחצית עד שנכלל בחבירו וחבירו בחבירו עד שנכללין כולם בריבוי שינוי דעתם באחדות הפשוט שזה יקר מאד אצל הש"י כנ"ל. וזהו העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט שזה בחי' מ"ש כופר נפש איש עשרו ורש לא שמע געה, בחי' ולא נכר שוע לפני דל כמו שפרש"י שם שזה נאמר לענין השקלים שנתנו כ,א בשוה מחצית השקל העשרי והדל וכו'. היינו כנ"ל כי עיקר השקלים הוא לזכות לכלליות ואחדות ע"כ צריכין ליתן כולם בשוה שלא יהי' חילוק ופירוד בין העשיר והדל ולא יתגאה ולא יגעור העשיר בהדל, להורות שזה עיקר התקון של הצדקה שעיקרה להיות מתומכי אוריי' שהעיקר לזכו תלאהבה ואחדות ולא יתגאה העשיר על העני. כי העיקר להכלל באחדות הפשוט שא"א להכלל שם כ"א ע"י ענוה וביטול בחי' אהבה ואחדות שכ"א יבטל עצמו לגבי חבירו וזה

רמז להם בהשקלים שצוה שיתנו כולם בשוה העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט בחי' ולא נכר שוע לפני דל הנ"ל בחי' ורש לא שמע געָרה. להורות שכולם שוים אצלו ית' וכולם ישל הם חלק בהקמת המשכן שעי"ז נתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות שנכללין יחד כנ"ל: וע"כ באמת בשאר נדבות המשכן נתנתו כ"א כפי ברכת ה' וכפי נדבת לבו כשרפ"ש שם שלש תרומות נאמרו כאן. אך בהשקלים הזהירם שיתנו כולם בשוה כדי שמזה ילמגו ויבינו העשירים רמזים לעצמם שלא יתגאו לעולם במתנת ידם אפילו כשנותנים הרבה כי ראוי להם להבין שהש"י יכול להקים המשכן ע"י העניים כמו על ידי העשירים כי העושר והכבוד מלפניו ויכול להוריש לזה ולהעשיר לזה. ובוודאי מי שי לו מעט דעת אמתי ראוי לו להבין שלא יתגאה אפילו העושר הנותן צדקה הרבה לת"ח אמתיים, אדרבא ראוי לו להתבייש ולהתבטל מאד מי הוא כי כה לזה שנתן לו הש"י עשירות כזה שזוכה להחזיק הת"ח, וגם עדיין נשאר לו הרבה הון ועושר בביתו כי בודאי אינו נותן אפילו המחצה מעשרו, והעני והדל שהוא אישר כשר כמותו וע"פ הרוב יותר ממנו אין בביתו לחם ושמלה וגם אינו זוכה להחזיק הת"ח בממונו. ואיך יתגאה בהעושר שנתן לו הש"י שנשאר אצלו הרבה וגם מחזיק הת"ח שזוכה שהי' לו קרן קיימת לעד. וכן זה רמז להם הש"י בהשקלים שצוה שיתנו כולם בשוה להורות כמו שהאדנים שמקימים המשכן נעשו עש"י נדבת השקלים שנתנו כולם בשוה כמ וכן היה יכול הש, ילעשו"ת כל המשכן ע"י כולם בשוה אך הוא חפץ לזכות את כ"א כפי ערכו כפי אשר לו נתכנו עלילות. אבל אתם העשירים אל תתגאו כי ממנו הכל כ"ש דוד כי ממך הכל ומידך נתנו לך. כי עיקר הצדקה להחזיק הת"ח המולידים הלכות שזה בחי' הקמת המשכן שעוסקים הצדיקים בחי' משה בכל דור ודור שהעיקר הוא אהבה וכלליות שעי"ז מתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות וכו' וכנ"ל:

לח וזה בחי' פורים שהוא מחיית המן עמלק כי עמלק פוגם בכל הנ"ל וכמבואר לעיל מזה (באות כ"ז). כי ראשי תגוים עמלק שהוא בחי' כופר ורוצה לבלבל ולהטיל פגם בהראשית והתחלה כאלו עדיין לא התחיל הש"י להושיע כלל. כי הוא הראשון שבא להלחם בישראל כשיצאו ממצרים והתגבר ברשעו לעמוד נגד ישראל שעשה להם הש"י נסים כאלה ביציאת מצרים עד שהוכרח פרעה להודות כי ה' הצדיק וגירשם ממצרים, ועמלק הואעז פני סכזה ויצא כנגדם וכשפרש"י שם על פסוק כתוב זאת זכרון בספר וכו' משל לאמבטי רותחת וכו'. כי הוא כופר מתחילה ועד סוף שכופר בהנסים והנפלאות שהש"י עושה עמנו בכל עת ופוגם בכל התיקונים המבוארים לעיל והעיקר שמתגרה ומתגבר שלא יתגלה ח"ו אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות וכנ"ל. והוא אורב על

כל ישראל תמיד והעיקר מתגבר ח"ו בעת הגלות והצרה שאז רוצה להטיל כפירות בלב כאלו עדיין לא התחיל הש"י להושיע את ישראל כלל. וזה בחיד' התגברות המן עמלק בסוף הגלות של בבל שאמר מאחר שכבר התגבר נבוכדנצר והחריב את הביהמ"ק שעמד כמה מאות שנים והגלה את ישראל מארצם וכו' שוב אין להם תקוה לשוב ח"ו. וע"כ התגברהוא וזרעו הטמא לבטל בנין ביהמ"ק כי אמר שאפס תקוה לישראל ח"ו וז"ש ישנו עם אחד ודרז"ל אלהיהם ישן הוא דהיינו שלא יושיע עוד ח"ו לישראל כאלו הוא ישן. וזהו מפוזר ומפורד בין העמים ודתיהם שונות מל עם שאמר שהם מפוזרים ומפורדים בין העמים בחי' ריבוי שינוי דיעות ומחלוקת בחי' פיזור ופירוד בין העמים שנפלו לדיעות הע' עמים שכל זה היפך כלליות הפעולות משתנות באחד הפשוט וכנ"ל. וזהו ודתיהם שונות וכו' שאמר שדת ישראל בבי' התגברות השינויים והפיזור והפירוד ח"ו כי כפר בדת ישראל הקדוש שלכ דת תורתינו הק' הוא שע"י דת תורתינו הק' נכללין באחד הפשוט ע"י כל מצוה ומצוה וע"י כל אות ודברו של התורה הק' כי אורייתא ישראל וקוב"ה כולא חד. והן רצה להפוך הקערה ח"ו ואמר שהכל בהיפך וע"כ רצה להתגבר על ישראל להשמיד להרוג ולאבד וכו' כי הוא בחי' התגברות הדמים בשעת הצרה כי הוא מזרע עשו אדמוני ע"ש תגבורת הדמים הרעים שמשם סטרא דמותא שנמשך מחטא עץ הדעת טו"ר כשרז"ל המן מן התורה מנין שנאמר המן העץ וכו' שאז נגזר מיתה וע"כ רצה לכלות את ישראל ח"ו. וכן הוא בכל דור ובכל אדם כ"ש מלחמה לה' בעמלק מדר דר שמתגבר על כל אדם בכל עת בכל מיני תחבולות להפיל וח"ו כי הוא המסית הוא המסטין וכו' כי בתחילה מסית האדם למה שמסיתו ואח"כ מקטרג עליו עד שבא עליו איזה צרה ויסורים ח"ו. והוא בעצמו שמחליש ומבלבל לב האדם שלא יצעק ויתחנן להש,י כי מכניס בלבו כאלו אפס תקוה ח"ו ורוצה להשכיח מדעתו כל הטוובות והחסדים והנסים והנפלאות שעשה הש"י עם אבותינו ועם כ"א וא' בפרטיות. והתיקון לכל זה הוא בחי' מרדכי שהוא בחי' הצדיק האמת בחי' מר דרור מרי דכיא שהוא בשמים ראש של שמן המשחה שבו נמשח כל המשכן וכליו ואהרן הכהן ובניו שכל עבודתם במשכן ובבימה"ק הכל הי' לכלול כל הפעולות משתנות באחד הפשוט וכנ"ל כי שם עיקר התגלות אלהות כ"ש ונועדתי שמה לבני ישראל וכו' וכנ"ל. ועיקר קדושת המשכן וכליו נמשך משמן המשחה שהוא ריח טוב דקדושה הנמשך מקדושה גבוה מאד מאד שיש לו כח לקדש את כל המשכן וכליו וכו' להעלותם ולהכניסם מחול לקודש שעיקר הקדושה הוא שנכללין באחדות הפשוט ששם כל שורש של כל הקדושות. נמצא ששמן המשחה שעשה משה הי' לו כח נפלא כזה להעלות כל המשכן וכליו שנעשה

מזהב וכסף ונחשבת ותכלת וארגמן וכו' וכו' שהי' בו ריבוי שינויים וגוונין הרבהשיש בכסף וזהב וכו' שהם כלל כל חמדת העולם בפרט חמדת הממון שהוא בחי' התגברות הדמים וכו' הנ"ל. והמשכן שנעשה מכל זה הי' תיקון על כל זה כנ"ל, וכל קדושתו נמשך ע"י שמן המשחה שבו נתקדשו המשכן וכליו והעלה הכל, כל הגונין והשינויים הרבים שיהיו נכללין באחד הפשוט ששם כל הקדושות, שעי"ז הי' כח במשכן לכפר על בני ישראל לטהרם מכל הטומאות שכולם הם בחי' כפירות הנמשכין מבחיט' פירוד הנ"ל שמפרידין ח"ו הפעולות משתנות וכו' כנ"ל. כי עיקר התיקון ע"י בחי' ריח טוב שהוא חיות הנשמה שהוא בחי' שמן המשחה שנעשה בתיקונים נשגבים כאלה שיש לו כח להמשיך ריח טוב לכל הרחוקים מהקדושה שא"א להחיותם כ"א בבחי' ריח טוב בבחי' ריח טוב בבחי' הנאמר על נפשו"ת ישראל המוטלים בגלות תאותיהן ומדותיהן ח"ו, סמכוני באשישו"ת רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני כשפרש"י שם שהם מניי ריחות. כי בעו"ה בעוצם חלישותינו עתה בתוקף מרירות הגלות כבר נחלש כחינו כ"כ עד שאין אנו מרגישין נועם מתיקון צוף דבש אמרי נועם של הצדיקי אמת המחיין אותנו באמרות טהורות כאלה בבחי' כל אוכל תתעב נפשם וכו' ואין חיותינו אלא מה שאנו מריחין מרחוק מעט הריח הטוב הקדוש והנורא של חידושי תורתם הקדושה וזה בחי' הריח של שמן המשחה שבו נתקדש הכל ונכנס מחוץ לפנים שמשם קדושת מרדכי כנ"ל שהוא מכניע קליפת המן המלך שרוצה להטיל פגם בראשית הישועה כאלו לא התחיל הש,י עדיין להושיע כלל. ומרדכי יודע כל זה ומכניס בחכמתו האמונה הקדושה בישראל ומאיר בלב האדם ומזכירו בכל עת כל הטובות והנסים והנפלאות שכבר עשה הש"י עמנו בכלליות ובפרטיות וכו' וכ"ש ברכי נפשי את ה' ואל תשכחי כל גמוליו וכו' ועי"ז יש כח לצעוק ולהתחנן לפני הש"י שיושיענו גם עתה וכנ"ל שעי"ז הי' תוקף הנס של פוריםשנכנע ונפל המן עמלק וברחמיו ית' הפיר את עצתו וקלקל את מחשבתו ונתהפך הכל לטובה מהיפך אל היפך כ"ש ונהפך הוא אשר ישלטו היהודים וכו'. וקבעו ימי הפורים האלה שמחה ומשתה ויום טוב לדורות להודיע שגם בעבדותינו לא עזבנו אלהינו שזהו תיוקף הנס והישוע הנפלאה של פורים שגדול מכל המועדים כמ ושאמרו רבותינו ז"ל כי עיקר הנס הוא מה שראינו שגם בעבדותינו בתוקף הגלות, הש"י משגיח כ"כ בהשגחה נפלאה וסבב סיבות לטובה מתחילה ועד סוף שדייקא ע"י המן תהרג ושתי המרשעת ואח"כ עי"ז בעצמו יהי' תוקף הנס שתלו את המן ע"י אסתר בהשגחוות נפלאות כאלה כמבואר במגילה הק'. וצריך לשום לב לזה היטב להבין מזה שכמו כן גם עתה עדיין לא עזב חסדו מאתנו וצריכין להתגבר בשמחה תמיד להמשיך קדושת

שמחת פורים להאמין כי הש"י עמנו גם עתה בתוקף הגלות הזה וליתן תודה והודאה בכל יום על העבר ולבקש להבא וכו' כנ"ל:

אות לט

וזה בייי דברי שלום ואמת זה בחי' שלשה קוי האמת המאירין בהדיבור שעי"ז נתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות שזהו בחי' שלום כנ"ל: וזהו דורש טוב לעמו בחי' הלכות שהי' דורש טוב לישראל ומברר כל הלכות התורה כשרז,ל שהי' פותח בדברים ודורשן. ודובר שלום לכל זרעו בחי' שלום הנ"ל שהוא בחי' התגלות אחדות הפשוט וכו' שזהו עיקר גמר התקיון כנ"ל. וזהו לכל זרעו דייקא כי העיקר שיהי' נמשך שלום בחי' התגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות לכל זרע ישראל הנולדים בכל דור ודור בבחי' זרע יעבדנו יסופר לה' לדור. כי עיקר מלחמת עמלק הוא בכל דור מחדש מחמת שבכל דור ודור נמשכין הנשמות בחידושים נפלאים מחדש כי עאין שני בני אדם שבכל הדורות שוין וכמבואר לעיל מזה (באות כ"ג). ומחמת ריבוי השינויים והשכליות המתחדשים בכל דור רוצה להתגבר עמלק להפריד במחשבה ח"ו הפעולות משתנות מאחדות הפשוט וכנ"ל וע"כ מלחמה לה' בעמלק מדר דר. וזה בחי' כל החכמות של הבל המתעוררים מחדש בכל דור הן חכמות החיצוניות שהם חכמת הפלוסופיא המתגברין ביותר בכל דור והן שאר חכמתות של העולם של שטות והבל שנדמה לכ"א כאלו עתה העולם נתחכם יותר כאלו בדורות הקדומים לא הי' להם שכל כלללהתאוות לכלים ותכשיטין אלו וכו' כאשר מצוי דברי שטות כאלה בין בני הנעורים. והכל נמשך מבחי' הנ"ל מחמת שבאמת בשורש קדושת הנשמות נמשכים בכל דור ודור בבחי' התחדשו"ת לטובה כי עיקר כבודו ית' הואדייקא שבריבוי השינוי דיעות העצומים יהיו נכללין בעאחדותו הפשוט כנ"ל. ואת זה לעומת זה עשה אלהים ע"כ רוצה בחי'זוהמת עמלק להפוך הכל כאלו היום הם חכמים להרע יותר. אבל הש"י לוחם עמו בכל דור כנ"ל ע"י צדיקיו האמתיים ומגלה הלכות וחידושי תורה נפלאים כאלה בכל דור ודור עד שעי"ז מתגלה בכל דור ודור יותר התגלות אחדות הפשוט מתוךם ריבוי ושינוי דיעות הרבה שהם בחי' פעולות משתנות וכנ"ל שזהו בחי' דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו דייקא בי' ועד דור ודור אמונתו בחי' דורלדור ישבח מעשיך וכו' וכנ"ל. והבן היטב לקשר הכל מרישא לסיפא ותבין עצות והתחזקות להתקרב תמיד להש"י ולהודות לשמו ית' תמיד שזה עיקר התכלית בחי' שעשוע עוה"ב וכנ"ל:

אות מ

וזה בחי' פסח וגודל המצוה של סיפרו יציאת מצרים וכמבואר לעיל (באות

אות טז

שעתה שכבר זכינו לצאת ממצרים וכו' ת"ל יש לנו התחלה טובה וכו' כנ"ל וע"כ צריכן להרבות לספר ביציאת מצרים וכו'. וזה עבדים היינו לפרעה במצרים כי עיקר הגאולה היתה ע"י שבת ע"י שהש"י ברחמיו המשיך עליהם בעצמו בחי' קדושת שבת על ששת ימי החול שעי"ז נתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות שכל הפעולות משתנות כולם נמשכין מאחד הפשוט בעצמו ית' שזה נתגלה אז מאד מאד ע"י כל האותות והמופתים הגדולים והנוראים והעצומים מאד אשר עשה משה לעיני כל ישראל שהפך ממים לדם ומדם למים ושלח צפרדעים וכשרצה סילק אותם בתפילתו. וכן בכל המכות שלקה את פרעה וכו' והראה שכל הטבע וכל הנהגת הפעולות המשונות שבכל העולם הכל ביד האחד הפשוט והם בידו כחומר ביד היוצר ומגלה סודו אל עבדיו הצדיקים שיוכלו לשלוט בעולם להנהיג הכל כרצונם. וכל זה נמשך אז ע"י הש"י בעצמו בבחי' אתערותא דלעילא כמובא כי עדיין לא היו ראויים לגאולה עדיין לא המשיכו התיקונים הנ"ל הנמשכים ע"י תודה הודאה והלכות וכו' כי היתה הגאולה הראשונה ועדיין לא קיבלו את התורה שש מכל ההלכות וכמבואר לעיל מזה. אך הש"י חמל עליהם ע"י זכות אבות וע"י מעט הטוב שמצא בהם עד שבנפלאותיו הנוראות הכריח את משהלילך לגאלם והמשיך עליהם בעצמו בחי' קדושת שבת לימי החול עד שנתגלה אחדות הפשוט מתוך הפעולות משתנות ע"י כל האותות והמופתים וכו' כנ"ל. וזה בחינת שבת הגדול קודם פסח כי עיקר הנסים של פסח היו ע"י קדושת שבת וכנ"ל וע"כ נקרא שבת הגדול כי זה עיקר גדולתו ית' כשנתגלה אחדותו ית' מתוך פעולות משתנות כנ"ל שזה נעשה ע"י שבת וכנ"ל. וזה שמתחילין עבדים היינו וכו' כי קודם הגאולה בעת הגלות דהיינו קודם שזכו להמשיך קדושת שבת לימי החול אז היינו עבדים מחמת ששלטו בי ימי החול שהם בחי' עבד כ,ש שם בהתו' הנ"ל. ויוציאנו ה' אלהינו משם וכו'. היינ ושהש"י בעצמו הוציאנו משם ביד חזקה ובזרוע נטוי' אע"פ שלא היינו כדאי כי עדיין לא המשכנו בעצמינו כל התקונים הנ"ל אעפ"כ חמל עלינו הש"י והוציאנו בעצמו בכח רחמיו הנפלאים וכנ"ל. וזהו ואלו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים היינו כי עיקר יציא תמצרים הי' לגלות אלהותו ית' מדור לדור לעולם כ"ש והודעתם לבניך ולבני בניך בחי' ועד דור ודור אמונתו,שזה זוכין ע"י תודה הלכה שמשם כל ההולדות הקדושו"ת של זרע ישראל עם קדוש. אבל אז עדיין לאהיו ראויים לזה רק הש"י בעצמו המשיך ברחמיו כל התיקונים הנ"ל עד שגאלם בעצמו. אבל אלו לא הוציא הקב"ה וכו' הרי אנו ובנינו וכ' משובעבדים היינו וכו' כי עתה

שכבר זכינו ליציאת מצרים ויש לנו התחלה טובה כנ"ל עי"ז אנו זוכים בכל פעם לבחי' תודה הלכה כנ"ל. שעי"ז נמשך תולדות הבנים בקדושת ישראל שאנו יכולים ללמדם ולהודיע להם מדור לדור מאב לבן את מעשה ה' כי נורא הוא בחי' דור לדור ישבח מעשיך וכו' עד שכלם ילכו בדרך זה בדרך התורה הק' להודות ולהלל להש"י תמיד וכו' ולעסוק בהלכות וכו' עד שיגלו בכל דור ודור התגלות אחדות הפשוט מתוך הפעולות משתנות שזה נעשה מחדש בכל דור ודור וכנ"ל. שכל זה הוא בחי' קדושת שבת שהוא בחי' בן לבטל בחי' עבדות של ימיט החול. אבל אלו לא הוציא הקב"ה את אבותינו ממצרים ברחמיו בעצמו כנ"ל הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו וכו' כי לא היינו זוכים להולדת הבנים בקדושה בבחי' בן בחי' חירות רק כל הבנים ובני בנים היו בבחי' עבדות כנ"ל שמשם הי' כל הגלות של מצרים וכנ"ל. וזהו ואפי' כולנו חכמים כולנו נבונים כולנו זקנים כולנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביצ"מ.היינו שלכאורה קשה מדוע הזהיר כ"פ על סיפרו יצ"מ הלא עיקר תכלית יצי"מ הי' בשביל מ"ת כ"ש בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה שהוא מתן תורה. והי' ראוי לספר רק בהנס של מתן תורה ומדוע הזהיר ביותר על סיפור יצי"מ וגם מתן תורה בעצמו התחיל אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים וכו' וכן ברוב המצות. אבל ע"פ הנ"ל מבואר היטב כי עיקר תוקף הנס הוא ההתחלה שהוא יציאת מצרים שהיתה הגאולה הראשונה שהיתה קשה מאד חמת שהא בהא תליא וכו' כנ"ל. וזה ואפי' כולנו חכמיסך וכ' כולנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים דייקא ביותר אע"פ שעתה כבר אנו יודעים את התורה שזהעיקר התכלית שבשביל זה יצאנו ממצרים כנ"ל אעפ"כ מצוה עלינו לספר ביצי"מ שהוא ההתחלה שעי"ז זכינו לידע את התורה שזאת ההתחלה היתה קשה ביותר כנ"ל. ורציכים אנו עתה לספר בזה ביותדר כי גם עתה כל קיום התורה תלוי בזה כי כל מה שמודים ומשבחים אות וית' על גודל חסדו של ההתחלה שהוא בחי' יציאת מצרים שהי' קשה מאד, כל מה שמספרים ביותר ומודים ומשבחי סאותו ית' ביותר, כן נמשכין כל התיקוניסהנ"ל ביותר שעי"ז חוזר ונגדל ההודאה ביותר וכו' וכן חוזר חלילה לטובה כנ"ל, שעי"ז כל זה זוכין לשמחה שהוא העיקר להתחזק עצמומכל מקום שהוא לשמוח בישועת ה' וכו' שעי"ז הכל יכולים לכנוס לקיום התורה וכנ"ל. וע"כ אפי' כולנו חכמים ונבונים וזקנים ויודעים את התורה וכבר עבר עלינו מה שעבר וזכינו לישועת ה' ונפלאות עצומות מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים שאז ההתחלה כנ"ל שעי"ז זוכין להתחזק בשמחה גם עתה שעי"ז עיקר קיום התורה כנ"ל. וזהו וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח כי צריך כ"א וא' להרבות לספר ביצי"מ

בכלליות וברפטות כמה ניסים ונפלאות שעשה הש"י עמנו כדי שתתגדל ההודאה בכל פעם ביותר שעי"ז עיקר התיקון כנ"ל וזהו וכל המרבה לספר ביצי"מ הרי זה משובח ואיתא בכונות הרי זה משובח בחסדים היינו בחי' מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי ה' בחי' חסדי דוד הנאמנים שנמשך ע"י תודה הודאה כמ"ש שם:

אות מא

וזהו מעשה בר"א ור"י וכו' שהיו מספרי סביצי"מ כל אות והלילה עד שבאו תלמידיהם וא"ל רבותינו הגיע זמן ק"ש של שחרית, זמן ק"ש דיקא כי ע"י ריבוי הסיפור ביצי"מ נתגלה ביותר אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות כנ"ל שזהו בחי' קריאת שמע לגלות אחדות הפשוט בעולם בחי' ה' אלקינו ה' אחד, ה' אלקינו היינו אלקותו השוכן ומלובש בנו בכל הפעולות משתנות, ה' אחד הכל כלול ומיוחד באחדותו הפשוט ית' וכשרז,ל שצריך להאריך בד' דאחד כדי להמלכיו למעלה ולמטה ובד' רוחות שהם כלל הפעולות משתנו תשבכל הששה קצוות שכולם כלולים באחדותו ית' כי ה' אחד והכל נמשך ממנו ית' לבד. וכ"ז נתגלה ע"י ריבוי הסיפור ביצי"מ וע"כ סיבב הש"י שהצדיקים הללו סיפרו ביצי"מ וכו' עד שבאו תלמידיהם שקיבלו מהם ההלכות שהם ג"כ בחי' תודה כנ"ל ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע וכו' כי עי"ז מתגלה אחדות הפשוט שהוא בחי' ק"ש כנ"ל:

ולהמתיק יותר לבאר מאמר הנ"ל כל המרבה לספר ביצי"מ וכו' הוא, כי כל מיני עצות שהאירו לנו רז"ל שיכולין לחזק א"ע על ידם אורב תמיד הבע"ד לדחותו מהם ח"ו ע"כ צריכין עקשנות גדול מאד, וכן הוא בענין הנ"ל שצריכין להתחזק להודות תמיד להש"י על כל החסדים והנפלאות וכו' אף אם הוא כמ ושהוא כי אעפ"כ כבר גמל עלינו נפלאות עצומות. אך הבע"ד מתגבר בכל פעם להשכיח ולהסתיר ח"ו וכו'. ע"כ צריך האדם להתגבר להרבות לספר ביצי"מ וכו' בבחי' הנ"ל. וזהו כל המרבה, המרבה דייקא שצריך להרבות כ"כ עד שהוא ירבה הסיפור של יצי"מ על המונע עד שירבה עליו ויבטלו כעין שארז"ל לענין ביטול איסור מרבה עליו ומבטלו. וזהו וכל המרבה לספר בחסדי ' וכו' שהוא בחי' יצי"מ וכו' כנ"ל שמרבה הסיפור על המונע עד שמבטלו וכנ"ל הרי זה משובח וכנ"ל:

אות מב

וזה ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך אני ולא שרף אני ולא השליח אני ה' אני והוא ולא אחר. היינו שביציאת מצרים היה התגלות אחדות הפשוט מתוך פעולות משתנות כ"כ עד שגם למעלה נתגלה אחדותו הפשוט ית' כ"ש שם בתו' הנ"ל שכשנתגלה אחדות הפשוט למטה נתגלה אחדותו הפשוט גם למעלה בחי' אתה אחד ושמך אחד ומי כעמך

ישראל גוי אחד בארץ וכו'. וזה ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך אני ולא שרף וכו' כי נתבטלו כל ההסתרות וההעלמות. כי לפעמים הש" ימלביש הנהגתו ע"י המלאכים בבחי' הנה אנכי שולח מלאך לפניך שנא' אחר החטא שמשה לא חפץ בזה כי אז יכולים לטעות ח"ו כמ ושטעה אחר עי"ז וכמ ושהזהיר שם הכתוב בעצמו השמר מפניו אל תמר ודרז"ל אל תמיריני בו, שמשדם נמשך הטעות של כל העובדי עכו"ם וכן הטעותים של חכמי הטבע של עכשיו כי המלאך נקרא אלהים שהוא בגימ' הטבע. אבל אז ביציאת מרצים חמל עלינו הש"י וגילה אחדותו הפשוט למטה ולמעלה שאין שום הנהגה בעולם כ"א על ידו בעצמו בבחי' אני ולא מלאך אני ולא שרף וכו' אני ה' אני הוא וולא חאר כי כל הפעולות משונות שבעולם הכל ממנו ית' בעצמו וכנ"ל:

(שייך לעיל)

וע"כ אומרים ברכת כהנים אחר ברכת התורה כי ברכת התורה זה בחי' הודאה הנ"ל שאנו מברכיטם ומודים בכל יום תיכף בבוקר על נעימות חלקינו שזכינו לקבל את התורה ששה עיקר ההילוך להתקרב להש, ימכל מקום שהוא כ"ש לעיל (באות ה') שעי"ז נעשין כל התיקונים הנ"ל עד שזוכין שיוכללו כל הפעולות משתנות באחד הפשוט שזה בחי' שלום ואחדות בין כל ישראל שכל השינוי דיעות יוכללו יחד וכו' כנ"ל שזהזכה אהרן הכהן יותר ע"י שלא התקנא במשה אחי ואע"פ שהי' גדול ממנו ויצא לקראתו בשמחה כ"ש וראך ושמח בלבו. ואי"ז זכה לכהונה כשרז"ל בשכר וראץ וכו' זכה לחשן המשפט על לבו. ע"כ אומרים ברכת כהנים שהוא קדושת אהרן הכהן אחר ברכת התורה כי הם בבחי' אחתץ ותלויים זה בזה כנ"ל. וע"כ מסיימין ברכת כהנים בשלום כ"ש וישם לך שלום כי ע"י הודאה הנ"ל שהוא בחי' ברכת התורה זוכין לשלום ואחדות כנ"ל וכ"ז זכינו ע"י אהרן הכהן כנ"ל. וע"כ ארז"ל הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום היינו כנ"ל. וזהו אוהב את הבריות ומקרבן לתורה כי עיקר ההתקרבו תאת התורה הוא ע"י בחי' הנ"ל ע"י תודה הודאה שהוא ברכת התורה שעי"ז זוכין לשלום שהוא בחי' קדושת אהרן הכהן כנ"ל:

הפקר ונכסי הגר א

אות א

כל הקודם בנכסי הגר זכה עיין במאמר ויהי הם מריקים שקיהם (סי' יז) מ"ש שם ע"פ לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה, כי ע"י גרים נשלם פגמי המזבח שהוא בחי' אכילה בקדושה כי ע"י שמשליכין הע"ז שלהם וחוזרין לעבודת ישראל נשלם המזבח וזה בחי' לא ישכב עד יאכל טרף בחי' שלימות המזבח שהוא בחלקו של טורף שהוא

נעשה ע"י בחי' ודם חללים ישתה בחי' גרים כמו שת"א ונכסי עממיא יירת וזה בחינת גרים כיכ להקודם בנכסי הגר זכה כ"ז כתב רבינו נ"י שם ע"ש. ומחמת זה בעצמו כל הקודם בנכסי הגר זכה כי בחי' שלימות המזבח שהוא השלחן ע"י שנחזרין כל הע"ז לעבודת ישראל שהוא המזבח כנ"ל כי כל הע"ז תחובים בממון כ"ש רבינו נ"י במאמר צוית צדק (סי' כ"ג) וע"כ כל ע"ז של כל אומה חקוה על המטבע. נמצא שהממון של אומחות העולם הוא הוא הע"ז בעצמו והם מקבלים ויונקים מן המזבח דקדושה כנ"ל שהוא בחי' השולחן שדומה למזבח כ"ש שם הינו שיונקים משולחן דקדושה שהיא אכילת ופרנסת ישראל. והם יונקים משם ומקבלים פרנסה וממון ונעשה אצלם ע"ז ממש כי הממון דס"א הוא כל הע"ז כנ"ל. וע"כ עיקר מעלת הגרים הורא מה שחוזר הממון שלהם אל הקדושה שזה בחי' החזרת כל הע"ז אל המזבח והשולחן דקדושה כנ"ל וע"כ כל הקודם בנכסי הגר זכה כי ישראל זוכים בממונו כי זה בחי' החזרת הע"ז אל הקדושה, אל המזבח והשולחן דקדושהכי הממון שלהם הוא הע"ז וחוזר אל הקדושה לפרנסת ואכילת ישראל שישראל זוכין בנכסיו. וע"כ הפסוק מרמז הגרים רק על שם הנכסים שלו שיורשין ישראל כ"ש ודם חללים וכו' ונכסי עממיא יירת כ"ש רבינו נ"י כנ"ל כי זה זה שלימות המזבח בחי' יאכל טרף שזה נעשה ע"י שחוזר הממון שלהם לישראל כנ"ל. וזה בעצמו בחי' הטוב שכבוש ביניהם היינו הממון שמקבלין מישראל כי כל טובה גנוז בממון דקדושה דהיינו ממון של ישראל וכ"ש רבינו נ"י (סי' סט) שכל הנפשו"ת שרשם בעשירות ונפשו"ת ישראל הם כולו קודש כולו טוב וכמרומז בדברי רבינו נ"י כ"פ. וזה בחי' וכל טוב אדוניו בידו שקאי על העשירות שהוא בחי' כל טוב וע"כ ארז"ל שעל שקלים שהם מטבעו תשל ישראל הי' חקוק שם קודש כי שם הקדושה כנ"ל. וע"כ עיקר הגלות והתגברו תהאומות על ישראל הוא רק ליקח ממונם במסים ונתיתנות וזה עיקר בחי' הטוב שכבוש ביניהם בבחי' וכל טוב אדוניו בידו ביד העבד ח"ו כמובא בזוהר. וע"כ הגר שמתגייר שזה בחי' שחוזר הטוב אל הקדושה ומושך עמו גם מהרע ע"ש ע"כ נכסיו לישראל לאחר מותו כי זה בחי' החזרת הטוב כנ"ל:

אות ב

נמצא כשישראל זוכה בנכסי הגר אז יהוא מעלה ומברר הטוב אל הקדושה. וע"כ הדין לענין הפסק רשו"ת בנכסים הוא כדינו לענין שבת שכל מה שנחשב רשו"ת לענין שבת לענין איסור הוצאה הוא נחשב רשו"ת אחר בנכסי הגר שאין יכול לזכות בו עד שנעשהשם חזקה וזכיה מיוחדת כי החזקות והזכיות בנכסי הגר הוא בחי' הבירו והתיקון שמברר ומתקן הטוב שיש שם ועי"ז זוכה בו, וכשיש חילוקי רשויות נמצא

שהטוב כבוש בכמה מקומות חלוקים ע"כ צריך לכ"א זכי' מיוחדת. והשיעור הוא כמו חלוקי רשויות של שבת כי ידוע שחילוק רשויות של שבת הוא בבחי' הבירורים וע"כ בשבת שאין בירור אז ע"כ אסור להוציא מרשו"ת לרשו"ת כמובא. וע"כ מה שנחשב רשו"ת לענין בירורים עד שאסור להוציא ממנו בשבת כנ"ל הוא נחשב רשו"ת ג"כ לענין נכסי הגר שצריך זכי' ובירור בפ"ע כי הרשו"ת מפסיק וצריך בירור מיוחד דהיינו החזקה והזכי' כנ"ל. וכן רשו"ת המפסיק לענין טומאה מפסיק בנכסי הגר כי גם נכסי הגר היו בתחילה בגבולי הטומאה וע"כ מה שהוא גבול לעינין טומאה מפסיק בנכסי הגר כי גם נכסי הגר היו בתחילה בגבולי הטומאה וע"כ מה שהוא גבול לענין טומא הוא ג"כ גבול מיוחדבנכסי הגר וצריך זכי' ובירור מיוחד להעלותן מגבול הטומאה לגבול הקדושה. וכן רשו"ת המספיק לפיאה מפסיק ג"כ בנכסי הגר כי הפיאה היא הפקר לעניים וידוע שעיקר בירור ועליות הנצוצות הוא ע"י צדקה גם כל עיקרן של גרים נעשים ע"י הצדקה כ"ש רבינו נ"י שם וע"כ רשו"ת המפסיק לענין צדקה דהיינו פיאה שהוא בחי' בירורים הוא מפסיק בנכסי הגר כנ"ל:

ענין שם זכי' שכל מה שהאדם קונה הן מהפקר או מחבירו נקרא זכי' בבחי' מ"ש רבינו נ"י במאמר האי מאן וכו' (סי' כ"ט) על זכה נעשה ראש זכה הוא בחי' שמזכך הדמים של שס"ה גידין בבחי' בגדים לבנים ע"ש וזה בחי' מו"מ משא והא הפגם ומתן הוא התיקון כמבואר שם ע"ש נמצא כשעושה מו"מ וקונה איזה דבר או שקונה מן ההפקר עי"ז הוא מתקן ומעלה הדבר היינו הניצוצות וזה התיקון הוא בבחי' בגדים לבנים בחי' תיקון הדמים וע"כ נקרא זכי' בחי' שמזכך הדמסי כנ"ל ועי"ז זוכה בו כי זה עיקר הזכי' ע"י שמתקן ומעלה החפץ. וע"כ צריך לעשו"ת דייקא איזה תיקן כגון הגבהה או משיכה או קנין סודר או שאר דרכי הקני' שע"י אלו התיקונים וזהקנינים של המו"מ מתקן החפץ בבחי' זיכוך הדמים כנ"ל וע"כ נקרא זכי' כנ"ל. וכן בקרקע צריך דווקא לעשו"ת איזה תיקון כ"ש בקרקע כמובא בש"ע ועל ידי התיקון זוכה בו כנ"ל:

הפקר ונכסי הגר ב

אות א

גר שמת ואין לו יורשים. כל הקודם בנכסיו זכה:

ע"פ המבואר במאמר המתחיל תקעו המדבר מאמונה (בלק"ת סי' ה) ואיתא שם שע"י האיש תבונות זוכין לאמונה ואיש תבונות הורא מי שמצחצח נשמתו וזה נעשה ע"י המשכת רוחניות אלהות לתוך צמצומים וגופים כי ע"י המשכת רוחניו תאלהות לתוך צמצומים דהיינו שיתופא דנפשא וגופא עי"ז נמשך פרנסה וכו' ע"ש. ופרנסת הצדקי הוא

בחי' צדיק אוכל לשובע נפשו בחי' והשביע בצחצחות נפשך וע"כ ע"י המשכת רוחינות אלהות לתוך צמצומים וגופים שעי"ז זוכין לפרנסה עי"ז מצחצחת נשמתו בבחי' והשביע בצחצחות נפשך ואז יהוא בחי' איש תבונות ואזי יכול לגלות האמונה הקדושה וכו' כמבואר שם ע"ש כ"ז היטב. וע"י שמעלין האמונה הנפולה עי"ז נעשין גרים וכו' ע"ש:

אות ב

ולקשר הענין קצת כי דייקא ע"י שמעלין ומתקנין האמונה הנפולה על ידי האשי תבונות דהיינו ע"י המשכת רוחניות אלהות לתוך צמצומים שהו אשיתופא דנפשא וגופא זה בחי' הולדה. ועיקר הולדת הצדקים הוא נפשו"ת הגרים כי הצדיקים מולידים נפשו תהגרים בבחי' ואת הנפש אשר עשו בחרן כמבואר בספרים וזה בחי' המשכת רוחניות אלהות לתוך צמצומים, וע"כ עי"ז דייקא נעשין אח"כ גרים כמבואר שם במאמר הנ"ל. וע"כ ירושת הגר שייך לכל ישראל וכל הקודם בהן זכה. כי ענין ירושה מבואר ע"פ הנ"ל כי עירק הירושה שזוכין בנחלת המת הוא בשביל לתקן נפש האמת בבחי' להקים שם המת על נחלתו כי עיקר הנחלה נמשכת מבחי' המשכת רוחניות אלהות לתוך צמצומים שעי"ז זוכין לפרנסה דהיינו נחלה ועשירות וע"י הפרנסה והנחלה זוכין לבחי' והשביע בצחצחות כנ"ל. וכשנסתלק האדם אזי עיקר התכלית שלו שיזכה לבחי' הצחצחות הנ"ל לצחצח נפשו ונשמתו בבחי' והשביע בצחצחות נפשך. וזה זוכה כ"א כפי מה שהשתדל בחייו להמשיך רוחניות אלהות לתוך צמצומים שע"י זוכין לאלו הצחצחות כנ"ל כי זה כלל כל התורה והמצות. כי כלל כל התורה והמצות הוא בשביל להמשיך רוחניות אלהות לתוך צמצומים כדי לגלות אלהותו ית' בעולם כי לית מחשבה תפיסא בי' כלל כי אם ע"י התורה והמצות נעשין צמצומים לגלות אלוהות בעולם וע"י כל מצוה שעושין ממשיכין רוחניות אלהותו לתוך בחי' צמצום כדי לגלות אל הותו בעולם. וע"כ ע"י המצות שהם בחי' צמצומים לאלהותו ית' בחי' המשכת רוחניות אלהות לתוך צמצומים עי"ז זוכין לצחצחות הנ"ל כנ"ל. ועיקר בחי' זו בחי' המשכת רוחניות אלהות לתוך צמצומים נעשהע"י הולדה ע"י שזוכין לבנים כשרים כי הבנים שמולידין זהו עיקר בחי' המשכת רוחניות אלהות לתוך צמצומים דהיינו שיתופא דנפשא וגופא. וע"כ אחר ההסתלקות א"א לו לעלות לאיתחזאה קמי מלכא כ"א ע"י שזכה להשאיר בנים אחריו בזה העולם, כי א"א לו לעלות ולהתענג באורות הצחצחות הנ"ל כ"א על ידי לבושין להלביש נשמתו כידוע. ולהבושין נעשין ע"י המצות ומע"ט שסיגל בחייו שהם בחי' צמצומים כנ"ל בחי' לבושין. וע"כ צריך להשאיר אחריו בנים כי הבנים הם עיקר בחי' הנ"ל בחי' המשכת רוחניות אלהות לתוך צמצומים כנ"ל. וע"כ ע"י שמשאיר בניו אחריו

עי"ז יש לו לבושין להלביש נשמתו כמובא. כי עיקר הלבושין נעשין ע"י בחי' המשכת רוחניות אלהת לתוך צמצומים שזהו בחי' לבושין שזה נעשה על ידי הבנים כשרים שמולידין שהם שיתופא דנפשא וגופא בחי' חיבור רוחניות אלהות עם הצמצום והגוף כנ"ל וע"כ זוכין להתלבש בלבושין בחי' צמצומים כנ"ל ועי"ז זוכין לבחי' צחצחות בחי' והשביע בצחצחות נפשך כי זה זוכין דייקא ע"י בחי' המשכת רוחניות אלהות לתוך צמצומים שהם בחי' הבנים וכנ"ל. וע"כ הנחלה שייך לבנים כי הנחלה היא נמשכת ע"י המשכת רוחניות אלהות לתוך צמצומים שעי"ז זוכין לפרנסה ולנחלה כנ"ל. ועי"ז בעצמו דהיינו ע"י הפרנסה והנחלה זוכין לבחי' הצחצחות כנ"ל. וע"כ הבנים שהם בחי' המשכת רוחניות אלהות לתוך צמצומים כנ"ל שעל ידם זוכין לנחלה ופרנסה ועי"ז זוכין לצחצחות כנ"ל ע"כ הם זוכין בהנחלה כי הנחלה דהיינו הפרנסה שייך להם כי הם בעצמן הם בחי' המשכת רוחניות וכו' שעי"ז זוכין לנחלה כנ"ל וע"כ להם שייך הנחלה ועי"ז שהם מקבלין נחלת המת עי"ז זוכה לעלות ולהתלבש ולזכות לבחי' הצחצחות הנ"ל כי ע"י הנחלה דהיינו פרנסה ועשירות עי"ז זוכין לבחי' צחצחות כנ"ל וע"כ בניו מעלין נפשו לבחי' הצחצחות ע"י נחלתו דייקא בחי' להקים שם המת על נחלתו דייקא וכנ"ל כי השם הוא הנפש:

אות ג

וכשאין זוכה לבנים ח"ו אזי הנחלה מחזרת על האכסניא שלה דהיינו לבני משפחתו והאב קודם לכל יוצאי יריכו כי הוא נמשך משם. והכלל כי עיקר הנחלה נמשכת למקום שנמשך רוחניות אלקות לתוך צמצומים שמשם שורש הנחלה והפרנסה כנ"ל וע"כ עיקר הנחלה לבניו ולבני בניו וכו' כי זהו העיקר שיהי' נמשך רוחניות אלקות לתוך צמצומים בכל פעם יותר ויותר מדור לדור כדי שיתגלה אלקותו ית' בעולם בכל פעם יותר ויותר ולשם נמשך הנחלה דהיינו הפרנסה כנ"ל וע"כ עיקר הירושה לבנים כנ"ל. אבל כשלא זכה לבנים ח"ו להמשיך להם הנחלה אזי בהכרח לחזור אל השורש אשר משם נמשך הוא בעצמו כיהוא בעצמו נמשך מאביו ג"כ בבחי' הנ"ל בבחי' המשכת רוחניות וכו' ומשם שורש נחלתו ועכשיו חוזרת הנחלה להשורש אשר משם נמשך נפשו לתוך גופו אשר משם שורש הנחלה כנ"ל ועכשיו חוזר הכל לשרשו. ואם אין אביו קיים נמשך לבניו של אביו או לבני בניו שהם בחי' ההמשכה בחי' המשכת רוחניות וכו'. ולהם נמשך הנחלה כי הנחלה שייכא דייקא לבחי' המשכת רוחניות אלקות וכו'. דהיינו לאביו שהוא השורש שממנו נמשך כנ"ל או לבניו וי"ח שנמשכו ממנו בבחי' הנ"ל:

אות ד

וע"כ הגר שאין לו בנים אזי נכסיו הפקר לכל ישראל וכל הקודם בהם זכה. כי עיקר נפש הגר נמשך מכלל ישראל כי ישראל כולם נקראו צדיקים כ"ש ועמך כולם צדיקים והם בוראים נפשו"ת הגרים כי הם ממשיכים רוחניות אלקות לתוך צמצומים בחי' שיתופא דנפשא וגופא שזהו בחי' הולדה בחי' נפשו"ת הגרים שנבראים עי"ז כידוע ועי"ז זוכין לפרנסה כנ"ל. וזהו בחי' ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנשפ אשר עשו בחרן כי הא בהא תליא כי ע"י הנפש אשר עשו דהיינו נפשו"ת הגרים בחי' המשכת רוחניות וכו' כנ"ל. עי"ז זוכין לפרנסה ועשירות וע"כ ירושת הגר שייכא לכלל ישראל כי מהם נמשך נפשו"ת הגרים אשר משם נמשך הנחלה והפרנסה כנ"ל. וע"כ הנחלה מחזרת על אכסניא שלה דהיינו לכלל ישראל וכל הקודם זכה כי מהם נמשך נפש הגר אשר משם נמשך הנחל כנ"ל וע"י שהישראל מקבל וזוכה בנחלת הגר עי"ז יוכל לתקן נפשו של הגר. כי הנחלה נמשכת מבחי' המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים שהם בחי' לבושים וע"כ ע"י הנחלה הנמשכת משם יוכל להלביש עי"ז נפקיש המת שיוכל לעלות ולהתענג באורות הצחצחות בחי' והשביע בצחצחות נפשך שזהו בחי' ירושה בחי' להקים שם המת על נחלתו כנ"ל. וזהו ג"כ בחי' ירושת הגר כי הוא נתתקן ע"י כלל ישראל שמשם שורש נפשו כנ"ל וע"כ הנחלה שלו שייך להם כנ"ל:

הפקר ונכסי הגר ג

אות א

ענין הפקר ונכסי הגר שהם ג"כ הפקר לאחר מותו וכל הקודם בהם זכה. כי כל הקנינים של כל הדברים שבעולם עיקר הקנין הוא כשנעש בידיעה שלימה ובשביל זה תקנו חכמינו ז"ל כל הקנינים של כל דבר ודבר כגון מטלטלין במשיכה או בהגבהה וקרקעות בחזקה וכיוצא בזה. כי רבותינו ז"ל שיערו שע"י קנין זה נמשך הדעת לתוך המכירה או המתנה דהיינו כשאומר לו לך משוך וקני, והקונה משך החפץ אז בודאי סמכא דעתם של המוכר והקונה שיתקיים המקח ולא יחזרו בהם עוד לעולם וכן בכל הקנינים. כי עיקר הקנין ע"י הדעת שמשם נמשכין כל הדברים שבעולם כ"ש (תהלים קד) כולם בחכמה עשית וכשרז"ל (נדרכים מ"א) דעת קנית מה חסרת דעת חסרת מה קנית וכ"ש (משלי ד) קנה חכמה קנה בינה והדעת הוא התורה שנקראת ראשית דעת (שם א) נמצא שעיקר קום כל המו"מ שבעולם הוא ע"י התורה שהוא הדעת שמחיה את הכל שעל ידו כל הקנינים ע"פ דין תורה כגון משיכה או הגבהה וכו' כי ע"י הדעת שהוא התורה מתקיימים כל הקנינים שבעום כנ"ל. וע"כ א"א להקנות שום דבר לחבירו במכירה או

במתנה כ"א ע"י איזה קנין כפ הדין תורה כי בלא הקנין השייך לאותו דבר עדיין לא נמשך הדעת שהוא התורה לתוך אותה המכירה וכיוצא וע"כ עדיין לא נתקיים המקח וכנ"ל. אבל ענין הפקר הוא בחי' קודם קבלת התורה כי עקיר קיום כל העולם הוא רק ע"י התורה כשרז"ל (שבת פח) על ה' דהששי שכל העולם היה תלוי עד ששה בסיון שקיבלו ישראל את התורה וכ"ש נמוגים ארץ וכל יושביה אנכי תכתי עמודיה סלה ודרז"ל על קבלת התורה שעל ידה נתבסס העולם אבל קודם קבלת התורה הי' כל העלום בבחי' תהו ובהו בבחי' הפקר ואפילו קיום העולם קודם מ"ת הי' רק בשביל העתיד שיקבלו ישראל את התורה. אבל בלא התורה נחשב כל העולם הפקר כמדבר והכל יכולין לשלוט בו ח"ו. כי באמת הן בכלליון העולם קודם קבלת התורה והן בכל אדם בפרטיות כ"ז שאינו נוהג כשורה ח"ו ואינו מקיים את התורה ח"ו אז העולם והאדם הם בבי' הפקר כי אין הפקר גדול מזה כשאין חושבין על אחריתו ותכליתו ומה יהי' ממנו בעלמא דאתי לאחר פטירתו כי א"א להמלט מן המתיה בשום אופן כי אפילו כשיבא משיח בב"י גם אז יהי' מוכרח כל אדם למות כמו שאמר רבינו ז"ל בפירוש שאפילו משיח בעצמו ימות לא כמ ושחושבין העולם שכשיבא משיח תתבטל המיתה כי לא כן הוא כנ"ל וא"כ מאחר שא"א להמלט מזה ואז יהי' עולם ארוך לעולמי עד ולנצח נצחים הישר מופקר גדול מזה כשהולך אחר תאות לבו ומפקיר עצמו מחיים נצחיים וכמו שאמר רבינו ז"ל ונדפס בשיחות הר"נ שאמר רבינו ז"ל שהפקירות אין צריכין לעבודת הש"י כי יכולין להיות איש כשר בלי הפקירות. ואמר אע"פ שאצלי אין זה הפקירות כלל כי אדרבה להיפך הוא מופקר היינו מי שאינו מפקיר עצמו בשביל הש,י זהו מופקר באמת. אך אעפ"כ אפילו מה שנקרא אצל העולם הפקירות וכו' גם זה אין צריכין כי יכולין להיות איש כשר בלי הפקירות ע"ש. נמצא שבאמת זה שאינו הולך בדרכי ה' זהו מופקר באמת כי אין הפקירות גדול מזה שמפקיר חיים נצחיים וטוב אמתי ונצחי בשבי לשעה קלה בשביל תענוגי עוה"ז שהוא כצל עובר וכל תענוגיו מעורבים במרירות בכעס ויגון ומכאובות ואין שום אדם שרודף אחר עוה"ז שיהיה לו נחת ותענוג בעוה"ז כי כל ימיו כעס ומכאובות כי העוה"ז מלא פגעמים וצרות ויסורים ודאגות ומרירות גדול בכל עת ובכל שעה וכמובא בשל"ה אין רגע בלא פגע אין שבוע אין שמטה וכו' וכו' ע"ש. וכמובא אצלינו במ"א שבאמת אין נמצא גם אחד שיהי' לו עוה"ז כלל. ובודאי אין טוב באדם כ"א לרדוף תמיד אחר התכלית האמתי תכלית הנצחי שהוא לעבוד את ה' תמיד לסור מרע ולעשו"ת טוב שזהו טוב אמתי לנצח נצחים. נמצא מי שאינו מקבל ע"ע עול תורה ומצות הוא בחי' מופקר ובאמ תהוא הפקר כי נסתלק ממנו שמירתו ית' והכל יכולין לשלוט בו וכמו

שמצינו בכלליות ישראל כשחטאו בימי בית ראשון שניבאו להם הנביאים שיהי' כמו הפקר וישלטו בהם העכו"ם כ"ש בירמי' ל"ד הנני קורא לכם דרור נאום ה' אל החרב וכו'. ופרש"י שם הנני קורא לכם דרור מאתי שאיני אדון לכם ותהיו הפקר אל החרב וכו' וכיוצא בזה בכמה פסוקים וזהו בחי' חורבן הביהמ"ק עד ששלטו בו ידי זרים:

כי קודם קבלת התורהוכן כשעוזבין את התורה ח"ו ואין מקיימין אותה ח"ו, אזי העולם ח"ו בבחי' הפקר כי עיקר קיום העולם הוא ע"י התורה. וישראל זכו בכל העולם ומלואו ע"י קבלת התורה ובשביל זה קיבלו ישראל את התורה במדבר כי מדבר הוא מקום הפקר להורות שישראל זכו בכל העולם מן ההפקר ע"י התורה כי קודם קבלת התורה הכל נחשב כמדבגר שהוא הפקר וע"כ הפקר נעשה ע"י דיבור בעלמא בלי שום קנין כי כשנותן מתנה או כשמוכר לחבירו דבר כל זמן שלא קנה חבירו אין המכירה והמתנה כלום ויכול לחזור בו אבל בהפקר תיכף כשמפקיר חל ההפקר ואינו יכול לחזור בו אע"פ ששום אדם לא החזיר בו עדיין כ"א כשהוא בעצמו חוזר ומחזיק בו כמו אדם אחר שזוכה מן ההפקר אבל ההפקר חל מיד בלי שום קנין. כי כל הקנינים הם בבחי' הדעת שהוא בחי' התורה כנ"ל אבל הפקר נמשך מבחי' קודם קבלת התורה שהוא בחי' הפקר וקודם קבלת התורה עדייין אין שום דעת כלל כי עיקר הדעת הוא התורה וע"כאין שייך בהפקר שום קנין כלל שהוא בחי' דעת כי ההפקר בבחי' קודם המשכת הדעת שהוא קודם קבלת התורה. כי האדם בכל זמן יש לו בחירה לקיים את התחורה שזהו בח'י קבלת התורה או ח"ו להיפך שזהו בחי' הפקר וכנ"ל:

אות ב

וזה בחי' נכסי הגר שהן הפקר. כי הגר, ישראל זוכין בו מן ההפקר כי קודם שמתגייר ומקבל עליו התורה והמצות הוא בבחי' הפקר וכנ"ל וא"א להגר שיתגייר כ"א ע"י ישראל. כי קודם שקיבלו ישראל את התורה הי' הכל הפקר והי' רשו"ת לכל אדם לקבל את התורה, ועי"ז הי' זוכה בכל העולם ומלואו מן ההפקר. אבל תיכף כשזכו ישראל וקיבלו את התורה אזי זכו הם בתורה ובכל העולם ומלואו התלויים בתורה ואזי הכל שלנו. וזה שארז"ל ראה ויתר גוים שבשעת קבלת התורה התיר להם ממונם של העכו"ם כי הכל שלנו ע"י קבלת התורה כנ"ל. ועכשיו שזכינו לקבלת את התורה כל מי שרוצה להתגייר ולקבל עליו את התורה א"א להתגייר כ"א ע"י ישראל דהיינו ע"י ב"ד מישראל כמבואר בש"ע. ואם ירצה הגר לקיים את כל התורה והמצות בעצמו בלי שיתגייר ע"י ישרראל אינו נחשב לגר ולא נכנס עדיין לקדושת ישראל ורחוק מהש"י כמו קודם.כי עכשיו שכבר קבלנו את התורה א"א לשום גר שיתגייר וליכנוס בקדושת קבלת התורה

כ"א ע"י ישראל כי כבר זכינו בהתורה והיא שלנו ומי שרוצה להתגייר הוא צריך לבא צלינו דווקא כנ"ל. וכמו ששמעתי מרבינו ז"ל לענין התקרבות ישראל להש"י שקודם שיש צדיק אמתי בעולם אזי כל מי שרוצה להתקרב להש"י יכול להתקרב. אבל אחר שכבר נמצא צדיק אמתי מנהיג ישראל אמתי אזי א"א לשום אדם להתקרב להש"י כ"א על ידו דייקא. נמצא שישראל זוכין בגרים מן ההפקר וע"כ נכסיו הם הפקר לישרא לאחר מותו. כי ישראל זכו בו ובנכסיו מן ההפקר. ע"י שקיבל את עול תורה על ידם, כי הכל תלוי בהתורה וכנ"ל:

אות ג

וזה בחי' חורבן ביהמ"ק וכל הגליות שישראל גולין מגולה אל גולה. כי מאחר שעברו את התורה נעשו בבחי' הפקר ח"ו עד ששלטו בהם העכו"ם והגלו אותם למקומות הרחוקים מן הקדושה שהוא בחי' מדבר שהוא מקום הפקר. אבל באמת אעפ"כ אין דור יתום ובכל דור ודור אפילו אחר החורבן נמצאים צדיקים וכשרים שמקיימים את התורהו אזי הם חוזרים וזוכים בהתורה ובכל העולם התלויים בה מן ההפקר והם מהפכים מדבר לישוב. כמ וישראל שקיבלו בתחילה את התורה במדבר דייקא להורות שזוכים הכל מן ההפקר כי כל העולם קודם קבלת התורההוא בחי' הפקר כמדבר וכנ"ל. כמו כן עכשיו בכל דור ודור הצדיקים אמתיים שהם מאירין לנו את התורה בכל דור ודור ומקרבין את ישראל להש"י ע"י עצותיהם שמגלין לנו בחידושי תורתם עי"ז הם מהפכין מדבר לישוב ומעלין ומגביהין את כל המקומות החריבים שגלו ישראל לשם כי זוכין בכל אלו המקומות מן ההפקר, ומגביהין הכל להש,י בבחי' (זכרי' ט') ונשאר גם הוא לאלהינו. כי זה עיקר סוד הגלות כמובא. עד שנזכה בהמרה בימינו לביאת משיחינו ואז יוחזר כל העולם ומלואו לידינו ורשותינו כי הכל שלנו ע"י קיום התורה, שזכינו לקיים בכל הגליות וכנ"ל:

אות ד

וזה בחי' שמיטה ויובל, וכל הגלות נגזר בשביל ביטול שמיטות ויובלות כמ"ש (דברי הימים ב' ל"ו) עד רצתה הארץ את שבתותיה וכו' וכמו שפרש"י שם. כי בשמיטה ויובל אז הכל הפקר שזהו עיקר מצות שמיטה ויובל שיהי' אז כל התבואה הפקר. וע"כ ע"י שפגמו בזה נגזר הגלות כנ"ל כי הגלות הוא בחי' הפקר כנ"ל. כי שמיטה ויובל הם בחי' שבת שהוא בחי' תשובה כמבוא במ"א וע"כ אז הכל הפקר כדי לתקן כל החטאים מה שעבר כ"א על התורה שעי"ז היא בבחי' הפקר כנ"ל. וע"י מצות הפקר של שמיטה ויטובל שהם בחי' תשובה מתקנין פגם ההפקר שגרמו על ידי עוונותיהם וכנ"ל. כי זה ידוע שבכל דבר יש טוב ורע וע"כ עיקר הגלות שהוא בחי' הפקר נגזר ע"י פגם שמייטה ויובל שהם בחי' הפקר דקדשוה כנ"ל שזהו בחי' תשובה. שמי שרוצה לשוב בתשובה

יעקר תיקונו ע"י הצדיק שהפקיר א"ע בשביל הש"י בהפקירות גדול וזהתקונו על מה שהפקרי א"ע תחילה בשביל תאוותיו. וזה בחי' שמיטה ויובל כנ"ל. ועוד הי' בזה דברים ונשכח:

הפקר ונכסי הגר ד

אות א

כל הקודם בנכסי הגר זכה וענין הפקר שכל הקודם בו זכה אבל צריך לזכות בו דייקא באיזה זכיה כפי הקנין ושהדבר נקנה בו כגון משיכה והגבהה במטלטלין, וחזקה בקרקע אבל בלא זה אינו זוכה בו כמבואר בש"ע בסי' רע"ג סעיף י"א וז"ל דבר המופקר שבא אחד ושומרו והיה מבטי בו שלא יטלנו אדם לא זכה עד שיגביהנו אם הוא מטלטל או יחזיק בקרקע כדרך שקונים הלקוחות עכ"ל:

ע"פ התורה תקעו אמונה בלק"ת סי' ה' ע"ש היטב כי היא תורה ארוכה מאד ארוה מארץ מדה ורחבה מני ים. והנה מבואר שם שלהעלות אמונה הנפולה צריכין לחתור המים שמהם גדילה האמונה. והמים הם בחי' עצות בחי' מים עמוקים עצה בלב איש וכו' היינו שצריכין לצעוק מעומק הלב בבחי' ממעמקים קראתיך וכו' ועי"ז נתגלין העצות בחי' מים עמוקים עצה וכו' ועי"ז נתגה האמונה וכו'. וזה בחי' ברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר הנורא בחי' גולה עמוקות מני חשך וכו' אך צריכין לזה איש תבונות וזה ע"י שמצחצח נשמתו על ידי בחי' והשביע בצחצחות נפשך ע"י המשכתרוחניות אלקות לתוך צמצומים שהוא בחי' שם שד"י בחי' המשתף שם שמים בצערו כופלין לו פרנסתו וכו'. כי ע"י המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים נמשך פרנסה כי תיכף כשיש בריאה יש פרנסה ע"ש כל זה היטב. וע"י הפרנסה מצחצח נשמתו בחי' והשביע בצחצחות נפשך ועי"ז הוא איש תבונות בחי' ונשמת שדי תבינם ועי"ז יכול לדלות ולשאוב העצות עמוקות שמהם גדילה האמונה וע"י שמעלין האמונה הנפולה עי"ז נעשין גרים וכו' ואלו הגרים מזיקין לישראל כי מכניסין גאוה בישראל שמזה נעשין המנהיגים של שקר ומזה נמשך ניאוף בעולם וכו'. אך התיקון ע"י המגיני ארץ שהם מעלין פגם הברית שהוא בחי' החתים בשרו לבחי' פתוחי חותם קודש לה' בחי' תפילין התנוצצות המוחין וכו' וכו' ע"ש כ"ז היטב:

אות ב

נמצא שעליית האמונה הנפולה הוא ע"י פרנסה דקדושה של ישראל שנמשכת מבחי' המשכת רוחניות אלקות לתוך צמוצמים כי ע"י הפרנסה והאכילה דקדושה מצחצח נשמתו שעי"ז יכול לשאוב ולגלותלך העצות עמוקות שמהם גדילה האמונה כנ"ל. וזה

עיקר תיקון המו"מ וכל המלאכות והעסקים שעושין בשביל פרנסה שצריכין לכוין בעסקיו כדי שירוויח ויהיה לו פרנסה כדי שיוכל לצחצח נשמתו ע"י אכילתו כדי שיוכל להעלות האמונה הנפולה כנ"ל. כי עיקר עבודת האדם בזההעולם הוא לברר ולהעלות האמונה מנפילתה כי עיקר הוא האמונה כ"ש כל מצוותיך אמונה וכשרז"ל בא חבקוק והעמידן על אחת וכו' וכ"ש בתחלת התורה הנ"ל שעיקר הוא האמונה וכו' ע"ש. וע"כ עיקר תיקון המו"מ והעסקים הוא ע"י צדקה לת"ח אמתיים כי בוודאי לאו כל אדם זוכה לזה שיוכל לצחצח נמשתו ע"י פרנסתו ואכילתו עד שיוכל להעלות האמונה כנ"ל. ע"כ כל תיקונו ע"י הצדקה שנותן לת"ח אמתיים שיש להם זה הכח הנ"ל עד שמבררין האמונה כנ"ל. ועי"ז נתתקן הוא ג"כ כי ע"י עליית ותיקון האמונה נתתקן הכל וכנ"ל (כון מובן בהשיחה הנדפסת בספמ"ע השייך להתורה הנ"ל המתחלת מעלת הנותן צדקה לצדיק האמת שעיקר תיקון הנ"ל בחי' והשביע בצחצחות נפשך וכו' הוא ע"י שנותן צדקה לצדיק האמת ע"ש). וזה בחי' נשאת ונתת באמונה שהיא השאלה הראשונה ששואלין את האדם כשמכניסין אותו לדין (כשרז"ל שבת לא) היינו ששואלין אותו אם נשא ונתן בכל עסקי פרנסתו בשביל האמונה היינו אם היה כוונתו בכל עסקי מו"מ שלו בשביל שיצחצח נשמתו ע"י פרנסתו שעי"ז מעלין האמונה כנ"ל או אם עכ"פ נתן צדקה לת"ח אמתיים כאלה שיש להם זה הכח שנחשב ג"כ כאלו הוא בעצמו עוסק בזה כנ"ל וזהו נשאת ונתת באמונה ששואלין אותו אם נשאת ונתת בשביל האמונה:

וזה בחי' ירושה ששייך לבנים כי זה כלל גדול וכבר מבואר מזה למעלה שעיקר עבודת האדם בזה העולם הוא לברר ולהעלות האמונה כנ"ל, וכל עסקו במו"מ וצרכי פרנסתו הכל בשביל להעלות ולתקן האמונה ע"י פרנסתו כנ"ל. וזה בחי' כל עמל האדם לפיהו, שכל יגיעת ועמל הטדגם בצרכי פרנסתו הוא בשביל תיקון האמונה שתלויה בפה של אדם כ"ש אודיע אמונתך בפי. וע"כ כשאדם נפטר מזה העולם יורשין בניו את ממונו ופרנסתו כדי שהם יעסקו להשלים תיקון ובירור האמונה ע"י הממון והפרנסה שמקבלין מירושת אביהם כי תיקון ובירור האמונה הוא מדור לדור כ"ש ועד דור ודור אמונתו וכצתיב לדור ודור אמונתך וכו'. גם הבנים השמוליד הם בחי' המשכת רוחניות אלהות לתוך צמצומים שהוא בחי' שיתופא דנפשא וגופא וע"כ הוא מצוה ראשונה בתורה להוליד בנים כי עיקר תיקון האמונה עי"ז כנ"ל. כי עיקר שזוכין לבנים שהם בחי' המשכת רוחניות אלהות לתוך צמצומים עי"ז נמשך פרנסה שעי"ז מצחצח נשמתו שעי"ז מעלין האמונהכנ"ל. נמצא שעיקר ממונו של אדם נמשך ע"י בניו שהם בחי' המשכת רוחניות אלהות לתוך צמצומים. ע"כ כשנפטר האדם שייך ממונו לבניו כי מהם נמשך

כל הממון כנ"ל והם צריכין לקבל הממון ירושה בקדושה ויעסקו בו באמנוה עד שיזכו לברר ולתקן עי"ז את האמונה כנ"ל כי תיקון האמונה הוא מדור לדור בחי' ועד דור ודור אמונתו כנ"ל. וע"כ הזהיר בפ' ק"ש שהוא אמונת היחוד ושננתם לבניך וכן בפ' ק"ש שהוא אמונת היחוד ושנתתם לבניך וכן בפ' שניה ולמדתם ראותם את בניטכם כי עיקר תיקון האמונה הוא ע"י הבנים וכנ". וע"כ גר שמת ואין לו יורשים כל הקודם בנכסיו זכה. כי מבואר שם בהתורה הנ"ל שע"י עליית האמונה הנפולה שעולה ע"י הפרנסה שנמשך ע"י המשכת רוחניות אלהות וכו' כנ"ל עי"ז נעשין גרים כנ"ל נמצא שעיקר התהוות הגרים הוא ע"י פרנסת ישראל הכשרים. וע"כ כשמת בלא יורשים מגיע כל ממונו ופרנסתו לכל ישראל וכל הקודם זכה כי כל נפשו"ת הגרים ותקונם הוא ע"י פרנסת ישראל כנ"ל וע"כ ע"י שישראל מקבלין ממונו ופרנסתו עי"ז מתקנים ומבררים האמונה כנ,ל שעי"ז נתתקן נפש הגר שנמשך משם וכנ"ל: (ענין זה של ירושת הגר שכל הקודם בו זכה ע"פ התורה תקעו אמונה כנ"ל כבר מבואר מזה לעיל בסגנון אחר קצת ולא נשנה כ"א בשביל דברים הרבה שנתחדשו ת"ל ית'):

אות ג

וזה בחי' הפקר שכל הקודם בו זכה כי עיקר הממון והפרנסה נמשך ע"י המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים כנ"ל, ודבר המופקר הוא בחי' שהוא בלי צמצום כי כל דבר שהוא ברשותו של אדם הוא מוש לעליו וע"כ כל אדם הוא בחי' מלך ומושל על כל הדברים שהם ברשותו וע"כ נקרא המלכות ע"ש עשירות כ"ש עשיר ברשים ימשול וכו' וכן הרבה. והמלך והמושל הוא בחי' צמצום כי הוא שומר ומצמצם כל הדברים שהם תחת ממשלתו שלא יצאו חוץ לגבול וע"כ נקרא המלך והמושל עוצר כ"ש זה יעצור בעמי (שמואל א') וכשפרש"י ע"פ ואפס עצור ועזוב כי המלך עוצר בעצמו וכו' ע"ש. נמצא שכל הדברים שהם ברשו"ת האדם הם בבחי' צמצום כי יש עליהם בעה"ב שהוא עוצר ומושל שהוא בחי' צמצום כנ"ל, אבל דבר המופקר הוא בחי' בלי צמצום וע"כ כל הקודם זכה בו וא"א לזכות בו כ"א ע"י עשיה דייקא משיכה וכיוצא כנ"ל כי צריכין לעשו"ת בו איזה עשיה ועובדא דייקא כפ יהקנין שהוא בחי' צמצום כדי שיחזור ויתקן בחי' הצמצומים הנ"ל כדי שימשיך כדי בחניות אלקות לתוך צמצומים שעי"ז עיקר המשכת שפע הפרנסה כנ"ל. כי עיקר כל העשיות והעובדו שצריכין לעשו"ת בשביל פרנסה כולם הם בבחי' צמצומים כי כל המלאכות והמו"מ כלולים בל"ט מלאכות שהם בחי' ל"ט מלאכות המשכן (כמובא בדבריו ז"ל כ"פ) וכל מלאכת המשכן היו בשביל

להמשיך רוחניות אלקות לתוך צמצומים שזה כל מעשי המשכן כדי להמשיך שכינת אלקותו למטה כ"ש ושכנתי בתוך בני ישראל:

וע"כ מי שאינו עוסק בתורה כראוי הוא מוכרח שיעשה איזסה עסק בשביל פרנסה כשרז"ל יכול אפילו יושב בטל ת"ל בורכך ה' וכו' בל אשר תעשה כי צריך לעשו"ת איזה עסק מו"מ או מלאכה שהם בחי' צמצומים כדי שימשיך רוחניות אלקות לתוך הצמצומים שעי"ז עיקר המשכת הפרנסה כנ"ל, כי כל המלאכות והעסקים הם בחי' מלאכת המשכן שהם בחי' מלאכת מעשה בראשית (כ"ש בהתורה ואת העורבים צויתי וכו' בסי' ד' בלק"ת). וכל מלאכת מעשי בראשית היו בחי' צמצומים שעי"ז המשיך רוחניות אלקותו לתוך הצמצומים שבשביל זה היה כל הבריאה:

אבל מי שעוסק בתורה ועובד את הש"י אין צריך לעשו"ת שו סעובדא ועסק בשביל פרנסה כי מלאכתו נעשית ע"י אחרים כשרז"ל. כי עיקר בחי' המשכת רוחניות אלקות לתוך הצמצומים הוא ע"י התורה ועיקר ע"י צדיקי אמת שזוכין לחדש חידושין דאורייתא אמתיים, וכל החידושי תורה הם בחי' התגלות אלקותו יתברך כ"ש בזוה"ק, ומובא בדברי ז"ל ע"פ ויקחו לי תרומה שכשרוצין ליקח ולהמשיך אותו ית' לוקחין אותו כביכול ע"י התורה ועיקר ע"י צדיקי אמת שזוכין לחדש חידושין דאורייתא אמתיים, וכל החידושי תורה הם בחי' התגלות אלק8ותו יתברך כ"ש בזוה"ק, ומובא בדברי ז"ל ע"פ ויקחו לי תרומה שכשצריכין ליקח ולהמשיך אותו ית' לוקחין אותו כביכול ע"י התורה שנקראת תרומה. וכשממשיכין התורה למטה ממשיכין אותה בכמה לבושין וצמצומים כדי שתוכל להתמשך למטה בזההעולם העשיה. וזה עיקר בחי' המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים שעי"ז נבראים עולמות וברואים חדשים ונפלאים כ"ש ולאמר לציון עמי אתה א"ת עמי (בפתח) אלא עמי (בחירק) וכו' כ"ש בזוהר בראשית, שהם עושין שמסי חדשים וארץ חדשה וכו' ועי"ז נמשכין כל ההשפעות וכל העשירות ופרנסת ישראל. וגם מי שאינו זוכה לזה לחדש בעצמו אעפ"כ גם ע"י שעוסק בדברי חידושי תורתם הקדושה הוא ג"כ ממשיך רוחניות אלקות לתוך צמצומים ע"י שלומד בפיו ומכניס לתוך דבורים התגלות אלקות. וע"כ כ"א כפי מה שמקבל עלי ועול תורה כן מעביר ופורק מעצמו עול דרך ארץ כי זוכה להמשיך רוחניות לאקות לתוך הצמצומים ע"י עסק התורה שעי"ז עיקר המשכת רוחניות וכו' כנ"ל. אבל כשא ינו עוסק בתורה הוא מוכרח לעשו"ת איזה עסק בשב יל פרנסה. ואם זוכה לעשותו בקדושה ונושא ונותן באמונה ומרבה בצדקה לת"ח אמתיים אזי כל עסקיו בבחי' מלאכת המשכן שוא בחי' צמצומים בחי' המשכת רוחניות אלקות לתוך הצמצומים שעי"ז עיקר המשכת הפרנסה כנ"ל שעי"ז גדילה האמונה וכו'

כנ"ל. וזה בחי' פרנסת כל ישראל שנקראים כולם צדיקים ע"ש הצדקה שנותנין. (כי מי שאינו נותן צדקה ואין פרנסתו נמשכת בבחי' הנ"ל אזי פרנסתו נמשכת ממקום אחר לגמרי ר"ל שעליו נאמר עושר שמור לבעליו וכו' ר"ל). וזה בחי' בטח בה' ועשה טוב וכו' שעיקר הפרנסה נמשכת רק מהשי"ת לבד וע"כ צריכין רק לבטוח בה' בחי' בטח בה' אך מה שצריכין לעשו"ת איזה עסק בשביל פרנסה הוא רק בשביל להמשיך רוחניות אלקות לתוך צמצומים כנ"ל שע"י הפרנסה הנמשכת משם גדילה האמונה כנ"ל. וזהו ועשה טוב שעיקר העשיה כדי להמשיך רוחניות אלקות לתוך צמצומים כנ"ל כי רוחניות אלקות הו א בחי' טוב כי שם כולו טוב כ"ש טוב ה' לכל וכתיב טעמו וראו כי טוב ה'. וצריכין להכניס הטוב שהוא בחי' רוחניות אלקות בתוך עשיה וצמצום כדי שיהיה נמשך שכינתו למטה בארץ הזאת שבשביל זה נברא העולם כי מיום שברא את העולם נתאוה שיהיה שכינתו בתחתונים. וזהו ועשה טוב שצריכין להמשיך הטוב בחי' רוחניות אלקות בתוך עשיה ועובדא כנ"ל. וזהו שכן ארץ כדי להמשיך עשיה ועבדא כנ"ל. וזהו שכן ארץ כדי להמשיך שכינתו בארץ הזאת ועי"ז נמשך פרנסה ואכילה שעי"ז גדילה האמונה כנ"ל וזהו ורעה אמונה ורעה היינו השביעה והפרנסה הנמשך מבחי' המשכת רוחניות וכנ"ל שעי"ז גדילה האמונה וזהו ורעה אמונה וכנ"ל:

וע"כ א"א לזכות בדבר ההפקר כ"א ע"י איזה עשיה ועובדא דייקא כנ"ל כי העשיה והעובדא הוא בחי' צמצום שעי"ז ממשיכין בחי' רוחניות אלקות לתוך צמצומים שעי"ז זוכין בהעשירות והפרנסה הנמשך משם כנ"ל שעי"ז זוכה בהדבר המופקר שהוא כסף או שוה כסף היינו בחי' פרנסה ועשירות וכנ"ל:

וזהו בח'י כל הקנינים שצריכין לעשו"ת בכל הדברים שקונין כי אין המקח נגמר בדברי סאלא בקנין שהוא ע"י איזה עשיה ועובדא דייקא. כי עיקר תכלית הצמצום הוא העשיה וע"כ א"א שיצא הדבר מרשו"ת לרשו"ת כ"א כשעושה בו קנין שהוא בחי' צמצום חדש שעושה בו זה האדם הקונה ועי"ז זוכה בהחפץ. כי עיקר הזכיה בכל החפצים והעשירו תוהפרנסה הוא ע"י בחי' הצמצומים שעי"ז ממשיכין רוחניות אלקות לתוך הצמצומים וכנ"ל. ועיקר תכלית הצמצום הוא העשיה וע"כ אי והמחק נגמר בדברים וכן אין יכולין לזכות בנכסזי הגר או במציאה ובדבר המופקר כ,א ע"י איזה עשיה ועובדא דייקא כפי הקני וכי עיקר תכלית הצמצום הוא העשיה שעי"ז דייקא נושה ומתקן בחי' צמצום וממשיך בחי' רוחניות אלקות לתוך הצמצום שעי"ז זוכה בהחפץ שהוא בחי' פרנסה ועשירות כנ"ל:

אות ד

והנה ע"פ התורה הנ"ל יתבאר כל ענין סדר התפלה וקימת חצות וציצית ותפילין ומקודם יפנה וטיול ידיו וכו' שעי"ז מתקנים בעובדא ואח"כ במלולא ע"י כל סדר התפלה כמבואר בכונות:

כי כל תקוני התפלה הכל בשביל לתקן ולהעלות את האמונה בכל התקונים המבוארים בתורה הנ"ל כי תפלה בחי' אמונה (כמובא בדברינו כמה פעמים) שהוא העיקר כנ"ל. כי להעלות האמונה הנפולה צריכין לחתור ולגלות המים שמהם גדילה האמונה שהם בחי' עצות שנמשכין ע"י שצועקין להשי"ת ממעמקים מעומקא דלבא וכו' כנ"ל. וזה זוכין ע"י שמצחצחין נשמתו ע"י האכילה והפרנסה שמקבלין ע"י המשכת רוחניות אלקות לתוך הצמצומים כנ"ל. וזהו בחי' קימת חצות כי אז מתחיל תיקון האמונה שהיא בחי' מלכות. שנקטנת בעת חשכת לילה וצריכין להעלותה ולהגדילה ועיקר תיקונה מתחיל בחצות. כי קימת חצות הוא התעוררות השינה ואז חוזרת הנשמה שהיא רוחניות אלקות לתוך הגוף שהוא תכלית הצמצום אשר בעת השינה היו רחוקים זה מזה כי שינה אחד מששים במיתה שהיא בחי' הסתלקות רוחניות אלקות שהיא הנשמה מהגוף שהוא הצמצום, וע"י התעוררות השינה בחצות חוזר נשמתו לגופו בבחי' המחזרי נשמתו לפגרים מתים וזהו בחי' המשכת רוחניות אלקות לתוך הצמצומים כי אין חוזרת נשמתו לגופו כמו שהלכה ממנו קודם השינה רק היא מתגדשת בשעת השינה בבחי' חדשים לבקרים דהיינו שנתוסף עליה אור רוחניות אלקותו יתב' וכשחוזרת לגופו זהו בחי' המשכת רוחניות אלקותו שהיא הנשמה שנתחדשה לתוך הצמצום שהוא הגוף כנ"ל. וזהו בחי' רוח צפוני המנשבת בכנור של דוד שעי"ז היה קם בחצות כשרז"ל, צפון הוא בחי' צמצום כי צפון הוא שמאל שהוא בחי' גבורות בחי' צמצום, ורוח צפון זה בוי' המשכת וחיבור רוחניות אלקות עם הצמצומים כי הרוח הוא רוחני שנמשך מרוחניות אלקות שמשם כל הרוחות והנשמות כי הרוח והנשמה הוא רוח אוירי כי שורש הרוח והאויר הוא ממקום גבוה מאד מבח"י רוחניות אלקות שמשם כל הנפשו"ת והרוחות והנשמות כ"ש כל אשר נשמת רוח חיים באפיו וע"כ רוח צפון זה בחי' המשכת רוחניות אלקות שהוא בחי' רוח לתוך הצמצום שהוא בחי' צפון, וע"כ מצפון זהב יאתה כי משם עיקר העשירות והפרנסה מבחי' רוח צפונית שהוא בחי' המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים כנ"ל. וע"כ צפון חסר כי השי"ת ברא את העולם בג' רוחות וצפון חסר כשרז"ל כי כלל בריאת עולם הוא בחי' המשכת רוחניות אלקות לתוך הצמצומים בשביל בשביל לגלות האמונה הקדושה שבשביל זה נברא הכל כי שורש וחיות כל הבריאה כולה היא מרוחניות

אלקותו ית"ש כ"ש בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם שצמצם והגביל כביכול רוחניות אלקותו בכמה וכמה צמצומים שונים ונפלאים עד שנמשכו לתוכם כל הברואים שהם תכלית הצמצום. וכל זה היה בשביל זה נברא הכל כנ"ל כ"ש וכל מעשהו באמונה. אבל אמונה מלכות א"א לה להתגלות בשלימות כ"א אחר הבריאה ע"י מעשה התחתונים כי אין מלך בלא עם, כי אמונה אין שייך כ"א בדבר שאין רואין וצריכין להאמין בו, דהיינו אחר שנתרחקה הבריאה מהמאציל שאז א"א לראות ולהבין את המאציל ית' רק צריכין להאמין בו באמונה שלימה. אבל קודם הבריאה שהיה המאציל בלדו יתב' אין שייך אמונה כי הוא ית' יודע מעצמו בידיעה ברורה וכל זמן שיודעין בידיעה בורכה אין זה אמונה. ע"כ בתחילת הבריאה לא היה להבריאה שלימות מחמת שעדיין לא נתגלה מדת האמונה שאינה מתגלית כ"א אחר שיש בני אדם בעולם כנ"ל וכל הבריאה א"א להתהוות רק ע"י אמונה כ"ש וכל מעשהו באמונה אבל אז עדיין לא היה שום אדם שימשיכו האמונה. רק שהשי"ת צפה שיהיו ישראל בעולם שיהיה להם אמונה ועי"ז ברא את כל העולם אבל לא היה להבריאה שלימות עד שבאו ישראל שהם ממשיכין רוחניות אלקות לתוך הצמצומים ומעלים ומתקנים את האמונה בכל עת. וע"כ נברא צפון חסר להורות שאין שלימות להבריאה עדיין ועיקר השלימות ע"י בני ישראל הצדיקים שהם עוסקים בתקון האמונה שהם ממשיכין רוחניות אלקות לתוך הצמצומים שמשם מנשב רוח צפונית כנ"ל שהוא עיקר תיקון הבריאה נמצא שנברא צפון חסר להורות שעיקר שלימות הבריאה הוא ע"י הצדיקים שהם ממשיכין רוחניות אלקות לתוך הצמצומים שהוא בחי' רוח צפון שכי"ז עיקר תיקון ושלימות כל הבריאה כי עי"ז נתתקנית האמונה שעל ידה היה כל מעשה בראשית כנ"ל. וזשארז"ל שצפון חסר שאם ירצה אחד לכפור בו ית'ולהודות בע"ז יאמר ול ושיברא רוח צפון וכו'. היינו כנ"ל שעיקר מה שצפון חסר הוא להכניע הכפירות ולהמשיך אמונה כי צפון נשאר חסר בשביל להכורות שהבריאה חסירה עד שיבואו הצדיקים שהם ממשיכין רוחניות אלקות לתוך הצמצומים שעי"ז ממשיכין בחי' רוח צפונית ומתקנים ומשלימי' את חסרון הבירא' בכל פעם. וזהו בחי' מה שהיה רוח צפונית מנשבת בכינור של דוד ועי"ז היה מנגן מאליו כי משם כל השירות והנגונים. כי כל השיר והנגון הוא בסחי' המשכת רוחניות אלקות לתוך הצמצומים כי עיקר הנגון הוא ע"י שמבררין ומצמצמין את הרוח טובה כמבואר במ"א (בסימן נ"ד) כי עיקר קול הנגון הוא האויר והרוח שמשם כל הקולות כידוע למחקרים. ועיקר הניגון ע"י צמצום הרוח והאויר ע"י האדם או הכלי המוציא הקול וע"כ ע"י רוח צפונית שהוא בחי' המשכת רוחניות אלהות לתוך הצמצומים שהוא בחי' צפון שמאל תאלכית הצמצום,

עי"ז היה מנגן כנור של דוד כי משם כל הנגונים כנ"ל. ועי"ז היה דוד קם בחצות שחזרה נשמתו לגופו שהוא ג"כ בחי' המשכת רוחניות אלהו תלתוך הצמצום כנ"ל. וזהו עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה שחר שנאמר על קימת חצות כשרז, לוזהו אעירה שחר שעיקר התקון בשביל לעורר ולהקיץ ולהעלות האמונה הנפולה שהוא בחי' אילת השחר כי אמונה היא בחי' שחרות מחמת שעיקר האמונה הוא רק במה שאין יודעין, ודבר הנסתר ונעלם הוא בחי' שחרות וחשך בחי' ישת חשך סתרו ושם עיקר האמונה שצריכין להתחזק באמונה עד שתאיר לו האמונה כאלו רואה בעיניו כ"ש רבינו ז"ל שזהו בחי' עליית השחר בחי' ואורח צדיקי כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום כי הם מתחזקים באמונה שלימה מתוך חשכת לילה עד שעולה ומאירה להם כשמש בצהרים. נמצא שקימת חצות הוא בחי' המשכת רוחניות אלהות לתוך צמצומים ועי"ז נמשך שפע ועי"ז נעשה איש תבונות ויכולין לדלות המים עמקוים ע" ישצועקין מעומקא דלבא כנ"ל. וזה בחי' כל סדר חצות שהוא קולות וצעקות שצועקין מעומק הלב בשביל להעלות האמונה מניפלתה. כיעיקר הצעקה בחצות הוא על חורבן ביהמ"ק וגלות ישראל שהוא בחי' פגם האמונה כי לא גלו ישראל אלא ע"י שפסקו מהם אנשי אמנה כשרז"ל וזהו בחי' כאיל תערוג על אפיקי מים שאומרים בחצות זה בחי' צעקות מעומק הלב בשביל לדלות המים עמוקי סעצה וכו' שעי"ז גדילה האמונה וזהו כאיל תערוג על אפיקי מים, אפיקי מים דייקא לגלות העצות שמהם גדילה האמונה שהם בחי' מים עמוקים בחי' אפיקי מים (כי העצות הם בחי' נ"ה שנקראים אפיקי מים כ"ש במ"א ומהם גדילה האמונה שהוא בחי' מלכות כי עיקר בנין המלכות הוא ע"י נ"ה כידוע והבן):

אות ה

וע"י הצעקה מעומק הלב בחצות עי"ז חותרין ומגלין העצות עמוקות שמהם גדילה האמונה. וע"כ צריכין להתגבר ולעסוק בתורה אחר תיקון חצות כי התורה היא כולה עצות כ"ש לי עצה ותושיה כי ע"י התורה שעוסקין עאחר חצות לילה עי"ז דולין ושואבין העצות עמוקות ועי"ז מגדלין האמונה עד שנגדלת באור הבקר בבחי' חדשים לבקרים רבה אמונתך כי אז באור הבקר אז יהוא עיקר עליית האמונה מנפילתה. וע"י עליית האמונה נעשין גרים והגרים יכולין להזיק ע"י הגאוה שמכניסין שהו אבחי' ניאוף שמשם אחיזת המנהיגים של שקר וכו' וצריכין כח המגיני ארץ וכו' וזה בחי' ציצית שלובשין בבקר כאור היום שאז הוא עליית האמונה. כי ציצית בחי' אמונה מלכות כי ציצית תקון הבגדים שהם בחי' מלכות בחי' מלך הכבוד כי ר' יוחנן קרי למאניה מכבדותא. וע"י עליית האמונה נעשין גרים וזהו ג"כ בחי' ציצית כנפי השכינה (כ"ש בהתורה להמשיך

שלום בסי' י"ד). וזהו בחי' והחזיקו עשרה אנשים וכו' בכנף איש יהודי בכנף דייקא שהוא בחי' ציצית ששם יתאחזו להתגייר. גם הציצית מתקנים פגם הגרים שהוא גיאות וניאוף כי ע"י הציצית מכניעין הגאוה דסיט"א ומעלין את הגאוה לשרשה להשי"ת בחי' ה' מלך גאות לבש שהוא בחי' והוו נפצי גלימייהו הנאמר שם בהתורה הנ"ל (באות ט"ו) ע"ש בחי' לאחוז בכנפות הארץ וינערו רשעים ממנה שע"י כנפות הציצת שהם תקון הלבושים שמשם שורש הגאות דקדושה היינו גאותו של השי"ת כנ"ל עי"ז מכניעין הרשעים והסט"א שהם בחי' גאוה דסט"א שמשם ממשלת של המנהיגים של שקר שכל ממשלתם ע"י עזות וגאות כ"ש שם. כי המנהיגים של שקר הם בחי' מתלבשים בטלית שאינו שלהם כ"ש בנביאי השר ולא ילבשו אדרת שער למען כחש (זכריה יג) וע"י ציצית טלית של מצוה שהוא בחי' לבושו של השי"ת בחי' ה' מלך גאות לבש עי"ז מכניעין אותם כנ"ל. גם ציצית מכניע פגם הניאוף שמכניסין ע"י הגאות כ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים וכו' כ"ש אדמו"ר ז"ל (בסי' ז'):

אות ו

ואחר"כ מניחין תפילין שעי"ז מעלין מבחי' החתים בשרו לבחי' פיתוחי חותם קודש לה' כ"ש שם היינו כי ע"י הציצית הכניעו תאות ניאוף שהוא פגם הגאות וע"י התפילין מתקנים עוד יותר שמתקנים פגם של ניאוף ומהפכין אותו מהיפך אל היפך שמעלין מבחי' החתים בשרו לבחי' פתוחי חותם שהוא בחי' תפילין כ"ש שם. וזה בחי' השמחה של תפלין שעי"ז מחזקין את המלאך כדי להנצל מטומאת מקרה לילה וכו' כ"ש שם ע"ש. וזה בחי' השערות של התפלין שהם בחי' שער ראשי' כעמר נקא שהוא בחי' תיקון השינה בי' חלום ע"י מלאך ע"ש. וזה בחי' תפילין של יד ותפילין של ראש כי מבואר שם שלפעמים בא פגם המקרה ח"ו מפגם המשפט ע"י דיינים שאינם הגונים‌ולזה צריכין בחי' קשר המרכבה בחי' מרכבו ארגמן וכו' ע,ש. וזה בחי' שני התפלין שהם תפלין של יד ותפלין של ראש, תפלין של יד זה בחי' תיקון החותם הנ"ל שמעליטן מהחתים בשרו לבחי' פתוחי חותם קודש לה' שזהו בחי' תפלין של יד בחי' ביד כל אדם יחתום. תפלין של ראש זה בחי' קשר המרכבה כי של ראש הוא בחי' מרכבה בחי' רוכב שמים (כ"ש אדמו"ר ז"ל בהתורה מרכבות פרעה בסי' ל"ח) כי המרכבה כלולה מארבע חיות שהם בחי' ד' המלאכים הנ"ל שסימנם ארגמן שהם בחי' ד' מחנות השכינה שכל זה הוא בחי' השל ראש שמה בארבע בתים כנגד ד' מלאכי המרכבה שמתקשרים ע"י הנחת השל ראש שעי"ז נתתקן תיקון המשפט שאז נתתקן המוח בשלימות וניצולין מפגם הברית ממקרה לילה בכל הבחינות ואז הוא גמר תיקון האמונה בשלימות כמובן בהתורה הנ"ל:

אות ז

וזה בחי' יפנה ויטול ידיו שצריכין מקודם לדחות מותרות המאכלים כדי שיוכל להשב יע בצחצחות נפשו ע"י המאכלים שאכל מקודם כדי שיוכל לדלות המים הנ"ל כמבואר שם שע"י אכילת הצדיק הוא מצחצח נפשו וכו' אבל האכילה צריכה ברור. כי יש בהאכילה אחיזת הפסולת וע"י שנפנה ונדחה הפסולת לחוץ ואין נשאר כ"א דקות וזכות האכילה שהוא שביעת הנפש שמשם אכילת ושביעת הצדיק כי הצדיק אינו ניזון כלל מפסולת האכילה רק מזכות וצחות ורוחניות האכילה שעי"ז משביע בצחצחות נפשו. רק מאחר שמחטא אדה"ר נתערב הכל כידוע בהכרח שיהיה בהאכילה אחיזת הפסולת. והצדיק באכילתו מברר הטוב מן הפסולת והמותרות ואינו ניזון כ"א מהטוב ורחוניות ועיקר הבירור נשלם ע"י שנפנה ודוחה הפסולת והמותרות לחוץ ואז נשאר רק הטוב והדקות והרוחניות שבמאכל. שעי"ז מצחצח נשמתו שעי"ז זוכין לדלות המים שמשם גדילה האמונה שזה צריכין בבקר בבחי' חדשים לבקרים רבה אמונתך כנ"ל. וזה בחי' יפנה ויטול ידיו כי אח"כ צריך ליטול ידיו במים שנמשכין ממים הנ"ל מבחי' מים עמוקים עצה בלב איש שהם בחי' מעיין ומקוה מים שהם מטהרין מכל הטומאות כיכל הטומאו' הם מבחי' כפירות כי ע"ז שהם הכפירות כלולים מכל הטומאות כי ע"ז מטמאה כמת וכנדה. כי עיקר הקדושה והטהרה הוא השי"ת שהוא קדוש וטהור כ"ש כי קדוש אני וכשרז"ל הקב"ה מטהר את ישראל וכו'. וכשיש לו כפירות ח"ו הוא רחוק מהשי"ת ואזי שורין בו כל הטומאות ר"ל ומשם השתלשלות כל הדבירם המטמאין כי כל דברים הטמטאין הוא מחמת שרחוקים מהשי"ת וקדושתו. וע"כ עיקר הטהרה מכל הטומאות הוא ע"י מים שנמשכין מבחי' מים עמוקים עצה וכו' הנ"ל שהם בחי' מעייני הישועה שהם מעין ומקוה מהטהרין מכל הטומאות בחי' מקוה ישראל ה' מושיע בעת צרה כי עיקר הישועות הם עצות (שהם בחי' נ"ה שנקראים ישועות כידוע) כ"ש ותקננו בעצה טובה מלפניך והושיענו מהרה למען שמך וכ"ש ותשועה ברוב יועץ. ולהיפך ר"ל כתיב האם אין עזרתה בי ותושיה נדחה ממני (איוב

אות ו'

. וע"כ בבקר ע"י מצות נטילת ידים במים מכ"ש כשטובלין ומעין עי"ז ממשיכין המים ממעייני הישועה הנ"ל שהם בחי' מים עמוקים עצה וכו' שעי"ז גדילה האמונה שמטהרת מכל הטומאות וכנ"ל. ואח"כ מניחין ציצית ותפילין של יד ושל ראש שע"י כל זה מתקנין כל התיקונים הנ"ל כנ"ל: וכל זה עושין בעובדא ואח"כ צריכין לעשו"ת כל התיקונים האלה במלולא כמובא בזוהר ובכוונות שצריכין כל העולמות בעובדא ובמלולא:

אות ח

וזה בחי' כל סדר התפלה שעי"ז ממשיכין כל התיקונים הנ"ל במלולא כי בתחלה אומרים ברכת השחר תיכף בהקיצו משנתו ועי"ז ממשיכין רוחניות אלקות לתוך צמצומים במלולא. כי אנו מברכין אות ויתֿ על שהחזיר נשמתינו לתוך גופינו כמו שאומרים המחזיר נשמות לפגרים מתים שזהו בחי' המשכת רוחניות אלקות שהיא הנשמה לתוך צמצומים שהם בחי' הגופים ואח"כ מברכין בפרטיות על כל פרטי החיות והפעולות והתנועות הנמשכין מהנפש מרוחניות אלקותו לתוך הגוף. כי כל תנועות הגוף הוא מהנפש כי הנפש מראה פעולותיה בגוף ואנו מברכין להשי"ת על כל פעולה ותנועה של הגוף שהיא ע"י הנפש ובזה אנו ממשיכין במלולא רוחניות אלקותו לתוך צמצומים שהם פעולות הגוף כגון כד פתח עיני מברך פוקח עורים ובזה ממשיכין במלול רוחניות אלקותו שמשם שורש הכח של הנפש שפועלת בגוף שיוכל לפקוח עיניו. וכן כד יתֿ מברך מתיר אסורים וכד זקיף זוקף כפופים וכו' שבכל זה ממשיכין רוחניו תאלקותו שמשם כל כחות הנפש שנמשכין לתוך הגוף שהוא בחי' צמצום. נמצא שבברכות אלו ממשיכין בפרטיות רוחניות אלקותו שהם שרשי כחות הנפש לתוך פרטי הצמצומים שעי"ז יש לו כח לפקוח עיניו וליטשב ולזקוף וכו'. וזה בחי' מלביש ערומים כי הצמצוצים הקדושים הם בחי' לבושים כי בהם מצמצמין ומלבישין את רוחניות אלקותו יתֿ ומשם שורש כל המלבושים:

וזה בחי' רוקע הארץ על המים. ארץ הוא בחי' אמונה כ"ש שכן ארץ ורעה אמונה (כמבואר בדבריו ז"ל), מים הם בחי' המים עמוקים שמהם גדילה האמונה כ"ש שם כנ"ל. וזהו רוקע הארץ על המים כי עיקר קיום האמונה שהיא בחי' ארץ היא על המים שהם בחי' העצות שהם בחי' מים עמוקים עצה כנ"ל. וזהו בחי' המכין מצעדי גבר כי הרגלין הם בחי' עצות כ"ש וכל העם אשר ברגלך ההולכים אחר עצתך. כי עיקר הילוך האדם בדרכי הֿ הוא על ידי העצות טובות וע"כ אנו מבקשים בעצתך תנחיני. כי ע"י המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים זוכין לחתור המים שהם העצות שהם בחי' רגלין שמשם עיקר כח הליכות האדם ומצעדיו בגשמיות ורוחניות. וזה בחי' שעשה לי כל צרכי שמברכין על המנעלים שהם שמירה לרגלין כי הרגלין שהם בחי' העצות צריכין שמירה גדולה שלא יגוף באבן רגלו שלא יהי נכשל ח"ו בעצות רעות של בני העולם הרודפין אחר הממון ותואת עוה"ז שהם אבן נגף לכל הרוצים ליכנוס בדרכי עובדתו יתֿ כי רוב עצותיהם מקולקלות. וע"כ התחיל דוד המע"ה ספר תהלים אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים כי בוודאי אשרי לו אשרי חלקו מי שנמטלט מעצת

רשעים בשלימות כי כמה אנשים נלכדו בהם כצפרים האחוזות ר"ל. כי כמו שע"י עצות דקדושה בחי' מים עמוקים עצה וכו' נתגדלה האמונה כנ"ל כמ וכן להיפך ע"י עצות רעות ח"ו נחלשה האמונה דקדושה ח"ו ונמשכין אמונות כוזביות וכפירות ר"ל. והמנעלים הם בחי' שמירה לרגלין וע"כ ארז"ל לעולם ימכור אדם כל המ שי לו ויקח מנעלים לרגליו וע"כ מברכין עליהם שעשה לי כל צרכי כי הם בחי' שמירה לרגליט ושהם בחי' העצות שעל ידם עיקר קיום האמונה כנ"ל: וזה בחי' אוזר ישראל בגבורה זה בחי' האמונה שנתגדלה ע"י העצות כ"ש והיה צדק אזור מתניו והאמונה אזור חלציו בחי' לבש ה' עוז התאזר הנזכר בתורה הנ"ל. וזה בחי' עוטר ישראל בתפארה שמברכין על עטיפת הראש זה בחי' ראש דברך אמת שהוא בחי' תפארת בחי' יעקב כידוע שמשם עיקר קיום האמונה בחי' צדק כדי אתחברת באמת אתקריאת אמונה כי עיקר העצות שעל ידם גדילה האמונה נמשכין מאמת כ"ש הן אמת חפצת בטוחות וכו' (כ"ש במ"א). וזה בחי' הנותן ליעף כח שמברכין על שנתחדשה נשמתו ומוחו בתוך האמונה בבחי' חדשים לבקרים רבה אמונת, היינו כנ"ל כי עיקר כל הברכות הם ע"י גידול האמונה בבקר שנתגדלה ע"י כל התיקונים הנ"ל. וזה בחיח' המעברי שינה מעיני וכו' ומסיימין הגומל חסדים טובים וכו'. כי בעת חשכת לילה שהוא בחי' העדר העצה בחי' מי זה מחשיך עצה (כ"ש שם) אז צריכין לישן ולסלק דעתו לגמרי שלא יתגברו האמונות כוזביות ח"ו הנמשכין מקלקול העצות שהם בחי' החשך של לילה כנ"ל. אבל צריכין למעט בשינה רק לישן מה שמוכרח בשבילן קיסו האדם כדי שיתחדש נשמתו בתוך האמונה העליונה שזהוא שורש האמונה. ואז בהקיצו כשחוזרת נפשו לתוך גופו חוזרין וממשיכין כל תיקוני האמונה ומגדילין אותה ע"י העצות שנתגלין כנ"ל. וזהו שמסיימין בברכת המעביר שינה הגומל חסדים טובים, חסדים טובים זה בחי' חסדי דוד הנאמנים שהם בחי' נ"ה שהם בחי' עצות (כ"ש במ"א). כי ע"י העברת השינה שחוזרת נשמתו לתוך גופו שהיא בחי' המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים עי"ז נמשכין עצות טובות שזהו בחי' חסדים טובים בחי' חסדי דוד כנ"ל. וזה בחי' כד שמע קול תרנגולא מברך הנותן לשכוי בינה כוו' מי שת בטוחות חכמה או מי נתן לשכוי בינה (עיין לקמן מבואר היטב):

אות ט

וזהו בחי' העקידהכי לדלות המים הנ"ל שהם העצות שמהם גדילה האמונה צריכין לצעוק מעומק הלב בחי' ממעמקים קראתיך וכו' בחי' צעק לבם אל ה' והצעקה מעומק הלב זה בחי' מסירת נפש על קידוש השם בחי' אליך ה' נפשי אשא ופרש"י לבי אכוין.

וזה בחי' העקידה שיצחק מסר נפשו על קידוש השם ופשט צווארו ע"ג המזבח שזהו בחי' צעקת הלב ממעמקים שהוא בחי' מסירת נפש כנ"ל וע"כ משם נמשך בחי' שופר של ר"ה שהוא שופר של אילו של יצחק כ"ש והנה אילן אחר נאחז בסבך בקרניו כי קול שופר של ר"ה הוא בחי' ממעמקים קראתיך י"י שזהו בחי' כל בחי' ר"ה כידוע. כי אז בר"ה צריכין לתקן האמונה כמבואר בהתו' הנ"ל ע"כ צריכין אנו לתקוע בשופר שהוא בחי' קול היוצא מן הלב שהוא קול בלא דיבור וזה זוכין ע"י עקידת יצחק שמסר נפשו על ק"ה שמשם בחי' השופר של ר"ה. וע"כ נקרא מסירת נפשו בשם עקידה כי היא ברגלין להורות שע"י מסירת נפשו שהוא בחי' צעקת הלב ממעמקים ע"ז נתתקנו הרגלין שהם בחי' עצות שמם גדילה האמונה כנ"ל. וע"כ אחר העקידה אומרים פ' ק"ש שהוא אמונה היחוד כי ע"י כל הנ"ל זוכין לאמונה כנ"ל:

אות י

וכשמעלין האמונה עי"ז נעשין גרים וכו' כנ"ל וזה בחי' פ' הקרבנות וקטרת שעי"ז מעלין הנצוצות מהקליפות שזה בחי' גרים שהם נפשו"ת ונצוצות שעולין מהקליפות והס"א אל הקדושה:

אות יא

וכשנעשין גרים יכולים להזיק לישראל ח"ו כי מכניסין גאוה וכו' שעי"ז נוטלין חרב הגאוה המנהיגי שקר שמשם נמשך תאוות ניאוף ח"ו. וצריכין להכניע אותם ע"י המגיני ארץ וכו' כ"ש שם ע"ש וזהו בחי' שירת הים שאומרים בסוף פסוקי דזמרה שמתחלת אשירה לה' כי גאה גאה שזהו בחי' הכנעת הגאות דסט"א כי מזכירין שהגאות והממשלה הוא רק להשי"ת וכל המתגאים נכנעים ונופלים לנפיו כמו שתרגם כי גאה גאה ארי אתגאי על גותניא וכו'. וזהו שמסיים ה' ימלוך לעולם ועד כי גאות דסט"א הוא בחי' מלכות דסט"א בחי' אנא אמלוך וע"כ מזכירין גדולת מלכותו שהמלוכה שלו יתב' בחי' ה' ימלוך לעולם ועד ובזה מכניעין ומפילין מלכות דסט"א שהוא בחי' גיאות וזהו שאומרים אח"כ כי לה' המלוכה וכו' והיתה לה' המלוכה והיה ה' למלך וכו' הכל לגלות מלכותו יתב' אשר אליוי לבד המלוכה בחי' כי לה' המלוכה ואין לשום אדם ונברא להתגאות ולמלוך ובזה מכניעין ומבטלין הגאות שמכניסין הגרים, גם שירת הים הוא בחי' תקון הברית כי קי"ס היה בזכות יוסף ששמר הברית כשרז"ל ובזה מכניעין פגם תאוות ניאוף שמכניסין הגרים ע"י הגאות כנ"ל:

אות יב

ואח"כ אומרים ברכת יוצר אור ומזכירין שם סדר קדושה וגדולת המלאכים שעומדים באימה ובאירה ומקדשין שמו ית'. זה בח"י תקון התפילין שמעלין מבחי' החתים בשרו

לבחי' פתוחי חותם קדש לה' שזהו בחי' קדוש קדוש קדוש ה' צבאות וכו'. וע"כ מזכירין שם גדולת המלאכים שעי"ז ממשיכין בחי' חיזוק המלאך כדי לזכות לחלום ע"י מלאך שהוא תיקון הברית כמבואר בהתורה הנ"ל שפגם הברית נמשך ע"י שנפגם ונופל החמימות והאש של המלאכים הקדושים וכו' וע"כ ע"י שמזכירין עוצם האימה והיראה של המלאכים הקדושים שהוא חמימות אש דקדושה כי היראה בחי' אש עי"ז מעלין החמימות והאש לשרשו ונכנע ונופל האש והחמימות הסט"א שמשם תאוות ניאוף כנ"ל. אבל עדיין צריכין לתקן המשפט וכו' כ"ש שם שלזה צריכין קשר המרכבה וכו' כ"ש שם וזהו בחי' והאופנים וחיות הקודש ברעש גדול מתנשאים וכו' ואומרים ברוך כבוד ה' ממקומו, האופנים וחיות הקודש הם בחי' קשר המרכבה כי האופנים וחיות הקודש הם הם המרכבה שזהו בחי' תיקון המשפט וע"כ הם אומרים ברוך כבוד ה' ממקומו, ממקומו זה בחי' תקון המשפט כי הקב"ה מקומו של עולם ועי"ז יכול לדון את כל העולם בבחי' אל תדין את חבירך עד שתגיע למקומו (כמבואר במ"א) שזהו בחי' תיקון המשפט כי עיקר פגם המשפט נמשך מחמת שאין יודעין בחי' צדיק וטוב לו צדיק ורע לו וכו' שזה נראה כעוות המשפט ומשם נמשך ונשתלשל בחי' פגם המשפט וכו' כמובן שם בהתורה הנ"ל ע"ש היטב. אבל ע"י שאומרים ברוך כבוד ה' ממקומו ומזכירין כי הוא יתב' מקומו של עולם ואין העולם מקומו ועי"ז יכול לדון כל אחד ואחד לפי מקומו, כפי מה שהוא יתב' לבד יודע את מקומו, עי"ז בוודאי נתבטלין כל הקשיות האלו של צדיק וטוב לו וכו' כי הוא יתב' דן ושופט את כ"א וא' לפי מקומו כפי מה שהוא לבד יודע מקום כ"א ואחד. כי השי"ת יודע שזה האדם אינו יכול להגיע לתכלית הנצחי כ"א ע"י שיהיה לו עשירות גדול וכל טוב בזה האולם ולהיפך האחר אינו יכול לבא לתכליתו הנצחי כ"א ע"י שיהיה לו עשירות גדול וכל טוב בזה העולם ולהיפך האחר אינו יכול לבא לתכליתו הנצחי כ"א ע"י שיהיה לו עניות ודחקות גדול בזההעולם והכל כפי מקומו של כ"א שאין שום אדם יודע המקום של כ"א כי אם הוא לבדו ית' שהוא מקומו של עולם. נמצא שע"י שאומרים ברוך כבוד ה' ממקומו דהיינו שהוא ית' מקומו של עולם ויכול לדון את כ"א לפי מקומו בזה ממשיכין בחוי' תיקון המשפט שזהו בחי' תיקון המרכבה כנ"ל. ועל כן האופנ ים וחיות הקודש שהם הם המרכבה הם אומרים ברוך וכו' ממקומו שהוא בחי' תקון המשפט שהוא בחי' קשר המרכבה כ"ש שם. וכשנתתקן המשפט שהוא בחי' קשר המרכבה ניצולין מאהבת הנפולין וזוכין לאהבה דקדושה וזהו בחי' ברכת אהבת עולם שאומרים אח"כ בחי' אהבה דקדושה שתלויה בקשר המרכבה בחי' מרכבו ארגמן תוכו רצוף אהבה וכו' כ"ש שם ע"ש:

אות יג

ואז אומרים ק"ש שהוא אמונה כי עתה האמונה בשלימות ע"י שזכינו לכל התיקונים הנ"ל עד תקון המשפט שהוא גמר התיקון כ"ש שם. כי באור הבקר אע"פ שאז אומרים ק"ש דקרבנות מחמת שאז התחילה האמונה להתגדל ע"י בחי' הנ"ל, אעפ"כ מאחר שעדיין לא נתתקנו שאר התיקונים עדיין גם האמונה לא נתתקנה בתכלית השלימות כי כל זמן שיש עדיין אחיזת פגם הגרים שבאים מעליית האמונה הנפולה שהוא פגם הגיאות והניאוף וכו' כנ"ל אזי גם האמונה אינה בשלימות כי הא בהא תליא אב לעתה שכבר נתתקנו כל הבחי' הנ"ל אזי האמונה בתכלית השלימות וע"כ עתה אומרים עיקר ק"ש שהוא שמע ישראל וכו' שהוא אמונת היחוד כי עתה האמונה בשלימות כנ"ל:

וזהו בחי' ד' גדולה דאחד זה בחי' תיקון המשפט שהוא עיקר גמר התיקון כי ד' דאחד הוא בחי' מלכות משיח כמובא שהוא בחי' תיקון המשפט כי משיח יזכה לתיקון המשפט בשלימות כ"ש ישפוט עניי עם וכו' וכתיב ושפט בצדק דלים וכו'. וזה בחי' ד' כנגד ד' מלאכי המרכבה שהם אוריא' רפא' גבריא' מיכא' שסימנם ארגמן בחי' מרכבו ארגמן. וזה בחי' י"ב תיבות שיש בשמע וברוך שם כנגד י"ב שבטי בני יעקב (כ"ש במ"א בסי' ל"ו) שהם בחי' מטה שלימה שהם בחי' ד' דגלים ד' מחנות השכינה שהם בחי' ד' מלאכי המרכבה הנ"ל בחי' מרכבו ארגמן שזהו בחי' אפריון עשה לו המלך שלה וכו' מרכבו ארגמן וכו' שנאמר על המשכן ובהימ"ק שהיו הד' דגלים מסבבין אותו כשפרש"י שם, ששים גבורים סביב לה הם ששים רבוא נשמות ישראל ע"ש. כי הד' דגלים י"ב שבטים הם בחי' המרכבה כנ"ל וכנגד זה הם י"ב תיבות שבפ' שמע וברוך שם כנגד י"ב שבטים שהם בחי' המרכב' שהוא בחי' תקון המשפט שעי"ז עיקר שלימות האמונה וכנ"ל. וזהו בחי' ואהבת את ה' בחי' אהבה דקדשוה ששורה במרכבה דקדשוה כנ"ל.

וזהו בחי' והיה אם שמע שהוא בחי' גבורות בחי' יראה כידוע להמשיך על עצמינו יראה קדושה שהוא בחי' אש וחמימות והתלהבות דקדושה, להנצל מחמימות ואש דס"א שמשם תאוות ניאוף, כי מתחילה קודם ק"ש הזכרנו יראת המלאכים וכן באהבת עולם הזכרנו אהבתו ית' אותנו כ"ש אהבת עולם אהבתנו וכו' ומסיימין הבוחר בעמו ישראל באהבה. ועכשיו אנו ממשיכין האהבה והיראה עלינו ואנו מקבלין עלינו האהבה לאהוב אותו ית' בפ' ואהבת וכו' וכן מקבלין היראה עלינו בפ' והיה אם שמע להכניע ולבטל האהבות הנפולין ולבטל החמימות והאש דסט"א שהוא בחי' פגם היראה שהיא בחי' אש כנ"ל. וזהו בחי' פ' ציצית שהוא בחי' הכנעת וביטול תאוות ניאוף כ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וכו' וכנ"ל וזהו בחי' יציאת מצרים שמזיכין בפ' ציצית

וברכת אמת ויציב כי יציאת מצרים זה בחי' תקון הברית כ"ש שם בהתורה הנ"ל ע"ש מ"ש שם על ענין ניסן ר"ה למלכים וכו' ע"ש:

אות יד

וע"י תקון האמונה בכל הבחי' הנ"ל אז יכולין להתפלל וזהו בחי' תפילת ש"ע שאומרים אחר ק"ש כי קודם תיקון האמונה אין מועיל תפילה ולא זכות אבות כ"ש שם בתחילת התורה הנ"ל אבל עכשיו ע"י תיקון האמונה מועיל תפלה וע"כ מתפללין אז תפילת ש"ע ומתחילין בברכת אבות כי זכות אבות ותפילה אין מועיל כי אם על ידי אמונה וכנ"ל:

אות טו

ונחזור על הראשונות לבאר מה שהשמטנו בסדר התפילה. וזה בחי' ברכת הנותן לשכוי בינה וכו' שמברכין תיכף כד שמע קול תרנגולא בחצות הלילה. כי קול התרנגול הוא בחי' צמצומים כי נמשך מההוא שלהובא דאשא דבטיש בגדפוי שהוא בחי' גבורות וצמצומים היינו ע"י שנמשך רוחניות אלהותו לתוך תכלית הצמצום כדי לעורר את העולם משינתם כדי שיעסקו בתיקון האמונה שהיא העיקר וע"כ מברכין אז הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה. כי עיקר אור היום הוא ע"י בחי' העצות טובות שנתגלין ע"י המשכת רוחניות וכו' כנ"ל בבחי' גולה עמוקות מני חשך כ"ששם על מארז"ל כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא, שחשך הוא בחי' העדר העצה ואור הוא בחי' התגלות עמוקות העצה מתוך החשך ע"ש וע"כ תיכף בהקיצו בחצות כד שמע קול תרנגולא נתתקלברך אז הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה כי בוודאי צריכין לזה הבחנה גדולה להבחין בין אור יום שהוא בחי' עצות טובות ובין לילה שהוא בחי' קלקול העצות שהוא בחי' חשכת לילה כנ"ל. כי כמה בני אדם טועים בזה ונכשליםבעצות שאינן טובות שמטעין אותן בני העולם. כי העצות דקדושה הם עמוקות מאד מאד בחי' מים עמוקים עצה וכו'. כי אע"פ שעיקר העצות דקדושה הם תמימות ופשיות גמור כמבואר בדברינו כ"פ אעפ"כ יש בהם עמקות גדול מאד כי נמשכין מבחי' מים עמוקים כנ"ל וצריין לבקש הרבה הרבה מהשי"ת שיזכה שיאיר לו בתוך חשכת אפילתו עמקות אמתיית העצות דקדושה באופן שיתחזק בדרכי עבודתו ית' תמיד. וזהו בחי' הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה שמברכין בחצות לילה כי אז צריכין עיקר ההבחנה מאחר שעדיין הוא לילה ממש ואעפ"כ כבר התחיל לצמוח אור היום שהוא בחי' אור העצות הקדושות. כי השי"ת מרחם עלינו ומאיר עלינו גם בתוך החשך בחי' הארת העצות עמוקות להציל נפשינו מני שחת אבל צריכין לזה הבחנה גדולה שלא יטעה מן האמת על ידי המסיתים ומדיחים בעצות ושקרים וכזבים בדברים בדויים שאינם ע"פ תורתינו הק' כלל. ומי שחפץ באמת לאמתו ומתעורר לקום לעבודת השי"ת

זוכה לשמוע קול הכרוז של התורה שהוא בחי' קול התרנגול בחצות שנשתלשל ונמשך משם ועי"ז זוכה להבחין בין האור ובין החשך בין יום ללילה דהיינו בין עצות טובות אל ההיפל שהיא תלויה בנקודה בעלמא ובחוט השערה וע"כ נסמך במקרא יחד מי שת בטוחות חכמה או מי נתן לשכוי בינה. בטוחות חכמה או מי נתן לשכוי בינה. בטוחות חכמה שהם הכליות זדה בחי' עצות כי כליות יועצות וזהו שנסמך מי נתן לשכוי בינה שהוא להבחין בין עצות טובות להההיפך וכנ"ל ושכוי פרש"י זה הלב ד"א זה התרנגול ושני הפירושים אחד כי ע"י קול התרנגול שמעורר בחצות שהוא בחי' המשכת רוחניות אלהות לתוך צמצומים עי"ז נתגלין עצות עמוקות מתוך החשך שעי"ז מבחין הלב בין יום ובין לילה בין אור וחשך דהיינו בין עצות טובות להההיפך וכנ,ל. נמצא שמי שת בטוחות חכמה שהם כליות יועצמות ומי נתן לשכוי בינה הם בחי' אחת ע"כ נסמכו זה לזה וכנ"ל:

אות טז

וזה בחי' ברכת אמת ויציב שאומרים אחר ק"ש מיד אחר פרשת ציצית כי שמע והיה אם שמע ויאמר הם בחי' תקון האמונה שעי"ז מעלין מבחי' החתים בשרו לבחי' חותם דקדושה שהוא בחי' תפילין שהם נזכרין בב' פרשיות אלו. וכן ציצית הוא בחי' הכנעת הגאוה הכנעת תאוות ניאוף וכו' כמבואר כ"ז לעיל. וכ"ז הוא בחי' יציאת מצרים שהוא בחי' תיקון הברית כמבואר שם בהתורה הנ"ל (באות יוד) שבניסן ראוי שיתבטל זה הפגם לגמרי ע"ש וע"כ נזכר יציאת מרצים בק"ש דהיינו בפרשת ציצית ובשביל זה בעצמו תקנו פ' ציצית בק"ש כדי להזכיר יציאת מצרים בק"ש כשרז"ל. כי כל בחי' ק"ש היא בחי' יציאת מצרים שהוא התגלות האמונה שנתגלה אז וא ז נתגיירו גרים רבים ואז זכו לתקון הברית וכנ"ל שהוא בחי' חלום ע"י מלאך כ"ש שם. וכשזוכין לתקון הברית שהוא בחי' תפילין תקון המוחין אז ינעשין בחי' אמרות טהורות להחיות ולהשיב הנשמות הנפולות בבחי' שבעה משיבי טעם וכו' ע"ש. וזה בחי' אמת ויציב וכו' שהוא בחי' אמרות טהורות מזוקקות שבעתים להחיות ולהשיב בהם הנשמות הנפולות. כי כל ברכת אמת ויציב וכו' היא כולה רק דיבורי אמונה בחי' אמרות טהורות המשיבין ומחיין את הנפש מאד מאד כי כופלין ושונין ומשלשין ומרבעין וכו' וכו' את חביבות נעימות עריבות ידידות מתיקות האמונה הק' בו ית' ובתורתו הק' בדיבורים נפלאים ומתוקים מאד מאד כמו שאומרים אמת ויציטב ונכון וקים וישר ונאמר ואהוב וחביב וכו' וכו' שחוזרין בכמה וכמה לשונות יקרת חביבת נפלאות עריבות אמונתו הקדושה שכל זה הוא בחי' אמרים יקרים בחי' אמרות טהורות להחיות ולהשיב בהם כל הנפשו"ת

הנפולות. כי אחר שהעלינו האמונה בכל תקוניה ע"י כל התקונים שתקננו ע"י כל סדר התפלה עד הנה בעובדא ובמלולא עתה יוצאים אמרות טהורות להחיות ולהשיב בהם כל הנפשו"ת הנפולות. כי אחר שהעלינו האמונה בכל תקוניה ע"י כל התקונים שתקננו ע"י כל סדר התפלה עד הנה בעובדא ובמלולא עתה יוצאים אמרות טהורות להחיות ולהשיב הנשמות הנפולות בבחי' סמכוניט באשישו"ת רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני כ"ש שם, כמו החולה שהיה מוטל על ערש דוי אח"כ כשהתחיל להתרפא צריכין להחיותו ולהברותו בכמה וכמה מניי מטעמים המשיבין את הנפש, כמו כן מחמת שעתה העלינו האמונה הנפולה שהיא רפואה לכל החולאים ולכל המכות ולכ המכאובים בגשמיות ורוחניות, עתה צרייכן אמרות טהורות להחיות ולהשיב את הנפשו"ת מחלישותם שזהו בחי' כל הדיבורים הקדושים והיקרים של ברכת אמת ויציב שכולם הם דיבורי אמונה הקדושה המחיין ומשיבין את הנפש מאד מאד למי שמשים לבו עליהם בחי' ודבריו חיים וקיימים נאמנים ונחמדים לעד וכו':

אות יז

וזהו בחי' ח"פ אמת שאומרים בברכה זאת כי כל אלו האמרות טהורות שנמשכין ע"י המגיני ארץ ע"י עליית האמונה ותקון הברית וכו' כנ"ל כ"ז נמשך ע"י בחי' העצות העמוקות שממשיכין שמשם עיקר גידול האמונה כנ"ל שאלו העצות הם בחי' מים עמוקים עצה בלב איש ואיש תבונות ידלנה כנ"ל. וע"כ אומרים בברכה זאת ח"פ אמת כי עיקר העצות הם אמת כי משם נמשכין העצות האמתיות שהם בחי' כולה זרע אמת בחי' הן אמת חפצת בטוחות כנ"ל (כמבואר מזה בהתורה ואלה המשפטים אמונה בסי' ז'). (כי העצות הם בחי' נצח והוד שנמשכין מת"ת שהוא בחי' אמת שעיקר גידול המלכות שהיא אמונה על ידם כי כל גידולה ע"י נה"י כידוע בכתבים). ומאלו העצות העמוקות בחי' מים עמוקים אשר על ידם עלתה האמונה ונתתקנו כל התיקונים הנ"ל, מהם נמשכין האמרות טהורות הנ"ל שהם דיבורי אמת להחיות בהם כל הנפשו"ת כי עיקר החיות הוא ע"י אמת שהו אסמא דחיי כשרז"ל אתרא דהוה שמיה קושטא לא מיתו תמן. וע"כ כופלין ושונין האמת עד שמונה פעמים כי העצות שהם בחי' כולה זרע אמת נמשכין מעמקות נפלא ונורא מאד מאד בחי' מים עמוקים הנ"ל עמוק עמוק מי ימצאנו כ"א מי שהוא איש תבונות באמת בחי' ואיש תבונות ידלנה דהיינו שזוכה לצחצח נפשו וכו' כ"ששם. כי עיקר שורש העצה נמשך מבינה שהיא למעלה מז' ימי הבנין היינו ע"י איש תבונות הנ"ל שיש לו התבוננות אמתי להמשיך עצות אמתיות ממעמקים כדי לתקן כל העולם להמשיך האמונה שלימה בעולם (וזה בחי' בינה עד הוד אתפשטת ששם

מקום העצות כידוע וכנ"ל והבן). ועיקר שלימות העצות הוא כשזוכין להעלות ולגדל האמונה על ידם בבחי' עצות מרחוק אמונה אומן, שצרייכן להמשיך העצות ממרחק גדול בבחי' ממרחק תביא לחמה עד שיזכה להעלות ולגדל את האמונה הק' היינו שצריכין להמשיך העצות מבחי' מים עמוקים עצה ואיש תבונות וכו' כנ,ל, היינו מבחי' בינה עילאה שהיא למעלה מז' ימי הבינה וע"כ הם ח"פ אמת כי מבינה עד אמונה שהיא בחי' מלכות הם ח' בחי' כידוע. כי האמונה שנתגדלה ע"י העצות שמשם יוצאין אלו האמרות טהורות כל זה נמשך ממעמקים מבחינת בינה שהיא למעלה מהבנין שמשם עד בחי' אמונה מלכות הם ח' בחי' ח' ספירות וכנגד זה הם ח"פ אמת דייקא בברכת אמת ויציב. כי עיקר שלימות ותיקון העצות הוא כשהם אמת בכל הבחינות מתחילה ועד סוף בבחי' ואמת ה' לעולם בבחינת כולה זרע אמת שיהיו העצות נמשכין מבחי' אמת מתחילה ועד סוף בכל הבחינות וע"כ הם ח"פ אמת להורות שבכל מדה ובחינה שנמשכים ועוברים שם העצות צריך שיהיה באמת לאמתו וזה עיקר שלימות העצות שעל ידם עולה האמונה. כי כל השקרים וכל הרמאות וכל מני ההטעאות והבלבולים והמניעות והמעכבים שמטעין ומעכבין ומבלבלין ומרמין את האדם מעבודתו ית' בכולם יש בהם אמת כי אם לאו לא היה בהם כח להטעות ולרמות את האדם כשרז"ל כל שק שאין בו אמת מתחילתו אינו מתקיים בוסופו. ולפעמים יש בהם אמת הרבה אבל אעפ"כ בחוט השערה שנוטים מהאמת באיזה בחינה נצמחים מהם עצות רעות מאד המאבדין את האדם ח"ו משני עולמות ר"ל בבחי' יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכי מות שהתחלת הדרך הוא באמת דרך ישר אבל בסוף ואחרית נוטה מהאמת ומהפך העצה וע"כ אחריתה דרכי מות. וע"כ עיקר שלימות העצה היא רק כשהיא כולה אמת בבחי' כולה זרע אמת היינו שתיהיה אמת מתחלה ועד סוף בכל הבחינו' וכל זה ברור ומובן לכל משכיל החפץ באמת. ונתפוס לדוגמא איזה דברים ומהן יובן השאר למשל שיש בני הנעורים שאביהם שוכרים להם איזה רבנות או שבעצמם משתדלים בזה (וכבר מבואר גנות השוכרים את הרבנות בספרי הקדמונים וע' במהרש"א וכו') וכששואלין אותם על זה הם משיבים שכוונתם לטובה כדי שיהי לו פרנסה בכבדו ולא יתבטל מלימודו, אבל אעפ"כ העצה הזאת לרדוף אחר הרבנות אינה עצה טובה כלל כי הפסדו מרובה משכרו מאחר שהכל יודעין שבאמת כוונתו להתייהר ולקנטר והוא רודף אחר הכבוד ולבסוף מתבטל מלימודו ג"כ כאשר ראינו בעיניו כמהוכמה. וגם כל לידמו כל ימיו הוא שלא לשמה המגושם שהוא להתייהר ולקנטר שע"ז נאמר נול לו שנהפכה שלייתו על פניו כמו שפי' בתוס' שם ואם נרצה לטעון עמהם ימצאו כמה טענות ואמתלאות ותירוצים

של אמת לפי דבריהם. אבל אפע"כ אינו אמת כי לא בעצה כזאת מצילין את האדם משאול תחתיות. וכן יש כמה דרכים כאלה שיש בהם הרבה אמת אעפ"כ אין זה עצה טובה. וכן בענין המחלוקת שנתעורר בין בני אדם וכ"א רודף את חבירו ומבלה ימיו ומבטל א"ע מפרנסתו לרדוף את חבירו וכשנשאל אותו על זה ישיב ויציל א"ע וכי בחנם אני שונאו ורודפו הלא כך וכך עשה לי ומתחילה בעלילה בא עלי וקפח פרנסתי ועשה לי עוולות גדולות כאלה. ויכול להיות שכל דבריו אמת אבל אעפ"כ העצה שלו כנגד זה היא עצה רעה ונבערה מאד דהיינו מה שנתייעץ לחלוק עמו ולרדפו כי ע"פ רוב מאבד פרנסתו ע"י המחלוקת יותר ויותר בגשמיות ורוחניות ומבהל ימיו ושנותיו להבל ולריק וחבירו קפח לו פרנסה אחת או גוזלו מנה או שתים והוא במחלוקתו מאבד מאה פרנסות ומאבד כל הונו ורכושו כאשר ראינו בעינינו שכמה וכמה אבדו הונם ורכושם וגם נאבדו משני עולמות ע"י המחלוקת שהתחילה מדבר קטן על עסק מנה או מאתיים או פחות או בשביל נצחון הקנטור וכבוד וכיוצא:

[וכן בענין הפרנסה שיש שמתרחקים מביתם כמה וכמה זסמנים בשביל פרנסה והם מתנצלים מה יעשו כי טפלי תלוים בהם והם צריכים פרנסה. אבל אעפ"כ אין זה עצה טובה להיות נע ונד כ"כ ומאבד עולמו הנצחי וע"פ רוב מאומה לא ישאו בעמלם וכן כאלה רבות שיש לכ"א טענות שיש בהם הרבה אמת על כל דרכיו שאינם טובות אבל אעפ"כ עצתם רעות כי לא זה הדרך ולא זה העצה להציל א"ע וע"ז נאמר אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה' כי כשהוא נגד ה' אין זה עצה כלל ועיקר העצה לפרנסה הוא רק בטחון להתחזק בבטחון שהשי"ת יכול לפרנסו בביתו כ"ש כי לא ממוצא וממערב וכו':

וכן לענין המחלוקת עיקר העצה שלום, לרדוף אחר השלום ולעבור על מדותיו כאשר הזהירנו רז"ל. וכן בכל הדברים עיקר העצה השלימה הוא כשהיא אמתיית מתחלה ועד סוף כנ"ל:

אות יח

וזה בחי' ט"ו ווי"ן שבאמת ויציב כי כל דיבורים קדושים אלו שהם בח"י אמרות טהורות נמשכין מהעצות הנ"ל והעצות הם בחי' ווין בחי' ווי העמודים בחי' עצת ה' לעולם תעמוד כי עיקר עמידת האדם וקיומו הוא ע"י עצות טובות כידוע לכל משכיל. וע"כ הם יט"ו ווין כנגד שבעה משיבי טעם שנמשכין ע"י העצות שנמשכין ממעמקים שהם ח' בחי' שהם בחי' ח' פעמים אמת שבברכה זאת כנ"ל והכל ביחד הוא ט"ו וכנגד זה הם ט"ו ווין אלו וכנ"ל:

וזה בחי' ותן בלבינו בינה להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשו"ת ולקיים וכו' ומונה כאן ח' בח'י להבין ולהשכיל וכו' עד ולקיים שהם ח' בחי' כי צריכין להשמיך העצות מבינה ששם שורש העצה דרך ח' בחינות עד שנזכה לקיים את כל דברי התורה באמת שהם עיקר העצות האמתיות כי הם תרי"ג עיטין דאורייתא כ"ש לי עצה ותושיה: וזה בחי' שמיני עצרת שאז תיקון המשפט שהוא גמר תיקון האמונה שנתתקנה ע"י העצות (כמבואר שם באות י"ד). וע"כ גמר התיקון בשמיני עצרת דייקא כי עיקר המשכת העצה הוא דרך שמנה בחי' שהם בחי' ח"פ אמת שבאמת ויציב כנ"ל. וזהו בחי' שמונת ימי חנוכה שהם כנגד שמנה פעמים אמת שבאמת ויציב כמבואר בכונות כי חנוכה נו"ה בחי' עצות כידוע וע"כ הם שמנה ימים להאיר בהם ח"פ אמת הנ"ל כי עיקר שלימות העצה הוא כשהיא אמת מתחלה ועד סוף בבחי' ח"פ אמת כנ"ל:

וזה בחי' מילה בשמיני כי מצות מילה הוא לחתוך ולהעביר הערלה דחפיא על ברית שהור בחי' ענני דמכסיין על עיינין בחי' עשדו וישמעאל שהם כל לכל הקליפות והכפירות ופגם הברית וקלקול העצו. כי במקום הברית קודש דהיינו במקום הרגלין שם עיקר התגלות העצה כנ"ל ושם חופה הערלה שהוא בח'י עצות רעות עצת רשעים שהם עשו וישמעאל שע"י עצתם הרעות באים כל הקלקולים כנ"ל. וע"כ צריכין למול ולחתוך הערלה בשמיני דייקא כי תיקון העצות הוא בבחי' שמינית כנ"ל. וזה בח'י למנצח על השמינית ודרז"ל על מילה שניתנה בשמיני ושם מתפלל על תיקון האמונה כ"ש שם הושעיה ה' כי גמר חסיד כי פסו אמונים וכו' כי תיקון האמונה ע"י העצות שהיא בחי' שמינית בחי' מילה שניתנה בשמיני כנ"ל:

אות יט

והנה מבואר לעיל שקדושה דיוצר היא בחי' מה שמעלין מבחי' החתים בשרו לבחי' פיתוחי חותם קודש לה' שהוא בחי' תפילין (וכן מבואר בכתבים שברכת ק"ש הם כנגד תפילין ש"י) וע"כ קבעו קדושה בברכת יוצר אור כי יוצר אור אנו מברכין על אור יום שוא נמשך מבחי' העצות העמוקות שהוא ית' מאיר לנו בכל יום כדי לגדל ולהעלות את האמונה הק' בבחי' גולה עמוקות מני חשך כנ"ל. וע"כ קבעו בברכה זאת סדר קדושה כי כשמעלין את האמונה ע"י המשכת העצות ממעמקים צריכין אז להעלות מבחי' החתים בשרו לבחי' פתוחי חותם קודש לה' שהוא בחי' תפילין כנ"ל שזהו בחי' סדר קדושה שאומרים ביוצר כנ"ל שמזכירין קושת המלאכים שעומדים באימה וביראה ומעריצין ומקדישין וכו'. כדי להכניע ולבט האש והחימימות דסט"א ולהכלל בקדושת המלאכים הקדושים שנמשך מבחי' פיתוחי חותם קודש לה' כ"ששם שזהו בחי' חלום ע"י מלאך

כ"ש שם. וע"כ צריכין להזכיר מדת לילה ביסו ואומרים יוצר אור ובורא חשך כשרז"ל, כי באור יום שאז הוא בחי' תפילין שמעלין לבחי' פתוחי חותם קודש לה', אז צרייכן להמשיך התיקון גם לחשכת לילה דהיינו שיתתקנו המוחין בשלימות הקדושה עד שנזדכה גם בלילה לבחי' חלום ע"י מלאך כנ"ל. נמצא שביום בעת תיקון המוחין צריכין לתקן מדת לילה לקדש את המוחין שלא יבא לידי טומאה בלילה כמו שאמרו רז"ל שלא תהרהר ביום ותבא לידי טומאה בלילה. כי צריכין לקדש את המוחין לבטל ולבער כל ההרהורים עד שיזכה להעלות מבחי' החתים בשרו לבחי' פתוחי חותם קודש לה' שהוא בחי' תפילין התנוצצות המוחין עד שיזכה לחלום ע"י מלאך. ע"כ צריכין לכלול מדת לילה ביום כי תיקון הלילה תלויה ביום וכמבואר בכתבים שכפי שהאדם מקדש א"ע ביום כן עולה נשמתו בלילה וכו'. וכן צריכין לכלול מדת יום בלילה ואומרים גולל אור מפני חשך וחשך מפני אור וכו' כי השי"ת מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית ועיקר חידוש מעשה בראשית הוא מה שעולה ומתבררת האמונה הק' בכל יום שעי"ז נעשה ומתקיים כל מעשי בראשית כ,ש וכל מעשיהו באמונה. כי עלית האמונה הק' וגידולה הוא בכל יום ויום ובכל שבוע ושבוע ובכל חדש וחדש ובכל שנה ושנה ובכל שמיטה ויובל ובכל דור ודור וגם ביום א' יש כמה שינויים. היינו שבכל יום נעשים בירורים חדשים כפי היום עד שנשלם איזהבירו בכל ז' ימי השבוע ואע"פ שבכל יום היה בירור חדש כפי חילוקי הימים על כל זה בכלליות כל ימי השובע נחשבין לבירור א'. ואח"כ בשבוע השניה נעשה בירור חדש וגם אז יש שינויים גדולים בין כל יום ויום אך כלליות השבוע נחשב בירור חדש של השבוע כנגד השבוע הקודם, וכן בחדשים ושנים וכו'. וכן יש שנויים רבים בין כל אסד ואדם וכ"א מברר כפי בחינת נשמתו וכפי עבודתו ומעשיו הטובים. וכן יש בירורים חדשים בכל דור ודור כי כל העולם לא נברא ואינו מתקיים כ"א על האמונה כ"ש בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה. וכל מה שהשי"ת מסבב בעולמו הכל בשביל לברר ולגדל את האמונה הקדושה כיד שנזכה להכיר אותו ית' שבשביל זה באנו לעולם. ועיקר עליית האמונה הוא ע"י העצות עמוקות הנ"ל ע"כ צריכין בכל יום ויום עצות עמוקות חדשו"ת כדי לזכות ולהעלות האמונה על ידם. וע"כ צריכין להתחיל בכל יום מחדש ולהתחזק בכ"פ מחדש כי א"א לברר הבירור בפעם א' כמבואר בכתבים ע"כ צרייכן בכל יום ובכל פעם בירור חדש וע"כ צריכן עצות עמוקות בכל יום מחדש. וזהו בחי' חשכת לילה שאז הוא בחי' שינה שהיא ג"כ יטובה גדולה כי היא נייחא למוחין כי בכל יום יוצאין עצות עמוקות חדשו"ת שהם בחי' אור יום שעל ידם מתגדלת האמונה שזהו בחי' חידוש מעשי בראשית שבכל יום

ויום כנ"ל. ואח"כ נפסקין ונסתלקין העצות שזהו בחי' הסתלקות המוחין בעת חשכת לילה כמובא. ואז צריכין שינה לבטל א"ע לגמרי כי השינה היא בחי' ביטול באור הא"ס בחי' הסתלקות הנשמה מהגוף שהוא בח"י הסתלקות והתרחקות רוחינות אלקות שהיא הנשמה מהצמצום שהוא הגוף, רק שבשעת שינה אינה מסתלקת השנמה ח"ו לגמרי כמו בשעת מיתה רק נשארת קשורה קצת כידוע. וכ"ז לטובה כדי שתעלה נשמתו למעלה ותתחדש בבחי' עיבור כדי שתחזור מחדש לתוך גופו בתוספת אור כדי שיחזור וימשיך מחדש בחי' רוחניות אלקות לתוך צמצומים שהוא התחלת המשכת העצות שעל ידם עולה האמונה וכנ"ל והכל כדי לחזור להמשיך עצוחת עמוקות חדשו"ת כדי לחזור ולברר ולהעלות האמונה הק' כפי הבירור שבאותו יום. וע"כ צריכין לכלול מדת יום בלילה כי התגלות העצות שהם אור יום שעל ידם מתגדלת האמונה הוא ע"י חשכת לילה בבחי' גולה עמוקות מני חשך. שדייקא ע"י החשך מתגלין עצות עמוקות כי מי שחפץ בעבודתו ית' באמת וחותר בכ"פ למצוא עצות להתקרב אליו ית' אזי חשכת. העצה הוא לו טובה, כי דייקא ע"י שנחשך דעתו ואינו יכול למצוא עצה לנפשו ואינו יודע מה לעשו"ת להציל א"ע ממה שצריך להנצל ולהתקרב אליו ית'. עי"ז דייקא הוא חותר ומתגעגע יותר ומרבה בהפצרות ובקשו"ת יותר להשי"ת שיאיר לו עצות עמוקות מתוך החשך הזה כ"ש דוד המע"ה עד אנה אשית עצות בנפשי וכו'. ועי"ז השי"ת מרחם עליו בכל פעם ומאיר עליו עצות עמוקות חדשו"ת בכל פעם שעי"ז דייקא מתבררת האמונה מחדש בכ"פ כנ"ל שזה כל עבודת האדם:

אות כ

וזה בחי' אל ברוך גדול דעה וכו' שהם כ"ב אתוון שהטיפה כלולה מהם כידוע שצרייכן להעלותה מבחי' החתים בשרו לבחי' פתוחי חותם קודש לה' שהוא בחי' תפלין כנ"ל. וזה שמזכירין גדול דעה להעלות הגאוה והגדולה אליו ית' לבטל הגדולה והגאוה דסט"א שהוא בחי' פגם הברית כנ"ל:

אות כא

והנה מבואא לעיל שק"ש שהיא אמונה עיקר שלימותה היא כשזוכין לתקון המשפט שהוא גמר התיקון כנ"ל שזהו בחי' ד' גדולה דאחד שהיא בחי' מלכות משיח כנ"ל. וזהו בחי' בשכמל"ו שאומרים בלחש כי ק"ש שאומרים בהיכל אהבה אחר ברכת אהבת עולם דהיינו אחר שזכינו לאהבה הקדושה שזוכין ע"י קשר המרכבה שהוא בחי' והאופנים וחיות הקודש וכו' שהם הם המרכבה וכנ"ל. כל זה נתתקן ע"י תיקון התפילין בשלימות דהיינו ע"י שנזהרין מלהעלות אל המוח טיפת עשו וישמעאל שהם קלקול המוחין פגם התפילין כמבואר שם ע"ש היטב. וזהו בחי' אין מקבלין גרים לימות המשיח כי

אז נזכה לתקון המשפט ע"י משיח כנ"ל שעיקר התיקון ע"י הרחקת הגרים כדי שלא יעלו בחי' טיפות עשו וישמעאל שלא יקלקלו המוחין בחי' התפילין וכו' וכנ"ל. וזהו בחי' שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד שאנו מייחדין שמו ית' עלינו שאנו אומרים שהוא ית' הוא ה' אלהינו ואנו לבד מיוחדין ומקושרים בו ית' וזר לא יקרב אלינו בחי' את ה' האמרת וה' האמירך וכו' בחי כי חלק ה' עמו וכו'.וכל זה כדי שיתפרדו כל פועלי און כדי לרחק ולגרש מאתנו בחי' טיפת עשו וישמעאל שלא יקלקלו התפילין והמוחין ח"ו שלא יקלקלו את בחי' המשפט כדי שנזכה לתקון האמונה בשלימות וכנ"ל. נמצא שבפ' שמע אנו מרחקין מאתנו הגרים שאין לקבלם שהם בחי' טיפת עשו וישמעאל וכנ"ל. ואז השלם תקון המשפט שהוא גמר תיקון האמונה שלימות כנ"ל. אבל אז כשהאמונה בשלימות אז דייקא הוא גמר תיקון הגרים והנצוצות שצריכין לקבלם ולהעלותם שבהם עסקנו בכל התפילה לבררם ולהעלותם וכנ"ל ולא נשלם התיקון עד עתה שזכינו לתקון המשפט. ועתה שכבר נשלם תיקון המשפט עתה דייקא נשלם תיקון הגרים שצריכין להעלותם. וזהו בח'י בשכמל"ו שמרמז על הגרים שצריכים לקרבם שזהו בחי' בשכמל"ו שאומרים, שמלכותו ברוך ומבורך לעולם ועד בכל מקום שהוא בחי' ומלכותו בכל משלה דהיינו שאפילו במקומות החיצונים מבורך שם כבוד מלכותו לעולם ועד כי גם שם יש ניצוצות הקדושים בחי' גרים שאנו מעלים אותם כנ"ל. וע"כ צריכין לומר בשכמל"ו בלחש כדי שלא יקטרגו המקטריגים שלא יתאחזו החיצונים כשרז"ל, היינו שלא יתאחזו ח"ו בח'י טיפת עשו וישמעאל שהם בחי' הגרים שאסור להעלותן וכנ"ל. וזה שארז"ל משל לבת מלך שהריחה ציקי קדרה אמר יש לה גנאי לא תאמר יש לה צער וכו'. ציקי קדרה זה בחי' הקדושו"ת הנפולות בחי' נפשו"ת הגרים שצריכין לקרבם, היינו תיכף שאורמים שמע ישראל וכו' שאז נשלם תקון האמונה ע"י בחי' תקון המשפט שהוא בחי' מלכות משיח כנ"ל אז האמונה מלכות מתאוות להעלות נפשו"ת הגרים שעסקנו בתחלה לבררם ולגמור תקונם כי עתה גמר תקונם מאחר שעכשיו נגמר תיקון האמונה כנ"ל. אבל היא מתייראת להעלותם שלא יתאחזו ח"ו גם בח'י טיפת עשו וישמעאל שהם קלקול המשפט שעיקר עסקינו עתה לרחקם ולגרשם וכנ"ל. והו תאמר יש לה גנאי כי מתייראת מאחזית החיצונים שהם בחי' טיפת עשו וישמעאל כנ"ל, לא תאמר יש לה צער כי אעפ"כ בהכרח לגמור עתה תיקון נפשו"ת הגרים שצריכין להעלותן שעסקנו בכל התפילה לבררם כנ"ל ע"כ התחילו עבדיה להביא לה בחשאי, שאומרים בשכמל"ו בלחש לגלות אלהותו בכל מקום כדי לקרב נפשו"ת הרחוקים שהם בח'י נפשו"ת הגרים אבל אומרים זאת בלחש כדי שלא יתאחזו החיצונים כשרז"ל היינו שלא יתאחזו בחי'

טיפת עשו וישמעאל שהם בחי' קלקול המשפט בחי' פגם האמונה שכל אריכת הגלות בעוה"ר על ידם, כי גלות הארוך של עכשיו הוא גלות עשו וישמעאל שנמשך מפגם האמשפט הנ"ל שא"א לצאת מלגות זה כ"א עש"י משיח שיבא ב"ב שיזכה לתקון המשפט כנ"ל:

אות כב

וזהו שארז"ל שיעקב אבינו קודם הסתלקותו רצה לגלות את הקץ ונסתלקה הימנו שכינה, אמר שמא יש ח"ו במטתי פסול כמו שיצא ישמעאל מזקיני ועשו מאבי השיבו לו בניו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד כשם שאין בלבלך אלא אחד וכו' פתח יעקבו אמר בשכמל"ו. כי יעקב זכה למטה שלימה שהם י"ב שבטי יה שהם בחי' קשר המרכבה תיקון המשפט וכנ"ל וזהו בחי' משפט וצדקה ביעקב אתה עשית כי יעקב חי' תקון המשפט ע"כ רצה לגלות את הקץ כי עיקר קץ הגאולה תלויה בתקון המשפט כנ"ל ונסתלקה הימנו שכינה. כי אע"פ שהוא זכה לשמירת הברית בשלימות לאהבה דקדושה לבחי' תיקן המשפט אעפ"כ עדיין לא הגיע הזמן לגלות הקץ כי עדיין צריכים בירורים רבי סמאד עד שיהי' נמשך בחי' תיקון המשפט דהיינו תיקון הברית בכל העולם וע"כ עדיין הקץ סתום בחי' קץ הפלאות. כי עיקר התיקון ע"י בחי' פלאות שהם בחי' העצות עמוקות הנ"ל שהם פלאי פלאות בחי' אודה שמך כי עשית פלא כ"ש שם, ומחמת שאז לא נשלם תיקון העולם עדיין ע"כ נסתלקה הימנו שכיהנה כשרצה לגלות הקץ, וסבר שמא יש ח"ו פסול במטתי כמו שיצא ישמעאל מזקיני וכו'. היינו שמא ח"ו העליתי בחי' טפת עשו וישמעאל אל המוח שזהו בחי' פגם המשפט מיד פתחו ואמרו שמע ישראל וכו' כשם שאין בלבך אלא אחד וכו'.שמע ישראל ה' אלהינו ה'אחד זה בחי' תקון המשפט כנ"ל היינו שאמרו לו שח"ו אין פסול במטתו ולא פגם במשפט כי ה' אלהינו ה' אחד ואנחנו עמ ווהוא אלהינו ואין זר עמנו וכנ"ל. מיד פתח יעקב ואמר בשכמל"ו כי עכשיו צריכין לגלות מלכותו גם במקומות הרחוקים שזהו בחי' בשכמל"ו כנ"ל כדי לקרב נפשו תהגרים שרציכין לקרב וכנ"ל. וזהו שארז"ל נימרי' לא אמרה משה, לא נימרי' אמרי יעקב כי משה לא אמר בשכמל"ו שמרמז על התקרבות הגרים שצריכן לקרב, מחמת שמתיירא שלא יתאחזו גם בח'י טיפת עשו וישמעאל שהם בחי' פגם המשפט שהם בח'י הגרים שאסור לקרבם וכ"ז מחמת שמשה כבסר נכשל בענין הגרים כי קירב את הער"ר וכוונתו היה לטובה כדי שיתדבקו גרים בשכינה אבל הם גרמו כל צרות ישראל מחמת שנתקרבו יותר מדאי בחי'וגם ערב רב עלה אתם דהיינו שהי' רב יותר מדאי עד שנתאחזו גם בחי' טיפת עשו וישמעאל שהם קלקול המשפט וגרמו מה

שגרמו. ע"כ לא אמר משה בשכמל"ו שמרמז על הגרים וכנ"ל ע"ע התקינו לומר בלחש כדי לקרב מי שצריכין לקרב ולרחק בחי' טיפת עשיו וישמעאל וכנ"ל:
וזה בחי' חשאי וסוד בחי' כל הסודות שמגלין הצדיקים הגדולים בסוד ובלחש ועיקר הסוד כיד שלא ישמע מי שאינו ראוי להם. וכל הסודות שמגלין כל כונתם לטוה בשביל תיקון העולם כעדי שיתקרבו כל הרחוקי' לעבודתו ית' עי"ז, אבל מדברים בלחש ובסוד דייקא וזה מחמת בח'י הנ"ל כדי לשא יתקרבו כ"א מי שראוי להתקרב ולא אותן שאינן ראויין להתקרב שהם בחי' טיפת עשו וישמעאל שצריכין לגרשם. וזה בחי' גר שבא להתגייר אומרים לו מה ראית שבאת להתגייר א"א יודע שישראל בזמן הזה דוויים סחופים וכו' אם אמר יודע אני ואיני כדאי מקבלין אותו וכו'. היינו כנ"ל שמעלימין בפניו מעלת ישראל ואומרים לו דיבורים לרחקו וכל זה הוא בחי' סוד שאין מגלין לו מיד גודל עוצם גדולת ישראל שיזכו לעתיד רק אדרבא אומרים לו בהיפך נמצא שמעלימין ממנו האמת בסוד. וכ"ז כדי שאם ירצה לפרוש יפרוש כשארז"ל ובזה יהי' נבחן ונבדק אם הוא מאותן הגרים שראויים לקרבן שאז בודאי יתגלה לו הסוד. וידע ויבחין מיד גדולת ישראל ויבין פנימיות כונתם של העוסקים עמו שכונתם לקרב רק שצרייכן להפך הדבר קצת כדי להעלים הדגר בסוד ובלחש. אבל אם הוא מבח'י טיפת עשוו וישמעאל בודאי יתרחק כי הוא לא יזכה להבין פנימיות דעתם שהוא בחי' סוד ויתרחק ובודאי צריכין לרחקו כנ"ל ובשביל זה דיברו בתחלה בהעלם ובסוד כנ"ל וזהו בחי' בשכמל"ו שאורמים בחשאי בבחי' סוד וכנ"ל בילא"ו:
וזהו סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם עיני תמיד אל ה' וכו' שנסמכו זה לזה היינו שדהמע"ה אומר בעד כלל ישראל בעד כל הנופלים והרחוקים אשר הם תפוסים בהבלי עוה"ז כמו ברשת ואמר שיש סוד ה' ליראיו וכו' אשר על ידו יש לי תקוה ג"כ תמיד לצאת מרשת. וזהו נסמך עיני תמיד אל ה' כי הוא יוציא מרשת רגלי כי עיקר התקרבות הרחוקים הוא ע"י בחי' סוד וכנ"ל ומי שמאמין בסוד ה' אשר ליראיו יש לו תקוה תמיד בחי' סוד ה' ליראיו עיני תמיד אל ה' כי הוא יוציא מרשת רגלי וכנ"ל:

אות כג

וזה בחי' רמ"ח תיבין דק"ד כדי להמשיך האמונה הקדושה בכל הרמ"ח איברים כ"ש בהתורה ויהי ידיו אמונה (בסי' צ"א) שצריכין להמשיך האמונה בכל האברים ע"ש:

אות כד

וזה מגינינו ראה אלהים בחי' תקיון ע"י המגיני ארץ והבט פני משיחך בחי' תיקון המשפט שיהי' ע"י משיח וכנ"ל:

אות כה

וע"כ בפ' שמע נזכר מצות תפלין בלשון יחיד כ"ש וקשרתם לאות על ידך וכו'. אבל בפ' והיה נזכרו בלשון רבים כ"ש וקשרתם אותם לאות על ידכם וכו'. כי כבר מבואר למעלה שפ' שמע ואהבת זה בחי' תקון המשפט ששם אהבה דקדושה וע"כ שם נזכרו התפילין בלשון יחיד להורות כי שם אין זר אתנו כי שם הוא בבחי' אין מקבלים גרים לימות המשיח לרחק טיפת עשו וישמעאל שעי"ז עיקר תקיון המשפט כנ"ל. אבל פ' והיה אם שמע הוא בבחי' יראה שהוא בחי' קדושת המלאכים שזאת הבחי' הוא מה שמעלין לבחי' פתוחי חותם שזהו בחי' תקון הגרים כנ"ל ע"כ נזכרו שם בלשון רבי סכי שם הוא בבחי' התקרבות הרחוקים שהם הגרים שצריכין לקרבם ע"כ נזכרו שם בלשון רבים מחמת שמעלין גם אחרים עמנו שהם הניצוצות ונפשו"ת הגרים שצריכין לקרבם וכנ"ל: כי דייקא אחר שזוכין לתקון המשפט שהו אע"י שמרחיקין טפת עשו וישמעאל כנ"ל אז דייקא יכולין לעסוק בשלימות לקרב הגרים הראויין להתקרב כי אין מתייראין עוד מקלקול הבא ע"י הגרים שאין ראויין להתקרב מאחר שכבר זכו לתקון המשפט כנ"ל. ועל כן בשכמל"ו דייקא אחר שמע ישראל וכן והי' אם שמוע אחר שמע כי אחר המשכת בחי' תיקון המשפט אז דייקא חוזרין ועוסקין בשלימות בבחי' התקרבות הגרים הראוין להתקרב וכנ"ל. והבן היטב. וע' היטס בכל התורה תקעו הנ, לבכל פרט ופרט הדק היטב היבט ואז תוכל להבין קצת דברינו. וע' לקמן בסוף מ"ש מהפע"ח שאל תתמה שהזכרנו הספירות וכו' כ"פ וכו' ומשם תוכל להבין לכאן שבשביל זה צריכין כ"פ להפוך הסדר וכו' ויש בזה הראבה לדבר. וגם דייך לזה מה ששמעתי מפיו הקדוש שאין מי שיוכל להבין בתורתו כ"א מי שיודע לומר כל תורה פנים ואחור והבן:

אות כו

והנה עיקר תיקון גמר האמונההיא תפלת י"ח כי עיקר התפלה ע"י אמונה כ"ש שם וכנ"ל וע"כ מרומז בברכה ראשונה של התפלה כל תקוני האמונה הנ"ל ובתחלה מזכירין זכות אבו תכ"ש או"א אלקי אברהם וכו' כי כשנתתקנה האמונה אז מועיל תפלה וזכות אבות ע"כ מזכירין עמה זכות אבות ואח"כ מתחילין לסדר ולהזכיר כל תקוני האמונה הנ"ל מתחילה ועד סוף וזהו האל הגדול הגבור והנורא זהו בחי' המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים שהם בחי' המדות וזהו האל שהוא אלקות, הגדול הגבור והנורא הם בחי' השלמה קוין חג"ת שהם חסד די ורחמים שהם כלל כל המדות היינו בחי' המשכת רוחניות אלקות לתוך הצמצומים שהם המדות. אל עליון זה בחי' אורות הצחצחות שהם למעלה מהספירות שבהם מצחצחין נפשו בבחי' והשביע בצחצחות נפשך הנ"ל שזוכין לזה ע"י המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים וזהו בחי' אל עליון שהיא בחי' צחצחות

שהם עליונים מהספירות ועי"ז זוכין לחתור ולהמשיך העצות עמוקות הנ"ל. וזהו גומל חסדי סטובים הם בחי' חסדי דוד הנאמנים (כמבוא בכוונות) שהם בח'י נ"ה בחי' עצות. וזהו טובים ואיתא בכוונות שפירושו שהם מוחי המלכות כי המוחין נקראים טובים היינו כנ"ל כי חסדי דוד שהם העצות הם מוחין וקיסו של המלכות שהיא האמונה הקדושה כי עיקר גידול האמונה על ידם כנ"ל. וקונה הכל זהו בחי' גרים שנעשין ע"י עליית האמונה שזהו בחי' וקונה הכל שהוא ית' קונה הכל ומלכותו בכל משלה ואפילו או"ה נכנעים אליו ומודים בו ית'. וכשמקרבין הגרים יכולין להזיק לישראל ח"ו וכו' וצריכין כח המגין ארץ וכו' וזהו בחי' וזוכר חסדי אבות שהם בחי' המגיני ארץ שהם זרועות עולם כי הזרועות מגינים על האדם כמו כנפי העוף שמגינים על העוף כי הזרועות במקום הכנפים בעוף שהם בחי' מגינים וע"כ וזוכר חסדי אבות שהם זרועות עולם כידוע הם בחי' המגיני ארץ שמעלין לבחי' פיתוחי חותם וכו'. אבל עדיין צריכין תיקון המשפט שיהי' ע"י משיח כנ"ל וזהו ומביא גואל וכו' שהוא משיח שהו הגואל צדק שעל ידו יהיה תיקון המשפט ואז נשלם גידול האמונה בשלימות כנ"ל. וזהו ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה כי עיקר שלימות האמונה כשזוכין להודיע אותה לבניו ולבני בניו בבי' והודעתם לבניך ולבני בניך בחי' ועד סור ודור אמונתו כדי להגדיל שם ית' עד עולם כי עיקר הגדלת השם דקדושה הוא ע"י הבנים כ"ש ולא ימחה שמו מישראל כי הבנים שמשאירין מגדילין שמו ית' בכל דור ודור ועי"ז מקימין שם אביהם ואמם. וע"כ הבנים אומרים קדיש על אביהם ואמם שעיקר הקדיש הוא הגדלת שמו ית' כ"ש יתגדל ויתקדש שמיה רבא וכו'. וכל זה זוכין ע"י תיקון המשפט שהוא עיקר שלימות תיקון הברית שהו אבח'י שמיני עצרת שאז הנוק' עוצרת הטיפה ואינה נשחתת ח"וומזה נמשכין הולדות דקדושה שמולידין בנים בקדשוה שמודיעין להם האמונה מדור לדור שעי"ז נתגדל ונתקדש שמו בכל דור. וזהו ומביא גואל לבני בניהם למען שמו שמביא הגואל צדק שהו אמשיח שהו אתיקון המשפט לבני בניהם. כי עיקר התיקון בשביל הבנים דהיינו לזכות לתקון הברית להנצל מהשחתת זרע רק להשאיר בני סובני בנים בקדושה שעי"ז עיקר הגדלות שמו כנ"ל וזהו למען שמו וכנ"ל. וזהו באהבה בחי' אהבה דקדשוה ששורשה מברכבה דקדשוה שזוכין ע"י תיקון המשפט שהוא על ידי הגואל צדק כנ"ל:

וכל זה זוכין ע"י העצות שהמשכנו ממעמקים ע"י שצועקים להשי"ת מעומק הלב בבחי' ממעמקים קראתיך בחי' צעק לבם אל אדני כ"ש שם. וזהו מלך עוזר ומושיע ומגן זהו בחי' צעקת הלב ממעמקים שעל זה מרמזין אלו התיבות מלך עוזר וכו' שהוא צעקה

סתם שצועקין אליו יתב' ואין מפרשין לפניו יתק שום הצטרכות ובקשה בפר טיות רק צועקין בתם מעומק הלב מלך עוזר ומושיע ומגן כמו מי שהוא בצרה גדולה עד שאינו יכול לפרש בקשתו כלל רק צועק מעומק הלב אליו מלך עוזר וכו' שצועק סתם וקורא אות ית' לעזרה וישועה ואינו מפרש בקשתו כלל מעוצם דוחקו שזהו בחי' צעקת הלב ממעמקים שעי"ז חותרין העצות הנ"ל שעי"ז גדילה האמונה שעי"ז עיקר התפלה כנ"ל. והנה כלליות ברכה זאת נקראת ברכת אבו תכי עתה אנו ממשיכין עלינו זכות אבו שזוכין שיועיל ע"י תיקון האמונה כנ"ל וכבר מבואר לעיל שהאבות הם בחי' המגיני ארץ כנ"ל וע"כ מסיימין מגן אברהם ואמרים ב' פעמים מגן, מלך עוזר ומושיע ומגן ואח"כ בא"י מגן אברהם כנגד המגיני ארץ שהם תיקון הגרים שנעשין ע"י עליית האמונה כנ"ל. ועיקר המגינים הוא בחי' אברהם שהוא ראש האבות והוא התחיל להמשיך האמונה בעולם כי היה ראש למאמינים וע"כ היה ראש לגרים כי הגרים נעשין ע"י אמונה כנ"ל וכשעושין גרים יכולין להזיק ח"ו וצריכין כח המגיני ארץ שמעלין ומתקנים הגאוה וכו' כנ"ל. וזה שאמר השי"ת לאברהם אל תירא אברם אנכי מגן לך מגן דייקא שהאיר עלי ווהמשיך בו כח המגיני ארץ כי הוא היה צריך לזה ביותר מחמת שהיה ראש למאמינים וראש לגרים וכו' וזהו נדיבי עמים נטספו עם אלקי אברהם כי לאלקים מגיני ארץ וכו' כי הכל אחד כי נדיבי עמים נאספו הם עמו כי אברהם הוא הראשון שהתחיל לעסוק בהם כנ"ל. וזהו שנסמך לזה כי לאלקים מגיני ארץ כי לזה צריכין בחי' כח המגיני ארץ כנ"ל וכנזכר זה המקרא כי לאלקים מגיני ארץ שם בהתורה הנ"ל כי הוא ר"ת מלא"ך ע"ש וע"כ מסיין ברכת אבו תבא"י מגן אברהם וכנ"ל:

אות כז

וע"כ אברהם וכל האבות עסקו בחפירות בארות כי כל עבודתם היה להעלות האמונה מנפילתה לגלות אלקותו בעולם ע"כ עסקו בחפירות בארות מים כדי לחתור ולחפור המים עמוקים הנ"ל שמהם גדילה האמונה כנ"ל:

אות כח

ואלו המגיני ארץ עוסקים לברר ולהעלות מבחי' החתים בשרו לבח'י פיתוחי חותם קודש לה' כנ"ל שזהו בחי' תפילין כנ"ל וצריכן לתקן בחי' הצמצום של המוחין שזהו שם שדי שבתפילין שלא ישוטט המוח במה שאין לו רשו"ת כי אפילו בקדושה אסור לו לצאת במחשבתו חוץ לגבול וכו' מכ"ש וכ"ש שלא בקדושה ח,ו ח"ו וזהו בחי' שדי שיש די וגבול באלקותו לכל בריה ע"ש היטב (באות ז) וזהו בחי' ברכת אתה גבור לעולם אדני שהוא בחי' בגורות בחי' שמאלו תחת לראשי וכו' כ"ש בכונות היינו בחינת צמצומם המוחין שנמשך מבחי' גבורות מבחי' שמאל שזהו בחי' שמאלו תחת לראשי,

ראש הוא הגדלת המוח והחכמה שבראש וצריכין להמשיך ולהניח בחי' השמאל תחת הראש והדעת היינו בחי' הצמצום כדי שיצמצם את מוחו שלא לשוטט חוץ לגבול שיש לו וכנ"ל. וזהו בחי' מחיה מתים שמזיכירן שם כ"פ כי מחיה מתים זה בחי' בירורים שמבררים הנצוצות מעמקי הקליפות שהם סטורא דמותא ומעלין אותן ומחיין אותם כ"ש בכוונות הינו שמעלין ומבררין מבחי' החתים בשרו מבחי' פגם הברית לבחי' פיתוחי חותם קודש לה' שזהו עיקר הבירור כי פגם הברית עיקר סטרא דמותא בחי' רגליה יורדת מות. וכשמתגברין על יצרו ומשברין את ההרהורים רעים ומעלין מחבינת החתים בשרו לבחי' חותם דקדושה בזה מעלין הנצוצות שנפלו ע"י פגם הברית ממות לחיים. כי המוחין דקדושה הם עיקר החיים בחי' החכמה תחיה ועיקר הבירור הוא ע"י הצמצום שצריכים ליזהר מאד ולהתגבר בכל כוחו לצמצם את מוחו שלא להניח את מחשבתו לשוטט ולהרהר ח"ו ואפילו כשבא עליו איזה הרהור רע בעל כרחו צריך להתגבר לתפוס את מחשבתו ולצמצמה שלא תוסיף להרהר ולחשוב בזה כלל רק להמשיך המשחבה לדברים שבקדושה ועי"ז עיקר העליה והבירור. ובזה ממשיך על עצמו כח המגיני ארץ שמעלין מהחתים בשרו לפיתוחי חותם וכו' דהיינו שהמחשבות וההרהורים רעים שממנו היה נעשה ח"ו החתים בשרו דהיינו מקרות ח"ו, הוא מעלה אותם מהחתים בשרו לבחי' פיתוחי חותם קודש לה' דהיינו שכופה את מחשבתו ומהפכה ממות לחיים וחושב דייקא מחשבות קדושו"ת בתורה ועבודה וי"ש כי המחשבה ביד העדם להטותה כרצונו למקום שהוא רוצה כמבואר בדברינו כ"פ. וע"כ מזכירין תחיית המתים בברכת אתה גבור שהו אבחי' תקון צמצום המוחין כי עיקר הבירור ע"י הצמצום של המוחין וכנ"ל. וכן צריכין לצמצם המוחין אפילו בקדושה שלא ישוטט המוח במה שאין לו רשו"ת בחי' במופלא ממך אל תדרוש וכו' כ"ש שם כי כשמשוטט ח"ו במה שאין לו רשו"ת אפיל ובקדושה זהו בחי' ריבוי האור שגורם שבירת כלים ח"ו שמשם כל הנצוצות הנפולין שמשם נמשכין כל ההרהורים וכל המחשבות רעות כנודע. ע"כ בברכת אתה גבור מתקנים צמצום המוחין בכל הבחי' שלא תצא המשחב חוץ לגבול הקדושה למ'קומות החיצונים'לחשוב ח"ו מחשבות חוץ ח"ו, וגם שלא תצא ותשוטט המשבה במקומות הקדושים למעלה ממדרגתה שלא תהרוס הגבול ח"ו כנ"ל ועי"ז עיקר הבירור שהוא בחי' תחיית המתים כנ"ל. וזה בחי' כלום במחשבה אתברירו שעיקר הבירור הוא ע"י המשחבה ע"י שכופה את מחשבתו שלא תחשוב חוץ לגבול וכנ"ל. וע"כ מזכירין ה' פעמים תחיית המתים בברכה זאת כנזכר בכונות כי ע"י הבירור הנ"ל שהוא בחי' תחיית המתים עי"ז מתקנים את המוח והדעת שבראש ואז נתתקנים הה'

חושים שכולם נמשכים מהמוח שבראש כ"ש שם לענין ר"ה (באות י"ד) ולענין הישיבה (באות ט"ו) וכנגד זה מזכירין ה"פ תחיית המתים כנגד הה' חושים שבראש שנתתקנים ע"י הבירור והעליה שמעלין מהחתים וכו' לחותם דקדושה שהוא תקון המות שזהו בחי' תחיית המתים כנ"ל. וזהו בחי' אתה גבור לעולם אדני שפי' כשפרש"י ע"פ ואתה מרום לעולם אדני שפי' שם לעולם ידך על העליונה וכו' ע"ש וכן הכונה כאן שאומרים אתה גבור לעולם כו' דהיינו שהש"י גבור לעולם ועד תמיד. כי לעולם ידו על העליונה ובוודאי יתגבר ויגמור כצרונו. היינו שאפילו אם כבר נתעה האדם הורגלה משחבתו לשוטט ולחשוב בחוץ ח"ו מחשבות זרות ורעיונים והרהורים רעיטם ח"ו אעפ"כ השי"ת גבור לעולם ואם יתלה עיניו למרום יוכל להתגבר לעולם על המשחבות והרהורים ולהמשיך מחשבתו אל הקודשה כי המחשבה בידו תמיד והשי"ת גבור לעולם לעמוד בעזרואם ירצה להתגבר עליהם. וזהו מחיה מתים אתה ורב להושיע מחיה מתים הוא בחי' הבירור שנעשה ע"י התגברות המשחבה כנ"ל וזהו ורב להושיע שהש"י רב להושיע וישועתו רבה מאד מאד ויכול להושיע תיד ועיקר הישועה נמשך מבחי' עצות טובות כי העצות נקראים ישועות כנ"ל. היינו שמזכירין כאן התחלת התיקון שהם העצות העמוקות הנ"ל שמהם התחיל התקון כנ"ל כדי להמשיך העצות העמוקות עלינו גם עתה כדי שנוכל ליתן עצה בנפשינו לעצוד כנגד המחשבות רעות המתגברים כשטף מים רבים ח"ו כי בכל תקון ותקון צריכין עצות היינו עצות אמתיות הנמשכין ממעייני הישועה מעצות עמוקות הנ"ל כדי לזכות להתגבר על כל המונעים והמעכבים את התקון:

וזהו בחי' הזכרת טל וגשם בברכה זאת כי מימי הטל והגשם נמשכין בשרשם מבחי' מים עמוקים עצה הנ"ל שהם המים שמהם גדילה האמונה ומשם נשתלשל ונמשך מימי הטל והגשם בגשמיות. וע"כ אין הגשמים יורדים אלא בזכות אמונה כשרז"ל, וכשפוגמין באמונה שהוא בחי' ע"ז נאמר ועצר את השמים ולא יהיה מטר כי כשיש אמונה שנמשכת מעומקא דבירא מבחי' מים עמוקים הנ"ל עי"ז נמשכין גם הגשמים בגשמיות ולהיפך להיפך ח"ו וכנ"ל. וזהו בח"י החילוק שבין טל וגשם כי טל אינו נעצר לעולם אבל גשמים נעצרין ח"ו ע"י פגם האמונה וצריכין לזה תפילות ותקון האמונה כשרז"ל כי הטל יורד בכל בקר כ"ש ובבקר היתה שכבת הטל וכו'. כי בענין האמונה שהיא בי' מלכות יש שני בחי' כי יש בחי' עצם הנקודה של מלכות אמונה שזאת הנקודה קיימת לעד ואינה נפסקת לעולם בבחי' ומלכותו ואמונתו לעד קימת בחי' והערץ לעולם עומדת וזהו בחי' השפעת האמונה הקדושה שנשפעת עלינו מלמעלה תמיד שמשם שורש האמונה שנקבע בלב כל או"א. אבל יש בחי' ב' דהיינו מה שצריכין להוסיף תוספת הארה וחיות

ומוחין על נקודת האמונה ולהגדילה בכמה הגדלות ולבנותה ולעשותה בחי' פרצוף וזה תלוי בתקון מעשינו מכובן כ"ז בכוונות האריז"ל ע"פ דרכו הקודש, שיש בחי' נקודת המלכות שהיא נקודה אחת מעשר ספירות ושי בחי' הגדלת המלכות מה שצריכין להגדיל הנקודה ולהוסיף עליה בחי' ט' ראשונות כדי לעשותה בחי' פרצוף שזה תלוי בתיקון מעשינו בחי' באלקים נעשה חיל וכו' כידוע כ"ז וכן לענין התיקונים הנאמרים בהתורה הנ"ל. וזהו בחי' טל וגשם, כי הטל אינו נעצר ויורד בכל יום בבקר כי הש"י מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית והכל בשביל לגלות אמונתו בעול' לידע שיש רב ולשיט מנהיג ומושל ית"ש לעד שזהו העיקר כנ"ל. וע"כ בכל יום ויום נמשך חיות להאמונה הקדושה ממים עמוקים הנ"ל שמשם עיקר גידולה כדי שיהי קיום לעצם נקודת האמונה הנ"ל כדי שלא יחרב העולם ח"ו שמתקיים ע"י אמונה כנ"ל, ומבחי' זאת נמשך הטל בכל יום בבקר כי עיקר התגלות האמונה היא בבקר כנ"ל. אבך עדיין אנו צריכין ע"י תקון מעשינו לתקן נקודת האמונה להגדילה ולבנותה וכו' כנ"ל וע"כ אנו צריכין בכל יסו לעורר ע"י מעשינו המים עמוקי סהנ"ל וכו' כדי להגדיל את נקודת האמונה כדי שתאיר האמונה באור גדול ובהתגלות נפלא בכל העולם ומשם נמשך בחי' גשמים. היינו ע"י שאנו חותרין וחורפין עד שמוצאין את המים עמוקי' הנ"ל כדי להגדיל ולבנות את האמונה כנ"ל שזהו בחי' חפירות הבארות שחפרו האבות כנ"ל, ומאלו המים עמוקים שאנו חותרין מוצאין ע"י התעוררות שלנו משם נמשכין הגשמים שבאין ע"י אתערותא דלתתא דייקא. וע"כ הגשמים נעצרין לפעמים ח"ו כשאין האמונה בשלימות דהיינו כשאין עוסקים לחתור המים הנ"ל שמהם גדילה האמונה שמשם שורש הגשמים וכנ"ל אז הגשמים נעצרין ח"ו. ואז צריכין תפלה שהוא בחי' אמונה שנמשך ממים עמוקים הנ"ל שאנו חותרין ועי"ז חוזרים ויורדים הגשמים וכנ"ל. וזה בחי' מכלכל חיים בחסד זה בחי' תיקון המאכלים שממשיכין כדי לבר רולקתן פגם הברית שנמשך ע"י פגם המאכלים ח"ו כ"ש שם (באות יוד) וזהו בח'י מכלכל חיים בחסד בחסד דייקא היפך המאכלים שיש בהם אחיז תהשדים ח"ו שהם באים מתוקפא דדינא ר"ל. וזהו בחי' סומך נופלים זה בחי' האמרות טהורות הנ"ל שנמשכין ע"י הבירור הנ"ל שעל ידן מחיין כל הנשמות הנפולות כ"ש שם וכנ"ל. וזהו בחי' ורופא חולים כי ע"י תיקון האמונה נמשך רפואה כנ"ל. וזהו בחי' ומתיר אסורים, זהו בחי' הגאולה בחי' גאולת מצרים שיצאנו מבית האסורים מעבדות לחירות שאז נתבררו ונתתקנו כל ניצוצי קרי של אדה"ר שזה היה עיקר הגאולה כמובא שם בהתורה הנ"ל על ענין ניסן (באות יו"ד) ע"ש. כי מחמת שברכה זאת מדברת מעיקר הבירור שמבררין ומעלין מהחתים בשרו לבחי'

חותם דקדושה שזהו בחי' תחיית המתים ע"כ מזכירין בה כל הבחינות הנ"ל שנעשין ע"י הבירור הנ"ל שהוא תיקון האמונה שנעשה ע"י המשכת העצות ממעמקים כנ"ל:

אות כט

ואז אומרים קדושה וברכת אתה קדוש כי ע"י הבירור הנ"ל נשלם הקדושה ע"י שמעלין מבחי' החתים בשרו לבחי' פיתוחי חותם קודש לה' כנ"ל, וזהו בחי' וקדושים בכל יום יהללוך סלה בכל יום דייקא כי בכל יום צריכין לתקן ולברר כל התיקונים הנ"ל שעי"ז נתוספת קדושתו כו' למעלה ע"י שעולה הקדושה ממקומות הנמוכים שזה עיקר התעלות הקדושה וכנ"ל:

אות ל

וע"כ מתחילין אחר שלש ראשונות ברכת אתה חונן כי שלש ראשונות הם בחי' ברכת אבו תכי הם כנגד האבות אברהם יצחק ויעקב כידוע שהם בחי' המגיני ארץ שהם התחלת האמונה שהם מעלין מהחתים בשרו לבחי' פיתוחי חותם שהוא תקון הדעת כנ"ל. וע"כ מתפללין תיכף אח"כ על הדעת שהיא ברכת אתה חונן לאדם דעת כי שלשש ראשונות הם רק הזכרת שבחוח כשרז"ל ובסדור שבחו אנו מזכירים כל התיקונים הנ"ל. אבל עכשיו מתחיל עיקר התפילה שהיא בקשת צרכיו דהיינו שאנו מבקשין ומתפללין שימשיך עלינו הוא יתב' כל התיקונים הנ"ל שנעשין ע"י המגיני ארץ שהם עוסקים להשלים הדעת שהוא עיקר הקדושה. וזה שמבקשין מיד על הדעת שהוא ברכת אתה חונן ואח"כ מבקשין השיבנו וסלח לנו זהו בחי' ר"ה ועשי"ת ויוה"כ כמבואר שם בהתורה הנ"ל (באות י"ד) שבר"ה נתתקן הדעת ע"י תקון האמונה שזהו בחי' ראש השנה עיין שם. ובעשי"ת מתקנים החותם ומעלין לבחי' פיתוחי חותם קודש כי זה עיקר התשובה בחי' אם תוציא יקר מזולל וכו' וביוה"כ הוא גמר תיקון החותם וכו'. וזהו בח"י אלו הג' ברכות אתה חונן זה בחי' תיקון הדעת בחי' ר"ה השיבנו בחי' תשובה בחי' עשי"ת בחי' אם תוציא יקר מזולל דהיינו לזכות לברר בכל פעם מהחתים בשרו לבחי' פיתוחי חותם וכו' כנ"ל. סלח לנו זה בחי' יוה"כ שאז הוא סליחות עוונות שאז גמר תיקון החותם כנ"ל. ואח"כ אומרים ברכת גואל ישראל ועי"ז ממשיכין בחי' הגאולה בחי' קדושת ניסן שאז היה גאולת מצרים שעי"ז הוא חיזוק המלאך שעי"ז הוא תיקון המאכלים שלא יקלקלו המאכלים את הדעת ע"י מקרות ח"ו שבאים משם שמהם כל העינויים והצרות והגליות ר"ל כידוע ועל זה אנו מתפללין שיראה בענייננו ויריב ריבינו מאת כל מזיקי עלמא העומדים עלינובכל יום וימהר לגאלינו מהם גאולה שלימה. וכל הגאולות הם בחי' קדושת ניסן כי בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל היינו שימשיך עלינו בחי' קדושת ניסן שהוא בחי' חיזוק המלאך כדי להנצל ממקרות ח"ו הבאים ע"י

המאכלים כ"ש שם ע"ש. ואח"כ מתפללין על רפואה וברכת השנים כי עיקר הרפואה ע"י תקון האמונה כמבסואר בתחילת התורה הזאת, שכשנופלין מאמונה ח"ו באים מכות מופלאות ח"ו שאין מועיל להם רפואות וכו'. אבל כשמעלין ומתקנין האמונה זוכין לרפואה אבל עיקר הרפואה נמשכת כשזוכין לתקון המאכלים הנ"ל שהם בחי' ניסן בחי' גאולת מצרים שאז נאמר כל המחלה אשר שמתי וכו' לא אשים עליך כי אני ה' רופאיך:

אות לא

כי כאשר נדקדק בדברי התורה הנוראה והעמוקה והרחבה הנ"ל נמצא בכל פינה ובכל קצה דברים נפלאים. כי בתחלה חושב כמה בחי' שנתקלקלמי ע"י נפילת האמונה דהיינו שבאים ח"ו מכות מופלאות שאין מועיל להם לא רפואות ולא זכות אבות ולא תפלה ולא קולות וגניחות וכו'. ואח"כ מבאר איך לתקן את האמונה בכל הבחי' המבוארים שם כנ"ל. וכבר ביארנו שאין האמונה נתתקנת בשלימות עד שזוכין לכל התיקונים הנאמרים שם עד תיקון המשפט כנ"ל ואז דייקא נגמר תיקון האמונה בתכלית השלימות כנ"ל. ועתה נוכל לומר שהתיקונים האלו הם כנגד בחי' הקלקוליסהנ"ל וכנגד כל פגם וקלקול מקלקולים הנ"ל יש כאן תיקון כנגדו, כי ע"י שצועקים מעומק הלב עי"ז חותרים המים הנ"ל ומוצאין עצות עמוקות הנ"ל שמהם גדילה האמונה כנ"ל, עי"ז נתתקנין הקולות והגניחות וכו' שיכולין להועיל עתה כי הקולות והגניחות הם בחי' קול בלא דיבור וע"כ נתתקנין ע"י עמקי הקולות הקולות ממעמקים מעמקי הלב שהם שרשי הקול. וע"י המגיני ארץ שהם מתקנים את הגרים ומעלים לבחי' פיתוחי חותם קודש וכו' עי"ז נתתקן שיועיל זכות אבות כי האבות הם בחי' המגיני ארץ כנ"ל. וע"י תיקון המאכלים שנתתקנים ע"י שמחה שהוא חיזוק המלאך עי"ז נמשך רפואה. כי עיקר כל הרפואות הסך ע"י אכילה ושתיה שנותנין מאכלים ומשקאות לרפואה וכשזוכין מקבלין הרפואה ע"י כל מה שאוכלין ושותין בבחי' וברך את לחמך ואת מימיך והסירותי מחלה מקרבך. וע"י תיקון המשפט שהוא קשר המרכבה עי"ז נתתקן בחי' התפלה כי התפלה היא בחי' קשר המרכבה כידוע שע"י התפלה נעשה עיקר היחוד שהוא בחי' מטה שלימה של יעקב שהוא בחי' ד' דגלים של י"ב שבטים שהם בחי' המרכבה כנ"ל וכ"ש רבינו ז"ל (בלק"ת בסי' פ"ד) שעיקר התחברות והדביקות להשי"ת הוא ע"י התפלה שעל ידה עיקר היחוד כידוע. וע"כ עיקר התפלה ע"י משפט כ"ש בהתורה אמור אל הכהנים (בסי' ב'). כי עיקר שלימות התפלה תלויה בתיקון המשפט שהוא קשר המרכבה שעי"ז עיקר היחוד והחיבור של כנס"י עם השי"ת בחי' מרכבו ארגמן תוכו רצוף אהבה אהבה וכו'

כידוע. נמצא שהרפואה נמשכת ע"י תיקון המאכלים שנתתקנים על ידי שמחה כנ"ל (כי כל הרפואות באים ע"י שמחה כ"ש במ"א בלק"ת בסי' כ"ד) שזהו בחי' ניסן בחי' הגאולה שזהו בחי' ברכת גואל ישראל ע"כ נסמך אח"כ ברכת רפאינו וכנ"ל. ואח"כ מיד ברכת השנים שמתפללין שיהיו השנים כסדרן ויברך את כל מניי תבואתה לטובה שמה המאכלים, היינו שמתפללין על תקון המאכלים שיהיו נמשכין בבחי' ברכה ולא יהי בהם שום אחיזת השדים שהם בחי' קללה ח"ו שעאל ידם קלקול המאכלים שגורמין מה שגורמין ח"ו כנ"ל. וע"כ מזכירין כ"פ בבקשה זאת לשון ברכה כ"ש ברך עלינו ותן טל ומטר לברכה וכו' ומסיימין מברך השנים הכל כדי להוציא את האדמה ופירותיה מהקללה של אדה"ר שהוא ע"י פגם הברית ח"ו ע"י ניצוצי קרי של אדה"ר כידוע. ואנו מבקשין שהשי"ת יבטל הקללות ויהפכם לברכה דהיינו שיתקן המאכלים ולא יהי' בהם שום אחיזת הסט"א כלל. גם ברך עלינו מרמז על בחי' סדר הזרעים הנזכר בתחילת התורה הנ"ל שעי"ז עיקר הרפואה דהיינו שיברך את כל מניי תבואת האדמה לטובה ובכלל זה הוא תקון הסדר של הזרעים כי בלא זה בודאי אין התבואה טובה מאחר שאין נגדלים ונתלשים בסדרם הראוי ח"ו. נמצא שאנו מתפללים גם על סדר תיקון של הזרעים שעי"ז עיקר הרפואה וע"כ נסמלך ברך עלינו לרפאינו וכנ"ל. ואח"כ אומרים תקע בשופר שמתפללין על קיבוץ נדחים דהיינו לתקן ולקבץ כל ניצוצי הנשמות שנתפזרו ע"י פגם הברית ע"י השחתת זרע ח"ו כמבואר בהתפלה שמוסיפין שם להתפלל על זה כידוע. כי כל הברכות עד עתה היו בענין זה בענין החותם דקדושהשהוא תקון הברית תקון המקרות וכנ"ל דהיינו שנזכה לתקן הדעת ולעשו"ת תשובה שלימה וכו' עד שנזכה להנצל מעתה ממקרה לילה מפגם הברית בכל הבחינות וכנ"ל. וע"כ עתה מתפללין על קיבוץ נדחים הנ"ל דהיינו שכל הנשמות שכבר נדחו ע"י הפגם הברית שכבר נכשלנו בהם ח"ו, שהשי"ת יקבצם בקדושה שנית שזהו בחי' כל ענין ברכה זאת שהוא מקבץ נדחי עמו ישראל כידוע. ואח"כ מתפללין השיבה שופטינו שהוא בחי' תיקון המשפט כי עיקר שלימות התיקון הוא ע"י תיקון המשפט כנ"ל ועל כן אומרים השיבה שופטינו אחר מקבץ נדחי וכו' כי עיקר תקון המשפט הוא דייקא ע"י שנזהרים שלא להעלות בחי' טיפת עשו וישמעאל אל המוח שזהו ההיפך מבחי' מקבץ נדחי וכו' כי בחי' טיפת עשו וישמעאל צריכים לדחותם דייקא שזהו עיקר בחי' תיקון המשפט כנ"ל. ע"כ אומרים ברכה זאת שהיא תיקון המשפט אחר מקבץ נדחי וכו' וכנ"ל כי בחי' טיפת עשו וכו' צריכים לדחותם דייקא ולא לקבצם בתוך קיבוץ הנדחים כי זהו עיקר תקון המשפט כנ"ל, וע"י תקון המשפט אז דייקא נשלם תקון האמונה כנ"ל, ע"כ אומרים תיכף אחר

כך ברכת המינים להכניע ולעקור המניים והכופרים כי כשזה קם זה נופל כי עתה נשלם תיקון האמונה ע"י תקון המשפט ואז נופלים כל הכופרים והמינים:

אות לב

וכשנופלים הכופרים והרשעים אז מתרוממים קרני הצדיקים כ"ש וכל קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות צדיק כשרז"ל לענין זה בגמ' (מגילה). היינו שע"י שנופלים הכופרים והמינים אז מתפללין על הצדיקים ועל החסידים וכו' ועל פליטת בית סופריהם וכו' דהיינו שיתתקנו הישיבות הקדושו"ת של הצדיקים האמתיים שהם בחי' תיקון האמונה בכל התיקונים הנ"ל (כ"ש שם באות טו המתחיל וזה בחי' רבי עם תלמידים ע"ש), כי לעתיד יהיו ישיבות שלימות קדושו"ת שילמדו בהם הלימוש של אמונה הקדושה בבחי' (הושע יב) עוד אושיבך באהלים כימי מועד וכשפרש"י שם כימי מועד הראשון שהיה יעקב איש תם יושב אהלים. וכל הישיבה של יעקב אבינו שלמד בישיבה עם בניו ותלמידיו כשרז"ל הכל היה בהלימוד של האמונה הקדושה. כי המצות עדיין לא ניתנו ועיקר לימודם היה בענין האמונה הקדושה לבטל הע"ז והכפירות ולהמשיך וליטע ולקבוע בלב כ"א ואחד האמונה הקדושה בשלימות וכמו שמבואר בשיחותיו הק' שזה היה כל עקי האבות בלימודם עם הגרים ע"ש. וע"כ מס' ע"ז דאברהם אבינו היה תנ"ו פרקי כשרז"ל כי היה להם לימוד גדול ונפלא מאד בזה לעקור ולבטל הע"ז והכפירות ולהמשיך אמונה שלימה בעולם. ועל זה אנו מתפללין על הצדיקים ועל החסידים וכו' ועל פליטת בית סופריהם שהם בתי הישיבות של הצדיקים שלומדים עם התלמידים לימוד האמונה הק' שהם נקראים סופרים כי הם סופרים ומספרים בפה ובכתב גדולתו של יוצר בראשית ומלכותו ואמונתו לבניהם ותלמדייהם. וע"כ כוללין גירי הצדק עמהם כ"ש ועל גרי הצדק וכו'. כי ע"י התגלות האמונה נתהוין גרים וכו' כנ"ל. ואח"כ מתפללין ולירושלים וכסא דוד וכו' שהוא בחי' כסאות למשפטץ. וזהו בחי' את צמח דוד שהוא משיח שהוא בעל תקון המשפט כי עיקר תיקון המשפט על ידו כנ"ל כי אז יושלם תיקון המשפט בתכלית השלימות ע"י משיח בן דוד. כי אע"פ שהתפללנו על תקון המשפט לא נמשך רק איזה הארה משם כדי שיהיה לנו כח לעמוד כנגד המינים והכופרים אבל עתה אנו מתפללין על בנין ירושלים וצמיחת קרן משיח שאז יתתקנו כסאות למשפט בשלימות ואז יושלם התיקון בתכלית השלימות (בענין זה יש לבעאר עוד אי"ה). ואז מתפללין שמע קולינו ומסיימין שומע תפלה כי עיקר קבלת התפלה שישמע ויקבל הוא ית' את תפלתינו הוא ע"י תיקון המשפט שיהיה ע"י משיח שהוא גמר תיקון האמונה כנ"ל ע"כ משיח כלול מכל התפלות כ"ש במ"א מחמת שהוא בחי' תקון המשפט וכנ"ל:

אות לג

ואח"כ אומרים רצה ומודים שמתפללין על עבודת הקרבנו תשיעלו לרצון כי כל בחי' הנ"ל הם בחי' קרבנות וקטרת שהם בחי' בירורים מעמקי הקליפות ע,י כל התקונים הנ"ל וע"כ מתפללין עתה על עבודת הקרבנות שיהיו לרצון כל הקרבנות וקטרת שהם כלולים מכל התקונים הנ"ל וזהו בחי' מודים9 אנחנו לך וכו' ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וכו' זה בחי' אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק וכו' שעתה אנו צריכין להודות לו ית' תמיד על גודל הנסים והנפלאות שעשה עמנו לחיותינו כיום הזה ליטא ולקבוע בלבינו האמונה הקדושה אשר היא חיינו ואורך ימינו וזה עיקר התכלית וזה כל שעשוע עוה"ב להודות לו ית' תמיד ולברכו ולהללו ולשבחו וכו' על זה, על כל הנסים והנפלאות שעשה עמנו ממצרים ועד הנה למען נשאר קיימים וחזקים באמונתינו הקדושה שהיא עיקר חיותינו וקיומינו לעד ולנצח שזהו בחי' כל הקרבנות בטלים חוץ מקרבן תודה כ"ש רבינו ז"ל בהתורה ימי חנוכה (בלק"ת סי' ב) ע"ש. היינו שלעתיד יעסקו רק בזה להודות לו על כל החסד הנפלא שעשה עמנו בזה העולם להכניס בנו האמונה הקדושה. ואנו צריכין גם עתה בעוה"ז להמשיך עלינו בחי' זאת בחי' שעשוע עוה"ב דהיינו להודות לו ית' בכל יום על כל החסד הנפלא הזה שסיבב בנפלאות להכניס בנו האמונה הקדושה כנ"ל. ואח"כ אומרים שים שלום כי שלום כולל כל התיקונים שבעולם כי קודם כל תיקון שיש עאיזה חסרון ופגם בוודאי אין שלום וכשמתקנים זהו בחי' שלום שנשלם הדבר בשלימות וע"כ לא מצא הקב"ה כלי מחזקי ברכה לישראל אלא השלום כי עיקר כל התיקונים הנ"ל הם ע"י העצות עמוקות הנ"ל. ועיקר תיקון העצו תהוא ע"י בחי' שלום בבחי' ועצת שלום תהיה וכו' כי מקודם תיקון העצה היתה העצה חלוקה לשתים שהיה חלוק לבו ולא היה יודע לתת עצה בנפשו. ועיקר התיקון על ידי שזוכה לעצה שלימה בחי' שלום בחי' עצת שלום כנ"ל ועי"ז זוכין לאמונה שלימה שהיא בחי' שלום שאין לבו חלוק על ה' כ"ש בהתורה ויסב (בסי' ס"ב) שעיקר האמונה ע"י שלום ע"ש ועי"ז זוכין לתיקון הברית בכל הבחי' הנ"ל שהוא בחי' שלום בחי' ברית שלום כ"ש הנני נותן לו את בירתי שלום. וזה בח'י תיקון המשפט שהוא עיקר תקון הברית בחי' אמת ומשפט שלום שפטו וכו'. וזה בחי' הרפואות שנמשכין לכל המכות המופלאות בחי' בורא ניב שפתים שלום שלום וכו' אמר ה' ורפאתיו. וזה בחיח' לימוד הישיבות הקדושו"ת של רבי עם תלמידים שהם מרבים שלום בעולם כשרז"ל ת"ח מרבים שלום בעולם אמן ואמן:

אות לד

וע' בפע"ח בשער הזמירות פרק ו' בכוונות ויברך דוד ובכוונות אז ישיר שכתב שם וז"ל כבר פירשנו למעלה וכו' שאל תתמה שהזכרנו הספירות והדברים כפולים ומכופלים כי יש כמה פרצופים בכל עולם ועולם לכן תמצא כי אנחנו חוזרים להזכיר וכו' ע"ש. והעתקתי זאת לענייניו שג"כ אל יפלא בעיניך שהזכרנו בסדר התפילה הנ"ל כל התקוני' הנ"ל כ"פ כי בכל עולם ובכל דרגא צריכין לתקן כל התיקונים הנ"ל וכן בכל יום ויום ובכל חדש ושנה ובכל דור ודור וכו' כנ"ל. כי כ"א צריך עצות עמוקות בכל יום בגשמיות ורוחניות ולגדל האמונה עי"ז ולברר בירורים שהוא בחי' גרים וכו' ולהעלות מהחתים לפיתוחי חותם קודש וכו' דהיינו להתגבר להציל א"ע מהרהורים רעים ולהפוך כל מחשבותיו למחשבות קדושו"ת ולתקן המאכלים ע"י שמחה ולהמשיך בחי' תיקון המשפט ע"י קשר המרכבה וכנ"ל. וכשזוכין לכל אלו הבחינות הוא רק לפי המדרגה שלו וכפי אותו הייום. ואח"כ כשעולה למדרגה אחרת צריך להתחיל מחדש אלו התיקונים כי אז צריך עצות חדשו"ת לפי אותו הדרגא וכן בכל יום ויום כי א"א לברר הכל בפ"א. רק מעט מעט בכל יום ויום ובכל חדש ושנה וכו' ועוד יש בזה כמה דברים. שייך לעיל לענין תיקון המשפט שהוא ע"י קשר המרכבה שהם בחי' י"ב שבטי בני יעקב וכו'.

אות לה

וזה בחי' חשן המשפט שהיו בו י"ב אבנים על שמו תבני ישראל היינו כנ"ל. כי י"ב שבטי בני ישראל שכנגדם היו הי"ב אבנים הם בחי' קשר המרכבה כי הם ד' רגלים שהם בחי' ארבעה טורי אבן כי בכל דגל ודגל היה מצוייר הגוונין שבאבנים של אותו הדגל כשפרש"י שם בפרשת הדגלים ואלו הד' דגלים ד' טורי אבן הם בחי' קשר המרכבה שכלולה מד' המלאכים שסימנם ארגמן כנ"ל וע"כ אל והד' טורי אבן שבם חקוקים שמות י"ב השבטים היו בחשן המשפט כיכל זה הוא בחי' קשר המרכבה שהוא תיקון המשפט כנ"ל:

הלכה ה' בהלכות פריקה וטעינה הלכה ד' אות ג':

נחלות א

אות א

ע"פ מ"ש במאמר האי מאן דאזיל למינסב איתתא וכו' מאי חזא דאזיל להיכא דמידלא מינה וכו' סי' כ"ט ע"ש כל המאמר מתחילתו לסופו. והכלל שצריכין לתקן העוונות של השס"ה גידין ע"י תיקון כלליות הגידין שעי"ז מרים המוחין בבחי' כנשר יעיר קנו וכו' ומשם נמשך לבנונית להלבין הדמים שמהם הכתמים ואז יהוא בחי' בגדים לבנים ע"ש. וכן הוא בחי' תיקון המו"מ ע"י תיקון הכללי שהוא צדקה שהוא ג"כ בח"י כנשר יעיר

קנו וכו' ע"ש. וכן הוא בחי' תיקון הכללי של הדיבור ע"י שבח הצדיקים שהוא ג"כ בחי' כנשר יעיר קנו וכו' ע"ש:

אות ב

וזה בחי' ירושה לבנים כי הבנים הם בחי' תיקון כלליות הגדיים דהיינו תיקון הברית כי עיקר תיקון הברית הוא למעבד תולדין בקדושה וע"כ אחר מיתת אביהם שייך הממון להם כי להם יש כח לתקן הממון בבחי' תיקון הכללי כי הם עצמן עיקר תיקון הכללי כנ"ל. כי תיקון הממון הוא ע"י הצדקה שהוא בחי' השפעה בחי'זריעה בחי' זרעו לכם לצדקה שהוא בחי' בנים וע"כ הממון ראוי להם וכשהם מקבלים ויורשין את ממון אביהם אז ינתתקן ע"י בחי' תיקון הכללי ואזי נעשה בבחי' לבושין בח'י בגדים לבנים ובזה נתלבש נשמת אביהם שמת. כי ידוע שמי שמת בלא בנים ח"ו אזי נשמתו ערטילאי וע"כ אשתו צריכה יבום או חליצה לתקן הנשמה דאזלא ערטילאי. אבל כשיש לו בהיום אזי אין נשמתו ערטילאי כי הבנים הם בחי' תיקון הכללי שעי"ז תיקון הלבושין בבחי' בגדים לבנים כנ"ל. וביותר נתתקן כשמניח ירושה לבני משעי"ז שבניו מקבלין ממונו והם מתקנים אותו בבח'י תיקון הכללי שהוא בחי' תיקון הבגדים כנ"ל בבחי' צדק לבשתי כי תיקון הממון ע"י צדקה כנ,ל, אזי עי"ז נתלבש נשמתו בבח'י בגדים לבנים כי זה עיקר תיקון האמת שיהי' לו לבוש לנשמתו כדי שיוכל לעלות לחזות בנועם ה' וכו' כמובא. וזה בחי' והניחו יתרם לעולליהם אני בצדק אחזה פניך שע"י שמניחין ירושה לבנים עי"ז זוכה ללבושין בחי' בגדים לבנים בחי' צדק לבשתי. וזהו בחי' אני בצדק אחזה פניך בחי' לבושין כנ"ל שנעשין ע"י תיקון הירושה שעי"ז זוכה לחזות באור פני ה' כנ"ל:

אות ג

וזה בחי' מה שהבנים אומרים קדיש שהוא שבח צדיקו של עולם כי קדיש הוא השבח הגדול שבכל השבחים כמבוא בזוה"ק ועי"ז הוא ג"כ בחי' תיקון הכללי של הדיבור כנ"ל. כי נפש המת צריכה לכל בחי' תיקון הכללי כדי לתקן פגם כלליות השס"ה גידין שמשם סטרא דמותא כי אין מיטתה בלא חטא. כי גזירת המיתה הוא ע"י חטא אדה"ר שפגם בכלליטות הגידין כשרז"ל אדה"ר משוך בערלתו הי' (סנהדרין ל"ח ע"ב) ועי"ז וידעו כי ערומים הם היינו בחי' פגם הבגדים כנ"ל. וע"כ אז נגזר בעצב תלדי בנים בי' דם נדות שהוא פגם הבגדים כמבואר שם ע"ש. וזה בחי' בעצבון תאכלנה בחי' פגם הממון וחסרון הפרנסה שהוא ג"כ בבחי' זו ע"י פגם הבגדים כ"ש רבינו שם שהפרנסה תלוי' בתיקון הבגדים בבחי' לחם לאכול ובגד ללבוש וכנ"ל. וע"כ בעת התיקון נאמר ויעש להם כתנות עור וילבישם כמובא בתיקונים וכד תבו עביד להון וכו' כי עיקר התיקון בבחי' תיקון הבגדים כנ"ל.וע"כ זה שמת צריכים לתקנו להכניע סטרא דמותא ועיקר תיקונו

ע"י שמניח בנים כי הבנים הם עיקר בחי' תיקון הכללי שהוא תיקון סטרא דמותא כנ"ל. וזה שארז"ל כל המניח בן ליורשו כאלו לא מת. וזה בחי' חלקם בחים וצפונך תמלא בטנם ישבעו בנים וכו' שע"י בנים חלקם בחיים וכאלו לא מת כנ"ל ועיקר התיקון ע"י הירושה שמקבלין הבנים כנ"ל. וזה בחי' והניחו יתרם לעולליהם שעי"ז תיקון הבגדים בחינת אני בצדק אחזה פניך כנ"ל:

וזה שצועקין צדקה תציל ממות כי זה עיקר תקונו ע"י הצדקה שהוא בחי' תיקון הבגדים בחי' צדק לבשתי כנ"ל וע"כ צדקה תציל ממות כי עי"ז נתתקן ונתבטל סטרא דמותא כנ"ל:

וע"כ הבנים שהם הם התיקון הכללי כנ"ל וע"כ הם מקבלים הירושה כנ"ל, ע"כ הם אומנרים קדיש שהוא שבח צדיקו של עולם שהוא ג"כ בחי' תיקון הכללי כנ"ל. וזהו יתגדל ויתקדש שמי' רבא ר"ת יורש בחי' קדיש יתום שהיתומים היורשים שהם בחי' תיקון הכללי הם אומרים הקדיש שהם ג"כ בחי' תיקון הכללי כנ"ל. וזה שארז"ל כל העונה אמן יש"ר בכל כחו מוחלין לו כל עוונותיו כי הוא בחי' תיקון הכללי בחי' תיקון הבגדים שהוא תיקון כל העוונות של השס"ה גידין כ"ש שם ע"ש. וזה בכל כחו דייקא כדי לתקן כל הכחות בבחי' תיקון הכללי שהוא בח'י כחי וראשית אוני וע"כ יש בקדיש כ"ח תיבין וכ"ח אתוון באיש"ר כמובא כי תיקון הכח הוא בחי' תיקון הכללי כנ"ל. וזה בחי' ועתה יגדל נא כח אדני כאשר דברת לאמר שע"י תיקון הדיבור תיקון כלליות הגידין כי לאמר דא גילוי עריות כשרז"ל (סנהדרין נ"ו) בחי' תיקן כלליות הגידין וזה בחי' תיקון הדיבור בחי' כאשר דברת עי"ז נגדל ונתתקן בחי' כח אדני כנ"ל:

אות ד

וע"כ עיקר הקדיש לשבח ולרומם בחי' שם י"ה בי' יתגדל ויתקדש שמי"ה רבא כמובא. כי זה עיקר התיקון ע"י שמרימין המוחין בבחי' כנשר יעיר קנו שהם בחי' יה כמובא וכ"ש רבינו נ"י (סי' ל"ו) על פסוק שבטי יה עדות לישראל. וזה בחי' ויתקדש שכוונתו תקון שדי כ"ש בכוונות היינו בחי' תיקון הכללי שוא בחי' שדי על שם ששדי ויורה כחץ תיקונין לכל המקומו תהדקים והצרים כ"ש שם ע"ש. וזהו יתגדל כי ע"י הבנים שמולידין ישראל עי"ז נתרחב ונתגדל גבול הקדושה כי נפשטות ישראל שרשם בקדושה עליונה מאד ושמו משותף בשמינו כול מה שנתוספין ונתרבין ישראל נתגדל גבול הקדושה ונתגדל שמו כביכול ממש כי שמו משותף בשמינו. וע"כ הבנים שהוליד בישראל הם אומרים יתגדל ויתקדש שמי' רבא כי הם בחי' הגדלת שמו כביכול כנ"ל ועי"ז בעצמו הם בחי' תיקון הכללי מאחר שעל ידם נתגדל ונתקדש שמו ונתרחב גבול הקדושה כנ"ל

וע"כ הבנים אומרים קדיש בבחי' תיקון הכללי כנ"ל.וע"כ נתתקן הקדיש בלשון תרגום וגם יש בו לה"ק היינו בחי' שלימות לה"ק ע"י לשון תרגום שהוא בחי' תיקון הברית בחי' תיקון הכללי כ"ש רבינו במ"א. וזהו בעצמו בחי' תיקון הבגדים לבנים שהם בחי' דם נעכר ונעשה חלב וזהו בחי' תרגום דהיינו שנתברר ועולה הטוב אל לה"ק והרע נופל שהוא בחי' דם נעכר ונופל הפסולת, והטוב עולה ונתברר ונעשה חלב כמובא כי עיקר הלבושין בבחי' תרגום שהוא בבחי' חשמ"ל בחי' כתנות עור כמובא:

אות ה

וע"כ בן קודם לבת כי עיקר תיקון הכללי הם הבנים כנ"ל. וע"כ בשעת לידה דם נעכר ונעשה חלב שהוא בחי' תיקון הכללי בבחי' בגדים לבנים כ"ש שם. אך עיקר התיקון נמשך דייקא ע"י בחי' היכא דמידלי מינה דהיינו בחי' צדיק בחי' תיקון כלליות הגידין שהוא בחי' כנשר יעיר קנו נשרא דא רוחא כ"ש שם. וע"כ במקום שיש בן הוא קודם כי הוא תיקון גדול מאד כי הוא גם הוא יש לו כח לתקן יותר כי זה התיקון צריכין לעשו"ת בכל דור ודור עד ביאת משיחנו ב"ב ללבן ולברר הכתמים שהוא בחי' תיקון חטא אדה"ר כנ"ל. והבן שהוא בבחי' צדיק שהוא בחי' נשרא דא רוחא כי עמך ישראל כולם צדיקים וע"כ יש לו כח להמשיך לבנונית ותיקונים יותר ויותר ע"כ הוא תיקון גדול לאביו מאד וע"כ שייך לו לבדו כל הירושה כי הירושה שייך רק למי שיש לו כח לתקן יותר בחי' בגדים לבנים כנ"ל. אבל הבת אין לה כח לתקן יותר כי עיקר התיקון ע"י בחי' היכא דמידלי מינה כנ"ל אדרבא עיקר הפגם של בחי' הכתמים של הבגדים נוגע בה שהוא בחי' מלכות כמובן שם וע"כ היא עצמה צריכה תיקון כי האשה חסרה תיקון ותיקונה רק כשנשאת ע"י בעלה שהוא מתקנה בבחי' תיקון הבגדים הנ"ל שהתיקון הנ"ל הוא לבחי' האשה כמובן. וע"כ כל נחלתה ועשירותה שייך לבעלה כי הוא מתקנה כנ"ל וע"כ אין לה במקום בן כלום כי הוא קודם לה בודאי כיהוא תיקון גדול ביותר מאחר שיש לו כח לתקן יותר כנ"ל. אבל היא אדרבא צריכה תיקון כנ"ל וע"כ היא מעברת הנחלה כי צריכה להעביר הנחלה לבעלה כי הוא מתקנה כנ,ל. וזה שארז"ל כל שאינו מניח בן ליורשו הקב"ה מתמלא עליו עברה שנ' והעברתם את נחלתו לבתו לשון עבררה, גם דורשין מזה לשון העברת נחלה ע"ש שהיא מעביר' נחלה לבעלה כי הא בהא תליא. כי כל מי שאינו מניח בן ליורשו הקב"ה מלא עליו עברה היינו כעס שהוא בחי' התגברות הדמים בחי' כבד כועס שהוא מלא דם וזה ע"י שלא הניח בן שהוא תיקון הכללי תיקון הדמים כנ"ל וע"כ מתעורר בחי' הכעס שהוא מהתגברות הדמים כנ"ל וזה למדו מפסוק והעברתם את נחלתו לבתו לשון העברה כנ"ל כי הבת אינה יכולה לתקן כ"כ כנ"ל וזה

ע"י שהיא צריכה להעביר נחלה לבעלה. כי אין יכולה להתתקן רק ע"ז בעלה כנ"ל. נמצא שע"י בחי' והעברתם דהיינו שהוא מעביר נחלה כנ"ל ע"ז בעצמו מתגבר בחי' הכעס בחי' הקב"ה מלא עליו עברה כי לא נתתקנו הדמים כנ"ל כי עיקר התיקון ע"י הבן שהוא בבחי' היכא דמידלי מינה כנ"ל:

אות ו

וכן מחמת זה משפחת האב קרויה משפחה. אבל משפחת האם אין קרויה משפחה כי אין יורשים רק מצד האב שהוא סטרא דדכורא שיש להם כח לתקן בבחי' היכא דמידלי מינה כנ"ל. אבל משפחת האם אין להם כח לתקן כנ"ל וע"כ אין יורשים כלל לעולם. אבל הבת יורשת במקום שאין בן והיא קודמת לכל שאר היורשים כי לגבי אביה היא ג"כ בבחי' תיקון הכללי מאחר שהניח זרע בעולם ועביד תולדין כי גם בשעת לידת הבת הדם נער ונעשה חלב ע"י בחי' כנשר יעיר קנו וכו' שעי"ז נולדה ואזי דם נעכר ונעשה חלב רק שהבן קודם כי הוא תיקון יותר מאחר שיש לו כח לתקן יותר כנ"ל. אבל כשלא הניח זרע לגמרי ואזי הוא פגום לגמרי ונשמתו ערטילאי ח"ו אזי אין יכולים לתקנו רק משפחת האב בבחי' היכא דמידלי מיני' שעל ידם התיקון כנ"ל:

אות ז

וזה שאמרו בנות צלופחד אם אנו חשובות זרע תנה לנו נחלה וא"ל תתייבם אמנו. כי הא בהא תליא מאחר שחשובות זרע לפטור מן היבום כי אין נשמתו ערטילאי לגמרי כי היבום הוא לתקן נפש המת דאזלית ערטילאי כידוע ומאחר שהם פוטרין מן היבום נמצא שהם ג"כ בבחי' תיקון הלבושין וע"כ ראוי להם הירושה כנ"ל. כי הירושה היא שייכת לזרעו שהם בבחי' תיקון הלבושין כנ"ל: ב"יל"א"ו:

נחלות ב

אות א

ענין ירושה ששייך לבנים

ע"פ המאמר הנ"ל בה' פריקה וטעינה הל' ב' המתחיל ויהי מקץ כי מרחמם ינהגם. כי עיקר הרצמנות הוא להאיר הדעת בעולם לדעת כי ה' הוא האלהים ולהוציא ישראל מעונות שהם רוח שטות וכו'. ואפי' כשנסתלקין צריכין שיהי' נשאר הדעת בעולם וע"כ צריכין להשאיר בן ותלמיד כדי שישאר דעתו למטה גם כשיסתלק למעלה. כי כשהוא למעלה לבד אין זה שלימות ועיקר השלימות הוא כשזוכין להיות למעלה ולמטה כי שניהם יחד נקראין עולם. וזה בחי' בן ותלמיד כי צריך להאיר בדרי מעלה ובדרי מטה בבחי' כי כל בשמים ובארץ וכו' וזהו בחי' בן ותלמיד ע"ש. וע"י שמאירין בבן ותלמיד זוכין לבחי' מקיפים בחי' תכלית הידיעה אשר לא נדע בחי' שפע הכתר ע"ש.

וע"י כלליות בן ותלמיד זוכין בשעת אכילה לקבל הארת הרצון בחי' כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל בחי' ואתה נותן להם את אכלם בעתו כי המלכות מקבלת הפרנסה מים החכמה שנמשך ע,י הארת בן ותלמיד וכו' וכו' ע"ש כ"ז היטב:

אות ב

וזה בחי' ירושה ששייך לבנים כי עיקר הממון והפרנסה נמשך מהם מבחי' בן ותלמיד כי ע"י כלליות בן ותלמיד משם מקבלת המלכות הפרנסה כנ"ל. כי כ"א צריך להשאיר אחריו ברכה שישארו ממנו בנים בעולם דהיינו בן ובת כשרז"ל ואי לא ח"ו נשארה נשמתו ערטילאי ח"ו כמובא בזוה"ק כי אין שלימות להנפש כ"א כשנשארו ממנו בנים בעולם וכמובן היטב במאמר הנ"ל. כי צריך להיות למעלה ולמטה וכנ"ל כי בשביל זה ירדה הנשמה לעוה"ז ונתלבשה בגוף העכור הזה והלא טוב היה לה להנשמה להיות בגבהי מרומים במקום אשר היה שם אהלה בתחילה אך באמת אין שלימות להנשמה כשהיא למעלה לבד ועיקר שלימותה כשהיא זוכה לקשר העולמות יחד עליון בתחתון חובשביל זה נתלבשה בגוף כדי לקשר העולמות כי גוף ונפש הם בחי' דרי מעלה ודרי מטה בחי' שמים וארץ כשרז"ל (סנהדרין צ"א) ע"פ יקרא אל השמים מעל זה הנשמה ואל הארץ זה הגוף. וז"ש שם רבינו ז"ל במאמר הנ"ל שהש"י יש לו שרפים וחיות וכו' וכו' וא עפ"כ עיקר השעשוע שלו כשעולה למעלה העבודה מעולם השפל הזה כ"ש ואבית תהלה מגושי עפר מקרוצי חומר וכו'. כי העבודה של האדם בעוה"ז שהוא מלובש בגוף יקרה מאד כי הוא מקשר העולמות ע"י עבודתו ע"י שהוא משותף מגוף ונפש שהם בחי' שמים וארץ דרי מעלה ודרי מטה ע"כ יש לו כח לקשר עליונים ותחתונים יחד שזהו עיקר השלימות לקשר העולמות יחד עליון בתחתון כנ"ל וכמבואר היטב במאמר הנ"ל. וע"כ אפי' כשנסתלק צריך להשאיר אחריו בנים בעוה"ז שימלאו מקומו בזה העולם ואז תוכל נשמתו לעלות אל אור הפנים לרצחון העליון ע"י שיהי' לו במה להתלבש ע"י שהשאיר בנים בעולם. כי עיקר הלבושין נעשין מזה שהשאיר אחריו בנים בעולם שעי"ז נתקשרין עולמות עליון ותחתון כנ"ל. כי הלבושין הם בחי' גוף וכלי אל הנשמה וע"י שהנשמה היתה בגוף בעוה"ז וזכתה לזכך הגוף עי"ז יש לה לבושין לעוה"ב להתלבש ולעלות למעלה. וע"כ הלבושין נעשה ע"י מצוה זו ע"י שהשאיר אחריו בנים בעוה"ז, שע"י שהשאיר השארה בעוה"ז שהוא בחי' גוף כנ"ל עי"ז יש להנשמה לבושין להתלבש ולעלות למעלה. כי ע"י שהשאיר דעתו בעוה"ז ע"י בן ותלמיד עי"ז נתקשרין העולמות עליון ותחתון כנ"ל ועי"ז יכולה להתלבש ולעלות למעלה. כי עיקר עלייתה ע"י התקשרות העולמות כמובא וכנ"ל. ואזי זוכה הנשמה לבחי' מקיפים שהם בחי' שעשוע

עוה"ב בחי' תכלית הידיעה אשר לא נדע אשר בשביל זה ירדה הנשמה לעוה"ז לזכות לזה התלכית. כי באמת לית מחשבה תפיסא בי' כלל וא"א להשיגו ית' כ"א ע"י בחי' כלים וצמצומים כידוע וע"כ הוכרחה הנשמה להתלבש בעוה"ז בגוף. כי עי"ז נעשין בחי' כליטם וצמצומים להשיגו ית' וזה עיקר שלימות הדעת כשזוכין להשיגו ע"י בחי' כלים וצמצומים. וזה בחי' תכלית הידיעה אשר לא נדע זה בחי' מטי ולא מטי שהוא בחי' השגה עליונה בבחי' גוף ונפש עליונים שהם אורות וכלים זכים עליונים שהם בחי' גוף כנגד אור הפנימי ועל ידם יכולין להשיג מה שמשיגין בבחי' תכלית הידיעה אשר לא נדע בחי' מטי ולא מטי. וע"כ דייקא ע"י העבודה בגוף בעוה"ז זוכין לזה התכלית. כי עיקר התכלית לזכות להשיג בחי' התכלית הזה וע"כ צריכין להשאיר אחריו בנים ותלמידים כדי לקשר העולמות בבחי' גוף ונפש כדי לזכות לתכלית הנ"ל:

אות ג

וזה בחי' מ"ש רבינו ז"ל שם במאמר הנ"ל שע"י כלליות בן ותלמיד זוכין להארת הרצון בשעת אכילה כי משם מקבלת המלכות הפרנסה כי דייקא בשעת אכילה זוכין להארת הרצון כי האכילה היא בחי' גבוה מאד כשזוכין לאכול בקדושה כי האכילה הוא חיבור הנפש והגוף כי הוא קיום האדם נמצא שהאכילה היא בחי' התקשרות העולמות עליון ותחתון שהם בחי' גוף ונפש וע"כ האכילה והפרנסה נמשכת מכלליות בן ותלמיד שהם בחי' כלליות והתקשרות העולמות כנ"ל כי משם דייקא נמשך האכילה שהיא ג"כ בחי' התקשרות העולמות כי האכילה מחברת ומקשרת הגוף והנפש שהם בחי' שמים וארץ דרי מעלה ודרי מטה כנ"ל וע"כ אז בשעת אכילה דייקא זוכין להארת הרצון שהוא בחי' התכלית הנ"ל בחינת מקיפים הנ"ל וע"ש במאמר היטב ותבין:

אות ד

וע"כ הירושה שייך להבנים שהם בן ובת כי בן ובת שצריכיןלהשאיר כשרז"ל זה בחי' בן ותלמידשהם בחי' דרי מעלה ודרי מטה בחי' אספקלריא המאירה ואספקלריא שאינה מאירה שזהו בחי' דכר ונוקבא כמובא וע"כ צריכין להשאיר אחריו זכר ונקבה שהם ב' הבחי' הנ"ל בחי' דרי מעלה ודרי מטה בחי' בן ותלמיד כדי שיתקשרו העולמות על ידם כדי שיוכל לעלות לאור הפנים לרצון העליון כנ"ל. וע"כ מגיע להם הירושה דהיינו העישרות והפרנסה שלו כי כל הפרנסה והממון שלו מגיע להם לבנו ולבתו שהשאיר כי מהם נמשך כל הממון והפרנסה כנ"ל כי הם בחי ' כלליות בן ותלמיד. וע"י שבניו שהם ההשארה שהשאיר דעתו בעולם כנ"ל ע"י שהם מקבלים הממון והפרנסה שלו עי"ז נתקשרין העולמות כי ע"י הפרנסה והאכילה דייקא עי"ז נתקשרין דרי מעלה ודרי מטה כנ"ל ועי"ז תוכל נשמתו לעלות למעלה כי עיקר עלייתו עי"ז ע"י התקשרות העולמות

כנ"ל. נמצא שמה שהאדם מחוייב להשאיר אחריו בנים כדי שיוכל להתלבש ולעלות למעלה, ומה שמגיע להם הירושה הם בחי' אחת ממש כי הירושה שנשאר שהוא הממון והפרנסה הוא ג"כ בח"י התקשרות העולמות כנ"ל וע"י הפרנסה דייקא זוכין לרצון העליון כנ"ל וע"כ זוכה עי"ז לעלות לרצון העליון וכנ"ל. וע"כ בן קודם לבת ובמקום הבן הבת אינה יורשת כלום כי עיקר הוא הבן כי הבן זוכה להשגת אביו ממש שהוא בחי' מ"ה:

אות ה

נמצא שהבן כלול מב' הבחי' מדרי מעלה ודרי מטה כי השגת אביו שהוא הצדיק שזוכה להמקיפים בחי' מה כמבואר שם היטב הוא כלול מב' הבחי' כי הוא יכול להאיר בשניהם בדרי מעלה ודרי מטה. נמצא שהבן שזוכה להשגת אביו מש הוא כלול מב' הבחי' וע"כ הבן גדול מתלמיד כמבואר שם היטב וע"כ הבת במקום הבן אין לה כלום כי היא בטילה לגבו כי הבן כלול מב' הבחי' וע"כ ע"י הבן עיקר התקשרות העולמות וע"כ עיקר הירושה מגיע אליו. אבל במקום שאין בן מגיע הירושה להבת כי גם הבת שהיא בבחי' דרי מטה גם שם יש בחי' דעת כי בדרי מטה דייקא מכה"כ כמבואר שם היטב וע"כ במקום שאין בן יורשת הבת כי גם שם יש בחי' הארת הדעת אבל במקום בן אינה יורשת כלום כי אעפ"כ הבן גבוה למעלה יותר כמבואר שם היטב כי הבן כלול מב' הבחי' כי הוא זוכה להשגת אביו ממש כנ"ל:

אות ו

וזה שאמרו בנות צלפחד אם אנו חשובין ורע תנה לנו נחלה ואם לאו תתייבם אמנו. כי היבום הוא למי שלא זכה להשאיר אחריו זרע ואז נשמתי' ערטילאי ח"ו וצריך פרוקיא דיפרוק לי' ע"י היבום כמבואר בזוה"ק, וע"כ טענו אם אינם חשובות זרע לירושה נמצא שאין כח להמת לעלות על ידם כי א"א לקשר העולמות על ידם וא"כ בהכרח שתתייבם אמם כי בשביל זה בא היבום כשאין נשאר אחריו הארת הדעת בזה העולם שיוכל לקשר העולמות כנ"ל. ומאחר שהם חשובות זרע ופטורות מן היבום נמצא שחשובות השאר בזה העולם דהיינו השארת הדעת שזהו עיקר ההשארה כ"ש שם ע"כ מגיע להם הירושה כי זה תלוי בזה. כי עיקר הירושה לבניו הוא מחמת שהם בחי' ההשארה שנשארו בעוה"ז במקומו והנשמה עלתה למעלה והם הנמשכין מדעתו ומוחו נשארו למטה ונתקשרו יחד מעלה ומטה שזהו עיקר התיקון ועי"ז יש לו כח לעלות למעלה וע"כ מגיע להם הירושה כי ע"י הממון והפרנסה נתקשרין העולמות כנ"ל. וע"כ מאחר שהבנות פוטרות מן היבום וחשובות השארה בזה העולם וכנ"ל ע"כ מגיע להם הירושה כשאין בן ח"ו כי זה תלוי בזה כנ"ל והבן בילא"ו:

נחלות ג

אות א

ענין ירושה לבנים ועיקר הירושה לבן זכר דייקא ואם אין לו בן והעברתם את נחלתו לבתו וכו':

ע"פ התורה המתחלת אית לן בירא בדברא וכו' בסי' ל"א ע"ש כל התורה. והכלל היוצא לענינינו הוא ששמירת הברי תהוא ב' בחי' ברית עילאה וברית תתאה שהם צדיק ולמדן שהם בחי' מלאך ה' צבאות, מלאך זה בחי' למדן בחי' מט"ט שכלול ששה סדרי משנה בחי' ברית תתאה, וצדיק במעשים טובים זה בחי' ברית עילאה בחי' ה' צבאות אות הוא בצבא דילי' וכו' ע"ש. וע"י שמירת הברי תעי"ז זוכה לכיסופין דקדושה לכסוף ולהשתוקק תמדי להש"י ועי"ז עושים נפשות. כי כיסופין דקדושה הם יקרים מאד כי על ידם עושה נפשו"ת קדושו"ת ועי"ז נעשין נקודות להאותיות בבחי' נקודת הכסף כי הנקודות לגבי האותיות הם בבחי' נפש לגבי הגוף כי הנקודות מנהיגים האותיות ומזוגים ומצרפים אותם כי בלא הנקודות אין להאותיות שום ציור ותנועה ולא שום צירוף כמו הגוף שאין לו שום חיות ותנועה בלא הנפש. ואלו הנפשו"ת שהם בחי' נקודות נעשין ע"י הכיסופין קדושים שעי"ז נצטיירין האותיות לטוב, ולהיפך להיפך ח"ו ע"ש. ועי"ז זוכה לעשו"ת נפשו"ת ע"י כסופין קדושים עי"ז כל אכילתו בבחי' לחם הפנים ואז יכל הכוכבים ומזלות וכל העכו"ם טורחין בשביל פרענסתו וכו' וכו'. וזה בחי' פני ילכו כי האכילה והפרנסה הם בחי' הליכה בחי' רגלים וכו' וכשהם עולין לבחי' פנים עי"ז והניחותי לך. כי שולחין מכפר כמזבח וכו' ע"ש כ"ז היטב:

אות ב

וזה בחי' ירושה ששייך לבניו אחריו. כי כל הבנים שזוכין להוליד ולהשאיר אחריו ברכה הם בבחי' תיקון הברית. כי עיקר תיקון הברי תהוא לאפשא ולאולדא לקיימא עלמא כ"ש אני אל שדי פרה ורבה להוליד בנים בעולם. ואלו הבנים שמולידין הם בבחי' הנפשו"ת הנעשין ע"י תיקון הברי תכנ"ל בהתורה הנ"ל. וע"כ צריכין להתקדש בזווגו מאד להתגבר לפרוש מחשבתו מתאות גשמיות מתאות גופניות רק לדבק מחשבתי' בכסופין דקדושה להש"י כדי להמשיך נפש קדושה לבניו כמבואר בזוה"ק. והכלל כי כל הנשפות יוצאים מבחי' ברית שהוא מעבר כל הנפשו"ת כמבואר בזוה"ק. ומי שהוא שומר הברית זוכה להוליד נפשו"ת קדושו"ת כי זוכה לכסופין דקדושה תמיד שעי"ז נולדין בכל עת נפשו"ת קדושו"ת שהם בחי' נקודות להאותיות ואז בודאי גם כשזוכה להוליד בנים ממש בודאי ממשיך להם נפש קדושה כי הוא פרוש ומובדל מתיאובתין דגופא רק מחשבתו דבוקה בהש"י בכסופין דקדושה אליו ית' לבד. וכן להיפך להיפך

הפוגם בברית ח"ו וכורך אחר תאות הגוף ח"ו שזהו כיסופין דס"א, אזי מוליד נפשו"ת לא טובים ח"ו. והנה באמת בענין קדושת הברית יש אלפים ורבבות מדריגות ובודאי צריכין לבקש מהש"י לזכות לשמירת הברית בלשימות דהיינו להיות פרוש ומובדל מתאוה הזאת לגמרי במדרגת צדיקים אמתיים אשר הם קשורים להש"י בכסופין דקדושה תמיד כנ"ל. אבל לאו כל אדם זוכה לזה ואין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו וע"כ כל הבנים שמולידין בהתיר ע"פ התורה כולם הם בבחי' תיקון הברית כי זה עיקר תיקון הברית להוליד בנים בעולם כנ"ל. וע"כ מבואר בדברי רבינו ז"ל שחתונה הוא תיקון הברית כי כל הנשואין של ישראל ע"פ דת תוה"ק כולם הם בבחי' תיקון הברית כנ"ל. וע"כ מגיע הירושה להבנים כי כל הממון והפרנסה נמשך מן הבנים שהם בחי' תיקון הברית כנ"ל כמבואר שם בהתורה הנ"ל שע"י תיקון הברי תהכל טורחין בשביל פרנסתו וכו' ע"ש. כי ע"י שבניו שהם בבחי' תיקון הברית מקבלין נחלתו ויגיעתו עי"ז נמשך תיקון לנפש המת. וכל מה שבניו הם צדיקים וכשרים ביותר נעשה תיקון לנפש המת ביותר. כי עיקר המיתה נמשך מחטא אדה"ר שאכל מאץ הדעת טו"ר שעי"ז נגזר מיתה בעולם ועיקר חטא עץ הדעת טו"ר הוא ענין המבואר בהתורה הנ"ל שצריכין להיות צדיק ולמדן. ומי שסובר שבחי' למדן לבד הוא מעלה, הועא בחי' אחר שקיצץ בנטיעות ע"י שסבר שמלאך מט"יט בעצמו הוא רשו"ת כי באמת מט"ט בעצמו בלא הקב"ה אינו כלום ואין לו שום רשות, כך התורה בלא מעשים טובים אינה כלום כי לא זכה נעשה לו סם מות כמבואר כ"ז שם בהתו' הנ"ל כי צריכין לכלול וליחד בחי' המלאך בה' צבאות שיהי' ברית תתאה נכלל בברית עילאה דהיינו שיהי' צדיק ולמדן וכנ"ל. ומי שהוא למדן לבד ואינו הולך בדרך הישר זהו בחי' חטא עץ הדעת טו"ר כי עץ הדעת טו"ר הוא בחי מט"ט כידוע שזה היה עיקר חטא אדה"ר שחטאו היה חטא של אחר שקיצץ בנטיות שהפריש בחי' מט"ט מה' צבאות וכפר בעיקר וכמבואר בספרים שחטא של אחר הוא בח'י חטאו של אדה"ר וכו'. וע"כ נגזר עליו מיתה כי משם נמשך המיתה. כי ע"י שמירת הברית שהוא בחי' מלאך ה' צבאות עי"ז עושה נפשו"ת שהם בחי' נקודות להאותיות ונצטיירין האותיות לטוב ועי"ז עושה חיבור בין גוף ונפש שזה בחי' חיים כי עיקר החים הוא כשהנפש מחוברת בגוף וזה נעשה ע"י כיסופין קדושים שהם בחי' נקודות להאותיות כי הכל א' גוף ונפש ואותיות ונקודות. וכפי מה שמצייר אותיות התורה לטוב ע"י כיסופין קדושים שהם בחי' נפשו"ת כמו כן נתחבר נפשו עם גופו בקשר אמיץ וחזק עד אפי' אחר מותו יהי' נכלל גופו בנפשו. כי הצדיקים הם חיים וקיימים לעד כשרז"ל צדייקם במיתתם קרויים חיים וכ"ז זוכין ע"י שמירת הברי תשעל ידי זה נקראים צדיקים כי על

ידי שמירת הברית בשלימות זכו לתקן פגם עץ הדעת טו"ר כי הם כוללים בחי' מט"ט בחי' למדן, בה' צבאות ע"י צדקתם ומעשיהם הטובים ואז ינבדל הרע מעץ הדעת ואזי ע"י שזוכין לשמרית הברית הם עושין נפשו"ת ומחיין ומציירין את האותיות לטוב שהי' מתחילו כגולם וכמו כן נצטיירי גופם לטוב כי הכל אחד כנ"ל. כי העיקר הוא לשבר הגוף ולכופו לכסוף תמיד להשי"ת כי היסו לעשותם כי בעוה"ב בוודאי יהיו הכל נכספין להש"י לבד אפי' אומין דעלמא אבל מי שטרח בע"ז וכו'. כי העיקר הוא מי שזוכה לכסוף תמיד להש"י כל זמן שנפשו קשורה בגופו שירגיל עצמו להרחיק מחשבתו שלא תחשוב ותהרהר ח"ו בתאוות וכיסופין דהאי עלמא רק שתכסוף ותשתוקק תמיד להש"י. וכל מה שכוסף ומשתוקק יותר להש"י ועושה נפשו"ת יותר להאותיות כמו כן ממשיך קדושה וחיות לגווֹפו, כי גופו שהוא בבחי' אותיות נצטייר לטוב ע"י הנפשו"ת שעשה שהם חיות הגופים שהם בח' אותיות כנ"ל. וע"כ ע"י הבנים שהוא מוליד שהם בחי' הנפשו"ת היוצאים ע"י תיקון הברית כנ"ל על כן על ידם הוא תיקון לנפש המת ונחשב כאלו הוא בחיים כשרז"ל כל המניח בן ליורשו כאלו לא מת. כי ע"י הנפשו"ת הקדושים שהמשיך בחיים ע"י בחי' תיקון הברית עי"ז נתקשר נפשו בגופו לעולם כנ"ל כי זה הוא בחי' תקון עץ הדעת שהוא פגם הברית כנ"ל שעל ידו נמשך מיתה בעולם כנ"ל. וע"כ הבנים הם מקבלים כל ממונו ויגיעו כי הממון שהוא פרנסת האדם שהוא בחי' רגלין כנ"ל הוא בחי' גוף כי חיות הגוף ע"י האכילה ושתי' ומי שאוכל בתאוה גשמיות בלי כיסופין דקדושה אז יאינו מקשר נפשולגופו ואזי כשיוצאת נשמתו הוא מת ממש ר"ל. אבל כשזוכה לכסופין דקדושה שעי"ז עושה נפשו"ת כנ"ל ואזי כל אכילתו בבחי' לחם הפנים שהאכילה עלה לבחי' פנים שזהו בחי' כלליות הגוף בנפש ולא להיפך ח"ו ע"כ נפשו קשורה בגופו תמיד אפי' לאחר מות וכי צדיקים במיתתם קרויים חיים ע"י שזכה לכסופין דקדושה בעודו בגופו שעי"ז נכלל גופו בנפשו לעולם וכנ"ל. וע"כ ע"י שהבנים שהם בבחי' הנפשו"ת היוצאים ע"י תיקון הברית כנ"ל ע"י שהם מקבלים ממונו ופרנסתו לאחר מות עי"ז נתעלה נפשו ונמשך הארה וחיות לגופו בקבר. כי עיקר תיקון המת הוא ע"י הנפשו"ת הנעשין ע"י תיקון הברית שעי"ז נתתקן חטא עץ הדעת ונדחה זוהמת המיתה מן המת ונמשך עליו קדושת הנפשו"ת שנעשו ע"י תיקון הברית שע"י הנפשו"ת האלו נקרא במיתתו חי בחי' צדיקים במיתתן קרויים חיים וכנ"ל:

אות עג

ועיקר הירושה הוא לבן זכר כי אנו צריכין לכסוף תמיד להש"י בכיסופין והשתוקקות חזק ואז גם הש,י נכסף אלינו ועי"ז נעשהיחוד בין כנס"י עם קוב,ה ונמשכין תולדין

נפשו"ת קדושות, וכמבואר שם מזה בתו' הנ"ל שהכיסופין שאנו נכספין להש,י זה בחי' תיאובתי' דנוק' וכו'. והכסופין שחוזרת הקדושה ונכסף אלינו זהבחינת תיאובתא דדכורא וכו' ואח"כ נתחברין הנפשו"ת וכו' ע,ש. כי זה כלל שכלליות ישראל וכן כלליות העולמות הם בחי' נוקבא בחי' מקבל לגבי המשפיע והציל שהוא הבורא ית"ש שהוא בחי' דסכורא נגדנו שזהו בחי' היחוד הנעשה ע"י כל המצות שנתחברין כנס"י עם דודם ונכללין בו ית'. וצריך כ"א לראות שהוא יתעורר תחילה לכסוף ולהשתוקק אליו ית' שיהי' אתערותא דלתתא קודם אתערותא דלעילא ואז ינמשך עליו חסד גדול שהוא סטרא דדכורא בבחי' אשה מזרעת תחילה יולדת זכר דהיינו כשנס"י נכספין בתשוקה גדולה אליו עד שמולידין נפשו"ת אזי הש"י נכסף אליהם ומשפיע עליהם אור החסד הגדול שהוא בחי' סטרא דדכורא כידוע. כי כשאין האדם מתעורר צעצמו להש"י ואזי הש"י נכסף אליו כי הוא ית' חפץ ומשתוקק שישוב אליו ואזי אתערותא דלעילא קודם אתערותא דלתתא ואזי הנפשו"ת הנולדין הם בבח"י סטרא דנוק' בחי' איש מזריע תחיחלה יולדת בת. כי עיקר מדת הדין שהוא בחי' סטרא דנוקבא נמשך מתחילת הדין של בריאת העולם שעיקר היה ע"י שהיה בתחילה בשעת בריאת העולם אתערותא דלעילא בלא אתערותא דלתתא כידוע ומובן בכבתים. וע"כ עיקר הירושה לבן זכר כי הוא נמשך מבחי' הנפשו"ת הקדושו"ת הנמשכין מאתנו אליו ית' כנ"ל שזה עיקר תיקון הנפשו"ת כנ"ל שמשם נמשך כל הפרנסה והממון כנ"ל. אבל אפע"כ אם אין ל ובן והעברתם את נחלתו לבתו כי מאחר שעכ"פ נמשך הולדה ונמשך נפש ישראל בעולם נחשב הכל לבחי' תיקון הברית שמשם הפרנסה והממון. כי נפש הנוקבא נמשך מבחי' אתערותא דלעילא קודם אתערותא דלתתא שמשם אחיזת הדין שהוא סטרא דנוקבא כנ"ל אבל אעפ"כ הוא נפש קדושה מאחר שעכ"פ נתעורר אח"כ ונכסף להש"י. ועיקר הפגם לגמרי הוא כשאין האדם נתעורר לשוב להש"י לכסוף אליו ית' אפי' כשהש"י מעוררו וקוראו בכמה מיני כרוזים והתעוררות והוא אינו משגיח על זה ח"ו, זהו רשע גמרו אשר בחייו קרוי מת מאחר שיש לו כסופין רעים וכרוך אחר תאובתין דהעאי עלמא ואינו מתעורר לכסוף ולהשתוקק להש"י אפי' אחר אתערותא דלעילא דהיינו מה שהש"י מעוררו בכל עת כנ"ל. אבל מי שעכ"פ נתעורר אחר אתערותא דליעלא שהתחיל להרגלי עצמו בכיסופין קדושים ולהטות מחשבתו שלא תחשוב בכיסופין רעים רק הוא מרגיל עצמו לכסוף ולהשתוקק ולהתגעגע תמיד להש"י ואזי הוא ג"כ עושה נפשו"ת קדושו"ת ואע"פ שאלו הנפשו"ת הם בבחי' סטרא דנוק' אעפ"כ הם בבחי' תיקון הברית וע"כ מגיע הירושה להבת במקום שאין בן כי גם נפש הבת נמשך מבחי' תיקון הברית שמשם

נמשכין הנפשו"ת והכיסופין הקדושים שמשם כל הפרנסה, והממון נתעלה לבחי' פנים שזהו תיקון לנפש המת שיוכלל גופו בנפשו שיהי' נחשב כאל והוא בחיים וכנ"ל:

אות ד

וע"כ כשאין לו בנים כלל ח"ו אזי צריכה אשתו יבום או חליצה ואז וחלצה נעלו מעל רגליו. נעל דא מט"ט שהוא בחי' עץ הדעת שמשם עיקר המיתה שעיקר תיקנו המיתה ע"י הבנים שהם בבחי' תיקון הברית כנ"ל שעי"ז נכלל מט"ט בה' צבאות כנ"ל שעי"ז זוכה לעשו"ת נפשו תונכללין האותיות בהנקודות, הגופות בהנפשו"ת וזוכה לבחי' לחם הפנים שנכללין בחי' רגלין בבחי' פנים שכל זה הוא בחי' אחת כמבואר למבינים בהתורה הנ"ל. ובזה מקושר התורה הנ"ל היטב היטוב והכל נעוץ ומחובר ומקושר זה בזה כנ"ל ואזי נמתק זוהמת המיתה פגם עץ הדעת כנ"ל. אבל אם לא זכה להוליד נפשו"ת בעולם ומת בלא בנים ח"ו זהו בחי' פגם הברית ואזי צריכה אשתו לחלוץ הנעל בחי' מט"ט מעל רגלו כדי שיחזור ויעלה בחי' רגל החולץ ששם קשורה נפש המת כמובא שיחזור ויעלה לאור הפנים בחי' וירקה בפניו:

אות ה

וע"כ שאלו בנות צלפחד ממ"נ אם אין אנו חשובות זרע תתייבם אמנו כי בוודאי אם אין הבנות ראויות לירש ולהעלות נחלתו לבחי' לחם הפנים שזהו תיקן המת כנ"ל, בוודאי היתה צריכה אמן להתייבם כדי להעלות נפש המת ע"י אשתו שהוא בחי' רגלין כמבאור במ"א לבחי' לחם הפנים. כי עיקר תיקון המיתה ע"י שעולין הרגלין לבחי' פנים שמשם נתכפרין עוונתיו כנ"ל בהתורה הנ"ל כי הגוף הואבחי' רגלין כנגד הנפש שהוא בחי' פנים וכשעולין הרגלין שהוא נחלתו שנשאר אחריו לבחי' פנים ע"י בניו שמקבלין ירושתו שהם הנפשו"ת היוצאין ע"י תיקון הברית שמשם כל הנחלה עי"ז נכלל גופו של המת בנשפו שזהו תיקונו כנ"ל:

אות ו

ובוודאי הכל לפי הנפשו"ת והבנים שזוכה להשאיר אחרי וכפי תיקון הברית שלו וכפי כסופיו הקדושים שע"י כ"ז נכלל גופו בנפשו ונכלל באור החיים לנצח כנ"ל:

אות ז

וזה שבקש דוד המע"ה ממתים ידך ה' וכו' חלקם בחים וצפונך תמלא בטנם ישבעו בנים והניחו יתרם לעולליהם שבקש להיות מאותן המתים אשר חלקם בחיים שגם אחר מיתתן נקראים חים וזה ע"י וצפונך תמלא בטנם ישבעו בנים והניחו יתרם לעולליהם שבקש להיות מאותן המתים אשר חלקם בחיים שגם אחר מיתתן נקראים חיים וזה ע"י וצפונך תמלא בטנם, צפון זה בחי' תורי זהב וכו' בחי' זווגן והצטרפותן של האותיות

ע"י הנקודות שהועא מסטרא דצפון בחי' מצפון זהב יאתה כמבואר שם בהתו' הנ"ל וזהו וצפונך תמלא בטנם, בטנם זה בחי' אותיות התורה בבחי' ותורתך בתוך מעי כי האותיות הם בחי' אחרונן מבחי' טנת"א ועיקר יציאתם הוא מהטבור ולמטה שהוא בחי' רגלין. וע"כ מבואר בדברי רבינו ז"ל שהדיבור הוא בחי' רגלין וזהו וצפונך תמתלא בטנם שזוכה למלאות ולצרף אותיות התורה ע"י כיסופיו הקדושים שעי"ז עושים נפשו"ת ועי"ז חלקם בחיים כנ"ל. וזהו ישבעו בנים והניחו יתרם לעולליהם כי הא בהא תליא כי הבנים נמשכין מהנפשו"ת הקדושו"ת של הכסופין הטובים כנ"ל שמחמת זה מגיע הירושה להבנים בחי' והניחו יתרם לעולליהם כי הכל אחד כנ"ל. וזהו אני בצדק אחזה פניך צדק זה בחי' רגלין בחי' אותיוחת הדיבור כ"ש צדק לפניו יהלך היינו שאזכה להעלות הרגלין לבחי' פנים שזהו עיקר תיקון המיתה כנ"ל וזהו אני בצדק בחי' רגלין אחזה פניך להעלותן לבחי' פנים בבחי' התהלך לפני וכנ"ל עיין כל זה בהתורה הנ"ל היטב:

נחלות ד

אות א

סדר נחלות. הבן וכל יוצאי חלציו קודמין לבת וכו' האב קודם לכל יוצאי יריכו וכו' וענין הבכור שנוטל פי שנים:

ע"פ התורה אמור אל הכהנים בסי' ב' ע"ש כל התורה מבואר שם שעיקר הוא התפילה כי עיקר כלי זיינו של משיח וכל המלחמות שיעשה ולכ הכבישו"ת שיכבוש הכל משם וכו'. ומבואר שם שיוסף ששמר הברית זכה לבכורה שהוא בחי' עבודת התפילה כי הבכור נוטל פי שנים. פי שנים הוא בחי' תפלה שיש בה סידור שבחו של מקום ובקשת צרכיו וכו' ע"ש:

אות ב

וזהו בעצמו בחי' מה שהבכרו נוטל פי שנים כי רבינו ז"ל לא ביאר שם רק שנטילת הבכור פי שנים הוא בחי' עבודת התפילה אבל היא גופא מה שהבכור נוטל פי שנים לא נכתב שם טעמו ועניינו וגם מה ענין פי שנים של הבכור לתפילה שיש בה שני בח'י שהם סידור שבחו ושאלת צרכיו:

אות ג

אך הענין כי מה שיש בתפילה שני בחי' שהם סידור שבחו של מקום ושאלת צרכיו כשרז"ל לעולם יסדר אדם שבחו של מקום תחילה ואח"כ יבקש צרכיו, זה בחי' מה שארז"ל אין האשה כורתת ברית אלא למי שעושה אותה כלי. כי התפלה היא בחי' אשה יראת ה' היא תתהלל כמובא כי עיקר התפלה הוא לתקן כלי השפע בשלימות כידוע וכמבואר בהתו' ואתם תהיו לי וכ' (בסי' לד). כי הש,י חפץ להטיב ורוצה להשפיע

טובו וחסדו תמיד, אך א"י להמשיך השפע כ"א ע"י מעשה התחתונים דייקא דהיינו ע"י בני ישראל שנתן להם הממשלה ע"י שיתקנו כלי השפע בשלימות ע"י תפלה כתיקונו. ועיקר שלימות התפלה הוא האמונה כי אמונה בחי' תפלה כ"ש כ"פ כ"ש ויהי ידיו אמונה ותרגומו פרישן בצלו. והאמונה צריכה להיות שלימה בכל הבחינות ובלא זה אין להתפלה שלימות ואינה נעשית כלי לקבל השפע כי עיקר הכלי שנשלמת ע"י דיבורי התפלה הוא ע"י האמונה השלימה שהיא עיקר הכלי לקבל כל טוב. היינו שכמו שצריך שיהי' לו אמונה בעצמו להאמין באמונה שלימה שהש"י שומע ומאזין ומקשיב כל דבור ודבור של כ"א מישראל אפ י' מהגרוע שבגרועים כי הוא ית' שומע תפילת כל פה. ויש כח בכל אחד מישראל לפעול בקשתו ברחמים אצלו ית' אם יתפלל באמת אליו ית' כ"ש קרוב ה' לכל קוראיו וכו'. וכל זמן שאין לו אמונה בעצמו שיש גם ל וכח להמשיך השפע בתפלתו עדיין אין לו כלי לקבל השפע כי אין לו מקום וכלי בלבו לקבל השפע מאחר שלפי דעתו הוא רחוק מלקבל השפע ולהמשיך השפע מאחר שאינו מאמין בעצמו שתפלתו עושה רושם. ע"כ עיקר התהוות הכלי ע"י התפלה להמשיך ולקבל השפע ולפעול בקשתו הוא ע"י שלימות האמונה בכל הבחי'. שמאמין בהש"י שהוא כל יכול שליט ומושל ומנהיג כרצונו והוא חנון ורחום ושומע תפלת כל פה כנ"ל. ובשביל זה צריכין לסדר שבחו של מקום תחלה ואח"כ לשאול צרכיו כי ע"י סידור שבחו של מקום נתחזקה האמונה בשלימות כנ"ל, וע"כ מזכירין בתחלת התפלה בסידור שבחיו זכות אבות כדי לחזק האמונה שהוא ית' גומל חסדים טובים תמיד ועשה חסדים גדולים עם אבותינו ושמע תפלתם תמיד ובכחם וזכותם אנו מתחזקים שישמע גם את תפלתינו וימלא משאלותינו ברחמים וזהו כלל סידור שבחיו ית' שאומרים בתחלת התפלה כמו שאנו אומרים אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם וכו' האל הגדול וכו' גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות וכו' היינו שמזכירין בשבחיו ית' שהוא אלהי אבותינו שגמל עמהם חסד ושמע תפלתם תמיד שעי"ז נתייחד שמו עליהם, והוא זוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם שהם אנחנו עמו בכל דור ודור שאנו מעותדים לגאולה שלימה בקרוב ולקבל כל טוב וכו'. וע"י שאנו מזכירין כל זה בשבחיו כי זה עיקר שבחיו כשמזכירין טבוו וחסדו כי זה עיקר גדולתו ית' כנודע, ע"י נתחזק לבינו להתפלל בלב שלם אליו ית' על צרכינו כי עי"ז נתחזק אצלינו האמונה בעצמינו שירחם גם עלינו וישמע תפלתינו וישפיע לנו כל טוב כאשר שמע תפילת אבותינו וייחד שמו עליהם וכנ"ל ועי"ז נעשה לנו כלי לקבל השפע וכנ"ל. נמצא שסידור שבחיו קודם שאלת צרכיו הוא בשביל לתקן הכלי בשלימות לקבל השפע וכנ"ל וע"כ בסיום שאלת צרכיו

מסיימין בברכת שומע תפילה כי זה עיקר שלימות התפילה כשאנו מאמינים שהוא שומע תפילת כל פה שעי"ז עיקר שלימות הכלי לקבל השפע וכנ"ל, ואנו מתחזקים באמונה זאת שהוא ית' שומע תפלה ע"י שסדרנו שבחיו ית' ויתעלה תחלה שהוא אלהי אבותינו וזוכר חסדי אבות ומביא גואל וכו' וכנ"ל:

אות ד

אבל עדיין צריכין יגיעה ועבודהגדולה להיות חזק באמונה זאת בשלימות להאמין בעצמו שיש לו כח לפעול כל דבר בתפלתו כי יש כמה מיני חלישו"ת הדעת בלב האדם בענין זה כאשר יודע כ"א בעצמו ורוב בני אדם נדמה להם שהוא אין לו כח לזה וע"כ אינו מתחזק בתפלה. ועיקר היגיעה הוא בתחלה דהיינו בעת שמתחיל להתחזק להתפלל בכונה בבחי' כל התחלות קשו"ת כי אז עדיין לא ראה שום פעולה ע"י תפלתו. אבל כשזוכה להתגבר בכל כחו להתפלל בכונה עד שזוכה לפעול איזה דבר בתפלתו כגון שהתפלל על איזה דבר ונענה אזי הוא מתחזק בזה להאמין גם בעצמו שיש לו כח לפעול בתפלתו מאחר שרואה שכבר עשמע הש"י גם תפלתו ונענה ואז נעשה אצלו כלי לקבל השפע. כי עיקר התהוות הכלי הוא ע"י האמונה דהיינו ע"י שמאמין גם בעצמו שהש"י שומע גם תפלתו וכנ"ל:

אות ה

וזה בחי' בכור. כי משם נמשך הולדת הבכור כי כל ההולדות וכל ההשפעות הכל נמשך רק ע"י התפלה וע"כ הולדת הבכור נמשך מבחי' זאת מבחי' הפעולה ראשונה שפועל איש ישראלי ע"י תפלתו שעי"ז נתחזקה אמונתו להתפלל תייד ומשם נמשך הולדת הבכור שהוא הולדה הראשונה. וכל ההולדות שנמשכין אח"כ בכולם יש בהם חלק מהולדת הבכור כמובא בכתבי האריז"ל, היינו שכל התפילות שאח"כ שעל ידם כל ההולדות כולם יש בהם חלק מהפעולה הראשונה שפעל ע"י תפילתו כי עי"ז נתחזקה אמונתו להתפלל תמיד שעי"ז עיקר התהוות הכלי להמשיך השפע כנ"ל, וע"כ נוטל הבכור פי שנים כנגד פי שנים שיש בתפלה שהם סידור שבחו יתב' ובקשת צרכיו כי הם בחי' אחת ממש. כי סידור שבחו קודם שאלת צרכי שהוא חזוק האמונה כדי לעשו"ת כלי וכו' כנ"ל עיקר בחי' זאת מקבל הבכור שהוא בחי' פעולה הראשונה שפועל ע"י תפלתו שאז היה צריך להתחזק ביותר להאמין בעצמו מאחר שעדיין לא ראה שום פעולה ע"י תפלתו. אבל אח"כ שכבר פעל פעולה הראשונה בתפלתואזי יכול בנקל להתחזק בכל פעם להאמין בעצמו מאחר שכבר ראה שפעל ע"י תפלתו. נמצא שכל ההולדות ולכ ההשפעות שנמשכין אח"כ בכולם יש בהם חלק הפעולה הראשונה שהוא בחי' הולדת הבכור וע"כ מגיע לו פי שנים בכל אשר ימצא לו כי יש לו חלק כנגד כל א' וא'

וכנ"ל. וע' בכתבי האריז"ל מבואר בענין דרכי סודותיו הק' שפי שנים שנוטל הבכור הוא בבחי' אין האשה כורתת ברית וכו' שהוא בחי' ההוא רוחא דשדי בגוה שהוא בחי' סדוד היבום כי מההוא רוחא דשדי בגוה בביאה הראשונה משם צריכין לקבל כל ההולדות של כל הבנים. ועיקר מקבל הבכור וכל הבנים שבאים אח"כ מקבלין על ידו ע"כ מגיע לו פי שנים ע"ש. וכל הדברים האלה מבוארים עתה ע"פ דרכינו ברדך הפשוט לעובדא ולמעשה להתחזק בתפלה תמיד וכנ"ל. ובאמת הכל אחד כי גם פנימיות כוונת האריז"ל הוא להביא לידי מעשה (ובענין זה יש הרבה לדבר עד שיהי' נתפס מזה איזה התנוצצות בלב כל חד כפום מה דמשער בלבי' ואין כאן מקומו):

אות ו

וע"כ אין הבכור נוטל בראוי כבמוחזק. כי כשהשפע ראוי לבא עדיין לא נגמר הכלי בשלימות ועיקר מעלת הבכור הוא במחוזק דהיינו בהשפע שכבר נמשכה בשלימות למטה ע"י שלימות הכלי עד שנתחזקה אצלו בשלימות כי במעלות שלימות הכלי הנ"ל יש להבכור חלק יותר כנגד כ"א וא' כנ"ל. אבל כשראוי לבא שעדיין לא נגמר הכלי אין להבכור מעלה בו כנ"ל ע"כ אין נוטל בו פי שנים וכנ"ל:

אות ז

וע"כ תמצא ברוב התפלות שמתחילין לספר בשבחו של מקום מה שכבר פעלו אבותמינו בתפלתם כ"ש אלהים באזנינו שמענו וכו' פעל פעלת בימיהם בימי קדם וכו' עד צוה ישועות יעקב וכו'. היינו כמ ושפעלת בימי אבותינו ועשית להם נסים וישועות גדולות כן צוה ישועות יעקב גם עתה. וכן בטחו ותפלטימו אליך זעקו ונמלטו וכו' וכן הרבה כי א"א לפעול בתפילתו כ"א כשמתחזק בדעתו שיש כח בידינו לפעול בתפילתינו שעי"ז עושה כלי לקבל השפע כנ"ל. אך לפעמים יכול הבע,ד להחליש דעתו שאע"פ שאבותינו ורבותינו פעלו הרבה בתפילתם אבל איש גרוע כמוך איך אפשר שתפעול בתפילתך. אבל באמת לא כן הוא כי הש,י שומע תפילת כל פה כידוע וכנ"ל אך בתחילה קודם שרגיל בתפילה צריך התחזקות הרבה על זה אך אח"כ כשכבר פעל לפעמים איזה דבר בתפילתו אז נתחזק לבו להאמין בהאמת שגם תפילתו שומע הש"י מאחר שראה שכבר שמע הש"י את תפלתו כנ"ל. וזה בחי' מה שאמר דוד המע"ה דרשתי את ה' וענני וכו' זה עני קרא וה' שמע וכעו'. שצועק ואמר זה עני קרא וה' שמע כי ה' עניו מאד ואמר על עצמו זה עני קרא ואעפ"כ וה' שמע ועי"ז הוא מחזק א"ע לצעוק ולהתפלל תמיד להש"י וכנ"ל. וזה בחי' בכור שהוא בחי' עבוד תהתפילה וכנ"ל וכן בתפילת יונה הנביא מבטן שאול שוועתי שמעת קולי וכו' בהתעטף עלי נפשי את ה' זכרתי ותבא אליך תפלתי וכו'

וכן הרבה. והבן ושים לבך היטב לזה עד שתאמין בעצמך ותזכור בכל פעם כ,פ קראת מצרה אל ה' וכו' וענה אותך והושיעך ואי"ז תתחזק גם אתה בתפלה וה' יושיעך וכנ"ל:

אות ח

וזה בחי' בן קודם לבת. כי עיקר בריאת העולם היה כדי לגלות רחמנותו וטובו בעולם כידוע אבל הש"י מסר את כל העולם ומלואו ביד בני אדם כ"ש והארץ נתן לבני אדם שבני האדם כפי מעשיהם כן משיכו השפע מלמעלה להחיות ולקיים את העולמות כ"ש וכל שי חהשדה טרם יהי' וכו' כי לא המטיר ה' אלהים ואדם אין וכו' ופרש"י עד שבא אדם והתפלל וכו'. כי עיקר המשכת השפע הוא ע"י התפילה שישראל מתפללין וכל מה שאיש הישראלי מרבה בתפילה וממשיך יותר שפע ורב טוב לבית ישראל כן מחי' וקממים כל העולמות ביותר ונתגלה גדלו וטובו יותר שזהו עיקר תענוגיו ושעשועיו ית' כי יותר ממה שהעגל רוצה לינק וכו' כי הוא חפץ חסד ורוצה להיטיב תמיד אך א"א להמשיך השפע כ"א ע"י תפילת ישראל. ע"כ כל מה שישראל נתרבין יותר בעולם וממשיכים שפע יותר נתמלא רצונו ית' יותר כי כל חפצו ית' להשפיע טוב לישראל תמיד וזה כל תענוגיו ושעשועיו כנ"ל. ובשביל זה נברא איש הישראלי כדי שיעסוק בתורה ותפילה וימשיך שפע בעולם שעי"ז נתגלה אלהותו ית' בעולם כ"ש אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה לדעת בארץ דרכך וכשפרש"י שם, יאר פניו להראות פנים שוחקות לתת טל ומטר היינו המשכת השפע עי"ז לדעת בארץ דרכך וכו' יודוך וכו' עד ויראו אותו כל אפסי ארץ וכו'. כי ע"י המשכת השפע ע"י ישראל עי"ז יכירו וידעו דרכיו ית' שהוא שומע תפילת כל פה ועי"ז יודו אותו כולם וייראו אותו כל אפסי ארץ שבשביל זה נברא הכל כדי שיתגלה אלהותו בעולם שעיקר ההתגלות הוא ע"י שרואין שישראל פועלין בתפילתם וממשיכין שפע ורב טוב וכנ"ל. וזה כל עבודת האדם כל ימי חייו להמשיך שפע ורב טוב ע"י מעשיו הטובים והעיקר ע"י תפילה שעי"ז עיקר המשכת השפע כידוע (וכ"ש בהתו' ואתם תהיו לי וכו' בסי' ל"ד ע"ש). ואפילו כשהאדם נפטר מהעולם צריך לראות שלא יהי' נפסק צנור השפע שהמשיך בעולם וע"כ צריך שישאיר אחריו בנים בזה העולם כדי שהם ימלאו מקומו וימשיכו השפע בעולם וכן מדור לדור לעולם כדי שלא יופסק השפע לעולם. ומחמת שעיקר השפע שממשיכין ע"י תפילה א"א להמשיך כ"א ע"י צדקה שעי"ז עיקר שלימות התפילה כ"ש בהתורה הנ"ל שעיקר שלימות התפילה הוא ע"י צדקה ע"כ אחר פטירת האדם מזכירין ביותר לפני מטתו מצות צדקה וקוראין וצועקין לפניו צדקה תציל ממות. כי ע"י צדקה זוכין לתפילה שעי"ז עיקר המשכת השפע שעי"ז ניצולין מסטרא דמותא וזוכין לחיי עולם.

כי כ"א כפי מה שזכה להרבות בצדקה כמו כן המשיך השפע בתפילתו וכמ וכן זוכה לחיים לנצח כי המשכת השפע הוא חיות וקיום כל העולמות ועי"ז בוודאי נמשך עליו ג"כ חיים טובים וארוכים לנצח. וע"כ מגיע הירשוה לבניו הזכרים כי הזכר הוא בחי' משפיע ועל ידו נמשך השפע יותר מדור לדור שה עיקר ההשארה של האדם וכנ"ל וע"כ הוא מקבל הירושה. כי ע"י שמקבל הירושה מאביו דהיינו השפע טוב של אבי ועי"ז יכול להמשיך רב שפע וטוב עוד יותר ויותר כי אין הברכה שורה על דבר ריק כשרז"ל כ"ש הגידי לי מה יש לכי בבית וכו'. וזה ג"כ נמשך מבחי' הנ"ל שכתבנו למעלה בענין בכור שע"י שהאדם רואה שכבר פעל איזה דבר בתפילתו עי"ז נתחזק לבו יותר להתפלל. וע"כ כשיש איזה דבר שיחול עליו הברכה בקל יותר להמשיך השפע כי זה הדבר נמשך מאיזה תפילה. כי אין שום דבר בעולם נמשך כ"א ע"י תפילה וע"כ אז בקל יותר להמשיך עוד שפע מאחר שכבר יש איזה שפע שנמשך ע"י התפלה שמזה נמשך התחזקות הלב להתפלל יורת כנ"ל וע"כ ע"י הירשוה שמקבלין הבנים עי"ז ממשיכין השפע יותר ויותר שבשביל זה עיקר בריאת האדם וקיומו בזה העולם כנ"ל. וע"כ הבן קודם לבת כי עיקר המשכת השפע ע"י הבן זכר כי האשה היא בחי' מקבל בחי' דין. וגם זה צריכין כדי לקבל השפע בהדרגה ובמדה ושלא תושפע לחוץ ח"ו. אבל העיקר הוא האיש שעל ידו עיקר המשכת השפע וע"כ ארז"ל אין האשה מתברכת אלא מפרי בטנו של איש. וע"כ אין המשפחה נקראת אלא ע"ש האב כי עיקר המשפחה הם בחי' כלל הצנור של השפע שנתתקן ע"י משפחה זאת. וע"כ כל משפחות ישראל כולם חנו סביב למשכן כי המשכן הלך ביניהם וכולם היה להם חלק במשכן. כי המשכן הוא בחי' כלל תפילת ישראל כמבואר שם בהתו' הנ"ל, והמשכן נבנה מכמה וכמה דברים פרטיים כי יש בו כמה קרשים וקרסים בריחים ועמודים ואדנים וכו' לולאות ומיתרים יריעות עליונות ותחתונות וקלעי החצר וכו'. וכל כל יהמשכן שלחן ומנורה ומזבחות וכו'. וכל הפרטים שהי' בכל כלי כגון כפתורים ופרחים וגיעים וכו' בהמנורה. ומסגרת של השלחן וקערותיו וקשותיו וכו' והכל כאשר לכל הם בחי' תפילת ישראל. כי יש כמה וכמה תפילות ישראל שמתחברין יחד ונעשה מהם בחי' קרש למשכן. ויש שנעשה מהם בחי' אדן למשכן וכו'. וזה בחי' משפחות ישראל שסביב למשכן כי כלל משפחה זאת הם בחי' חלק זה מהמשכן ומשפחה אחרת הם בבחי' פרט אחר מהמשכן. והעיקר הוא התפילה שהיא עיקר בחי' בנין המשכן כנ"ל. וכל אחד כפי תפילותיו כן הוא נשרש במשפחות ישראל שהם בחי' כלל המשכן וכליו וכנ,ל. וע"כ אין המשפחה נקראת אלא ע"ש האב כי עיקר המשכת השפע ע"י הזכר וכנ"ל וע"כ כשאין מניח זרע חוזרת הירושה למפחתו,

והאב קודם לכל יוצאי יריכו. כי המשפחה שהם כלל הצנור צריכין לקבל שפע ירושו"ת שהשאיר וע"י שחוזרת השפע ומגיע להם הם מתקנים במקומו הצנור שהיה צריך לתקן בבחי' או דודו או בן דודו יגאלנו כי השפע נמשכת דרך צנורות רבים וכל צנור מתחלק אח"כ לכמה וכמה צנורות וכן להלן יותר וכל מה שנתתקנים צנורות רבי סיותר נמשכת השפע בריבוי גדול ביותר שזהו כל שעשועיו ית' כנ"ל. וכל משפחה ומשפחה הם כלל צנור אחד שמתחלק לצנורות רבים כפי מספר בני המשפחה. וכשנפטר א' מהם ח"ו בלא בנים צריכין בני המשפחה הקרובים אליו ביותר כגון אחיו ודודו וכו' לקבל השפע שלו. והם יתקנו החסרון שלו מאחר שהם בכלל נמשכין מצנור א' וע"כ האב קודם לכל יוצאי יריכו כי האב הוא שורש כלל הצנור של כל בניו דורותיו המנשכין ממנו וע"כ עיקר התיקון על ידו. וע"כ אפי' הבת קודמת לכל בני המשפחה כי כשהירושה צריך לחזור למעלה ח"ו לבני משפחתו מחמת שלא הניח זרע ח"ו זהו בחי' דינים כי אור החוזר הוא בחי' דין. וע"כ בודאי הבת קודמת כי הבת היא בבחי' דין וצמצום כידוע וכשרז"ל ע"פ והעברתם שהקב"ה מתמלא עברה על מי שאינו מניח בן ליורשו וע"כ הבן קודם לבת מחמת שהבן בבחי' חסד בבחי' משפיע שזה העיקר כנ"ל והבת בבחי' צמצום וכו' כנ"ל. אבל כשאין בן בודאי הבת קודמת לקבל הירושה מכל בני המשפחה כי גם כשתחזור להם הוא בחי' דינים בחי' אור החוזר וע"כ בודאי יוכל להתתקן על ידה יותר מאחר שאעפ"כ היא מיוצאי חלציו ונמשכה ממנו כי עיקר התיקון שיהי' נמשך השפע למטה מדור לדור ולא שתחזור למעלה ח"ו כי אז קשה התיקון ביותר וכנ"ל:

אות ט

וזהו ששאלו בנו תצלפחד אם אין אנו חשובות זרע תתייבם אמנו, כי סוד היבום הוא בבחי' הנ"ל לתקן נפש המת ע"י משפחתו דהיינו ע"י אחיו ומאחר שהבת חשובה זרע לפטור מהיבום בודאי מגיע לה הירושה כי הם בחי' אחת וכנ"ל כי סוד היבום הוא בבחי' ההוא רוחא דשדי בגוה שהוא בחי' התחזקות בתפלה ע"י שראה שכבר פעל איזה דבר וכבר עשה איזה רושם בעלמא בתפלתו. כי כבר התחיל להמשיך איזה שפע כל שהוא ואע"פ שעדיין לא נגמר כלל ואפי' אם ח"ו מת בתוך כך עכ"ז הוא נתתקן עי"ז מאחר שכבר עשה איזה רושם כל שהוא ע"י תפלותיו וע"כ בודאי אם השאיר בת בעולם בודאי יכול להתתקן יותר כי אע"פ שאין זה שלימות התיקון כי עיקר שלימות התיקון ע"י בחי' בן זכר שהועא בחי' משפיע כנ"ל, אעפ"כ יכול להתתקן על ידה יותר ויותר מאשר יתתקן ע"י משפחתו מאחר שאעפ"כ השאיר השארה גמורה בעולם וע"כ פוטרת מן היבום וכנ"ל. וע"כ בנות צלפחד חכמניות היו ותלו דין הירושה ביבוסכי הם בחי'

אחת וכנ"ל וזה שנסמך פ' בנו תצלפחד שהוא פ' נחלות לפ' משפחות בני ישראל שפרט אותם כולם בפ' פינחס כי דין הירושה נמשך מבחי' המשכן שהוא כלל תפלת ישראל שהוא בחי' כלל משפחות ישראל שהלכו כולם סביב המשכן וכנ"ל:

אות י

וזה בחי' פורים שהוא הכנעת המן עמלק כי מבואר בהתורה הנ"ל בסופה וז"ל וז"ש רבב"ח וכו' כי בגלותינו כביכול הקב"ה בהסתרת פנים וכ'ו וכל תפלותינו ובקשתינו על זה שפנה עורף אלינו שיחזור את פניו כ"ש פנה אליוכו' וכשאנו רואים אורך הגלות ובכל יום אנחנו צועקים אליו ואינם נושעים ויש מעמינו בני ישראל שטועים ח"ו בלבם שכל התפלות הם לריק. אבל באמת כל התפלות הצדיקים שבכל דור ודור הם מעלים אותם ומקימים אותם כ"ש ויקם משה את המשכן ומעיילין כל שייפא ושייפא לדוכתה ובונין קומת של השכינה מעט מעט עד שישתלם שיעור קומתה אז יבא משיח דאמשה וישלים אותה ויקים אותה בשלימות. וז"פ וכו' וכו' עד וסברינין יבשתא הוא היינו שהתפלות אינם עושים פירות אבל באמת אינו כן אלא סלקינן ואפינן ובשלינין היינו כל התפלות סלקינן ועולין וכל מה שמרבין בתפלה נבנה השכינה ביותר וכו'. כשישתלם קומה של השכינה היינו ע"י רוב התפילו יכמרו רחמיו ויתהפך מדה"ד למדה"ר. וזה כד חם גביה אתהפך וכו' ואי לא הוי מקרבינין לספינתא וכו' זה בחי' חסד וכו' היינו למעני למעני אעשה כדאיתה במדרש מי הקדימני ואשלם וכו' ואע"פ שנראה שע"י תפלתינו ותורתינו יהי' הגאולה אעפ"כ צריכין אנחנו לחסדו שבחסדו יגאל אותנו וכו' ע"ש כ"ז היטב: וכמו שהוא בכלל ישראל כן הוא בפרטיות אצל כ"א וא' שכל מ ישנכנס בעבודת ה' קצת וכבר עסק מעט או הרבה בהתבודדות ותפלות ותחינות ובקשו"ת שיזכה שהש"י ישים פניו אליו ויקרבהו לעבודתו יגאלהו מתאוותיו ומדותיו הרעים והוא רואה שעדיין לא נענה כי הוא עדיין רחוק ממנו ית' מאד ועאי"ז יכול לטעות ח"ו שכל תפלותיו ושיחותיו היו לריק ח"ו. אבל באמת אינו כן כי אין שום דיבור נאבד כלל רק כל תפלה ושיחה עושה רושם גדול והצדיקים אמתיים מלקטים כל אלו התפלות והשיחות ובונים מהם בנינים נפלאים בחי' משכן וצריך כ"א להתחזק הרבה בתפלה ושיחה תמיד יהי' איך שיהי' עד אשר ע"י ריבוי התפלות יהי' נשלם הבנין של הצדיקים העוסקים בזה ללקט ולחבר ולהעלות אלו התפלות ואז יכמרו רחמיו ית' וישוב אליו וירחמהו:

אות יא

וזה בחי' תוקף הנס של פורים שהוא מפלת המן עמלק שהוא גדול מכל הנסים כשרז"ל. כי זה הטעות שנכנס בלב כמה אנשים לטעות כאלו כל התפלות לרקי ח"ו כשרואין שצועקין ומתפללים ומתחננים ימים ושנים ואינם נושעים כנ"ל, זה הטעות נמשך מבחי'

קליפת המן עמלק שעל ידו עיקר אריכת הגלות המר הזה שהוא גלות אדום שהוא בחי' עמלק שהוא מזרע אדום. כי עמלק הואכלל כל הקליפות והס"א והוא המסית והוא המקטרג והוא המחליש את הדעת מלהתחזק בתפילה. כי הוא בעצמו מסית את כ"א מישראל במה שהוא מסיתו בתאוות ובהרהורים ובמדות רעות ר"ל ומחמת זה מתגבר הגלות ח"ו. ועי"ז בעצמו הוא מחליש את הדעת מלהתחזק בתפלה מאחר שמטעה אותם בדעתם הלא אתם רואים שאינכם פועלים כלל בתפלתכם ח"ו. וכשמתרשלים בתפלה מתארך הגלות יותר ח"ו. וכל מה שמתארך יותר הגלות מחליש הדעת מלהתפלל יותר ויותר וכן חוזרת חלילה ח"ו ח"ו. וע,כ באמצת מתארך הגלות מאד עד שלא היה אפשר לצאת מהגלות ח"ו ע"י ריבוי תחבולותיו הרעים לולא ה' שהיה לנו שהוא בעצמו לוחם עמו בכל דור ודור כ"ש מלחמה לה' בעמלק מדר דר. והוא ברחמיו שולח לנו בכל דור ודור צדיקים נפלאים שבכחתם הנשגבה הם מכניסים בדעתינו לבלי לייאש עצמינו מן הרחמים בשום אופן ומכניסים בלבינו התחזקות נפלרא להתחזק בתפלה תמיד יהי' איך שיהיה ועי"ז תבא הגאולה במהרה. וזה בחי' תוקף הנס של פורים כי המן הרשע ימ,ש הוא בחי' הקליפה שרצה להתגבר בסוף הגלות של בבל לעכב הגאולה ולהחליש לב בני ישראל מלהרבות בתפילה מחמת שרואים שכבר עבר הזמן שהבטיחו אותם לגאלם לסוף שבעים שנה ועדיין לא נגאלו כשרז"ל שכולם חשבו וטעו ואף דניאל חשב וטעה ע"ש. וע"כ סבר המן להכניס הטעות בלב כאלו אין עוד תקוה ח"ו, וע"כ אמר ישנו עם אחד ודרז"ל אלקיהם ישן הוא. כי כל זמן הגלות כל זמן שאין הש"י עונה לעמו ישראל לגאלם נקרא ישן כביכול כ"ש עורה למה תישן ה' וכתיב ויקץ כישן ה' כדאיתא במדרש אסתר. אבל באמצת ישראל ע"י תפלתם מעוררי9ם רחמיו ית' מעט מעט בכ"פ עד שב מהרה יתעורר כיביכול משנתו בבחי' ויקץ כישן ה' ויגאלנו במהמרה. כי באמת אין שינה לפניו ית' ח"ו כ"ש הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל רק שמחמת מדת הדין הוא ית' כביכול מסתרי פנים מאתנו עד שנדמה כישן ח"ו ואנו מחוייבים להתפלל ולצעוק אליו תמיד ולעורר רחמיו ית' כמו שמעוררין מהשינה בבחי' עורה למה תישן ה' עד אשר ע"י ריבוי התפילות יתעורר בשלימות וישוב אלינו וירחמינו וכנ"ל. אבל המן הרשע אמר אלקיהם ישן הוא כאלו א"א לעוררו עוד ח"ו כי המן עשה עצמו ע"ז שהוא היפך עבודת התפלה שהוא בחי' אמונה. כי הוא בחי' פגם התפלה היינו בחי' הקליפה שמחליש לב האדם מלהתחזק בתפלה ע"י שרואין אריכת הגלות שצועקים ואינו נושעים וכנ"ל. כי המן הוא מזרע עמלק ימ"ש וזה עיקר מלחמת עמלק בכל דור ודור כי עיקר אריכת הגלות על ידו וכנ"ל. וע"כ הזהירנו התורה הקדושה לזכור מעשה עמלק כ"ש זכור את אשר

עשה לך עמלק וכו' אשר קרך בדרך, קרן מלשון מקרה ח"ו בחי' פגם הברית שזה עיקר היצה,ר כ"ש בהתו' הנ"ל. וזהו קרן לשון קירות היינו שהוא מקרר לב האדם מלהתחזק בתפלה שצריכה להיות בחמימות דקדושה בחינת חם לבי בקרבי וכו' דברתי בלשוני וכו' כי הוא המסית למה שמסית והעיקר בפגם הברית הוא המחליש הדעת מלהתחזק בתפלה על זה מאחר שרואין שזה כמה שצועקין ואינם נושעים ח"ו. וזהו ויזנב בך כל הנחשלים אחריך שהוא מתגבר רק על החלושי כח שבישראל. וזהו ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים, ירא אלקים זה בחי' תפלה שהיא בחי' יראה כ"ש יראת ה' היא תתהלל היינו שאתה עיף ויגע ואינך מתחזק בתפלה שהיא בחי' יראה כ"ש יראת ה' היא תתהלל היינו שאתה עיף ויגע ואינך מתחזק בתפלה שהיא בחי' יראת אלקים. וזה בא ממנו בעצמו שהוא מחלשי דעתך וכו' וכנ"ל. והזהירה התורה לזכרו זאת היטב כיצריכין לזכור זאת היטב היטב בלבו כי התגברותו בחלישת הדעת הזאת הוא בלי שעור וצריכין לזכור א"ע בכל פעם בגודל האזהרות של הצדיקים אמתיים שהזהירונו בכמה לשונות לבלי לייאש עצמנו מן הרחמים בשום אופן וכנ"ל:

אות יב

כי בחי' קליפת המן עמלק רוצה להפילשכחה בלב האדם כאלו עדיין לא התחיל הש"י להושיענו כלל ח"ו. אחרי אשר באמת כבר ראינו בעינינו ישועות נוראות נסים ונפלאות עד אין חקר ואין מספר שעשה עמנו בכל דור עד היום הזה. כי הוציאנו ממצרים באותות נוראות במסות באותות ובמופתים וכו' ונתן לנו את התורה באותות נוראות וכו'. ויהושע כבש א"י ל"א מלכים וכו'. וכל הנסי והישועות שבימי דוד ושלמה וכן בכל דור. אבל עמלק ימ"ש רוצה להתגבר בכל פעם ולהחליש לב האדם כאלו עדין לא התחיל הש"י להושיע כלל, ועי"ז בעצמו הוא מתגבר על ישראל גם בגשמיות ומאריך הגלות. וזה שנסמך פ' ויבא עמלק וכ' לפסוק ועל נסותם את ה' לאמר היש ה' בקרבינו אם אין כי זהו בעצמו שנכשלו ישראל ונסו את ה' ואמרו היש ה' בקרבינו וכו' זהו בעצמו נמשך מקליפת המן עמלק ועי"ז ויבא עמלק וילחם עם ישראל גם בגשמיות. היינו כי קליפת עמלק מחליש לב האדם בעת הצרה ח"ו עד שרוצה להכניס בו שכחה שישכח כל הטובות והישועות שכבר עשה עמו הש"י כמ ושהי' אז שזה סמוך הוציאם ממצרים באותות נוראות כאלה וקרע להם את הים ונתן להם את ממונם והוריד להם המן וכו'. ואח"כ כשלא היה להם מים החליש דעתם כ"כ עד שטעו ונסתפקו ואמרו היש ה' בקרבנו אם אין, ראה והבן והבט עד היכן כח הקליפה והס"א מגיע. וכל זה מעשה קליפת עמלק שהוא כלול מכל הקליפות והס"א שיכול לעקם הלב כ"כ עד שיכול לבא לטעות כזה

אם אין משתדלין להתגבר כנגדו בכח הצדיקים האמתיים. וכן מבואר בדרז"ל ומובא בפרש"י שם ע"פ זה היש ה' בקרבינו אם אין ויבא עמלק וז"ל סמך פרשה זו למקרא זה לומר תמיטד אני ביניכם ומזומן לכל צרכיכם ואתם אומרים היש ה' בקרבינו אם אין, חייכם שהכלב בא ונושך אתכם וכו' משל לאדם שהרכיב בנו על כתפו וכו' ע"ש. היינו כנ"ל שהש"י עושה עמנו נסים כאלה בכלל ובפרט בכל יום ויום וכמו שאנו אומרים על נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וכו'. והס"א בחי' קליפת עמלק בתחבולותיו מכניס בלב כפירות וחלישו"ת הדעת עד שמסופק אם יש ה' בקרבנו אם אין, ואז ויבא עמלק עליהם וילחם עמהם גם בגשמיות וכנ"ל, וע"כ עיקר מלחמתו של משה רבינו עמו היה ע"י תפלה כ"ש ויהי ידיו אמונה ותרגומו פרישן בצלו כי עיקר הכנעתו ע"י משה שהוא משיח בחי' צדיקי הדור שהם מתגברים כנגדו בתפלה ומכנייסם בלב ישראל להתחזק בתפלה תמיד ולא ישמעו להסתתו והטעותיו ח"ו וזהו והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכו' וכי ידיו של משה עושו"ת מלחמה וכו' אלא בזמן שישראל מסתכלין כלתפי מעלה היו מתחזקים וכו' היינו כשפעל משה והכניס בלבם שיתחזקו בתפלה ויסתכלו כלפי מעלה היו מתחזקים וא"ל ח"ו להיפך כי עיקר ההתגברות כנגדו הוא ע"י התחזקות בתפלה תמיד וכנ"ל:

אות יג

וה בחינ' ראשית גוים עמלק. כי כבר מבואר שם בהתורה הנ"ל שהתפילה הוא בחי' הבכור שנוטל פי שנים שהם בחי' סידור שבחו ית' ושאלת צרכיו וכו' ע,ש וכבר בארנו למעלה הענין שעיקר ההתחזקות בתפלה הוא ע"י בחי' הולדת הבכרו שהוא בחי' ההולדה והפעולה הראטשונה שהטדם פועל בתפילתו שעל ידי שהאדם רואה שכבר פעל איזה דבר בתפלתו שזהו בחי' הולדת הבכור כנ"ל עי"ז הוא מתחזק בתפלה להלן יותר כי נתחזק אמונתו ונעשה כלי לקבל השפע ע"י שוראה שכבר פעל איזה דבר בתפילתו ובשביל זה התפלה הוא בבחי' בכור ע"ש. וזה בחי' בני בכורי ישראל כי התגלות עבודת התפלה גילו ישראל בעולם כי אין אומנתינו אלא בפה. ולעתיד בעת הגאולה כשיראו כל העולם את גודל וריבוי הפעולות והישועות שפעלנו ע"י תפילותינו בכל ימי הגלות אז יתחזקו כולם בתפלה מחמת שהכל יראו אז מעלת התפלה ע"י גדולת ישראל שכל גדולתם זכו ע"י התפלה כ"ש כי אז אהפוך אל כל העמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' וכו'. אבל מעלת תפלתם של העכו"ם אינה חשובה כ"כ אז מאחר שהם לא התגברו בתפלה כנ"ל אלא אחר שראו מה שפעלו ישראל בתפלתם. אבל עם קדוש ישראל זכו להתגבר בתפלה בכל ימי הגלות בעת שלא ראו עדיין מה שפעלו וע"כ

נקראים ישראל בכור וראשית כי הם גילו עבודת התפלה בעולם שזהו בחי' הולדת הבכור שהוא בחי' פעולה הראשונה שפועלים בתפלה שזאת ההולדה והפעולה חשובה ויקרה מאד כי אז צריכין עיקר ההתחזקות בתפלה בעת שלא ראה עדיין מה שפעל וכנ"ל:

אות יד

וע"כ היה עיקר יציאת מצרים ע"י מכת בכורות דייקא כי ע"י כל המופתים לא נכנע פרעה בשלימות וחיזק את לבו עד שהביא עליו מכת בכורות ובכורי ישראל ניצולו ובזה נכנע בחי' בכור דס"א ונתעלה ונתגדל בחי' בכור דקדושה שהוא בח"י עבודת התפלהו אז נתגלה פעולת תפלת ישראל וצעקתם כל ימי הגלות ואז נגאלו ויצאו ממצרים ואז נתקדשו הבכורות כ"ש קדש לי כל בכור וכו' כי אתה זה לעומת זה עשה אלהים כי כמו שיש בחי' בכור בקדשוה בחי' קדושת ישראל בחי' עבודת התפלה כנ"ל כמ וכן יש בחי' בכור דס"א שהוא בחי' עמלק בחי' ראשית גוים עמלק, היינו שבחי' קליפת עמלק הוא מתגבר בכ"פ כנגד בחי' הבכור דקדושה שהוא התפילה דהיינו אפי' כשפועלים איזה דבר בתפלה שהוא בחי' הולדת הבכור הוא מתגבר ומכניס כפירות ושכחה בלב כאלו עדיין לא התחיל הש"י לשמוע תפלתו כלל וע"כ נקרא עמלק ראשית בחי' ראשית גוים וכו' כי הוא רוצה להתגבר כנגד בחי' ראשית שהוא בחי' בכור כאלו עדיין לא התחיל הש"י להושיע כלל. ומשם מבחי' ראשית גוים עמלק משם היתה יניקת בכורי מצרים כי שר של מצרים הוא אדום שהוא עמלק. וע"כ ע"י שהכה ה' בכורי מצרים עי"ז נפסק וניתק יניקת מצרים הוא מבחי' קליפת עמלק שכל הגליות על ידו, ועי"ז לא הי' כח להקליפה להכביד את לבו עוד ואז הוכרח להכסים שיצאו. אבל מחמת שעמלחק בעצמו לא נפל עדיין רק שנפסק יניקת פרעה ומצרים ממנו ע"י הריגת הבכורים וכנ"ל ע"כ אחר"כ אחר שיצאו התגבר עוד והפך את לב פרעה ועבדיו ואמרו מה זאת עשינו וכו' וכל זה ע"י קליפת עמלק שחזר ונתעורר כי הוא מתעורר ומתגבר בכל פעם. וזה שאיתא במדרש ויוגד וכו' כי ברח העם שהמגיד היה עמלק היינו כנ"ל כי המגיד והמסית לפרעה לאמר שישראל ברחו ושיתגבר לרדוף אחריהם זה עמלק כי זה מעשה עמלק שיתגבר בכ"פ ויכחיש הכל ויכניס שכחה וטעותים בלב כאל ולא הי' עדין שום ישועה ח"ו וכנ"ל. וע"כ אחר שנפל פרעה וחילו בים לגמרי אח"כ בא עליהם עמלק בעצמו כי הוא בעצמו לא נכני עדיין כנ"ל וע"כ התגבר הוא בעצמו ולא הסתכל על כל הנפלאות והישועות שעשה הש"י עמנו ובא להלחם כנגדם כי הוא בחי' ראשית שמתגבר כנגד בחי' בכור שהוא בחי' ראשית שהוא בחי' עבודת התפלה כנ"ל וע"כ הש"י בעצמו לוחם עמו בכל דור וכנ"ל:

וזה בחי' סמיכת גאולה לתפלה שקודם שנכנסין בתפלה להתפלל על צרכינו בתפילת י"ח אנו מזכירין גאולת מצרים ומזכירין הכנעת בכור דס"א כ"ש כל בכוריהם הרגת ובכורך ישראל גאלת ובזה אנו מזכיירן עצמינו מה שפעלו ישראל כבר בתפלתם שזהו בחי' הולדת בכרו דקדושה שהואבחי' עבודת התפלה כי ע"ז נתחזק הלב להתפלל כנ"ל וע"כ אז אנו מתחילין להתפלל כי עיקר ההתחזקות בתפלה הוא על ידי ביי' הולדת בכור שהוא בחי' גאולת מצרים על ידי שאנו מזכירן עצמינו מה שכבר פעלנו ע"י תפלתינו וכנ"ל:

אות טו

הכלל שקליפת המן עמלק הוא המחליש לב בני ישראל בסוף הגלות בעת שהגאולה מוכנת לבא רק צריכין עוד כמה תפלות לגמור בנין המשכן כדי שיכמרו רחמיו ית' וישוב אלינו פנים בפנים והוא בתחבולותיו מחליש לב האדם כאלו כבר אפס תקוה ח"ו מאחר שרואין איכת הגלות כ"כ שה כמה שצועקין ואין נועשים וכנ"ל. וכן מבואר בכונות האריז"ל בכוונת פורים שהתגברות המן אז הי' בסוף גלות בבל בעת שכבר התחיל הת יקון למעלה שיחזרו פגב"פ והוא רצה לבטל זאת וע"כ התגבר לבטל בנין ביהמ"ק וכו' ע"ש. נמצא בעת שכבר הגאולה סמוכה ומוכנת לבא וכבר התחיל התיקון למעלה בבחי' פב"פ הוא מתגבר לבטל זאת ומכניס בלב כאלו כל התפלות הם לריק ח"ו ואינם פועלים כל וכנ"ל. וע"כ רצה לכלות את ישראל לגרמי ח"ו להשמיד להרוג ולאבד כוו' כי עיקר כח ישראל הואע"י תפלה שהוא בחי' חרב וכלי זיינו של משיח שהם הצדיקים שבכל דור כנ"ל בהתורה הנ"ל. ואז כשהחליש דעתם מלהתפלל עי"ז התגבר הוא בבחי' חרב שלו בחי' ועל חרבך תחיה וע"כ רצה לכלותם לגמרי ח"ו ע"י חרבו שיש לה כח כשאין ישראל מתחזקים בתפלה שהוא בחי' חרב וכלי זיינו שלו ישראל כנ"ל כי בזמן שאין הקול קול יעקב אז והידים ידי עשו כשרז"ל. כי עיקר התגברותו היה ע,י שהשתחוו לצלם בימי נ"נ ועל שנהנו מסעודה של אותו רשע ועל שנכשלו בנשים נכריות וכשרז"ל שכל הפגמים האלה הם בחי' פגם עבודת התפלה. כי השתחחו לצלם שהוא ע"ז כפירות זה היפך עבודת התפלה שהיא אמונה כנ"ל, ונכשלו בנשים נכריות שהוא פגם הברית, זהו פגם התפלה שהיא בחי' חרב דקדושה שתלויה בתיקון הברית בחי'חגור חרבך על ירך כנ"ל בהתורה הנ"ל. ונהנו מסעודה של אותו רשע זה בחי' פגם המשפט שזוכין ע"י צדדקה כ"ש שם בהתו' הנ"ל כי אכילה דקדושה הוא בחי' צדקה וחסד בחי' תירקון המשפט בבחי' צדיק אוכל לשובע נפשו בחי' גומל נפשו איש חסד, כ"ש הלל כשרצה לאכול, איזל ואגמול חסד עם נפשי כשרז"ל במ"ר. כי צריכין לאכול במדה ובמשקל

בבחי' משפט בבחי' יכלכל דבריו במפשט וז"ש אביך הלא אכל ושתה ועשה משפט וצדקה אז טוב לו (ירמי' כב). כי תיקון המשפט ע"י אכילה דקדושה וזהו בחי' אשריך ארץ שמלכך בן חורין ושריך בעת יאכלו אי לך ארץ וכו' כי המלך והשרים שהם עוסקין במשפט צריכין לאכול בעת ובזמן בישוב הדעת בקדושה ובטהרה כדי שלא יקלקלו המשפט ע"י פגם תאות אכילה וכנ"ל. וכן מובן בהתורה חדי ר"ש בסי' ס"א שע"י מותרות אכילה נפגם המשפטו. וע"כ אסור לאכול קודם התפלה כ"ש לא תאכלו על הדם כדי שלא לפגום במשפט ע"י האכילה שעי"ז נפגם התפלה ח"ו. כי עיקר תיקון התפלה ע"י תיקון המשפט כנ"ל. ועשו שפגם בעבודת הבכורה שהיא בחי' תפלה וביזה אותה כ"ש ויבז עשו את הבכורה היה הפגם שלו ע"י תאות אכילה בחי' הלעיטני נא וכו'. ע"כ ע"י שנהנו מסעודה של אותו רשע שהוא פגם תאות אכילה עי"ז פגמו במשפט שהוא פגם התפלה כנ"ל. וע"כ רצה המן ימ, שלהתגבר כנגד צדקות ישראל שהם בי' שקלמי ואמר ועשרת אלפים ככר כסף אשקול ע"י עושי המלאכה להביא אל גנזי המלך. כי צדקה בחי' תיקון המשפט שהוא תיקון התפלה והוא רצה להתגבר כנגד זה כי עיקר התגברותו הוא כנגד האמונה הקדושה שהוא עבודת התפלה. כי עיקר האמונה תלוי בתפלה שצריכין להאמין שהש"י כל יכול והוא מלא רחמים ומתאוה לתפלתן של ישראל ושומע תפלתם תמיד וכנ"ל. וזהו שארז"ל שא,ל הקב"ה רשע כבר קדמו שקליהם לשקליך תמן תנינן בא' באדר משמיעין על השקלים. כי עיקר הצדקה הוא בבחי' שקלים כי מבואר שם בהתורה הנ"ל שצדקה הוא בחי' משפט שעי"ז יודעין איך ללחום עם החרב שיהי' קולע אל השערה ולא יחטא וכו' ע"ש שזהו בחי' שקלים. היינו שהצדקה היא בבחי' שקלים מחמת שע"י צדקה זוכין לבחי' משפט שזהו בחי' שקלים בחי' משקל שיכלכל דבריו במשפט, דהיינו במשקל שהי' קולע אל השערה ולא חטא כנ"ל: (ובענין שקלים היה בלבי הרבה לבאר אך לא אסתייע מלתא לכותבו בזמנו ונשכח):

אות טז

נמצא שקליפת המן עמלק הוא בחי' הקליפה המחלשת ומרשלת לב האדם מלהתפלל מחמת שרואין אריכת הצרות והגלות ר"ל וכנ"ל שזהו בחי' סברינין יבשתא הוא הנאמר בהתורה הנ"ל שסוברים ח"ו כאלו כל התפלות לריק ח"ו שזה הטעות נמשך מקליפת המן עמלק כנ"ל. וע"כ היה הכנעתו ע"י מרדכי ואסתר שהם בחי' כלל התפלות של הצדיק האמתי וכנ"י. כי מרדכי היהודי זה בחי'ח צדיק הדור שהוא בחי' משיח שהוא בחי' ריח שהוא כלול מכל התפלות כי כל מלחמתו וכל הכבישו"ת שלו הם ע"י תפלה כבמואר שם בהתורה הנ"ל. כי מרדכי הוא בחי' בשמים ראש מר דרור שתרגומו מרי

דכיא כשדרז"ל היינו בחי' ראש ושורש של כל התפלות שהם בחי' ריח בי' משיח כי הוא בחי' בשמים ראש מר דרור. והו בשמים ראש, ראש דייקא בחי' ראש ובכור שהוא עבודת התפלה כנ"ל, היפך בחי' ראשית גוים עמלק שהוא בחי' התרשלות מהתפלה כאלו עדיין לא התחלנו לפעול כלל. ומרדכי בחי' בשמים ראש וכו' שמחזק את לב כאו"א מישראל להתחיל בכל פעם מחדש להתחזק בתפלה כי כבר פעלנו הרבהא דעדיין אנו צריכן לפעול הרבה מאד עד שנגמור הבנין בשלימות בחי' בנין המשכן להחזיר הש"י אלינו בבחי' פב"פ וכנ"ל וכנגד עוצם הגדולה ונפלאות הישועות וכו' שאנו צריכין לפעול עדיין לא התחלנו להתפלל כראוי כלל, ואעפ"כ כבר עזר לנו הש"י הרבה מאד. אך בכל יום ויסו אנו צרכין להתחיל להתחזק ולהתגבר בתפלה מחדש כי לגדולתו ית' אין חקר והוא מחזק לבינו לבטוח בחסדו ית' תמיד ולהתחזק בתפלה תמיד כי אין שום תפלה לריק ח"ו רק כל תפלה ותפלה עושה רושם ונבנה מהם קומה השכינה שהוא בחי' בנין ביהמ"ק וכו' עד שישתלם ישעור קומתה אז יכמרו רחמיו וישוב אלינו וכו' כנ"ל. שכל זה היפך בחי' קליפת המן עמלק. וע"כ הוא מכניע ועוקר קליפתם הרעה. וע"כ באמת בשעת גזירת התחזק בתפלה הרבה כ"ש ומרדכי ידע את כל אשר נעשה ויקרע מרדכי את בגדיו ויזעק זעקה גדולה ומרה וכשרז"ל בן שמעי בן קיש שהקיש על דלתי רחים וכו'. וכן הכניס בלב כל ישראל להתחזק בתפלה כ"ש ובכל עיר ועיר וכו' וצום ובכי וכו' וכ"ש ודברי הצומות וזעקתם. נמצא שמרדכי הואצדקי הדור בחי' משיח בחי' ריח בחי' שורש כלל תפלות ישראל שאליו צריכין כל ישראל לקשר תפלתם כ"ש שם בהתו' הנ"ל. ואסתר היא בחי' כנ"י בחי' התפלות של כאו"א מישראל מה שמתפללין בתוקף אריכת גלותם וצרתם בגוף ונפש. והיא נקראת אסתר ע"ש ההסתרה בחי' ואנכי הסתר אסתיר פני וכו' כשרז"ל, היינו שבעת אריכת הגלות נדמה כאלו הש"י מסתיר פנים ממנו וכאלו התפלות הם לריק ח"ו. אבל כנס"י עם קדוש בחי' אסתר הם מחזקים א"ע בתפלה תמיד אפילו בתוקף ההסתרה שבתוך הסתרה, אפי' החלושי כח שבישראל שאין להם כח לסדר תפלתם כראוי עד שמתגבר עליהם מלכות הרשעה בחי' מלכות אחשורוש בחי' ותלקח אסתר אל המלך אחשורוש, גם אז הם מתגברים בתפלה תמיד כשרז"ל שבשעה שבאה אסתר לתוך בית אחשורוש ונסתלקה הימנה שכינה צעקה אז אלי אלי למה עזבתני וכו'. וזה רמז על כל אחד מישראל כשיורד ח"ו אפילו למקומות שהס"א בחי' מלכות הרשעה מתפשטת שם, והקדושה שהיא השכיה מסתלקת ממנו צריך ג"כ לחזק לבו אז ולצעוק אלי אלי למה עזבתני וכו'. וכל התחזקות בחי' אסתר לצועק תמיד להש"י היה ע"י מרדכי המרמזה על כך, כי מרדכי בח'י צדיק הדור עוסק

תמיד ללמוד עם כלל ישראל בחי' אסתר שיחזקו עצמן בתפלה תמיד אפי' בעת אריכת הגלות בכלל ובפרט בגוף ונפש אפי' בתוקף ההתסרה כ"ש ויהי אומן את הדסה היא אסתר בת דודו. כי אסתר נקראת הדסה ע"ש התפלות שעוסקים בהם תמיד שהם מעלין ריח טוב כהדס. כי גם התפלות של החלושי כח שבישראל שהם בבחי' אסתר בבחי' הסתרה גם הם מעלין ריח טוב לפניו ית' ע"י הצדיק הדור בחי' מרדכי שאלייו אנו מקשרין תפלתינו שהוא מעלה גם תפלתינו לפניו ית' לריח ניחוח. כי כל החיות והגידול של אסדתר שהיא בחי' כנס"י הואע"י הצדיק הדור שהוא בחי' משיח. כי הצדיק הוא מכניס בלב ישראל ומחזק לבם להתפלל צתמיד והוא מקבל כל תפלתם שמקשרין אליו ומעלה אותם לפני הש"י ובונה מהם קומת השכינה וכו' כ"ש שם. וזהו ויהי אומן את הדסה היא אסתר שהוא מגדל ומעלה את תפלת ישראל שהם בחי' ריח שהם מתפללין בתוקף ההסתרה בעת אריכת הגלות כנ"ל. וזהו היא אסתר בת דודו כי גם התפלות אלו של חלושי כח שבישראל שהם בבחי' הסתרה הם ג"כ יקרים מאד ונקראים בת מלך פנימה. וזה בחי' אסתר בת דודו בחי' ברתא דסמלכא שנקרא דוד של הצדיק כ,ש זה דודי וזה רעי. וזה כי אין לה אב ואם, אב ואם זהבחי' המוחין כי אב בחכמה ואם לבינה היינו מחמת שאין להם מוחין לאלו החלושי כח ע"כ צריך הצדיק לגדלם ולחזקם בכל פעם. וזשארז"ל ומאמר מרדכי אסתר עושה כאשר היתה באמנה אתו מלמד שהיתה יושבת בחיקו של אחשורוש וטובלת ויושבת בחיקו של מרדכי, היינו אע"פ שהתגבר עליה תוקף מלכות הרשעה היתה מחזקת עצמה בכל פעם והיתה טובלת ויושבת בחיקו של מרדכי דהיינו שאשה יראת ה' בי' אסתר בחי' התפלה של החלושי כח שהתגברה עליהם זוהמת מכלות בהרשעה אעפ"כ לא הניחה את מקומה והיתה מחזקת עצמה בכ"פ להטהר ולהתקשר לבחי' מרדכי שהוא הצדיק שבדור לקיים מאמר מרדכי שמזרזה ומחזקה להרבות בתפילה תמיד יהי' איך שיהי':

ועי"ז זכינו לתוקף הנס של פורים אשר כמוה לא נהיתה, ונקבעו ימי הפורים לדורות לעשו"ת אותם ימי משתה ושמחה. כי זכו מרדכי ואסתר אז ע"י עוצם קדושתם וגדולתם ע"י שהרבו בתפילה והכניסו בישראל להרבות בתפילות וצעקות אפ' לאחר גז"ד עד שבטלו הגזירה ונתהפך הדברשתלו את המן וכו'. והיה להם נס נורא וישועה כזאת עד שזכו להמשיך הארה הזאת בכל דור ודור שגם בימי הגלות האחרון מאד מאד בעוה"ר בגוף ונפש בכל ובפרט. וזה בחי' גודל שמחת פורים כי זה עיקר השמחה כשזוכין לידע בבירור שהש"י שומע תפילותינו תמיד כאשר שמע תפילתינו בימי מרדכי ואסתר כ"ש

אגילה ואשמחה בחסדך אשר ראית את עניי וכו' עי"ז אנו בטוחים שגם עתה ישמע את שוועתינו בכלל ובפרט כ"ש ואני בחסדך בטחתי יגל לבי בישועתך וכו':

אות יז

וע"כ כל המועדים בטלים וימי הפורים לא נבטלים כי גאולה האחרונה תוגדל מאד עד שלא יהי' נזכר כ"כ תוקף הנסים של הגאולה הראשונה וכ"ש ולא יאמר עוד חי ה' אשר העלה את בני ישראל מארץ מצרים כ"א חי ה' וכו' וכשרז"ל שתהי' גאולה אחרונה עיקר ויצי"מ טפילה לה. ומגודל השמחה שיהי' אז תמיד מעוצם ריבכוי הישועות והנפלאות שיהי' לנו אז לא יהי' ניכר כ"כ שמחת יו"ט שהם זכר ליצי"מ. כי גאולה האחרונה תוגדל ביותר הרבה מאד ויהיו כל ימינו ימים טובים ימי ששון ושמחה וכ"ש ונרננה ונשמחה בכל ימינו עד שלא יהי' ניכר שמחת יו"ט מאחר שיהי' כל ימינו בשמחה. אבל שמחת פורים יהי' ניכר גם אז מאחר שע"י הנס של פורים שהוא מחיית עמלק וגדולת מרדכי זכינו להמשיך עלינו הארת מרדכי שהוא בחי' בשמים ראש מרא דרור, שעי"ז זכינו להתחזק בתפילה תמיד גם בסוף אריכת הגלות המר הזה. ועי"ז היה עיקר הגאולה האחרונה כי עיקר כלי זיינו של משיח הואהתפילה כנ"ל ע"כ ימי הפורים לא יתבטלו גם אז מאחר שעל ידם היה עיקר הגאולה האחורנה וכנ"ל:

אות יח

וזה בחי' מתנות לאביונים שהוא צדקה שצריכין להרבות בפורים כי עיקר שלימות התפילה שעל ידה הי' הנס של פורים הוא ע"י ריבוי הצדקה שהוא בחי' שקלים בחי' משפט וכנ"ל:

אות יט

וזה בחי' משלוח מנות איש לרעהו זה בחי' גמילות חסד שגדולה מהצדקה כי גמילות חסד הוא בין לעניים בין לעשירים, זה בחי' מ"ש שם בהתורה הנ"ל בסוף על מאמר רבב"ח ואי לא הוי מקרבינין לספינתא טבעינין שעיקר הגאולה יהי' ע"י חסדו וכו'. כי אע"פ שצריכין להתחזק הרבה מאד בתפילה תמיד אעפ"כ אסורלטעות שע"י תורתינו ותפילותינו יהי' הגאולה רק עיקר הגאולה יהי' בחסדו כ"ש למעני למעני אעשה וכו'. וזה בי' אסתר ירקרוקת היתה אלא שחוט של חסד משוך עליה, ירקרוקת זה בחי' בושה כמו שנמצא בדרז"ל כמה פעמים הוריקו פניו על ענין בושה. היינו שאסתר בחי' כלל ישראל שמרבין בתפילה בכל ימי אריכת הגלות עד שנזכה לגאולה שלימה היאבחי' ירקרוקת בחי' בושה היינו שמתביישין בעצמן כי יודעין שאין ראוי להם להגאל ע"י תפלתם כי אפי' כשאנו מחזקין עצמינו להרבות בתפלה ביותר אעפ"כ אין כח בתפילותינו להבאי הגאולה השלימה אלא שחוט של חסד משוך עליה בחי' למעני למעני אעשה וכו' היינו

כנ"ל שעיקר הגאולה יהי' בחסדו ואי לאו חסדו היינו נטבעים בגלות ח"ו בחי' ואי לא דהוה מקרבינין לספינתא בחי' חסד טבעינין וכו' כנ"ל וזה בחי' הושטת השרביט הזהב שהוא בחי' החוט של חסד הנמשך על בחי' אסתר שעי"ז הי' תקוף הנס:

אות כ

וזה צריך כל אדם לידע מאד שכל אחד כפי אריכת גלותו בתאוותיו ומדותיו הרעים שזה עיקר הגלות, הוא צריך להרבות בתפילה מאד מאד כל ימי חיי הבלו. ואפי' כשרואה שמתפלל הרבה ואינו נענה והתאוות והבלבולים מתגברים עליו בכ"פ יותר אעפ"כ אל יטעה שתפילותיו ושיחותיו הם לריק ח"ו רק ידע ויאמין שאין שום דיבור נאבד לעולם וכל תפילה ושיחה עושה רושם עד שיגמור הבנין שצריך, אז יכמרו רחמיו ית' וישוב אליו וירחמהו וכנ"ל וע"כהואצריך להתחזק להרבות בתפילה ושיחה תמיד. אך אעפ"כ כשיהי' לו איזה ישועה אל יטעה שע"י תפלותיו ומעשיו הטובים פעל זאת רק ידע שהכל בחסדו וכנ"ל. ואע"פ שאנו יודעים שא"א לנו לפעול הישועה השלימה בתפילותינו אעפ"כ אנו צריכים לעשו"ת את שלנו להרבו תבתפילה כפי כחינו ואז יכמרו רחמיו ויעשה בחסדו למנעו ויושיענו בקרוב. וגם זההוא בכלל מ"ש שם בהתורה הנ"ל שצריכין בתפילה להיות קולע אל השערה ולא יחטיא היינו שלא יטה לימין או לשמאל היינו שלא יטעה ח"ו שהתפילות הם לריק ח"ו מחמת שזה כמה שצועקים ואין נושעמי שזה בחי' נוטה לשמאל שעושה מדת רחמיו כאלו הוא אכזרי ח"ו כאלו אין הש"י שומע תפילת ישראל. וכואל יטעה לומר מאחר שא"א לפעול בתפילותינו כ"א בחסדו א"כ למה לנו להרבות בתפילה כלל נסמוך על חסדו לבד, כי גם זה טעות גדול כי זה בחי' נוטה מן הצד לימין שלא כראוי שסומך רק על חסדו לבד. כי באמת שניהם כאחד טובים שצריכין להרבות בתפילה מאד תמיד ולידע האמת שאין אנו כדאי לפעול בתפילותינו כ"א בחסדו ואעפ"כ אנו צריכן לעשו"ת את שלנו להרבות בתפילה תמיד והש"י יעשה את שלו וימשיך עלינו חסדו למענו ויושיענו מהרה. וה החסד אנו ממשיכין ע"י משלוח מנות איש לרעהו שהוא גם לעשירים שהיא בחי' חסד, שצריכין ביום הגדול הזה לגמול חסד כל אחד עם חבירו אע"פ שהוא עשיר ואינו מקבל צדקה ח"ו אפע"כ צרייכן לגמול חסד כ"א עם חבירו כדי להמשיך עלינו חסדו הגדול שעי"ז עיקר הנס והישועה. כי מתנות לאבינוים הוא בחי' צדקה שהוא תיקון התפילה כנ"ל. ומשלוח מנות הוא בח"י המשכת החסד הנ"ל שעי"ז עיקר הגאולה והישועה השלימה וכנ"ל:

וזה בח"י סעודת פורים זה בחי' תיקון המשפט כי אכילה דקדושה הוא בחי' תיקון המשפט כנ"ל:

אות כא

וזה בחי' מקרא מגילה זה בחי' התורה שנתחדשה ונתגלה ע"י ריבוי התפלות כי מבואר שם בהתורה הנ"ל שכל התורה שאדם לומד היא באה בתוך התפלה והם מחזקין זה את זה ע"ש וע"כ מי שרוצה לזכות לחיים אמתיים צריך שניהם עסק התורה והתפילה כי הם מחזקים זה א"ז כ"ש שם ע"ש. וע"כ מרדכי שהי' מרבה בתפלה היה מרבה בעסק התורה עם תלמידים כשרז"ל שהיה ראש לסנהדרין ונקרא פתחיה שהיה פותח בדברים ודורשן וע"י התורה שעסק נתחזקה התפלה עד שפעל בקשתו. וכן ע"י התפלה נתחזקה התורה שהוא בחי' נשמות ונתחדשה מחדש בבחי' עיבור עד שזכו לקבל את התורה מחדש כשרז"ל קימו וקיבלו וכו'. וכל זה זכו ע"י ריבוי התפלה שעי"ז נתחדשה התורה כנ"ל ועי"ז הדר קבלוה אז מחדש וכנ"ל. וזהו בחי' המגילה הקדושהשהוא בחי' התחדשו"ת התורה שקבלו אז מחדש ע"י ריבוי התפלות והתורה שעסקו שעי"ז נתלבשה התורה בתוך התפלה אד שנתחדשה לגמרי וזכו לבחי' תורה חדשה שהיא המגילה הקדושה שהיא בחי' ס"ת כשרז"ל שהיא שוה בכל דיני כתובתה כס"ת וכנ"ל:

אות כב

וזה בחי' גודל עוצם המעלה לעשו"ת מהתורות תפלות כי כל התורה שאדם לומד באה בתוך התפלה ונתחדשה שם והם מחזקין זא"ז כנ"ל. וזה אפי' כשהתורה שעוסק בה אין לה שייכות בפשיטות עם התפילה כגון שלומד דיני ממונות ואח"כ מתפלל על שמירת שבת וכיוצא. אבל בוודאי הוא מעלה יתירה ועצומה כשזוכה לעשו"ת תפלה מהתורה בעצמה שעוסק בה שאז התורה והתפלה הם אחדות גמור ביותר ואז מחזקין זא"ז ומאירין זה לזה ביותר ויותר. וע"כ ענין זה לעשו"ת מתורות תפלות יקר מאד מאד ונעשה מזה שעשועים גדולים למעלה שאין דוגמתם כמבואר בדבריו הק' ז"ל, כי מייחדים עי"ז תורה ותפלה ביחוד נפלא עדד שנעשים אחדות גמור והם מחזקים זה את זה ביותר וכנ"ל:

אות כג

וזה בחי' מצות מילה בחי' חיתוך ופריעה שהוא תקון הברית שעי"ז זוכין לתפלה שהוא חרב פיפיות כ"ש רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם כמבואר בהתורה הנ"ל וזה בח'י חיתוך הערלה ופריעה. כי איתא שקליפת הערלה ופריעה שהם חופין על הברית קודש הם בחי' תרין עננין דמכסיין על עיינין שהם בחי' עשו וישמעאל. היינו כי עשו וישמעאל הם בחי' פגם הברית בחי' קליפת הערלה והפריעה שהם מבלבלין דעת האדם מלהתחזק בתפלה. עשו הוא בחי' עמלק שיצא ממנו, הוא בחי' קליפת הערלה הגמורה כי הוא כפר בעיקר ואינו מודה בתפלה כלל והוא מטעה לב האדם שאין התפלה מועלת ח"ו מאחר שמתארך הגלות ובכל יום צועקין ואין נושעים וכנ"ל. וע"י שחותכין את הערלה החוופה

על הברית עי"ז מבטלין קליפתו הרעה ונמשך בחי' תיקון הברית שעי"ז זוכין להתחזק בתפלה תמיד. כי עיקר תיקון התפלה ע"י תקון הברית שממשיכין ע"י מצות מילה וכנ"ל. אבל עדיין יש קליפה שניה שהוא קליפת הפריעה שהיא בחי' קליפת ישמעאל שמשם נמשך טעות אחר בלב להתרשל בתפלה ח"ו, דהיינו שלפעמים נדמה להאדם שכבר שמע הש"י בודאי את תפלתו בפרט כשרואה איזה צמיחת קרן ישועה שאז נדמה לו שכבר נתקבלה תפילתו והוא מתרשל להתפלל יותר. וגם זה אינו טוב כי אע"פ שצריכין להאמין באמונה שלימה שאין שום תפלה לרקי ח"ו אפילו כשאין רואין שום ישועה כלל וכנ"ל, אעפ"כ אפי' כשרואין איזה ישועה אסור לבטל תפלותיו בשביל זהכי עדיין לא נגמרה הישועה ועדיין אנו צריכין ישועה ורחמים רבים עד שנצא מגלותינו לגמרי. ומי שטועה בעצמו ח"ו ומתרשל בתפלה מחת שנדמה לו שכבר שמע הש"י את תפלתו זה נמשך מקליפת ישמעאל כי ישמעאל ע"ש כי שמע ה' אל ענייך ותרגומו ארי קבל ה'צלותיך ומשם משתשל הקליפה הב' הנ"ל שהיא בחי' קליפת הפריעה שהיא קליפת ישמעאל שמטעה לב האדם להתרשל בתפלה מחמת כי כברשמע ה' את תפלתו כנ"ל. וע"י מצות פריעה מבטלין גם הקליפה הזאת וזוכין להתחזק בתפלה תמיד. כי צריכין לידע ולהאמין שבודאי הש"י שומע תפלת כל פה וא פי' כשאין רואין שום ישועה צריכין להאמין שאין שום תפלה לריק ח"ו ולהתחזק בתפלה יותר כנ"ל. אבל גם כשרואין איזה ישועה אסור לבטל תפלתו בשביל זה רק צריכין לשמוח בישועתו ולהיות מודה על העבר ולבקש להבא כי עדיין אנו צריכין הרבה ישועות מאד כל ימי חיינו עד שנזכה למה שאנוצריכין לבא שאשר בשביל זה באנו לעולם הזה וע"כ צריכין עדיין להרבות בתפלה וכנ"ל וזה שמצינו באסתר שהיא בחי' התפלה של כלל ישראל כנ"ל שאפי' כשראתה ישועה גדולה ונפלאה ונסים נוראים כאלה שכבר הוכרח המן להרכיב את מרדכי ברחוב העיר ולקרוא לפניו ככה יעשה לאיש וכו' ואח"כ נפל לגמרי ותלו אותו על העץ, אעפ"כ גם אח"כ כתיב ותוסף אסתר ותדבר לפני המלך ותפול לפני רגליו ותבך ותתחנן לו להעביר את רעת המן וכו'. היינו אפי' כשכנס"י רואה ישועות ונסים גדולים ונפלאים שהס"א נפלה מאד, אעפ"כ אינם מסתפקים בזה ועדייהם עומדים ומתפללים ובוכים ומתחננים לפניו כבן המתחטא לפני אביו שיעביר את רעת המן שהוא הס"א לגמרי שיזכה להטהר ולהקדש לגמרי כי אע"פ שכבר עשה לנו הש"י נסים וישועות הרבה ואנו צריכים להודות לו עליהם ולשמוח בהם תמיד, אעפ"כ אנו צריכין עדיין להרבות בתפלה מאד כי עדיין אנו צריכים ישועות רבות כל ימי חיינו וכנ"ל. וזה בחי' וישב מרדכי אל

ביתו ואמרו רז"ל ששב לשקו ולתעניתו, היינו כנ"ל שאע"פ שראה ישועה כזאת אעפ"כ צעק יותר וכנ"ל:

אות כד

וע"כ מל ולא פרע כאלו לא מל כי כשאינו פורע ואינו מבטל קליפת ישמעאל ומתרשל בתפלה מחמת שנדמה לו שכבר פעל בתפלתו הרבה וכנ"ל שזהו בחי' קליפת ישמעאל בחי' קליפת הפריעה כנ"ל עי"ז ח"ו נתעכב גמר ישועתו יתארך גלותו ח"ו מאחר שמתרשל בתפילה, ואז יחזור ויתעורר בחי' קליפת עשו שהוא עמלק שהוא בחי' קליפת הערלה ויאטום ויטמטם לבו לגמרי מלהתחזק בתפילה מאחר שרואה שזה כמה שצועק ואינו נענה. וח"ו יוכל לטמטם לבו כ"כ עד שישכח לגמרי את כל הישועות שכבר עזרו הש"י וכמבואר לעיל שזה מעשה עמלק שמכניס שכחה בלב כאלו עדיין לא התחיל הש"י להושיע כלל וכנ"ל ע"כ מל ולא פרע כאלו לא מל. כי עי"ז ח"ו חוזר וניעור גם קליפת הערלה שהיא קליפת עשו שהוא עמלק כנ"ל. ע"כ צריכין להעביר שניהם כדי לזכות להתחזק בתפילה תמיד כי צריכין להאמין ולזכור כל הישועות והנפלאות שכבר עשה הש"י עמנו ממצרים ועד הנה בכלליות ובפרט ולהיות מודה על העבר וצועק לע"ל ולהעתיר ולהתפלל הרבה להש"י כל ימי חיינו וכנ"ל:

אות כה

וזשארז"ל מפני מה אין קורין הלל בפורים, בשלמא התם הדלו עבדי ה' ולא עבדי פרעה אבל הכא אכתי עבדי אחשורוש אנן, ורבא אמר קריאתה זהו הלולא. הינו הך ולא פליגי כי הלל אומרים על גאולה שלימה כמו יציאת מצרים שיצאנו מעבדות לחירות לגמרי שע"ז נקבעו כל הימים טובים שהם מקראי קודש שבהם הוא ביטול מלאכה כי אז נתבטל זוהמת הנחש מלכות הרשעה. אבל בפורים עדיין לא נתבטלה מלכות הרשעה לגמרי כי אכתי עבדי אחשורוש אנן וע"כ באמת פורים מותר בעשיות מלאכה וע"כ אין בו הלל. אבל באמת זהו בעצמו תוקף הנס הנפלא של פוריםשהוא גדול מכל המועדים כשרז"ל כי עיקר הנס וההארה הנפלאה והעצומה של פורים הוא שאנו ממשיכין עלינו הארה נפלאה כזאת שהואהארת מרדכי שנזכה להתגבר בתפילה גם בימי אריכת הגלות הזה כנ"ל. וזה עיקר שמחת פורים שאנו שמחים בחסדו שאנו בטוחים שגם עתה ישמע תפילתנו ויגאלנו מהרה וזהו קריאתה זהו הלולה כי עיקר ההלל של פורים הוא קריאת המגלה שמפרסם תוקף הנס שגם בעת אריכת הגלות בעת שנדמה שהש"י מסתיר פנים ממנו גם אז הש"י שומע תפילתינו כמו שהי' בימי מרדכי ואסתר שאז הי' בסוף הגלות והרב חשבו וטעו ונדמה להם שלא ישוב עוד הש"י אלינו ח"ו. ומרדכי ואסתר התחזקו בתפילה גם אז עד שזכו לנס ואנו ממשיכין עלינו ההארה הגדולה הזאת בכל שנה ושנה

להתחזק בתפילה תמיד בכל ימי אריכת הגלות הזה שאע"פ שאכתי עבדי אחשורוש אנן ומלכות הרשעה מושלת עלינו כ"כ, אעפ"כ אנו בטוחים בחסדו ומחזקים עצמינו להתפלל תמיד עד שיכמרו רחמיו עלינו. וזה עיקר ההלל של פורים בחי' קריאתה זהו הלולא כי זה עיקר ההארה שממשיכין בפורים שגם בעבדותנו באריכות הגלות נתחזק בתפילה תמיד שזה עיקר מחיית קליפת עמלק ע"י תוקף גדולת מרדכי שמאיר עלינו אז כנ"ל:

(הלכה ה' בהלכות פריקה וטעינה הלכה ה אות כג)

אפטרופוס א

אות א

אפטרופוס ממונה על היתומים וכו'. יש לרמז כי יתומי הם נקראים הרחוקים מעבודתו ית'. כי כל המצות ומע"ט שאדם עושה הכל ע"י בחי' הלבושין שיש לו מאביו ואמו כמובא, וכשחוטא ח"ו אזי אובד לבושו ח"ו ונתלבש בבגדים צואים וע"כ הוא בחי' יתום בלא אב מאחר שאבד לבושו. כי עיקר מה שמקבל מן האב הוא הלבוש כנ"ל ואלו היתומים צריכין אפוטרופוס שהוא הצדיק המנהיג הדור שהוא משתדל בתקנת היתומים הנ"ל לקרבם לעבודתו ית'. כי אפוטרופוס הוא אביהם של יתומים כשפרש"י כיהוא אבי וממש מאחר שהוא מתקנו ואזי מפשיט ממנו הבגדים צואים ומלבישו בבגדים נקיים. וע"כ הואאביו ממש כנ"ל. וזשאחז"ל (סנהדרין

כל המלמד בן חבירו תורה כאלו ילדו כי הוא כאלו ילדו ממש ע"י תיקון הלבושין כנ"ל. וזשארז"ל שהאפוטרופוס לובש מן היתומים כדי שיהי' מכובד ויהיו דבריו נשמעין. כי לו נאה הכבוד בבחי' כי מכבדי אכבד כי זה עיקר כבודו ית' כשמקרבין הרחוקים לעבודתו כ"ש רבינו נ"י (סי' י"ד). וזה בחי' וכבדתו כבדהו בכסות נקי שהם בחי' תיקון הבגדים נקיים כנ"ל כ"ש שם רבינו נ"י. וע"כ מאחר שעל ידו נתגדל ונתרומם כבודו ית' מאד מאד ע"כ צריך שיהי' האפטרופוס הנ"ל מכובד בבחי' כי מכבדי אכבד כנ"ל. וזוה שלובש מנכסי יתומים כי הצדיק המקרב נפשו"ת הוא מלתבש בנפשותם כיהם נעשין בחי' לבושי יקר אצלו בבחי' יקרה היא מפנינים שהת"ח יקר מן הכה"ג שנכנס לפני ולפנים כי הוא לפני ולפנים והם מלבישים אותו כמו שהביא כ"ז רבינו נ"י במאמר אשרי העם יודעי תרועה של השגחה שלימה (סי' י"ג) וזהו בעצמו כבודו כי עיקר הכבוד ע"י הלבושין כשרז"ל (ב"ק צ"א ע"ב) ר' יוחנן קרא למאני' מכבדותא. וכשזוכה שיהי' לו לבושין מנפשו"ת ישראל שקירבן לעבודתו ית' אין כבוד גדול מזה כי הם לבושים יקרים מאד מאד כי נפשו"ת ישראל הם גבוהים מאד כידוע והוא זוכה לעשו"ת לעצמו לבושין

מהם וכ"ש בזוהר גודל הכבוד שמגיע למ ישמקרב הרחוקים אליו ית'. וזה בחי' (משלי לא) עוז והדר לבושה וכו' שזוכה לבגדים נאים וחזקים וזה ע"י פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה היינו שמחזיר בני אדם בתשובה שזה בחי' תורת חסד שהוא הלומד תורה על מנת ללמדה כ"ש רבינו נ"י במאמר להמשיך שלום בעולם (סי' י"ד) וזה בחי' מדה כנגד מדה כי הוא תיקן אותם ותיקן בחי' הלבושין שלהם כנז"ל ע"כ זוכה לבגדים יקרים כנ"ל. והן נעשין מנפשותם בעצמן כנ"ל וזהו בחי' שאפטרופוס לובש מן היתומים כדי שיהי' מכובד. וכן כל הפרשה של אשת חיל מי ימצא מדברת מזה מהמקרב בני אדם לעבודתו ית' כש"ש שם ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וכו' שפירז"ל שהוא המלמד תורה לתלמידים וכן כל הפרשה ע"ש. וכן מדבר שם מבחי' תיקון הלבושין כ"ש סדין עשתה ותמכור דהיינו שעושה לבושין נאים לאחרים שמקרבן כנ"ל ועי"ז עוז והדר לובשה כנ"ל. וזהו כדי שיהיו דבריו נשמעין בעסקי היתומים כיהוא צריך להשתדל בעדם בכל תקנתם ולטעון בעדם. כי דרך היתומים שיש עליהם דין ודברים ותביעות כי אלו שנתרחקו ממנו ית' כשנתקרבין אח"כ אזי יש עליהם קיטרוגים ומניעות גדולות ע"י הבגדים צואים שהלבישו כ"ש רבינו נ"י שם והאפוטרופוס שהוא אביהם הוא טוען בעדם ולוחם מלחמתם כדי להצילם מכל הקיטרוגים ולתקנם:

אות ב

וזה בחי' אפוטרופוס שמינהו אבי יתומים לא ישבע מינהו ב"ד ישבע. כי יש שני בחי' בזה שנתמנה להיות אפוטרופוס ומנהיג את ישראל כי כתב רבינו נ"י (סי' ו') שיש שני מיני כבוד, יש כבוד אלקים ולזה זוכה הבורח מן הכבוד וכשזוכה לזה הכבוד שהוא כבוד אלהים אזי אסור לחקור על כבודו כי הוא בבחי' כבוד אלהים הסתר דבר. אבל הרודף אחר הכבוד אינו זוכה כ"א לכבוד מלכים שהוא בחי' חקור דבר ואזי הכל חוקרין על כבודו וכו' ע"ש. וזה בחי' ב' מיני אפוטרופוס שהוא בי' כבוד וממשלה להנהיג את ישראל כי יש שמקבל הכבוד מהש,י בעצמו בבחי' כבוד אלהים הנ"ל שהש"י בעצמו נותן לו הכבוד וזה בח"י מינהו אבי יתומים היינו הש"י בעצמו שהוא אבי יתומים וכו' ואז יאין להשביעו כי השבועה הוא שחוקרין אחריו ומשביעין אותו אם לא העלים ופגם באפוטרופוס וזה שמינהו אבי יתומים בעצמו שהוא בחי' כבוד אלהים אסור לחקור על כבודו כנ"ל וע"כ לא ישבע כי אסור לחקור אחריו כנ"ל כ"ש (תהלים ב) ה' אמר אלי בני אתה וכו' שאל ממני ואתנה וכו' דהיינו שהש,י בעצמו אמר שאהי' מלך ומושל כשפרש"י שם. ועתה מלכים השכילו כלומר ועתה השכילו וחשבו עצה לבטל כבודי ח"ו כיא"א כלל כי אסור אפילו לחקור על זה הכבוד כנ"ל. אבל יש בחי' אפוטרופוס

שמינהו ב"ד בחי' כבוד מלכים שמקבל כבודו והתמנותו ע"פ בית דין דהיינו ע"פ דין בחי' דינא דמלכותא והכבוד בעצמו הוא דן הדין כ"ש רבינו נ"י במ"א (סי' קל"א). ומאחר שעדיין לא זכה לבחי' כבוד אלהים הסתר דבר ע"כ הכל חוקרין עליו כנ"ל כי הוא תמיד על המשקל ע"פ דין בבחי' מאזני צדק כ"ש רבינו ז"ל. וע"כ צריך לישבע היינו שצריך לברר שמנהיג כבודו ואפוטרופסות שלו באמת ואמונה כיהכל חוקרין ושואלין עליו כנ"ל. וזה שארז"ל שצריך לישבע כי לא ימנע מלהיות אפוטרופוס מחמת זה מאחר שיש לו כבוד שהוא אפוטרופוס ע"פ ב"ד שהואבחי' כבוד מלכים כנ"ל הוא רוצה בכבוד בוודאי כי זה תלוי בזה כי ע"י שרודף אחר הכבדו עי"ז אינו זוכה רק לכבוד מלכים כנ"ל וע"כ חוקרין אחריו ונותנין לו שבועה כי לא ימנע עבור זה מאחר שרוצה בהכבוד כנ"ל. אבל מינהו אבי יתומים בעצמו לא ישבע כי אסדור לחקור אחריו כנ"ל כי הוא בורח מן הכבוד שעי"ז זכה לבחי' כבוד אלקים הסתר דבר כנ"ל:

אפוטרופוס ב

אות א

מי שמת והניח יורשים קטנים וכ'ו צריך מורישם למנות להם אפוטרופוס שיתעסק בשבילם. אם לא מינהו. הב"ד חייבים למנות להם אפוטרופוס שהב"ד אביהם של יתומים. אפוטרופוס שמינהו אבי יתומים לא ישבע, מינהו ב"ד ישבע:

ענין אפוטרופוס

ע"פ המאמר המתחיל פרקא רביעאה מס"ד עתיקה טמיר וסתים זעירא דאנפין אתגליא ולא אתגליא (בסי' כ"א) ע"ש כל המאמר. ובקיצור כי יש שכל פנימי ומקיף דהיינו מה שהאדם משיג ומבין הוא בחי' פנימי שנכנס לתוך המוח לפנים, ומה שאין האדם יכול להשיג ולהבין זה בי' מקיף משקיף את המוח ואין יכול ליכנוס לתוך המוח לפנים. והשכל הפנימי מקבל חיות מן המקיף. וצריך כ"א להשתדל לעשו"ת מהמקיפים פנימים וכו'. וכל אלו הקשיות שאנו נבוכין בהם כמ והידיעה והבחירה הם בשכל המקיף שא"א לאנושי להשיג זה השכל המקיף עד לעתיד כי אם הי' משיג זה השכל הי' יוצא מגדר אנושי והי' בגדר מלאך והי' מתבטל הבחירה לגמרי וכו'. ולבא לבחי' שפע אלהי בחי' רוח הקודש שהוא בח'י מקיף הנ"ל הוא ע"י שמקדש שתי עינין ושתי אזנין ותרין נוקבין דחוטמא ופומא שהם שבעת הנרות שעל ידם נמשך שפע אלהי שהוא בחי' המקיף הנ"ל. ולפעמים שהשפע אלהי והשכל הנ"ל הם בבחי' העלם ועיבור ואז יפה צעקה לאדם בין בתורה ובין בתפילה וכו' ע"ש כל זה היטב. וזה בחי' יבום וחליצה כי זה הולך בלא זרע ולא הניח אחריו ברכה שימשיכו שכל הפנים בעולם וכו' ע"ש. וע"ש מ"ש אחר גמר

המאמר המ ששייך לזה המאמר ומ"ש ע"פ נחמו נחמו כי הכל אחד עם המאמר הנ"ל ע"ש. כי הידיעה עיקר הנחמה מכל הצרות והיא עיקר החיים. וכשנשלם הידיעה אזי נשלם כל החסרונות בבחי' אם דעת קנית מה חסרת וכו' ע"ש כל זה היטב:

אות ב

וזה בחי' גודל הרחמנות העצום שיש על יתומים קטנים. וע"כ צריכין למנות להם אפוטרופוס שהוא אבי יתומים כשפרש"י על תיבת אפוטרופוס שהוא לשון אבי יתומים ע"ש. כי באמת עיקר החית הבנים קטנים הוא מאביהם שהוא חיותם ממש כי עיקר חיות האדם הוא רק מהשכל שהואעיקר חיות האדם כ"ש (קהלת ז) החכמה תחיה וכו' וכמובן במאמר הנ"ל. וע"כ הבנים קטנים שאין דעתם שלימה עדיין עיקר חיותם מאביהם שהוא מאיר בהם הדעת ע"י שמשתדל בצרכיהם ומשגיח עליהם בכל הדברים שעי"ז מאיר בהם דעתו והוא עיקר חיותם כנ"ל. כי אב ובן זה בחי' פנימי ומקיף כמובן בספורים. וזה בח"י גודל החיוב שמחויב האדם להניח בנים בעולם כי עיקר בריאת האדם בעוה"ז הוא בשב יל שימשיך שכל הפנים שהוא בחי' מקיף בעולם הזה כדי שיגלה אלקותו ית' בעולם. כי בכלליות העולמות כלל העוה"ז הוא בבחי' פנימי והעוה"ב הוא בחי' שכל המקיף, כי כל מה שיש בעוה"ז אפשר להבין ולהשיג אבל עוה"ב עין לא ראתה וכו' כי הוא בח"י מקיף שא"א להשיג. וצריך האדם להשמיך שכל המקיף שהוא בחי' אב בחי' עוה"ב לתוך פנימיות השכל בעוה"ז להמשיך השכל ממקיף לפנימי מאב לבן מעוה"ב לעוה"ז ובשביל זה עיקר בריאת האדם. כי עיקר הוא הדעת וכנ"ל וכמובן במאמר הנ"ל וכאשר נשמע מפיו הק' מענין זה בעת שהי' עוסק בדברי המאמר הנ"ל.וזה בחי' בנים שמחויבים להניח אחריו בזה העולם כי הבן נמשך ממוח האב ומי שזוכה להניח בן זה בחי' שהמשיך שכל המקיף לפנימי כי מהאב נמשך הבן דהיינו מקיף לפנימי כי אב ובן הם בחי' מקיף ופנימי וכמובן במאמר בראשית ברא מאמר וחצי מאמר אב ובן ע"ש (סי' כ"ב). וע"כ ע"י שמינח אחריו בן עי"ז דייקא זוכה ליעול לפרגודא דמלכא לזכות לעלות לעוה"ב ובלא זה ח"ו א"א לו לעלות כמובא בזוהר (בראשית מ"ח). כי כ"א כפי מה שזוכה בעוה"ז להשיג ולהבין ולעשו"ת מהמקיף פנימי כמ וכן זוכה בעוה"ב למקיפים עליונים אחרים וזה עיקר שעשוע ותענוג עוה"ב. וע"כ ע"י שהניח בן שזה בחי' שהמשיך השכל והמוח מאב לבן ממקיף לפנימי עי"ז הוא זוכה למקיפים אחרים בעוה"ב וע"כ האב זוכה לעלות בעוה"ב ע"י שהניח אחריו בנים דייקא. אבל כשאין זוכה ח"ו להניח בנים א"א לו לעלות מאחר שלא זכה בעוה"ז להרבות ולהגדיל הדעת שבשביל זה בא לעולם, להגדיל הדעת ולעשו"ת ממקיף פנימי שזה בחי' בנים כנ"ל ואז זוכה למקיפים

אחרים שזהו בחי' עוה"ב כנ"ל. אבל כשלא הגדיל הדעת ח"ו ולא הניח בנים ולא המשיך השכל מאב לבן ממקיף לפנימי אינו יכול לזכות למקיפים אחרים שהם שעשוע עוה"ב. וזה שהביא רבינו ז"ל במאמר הנ"ל ענין יבום ולכאורה אין לו קשר גמור ענין יבום למאמר הנ"ל. אך ע"פ הנ"ל הכל אחד כי עאנין הנ"ל להמשיך ממקיף לפנימי וענין בנים שמחויבים להניח בעוה"ז הכל אחד וכנ,ל וע"כ מגיע הירושה להבנים מאחר שהם בחי' המשת השכל ממקיף לפנימי שזהו עיקר שלימות והגדלת הדעת כנ"ל. ומשם נמשכין כל ההשפעות כנ"ל דעת קנית מה חסרת וע"כ נשמכת כל ההפשעה וכל העשירות מהאב לבן כי כמ ושנמשך הדע תמאב לבן כמ וכן נמשכין עמו כל ההשפעות והעשירות. שזהו בחי' הירושה השייך לבנים כי כל ההשפעות נמשכין מהדעת כנ"ל. נמצא שאב ובן הם בחי' מקיף ופנימי וע"כ עיקר חיות הבנים ע"י האב שמאיר עליהם הדעת שהוא עיקר החיות כנ"ל כי הפנימי מקבל חיות מהמקיף כנ"ל. וע"כ כשנסתלק האב הרי הוא כאלו נתסלק חיותם ממש מחמת שאין מי שיאיר בהם דעתו שהוא עיקר חיתם. וע"כ האב קודם מיתתו צריך למנות להם אפוטרופוס, והאפוטרופוס נקרא אבי יתומים כי הוא נעשה בחי' אבי יתומים ממש מארח שמשגיח עליהם בדעתו ומאיר עליהם דעת ועי"ז ממשיך עליהם בחי' הארת האב שהאו הארת הדעת מאב לבן כנ"ל. וע"כ האב בעצמו צריך למנות להם אפוטרופוס כדי שיהי' האפוטרופוס התקשרות עם האב בעצמו ויהי' לו כח לאחר הסתלקותו להמישך הארת האב לבנים ע"י שמינהו האב בעצמו ומסר לו כחו ועי"ז יש לו כח להמשיך הארת האב לבנים אחר הסתלקותו ולהאיר בהם הדעת להחיות אותם שזהו עיקר בחי' האפוטרופוס כנ"ל:

אות ג

וזהו בח'י החילוק שיש בין מינהו אבי יתומים בעצמו שאין צריך לישבע ובין מינהו הב"ד שצריך לישבע. כי השבועה הוא בחי' התקשרו תכמובא כי שבועה זה בחי' שבעת הנרות הנ"ל שעל ידם ממשיכין הארת המקיף לפנים וזה לשון שבועה לשון שבעה בחי' שבעת הנרות הנ"ל. וזהו בחי' שבועה שמטילין על מי שחשוד על איזה שקר מטילין עליו שבועה כדי שיגיד האמת כי עיקר אחיזת השקר הוא רק כשאין הדעת בשלימות דהיינו שאין ממשיכין הדעת ממקיף לפנימי שזהו עיקר שלימות הדעת. כי בלבול הדע תזה בחי' שקר כי כשאין הדעת שלם והוא מבולבל אזי יכול לטעות עצמו ולומר על דבר היפך מן האמת. אבל כשהדעת שלם אין בו טעות ושקר רק אמת כי השכל השלם הוארק כולו אמת כי השכל השלם מחייב רק האמת לאמתו. נמצא שהשקר הוא בחי' עירבוב הדעת והאמת הוא בחי' דעת השלם. ועיקר שלימות הדעת הואכשממשיכין

הדעת ממקיף לפנימי כנ"ל ושם עיקר האמת כנ"ל ועיקר אחיזת השקר הואכשאין ממשיכין הדעת ממקיף לפנימי ואז אין הדעת שלם ואז יש אחיזת השקר כנ"ל. כי העו"ז נקרא עלמא דשקרא והעוה"ב נקרא עלמא דקשוט כי עוה"ב בחי' מקיפים בחי' שלימות הדעת הוא בח'י אמת אבל העו"ז שהוא בחי' הדעת שאין שלם כ"כ שם אחיזת השק. וכשמקשרין העוה"זאל העוה"ב דהיינו שממשיכין ממקיף לפנימי מעוה"ב לעוה"ז עי"ז נשלם הדעת ונתבטל השקר כי העוה"ב בחי' מקיף הוא בחי' אמת בחי' עלמא דקשוט וכנ"ל. וע"כ כשא' חשוד על שקר וזהו רק מחמת שאינו ממשיך הארת הדעת מעוה"ב לעוה"ז ממקיף לפנימי ע"כ הוא צריך לישבע. והשבועההוא בחי' שבעת הנרות כנ"ל שעל ידם ממשיכין המקיף לפנים כנ"ל כי השבועה הוא בחי' התקשרות שמקשר ומאיר הארת עוה"ב בחי' מקיפים לפנים ע"י בחי' שבעת הנרות שהם בחי' שבועה אזי נתבטל השקר כנ"ל (כי תיקון שבעת הנרות הנ" להוא ע"י שמקדש עיניו ואזניו ורתין נוקבין דחוטמא ופומא, וקדושת הפה הוא ע"י אמת כ"ש שם באמרם הנ"ל והפה הוא כלליות שבעת הנרות הנ"ל כי הפה הוא בחי' מלכות שכלול מכל שבעת הנרות):

אות ד

נמצא שעיקר השבועה הוא בחי' שמקשר וממשיך הארת המקיף לפנים מעוה"ב לעוה"ז מאב לבן כנ"ל. וע"כ כשהב"ד ממנין אפוטרופוס מטילין עליו שבועה שהוא בחי' התקשרות הנ"ל כדי שיוכל האפוטרופוס להמשיך הארת האב לבן מעוה"ב לעוה"ז שזהו עיקר בחי' האפוטרופוס להשמילך הארת האב לבן מעוה"ב לעוה"ז שהו עיקר בחי' האפוטרופוסות כי הוא צריך שיהי' נעשה אבי יתומים ממש להמשיך להבנים הארת האב וזה נעשה ע"י השבועה שמטילין עליו כי ע"י השבועה מקשרין וממשיכין מאב לבן ממקיף לפנימי מעוה"ב לעוה"ז שזהו עיקר בחי' האפוטרופוסות כנ"ל ואזי אינו חשוד עוד שיעלים מממונם מאחר שמקשר וממשיך מאב לבן ע"י השבועה ונעשה אבי יתומים ממש ואזי רחמי האב על הבן ואזי בוודאי לא יעלים מממונם כלל, כי עיקר רחמי האב על הבן בחי' כרחם אב על בנים הורא רק בחי' כרחם אבעל בנים הוא רק בחי' הארת הדעת שמאיר בהם כי הדעת הוא הרחמים כמובא בדברי רבינו ז"ל במ"א:

אבל כשמינהו האב בעצמו אין צריך לישבע כי ע"י שמינהו אבי יתומים בעצמו לאפוטרופוס נתקשר ממילא להאב ויש לו כח להמשיך הארת האב לבנים ע"י שאביהם בעצמו התקשר עמו בחייו ומסר לו כחו ומינהו לאפוטרופוס ואזי תיכף כשנסתלק מתלבש בו הארת האב וע"כ יש לו כח להחיות הבנים להאיר בהם הדעת מאב לבן מאחר שאביהם בעצמו התקשר עמו בחייו ומסר לו כחו ודעתו וע"כ א"צ לישבע כי נתקשר

ממילא כנה"ל. אבל כשלא מינהו בעצמו אע"פ שיש להב"ד כח למנות אפוטרופוס אעפ"כ צריך שיהי' לו איזה בחי' התקשרות להאב כדי שיוכל להמשיך השכל והחיות מאב לבן וכו' שזהו עיקר בחי' האפוטורופוסת, וע"כ הוא צריך שבועה כי ע"י בחי' השובעה שהוא בחי' התקשרות בין עוה"ז ועוה"ב בין אב לבן בין פנימי למקיף עי"ז יש כח להאפוטרופוס להיות נעשה אבי יתומים ממש. כי נתקשר ע"י השובעה שמטילין עליו וממשיך הארת הדעת מאב לבן וכו' ואזי נעשה אבי יתומים ממש כי מאיר בהם הדעת מאב לבן ממקיף לפנימי שזהו עיקר בחי' האפוטרופוסות כנ"ל: בילא"ו:

אות ה

וזה בחי' פורים כי המן עמלק הוא בחי' כפירות ואפיקורסות כמובא בדברי רבינו ז"ל במ"א. ועיקר הכפירוות והאפיקורסות הם באים ע"י אלו הקשיות והמבוכות שא"א למצוא להם תירוץ ע"פ שכל אנושי כמו הידיעה והבחירה. ובאמת אלו המבוכות הם בשכל המקיף שא"א להשיגו בזה העולם כי אם היו משיגין זה השכל של הידיעה והבחירה וכיוצא הי' מתבטל מגדר אנושי והי' מתבטל הבחירה לגמרי וכמבואר כ"ז במאמר הנ"ל. אבל המן עמלק שהוא בחי' אפיקורס וכופר לא הי' מאמין בזה שיש בחי' שכל המקיף ששם מתבטלין כל הקשיות והמבוכות של האפיקורסים וע"כ רצה להתגבר על ישראל ח"ו ע"י קשיות ואפיוקורסות אלו וע"כ עשה עצמו עבודה זרה וזה בחי' כפירות ואפיקורסות. וע"כ רצה להעביר את ישראל לגמרי ח"ו כי השכל המקיף הנ"ל הוא בחי' סגולה וישראל נקראו עם סגולה כי הוא דבר שא"א להשיג אשר בחר עם מתוך עמים וכמבואר כ"ז במאמר הנ"ל וע"כ עיקר קיום ישראל עם סגולה הוא רק כשמאיר השכל המקיף הנ"ל שהוא בחי' סגולה וכנ"ל. אבל המן שכפר בהמקיפים הנ"ל בבחי' הסגולה ע"כ היה שונא ישראל עם סגולה ורצה להעבירם מן העולם ח"ו כי גברה שנאתו עליהם על אשר נבחרו מכל העמים. וכמו שאמר בהמסירה שלו ישנו עם אחד וכו' ודתיהם שונות מכל עם וכו' (אסתר ג). כי מאחר שלא רצה להאמין שיש בחי' סגולה ומקיף ששם בזה השכל הכל נכון ואין שום קשיא כלל רק שא"א להשיג זאת בזה העולם אבל הרשע הזה ימ"ש לא רצה להאמין בזה ע"כ חרק שיניו על עם קדוש ישראל עם סגולה מדוע נבחרו מכל העמים להיות דתיהם שונות מכל עם וכו'. ועיקר התגברותו הי' בזמן הגלות בבל בסוף הע' שנה שאז ה' הי' בחי' הסתלקות המוחין. וזה בחי' מה שמובא שם בממאר הנ"ל שלפעמים המוחין והמקיפים הנ"ל הם בהעלם ועיבור ואז יפה צעקה לאדם וכו' ע"ש. וע"כ רצה המן הרשע להתגבר בזמן השינה. דהיינו בזמן הסתלקות המוחין שהוא בחי' העלם ואז כשאין שום שכל המקיף מאיר ומתגלה כי הם

בבחי' שינה בהעלם ועיבור. וע"כ אז רצה להתגבר ח"ו ע"י הקשיות הנ"ל שהם בח' מקיפם כנ"ל. וע"כ הי' עצתם לעשו"ת עץ גבוה חמשים אמה לתלות את מרדכי. כי החמשים אמה הם כנגד חמשים שערי בינה (וכמובן בדברי רבינו ז"ל שהחמשים אמה הם כנגד נון יום של ספירת העומר שהם בחי' נון שערי בינה כידוע). ושער החמשים א"א להשיג כמובא כי הוא בחי' מקיפים עליונים הנ"ל שא"א להשיגם בזההעולם בשום אופן ורצה המן הרשע ימ"ש לתלות את מרדכי על אץ גבוה חמשים אמה. והתליה הוא שמגביהין אותו עד רא העץ ומשליכין את האדם משם. היינו שרצה להעלות את מרדכי היהודי שהוא כלליות ישראל עד ראש העץ שגבוה חמשים אמה היינו עד בחי' שער החמשים שהוא בחי' שכל המקיף שא"א להשיגו כנ"ל ולהשליכו משם ח"ו. כי רצה המן להכניסו בתוך חקירות וקשיות של זזה השכל המקיף הנ"ל שהוא בחי' שער החמשים ולהשליכו משם כי א"א לעמחוד בזה השכל כי א"א להשיגו בזה העולם. ורצה המן להתגבר על מרדכי בחקירות וקשיות של זה השכל הנ"ל כדי שיפול משם ח"ו. וזה בחי' תליה על עץ גבוה חמשים אמה שהוא בחי' שער החמשים שכל המקיף העליון הנ"ל שא"א להשיגו כנ"ל. וע"כ היתה באמתה עת צרה גדולה אשר כמוהו לא נהיתה מאלחר שהתגבר בחקירות וקשיות אלו שא"א למצוא להם תירוץ ע"פ שכל אנושי כי הם בשכל המקיף שא"א להשיגו כנ"ל בפרט שהתגבר בעת שהמוחין בהעלם ועיבור בבחי' שינה כנ"ל. אבל הש"י עשה עמנו נסים ונפלאות והי' אז באותו הדור מרדכי. ומרדכי הוא בי' עתיקא כי משם שורש נשמתו כמובא בדברי רבינו ז"ל וכמובן בפע"ח. ובחי' מ רדכי הוא בחי' התגלות האור הסתום והגנוז מאד בחי' עתיקא טמיר וסתים שהם בחי' המקיפים העליונים הנ"ל שהם טמורים וסתומים כמבואר במאמר הנ"ל, ומרדכי הוא בבחי' התגלות האור הגנוז הזה כמובן בפע"ח בחי' ויעבור מרדכי וכו' ע"ש. וע"כ היה למרדכי כח להכניע קליפת המן עמלק שהי' מתגבר ע"י המבוכות שבאים משכל המקיף שהוא טמיר וסתים וא"א להשיגו בשום אופן כנ"ל. כי מחאר שאחיזת מרדכי הי' מבחי' האור הגנוז הזה בבחי' התגלות ע"כ הי' לו כח להכניעו. כי אע"פ שבאמת עדיין א"א להשיגו אעפ"כ מחמת ששורש מרדכי ה' משם בבחי' התגלות כנ"ל הי' לו כח להכניעו לבטל כל המבוכות הנ"ל ולהראות בשכל שא"א להשיג חקירות אלו ולהכניס אמונה שלימה בעולם כי הי' לו כח להכניע קליפת המן וכו' וכנ"ל. וזה בחי' ומרדכי ידע את כל אשר נעשה כי שרשו הי' מבחי' השכל הגנוז הנ"ל ששם הבחירה והידיעה כולו חד וזה בחי' (אסתר ד') ומרדכי ידע את כל אשר נעשה, כי הבחירה היא בתוך הידיעה רק שא"א להשיג זאת בשום אופן רק מרדכי הי' מבחי' השכל המקיף הזה שהוא טיר

וסתים כנ"ל. וזה בחי' (שם ח') ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה וכו' זה בחי' לע"ל צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם שהם בח"י המקיפים הנ"ל שיתגלו לעתיד כמבואר היטב במאמר הנ"ל. כי עטרה הוא בחי' מקיף וזה בחי' ועטרת זהב הנ"ל הנאמר במרדכי היינו שזכה לבחי' מקיפים הנ"ל שהם בחי' עטרות כנ"ל. וזה בחי' לבוש מלכות תכלת וכו' כי הלבושים הם בחי' מקיפים כמבואר שם ע"פ עוז והדר לבושה וכו' כי מרדכי שהוא בחי' התגלות אור הגנוז כנ"ל הוא זוכה לכל המקיפים כנ"ל:

אות ו

ומחמת שאז הי' בחי' שינה בח"י הסתלקות המוחין בבחי' העלם וכו' כנ"ל ע"כ היו צריכים צעקה להוליד המוחין כנ"ל וכמבואר היטב במאמר הנ"ל. וזה בחי' הצעקות הגודולת שצעקו אז כל ישראל כ"ש (שם ט') ודברי הצומות וזעקתם וכמ"ש (שם ד) זעקה גדולה וכו'. כי אז היו צריכם אלו הצעקות כדי להוליד המוחין כנ"ל כמבואר במאמר הנ"ל היטב ע"ש. וזה שאמרה אסתר וצומו עלי (שם ד') עלי דייקא כי אסתר היא בחי' השכינה כידוע ששם המוחין הם בהעלם והסתר בעת בחי' העיבור וע"כ נקראת אסתר מחמת שאז הי' בחי' שינה והיו המוחין והשפע אלהי הנ"ל שהם המקיפים הנ"ל בהעלם והסתר ואז צריכין אנחנו לצעוק במקום צעקת השכינה כביכול כ"ש במאמר הנ"ל ע"פ צור ילדך תשי ע"ש וזהו וצומו עלי. עלי דייקא כי הצום והצעקה בחי' ודברי הצומותו וזעתקם הם בשביל השכינה שהיא בח"י אסיר כנ"ל. כי הצום הוא ג"כ בחי' צעקה וקולות הנ"ל כי ענוי בגימ' קול כמובא בכוונות יו"כ ועי"כ וזה בחי' צמום קול ממון בחי' תושבה תפלה צ דקה מעבירין את רוע הגזירה כי כולו חד כי צו קול ממון הכל בחי' אחת בחי' קולות הנ"ל שעל ידם מולידין המוחין. כי איתא בדברי רבינו ז"ל במאמר צוית צדק עדותיך (סי' כ"ג) שקודם שמולידין ומרויחין ממון צריכין ג"כ בחי' ע' קלים כפולין בחי' קשין מזונותיו של אדם כפלים כיולדה ע"ש. כי באמת לידת והתגלות המוחין ולידת וריוח הממון הכל אחד כי ההשפעות תלוים בדעת וכשצריכין להמשיך השפעת הממון צריכין להמשיך השפעות הדעת וע"כ צריכן ע' קלין ג"כ כמו בלידת המוחין (ואפשר משום זה צרייכן ע' קלין כפולין כ"ש שם ע"ש כי צריכין ב' מיני לידות והתגלות כי תחילה צריכין להוליד המוחין והדעת ולזה צריכין ע' קלין פ"א ואח"כ צרייכן להוליד עוד הפעם דהיינו להמשיך ההפשע מן הדעת למטה שיהי' נמשך ונתהוה מן הדעת השפע גשמיות וזה ג"כ בחי' הולדה וצריכין עוד ע' קלין וע"כ צריכין ב"פ ע' קלין בחי'

כפלים כיולדה) כי הכל תלוי בדעת כמבואר היטב במאמר הנ"ל ע"פ נחמו נחמו בבחי' דעת קנית מה חסרת ע"ש:

וע"כ כשנותנין צדקה מממונו נמצא שלוקח ממונו שהוא כלול מע' קלין הנ"ל כי לא השיג זההממון כ"א ע"י קליחן כנ"ל, וכשלוקח זה הממון ונותנו בשביל השכינה כביכול דהיינו שנותן צדקה לעניים שהם מאני תבירין דילה, זהו בחי' צעקת הע' קלין הנ"ל שצריכין לצעוק במקום השכינה כדי להוליד המוחין כנ"ל כמבואר היטב שם במאמר הנ"ל כי צדקה מממונו בשביל השכינה הוא ממש בחי' הע' קלין הנ"ל כי הממון כלול מעק קלין כנ"ל. וזה והכסף יענה את הכל כי ממון הוא עזות כי ממון ועשירות הוא בחי' קולות כנ"ל. וזה בחי' אגרא דתעניתא צדקתא כי התענית הוא בחי' קולות וכנ"ל כי בתענית צועקין ומתריעין וכמ ושאנו אומרין בתענית עננו ה' עננו הי' נא קרוב לשועתינו וכו' כי זה עיקר התענית לצעוק אל ה' וע"כ ענוי בגימ' קול כנ"ל וע"כ אגרא דתענתיא צדקתא כי צדקה מממונו הוא ג"כ בחי' קולות כנ"ל וזה בחי' צום קול ממון שהם כולם בחי' אחת כנ"ל. וזה בחי' תושבה תפלה צדקה שהם צום קול ממון מעבירין את רוע הגזירה כי כל הגזירות וכל הצרות ח"ו כולם הם מחמת חסרון הדעת וכשנשלם הדעת נתבטלין כל הצרות וכל החסרונות כמבואר היטב שם במאמר הנ"ל נמצא שכל הגזירות והצרות ח"ו הם רק שהמוחין והדעת הם בבחי' העלם ועיבור וע"כ צריכין לצעוק דייקא כדי להוליד הדעת ואז יתבטלו כל הצרות וע"כ ע"י תשובה תפלה צדקה שהם צום קול ממון שכולם בחי' אחת בחי' הקולות כנ"ל על ידם מעבירין את רוע הגזירה כי ע"י הדעת נשלמין כל החסרונות ונתבטלין כל הגזירות כנ"ל:

אות ז

וזה בח"י מתנות לאביונים שנותנין בפורים זה בחי' הצדקה הנ"ל שהיא בחי' קולות כדי להוליד המוחין וכו' כנ"ל וע"כ רצה המן לבטל זאת ורצה לשקול עשרת אלפים ככר כסף לבטל ח"ו שקלי ישראל היינו לבטל בחי' הקולות הנ"ל שנתגלין ע"י צדקה של שקלין ישראל. וזה בחי' (שקלים פ"א מ"א) בא' באדר משמיעין על השקלים משמיעין דייקא בחי' קולות כנ"ל. ורצה המן לבטל זאת וע"כ נותנין בפורים מתנות לאביונים לעורר בח"י הקולות הנ"ל כדי להוליד המוחין כנ"ל. וע"כ נוהגין להתענות תענית אסתר וגם גובין אז מעות שקלים הכל בשביל בחי' הקולות הנ"ל כדי להוליד המוחין כנ"ל. וע"כ נוהגין להתענות תענית אסתר וגם גובין אז מעות שקלים הכל בשביל בחי' הקולות הנ"ל שעל ידם נולדין המוחין ונתגלין ויוצאין מבחי' שינה כנ"ל:

אות ח

וזה בחי' חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. ה בחי' מקיפים העליונים הנ"ל ששם הידיעה והבחירה כולו חד ושם כול וטובו שם הוא בחי' דלא ידע וכו' וא"א להשיג זה השכל עכשיו. ובפורים צריכין להשתכר עד שיעלה ויגיע עד שם ועיקר השכרות של פורים הוא בין, זה בח'י נכנס יין יצא סוד כי מובא במאמר הנ"ל על פסוק נחמו נחמו יאמר אלקיכם כי יין לארמא קלא ע"ש וזה בחי' קולות הנ"ל שמעוררים אותן ע"י היין שהוא בחי' לארמא קלא ועי"ז נתגלין המוחין בבחי' נכנס יין יצא סוד כי יין ניתן בשבעים אותיות זה בחי' שבעין קלין הנ"ל ועל ידם יוצא ונתגלה הסוד היינו המוחין והמקיפים שמשיגים ע"י בחי' היין של פורים שהוא בחי' שבעין קלין הנ"ל שעל ידם נולדין ונתגלין המוחין והמקיפים שהיו מתחילה בסוד בבחי' העלם כנ"ל:

אות ט

וזה בחי' סעודת פורים כי ע"י האכילה דקדושה נשלם הדעה כמבואר במ"א וזה עיקר כוונות האכילה דקדושה כדי להשלים הדעת והמוח על ידה בבחי' צדיק אוכל לשובע נפשו בחי' והשביע בצחצחות נפשך כמובא בדברי רבינו ז"ל במ"א, והצחצחות זה בח' המקיפים הנ"ל שהם בחי' אורות הצחצות כידוע וע"י האכילה בקדושה זוכין לזה. וזה בחי' אכילת שבת שהוא מצוה גדולה כי בשבת מאירין המקיפים הנ"ל שהם בחי' עתיקא כיש שבת הוא בחי' עתיקא קדישא רעוא דרעווין כידוע וע"כ אז מצוה גדולה לאכול כדי לקבל ע"י אכילת שבת הארת המקיפים בבחי' והשביע בצחצחות נפשך בחי' אז תתענג על ה'. וזה בחי' סעודת פורים כי בפורים מתגלין ומאירין המקיפים הנ"ל בחי' עתיקא בחי' בחי' מרדכי כנ"ל בח'י מר דרור ואיתא בר"מ מקוטרת מר דא כתר שהואבחי' עתיקא כידוע וע"כ אז בפורים מצוה גדולה לאכול כי אז מקבלין ע"י האכילה הארת המקיפים העליונים הנ"ל:

אות י

וזה בחי' משלוח מנות איש לרעהו דהיינו שצריך כ"א לשלוח לחבירו מהמאכלים של פורים. זה בחי' מ"ש רבינו ז"ל שם במאמר הנ"ל שמי שזוכה לבחי' התגלות המקיפים הוא צריך להטיב מטובו לאחרים ולגלות הסגולה לעם סגולה דהיינו לדרוש ברבים ולגלות לאחרים מה שזכה שנתגלה לו מהארת המקיפים הנ"ל וכו' ע"ש. וזה בחי' משלוח מנות איש לרעהו כי המאכלים של פורים הם בחי' הארת המקיפים. כי במאכלים דקדושה שהם בחי' מאכלים של פורים כנ"ל בהם מתגלין המוחין והמקיפים כנ"ל וע"כ כ"א מחויב לשלוח לחבירו מהמאכלים של פורים משלוח מנות כדי להטיב מטובו לאחרים. כי המשלוח מנות ששולחין א' לחבירו מהמאכלים של פורים זה מרמז

על המקיפים שזוכין בפורים שהם מאירין בהמאכלים כנ"ל שצריך כ"א לגלות ולהאיר בחבירו הארה זו ולהטיב מטובו לאחרים כנ"ל. וע"כ נקרא משלוח מנות לשון מן כי הם בחי' מן שהוא דעת כמובא בחי' מאכל של צדיקים לעתיד לבא כשארז"ל למה נקראחו שחקים ששם שוחקין מן לצדיקים לע"ל ועיקר מאכל הצדיקים לע"ל זה בחי' השגת המקיפים הנ"ל שיתגלו לעתיד בבחי' צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם כנ"ל נמצא שהמן שהוא מאכל צדיקים לע"ל הוא בחי' דעת בחי' מקיפים הנ"ל וזה בחי' מאכלים של פורים כנ"ל וזה בחי' משלוח מנות כי הם בחי' מן שהוא בחי' מקיפים כנ"ל וע"כ צריך כ"א לשלוח לחבירו כדי להטיב מטובו לאחרים כנ"ל. כי ע"י האכילה מתחברת הנשמה עם הגוף ומאיר המקיף לפנים כי גוף ונשמה הם בחי' פנימי ומקיף כדלקמן וע"כ ע"י אכילה בקדושה אכילת פורים עי"ז דייקא מאירין המקיפין כנ"ל ומאלו המקיפין המתגלין בפורים שהם מלובשים בהמאכלים כנ"ל שולח כ"א לחבירו משלוח מנות כנ"ל:

אות יא

וזה בחי' מה שקורין פ' פרה ראחר פורים כי פרה אדומה הוא חוקה וזה בחי' מקיפים הנ"ל שא"א להבינם שהם בחי' חוקת התורה שא"א להבין טעם הדבר כמ ופרה אדומה שמטמא טהורים ומטהר טמאים. וזה בחי' חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, זה בחי' מקיפים הנ"ל שמאירין בפורים כנ"ל וע"כ אחר פורים שמאירין אז המקיפים הנ"ל כנ"ל קורין אז פ' פרה שהיא ג"כ בחי' מקיפים הנ"ל כי היא חוקת התורה שא"א להבין כנ"ל. וע"כ פרה אדומה שהוא בחי' מקפים הנ"ל מטהרת מטומאת מת כי ע"י הארת המקיפים הנ"ל שעל ידם נשלם הדעת כנ"ל עי"ז נטהרין מכל הטומאות כ"ש רבינו שם עה"פ לב טהור ברא לי אלהים וכו' שעיקר הטהרה ע"י תנועת השכל. כי ע"י תנועת השכל שלהבת הלב עולה מאלי' ועי"ז נטהר הלב ע"ש במאמר הנ"ל ובמאמר המתחיל לב טהור ברא לי אלהים (סי' קנ"ו) השייך ג"כ למאמר הנ"ל. וזה בחי' שריפת הפרהבחי' שלהבת הלב שנתחמם ונבער הלב על ידי השגת המקיפים שעל ידם נשלם הדעת, וכל המקיפים נמשכין מבחי' מקיפים עליונים שא"א להבינם כלל שהם בחי' פרה אדומה בחי' חוקת התורה כנ"ל. כי עיקר הטומאה היא טומאת מת וזה מחמת הסתלקות הנשמה שהיא אור הפנים שהיא בחי' השכל כי השכל הוא הנשמה שמחי' הגוף בבחי' החכמה תחי' וכמובא במ"א. וכשמסתלק הנשמה שהוא הסכל נשאר הגוף טמא כי עיקר הטהרה ע"י השכל כנ"ל (וזה בחי' שבעת ימי אבילות ח"ו המובא שם במאמר הנ"ל ע"ש כדי להעלות הנשמה לאור הפנים מאחר שנפרדה

מהגוף ע"ש). כי גוף ונפש הם בחי' פנימי ומקיף כי הגוף אפשר להבינו בשכל אבל הנשמה א"א להשיגה כי גוף ונפש הם בחי' עוה"ז ועוה"ב בחי' פנימי ומקיף. ועיקר טהרת הגוף וקדושתו הוא ע"י השכל בחי' הנשמה שהוא בחי' מקיפים הנ"ל שהם בחי' רוח הקודש שהם בחי' טהרת הלב כנ"ל:

וע"כ פרה אדומה שהיא בחי' מקיפים הנ"ל. היא מטהרת מטומאת מת וע"כ כל מעשי הפרה שבעה שבעה כשארז"ל שבעה כהנים שבעה כבוסין וכו'. זה בחי' שבעת הנרות המבוארין שם שעל ידם ממשיכין השכל מאור הפנים הנ"ל ע"ש. כי אדה"ר פגם במקיפים עליונים הנ"ל ש א"א להבינם שמזה נמשכין כל המבוכות כמו הידיעה והבחירה כנ"ל. וזה בחי' עץ הדעת טו"ר דהיינו לידע טו"ר שהוא בחי' הבחירה איך הוא בהידיעה, ומחמת שפגם בזה נאמר ביום אכלך מנו מות תמות וע"כ ע"י פרה אדומה חוקת התורה שמטהרת טמאים ומטמא טהורים עי"ז מטהרין ומבטלין טומאת מת ע"י שמאמינין בבחי' חוקת התורה דהיינו במקיפים עליונים הנ"ל שא"א להבינם ואז מאירין המקיפים ונמשך הארת השכל וזמה נמשך כל הטהרות כנ"ל. כי הא בהא תליא כי צריך כל אחד ואחד להמשיך לעצמו הארת השכל דהיינו להכניס המקיף לפנים. אבל המקיפים עליונים שא"א להשיגם אסור לו ליכנוס לשם רק לסמוך על אמונה. וכשרוצה לחקור שם ח"ו נתבטל השכל לגמרי ונאמר על זה כי ביום אכלך וכו' אבל כשמאמין שאלו החקירות הם בשכל המקיף העליון שא"א להבינו מזה בעצמו מאירין המקיפים וזוכה שיתגלה לו הארת השכל מה שאפשר לאנושי להבין ועי"ז נטהר הלב כנ"ל. וזה בחי' פרה אדומה שכל מעשיה שבעה שבעה כנגד שבעת הנרות כנ"ל שעי"ז נמשך הארת השכל ועי"ז נטהרין מכל הטומאות כי עיקר הטהרה ע"י תנועת השכל עיין שם: בילא"ו: ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים (אסתר ט) ר"ת אלו"ל כי אלול בחי' השגת המקיפים כמבואר בסוף מאמר הנ"ל והבן:

אפוטרופוס ג

אות א

ובו יתבאר ענין פסח.

ע"פ התורה על מארבב"ח אקרוקתא (בסי' ג') ע"ש מבואר שם מענין נגינה שמי ששומע נגינה ממנגן רשע מזיק לו לעבודת הבורא. ולהיפך כששומע ניגנה ממנגן הגון וכשר טוב לו כי קול הנגינה נמשכת מן השתי צפרים חית טהוורת שהם יונקים מאתר דנביאים יונקין שהם בנין המלכות דקודשה. ע"כ נשתבח דוד ויודע נגן כי הנגינה היא בנין המלכות לכך ראוי הוא למלכות וז"ש אצלו מאחר עלות הביאו לרעות וכו' וזהו בחי'

קול נגינה דקדושה של מנגן כשר. אך כשהמנגן רשע אזי הוא לוקח קול הנגינה שלו מצפרים אחרות שבקליפה שהם יונקים מדדי המלכות והם מוחין דמלכות דקליפה. וכד אתפליג לילא כדין כרוזא כריז כצפרים האחוזות בפח כהם יוקשים בני האדם. ותיקון הנגינה הוא ע"י שלימוד בלילה תורה שבע"פ שהוא גמרא שהוא בכחי' לילה וכו' ע"ש. וזהו קומי רוני שתהיה תקומה להרנה, בלילה ע"י בחי' לילה שהוא בחי' ש"ס תלמוד בבלי כשארז"ל במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי וכו'. אבל כשלומד שלא לשמה הלימוד אינו בחשיבות אך ע"י שלומד בלילה נמשך חוט של חסד ומגין עליו שיזכה ללמוד לשמה ע"ש:

אות ב

וזה בחי' פסח ויציאת מצרים שאז זכינו לשיר וניגון דקדושה כ"ש (ישעיה

אות ל

השיר יהיה לכם כליל התקדש חג ועי"ז היתה עיקר הגאולה. כי אנו צריכין להכניע מלכות הרשעה שהיא מלכות פרעה ומצרים ולצאת משם ולהגיבה ולהעלות מלכות דקדשוה שהוא מלכות ישראל שלא יהיו משועבדים תחת יד פרעה שוהא מלכות הרשעה. רק ישראל יטלו המלוכה והממשלה וזה תלוי בתיקון קול הנגינה כמבואר לעיל שעיקר בנין המלכות הוא ע"י קול הנגינה כי מלכות דקדושה יונק משתי צפרים חיות טהורות שהם בחי' קול נגינה דקדושה. ולהיפך מלכות הרשעה דסט"א יונק משתי צפרים אחרות שבקליפה. ע"כ היתה עיקר הגאולה ע"י שיר וניגון הנ"ל כי ע"י שיר ונגון דקדושה דהיינו שירים ותושבחות להשי"ת בניגון וזמרה עי"ז נכנעת מלכות הרשעה ונתעלה מלכות דקדושה שזה היה עיקר הגאולה כנ"ל. כי עיקר כח פרעה הי' מקול וניגון דס"א כי פרעה אותיות הערף שהיה יונק מאחורי הפה, מבחי' תוקף הדינים שבגרון כמובא בכתבים היינו שינק מהגרון שמשם תוצאות הקול. כי כל הקולות יוצאין מהגרון כ"ש קרא בגרון (ישעי' נ"ג) אך פרעה ינק רק מהדינים מבחי' אחוורים שמשם אחיזת. המנגן דסט"א שמשם יונק מלכות הרשעה שהוא מלכות פרעה. וע"כ אמר פרעה מי ה' אשר אשמע בקולו, בקולו דייקא כי ינק מקול דסט"א כנ"ל:

אות ג

וזה בחי' איסור חמץ ומצות אכילת מצה. כי החילוק שבין חמץ למצה הוא רק מה שחמץ בנפיחה ומצה נאפית מיד כשנתנו מים על העיסה ואין מניחים אותה לעלות בנפיחה, היינו שחמץ שולט בו האויר והרוח הרבה על ידי שמשהין אותו שעי"ז עולה בנפיחה שהוא ע"י האויר והרוח. אבל מצה אופין מיד ואין מניחין שישלוט בו האויר והרוח שיעלה בנפיחה. כי האויר והרוח הור בחי' הקול כי כל הקולות הם ע"י העאויר כידוע

וע"כ עכשיו בפסח בשעת יצי"מ שאנו צריכין לצאת ממלכות הרשעה שעיקר התיקון ע"י הכנעת קול דסט"א, ולהעלות קול דקדושה כנ"ל. ע"כ אסור עלינו עתה לאכול חמץ ח"ו כי אנו צריכין לשמור את העיסה מחמץ שלא תשלוט שם האויר והרוח של העולם שמשם תוצאות הקול שלא נזדכך עדיין מטומאת וזוהמת מצרים. כי הגאולה היתה שלא על ידינו כ"א באתערותא דלעילא לבד כמובא כי עדיין לא קבלנו את התורה וע"כ עתה אנו צריכין לשמור העיסה מאד מאויר העולם שאינו מזוכך עדיין שמשם הקול דסט"א שזה העיקר שאנו צריכין לתקן עתה כנ"ל, ע"כ צריכין להיזהר במחמץ מאד בבל יראה ובל ימצא מחמת ששם נאחז ביותר ואיר העולם שלא נזדכך עדיין שעל ידי זה העיסה מתחמצת כנ"ל. כי עיקר תיקון קול הנגינה הוא ע"י עסק התורה שבע"פ בלילה כ"ש שם ועתה עדיין לא קבלנו את התורה ואין בידינו לתקן ולזכך הקול בעצמינו רק מן השמים חמל עלינו והשמיענו הקול דקדושה ע"י משה רבינו דהיינו כל הנבואות שניבא לנו במצרים שמשם קול הנגינה דקדושה כנ"ל שעי"ז היתה הגאולה כנ"ל. אבל מחמת שעדיין לא קבלנו את התורה ולא זכינו בעצמנו עדיין לזכך ולברר את האויר בשלימות שמשם כל הקולות ע"כ עתה אנו צריכין לשמור עצמינו מחמץ מאד מחמת שיש בו שליטת אורי העולם שלא נזדכך עדיין כנ"ל רק אנו צריכין לאכול מצה. שאנו שומרים אותה מאד שלא תשלוט בה אויר העולם. רק תיכף כשבא מים על העיסה אופין אותה מיד. ועי"ז שאנו שומרים את המצה ואין מניחין אויר העולם לשלוט בה עי"ז אנו בורחין מכל וכל מאוירא דהאי עלמא שיש שם אחיזת הקול דסט"א, רק אנו זוכין לקול נגינה דקדושה שהם שיר והלל ניגון וזמרה להשי"ת שעי"ז היתה עיקר הגאולה כ"ש השיר יהי' לכם כליל התקדש חג כנ"ל:

אות ד

וזה שנקרא המצה לחם עוני שעונין עליו דברים הרבה כשרז"ל היינו קולות דקדשוה שאנו עונין על המצה בפסח, כי מחמת ש אנו שומרין אותה מאוירא דהאי עלמא שמשם אחיזת הקולות דסט"א עי"ז אנו זוכין לענות עליו דברים הרבה היינו קולות דקדושה היינו בחי' הלל וניגון דקדושה כי כשזה נופל זה קם וכנ"ל. כי עתה בפסח הוא תחלת התקרבות ישראל לאביהם שבשמים, ועיקר ההתקרבות והדביקות של איש הישראלי להשי"ת הוא ע"י קול ניגון דקדושה כידוע גודל מעלת הנגינה לכל מי שרוצה לדבק א"ע בהשי"ת כי הנגינה יש לה כח גדול להמשיך את האדם להשי"ת. וע"כ לעתיד לבא שאז יהיה עיקר ההתקרבות והדביקות להש"י שזה יהי עיקר הקיבול שכר, אז יתער שיר ונגונא בעלמא כ"ש בזהור וכ"ש תבואי תשורי מראש אמנה וכמבואר בפסוקים

רבים, כי עיקר ההתקרבות והדביקו הוא ע"י קול נגינה וכמובן בדברי אדמו"ר ז"ל בכמה מקומות ובפרט בהמעשה מז' בעטלירש של יום הג' ויום הד' וים הששי מגודל עוצם מעלת הנגינה וכמבואר עוד בשיחותיו הק'. ע"כ עתה בפסח שאנו צריכין עתה להתקרב להשי"ת ע"כ אנו צריכין לתקן קול הנגינה ולשמור עצמינו מקול ניגון דסט"א ע"כ צריכין ליזהר מחמץ ולאכול מצה וכנ"ל:

אות ה

וזה בחי' פסח מצה ומרור. וזה בחי' מצות סיפור יציאת מצרים שזהו בחי' פסח פה סח שזהו העיקר לשוח בכל נפלאותיו ולהרבות לספר בזה כ"ש וכל המרבה לספר ביצי"מ הרי זה משובח. כי קול הנגינה יקר מאד מאד ויש לו כח גדול לעורר את האדם היינו לעורר את המוחין בבחי' קול מעורר הכונה. אבל עיקר שלימות הקול הוא כשמקשרין אותו אל הדיבור בקשר אמיץ וחזק שזה עיקר בחי' כלל כל היחודים לייחד ולחבר הקול עם הדיבור כמובן בזוה"ק ובדברי אדמו"ר ז"ל בהתורה ששון ושמחה ימצא בה' וכו' (בסי' קע"ח). וזהו בחי' מה שצריכין לחבר ולקשר הדע תאל הלב שזה עיקר שלימות הדעת האמתי כ"ש וידעת היום והשבותה אל לבבך כ"ש אדמו"ר ז"ל במ"א. כי הקול שהוא בחי' מוחין כי הקול פוגע בהמוח בבחי' קול מעור רהכונה, עיקר שלימותו כשנמשך לתוך הלב עד שיתחמם לבו עי"ז בהתלהבות דקדושה עד שיזכה לדיבורים קדושים בבחי' חם לבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני. כי הקול אע"פ שהואיקר מאד כי על ידו עיקר הדביקות וההמשכה להשי"ת כנ"ל אעפ"כ כל זמן שאין הקול מתייחד עם הדיבוריש עדיין אחיזת הסט"א שעיקר אחיזתם מלעמא דפרודא מבחי' הקול שרחוק מהדיבור שמשם אחיזת או"ה והרשעים שאחיזתם מבחי' קול ניגון דסט"א דהיינו ממנגנים רשעים שיש להם כח להמשיך את האסד ח"ו להבלי עוה"ז ותאותיהן. וזה בח"י פרעה שהוא אותיות הערף שיניקתו מהגרון שמשם תוצאות הקול כנ"ל, ואיתא בכונות עבדים היינו לפרעה במצרים, שהוא בחי' מה שרצה פרעה לעכב המוחין במיצר הגרון ולא יתפשטו ולא יתגלו לחוץ כי משם היה יניקתו, שכל זמן שהמוחין סתומים למעלה במיצר הגרון הוא יונק משם ועי"ז גם ישראל למטה משועבדים תחתיו. ועיקר יצי,מ הוא בחי' שנתפשטו ונתגלו ויצאו המוחין ממיצר הגרון וכו' ע"ש. היינו כי שורש הקול שהוא בחי' מוחין הוא ממקום גבוה ועליון מאד מבחי' התנוצצות אלקות שמתנוצץ לכל אחד בדעתו. כי השי"ת ברחמיו מצמצם א"ע בכמה צמצומים להאיר לכ"א בדעתו התנוצצות אלקות ובזה מרמז לו וקורא אות ושימשך אחריו וזאת ההתנוצצות הוא בחי' קולות שבאין מלמעלה לקרות את האדם שימשך אחריו ית' וכל הקולות נמשכין משם.

וע"כ יש להקול כח גדול להמשיך את האדם אליו ית' מחמת שנמשך בשרשו ממקום גבוה מבחי' התנוצצות אלקות. כי עיקר התגלות אלקות הואבחי' קול בבחי' קול דברים אתם שומעים ותמונה אינכם רואים זולתי קול. אבל השי"ת נתן בחירה לאדם ומי שבוחר בחיים כששומע את הקול הזה שהואבחי' הכרוז הבא מלמעלה הואנמשך אחריו ומקדש ומטהר א"ע מכל תאות עוה"ז והבליו ואזי זוכה להמשיך הקול שהוא בחי' המוחין לתוך הלב עד שזוכה לקבל דיבורים קדושים מלמעלה שיהיה נעשה מהקול צירופי אותיות ודיבורים עד שידע רצונו ית' ומצותיו. כי אפילו כששומעין בחי' קול מלמעלה עדיין אין יודעין שום מצוה עד שזוכין לקדש ולטהר א"ע כ"כ עד שיהי' נעשה מהקול דיבור עד שיזכה שידבר ה' עמו ויודיע לו תורתו ומצותיו. שזהו בחי' אבות העולם שזכו לשמוע בקולו ולדבקה בו ולהמשך אחריו עד שזכו שדיבר השי"ת עמהם וגילה להם כמה מצות, עד שבא משה רבינו שהוא זכה לזה בתכלית השלימות עד שזכה בכל עת ע"י מעשיו הטובים לעשו"ת מהקול דיבורים כ"ש וישמע את הקול מדבר אליו מבין שני הכרובים וכו' ועי"ז קיבל את כל ד'ברי התורה הזאת ונתנה לנו. אבל את זה לעומת זה. כי פרעה וכיוצא בו כשהגיע להם בחי' קול מלמעלה לא רצו להשליך מעשיהם הראעים ולהמשיך אחריו וע"כ לא קשרו את הקל שהוא בחי' המוח אל הלב ולא עשו מהקול דיבורים אדרבא הפכו את הקול והדעת לדרכיהם הרעי. כי ישירים דרכי ה' וצדיקים ילכו גם ופושעים יכשלו בם. כיהם מחמת שאינם רוצים להשליך מעשיהם הרעים פוגמיסבהקול והדעת ומהפכין את הדעת לסברותיהם עד שה סנתעים ונבוכים לע"ז וכפירות, וע"כ גם בהע"ז וכפירות יש שם איזה ניצוצות מהתנוצצות לאקותו ית' כ"ש בכל מקום מוקטר ומוגש לשמי דקרו ליה אלהא דאלהיא, כי גם להם הגיע איזה כרוז והתנוצצות מלמעלה שהוא בחי' קול, רק שקלקלו אות וע"י מעשיהם הרעים ועי"ז נתעו לדרכיהם הרעים. וזהבחי' מה שפרעה ינק ממיצר הגרון ורצה שיתעכבו ויתעלמו המוחין שם ולא יתפשטו למטה כי לא רצה שיבא הקול לתוך הדיבור שיגלה השי"ת רצונו ע"י הדיבור שזה בחי' קבלת התורה, רק שיתעכב הקול והמוח למעלה כדי שהוא יינק משם שיהיה לו כח להפוך הקול והדעת כרצונו שיוכל לילך בשרירות לבו הרע. וזהו כלל כל הפגמי של כל המחקרים ושל כל הנבוכים החכמות של הבל ובדעות זרות ובעצות רעות. וכל זהמחמת שכשקוראין אותם להשי"ת ע"י הקול והכרוז הבא מלמעלה בכל עת שהם ההרהורי תשובה וההתעוררות הבא על האדם בכל יום. אזי אינם נמשכין אחרי הקול הזה ואינם חושבים עצות איך לתקן מעשיהם רק הולכין אחרי תאותיהן ואזי כמה פעמים נתקלקל אצלם בחי' הקול עד שהם מהפכין בחי' הקול שהוא הדעת

לדרכיהם הרעים ואומרים כמה סברות של הבל באופן שיהיו הולכים בשרירות לבם ולא ישווב אל האמת לאמתו. וזה בחי' גלות מצרים שכולל כל הגליות. דהיינו שהקול והמוין מעוכב במיצר הגרון שמשם יניקת הסט"א שמהפך דברי אלהים חיים. ואינו מניח את הקול והמוחין שיתפשטו ויצאו לחוץ דהיינו שיתגלה רצונו יתברך באמת שנדע מה לעשו"ת ואיך להתנהג באמת. וע"כ עיקר תקון הקול הוא ע"י לימוד גמרא שהוא תורה שבע"פ כנ"ל כי תורה שבע"פ הוא בחי' דיבור בחי' מלכות פה ותורה שבע"פ קרינן לה. כי תורה שבכתב ותורה שבע"פ הם בבחי' קול ודיבור כידוע וצריך לקשרם ול ייחדם בקשר אמיץ כי זה עיקר בחי' היחוד לייחד ולחבר הקול והדיבור כנ"ל. היינו כי תורה שב כתב היא עדיין בבחי' קול מחמת שמתורה שבכתב עדיין אין יודעין שום דין בבירור איך להתנהג במצות התורה ע"כ הוא עדיין בבי' קול שהוא שורש הדיבורשהוא תורה שבע"פ שהיא מגלה לנו כל פרטי דיינ התורה איך להתנהג בכל מצוה שזה עיקר הדיבור שהוא מגלה הרצון שבלב. כי ע"י הקול יכולין לקרות אה האדם אליו אבל עדיין אינו יודע מה הוא רוצה. אבל כשבא אליו והוא מדבר עמו בדיבורים אזי הוא יודע רצונו. וע"כ אע"פ ששורש יניקת המלכות הוא מבחי' קול כנ"ל אבל עיקר הנהגת המלכות הוא ע"י הדיבגור שמלגה רצון המלך למען נדע מה לעשו"ת ובמה נעבוד אותו ונעשה נחת רוח לפניו, שזהו בחי' תורה שבע"פ שהיא בחי' דיבור שמבאר ומפרש את בחי' הקול שהוא בחי' תורה שבכתב וכנ"ל:

וזה עיקר בחי' יציאת מצרים שזכינו ע"י משה רבינו שזכה להוציא הקול והמוחין לחוץ עד שגילה לנו כמה מצות תיטכף בשעת יצ"מ כ"ש החדש הזה לכם וכו' ואח"כ נתן לנו את התורה עי"ז וכנ"ל:

אות ו

וזה עיקר החילוק שבין אדם לבהמה דהינו בין ישראל לעכו"ם. כי אתם קרויים אדם וכו' כי גם הבהמה יש לה קול אבל אין לה דיבור אבל גדר האדם הוא מדבר היניו שהאדם בחי' ישראל יכול לעדות מהקול דיבורים ולייחד ולקשר הקול הבדיבור שזהו העיקר כנ"ל. וזהו בחי' פסח פה סח שמצוה עלינו לספר ביצ"מ וכל המרבה וכו' כי אנו צרייכן להוציא את הקול והמוחין ממיצר הגרון ולהביאו ולהכניסו בתוך דיבורים קדושים לשוח בכל נפלאותיו לקשר הקול עם הדיבור שעי"ז עיקר התגלות אלקותו ומלכותו עלינו שזהו עיקר בחי' יצי"מ למען דעת כל עמי הארץ כיה ' הוא האלקים אין עוד:

אות ז

וזה בחי' הקרבן פסח שצריך כ,א להביא בפסח, בתחילת ההתקרבות להש"י כי כלל הקרבנות הוא לברר רוח האדם מרוח הבהמה בבחי' מי יודע רוח בני האדם העולה הוא

למעלה ורוח הבהמה היורדת וכו' שזהו בחי' בירור קול הנגינה מהסט"א אל הקדוה, לברר הקול מאוירא דלעמא ולעשו"ת נגונים דקדשוה להתקשר עי"ז להשי"ת כמובן בדברי אדמו"ר ז"ל בהתורה קחו מזמרת הארץ בכליכם וכו' בסי' ס"ג בלק"ת ובמכה מקומות. וע"כ צריך כ"א להביא קרבן בפסח כי אז צריכין לברר קול הנגינה שזהו בחי' קרבן כנ"ל. וזהו בחי' פסח מצה ומרור, כי מצה הוא מאכל דקדושה ששומרין אות ומאוירא דעלמא שלא יתאחז בו בחי' קול ניגון דסט"א כנ"ל, ואחר קבלת התורה עיקר בירור הקול נגינה הוא ע"י לימוד גמרא כנ"ל. אבל עכשיו עדיין לא זכינו לזה כי עדיין לא קבלנו את התורה רק שהשי"ת ברחמיו האיר עלינו את בחי' הקול מלמעלה וכנ"ל וע"כ צריכין לאכול מצה וכנ"ל. וע"כ אנו צריכין לאכול מרור עם המצה ע,ש שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים כ"ש וימררו את חייהם בעבודה קשה וכו'. היינו כי המרור מרמז על לימוד גמרא שעי"ז עיקר תיקון הקול שעי"ז עיקר הגאולה כנ", היינו שצרכין לסבול מרירות גדול קודם שמבררין הקול דקדושה שזהו בחי' לימוד גמרא שהוא בח'י חשך ומרירות בחי' במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי שהוא בחי' וימררו את חייהם בעבודה קשה בקשיא, בחומר בחומרא דשמעתתא, ובלבנים דא ליבון הלכתא כ"ש בזה"ק. אבל עתה עדיין אין אנו זוכין לזה לברר הקול על ידינו ע"י לימוד גמרא כי עדין הוא קודם קבלת התורה רק אנו אוכלין מרור לרמז ולזכר על זה. נמצא שמרור הוא בחי' לימוד גמרא שעי"ז מבררין הקול ומכניעין הקול דסט"א שהואבחי' חמץ ששולט בו אוירא דלעמא שהוא בחי' קול ניגון דסט"א, וזוכין לקול דקדושה שהוא בח'י מצה ששומרין אותה מאוירא דעלמא כי עונין עליה דברים הרבהשהוא קולות דקדושה. וזהו בחי' דברים הרבה דייקא רמז שתיקון זה נמשך מלימוד תורה לשמה דהיינו ע"י למוד גמרא הרבה כשרז"ל כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה. וע"י כל זה יכולין לאכול הקרבן פסח בבחי' על מצות ומרורים יאכלוהו כי עיקר בירור הקול בשלימו תהוא בחי' הקרבן שבא מבהמה שיש לה קו לאבל הוא קול בהמה, וע"י שעולה לקרבן מבררין הקול מבההמ הלאדם מבחי' עכו"ם לישראל מבחי' חזנים ומנגנים רשעים למנגנים כשרים וצדיקים: וזהו לא תזבח על חמץ דם זבחי כי א"א להקריב הקרבן פסח שהוא בחי' בירור הקול דקדושה כל זמן שיש לו חמץ בביתו שהוא בחי'קול דטס"א כי נאחז בו אוירא דעלמא שלא נתברר עדיין על ידינו כנ"ל:

אות ח

וזהו בחי' כהנים בעבודתן ולוים בשירן וזמרן וישראל במעמדן. כי בשעת עבודה צריכין הלוים לעסוק בשיר וזמרה לברר הקול נגינה דקדושה שזהו עיקר בחי' הקרבן כנ"ל.

וזהו בחי' ישראל במעמדן שהיו עוסקים אז בתורה כדי להמשיך ולקשר ולייחד הקול עם הדיבור שזה עיקר שלימות תיקון הקול, כשמקשרין הקול אל הדיבור היינו אל דברי התורה כנ"ל:

אות ט

וזה בחי' ארבע כוסות של יין בפסח כי אין אומרים שיר אלא על היין. ועתה עיקר התיקון לברר קול השיר והניגון כנ"ל:

אות י

וזה בחי' קריעת י"ס שאז נגמר הגאולה והחירות מפרעה ומצרים. כי עד שביעי של פסח רדפו אחריהם ובז' של פסח נקרע הים ואז נפלו פרעה ומצרים לגמרי, וישראל נגאלו לגמרי מהם. כי קריעת י"ס הוא בחי' בירור הקול שירה ונגינה דקדושה, מקול נגינה ושירה דסט"א. כי כל הקולות הם בבחי' מים כ"ש וקולו כקול מים רבים. ויש קולות דסט"א שהם בח"י מקולות מים רבים אדירים שהם בחי' קול נגינה דסט"א שמשם יניקת פרעה ומצרים שיונקים מהגרון וכנ"ל. וע"כ היה הנס במים שנבקע הים בפניהם ועיקר הנס היה ע"י בחי' קולות כ"ש קול ה' על המים אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים ופרש"י שם קול ה' על המים על ים סוף, ירעם בשמים ה' ועליון יתן קולו וכו' היינו שנבקעו המשים שהם בחי' קולות ונתגרשו המים הזדונים שהם בחי' קולות דסט"א בחי' קולות מים רבים אדירים ונתגלו להם מימי החכמה והדעת שהם בחי' קולות דקדושה בחי' קול ה' על המים כנ"ל. וע"כ ראתה שפחה על הים וכו' כי נפתחו אז מימי הדעת שהם בחי' קולות דקדושה שהם בחי' מוחין ודעת דמלכות דקדושה כנ"ל. וע"כ זכו אז לשירת הים כי זכו לקול שירה ונגינה דקדושה שזה הי' עיקר הנס של קי"ס וכנ"ל. וזה עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה, שעיקר הישועה והנס היה ע"י זמרת יה ע"י זמר וניגון דקדושה שנתברר מניגון דסט"א שעי"ז עיקר התגברות מלכות דקדושה על מלכות דסט"א. כי קול ניגון דקדושה הוא מוח וחיות דמלכות דקדושה. ולהיפך קול ניגון דסט"א הוא מוח וחיות דמלכות דסט"א כמבואר בהתורה הנ"ל ע"ש היטב. וע"כ סיימו השירה ה' ימלוך לעולם ועד כי ע"י שירת הים שהוא קול שירה וניגוןדקדושה עי"ז יתגלה מלכותו לעולם ועד וכנ"ל:

אות יא

וע"כ אחר שביעי ש"פ דייקא הותר החמץ. כי כבר בארנו שעיקר איסור החמץ מחמת שעדיין לא נתברר אויר העולם מקול ניגון דסט"א וכנ"ל, וע"כ אחר שביעי ש"פ שאז נבקע הים וזכו לקול שירת הים שעי"ז נתברר ונזכך אויר העולם ע"י שנתברר קול שירה וניגון דקדושה, מקול ניגון דסט"א, ע"כ אז בוודאי החמץ מותר מחמת שכבר נתברר

ונזדכך אויר העולם ע"י שירת הים וכנ"ל. כי בליל א' של פסח אע"פ שזכו אז לשירה כ"ש השיר יהיה לכם וכו' שעי"ז היה עיקר הגאולה וכנ"ל. אעפ"כ השירה הזאת אינה נקרא תעל שמם כיאז אמרו את ההלל שיש בו לעבר ולעתיד ולימות המשיח וכו' כשרז"ל (בפסחים). כי אז לא זכו לשירה מעצמם כי אם בחסדי ה' הופיע עליהם אור גדול ועי"ז המשיך עליהם כח השיר שלעתיד שיתגלה בימי משיח צדקינו שהוא בחי' דוד שהוא נעים זמירות ישראל שהוא בחי' הלל שלם שנקרא ע"ש דוד. וע"כ אנו צריכין לשמור מאד מחמץ ולאכול מצה מחמת שלא זכו לברר הקול בעצמם וכנ"ל. אבל ע"י שספרו אח"כ ספירת העומר ששה ימים עי"ז התחילו לטהר עצמם ואז זכו לשירת הים שנקראת על שמם על שם משה ובני ישראל. כי הם בעצמם זכו לשיר שירה הזאת ועי"ז זכו לטהר ולזכך האויר וכנ"ל וע"כ אז הותר החמץ וכנ"ל. וע"כ זכו לזה אחר שמנו ספירה ששה ימים דייקא כנגד ששה סדרי משנה שהם כלל הגמרא שעי"ז זכו להמשיך על עצמם בחי' כח התורה שבע"פ שהוא הגמרא שכלולה בש"ס משנה שעי"ז עיקר בירור קול הנגינה כמבואר בהתורה הנ"ל וע"כ אז דייקא זכו לשירת הים שהוא ניגון דקדושה ואז הותר החמץ וכנ"ל:

אות יב

וע"כ בשבועות שאז נשלמו ימי הספירה וזכו לטהר עצמן לגמרי וקבלו התורה שהיא כלולה מתורה שבכתב ותורה שבע"פ ע"כ אז מצוה להביא קרבן מחמץ דייקא שהם שתי הלחם כ"ש חמץ תאפינה כי אז נתבררו הקולות דקדושה בתכלית השלימות שזהו בחי' קול שופר וכל הקולות שראו ושמעו אז שהם בחי' קול ניגון דקדושה כ"ש הטיבו נגן בתרועה וכ"ש עלה אלהים בתרועה ה' בקול שופר זמרו זמרו אלהים זמרו זמרו למלכינו זמרו וכו'. ע"כ באים שתי הלחם שהם בחי' שתי תורתו בכתב ובע"פ מחמץ דייקא. כי ע"י שתי התורות בכתב ובע"פ עי"ז עיקר תיקון ובירור הקול. כי שורש הקול מבחי' תורה שבכתב שהיא עיקר הנבואה. כי משה רבן של כל הנביאים שמשם תוצאו הקול, ותורה שבע"פ שהוא שלימות תורה שבכתב הוא תיקון ובירור הקול היוצא מתורה שבכתב מבחי' נובאה, שלא יתאחז בו הקול דס"א ח"ו וכנ"ל. ע"כ ע"י שתי הלחם המתחמצים בבחי' זאת, מבחי' אויר וקול דקדושה הנמשך משם מבחי' שתי התורתו וכנ"ל, עי"ז עיקר התיקון ע"כ צריכין לבא מחמץ דייקא כי חמץ הזה של שתי הלחם נמשך מבירור וזיכוך האויר שהוא בחי' קול ע"י שתי התורות וכנ"ל שעי"ז עיקר התיקון וכנ"ל:

אות יג

נחזור לענין ראשון וזה בחי' אפוטרופוס וז"ל הש"ע סי' ר,צ ס"א מ ישמת והניח יורשים קטנים וכו' צריך מורישם למנות להם אפוטרופוס שיתעסק בשביל הקטנים וכו'. ואם

לא מינהו, ב"ד חייבים להעמיד להם אפוטרופוס וכו'. ומבואר במשנה ומובא בש"ע סעיף ט"ז שאפוטרופוס שמינהו ב"ד צריך לישבע בנק"ח אבל מינהו אבי יתומים אין צריך לישבע:

כי כל אדם צריך לראות ולהשתדל לתקן בחי' מלכות שלו שהוא נתתקן ע"י תיקון קול הנגינה שהוא מוחין וחיות המלכות כנ"ל וכמבואר בסוף התורה הנ"ל על המשנה עשה לך רב וקנה לך חבר ע"ש. כי עיקר האדם בא לזה העולם רק בשביל זה כדי לתקן חלקי המלכות שיש בו כי כפי שמתקן חלק המלכות שלו בקדושה ובטהרה כמ וכן הוא מעלה ומרומם מלכותו יתב' כביכול אשר רק בשביל זה בא האדם לזה העולם כדי שיגדל וינשא ויפרסם מלכותו יתב' כי כל מה שברא הקב"ה לא בראו אלא לכבודו שהוא בחי' מלכות. והכל נברא בשבי להאדם הבעל בחירה שהוא עיקר הבריאה, שנברא בשביל זה כדי שיגדל כבוד מלכותו כ"ש כבוד מלכותך יאמרו וכו' להודיע וכו' וכבוד הדר מלכותו וכו'. וכל העשירות והחפצים של האדם הם בחי' מלכות כי בחי' כבדו כ"ש והעושר והכבוד מלפניך. וע"כ בס' משלי מכנה כ"פ המלך בשם עשיר כ"ש עשיר ברשים ימשול וכתיב נותן לעשיר וכו' שפי' מלך כשפרש"י שם. וע"כ צריך האדם ליזהר מאד כל ימי חיו שבכל מה שחננו ה' איזה עשירות וחפצים שיתנהג בו בקדושה גדלה ע"פ התורה שישתדל שיתגדל כבוד מלכותו יתב' ע"י עשירותו וחפיציו וכו' כ"ש כבד א תה' מהונך ומראשית כל תבואתך. ועיקר בנין וחיות המלכות הוא ע"י הקול כנ"ל וזהו שדרז"ל א"ת מהונך אלא מגרונך דהינו קול נגינה שיוצא מהגרון כי הקול נגינה הוא קיום המלכות שהוא בחי' הון ועשירות נמצא שהונך וגרונך הם בח"י אחת וזהו א"ת מהונך אלא מגרונך וכנ"ל:

כי עיקר הנהגת המלכות והעשירות הוא ע"י הקול והדיבור. כי כ"א כפי הממשלה שיש לו הן שהוא מושל בביתו על עשירותו וחפציו הן שיש לו איזה ממשלה ומלכות על אחרים, כ"א מנהיג הממשלה והמלכות שלו ע"י הדיבור והקול שע"י הוא מושל ומצוה איך להתנהג בכל הדברים שתחת ממשלתו וע"כ הדיבור הוא בחי' מלכות כ"ש במ"א. ועיקר חיות הדיבור הוא הקול כי הקול מנהיג לדיבור וע"כ מקולו של אדם ניכר בחי' המלכות שלו כ"ש אצל התורה מישרא דסכינא וכו' (בסי' ל') ע"ש. כי הממשלה של האדם ניכר בקולות כנראה בחוש שמי שיש לו ממשלה על איזה דבר כגון על עשירותו וחפציו כשאומר ומצוה איך להתנהג אז יקולו חזק ועז בדרך ממשלה בחי' קול ענות גבורה, בחי' עשיר יענה עזות. אבל מי שאין לו ממשלה על אות והדבר כשאומר לפעמים איזה דעה הוא בקול חלוש ונמוך בחי' קול ענות חלושה כי מאחר שאין לו ממשלה שם,

קולו נמוך וחלוש כי המלכות כפי הקול כי הקול הוא חיות וקים המלכות כנ"ל. וזה שהביא אדמו"ר ז"ל שם זה הענין כי יש קול ענות גבורה ויש קול ענות חלושה לענין בחי' המלכות שיש בכל אחד שניכר בקולו ע"ש:

אות יד

ועיקר חיות האדם הוא ע"י הקול והדיבור שהם עירק הרוח חיים שבאדם כ"ש ויהי האדם לנפש חיה ותרגומו לרוח ממללא כ"ש אדמו"ר ז"ל כ"פ. ועיקר קיום חיות האדם בגופו הוא ע"י יחוד קול ודיבור שהוא כלל כל היחודים כמובא כי קול ודיבור הם בבחי' נפש וגוף כי הקול מחיה ומנהיג את הדיבור כמו הנפש את הגוף. ועיקר סטרא דמותא נמשך ע"י חטא אדה"ר שגרם פירוד בין הקול והדיבור. והאדם כל ימי חייו צריך להשתדל ע"י עבודתו לייחד הקול והדיבור שעי"ז קיום המלכות כנ"ל ועי"ז מתקיים נפשו בגופו. אבל מחמת חטא אדה"ר א"א אפילו להצדיק לברר הקול בחייו וצריך שיוגמר הבירור מדור לדור כידוע, ע"כ מוכרח כל אדם למות מחת שעדיין לא נשלם הבירור ועדיין א"א לייחד הקול והדיבור בתכלית שלימות היחוד עד זמן בלע המות לנצח. וע"כ ציותה התורה להניח הירושה לבניו אחריו כי העשירות והחפצים שלו שהם בחי' המלכות שעיקר חיותה ע" ייחוד קול ודיבור כנ"ל צריך להניח לבניו אחריו שהם ישלימו הבירור שעי"ז נעשה היחוד כידוע. כי האדם כל ימי חיו כפי מה שעסק בעבודתו וכפי מה שעסק בעשירותו במשאו ומתנו בכשרות כראוי ע"פ התורה שלא להונות את חבירו ושלא לעשו"ת שם רמאות ולהרבות בצדקה וג"ח ולקבוע עתים לתורה וכו'. כמ וכן זכה לברר עשירותו דהיינו לברר ניצוצות מעמקי הקליפות להעלותם אל הקדושה וכמ וכן זכה לייחד יחודים דהיינו יחוד הקול והדיבור. וכשמגיע זמנו להסתלק ואינו יכול לברר עוד, צריך להניח עשיראותו וחפציו לבניו שהם ישלימו לברר ולייחד כפי מה שיתנהגו בהעשירות בכשרות ע"פ התורה וכנ"ל כי עיקר המיתה היא שנסתלק הנפש מן הגוף שהוא הסתלקות הקול והדיבור שהם בח"י הנפש חיה שנסתלקין מן הגוף ועיקר הסתלקות נמשך מהסתלקות הקול מהדיבור שהוא בבחי' נפש לגבי הגוף כנ"ל:

אות טו

וע"כ חיב האדם למנות אפוטרופוס על נכסיו קודם מותו ולא יסמוך א"ע על הב"ד שהם ימנו אפוטרופוס רק צריך לראות שהוא בעצמו ימנה אפוטרופוס על נכסיו קודם מותו. כי עיקר קיום והנהגת הנכסים והעשירות הוא ע" יהקול והדיבור שהם בחי' הרוח חים כנ"ל, ע"כ כל עוד נפשו בו שהוא הקול והדיבור צריך למנות אפוטרופוס ולמסור לו הממשלה והמלכות בקול ודיבור שלו שהם חיות וקיום הנכסים והעשירות כנ"ל כדי שיוכל האפוטרופוס להנהיג הנכסים והעשירות כמו הוא בעצמו כי חיות וקיום של

העשירו תשל כל אדם ואדם הוא מהקול והדיבור שלו דייקא. וע"כ צריך דייקא למנות האפוטרופוס בעצמו בעודו בחיים כדי למסור לו הקול והדיבור שלו שהם חיות וקיום והנהגת העשירות והחפצים שלו וכנ"ל:

אות טז

אבל אם לא מנה אפוטרופוס בעצמו אזי הב"ד צריכן להעמיד האפוטרופוס. כי מבואר בהתוראהנ"ל שעאיקר תיקון הקול הוא ע"י תורה שבע"פ כנ"ל והב"ד הם בבחי' תורה שבע"פ כי כל הבתי דינים הכשרים מקבלים כח מהב"ד הגדול שבירושלים כי אנן שליחותא דידהו עבדינו וע"כ צריכין לשמוע אל דברי ב"ד הכשר כ"ש לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין וכו' ע"פ התורה אשר יורוך וע"פ המשפט וכו' שזהו בחי' תורה שבע"פ שאנו מוזהרים עליה באלו דלא תסור כשארז"ל. כי עיקר בירור דיני התורה שהב"ד פוסקין הוא ע"י תורה שבע"פ ששם מתבררין כל הדינים. נמצא שהב"ד הם בבחי' תורה שבע"פ שהוא תיקון הקול שהוא קיום המלכות. וע"כ המלכות והממשלה אצל הב"ד כי הם פוסקין המשפט כמלך וצריכין לציית אותם כי המשפט הוא בחי' מלכות כ"ש מלך במשפט וכו' וכתיב משפטיך למלך תן. וזהובחי' בי מלכים ימלוכו כי ע"י התורה פוסקין הדינים והמשפטים שהם בחי' מלכות. וע"כ כשלא העמיד הפוטרופוס בעצמו צריכין הב"ד להעמיד האפוטרופוס על הנכסים והעשירות שלו שהוא בחי' מלכות כי יש להם כח לתקן בחי' המלכו תשלו מחמת שאצלם התורה שבע"פ שהוא תיקון הקול שהוא חיות וקיום המלכות שהוא בחי' הנכסים והעשירות וכנ"ל. אבל עיקר התיקון, שיעמיד האפוטרופוס בעצמו בחייו כל עוד נפשו בו, שיש בו עדיין הקול והדיבור כדי שימסור בעצמו הקול והדיבור שלו להאפוטרופוס שהם קיום וחיות העשירות והנכסים כדי שיוכל להנהיג הנכסים ולהחיותם ולקיימם כמו הוא בעצמו כנ"ל:

וע"כ אפוטרופוס שמינהו ב"ד צריך לישבע בנק"ח אבל מינהו אבי יתומים א"צ לישבע. כי כשיש איזה הכחשה מטלין שבועה והשבועה הוא התקשרות כידוע היינו בחי' התקשרות ויחוד הקול עם הדיבור כי כל השקרים הם בחי' עלמא דפרודא בי' פירוד בין הקול והדיבור וע"כ ניכרין דברי אמת ומי שהוא איש אמת יכול להכיר באחר אם הוא דובר שקר כ"ש בהא"ב (אות א' אמת סי' ט'). כי כשמדבר איזה שקר א"א שיתיישב ויתייחד ויתקשר אצלו הקול עם הדיבור. ומי שהוא מבין ומסתכל על האמת יכול להכיר בקולו שמדבר שקר כי בוודאי אין הקול מיושב עם הדיבור כשמדבר שקר. וע"כ כשיש איזה הכחשה מטילין עליו שבועה שהוא בחי' יחוד והתקשרות הדיבור אל הקול שעי"ז

מתבטל השקר שאחיזתו מהפירוד שבין קול ודיבור כנ"ל. כי השבועה היא בנק"ח והחפץ שהוא הס"ת הוא כלל הנבואה היא שורש הקול דקדושה כי הקול דקדושה נמשך מאתר דנביאים ינקין כנ"ל. וע,כ כשמקשר הדיבור אל שורש הקול דקדושה שהוא כלל הנבואה שהוא הס"ת שאוחז בידו עי"ז מתבטל השקר שאחיזתו מפגם הקול שהוא היפך הנבואה שהוא הקול שאינו מתייחד ומתחבר בשלימות עם הדיבור וכנ"ל נמצא שהשבועה היא בחי' יחוד והתקשרות הקול עם הדיבור שעי"ז מתבטל השקר. וע"כ אפוטרופוס שמינהו אבי יתומים א"צ לישבע כי מאחר שמינהו בעצמו לאפוטרופוס קודם מותו קודם שנסתלק הקול והדיבור מהגוף שנמשך מפגם אדה"ר שגרם פירוד בין הקול והדיבור, כיהוא בעצמו מינהו לאפוטרופוס ומסרו לו הקול והדיבור בעצמו בעודם מיוחדים ומקושרים, ע"כ א"צ לישבע כי אין להשקר אחיזה מאחר שהקול והדיבור היו עדיין מיוחדים. כי עיקר אחיזת השקר ע"י הפירוד שבין הקול והדיבור וכנ"ל. אבל כשנסתלק ולא מנה אפוטרופוס בעצמו בחייו רק הב"ד הוכרחו למנות אפוטרופוס אחר שנסתלק הקול והדיבור בעצמו כנ"ל ע"כ צריך לישבע. כי אז יש שליטה ואחיזה להשקר שאחיזתו מהפירודשבין הקול והדיבור כנ"ל. ע"כ צריך לישבע כי השבועה היא בחי' התקשרות ויחוד שמקשרין ומייחדין הקול עם הדיבור שעי"ז מתבטל השקר וכנ"ל:
הלכות אפוטרופוס הל' ד נכלל' בה' פריקה וטעינה הל' ד או ל

פקדון וד' שומרים א

אות א

כל השומרים צריכין לישבע כי אפילו שואל במקום שפטור דהיינו מתה מחמת מלאכה צריך שבועת התורה, והשומרין צריכין שבועה אפילו בלא טענה:
כי ענין שבועה ע"פ מ"ש רבינו נ"י (סי' ז) שע"י אמת באים לאמונה בבחי' צדק כד אתחברת באמת אתעבידת אמונהכ"ש בזוהר ע"ש. וזה בחי' שבועה כי הדיבור של ישראל הוא בחי' דיבור הקודש בחי' מלכות פה. ובוודאי אין אנו חושדין ישראל שידבר שקר ח"ו אך כשיש הכחשה שחבירו מכחישו, אזי הוא בחי' אחיזת הסט"א שהוא השקר כ"ש רבינו ז"ל, בדיבור הקודש שהוא דיבור אמת. ואזי הדיבור שהוא בחי' מלכות כנ"ל בבחי' צדק כי צדק מלכותא קדישא והיא נקראת צדק כשהם נאחזין בה ח"ו כמובא. וכ"ז ע"י שנפגם האמת ונתאחז בה השקר ח"ו ומחמת זה נקראת צדק כנ"ל. וע"כ צריך לתקן הדיבור שהוא בבחי' צדק תדברון שיהי' בחי' אמונה ואזי יהי' נאמן בדבריו, וזה נעשה ע"י שמתחבר באמת בבחי' צדק כד אתחברת באמת וכו' כנ"ל וזהו בחי' השבועה, כי שבועה היא בחי' התקשרות כמובא בשערי אורה ששבועה היא ביסוד וזה בחי'

וישבע יוסף את אחיו היינו שהשבועה היא בחי' שמקשר הדיבור אל האמת וע"כ סתם שבועה בנקטית חפץ ונוהגין עתה בס"ת. כי התורההיא בחי' אמת כ"ש תורת אמת וכו' והיא בחי' יעקב בחי' תתן אמת ליעקב כי יעקב הוא בחי' התורה כמובא וע"כ נשבעין בנקיטת חפץ בבחי' אשר נשבע לה' נדר לאביר יעקב (תהלים קלב) דהיינו שמקשר ומחבר הדיבור לבחי' אמת בחי' יעקב בבחי' צדק כד אתחברת באמת ואזי אתעבידת אמונה כנ"ל כי זה בחי' שלימות האמונה כידוע ואזי נאמן בדבריו כי נתתקן ונשלם הדיבור שהי' בבחי' צדק, ע"י השבועה שהיא בחי' התקשרות כנ"ל:

וזה בחי' שבועת השומרין שצריכין לישבע אפילו בלא טענה והכחשה כי ד' שומרין הן, והם בבחי' מלכות שהיא בחי' ד' כמובא, כי הם שומרין מגניבה ואבידה שלא יהי נפסד וניזק ממון ישראל שזה בחי' תיקון המלכות כי הממון הוא בחי' הנפש כ"ש לעיל כ"פ. וע"כ רוב מושלים ומלכי ישראל היו שומרי בהצאן מקודם כי השמירה מן האבידה הוא בחי' תיקון המלכות כי הממון הוא בחי' הנפש כ"ש לעיל כ"פ. וע"כ רוב מושלים ומלכי ישראל היו שומרי הצאן מקודם כי השמירה מן האבידה הוא בחי' תיקון המלכות וכ"ש לעיל בה' אבידה (א') וע"כ הם ד' שומרין שהם מתקנין בחי' מלכות שהוא בחי' ד' כי המלך הוא ג"כ בחי' שומר שצריך להשגיח על העם ולשמרם שלא יתפזרו וכנ"ל. וז"ש בזהר שמור בנוק' שהוא בחי' מלכות כנ"ל וע"כ השומרין צריכין ליזהר מאד בשמירתן כ"ש בש"ע והחמירו מאד רז"ל בזה. יכ צריך שמירה יתירה שלא יהי' נפגם בחי' המלכות מאחר שסמוכה להם כידוע. וע"כ כשיש היזק שנגנב או נאבד או נאנס אזי הוא בחי' פגם המלכות כנ"ל ואזי הוא בבחי' צדק כנ"ל. וע"כ כולם צריכין שבועה אפילו בלא הכחשה ואין נאמנין בלא שבועה מאחר שנפגם אצלם בחי' המלכות בבחי' צדק ע"י שנאבד הפקדון כנ"ל. וע"י השבועה שהיא בחי' תיקון המלכות כנ"ל, כי בתחילה ע"י האבידה שנפגם המלכות והפגם הוא שנעשה פירוד ח"ו בבחי' הצדיק אב ואיתא בזהור מאי אבד וכו'. וע"כ ע"י השבועה שהיא בחי' התקשרות בחי' יוסף הצדיק כנ"ל, עי"ז נתתקנת ונעשית בבחי' אמונה כנ"ל ואזי דייקא נאמנין השומרין כנ"ל אבל בכל מקום אין צריכין שבועה כ"א כשיש הכחשה כנ"ל שזהו בחי' הפגם כנ"ל א בל כשאי והכחשה ואין פגם אין צורך בשבועה בוודאי. וזשרז"ל שהמוצא מציאה לא ישבע וכן כשאין תובעין אותו והוא מודה מעצמו, הוא משיב אבידה וא"צ לישבע. כי כשמשיב אבידה שזהו בחי' תיקון המלכות שמחזיר הנפשו"ת למקומן כנ"ל בה' אבידה וע"כ בוודאי א"צ שבועה כנ"ל. אבל השומרין צריכין שבועה בלא טענה כי אבידת הפקדון הוא הפגם כנ"ל. וכל השומרין פטורין כשבעליו עמו כי עיקר השמירה שצריך השומר ליזהר ביותר כנ"ל הוא

רק מחמת שהחפץ רחוק מבעליו ואזי שכיח היזיקא כי כשהחפץ רחוק מן הבעלים הוא בחי' התרחקות הנפש מן הכבוד כנ"ל בה' אבידה, ואזי אין הנפש בשלימות בבחי' נפש עייפה, וכשאין שלימות אזי יש להם אחיזה ח"ו כנודע וע"כ אזי צריך שמירה יתירה כשהדבר נתרחק מן הבעלים ונמסר לשומר. וזה בחי' כי יתן איש אל רענו כסף או כלים לשמור וגונב מבית האיש, כי תיכף כשנותן לשומר שכיחי היזיקא גניבות ואבידות כנ"ל. וזה שהחמירו רז"ל בשמירת השומרין וכ"ש ביעקב הייתי ביום אכלני חורב וכו' אף שאנו רואין שהבעה"ב בעצמו אין נזהר כ"כ בשמירת חפציו, כי כשהדבר אינו אצל הבעלים ונמסר לאחר לשמור אז יצריך שמירה יתירה מהם כנ"ל. וע"כ לא רצה משה רבינו ע"ה שיתנהגו ישראל ע"י שומר כי אם על ידו ית' בעצמו כ"ש הנה אנכי שולח מלאך לפניך לשמרך בדרך וכו'. ולא רצה משה ואמר אם אין פניך הולכים וכו' כנ"ל. וע"כ שמירה בבעלים פטור כי מאחר שבעליו עמו במלאכתו שגם הם שאולים לו וכו' ע"כ פטור כי לא נאבד הדבר ע"י שנמסר לידו, מאחר שגם בעליו עמו ולא נתרחקה הנפש בבחי' התרחקות הנפש מן הכבוד כנ"ל:

פקדון וד' שומרים ב

אות א

ענין ארבעה שומרים שכולם צריכים שבועה דאורייתא אפילו על טענת ספק משא"כ בכל הדינים שבתורה שלא נמצא שום שבועה דאורייתא על טענות ספק. כי כל אחד מהד' שומרים צריך לברר בבירור גמור ששמר באמת כראוי והבירור הוא ע"י השבועה כי בלא זה אינו שומר כלל:

כי איתא בדברי רבינו ז"ל (בלק"ת סי' ב') במאמר המתחיל ימי חנוכה הם ימי הודאה, והודאה זה בחי' שעשוע עוה"ב וכו' ע"ש. כי עיקר שעשוע עוה"ב הוא להודות ולהלל וכו' ולדעת ולהכיר אותו ית' וכו' וזה בחי' תודה הלכה ובשביל זה מכונה התודה בשם הלכה על שם תהלוכות הדמים שהולכין כסדר כשיוצאין מהצרה וכו'. וע"י תודה הלכה שהם בחי' חסדי דוד עי"ז מאיר האמת ברבוע הדיבור בבחי' תתן אמת ליעקב חסד לאברהם, חסד לאברהם היינו בחי' תודה הלכה, עי"ז מאיר בחי' אמת ליעקב ומאיר ברבוע הדיבור, בארבעה חלקי הדיבור. כי יש דיבור של צדקה וכו' ויש דיבור של מלכות בחי' מלכות פה וכו' ע"ש כל זה היטב. וע"י שמאיר האמת ברבוע הדיבור נשלם הדיבור. ושלימות הדיבור הוא בחי' לשון הקודש, ולה"ק מקושר לשבת ועי"ז ממשיכין הקדושה של שבת לששת ימי החול וכו' ע"ש:

אות ב

והנה כל השומרים כל מי שחוגר מתניו לשמור איזה דבר,א"א לשמור הדבר בשלימות מכמה מניי היזיקות שיכולמיט לבא ח"ו כ"א ע"י קדושת שבת קודש. כי עיקר השמירה היא בשבת. כי זהידוע שבימי החול יש להם שליטה, וכל ההיזיקות והגניבות והאבידות והאונסים הכל כאשר לכל בא מהם דהיינו מהמזיקים. ובשבת אין להם שום שליטה כלל וע"כ אין אנו אומרים ברכת שומר עמו ישראל בשבת כי בשבת א"צ שמירה כמובא. ועיקר השמירה שלנו בחול ממזיקי עלמא הוא רק ע"י קדושת שבת, ע"י שאנו ממשיכין הקדושהשל שבת לימי החול עי"ז נכנעים המזיקים גם בימי החול ועי"ז נמשך עלינו שמירה גם בימי החול. וזה בחי' ויהי נועם שאומרים תיכף במוצאי שבת בתחלת ימי החול כדי שיהיה נמשך עלינו שמירה ע" יבחי' נועם העליון שהוא בחי' קדושת שבת כידוע. וזה בחי' זכור ושמור בדבור אחד, כי ע"י זכור את יום השבת לקדשו שהוא בחי' להמשיך הקד'ושה של שבת לששת ימי החול כמ ושדרז,ל זכריהו מאחד בשבת וכו'. עי"ז ננמשך שמירה בחי' שמור. וזה שאנו מבקשין בברכת השכיבנו שהוא בקשה על שמירה כמ ושמסימין ושמור וכו' שומר עמו ישראל וכו' ושם אנו מבקשין גם בימי החול ופרוס עלינו הסוכת שלום הנמשך ביום השבת על ישראל כ"ש הפורס סוכת שלום עלינו וכו' שיפרוס עלינו גם בימי החול כדי להשמר עי"ז מכל מיני היזיקות. נמצא שעיקר השמירה הוא ע"י הקדושה של שבת שמשיכין לימי החול. וע"כ כל מי שחוגר מתניו להיות שומר לחבירו צריך שיהי' לו כח להמשיך הקדושהשל שבת לימי החול כדי שיוכל לשמור כראוי כי עיקר השמירה ע"י שבת כנ"ל. ולהמישך הקדושה של שבת לימי החול הוא ע"י שלימות רבוע הדיבור, ארבעה חלקי הדיבור, שנשלם ע,י בחי' אמת ליעקב שמאיר ע"י חסד לאברהם שהוא בחי' תודה להכה בחי' שעשוע עוה"ב כנ"ל כמבואר כ"ז במאמר הנ"ל היטב ע"ש. וע,פכ כל השומרים נלמדים מיעקב כמובא בש"ע שצריך ליזהר לשמור מאד כמ ויעקב אבינו ששמר צאן לבן שנאמר בו ותדד שנתי מעיני וכו'. כי יעקב אבינו הי' שומר כראוי כי יעקב אבינו הוא בחי' אמת בחי' תתן אמת ליעקב עי"ז עיקר השמירה, כי ע"י בחי' אמת ליעקב מאיר האמת בארבעה חלקי הדבור ונשלם הדיבור וכו' ועי"ז ממשיכין הקדושהשל שבת לימי החול ועי"ז עיקר השמירה כנ"ל. כי יעקב אבינו שמר את השבת כשארז"ל ויחן פני העיר שקבע תחומין וכו'. וע"כ נאמר בשבת והאכלתיך נחלת יעקב אביך וכו' יעקב דייקא יכול לשמור כנ"ל, וע"כ כל השומרים נלמדין ממנו כנ"ל. כי כל מי שרוצה לשמור צריך שיהי' לו בחי' יעקב דהיינו בחי' אמת כדי שיאיר האמת ברבוע הדיבור כדי להמשיך הקדושה של

שבת וכו' שעי"ז עיקר המשירה כנ"ל. וע"כ כל השומרים צריכים שבועה אפילו אם אין טוענין עליהם טענת וודאי, אעפ"כ הם צריכם לברר האמת ע"י השבועה. כי ע"י השבועה מאיר האמת וע"כ בכל מקום שיש הכחשה מטילין שבועה כדי לברר האמת. כי ע"י השבועה מאיר האמת כי השבועה הוא בחי' התקשרות ודביקות בו ית' כמובא ששבועה הוא בחי' התקשרות. וזה בחי' ובו תדבק ובשמו תשבע וכמו שאמרו רבותינו ז"ל כל הנשבע כאילו נשבע במלך עצמו וכו'. וזה בחי' שעשוע עוה,בכי עיקר שעשוע עוה,ב הוא לדעת ולהכיר אותו ית' ולהדבק בו ית' כי ע"י הדעת נדבקין בו וסמוכין אליו ית' כמבואר במאמר הנ"ל. וזה בחי' שבועה בנקיטת חפץ כי התורה הוא הדעת ומשם יוצאין כל ההלכות כי היא עיקר שעשוע עוה"ב כי ע"י התורה יודעין אותו ית' שזהו עיקר שעשוע עוה"ב וע"כ אוחזין ס"ת בשעת השבועה כדי להמשיך בחי' שעשוע עוה"ב בחי' הלכות כדי שעי"ז יאיר האמת בבחי' תתן אמת ליעקב חסד לאברהם כנ,ל. וזהו תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו, אשר נשבעת דייקא כי ע"י השובעה שהיא בחי' התקשרו תודביקות בו ית' בחי' שעשוע עוה"ב, וזהו אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם, ימי קדם זה בחי' שעשוע עוה,ב שהוא בי' ימי קדם שנים קדמוניות כי עוה"ב קדם לעולם, ועי"ז מאיר האמת כנ"ל וזהו תתן אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת וכו'. נמצא שע"י השבועה שהוא בחי' דביקות שעשוע עוה"ב מאיר האמת כנ"ל, כי עוה"ב הוא עלמא דקשוט. וזהו שכתב רבינו ז,ל שע"י שעשוע עוה"ב מאיר האמת ואזי כשמאיר האמת הוא מאיר בארבעה חלקי הדיבור ונשלסהדיבור שהוא בחי' לה"ק ואז ממשיכין הקדושה של שבת לימי החול שעי"ז עיקר השמירה. וע"כ כל השומרים צריכן שבועה אפילו כשאין הכחשה, כי תמיד אין צריכין לישבע רק כשיש הכחשה כדי לברר האמת ע"י השבועה שהיא בחי' שעשוע עוה,ב כנ"ל. אבל ד' שומרים צריכין לישבע תייד אפילו כשאין הכחשה כי הם צריכים תמיד לברר האמת ע"י השבועה שהיא בחי' שעשעו עוה,ב כדי שיאיר האמת בארבעה חלקי הדיבור וכו' כדי להמשיך הקדושה של שבת שעי"ז עיקר השמירה. וע"כ תיכף כשנעשה שומר חל עליו שבועה מיד כדי שיאיר האמת וכו' כי עי"ז דייקא הוא נעשה שומר ע"י שחל עליו שבועה שעי"ז מאיר האמת וכ' שעי"ז נמשך הקדושה של שבת וכו' שעי"ז דייקא יכולמי לשמור כנ"ל:

אות ג

וזה בחי' ד' שומרים שכוללם התנא יחד, כנגד ארבעה חלקי הדיבור שהם שלימות הדיבור שעי"ז נמשך הקדושהשל שבת לימי החול שעי"ז עיקר השמירה כנ"ל, כי ד' שומרים הם בבחי' דיבור כי שמור הוא מדת לילה שהוא בחי' דבור כידוע. ואפשר לרמז

בפרטיות כי ש"ח זה בח'י הדיבור של צדקה שהוא מתנת חנם" שואל זה בחי' הדיבור של תשובה כי שואל כל הנאה שלו, זה בחי' הדיבור של תשובה שצריך לשוב על שמילא תאוותו בהנאין וכסופין דהאי עלמא:

שומר שכר זה בח'י הדבור של עשירים שכל טוב נמשך להם ומקבלים שכר בזה העולם. וזה בחי' שומר שכר שמקבל שכר. ויש דיבור של בחי' מלכות בחי'מלכות פה וזה בחי' השוכר. כי בחי' המלכות הוא דוכר כל באי עולם לעבודתו כי כל השכר הוא שם בבחי' מלכות והכל הם כשכירים אצל בחי' המלכות כי נותנת שכר לכל העובדים אותו ית' כ"ש הנה שכרי אתי וכו': בילא"ו.

פקדון וד' שומרים ג

אות א

ענין שומר חנם שפטור על הכל ואינו חייב רק לישבע ששמר כראוי ולא פשע בשמירתו ולא שלח בה יד וכו'. אבל אחר ששמר כראוי ואעפ"כ אירע הפסד כגון גניבה ואבידה ומכ,ש אונסין הוא פטור עליהם:

ע"פ התורה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וכו' בליקוטי הראשון (סי' ס"ד) ע"ש כל התורה. והכלל לענייננו שעיקר הכל הוא האמונה השלימה כי ישראל עם קדוש נקראים ש"ז עבריים על שם שע"י אמונתם השלימה הם עוברים על כל מניי חכמות. ועל כל החכמות שאינם חכמות באמת, שא"א ליישב הקשיות הנמשכין משם, כ"א ע"י אמונה לבד עוברים גם עליהם. כי יש שני מיני אפיקורסות וקשיות. כי יש אפיקורסות שנמשך מבחי' ריבוי אור שגרם שבירת כלים שמשם אחיזת הקליפות שהם בחי' כפירות ואפיקורסות ועל האפיקורסות הזאת האמר ודע מה שתשיב לאפיקורס כי ע"ז האפיקורסות אפשר למצוא תשובה ותירוץ כי נמשך מבחי' רבוי אור וכו' כנ"ל שיש שם כמה ניצוצות הקדושים שהם בחי' חכמה ושכל, כי כל הנצוצות נמשכין מן החכמה שהוא עיקר האור והחיות של כל הבריאה כולה כי כול סבחכמה עשית וכו' ע"ש. אבל יש אפיקורסות שנמשך מבחי' חלל הפנוי שמשם צמצם אלקותו לגמרי כביכול וע"כ האפיקורסות והקשיות הנמשכין משם א"א לישבן בשכל בשום אופן כי זה החלל הפנוי היה הכרח לבריאת העולם כיאם לא היה הצמצום של החלל הפנוי היה הכל א"ס ולא היה מקום לבריאת העולם, ע"כ היה בהכרח שיצמצם ויפנה אלקותו משם לגמרי כדי שיהיה מקום להבריאה וע"כ א"א למצוא שם הש"י ע"פ שכל בשום אופן, וע"כ נמשכין משם קשיות שא"א ליישבן בשום אופן כי אם היה יכול ליישבן ולמצוא גם שם את הש"י א"כ יהי' הכל א"ס ואין מקום להבריאה כנ,. אבל באמת לאמתו בודאי גם שם

בהחלל הפנוי בעצמו נמצא ג"כ הש"י רק שהוא בהעלם גדול וא"א להשיג זאת שכל בשום אופן כ"א לעתיד לבא. אבל כל ימי עולם א,א להשיג בשכל בחי' החלל הפנוי והקשיות הנמשכין משם כנ"ל כ"א ע"י אמונה לבד, שצריכין רק להאמין באמונה שלימה שבאמת כל הקשיות בטלים ומבוטלים מעיקרא, כי באמת הכל מאתו ית' לבד ואפי' כל החלל הפנוי וכל הקשיות שבעולם הכל נמשך ממנו ית' כי הוא ית' ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין וכו' וכו' ע"ש. והכלל שעל אלו הקשיות הנמשכין מבחי' חלל הפנוי עליהם נא מר כל באיה לא ישובון כי א"א ליישבן בשכל בשום אופן לגמרי כ"א ע"י אמונה לבד עוברים והולכין גם על אלו החכמות שבאמת אינם חכמות וכו' כי עיקר ההתקרבות להש"י הוא רק ע"י אמונה שלימה לבד וכו' ע"ש כל זה היטב:

אות ב

וזה בחי' החילוק שבין ש"ח לשאר שומרים שמקבלים שכר כי ש"ח פטור על הכל בשבועה. ושאר שומרי סבשכר חייבים לשלם ההיזק כ"א כדינו. כי בא ת כל החפצים כל הדברים צריכים לשמור אותם מאד מהזיקות וכמו שמצינו שחז"ל החמירו מאד בהשמירה אפילו של ש"ח שצריך לשמור הפקדון בשמירה מעולה מאד. אבל בודאי עיקר השמירה הוא רק ע"י הש"י שהוא שומר עמו ישראל לעד וכ"ש (תהלים קכ"ז) אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. וא"כ לכאורה קשה למה צריך האדם לשמור חפציו וממונו כלל ולמה המחירה התורה בדין שמירת הד' שומרים הלא א"א להאדם לשמור כל לכי בודאי עיקר השמירה מהש"י לבד כנ"ל. אך הוא ע"פ התורה הנ"ל. כי כל ההיזיקות שבעולם נמשכין מהקליפות והס"א שהם בחי' מזיקי עלמא. וזה ידוע בדברי רבינו ז"ל ובהזוהר הק' שעיקר הס"א הוא בחי' כפירות כי היצה"ר נקרא אל אחר כפירות כמובא בדברי רבינו ז"ל במ"א. ומשם נמשכין כל הקליפות וכל התאוות רעות וכל המזיקין שבעולם. וע"כ יש שני מיני שמירות שצרייכן לשמור כל דבר משני מיני היזיקות הנמשכין משני מיני כפירות הנ"ל שהם הכפירות הנמשכין מבחי' רבוי אור שאפשר למצוא שם תירוץ והכפירות הנמשכין מחלל הפנוי שא"א ליישבן בשום אופן וצריכין לסמוך רק על אמונה לבד כנ"ל. כי יש מזיקי עלמא הנמשכין מבחי' הכפירות הנמשכין מהקליפות שנתהוו ע"י ריבוי אור וכל ההיזיקות הנמשכין על ידם אפשר לבהאדם לשמור עצמו מהם ע,פ שכלו ודעתו אשר חנן אותדו ה', וזהו בחי' השמירה שחל על האדם שהאדם מחוייב לשמור חפציו וממונו מאד בשמירה מעולה לשום עינו עליהם שלא יגיע להם שום הפסד ולא יהיה שוטה המאבד מה שנותנין לו. וכמו שהזהיר רבינו ז"ל מאד שצריך האדם לשמור מאד חפציו וממונו מאד מאד. מכ"ש כשנעשה

שומר על ממון חבירו שבודאי מחויב לשמור מאד מאד בעינט פקיחא ולא יפשע בשמירתו ח"ו, כדי להציל החפץ מכל ההיזיקות הבאין מבחי' מזיקי עלמא הנמשכין משבירת כלים. כיכל ההיזקות הבאין משם נכנעין ונתבטלים ע"י שמירת האדם דייקא, כי זה עיקר עבודת האדם בעוה,ז לברר כל הנצוצות שנפלו ע"י שבירת כלים כידוע. ועיקר הבירור ע"י החכמה והשכל כי כולם במחשבה אתבירור וע"כ נקראת קיום כל התורה בשם שמירה כ"ש שמור ושמעת וכו' וכ,ש ונשמרתם מאד לנפשותיכם וכיוצא בזה הרבה וזה בחי' לעבדה ולשמרה לעבדה בפיקודין דעשה ולשמרה בפיקודין דלא תעשה. כי ע"י קיום כל מצותת התורה עי"ז שומרים א"ע וכל התלוי בו מכל הקליפות ומזיקי עלמא כי מבררים הניצוצות מהם שעי"ז נכנעים ונופלים ונתבטלים כל מזיקי עלמא. אבל יש מזיקי עלמא שיניקתם מבחי' הכפירות של בחי' חלל הפנוי כנ"ל ששם אין שום שכל באתגליא כלל וא,א למצוא שם את הש"י כ"א באמונה לבד וע"כ מאלו ההיזיקות הנמשכין משם א"א להאדם לשמור עצמו כלל בשום אופן ועליהם נאמר אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. כי כל הסיבות והמאורעות הנמשכין משם הם למעלה משכל אנושי וא"א להאדם להבין אותם כלל וא"א לשמור עצמו מהם כלל כי אינם נתבררים ע"י שכל אנושי כלל כי א"א לשכל אנושי לבררם, וצריכין לסמוך רק על אמונה לבד, לסמוך עצמו רק על הש"י לבד שהוא בעצמו ישמור אותנו מכל מיני היזיקות הנמשכין משם כי א"א לשמור עצמו מהם בשכלו בשום אופן כ,א לסמוך עליו ית' באמונה שלימה כנ"ל:

אות ג

וזהו בחי' מו"מ בחי' בטחון והשתדלות שא"א להבין זאת בשום אופן כמבואר בספרים. כי באמת העיקר הוא הבטחון בהש"י כי לא ממוצא וממערב ולא ממדבר הרים כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים (תהלים עה). ואעפ"כ צריך האדם לעסוק באיזה עסק ומו"מ להמשיך פרנסה כמ"ש וברכך בכל אשר תעשה. אך הוא ע"פ הנ"ל כי עיקר העסק שצריך לעסוק בעשית המו"מ הוא בשביל בירור הנצוצות משבירת כלים כידוע כי הבירור נעשה ע"י האדם דייקא כידוע וע"כ בהכרח שיעשה איזה עסק כדי לברר הנצוצות עי"ז ועי"ז ממשיך פרנסה. אבל באמת העיקר הוא הבטחון בהש"י. כי צריכין לברר השפע של הממון והפרנסה משני מיני קליפות הנ"ל שנמשכין משני מיני כפירות הנ"ל, והבירורו מהקליפות הנמשכין משבירת כלים זה נעשה ע"י האדם כי בשביל זה נברא האדם לעבדה ולשמרה וכו' כנ"ל. אבל בירור השפע מהקליפות הנמשכין מחלל הפנוי זה אינו תלוי בדעת האדם וא,אל האדם לעשו"ת שום פעולה וחכמה והשתדלות

לזה רק לבטוח בהש,י לבד ולהאמין בו ית' באמונה שלימה שהו5א ית' יזמין לו פרנסתו ברחמיו. וזהו בחי' פן תאכל ושבעת ורם לבבך ושכחת וכו' וזכרת את ה' אלקיך כי הוא הנותן לך כח לעשו"ת חיל ותרגומו ארי הוא יהיב לך עצה למקני נכסין. כי באמת מי שיש לו מוח בקדקדו יכול להבין ולראות שכל הריוח של כל המו"מ העיקר הוא ע"י העצה שנותן לו הש"י מה לסחור, לקנות ולזמכור בעתו כיאין אדם יודע במה משתכר וכל זמן שאינו יודע העצה האמתיית מה לסחור בוודאי לא יועיל לו שום פעולה ועשי' כי אדרבא יוכל להפסיד ע"י עשיית המו"מ. וע"כ העיקר הוא העצה שיזכהשיזמין לו הש"י עצה שלימה בלבו שידע מה לסחור באופן שירוויח, וזאת העצה נמשכת מהש"י לבד ואינו תלוי בעשיית האדם כלל. רק אח"כ כשזוכה לעצה לידע מה לסחור, אח"כ צריך האדם לעשו"ת העסק שיזמין לו הש"י היינו כנ"ל כי העצה לידע מה לסחור שזה העיקר זה אינו תלוי בעשיית האדם כלל רק בבטחון ואמונה לבד כי זה בי' בירור מחלל הפנוי. כי קודם שיודע שום עצה הוא בחי' חלל הפנוי שפנוי מהשכל שאינו יודע עדיין שום שכל איך להמשיך אור השפע של הפרנסה. ואח"כ כשהש"י מאיר עיניו ומזמין לו עצה טובה שיסחור דבר שישתכר בוא אעפ"כ עדיין צריך הרדם לעשו"ת העסק כי הש, ירוצה בעבודתינו כדי לברר כל הדברים מבחי' הקליפות הבאים משברית כלים כנ"ל. וע"כ הזהירה התורה את האדם שלא יטעה את עצמו מאחר שרואה שהאדם צריך לעשו"ת איזה עסק בשביל פרנסה, על כן ח"ו יוכל לטעות ולומר ח"ו כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, היינו שח"ו יטעה שגם העצהשל המו"מ ג"כ הי' ע"י חכמתו והשתדלותו וזה כחי ועוצם ידי, כחי הוא בחי' העצה של המו"מ כמבואר בענין שתרגם כי הוא הנותן לך כח ארי הוא יהיב לך עצה וכו'. כי כשיודע העצה מ ה לעשו"ת ועדיין אינו עושה הדבר אז עדיין הדבר בכח ואז צריך האדם לעשו"ת העסק להוציא מכח אל הפועל. אבל ידיעת העצה מה לעשו"ת ועדיין אינו עושה הדבר אז עדיין הדבר בכח ואז צריך האדם לעשו"ת העסק להוציא מכח אל הפועל. אבל ידיעת העצה אינו תלוי בעשיית העאדם כ"א באמונהובטחון בהש"י לבד כנ"ל. וע"כ הזהירה התורה שלא יטעה שהכל תלוי בעשייתו והשתדלותו ח"ו כאלו גם העצה ממנו בעצמו ח"ו. וזהו כחי ועוצם ידי וכו'. כחי הוא בחי' העצה, ועוצם ידי זה בחי' ההשדלות והתאמצות במעשה ידיו. אבל באמת הכל מהש"י לבדו כמו שמסיים הפסוק וזכרת את ה' אלקיך כי הוא הנותן לך כח לעשו"ת חיל. ותרגומו ארי הוא יהיב לך עצה למיקני נכסין. היינו כי צריכין לידע ולהאמין שהכל מהש"י לבד כי עיקר הוא העצה כנ"ל והעצה נמשכת רק מהש"י לבד ועי"ז עיקר הריוח והשפע. ובוודאי הש"י שנותן לו עצה הי' יכול ליתן לו כל הפשע

בעצמו רק שהוא ית' רוצה בעבודתינו כדי לברר הנצוצות משבירת כח שהוא העצה שעי"ז עיקר הריוח והפרנסה כנ"ל:

אות ד

והכלל שעיקר הוא האמונה והבטחון אך אעפ"כ צריכין לעשו"ת איזהעסק כדי לברר הנצוצות משברי כלים שזה תלוי בעבודת האדם דייקא. אבל באמת עיקר השפע מהש"י לבד בלי עשייתינו כלל רק ע"י אמונה ובטחון, שעי"ז נמשך ונתברר השפע מבחי' חלל הפנוי ששם פנוי לגמרי כביכול. ואז קודם שמברר מבחי' חלל הפנוי אינו יודע כלל מה לעשו"ת בחי' אין אדם יודע במה משתכר. אבל כשמאמין שגם שם בחלל הפנוי, השם יתברך נמצא, אזי הש"י מזמין לו שם דייקא עצה טובה מה לסחור כי מברר השפע ע"י האמונה מהקליפות הנמשכין מחלל הפנוי. ואח"כ צריך לעשו"ת העסק בחכמה ודעת כדי לברר הנצוצות מבחי' שבירת כלים כנ"ל:

אות ה

וזהו בחי' החילוק שבין ש"ח לשאר שומרים ששומר חנם פטור מן הכל ואינו חיב אלא בפשיעה. ושאר שומרים בשכר, חייבין בשאר היזקות. כי כל ההיזקות הבאים משבירת כלים הם תלוים בשמירת העאדם כנ"ל והאדם צריך לשמור מהם וזה חיב גם הש"ח כי גם הוא חייב בשמירה לשמור הפקדון היטב מכל ההיזקות בעינא פקיחא כדרך השומרים כי אלו ההיזקות תלויים בשמירת האדם כנ"ל. אבל יש היזקות שאין האדם יכול לשמור מהם בשום אופן ואפילו אם ישמור בכל מה דאפשר אעפ"כ יכול לבא ההיזק כי אלו ההיזקות נמשכין מבחי' החלל הפנוי ששם אין דעת האדם מגיע לשמור ולהציל מההיזקות הבאים מהקליפות הנמשכין משם מבחי' חלל הפנוי כנ"ל. ומאלו ההיזקות אין מי שישמור כ"א הש"י לבד ועליהם נאמר אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר כנ"ל, וע"כ על אלו ההיזקות אין הש"ח חייב אם באו כי מה לו לעשו"ת כי הוא שמר כראוי ולא פשע בשמירתו. ואם עכ"ז בה ההפסד מן השמים כגון אם שמר כראוי ואעפ"כ נגנב או נאבד בלי פשיעה רק מן השמים מכ"ש אם נאנס, ע"כ הש"ח פטור בהן כי מה לו לעשו"ת מאחר ששמר כראוי וההפסד בא מן השמים. אינו חייב בזה כי אין הדבר באחריותו לענין ההפסד וההיזק הבא מן השמים לבד שזה נמשך ע"י הקליפות הבאין מחלל הפנוי, ואחריות זה ההיזק וההפסד אינו חל על הש"ח כלל מאחרשאינו מקבל שכר אל שמירתו. אבל שאר שומרים שמקבלים שכר כגון שומר שכר או שוכר בההוא הנאה דקא אגיר לי' וכו' כשרז"ל או האומנין וכ,ש שואל שכל הנאה שלו. ומאחר שקיבל שכר הנאה שהוא ג"כ שכר מן החפץ ע"כ חל עליו גם האחריות של ההפסד הבא ע"י חלל הפנוי. וע"כ חייבים גם על גניבה ואבידה שלא ע" יפשיעה או אפילו באונסין

כל חד כדינו כי זה האחריות של ההפסד הבא משם מבחי' חלל הפנוי אינו חל על האדם כ"א כשהממון שלו או שמקבל הנאה ממנו שנחשב כממון:

אות ו

כי שם בבחי' החלל הפנוי שם אין מועיל שום שמירה ודעת וחכמה ותחבולה כ"א אמונה לבד. הן בענין הקשיות והחקירות והבלבולים והמניעות הנמשכין משם שא"א לעמוד כנגדם בשום חכמה ותחבולה כ"א באמונה לבד, שצריכין להאמין באמונה שלימה שגם שם הש"י נמצא. אע"פ שידוע ומבואר ששם פינה אלקותו ית' כביכול כי אם לא יאנו פנוי והכלל א"ס כנ"ל. אעפ"כ באמת לאמתו גם שם נסתר ונעלם הש"י בדרך נפלא ונעלם מאד מאד שא"א בשכל אנושי להשיגו בשום אופן כ"א באמונה לבד. כי צריכין לומר שם שני הפכים יש ואין וכו' כנ"ל וכמבואר היטב בהתורה הנ"ל:

אות ז

וזה בחי' התבודדות ושיחה זו תפלה שצריך כל אדם לשפוך שיחו לפני ה' בכל יום ויו9ם לבקש על נפשו מהש"י שיזכהו לקרבו לעבודתו ית' באמת. וזהו יסוד הכל שכל עבודתו ויהדותו תלוי בזה כמבואר אצלינו כ"פ. ויותר ממה שכתוב שם שמענו מפיו הק' בעל פה כמה וכמה פעמים כמה שיחות נוראות בעניך זה שא"א לבאר הכלבכתב. ואמר שכל הצדיקים והכשרים לא זכו לבא למה שבאו כ"א עי"ז ע"י שיחה בינו לבין קונו בלשון אשכנז שמדברים בו כמבואר בספרים הנדפסים. ולכאורה קשה הלא ארז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים וא"כ איך שייך על זה תפלה מאחר שהש"י מסר הבחירה לנו. ואעפ"כ באמת מצאנו שכל הצדיקים עסקו בזה לבקש מהש"י שיצילם מהיצה"ר ויקרבם לעבודתו כמו ששמענו בפה מלא מהצדיקים אמתיים שהיו סמוך לזמנינו. וגם בדברי רז"ל בגמ' ושאר ספרים מצאנו כמה תפילות שהתפללו בכל יום שינצלו מהיצה"ר כמבואר תפילתם במס' ברכות. וגם מהתפלות הסדורים‌לנו בכל יום מאנשי כנה"ג אנו רואין זאת כי אנו מתפללים ג' פעמים בכל יסו השיבנו אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך והחזירנו בתשובה שלימה לפניך. נמצא שאנו מתפללים להש"י ג"פ בכל יום לזכות לתשובה ולעבוד אותו ית'. אע"פ שזה תלוי בבחירת האדם. וכיוצא בזה הרבה תפילות הקבועים מכבר שכולם מיוסדים על בקשה זו לזכות לעבודתו ית'. וכן כל ס' תהלים מיוסד על תפלות ותחנות אלו לזכות להתקרב אליו ית'. כמבואר שם. ובאמת א"א להבין זאת כי הוא ג"כ מהקשיותך שא"א לתרצם בשום אופן כ"א באמונה לבד. וגם בעת שהודיע לי רבינו ז,ל ענין ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו, דברתי עמו מעט מזה, הלא האדם הוא בעל בחירה ולא השיב לי בפירוש רק כלאחר יד, כאומר אף על פי כן, כלומר אע"פ שקשה זאת וא"א לברר לך הענין ולתרץ לך אעפ"כ צריכין לנהוג כך.

ואנכי לא יכולתי לשאול יותר כי ידעתי כי קשיא זו יכולין להקשו"ת על כל התפלות שסידרו לנו חז"ל מכבר על תשובה והתקרבות להש"י כגון ברכת השיבינו וכו' כנ"ל. ע"כ צריכין לסמוך רק על אמונה להאמין בחכמינו זכרונם לברכה שכולם הלכו בדרך זה והוליכו אותנו בדרך זהלהרבות בתפילה ותחנונים להש"י, לזכות לעבודת הש"י כי זה העיקר והיסוד שהכל תלוי בו:

אות ח

ובאמת כ,זד הוא ענין הנ"ל שכל אדם צריך שני בחי' עבודות להש"י. עבודה אחת התלוי' בשכל אנושי והם בחי' עבודת התורה והמצות שבהם צריך האדם להכניס דעתו ושכלו עד מקום שידו מגעת, ועי"ז מברר כל הנצוצות שנפלו ע"י שבירת כלים שמתבררין ע"י החכמה והשכל דקדושה של עסק התורה והמצותת כי כולם בחכמה איתברירו. אבל עיקר קיום התורה והמצות הוא רק ע"י אמונה שהוא יסוד שהכל תלוי בו כ"ש כל מצותיך אמונה וכשרז"ל (מכות כד) בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה. כי באמת צריך כל אדם להכניע ולבטל הקליפות הבאין מבחי' חלל הפנוי שאותן הקליפות א"א להכניעם ולבטלם ע"י שום שכל כ"א ע"י אמונה לבד שהיא יסוד כל התורה כולה. כי האמונה שבחלל הפנוי שמאמינין באמונה שלימה שגם שם הש"י נמצא, זה יסוד הכל וכל התורה והמצוות תלוים בזה כי בלא אמונה אין קיסו לשום תורה ומצוה. רק כשיש לו אמונה שלימה שגם בבחי' החלל הפנוי היינו בבחי' הקשיות והחקירות שא"א להבינם ולתרצם, גם שם השי"ת נמצא, ואזי כשיש לו אמונה שלימה ואינו מניח ליכנוס בדעתו שום חקירה וקשיא כלל כי סומך על אמונה לבד שקבלנו מאבותינו הקדושים, אזי יש קיום להתורה ומצוות ואז יכול לעבוד השי"ת בשכל היינו בהשכל המלובש בתורה והמצוות שיסודם אמונה, כי ע"י האמונה מכניע ומבטל הקליפות הבאין מחלל הפנוי, וע"י השכל שיש בהתורה ומצות הוא מברר הקדושה מהקליפות הבאין משבירת כלים כי כולם בחכמה אתברירו כנ"ל:

וזה בחי'תורה ותפילה שצריכין שניהם דייקא. כי תפלה היא בחי' אמונה כמבואר בדברי רבינו ז"ל כ"פ כמ"ש ויהי ידיו אמונה ותרגומו פרישן בצלו. והתורה היא בחי' שכל כי התורה נקראת חכמה ובינה ודעת כ"ש אני חכמה וכו' אני בינה וכו'. כי ע"י תורה ותפלה שהם בחי' אמונה ושכל דקדושה עי"ז מכניעין ומבטלין שני מיני הקליפות, שהם הבאין משבירת כלים והבאין מבחי' חלל הפנוי כנ"ל, ומבררין הקדושה ומגלין אלקותובכל מקום כנ"ל:

אות ט

וע"כ צריכין דייקא להרבות בתפלות ותחנונים ושיחות בינו לבין קוונ וזעקות ושוועות ורצוים ופיוסים להש,י שיזכהו לקרבו לעבודתו. וזה עיקר התפלה כי על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו, שלא ישטפוהו שטף מים רבים שהם המים הזידונים שהם תיאובתין בישין דהאי עלמא השוטפין בכל עת וכבר נשטפו רבים רבים על ידם ר"ל המקום ירחם עלינו ועל כל ישראל ויצילנו מהם. ואין חכמה ואין תבונה ואין עצה לעמוד כנגדם כ"א ע"י תפלה ותחנונים להשי"ת שיצילהו מהם. כי אע"פ שהאדם הוא בעל בחירה אעפ"כ העיקר הוא תפלה ותחנונים להש"י ע"ז. כי ע"י בחירתו שבוחר בדרך הטוב וסר מדרך הרע עי"ז מכניע הקליפות הבאין משבירת כלים ומברר הטוב מהם, כי הבחירה הוא בהשכל שיש לו כח לבחור בטוב ולמאוס ברע, ושכל האדם אין לו כח כ"א להכניע ולבטל הקליפות הבאין משבירת כלים שיש בהם כמה וכמה נצוצות הקדושים שהם נצוצי השכל כי כולם בחכמה אתברירו כנ"ל. אבל יש בלבולים וסטרין אחרנין ומניעות מהקדושה הבאין מבחי' חלל הפנוי ששם אין שום שכל וחכמה כ"א אמונה לבד שהוא בחי' תפלה ותחנונים וזעקות ושועות להש"י שיצילהו מהקליפות והיצה"ר הנמשך משם וע"ז נאמר בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו ואלמלא הקב,ה עורו היה נופל בידו, כי מהיצה"ר הזה הנמשך מחלל הפנוי א"א להנצל בשום אופן כי אם על ידי סייעתא דשמיא, ועל כן צריכן להרבות מאדמ אד בתפלה ותחנונים להנצל ממנו כי שם אין מועיל שום שכל אדרבא ע, ישכל וחכמה נשקעין שם ח"ו רק העיקר הוא אמונה שהיא בחי' תפלה. ובאמת זהו עיקר הבחירה דהיינו מה שכופה בחירתו לבטל שכלו לגמרי ולסמוך על אמונה לבד ולהרבות בתפלה ותחנונים. כי הבע"ד מעקם לב האדם כ"כ עד שגם זה קשה על האדם אע"פם שבאמת הואדבר קל מאד אעפ"כ הוא מבלבל ומעקם דעתו כ"כ עד שעפ"י רוב ענין זה של תפלה והתבודדות קשה על האדם יותר מכל העבודות קשו תוכ"ז מחמת חסרון אמונה שאין לו אמונה בשלימות שזהו העיקר והיסוד. וע"כ מי שזוכה להגיל עצמו בזה להרבות בתפלה ושיחה בינו ובין קונו שיזכהו השי"ת ויעזרהו לקרבו לעבודתו יתי', בזה בעצמו הוא בעל בחירה במה שזכה לבחור בחיים אמתיים בדרך אמונה ותפלה כ"ש דרך אמונה בחרתי. כי באמ תזה עיקר הבחירה מה שמסלק שכלו ובוחר באמונה ותפלה שזהו העיקר והיסוד שכל התורה עומד עליה כ"ש בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה כנ"ל. ואז כשיש לו אמונה שלימה ומרבה בתפלות ושיחות להשי"ת שיזכהו לשוב אליו באמת אז עוזרו הש"י שיזכה לעבוד אותו בתורה ומצוות ומאיר עיניו בתורתו עד

שזוכה להבין בתורהו עבודה מה שאפשר בשכל אנושי להבין. וע"י שני בחי' אלו שהם אמונה ושכל דקדושה הנמשך מאמונה עי"ז מכניעין שני מיני הקליפות הנ"ל הנמשכין מבחי' חלל הפנוי ומבחי' שבירת כלים כנ"ל.כי שניהם כאחד טובים השנים מן האחד וכו' כי אם יפולו האחד יקים את חבירו וכו'. כי תורהותפלה שהם בחי' שכל ואמונה הם תלוים זה בזה והא' מחזק ומקים את חבירו אבל העיקר הוא האמונה וכנ"ל:

ומאחר שעיקר קיום התורה והמצות הוא ע"י אמונה כ"ש כל מצוותיך אמונה וכנ"ל, ע"כ עיקר שלימות המצות הוא כשקונין אותן בכסף מלא ומפזרין ממון הרבה בשביל המצוה כמובא בזוה"ק דבעי למקני באגר שלים כי כשהמצוה היא בחנם אין לה שלימות ואין נכנעת הסט"א שנקראת חנם ע"ש כי עיקר האמונה תלוי' בממון כשמפזרין ממון הרבה בשביל דבר שבקדושה. זהו עיקר בחי' האמונה כ"ש רבינו ז"ל (סי' כ"ג) ע"פ צוית צדק עדותיך ואמונה מאד, מאד זה ממון כ"ש ובכל מאדך בכל ממונך כי אין המצוה נקראת בשם אמונה כ"א ע"י שמפזר ממון בשבילה ע"ש:

אות י

כי הממון נמשך מבחי' חלל הפנוי שהוא סוד הצמצום שהוא שורש כל הדינים שמשם כל הממון שהוא בחי' צמצומים ודינים כידוע בבחי' (איוב ל"ז) מצפון זהב יאתה, צפון הואבחי' צמצום ודין הנמשך מחלל הפנוי בבחי' (ירמי' א) מצפון תפתח הרעה. כי חלל הפנוי הוא כביכול פנוי ופתוח מאלקותו ית' וע"כ משם תפתח הרעה כי משם אחיזת כל הס"א והוא בחי' הבא לטמא פותחין לו וארז"ל (יומא ל"ח ע"ב) יש לו פתחים הרבה בחי' (בראשית ד) לפתח חטאת רובץ. כי שורש כל הקליפות והס"א והיצה"ר הוא רק מבחי' חלל הפנוי שהוא סוד תחילת הצמצום. כי אפילו הקליפות הבאים משבירת כלים שנתהוו ע"י ריבוי אור גם הם עיקר שרשם ואחיזתם הוא מתחילת הצמצום שהוא בחי' חלל הפנוי. כי באמת עיקר בחי' שבירת כלים נתהוה רק ע"י זה ע"י הכפירות הנמשכין מחלל הפנוי. כי עיקר התהוות הכלים הי' ע"י הצמצום של החלל הפנוי כי בתחילה הי' הכל א"ס ולא הי' מקום לבריאה. וצמצם הש,י אלקותו לצדדין ונעשה חלל הפנוי ואח"כ המשיך לתוכו אורו בדרך קו הישר, וזה האור מאיר בכל המדות ובכל העולמות כולם, וזה האור נמשך לתוך כלים. ועיקר התהוות הכלים הוא מהתעבות האור שבכל מקום שהאור רחוק ביותר משרשו בחי' א"ס שם נתעבה האור יותר עד שנתהוו בחי' כלים ועיקר התעבות האור הוא מחמת הצמצום של החלל הפנוי כיאם לא הי' חלל הפנוי הי' הכל א"ס ולא הי' ריחוק האור והתקרבותו לא"ס כידוע. והכלל שעיקר הכלים הם בחי' צמצום והתעבות האור שנמשך ע"י תחלת הצמצום של חלל הפנוי. ומחמת

ריבוי האור לא היו הכלים יכולים לסבול האור ונשברו כמבואר כ"ז בע"ח בתחלתו ע"ש. ואיתא שהבירה היתה מרבוי הסיגים שהיו בהכלים, והסיגים הם בחי' דיימנ הנמשכין מחלל הפנוי, היינו בח"י כפירות. היינו מחמת שכ"א אמר אנא אמלוך שהוא גאות שהוא בחי' כפרות היינו שאי ולהם אמונה שלימה שגם שם הש"י נמצא אפילו בהחלל הפנוי בעצמו רק נדמה להם כאלו הם רשו"ת בפ"ע ח"ו שזהו בחי' ריבוי הסיגים שהי ובהם, ועי"ז לא היו יכולים לסבול האור כי א"א לקבל האור בשלימות כ"א ע"י אמונה כנ"ל ומחמת חסרון אמונה שהיה בהם עי"ז נשברו. נמצא שעיקר שבירת כלים נמשך ג"כ מבחי' הכפירות הנמשכין מחלל הפנוי. וכל ענין הצמצום והשבירה והתיקון נצא בכל אדם. ומי שיש לו לב להבין יכול להבין מעט ענין זה בכל אדם. והכלל שעיקר הוא האמונה כהנ"ל, והממון נמשך מתחלת הצמצום שהיא בחי' חלל הפנוי כנ"ל וע"כ כל הכלים ושבירתם ותיקונם נקראים בשם בירור הכסף צרוף מן הפסולת כ"ש (משלי כ"ה) הגו סייגם מכפיס ויצא לצורף כלי הגו רשע לפני מלך וכו'. כי הכנעת הרשעים ובירור הקדושה מהם שהוא בחי' תקון השבירה הואביק הגו סיגים מכפיס ויצא לצורף כלי בחי' תיקון הכלים כנ"ל וכ"ש (מלאכי) ובחנתים כבחון את הזהב וצרפתים כצרוף את הכסף וישב מזקק ומטהר כסף. וכן כל הס"א והקליפות נקראים בזוה"ק בשם סוספיתא דדהבא ותיקון וברור הקדושה נקרא בשם כסף צרוף כ"ש מוחא חוורא ככספא כי כל כלי הקדושה הוא בחי' צמצום שהוא בחי' כסף וזהב שכ"ז נמשך מצמצום הראשון שהיא בחי' חלל הפנוי כנ"ל:

אות יא

נמצא שהממון נמשך מהצמצום של בחי' חלל הפנוי וע"כ עיקר האמונה הוא ע"י הממון, כשמשברין תאוות ממון ומפזרין ממון הרבה בשביל המצוה כי שם בבחי' חלל הפנוי צרייכן רק אמונהכי הקדושה והאלקות נעלם שם מאד כנ,ל. וע"כ הממון הנמשך משם תחובסי בו כל הע"ז שהם כפירות כי כל העבודות זרות והכפירות עיקר שרשם הואמבחי' חלל הפנוי כנ"ל. וע"כ איתא שם בדברי ריבון ז"ל בהתורה צוית צדק הנ"ל שמי שנופל בתאוות ממון השכינה צועקת עליו ק"ם קלין שני פעמים ע' כנגד הע' עבודות זרות שנופל בהם בכפלים, היינו כי נופל בשני מיני כפירות הנ"ל שהם הכפירות הנמשכין מחלל הפנוי, והכפירות הנמשכין משבירת כלים, וכל הכפירות נקראים ע"ז. ועיקר תקון ושבירת תאות ממון הוא רק ע"י אמונה שצריך להאמין באמונה שלימה שגם שם בבחי' חלל הפנוי גם שם נמצא אלקותו ית'. וע"כ גם בהממון בוודאי נעלם אלקותו ית' רק שא"א להבין זאת. וע"כ צריך לידע שאפילו כשעוסק במו"מ אע"פ שנדמה לו

ששם אין נמצא אלקותו ית', צריך להאמין שגם שם נעלם אלקותו ית'. ועיקר שלימות האמונההוא כשאין מקפיד על ממונו בשביל השי"ת ומפקיר כל ממונו בשביל השם יתברך ומפזר ממון הרבה בשביל צדקה ומצוות, נמצא שמאמין שגם ממון בעצמו שהוא בחי' צמצום של חלל הפנוי נמשך ג"כ מהש,י מאחר שמפזר הממון בשבילו ית' וזה עיקר יסוד כל המצוות ששרשם אמונה. וע],כאין שלימות להמצוה כ"א כשמפזר ממון בשבילה שבזה מראה חוזק אמונה שלו שאינו עושה ממונו ע"ז וכפירות ח"ו כאלו הממון בא לו מעצמו ח"ו, רק מאמין שכל הממון הוא מהשי"ת ולא נתן לו את הממון כ"א כדי שיזכה על ידו לתורה ומצוות ומע"ט שזהו בחי' אמונה שבחלל הפנוי, שמאמינים שהחלל הפנוי שהם הקשיות הנ"ל לא נתהוו מעצמם ח"ו רק גם אלו החקירות והקשיות בעצמם שהם בחי' חלל הפנוי נתהוו מהש"י שצמצם אלקותו משם. ומאחר שגם חלל הפנוי נתהוה מהש"י בודאי גם שם נעלם חיותו. וכל עיקר חלל הפנוי לא נתהוה אלא כדי להמשיך לשם אלקות כדי לגלות אלקותו בעולם כי בל"ז לא היה אפשר לגלות אלקותו כי היה הכל א"ס כנ"ל. שזהו בעצמו בחי' הנ"ל שמפזרין הממון בשבילו ית' כי מאמינים שהממון בעצמו הוא רק מהש,י ולא נתן לו הממון כ"א כדי שיזכה על ידו לחיי עולם, ליתן צדקה ולעסוק בתורה ומצוות. וע"כ זה עיקר שלימות המצוות כשקונים אותן בכסף מלא שזהו בחי' אמונה שגם בחלל הפנוי שהוא בחי' הממון נעלם הש,י שזהו עיקר יסוד כל התורה כולה כנ"ל:

אות יב

וע"כ כל מי שחננו הש"י באיזה שפע של ממון וחפצים אין החפצים נשמרים ונתקיימים אצלו כ"א ע"י אמונה. כי אע"פ שהאדם צריך לשמור ממונו וחפציו כנ"ל אבל לא נתן לו השי"ת כח לשומרם כ"א מההיזיקות הבאים מבחי' שבירת כלים אבל מההיזיקות הבאים מבחי' חלל הפנוי אין נשמרים כ"א ע"י שמאמין שהכל מאתו ית' ואם ה' לא ישמר וכו' וכנ"ל. וע"כ הש"ח שאינו מקבל שום שכר על שמירתו לא נתחייב כ"א בשמירה שהוא ביד האדם כנ"ל. אבל השמירה מההיזיקות הבאים מחלל הפנוי שמזה עאין הממון נשמר כ"א ע"י האמונה השלימה של בעל הממון ע"כ אין הפקדון באחריותו לענין זה כי אין הממון הזה תלוי בחוזק אמונתו מאחר שאין מקבל שום שכר והנאה מזה הממון. כי עיקר האמונה הוא בבחי' הממון שצריכן להאמין שהוא מהש"י ולא בכח יגבר איש, ועי"ז נשמר הממון מכל ההיזיקות שאין ביד האדם לשמור מהם כנ"ל. וע"כ לא נתחייב הש"ח באחריות זה כ"א מ ישהוא ש"ש מכ"ש שואל שמקבל שכר והנאה מהממון, ואז הוא חיב בהשמירה התלוי' באמונהמאחר שקיבל ממון ושכר מהבעה"ב

ששם עיקר האמונה שצריכין להאמין שגם שם בהממון שהוא בחי' חלל הפנוי גם שם נעלם חיותו ית' כי הכל ממנו וכנ"ל:

אות יג

וע"כ לא רצה אברהם אבינו לקבל מערת המכפילה בחנם מעפרון, וכן דוד המע"ה לא רצה לקבל גורן ארונה היבוסי שהוא מקום היבהמ"ק בחנם, כי קדושת מערת המכפלה וכן קדושת מקום היבהמ"ק היו בתחלה נעלמים מאד בתכלית ההעלם בבחי' הקדושה הנעלמת בבחי' חלל הפנוי ולא הי' אפשר לבררם ולגלותם כי אם ע"י חוזק אמונתם. כי אברהם אבינו הי' ראש למאמינים וכן דוד המע"ה מדתו אמונהשהיא בחי' מלכות כידוע כ"ש ואמונתי וחסדי עמו וחכו'. וע"כ נתנו דייקא כסף מלא בעד מקומו הקדושים הנ"ל כי עיקר האמונההוא ע"י הממון כשנותנין ממון הרבה בעד הדבר שבקדושה וכנ"ל:

אות יד

וזה סוד כל ענין יעקב אבינו עם לבן ששמר את צאנו בשתי בנותיו ויעבוד ישראל באשה ובאשה שמר (הושע יב). כי שמור הוא בחי' מלכות בחי' אמונה בחי' אשה יראת ה'. ואבות העולם כל עיקר יגיעתם ועבודתם הי' רק בשביל לגלות האמונה הקדושה בעולם. כי אז הי' קודם מתן תורה והיתה הקדושה נעלמת מאד ולא הי ויודעין ממנו ית' כלל והי' כל העולם אז בבחי' חלל הפנוי כי ה' העולם פנוי מאלקותו ית'. והם בחוזק אמונתם ועבודתם גילו ופרסמו שגם בחלל הפנוי גם שם נמצא השי"ת והמשיכו אמונה בעולם. וזהו ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא וכו'. כי סוד חלל הפנוי הוא בחי' המקום של כל העולמות כי כל עיקר התהוות חלל הפנוי הוא בשביל שיהי' מקום לבריאת העולם כנ"ל. ושם בבחי' המקום בחי' חלל הפנוי א"א למצוא אלקותו ית' כ"א ע"י אמונה לבד שהוא בחי' תפלה. וזהו ויפגע במקום האין פגיעה אלא תפלה היינו אמונה כנ"ל וזה המקום הי' באמת מקום הביהמ"ק מקום ק"ק נקודת האבן שתי' כשרז"ל רק שאז היתה עדיין הקדושה נעלמת ולא הי' שום עאד סיודע ממנה כ"א יעקב ע"י חוזק אמונתו נתגלה לו סוד נקודה זו שהוא נקודת האבן שתי' הנעלמת במקום העולם שהוא נקודת האמונה, שע"י נקודה זאת זוכין להאמין ולידע שגם שם בבחי' חלל הפנוי נעלם הש"י כנ"ל. ויעקב שגם שם בבחי' חלל הפנוי נעלם הש"י כנ"ל. ויעקב כשבא לשם וראה ששם א"א לעמוד כ"א ע"י אמונה ע"כ וילן שם כי בא השמש וישכב במקום ההוא וארז"ל (מגילה טז) ששם שכב אבל י"ד שנה ששמש בבי תעבר לא ישן כי הי' עוסק בתורה. ולכאורה קשה אם הי' מנדד שינה מעיניו י"ד שנה מדוע במקום הזה דייקא שכב לישן. אך באמ תכל י"ד שנה עסק בתורה היינו שהיתה עבודתו על פי שכל שזהו בחי' עסק

התורה כנ"ל אבל כשפגע במקום, והמקום נמשך מחלל הפנוי שהוא שרש המקום כנ"ל ואז ראה ששם א"א לעמוד בשום שכל כ"א באמונה ע"כ וילן שם וישכב במקום ההוא, כי שם צרייכן רק בחי' שינה שהוא בי' הסתלקות המוח וסומכין רק על אמונה לבד. כי בשעת שינה המוחין באין לתוך אמונה כמבואר בדברי רבינו ז"ל במ"א בבחי' חדשים לבקרים רבה אמונתדם בבחי' ואמונתך בלילות. וזהו וילן שם כי בא השמש, שמש הוא השכל כמבואר במ"א (בל"א סי' א) שראה ששם נסתלק השכל וא"א להבין שם בשכל בשום אופן כ"א באמונה לבד שהוא בחי' לילה בחי' שינה הסתלקות המוחין כנ"ל. וזהו ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו, אבני הם בחי' כפירות וקשיות הבאים מחלל הפנוי שהוא בחי' הצמצום שמשם עיקר כבדות לב בח'י כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו הנאמר בפרעה שהוא בחי' חלל הפנוי כמבואר בהתורה בא אל פרעה הנ"ל, וכבדות לב היא בחי' לב האבן בחי' כובד האבן. היינו שיעקב לקח האבנים שהם בחי' כבדות לב הבא ע" יהחקירות והקשיות של חלל הפנוי, ושם כולם מראשותיו וישכב במקום ההוא שהוא נוקדת האבן שתי' ששם נכלו כל האבנים בהאבן שתי' שהוא בי' אמונה כנ"ל. היינו שלחק כל החקירות הבאים משם מחלל הפנוי שהם בחי' אבני נגף והכניס כולם לתוך אמונה כדי לבטלם שם כי א"א לבטלם כ"א ע"י אמונה כנ"ל. וע"כ כשהקיץ יעקב משנתו נדר נדרו, ועיקר גמר נדרו הי' והאבן הזאת וכו' יהי' בי תאלקים וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך, שנדר ליתן צדקה ומעשר שהוא מצוה הנעשה בממונו כי עיקר תיקון האמונה הוא ע"י הממון שנותנין בשביל הש"י כנ"ל. וע"כ קיבל על עצמו אז מצוות צדקה דייקא כי עיקר תיקון האמונה הוא ע"י צדקה שמפזרין בשביל הש, יבבחי' ואמונה מאד כנ"ל:

אות טו

וע"כ ארז"ל שקולה מצוות צדקה ככל התורה כול ובכל מקום שנזכר מצוה סתם הוא מצוות צדקה. כי כל המצוות עומדים על אמונה כנ"ל ועיקר האמונההוא ע"י הממון שנותנין בשביל הש, ישזהו בחי' צדקה כנ"ל:

אות טז

ואז כשתיקן האמונה אז וישא יעקב את רגליו וכו'. וזכה ליקח אשה יראת ה' שהם רחל ולאה. שהם שרשי האמונה כי אמונה היא בחי' מדת מלכות שהוא בחי' אשה יראת ה' כידוע. וע"כ שמר הצאן בשביל זה כי שמור הוא ב חי' אמונה כנ"ל כי עיקר השמירה הוא רק ע"י אמונה בבחי' אם ה' לא ישמר וכו' כנ"ל:

וע"כ לבן הארמי לא רצה שיהיה יעקב שומר חנם אצלו כ"ש הכי אחי אתה ועבדתני חנם הגידה לי מה משכורתך וכו' כי ידע שהשמירה מכל ההיזיקות הוא דייקא בשכר שאז חל עלי והשמירה אפי' מחלל הפנוי שמשם הממון וכו' כנ"ל:

אות יז

ויעקב אבינו בכל ימי השמירה המשיך האמונה בעולם שהוא בחי' שמור. וע"כ איתא שעסק אז בספר תהלים כי תהלים הוא תפלות ושירות ותשבחות שהוא בחי' אמונה. וע"כ יסד דוד המע"ה ספר תהלים כי דוד הוא בחי' אמונה כנ"ל. וע"כ מצא דוד מקום נקודת העאבל שתיה שהוא נקודת האמונה כנ"ל. וע"כ זכה אז יעקב לעשירות גדול כי כל העשירות נמשך משם מבחי' החלל הפנוי שהוא בחי' הצמצום שמשם כל הממון כנ"ל. ומי שאין לו אמונה ח"ו ונכנס בחקירות הבאים משם, עליו נאמר מארת ה' בבית רשע כי כל ממונו וחפציו כולם רקים וחסרים מטוב,כי אין טוב אלא השי"ת ומאחר שאין מאמין בהש"י הנסתר בהחלל הפנוי בבחי' הממון הבאמשם ע"כ שורה בו קללה ר"ל. אבל הצדיק שמאמין בהש"ית שגם בהחלל הפנוי נמצא הש"י, ובמקום שהש"י שם הוא, שם כל הברכות וההשפעות בחי' ברכת ה' היא תעשיר וכו'. וע"כ יעקב ע"י חוזק אמונתו שגילה אז כנ"ל וביטל הכפירות הבאים מחלל הפנוי ע"י אמונה, ע"כ זכה לעשירות גדול. וזהו בחי' עקודים נקודים וברודים שהם בחי' כלליות העולמות המתגלים בתוך החלל הפנוי כמבואר בע"ח. כי יעקב תיקן אז בחי' חלל הפנוי כנ"ל ועי"ז זכה שם להתגלות תקון כל העולמות שכלולים בבחי' עקודים נקודים וברודים:

אות יח

וע"כ האשה נקנית בכסף (קדושין ב) כי האשה יראת ה' היא בחי' אמונה שקנינה ע"י הכסף דייקא בבחי' ואמונה מאד כנ"ל:

וזהו שארז"ל שם דגמר קיחה קיחה משדה עפרון. כי גם שדה עפרון שקנה אברהם בכסף מלא דייקא הוא ג"כ בבחי' זו כי א"א לקנות הקדושהשהוא האמונה כ"א ע"י הכסף כנ"ל:

ויש עוד בענין זה דברים הרבה:

אות יט

וע"כ אמר לבן ליעקב ואשלחך בשמחה ובשירים בתף וכו'. כי לבן הארמי הוא בחי' חלל הפנוי וע"כ בקש לעקור את הכל כי ע"י הכפריות הנמשכין משם נעקרין לגמרי ח"ו מי שנופל לשם בבחי' כל באיה לא ישובון וכו' כנ"ל. ואיתא שם בהתורה הנ"ל שע"י הניגון של הצדיק האמת יוצאין משם. כי יש ניגון של אפיקורסות וכפירות וכו'. ויש ניגון דקדושה הנמשך מבחי' ראש אמנה. וע"כ הזכיר לבן ליעקב וא שלחך בשמחה ובשירים

בתף וכו' בשירים דייקא כיא"א לצאת משם כי אם ע"י שירים ונגונים הנמשכין מראש אמנה בבחי' תבואי תשורי מראש אמנה כנ"ל. וע"כ נגלה הש"י ללבן ואמר לו השמר לך מדבר עם יעקב מטוב ועד רע כי שם בבחי' חלל הפנוי צריכין שתיקה דייקא בחי' שתוק כך עלה במשחבה כמבואר שם בהתורה הנ"ל. ועוד לאלוקי מילין. שים לבך לדברים האלה הנאמרים בדברי רבינו ז"ל בהתורה הנ"ל בליקוטי הראשון (סי' ס"ד) ובדברינו אלה ותבין נפלאות תמים דעים:

אות כ

שייך לעיל. וזה בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. היינו ענין הנ,ל שצריכין בטחון והשתדלות כי אע"פ שהעיקר הוא הבטחון בהש"י כי העושר והכבדו מלפניו לבד אעפ"כ צריכן השתדלות ג"כ לעשו"ת איזהעסק בדרך הטבע כגון מו"מ וכיוצא. וזה בטח בה' היינו בטחון בהש"י שזהו העיקר ואעפ"כ ועשה טוב שצרייכן לעשו"ת דייקא: וזהו שכן ארץ ורעה אמונה כי כל זה א"א להבין כ"א ע"י אמונה וכו' וכנ"ל:

כא) וצרייכן לדעת לכל הנ"ל הקדמה אחת הידועה למבינים בכתבי האר"י ז"ל ובחידושי אדמו"ר ז"ל שבכל עולם ובכל דרגא ובכל אדם יש כל בחי' השתלשלות כל העולמות וע"כ זאת הבח' של הצמצום של חלל הפנוי הוא בכל עולם ובכל אדם ובכל דרגא. שקודם שיורד אור הדעת שהוא החיות מעולם לעולם וכו' הוא בבחי' א"ס וצריכין לזה בחי' צמצום של חלל הפנוי כמו שהיה בתחלת הבריאה ואח"כ נמשך האור בדרך קו וכו' כביכול וכו' וכו'. כי כל א דם בכל דרגא כלול מכל העולמות ומה שיש בכלל יש בפרט. ועפ"ז תוכל להבין מעט ענין התורה בא אל פרעה הנ"ל וכל מה שזכינו לבאר בה אל מתחלה ועד סוף. ועי"ז אפשר להבין מעט מרחוק וכמבואר כמה וכמה אזהרות בתחילת הע"ח ובתחילת האד"ר שא"א להבין בזה כלל כ"א מי שמבטל שכלו ובמקום שאינו מבין תולה בפחיתות דעתו האנושי ואז יוכל להבין מעט מהרבה ולראות מרחקו גדולת הבורא ית' אשר אין חקר לתבונתו וכו':

פקדון וד' שומרים ד

אות א

ובו יתבאר ענין ספירת העומר ושבועות שהוא קבלת התורה:

ע"פ התורה אשרי תמימי דרך (בסי' א') ע"ש והכלל היוצא משם לענייננו כיאיש הישראלי צריך להסתכל תמיד בהשכל של כל דבר להתקרב עי"ז להשי"ת כי השכל הואאור גדול בחי' שמש וכו' וזה בחי' חי"ת כי החכמה תחי' וכו'. אך מחמת שאור השכל גדול מאד א"א לזכות אליו כ"א ע"י בחי' נון שהוא בחי' מלכות כ"ש לפני שמש ינון שמו

וכו' וזה בחי' לבנה כוו'. ולעומת זההוא בחי' עשו שבזה את הבכורה בי' לא יחפוץ כסיל בתבונהכי אם בהתגלות לבו בחי' מלכות הרשעה וכו'. וזה בחי' יצ"ט ויצה"ר וכו' וצריכין להגביר מלכות דקדושה על מלכות הרשעה היצה"ר וכו' והעיקר ע"י התורה וכו'. ואז מתחבר החית עם הנון ונעשה בחי' ח"ן. ועי"ז נתקבלין כל התפילות והבקשו"ת ונתעלה חן וחשיבות ישראל בגשמיות ורוחניות וכו' וכו'. וז"פ מאמר רבב"ח האי גלא דמטבע וכו' ומחזי כי צוציתא דנורא חוורא ברישי'. כי מתחלה היהצ"ר מתלבש א"ע במצוות וכו'. ומחינין ליה באלוותא וכו' היינו שעיקר הכנעתו של היצה"ר הוא ע"י התורה וכו'. כי בעל עבירה הוא משוגע כיאין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות וכו'. וכמו שהמשוגעים צריכין להכותם ולשום עליהם שמות וכו' כמ וכן ע"י התורה שעוסקין מכניעין ומגרשין הרוח שטות שהוא שגעון ממש, ואזי מתגבר מלכות דקדושה שהוא בח'י צמצום השכל שעי"ז זוכין לקבל השכל בהדרגה ובמדה שזה עיקר החיות והתכלית וכו' וכנ"ל:

אות ב

וזה בחי' מצוות הנפת העומר שעורים וספירת העומר שהם התחלה והכנה לקבלת התורה. כי מבואר בכתבים שבכל ימי הספירה מקבלין כל המוחין דקטנות וגדלות ראשון ושני בהדרגה ובמדה בכל יום ויום כמבואר היטב שם ע"ש. גם מקבלין כל הה' חסדים והה"ג וכללותיהן שהם בחי' שבעה שבעה ומקבלין אותם בשבעה שבועות של הספירה. ומבואר שם שבכל יום ויום מאיר מלכו תדז"א למלכות דנוק' כגון ביום א' נכנס מלכות שבחסד א' בחסד שלו וכן נכנס מלכות שבגבורה א' בחסד שלה ומאיר מלכות שלו במלכות שלה. וביום ב' נכנס יסוד שבחסד א' בחסד שלו ונדחה בחי' המלכות בגבורה שלו וכן בנוק' וכו' ומאיר מלכות שנדחה בהגבורה שלו למלכות שנכנס בגבורה שלה וכו' וכן בכל יום ויום. נמצא כשתעיין היטב בכוונות תראה שעיקר התקון בכל יום הוא בבחי' מלכות שבכל מדה ומדה ע"ש היטב בכוונות המבוארים בפרטיות בכל לילה ולילה בסוף פרק ז' משער ספירת העומר:

היינו כי ע"י הנפת העומר וספירה שבכל יום ממ"ט ימי הספירה אנו מתחילין להמשיך עלינו קדושת קבלת התורה שהוא בחי' המשכת המוחין שהוא עיקר בחי' קבלת התורה. והעיקר ע"י שמתקנין בחי'מלכות שהוא בחי' נון שהוא בחי' צמצום ומדה לקבל החכמה והמוחין בהדרגה ובמדה. כי באל תקון בחי' המדה והצמצום שהוא בחי' מלכות א"א לקבל את החכמה והמוחין מחמת ריבוי אור כי אור השכל גדול מאד וא"א לקבלו כ"א ע"י בחי' מלכו תשהוא בחי' מדה בחי' נו"ן כ"ש לפני שמש ינון שמו כ"ש בהתורה הנ"ל.

ע"כ צריכין להביא עומר שעורים שהואא כלל כל הצמצומים. היינו שע"י הנפת העומר שעורי סנתתקנין כל הצמצומים והמדות שהם בחי' מלכות כדי שנוכל עי"ז לקבל את המוחין בהדרגה ובמדה. כי בלא תיקון בחי' המדות והצמצומים א"א לקבל המוחין כנ"ל. וזה בחי' חמשים יום ש לספירת העומר שהם תיקון המלכות, כמבואר לעיל שעיקר ההארה והתיקון בכל יום ויום הוא בבחי' מלכות כנ"ל. וע"כ הם חמשים ימים כנגד בחי' נו"ן הנ"ל שהוא בחי' מלכות בחי' לפני שמש ינון שמו היינו לפני שמש קודם שמקלבין המוחין והשכל והחכמה שהם בחי' שמש כ"ש שם צריכין מקודם לתקן בחי' מלכות שהוא בחי' נון בחי' ינון שמו שזהו בח"י נו"ן יום של ספירת העומר כנ"ל:

אות ג

וכלל הכוונה של הנפת העומר שעורים וספירה הוא לצאת מזוהמת וטומאת מצרים ולזכות לקבלת התורה שהוא עיקר החכמה והשכל כדי לזכות להסתכל על השכל שיש בכל דבר ולהתקרב עי"ז להשי"ת. כיכל מה שברא הקב"ה לא בראו אלא לכבודו כדי לזכות להכיר אותו ולעבדו ע"י כל הדברים שבעולם. אבלאין זוכין לזה כ"א ע"י התורה הקדושה וכמבואר בהתו' הנ"ל. כי על ידי התורה מכניעין מלכות הרשעה שהוא בחי' כסילות רוח שטות שהם כלל כל התאוות והמדות רעות שהם רוח שטות ושגעון ממש כי אין אדם עובר עבירהאא"כ נכנס בו רוח שטות. וזה עיקר זוהמת וטומאת מצרים שאנו צריכין להטהר מהם באלו ימי הספירה כמו שאנו אומרים בספירה כדי לטהרינו מקליפותינו ומטומאתינו וכו':

אות ד

וע"כ מביאין עומר שעורים שהוא מאכל בהמה שהוא העדר הדעת. כי עקיר יניקת הכסילות הוא מבחי' מיעוט הלבנה שהוא פגם המלכות. כי המכלות בחי' לבנה בחי' נו"ן הנ"ל הוא כלל כל הצמצומים והמדות של השכל, שא"א לקבל את השכל כ"א ע"י כנ"ל. נמצא שעיקר תקון השכל ע"י בחי' המלכות שהוא בחי' כלל כל הצמצומים והמדות כנ"ל. אבל מחמת שהוא בחי' צמצום ומדה וכל צמצום הוא בחי' דין ע"כ לפעמים נשתלשל משם יניקת הכסילות שהוא העדר הדעת לגמרי. ע"כ מתחילה צריכן להמתיק ולתקן בחי' המלכות ע"י הנפת העומר שעורים שהוא קרבן ממאכל בהמה שהוא בחי' העדר הדעת בחי' צמצום המוחין שעי"ז עיקר קבלת המוחיחן כנ"ל. כי בקדושה זאת הבחינה יקרה מאד היינ ובחי' בהמה היינו לעשו"ת עצמו כבהמה כאלו אין בו שום דעת כלל כ"ש דוד ואני בער ולא אדע בהמות היית יעמך וכ"ש אדמו"ר ז"ל ע"פ כל אשר נתן ה' חכמה בהמה שהיא חכמה גדולה לעשו"ת עצמו כבהמה כי עי"ז עיקר קבלת הדעת והשכל האמת כי זהו בחי' צמצום המוח הנ"ל בחי' מלכות בחי' נו"ן הנ,לשהוא ביחי'

מדה וצמצום. היינו שא"א לקבל שום דעת ושכל אמתי כ"א כשמשים עצמו כבהמה כאל ואינו יודע כל לכשרז,ל אין התורה מתקיימת אלא במי שמשים עצמו כאינו יודע ואז עי"ז דייקא זוכה לקבל את השכל והמוח בהדרגה ובמדה. וגם כשמקבל איזה שכל ודעת צריך לידע בכל פעם שעדיין אינו יודע כלל כ"ש אדמו"ר ז"ל כ"פ, ועי"ז זוכה לקבל מוח ודעת חדש בכל פעם. וזהו בחי' צמצום ומדה דקדושה בחי' מלכות בחי' נו"ן הנ"ל שעי"ז עיקר קבלת המוחין כנ"ל. אבל את זה לעומת זה עשה אלקים ובכל דבריש טוב ורע וע"כ לפעמי מתגברת הסט"א ויונקת מבחי' צמצום הנ"ל כי עיקר יניקתם מבחי' העדר הדעת מבחי' צמצומים שהם בחי' דינים כידוע. וכשהם יונקים משם שזהו בחי' מיעוט הלבנה אזי הם מהפכים הדבר מהיפך אל היפך כ"ש המהפכים ארחות יושר ונלוזים במעגלותם. כי באמת צריכי להשתמש בכל דבר ובכל דמה במקומו ובשעתו בקדושה ובטהרה כראוי היינו כי באמת צריך האדם ליזהר מאד שלא יעשה מעשה בהמה ח"ו כי גדר האדם שיהיה רחוק ממעשהבהמיות שהם כל התאוות רעות שהם כסילות ושטות. וכשזוכה לגרש התראוות הבהמניות אזי נתחזק ונתרומם שכלו, כפ יהכנעת התאוות הבהמיות כן נתרומם שכלו כי כשזה נופל זה קם. ואזי כשמגיע אל השכל אז צריכם לידע האמת שעדיין הוא רחוק מחכמה בבחי' אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני שעיקר החכמה שישכיל שרחוק ממנו החכמה כ"ש אדמו"ר ז"ל, ואז צריך דייקא לעשו"ת עצמו כבהמה כמ ודהמע,ה שבוודאי היה חכם גדול אמתי ואומר ואני בער לא אדע בהמות הייתי עמך וזה בחי' בהמה בקדושה בחי' אדם ובמהמה תושיע ה' כשרז"ל בני אדם שערומין בדעת כאדה"ר ומשימין עצמם כבהמה. נמצא שהאדם צריך לבלי לעשו"ת מעשה בהמה ח"ו ואז שכלו בשלימות, ואז דייקא צריך לידע שהוא רחוק מהדעת ויהיה בעיניו כבהמה שאין בה דעת כנ"ל. וזהבחי' מלכות דקדושה שהיא בחי' מדה וצמצום הדעת שזהו בחי' בהמה בקדושה שמצמצם דעתו כאילו אינו יודע כלל שעי"ז עיקר קבלת הדעת והשכל כנ", אבל בענין התאוות אינו עושה שום מעשה במה כלל ח"ו וכנ"ל. אבל הסט"א והקליפות מסיתין את האדם מהיפך אל היפך ח"ו כמו שנמצאין כמה ב ני אדם שמשוקעים בכל התאוות כאשר הם יודעים בעצמם והם עושים מעשה בהמה ממש, והם רוצמי עוד לידע חכמות והם חכממי בעיניהם ונגד פניהם נבונים, ורוצים להטיל מום בקדשים ח"ו למצוא קשיות וחסרונות בגדולי הצדיקים והכשרים האמתיים כאלו הכל צריכים ללמוד שכל מהם, בפרט הרשעים הגדולים שהם כת המחקרים העוסקים בספרי חיצונים ובלשונותיהם אשר רשעותם מפורסם לעין כל, והם משוקעים בכל התאוות רעות וחשודים עלכל עבירות שבתורה כמפורסם והם גרועים מבהמות

בריבוי זוהמת תאוותיהם הרעות, ומעיזים פניהם ככלבים ואומרים שהם חכמים ונבונים וקורין את הכשרים והיראים האמתיים בשם כסילים ושוטים ופתאים ומהפכים הקערה על פיה. והם מפרשים כל ס' משלי וכו' שמגנה את הכסילים, הם מפרשים על הכשרים והיראים ההולכים ע"פ התורה באמת, אוי להם אוי לנפשם ועליהם נאמר הוי חכמים בעיניהם ונגד פניהם נבונים וכתיב הנה בדבר ה' מאסו וחכמת מה להם. הכלל שאלו הרשעים הם מהפכים ארחות יושר מהיפך אל היפך כי הם עושים מעשה בהמה ממש והם חכמים בעיניהם ורוצים לחקור ולידע כל הדברים איך הקב"ה מנהיג עולמו ומקשים קשיות וחקירות על ה' ועל צדיקיו ויראיו האמתיים. וכ"ז נמשך מפגם המדה והצמצום הנ, לשהוא בחי' מלכו תשכפי מה שפוגמין בבחי' מלכות שהיא בחי' לבנה וכו' כנ"ל כמו כן מתגבר החשך והקליפה שמהפך האמת מהיפך אל היפך כנ"ל. עד שנמשך פגם וטעות זה גם בין הכשרים קצת שאומרים חכמות של הבל והם עדיין לא יצאו ממעשה בהמה ואעפ"כ הם חכמים בעיניהם ואומרים דעות וחכמות שקר בדרכי ה'. וזהו בחי' מ"ש אדמו"ר ז"ל בסוף התורה הנ"ל על מארב"ח ומתחזי כי צוציתא דנורא חוורא ברישא וכו' שהבע"ד מתלבש עצמו במצוות וכו' אבל באמת מלאך מזיק הוא. וזהו בחי' כל החכמות של הבל המצויים עכשיו כולם הם תחבולות היצה"ר והקליפה שמעקם לבבם ומתלבש עצמו במצוות כגון שמצווה לעבור זמן ק"ש ותפלה כדי להתפלל בגוף נקי ומבלים רוב ימיהם על נקיות ועוברים זמן ק"ש ותפלה בכל יום ולסוף אינם מתפללים בגוף נקי כלל מכ,ש שאינם מתפללים במחשבות נקיות וזכות כלל עד שע"פ הרוב אינם יודעים מה הם מדברים. וכבר צחווחו ע,ז כמה גדולי הצדיקים בפרט אדמו"ר ז"ל שאמר בפירוש שהוא טעות ושטות גדול ופיתוי היצה"ר לבלות זמן היקר על חומרות של שטות כאלה ולא כן כונת הש"ע והפוסקים כלל כמובן למעיין היטב בדבריהם שאדרבא ברוב המקומות הם מקילים בזה מאדמ אד. ואם באיזה מקומות נמצא שיכולין לטעות באיזה חומרא בזה צרייכן לילך אחר רוב הפוסקים שרובם ככולם מקילים בזה מאד כמבואר במ"א בסי' צ"ב בתחילתו וכאשר ראינו מכל גדולי הקדמונים שלא נהגו בחומרא של שטות והבל הזה ואין להאריך בזה כאן כי אין כאן מקומו. וכן במכה דברי משהבע"ד מתלבש א"ע במצוות שכל זה נמשך מחכמות של הבל שנמשך מבחי' הנ"ל שמהפכין האמת שעושין מעשה בהמה ורוצים לידע חכמות והמצאות. ובאמת הא בהא תלוי כי כל יניקת הסט"א הוא מפגם המלכות מבחי' מיעוט הלבנה כידוע היינו מבחי' פגם הצמצום הנ"ל היינו כי ע"י כל התאוות והעבירות ח"ו פוגמין במלכות בבחי' צמצום הנ"ל, וכשנפגם ונתקלקל הצמצום עי"ז אינו יכול לצמצם את מוחו לקבל הדעת האמתי

בהדרגה ובדמה ואזי יוצא דעתו מהגבול ועי"ז הוא נתעה ונבוך בחכמות של שטות והבל מחמת שאין לו צמצום לקבל המוח והשכל האנמתי שא,א לקבלו כ"א ע"י תקון הצצמום שהוא בחי' מלכות שעי"ז מקבלין השכל בהדרגה ובמדה שזהו עיקר תקון השכל וכנ,ל. ע"כ כשיוצאין ממצרים צריכין להביא עומר שעורים שהוא מאכל בהמה שהואבחי' כלל כל הצמצומסי כמובא בכוונות כדי להמתיק ולתקן בחי' הצמצום והמדה והגבול של הדעת בשרשו כדי לזכות לבחי' בהמה בקדושה דהיינו שלא לעשו"ת מעשה במהה ואעפ"כ ידע שהוא רחוק מהשכל ויהיה בעיניו כבהמה כנ"ל שזהו בח"י והניף את העומר לפני ה' כו' שצריכין להניף בחי' העורם בחי' כל להמדות והצמצומים בחי' בהמה דקדושה, להניף הכל לה' להתנהג בזה כרצונו ית' לא להיפך ח"ו וכנ"ל. ובזה שמניפין העומר מבטלין הכסילות והרוח שטות שלא יהיה לו שום יניקה מבחי' הצמצום מבחי' מלכות מבחי' בהמה כי מניפין אותו לה' שלא להשתמש עם בחי' הצמצום בחי' בהמה כ"א בשביל השי"ת וכנ"ל. וזהו עיקר הכנה והתחלה לקבלת התורה שהוא הדעת כי א"א לקבל את הדעת כ"א ע"י תקון המדה והצמצום שנתתקן ע"י הנפת העומר שעורים וכנ"ל. ואז מתחילין למנות נו"ן יום שהוא בחי' נו"ן הנ"ל שהוא בח"י הצמצום בחי' מלכות בחי' לפני שמש ינון שמו כנ"ל ועי"ז אנו יוצאין מטומאה לטהרה:

אות ה

ועיקר כוונת הספירה בפשיטות הוא שצרייכן לדעת שימי האדם מנויים וספורים במספר ובמנין כל יום ויום והאדם יצטרך ליתן דין וחשבון מכל יום ויום כיאין שום יום הולך לבטלה ח"ו. ואפילו שעה ורגע אחת אינו הולך לבטלה ח"ו בבחי' שבעה שבתות תמימות תהיינה שהשבעה שבתותו שהם ימי הספירה צריכין להיות תמימות ושלימות בעבודת ה' ולא ילך מהם רגע לאיבוד ח"ו. כי שבע שבתות מרמזין על כל ימי חיי האדם שכלולים בשבעה ימי השבוע. שהם שבעת ימ יבראשית כי אין נמצא יום בעולם חוץ משבעת ימי השבועה שהם חוזרים חלילה כל ימי עולם. ע"כ כל ימי חיי האדם כלולים בשבעת ימים שהם בחי' שבעת ימי השבועה וכל יום כלול מכל השבעה ימים ע"כ הם בחי' שבעה שבתותו שהם מ"ט יי הספירה, שהמצוה לספור כל יום ויום כדי לידע ולזכור את ימי חיי הבלו שכל הימים אשר הוא חי על פני האדמה הם מנויים וספורים במספר ובמנין כ,ש כי שנו תמספר ואתיו אם כימי שכיר ימיו (איוב) וכתיב מספר ימי חיי הבלו (קהלת) וכתיב למנות ימינו כן הודע וכו'. וע"כ אסור להאדם לדחות א"ע מום ליום רק לידע היטב שזה היום לא יהיה לו עוד כל ימי חייו. כי יום האחר הוא ענין אחר לגמרי והלוואי שיפרע בזמנו שיזכה למחר לצאת ידי חובתו מה שצריך לפרוע להשי"ת

חובת הזמן של ים מחר בעצמו. אבל עכ"פ חלילה להטעות א"ע לדחות מיום ליום וכ"ש אדמו"ר ז"ל ע"פ היום אם בקולו תשמעו שעיקר העבודה מי שרוצה לשמוע בקולו ית' ולדבקה בו העיקר הוא שידע שהעיקר הוא היום. הים דייקא וכו' כמבואר שם (בסי' ער"ב ע"ש). וזה בחי' מצות ספירת העומר שהוא התחלה והכנה לקבלת התורה להורות שא"א לקבל את התורה כ"א כשיודעין שהעיקר הואהים הזה שהאדם עומד בו ולא לדחות מיום ליום כי כל ימי האדם מנויים וספורים וכנ"ל. שזהו בחי' היום אם בקולו תשמעו היינו אם תרצו לשמוע בקולו ולקבל את התורה א"א לכם לקבל כ"א ע"י בחי' היום, לידע שהעיקר הוא היום הזה דייקא כ"ש הים הזה אנכי מצוך הים וכן הרבההיום דייקא כנ"ל כי ע"י שמונין וסופרים שבת שבתות קודם קבלת התורה שהם בחי' כלל ימי האדם כנ"ל עי"ז יוצאין מטומאה לטהרה וממשיכין האמת והקדושה על עצמו שידע תמיד בכל יום ויום שעיקר הוא היום הזה דייקא כנ"ל שזהו עיקר בחי' קבלת התורה שכלולה מכל הימים והמדות כ"ש ומדת ימי מה הוא כ"ש בהתורה וביום הבכרוים (בסי' נו). כי קודם קבלת התורה בעת שאנו צריכין לטהר עצמינו מטומאת מצרים אנוצריכין לספור הימים בפה מלא כדי לזכור זאת היטב שימי האדם מנויים וספורים. כי מחמת זוהמת מצרים יכולים הסט"א והקליפות לבלבל את המוח ח"ו שיטעה א"ע כאלו אין היום מסוגל לעבודת הבורא יתב' וירצה לדחות מיום ליום על כן צריכין לספור הימים בפה מלא כי הדיבור יש לו כח גדול להזכיר את האדם אפילו בעת שאינו נקי מזוהמתו כ"ש מדי דברי בו זכרו אזכרנו וכו' כ"ש (בסי' ע,ח). אבל ע"י שספרנו מ"ט ימי הספירה וזכינו לצאת מזוהמת מצרים ולקבל את התורה בשבועות אזי אין צריכן עוד אח"כ לספור הימים בפה מלא בכל יום בשאר ימות השנה כי ממילא זוכין לזכור זאת בכל יום ע"י שכבר משכנו עלינו הקדושה ע"י מצוות ספירה וקבלת התורה וכנ"ל כי זה עיקר הקדושה לזכור בכל יום ויום שזה היום מנוי וספור וצריכין לצאת בו חובת היום, בזההיום דייקא כנ"ל:

אות ו

וע"כ סופרין הימים לעומר כי העומר הוא בי' תיקון והמתקת כל הצמצומים והגדרים של המוחין כדי לקבל המוחין בהדרגה ובמדה ושלא ליתן יניקה ח"ו להסט"א יותר מדאי מהצמצום והמדות כדי שלא יהפכו האמת וכנ"ל. וע"כ סופרין הימים לעומר כי באמת כל יום ויום יש בו חכמה ושכל מיוחד שזה עיקר אור יום שהוא אור השמש שהוא השכל כ"ש בהתורה הנ"ל, וכן מבואר בהמעשה של יום השלישי שכל יום ויום בא עם שירים וחידות וכו' שכלולים בהם כל החכמות שבעולם ע,ש היטב ותבין שכל החכמות

שבעולם כלולים בהימים כי אור יום הוא השכל וזהו כי יש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מהחושך. אבל בכל יום יש חשך שקדם לאור כי הלילה קודם אל היום בסדר הבריאה כ"ש ויהי ערב ויהיה בקר יום אחד. ובשורשו בקדושה הוא תיקון גדול מה ש חשך קדם לאור כי החשך הוא בחי' העדר הדעת בחי' צמצום מוחין שזהו בחי' לבנה ששליטתה בלילה שהיא בחי' מלכות וכנ"ל שעיקר תיקון וקבלת המוחין על ידה דייקא וכנ"ל. אבל מחמת פגם מעשי בני אדם שהם בחי' פגם מיעוט הלבנה עי"ז נמשך להס"א יניקה ח"ו משם מבחי' צמצום הנ"ל כי משם עיקר יניקתם כנ"ל, ומשם עיקר אחיזת מלכות הרשעה שהוא זוהמת מצרים כי עיקר יניקתם מפגם מלכות דקדושה שהוא בחי' פגם הצמצום הנ"ל שהוא בחי' מיעוט הלבנה כנ"ל, ומשם נמשכין כל הפגמים שבעולם ואזי מתגבר ח"ו חשך ממש. שרוצה להחשיך אור היסו לגמרי היינו שרוצה לבלבל את הדעת ולהחשיך את אור האמת שהוא אור השכל והחכמה האמתיית המאיר בכל יומך יום שהוא עיקר אור יום, ומזה נמשכין כל הבלבולים והמניעות והעיכובים שבכל יום ויום, שמז נמשכין כל הטעיות הנ"ל שהאדם רוצה לדחות זה היום עד שע"פ הרוב נדמה לו כאלו אין זה היום נמנה ונספר כלל בימי חייו כאלו היום הזה א"א לעבוד את השי"ת. ובאמת בודאי כפי השתטחות והתפשטות הסט"א והקליפה שבכל יום ויום בודאי קשה מאד לעסוק בעבודת ה' בפרט בתפלה ששם באים כל הבלבולים שבעולם (כ"ש בהתורה מישרא בסי' ל' ע"ש). אבל צריכן לי דע שאעפ"כ זה היום הוא יום ועולה בחשבון ובודאי יש בו טוב רק שהחשך מכסה עליו כי הקליפה קודמת לפרי, וצרייכן להתגבר ולהשתדל לשבר הקליפה שהם כלל כל המניעות והבלבולים והטעיות והדחיות ולידע ולהאמין שדייקא ביום הזה יכול להתקרב להשי"ת לפי בחינתו ואם תדרשנו ימצא לך ותזכה למצוא הטוב שבזה היום דיקא כי לית יום דלית ביה טוב כ"ש בזוה"ק המובא (בסי' פ"ד) וז"ל ת"ח כל שיתימי בראשית וכו' ולא תשכח יום דלית ביה טוב וכו' וכל יומא איתי ליה גדר מלבר דלא ייעול כל בר נש להההוא טוב כגון חשך דכסיא לנהרוא וכו'. על כן צריכם לידע שמה שנדמה להאדם כאלו היום א"א לו להתפלל בכונה וללמוד ולעסוק בעבודת ה' זה נמשך רק מהחשך שקדם לאור שנמשך מפגם הצמצום הנ"ל שמשם נמשך הגדר מלבר שיש על הטוב שבכל יום כמבואר בזוהר הנ"ל, ומשם באים כל הטעיות והדחיות של כל אדם שבכל יום שנדמה לו כאלו היום הזה אינו כלום כאלו אינו מימי חייו כאלו היום א"א להתקרב להשי"ת כלל, כאשר נמצא זה ברוב בני אדם שאינם מפקחים על דרכיהם היטב בפרט כשיש לו איזה סיבה ומאורע לטוב או להיפך ח"ו שאז היום מתבלבל אצלו לגמרי עד שרוב ימיהם כלים בזה להבל ולריק רחמנא ליצלן כגון ביום זה

הוא יריד ויומא דשוקא וביום זה צריך לחשוב חשבונותיו ובזה היום יוצא לדרך ובאלו הימים הוא בדרך נע ונד ומטולטל ובזהנ היום בא מן הדרך וצריך להרים המשוי מעל העגלה ולסדר הסחורה ולחלקה בראוי וכו' וביום הזה מזדמן לו איזה מריבה וקטטה עם א' וביום זה נקרא על איזה סעודה וכיוצא בזה ביטולים ובלבולים שונים בכל יום ויום עד שכמעט בכל יום נמצא בו ביטול ובלבול גדול. ואפילו בשאר הימים שאין בו מאורעות כאלה. נדמה לו ג"כ ע"פ הרוב בכל יום כאלו היום הזה אינו כלום וכנ"ל. וכל זה נמשך מהגדר מלבר דאית על כל יום וכנ"ל, שנמשך מהחשך שקדם לאור דהיינו מבחי' פגם הצמצום הנ"ל שהוא בחי' תקון מעוט הלבנה כנ"ל. ען כן סופרים הימים לעומר דייקא כי העומר הוא בחי' המתקת הצמצום הנ"ל בחי' תיקון מעוט הלבנה שעי"ז נתבטל יניקת החשך והסט"א שהוא בחי' הגדר שיש על כל יום ויום שעי"ז זוכין לידע האמת שבכל יום ויום יש בו טוב וצריכין להשתדל להתקרב בזההיום דייקא להשי"ת כפי אותו היום כי כל הימים מנויים וספורים שזהו בחי' מצוות ספירת העומר וכנ"ל:

אות ז

וז"ש (מיכה ז) יום לבנות גדריך יום ההוא ירחק חוק יום הוא ועדיך יבא למני אשור וכו' וע"ש בפרש"י שפי' לפי ענינו שהדבור מוסב אל האומות שמתגרין בישראל ע"ש. ולפי ענייננו יתפרש היטב שישראל אומרים אל העכו"ם שהם בחי' הסט"א והקליפות המסבבין את הקדושה שמהם כל המניעות והבלבולים והדחיות שבכל יום עד שנדמה כאלו זה היום אינו יום כלל וזהו יום לבנות גדריך כלומר אתם הס"א והמניעות והדחיות אתם אומרים שזה היום הוא רק לבנות גדריך היינו הגדרים של הסט"א שהם בחי' הגדר שיש על כל יום ויום שלא יתקרב להטוב שבכל יום כ"ש בזוהר הנ"ל דכל יומא אית ליה גדר מלבר וכו' כנ"ל. וזהו יום ההוא ירחק חק שאתם אומרים שהיום הוא רק לבנות גדריך דהיינו הגדרים והמסכים שעל כל יום שהם המניעות והדחיות, אבל הוא רחוק לעסוק בזה היום בתורה שנקראת חק ומשפט וזהו יום ההוא ירחק חק שבזההיסו ירחק חק שהוא התורה כי א"א לעסוק בתורה ועבודה בזה היום מחמת דחיות ומניעות כנ,ל. אבל באמת אינו כן כי יום הוא ועדיך יבא כי בודאי זההיום הוא יום גמור ובודאי נשתדל ונתגבר לעסוק בזהה היום דייקא בתורה ועבודת ה' ולשבר את הגדרים שלכם וכל המניעות שלכם שאתם רוצים להחשיך ולהסתיר את אור היום בחי' יום הוא ועדיך יבוא, וכעין שפרש"י לפי ענינו וז"ל יום הוא ועדיך יבוא הנביא אומר אותו היום שאתם מלעיגים עליו לאמר בטל והלך לו יום הוא שמור ונצור ולא בטל עדיך יבוא העכו"ם להחריבך למני אשור שהוא ראש למרעינו וערי מצור וכו'. ראה והבן

והבט אתה המעיין ותראה שמפורש ברוח קדשו של רש"י ז"ל כל דברינו באר היטב היינו שהנביא אורם בשם ישראל להס"א והקליפות שהם כלל העכו"ם יום הוא ועדיך יבוא. אותו היום שאתם מלעיגים עליו לאמר בטל ולהך לו כאלו זההיום בטל והלך לריק ולהבל ח"ו וא"א להתקרב בו להשי"ת מגודל השתטחות והתפשטות הגדרים והמחיצות והבלבולים שמתגברים מאד בכל יום עד שנדמה בכל יום שבזה היום דייקא וכנ"ל. וזהו למני אשור שהוא ראש למרעינו וערי מצור היינו כלל כל הקליפות וסטרין אוחרנין שכלולים בהעכו"ם שראש שלהם אשור שהוא הראשון שהגלה את ישראל מארצם כי התחלת הגלות של עשרת השבטים התחיל מאשור כמו שפרש"י שהוא ראש למרעינו וערי מצור וכו'. היינו עם כלל שאר הקליפות והסט"א שהם בחי' ערי מצור שהם בונים ערי מצור ממש סביב כל אדם שהם בחי' גדרים ומחיצות רבות וחומות נחשת ובריחי ברזל ומשתטחים ומתפשטים מאדמ אמד בכל יום ויום למנוע את האדם מלצאת חובת יום ביומו וכ"ש עיר קטנה ואנשים בה מעט ובא אליה מלך גדול וסבב אותה ובנה עליה מצודים גדולים. וכל אלו הערי מצור שהם כלל הגדרים והמניעות והדחיות של הסט"א כולם נזכה להחריב כי אנו יודעים שדיקא זה היום שאנו עומדים בו יום הוא כי בודאי הוא יום גמור ואינו בטל ח"ו כאשר אתם אומרים. ועדיך יבוא העכו"ם והסט"א להחריבך וכנ"ל:

אות ח

וזה בחי' כלל הכונות של ספיטרה ע"ש היטב בסוף פ"ו שם מסדר הכונות היטב בפרטיות בכל לילה ולילה ותראה גודל השינויים שבכל יום ויסו. והכלל שבכל השבע שבועות שדהם מ"ט ימי הספירה אנו מקבלים בכל יום ויום מוח מיוחד. כי עתה אנו מקבלין המוחין בהדרגה ובמדה בכל יום ויום. אבל אין מקבלים אותם כסדר רק כמו שקבלנו אותם בליל א' של פסח שלא כסדר, רק שאז קבלנו כולם בחפזון ברגע אחת אבל עכשיו מקבלין אותם בהדרגה ובמדה בכל ימי הספירה אבל שלא כסדר. כי מקבלין מוחין דגדלות קודם מוחין דקטנות עיין שם השינויים הנפלאיסכגון ביום א' של שבוע ראשון מקבלין גדלות א' דאבא וביום שני גדלות א' דאימא וביום ג' קטנות ב' דאו"א וביום ד' גדלות שני דאי' וביום ה' קטנות א' דאו"א וביום ו' רש"ימו דגדלות ב' דאבא ובים ז' עצמות דגדלות ב' דאבא ובזה נשלם שבוע א'. והכל נכנס בבחי' מוח החכמה שהוא כלל שבוע הראשונה. ואח"כ ואח"כ בשבוע ב' מקבלין כל אלו המוחין ונמשכין למוח הבינה וכו'. וכל אלו הבחינות הם בכל אדם ובכל זמן כי אע"פ שאין יודעין ביאור הכונות לעומקן. אבל אפע"כ זה אנו יודעים ומאמינים שכל אלו הבחינות נעשין ונמשכין

בכל דורודור בכל שנהושנה בכלאדם ואד לפי בחינתו. כיט כלל כל המוחין והחמה והשכל הוא לדעת ולהכיר את הבורא יתברך שזה עיקר הדעת עיקר קבלת התורה כ"ש וידעת היום והשבותה אל לבבך כי ה' הוא האלקים וכו'. כי ע"י כל מצוה ומצוה וע" יכל דיבור ודיבור מעסק התורה זוכין להמשיך על עצמו דעת ושכל להתקרב אליו ית' ולהכיר אותו ית' שזה עיקר התכלית. וזה כלל כל כונות האריז"ל שרובם ככולם הם להמשיך מוחין היינו שכוונת כל המצוות הוא להמשיך מוחין ודעת על כל אדם שיזכה להכיר את הבורא ית' בעלמא דין ובעלמא דאתיכפ יבחינתו וע"י כל מצוה ומצוה נמשך מוח ושכל מיוחד לדעת ולהכיר אותו ית' בבחי' זאת כי לתבונתו אין מספר וכפי היחוד שגורמים למעלה כן נמשך על האדם שפע הדעת שיזכה להכיר אותו ית'. ובימי הספירה שאז צריכן לצאת מטומאת מצרים שנתאחזה בהם מאד ע"כ צריכין לקבל המוחין שלא כסדר כמבואר בכוונות. וכנגד כל מוח שצרייכן לקבל בכל יום ויום בפרטיות כמו כן יש כנגדו קליפה הקודמת לפרי שהוא בחי' הגדר מלבר דאית עעל כל יום ויום כנ"ל. וכפי השינוים הגדולים שבין המוחין כמו כן יש שינויים רבים בהגדרים והמחיצות שיש על כל יום ויום כי את זה לעומת זה עשה אלקים. ומזה תבין מאליך משמש נמשכין כל מניי הדחיות והבלבולים שבאין על האדם בכל יוטם עד שנדמה כאלו זההיום אינו יום מימי חייו כי בזההיום יש בו סיבה זאת ועיכוב זה ובלבול וכו' וכו' כי הכל נמשך משינוים הגדולים שיש בין הימים כי יכול להיות שאע"פ שבימים הקודמים התפלל קצת והי' לו איזה נייחא קצת אבל עכשיו קשה ביותר כי יכול להיות שהימים הראשונים היו כבחי' מוחין דגדלות אצלו ששם אין אחיזת החיצונים שהם המניעות כ"כ אבל עכשיו צריך לקבל בחי' מוחין דקטנות ולפעמים הואבחי' קטנות א' שהוא קטנות יותר וגם יש קטנות דקטנות ששם הסט"א נאחזת ביותר וע"כ נדמה לו שקשה לעמוד כנגד המניעות שבזה היום אבל באמת צריך להאמין שבוודאי גם בזההיום יש בו טוב רק שצריכין לשבר הגדר כפי אותו היום כדי לזכות להטוב שבזה היום דייקא וכנ"ל. כי אע"פ שבכלל ישראל אין מקבלין המוחין שלא כסדר כ"א בפסח ואח"כ בימי הספירה אבל תמיד מקבלין כסדר אך כבר מבואר שמה שמוכרחין אז לקבל שלא כסדר הואמחמת גודל אחיזת הס"א שהיא זוהמת מצרים שמחמת זה ההכרח לקבל המוחין שלא כסדר כנ"ל. וע"כ כשהאדם אינו נקי מעוונותיו וצרידם לשוב בתושבה אזי הואג"כ בבחי' יציאת מצרים ואזי הוא צריך גם בשאר ימות השנה לקבל המוין שלא כסדר כפ יבחי' יציאתו ממצרים דהיינו מזוהמת עוונותיו, וכמו כן באים עליו שינוים לאין מספר עד שבכל פעם נמדה לו שעתה א"א בשום אופן לעבוד את השי"ת וכל זה בא משינוי המוחין הבאין בכל יום

שכמו כן הם התפש°ות הגדרים והמחיצות שעל כל יום ויום כנ"ל וע"כ צריכן לחזק א"ע בכל יום ויום כפי אותו היום. ואם לפעמים משתטחים כנגדו מאד מאד עד שא"א לו בשום אופן להתפלל כראוי אעפ"כ צריך לידע ולהאמין שגם היסו הזההוא יום והוא מנוי וספור בימי חייו ואם א"א להתפלל כראוי בשום אופן בזההיום ישתדל לעשו"ת בו עבודה אחרת כגון ללמוד יותר או לעסוק במצוות וג"ח או לומר שאר תחינות ובקשו"ת ושיחה בינו לבין קונו וכיוצא כי השי"ת רצמה לזכות את ישראל לפיכך הרבהלהם תורה ומצוות. וב"ה ישלנו במה להחיות את עצמינו בכל יום וים בכמה מיני לימודי התורה הקדושה ובכמה וכמה מיני מצוות וכו' והעיקר שישתדל שלא יטעה ח"ו שהיום הזה בטל והוך כי צריך לחשוב בכל יום שאין לו כ"א אותו היום לבד בחי' היום אם בקולו תשמעו וכנ"ל:

אות ט

ואחר שסופרין מ"ט ימי הספירה זוכין לשבועות שאז הוא עיקר קבלת התורה ואז זוכין לקבל בחי' כתר כמובא בכוונות ואיתא בדברי אדמו"ר ז"ל (בסי' וא"ו) שכתר הוא לשון המתנה כ"ש כתר לי זעיר ואז הוא תכלית התיקון של בחי' הצמצומים בכל הבחינות. כי בשבע שבועות שסופרין מקודם אז מתקנים את הצמצומים של המוחין שלא יצא המוח חוץ לגבול הקדושה שלא יחשוב מחשבות רעות כתאוות והרהורים וחכמות חיצוניות וחכמות של הבל וכל מיני מחשבות שהוא חוץ לגבול הקדושה שכולם נמשכין מבחי' זוהמת מצרים שיונקין מפגם הצמצום דקדושה שהוא בחי' מלכות דקדושה כי הם מבחי' מלכו תהרשעה שכל זה אנו עועסקין לתקן בכל ימי הספירה כנ", וכפי התיקון כן נמשך עלינו הארת המוחן דקדושה. עד שבשבועות ביום החמשים אז מקבלין המוחין בשלימות ונמשך עלינו הקדושה משער החמשים ואז הוא עיקר קבלת התורה, אז נתתקן צמצום המוחין בבחי' עליונה. היינו כי גם כשנשמרים מפגם הצמצום הנ"ל שלא להרהר במחשבות חוץ כנ"ל וזוכין למוחין דקדושה עדיין צריכין ליזהר ולהשמר מאד גם בקדושה שלא יצא חוץ לגבול ישש לו שזהו בחי' האזהרה שהזהיר מאד קודם קבלת התורה פן יהרסו לעלות אל ה'. מנצא שצריכין לתקן המוחן בב' בח'י שהם בחי' ב' מיני צמצומים היינו צמצום א' בעת שרוצין לקבל המוחין שצריכין לתקן הצמצום שלא יצא המוח מגבול הקדושה ולחוץ שלא יחשוב משחבות חוץ וכו' כנ"ל וזה מתקנין במ"ט ימי הספירה כנ"ל. ואח"כ גם כשמקבלין המוחין צרייכן לתקן הצמצום הב' שגם בקדושה לאיצא חוץ לגבול בחי' במופלא ממך אל תדרוש וכו' שזהו בחי' העאזהרה פן יהרסו

לעלות אל ה' וכו' וזה צרייכן לתקן בשבועות ע"י בחי' כתר כי כתר לשון המתנה כנ"ל היינו שאסור להרוס לעלות אל ה' וכמובא בדברי אדמו"ר ז"ל מזה מזה בכמה מקומות:

אות י

ואלו שני התיקונים צריך גם כל אדם ליזהר בהם מאד מאד. כי צריך האדם ליהר מאד בכל יום ויום לצאת חובת היום בכל מה דאפשר כי צריך לידע שכל ימיו מנויים וספורים ויצטרך ליתן דין וחשבון מכל יום ומכל שעה ואן לו בעולמו כ"א אותו היום שזהו בחי' מצוות ספירה כנ"ל ע"כ בוודאי הוא צריך להיות זריז גדול בכל יום ויום להתחזק בעבודתו יתב' ככל אשר תמצא ידו לעשו"ת בכחו. אך אעפ"כ צריכוי להמתין הרבה עד שיזכה שתהיה עבודתו בשלימות כראוי בבחי' הבא לטהר מסייעין לו אומרים לו המתן כמובא בהתורה קרא את יהושע (בסי' ו') שזהו בחי' כתר כ"ש שם ע"ש. וענין זה א"א לבאר היטוב בכתב ויש בזה שיחות קדושו"ת הרבה ששמענו והבננו מפיו הק' ומעט מהם מבוארים באיזה מקומות ועי' בסוף הספמ"ע המתחיל אע"פ שהאדם צריך להיות זריז וכו' ע"ש וזה בחי' לא עליך המלאכה לגמור ולא אתה ב"ח להבטל ממנה. ושני הבחינות האלה מקבלין במ"ט ימי הספירהושבועות כי במ"ט ימי הספירה סופרין הימים לידע שהימים מנויים וספורים כנ"ל ע"כ צריכין להיות זריז גדול מאד מאד בעבודתו יתב' ובשבועותאז מתקנין צמצום הב' לבלי להרוס הגבול לעלות אל ה' רק להמתין לישועת ה' תמיד בכל מה שעובר עלי וושלא יגרום לו הזריזות חוץ מהמדה הריסה לגמרי ח"ו. כי זה כלל גדול שבכל דבר ובכל מדה שבעולם יש בו טוב ורע והבע"ד אורב על האדם תמייד ללכדו במצודתו ח"ו בכל מיני תחבולות ורמאות וערמנימיות שבעולם מה שאין הפה יכול לדגבר והלב לחשוב. וצריכין לשום לב אל האמת תמיד ולהסתכל היטב בכל דבר מה יצא מזה כדי שלא יהי' נלכד ברשתו ח"ו. כי בוודאי בתחלה מתגבר הבע"ד מאד על האדם למנעו לגמרי מדרך החים ח"ו. אך כשהאדם מתעורר קצת ורוצה לשוב לה' להתפלל או ללמוד וכיוצא הוא מתפשט כנגדו ומונעו בכמה מניעות וחלישו"ת ובלבולים בלי שיעור עד שכמה פעמים גם כשמתפלל ולומד אין העבודה בשלימות כראוי בפרט שכמה זמנים ועתים מבלבל אותו לגמרי מחמת טירדת הפרנסה וכיוצא, ולא די לו בזה כ"א עוד אורב עליו כאלו אפס תקוה ח"ו כאלו א"א לו עוד להתקרב להשי"ת כראוי מאחר שעוברים ימים ושנים ועדיין הוא רחוק כמו שהוא רחוק. ובאמת גם זה הוא תחבולות הבע"ד וגם זהו בחי' מ"ש בהתורה הנ"ל שהבע"ד מתלבש א"ע במצוות שמכניס בלבו התרשלות וחלישו"ת ע"י המצוות והיראה שלו שהוא מתלבש בהם כאלו הוא רוצה בתקנתו ומוכיח אותו ע"י שהוא רחוק. ובאמת

גם זה הוא תחבולות הבע"ד וגם זהו בחי' מ"ש בהתורה הנ"ל שהבע"ד מתלבש א"ע במצוות שמכניס בלבו הת רשלות וחלישו"ת ע"י המצוות והיראה שלו שהוא מתלבש בהם כאלו הוא רוצה בתקנתו ומוכיח אותו ע"י שהוא רחוק כ"כ, ובאמת כונתו להרע למונעו ולהחלישו גם ממעט עבודתו שרוצה לעסוק בה. ע"כ כל מי שרוצה ליכנוס בעבודת ה' צריך ליזהר מאד לאחוז בשניהם. בבחי' טוב אשר תאחוז בזה וגם מזה אל תנח ידך וכו' דהיינו להיות זריז גדול מאד מאד בעבודתו ית' ואת כל אשר תמצא ידך לעשו"ת בכחך עשה בזריזות גדול דבר יום ביומו ולא לדחות מיום ליום ח"ו וכנ"ל. ואעפ"כ צריך להמתין הרבה הרבה שאפילו כשרואה שאין עבודתו בשלימות ואפילו אם לפעמים אינו יכול לעשו"ת כלל, אעפ"כ ימתין ויצפה לישועת ה' כ"ש אך לאלקים דומי נפשי וכו' אך אל אלקים דומיה נפשי וכו' וכתיב טוב ויחיל ודומם לתושעת ה'. וזה בחי' שמירת התורה כ"ש שמור ושמעת וכתיב לשמור מאד ולעשו"ת וכו' כי צרייכן שמירה גדולה מאד מתחבולות הבע"ד בכל האופנים והבחינות עדג שיזכה לעשו"ת ולקיים את כל דברי התורה, ושמריה לשון המתנה כ"ש ואביו שמר את הדבר. היינו שא"א לזכות לקיים את כל דברי התורה בשלימות ולדבק בו ית' באמת כ"א ע"י בחי' שמירה והמתנה, כי צריך להמתין הרבה עד יזכה למה שיזכה. כי אפילו מי שוזכה לעבודת ה' כראוי ועוסק הרבה בתורה ותפלה ומעשים טובים צריך ג"כ להמתין הרבה עד יזכה לשלימות כראוי כי עיקר תכלית העבודההוא להכיר אותו ית' כ"ש בזוה"ק בגין דישתמודעין ליה ולזה צריך להמתין הרבה. אך לא היה לנו כח להמתין כ,כ כי כפי הנקודה טובה שבלב כ"א מישראל הוא בוער ומתלהב מאדל הכלל בו ית' ולדבקה בו. ע"כ ברחמיו נתן לנו במה להחיות עצמינו כל הימים אשר אנו ממתינים לישועתו להכלל בו ית' בשלימות כי התורההיא אחדותו ית' וע"י התורה בעצמה אנו זוכין לבאאל התכלית האמתי לדבקה בו ית'. אך גם מי שאין עבודתו בשלימות ואפילו אם נדמה לו שעדיין הוא רחוק לגמרי ואפילו אם הוא באמת כך אעפ"כ צריך להמתין ולצפות לישועתו ולהחיות א"ע בתוך כך בכל מה שיוכל פעם בתורה פעם בתפילה פעם בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו פעם בשיחה עם חבירו או רבו פעם בעשיית איזה מצווה וג"ח פעם ברצון וכיסופין והשתוקקות שזה העיקר כמבואר בדבריו ז"ל שעיקר הוא הרצון וכו' ובתוך כל לומדים כאלו לומדין ומתפללין כאלו וכו' ע"ש:

אות יא

וזה בחי' גאולה ראשונה וגאולה אחרונה שאין לה הפסק כי אין אחריה גלות שהם בחי' פסח ושבועות כי פסח הוא בחי' גאולה ראשונה שאז אוכלין מצה שהוא בחי'

חפזון כ"ש שבעת ימים תאכל עליו מצות כי בחפזון יצאת וכו'. וזה בח"י זריזות שצריכין להזדרז מאד בעבודת ה' בזריזות גדול ולא לדחות מים לחבירו ח"ו שזהו בחי' ספירת העומר כנ"ל. וע"כ מאז מתחילין תיכף לספור מ"ט ימי הספירה כ"ש וספרתם לכם במחרת השבת שהוא יום ראשון של פסח שנקרא שבת כשפירש"י, כי בימי הספירה אנו ממשיכין עלינו המוחין של פסח שהם בחי' זריזות בחי' חפזון (רק שבפסח מקבלין כל המוחין בבתאחת ובספירה מקבלין אותן המוחין בעצמן בהדרגה בכל ימי הספירה וכנ"ל). אבל שבועות שהוא קבלת התורה הוא בחי' גאולה האחרונה שנאמר בה כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכון וכו' וע"כ מביאין אז שתי הלחם מחמץ דייקא כ"ש חמץ תאפינה וכו' וחמץ הוא באיחור הזמן בחי' המתנה, היינו שצריכין לבליט להרסו לעלות אל ה' רק בגודל הזריזות יהיה זהיר לאחוז גם בזה להמתין הרבהבבחי' אומרים לו המתן שזה נמשך מבחי' כתר שמקבלין בשבועות שהוא לשון המתנה כנ"ל וזהו בחי' גאולה האחרונה שאי ולה הפסק. כי כשזוכין לזה לבחי' המתנה אז בוודאי יזכה לגאולה שלימה מגלות נפשו. כי בוודאי סוף כל סוף ישוב אל ה' וירחמהו כי חסדי ה' לא תמנו וכו' ועל זה נאמר (בחבקוק ב') על משמרתי אעמודה ואתיצבה וכו' כי עוד חזון למועד וכו' אם יתמהמה חכה לו וכו' שזהו נאמר על הגאולה האחרונה, וזהו גם בכל אדם ובכל זמן כי עיקר הגאולה היא גאולת הנפש שאע"פ שצריכין למהר מאד למלט נפשו ממה שצירך להמלט אעפ"כ כשרואה שמתעכב גאולתו הרבה צריך להתחזק להמתין הרבהלישועתו עד ישקיף ויראה ה' משמים כ"ש ואני תמיג אייחל. וכמ ושהוא בענין הגאולה הכלליית של ישראל שבוודאי צריכין בכל יום ליפול על פניו ולבכות ולהתחנן הרבה לפניו יתב' שימהר גאולתינו תיכף ומיד כי ארך עלינו הגלות וכשל כח הסבל, ואעפ"כ כשרואין שמתארך הגלות אעפ"כ צריכין להמתין עדו ועוד כ"שאם יתמהמה חכה לו כי בא יבא לא יאחר. כן היא בפרטיות בכל אדם אע"פ שצריך לבכות הרבה לפני השי"ת ולהתחנן לפניו על נפשו שיגאלנה מהרה מתאוות עוה"ז והבליו. אעפ"כ כשרואה שמתמהמה הדבר הרבה צריך להוחיל ולהמתין הרבה זמנים אחר זמנים אולי יראה ה' בעניו כי לא לעולם יריב ולא לנצח יקצוף ואע"פ שהמניעה מצדינו מחמת שאין אנו הגונים במעשינו כראוי ואפילו אם הוא כמ ושהוא אעפ"כ כל זמן שתולה עיניו למרום ושומר ומצפה וממתין לישועתו ית' עי"ז בעצמו יחוס ויחמול עליו השי"ת ויקרבהו לעבודתו באמת ויתהפך הכל לטובה:

אות יב

וזהו (ירמיה לא) כי יש יום קראו נוצרים בהר אפרים וכו' ופרש"י לשון שמירה כלומר יש יום שיקראו אותם ששמרו התורה ויאמרו קומו וכו' ע"ש. היינו כי מ ישהוא נוצר ושומר וממתין לישועת ה' כנ"ל בוודאי יש לו יום כי סוף כל סוף יגיע היום שהוא מצפה שיזכה להתקרב אליו ית' בחי' כי יש יום קראו נוצרים בהר אפרים קומו ונעלה בחי' יום הוא ועדיך יבוא שנאמר ג"כ על הגאולה האחרונה (כשפירש"י שם) שהוא ביחי' שבועות שהוא גמר תיקון הספירה כ"ש תספרו חמשים יום שכל המ"ט ימים סופרים כדי להגיע ליום החמשים שהוא שבועות שאז זוכין לבחי' כתר שהוא בחי' המתנה שזהו בחי' שמירת התורה כנ"ל. כי באמת עיקר תיקון בחי' הספירה הוא כשזוכין לשבועות שהיא בחי' המתנה כנ"ל. היינו כי בחי' ספירה הוא שצריך האדם כל ימי חייו לזכור מאד מאד בכל יום ויום שהוא מנוי וספור במספר ובחשבון כדי שיתגבר לעסוק בו בעב ודת ה' כל מה שיוכל וכנ"ל. אבל אחר כל אלה אפיל ושהוא ממארי דחושבנא וחושב עם עצמו בכל יום וזוכר ויודע היטב שימיו מנויים וספורים וקצובים, אעפ"כ מגודל התגברות הסט"א שמתגברת כנגד הקדושה מאד בכל מניי תחבולות כי את זה לעומת זה עשה אלקים ובפרט כנגד מי שרוצה ליכנוס בעבודת ה'. ע"כ יכול להיות שאעפ"כ יתגבר כנגדו הבע"ד ח"ו ויבלבל עבודתו ח"ו ולא די לא בזה כ,א שירצה ח"ו עי"ז לסתור ימי ספירתו לומר לו מה בצע שתספור את ימיך בכל עת ותחשוב על אחריתך בכל יום ומא שאתה רואה שע סכל זה אינך פועל להיות כרצונו ית' באמת כי נשתה גבורתך ויצרך תוקפך ר"ל. אבל אם משכיל על האמת לאמתו יאמר וישיב ללבו ואם כן וכי משום הא אחדול לגמרי ח"ו לספור את ימי, הלא אעפ? יבא קצי ואכרח ליתן די וחשבון מכל יום ויום ע"כ אף אם יעבור עלי מה אני על משמרתי אעמוד לשמור ולצפות ולהמתין לישועת ה'. ובתוך כך אחטוף מעבודת ה' כל מה שאוכל בכל יום ויום מעט או הרבה בבחי' חטוף ואכול חטוף ושתה דהאי עלמא דאנן ביה כבי הלולא דמיא שנאמר על אכילת תורה ומצוות שנקרא אכילה כ"ש לכו לחמו בלחמי. וכשיהיה חזק ואמיץ בדרך זה שימנה ויספור את ימיו אע"פ שנדמה לו שאינו יוצא חובת היום ואפילו אם האמת הוא כך, אעפ"כ לא יסתור ספירתו בשביל זה כי אעפ"כ אע"פ שאיני יוצא ידי חובתי בכל יום אעפ"כ ימי מנויים וספורים וע"כ אני מחויב לשום כל לבי ומגמתי ותקותי להמתין ולצפות לישועת ה' וכנ"ל. ואז דייקא יוכל לקיים בחי' מצוות ספירה כל ימיו. נמצא שדייקא ע"י בחי' ההמתנה שהוא בחי' שבועות יכול להמשיך על עצמו בחי' מצוות ספירה כל ימיו. נמצא שדייקא ע"י בחי' ההמתנה שהוא בחיח'

שבועות יכול להמשיך על עצמו בחי' מצוות ספירה כל ימיו כי יזכה לחשוב על ימיו בכל יום ולחטוף מה שיוכל מאחר שחושב על אחריתו בכל יום ואז בוודאי יזכה שיגיע יום ישועתו שיתקרב להשי"ת בבחי' כי ישי יום קראו נוצרים, נוצרים דייקא שהוא לשון שמירה והמתנה כנ"ל:

אות יג

וזה בחי' דיני שומרים שכל השומרים צריכין לישבע אפילו על טענת ספק, שבועה דאורייתא מהשלא מצינו כן בכל התורה כי אין שום ש"ד על טענת ספק (ואע"פ שעד א' מחייב שבועה אפילו טענו בספק, על פי העד, תשובתו בצדו כי שם יש טענות וודאי של העד ועיקר חיוב השבועה מחמת דברי העד שיודע בוודאי אבל שומרים חייבים ש"ד על טענת ספק לגמרי). כי עיקר השמירה הוא לשמור הדבר מכל מיני היזיקות וכל מיני היזיקות באין מבחי' מלכות הרשעהשהוא בחי' עשו שבזה את הבכורה שהוא בחי' כסילות בחי' לא יחפוץ כסיל בתבונה. כי מלכו תהרשעה בחי' עשו הוא בחי'חזיר היער בחי' חית קנה שהם בחי' מזיקי עלמא שמשם באים כל הגניבות והגזילות וההכחשו"ת וכל מיני היזיקות שבעולם כי מלכות הרשעה הם בחי' כסילות כנ"ל שמשם באים כל ההיזיקות. כי הדעת שומר מכל ההיזיקות וע"י כסילות באים כל ההיזיקות כ"ש אדמו"ר ז"ל בס' האב"ב כשאתה עושה איזה היזק ידוע ליהוי לך שפגמת בדעת. וע"כ עיקר השמירה ע"י בחי' מלכות דקדושה כשזוכין להגביר מלכות דקדושה על מלכות דס"א שעי"ז מכניעין ומבטלין כל ההיזיקות שבאין מבחי' מלכות דסט"א כנ"ל. וע"כ מלכות הואבחי' שמור (כידוע בזוהר ובכתבי האר"י ז"ל בענין זכור ושמור זכור לדכורא ושמור לנוק' שהיא בחי' מלכות כידוע) כי עיקר השמירה ע"י בחי' מלכות וכנ"ל. וע"כ עיקר השמירה הוא ע"י התורה שעי"ז מגבירין מלכות דקדושה על מלכות דסט"א שעי"ז מבטלין כל ההיזיקות כנ"ל, כי על ידי התורה שעי"ז נותנין כח למלכוחת דקדושה שהיא בחי' תיקון צמצום המוחין בחי' נון, עי"ז נמשך הארת השכל והחכמה שהוא החיות של כל דגר שהוא בחי' ח' ואזוכין להסתכל על השכל שיש בכל דבר שבעולם, להתקרב עי"ז להש"י שזהו בחי' שמש בחי' יעקב שזכה לבכורה כמבואר שם בהתורה הנ"ל ואזי נשמרין מכל ההיזיקות כי אור יום בחי' שמש שהוא בחי' אור השכל מציל מכל ההיזיקות, כי כלל מזייק עלמא אין להם שליטה באור יום כי כל שליטתם הוא רק בחשך ובלילה כי בו תרמוש כל חיתו יער וכ"ש חתר בחשך בתים יומם חתמו למו וכתיב ובלילה יהי כנגב (איוב). וע"כ ע"י התורה שעי"ז זוכין להסתכל על השכל שבכל דבר שהוא בחי' אור יום עי"ז ניצולין מכל ההיזיקות וע"כ עי"ז מתגבר מלכות דקדושה

שהיא בחי' שמור שהיא בחי' עקרת הבית ששומרת כל חפצי הבית מכל מין היזיקות וכנ"ל. נמצא שעיקר השמירה ע"י התורה וזה בחי' בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמור עליך וכו' וכתיב מזימה תשמור עליך תבונה תנצרכה כי התורה שומרת מכל מזיקי עלמא כנ"ל, וע"כ באמת ארז"ל לענין דינא ת"ח א"צ נטירותא כי התורה שומרת אותך כמבואר הדין לענין שאין הת"ח צריך ליתן לצרכי שמירת העיר:

אות יד

כי באמת קשה מאד לשמור שום דבר כי יש כמה וכמה מיני היזיקות שא"א לשמור מהם כ"א בישועת ה' וכ"ש אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר וע"כ עיקר השמירה ע"י התורה וכנ"ל. וע"כ באמת ארז"ל הרחק מן הפקדונות כי השמירה קשה מאד כנ"ל כי עיקר השמירה הוא במקום דשכיח היזיקא שאז מוסרין הדבר הדבר לשומר לשמור. אבל השמירה מהיזיקות קשה מאד כי המזיקי עלמא הם אורבים תמיד על כל דבר כי הם כנגד מלכות דקדושה שהיא בחי' מדרגה התחתונה של הקדושה שהיא בחי' שמירה, מחמת שהיא סמוכה אל החיצונים, והם אורבים כנגדה תמיד לקלקל ולהזיק ח"ו את הדברים והחפצים שהיא שומרת אותם, כשמוצאין איזה פגם ח"ו שעי"ז יש להם כח להתגבר כנגדה ח"ו. וע"כ יש להאדם מלחמות גדולות בכל פעם ובפרט בעיני עבודות החיצוניות שהם ממונו וחפציו של האדם כי יש בהם קדושו"ת וניצוצות רבי סאמד, אבל מחמת שהם בבחי' חיצוניות בחי' צאתך (כ"ש בהתורה כי תצא למלחמה בסי' ר"פ) ששם סמוכים החיצונים ממש שהם אורבים לינק משם ולהשחית ולקלקל ח"ו וע"כ קשה על האדם לשמור אפילו חפצי עצמו מכ,ש שצריך להתרחק מלקבל עליו שמירת פקדונות של אחרים, כי עיקר השמירה כתקונה הוא שיסתכל על הדבר בעיניו היטב ולא יעלים עין ממנה, היינו שצריך להסתכל על השכל שיש באותו החפץ ולקשרו אל השכל והדעת האמתי שעי"ז עיקר השמירה כנ"ל. וזה בוודאי קשה על האדם כי זה עיקר מלחמה של האדם בזה העולם שלא יהיה נמשך אחר גשמיות הדבר רק להסתכל על השכל שיש בכל דבר:

אות טו

וע"כ כל השומרים צריכים ש"ד אפילו על טענת ספק כי אנו חושדים אותו שפגם בהשמירה ע"י איזה פשיעה או שליחות יד וכו' מחמת שהשמירה הוא בבחי' עבודות החיצוניות במקום שסמוך אל החיצונים ששם הם נאחזין מאד על כלן קשה להיו תנשמר מאחיזתם שמשם באים כל הפשיעות ושליחות יד וכל ההכחשו"ת וההיזיקות וכנ"ל. וע"כ תיכף שנעשה שומר חל עליו ש"ד מיד אפילו על טענת ספק כי השובעה היא בחי' התקשרות כי השבועה היא בנקטית חפץ שהוא הס"ת שעי"ז עיקר תיקון השמירה כנ"ל,

כי עיקר תיקון השמירה הוא ע"י שמקשרין החיצוניות אל הפנימיות דהיינו כשמסתכלין על השכל שיש בכל דבר שהוא עצם הפנימיות שזה זוכין ע"י התורה כנ"ל. וע"כ כל שומר צריך לישבע כיאין אנו מאמינים לו על השמירה שהיתה כראוי כ"א ע"י השבועה בנק"ח שהוא התורה שעי"ז מקשרין הכל אל פנימיות השכל שיש בכל דבר שעי"ז עיקר תיקון השמירה בשרשה וכנ"ל:

אות טז

וזה שקראה התורה את השומר בעל הבית כ"ש ונקרב בעל הבית אל האלקים ופרש"י שהוא השומר שנקרא בעל הבית. ולכאורה תמוה הלשון מדוע נקרא השומר בעל הבית. הלא אם מסר לו החפץ לשמור בחוץ נוהג בו ג"כ כל דיני השומרים ומדוע יהי נקרא בעל הבית, גם הלא עיקר הבעל הבית הוא בעל החפץ ואיך יקרא אעתה את השומר בעל הבית בשביל אותה השעה שנעשה שורם עלו. אך בזה רמזה לנו התורה הקדושה טעם כל דיני השומרים שהחמירה עליהם התורה לשמור היטב מאד כמבואר בדרז"ל וכולם צריכים לישבע ש"ד בנק"ח, כי כל זה מחמת שזה השמור חגר מתניו להיות נעשה בעל הבית על זה החפץ דהיינו לקשר החיצוניות אל הפנימיות שהוא פנימיות השכל שיש בכל דבר שהוא שורש הדבר וחיותו שמשם עיקר השמירה כנ"ל וע"כ נקרא בעל הבית בוודא יכי הבית של האדם הוא בבחי' פנימיות נגד מקומות שבחוץ, ועיקר בנין הבית הוא בשבי לשיכנוס בו מחות לפנים, האדם עם כל חפציו, וע"כ הבית הוא מקום משומר כי עיקר השמירה ע"י בחי' פנימיות דהיינו ע" ישמכניסין כל דבר מחוץ לפנים ומקשרין אותו לשרשו שהוא החכמה שהוא עיקר הפנמיות כנ"ל. וע"כ צריכין לבנות הבית בחכמה כ"ש בחמכה יבנה בית ובתבונה יתכונן וכו' היינו שצריכין לבנות הבית לשם ה' כדי לעסוק בו בחכמה האמתית שהיא התורה הק' כי כל אדם צריך לכוין בבנין ביתו שכמו שבגשמיות הוא בונה מחיצות הבית כדי שיהיה לו מקום ליכנוס בו מחוץ לפנים הוא וכל חפציו, כמו כן ברוחניות יכניס הכל מחוץ לפמים שיעלה כל הדברים מבחי' חיצוניות ויקשר אותם אל הפנימיות שהוא החכמה שהוא שורש הכל כ"ש כולם במחכה עשית. וע"כ זה השומר שחוגר מתניו לשמור הדבר הוא נקרא בעל הבית כי זה עיקר בחי' השמירה ששומר הדבר מכל יני היזיקות שבאין מבחוץ דהיינו ממזיקי עלמא שנקראים חיצונים כי עיקר אחיזתם בחוץ בבחי' חיצוניות, וזה השומר צריך לשמור הדבר מהם ולקשרו ולהעלותו אל הפנימיות שהוא בחי' בי תוע"כ נקרא השומר בעל הבית. ומחמת ששזהו עבודה קשה כי זה עיקר יגיעת ועבודת כל אדם בזה העולם להעלות ולקשר הכל מבחוץ לפנים ע"י עבודת התורה והמצוות בפרט שמירת

חפצים וממונו של אדם שהוא בעצמו בחי' עבודת חיצוניות כנ"ל, ע"כ השמירה קשה מאד כי מחמת שעיקר אחיזתם בחפצים וממון של האדם ובפרט כי כשנותנין הדבר לשמור הוא בוודאי במקום ששכיח היזיקא וכנ"ל ע"כ קשה על השומר מאד שיצא ידי חובת השמירה שיהיה ראוי להיו תנקרא בעל הבית על החפץ דהיינו שיקשר החפץ מבחוץ לפנים שזהו בחי' בעל הבית כנ"ל, ע"כ הטילה התורה עליו שבועה בנקיטת חפץ שהוא התורה שעי"ז מקשרין הכל לשרשו כנ"ל. וזהו ונקרב בעל הבית אל האלקים בעל הבית דייקא כי קריבה זו לשבועה כשדרז"ל, וע"כ קוראו כאן בשם בעל הבית כי בשביל זה צריך לישבע מחמת שעיקר תיקון השמירה הוא בבחי' בעל הבית לקשר ולהעלות מבחוץ לפנים שזהו קשה מאד ע"כ אין אנו מאמינים לו כ"א ע"י השבועה בנק"ח וכנ"ל. וזהו ונקרב בעל הבית אל האלקים כי צריך לקרב ולהעלות הכל אל האלקים שהוא ית' בורא הכל בחכמתו והוא שורש הכל וכנ"ל:

יז) וזהו בחי' שמירה בבעלים שפטור מהכל שהוא פליאה גדולה ע"פ פשוטו מפני מה יהיה פטור השואל בשביל שהבעלים עשו לו טובה יתירה בתחילה והשאילו את עצמו ג"כ אליו. אך הכל ע"פ הנ"ל כי עיקר השמירה בבחי' חיצוניות כנ"ל ובעל החפץ נגד השומר הוא בבחי' פנימיות כי בכל דבר ובכל דרגא יש בחי' פנימיות וחיצוניות, וכל בחי' הגבוה מחבירו הוא בבחי' פנימיות נגד הנמוך ממנו. וע"כ בעל החפץ הוא בבחי' פנימיות נגד השומר או השואל שחל עליהם השמירהשהוא בבחי' חיצוניות וע"כ שמירה בבעלים פטור. ודווקא כשהיה בעל החפץ עמו במלאכתו בשעת השאלה כשרז"ל, כי מאחר שזה בעל החפץ כבר נעשה שומר לגבי חבירו נמצא שנעשה בבחי' חיצוניות נגד חבירו וחבירו הוא בבחי' פנימיות נגדו וכנ"ל. ע"כ אח"כ כשחבירו זה חזר ושאל מזה השומר איזה חפץ שוב אין חל עליו חיוב השמירה מאחר שהוא בבחי' פנימיות נגד בעל החפץ הזה כי זה בעל החפץ כבר נעשה שומר אצלו וירד לבחי' חיצוניות והוא ענגדו בבחי' פנימיות ע"כ שוב א"א שיחול עליו תורת השמירה. כי עיקר כל דיני חיוב השמירההוארק מחמת שהשומר התחיב א"ע לצאת לחוץ ולהעלות ולקשר החפץ מחוץ לפנים שזהו עיקר בחי' השמירה. נמצא שעיקר חיוב השמירה הוא בבחי' חיצוניות ומאחר ששאל בבעלים שהבעלים שמועבדים אליו לשמריה והם בבחי' חיצוניות נגדו, שובאין חל עליו חיוב השמירה כי א"א שיהיה הוא בבחי' חיצוניות נגדם מאחר שכבר נעשה נגדם בבחי' פנימיות מאחר שהם עמו במלאכתו בשעת השאלה והם מחויבים לשמור לו חפציו שזהו בח'י חיצוניות נגדו וכנ"ל, כי עיקר חיוב השמירה הואבבחי' חיצוניות כנ"ל ע"כ שמירה בבעלים פטור:

וזה בחי' מצוות מזוזה שהיא שמירה להבית כי המזוזה קובעין אצל הפתח שדרך שם נכנסין מחוץ לפנים ושם צריכין שמירה גדולה מהחיצונים הנאחזין בחוץ ע"כ צריכין לקבוע מזוזה שם אצל הפתח. כי המזוזה היא בחי' כלליות התורה כי נכתבין בה שתי הפרשיות שמע והיה אם שמוע שהם קבלת עול מלכות שמים ועול מצוות שהם כלל כל התורה כולה שעי"ז מכניעין מלכות הרשעה שהיא בחי' כסילות שמשם אחיזת כל החיצונים ומזיקי עלמא, ומכניעין ומבטלין כולם ומגבירין מלכות דקדושה וזוכין לקשר הבית עם כל אשר בו, אל עצם הפנימיות שהוא חכמת התורה הקדושה שעי"ז עיקר תיקון בנין הבית בבחי' בחכמה יבנה בית כנ"ל. כי התורההיא בבחי' בית בחי'בית דבראשית, גם תיבת בראשית הוא ראש בית כ,ש בת"ז, כי עיקר בנין הבית צריך להיות בחכמה שהוא התורהשעי"ז מעלין ומכניסין הכל מוץ לפנים, ומקשרין כל דבר אל השכל והחכמה שיש בו שהוא פנימיות וחיותו כנ"ל. נמצא שהמזוזה היא בחי' התגברות מלכות דקדושה (וכן איתא בכתבים שמזוזה בגי' אדנ"י שהיא שמגבירין על מלכות הרשעה שהיא בחי' כסילות וכו' בחי' מלכות דקדושה) כידוע) כנ"ל. וזהבחי' ומחינן לה באלוותא דחקיק עליה שמות וכו' כי המזוזה היא בצורת מקל והיא כולה שמות הקדושים ועי"ז מכניעין הכסילות וכו' שלא יתאחזו בהבית רק הבית יהי נשמר ונתקיים ע"י החכמה בבחי' בכחמה יבנה בית וכנ"ל:

אות יח

וזהו שנסמך למען ירבו ימיכם וכו' לפסוק וכתבתם על מזוזות וכו' כי ע"י המזוזה נמשך חיים וארכות ימים כשדרז"ל מזוזת זז מות כי עיקר החיים ע"י שמקשרין הדבר לשרשו שהוא החכמה שהוא חיותו ופנימיותו כ"ש החכמה תחיה. ע"כ ע"י המזוזה שקובעין אצל פתח הבית שעי"ז יכולין להכניס מחוץ לפנים ולקשר הכל אל החכמה כנ"ל ע"כ עי"ז נמשך חיים בוודאי כי משם עיקר החיים כנ,ל. וזה שארז"ל לענין שהנשים חייבות במזוזה דכתיב למען ירבו וכו' גברא בעי חיי נשי לא בעי חיי בתמיה. היינו כי עיקר החיים באמת הוא כשמקשרין החצוניות אל הפנימיות שה סבחי' גוף ונפש שזהו בחי' מזוזה כנ"ל ועי"ז עיקר השמירה כנ"ל. וע"כ שמור הואבחי' נוקבא בחי' מלכות כנ"ל כי שם עיקר השמירה כי שם צריכין לשמור עצמו ביותר מאחיזת החיצונים שהם סטרא דמותא כיהם עלמא דפרודא שרוצים להפריד בין הפנימיות ובין החיצוניות שהם בחי' גוף ונפש. ע"כ הזהיר אותנו השי"ת מאד על שמירת התורה כ"ש ונשמרתם מאד לנפשותיכם וכו' כי היא חייכם וכו' כי עיקר החיים ע" יהתורהשעל ידה מקשרין החיצוניות אל הפנימיות שזה עקיר החיים. וזה בחי' ראה חיים עם האשה וכו' כי

שם עיקר האזהרה להמשיך חיים לשם מחמת שהיא סמוכה להם, ע"כ צריכין לשמור עצמו מאד ע"פ התורה לראות חים עם האשה דייקא, כי זה עיקר החיים כשמקשרין ומעלין בחי'אשה שהיא בחי' גוף בחי' חיצוניות אל הפנימיות שהוא החכמה וכנ"ל, וזהו שתמהו רז,ל לענין מזוזה גברי בעי חיי נשי לא בעי חיי, הלא אדרבא עיקר החיים צריכין להמשיך לשם דייקא בבחי' ראה חים עם האשה וכנ"ל:

אות יט

וע"כ יעקב אבינו הוכרח להיו תשומר אצל לבן ועי"ז דייקא זכה לזווגו שהיא יראת ה' כ"ש ויעבוד' ישראל באשה ובאשה שמר. כי יעקב ברח מעשו מחמת שלקח ממנו בחכמתו הבכורה והברכה כ"ש ויעקבני זה פעמים ות"א וחכמני כי הבכורה היא בחי' השכל כ"ש בהתורה הנ" לע"ש. כי עשו בזה את הבכורה שהיא השכ לומכרה בשביל תאוות אכילה כי לא יחפוץ כסיל בתבונה, כי לא האמין שיש בכל דבר פנימיות שהיא עיקר חיותו וצרייכן לקשר כל דבר לשרשו שעי"ז זוכין לחיים נצחיים. והוא לא האמין בזה וע"כ אמר הנה אנכי הולך ולמה זה לי בכורה, כי לא בחר בחיים ואמר שהוא הולך למות כי הוא מעלמא דפרודא שהוא סטרא דמותא ואינו מאמין בחיים אמתיים שיכוולין לקשר כל דבר לשרשו שהוא עיקר החים לנצח וע"כ בזה הבכורה שהיא עבודתו של מקום שיתה בתחלה בבכורות. כי ע"י הקרבנות מקשרין ומעלין הכל לשרשו וע"ש זה נקרא קרבן כידוע. והוא כפר בזה ואמר שהוא הולך למות כי לא האמין בחים נצחים. כי יעקב בחי' כלל ישראל מאמינים שעיקר החים הוא לעתיד שנזכה לחיים נצחיים ע"י התורה והמצוות שעי"ז מקשרין הכל לשרשו שהוא עיקר החים לנצח. אבל עשו לא האמין בזה ואמר שהולך למות מיתה עולמית ולמה זה לי בכורה שהוא בחי' השכל בחי' עבודת הקרבנות לקשר הכל לשרשו. כי כפר בזה מחמת תאוות לבו כי לא יחפוץ כסיל בתבונה, וע"כ אמר יעקב מכרה כיום את בכורתך לי כדי שלא ישאר לעשו שום אחיזה בקדושת השכל. ואז זכה יעקב לבכורההשהוא השכל. ואח"כ לקח מנו גם הברכה וע"כ חרה לעשו מאד ואמר הכי קרא שמו יעקב וכ' את בכורתי לקח והנה עתה לקח ברכתי. כי עשו סברשהוא מכר הבכורה ליעקב שהואהשכל והוא יקח לעצמו הברכה בגשמיות שהוא כל העשירות ואכילה ושתיה. אבל באמת הכל שייך ליעקב כי עיקר חיות של כל העשירות וכל הדברים שבעולם הוא רק מהשכל והחכמה ומאחר שיעקב זכה להחכמה שהיא עיקר החיות בוודאי מגיע לו ממילא גם הברכות והעשירות וכל טוב בגשמיות כי הסוס טפל לרוכב, וע"כ באמת אמר יצחק גם ברוך יהי' וכשפרש"י שם שהיה יצחק חרד וכו' עד שאמר לו עשו שלקח ממנו הבכורה אז מאר א"כ כדין ברכתי

אותו גם ברוך יהיה, היינו כי מאחר שכבר לקח ממנו הבכורה שהיא השכל בוודא ימגיע לו גם כל הברכות בגשמיות כי הגשמיות טפל ובטל אל הרוחניות שהוא החיות של כל דבר וכנ"ל: ואז ברח יעקב אל לבן ליקח אשה משם ושמר את צאנו בשביל זה. כי יעקב אחר שזכה אל הבכורה והברכה אבל ראה שעדיין הוא מלחמה גדולה לקשר שניהם יחדיו תמיד שיקשר תייד החיצוניות אל הפנימיות, וע"כ הלך תחלה לבי תשם ועבר ועסקשם בתורהי"ד שנה כי עיקר ההתקשרות ע"י התורה כנ". וכשיצא משם פגע במקום ההוא שהוא מקום הבית המקדש ששם עולין כל הקרבנות, שמעלין כל הדברים שבעולם לשרשן, ושם עיקר התקשרות ועליית כל הדברים לשרשן כידוע. וע"כ ראה שם סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, היינו שראה שהאדם וכל התלוי בו ונלוה אליו הכל בבחי' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. כי כל דבר יש לו שורש למעלה ואע"פ שבכאן הדבר מוצב ארצה כי מלובש בארציות וגשמיות אבל ראשו מגיע השמיה כי איש בו חמכה ושכל שהוא בחי' ראש שמגיע עד לשמים למעלה למעלה וצריכין לקשר הכל לשרשו. וע"כ הובטח אזעל השמירה כ"ש והנה אנכי עמך ושמרתיך וכנ"ל, כי שם עיקר השמירה כשצריכן לקשר החיצוניות אל הפנימיות וכנ"ל. ואז הלך לבית לבן ונעשה שומר דיקא כי ע"י השמירה ששמר כראוי בתכלית השלימות עי"ז תיקן בחי' מדת השמירה בשרשה, היינו שזכה לשמרו כל חפצי העולם מאחיזת החיצונים, רק לקשר כל החיצוניות אל הפנימיות וכנ"ל. ועי"ז זכה לזווגו כ"ש ובאשה שמר כי היא בבחי' שמור כנ"ל כי שם עיקר השמירה כנ"ל:

אות כ

וע"כ שלח יעקב לעשו כה אמר וכו' עם לבן גרתי ואחר עד עתה ודרז"ל ותרי"ג מצוות שמרתי ויהי לי שור וחמור צאן וכו' היינו ששלח לעשו שאין לו עוד כח לקטרג עליו כי כבר קיים כל התורה כולה בעת השמירה כששמר צאן לבן וקשר כל החיצוניות אל הפנימיות ועי"ז ויהי לי שור וחמור וכו' ויהי לי דייקא כי עיקר הוא בעצמו השכל כנ"ל היינו שקשר הכל אליו לבחי' השכל שהוא בחי' יעקב. ומאחר שזכה לזה בשלימות לקשר כל הדברים לשרשו שוב אין לו להתרעם ולקטרג עלי ווכמבואר שם בהתורה הנ"ל שע"י התורה נתעלה החן והחשיבות אצל הכל וכו'. וזהו ואשלחה להגיד לאדוני למצוא חן בעיניך, חן דייקא כי ע"י התורה שעי"ז מקשרין הכל אל השכל ונתחבר החי"ת עם הנו"ן נעשה בחי' חן ואז עיקר החן והחשיבות אצל ישראל וכולם בטלים אליהם. וזוה שאמר לו ג"כ אז כשפגע בו, הילדים אשר חנן וכו' כי אז דייקא הודיע לו שהילדים

שלו שהם כלל ישראל המשיך בבחי' חן כי הם יקשרו הכל לשרשן ע"כ אין לו שום כח עליהם וכנ"ל:

אות כא

וזה בחי' פרה אדומה שנסמכה למחלוקת קרח. ואיתא בפסיקתא למה נסמכה פ' פרה אחר מחלוקת קרח וכו' והוא לא ידע חוק פרה אדומה תהיה כפרהגדולה על ישראל כמובא בילקוט הראובני ע"ש. כי פרהאדומה מעשיה בחוץ. וע"כ היאמטהרת מטומאת מת כי המת מטמא בטומאה חמורה מאד מחמת שנעשה פירוד בין הפנימיות והחיצוניות שזה עיקר המיתה ואז נאחזים החיצונים מאד שהם סטרא דמסאבא. וע"כ עקיר הטהרה ע" יפרה אדומה שמעשיה בחוץ דייקא שהיא מטהרת כל מקומוחת החיצונים ומגרשת אחיזתם משם עד שיש לה כח לטהר מטומאת מת. וע"כ באמת מצוות פרה אדומה היא פליאה גדולה כ"ש זאת חקת התורההחקה חקקתי וכו' ועליה נאמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני:

כי באמת ענין זה לקשר החיצוניות אל הפנימיות דהיינו להסתכל בכל דבר על השכל האמת שיש בו ולהתקרב ע"י כל הדברים להשי"ת, זה הענין הואגבוה ונעלם מאד מבני אדם וא"א לזכות לזה כ"א ע"י התורה הק' אשר על ידה מכניעין היצה"ר ומגבירין היצה"ט על היצה"ר שעי"ז מתגבר בחי' מלכות דקדושה שהיא בחי' הצמצום שעי"ז דייקא יכולין להשיג השכל הנ"ל. וכל אחד כפי מה שמשבר תאוות לבו כמו כן זוכה לזה השכל, ואפילו מי שמשבר התאוות צריך ליזהר שיהיה לו צמצום בשכלו שלא יהרוס הגבול להסתכל במה שאין לו רשות, מכ"ש מי שמשוקע עדיין בתאוות שצריך בוודאי לצמצם שכלו שלא יהרוס ליתר יותר מהראוי לו לפי מדריגתו. ע"כ עיקר החכמה והשכל האמת הוא האמונה שהיא כלל התורה כ"ש כל מצוותיך אמונה, הינו שצריכים להתנהג בכל דבר ע"פ התורה הקודשה וכשמסתכל באיזהדבר ידע ויאמין באמונה שלימה שבוודאי יש בזה הדבר שכל גדול ויכולין להכיר בזה הדבר גדולת הבורא יתב' ולהתקרב עי"ז להשי"ת. ואם יזכה לידע ולהבין בזה איזה שכל הנוגע לעבודת השי"ת מה טוב, ואם לאו יצמצם שכלו ויסמוך על אמונה עד שיזכה שיזכך גופו כראוי אז יזכה להבין כראוי לו. אבל עכ"פ אפילו כל זמן שאינו מבין היטב השכל שיש בכל דבר, הוא מאמין באמונהשבאמת יש בו חכמה ושכל גדול כי כולם בחכמה עשית והכל בשביל להתקרב עי"ז להשי"ת ולהכיר אות ויתב' עי"ז כ"ש כל פעם ה' למענהו וכו'. כי זה עיקר הבחירה מהשאי ומבינים ורואים החכמה והשכל שהוא החיות אלקות שיש בכל דבר. כיאם היו הכל רואין זאת עין בעין בוודאי לא היה שום בחירה כי בוודאי היו הכל בוחרין

בחכמה ושכל שהוא עיקר עצם הטוב והנעימות של כל דבר אשר אין למעלה ממנו, ומי פתי יסור להשליך נעימות מתוק כזה ולהמשיך אחר עכירת וגשמיות עב. אך מחמת שהש"י בחכמתו העלים מהעולם החכמה שיש בכל דבר וא"א להשיגו כ"א ע"י עבודה ויגיעה רבה בתורה ומצוות, וגם אח"כ א"א להשיג בזה העולם עד התכלית האחרון כ"א לעתיד לבא שתמלא הארת דעה וכו' וכ"ש (קהלת) גם את העולם נתן בלבם מבלי אשר ימצא האדם את המעשה אשר עשה האלקים מראש ועד סוף, ופרש"י העלם חסר כתיב לשון העלם שהעליסמהבריות וכו' וזהו מבלי אשר ימצא האדם את המעשה אשר עשה האלקים מראש ועד סוף, היינו שנשיג כל דבר מראשו ועדסופו שוהוא פנימיות שהוא השכל שיש בו שהוא בחי' ראש בחי' וראשו מגיע השמימה, שנשיג אותו עד סופו שהוא חיצוניותו וגשמיותו, להשיג הכל איך מקושרים ומיוחדים יחד. כי זה א"א להשיג בזה העולם כ"א ע"י יגיעה גדולה בתורה ומצוות וגם אח"כ א"א להשיג בשלימות עד לעתיד אחר התחיה בעת הקיבול שכר שאז נשיג ונדע כל מה שנעשה בזה העולם וכל מה שכיוון השי"ת בבריאת העולם וכל אשר בו ובהנהגתו כל ימי עולם מראש ועד סוף. וע"כ מחמת שעתה א"א להשיג ולהבין השכל שיש בכל דבר, ע"כ יש כח הבחירה. וישראל קדושים מאמינים במשה רבינו ובתורתו ובכל הצמדיקים שאחריו והולכים בדרכיהם ומאמינים שבכל דבר יש בו פנימיות חיות אלקות שהוא השכל שיש בכל דבר שהוא תכליתו, ומתנהגים בכל דבר ע"פ התורה ועי"ז מקשרים החיצוניות אל הפנימיות ע"י האמונה שהיא עיקר השכל, עד שנמצאים צדיקים שמשיגין בזה השגות גדולות, וגם הם מצמצמין שכלם שלא להרוס הגבול יותר מדאי כנ"ל כי עיקר התיקון ע"י הצמצום. כי גם הרשעים והמחקרים רוצים להתבונן ולהסתכל על השכל שי שבכל דבר אבל אין להם צמצום בשכלם ועושים מעשה זמרי ומבקשים חכמה ושכל כפנחס, שעושים מעשה בהמה ממש ומשוקעים בכל התאוות מאד ורוצים לחקור חקירות בכל דבר ולהבין כל דבר לעומקו ומחמת זה נבוכו מאד בכמה דעות זרות ואפיקורסות גדול. אבל לא באלה חלק יעקב וכנ"ל. וע"כ ישראל שנקראים כולם צדיקים הם במיתתן קרויים חיים כשרז"ל צדייקם במיתתן קרויים חיים כשרז"ל צדיקים במיתתן קרויים חים כי כל עבודתינו ויגיעתינו הואבשביל התכלית שהוא לאחר המיתה כשנזכה לקום בתחיית המתים שאז יהיה עיקר הקיבול שכר כ"ש היסו לעשותם ולמחר וכו' כיאז נשיג בשלימות כל מה שעבר בזה העולם וכו' ואז נדע ונבין היטב השכל של כל דבר שזה יהיה הקיבול שכר. וע"כ ישראל חיים לעולם כי הם מקשרים החיצוניות אל הפנימיות תמיד ע"י התורהשהיא האמונה שזהעיקר החיים כי עיקר החיים הוא התחברות החיצוניות

עם הפנימיות שהם בחי' הגוף ונפש וכנ"ל. כי אנו מאמינים שאפילו לאחר מיתה שאז הפנימיות נפרד מהחיצוניות דהיינו הנפש מהגוף שזה עיקר המיתה, אין הפירוד פירוד גמור לעולם ח"ו רק הוא לפי שעשה עד זמן התחחיה, וגם בעת המיתה קודם התחיה נשאר בהגוף קיסטא דחיותא כ"ש בזהו"ק. אדרבא עיקר חיבור הפנימיות עם החיצוניות דהיינו הנפש עם הגוף הוא דייקא ע"י המיתה וע"כ טוב מאד זה המות כשרז"ל, כי המיתה לישראל הכשרם הוא רק כמו שינה שעי"ז נתחדש הנפש ונתחזק יותר בבחי' חדשים לבקרים וכו', כמ וכן היא המיתה שמחמת חטא אדה,ר א"א להשיג התכלית בשלימות בזה הגוף כ"א ע"י המיתה שאז ישוב העפר אל הארץ כשהיה והרוח תשוב וכו' ואז ידדכך הגוף בעפר והנשמה תתחדש למעל. עד שאחר התחיה יקום בגוף ונפש זך שיהיו מחוברים לעולם ואזיקבלו שכרם בשלימות ואז יהיה עיקר החיים שהם חיים נצחים ואז נשיג חיבור החיצוניות עם הפנימיות בשלימות שזהעיקר החיים של כל דבר. אבל מחמת שבשעת המיתה מתרחקת הנשמה מהגוף ואין נשאר חיות בהגוף כ"א בתכלית המיעוט בהעלם גדול מאד, ע"כ נאחז בהמת סטרא דמסאבא מאד כיכל מה שהפנימיות קרוב ומקושר יותר להחיצוניות כמו כן נתגרשין מהחיצוניות כל סטרא דמסאבא כי בהפנימיותאין להם אחיזה, ע"כ המת שנתרחק ממנו מאד הפנימיות ע"כ מטמא בטומאה חמורה מאד. אבל אעפ"כ אנו מאמינים שגם בהמת יש בו חיבור בהעולם גדול עם הפנימיות כי נשאר בו קיסטא דחיותא אשר דייקא עי"ז יזכה לחיים אמתיים אח"כ לאחר התחיה וכנ"ל. ועל זה מרמזת מצוות פרה אדומה שהיא חקה גדולה וא"א להשיגה, אבל עכ"פ ע"י המצוה הזאת של פרה אדומה אנו רואין שאפשר להטהר אפילו מטומאת מת כי אפר פרה מטהרת מזה כי הפרה מעשיה בחוץ ויש לה כח לירד לתוך עומק מקומות אחיזת החיצונים ולגרש אחיזת סמשם עד שמקשרת גם תכלית החיצוניות אל הפנימיות ועי"ז מטהרת מטומאת מת שנמשך רק מהתרחקות הפנימיות מהחיצוניות וכנ"ל:

אות כב

וקרח במחלוקתו פגם בכל זה כי חלק על משה שהוא כלל התורה ועי"ז חלק הפנימיות מהחיצוניות. וזה בחי' ויקח קרח ות"א ואתפליג קרח שחלק והבדיל בין הפנימיות והחיצוניות כי כפר בעיקר ולא האמין שיכולין לקשר החיצוניות אל הפנימיות ע"י התורה והמצוות, וכל זה מחמת תאוות לבו מחמת גסותו וגאוותו שרדף אחרי הכבוד ומחמת זה הרס הגבול והצמצום והניח דעתו לחקור בטעמי מצוות התורה, ושאל חקירות וקשיות שאסור לחקור בהם כי הם חוקות התורה שא"א להשיג בהם טעם בזה

העולם כי פגם בעצמצום של המוחין, שזה היה הוא דייקא צרידם לתקן כי קחר היה לוי ולוי הוא בחי' צמצום בחי' דין, ובשביל זה גלח משה את כל הלוים ע"פ הדיבור, כדי לבטל השערות שהם תוקפא דדינא מאד הנאחז בסטרא דלוייאי. כי מחמת פגם העגל היה אחיזה להס"א ועיקר אחיזתם בהשערות שיונקים מבחי' דין וצמצום שהוא בחי' סטרא דליוואי. וע"כ הוכרח לגלח כל שערותיהם כדי לבטל אחיזתם של הסט"א כדי שישארו הלוים רק בבחי' הצמצום הקדוש בלי אחיזת הסט"א שזה הצמצום הוא תיקון גדול. כי א"א להשיג השכל האמ תבחי' כהן כ"א ע"י הצמצום הזה. וע"כ היה קרח צריך להכניע א"ע מאד להארן הכהן ובניו ואז היה נכלל הצמצום עם השכל בבחי' ח"ן הנ"ל בהתורה הנ"ל שעי"ז נתתקן הכל. אבל קרח מחמת תאוות הכבוד פגם בכל זה וחלק על משה ואהרן ורצה להיות כוה ופגם בהצמצום כי רצה להשיג השכל בלי צמצום ועי"ז הרס שכלו לגמרי ויצא לחוץ וחלק על כל התורה, וחלק הפנימיות מהחיצוניות מאחר שלא האמין בהתורה וכנ"ל. ע"כ היה עונשו שפצתה הארץ את פיה ובלעה אותם חיים שאולה. כיכך ראוי לו כי הראו לו מה שפגם שרצה לחלוק החיצוניות מהפנימיות ואז בחייו קרוי מת בבחי' רשעים בחייהם קרויים מתים. ומאחר שקרח הוא הראשון שחלק כ"כ על משה וחלק כ"כ החיצוניות מהפנימיות, ע"כ תיכף ומיד חטפה אותו הארת ובלעה אותו בחייו למטה למקום הראוי לו לבחי' תכלי תהחיצוניות שהוא בתחתיות הארת בשאול תחתיות. כי שמים וארץ הם בחי' פנימיות וחיצוניות וע"כ האדם הולך בקומה זקופה בין השמים ובין הארץ כיהוא סולם מוצב ארצה בבחי' חיצוניות כי מלובש בגוף, אבל ראשו מגיע השמימה שהוא השכל שהוא בחי' עליונות הדבר בחי' פנימיו. כי האדם צריך לקשר הכל לשרשו ואזי הוא חי לועלם. אבל קרח שחלק כ"כ והפריד בין הפנימיות והחיצוניות בין שמים לארץ ע"כ פצתה הארץ את פיה ובלעה אותו בחיים מיד כי שם מקום וכי שם הוא תכלית הגשמיות והחיצוניות:

אות כג

ועתה מקושר יפה מאד פק חוקת לפ' קרח וכמובא בפסיקתא הנ"ל שאמר קרח לא די שהוציא אותי מכלל הכהונה ומתנו תאלא שגילח ראשי ועשה אותי סכל, מיד נתקנא למשה לערער הריב והוא לא ידע חוק פרה אדומה תהיה כפרה גדולה על ישראל עכ"ל ע"ש. היינו כנ"ל כי פרה אדומה שמטהרת מטומאת מת, זהו היפך טעות קרח שחלק הפנימיות מהחיצוניות כי ע"י מצוות פרה אנו רואין שאפילו בתכלית החיצוניות יכולין לירד ולקשר גם אותן המקומות להשי"ת וכנ"ל:

כי פרה אדומה היא בחי' תכלית הצמצום שהוא בחי' תוקף האדמימיות שהוא תוקף הדין בחי' תכלית הצמצום. אבל בכח המצוה הזאת היה כח להכהן שימתיק גם זה הצמצום עד שדייקא ע"י הצמצום הזה בחי' עפרה שריפת החטאת עי"ז דייקא יחברו החיצוניות את הפנימיות עד שיטהרו מטומאת מת. וזה בחי' עץ ארז ואזוב ושני תולעת שהגבוה שנתגאה כארז ישפיל א"ע כאזוב וכתולעת כשרז"ל. היינו שצריכין לצמצם את המוח ולבלי להתגאות לה יות חכם בעיניו שירצה להשיג הכל יותר משכלו רק יצמצם מוחו ויפשיל א"ע כאזוב וכתולעת ויסמ וך א,ע על אמונה, ועי"ז דייקא זוכין לטהר תכלית החיצוניות ולקשר החיצוניות אל הפנימיות שזה בחי' חיבור עפר שריפת החטאת שהוא בחי' תכלית הצמצום כנ"ל בפרט שנשרף באש שהוא בחי' תוקף הדין, ומחברין ונותנין אותו אל מים חיים שהם בחי' מימי החסדים, כי פנימיות וחיצוניות בשרשן נמשכין מחסד וגבורה כידוע. ועי"ז נטהרין מטומאת מת שעיקר טומאתו ע"י התרחקות הפנימיות מהחיצוניות שהוא הנפש מהגוף. כי אנו מאמינים שהמיתה היא טובה גדולה כי עי"ז נזכה לחבר החיצוניות אל הפנימיות שזה עיקר החיים לנצח וכנ"ל וזה בחי' ונתן עליו מים חיים חיים דייקא כי נטהרין מטומאת מת וזוכין חיים וכנ"ל:

על כל דבר פשע וכו' ישלם שנים לרעהו בחי' חיים שניים ישלם כי כפלים לתושיה כי כל ביתה לבוש שנים שנים:

אות כד

וזה בחי' חכמות נשים בנתה בית זו אשתו של און בן פלת, ואולת בידיה תהרסנו זו אשתו של קרח. כי כבר מבואר לעיל שעיקר בנין הבית צריך להיות בחכמה דהיינו לזכות ע"י הבית לקשר כל החיצוניות אל הפנימיות שזהו בח"י כלל כל התורה שמתחלת בבית דבראשית שהוא ראש בית וכנ"ל. ואז זוכין לחיים כי החכמה תחיה שזהו בחי' מצוות מזוה שהוא עיקר תיקון הבית ושמירתו שנאמר בו למען ירבו ימיכם וכו' שזהו בחי' ראה חיים עם האשה כי מחמת שהיא סמוכה לבחי' חיצוניות ע"כ שם צריכין ליזהר ביותר לראות להשמיך חכמה וחיים לשם דייקא וכמבואר למעלה כל זה. וזהו חכמות נשים בנתה ביתה, חכמות נשים הם דייקא ב ונין הבית על מכוון כי שם דייקא צריכין ליזהר לקשר החיצוניות אל הפנימיות כדי לזכות לחים וכנ"ל שעי"ז עיקר בנין הבית ששם מכניסין ומקשרין כל החיצוניות אל הנפימיות שהוא בחי' בית וכנ"ל, וע"כ דרשו רזס"ל מקרא זה לענין מחלוקות של קרח כי מחלוקת של קרח שהיה ע"י אשרתו היה ההיפך ממש מבחי' בנין הבית כי ע"י מחלקותו רצה להפריד ח"ו ח"ו הפנימיות מהחיצוניות וכנ"ל, וע"כ נאמר על אשתו שגרמה כל זה ואולת בידיה תהרסנו כי היא דייקא גרמה

בחי' הריסת הבית וכנ"ל. אבל אשתו של און בן פלת שהצילה בעלה מהמחלוקת ע"כ נאמר עליה חכמות נשים בנתה ביתה, בנתה ביתה דייקא כי בנין הבית הוא היפך המחלוקת וכנ"ל וזהו בחי' שלום בית:

פקדון וד' שומרים ה

אות א

ענין הד' שומרים ע"פ התורה חדי ר' שמעון בסי' ס"א ע"ש. והיוצא משם לענינינו שצריכין לשבו על פגם אמונת חכמים ועי"ז נתרבין ספרים קדושיםהרבהשכולם צריכין להעולם וכו' ועי"ז נשלמת התורה ונכללת התורה בבחי' לוחות האבן בבחי' אבן שתי' ק"ק שהוא בחי' חכמה עילאה, כי השכל נקרא קודש וחכמה עילאה בחי' שכל הכולל דמתמן אורייתא נפקת הוא בחי' ק"ק וכו' ועי"ז נמתקין כל הצמצומים וכל הדינים שבעולם. כי עיקר המתקת כל דין הוא ע"י השכל השייך לו וכו' אבל ע"י שכל הכולל ממתיקין כל מיני דינין שבעולם, ואפי' כשממתיקין הדין ע"י השכליים פרטיים צריכין ג"כ לקבל מבחי' שכל הכולל וכו' וכו'. וזה בחי' י"ב אבני יעקב שנכללו באבן א' בבחי' אבן שתיה וכו'. וזה בחי' ר"ה שכל הנפשו"ת באים כ"א עם צמצומיו ושכלו, ונכלין בהצדיק האמת שהוא בחי' שכל הכולל וכו' ששם נמתקין כל מיני דינין שבעולם וכו'. ע"כ צריכין אלו הנפשו"ת ליזהר מאדם אד שיהיה אהבה ושלום גדול ביניהם כדי שיוכלו להכלל יחד וכו' ועי"ז נמשך שמחה וכו' בחי' אור צדיקים ישמח וכו' וזהבחי' חדי ר' שמעון וכו' פתח ואמר ה' שמעתי שמעך יראתי תמן יאות הוה למדחל וכו'. כי זה המקרא נאמר על ר' עקיבא ותלמידיו שנסתלקו על שלא הי' אהבה ושלום ביניהם וכו'. אנן בחביבותא תליא וכו' כנ"ל, ע"ש כל זה היטב היטב:

אות ב

וזה בחי' שומרים כי השומר צריך לשמור הדבר מחסרונות והיזיקות וכל ההיזיקות באים מהדינים שבאים מהצמצומים כשאין זוכין להמתיק אותם ע"י השכלים הנשמכין ע"י כל התיקונים הנ"ל, היינו ע"י פגם אמונת חכמים כי אמונה הוא בחי' שמור כמובא שהוא בחי' מדת לילה בחי' ואמונתך בלילות שאז צריכין שמירה וע"כ מברכין אז שומר עמו ישראל לעד כי עיקר השמירה ע"י בחי' אמונהו ע"כ עיקר הכח של כל השומרים לשמור הדבר מהיזיקות וחסרונות הוא ע"י אמונה היינו אמונת חכמים שהוא יסוד האמונה כ"ש ויאמינו בה' ובמשה עבדו. כי ע"י אמונת חכמים נתרבין הספרים של התורה הקדושה ונשלמת התורה ונמתקין כל הצמצומים וכל הדינים וכו'. ואז כשנמתקין כל הדינים בוודאי נשמר הדבר מכל ההיזיקות והחסרונות הבאים מהדינים כנ"ל כי התורה שומרת

הכל וכשרז"ל ת"ח אין צריכים לנטירותא כי התורה שומרת אותם ע"כ עיקר השמירה של כל העולם עם כל עשירותם וחפציהם הכל נמשך ע"י אמונת חכמים ע"י שמאמינים בשלימות בהתלמידי חכמים אמתיים שהם עוסקים תמיד לחדש בתורה ולהרבות ספרים קדושים בהתורה להשלים את התורה שתיהיה נכללת בבחי' חכמה עילאה שכל הכולל שעי"ז המתקת כל מיני דיינם שבעולם שעי"ז נשמר הכל מכל מניי היזיקות וחסרוונת וכנ"ל. אבל צריכין לזה שיהיה אהבה ושלום גדול בין ישראל כדי שיוכללו כל הנפשו"ת יחד בהצדיק האמת שהוא בחי' שכל הכולל כי כל אחד ואחד הוא בחי' שכל פרטי וכשמתחברין יחד באהבה ושלום ונכללין בהצדיק האמת שהוא חכם הכולל בחי' ק"ק עי" נמתקין כל הדינין ע"י שכל הכולל וכו' כנ"ל. וזה בחי' ואהבת לרעך כמוך אר"ע זה כלל גדול בתורה כי בוודאי אהבה ושלום בין ישראל הוא כלל גדול בתורה כי עי"ז נכללין כל הנפשו"ת יחד בבחי' שכל הכולל בחי' ק"ק שמשם יוצאת כל התורה שעי"ז נשלמת התורה כנ"ל. נמצא שכל שלימות וקיום התורה עי"ז ע"י שישראל אוהבין זה את זה ע"כ ואהבת לרעך וכו' הוא כלל גדול בתורה כנ"ל:

אות ג

וזה בחי' החילוקי דינים שבין הד' שומרים כי ש"ח פטור מהכל ולהיפך השואל חייב בכל אפי' באונסין וש"ש והשוכר חייבין בגניבה ואבידה ופטורים באונסין. כי עיקר השמירה ע"י המתקת הצמצומים ע"י כל הנ"ל שעיקרו תלוי באהבה ושלום בין ישראל שעי"ז נכללין יחד בשכל הכולל שמשם כל ההמתקות כנ"ל, וע"כ השומר חנם פטור בכל, כי השומר חנם אינו מחויב רק לשמור הדבר כראוי בלי פשיעה ואם אעפ"כ אירע איזה היזק וחסרון בהדבר המופקד אצלו אין אנו תולין ההיזק בו מאחר שהוא שומר חנם וחייב עצמו בשמירת ממונו של חבירו בחנם בלי שום שכר רק מצד אהבה וריעות של חבירו, וכך ראוי להיות שכ"א מישראל יאהב את חבירו באמת ויהי' ממונו של חבירו חביב עליו כשלו כשרז"ל יהי ממון חבירך חביב עליך כשלך וכו'. נמצא שמצדו אין שום היזק מאחר שבזה השמירה קיים מצות ואהבת לרעך כמוך כי שמר ממון חבירו בלי שכר רק מאהבה לבד, וע"כ מצדו בוודאי הי' נכלל בהשכל הכולל ששם כל מיני המתקות וכו' שעי"ז מתבטלין כל ההיזיקות וע"כ מצדו אין פגע ואין היזק וע"כ הש"ח הוא פטור בכל. וכן להיפך השואל חייב בכל כי אנו תולין כל ההיזיקות בהשואל, ולא בהמשאיל שהשאיל כליו וחפצמו לחבירו בלי שום קבלת שכר רק מצד אהבת רעים שכ"א מישראל מחוייב להטיל ולגמור חסד עם חבירו. נמצא שזה המשאיל קיים אהבת חברים כראוי ע"כ מצדו אין היזק כנ"ל ע"כ אין אנו תולין שום הזיק בהמשאיל כ"א

בהשואל שכל הנאה שלו שקביל כל הנאת החפץ מחבירו בחנם. והרי חבירו קיים בעסק זה מצוות אהבת חברים כראוי שמצדו בטלים כל ההיזיקות. אבל בהשואל לא ראינו שוויתר לחבירו מחמת אהבה וכלליות, ע"כ אנו תולין כל אחריות ההיזיקות בהשואל ולא בהמשאיל וכנ"ל:

אות ד

וע"כ הש"ש והשוכר חייבין בגניבה ואבידה ופטורים מאונסין כי השומר שכר והשוכר שניהם משותפין עם הבעה"ב בהנאתן כי השומר שכר שומר חפץ חבירו אבל לא בחנם כ"א בשכר, וכן השוכר שחיבור מסר לו חפצו להשתמש בו אבל הי' בשכר ע"כ הם משותפין באחריות היהיזיקות וע"כ הטילה התורה עליהם היזק גניבה ואבידה ועל בעל הבית בעצמו של החפץ הטילה עליו אחריות האונסין. וגם זהיבואא היטב בעזר ה' ע"פ התורה הנ"ל כי מבואר שם שיש ב' מיני המתקת הדינים כי יש שממתיקין כל דין פרטי ע"י השכל השייך לו וכו' וגם זה ע"י שמקבל השכל הפרטי מהשכל הכולל כ"ש שם. אבל יש דינים שממתיקין אותם ע"י בחי' שכל הכולל בעצמו ששם נמתקין כל מיני דינים שבעולם וכו' כנ"ל. וזה ידוע ומבואר כברשכל מיני היזיקות ח"ו נמשכין מהדינים וע"כ הש"ש והשוכר חייבין בגניבה ואבידה כי גניבה ואבידה נמשך מהדינים שיכולין להמתיק אותם ע" י השכל הפרטי השייך לכל דבר, כי גניבה ואבידה נמשך רק מהיסח הדעת דהיינו שאין ממשיכין השכל היטב לתוך הדבר הנשמר וע"כ היזק זה תולין בהש"ש והשוכר שקיבלו הנאה מהחפץ, וע"כ חל עליהם השמירה הבאה ע"י ההמתקה של השכליים פרטיים מאחר שקיבלו הנאה פרטיות מהחפץ. אבל היזיקות של אונסין שבאים ע"י חיות רעות ולסטים מזויין שהם בחי' דינים קשים וחזקים שא"א להמתיקן ולבטלם כ"א ע"י שכל הכולל ששם נמתקין ונתבטלין כל הדינים קשים וחזקים שבעולם כ"ששם בהתו' הנ"ל, זאת האחריות של המתקת אלו ההיזקות אין תולין כ"א בהבעל הבי תבעצמו של החפץ שכל עיקר החפץ בכללותו הוא שלו כי רק הוא יכול לקבל ולהמשיך הממתקה מהשכל הכולל שהוא החכם הצדיק האמת, שהכל צריכין לקבל כל ההמתקות וכל השמירות מממנו כי זה החכם האמת שהואבחי' שכל הכולל הוא בחי' הבעל הבית של כל העולם כולו כי כולם מקבלים חיות ממנו כידוע וכל מי שיש לו איזה עשירות וחפצים וכלים צריך לקבל השמירה ממנו כי ממנו כל ההמתקות של כל הדינים שמשם כל השמירות. ע"כ אחריות של אונסין שבא מדינים קשים אין תולין בהש"ש והשוכר שקיבלו הנאות פרטיות מחפץ כ"א בבעל החפץ שהוא עירק הבעה"ב

של החפץ שרק הוא צריך לקבל ולהמשיך ההמתקה מהבע"ה של כל העולם שהוא בח'י שכל הכולל שהוא הצדיק האמת וכנ"ל:

אות ה

וע"כ יעקב אבינו שהיה צריך להמשיך את התורה לבניו כ"ש תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב ע"כ היה שומר כי שמר את צאן לבן. כי על ידו עיקר השמירה שבא ע"י ההמתקה העליונה הנ" לע"י שנכללין כל הצמצומים בשכל הכולל בבחי' אבן שתיה שזהו בח'י י"ב אבני יעקב שנכללו באבן א' וכו' כ"ש שם. וכן דוד המע, ה שהיה צריך למצוא מקום הביהמ"ק ועיקר למצוא נקודת האבן שתיה בחי' ק"ק ע"כ הי' שומר והתגבר כנגד כל מיני אונסין שבעולם כ"ש ובא הארי והדוב וכו'. כי זכה להמתיק ולבטל כל הדינים קשים שהם בחי' אונסין ע"י בחי' שכל הכולל בחי' ק"ק, שעסק כל ימיו ביגיעות גדולות לכלול שם כ"ש זכור ה' לדוד את כל ענותו וכו' אם אתן שנת לעיני וכו' עד אמצא מקום לה' שהוא מקום אבן שתיה וכו' וכנ"ל:

אות ו

וזה בח'י ספירה ושבועות שהוא קבלת התורה. כי עיקר קבלת התורה בשבועות בכל שנה ושנה מחדש הוא בחי' הנ"ל לזכות להרבות ספרים קדושים בתורה להשלים את התורה שתיהיה בבחי' לוחות האבן עד שתהיה נכללת בבחי' אבן שתיה ק"ק בחי' שכל הכולל שם נמתקין ונתבטלין כל מיני דינים שבעולם וכו' כנ"ל, שזהעיקר קבלת התורה מחדש בכל יום כ"ש בכל יום יהיו בעיניך כחדשים ובפרט בשבועות שאז עיקר זמן קבלת התורה מחדש בכל שנה ושנה. כי התורה כבר קבלנו, אבל כל אדם בכל דור ודור צריך לקבל על עצמו בחי' קבלת התורה בכל פעם מחדש. דהיינו שיתגבר לקיים את התורה שזהעיקר, היינו שיתגבר עד שיזכה להוציא משפטי הנהגות ישרות בכל מקום שילמוד שם וכו' כ"ש שם בתחילת התורה הנ"ל שזה זוכין ע"י אמונת חכמים וכו' ע"ש קשר כל התו' הנ"ל. וזה עוסקין בימי הספירה ושבועות, כי בספירה עוסקין להמשיך השכליים פרטיים להמתיק הצמצומים והדינים הנמשכים מהם כי ידוע שימי הספירה הם ימי דין שנמשכין מבחי' צמצום הנ"ל. ובכל יום ויום של ימי הספירה ממשיכין מוח ושכל כפי היום כמבואר בוכוונות היטב, וע"י כל מוח ושכל ממתיקין הצמצום והדיקשל אותו היום וזה המוח והשכל של כל יום ויום מימי הספירה הוא בחי' שכל פרטי הנ, לשממתיקין צמצום ודין פרטי וכו' כנ"ל עד שבשבועות זוכין להכלל בשכל העליון שכל הכולל הנ"ל שהוא בחי' חכמה עילאה דמתמן כל אורייתא נפקת כי שבועות הוא יום החמשים בחי' שער החמשים שהוא בחי' חכמה עילאה בחי' שכל העיון הכולל שעי"ז נמתקין כל הדינים שבעולם כי אז עיקר קבלת התורה, שזוכין אז שתהיה התורה נכללת

בבחי' אבן שתיה בחי' לוחות האבן וכו' כנ"ל. וזה בח"י מים טהורים הנמשכין בשבועות בחי' מקוה של שבועות בחי' וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וכ' כמובא בכוונת המקוה של שבועות שהוא בחי' מקוה של שער החמשים, היינו כנ"ל כי שלימות התורה בבחי' הנ"ל הוא ע"י בחי' מים טהורים הנ"ל כמבואר שם היטב בהתורה הנ"ל ע"ש. וע"כ נקראים ימי הספירה לשון ספר כי כפי המוח והשכל שממשיכין בכל יום מימי הספירה כן נתרבה בחי' ספר בתורה להשלים את התורה עד שנזכה בשבועות לקבל הארה משכל הכולל שזה עיקר בחי' שבועות כנ"ל:

אות ז

וכל זה זוכין על ידי תשובה על פגם אמונת חכמים שעל ידי זה נידון במותרות עד שהעשנים סרוחין עולין אל המוח ומעקמין ומסבבין את מוחו וכו' שמשם כל הקלקולים שזה עיקר בחי' גילולי מצרים שאנו עוסקין לטהר עצמינו מהם בכל ימי הספירה. כי כל גלות מצרים היה ע"י חטא אדה"ר כידוע שפגם באמונה כמובא. ועיקר הפגם הי' בבחי' אמונת חכמים כי אע"פ שהוא נברא יחידי ולא הי' אז עדיין חכמים בעולם כ"א הואלבדו, אעפ"כ הי' צריך ביותר לאמונת חכמים דהיינו להאמין בעצמו וכמבואר בהתו' הנ"ל שכשאין מאמינים בעצמו הוא בחי' פגם אמונת חכמים וכן מבואר (בסי' פ"ו בל"ת) ע"פ מקוצר רוח ומעבודה קשה, כי אם הי' האדם מאמין בעצמו שנשמתו גבוה מאד מאד כי אפי' הנשמה של הפחות שבישראל גבוה מאד ובו תלויין כל העולמות עליונים ותחתונים, בוודאי לא היה עובר שום עבירה ולא הי' פוגם שום פגם, בפרט אדה"ר שהיה יחידי שאצלו היה כל אמונת חכמים רק בבחי' זאת. כי אנחנו צריכים אמונת חכמים בכל הבחינות המבוארים‌שם, להאמין בצדיקים אמתיים ולהאמין בחברו ולדבר עמו ביראת שמים בבחי' אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב בספר וכו' כי בכ"א מישראל יש נקודה טובה שהוא בחי' צדיק. וביותר צריך להתחזק ולהתגבר להאמין בעצמו, להאמין שגם מעט עבודתו ועסקו בתורה יקר מאד אצל הש"י, בפרט מה שזכה להתקרב לצדיקים ? אמתיים ולהאמין בהם שזה יקר מאד מאד אצל הש"י. כי אפי' אם יאמין בהש"י ובצדיקים ובחביריו הכשים שכולם צדיקים, אבל אינו מאמין בעצמו דהיינו שאינו מאמין שאמונתו שמאמין בחכמים אמתיים וכו' יקר מאדם אמד, גם זה פגם אמונת חכמים ובאופן א' פגם הזה גרוע מהכל, כאשר מצוי נגע המספחת הזאת בכמה בני אדם שהם כשרים קצת ומתחילים להתקרב לאנשי אמת לחכמים וכשרים אמתיים. אבל אומרים על חבריהם הם בוודאי כשרים וצדיקים, אבל מה מועיל לי כי אני יודע חסרוני בנפשי שאני מלא חטאים ועוונות ופגמים ועי"ז נופל ח"ו ומתרחק לגמרי

ח"ו ונופל מאמונת חכמים לגמרי עד שהרבה נעשו מתנגדים וחולקים עי"ז. נמצא שכל פגמו באמונת חכמים, ע"י שלא האמין בעצמו. כי מי שרוצה לחוס על חייו צריך לבקש מהש"י עד שיתחזק באמונת חכמים כ"כ עד שיאמין גם בעצמו, דהיינו שיאמין בגודל כח צדקתם של הצדיקים אמתיים עד שבוודאי יתקנו גם אותו ויעלו אותו מעלה מעלה אם יאחז עצמו להיות דבוק בהם כל ימי חייו. כי אמונתו בעצמה שמאמין בהצדיקים ומתקרב אליהם יקר מאד מאד. כי אמונה הוא רק בדבר שאין מבינים בשכל כ"ש במ"א וע"כ צריך להאמימן בעצמו באמונהאע"פ שלפי שכלו וידיעתו בעצמו הוארחוק מאד מהש"י, אעפ"כ צריך להאמין באמונהשגם מעט הנקודות הטובות שבו יקרים מאד אצל הש"י וכאשר הבנתי כל זה משיחתו הק' ז"ל. ובפרט אדה"ר שהיה יחידי בעולם שכל אמונת חכמים שלו היה תלוי בזה כנ"ל ובפרט כי כל הפגם של אדה"ר היה ע"י חוה אשתו שמתחילה בא הנחש עליה בערמה, כי היא היתה צריכה להאמין באדם הראשון שדבריו אמת שהש"י צוה שלא לאכול מעץ הדעת, והנחש הכניס בה עד שכפרה בו ולא האמינה בדבריו ופגמה באמונהת חכמים עי"ז, וניסתה לדברי הנחש ואח"כ גרמה עד שהכניסה כפירות גם בלב אדה"ר בעצמו שנפל בדעתו ולא האמין בעצמו בעוצם כחו ומעלתו שהיתהגבוה ונשגבה מאד עש שאכל מעץ הדעת טו"ר, שמא נמשך זוהמת הנחש שמשם כל הפגמים של הדורות הקודמים דור המבול ודור הפלגה שמשם נמשך גלות מצרים כידוע. וכל פגמי הדורות הי' ע"י פגם אמונת חכמים כ"ש לא יפנה דרך כרמים וכו' וכמבואר במ"א:

אות ח

וע"כ הי' עיקר הפגם של אדה"ר ע"י אכילה ע"י שאכל מעץ הדעת טו"ר כי כל פגם אמונת חכמים נוגע בהאכילה שנידון במותרות וכו' שעולים עשנים סרוחים אל המוח ומסבבין ומעקמין את דעתו וכו' כ"ש שם. וע"כ הזהירו הש"י על זה שלא יאכל מעץ הדעת שהיא בחי' אכילה כזאת שעל ידה מתרבה המותרות ועולה אל המוח וכו'. והוא פגם בזה בעצמו שפגם בבחי' אמונת חכמים ואכל אכילה זאת של עץ הדעת טו"ר. ואז תיכף נמשך בלבול הדעת בעולם שנמשך ממותרות הנZ"ל מעשנים סרוחים הבאים ע"י המותרות כנ"ל שה עיקר בחי' גזירת המיתה שנגזרה אז בחי' ביום אכלך ממנו מות תמות. כי כל מיתת האדם נמשך ע"י האכילה ע"י המותרות שעי"ז א"א שיחיה האדם לעולם, ומשם הי' כל גלות מצרים כנ"ל. ובימי הספירה עוסקין לטהר עצמינו מזוהמתם וגילוליהם שנמשכין ממותרות הנ"ל.

אות ט

וע"כ ירד המן לישראל בימי הספירה בט"ו באייר. ועד אות והיום אכלו מהעוגהשהוא מצה שהוציאו ממצרים שטעמו בה טעם מן כשארז"ל. כי לא ניתנה התורה אלא לאוכלי המן. כי המן הוא היפך פגם האכילה הנ"ל. כי המן הוא בחיח' מאכל שאין בו שום פסולת ומותרות הנ"ל. כי המן היה נבלע באברים כשרז"ל. וע"כ לא ניתנה התורהאלא לאוכלי המן כי עיקר קבלת התורההוא כשזוכין להנצל ממותרות האכילה הנ" לשזהו בחי' אכילת מן כנ"ל שאז המוח ברור וזך ויודעים להוציא משפטי הנהגות ישרות מכל מקום שלומד שם כנ"ל, וע"כ ירד המן באייר בימי הספירה שהם הכנה לקבלת התורה כי עיקר קבלת התורה ע"י בחי' אכילת מן שאין בו מותרות וכנ"ל:

אות י

וזה בחי' ה' בהשמים חסדך ואמונתך עד שחקים, בהשמים חסדך זה בחי' חסד עליון וגבוה מאד בחי' החסד העליון שממשיכין מהשכל הכולל שהוא בחי' שבועות שהו אשכל עליון וחסד גבוה מאד וזהו בהשמים חסדך כי זה השכל נקרא שמים לעוצם גבהותו בבחי' כי גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבותי ממחשבותיכם. וזה החסד העליון שממתיק הכל זוכין ע"י אמונת חכמים כנ"ל וזהו אמונתך עד שחקים בחי' אמונת חכמים שמאמינים בצדיקים אמתיים שהם בחי' שחקים על שם ששם שוחקין מן לצדיקים כשרז"ל כי עיקר צדקת הצדיקים הוא שהם בבחי' אוכלי המן שכל מאכלם בבחי' מן הנבלע באברים כי אכילתם בחי' מאכל מבורר שאין עולה ממנו שום מותרות ופסולת ועשנים סרוחים אל המוח לבלבל ולעקם דעתם ח"ו שזה עיקר בחי' אכילת מן עכשיו בחי' משארז,ל לא ניתנה התורה אלא לאוכלי המן, והוא ידעו שעשכיו אין יורד המן לישראל, אך הכוונה שעיקר קבלת התורה זוכין הצדיקים אמתיים שאכילתם מבורר ואע"פ שעתה בהכרח יש בהאכילה פסולת ומותרות שמוכרח לצאת לחוץ אעפ"כ אוכלים בקדושה ובטהרה גדולה כ"כ ע"פ התורה עד שאין עולים שום עשנים סרוחים ממותרות האכילה אל המוח רק מבררים הטוב הזך בעצמו שנבלע באברים. ושאר הפסולת נדחה לחוץ לגמרי ואינו עולה אל המוח כלל. וע"כ אכילתם בחי' אכילת מן ממש, אדרבה עתה אכילת הצדיקים הגדולים נפלאה ביותר שאוכלים מאכלים גשמיים כאלו שיש בהם מותרות כזה ואעפ"כ אוכלים בקדושה כזאת עד שאין עולים שום עשנים סרוחים אל מוחם עד שאכילתם בחי' מן ממש שזהו בחי' אמונתך עד שחקים בחי' אמונת חכמים שהם בח'י שחקים ששם שוחקין מן לצדיקים וכו' כנ"ל ועי"ז ד' בהשמים חסדך שזוכין לחסד העליון בח'ישכל הכולל וכו' כנ"ל:

אות יא

וזה אז אמרתי הנה באתי במגילת ספר כתוב עלי וכו' שנא' על מתן תורה כמו שפירש"י שם כי כבר מבואר שהאדם צריך להוציא משפטי הנהגות ישרות מכל מקום שילמוד שם. וזהזוכין ע"י אמונת חכמים בשלימות. שאז אינו נידון במותרות ומאכלו זך שעי"ז דעתו צחה וזכה ויכול למצוא את עצמו בכל מקום שילמוד שם שיוציא משם משפטי הנהגות ישרות כנ"ל וזהו אז אמרתי הנה באתי היינו בחי' קבלת התורה כשפרש"י שם וזסהו במגילת ספר כתוב עלי שבכל מקום שלמדתי באיזה ספר הי' הכל כתוב עלי שמצאתי את עצמי בכל מקום שלמדתי הוצאתי משם משפטי הנהגות ישרות לעצמי וכו'. (וכן מבואר בדבריו ז"ל בעצמו על פ' זה (בסי' קכ"א) אך עתה ע"פ התורה הנ"ל יתבאר המשך הפסוקים שאחריו בקשר נפלא). ועי"ז הוספתי ספרים הרבה בתורה כ"ש שם שע"י אמונת חכמים נחשב שעושה ספרים הרבהכי מתחלה לא הי' זה הספר נחשב אצלו והי' אצלו כלא ולמותר, ועכשיו חוזר ונחשב אצלו כל ספר וכו'. ובפרט ע"י שזוכה עכשיו להוציא משפטי הנהגות ישרות מהספרים שלומד בהם שעכשיו נחשבים הספרים כשלו, כי מתחילה הי' רחוק מהם מאד ועכשיו נחשב כל ספר כשלו כי אל המדרש הוא העיקר אלא המעשה וכ"ש במ"ר פ' בחוקותי שהלומד לעשו"ת נחשב כאלו עשאו לדברי תורה. וזהו במגילת ספר כתוב עלי שנחשב כל ספר שנכתב עלי ובשבילי ואז בוודאי לעשו"ת רצונך אלקי חפצתי ותורתך בתוך מעי, ופרש"י לענין קדושת האכילה של ישראל כמו שפירש שם כל מאכלי על פיך היינו כנ"ל כי ע"י אמונת חכמים זוכים שיהיה המאכל זך בבחי' מן שלא יעלו המותרות אל המוח לבלבל ח"ו, וזהו ותורתך בתוך מעי שהתורה מתקיימתבתוך מעי דייקא. כי מי שפוגם באמונת חכמים אזי התורה אינה מתקיימת אצלו מחמת אכילת מעיו, שמתרבה אצלו המותרות עד שעולים עשנים סרוחים ומעקמין את דעתו בסברות הפוכות מן האמת ואינו יכול להוציא משפטי אמת מהתורה נמצא שהתורה יוצאת ומתרחקת ממנו מאחר שאינו יכול להוציא ממנה משפטי אמת, שזהו בחי' משארז"ל תורתו של דואג מן השפה ולחוץ מחמת שהי' מתנגד וחולק על דוד שהיה אז הצדיק המאת ועי"ז כל תורתו של דואג הי' ע"י מותרות הנ"ל בבחי' ושם איש מעבדי שאול נעצר לפני וכו' כ"ש שם וע"כ היה כל תורתו מהשפה ולחוץ כי לא נתקיימה בתוך מעיו וכנ"ל. אבל הזוכה לאמונת חכמים שזהו בחי' במגילת ספר כתוב עלי שמתרבין הרבה ספרים בהתורה על ידו וכנ" לאז ילעשו"ת רצונך וכו' ותורתך בתוך מעי דייקא כי מתקיימת במעיו. דייקא כי זוכה שאכילתו בבחי' מן שאינם עולים המותרות אל המוח עד שזוכה לברר משפטי אמת

שזהעיקר קיום התורה וכנ"ל. וזה שפירש"י שם כל מאכלי על פיך כי גם כל המצוות התלוים באכילה כגון תרומות ומעשרות וחלה וכל העשר מצוות התלויים בפת ואיסור נבילות וטריפות ומינים טמאים וכו' הכל כדי לקדש אכילת ישראל שיהי' מאכלם זך בלי מותרות כדי שיוכלו להוציא משפטי אמת מהתורה כנ"ל:

אות יב

וזה בחי' אכילת מצה שנצטוו תיכף ביציאתן ממצרים כי מצה בחי' מן כנ"ל בחי' מאכל זך הנ"ל. וע" אחר פסח אוכלים חמץ כי מצה היא אסוותא כ"ש בזוה"ק כי אכילת מצה מתקן מעיו של אדם שאפי' כשאוכל אח"כ חמץ ג"כ יכול לברר המאכל שלא יעלו המותרות אל המוח וכנ"ל, וע"כ אחר קריעת ים סוף שהוא בשביעי של פסח הותר החמץ כי בקי"ס זכו לאמונת חכמים בשלימות כ"ש ויאמינו בה' ובמשה עבדו כי אע"פ שגם מקודם האמינו כ"ש ויאמן העם וכו' אף על פי כן אחר כך חזרו ונפלו מהאמונה קצת כ"ש בזוה"ק. ובשעת קי"ס חזור והאמינו בשלימות בה' ובמשה עבדו שהוא בחי' אמונת חכמים ע"כ אח"כ יכולים לאכול חמץ כי ע"י אמונת חכמים ניצולין ממותרות כנ"ל, היינו שאפי' כשאוכלים חמץ יכולים לברר המאכל שלא יעלו העשנים סרוחים אל המוח וכו' וכנ"ל:

אות יג

וע"כ ירד המן בימי הספירה שאז מכינים עצמם לקבלת התורה כי עיקר קבלת התורה ע"י בחי' אכילת מן שהוא נבלע באברים ואין בו מותרות כנ"ל וע,כ מתפללין בימי הספירה על ברכת הפרנסה כמ"שארץ נתנה יבול יברכינו אלקים וכ'. כי עיקר ברכת האכילה הוא כשזוכין שיהיו המאכלים מבוררים שלא יעלו ח"ו העשנים סרוחים אל המוח שמשם בא בחי' רבינו עובדיה מברטנוראון מחמת שאי והמאכל משביע כראוי את הנפש. כי כשהמאכל מבורר ואין עולה שום פסולת אל המוח כ"א זכות וצחות רוחניות המאכל שעולה אל המוח אחר כמה ברורים (כמבואר בחכמת הניתוח) אז המוח מקבל חיות ע"י המאכל ואז נשפע מהמוח חיות ושפע לכל האברים שהוא בחי' שביעה. אבל להיפך ח"ו כשהמאכל אינו מבורר והעשנים סרוחים עולים אל המוח אז המוח מבולבל ואין לו חיות כראוי ואינו יכול להשפיע חיות ושביעה לכל האברים וזה בחיח' כל הברכות בענין האכילה והשביעה הנאמר בפ' בחוקותי וכיוצא כמ"ש אם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם דהיינו שתהיו עמלים בתורה ולדעת מדרש חכמים כמ"ש בפרש"י שם היינו בחי' אמונת חכמים. וזהו בחי' ועשיתם אותם וכמובא במ"ר המובא לעיל שיהי' נחשב כאלו עשאו לדברי תורה כנ"ל ואז ואכלתם לשובע כי אז אינו נידון במותרות שזה עיקר השביעה והברכה במעיים וכנ"ל. וזהו ונתתי

שלום בארץ כי ע"י שעושין תשובה שלימה על פגם אמונת חכמים עי"ז נתרבין ספרים הרבה בהתורה שעי"ז נכללת התורה בבחי' חכמה עילאה שלכ הכולל וכו' עי"ז נתרבה השלום בבחי' בחביבותא תליא כי נכללין כל הנפשו"ת בנפש החכם הכולל בבחי' ק"ק וכו' כנ"ל:

אות יד

וזה יהי ממון חבירך חביב עילך כשלך והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך וכל מעשיך יהי ולשם שמים, יהי ממון חבירך חביב עליך כשלך זה בחי' אהבה וכלליות הנפשו"ת כנ"ל שיאהב כ"א את חבירו כנפשו לקיים בשלימות מצות ואהבת לרעך כמוך שהוא כלל גדול בתורה כנ"ל. ועיקר האזהרה על אהבת החברים הוא ביותר בענין הממון כי שם עיקר הקנאה והשנאה כידוע לכל וע"כ מ"ע ואהבת לרעך כמוך נסמך אחרי האזהרות שהזהיר בכמה לאוין לבלי ליגע בממון חבירו רק אדרבא ליזהר לסייעו ולחיותו כ"ששם בפרשת קדושים לא תגנובו ולא תכחשו וכו' לא תעשוק ולא תגזול וכו' לא תקום ולא תטור וכו' היינו לגמול חסד עם חבירו ולעבור על מדותיו נגדו שאע"פ שחבירו לא השאיל לו יעבור על מדותיו וישאיל לו בלי הטחת דברים שלא יאמר לו איני כמותך וכו'. ואח"כ מסיים על כל זה ואהבת לרעך כמוך כי עיקר קיום האהבה בין ישראל הוא כשאין מקפידין ואין מקנאין זה על זה בממונם. וזהו בחי' קשר וחבור המשנה הנ"ל יהי ממון חבירך חביב עליך כשלך, זה בחי' אהבה וכלליות הנפשו"ת כנ"ל שעי"ז הם נכללין בחכמה עילאה שהוא שכל הכולל שזהעיקר שלימות התורה כנ"ל.

וזה והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך וקשה לכאורה הלא מבואר בפסוק שהתורה ירושה לנו כ"ש תורה צוה לנו משה מורשה וכו'. אך ע"פ הנ"ל מתורץ היטב כי עיקר שלימות התורה הוא כשהתורה נכללת בשרשה בבחי' שכל הכולל ק"ק בבחי' לוחות האבן כנ"ל וזה תלוי באהבה בין ישראל כנ"ל. וזהו תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב, קהלת יעקב דייקא דהיינו כשישראל נקהלין ונקבצין יחד באהבה ואחדות ביניהם שאז הם נכללין בשורש התורה כנ"ל, אז התורה ירושה לנו כיאז דייקא יכולין להמשיך על עצמחו קדושת התורה וכנ"ל וכמו שמבאר שם בפרשה ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד וכו' ופרש"י שם בהתאספם יחד באגודהאחת ושלום ביניהם וכו'. אבל כשאין שלום ח"ו ויש מחלוקת אזי כפי המחלוקת כן הוא בחי' שכחת והסתלקות התורה ח"ו. ועתה מחובר היטב יהי ממון חבירך חביב עליך כשלך דהיינו אהבה וכלליות נפשו"ת ישראל יחד עי"ז דייקא והתקן עצמך ללמוד תורה כי עי"ז עיקר התיקון של הנפש ללמוד תורה כי עי"ז יכולין לכלול בשכל הכולל וכו' שזה עיקר התיקון

להמשיך על עצמו קדושת התורה כי שם שורש התורה וכו' כנ"ל. וזהו שאינה ירשוה לך, לך דייקא היינו לך בעצמך כשאתה חולק עצמך ח"ו מהנפשו"ת הנכללים בשכל הכולל אזי אין התורה ירושה לך בוודא יכי התורה ירושה רק לקהלת יעקב בהתאספם יחד באהבה ושלום כנ"ל ולא לך לבדך כשאתה חולק עצמך ע"י קנאה ושנאה שבאה ע"י הממון כנ"ל. וזהו שסיים וכל מעשיך יהיו לשם שמים, שמים זה בחי' שכל הכולל הנ"ל שגבוה מאד בחי' כי גבהו שמים מארץ וכו'. היינו שכל מה שאתה עושה יהיה שתזכה להכלל בשכל הכולל הנ"ל שהו אבחי' קדשי קדשים בחי' שורש התורה ששם נמתק ונתתקן הכל כ"ש שם בהתו'. וזה שחבירך יקיימוה בידך ואל בינתך אל תשען, כי עיקר קיום התורה הוא ע"י אהבת החברים שעי"ז נכללין יחד וכו' כנ"ל וכמו שהזהיר האריז"ל מאד מאד על אהבת החברים. ואל בינתך אל תשען כי טובים השנים מן האחד שאם יפולו האחד יקים את חבירו וכו' שזה נאמר לענין קיום התורה כשפרש"י שם כי אינה ירושה לך בעצמך כ"א ע"י הכלליות והשלום כנ"ל:

אות טו

וע"כ עיקר הגלות הי' ע"י שנאת חנם שהי' בבית שני כשרז"ל. ועיקר הגאולה תהי' ע"י שיבא אליהו תחלה ויעשה שלום כשרז"ל אין אליהו בא לטמא ולטהר וכו' אלא לעשו"ת שלום וכו'. היינו שלא יבא לברר לנו ההלכות שאנו מסופקין בהם כשרז"ל שאין הלכה ברורה ומשנה בורכה במ"א, רק לעשו"ת שלום בעולם ואז ממילא יתברר ו כל ההלכות כי ע"י השלום והכלליות עי"ז התורה נכללת בשרשה בשכל הכולל בק"ק ששם בירור כל ההלכות בבחי' כי יפלא ממך דבר למשפט וכו' וקמת ועלית וכו' כי עיקר בירור כל ההלכות הוא מבחי' ק"ק ששם עומדים לוחות האבן בחי' שכל הכולל וכו' כנ"ל: נמצא שבזה מיושב ממילא מה שקשה לכאורה על מאמר רז"ל הנ" לשאין אליהו בא לטמא ולטהר וכו' הלא מבואר בכמה מקומות בדברי רז"ל שעיקר בירור ההלכות המסופקות עתה בידינו יהי' לעתיד ע"י אליהו ומשיח. אך ע"פ הנ"ל מבואר היטב כי עיקר התיקון יהי' מה שאליהו יעשה שלום בעולם ואז ממילא יתבררו כל ההלכות וכנ"ל:

אומנין א

אות טז

וזה בחי' כל האומנין שומרי שכר הן כי צריכין להאמין שכל חכמת האומנות של כל האומנין שבעולם כול סנמשכין בשרשן מחכמת התורה כי התורה היתה כלי אומנותו של יוצר בראשי תכ"ש ואהיה אצלו אמחון א"ת אמון אלא אומן כמבואר בדברי רז"ל בכמה מקומו ובפרט במ"ר פ' בראשית. אבל הש"י ברא את העולם בכוונה

שיהי' העולם דייקא מחוסר תיקון ושהאדם דייקא יתקן הכל כ"ש אשר ברא אלקים לעשות. דהיינו שהש"י ברא את כל העולם ומלואו לעשו"ת שהאדם יעשה בכל דבר מלאכות ואומנות הרבה שעי"זדייקא יהי' כל תיקון הבריאה וכשרז"ל במדרש החטים צריכיםלטחון התורמסין צריכין תקון וכו'. וכמ ושרואין בחוש שאין שום דבר שברא הש"י שנוכל להשתמש בו לצרכינו בלי שיעשה בו האדם כמה עשיות ומלאכות ותקונים כגון החטים א"א לאכול כ"א ע"י טחינה ורקידה ואפי' ולכל זה צריכין כמה אומנות ומלאכות בכמה תחבולות שונות.וכן במלבושים שא"א ללבוש הפשתן והצמר כ"א ע"י כמה וכמה מלאכות ואומנות שונות. וכן במלבושים שא"א ללבוש הפשתן והצמר כ"א ע"י כמה וכמה מלאכות ואומנות שונות וכן בכל דבר שבעולם. ובכל פעם בכל דור ודור נתחדשים כמה וכמה חכמות ותחבולות בענין האומנות למהר להוציא כלי למעשהו (שהוא מה שעושין תחבולות הרבה שקורין משינין) וכל אלו האומנות והתחבולות וכליהם שיש בהם חכמה גדולה כולם נמשכין מחכמות התורה, וכל חיותם וקיומם הוא ע"י אמונת חכמים. כי החכמים האמתיים שבכל דור ודור מתיגעים וטורחים בכל פעם להשלים את התורה לחדש בה חידושים אמתיים ולהרבות ספרים אין קץ בהתורה שעי"ז עיקר שלימות התורה כמבואר בהתורה הנ"ל שזהו בחי' ואזן וחקר ותקן משלים הרבה שעשה אזנים לתורה וכו' כשרז"ל שקשר חבל בחבל ונימא בנימא וכו'. וכן הביא שם במדרש עוד כמה משלים לזה שא"א להבין מהתורה כ"א ע"י החכמים האמתיים הדורשים את התורה ומחגדשים בה חידושים אמיתיים ומרבים ספרים קדושים בתורה. והעיקר הם החכמים הצדיקים הקדושים שיודעים כל דרכי התורה בשרשה עד שמוציאים ומגלים עצות עמוקות ודרכים ישירים ומשפטי אמת וכו' באופן שיוכל כ"א מכל מקום שהוא להחיות את נפשו העיפה שנתרחקה כמו שנתרחקה להנטותו לתחי' לעוררו ולחזקו ולסעדו ולמצוא לו פתח תקוה תמיד שגם הוא ישוב ויתקרב להש"י שזההעיקר כי לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. נמצא שהצדיקים החכמים האמתיים עושים כמה אוניות ומלאכות נוראות בהתורה, ומשם נמשך הכח והחיות לכל בעלי אומנות ומלאכות בגשמיות שכל חכמות האומנות ותחבולות שלהם הכל נמשך מאומנות החכמים האמתיים שמחדשים בתורה כנ"ל וכ"ש בתיקונים לענין בעלי הפוסקים דקא פסקין מינה כמה הלכות וכו'. כי התורה שנתן לנו מן השמים אין לה שלימות כ"א ע"י החכמים האמתיים שמשלימין אותה ע"י ספריהם הקדושים כנ"ל, וע"כ כל הבריאה שברא הש"י ע"י התורה שנתן משמים הוא ג"כ מחוסר תיקון כנ"ל. והחכמים הקדושים ע"י החידושים האמתיים שלהם שעי"ז משלימין את התורה

כנ"ל. משם נמשך כח לכל בעלי אומנות ומלאכות שיתקנו את כל פרטי הבריאה בכמה אומנות ותחבולות כנ"ל. כי זה ידוע שלכ החיות שבעולם בכלל וברפט הכל נמשך רק מהתורה כמ"ש ברשאית בראאלקים את השמים ואת הארץ, בראשית דא אורייתא כשרז"ל. וכלליות הבריאה כמו שנבראה חיותה מהתורה כמו שניתנה מהשמים. ותיקון הבריאה שמתקנים אותה ע"י כמה מלאכות ותחבולות שונות, נמשך מהחכמים האמתיים, שלהם ניתנה התורה לדורשה ולחדש בה וכו' שה עיקר תקון ושלימות התורה כי בלא החכמיטם האמתים אין יודעין מהתורה שום דבר. ומשם מחכמת האמת של החכמים שעושים עי"ז כמה אומניות ומלאכות נפלאות בהתורה הק', משם מקבלים כחם כל בעלי אומנות בגשמיות לתקן כל דבר בגשמיות וכנ"ל:

אות יז

וזה בחי' מלאכת המשכן כי כל המלאכות שבעולם כלולים בל"ט מלאכות ול"ט מלאכות ממשכן גמרינן, כי מלאכת המשכן הוא תיקון וקיום וחיות של כל המלאכות והאומנות שבעולם כי עיקר כל מלאכת המשכן הי' לתקן פגם האמונה שפגמו ישראל והעיקר הי' ע"י פגם אמונת חכמים שלא האמינו במשה ואמרו כי זה משה האיש לא ידענו מה הי' לו ועי"ז כפרו גם בה' ועשו ע"ז. והתיקון הי' ע"י המשכן כי ע"י שכ"א הביא נדבת לבו זהב וכסף ונחשת וכו' שנמצא אתו עי"ז תיקן האמונה בכלל, כי מאחר שנותן את אשרו לו לנדבת המשכן בשביל הש" ינמצא שמאמין בו ית' שברא הכל והוא צוה לבנות משכן. וע"י כל האומנים ובעלי המלאכות שעסקו במלאכת המשכן עי"ז תיקנו בחי' אמונת חכמים כי חזרו להאמין שכל האומניות והמלאכות שבעולם כול ששרשם בהתורה כי נמשכים מחכמת החכמים האמתיים המחדשים בהתורה וכו' כנ"ל. כי בהמשכן עמד הארון עם לוחו האבן ועיקר בנין המשכן וקדושתו הי' הכל מהארון הק' עם לוחות האבן שהוא בחי' ק"ק בחי' שכל הכולל שזכו שם, ע"י ששם כל קבלת התורה בכתב ובע"פ שכל זה זוכין ע"י תשובה על פגם אמונת חכמים כמבואר היטב בהתורה הנ"ל ע"ש. וזה בחי' יודע הי' בצלאל לצרף האותיות שבהם נבראו שמים וארץ כי הכל א' כי בצלאל היה ראש לכל האומנים בחכמה נפלאה ונוראה כמבואר בפרשה וכל חכמתו באומנות הי' ע"י שהי' יודע האותיות שבהם נבראו וכו' ולצרפם כראוי שזהו בחי' מעלת החכמים הקדושים שיודעין שרשי אותיות התורה שבהם נברא הכל ויודעים לצרפם ולחדש עי"ז חידשים נוראים ומשם נמשך התיקון של כל הבעלי אומנות שכלולים במלאכת המשכן שראש האומנין הי' בצלאל שהי' יודע האותיות וכו':

אות יח

וכבר מבואר שעיקר השמירה של כל דבר הוא האמונה שהיא בחי' שמור כי ע"י האמונה, ועיקר הוא אמונת חכמים שבזה תלוי כל האמונה, עי"ז נשלם התורה ונמתקין כל הדינים שבעולם ועי"ז נתבטלין כל ההיזיקות של כל מזיקי עלמא ונשמר כל דבר מהיזק והפסד. וע"כ האומנין הם שומרי שכר שחייבים בגניבה ואבידה ופטורים מאונס כי כשאירע ח"ו איזה היזק והפסד זה נמשך מחמת פגם האמונה כנ"ל וע"כ ההפסד של גניבה ואבידה תולין בפגם האמונה של האומן והפסד של אונסין הבא ע"י חי' רעה ולסטים מזוין תולין בבעל החפץ. כי גניבה ואבידה נמשך מפגם הדעת כי הגניבה בא ע"י הסח הדעת שלא שמרו כראוי ולא שם דעתו היטב על החפץ לשמרו מגנבים, וכן האבידה היא בוודא יע"י היסח הדעת ע"כ תולין זה ההיזק בפגם האומן שפגם באמונת חכמים ולא האמין שכל חכמת אומנותו נמשך רק מכח החכמים האמתיים המחדשים בתורה כנ"ל ועי"ז נפגם הדעת שמשם בא היזק של גניבה ואבידה שבא מפגם הדעת כנ"ל. אבל היזק אונסין שבא ע"י חי' רעה ולסטים מזוין שבאי קבלי שום תחבולה רק בזרוע רמה להזיק, זה תולין בבעל החפץ כי החפץ בעצמו כמו שהוא מקודם שמתקן אותו האומן הואבבחי' בריאת הדבר שנברא כמ ושהוא מחוסר תקון, וחיותו מעצ ם התורה כמ ושניתנה משמים כנ"ל וגם עצם התורה יסודה אמונה כ"ש כל מצוותיך אמונה. ומשם מקבלים חיות כל החפצים שבעולם כמו שהם קודם שמתקנים אותם ע"י האומנים. והאמונה הזאת היא בחי' אמונה בהש"י בעצמו ובעצם התורה שהש"י ברא הכל כמו שהוא ע"י התורה, אבל כשמתקנים הדבר ע"י האומנים זה בחי' התיקון הנמשך ע"י אמונת חכמים שמחדשים בהתורה ומשלימין התורה וכו' כנ"ל. וע"כ ההיזק של אונסין שבא ע"י חי' רעה ולסטים מזויין שבאים מזרוע זה נמשך מפגם האמונה בהש"י ובעצם התורה בעצמה כמו שניתנה משמים שזהו בחי' כופר בעיקר ח"ו וע"כ באים עליו לסטים מזוין וחי' רעה ורוצים לעקרו כי פגם בעיקר האמונה כנ"ל. וע"כ היזק אונסין שבא ע"י חי' רעה ולסטי תולין בפגם בעל החפץ שחיותו מאמונה הפשוטה וכנ"ל. אבל היזק גניבה ואבידה שבא ע" יפגם הדעת תולין בפגם האומן שפגם באמונת חכמים שמשם כל חכמת האומנות כנ"ל:

אות יט

וזה בחי' ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי' ה' ואלה מסעיהם למוצאיהם. כיכל הנסיעות של ישראל הם בשביל קלקול האמונה כ"ש הוא ז"ל (בסי' מ') ע"פ אלה מסעי בני ישראל שמסעי ב"י הם בשביל אלה אלקיך ישראל שהוא חטא העגל שעיקר חטא העגל הי' פגם אמונת חכמים שאמרו כי זה משה האיש לא ידענו וכו' וכנ"ל עד

שאמרו אלה אלקיך ישראל כאלו הם מודים באלקים רק שאומרים אלה אלקיך. וכל זה הוא בחי' פגם אמונת חכמים שאינם רוצים לילך בדרך החכמים והצדיקים האמתיים ואומרים שהם בעצמם יודעים דרך ה' דרך התורה עד שבאים לכפירות גמורות וקצתם פורקים עול לגמרי כנראה בחוש בדורות הללו ובשביל זה באים כל הנסיעות והטלטולים בכלליות ובפרטיות. וזהו בחי' הגליות שישראל גולים ומטולטלים וכו' ואין להם מנוח לכף רגלם והכל מחמת קלקול האמונה שעיקרה אמונת חכמים כנ"ל. אבל באמת כוונת הש"י לטובה כי כל הטלטולים והגליות והנסיעות לדרכים הכל בשביל שיזכור כ"א א"ע עי"ז לשוב בתשובה שלימה על פגם אמונת חכמים ואז הנסיעה היא כפרה ותיקון על פגם אמונת חכמים שכולל כל הפגמים וכו' כנ"ל. כי ע"י הנסיעות הוא מרים ומגביה כל המקומות שבא לשם להש"י בכח אמונת חכמים וכמובן בדבריו ז"ל בכמה מקומות ובכתבי האריז"ל שזה סוד כל הגליות בכל לוכל הנסיעות בפרט ש לכ"א וא', כמובן בכוונות והביאנו לשלום מארבע כנפות הארת כמובן בדברינו בס' ספמ"ע על ענין הנסיעות וכו' ע,ש וזה בחי' מ"ש בלק"ת (סי' ע,ו) ע"מ שישראל נקראים בני הגולה שהוא ר"ת ונשאר גם הוא לאלקינו וכו' ע"ש וכן מ"ש בלק,ת (סי' נ"ו) שמי שיש לו לב ישראל בכל מקום שבא יש לו מקום וכו' וכן בכמה מקומות והכל בכח הצדיקי אמת שמאמין בהם באמת. כי בוודאי איש פשוט אפי' אם הוא איש כשר אין לו כח לזה בפרט שיש מקומו תשבא לשם שהם רחוקים מאד מאד מהש"י בפרט שרובם או כולם עכו"ם וגם עם ה' המעורבים ביניהם לומדים ממעשיהם כ"ש ויתערבו בגוים וכו' יסלח ה' להם וישיבם אל האמת מהרה. ע"כ גם האיש הכשר הגולה ומטולטל ביניהם לא הי' לו כח להתחזק בפרט להגביה גם זה המקום להש"י ולתורתו לולא ה' עוזרו בכח הצדיקי אמת שמאמין בהם. וע"כ כשהוא בדרך בפרט בדרך רחוק בפרט כשמטולטל במקומות כאלו ר"ל, אזי צריך להתחזק מאד באמונת חכמים ועי"ז מתקן פגם אמונת חכמים ונתוספין ספרים ק' רבים בתורה שעי"ז נשלם התורה בבחי' לוחות האבן בבי' אבן שתי' ק"ק וכו' שעי"ז נמתקין כל הדיניך שבעולם ע"י בחי' חכמה עילאה שכל הכולל שהוא בחי' קדשי קדשים כוו' שהוא בחי' כלליות כל הנפשו"ת יחד בהצדיק האמת שהוא בחי' חכם הכולל וכו' בבחי' אנן בחביבותא תליא. ועי"ז בעצמו עולין כל המקומו תשגלה ונתפזר לשם, למקומם ושרשם שהוא נקודת אבן שתיה שממנה הושתת העולם ואזי נתבטלים כל הגבולים והמצרים שהם בחי' צמצומים ודינים שמשם עיקר כל הגליות והטלטולים בבחי' כל רודפיה השיגוה בין המצרים, כי נכלל הכל בשרשו בבחי' אבן שתי' ק"ק שממנה הושתת העולם שמשם נמשך כל גבול וגבול של כל אקלים ומדינה

ועיר ועיר ושל כל מקום שבעולם וכשפרש"י על ונטעתי בהם עץ כל פרי ששלמה הי' יודע הגידין לכוש וכו' (קהלת). אבל כל אלו הגבולים והצמצומים של כל מדינה ושל כל מקום צריכין לחזור לשרשם לק"ק לאבן שתי' ולהכלל שם יחד בתכלית האחרדות עד שיהיו נכללין בשרשם בהבורא הכל יתב'. כי כשיש מחלוקת וחילוק ביניהם משם מתגברים המצרים שמהם כל הצדרים ר"ל שיונקים מהדינים והצמצומים כשאין נמתקין ונכללין יחד ח"ו. וע"כ עיקר התיקון ע"י אמונת חכמים שזוכין ע"י הנסיעות דייקא שע"י שבים בתושבה וכו' כנ"ל ואז נתרבין הספרים בתורה ונשלם התורה וכו' עד שנכללין שם בבחי' אבן שתי' ק"ק וכו' כנ"ל:

אות כ

וזהו ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם ע"פ ה'. ויכתוב דייקא שמשה רבינו בגוד לעוצם כחו הכנסי בישרא לתושבה על אמונת חכמים כ"כ עד שכתב בתוך ספר התורה הקדושה את כל הנסיעות של ישראל.נמצא שעשה מהנסיעות של ישראל ספר תורה והשלים ספר התורה ביותר שזה עיקר התיקון של הניסעות וכו' כנ,ל. וכל זה ע"י תיקון המשכן שעשה ששם עמד הארון בבית ק,ק עם לוחות האבן. וזה הארון הק' נסע לפניהם עם הכהנים והלוים שסביביו וכל ישראל נסעו אחריו ודבקו מחשבתם בהארון והלוחות אתר דכל רעותיון תקועין תמן ונכללו בשעת נסיעתם בבחי' קדשי קדשים בחי' לוחות האבן שהואהארון שנסע לפניהם. וע"כ הי' הארון מקדים לפניהם כשרז"ל כי על ידו עיקר תיקון הנסיעות כנ"ל ועי"ז זכו שנעשו מכל הנסיעות שלהם ספר תורה כי נכללו כל המקומו שת נסיעתם בהתורה בבחי' ק"ק וכו' כנ"ל שזהו בחי' ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם וכו' ויכתוב דייקא כנ"ל:

אות כא

ועתה תבין ותראה נפלאות שזהו בחי' משאחז"ל שויהי בנסוע הארון נחשב לספר מיוחד בפ"ע והוא פלא מאד מדוע זאת הפ' הקטנה תהי' נחשבת יותר לספר א' מספרט התורה, יותר משאר כל פרשיות התורה שיש בהם מצוות רבות והלא גם עשרת הדברות אינם נחשבים לספר בפ"ע רק הם נכללים בס' שמות או דברים. אך ע"פ הנ"ל מובן הדבר היטב כי כל התורה כלולה באמונת חכמים שזכו לתקן ע"י נסיעתם דייקא ע"י שנסעו אחרי הארון שהלך לפניהם וכו' שעי"ז נתוספו ספרים הרבה וע"כ בכל המקומות שבאו לשם קיבלו שם תורה הרבה וע"כ נעשו מהנסיעות בעצמם ספר תורה. וע"כ נחשב ויהי בנסוע הארון לספר מיוחד כי כל התורה תלוי' בזה דהיינו באמונת חכמים שזכו ע"י הנסיעות וכו' כנ"ל כי ע"י הנסיעות עשו תשובה על אמונת חכמים כנ"ל שעי"ז נתוספין ספרים בתורה כנ"ל וע"כ פ' ויהי בנסוע הארון הוא ספר בפ"ע כי ע, יהנסיעות שהוא

תיקון אמונת חכמים נעשה ספר כנ"ל. וזהו ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה ה' ויפוצו אויביך וכו' כי אז בשעת הנסיעה צריכין בכח הארון הק' להכניע ולהפיץ את האויבים והשונאים היונקים מהצמצומים והדינים הבאים מהמצרים, שיתבטלו כולם ע"י שיכללו בלוחות האבן שבארון וכו' וכ נ"ל וזהו ובנוחה יאמר שובה ה' רבבות אלפי ישראל, זה בחי' כלליות ישראל באהבה ואחדות בחי' אנן בחביבו א תליא היינו כשמתקבצין יחד רבבות ואלפים מישראל אז עיקר התיקון והמנוחה והמרגוע בחי' שובה ה' רבוות אלפי ישראל בחי' אנן בחביבותא תליא שנכללין כל הנפשו"ת בחכם הכולל בשכל הכולל וכנ"ל.

אות כב

כי יש כמה מיני צמצומים ושינויים בכמה בחי' ונכללים בבחי' אדם ומקום וזמן. כי יש שינויים רבים בין אדם לחבירו כשרז"ל לענין ברכת חכם הרזים וכו' וכנראה בחוש. וכן יש שינויים רבים בין מקום לקמום ובין המדינות והעיירות והאקלימים. וכן יש שינויים רבים בזמן בין יום לחבירו. וכולם צריכים להכלל יחד כאחד בבחי' אבן שתי' שזה עיקר התיקון. וזה בח"י העבודה של הכה"ג ביו"כ שנכללו כל המקומות באבן שתי' ביוה"כ שהוא כלליות כל הימים ע"י הכה"ג שהוא כלליות כל ישראל שנשלח ונבחר מהם (וע' במ"א מובא מעין זה מהקדמות אחרות):

אות כג

וזה ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם ע"פ ה' ואלה מסיעהם למוצאיהם. כי מוצאיהם זה בחי' הגלות והטלטול בחי' יציאה בגולה שנמשך ע"י פגם אמונת חכמים שהוא בחי' פגם ע"ז שנא' בו צא תאמר לו כ"ש רבינו ז"ל. אבל כשזוכין לשוב כנ"ל ואז הטלטול הוא תיקון, זה בחי' נסיעה בחי' קום לך למסע לפני העם בחי' ויהי בנסוע הארון בחי' מסעי בני ישראל שפרש"י שגם מקום המנוחה נקרא נסיעה וכו' כי הנסיעה עם קדושת בהארון זה בחי' מנוחה כי עי"ז מתקנים הטלטול ונכלל בעיקר המנוחה והנחלה שהוא ק"ק. וזהו מוצאיהם למסעיהם ואח"כ כתב להיפך מסעיהם למוצאיהם כי כן הדבר שבתחילה הטלטול בבחי' מוצאיהם בבחי' יציאה בגולה אבל צריכין לראות לשוב וכו' עד שהיציאה בגולה תהי' נכללת בבחי' מסעיהם בחי' ויהי בנסוע הארון שתהי' נכללת בבחי' ק"ק וכנ"ל, ואז נמשך משם מבחי' ק"ק תיקון והמתקה מבחי' שכל הכולל שעי"ז נמתקין ונתתקנין כל הצמצומים והדינים שזה עיקר תיקון הטלטולים שהי' בבחי' מוצאיהם, בבחי' יציאה בגלות. וזהו ואלה מסעיהם למוצאיהם שמסעיהם בחי' מסעי בני ישראל בחי' ויהי בנסוע הארון הואתיקון והמתקה לבחי' מוצאיהם בגולה, כי ע"י שכתב משה את מוצאיהם למסעיהם נעשה מהם תורה ונכללו בשרשם בבחי' ק"ק. ועי"ז

נמשך משם מבחי' מסעיהם מבחי' ויהי בנסוע הארון תיקן כל מוצאיהם כל יציאתם וטלטולם בגולה כי נתבטלו כל המצרים והדינים ונתרומם הכל להש,י בבחי'ונשאר גם הוא לאלקינו וכנ"ל:

אות כד

וזה גלמי ראו עיניך וכו' ושם חושב כל הג' בחי' שינויים הנ"ל באדם ומקום וזמן כ,ששם אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך אשר כנפי שחר אשכנה באחרית ים גם שם ידך תנחיני וכו' כל זה בחינות כלליות שינוי המקומות שעל כולם הוא מודה להש"י שכולם כלולים בו ית' והוא ברחמיו מחזקו ואוחזו בימינו שלא יפול ולא יטה ממנו ית' ע"י ריבוי השינויים כי הוא יודע ומאמין שכל השינויים שהם בחי' צמצומים כולם כלולים בו ית' בחי' אם אסק שמסי שם אתה וכו' עד גם שם ידך תנחיני ותאחזיני ימינך, שימינו ית' בחי' חסדי ה' אוחזו שלא יתגברו בו הדיינם הבאים מהשינויים והצמצומים, כי כשמאמינים שכולם כלולים בו ית' נמתק הכל וכו' וכנ"ל. ואומר אך חשך ישופיני ולילה אור בעדני גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר וכו' זה בחי' שינוי הזמנים ועיקרם השינוי שבי ויום ללילה ועל זה אומר שהכל אחד אצלו ית' כי לילה כיום יאיר אצלו ית'. ואח"כ מדבר משנוי שבאדם עצמו ושבין אדם לחבירו כמ"ש אודך על כי נוראות נפליתי וכו' גלמי ראו עיניך שהם כלל כל בני אדם שהיו כלולים באדה"ר כשדרז"ל על פסוק זה. היינ ושכל השינויים שבין גלמי בני אדם כולם ראו עיניך כי כולם יכתבו, על ספרך דייקא כי עיקר התיקון ע, יריבוי הספרים שנתרבין בהתורה הק' שעי"ז נכללין בבחי' לוחות בבחי' ק"ק. וזהו ימים יוצרו ולא אחד בהם זה יום הכפורים שכלול מכל הימים שאז נכנס הכה"ג לבית ק"ק שאז נכללו כל השנויים יחד בבחי' שכל הכולל שעי"ז נמתק הכל כל מיני דינים שבעולם שמשם הכפרה והסליחה לכל החטאים והעוונות שבעולם וכנ"ל:

אות כה

וזה בחי' כתב זאת זכרון בספר שנאמר לענוי מחיית עמלק כי עמלק הוא זוהמת הנחש בחי' כפירות שעיקרו מתגבר בדרך בבחי' אשר קרך בדרך וכו'. וע,כ כשזכה משה להתגבר נגדו ולהכניס תשובה בישראל עד שהכניעו אותלו כשרז"ל בתענית היו שרויים, ע"כ אח"כ נתהפך מהיפך אל היפך כי זכו עי"ז דייקא להוסיף ספר בתורה בחי' כתב זאת זכרון בספר וכו' שדייקא ע"י בחי' מלחמת עמלק שהי' בדרך נתוסף ספר בתורה וכנ"ל. וזהו ושים באזני יהושע וכו' שיזכור זאת וימסור זאת לדורות כי כן הוא בכל דור ודור שכל מה שבחי' עמלק מתגבר כנגד האמונה הק' והעיקר כנגד אמונת חכמים להסתיר ולהעלים האמת לאמתו, הש"י ברחמיו והצדיקים האמתיים לוחמים כנגדו ומכנסיים

הרהורי תשובה בישראל עד שנמצאים בכל דור ודור אנשים כשרים באמת שמתקרבים לצדיקים אמתיים במסירת נפש ושבים בתשובה על פגם אמונת חכמים שעי"ז נתוספין בכל פעם ספרים רבים בתורה בבחי' וספר כתב איש ריבי כמבואר בהתו' הנ"ל שעי"ז נכללת התורה בבחי' אבן שתי' שעי"ז נמתק הכל בבח'י הן תוי שדי יעננו וכו' כ"ששם ע"ש:

שכירות פועלים א

אות כו

וזה בחי' ביומו תתן שכרו וכו'. כי זה השכיר נפל לבחי' עבדות מחמת דחקות הפרנסה שהוכרח להשכיר עצמו לעבוד אצל חבירו. ועיקר העבדות נמשך מפגמים הנ"ל שעיקרם פגם אמונת חכמים כי עיק העבדות וחסרון הפרנסה נמשך מחטא אדה,ר שנגזר עליו בזעת אפך תאכל לחם כוו' על שפגם באמונת חכמים כנ"ל. כי כל ההשפעו תנמשכין ע"י התורה כידוע ועיקר שלימות התורה הוא ע"י אמונת חכמים שעי"ז נתרבין הספרים של התורה הק' ונשלמת התורה ונכללת בבחי' ק"ק בבחי' שכל הכולל שעי"ז נמתקין כל הדינים והצמצומים שבעולם כנ"ל, ועי"ז נמשך הממון והפרנסה בפשע גדול כי השפע והעשירות נמשך משמאל כ"ש בשמאלה עושר וכבוד, ושמאל בחי' צמצום ודין וע"כ קשין מזונותיו של אדם מאד מחמת שנמשך משמאל מבחי' דינים וצמצומים, ע"כ צריכין יגיעה להמתיק הדין ולהמשיך שפע הממון. וע"כ עיקר התיקון ע"י אמונת חכמים שעי"ז נשלם התורה ונמתקין כל הדינים שהם בחי' שמאל ואז נמשך שפע הממון הבא משם. וע"כ צריך כ"א להחזיק את הת"ח בוגופו ובממון כ"ש במ"א וע"כ עיקר שלימות אמונת חכמים הוא כשמפזר ממונו להחזיק את הת"ח ולהתקרב אליו ואז זוכה לאמונת חכמים בשלימות שעי"ז נכלל בבח'י שכל הכולל שמשם נמשך כח לכל השכליים הפרטיים להמתיק כל דין וצמצום ע"י השכל השייך לו ואז נמשך לכ"א שפע הממון בשופי ע"י שנמתק הדין בחי' שמאל שמשם הממון כנ"ל. וזה שמח זבולון בצאתך וישככר באהלך שזה נאמר על המחזקי את הת"ח כשרז"ל שזה עקיר שלימות אמונת חכמים כנ"ל. וזהו עמים הר יקראו וכו' היינו שכל העמים יקראו ויתאספו להר המורי' לביהמ"ק שעיקר קדושתו בחי' ק"ק, כי עיקר התיקון שיתבטלו כלן המצרים של כל העמים שלא יהיו מצירים לישראל אדרבא כולם ימשכו עצמם לבית המקדש לבחי' ק"ק לבחי' שכל הכולל בחי' חכמה עילאה שמשם נמשך המתקה לכל הדינים והצמצומים שבעולם שמהם יונקים העכו"ם. וע"י גודל ההמתקה גם העמים מתבטלים ונמשכים כולם אל הר המורי' בחי' עמים הר יקראו שם יזבחו זבחי צדק וכו'. וכ"ז נמשך ע"י שמח זבולון בצאתך ע"י

בחי' אמונת חכמים וכו' כנ"ל. וזהו כי שפע ימים יינקו וכו' כי עי"ז נמשך השפע בשופי ע"י שנמתקו כל הדינים וכנ"ל:

אות כז

וע"כ כ"א כפי מה שזוכה לאמונת חכמים כן הוא זוכה לחירות לבטל מעצמו עבדות ויגיעת הפרנסה וכנ"ל. וזהו בחי' חרות על הלוחות שדרז"ל מזה שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה וזהו חרות על הלוחות דייקא בחי' לוחות האבן הנ"ל, בחי' כלליות התורה באבן שתי' ק"ק שכל הכולל הנ"ל, כי עיקר החירות משם כי משם המתקת כל מיני דינים שבעולם שעי"ז מתבטל כל בחי' עבדו תוזוכין לחירות. וכל זה זוכין ע"י אמונתחכמים שהוא עיקר עסק התורה כי א"א לעסוק בתורה כ"א ע"י אמונת חכמים וכשרז"ל באמונת חכמים וכו':

אות כח

נמצא שעיקר בחי' העבדות שעי"ז בא זה השכיר להשכיר עצמו לחבירו בשביל פרנסתו הוא ע"י פגם אמונת חכמים כנ"ל וע"כ הזהירה התורה לתת לו שכירתו ביומו דייקא ולא תבא עליו השמש או אם כלתה עבודתו בלילה לתת לו קודם הבקר דייקא כ"ש לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר. כי עיקר פגם העבדות מה שבא זה לידי מדה זאת להשכיר עצמו ליומו, הוא בא ע"י ריבוי השינויים שברא השי"ת שכלולם באדם ובמקום ובזמן וכמובא לעיל מזה (באות כ"ב, כ"ד). כי באמת כל שורש השפע נמשך משכל הכולל הנ"ל שהוא בחי' האבן שתיה שמשם המעין היוצא מבית ד' שהוא בחי' הנהר היוצא מעדן וכו' שהוא בחי' שורש כל ההשפעות שבעולם כי ממנו נמשכין צנורות וכלים לכ"א וא' כפי האדם והמקום והזמן. ועיקר הכלי והצנור של כ"א הואהשכל והחכמה של כ"א כי עיקר השפע נמשך כפי הדעת כ"ש במ"א. וע"כ לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום כי כשיש שלום בי וישרא לוכל ישראל אוהבין זה את זה וכולם נכללין כאחד בהצדיק האמ תבשכל הכולל בבחי' אבן שתיה, אזי נפתחין כל צנורות השפע ונמשך רב טוב ושפע גדול לכל אחד כפי הכלי שלו שהוא שכלו. כי שכלו נשלם בשלימות גדול ומאיר באור גדול ע"י שנכלל עם חבירו יחד בהשכל הכולל שמשם מקבלים כל השכליות כולם שהם בחי' כלים וצנורות לקבל רב טוב ושפע גדול. אבל ח"ו להיפך כשאין שלום בין ישראל ויש מחלוקת ח"ו ביניהם אזי א"א להם להכלל בהשכל הכולל ולינק משם להשלים שכלו שהוא עיקר הכלי כי א"א להכלל שם כ"א ע"י אהבה ואחדות בבחי' אנן בחביבותא תליא וכנ"ל. מכ"שוכ"ש כשחולקין ח"ו על הצדיק האמת בעצמו שהוא בחי' שכל הכולל אזי נפגמין השכליות של כל א' וא' ואין לו כלי וצנור לקבל השפע ומתגברין ח"ו הצמצומים והדינים כי אין בו כח להמתיק

הדין והצמצום כי עיקר המתקתו הוא ע"י השכל וכו' וכנ"ל, ואזי נתעכב הפשע ומעט השפע שיורדת אינה יורדת כסדר למקום הראוי עד שרוב השפע יורדת לעכו"ם ורשעים ח"ו כש"ש בזוה"ק וישראל נזונין מתמצית שזהו בחי' צרות החורבן והגלות שבא ע"י פגם אמונת חכמים כ"ש ויהיו מלעיבים במלאכי אלקים וכו' שנתמעטה השפע מישראל ונתהפכה לזרים כמו שאנו מקוננים על זה נחלתינו נהפכה לזרים בתינו לנכרים וכו'. וכל זה מחמת שיתומים היינו ואין אב אמותינו כאלמנות שהוא בחי' מה שנסתלקו ונעלמו מאתנו הצדיקים האמתיים שהם בחי' שכל הכולל שהוא בחי' אב ואם בחי' אב בחכמה ואם לבינה וכנ"ל. ואזי גם מעט השפע בצמצום שיורדת לישראל אינה כסדר כי נתערבבו הצנורות והתגברו היכלי התמורות עד ששפע של זה יורדת לחבירו ומזה בא גודל העניות והדחקות של העניים והאביונים. ואין עצה לזה כ"א לשוב באמת על פגם אמונת חכמים עד שיתרבו ספרים קדושים בתורה על ידו בבחי' הנ"ל עד שיזכה גם הוא להכלל בשכל הכולל ששם שורש כל הצנורות וכל השכליים והצמצומים והדינים כנ"ל ששם נמתק הכל, ואזי חוזר ונמשך משם שפע לכ"א כראוי לו ואזי יכול לחזור ולקבל השפעתו כי בודאי יש לו ג"כ צנור שיכול לקבל שפעו, רק שנסתם ונתבלבל מחמת פגם אמונת חכמים. אבל כשישבו בתשובה שלימה באמת על פגם אמונת חכמים, ישוב אליו צנור השפעת פרנסתו כי יחזור ויושלם שכלו שהוא עיקר הכליט והצנור וכנ"ל:

אות כט

כי עיקר חסרון הפרענסה הוא מחמת חסרון הדעת כנ"ל כי כפי שלימות דעתו כן הוא מתחזק בבטחון כ,ש במ"א (סי' רכ"ה) שעיקר הבטחון הוא על ידי הדעת וכו'. כי באמת אפי' עכשיו בגלות המר הזה ובדחקות הפרנסה ובפרט עוצם הדחקו תשל העניים והאביונים. אף על פי כן אין עצה ותחבולה כי אם בטחון חזק וכמו ששמעתי מפיו הק' שאמר בזה"ל (נאהר בטחון) כי גם עתה בעוצם הדחקות הש, יזן ומפרנס ומכלכל את כל אחד וא' דבר יום ביומו כי לית יום דלית טבו טוב ומאן דברא יומא ברא מזונא וכ,ש ברוך ה' יום יום יעמס לנו האל ישועתינו סלה, והכל נמשך משכל הכולל שהוא בחי' אור הגנוז משמת ימי בראשית שאע"פ שנגנז, אעפ"כ לית יום דלא ניר בי' אור הגנוז בהעלם גדול כ"ש בזוה"ק כי אלמלא איתגניז מכל וכל לא הוי עלמא אתקיים אפילו רגע חדא וזה בחי' ואומר אבד נצחי ותוחלתי מה' וכו' זאת אשיב אל לבי ע"כ אוחיל חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמי חדשים לבקרי' רבה אמונתך, היינו שכפי עוצם מרירות הגלות בגשמיות ורוחניו תבגוף ונפש וממון ועוצם דחקו תהפרנסה וצרות מצרות שונות ר"ל היה כמעט אפס תקוה כ"ש מקודם מעוצם ריבוי הצרות מתחילת אני הגבר ראה עני

בששבט וכו' השביעני במרורים וכו' עד אשר נדמה לי שאפס תקוה ח"ו בחי' ואומר אבד נצחי ותוחלתי מה' אך זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל חסדי ה' כי לא תמנו וכו' היינו החסדים העליונים שאינם תמים ואינם כלים לעולם שהם נמשכים משכל הכולל הנ"ל מביחי' אור הגנוז שנמשך בהעלם גדול בכל יסו בבחי' חדשים לבקרים רבה אמונתך:

אות ל

אבל מחמת מרירות דחקות הפרנסה של זה העני והאביון שבא מפגם אמונת חכמים שעי"ז אין יכול שכלו לינק משכל הכולל הנ"ל ועי"ז הנסתם שכלו עד שנפל מהבטחון כ"כ עד שבא למדה זאת להשכיר עצמו לימו בשביל פרנסתו שזהו בחי' עבדות ממש. וכ"ז נמשך מהצמצומים והדינים שעיקר התגברותם ע"י השנוים שבאדם ומקום וזמן עד שנדמה לו כאלו ביום זה א"א שימשך לו פרנסה במקום שהוא שם כ"א ע"י שישכיר א"ע ביום זה. ובאמת לאמתו הוא שטות גדול כי כל יגיעת וטרחת הפרנסה של כ"א הוא מחמת שטות וחסרון הדעת כנ"ל בחי' שטו העם ולקטו בשטותא כ"ש בזוה"ק ומובא בדברינו במ"א מכ"ש להשכיר עצמו לעבד. וכ"ז מחמת שנדמה לו שכפי מה שעובר עליו אין לו תקוה לפרנסת יומו כ"א ע"י שישכיר עצמו, ואינו משים אל לבו לא דעת ולא תבונה הלא עוד היום גדול ומי יודע איזה שפע יכול לירד אליו בזה היום כי מאן דברא יומא ברא מזונא וכנ"ל אך דעתו נקטן עד שהוכרח להשכיר עצמו וזה הצמצומים והדינים כנ"ל. וע"כ הזהירה התורה לתתו לו שכירתו ביומו ולא תבא עליו השמש לבלי לעכב שפקע שכירותו עד שיעבור היום כדי שלא יוסתם הצנור של זה היום קודם שיבא יום שלאחריו. שאז יהי' קשה מאד לפתוח צנור השפע שלו כי חסרון דעתו שבא לידי מדה זאת להשכיר עצמו בא מחמת זה מחמת שבימים שעברו הי' לו דחקות הפרנסה מאד ונקטן דעתו כ"כ עד שנפל מהבטחון עד שהוכרח להשכיר עצמו ע"כ צריכין להזהר ליתן לו עכ"פ שכירותו ביומו כי הוא חיותו כ"ש כי עני הוא ואליו הוא נושא את נפשו כדי להמשיך חיות לשרש נפשו ביומו דייקא שלא יהיה נסתם הצנור של זה היום שאז בקל יוכל לפתוח לו צנורי השפע בימים הבאים. אבל כשלא יתן לו שכירותו ביומו והוא כבר נפל לעבדות וגם שכירותו לא נתן לו ביומו טרם ישתנה הזמן של היום אזי יהיה ח"ו נסתם צנור השפע של זה היום שאז יהי' קשה מאד לפתוח עוד צנורי השפע שלו בבחי' דלת הננעלת לא במהרה היא נפתחת. וע"כ בתר עניא אזלא עניותא כי כל מה שהעניות מתגבר עליו נקטן דעתו ביותר ונקטן בטחונו ביותר ונסתמין ביותר כלי השפע שלו כנ"ל וברפט זה שכבר נקטן דעתו כ"כ עד שנפל לעבדות. ע"כ הזהירו לבלי לעכב שכירותו עד שיבא השמש ויהיה שינוי עת שאז צריכין ליזהר ביותר שלא ליתן

יניקה להצמצומים והדינים היונקים מחסרון הדעת. ע"כ צריכין לתת לו שכרו ביומו כדי להשלים נפשו וחיותו שהוא דעתו ואז יוכל לזכות לצאת מעבדות ולפתוח צינורי השפע שלו ע"י שנשלם נפשו ודעתו ביומו דייקא וכנ"ל:

אות לא

וכל זה מרמז לעיקר האדם שהוא הדעת האמתי לעסוק בתורה ותפלה ועבודת ה' בכל יום ויום ולא ידחה עצמו מיום לחבירו וכ"ש ע"פ היום אם בקולו תשמעו היום דייקא וזהו ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש וכו'. כי הנפש הוא אצל האדם בבחי' שכיר יום כי הנפש עושה כל פעולת הגוף כי אין להגוף שום תנועה וחיות כ"א ע"י הנפש. ומי שזוכה לילך בדרך הקודש כראוי לבטל הגוף לגמרי הנפש אזי הנפש הוא בבחי' מלך כי הוא מולך על הגוף ואז הוא בן חורין בבחי' כל ישראל בני מלכים הם. אבל כשח"ו אינו מבטל גופו לגמרי נגד נפשו אזי הנפש אצל הגוף כעבד שעושה הנפש כל פעולת הגוף כעבד וכשכיר וזה בחי' כעבד ישאף צל וכשכיר יקוה פעלו (איוב). ואזי צריך האדם לרחם על נפשו שעכ,פ לא יגזול ויעשוק ח"ו לגמרי את נפשו וליתן לו עכ"פ שכירותו דהיינו שעכ"פ יתן להנפש בכל יום כמה מצוות ומעשים טובים ותורה ותפילה ווכ' כפי חובת היום, כי בוודאי מהראוי שיעשה רק צרכיהנפש ויבטל הגוף לגמרי כ"ש בזוה"ק זכאה מאן דלא איתנהי מדילי' כלום כי צריך לסתום עיניו מחיזו דהאי עלמא לגמרי ואז הוא בבחי' מלך ובן חורין כנ"ל. אבל כשלא זכה לזה והנפש בבח'י עבד ושכיר כנ"ל אזי צריך האדם ליזהר עכ"פ שלא לעשקו ושלא לגזלו לגמרי ח"ו וזהו בחי' לא תעשקו שכיר עני ואביון מאחיך וכו' ולא זו אף זו אתה צריך ליזהר ביומו תתן שכרו וכו' שלא תאמר שתסלק שכירת הנפש לאחר היום כמו שמצוי בכמה בני אדם שואמרים היום א"א להתפלל היום א"א ללמוד ולעסוק בעבודת ה' ומדחין עצמן מיום ליום. ועל זה מזהיר הפסוק ביומו תתן שכרו ביומו דייקא ולא תבא עלי השמש כי העיקר צריכין ליזהר לצאת חובת היום בבחי' היום אם בקולו תשמעו כי לית יום דלית בי' טוב וכו' וכמ"ש במ"א כי בכל יום מאיר אור הגנוז וכו' ונשמך סיוע גדול מלעילא וכו' בבחי' חסדי ה' כי לא תמנו וכו' חדשים לבקרים וכו':

וכל זה זוכין ע"י אמונת חכמים בשלימות שעי"ז נחשבים בעיניו כל הספרים הקדושים של התורה שעי"ז זוכה לקבל ולינק משכל הכולל מבחי' אבן שתי' ששם נמתק הכל כל מיני דיינם וצמצומים שבעולם ואיך שנמצא דין וצמצום הכל נמתק ע"י שכל הכולל כנ"ל כי בחי' שכל הכולל מאיר לכל השכליות הפרטיים של כל אחד וא' ולכל הצנורות והצמצומים של כל אדם ושל כל מקום ומקום ושל כל יום ויום ועי"ז יכול כ"א וא'

בכל יום ויום ובכל מקום שהוא להמשיך על עצמו חסדי ה' תמיד באופן שיחי' עצמו ברוחניות וגשמיות וישליך מעליו מרירות דאגות הפרנסה רק יב טח בשם ה' שבוודאי יש חסד נפלא שמאיר גם ביום זה ובוודאי יהי' לו פרנסת יומו ולא יחשוב מיום לחבירו כלל. וכן בעבודת ה' יבטח ויחכה כי בוודאי גם היום יוכל לחטוף איזה טוב אמתי ויחתור ויכסוף ברצון חזק עד שיזכה גם ביום זה לטוב אמתי ולא יאבד יום מימיו ח"ו. וזה בחי' ואברהם זן בא בימים, זקן זה בחי' שכל הכולל בחי' זה קנה חכמה כי שם עיקר קנין החכמה האמתיית כ יזה השכל הכולל הוא בחי' זקן בחי' עתיק בחי' תליסר ת"ד כידוע וזהו ואברהם זקן בא ב ימים שהמשיך והביא בחי' זקן בחי' שכל הכולל לתוך הימים שבכל יום מימי חייו הי' מקשר עצמו לשכל הכולל שהוא בחי' זקן כנ"ל, ועי"ז וה' ברך את אברהם בכל כי משם נמשכין כל ההשפעות כי משם נמשכין כל צנורות השפע כנ"ל:

אות לב

כי עיקר הכבידות והדחקות של כ"א הן בפרנסה והן בעבודת ה' הוא רק מחמת שהיום קשה וכבד עליו שבכל יום נדמה להאדם בפרט להעניים ואביונים שבעת הזאת בפרט בזה היום א"א להרויח ולמצוא פרנסתו וכן בעבודת ה' ע"פ הרוב נדמה לכ"א בכל יום שהיום קשה להתפלל וכו' וע"כ נקרא מי שהשעה דחוקה לו קשה יום כ"ש אם לא בכיתי לקשה יום עגמה נפשי לאביון כי האביון הואבבחי' קשה יום וכ"ז מחמת חסרון הדעת מחמת פגם אמונת חכמים שעי"ז אינו זוכה שיקבל השכל השייך אליו בזה היום בזה המוקום, משכל הכולל וע"כ היום קשה עליו בחי' אך בי ישוב יהפוך ידו כל היום וכן הוא בעבודת ה'. אבל מי ששב בתשובה על פגם אמונת חכמים ומבטל דעתו נגד דעת הצדיק האמת החכם הכולל זוכה להתחזק בבטון חזק בכל יום ויום איך שהוא בגוף ונפש בגשמיות ורוחניות בבחי' יום אירא אני אליך אבטח שדייקא ביום אירא ביסו שאני מתייירא שנדמה שהיום קשה הפרנסה מ אד מאד וכן בעבודת ה' וכו' אז דייקא אני אליך אבטח שבוודאי לא תעזוב אותי כי בודאי גם ליום זה יש צינור השפע במקום אשר אני שם להמשיך שפע טובה וחסד טוב משכל הכולל ששם נמתק הכל וכו' כנ"ל. בבחי' מה שאמר ירמיה אחר שאמר אני הגבר ראה עני בשבט עברתו אך בי ישוב יהפוך ידו כל היסו וכו' וכו' עד אשר ואומר אבד נצחי ותוחלתי מה ' וכו' זאת אשיב אל לבי וכו' חסדי ה' כי לא תמנו וכו' שהוא החסד הנמשך משכל הכולל שממתיק הכל שמשם נמשך חסד גדול בגשמיות ורוחניות גם ליום זה במקום שאני שם וכנ"ל שזהו בחי' ברוך ה' יום יום יעמס לנו האל ישועתינו סלה וכנ"ל וזהו בחי' מ"ש שם אח"כ חודשים לבקרים רבה

אמונתך ופרש"י שהחסדים מתחדשים בכל יום מחדש והיינו כנ"ל והבן היטב, כי אסור לחשוב מיום לחבירו כלל ועל יום זה צריכין לבטוח בה' וכנ"ל. ויש בזה הרבה לדבר והעיקר שע"י אמונת חכמים באמת נמתק ונתתקן הכל וע"כ בכל מה שעובר על האדם הן בפרנסה הן בעבודת ה' ונדמה לו שא"א לו לעבוד הש"י מחמת דחקות הפרנסה וריבוי הבלבולים והרעיונים העוברים עליו, ידע שכל זה נמשך מהעשנים סרוחים המבלבלים דעתו שנמשך מפגם אמונת חכמים וכנ"ל ע"כ בכל פעם שעובר עליו מה שעובר יזכור עצמו לשוב בתשובה שלימה על אמונת חכמים שיאמין באמת בכל ספרי הצדיקים והחכמים האמתיים עד שיזכה לינק משכל הכולל שעי"ז נמתק ונתתקן הכל וכנ"ל:

אות לג

וכל זה הוא בחי' ר"ה כ"ש שם בהתורה הנ"ל, כי ר"ה הוא יום ראשון לכל השנה וכלול מכל הימים של כל השנה ואז צריכין להמתיק כל הצמצומים והדינים של כל איש ואיש של כל ימות השנה ושל כל המקומות שבעולם וזה א"א כ"א ע"י הצדיק האמת בחי' שכל הכולל ובשביל זה נוסעים לצדיקים על ר"ה. וזה בחי' תקיעת שופר בר"ה כי התורה ניתנה בקול שופר כי קול שופר נמשך משכל הכולל כמובן בכוונות וע"כ משם ניתנה תורה וכנ"ל. וע"כ שופר מקבץ נדחים כ"ש והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור והנדחים וכו' והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלים היינו בביהמ"ק ששם האבן שתי' כי לשם צריכין לשוב ולהתקבץ כל האובדים והנדחים כי שם תיקונם בבחי' שכל הכולל שממתיק ומתקן הכל כי כל המקומות וכו' נכללין שם וכנ"ל ומשם עיקר החירות בחי' חירות של יובל שאז תוקעין בשופר בחי' תקע בשופר גדול לחירותינו. וע"כ מי שזוכה להמשיך על עצמו קדושת ר"ה אין צריך לדאוג ולטרוח הרבה בשביל פרנסה כי זוכה לבטחון להאמין שכל פרנסתו קצובה מר"ה וכשרז"ל כל פרנסתו של אדם קצובה מר"ה כי אז מאיר שכל הכולל שמשם כל צנורות השפע וכנ"ל. וזהו חוץ מהוצאות שבת ויו"ט והוצאות בניו לת"ת כי בשבת ויו"ט אז עולין בעליות גדולות ואז נכללין בבחי' שכל הכולל ע"י קדושת היום וע"כ להוצאות שבת ויו"ט אין צריכין לקבל מר"ה כפי מה שקצוב שיומשך לו שפע בכל יום ויום דרך הצנורות והכלים הנמשכין משכל הכולל, כי ע"י שבת ויו"ט בעצמו נמשך השפע משכל הכולל כפי מה שזוכה להאמין בקדושת שבת ויו"ט ולהרבות בהוצאת כי הם בעצמן בבחי' שכל הכולל. וכן בהוצאת בניו לת"ת. כי ת"ת היא עיקר המשכת השפע משכל הכולל שש סכל התורה כנ"ל. ועל כן אין הוצאות אלו קצובים בצמצום מר"ה רק כפי שזוכה להוציא בשבילם כ"ש שם שאם פוחת פוחתין לו ואם מוסיף מוסיפין לי':

אות לד

וזה בחי' אשרי העם יודעי תורעה ה' באור פניך יהלכון, באור פניך זה בחי' שכל הכולל שזוכין ע"י התקיעות כי שכל הכולל הוא עיקר אור הפנים בחי' באור פני מלך חיים, חיים הם המוחין כידוע שנמשכין מאור הפנים שהם שכל הכולל. וזהו יהלכון בחי' ההילוך והנסיעות של ישראל שעי"ז זוכין לתקן אמונת חכמים שעי"ז זוכין לשכל הכולל כ"ש לעיל ע"פ ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם וכו' ובפרט כשנוסעים להצדיק האמת שהוא בעצמו בחי' שכל הכולל והעיקר כשנוסעים אליו על ר"ה וכו' וכנ"ל. וזהו בשמך יגילון כל היום בחי' שמחה המבואר בהתורה חדי ר"ש הנ"ל שזוכין ע"י הכלליות והאהבה שנכללין הנפשו"ת בהצדיק האמת בשכל הכולל וכו' כ"ש שם ע"ש:

אות לה

וזה שהתפלל הכה"ג ביום כפור כשנכנס לבית ק,ק למקום האבן שתי' שלא יצטרכו עמך ישראל זה לזה ולא לעם אחר ולא תפיל אשה פרי בטנה ולא יעדי עבידשולטן מדבית יהודה. כי מה שישראל הם עניים עד שנצרכים זה לזה או לעם אחר ח"ו זה נמשך מבחי' הנ"ל מפגם אמונת חכמים שעי"ז אין יכולים להכלל בבחי' שכל הכולל שהוא בחי' אבן שתי' ואין יכולים להמשיך השפע לכ"א וא' כפי הצנור שלו ואזי נתבלבלין הצנורות ע"י המחלוקת שהוא הפגם וההיפך מאמונת חכמים ואזי יורדת השפע לחוץ להעכו"ם ח"ו כ"ש בזה"ק שבגלות הם מקבלים רוב השפע וישראל ניזונין מתמצית וזה בא ע"י פגם אמונת חכמים שעי"ז עיקר הגלות כנ"ל. וגם מעט השפע היורדת לישראל הי אמתחלפת מזה לזה כי הצנורות נתערבבו ע,"יפגם אמונת חכמים כנ,ל. וזה בחי' גודל מעלת הצדקה שהזהירה התורה עלי' כמה פעמים כי צריכין ליתן להעניים חלקם שיש להם בהשפע שלו כי בוודא יגם לזה העני והאביון יש צנור של שפע ואם העולם הי' מתנהג כראוי לא הי' שום אביון בעולם כי הי' יורד לכ"א השפעתו משכל הכולל דרך הצנור והכלי שלו וכמו שיהי' לעתיד באמת כ"ש אפס כי לא יהי' בך אביון כי ברך יברכך ה' וכו' וכשרז"ל בזמן שישרא לעושין רצונו של מקום אביונים באחרים, וכו'. היינו כנ"ל כי אז השפע יורדת רק לישרא לשקבלו את התורה ומקיימין אותה שאז הם נכללין בשכל הכולל ונמשך השפע רק להם כל"א וא' כפי הצנור שלו. כי בוודאי יש לכ"א מישראל כלי וצנור לקבל רוב השפע כי כ"א מישראל יש לו חלק בהתורה שיוצאה משכל הכולל. אבל עיקר העניות הוא מחמת שפגמו בהתורה ע"י פגם אמונת חכמים שעי"ז נתעובבו ונתבלבלו הצנורות כנ"ל שעי"ז רוב השפע יורדת לעכו"ם ומעט השפע הבאה לישראל אינה יורדת כסדר עד שהשפע של זה אצל זה. וע"כ זה יש לו עשירות גדול וזה עני ואביון, ובאמת בשרשו עשירות של זה רובו מחלק העני רק ע"י פגם הנ"ל

נתבלבל הסדר וירדה לזה כמו שבעיקר השפע שכולה היא של ישראל ועכשיו בעו"ה ורב השפע אצל העכו"ם נמצא שהעכו"ם אוכלין הפשע של ישרא לבבחי' והי' אם זרע ישראל וכו' כנ"ל וכ"ש פרי אדמתך וכל יגיעך יאכל עם אשר לא ידעת הש"י ירחם מעתה, כמו כן בין ישראל בעצמן העשירים אוכלים חלק העניים וכנ"ל. ע"כ הזהירה התורה מאד להחזיר ולתת להעני חלקו בטוב לבב ובשמחה ובסבר פנים יפות כ"ש ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלקיך וכו'. כי באמת הוא לטובה גדולה להעשיר כשמרבה בצדקה וחוזר להעני חלקו כי אז כפי מה שמקיים מצוות צדקה הוא חוזר ופותח הצנורות של השפע שיהי' נמשך בהם השפע כסדר מאחר שמחזיר להעני חלקו, ובפרט כי העיקר מצוות הצדקה הוא ליתן בשופי להת"ח העוסק בתורה באמת שזה עיקר אמונת חכמים כי עיקר האמונה תלויה בממון כשמפזר ממונו לת"ח האמת בזה מראה אמונתו השלימה בהחכמים אמתיים וע"י אמונת חכמים חוזרים הצנורות לילך כסדר וכו' וכנ"ל ואז יורדת השפע בשופי גדול לכ"א וא'. כי אפי' העשיר שמקבל עתה רוב שפע. אבל כשהוא שלא כסדר מחמת בלבול הצנורות אזי לא תתקיים אצלו זמן רק השפעתו וגם ע,פ רוב יש עיכובים הרבה מחמת שאין השפע יורדת כסדר. אבל כשנותן צדקה ואז נפתחין הצנורות ויורדת השפע כראוי כסדר אז יורדת השפע לכ"א בשופי גדול נצחל מאחר שיורדת כסדר כראוי. וזהו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלקיך וכו' ע"כ אנכי מצוך לאמר פתוח תפתח את ידך וכו', פתח תפתח דייקא כי עי"ז נפתחין הצנורות ועי"ז יברכך ה' אלקיך כי עי"ז יורדת השפע בברכה גדולה כסדר בלי עיכוב כלל וכנ"ל. וע"כ במקום ק"ק שהוא האבן שתי' בחי'שכל הכולל שם דייקא הי' מתפלל הכה"ג ביהו"כ שלא יצטרכו עמך ישראל זה לזה וכו' היינו שיזכו ישראל לקבל השפע משם מאבן שתי' משכל הכולל שכ"א יקבל דרך הצנור שלו שלא יצטרכו ישראל זה לזה שלא יסתמו ולא יתבלבלו הצנורות כנ"ל. ולא לעם אחר שלא תרד השפע ח"ו לעם אחר ע"י בלבול וסתימת הצנורות וכנ"ל וזהו ולא תפיל אשה פרי בטנה כי הפלת נפלים בא ח"ו ע"י פגם המחלוקת שהוא בחי' פגם אמונת חכמים בבחי' וכי ינצו אנשים ונגפו אשה הרה וכמובן בהתו' על פסוק זה (בסי' כ' בלק"ת) כי ע"י המחלוקת נעשין מפורסמים קודם זמנם וגורמים מה שגורמים כ"ש שם ואזי אין העולם מתנהג כראוי ועי"ז מתגברים המפורסמים של שקר לגמרי שזה עיקר פגם אמונת חכמים. וע"כ התפלל במקום האבן שתי' ולא תפיל אשה פרי בטנה שזה נתתקן ע"י שכל הכולל שהוא בחי' אבן שתי' כנ"ל. וזהו ולא יעדי עביד שולטן מדבית יהודה שמהם יצא משיח בן דוד שכל עיקר התיקון על ידו כי בחי' דוד משיח הוא בחי' אמונת חכמים בחי' תורה שבע"פ בחי' חסדי דוד

הנאמנים בחי' וה' עמו שהלכה כמותו בכל מקום, שעל ידו יתקיים ולא יחצו לשתי ממלכות עוד המוזכר בהתורה הנ"ל כי אז יוחזר הארון עם לוחו תהאבן על מקומם על מקום האבן שתי' שהי' דוד מתייגע כל ימיו על זה שימצא מקום האבן שתי' ששם עומדים לוחות האבן שעי"ז נמתק הכל כ"ש אם אעלה על ערש יצועי אם אתן שנת לעיני וכו' עד אמצא מקום לה' וכו' וע"כ, על ידי הממשלה של בית יהודה שהוא בחי' התנוצצות משיח בן דוד עי"ז מתתקן כל הנ"ל. ואז יוחזר השפע לכ"א כראוי כ"ששם במזמור הנ"ל זאת מנוחתי עדי עד וכו' היינו במקום האבן שתי' שזכה למצוא ע"י יגיעתו ואז צידה ברך אברך אביוניה אשביע לחם כי ע"י קדושת האבן שתי' שעומדים שם לוחות האבן עי"ז מתבטל העניות והאביונות כי יורדת השפע לכ"א כסדר בשופי גדול וכנ"ל:

אות לו

וזה אתם נצבים הים כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם וכו' עד כל איש ישראל ומונה עשרה בחי' שהם כנגד עשרה קדושו"ת ומונה שבא"י שהם כלליות הקדושה, היינו שקודם ר"ה קורים פ' זאת להוידע שכל נפשו"ת בית ישראל גדולים וקטנים ובינונים וכו' שכלולים בעשר בחי' הנ"ל כולם צריכים להתקבץ ולכלול יחד באהבה בתוך הקדושה העליונה בתוך בחי' ק"ק אבן שתי' שכל הכולל שהוא בח"י משה בחי' הצדיק האמת שצריכין לנסוע אליו על ר"ה וכו' וכנ"ל שזה בחי' תקון אמונת חכמים שעי"ז נתרבין הספרים הקדושים שעי"ז נשלמת התורה וכו' כנ"ל. ועי"ז שנכללין בבחי' אבן שתי' שכל הכולל כנ"ל עי"ז זוכין כ"א וא' להחיות שכלו עד שיוכל להמתיק כל מיני דינים וצמצומים ע"י שכל הכולל שמשם נמשך החיות והשכל לכל נפש ונפש ולכל מקום ומקום ולכל יום ויום. כי כל השינויים שבאדם ומקום וזמן שמהם כל אחיזת הדיינם שמהם אחיזת כל העוונות ח"ו וכל הפגמים והבלבולים והעקמימיות שבלב וכו' הכל נמתק ונתבטל ע"י שכל הכולל ששם שרש הכל שזוכין לזה ע"י התשובה שעושין על אמונת חכמים שעי"ז נכללין שם בשכל הכולל, ומשם נמשך המתקה לכ"א וא' במקומו ביומו ושעתו שידע כ"א כפי מה שהוא במקומו בביתו או בדרך באיזה מקום שהוא וכפי מה שהוא באותו היום ובאותה השעה והרגע, שבאותה הרגע והשעה יוכל לדבק עצמו ממקומו שהוא שם, להש"י וכו'. וזה אתם נצבים היום זה בחי' אדם ומקום הזמן. אתם היינו אדם בחי' כלליות הנפשות. נצבים בחי' מקום. היום בחי' זמן. כולכם לפני ה' אלקיכם שאתם כולכם בכל מקום ומקום שאתם נצבים שם במקומכם באותו היום והשעה כולכם צריכים לידע שאתם נצבים ועומדים היום לפני ה' אלקיכם וכנ"ל וזה ע"י הכלליות בהצדיק האמת שהוא בחי' ק"ק אבן שתי'. וזה בחי' ראשיכם

שבטיכם וכו' שהם עשר בחי' כנגד עשר קדושות, שע"י שנכללין יחד באהבה נכללין בהאבן שתי' ששם שרש העשר קדושו"ת שורש התורה וכו' כנ"ל. וזהו לעברך בברית ה' וכו' היינו להמשיך על עצמו כלליות התורה משרשה מחכמה עילאה משכל הכולל וכו' אשר אנכי כורת עמך היום בחי' היום אם בקולו תשמעו הנ,ל,להתגבר להתחיל בכל יום ובכל שעה ובכל רגע וכנ"ל וזה ולא אתכם לבדכם וכו' כי את אשר ישנו פה כו' ואת אשר איינו פה עמנו היום, כי צריך כל אדם לידע בכל יום ובכל שעה ורגע מימי חייו שתלויים בו כל הנפשו"ת של כל הדורות העתידין לצאת ממנו ובהם תלויין כל נפשו"ת בית ישראל כי כל ישראל ערבים זה לזה וצריך להמשיך על עצמו תיקון והמתקה ע"י שכל הכולל שזוכין ע"י אמונת חכמים והעיקר ע"י ר"ה וכו' כנ"ל. כי חייב כל אדם לומר בשבילי נברא העולם כשרז"ל ובזמן שאדם זוכה זוכה לו ולדורותיו ולדורות דורותיו עד סוף כל הדורות, ולהיפך להיפך ר"ל כשארז"ל שם. וכל זה א"א לתקן כאשר יודע כ"א בנפשו להיכן נתעה וכו' כ"א ע"י הצדיק האמת בחי' שכל הכולל וכו' כנ"ל ששם נכללין כל הנפשו"ת את אשר ישנו פה ואת אשר איינו פה. וזהו עמנו היום כי עיקר התיקון ע"י בחי' היום בחי' היום אם בקולו תשמעו המבואר בדבריו ז"ל בסימן רע"ב ומובא בפרש"י בכמה מקומות בפסוק היום אנכי מצוך בפ' תבא ובק"ש בפ' אשר אנכי מצוך היום ובשאר מקומות שפרש"י שם שבכל יום יהיו בעיניך כחדשים, ותדקדק בכל ס' דברי סותמצא שבכל מקום שמזהיר את ישראל על קיום התורה שמזכיר בכל פעם תיבת היום להורות ולהעיר את כ"א שהעיקר להתחיל להתקרב היום היינו בכל יום ושעה שעומד בו וכנ"ל. וזה וידבר משה כו' אל כל ישראל לאמר הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם ופרש"י שם ג"כ בביאור יותר בכל יום יהי' דומה בעיניך כאלו הים נכנסת עמו בברית היינו כנ"ל. וזהו הסכת ושמע וכו' שפירושו לשון הטה אזנך ושמע היטב היטב היינו שדבר זה צריכין להטות אזנו ולבבו לשמוע ולהבין ולקבלו בלבו היטב שהיום הזה נהיית לעם דהיינו בכל יום ובכל שעה וכנ"ל וזה בחי' מה שדרשו רז"ל על פ' זה הסכת הס ואח"כ כתת שפירושו שבכל לימודי התורה הק' צרייכן בתחילה ללמוד ואח"כ לעיין היטב בחי' ליגמר והדר ליסבר וע"כ נסמך זה הפסוק הסכת לפ' היום הזה נהיית לעם לידע ולזכור בכל יום ובכל שעה שהיום הזה נהי' לעם וכו' וכנ"ל, זה הענין צריכין להאזין ולזכור היטב בבחי' הס ואח"כ כתת כי צריכין לקבלו בכלליות בפשיטות ואח"כ לכתת ולעיין בו היטב בכל שעה ורגע לידע בכל שעה שעתה עוברת שעה מ ימי חייו ויזכיר עצמו שיש שכל הכולל שיכול להמתיק ולקתן הכל ועי"ז יוכל להמשיך על

עצמו לקיים היום הזה נהיית לעם לה' אלקיך היסו דייקא וכן בכל יום ושעה ורגע בחי' לרגעים תבחננו וכו' וכנ"ל:

אות לז

וזה בחי' העבודה של כל חודש תשרי הקדוש והנורא מאד כי כבר בארנו שזה בחי' רא"ה כנ"ל כי עוסקין אז להמתיק הדינים ע"י שנכללין בשכל הכולל ע"י ששבין אז בתושבה על פגם אמונת חכמים שעי"ז נתרבין הספרים הקדושים ונשלם התורה וכו' שזהו בחי' תקיעת שופר שמעוררין להקולות של מתן תורה כדי להמשיך בחי' שלימות התורה בחי' שכל הכולל שממתיק הכל וכו' וכנ"ל. וע"כ נוסעין לצדיקים על ר"ה כי הם בבחי' שכל הכולל בחי' אבן שתי' ק"ק וכו' וכנ"ל. ואח"כ בכל עשי"ת עוסקין בזה ששבין בכל יום בתשובה על פגם אמונת חכמים שהוא יסוד הכל וכל מה ששבין יותר בתושבה נשלם האמונה יותר ויותר ונתרבין הספרים הקדושים יותר ויותר כמובאר בהתו' חדי ר"ש הנ"ל שע"י כל תשובה ותשובה נתרבין הספרים יותר ונכללין יותר ויותר בבחי' שכל הכולל. וזה בחי' מ"ש בכוונות שבכל עשי"ת ננסתר המלכות בכל יום ונבנית פרצופה בשלימות כי מלכות היא בחי' אמונה שצריכין לבנותה בשלימות בכל האברים כי צריכן אמונה בכל האברים מראש ועד עקב כ"ש במ"א בהתו' ויהי ידיו אמונה עד בא השמש (בסי' צ"א). עד אשר בערב יו"כ נשלם בנין האמונה ואז זוכין ביוה"כ הקדוש להמשיך קולות פנימיים יותר ממקום עליון ונורא מאד (כמבואר בכוונות), היינו כי אז מקבלים קולות של מתן תורה ממקום עליון וגבוה ביותר כיאז נשלמת התורה יותר ויותר בכלית השלימות עד שזוכין אז להמשיך לוחות האבן למטה כי ביוה"כ ניתנו לוחות האבן כי אז עיקר שליטמות הכלליות בבחי' אבן שתי' ק"ק וע"כ אז נכנס הכה"ג לפני ולפנים למקום האבן שתי' ק"ק לכפר על ישראל כי אז נכללין שם בשלימות כנ"ל:

אות לח

וזה בחי' ג' ספרים נפתחין בר"ה צדיקם נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים, רשעים לאלתר למיתה, בינונים תלויים ועומדים עד יו"כ. וכבר תמהו המפרשים על מאמר זה ורובם מפרשים שעיקר הכוונה על חים נצחיים. וע"פ דרכינו יתבאר היטב בעזה"י כי כל אלו שזוכין לאמונת חכמים ונוסעים לצדיקים אמתיים על ר"ה כולם נקראים בשם צדיקים על שם הצדיק שהם מקורבים אליו כי המחובר לטהור טהור וע"כ הם נחתמין לאלתן לחיים כי הצדיק האמת כוללם מיד בר"ה בשכל הכולל בבחי' ק"ק כמבואר בהתורה הנ"ל כי הצדיק האמת יש לו כח יותר מן הכהן הגדול שנכנס לפני ולפנים כשרז"ל יקרה היא מפנינים שהחכם האמת יקר מכהן גדול שנכנס לפני ולפנים, ועל ידי זה נחתמין לאלתר לחיים כי משם נמתקים כל מניי דינים שבעולם כנ"ל. כי הם זוכין בוודאי לחיים

אמתים שעיקרם הוא כשזוכה להוציא הנהגות ישרות ומשפטי אמת מכל מה שלומד כי ניצול מהעשנים סרוחים המעקמין את המוח כו' מאחר שזכה לאמונת חכמים ומקורב לצדיקים וכנ"ל, כי עיקר המיתה נמשכת מחטא אדה"ר שפגם באמונת חכמים כנ"ל ע"י פגם האכילה שמאז נמשכו עשנ ים סרוחמי המעקמין את הלב שמשם המיתה בחי' כי ביום אכלך ממנו מות תמות שפירושו אע"פ שלא מת עד כמה מאות שנים אך מאחר שתיכף שאכל מעץ הדעת נפגמה האכילה התחילה המיתה מאות והיום שמוכרח למות ע"י קלקול האכילה וכנ"ל. רק הצדיקי אמת והנלויים אליהם מתקנים בחייהם פגם זה וזוכין להוציא משפטי הנהגות ישרות מכל מקום שלומדים אשר זה חייהם בחי' כי הוא חייך, רק שבסוף מוכרחים למות בעטיו של נחש או מחמת שלאו כ"א מתקן בשלימות פגם הגדול הזה. אבל עכ"פ הם חיים חיים אמתיים בעוה"ז ובעוה"ב מאחר שאין כח להעשנים סרוחים לעקם את לבם שזה עיקר בחי' המיתה וכנ"ל. וע"כ להיפך רשעים גמורים שהם החולקים גמורים על הצדיק האמת שהם עיקר הרשעים מאחר שהם היפך הצדיק האמת כי היפך הצדיק הוא רשע וע"כ בוודאי נחתמין לאלתר למיתה כי כשחולקין על הצדיק ואין להם אמונת חכמים הם בבחי' מיתה תמיד כי אין להם חיים כלל מאחר שהעשנים סרוחים מעמקין את לבם שמשם המיתה כנ"ל. בינונים הם אלו שאינם מקורבים לצדיקי אמת אבל אינם חולקים ג"כ הם תלויין ועומדים עד יו"כ שאז נכנס הכה"ג לפני ולפנים להאבן שתי' ק"ק שכל הכולל ואז אם זוכין לשוב נמתק מעליהם הדין ע"י הכה"ג מבחי' שכל הכולל וכו' כנ"ל כי עיקר ההמתקה והחיים משם מבחי' שכל הכולל כי שם צוה ה' את הברכה חיים. רק המקורבין לצדיק שנקראים צדיקים נכללים שם מיד בר"ה והבינונים תלויים עד יו"כ שאז נכנס הכה"ג לשם כנ"ל:

אות לט

ואחר ר"ה ויו"כ שבהם נתרבו הספרים הק' ונשלם התורה וכו' כנ"ל אח"כ עושין סוכות ויוצאין מהבית לישב בסוכה ומקיימין מצוות נטילת ד' מינים בידים. הכל כדי שיוכללו ישראל יחד באהבה ושלום גדול באמת כמובא לעיל שזה בחי' מה שנוסעים לצדיקים על ר"ה בחי' אנן בחביבותא תליא וכו' וזה בחי' סוכות שעושין אחר ר"ה ויו"כ בחי' סוכת שלום בחי' אהבת חסד כי אז נמשכין כל החסדים בחי' אהבה ושלום. וע"כ יוצאין מהבית ומטלטלין עצמן לסוכה כדי לתקן עי"ז כל הטלטולים של כל הנסיעות של כל השנה, שיהיו כל הנסיעות בקדושה גדולה שיהי' תיקון על פגם אמונת חכמים עד שיהיו נכתבין ספרים קדושים על ידם בבחי' ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי' ה' וכו' וכנ"ל (באות יט). ואפי' מי שאינו נוסע לדרכים בוודאי בהכרח שיטלט עצמו לילך

לחוץ בעירו בשביל עסקיו ופרנסתו, ובכל הטלטולים והנסיעות צריך לחשוב ולכוון לתקן אמונת חכמים להרבות ספרים קדושים בתורה כי שורש הנסיעה בקדושה מה שהש"י מסבב שיצטרך האדם לילך לחוץ וליסע ממקום למקום למקום בעירו או לעיר אחרת מכ"ש למקומות רחוקים כ"א כפי טלטולו ונסיעתו, הכל בשביל שליימות התו' בבחי' הנ"ל כי שורש כל דבר הוא התורה הק' כידוע כי חוץ מזה הכל הבל. וע"כ צריכין להאמין שעיקר כוונת הש"י מה שמסבב שיסע האדם הוא רק בשביל שלימות התורה כנ"ל היינו שהאדם צריך לצאת מביתו לילך או לנסוע למקום אחר כדי שיוכל להתוועד עם אדם אחר או עם כמה אנשים לדבר עמהם מהתכלית האמתי והנצחי שיעוררו זה את זה אל האמת לאמתו כי זהכל האדם. וכל אדם צריך לדבר עם חבירו ביראת שמים בכל יום ובכל עת וע"כ מסבב הש"י שילך ויסע האדם הכל רק בשביל זה. רק זה ידוע שכל הדברים שבזה העולם בהכרח שיתלבשו בהם שמתלבשים והקליפה קודם תלפרי ע"כ ע"פ רוב מתלבשים הניסעות והטלטולים בעסקי חול. אבל החפץ באמת צריך לשום לבו לשושר הדבר שבקדושה כי בודאי כל דבר יש לו שורש בקדושה. ע"כ צריך כ,א לשום לב להאמין שעיקר נסיעתו וטלטולו כדי שיתוועד עם בני אדם אולי יוכל לדבר עמהם דברי אמת או שיקבלו הם ממנו או שיקבל הוא מהם או שיקבלו ויאירו זה בזה בבחי' ומקבלין דין מן דין כי בכ"א מישראל יש נקודה טובה וצריכין לקבל הארה ממנו להאיר בנפשו לבל יישן את ימיו שינת עולם ח"ו וכו' וזה עיקר שורש כל הנסיעות ש בעולם. וכמ"ש בפ' ק"ש ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ודרז"ל בם ולא בדברים בטלים כי בכל הסיבובים שהש"י מסבב עם האדם הן בישיבתו בבית והן בלכתו בדרך בשכבו ובקומו צריך רק לדבר בדברי תורה. ועיקר דברי תורה הואלהשתדל להכניס בעצמו ובאחרים קיום התורה שנזכה מעתה לשמור ולעשו"ת ולקיטים וכו' כי זה עיקר כידוע ורק בשביל זה הם הנסיעות כנ"ל, ותיקון זה ממשיכין ע"י מצוות סוכה הקדושה כי סוכה היא בחי' ענני כבוד שהלכו לפני ישראל כשנסעו במדבר שכל נסיעתום הי' על פי ה' להמשיך שלימות התורה שקיבלו אז עד שנעשה מנסיעתן בעצמו בחי' ספר בחי' ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם וכו' כנ"ל ובבחי' זאת צריך כ"א ליסע כנ"ל. וזה בחי' סוכה בחי' ענני כבוד שנמשכין מבחי' כי בענן אראה על הכפורת מבחי' ק"ק בח"י שכל הכולל כי עיקר הנסיעה צריך שתהי' רק בשביל זה כנ"ל. וזה בחי' בהתהלכך תנחה אותך שצריך האמד בנסיעתו לקדש מחשבתו לקשרה אל התורה לכוון בנסיעתו שנוסע בשביל אהבה ושלום להתוועד עם בני ישראל לעסוק בדברי תורה באמת כדי שהתורה תלך לפניו ותנחהו בחי' בהתהלכך תנחה אותך שזהו בחי' הארון עם לוחות

האבן שהי' נוסע לפני בני ישראל בחי' ויהי בנסוע הארון כנ"ל. וכל זה הוא בחי' סוכה שהוא בח"י ענני כבוד של נסיעת ישראל בחי' אהבה ושלום כי עיקר האהבה והשלום עם ישראל הוא כשמדברין ועוסקין יחד בדברי תורה ויראת שמים באמת כי להיפל ח"ו אין שלום אמר ה' וכו' ועיקר השלום הוא התורה כשרז"ל ת"ח מרבין שלום בעולם וכו'. וע"כ הסוכה בבחי' אהרן הכהן שבזכותו הלכו הענני כבוד כשרז,ל וכמבואר בזוה"כ כי אהרן עסק בזה ביות כשרז"ל הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה כי זה עיקר האהבה והשלום כנ"ל, וכל זה בחי' סוכה כנ"ל. וזה בחי' כל האזרח בישראל ישבו בסוכות ודרז"ל מזה שכל ישראל יוצאין בסוכה אחת היינו כי זה עיקר מצוות סוכה שיכוון להכלל באהבה ושלום גדול עם כל ישראל עד שיהיה נחשב כאלו כל ישראל יושבין בסוכה א' כי עיקר הסוכה כדי לתקן הנסיעות שיהי' בקדושה שיהיה' כוונתו רק בשביל להתוועד זע"ז וזה עם זה כדי שיוכללו כל ישראל זה בזה באהבה ושלום גדול ויכירו כולם את האמת לאמתו לשוב אל ה' באמת וכו' וזה בחי' והם תוכו לרגליך ישא מדברותיך כשדרז"ל אלו ת"ח שמכתתין עצמן מעיר לעיר ומדוך לדוך לעסוק בדברי תורה היינו כנ"ל כי רק בשביל זה צריכין לכתת רגליטו לילך וליסע וכו':

אות מ

וה בחי' ניטלת ד' מינים בידים כ"ש ולקחתם לכם וכו' כדי להאיר הארת הידים שקבלו ידי הכתיבה מדיי הסמיכה כמבואר בהתורה הנ"ל. כי הד' מינים באים לתקן כל הפגמים שנפגמו ע"י פגם אמונת חכמים ועכשיו על ידי קדושת ר"ה ויו"כ ששבו בתשובה על פגם אמונת חכמים ונתרבו ספרים תורה וכו' עתה עוסקים בד' מניים לתקן כל הקלקולים שנפגמו ע"י פגם אמונת חכמים ע,י שנסמכו מנהיגים שאינם הגונים, כי מבואר שם שעי"ז גורמין שנחלש כתב ישראל וכו'. ועי"ז מגרשין את ישראל וכו' שזה בחי' גיורש מא,י וכו'. ועי"ז נלקח סוד העיבור מאתנו וכו' ועי"ז אין לו עצה שלימה וכו'. וכל זה צריכין לתקן ע"י המים טהורים שממשיכין בר"ה ויו"כ ע"י התשובה על פגם אמונת חכמים שעי"ז נתרבין הספרים של התו' הק' כ"ש שם. וזה בחי' נטיתת ד' מינים בסוכות שעוסקין אז לתקן אמונת חכמים ולהרבות ספרים להשלים את התו'. כי באלו הימים אנו עוסקין בכל שנה לסיים ולהשלים את התורה בסוף ימי הסוכות בשמחת תורה דהיינו שתהי' התורה נשלמת בשלימות גדול בבחי' הנ"ל כי בשביל זה מתחילין ומסיימין את התורה בכל שנה ושנה מחגדש כדי להשלים את התורה בשלימות גדול ביותר שתהי' נכללת ביותר בבחי' אבן שתי' וכו' עד שנזכה שישוב הארמון על מכונו ויחזרו לוחות

האבן למקום האבן שתי' שאז יהי' עיקר העולם. ואנו בני ישראל עוסקין בזה בכל שנה ושנה וע"כ באלו ימי הסוכות שעוסקין בזה להשלים ולסיים את התורה ועיקר השלימות הוא ע"י ריבוי הספרים הקדושים שהמשכנו ע"י התשובה של ר"ה ויו"כ כנ"ל ע"כ עתה בסוכות מתקנים כל הקלקולים הנש"ל שנפגמו ע"י פגם אמונת חכמים שהם כתב ישראל וכו'. ועל זהמרמזין הד' מניים כי לולב בחי' תיקון הכתב בחי' כתבם על לוח לבך. אתרוג פרי עץ הדר בחי' המשכת קדושת א"י שהוא היופי וההידור של כל העולם בחי' יפה נוף משוש כל הארץ וכו' ושם הפירות טובים שהם שבח א"י. וענף עץ עבות זה בחי' סוד העיבור שהוא א"י שמולידין נשמות גדולות וכו' כ"ש שם וזהבחי' ההדס ששי לו ריח טוב מאד שהוא בחי' נשמות גדולות שה סבחי' ריח טוב שהוא חיות ה נשמה כשרז"ל וכמובא בדברי ז"ל כ"פ. וע"כ ההדס משולש בחי' תיקון המשפט שהוא בשלשה כי עיקר הריח טוב נמשך ע"י שמתקנים המאכלים מעשנים סרוחים שלא יקלקלו את המ שפט שעי"ז א,א להוליד נשמות גדולות שיהיר בקיאים בסוד העיבור כ"ש שם, וע"כ ההדס שהוא התיקון לזה יש לו ריח טוב היפך העשנים סרוחים הנ"ל והוא משולש בחי' תיקון המשפט שהוא בג' בחי' לא תסור מן הדבר וכו' ימין ושמאל רק להתנהג כפי ביחי' אמתת המשפט שהוא בחי' עמודעא דאמצעתיא שימין ושמאל נכלל בו. וע"כ המשפט אמת בחי' משפטי הנהגות ישרות הם בחי' משפט בשלשה שהוא בחי' הדס המשולש וכנ"ל. גם ריח ההדס מרמז על מ"ש שם ע"פ כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים, לעיני העמים דייקא שמראיך להם רק שהסוד אצלינו וכו' ע"ש וזה בחי' ריח שמראין להם רק שיריחו הריח מרחקו כי עצם החכמה אין מגלין להם כמאן דארח ריחא מרחוק בחי' לריח שמניך טובים שמן תורק שמך וכו'. וערבי נחל זה בחי' נו"ה בחי' רגלין כמובא בחי' עצות שלימות כי העצוות בחי' רגלין בחי' וכל העם אשר ברגליך ההולכים אחר עצתך וכו' כמ"ש במ"א וע"כ הם ערבי נחל שגדלים על המים כי עיקר שלימות העצה הוא ע"י מים טהורים הנ"ל שנמשכין מהנחל נובע וכו':

אות מא

וזה בחי' הנענועים שמנענעים עם הד' מניים לכל הו' קצוות לגלות ולהודיע אלקותו בכל ד' רוחות העולם ולמעלה ולמטה כמו שמסיימין אחר גמר הנטילה למען דעת כל עמי הארץ כי ה' הוא האלקים אין עוד. וכל זה מודעין ע"י התורה הקדושה שנשלמת אז כנ"ל שעי"ז עיקר ידיעת אלקותו ית' בעולם היינו ע"י ריבוי הספרים הקדושים של הצדיקי אמת שמחדשין בתורה בכל דור וכותבין ספרים קדושים הרבה שעי"ז נשלם התורה וכו' כנ"ל. וזה בחי' הנענועים שהם בחי' תנועת הקולמס באויר שעי"ז נתקדש

האויר בקדושת א"י כמבואר בתו' הנ"ל כי הלולב בבחי' קולמס הכותב ד ברי תורה בחי' כתבם על לוח לב ך הנ"ל והג' מינים שאצל הלולב הם בחי' תלת אצבען דאחזין בקולמוסא המובא בתיקון זוהר שעי"ז נבקע ימא דאורייתא כ,ש בת"ז ובר"מ ובג"כ בקנה דילך דאיהו קולמסא בזע ימא דאורייתא וכו'. וזה בחי' מה שמקיפים את הספר תורה עם הד' מינים כי הד' מינים בידים שמנענעין בהם בחי' כתיבת ספרים קדושים שהם שלימות התורה וכנ"ל:

אות מב

וזה בחי' בראשונה הי' הלולב ניטל במקדש שבעה ובמדינה יום א' משחרב ביהמ"ק התקין ר' יוחנן ב"ז שיהי' הלולב ניטל במדינהשבעה זכר למקדש. והדבר תמוה לכאורה כי הלא עיקר קיום המצוות בשלימות הוא בא"י ובביהמ"ק כמבואר בכמה מקומות ובכל ספר דברים שב כל פעם שמזהיר אותם על קיום התורה הוא מזכרי את א"י וכו' ומה ראה ר' יוצמחנן בן זכאי להוסיף במצוות נטילת לולב אחר החורבן שיהיה' ניטל גם במדינה שבעה ואם רצה לעשו"ת זכר למקדש הי' די שיתקן שיהי' ניטל בירושלים שבעה גם אחר החורבן זכר למקדש ומדוע תיקן להוסיף אחר החורבן שיהי' ניטל בכל מקום שבעה. אך באמת ע"פ מה שכתבנו שעיקר מצוות נטילת לולב ומיניו הוא להודיע לבני האדם בגורותיו וכבוד הדר מלכותו שזהו בחי' הידור האתרוג דהיינו להמשיך ולהאיר הארת שלימות התורה בעולם וכנ"ל וזה הדבר עיקרו נתתקן רק בביהמ"ק במקום האבן שתי' שהואבית ק,ק ששם עומד הארון עם לולות האבן וכו' וכנ"ל ומשם מודיעין אלקותו ית' ע"י שלימות ספרי התורה שנכללין שם שעי"ז מודיעין ומפרסמין אלקותו י'ת לכל באי עולם כ"ש גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו הר קדשו וכו' וע"כ בראשונה הי' הלולב ניטל במקדש שבעה ובמדינה יום א' כי עיקר התיקון הנעשה ע"י נטילת לולב נעשה ביום א' של סוכות שאז מאיר החסד העליון הכולל כל החסדים כמובא בחי' יומם יצוה ה' חסדו וכו' וע"כ די נטילת לולב במדינה יום א' שבאותו היום מאירין ומודיעין ע"י נטילת לולב ומיניו כי ה' הוא האלקים ע"י תיקונים הנ"ל שנעשו בר"ה ויו"כ וכו' כנ"ל והוא מספיק לכל השנה. אך במקדש הי' ניטל שבעה כי מבהמ"ק היו צריכים להוריד לכל באי עולם לכל הרחוקים מאד מאד, כי עיקר ההודעה לכל באי עולם הוא מהביהמ"ק מבית ק"ק וכנ"ל וכ"ש עמים הר יקראו וכו' וע"כ היו צריכין נטילת לולב במקדש שבעה כדי להמשיך ולהארי הדעת הקדוש בכל בחי' שבעה בכל ז' איקלומים ובכל שבעה ארצות ובכל מה שנברא בשבעת ימי בראשית. והכל נמשך משלימות ספרי התורה שנשלם באלו הימים שהם שבעה ספרים עם פ' ויהי בנסוע הארון בחי' חצבה

עמודה שבעה שעי"ז מודיעין ומפרסמין אלקותו ית' למעלה ולמטה בכל שבעה רקיעים למעלה ובכל ז' ארצות למטה ובכל שבעה מדורי גיהנם ובכל מיני נפילות שבעולם ח"ו הכלולים בשבע, בחי' כי שבע יפול צדיק וקם להחיות הכל בשבעה משיבי טעם הנמשכין מהספרים הקדושים כנ"ל שהם שלימות התורה שכלולים בשבעה ספרים של התורה כנ"ל. ומחמת שכל עיקר הידיעה הזאת לרחוקים הוא רק מהביהמ"ק ע"כ הי' הלולב ניטל במקדש שבעה כי לזה צריכין שבעה ימים להודיע לרחוקים מאד לכל בחי' שבעה הנ"ל . וזה בחי' ע' פרי החג שהם כנגד הע' אומות כדי להודיע גם להם אלקותו וממשלתו ית'. וכל זה הי' ממקום הביהמ"ק ששם היו מקריבין הע' פרים אלו. וע"כ צריכין שבעה ימים כדי למעט ולצמצם השכל בכל יום יותר כדי שיוכלו לקבל הרחוקים ביותר שזהו בחי' שמתמעטין והולכין כפרי החג כי ביום הראשון מקריבין י"ג פרים כנגד י"ג מדות שהתורה נדרשת בהם שמשם התחברין כל הספרים הקדושים של התורה ואז עיקר ההודעה לכל באי עולם אבל ביום ב' ממעטין ומקריבין רק י"ב כדי להודיע להרחוקים ביותר שא"א להודיע להם כ"א ע"י מיעוט וצמצום הדעת יותר. וכן ביום ג' צריכין להודיע להרחוקים עוד יותר ויותר ע"כ ממעטין הקרבנות עוד יותר וכן בכל יום ויום אח"כ כי כל מה שמודיעין להרחוקים ביותר צריכין להקטין ולמעט הדעת יותר ויותר כדי שיוכלו הרחוקים ביותר לקבלו. וע"כ הי' הלולב ניטל במקדש שבעה כי להודיע הדעת הקדוש לכל הרחקוים ביותר בכל שבעה ארצות ושבעה איקלימים צריכין שבעה ימים וכנ"ל. ומשחרב ביהמ"ק וניטל כבוד מבית חינו ונחרב בית ק,ק ונגנז הארון משם ונחשך הדעת עד שנדמה שח"ו אפס תקוה וא"א להאיר עוד הדעת האמתי בעולם מאחר שביהמ"ק חרב בעוונינו שמשם עיקר המשכת הדעת וכנ"ל, אבל בעבדותינו לא עזבנו אלקינו ושולח לנו צדיקים אמתיים בכל דור ודור שעושים תקונים נפלאים בכל דור להמשיך הארת הדעת הקדוש גם בתוקף הגלות והחורבן. וע"כ גם בעת החורבן שלח לנו את התנא הקדוש רבן יוחנן בן זכאי שהוא מהמקבלים את התורה, שכל התורה שנתן לנו משה רבינו נמשכה אז בדורו על ידו כמו שחשב שם במשנה אבות את המקבלים עד ריב"ז שקיבל מהלל ושמאי. וע"כ ראה ריב"ז את תוקף החורבן והחשך שא"א להאיר הדעת ע"י עבודת ביהמ"ק כי נחרב בעוונותינו. ע"כ ראה ושם על לב לתקן הדבר. וע"כ התקין שיהא ניטל במדינה שבעה וכו'. כי ריב"ז בעוצם השגתו וידיעתו שידע שגם עתה רחמי הש"י אינם כלים לעולם וגם עתה הוא ית' עמנו כ"ש ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים וכו'. והבין שהגלות אע"פ שהוא צרה גדולה אעפ"כ הכל לטובה כדי שע"י הגלות והטלטול נשים לב לתקן פגם האמונה שעיקרה אמונת חכמים וכנ"ל

שאז נתהפך הגלות והטלטול לטובה כנ"ל שנתרבין ספרים קדושים עי"ז שהם שלימות התורה שעי"ז מודיעין אלקותו ית' לכל באי עולם וכ"ש (יחזקאל י"א) כי הרחקתים בגוים וכי הפיצותים בארצות ואהי להם למקדש מעט כי קדושת הביהמ,ק בחי' ק"ק בחי' שכל הכולל נמשך דייקא ע"י הטלטולים בחי' כי הרחקתים בגוים וכו' כנ"ל. וע"כ התקין ריב"ז שאחר החורבן והגלות יהי' הלולב בינטל במדינה שבעה זכר למקדש כי עכשיו צריכין להמשיך הארת הדעת הקדוש לרחוקים מאד בכל מדינה ומדינה וזה נעשה ע"י הגלות והטלטול דייקא, שנתהפך לטובה ע"י כח הצדיקי אמת בחי' ריב"ז שהוא בחי' משה שהוא הי' אז הצדיק אמת בחי' ריב"ז שהוא בחי' משה שהוא הי' אז הצדיק האמת שתיקן תיקונים נפלאים שיתרבו ספרים קדושים להשלים את התורה עד שנוכל בכל מדינה ומדינה להודיע לחבירו וחבירו לחבירו את הדעת הק' עד שיאיר הדעת האמתי בכל העולם שזה בחי' ניטל במדינה כל שבעה שהתקין בחכמתו כי עתה שחרב ביהמ"ק חל הדבר על כל מדינה ומדינה ועל כל אחד וא' שבכל מקום שהוא גולה ומטולטל לשם שימשיך הארת הדעת להרחוקים מאד מאד. והכל בכח הצדיק האמת שבדור שהוא בחי' ריב"ז שעשה אז תיקונים נפלאים בתורתו שהרביץ בישראל אז עד שהתקין שיהיה לולב ניטל במדינה כל שבעה כי צריכין בכל מדינה להמשיך ולהאיר הדעת לרחוקים ע"י ריבוי הספרים הקדושים שזהו בחי' נטילת לולב כנ"ל, כי הגלות והטלטול נתהפך לטובה כנ"ל בבח'יח משרז"ל לא גלו ישראל אלא כדי שיתוספו עליהם גרים וכ"ש ונשאר גם הוא לאלקינו וכמובא לעיל מזה והבן היטב:

אות מג

וזה בחי' שמחת בית השואבה בחי' ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה שנמשך מבחי' מים טהורים הנ"ל שעי"ז נתרבין הספרים הק' וכו' שעי"ז נתרבה השמחה בחי' אור צדיקים ישמח בחי' חדי ר"ש כ"ש שם בהתורה הנ"ל ע"ש היטב:

אות מד

וע"כ בש"ע וש"ת שאז הוא גמר התיקון של ר"ה ויו"כ כמבואר בכוונות, היינו שאז נגמר ונשלם בחי' תקון המלכות שהיא בחי' אמונה כידוע וכנ"ל ע"כ אז מסיימין את התורה ומתחילין את התורה מחדש וכ"א מישראל עולה לתורה וכן כ"א נוטל ס"ת בידו ומקיף את הבימה בשמחה הכל להראות שזה הוא בי' התיקון הנפלא שהמשכנו מר"ה עד הנה שהכל הואבחי' תיקון אמונת חכמים שעי"ז נתרבין ספרים קדושים בתורה שעי"ז נשלם התורה בשלימות גדול כנ"ל, וע"כ עתה הכל שמחין עם התורה וכ"א נוטל ס"ת בידו להורות שכ"א מישראל יש לו חלק בשלימות הספר תורה כפי חלקו בהתקון של ר"ה וכו' שאז הכל שבו בתשובה וכו' כנ"ל שעי"ז נשלם התורה וכו' וכנ"ל, וזהו בחי' תוקף

השמחה אז בחי' שמחת תורה כי אז נכללין יחד באהבה רבה שעי"ז נתרבה השמחה בחי' אור צדיקים ישמח וכנ"ל:

חכירות וקבלנות א

אות מה

וזה בחי' חכירות וקבלנות מה שתולין ההפסד בהחוכר ומקבל יותר מהבעה"ב כמבואר בש"ע ומובא לעיל. כי עיקר תקון עובדת השדה שיצליח בעבודתו נמשך מהחכמים אמתיים העוסקים בתורה באמת ומתייגעים בה עד שמחדשים בהתורה חידושים אמתיים המביאים לידי מעשים טובים ומחברים ספרים קדושים שעל ידם נשלם התורה כנ"ל, ומהם נמשך תיקון עבודת השדה, כי התורה הקדושה נקראת שדה וכרם וגן ופרדס כמובא בפסוקים רבי סובמאמרי רז"ל כי כ"א צריך להתייגע בתורה עד שיעשה פירות שלא יהי' עץ יבש ח"ו רק יהי' בבחי' עץ פרי עושה פרי למינו כמובא דהיינו שיחדש בתורה ויוציא מהתורה עצות אמתיות לעצמו ולחביריו ומשפטי הנהגות ישרות וכו' וכנ"ל. ומאלו החכמים אמתיים נמשך הכח והחיות לכל העובדים בשדה שיצליחו בעבודתם וע"כ כל תיקונם ע"י אמונת חכמים שמשם כל חיותם וכנ"ל. כי קלקול השדה ח"ו נמשך מחטא אדה"ר מבחי' ארורה האדמה בעב ורך וכו' ר"ל כי פגם באמונת חכמים כנ"ל. וע"כ כל התיקון ע"י אמונת חכמים כי החכמים היגעים בתורה כנ"ל הם בבחי' עובד אדמתו ישבע לחם לחמא דאורייתא כי הם מתייגעין לעשו"ת פירות ולהצליח בעבודתם כי עליהם נאמר והי' כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו וכו' ע"כ על ידם כל תיקון השדה והכרחם וכו' וכנ"ל. וע"כ כשיש ח"ו הפסד וקלקול בהשדה שנתשתדף וכו' שזה נמשך מפגם אמונת חכמים כנ"ל ע"כ ע"פ רוב תולין הקלקלה בהחוכר ומקבל כי הוא כבר נפל לבחי' עבדות מאחר שהשכיר עצמו לעבוד בשדה אחרים שזה נמשך מפגם אמונת חכמים כמבואר לעיל באות כ"ח בה' שכירות פעולים ע"כ תולין בו ביותר קלקול השדה שנמשך מפגם זה כנ"ל כי עיקר תיקון השדה שתעשה פירות ותצליח כראוי הוא ע"י החכמים האמתיים כנ"ל וצריכין להאמין בהם כי ע"י האמונה השלימה בחכמים נתרבין הספרים של התורה כנ"ל ונחשב כאלו הוא בעצמו חידשם וחיברם ועי"ז יעשה שדהו פירות ויצליח וכנ"ל אמן ואמן:

שומר שכר הלכה א נכלל בהלכות פקדון הלכה א

שומר שכר ב

אות א

ובו יתבאר ענין חנוכה:

ע"פ התורה ואת העורבים צויתי לכלכלך בלק"ת (סי' ד) ע,ש כל הענין. והכלל בקיצור שע"י צדקה זוכין להכניע מצח הנחש שהוא שורש חכמת הטבע שיונק מזקני הדור שאי קבהם שלימות. כי עיקר הזקנה הוא להוסיף, בכל יום ויום אור קדושה ודעת שכל יום ויום שבא אח"כ יאיר ביותר בעבודת ה' אבל כשאין מוסיפין אור קדושה ודעת בכל יום אזי אפילו כשמזקין נקרא קצר ימים. ומזקנים כרלו שאין בהם שלימות מהם יונק מצח הנחש שורש חכמת הטבע. וע"י צדקה מבטלין יניקת מצח הנחש שורש חכמת הטבע, ואזי נתגלה מצח הרצון שיונק מזקנים שבקדושה בחי' זקן ונשוא פנים כמבואר שם, ואזי נתגלה ונהשמע קול הקריאה של הימים טובים מקראי קודש שקוראין ומגלין את הרצון ע"ש. וע"י התגלות הרצון שנתגלה שהכל ברצונו ית' ואין שום חיוב הטבע כלל עי"ז נעשה יראה והיראה היא כלי לקבל השפעת החסד ששופע תמיד. ואזי כששופע חסדו עלינו אזי אין צריכין לעשו"ת שום עסק ומלאכה ומו"מ בשביל פרנסה כי נתקיים ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אכריכם וכרמיכם ואתם כהני ה' תקראו וכו' ע,ש. נמצא שזוכין ע"י צדקה שאין צריכין לבלות זמן על שום עסק ומלאכה ומו"מ בשביל פרנסה ויכולין לעסוק בעבודת ה' תמיד. וע"י צדקה זוכין להרחיב כל הפתחים של כל ההתחלות, כי כל ההתחלות קשו"ת כי בשעת ההתחלה צריכין לעשו"ת פתח מחדש ע"ש. וע"י צדקה מרחיבין כל הפתחים שצריכין לעשו"ת פתח מדחש ע"ש. וע"י צדקה מרחיבין כל הפתחים שצריכין לעשו"ת בשעת ההתחלה בבחי' פתח תפתח ע"ש כל זה באר היטב:

אות ב

וזה בחי' חנוכה כי עיקר חנוכה הוא להכניע מלכות יון הרשעה שעמדה על ישראל להשכיחם תורתם וכו' כי מלכות יון הרשעה הם בי' חכמי הטבע שכל חכמתם נקראת חכמת יון והם רצו להתגבר על ישראל לבטל התורה ח"ו ולהגביר חכמת הטבע בעולם ח"ו. כי כל התורה הוא בחי' אמונת הרצון שאנו מאמינים שהכל ברצונו ית' שזהו יסוד כל התורה כולה כידוע והם רצו לבטל אמונת הרצון ח"ו כלליות התורה ולהמשיך ח"ו חכמת הטבע. וע"כ אנו צריכין בכל דור ודור בכל שנה ושנה להכניע מלכות יון הרשעה היינו חכמת הטבע בימי חנוכה הקדושים הללו. ועיקר הכנעת חכמת הטבע והתגברות התגלות הרצון הוא ע"י המקשרין כל הרצונות לשורש הרצון שהוא בחי' מצח הרצון שמתגבר ע"י זקני הדור שבקדושה כנ"ל, ועיקר הזקנה דקדושה הוא בחי' זקן זה קנה חכמה דהיינו להוסיף בכל יום אור קדושה ודעת כי כך צריך האדם לנהוג כל ימי חיו שכל יום ויום שהוא מזקיניותר יאיר ביותר בעבודת ה' ובכל יום ויום מימי חייו שבא

אח"כ יוסיף בו אור קודשה ודעת ביותר. וזה עיקר הזקנה דקדושה שעי"ז מתגבר הרצון בבחי' זקן ונשוא פנים. וזה בח'י הדלקת נר חנוכה כי השמן של נר חנוכה זהו בחי' אור הדעת בחי' שמן משחת קודש שממשיכין אור הדעת בכל יום ויום, ובכל יום ויום מוסיף והולך כי נר חנוכה מוסיף והולך כי כל יום ויום שבא אח"כ צריך שיאיר ביותר כנ"ל שזהו עיקר הזקנה דקדושה כנ"ל. וזהו בח'י השמן של נר חנוכה בבחי' כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן וכו' ועי"ז נתגלה הרצון ונכנע חכמת הטבע בחי' חכמת יון שזהו עיקר בחי' חנוכה כנ"ל:

אות ג

וזה בח'י שמונת ימי חנוכה כי צריכין שכל השבעה ימים שהם בחי' שבעת ימי הבנין שבעת ימ יבראשית כולם יאירו מיום השמיני שהוא בחי' עוה,ב שהוא למעלה מהזמן שהוא בחי' יום שכולו ארוך וטוב ששם עיקר הזקנה דקדשוה שזהו בחי' ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה שהם עיקר הזקנה כי שבעים שנה הם בחי' שבעת ימי הבנין שהם ועיקר הזקנה הוא למעלה משבעים שנה שהוא בחי' יום השמיני שהואבחי' ואם בגבורות שמונים שנה ומשם עיקר הזקנה כי שם הוא בחי' אריכות ימים ושנים כי הוא בי' עוה"ב יום שכולו ארוך. וע"כ משה רבינו שהוא עיקר התגלות הרצון כי הוא גילהשהכל ברצונו ית' ע"י כל האותות והמופתים שעשה לעיני פרעה וכו' ביציאת מצרים וקריעת י"ס ומתן תורה, ע"כ משה בן שמונים שנה בעמדו לפני פרעה שזהו בחי' ואם בגבורות שמונים שנה שזהו עיקר הזקנה שעי"ז התגלות הרצון כנ"ל וע"כ נסתלק משה בשבת במנחה בעת רצון שברצונות רעווא דרעווין כידוע וכמבואר בהתורה הנ"ל כי עיקר התגלות הרצון על ידו כי הוא בחי' זקן שבקדושה וכו'. וזהו בחי' ח' ימים חנוכה שבהם ממשיכין אור הזקנים שבקדושה ע"י השמן של חנוכה בחי' כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וכו' כנ"ל:

אות ד

וזהו בחי' הצדקה של חנוכה שנוהגין כל ישראל להרבות בצדקה בחנוכה כי ע"י הצדקה מכיניעין מצח הנחש שיונק מזקני הדור שאין בהם שלימות כנ"ל שלא יתגבר מצח הנחש כנגד המצח הרצון ח"ו שזה נעשה רק ע"י צדקה כמבואר היטב בהתורה הנ"ל. נמצא שעיקר הכנעת מצח הנחש שרש חכמת הבטע הוא ע"י צדקהנ ע"כ מרבין בצדקה בחנוכה כדי להכניע מצח הנחש שיונק מזקני הדור שאין בהם שלימות, ולהגביר שורש הרצון שמתגבר על ידי זקנים שבקדושה שמוסיפין אור ודעת בכל יום ויום שמזקינים שזהו בחי' נר חנוכה בחי' נר חנוכה מוסיף והולך וכו':

וע"י הצדקה מרחיבין הפתחים של כל ההתחתות ויכולין להתחיל בעבודת ה' וע,כ נקרא חנוכה לשון חנוך בחי' חנוך לנער על פי דרכו כי אז יכולין להתחנך להתחיל בעבודת ה' כי צדקההיא ההתחלה של כל ההתחלות כ"ש שם ע"ש:

אות ה

וזהו בחי' חנוכה. שנקרא ע"ש חנוכת הבית המקדש. כי עיקר התגלות הצרוף הוא על ידי שלש רגלים שקוראים ומגלים את הרצון. ועיקר קדושת הג' רגלים הוא בביהמ"ק ששם היו צריכן לעלות ברגל. כ"ש שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך וכו' כי שם בביהמ"ק היו כל הקרבנות שבכולם נאמר לרצון. וזוה בחי' כהנים בעבודתן ולווים בדוכנם וישראל במעמדן, כהנים ולווים זהבחי' אור החסד שמקבלין ע"י היראה שזהו בחי' כי פרח מטה אהרן לבית לוי כ"ש שם, וכ"ש נעשה ע"י התגלות הרצון שנתגלה ע"י ישראל במעמדן שהיו עוסקין בתורה במעשה בראשית ובפ' האזינו שהוא בחי' התגלות הרצון שמגלין שהש"י ברא הכל ברצונו בששת ימי בראשית שזהו בחי' מעשה בראשית שהיו קורין אנשי המעמד וכן פ' האזינו מדברת ג"כ העיקר מאמונה שהכל ברצונו ית' כמו שמוכחים שם זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור וכו' וסיים שם ראו עתה כי אני אני הוא אני אמית ואחי' וכו' ואין מידי מציל, היינו שהכל ברצונו ית' אם למות אם לחיים וכו'. וזהו בחי' האבן שתי' שהיה בבימה,ק שהוא ק"ק שמשם עיקר קדושת הביהמ"ק שהוא ק"ק שמשם עיקר קדושת הביהמ"ק. כי האבן שתי' ק"ק הוא בחי' רצון שברצונות רעוא דרעווין ששם מקשרין כל הצרונות כי זהו בחי' מה שלקח יעקב אבני המקום וישם מראשותיו ונכללו כולם באבן א' בהאבן שתי' כי אבן הוא בחי' רצון בחי' אבן שלימה רצונו (משלי) היינו שלחק כל הרצונות שהם בחי' אבנים כנ"ל וכללם כולם בהאבן שתי' שהוא בחי' רצון שברצונות כי יעקב הוא בחי' אור הרצון שהוא בחי' זקן ונשוא פנים בחי' מבקשי פניך יעקב בחי' והדרת פני זקן בחי' שופרי' דיעקב. וע"כ כשהקיץ יעקב משנתו ונדר יעקב נדר ועיקר הנדר הי' והאבן הזאת וכו' יהי' בית אלקים וכו' אשר תתן לי עשר אעשרנו לך, היינו שנדר לתת צדקה כי עיקר התגלות הרצון שזהו עיקר קדושת האבן שתי' קדושת הביהמ"ק הוא ע, יצדקה כנ"ל. נמצא שעיקר הרצון נתגלה בביהמ"ק ששם עליית כל התפילות שהם התגלות הרצון כי התפלה היא היפך הטבע כי הטבע מחייב כך והתפילה משנה הטבע ומגלה שהכל ברצונו ית' כ"ש רבינו ז"ל במ"א (סי' וע"כ היו בביהמ"ק כמה נסים תמיד כשרז"ל (אבות פ"ה) עשרה נסים נעשו לאבותינו בביהמ"ק כי הנסים הם היפך הטבע בחי' התגלות הרצון וכנ"ל. וע"כ הביהמ"ק הוא מקום היראה כ"ש מה נורא המקום הזה וכו' כי עיקר

היראה נעשה ע"י התגלות הרצון כנ"ל. וזהו בחי' חנוכה בחי' חנוכת הביהמ"ק כי אז ממשיכין הארת הרצון ומכנייעין חכמת הטבע כנ"ל שעי"ז מחנכין הביהמ"ק כי עיקר המשכת הקדושה להביהמ"ק הוא ע"י התגלות הרצון שנתגלה על ידי הזקנים שבקדושה שמוסיפין אור קדושה בכל יום ויסו שמזקנים שזהו בחי' נר חנוכה כנ"ל:
וע"כ היה הנס של חנוכה ע"י כהנים זהו בחי' ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' ואתם כהני ה' תקראו וכו' שזהו נעשהע"י צדקה שעי"ז נתגלה הרצון שזהו בחי' חנוכה כנ"ל:

אות ו

וזהו בחי' נר חנוכה סמוך לפתח, הפתח זהו בחי' צדקה שמרחבת כל הפתחים בבחי' פתח תפתח ועי"ז עיקר הארת הרצון ע"י הזקנים שבקדושה שזהו בחי' נר חנוכה כנ"ל כי ע"י צדקה נכנע מצח הנחש שיונק מזקני הדור שאין בהם שלימות ואז נתגלה הארת הזקנים שבקדושה שעל ידם נתגלה הרצון כנ"ל וזהו בחי' נר חנוכה סמוך לפתח כי הארת הזקנים שבקדושה שמגלין הרצון הוא ע"י צדקה שהיא בחי' פתח תפתח כנ"ל:

אות ז

וזהו בחי' השמן של חנוכה כי שמן הוא בחי' רצון כ"ש יהי רצוי אחיו וטובל בשמן רגלו וכשפרש"י על פסוק (ישעי' י) וחבל על מפני שמן, שמן ה חזקיהו המלך שהי' נוח לדורו כשמן היינו שהי' נח ומרוצה לדור כשמן נמצא ששמן הוא בי' רצון והתגלות הרצון הוא ע"י בחי' זקן שבקדושה כנ"ל שזהו בחי' כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן כי שם מתגלה הרצון בחי' שמן אצל הזקן שבקדושה. וזהו זקן אהרן זקן אהרן דייקא כי עיקר בחי' הכהונה בחי' אהרן הכהן נמשך ע"י הצרון שעי"ז נעשה יראה וע"י יראה נשפע החסד שהוא בחי' כהן בחי' ואתם כהנים ה' תקראו כנ"ל וע"כ בחנוכה שעיקרו להכניע חכמות יון שהוא חכמת הטבע ולגלות הרצון ע"כ מצוותו בשמן כנ"ל:
(וע' בה' חנוכה הנכלל בה' כלי היין ה"א או' ח' שם מבואר גם כן ענין חנוכה ע"פ התורה הנ"ל אך א"א לביהמ"ד בלי חדוש):

אות ח

וזה בחי' דיני שומרים שחייבה התורה את השומר שכר בגניבה ואבידה, ומן האונסין הוא פטור אבל השואל חייב גם באונסין:
כי זהו כלל גדול ומבואר בדברינו כ"פ שכל ההפסידות וההיזיקות נמשכין מן הקליפות שהם מזיקי עלמא וכל הקליפות ומזיקי עלמא נמשכין מן הכפירות ברצון כי כפירות ואפיקורסות היא שורש הס"א והקליפות כי היצה"ר נקרא אל אחר כפירות כמבואר במ"א. וע"כ עירק השמירה מכל ההיזיקות הוא ע"י אמונת הרצון כי כל מה שמאמין ביותר בבחי' הרצון שהכל ברצונו ית' ואין שום טבע כלל עי"ז נדחין הכפירות ונתבטלין

כל הקליפות וכל מזיק עלמא הנמשכין מהם ועי"ז הוא נשמר מכל רע וע"כ מדת אמונה נקרא שמור כידוע כי עיקר השמירה הוא ע,י אמונה שהוא בחי' הרצון הנ"ל היינו להאמין שהכל ברצונו ית' שעי"ז עיקר השמריה כנ"ל:

אות ט

וזה בחי' גניבה ואבידה ואונסין שיש חילוקי דיינם ביניהם לענין ש"ש ושואל כנ"ל כי שני מיני היזיקות אלו הבאים מפגם הרצון כנ"ל הם נמשכים ח"ו כפי הפגם ברצון:

כי מבואר בהתורה הנ"ל שיש חילוק בין האפיקורסים כי שי אפיקורסים שנקראים בחי' חיות רעות שסה האפיקורסים להנאתם כי יש לסה הנאה מזה להחיזק דעת ושקר שלהם וכו'. אבל יש אפיקורס שהוא בבחי' מצח הנחש שהוא רשע וכופר בלי שום הנאה וכו'. ומאלו שני מיני אפיקורסים נמשכין שני מיני היזיקות שהם גניבה ואבידה ואונסין. כי יש אפיקורסים שנפלו לאפיקורסות שלהם ע"י כמה טעיות שהטעהו הבע"ד ע"י ריבוי תאוותיו שהלך מעודו אחרי שירורת לבו הרעולא התגבר לכבוש יצרו ולכפות תאוות, ומחמת ריבוי תאוותיו הלך ונתעה מדעה לדעה ומסברא לסברא עד שנפל ונתעה באפיקורסות גדול אבל באמת הכל מחמת תאוות העוה"ז כי האתוות הביאוהו לכפירות ואפיקורסות כדי שיוכל למלאות תאוותו הרעה כאשר רוב אפיקורסים נלכדו בכפירות שלהם רק עי"ז. וזה בחי' גניבה ואבידה כי כמו שהגנב בא במחתרת בהעלם והסתר וגונב ומזיק את הבעה"ב וכן האבידה בא בהיסח הדעת כמו כן אלו הכפירות באין ע"י גניבות הדעת של היצה"ר שגונב ומאבד את דעתו בכמה הטעיות ועקמימיות עד שנלכד במצודת האפיקורסות וע"כ מאפיקורסים כאלו יונקים באמת מזיקי עלמא הגורמים גניבות ואבידות כי משם שרשם כנ"ל ואלו האפיקורסים נקראים חיות רעות הכופרים ברצון, שהכנעתם ע"י החכם שבקדושה שמקשר כל הרצונות לשורש הרצון שהוא בחי' מצח הרצון בחי' רעוא דרעווין ששם נסתלק משה רבינו ע"ה וכו' ע"ש כמבואר בהתורה הנ"ל ע,ש. אבל יש אפיקורסיםשהם בבחי' מצח הנחש שהוא רשע ווכפר בלי שום הנאה שהם רוצין לכפור ח"ו בשורש הרצון וכו' והכנעתם ע"י צדקה כי ע"י צדקה מכניעין מצח הנחש שיונק מזקני הדור שאין בהם שלימות ומתגבר מצח הרצון שהוא בח"י זקנים שבקדושה וכו' ע"ש. ומאלו האפיקורסים להכעיס שהם בחי' מצח הנחש מהם נמשכין גזילות ורציחות שהם נקראים אונסין כי הוא כמו אנס ורוצח וגזלן שבא בחזקה ואונס בפרהסיא ומצח אשה זונה הי' לו בלי הכלם, כי הוא מכניס אפיקורסות באתגליא בלי בושה ובלי תאוות רק מעיז פניו ומצחו ככלב נגד בורא כל עולמים רב ושליט עקרא

ושרשא דכל עלמין רעווא דכל רעווין סתימא דכל סתימין, וע"כ מאלו האפיקורסים נמשכים בחיח' גזילות ורציחות שהם בחי' אונסין וכנ"ל.

אות י

וזהבחי' מכרית יוסף למצרים וכל המחלוקת שהי' בינו ובין אחיו. כיכל מניי מחלוקת נמשכין מפגם הרצון ע"י שאין מקשרין כל הרצונות לשורש הצרון כי באמת עיקר המחלוקת הוא מחלוקת היצה"ר שחולק על האדם ורוצה להורידו לשאול תחתיות ח"ו ועיקר היצה"ר הוא בחי' חקירות וכפירות שהוא בחי' חלק לבם כ"ש רבינו ז"ל במאמר ויסב אלקים (סי' סב) ע"ש, ומשם נמשכין כל המחלוקת שבעולם שכולם באים מבחי' מחלוקת היצה"ר ששרשו כפירות פגם הרצון. כי באמת המחלוקת הוא פגם הרצון כי עיקר המחלוקת הוא בין הרצונות שזה רצונו כך וזה רצונו להיפך ומחמת זה נעשה מחלוקת ח"ו וכ"ז מחמת שאין מקשרין כל הרצונות לשורש הרצון שהוא בחי' רעוא דרעוין בחי' משה, כי שורש מחלוקת של הס"א שהם חכמי הטבע שכופרים ברצון שזה עיקר בחי' מחלוקת כנ"ל, שרשם ממחלוקת שבקדושה שהוא המחלוקת שבין הצדיקים האמתיים ומשם נשתלשל מלחוקת של הס"א שהוא כפירות של חכמי הטבע כמבואר במ"א. ועיקר המחלוקת שבין הצדיקים והכשרים הוא מחמת שאין מקשרים כל הרצונות לשרש הרצון שהוא רעוא דרעווין בחי' משה כנ"ל. כי באמת הצדיקים והכשרים כל אחד ואחד כוונתו רצוי' לשם שמים. ואעפ"כ בוודאי דעתם חלוקה זה מזה כי א"א שיהיהו דעותיהם שוות לגמרי כי אין שני בני אדם דומים זה לזה וכשם שמשונים בני אדם בצורותיהם כך משונים בדעותיהם, וע"כ בהכרח שיהי' שינויים ביניהם בדעתיהם ודרכיהם והנהגותיהם. ומיום בריאת העולם לא הי' עדיין שני צדיקים וכשרים אמתיים שווים לגמרי בכל תנועותיהם אע"פ ששניהם הולכים בדרך אחר ויונקים מרב אחד אעפ"כ יש חילוקים רבים בדרכיהם והנהגותיהם וכמו שהאריך רבינו ז,ל לספר ולהפליג בגודל החילוקים בין הצדיקים הגדולים שהיו סמוכים לזמנינו שכולם הם מתלמידי הבעש"ט והמגיד זצוק"ל והי' שלום גדול ביניהם. ואעפ"כ היו מחולקים מאד בדרכיהם שזה הי' נוסע על המדינה ודרש ברבים וזה ישב בביתו, זה האריך מאד בתפלה והתפלל לפני התיבה בצעקות והתלהבות גדול, וזה התפלל בלחש עם הציבור כדרך ההמון, וזה הרבה בתורה יותר וזה הרבה בצדקות ופדיונל שבויים, וכיוצא בזה שינויים רבים לאין מספר אע,פ שכולם ינקו מרב אחד. כי א"א שיהי' כולם שווין כי כ"א עובד את ה' כפי מדתו וכפי שורש נשמתו. וזה עיקר שעשועיו ית' שיש לו צדיקים וכשרים הרבה ב עולם שכ,א וא' ועשה לו נחת רוח ותענוג ושעשוע מיוחד מה שאין בחבירו

שזהו בחי' ישראל אשר בך אתפאר שהם כלולים מגוונין סגיאין. כיאין הקב"ה עושה שני דברים שווין רק כ"א יש לו דרך ונתיב כפי שרשו ברצוןהעליון. אבל הבעל דבר הוא מתגרה ומתקנא חבחבורת הצדיקים והכשרים ומכניס בהם מחלוקת, ועיקר המחלוקת הוא מחמת שכל אחד אינו מאמין בחבירו שגם כוונתו ורצונו לש"ש. אע"פ שאין חבירו מתנהג בדרכו ורצונו. כי הבע"ד מטעה הלב עד שנדמה לכ"א שחבירו חולק עליו ונוטה מן האמת כי הבע"ד הוא נרגן מפריד אלוף ואיש מדינים לחרחר ריב, כי הולך ומסכסך זה בזה והוא בין אחים יפירא. עד שלפעמים יש ששני בני אדם שניהם רוצים רצון אחד, ואעפ"כ יש ביניהם מחלוקת גדול מחמת שכ"א אינו יודע שחבירו רוצה ג"כ בזה, ואינם מתוועדים יחד לדבר א' עם חבירו לגלות דעתו ופנימיות רצונו ומחמת זה נדמה לחבירו שהוא אינו רוצה בזה ומחמת זה נעשה ביניהם מחלוקת גדול עד שאח"כ אפי' כשמתוועדים יחד א"א לכ"א לגלות לחבירו פנימיות דעתו ורצונו, כי מחמת הקטטות והמריבות והקפידות שביניהם אין אחד מהם יודע ומבין רצון חבירו שבאמת אין שום שינוי ביניהם ודבר זה מצוי כ"פ. והכלל שעיקר המחלוקת מחמת שינוי הרצונות וכ"ז מחמת שאין מקשרין כל הרצונות לשורש הרצון שהוא רצון שברצונות, כי באמת ראוי לדעת שכל הרצונו של כל בני האדם אע"פ שיש ביניהם שינויים גדולים אעפ"כ כולם נמשכין מרצון העליון שאין בו שום שינוי שהוא בחי' רצון שברצונות רעוא דרעווין. ומי שיודע ומאמין בזה בשלימות בוודאי לא יחזיק במחלוקת כי ידין את חבירו לכף זכות תמיד כי יאמר בלבו אע"פ שאני יודע בעצמו שכוונתי לשם שמים לגמור מצוה הזאת וחפצי שמים באמת, וחבירי מעכב מזה אעפ"כ גם כוונתו לש"ש כי יש לו דיעה אחרת ונדמה לו שאין זה מצוה כלל או שצריכין לעזסוק במצוה אחרת הגדולה מזאת לפי דעתו, ואע"פ שאני חזק בדעתי מאד ויש לי ראיות והוכחות אמתיות שצריכין להחזקי ביותר בדרך זה ובמצוה הזאת אעפ"כ אפילו אם האמת הוא כדעתי. מי יודע מאיזה שורש נמשך חבירי אפשר לפי שרש נשמתו הוא צריך להתנהג בדרך אחר כי באמת כל הדעות והרצונות נמשכין מרצון העליון רק שא"א להבין זאת. ואם כ"א יאמר בלבו כך בוודאי יתבטל המחלוקת כיעיקר המחלוקת הוא מחמת שאין מקשרין כל הרצונות לרצון העליון ששם כולו חד ושם כולו שלום כי הכל נכלל באחד. וע"כ עיקר השלום הוא ע"י הצדיק הדור הגדול במעלה שהוא בבחי' משה שנשמתו מבחי' רעוא דרעווין רצו וקשברצונות שהוא יודע רצון כל אחד וא' מהיכן הוא נמשך וע"כ הוא איש אשר רוח בו שיודע להלוך נגד רוחו של כ"א וא' כי יודע רוחו ורצונו של כ"א וא' ויודע לקשר וליחד רוחו ורצונו של כ"א וא' בשורש הרצון ושם מיחד ומקשר כולם ברצון אחד העליון. ואז

נמשך אהבה ושלום גדול ונפלא ביניהם מאחר שכולם בדעותיהם ורצונותיהם המשונות מקושרים ומיוחדים ברצון אחד העליון שאין בו שום שינוי שהוא בחי' רעוא דרעווין כנ"ל:

אות יא

ובכל דור ודור נמצא צדיק זה שיודע להלוך נגד רוחו ורצונו של כ"א ואחד שעל ידו הי' נעשהשלום בעולם ועי"ז היו הכל שבים להש"י כי הכל תלוי בשלום כמבואר במ"א כי ע"י השלום יכולים למשוך כל העולם לעבודתו כי ע"י השלום שהוא בחי' רצון ואהבה ואחדות עי"ז נכללין ברצון האחד העליון ונתבטלין כל כחות היצה"ר שיניקתו מבחי' שינוי רצונות שמשם יונק ומכניס כפירות ומחלוקת כי היצה"ר נקרא מחלוקת, וביטטול היצה"ר הוא ע"י השלום וע"כ גדול השלום מאד כמו שהפליגו רז"ל בכמה מקומות. אבל כשרואה הבע"ד שנמצא צדיק כזה שהוא בחי' רעוא דרעווין שיכול לעשו"ת שלום בין הכל אזי הוא מעורר מחלוקת גדול על זה הצדיק הגדול בעצמו עד שהכל חולקין עליו ביותר מעל כל העולם כי באמת הכל רחוקים ממנו כי כ"א רחוק מחבירו מחמת שינוי הצרונות שבינו ובין חבירו שאינו מאמין ששני הרצונות כלולים באחד בשרשם אבל השינוי והריחוק שבין אדם לחבירו הוא מועט מאד כי ברוב דרכיהם הם שווין זה לזה בתאותיהן ומדותיהן רק שיש איזה ריחוק ושינוי ביניהם.אבל מזה הצדיק הגדול הכל רחוקים לגמרי כי הוא מרומם ומנושא מכל שינוי הרצונות של כל בני העולם כי הוא רחוק לגמרי מכל העולם ואין לו שום רצון בזה העולם כלל רק הוא כלול תמיד ברצון העליון בבחי' רעוא דרעווין ומי שמאמין בו ומתקרב אליו אזי כ"א ואחד יכול למצוא א"ע בתוך זה הצדיק כי הוא שורש נשמת ישראל וכלול מכולם כי הוא בבחי' רצון שברצונות היינו הרצון העליון המלובש בכל הרחונות והנפשו"ת של כל בני עולם. אבל כשהבע"ד מכניס כפירות ומחלוקת בלב בני אדם לחלוק לבם מעליו אזי המחלוקת עליו גדולת יותר מכל הרצונו של כל באי עולם שכולם יש בהם שינוייים והוא אין לו שום שיטנוי רצון של זה העולם וע"כ כולם חולקים עליו ואין יכולים לסובלו. וזהו בחי' המחלוקת של השב טים על יוסף הצדיק כי יוסף הצדיק הוא בחי' הצדיק הזה הנ"ל בחי' רעוא דרעווין בחי' משהכי יוסף משה דוד כולם בחי' אחת שנסתלקו שלשתם בשבת במנחה ברעוא דרעווין וכל השבטים הקדושים אע"פ שכולם היו צדקים גדולים ונוראים אעפ"כ היו צריכין כולם להתקשר אליו שזהו בחי' התקשרות כל הרצונות לשושר הרצון שהוא בחי' הזקן שבקדושה שהוא בחי' יוסף הצדיק כ"ש כי בן זקונים הוא לו, בן זקונים דייקא ששרשו בבחי' זקן שבקדושה שהוא בחי' מצח הרצון בחי' רעוא דרעווין כנ"ל. וזהו בחי'

מה שספר להם יוסף חלומו והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה והנה קמה אלימתי וכו' והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי. כי כל השבטים שהם כלליות ישראל מקשרים קשרים ומייחדים יחודים שהוא בחי' התקשרות הרצונות יחד אבל כל הקשים והיחודים צריכין לבא להצדיק הדור שהוא בחי' יוסף שהוא בחי' רעווא דרעווין שהוא מקשר כל הקשרים והיחודים לרצון העליון בבחי' והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי. וע"כ הי' החלום בענין עבודת השדה כי תיקון עובדת השדה הוא ע"י הארת הרצון שעי"ז נתבטלין כל הל"ט מלאכות כי נתקיים העולם בחסדו וכו' כמבואר בהתורה הנ"ל. (ועיין מזה לעיל בהלכות ערב (הלכה ג) שם מבואר ענין זה היטב). וע"כ גילה להם שתיקון עבודת השדה לבטל זוהמת הנחש שנתקללה האדמה עי"ז בזעת אפך תאכל לחם וכו' ולבטל כל זה שזה תלוי ע"י הארת הרצון כמבואר לעיל בה' ערב ע"ש וכ"ז תלוי ביוסף שהוא בחי' רצון שברצנוות כנ"ל. וזהו בחי' חלום הב' והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי, השמש והריח ואחד עשר כוכבים המשתחוים ליוסף הצדיק שהוא בחי' רעווא דרעווין כנ"ל זהבחי' ביטול הבטע כי כל חכמת הבטע הוא ע"פ מערכת המזלות ע"פ הילוך הגלגלי של השמש והירח וכוכבים וכ"ש שם רבינו ז"ל בהתורה הנ"ל ע"פ שמו אותותם אותות שאומרים שהכל ע"י אותות השמים ח"ו שהוא הטבע. אבל באמת הכל ע"י רצונות לבד ית' והטבע בעצמה מתנהגת רק ברצונו לבד ית' וכמצבי' עביד בחיל שמיא וארעא כי השמש והירח והכוכבים שמשם נמשך הטבע כולם מתנהגים רק ברצון העליון שמשם שורש יוסף כנ"ל בבי' והנה השמש והריח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי כי הטבע מתנהגת רק ברצוחן העליון שהוא בחי' רעווא דרעוין שמשם שורש נמשת יוסף הצדיק כנ"ל:

אות יב

וכל השומרים א,א להם לשמור כראוי כ"א ע"י אמונת הרצון כי אם ה' לא ישמור עיר שוא שקד שומר כיעיקר השמירה ממזיקי עלמא הוא ע"י התגלות הרצון כנ"ל. וע"כ היו אבות העולם שומריסורועי צאן כי הם היו צריכין לגלות האמונה בעולם שהוא התגלות הרצון להאמין שהכל ברצונו לבד ית' ואין שום טבע כלל, ע"כ היו שומרים כי המשיכו השמירה משרשה שהיא האמונה הקדושה שהיא בחי' שמור כי בשעת שמירתם קשרו רצונם ברצון העליון שמשם השמירה כנ"ל ועי"ז המשיכו וגילו אמונת הרצון בעולם. וע"כ המעשה של דוד המלך עם הארי והדוב שהם החיות רעות בחי' חכמי הטבע כמבואר היטב בהתורה הנ"ל, הי' בשעת מרעה הצאן כ"ש רועה הי' עבדך וכו' ובא הארי והדוב ונשא זה מהעדר וכו' כי הכל אחד כי בשעת מרעה צאנו ושמירתו אותם שאז הי'

עוסק להמשיך התגלות הרצוןבעולם כנ"ל אז בא הארי והדוב וכו' וכמ ושבא הארי והדוב בגשמיות כמו כן באו עליו הארי והדוב משרשם שהם חיות רעות שהם הכפירות של חכמי הטבע. ודוד המע"ה הי' גבור ואיש חיל ועמד כנגדם בגשמיות ורוחניות והכניע והכה את החיות רעות שהם הכפירות וביטל אותם ברוחניות בשרשם ובגשמיות התגבר והכה והמית את הארי והדוב ע"י שביטל כח גבורתם להזיק משרשם ע"י שביט לאת כל הכפירו תשל חכם יהטבע שהם בחי' חיות רעות וכנ"ל:

וזהו בחי'מה ששלח יעקב אבינו את יוסף הצדיק לאחיו בעת שהיו רועים כ"ש הלוא אחיך רעים בשכם לכה ואשלחך אליהם, היינו כנ"ל כי מאחר שאחיך רועים בשכם שכל עבודתם להשמיך התגלות הרצון בעולם ע"כ לכה ואשלחך אליהם כי א"א להם להמשיך התגלות הרצון כ"א ע"י יוסף הצדיק שהוא בחי' רעווא דרעווין ששם מקשרין כל הרצונות ועי"ז עיקר התגלות הרצון כנ"ל:

אות יג

והשבטים שפגמו ביוסף שהוא בחי' התגלות הרצון כנ"ל ע"כ כתיב ואמרנו חי' רעה אכלתהו וכו' וכן יעקב אמר חי' רעה אכלתהו טרף טרף יוסף, זה בחי' החיות רעות הדורסים וטורפים שהם בחי' חכמי הטבע שהם פוגמים ברצון שהוא בחי' יוסף כמבואר בהתורה הנ"ל. והנה הבע"ד התגרה בהם אז ורצה להסיתם שיהרגו את יוסף לגמרי כי הבע"ד הוארוצה לפגום ולכפור בשורש הרצון לגמרי ח"ו. אבל הש"י חמל עליהם ועל כליות העולם וסיבב ברחמיו שלא הרגוהו לגמרי רק מכרו אותו בכסף למצרים היינו כנ"ל כי הם פגם ורק בבחי' גניבה ואבידה כי גנבו אותו ומכרוהו כ"ש כי גונב גנבתי מארץ העברים וכו'. היינו שהפגם ברצון בבחי' יוסף לא הי' רק בבחי' גניבה שהוא בחי' פגם הנמשך ע"י חיות רעות שהם חכמי הטבע להנטתם שמכניסים טעות בלב האדם בגניבה והיסח הדעת שזהו בחי' ובא הארי והדוב ונשא זה מהעדר, שנשא זה מהעדר שכפר ברצון כמבואר בהתורה הנ"ל אבל הי' בדרך גניבה כמי שנושא שה מן העדר הגשמי בגניבה אבל לא הרגו את יוסף לגמרי שזהו בחי' רוצחים וגזלנים שהם בבחי' מצח הנחש הכופר בשורש הרצון לגמרי. כי אלו הרגו את יוסף לא הי' אפשר עוד להתתקן מאחר שהיו מסלקים ח"ו שורש הרצון מן העולם. אבל מאחר שנשאר יוסף חי רק שמכרוהו למצרים שזהו בחי' שלא קשרו עצמן ליוסף לשורש הרצון רק אדרבא מכרוהו בכסף בגניבה שזהו בחי' פגם החיות רעות שהם האפיקורסים להנאתם כנ"ל, ע"כ נתתקן אח"כ ביתר שאת ובמה שקלקלו נתתקנו כי סוף פיוסם הי' ע"י הגניבה שהעליל עליהם יוסף שגנבו גביע הכסף כ"ש ואיך נגנוב מית אדוניך וכו'. כי ע"י שתפסם

בגנבים עי"ז הרגישו בעצמן והכירו מה שפגמו כ,ש מה זאת עשה אלקים לנו והתחילו לשוב בתשובה ולהתחרט על גניבת יוסף ועי"ז תקנו פגם הגינבה ונתנו דעתם לחזור אליו ולפדותו בכל מיון שבעולם. דהיינו ששבו בתשובה על פגם הרצון ונתנו דעתם לחזור ולקשר עצמן לשורש הרצון לבחי' יוסף ועי"ז חזרו ונתקבצו והתוודע יוסף אל אחיו ובאו כולם אליו כי כולם הוכרחו להתקשר אליו כי הוא בבחי' שורש הרצון שכולם צריכין להתקשר אלי וכנ"ל. וע"כ יוסף הצדיק עשה צדקה הרבה וכלכל ופרנס כל בית אביו כי עיקר התגלות הרצון הוא ע"י צדקה כמבואר בהתורה הנ"ל:

אות יד

וע"כ השומר שכר חייב בגניבה ואבידה ופטור מאונסין והשואל חיב גם באונסין. כי הממון והחפצים של כל אדם הם נמשכין משורש הרצון העליון בבחי' פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון וכמבואר ומובן בהתורה הנ"ל שע"י התגלות הרצון זוכין לשפע הפרנסה בלי שום עובדא כלל. נמצא שכל הממון והפרנסה נמשך ע"י התגלות הרצון וע"כ הרצון מלובש בהממון והחפצים בחי' ומשביע לכל חי רצון כנ"ל וז"ש נפתלי שבע רצון ומלא ברכת ה' כי העשירות והפרנסה הוא בחי' הארת הרצון וזהו שארז"ל (בבא קמא) בתר מרי נכסי ציבי משוך כי הכל נמשכין אחר רצונו של העשיר מחמת שהממון בשרשו נמשך מהארת הרצון. וזה הבעל הבית שהממון והכלים שלו, אצלו בחי' שורש הרצון המלובש בהממון כי יכול לעשו"ת בו כחצפו ורצונו כאוות נפשו, וע"כ מוטל עליו לקשר הרצון שבממון לשורש הרצון העליון ע"י שישעבד כל הממון להש"י להתנהג בהממון כרצונו לבד ית לעשו"ת בו צדקה ומצוות, ועי"ז נמשר הממון מכל היזיקות כי עיקר השמירה ע"י הארת הרצון שנמשך ע"י צדקה ע"י שמקשר הממון לרצונו ית' וכנ"ל. כי כמו שמקשר עצמו גופו ונפשו וממונו לרצונו ית' כמו כן נמשך עליו רצון העליון ועי"ז נמשר מכל רע בבחי' עשה רצונו כרצונך כיד שיעשה רצונך כרצונו בטל רצונך וכו' כדי שיבטל רצון אחרים וכו'. וזהו החילוק שבין השואל והש,ש כי שואל כל הנאה שלו וע"כ הוא חייב לשמור הממון גם מאונסין הבאין מבחי' מצח הנחש כי הוא צריך להכניע גם בחי' מצח הנחש שהוא שורש חכמת הטבע ע"י שיעלה שורש הרצון שבממון לשורש הרצון העליון עד שיכניע בחי' מצח הנחש שעי"ז נשמרין מאונסין כנ"ל. אבל הש"ש שאין כל הנאה שלו ואין לו רק שכר בעד שמירתו שהוא בחי' שנמשך אליו המשכת הרצון מהממון מהבעל הבית שאצלו שורש הרצון שבממון ע"כ אין ביכולתו כ"א לקשר הרצון לשורש הרצון שעי"ז אין נמשכין כ"א מגניבה ואבידה כי ע"י התקשרות הרצון לשרש הרצון עי"ז מכיניעין החיות רעות שמטעין העולם בבחי'

גניבה ואבידה. אבל מאונסין א"א להנצל כ"א כשמתקנים גם בחי' שורש הרצון ע"י שמכניעין מצח הנחששהוא שורש חכמת הטבע כנ"ל. וזה ידוע שבכל בחי' ובחי' ובכל דברודבר כלולים כל הבחינות וע"כ הבע,ב שהממון שלו אצלו בחי' שורש הרצן של הממון וע"כ הוא צריך לתקן גם בחי' השורש שעי"ז נמשרין גם מאונסין וע"כ השואל שכל הנאה שלו כמו הבעה"ב חל עליו כל האחריות גם מאונסין כנ"ל, אבל הש"ש שאין לו רק המשכת הרצון שהוא שכרו הנמשך לו מבעה"ב ששם בחי' שורש הרצון ע"כ אין לחל עליו האחריות כ"א מגניבה ואבידה שנשמרים מהם על ידי התקשרות כל המשכת הרצונות לשורש הרצון אבל אונסין שנמשך מפגם מצח הנחש שפוגם בשורש הרצון בעצמו זה אין בידו לתקן כי תיקון בחי' שורש הרצון שבממון הוא אצל הבע"ב או השואל שנחשב כבעה"ב שכל הנאה שלו וכנ"ל:

אות טו

וע"כ כל האומנין שומרי שכר הן כי כל האומנות נמשכין מבחי' ל"ט מלאכות שהם כנגד ל"ט מלאכות המשכן, וכשזוכין להארת הרצון ע"י צדקה שעי"ז נתתקן התגלות שורש הצרון אזי נתבטלין כל המלאכו תלגרמי כי נתקיים העולם בחסדו וכו' אבל כל זמן שאין זוכין להתגלות הרצון בשלימות ואין מכניעין מצחח הנחש בשרשו רק משקשרין כל הרצונות לשורש הרצון עדיין אין נתבטין כל המלאכות לגמרי, רק ע"י התקשרות הרצשון לשורש הרצון עי"ז זוכין לעשו"ת המלאכות בקדושה בבחי' מלאכת המשכן (וענין זה מבואר ומובן היטב לעיל בה' ערב) וע"כ האומנין ש"ש הן כי תיקון האמונין הוא בבחי' התקשרות הרצון לשורשו שעי"ז נשמרין מגניבהואבידה לבד לא מאונסין כי מאונסין אין ניצולין כ"א ע"י תיקון שורש הרצון בעצמו שעי"ז נתבטלין האומנות והמלאכות לגמרי אבל האומנין העוסקין באומנותם ומלאכתם זהו בי' תיקון המלאכות ע"י התקשרות הרצונות לשורשו, ולא זכו עדיין לתיקון שורש הרצון בעצמו לבטל ממנו פגם כפירת מצח הנחש כי אז הי' מתבטל האומנות והמלאכות לגמרי כנ"ל וע"כ אין אחריות האונסין עליהם כי אונסין אין נתבטל כ"א ע"י הכנעת מצח הנחש שעי"ז נתגלה שורש הרצון, ואין חייבין כ"א באחריות גניבה ואבידה שנתתקן ע"י התקשרות הרצונות לשורש הרצון שזהו בחי' תיקון המלאכות בבחי' מלאכת המשכן וכנ"ל והבן היטב:

אות טז

וזהו שנאמר בעשו שהוא בחי' עמלק בחי' שורש חכמת הטבע (עובדי') אם גנבים באו לך וכו' אי דנדמיתה וכו' איך נחפשו עשו נבעו מצפניו, כי לעתיד יהי' נכנע מצח הנחש ויתגלה מצח הרצון ואז יתבטלו הכפירות של חכמי הטבע שהם בחי' עשו לגמרי וזהו אם גנבים וכו' היינו שלא יבואו עם חכמי הטבע עוד בגניבה, כי עכשיו הם באים לפעמים

בגניבה והטעיות כנ"ל וצריכין להתנהג כנגדם ג"כ בגניבה להטות הדעת לאמונת הרצון לגנובהנפשו"ת שנלכדו אצלם ברשת טעותם להטותם אל האמת כי עכשיו א"א לצאת כנגדם ביד רמה כי עדיין לא נכנע מצח הנחש בשרשו לגמרי. אבל לעתיד שיהי' נכנע מצח הנחש לגמרי ויתגלה שורש הרצון אז יתקיים איך נחפשו עשו נבעו מצפוניו כי יתגלו כל מצפוני רשעותו וכפירותו כי יוכלו להכניעו באתגליא ביד רמה כי יתגלה אמונת הרצון לעין כל ואז יתקיים ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה כי יקבלו כול סא תעול מלכותו ית' באהבה כי יתגלה לכל באי עולם שהכל ברצונו ית' לבד כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו: בילאו"א:

שומר שכר ד

אות א

ע"פ התורהואתחנן (בלק"ת סי' ע"ח) ע"ש מענין האוצר מתנת חנם שמקבל ממנו הצדיק האמת בעת פשיטותו שהוא בחי' חסד חנם שהיה מחיה את העולם קודם מתן תורה שהוא בחי' תורה הנעלמת בעשרה מאמרות שזהו בחי' הדרך לא"י ע"י שמגלין שהשי"ת ברא את העולם בעשרה מאמרות שזהו בחי' הדרך לא"י ע"י שמגלין שהשי"ת ברא את העולם בעשרה מאמרות שעי"ז כובשין א"י בבחי' מ"ש רש"י ע"פ בראשית שבשביל זה פתח בבראשית שאם יאמרו או"ה לסטים אתם וכו' משיבין להם הוא בראה וברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתן לנו. וכן עכשיו באין ישראל לפעמים למקומות שהיו רחוקים מהקדושה והם רוצים לכבוש המקום ולקדשו בקדושת ישראל שזהו בחי' א"י והי' הסט"א יכולים לומר לסטים אתם וכו'. אבל ע"י שמאמינין ומגלין שהשי"ת ברא העולם שוב אין להם שום פתחון פה כי הכל שלנו כי בשבילינו נברא העולם וברצונו נתנה להם וברצונו נטלה ונתנה לנו וכו' ע"ש כל זה היטב:

בקתך עיקר השמירה הוא מבחי' מזיקי עלמא שמהם נמשכין כל הגניבות והאבידות וכל האוסין וכל מיני היזיקות שבעולם ועיקר השמירה ע"י התורה כ"ש מזמה תשמור עליך וכתיב בשכבך תשמור עליך. כי עיקר כחם של המזיקי עלמא להזיק ולהפסיד ח"ו הוא רק ע"י ענין המבואר לעיל בהתוה הנ"ל דהיינו מה שהם אומרים לסטים אתם, כי הקליפות שהם המזיקי עלמא הם אומרים שח"ו הכל שלהם כי זהכלל שהקליפות קדמה לפרי וע"כ כל ההשפעות שבעולם כולם עוברים תחלה דרך הקליפות מחמת שבהכרח שהקליפה תקדים לפרי (וכ"ש בהתורה תקעו אמונה (בלק"ת בסי' ה') שכשהשפע באה לעולם עוברת דרך השדים וכו' ע"ש). וע"כ כל הדברים צריכין בירור לבררו מאחיזתם. וכשהדבר בא ליד האדם כל זמן שאינו מבררו היטב ע,פ התורה הם אומרים לסטים

אתם שכבשתם דבר שאינו שלכם מחמת שבתחילה היה הדבר ברשותם כנ"ל ואזי הם יכוליםלהתגרות ולהזיק אותו הדבר ח"ו ע"י איזה גניבה ואבידה ואונס וכיוצא בו. וע"כ עיקר השמירה מהם הוא ע"י התורה הקדושהכי התורההיא כולה אמונה כ"ש כל מצוותיך אמונה היינו כי ע"י התורה מגלין האמונה הקדושה שהשי"ת ברא הכל והכל ברשותו לבד כ"ש בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ ומאחר שמגלין שהוא ית' ברא הכל שוב אין להקליפות שום פתחון פה לומר לסטים אתם ולהזיק עי"ז ח"ו כי משיבים להם הוא בראה ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו. כי באמת מה שהיה תחלה הדבר ברשותם הכל היה ברצונו ית' כי הוא תקון העולם שהקליפה תקדים לפרי כדי שיהיה בחירה וכו' אבל עכ"פ הכל היה ברצונו וברצונו נתנה להם וברצנוו נטלה מהם ונתנה לנו כי מה שהיה בתחלה אצלם הכל הי' בשבילינו כדי שאח"כ נוציא מידם אלינו כי כן הוא סדר הבריאה שהלכ נברא בשבילינו אך רצונו ית' שמתחלה יהיו כל הדברים ברשותם ואח"כ יטול מהם ויתן לנו. ומאחר שע"י התורה אין להם עוד פ"פ לומר לסטים אתם שוב אין להם שום כח לקלקל ולהזיק מאחר שאין להם עוד שום אחיזה בזה הדבר כי כבר זכינו לגלות ע"י התורה שהכל של השי"ת והוא ברחמיו נתן לנו כי מה שהי' תחלה ברשותם היה כ"ז שלא נתגלה בזה הדבר קדושת האמונה הק' שהוא ית' ברא זה הדבר. אבל תיכף שאנו מגלים האמונה האמתיית שהש"י ברא זה הדבר שוב אין להם שום כח ואחיזה בזהושוב אין יכולים להזיק כי אינם יכולים להזיק כ"א במה שיש להם איזה אחיזה שנמשך להם מפגם התורה ח"ו כשפוגמין באיזה אות מהתורה ועיקר הפגם הוא פגם אמונה כנ"ל. אבל תיכף שמגלין האמונההק' שהש,י ברא הכל שוב אין להם שום אחיזה בזה הדבר כי אין יכולים עוד לומר לסטיטם אתם וכו' כי כבר פרסמנו ע"י התורה שהש"י בראהכל וברצנוו נתנה וכו' וברצנוו וכו' וכנ,ל: וע"כ באמת מי שעוסק בתורה תמיד א"צ שום שמירה כי התורה שומרת עליו כנ,ל וכשרז"ל ת"ח א"צ נטירות' אך א"א שיהי' האדם דבוק בתורה תמיד יום ולילה בלי הפסק רגע אפי' המתמידים הרבהבתורה כ"ש בהתורה הנ"ל מכ"ש שיש בני אדם שלומדים מעט ומבטלים הרבה מכ"ש האנשים הפשוטים שאינם לומדים כלל וא"כ מהיכן יקבלו הם שמירה. אך עיקר חיותם ושמירתם בגוף ונפש וממון הוא רק ע"י הצדיק הגדול שהוא לפעמים איש פשוט וכו' כ"ש בהתורה הנ"ל שהוא מחיה א"ע בעת פשיטותו מהדרך לא"י שהוא בחי' קיוסהעולם קודם מ"ת שהוא בחי' התורה הנעלמת בעשרה מאמרות שהם בחי' דרך ארץ וכו' דהיינו שיודע שכל דבר נברא בעשרה מאמרות שבהם נעלמין עשרת הדברות שהם כלל התורה וכו' שבה מחיה א"ע בעת פשיטותו שזה בח"י הדרך

לא"י בחי' מה שהתחילההתורה בבראשית וכו' בחי' ברצונו נתנה וכו' כמבואר כל זה שם בהתורה הנ"ל. נמצא שהצדיק הגדול מגלה אפילו בעת פשיטותו בחי' הנ"ל בחי' ברצונו נתנה וכו' אדרבא דייקא בעת פשיטותו מחיה ביותר את כל בני העולם כי אין להם חיבור ושייכות עמו כ"א ע"י פשיטותו שמוריד אז א"ע אליהם וממשיך להם חיות מבחי' הנ"ל שהוא בחי' אוצר מתנת חנם וכו' כ"ש שם וע"כ זה הצדיק שומר את כל העולם תמיד מכל מזיק עלמא ע"י שמגלה שהכל שלנו כי הוא ית' בראה וברצנו וכו' וע"כ נקרא הצדיק רועה ושומר כי הוא שומר ישראל תמיד ע"י בחי' הנ"ל כנ"ל:

אות ג

וזה בחי' טוב תורה עסדרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עון. כי בוודאי העיקר הוא התורהשהוא מכניע כל הקליפות שהם בחי' עוונות וממנה נמשכין כל ההשפעות אך מאחר שא,א להיות דבוק בהתורה תמיד בפרט רוב ההמון עם ע"כ בעת שבטלים מהתורה צריכין לעסוק בדרך ארץ שקדם להתורה שיהה מקיים העולם קודם מ"ת כמבואר בהתורה הנ"ל ע"ש ואז צריכין לעסוק בדרך ארץ שקדם להתורה שהיה מקיים העולם קודם מ"ת כמבואר בהתורה הנ"ל ע"ש ואז צריכין להחיות א"ע בכח הצדיק הגדול מקיום העולם קודם מ"ת דהיינו מהחסד חנם וכו' דהיינו בחי' הדרך לא"י שהוא בחי' מה שהתחיל התורה מבראשית וכו' כ"ש שם, ואז יודעים גם בעת שבטלים מהתורה ועוסקים בדרך ארץ גם אז יודעין שהכל ברא השי"ת בעשרה מאמרות ובזה מכניעין הקליפות והסט"א שאומרים לסטים אתם והכל שלהם ח"ו וכנ"ל. וזהו טוב תורה עם דרך ארץ שצרייכן שניהם דיקא כי מחמת שא, א לעסוק בתורה תמיד בלי הפסק רגע ע"כ צרייכן לעסוק גם בדרך ארץ בעסקי העולם כדי לעורר כח העשרה מאמרות ע"י עסק המלאכה והמו"מ שעוסק בהם שהם בחי' אתערותא דלתתא שעי"ז מעורר כח העשרה מאמרות שבהם נברא זה הדבר אם עוסק בהמלאכה והמו"מ באמונה שלימה. ואז יכול להחיות א"ע בהתורה הנעלמת בכל הדברים ולגלות שהכל שלנו כנ"ל שזהו בחי' שיגיעת שניהם משכחת עון שהם הקליפות והסט"א כי אין להם עוד שום כח מאחר שע"י התורה והדרך ארץ מגלין שהלכ שלנו וכנ"ל. (וכן מבואר בהתורה ואת העורבים צויתי (בסי' ד' בלק"ת) שכל המו"מ והמלאכו תהם בחי' אתדל"ת שעי"ז מעוררין כח מעשה בראשית בחי' עולם חסד יבנה וכו' ע"ש):

אות ד

וע"כ עיקר תיקון המו"מ והמלאכות הוא ע"י ריבוי צדקה וג"ח כי מאחר שעוסק במו"מ ומלאכות אין לו שום חיות כ"א מהחסד חנם שהיה מקיים העולם קודם מ"ת כנ"ל בהתורה הנ"ל ע"כ צריך להרבות בצדקה וחסד כדי שיהי' לו כח לעורר חסד חנם שעי"ז

עיקר חיותו. כי עיקר החיות הוא מהתורה ומאחר שמבטל מד"ת ועוסק במו"מ אין לו שום חיות כ"א ע"י צדקה שהיא בחי' חסד שעי"ז ממשיך על עצמו חיות מהחסד חנם שהיה מקיים העולם קודם מ"ת וכנ"ל. ואפילו העוסק בתורה הרבה צריך ג"כ ליתן צדקה מאחר שא"א לו להיו תעוסק בתורה תמיד כנ"ל ובהכרח שיתבטל ואז כל חיותו חנם ע"כ צריך להרבו תבצדקה וחסד וכנ"ל, מכ"ש מי שמבטל הרבה מהתורה מכ"ש מי שאינו עוסק בתורה כלל שאין לו שום חיות כ"א ע"י צדקה וגמילות חסדים שעושה וכנ"ל. ועיקר הצדקה צריך ליתן לצדיקים וכשרים שהם סמוכים יותר להצדיק הגדול שמחיה כל העולם בעת פשיטותו ע"י האוצר מתנת חנם שרק הוא יכול לקבל ממנו ולהחיות כל העולם על ידו כי כל מה שמתקרבין יותר אליו ע"י צדקה וחסד שנותנין לו ולכל הנלוים אליו עי"ז יכולין יותר לינק מהחסד חנם שממשיך שעי"ז כל חיותו וקיומו בעוה"ז ובעוה"ב וכנ"ל.

אות ה

וזה בחי' ד' שומרים שדיניהם חלוקים כי ש"ח פטור מן הכל ושואל חיב בכל אפילו באונסין וש"ש חייב בגניבהואבידה ופטור באונסין. כי השומר חנם פטור מכל כי מאחר שהוא שומר חנם ועושה חסד חנם עם בעל החפץ ושומר לו בחנם ע"כ אין אחריות הדבר עליו ואין תולין בו ההיזק כי מצדו אין שום היזק מאחר שעשה חסד חנם שמשם עיקר השמירה שנמשך ע"י הצדיק האמ תששומר ומחיה הכל ע"י החסד חנם וכו' כנ"ל. וע"כ להיפך השואל חייב בכל וכל אחריות החפץ על השואל כי אין אנו תולין ההיזק בהמשאיל מאחר שהמשאיל עשה חסד חנם עם השואל והשאיללו חפצו נמצא שהמשאיל מחזיק עתה בבח"י החסד חנם בזה החפץ שמשם כל השמירות כנ"ל וע"כ בוודאי לא בא ההיזק מצדו של המשאיל מאחר שהוא בבי' החסד חנם כנ"ל, ע"כ האחריות כולו על השואל שכל הנאה שלו ולא עשה שום חסד בזה החפץ. וע"כ הש"ש חייבבגניבה ואבידההופטור באונסין כי כבר מבואר שעיקר השמירה הוא מהתורה שעי"זאינם יכולים לומר לסטים אתם וכ' אבל א"א לעסוק בתורה תמיד וצריכין להתבטל לפעמים אך בעת הביטול מהתורה מקבלין חיות מהתורה הנעלמת וכו' מבחי' החסד חנם וזה בחי' שמירה מב' מני היזיקות הנ"ל שהם גניבה ואבידה ואונסין. כי מי שפוגם בהתורה לגמרי ח"ו משם נמשכין בחי' אונסין שמתגברין המזיקי עלמא וגוזלים ממנו הדבר באונס כי הם אומרים להיפך שהוא לסטים וגזלין בחי' לסטים אתם כי מאחר שאינו עוסק בתורה ואינו ממשיך האמונה בעולם יש להם כח ח"ו לומר לסטים אתם כנ"ל ועי"ז הם מתגברים ונוטלים ממנו הדבר באונס ח"ו. אבל מחמת שא"א

לעסוק בתורה תמיד ובהכרח להתבטל לפעמים ואזי צריכין להחיות א"ע גם אז ע"י התורה דהיינו ע"י התורה הנעלמת בעשרה מאמרות שהם כל עסקי העולם וכל המו"מ והמלאכות שצריין תיד בעת שעוסקין בהם לדבק גם אז מחשבתו בהשי"ת ובהתורה ולידעולהאמין בכל עת שכל דבר שעוסק בו הכל ברא השי"ת ברצנוו בעשרה מאמרות ולהחיות א"ע בכח התורה הנעלמת וכו' בכח הצדיק הגדול וכו' כנ"ל. ומי שפוגם בזה ח"ו ושוכח ומסיח דעתו מהתורה ומהשי"ת בעת העסק בהמו"מ והוא רחוק אז מהתרוה לגמרי מזה באין ח"ו גניבות ואבידות שהם באין ע"י היסח הדעת כי הגנב בא רק בשעת שינה או כשאי ורואין ויודעין ממנו בחי' היסח הדעת וכן האבידה בא ע"י היסח הדעת וזה נמ שך מחמת שפגם והסיח דעתו מהתורה לגמרי בעת העסק בהמו"מ מזה בא לו העונש של גינבה ואבידהשהיא ג"כ ע"י הסתלקות הדעת כנ,ל.אבל מי שמקושר להצדיק האמת ואפילו בעת שבטל מהתורה ועוסק במו"מ הוא מקושר אל התורה כי מחיה א"ע בהתורה הנעלמת כנ"ל אזי הוא ניצול גם מגניבה ואבידה שבא ע"י היסח הדעת מאחר שהוא אינו מסיח דעתו מהתורה בשום עת כי גם בעת הביטול מקבל חיות מהתורה הנעלמת וכו' כנ"ל:

וע"כ השומר שכר חייב בגניבה ואבידה ופטור באונסין כי השומר שכר אינו עושה חסד חנם עם הבעל הבית וגם הבעל הבית אינו עושה עמו חסד חנם רק שמירו הוא בדין ומשפט ששומר לו החפץ בשביל השכר שזהו בחי' שמירת התורה ששמירתה בשביל שכר עוה"ב כ"ש ושמרתם וכו' אשר אנכי מוך היום לעשותן ומחר לקבל שכרם. וע"כ פטור באונסין אם שמר כראוי כי מאחר ששמר כראוי ע"פ התורה שוב אין כח להאונסין לבא מצדו כי התורה ושמרת מאונסין כי אין להם כח לומר לסטים אתם וכו' כנ"ל. אבל בגניבה ואבידה חייב כי מאחר שקבל על עצמו השמירה בבחי' שמירת התורה ולא עשה חסד חנם עם הבעה"ב ע"כ הואחייב בגניבה ואבידה שבא מבחי' ביטול תורה כשאין זוכין לקשר א"ע אזאל החסד חנם בחי' התורה הנעלמת וכו' כנ"ל כי זה ההיזק תלינן בהש"ש מאחר ששמירתו בבחי' שמירת התורה וזה ידוע שא"א בשום אופן לבלי להתבטל מן התורה בשום רגע ע"כ בהכרח להחיות א"ע עם החסד חנם כנ"ל וע"כ זה הש"ש שלא עשה חסד חנם וקבל על עצמו השמירה בבחי' התורה ע"כ תלינן בו היזק הגניבה ואבידה כי א"א לאדם לקבל על עצמו שמירת התורה בלי הפסק רגע כ"א ע"י החסד חנם שמחיה עצמו בעת הביטול ומי שפוגם בזה משם באין גניבות ואבידות ע"כ תלינן היזק הגניבה ואבידה בהש"ש שלא עשה חסד חנם וקיבל על צמו שמירה בבחי' שמירת התורה וכנ"ל:

אות ו

וזה בחי' בין המצרים שאז צריכין שמירה כשארז"ל ועיקר השמירה ע"י הדרך לא"י שאנו צריכין להשמיך אז כדי שנזכה לשוב לארצינו שגלינו ממנה בחטאינו. וכל זה בכח הצדיק הנ"ל שמחיה א"ע בעת פשיטותו על ידי הדרך לא"י וכו'. כי בימים אלו שבין המצרים אנו צריכין לחזור ולהמשיך בחי' החסד חנם הנ"ל לעשו"ת דרך כבושה לא"י שגלינו ממנה באלו הימים כי בעת הגלות אזי חוזרים העכו"ם והקליפות לומר שא"י וכל ההפעות התלויות בה הכל שלהם מאחר שא"י עתה בידם כי עיקר קדושת א"י נמשכת מבחי' הנ"ל מבחי' בראשית ברא וכו' בחי' כח מעשיו וכו' וע"כ כשא"י ביד ישראל אזי נתגלה שהש"י ברא הכל וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו ואזי כל ההשפעות נמשכו לישראל כיכל ההשפעות נמשכין מא"י. אבל בגלותינו שגלינו מארצינו וא"י בידם אזי נעלם ונתכסה בחי' הנ"ל בחי' כח מעשיו וכו' ואזי הם מתגברים בכפירות ואומרים שהכל שלהם ח"ו. וע"כ עתה בין המצרים שהם ימי החורבן והגלות צריכין לחזור ולהמשיך בחי' הנ"ל לעשו"ת דרך לא"י שזה נעשה ע"י הצדיק הגדול ע"י פשיטותו וכו' כנ"ל שעי"זהוא מחיה כל הפשוטים ואפילו אותן שנפלו וירדו מאד וכו' כמבואר שם בסוף ע"ש כי ע"י האוצר מתנת חנם שמקבל ממנו בעת פשיטותו עי"ז הוא מחיה הכל כ"ש ע"ש. וזהבחי' הבכיה והאבילות בימים אלו על גלות ישראל וחורבן ביהמ"ק, היינו כי אין לנו במה להחיות עצמינו מאחר שגלינו מארצינו וביהמ,ק נחרב בעונינו שמשם כל המוחין והחיטות ועתה בגלותינו אנחנו כולנו בבחי' אנשים פשוטים (שקורין פראסטאקיס) כי אפילו כשאנו עוסקים בתורה ותפלה אין מוחינו ושכלנו בשלימות מחמת מרירת הגלות בגוף ונפש, כי עיקר המוח בשלימו תהוא רק בזמן שביהמ"ק קיים כידוע ובפרט שמחמת עול הגלות מתבטלים הרבה מדברי קורה לגמרי. ע"כ עיקר חיותינו עתה הוארק ע"י הצדיק הגדול הנ"ל שמחיה כל העולם ע, יפשיטותו ע"י האוצר מתנת חנם שהוא הדרך לא"י וכו' כנ"ל ע"כ צריכין להתאבל ולבכות הרבה על חורבן בהימ"ק וגלות ישראל כי הבכי' היא בחי' הסתלקות המוחין כי המוחין שהם חכמות התורה הק' הם בחי' שמחה כ"ש פקודי ה' ישירים משמחי לב והבכיה היא בחי' הסתלקות המוחיוח היינו שאנו מראין שפלותינו לפני השי"ת שאין לנו שום מוח ודעת רק אנו בוכין לפני השי"ת שירחם על מרירות גלותינו ויעשה עמנו חסד חנם בזכות הצדיקים אמתיים הנ,ל שממשיכים האוצר מתנת חנם בעת פשיטותם כנ"ל:

אות ז

וע"כ בת"ב שאז עיקר החורבן לגמרי ע"כ אז מסלקין כל המוחין לגמרי ואין מניחין טלית ותפילין כלל רק בוכין ומתאבלים על החורבן ואז אונ כולנו כמ ועמי הארץ ובורים

לגמרי ואין לנו שום חיות רק מבחי' קיום העולם קודם מתן תורה וכו' הנ"ל. אבל מעוצם החורבן גם זה א"א לנו להמשיך כ"א ע"י בכיה רבה על חורבן ביהמ"ק כי בעוה"ר לא די שנחרב היבהמ"ק וגלינו מארצינו בעוונותינו שמשם כל המוחין לא די בזה, עוד נוסף יגון על מכאובינו שגם הצדיקים האמתיים נסתלקו בעונותינו אשר מיטתם שקולה כפלים כחורבן ביהמ"ק כשרז"ל. ועל זה צריכין לבכות הרבה עד שנעורר רחמיו ית"ש שימשיך עלינו גם עתה כח הצדייקם להמשיך עלינו חסד חנם מהאוצר מתנת חנם שהמשיכו ע,י פשיטותם כנ"ל כי ע"י גודל פשיטותם שהמשיכו אז דייקא האוצר מתנת חנם עי"ז יש להם כח גם עתה לאחר הסתלקותם להמשיך עלינו האוצר מתנת חנם להחיותינו גם עתה בבחי' חסד חנם לבד כי גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהן. כי חים הם בחי' החכמה והמוחין שהם עיקר החיות כ,ש החכמה תחיה ומיתה היא בחי' הסתלקות המוחין שהיא החיות. אבל הצדיקים גם במיתתן קרויים חיים כי גם בעת הסתלקות המוחין הם מקבלים חיות מהאוצר מתנת חנם וכנ"ל וע"כ הם יכולים להחיות את כל העולם גם לאחר הסתלקותם ע"י כח האוצר מתנת חנם שממשיכין בעת פשיטותם שהוא בחי' מיתה בחי' הסתלקות המוחין כנ"ל:

אות ח

וזה נחמו נחמו, ב' פעמים נחמו כי הש,י מנחם אותנו ע"י הצדיקי אמת בשני מניי נחמות. כי באמ תעיקר הנחמה היא התורה הק' כ"ש זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חייתני אבל א,א להיות עוסק בתורה תמיד פבטר בגלות המר הזה, אך הצדיקים מחיין אותנו גם בעת שאין עוסים בתורה ע" יהאוצר מתנת חנם שהוא בחי' התורה התורה בכפלים בב' מני נחמו דהיינו במה שמזכין אותנו לעסוק בתורה שזהו נחמה אחת, ונחמה ב' היא מה שמחיין אותנו גם בעת הפשיטות מבחי' התורה הנעלמת שהוא החסד חנם שהיה מקיים העולם קודם מ"ת. וזוה דברו על לב ירושלים וכו' כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה קול קורא במדבר נפו דרך ה' וכו' היינו כי דייקא עוצם צרותינו הגדולה מהכל יתהפך לנו לנחמה גדולה, כי עיקר הצרה הגדולה מכל הצרות הוא הסתלקות הצדיקים כשרז,ל שקולה מיתת הצדיקים כפלים כחורבן ביהמ"ק וזה בעצמו יתהפך לנו לנחמה כפולה בחי' נחמו נחמו כי כבר יגעו הצדיקים בחייהם בכל כחם ועבדו הש,י בשכל נפלא ויגיעה גדולה כזאת עד שזכו גם בעת פשיטותם להחיות כל העולם ע"י האוצר מתנת חנם כנ"כ ועי"ז פעלו והמשיכו שגם לאחר הסתלקותם שהוא בחי' הסתלקות המוחין והחיות מן העולם גם אז יחיו את העולם מהאוצר מתנת חנם כמ ושבחייהם החיו את העולם בעת פשיטותם מהאוצר מתנת חנם כנ"ל. וזהו בחי' קול קורא במדב ר

פנו דרך ה' ישרו בערבה מסילה לאלקינו, היינו שהצדיקים עשו דרך כבושה בעבודת ה' כזה עד שיש דרך להתקרב להשי"ת גם בבחי' מדבר וערבה ובכל מקומות החרבים והשפלים ובכל מניי עקמימיות שבעולם בכולם יכולין למצוא דרך כבושה להתקרב להשי"ת בבחי' קול קורא במדבר פנו דרך ה' ישרו בערבה מסילה לאלקינו כל גיא ינשא וכל הר וכו' והיה העקוב למישור שיהי' דרכים ישרים וכבושים בכל המקומות שבעולם בכל המדבריות ובכל המקומות העקומים והחרבים והשפלים וכו' בכולם יהיה דרך ישר להשי"ת והכל בכח פשיטותו של הצדיק שהיה כ"פ איש פשוט לגמרי שקורין פראסטיק שאז החיה א"ע בהדרך לא"י שהוא בחי' החסד חנם הנ"ל שבזה מחיה הכל גם אחר הסתלקותו וכנ"ל:

אות ט

וזה שקורין פ' דברים קודם ת"ב כי כל פ' דברים מדברת מהדרך לא,י כמבואר שם היטב שכל תוכחה של משה שם הוא על שפגם וישראל בהדרך לא,י על שלא היו חזקים באמונתם כמ ושמתחיל שם אחד עשר יום מחורב דרך הר שעיר עד קדש ברנע וכשפרש"י שם אי ולך דרך קצה וכו' וכ"כ היתה שכינה מתלבטת בשבילכם למהר ביאתכם לארץ וכו'. וכן הולך בכל דברי תוכחתו בכל הסדרא כולה שמוכיח אותם על שגרמו עיכובבהדרך לבא לא"י עד שהוכרחו להתמהמה שם ארבעים שנה, וכל זה ע"י חטא העגל והמרגלים שפגמו באמונה כ,ש ובדבר הזה אינכם מאמינים בה' וכו' כי עיקר תיקון הדרך לא"י הוא אמונהשהיאבחי' כח מעשיו הנ"ל דהיינו שמאמינים שהשי"ת ברא וכו' וברצונו נתנה להם וברצונו וכו' והם פגמו בזה ועי"ז גרמו להם עיכוב כ,כ. וזה גרם לנו כל החורבנות חורבן בית ראשון ושני כי עי"ז יש כח להסט"א להתעורר בכל פעם לגרש את ישראל מארצם שזה נמשך ע"י שאומרים להם עדיין לסטים אתם שכבשתם א"י מאחר שישראל בעצמן פגמ ובאמונה שעי"ז פגמו בבחי' כח מעשיו הגיד לעמו וכו' וכנ"ל, וע"כ קורין זאת קודם ת"בכי עי"זעיקר הגלות והחורבן כנ,ל. ואח"כ קורין ואתחנן בשבת נחמו כדי להמשיך האוצר מתנת חנם שהמשיך משה רבינו בריבוי תפילותיו שהתפלל לבא לא"י שהכל היה בכח האורצ מתנת חנם כ"ש בהתורה הנ"ל ועי"ז אע"פ שהוא בעצמו לא בא לא,י אעפ"כ עי"ז המשיך עלינו האוצר מתנת חנם שזה עיקר נחמתינו בעת גלותינו מארצינו כי עתה עיקר חיותינו ע"י חסד חנם שממשיכין המאוצר מתנת חנם שמחיה את כל העולם תמיד בכל יני ירידות שבעולם בכל ימי הגלות הארוץ המר הזה בכל ובפרט שע"י זה חהסד חנם חוזרין ועושין דרך כבושה לא"י כנ"ל כדי שנזכה לשוב לארצינו ב"ב אמן:

אומנין א

אות א

כל האומנין שומרי שכר הן כי ארבעה שומרין הם בחי' תיקון המלכות כנ"ל ודיניהם ג' שהם חיוב ופטור וממוצע. דהיינו ש"ח פטור מן הכל ושוא לחייב בכל. וש"ש ושוכר פטורים במצקת וחייבים במקצת, שזה בחי' טוב וההיפך דהיינו רע והממוצע דהיינו בחי' עץ הדעת טו"ר שע"י ג' בחינו תאלו הוא תיקון המלכו תשזה בחיק מ"ע ומצוות ל"ת ורשות, דהיינו להכניע הרע ולעשו"ת טוב. ולברר בחי'עת הדעת להעלות הטוב אל הקדושה בבחי' שלימות לה"ק ע, יתרגום וכמובן כ"ז ממאמר תפלה לחבקוק (סי' יט) וזה בחי' (תהלים לד) סור מרע ועשה טוב בקש שלום שהם ג' בחי' הנ"ל להכניע הרע ולעשו"ת טוב ולברר ולהעלות הטוב מבחי' הממוצע שזה בחי' בקש שלום כי שלום הוא הממוצע בין שני הפכים וע"י תיקון בחי' הממוצע בחי' עץ הדעת על ידו נעשה שלחום כי נתברר ונמתק מהרע ועולה אל הטוב ונעשה שלום בין ימין ושמאל וע"כ שלום בגימ' חשמ"ל עם הכוללים כמובא כי חשמ"ל הוא בח"י תיקון לשון תרגום בח"י עץ הדעת כנ"ל:

אות ב

וזה בח"י ג' הדינים של הד' שומרים שהם בחי' תיקון המלכו תכנ"ל שהם חיוב ופטור וממוצע. בחי' ג' תיקונים הנ"ל כנגד ג' בחי' טוב ורע וממוצע כנ"ל. וזה בחי' שומר חנם נשבע עלהכל ופטור שזה בבחי' הקדושה בחי' טוב ששם כל הפטורים ואין שם שום חיוב כלל וזה בחי' שומר חנם שאינו חפץ בשום תשלום שכר רק עושה הכל מאהבה כבן העובד את אביו מאהבה שזה בח"י תיקון המלכו תע"י בחי' בן בבחי' כל ישראל בני מלכים הם (כשרז"ל שבת). אבל שואל הוא להיפך שכל הנאה שלו שזה כנגד בחי' הסט"א שמבקשת ומתאוה כל התאוות וההנאות וע"כ הוא צירך שמירה יתירה כי שם צריך לשמור ביותר וע"כ חייב בכל כי שם כל החיובים כי היא נקראת חובה כמובא. והש"ש הוא בחי' העבד כי נשכר לו לשמור כעבד. וע"כ הוא ממוצע וחייב במקצת ופטור במקצת בבחי' עץ הדעת שמעורב טו"ר שזהבח"י מט"ט שהוא בחי' עבד כמובא:

אות ג

וזה בחי' האומנין שהם שומרי שכר כי שמעתי מאדמו"ר נ"י אצל המאמר תפלה לחבקוק הנ"ל במ"ש שם שבחי' מילה הוא בבחי' חשמ"ל בבחי' שלימות לה"ק ע"י תרגום שהוא עץ הדעת דהיינו שמבררין ומעלין הטוב אל הקדושה ע"ש. ואמר שזהו תשובת המינין כדאיתא במדרש ששאלו אם הש,י רוצה במילה למה לא ברא את האדם מהול כי איך אפשר שיהי' מעשה השי"ת חסר תיקון. אך הוא בבחי' הנ"ל כי אע"פ שהלה"ק הבא

מלמעלה הואשלום עכ"ז אין לו שלימות כ"א ע"י הטוב שמעלין מלשון תרגום וזה בחי' המילה כנ"ל היינו כי אין שלימות להדברים הבאים מלמעהל לעוה"ז כ"א כשמבררין הקדושה בעוה"ז מבחי' עץ הדעת טו"ר שהוא בחי' שלימות לה"ק ע"י לשון תרגום. ונלענ"ד שזה מרומז ג"כ במדרש שאיתא שם ע,ז חטים צריכים לטחון וכו' אפילו אדם צריך תיקון ע"ש. היינו שכל הדברים צריכין תיקון דהיינו בירור שזהבחי' בירור עץ הדעת וזה בי' המילה כנ"ל. וזה בחי' כל האומנות שבעולם כי בוודאי כל אשר עשה האלקים עלי ואין להוסיף וממנו אין לגרוע ואת הכל יפה עשה ואעפ"כ כל הדבירם צריכים תיקון ע"י האדם וזהבח'י כל האומנות כי אין שום כלי גמרו נברא מן השמים וצריכין דייקא בני אדם התחתונים להיות אומנין ולתקן הכלים. כי לזה ברא הש"י את עולמו שבני אדם יתקנו כל הדבירם שזהבחי' בירור עץ הדעת בחי' שלימות לה"ק ע"י תרגום שזה בחי' תיקון המילה כנ"ל. וזשארז"ל במסכת קידושין שצריך ללמוד אומנות ואח"כ ישא אשה כ"ש ראה חיים עם האשה וכו' חיים זה בחי' אומנות כי האומנות הוא ג,כ בחי' תיקון הברית כנ"ל וזה שאמרו שם שאין עניות מן האומנות ולא עשירו תוכו' אלא יבקש רחמים ממי וכו'. כי אף שאנו רואין שבני אדם מתפרנסין מן האומנות צריך לידע ולהאמין שזה רק ע"י שמתקן אותן הכלים שגומר על ידי אומנות שלו שזה בחי' תיקון הברית כנ"ל ועי"ז נמשך לו פרנסה כי בזה תלוי הפרנסה כמובא כ"פ שפרנסה תלוימה בתיקון הבירת ועיקר ע"י שמברר הבירוריסומעלה אותם למעלה שעי"ז נמשך השפע כידוע נמצא שאע"פ שמתפרנס מן האומנות אין זהרק ע"י התיקון והבירור כנ"ל וע"כ אין עניות ועשירות מן האומנות רק לפי התיקון לפי מה שזוכה לברר ולתקן כנ"ל. וזהו שאמרו אלא יבקש רחמים כי העיקר בתפילה כי עיקר הבירור והתיקון הוא התפלה כמובא שהבירור הגדול ביותר הוא רק ע"י התפלה וזהו שאמרו שם מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורה כי התורה מתקנת הכל וע"כ התורה נקראת אומן. כ,ש ואהי' עאצלו אמון. אבל חוץ מהתורה דהיינו מי שאינו זוכה ללמוד תורה בודאי צריך ללמוד אומנות כמו שהזהירו שם רז"ל מאד כי האומנות הוא תקון וברור בחי' תיקון הברית ועי"ז זוכין לפרנסה כנ"ל. וזשארז"ל שהביטלה מביאה לידי זמה היינו מי שאינו עושה מלאכה בא לידי פגם הברית כי ביול האומנות הוא בחי' פגם הברית כנ"ל. וזשארז"ל כל שאינו מלמד בנו אומנות כאלו למדו לסטות. כי לסטות וגזילה היא בחי' פגם הברית כ"ש רבינו ז,ל במאמר גזילה (סי' ס"ט) כי אפילו אם אינו בא לידי גזילות אעפ"כ נקרא גזלן כאל וגוזל את הקב"ה כביכול כי לה' הארץ ומלואה (תהלים כד) ואין האדם זוכה ורשאי ליהנות מן העולם עד שיתקן הדברים שעי"ז קונה וזוכה אות

והדברים שזה בחי' אסור ליהנות מן העוה"ז קוד משיברך שהוא התיקון ולאחר הברכה הוא שלו כשרז"ל מאחר שהוא תיקנו אבל קודם ברכה נאמר לה' הארץ ומלואה והנהנה בלא ברכה כאלו גוזל את הקב"ה וכנס,י כשרז,ל שם בברכות. וע"כ צריך האדם לעסוק דייקא באיזהעסק או בתורה או באומנות ומו"מ כדי שיעשה איה תיקון שבשביל זה בא לעולם הזהוע"כ מי שאין לו אומנות הואגזלן כאלו גוזל אותו ית' כנ"ל:

לנמצא שהאומנות הואבבחי' תיקון הברית בבחי' מילה שהוא בחי' חשמ"ל שהוא בחי' שלימות לה"ק ע"י התרגום שהוא בחי' עץ הדעת כנ"ל וע"כ האמונין הם שומרי שכר כי הם בבחי' שומרי שכר שהם בבח'י תרגום בבחי' עץ הדעת כנ"ל:

אות ד

(ה' שוכר). וכן השוכר דינו כש"ש כי שומר שכר הוא בחי' עבד שעובד ע,מ לקבל פרס כנ"ל וע"כ הוא בבחי' מט,ט בחי' עבד בחי' עץ הדעת שמעורב טו"ר וע"כ הש"ש דינו הוא חיוב ופטור כנ"ל וכן השוכר הוא ג"כ בבחי' זו מאחר שיש לו הנאה שמשתמש בהחפץ הוא גם כן בבחי' העובד ע"מ לקבל פרס שהוא בחי' עבד כנ"ל כי אלו הד' שומרים הם רומזים ג"כ בעבודת ה' כי העובדים נקראים שומרים כ"ש וישמר משמרתי מצותי וכו' (בראשית פ' תולדות) ויש בהם ד' בחי' הנ"ל וכללותם ג' בחי' הנ"ל דהיינו חיוב ופטור ומעורב משניהם. ויש לרמז שזה בחי' ד' שנכנסו לפרדס שכתב רבינו נ"י (סי' לא) שאלו הד' בחי' הם בהנכנסין לעבודת ה' ולהתקרב להצדיק, כי יש שנכנס בשלום ויצא בשלום בחי' ר' עקיבא ויש להיפך שמתקצץ בנטיעות ויש בחי' היצץ ונפגע ומת דהיינו שחוטף ונכנס לפנים ממדריגתו עיין כ"ז במאמר של כסופין. וזה בחי' הד' שומרים וכללותם ג' דהיינו חיוב ופטור וממוצע כנ"ל, דהיינו שומר חנם פטור מן הכל שזה בחי' העובד את ה' באהבה בחנם בלי שום קבלת פרס ושם הוא בחי' כל הפטורים כי הוא תכלית שלימות הקדושה שאין שם שום חיוב כלל וזה בחי' נכנס בשלום ויצא בשלום שהוא שלימות הקדושה. ויש להיפך בחי' שואל שכל הנאה שלו ואינו משלם שום שכר והוא ממש בהיפך משומר חנם שהוא בחי' שומר ועובד בחנם בלי שום קבלת שכר והוא בחי' חנם שבקדושה כשרז"ל מה אני בחנם אף אתם בחנם, ושואל להיפך שהוא בחי' חנם דסט"א שנקראת חנם כ"ש זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם בלא מצוות כי הוא רוצה כל התאוות בחנם בלי שכר דהיינו בלי שום ועבודת ה' וזהו בחי' שואל שכל הנאה שלו ואינו משלם שום שכר וזה בחי' מקצץ בנטיעות שהוא בחי' רע לגמרי כנ"ל וע"כ הוא חייב בכל כי שם כל החיובים כנ"ל. ושומר שכר הוא בחי' ששומר ועובד בשביל לקבל שכר הוא בחי' שנותן שכר דהיינו בחי' עבודת ה' שהוא

בחי' שכר שנותנים לו ית' כביכול כ"ש אם טוב בעיניכם הבו שכרי (זכרי' י"א) אבל הוא יש לו הנאה ג"כ בחי' השוכר שיש לו הנאה מן החפץ. ואלו הב' בחי' דהיינו ש"ש ושוכר שהם בבחי' עובדים ע,מ לקבת פרס כנ"ל וע"כ הם בבחי' עבד בחיח' מט"ט בחי' עץ הדעת טו"ר כנ"ל, הם בבחי' הציץ ונפגע הציץ וכו' כי פגם שלהם הי' בבחי' פגם עץ הדעת כמובא וכ"ש בתיקונים כי ביום אכלך ממנו מו תתמות בהווא יומא הציץ וכו' כי זה הפגם של הציץ דהיינו שנכנס ומסתכל כמה שאינו ראוי לו זה הפגם הוא מחמת שרוצה בקבלת שכר ועובדתו וכניסתו לפנים להקדושה הוא בשביל שכר וע"כ מאחר שבוחר בשכר ותאב להשכר עי"ז יוכל לבא לעבור על רצונו ית' לכנוס לפנים ממחיצתו מחמת תאוות השכר המופלא כי בחי' כניסת הפרדס זהו בעצמו השכר נמצא שבחי' הציץ הוא בחי' העובד בשביל שכר עוה"ב שעי"ז יוכל לבא לבחי' הציץ ליכנס לפנים ממחיצתו כנ"ל. וזה בחי' ש"ש ושוכר כנ,ל. אבל העובד בלי שום קבלת פרס רק שרוצה לעבוד ולעשו"ת רצונו ית' לבד בוודאי לא יכנוס לפנים מהראוי לו ולעבור על רצונו ית' מאחר שאינו רוצה שום דבר רק רצונו ית':

אות ה

גם יש לרמז ששומר שכר ושוכר שהם בחי' עובדים בשכר הם בחי' מ"ש רבינו נ"י (סי' ה) שיש שני בחי' בעבודת ה' יש שעובד בשביל שכר עוה,ב כי אין מתענג בהמצוה בעצמה רק שכרו לבסוף וזה בחי' ש"ש ששכרו לבסוף. אבל יש צדיק שעושה המצוה בשמחה גדולה כ"כ שיש לו תענוג גדול מהמצוה בעצמה עד שאין רוצה בשום שכר עוה"ב רק שכרו בהמצוה וכו' ע"ש וזה בחי' שוכר שמקבל הנאה מיד ואין צריך לצפות לשילום שכר כי שכרו תיכף בהדבר הנשמר בעצמו כי מקבל תענוג משמירת מצוותיו ית' בעצמו. וע"כ נחלקו על שוכר כיצד משלם וסבר ר"מ שדינו כש"ח כי מאחר שאין מצפה לתשלום שכר רק שכרו מיד כנ"ל ע"כ הוא בתכלית שלימות הקדושה וע"כ סובר שהוא בבחי' ש"ח שפטור מן הכל שהוא בחי' שלימות הקדושה שאין שם שום חיוב כנ"ל. אבל נחלק עליו ' יהודה וסובר שדינו כש"ש והלכה כמותו כי אע"פ שזה תכלית השלימות לקבל תענוג ושכר מהמצוה בעצמה אעפ"כ אין ראוי לעבוד בשביל כן כי תכלית השלימות הוא לעבוד אותו ית' בלי שום שכר כלל ואפילו שלא בשביל כוונת השכר של המצוה בעצמה וע"כ השוכר שהוא משלם שכר בשביל להשתמש בהדבר הנשמר שזה בחי' שעובד ה' בשביל להשתמש וקבל הנאה משמירת ממצוותיו ית' כנ"ל וע"כ דינו ג"כ כש"ש מאחר שעכ"פ רוצה בשכר כנ"ל ועיקר השלימות בבחי' ש"ח בלי

שום שכר לגמרי והוא בחי' פטור לגמרי שאין שם שום חיוב כנ"ל בחי' נכנס בשלום ויצא בשלום כנ"ל:
וזה בחי' שנקראין נכנסין לפרדס בחי' שומרים שנכנסין לפרדס לשמור וכנ"ל:

אומנין ב

אות א

האומנין שומרי שכר הן:
ענין הד' שומרים ע"פ המאמר מישרקא דסכינא וכו' (סי' ל) ע"ש כי השכל התחתון בחי' חכמה תתאה שהוא בחי' החכמה שבכל עולם ועולם המנהגת את העולם היא בחי' מלכות ולבא לזה השכל הוא ע"י שונא בצע וע"כ ביומוי שדמואל וכו' וצריך להמשיך חיות לזה השכל ועיקר החיות הוא מאור הפנים המאיר ברגלים וכו'. ולפעמים נופל בחי' חכמה תתאה בחי' השכל הנ"ל בחי' מלכות ונעשה מזה ד' מלכיות וכו' וצריך כ"א לראות לחתוך ולהבדיל את בחי' מלכות דקדושה מן הד' מלכיות וזה נעשה ע"י החסד בבחי' והוכן בחסד כסא בחי' קצרו לפי חסד וכו'. ובשביל זה רדף אברהם אחר הד' מלכים כי הם בח"י הד' מלכיות, כי הוא הי' איש חסד וע"י החסד חתך והבדיל מלכות דקדושה מהד' מלכיות וע"כ יצאו ממנו ד' בנים שהם כנגד ארבעה בנים דברה תורה וכו' שהם בחי' ד', בחי' מלכות דקדושה שהיא בח"י ד' וכו' ע"ש כל זה באר היטב:

אות ב

וזה בחי' ד' שומרים כי השמירה זה בח"י מלכות שהוא בחי' שמור כמובא כי היא מדת לילה שאז צריכין שמירה כידוע וע"כ הם ד' שומרים כנגד בחי' המלכות שהיא בחי' ד' כנ"ל ששם צריכין שמירה מן הד' מלכיות. ועיקר השמירה הוא כפי מה שזוכין להעלות את המלכות דקדושה מהד' מלכיות ע"י החסד ומחיין אותה ע,י אור הפנים כי עי"ז נשמרין מכל מיני היזיקות. כי כל החפצים של האדם וכל העשירות שלו הם בחי' מלכות כי מלכות היא בח"י עשירות כי מבחי' מלכות יוצאין כל הדברים שבעולם כי היא בחי' השכל המנהגת את כל העולם כנ"ל. וע"כ עיקר תיקון מלכות דקדושה ע"י שונא בצע כי כשנופלין אל תאוות ממון אזי פוגמין במלכות דקדושה שהיא בחי' עשירות כנ"ל אבל מי ששונא בצע וזוכה לבחי' חכמה הנ"ל בחי' מלכות דקדושה אזי הממון והעשירות שלו וכל החפצים שלו יקר מאד כי ממון דקדושה יקר מאד כמובא בדברי רבינו ז"ל במ"א כי היא בחי' מלכות דקדשוה כנ"ל. וע"כ ממון דקדושה צריך שמירה גדולה כי הוא בחי' מלכות ששם צריכין שמירה גדולה מבחי' הד' מלכיות שהם בחי' חיות רעות כ"ש בדניאל ובזכרי' שהמשיל את הד' מלכיות בד' חיות רעו תכי מהן באין כל ההיזיקות

שבעולם. וע"כ ממון דקדשוה צריך שמירה גדולה מהם (וכמו שהזהיר רבינו ז"ל מאד מאד כ"פ לשמור מאד מאד ממון ישראל שהיא בחי' ממון דקדושה כי הוא צריך שמירה גדולה כנ"ל). ועיקר שמירה של הממון והעשירות שהוא בחי' מלכות הוא ע"י שמעלין את בחי' המלכות חכמה תתאה הנ"ל מן הד' מלכיות ומעלין אותה ומחיין אותה ע"י אור הפנים עי"ז נשמרין מכל מניי היזיקות מגניבה ואבידה ואונסין. כי הד' מלכיות הם בחי' חיות רעות הדורסים וטורפים כנ"ל וזה בחי' אונסין שהם ע"י חי' רעה ולסטים מזויין וזה בחי' הד' מלכיות כנ"ל, וע"כ כשחותכין ומבדילין את המלכות דקדושה מהם עי"ז נצולין מאונסין כנ"ל. וע"י שמחיין את החמכה תתאה ע"י אור הפנים כנ"ל עי"ז ניצולין מגניבה ואבידה כי גניבה ואבידה הם ע"י פגם הדעת כי עיקר הגניבה והאבידה הם באים בהיסח הדעת שאז דייקא בא הגנב וכן האבידה כידוע בחוש וע"כ הגניבה ואבידה הם בחי' פגם הדעת, וע"כ ע"י שמחיין החכמה תתאה בחי' מלכות ע"י אור הפנים שהוא בחי' הארת השכל עליון שמאיר ומשלים השכל התחתון נמצא שנשלם השכל וע"כ עי"ז ניצולין מגניבה ואבידה שהם תלויים בשלימות הדעת כנ"ל, נמצא שע"י שמעלין את המלכות דקדושה מהד' מלכיות ומחיין אותה ע"י אור הפנים עי"ז ניצולין מכל מיני היזיקות מגניבהואבידה ואונסין כנ"ל:

אות ג

וזה בחי' החילוקי דינים שיש בין השומרים כי שואל חייב בכל כי שואל כל הנאה שלו וע"כ חיב בכל כי עיקר העלאת המלכות דקדושה מהד' מלכיות היא ע, יהחסד בבחי' והוכן בחסד כסא וע"כ כל החפצים של אדם שהם בחי' מלכות שלו והאדם מקבל הנאה מכל חפץ וחפץ וזאת ההנאה זה בחי' אהבה בחי' חסד שמשם באים כל האהבות וההנאות וע"כ צריך כל אדם לראות להעלות כל האהבות וההנאות שישש לו מאיזה חפץ או מאיזה דבר שבעולם להעלות הכל להש"י להעלות האהבה לשרשה לבחי' חסד שבקדושה ואזי עי"ז ע"י שמעלה האהבה שבאותו הדבר לבחי' חסד שבקדושה עי"ז הוא מעלה את בחי' המלכות מהד' מלכיות ע"י החסד שבקדושה שעי"ז עיקר העלאת המלכות כנ"ל כי החפצים בעצמן הם בחי' מלכות כנ"ל וכשאין מעלה ח"ו האהבה שבאותו החפץ לשרשה אזי ח"ו עי"ז נותן כח לד' מלכיות של הסט"א. כי כמו שהעלאת המלכות דקדשוה ע"י החסד שבקדושהכמו כן להיפך ע,י האהבות הנפולות ח"ו מתגברח"ו מלכות הרשעה שהם הד' מלכיות כי כל התאוות שבעולם הם בחי' אהבות נפולות ועל ידיהם מתגבר ח"ו מלכות הרשעה ע"י פגם החסד וקדושה שמשם באין האהבות הנפולות וכנ"ל. אבך כשמשברין כל התאוות וכל ההנאות ומעלין הכל לשרשו

לשורש האהבה שהוא בחי' חסד שבקדושה עי"ז מכניעין ומבטלין מלכות הרשעה בחי' הד' מלכיות וחותכין ומבדילין ומעלין מלכות דקדושה משם כי עיקר עלייתה ע"י החסד כנ"ל בבחי' והוכן בחסד כסא כנ"ל. וזה בחי' צדקה שצריכין ליתן מכל דבר צדקה כיע"י הצדקה שהיא בחי' חסד עי"ז מעלין את המלכות שהיא בחי' העשירות מהד' מלכיות כנ"ל ואז יכשמעלין כל האהבות וההנאות שיש לו מכל חפץ וכל דבר שבעולם מעלין הכל לשורש החסד שבקדושה כנ"ל ואזי מעלין את המלכות שהוא בחי' עשירות מהד' מלכיות ומעלין אותה אל אור הפנים כנ"ל, אזי נשמרין מכל מיני היזיקות מגניבה ואבידה ואונסין כנ"ל. וזה בחי' מלח ממון חסר כי מי שרוצה לשמור ממונו שיתקיים בידו ולא ישלוט בו שום היזק אזי חסר היינו שיתן צדקה כמו שפרש"י שם (כתובות ס"ו ע"ב) כי ע"י הצדקה שהיא בחי' חסד שעי"ז מעלה את המלכות שהיא בחי' עשירות מהד' מלכיות עי"ז ניצולין מכל מניי היזיקות כנ"ל. וע"כ השואל שכל הנאה שלו חייב אפילו באונסין כי מאחר שמקבל הנאה מזה הדבר הוא צריך לשמור את הדבר אפילו מאונסין כי הוא צריך להעלות ההנאה והאהבה של אותו הדבר לשרשו לבחי' חסד שבקדושה ועי"ז ניצולין מכל ההיזקות כנ"ל וע"כ הדבר עומד ברשותו של השואל אפילו לאונסין כי עליו מוטל השמירה אפילו מאונסין מאחר שההנאה שלו ע"כ הוא צריך לשמור הדבר ע"י שיעלה כל ההנאות לשרשו לבחי' חסד שבקדשוה ועי"ז נשמרין מכל ההיזיקות כנ"ל:

וע"כ אם אירע אפילו אונס השואל חייב כי האונס בא בגירא דילי' על שלא העלה את המלכות לשרשו ע"י האהבה והחסד שבקדושה כנ"ל:

אות ד

אבל שאר השומרים פטורים מאונסין כי מאחר שאינם מקבלים כל ההנאה ע"כ אין מוטל עליהם להעלות האהבה וההנאה של אות והדבר שלרשו שעי"ז נשמר אפילו מאונס מאחר שאין כל ההנאה שלהם רק של בעה"ב ע"כ הדבר ברשו"ת בעה"ב כי אינם יכולין לשמור מאונסין כי זה תלוי רק במי שכל ההנאה שלו וכנ"ל כי מי שההנאה שלו הוא דייקא יכול לשמור מאונסין ע"י שיעלה ההנאה לשורש החסד שבקדושה שעל ידי זה מעלין המלכות דקדושה מהד' מלכיות שעי"ז נשמרין מאונסין וכנ"ל. רק אעפ"כ השומר שכר חייב בגניבה ואבידה שהם באים ע"י פגם הדאת כי מאחר שמקבל שכר מחבירו והשכר שמקבל מחבירו עי"ז ממשיך חבירו בחי' חיות לבחי' חכמה תתאה שלו כי בחי' חכמה תתאה נשלם ע"י בחי' השפע והעשירות שנמשך להאדם כי בח"י חכמה תתאה שיש בכל אדם הוא בחי' עשירות בחי' מלכות כנ"ל. וע"י ממון ישראל

ממון דקדושה נשלם ומאיר יותר בחי' החכמה תתאה כי השפע של ממון ישראל ממון דקדושה נמשך ממקום גבוה ומשלים ומחי' את בחי' החכמה תתאה שהיא בחי' עשירות כנ"ל וכמובן זה במ"א במאמר גזילה (סי' סט) ע"ש. וע"כ השומר שכר מאחר שחבירו נותן לו שכר וע"י זה השכר מקבל חיות בחי' החכמה תתאה שלו מחבירו וע"כ הוא חייב בגניבה ואבידה שהיא תלוי' בפגם הדעת כנ"ל. אבל השומר חנם שאין ההנאה שלו ואין מקבל שום שכר אין חייב בשום דבר כי אינו מחוייב רק לשמור כי הוא חייב עצמו לשמור, אבל כששומר כראוי ואעפ"כ אירע גניבה ואונס מאי הוי ליה למיעבד כי אין הדבר באחריותו. אבל הש"ש או השואל הדבר באחריותם אע"פ ששמרו כראוי אעפ"כ הדבר באחריותם לענין גניבה ואבידה או אונסין כ"א כפי דינו כי אחריות הדבר הוא תלוי במי שעליו מוטל להעלות את בחי' המלכות בחי' חכמה תתאה שיש באותו הדבר דהיינו השואל שכל הנאה שלו עלי ומוטל להעלות בחי' המלכות ע"י החסד שבקדושה שעי"ז ניצולין מכל היזיקות וע"כ הדבר באחריותו אפילו לאונסין, וכן הש"ש לענין גניבה ואבידה והבן הדבר היטב:

אות ה

וע"כ האומנין ש"ש הן כי תיקון האומנין שמתקנין איזה דבר הוא ע"י בחי' חכמה תתאה שהוא בחי' האומן של כל דבר שבעולם כי עיקר האומנות הוא ע"י השכל שהוא אומן המתקן כל דבר שבעולם. וע"כ התורה הקדושה שהוא בחי' חכמה שמשם נמשכין כל החכמות שבעולם הוא בחי' האומן של כל העולם כ"ש ואהי' אצלו אמון אומן, ומשם נשתלשל החכמה לכל בני אדם שיש להם ג"כ חכמה לעשו"ת אומנות לתקן כל הדברים, כי כל הדברים צריין תקון ואומנות כי כך ברא הש"י את העולם ע"י התורה שהוא האומן, שכל בני האדם יקבלו חכמה מחכמות התורה. ויהי' בידם ג"כ אומנות לעשו"ת כלים ותקן כל הדבירם שבעולם ע"י חכמתם שמקבלים מחכמות התורה וע"כ ברא הש"י כל הדברים שיהיו צריכים תיקון ע"י בני אדם, כמובא במדרש (ב"ר פ' י"א) שכל הדברים צריכין תיקון ע"י בנים אדם. נמצא שכל האומנות הוא ע"י בחי' חכמה היינו ע"י בחי' חכמה תתאה שהיא החכמה המנהגת את העולם. וע"כ האומנין ש"ש הן כי מאחר שחגר מתניו להיות אומן ולתקן אותו הדבר נמצא שחייב עצמו להמשיך חיות לאותו הדבר כי האומנות הוא בחי' חכמה המחי' את הדבר ומתקן אותו וע"כ הוא חייב כמו הש"ש דהיינו שחייב בגניבה ואבידה שהוא תלוי בשלימות הדעת דהיינו ע"י שמחיין את בחי' החכמה תתאה כנ"ל. כי האומן עיקר האומנות היא בחי' זו להמשיך חיות ע"י התורה להחיות את החכמה תתאה שעי"ז האומנות והתקון של כל דבר וע"כ אחריות גניבה

ואבידה עלי וכנ"ל. אבל באונסין פטורין כי מאונסין אין יכולים לשמור כ"א ע"י בחי' החסד כנ"ל וזה תלוי במי שמקבל ההנאה שהוא צריך להעלות ההנאה והאהבה לשורש החסד שבקדושה. שעי"ז מעלין המלכות מהד' מלכיות שמשם באין כל האונסין ומעלין אותה וכו'. שעי"ז ניצולין מכל מיני היזיקות וזה עיקר השמירה וכנ"ל: בילא"ו:

אות ו

וזה בחי' ברכת כהנים בחי' כה תברכו כה דייקא בחי' מלכות כידוע. כי הכהנים הם בחי'חסד וע"כ הם יכולים להעלות ולברך ולהחיות את בחי' המלכות שהיא בחי' כלל ישראל בבחי' כה תברכו. וזה בחי' יברכך ה' בממון כי הממון דהיינו העשירו תהוא בחי' מלכות דקדושה. וע" שפע הממון דקדשוה נמשך הארה וחיות לבחי' המלכות כנ"ל. וזה וישמרך מן המזיקין היינו מבחי' הד' מלכיות שהן מזיקי עלמא שמהם באים כל ההיזקות כנ"ל כי הכהנים שהם בחי' חסד מעלין את המלכות מהם בבחי' קצרו לפי חסד כנ"ל אזי מעלין א תהמלכות לאור הפנים כנ"ל. וזה בחי' יאר ה' פניו אלים בחי' אור הפנים כנ"ל:

בשמואל כתיב (שמואל א' א') מה' שאלתיו וגם אנכי השאלתיהו לה' כל הימים אשר היה הוא שואל לה' הקב,ה נעשה שואל עליו כמו שפירש"י שם. וישסף שמואל דייקא: הלכה ג בהל' ש"ש ה"ב טו

אומנין ד

אות ב

כל האומנים שעושים ומתקנים כל הכלים הוא תמוה לכאורה כי הלא א"א להם לעשו"ת שום כלי כ"א ע"י שהשי"ת הקדים והכין להם הדברים שעושין מממנו כלים כגון חרש עצים א"א לו לעשו"ת כלי עץ כ"א כשיש לו עצים שבראם השי"ת וכן צורף בזהב צריך שיהי' לו זהב שברא השי"ת ואז דייקא האומן עושה מלאכתו ומוציא כלי למעשהו. וא"כ קשה לכאורה על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת שנצטרך לאומנין בעלי מלאכות הלא הוא ית' כל יכול ומאחר שבחכמתו בראהעץ או המתכת בוודאי הואיכול לברוא כלים שלימים ולא נצטרך להתקון והעשיה של האומנים בעלי המלאכות. אך ענין זה נוגע למ"ש במדרש בענין שאלת המינים ששאלו למה ברא הקב"ה את האדם עם ערלה ונצטרך אנחנו למולו ומדוע לא נברא האדם מהול. והשיבו להם כל המ שברא הקב"ה צריך תיקון החטים צרים לטחון התורמסין וכו'. אף האדם צריך תיקון דהיינו תיקון המילה:

והענין כי השי"ת ברא כל הבריאה רק בשביל האדם הבעל בחירה. וע"כ היה רצונו יתב' שהאדם ינהיג ויקיים כל העולם ומלואו וכ,ש והארץ נתן לבני אדם וע"כ רצה שיתנהג כל העולם ומלואו ע"י אתערותא דלתתא דייקא דהיינו ע"י מעשה בני אדם התחתונים דייקא שהם דייקא ינהיגו ויחיו ויקיימו את כל העולם. אך בתחילת הבריאה שלא היה עדיין שום אדם היה בהכרח שיברא את העולם בנפלאותיו לבדו בל ישום אתדל"ת אבל ברא כל הדברים חסרים. עד שהאדם יתקן אותם כדי שיושלמו כל הדברים ע"י אתעדל"ת ע"י מעשה בני אדם דייקא ואז ע"י שהאדם משלים ומתקן הדבר נחשב כאלו הוא בעצמו עשה את הדבר ובראו. כי כן הדבר שעיקר הבריאה צריכה להיות ע"י אתעדל"ת דהיינו ע"י מעשים טובים של הצדיקים וכשרז"ל עולמי עולמי מי בראך יעקב בראך וכו'. ומשם נשתלשל שגם בגשמיות כל הדברים חסרים וצריכים תיקון ע"י מעשהבני אדם התחתונים דייקא, מחמת זה בעצמו כל הדברים חסרים מתחילת הבריאה מחמת שנבראו בלי אתדל"ת שאז אין שלימות להבריאה כי עיקר שלימות הבריאה היא ע"י אתדל"ת דייקא כנ"ל:

ומזה נמשך האומנות של כל האומנים בעלי המלאכות כי האומן דייקא צריך לעשו"ת הכלי מהעץ והמתכות כי עיקר תיקון שלימות הלכים שהוא שלימות הבריאה הוא ע"י בני אדם התחתונים דייקא. כי כמו שצריכין בני האדם לתקן ולהשלים העולם ברוחניות ע"י מעשיהם הטובים שבשביל זה נברא הכל כמ וכן צריכין גם בגשמיות שבני אדם דייקא ישלימו ויתקנו כל הדברים שבעולם וע"כ אין לשום דבר שלימות מתחילת הבריאה כי החטים צריכין לטחון וכו' וכן העצים והמתכות וכו' צריכין אומנים לעשו"ת מהם כלים. וכ"ז מחמת בחי' הנ"ל כי הכל צריך שיושלם ע, יהבן אדם דייקא וכנ"ל. ובאמת הכל אחד כי ע"י שעושה הכלי ומשלים הדבר בגשמיות עי"ז מגיע הדבר לשלימותו גם ברוחניות. כי זה ידוע שהכל נברא רק לכבודו כשרז,ל כל מה שברא הקב"ה וכו' היינו בשביל ישראל שיקיימו את התורה ויעבדו אותו ית' ע"י כל הדברים שבעולם וכל זמן שלא נתתקן הדבר בגשמיות בוודאי אין יכולין לעבוד השי"ת עם זה הדבר: כמ ולמשל עץ או מתכת כל זמן שהוא גולם ולא עשו ממנו כלי אינו נצרך להאדם ואינו יכול לעבוד בו השי"ת אבל כשלוקח האומן העץ והמתכת ועושה ממנו כלי כגון כף או קערה. ואז הוא נצרך להאדם, ואז האדם יכול לעבוד בו השי"ת. כי אוכל עם הכף והקערה לכבוד שבת או שמכבד בהם אורחים וגם מברך על המאכל שאוכל בהם תחילה וסוף. כי בוודאי ישראל עם קדוש עובדים את השי"ת בכל הדברים שבעולם אבל א"א להם לעשו"ת עבודתם בשום דבר כ"א אחר שנתתקן ונעשה כלי. ואז מתקנים

ומשלימים את הדבר ברוחניות ע"י שעובדים בו את השי"ת שזה עיקר חיות ושלימות של כל הדברים שבעולם. נמצא ע"י שהאומן מתקן ועושה את הכלי בגשמיות עי"ז מגיע הדבר לשלימותו גם ברוחניות:

אות ג

וכל הבריאה נבראה חכמה כ"ש כולם בחכמה עשית כי יש בכל דבר שבעולם חכמה נפלאה אבל השי"ת ברא כל הדברים חסרים כנ"ל ומחמת זה צמצם חכמתו ומיעט וחיסר מהחכמה הצריך לזה הדברכדי שיהיה נברא הדבר חסד עד שישלימו האדם כנ"ל.אבל בוודאי אין כח ביד האדם להשלים חסרון החכמה חיסר השי"ת בכל דבר כי מי יוכל לעמוד על חכמתו יתב' ע"כ א"א להאדם שישלים כל הדברים של הבריאה כ"א ע"י אמונה שהיא כלל כל התורה כ"ש כל מצוותיך אמונה וכשרז"ל בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה, ושם עיקר הבחירה של האדם היינו כי מחמת שהשי"ת צמצוחיסר מחכמתו כביכו לואל המשיך החכמה בשלימות בשום דבר ועי"ז נבראו כל הדברים חסרים וכנ"ל עד שיבא האדם וישלים אותם כנ"ל, מחמת זה יש להאדם בחירה בכל דבר כי בודאי אם היה השי"ת מגלה חכמתו בכל הדבים בשלימות ואז היו נבראים כל הדברים בתכלית שלימותן. והכל היו יודעין את כל החכמה שיש בכל דבר דהיינו כוונתו יתב' שהיה לו בבריאתו זה הדבר, בוודאי לא היה שום בחירה, כי עיקר כוונתו יתב' בבריאת כל הדברים שבעולם היה כדי שיכירו וידעו אותו ית' ע"י כל הדברים שבעולם וכ"ש בזוה"ק בגין דישתמודעין ליה. ואם היו הכל רואין זאת עין בעין והיו יודעין הטוב של כל דבר שבעולם בוודאי היו הכל בוחרין בטוב כי מי פתי יסור מטוב אמת יכזה לנטות אחרי ההבל. אבל מחמת שהש"י חיסר מהחכמה שהי' צריך לשלימות כל דבר ומחמת זה העלים מהעולם ולא נתגלה להם שלימות החכמה שבכל דבר עד שאין הכל יודעין בשלימות החכמה שבכל דבר עד שאין הכל יודעין בשלימות כוונת חכמתו שבכל דבר, ע"כ יש בחירה שמי שרוצה להטות דעתו אל האמת הוא זוכה לאמונה ועי"ז משלים כל הדברים ע"י אמונה שהוא כלל התורה כי עיקר האמונה הוא במה שאין יודעין היינו מחמת שא"א לידע חכמתו יתב' בשלימות בשום דבר ע"כ צריכין רק להתחזק באמונה ושם עיקר הבחירה כי כלל הבחירה הוא בענין קיום התורה שעיקרה אמונה כנ"ל וע"כ עיקר השלימות כל הדברים הם ע"י אמונה וכ"ש אדמו"ר ז"ל (בסי' לא) שלימות כל הדברים הם ע"י אמונה ובלתי אמונה כל הדברים חסרים וכ' ע"ש היינו כנ"ל. ומשם נמשך האומנות של כל האומנים שצריכין לתקן כל הדברים שבעולם כי עיקר התיקון ע"י אמונה כנ,ל. וע"כ כל מלאכות של כל האומנים כלולים

במלאכתל המשכן כמובא בדברי אדמו"ר ז"ל כ"פ כי עירק בנין המשכן היה להמשיך אמונה בעולם להמשיך שכינת אלקותו למטה בזה העולם כידוע ע"כ היו כלולים שם כל הל"ט מלאכות שהם כלליות כל המלאכות שבעולם, כי כל המלאכות שבעולם עיקר שלימותן נמשך מבחי' אמונה שהיא שלימות כל הדברים שבעולם ששם עיקר הבחירה וכו' כנ"ל וע"כ נקרא הבעל מלאכה בשם אומן לשון אמונה כי עיקר שלימות האומנות הוא ע"י אמונה. וזהו שנאמר בשבח התורה ואהיה אצלו אמון א"ת אמון אלא אומן התורה היתה כלי אומנתו של יוצר בראשית שבשביל זה ברא כל הדברים חסרים ומיעט וחיסר מהחכמה שבכל דבר כדי שהאדם ישלים ע"י אמונה שהוא רק במקום שיש חסרון בחכמה וכנ"ל ששם עיקר הבחירה כנ"ל. וזהו (קהלת) גם את העלם נתן בלבם מבלי אשר לא ימצא האדם את המעשה אשר עשה האלקים מראש ועד סוף היינו כנ"ל שהשי"ת חיסר החכמה וברא העולם חסר וכשפרש"י שם העלם חסר כתיב כדי שלא ימצא האדם את המעשה אשר עשה האלקים מראש ועד סוף כי א"א לעמוד על חכמתו ית' שבכל דבר בשלימות מראש ועד סוף והכל בשביל הבחירה כדי שימוך האדם א"ע אל האמונה אם ירצה בחיים נצחיים ויסתכל על האמת. ולהיפך אם ירצה ח"ו לנטות לצד אחר ימצא מקום לטעות ח"ו מאחר שלא נתגלה החכמה בשלימות וכנ"ל:

וזהו אשר ברא אלקים לעשו"ת שהשי"ת ברא כל הדברים באופן שהאדם יצטרך לעשו"ת ולתקן ולגמור אותם. כי החטין צריכין לטחון התורמסין צריכין בישול וכו' וכנ"ל:

אות ד

נמצא שעיקר האומנות של כל האומנים שרשם נמשך מאמונה כנ"ל וכן שמירת כל הדברים שבעולם נמשך ג"כ מאמונה כי שמור הוא מדת מלכות שהיא אמונה כידוע. כיאם היו נבראים כל הדברים שבלימותן לא היה שום יניקה ואחיזה להקליפות והסט"א ולא היו צריכין שום שמירה כלל, רק מחמת שכל הדברים שכל הדברים חסרים ומשם נשתלשל יניקה ואחיזה להסט"א כי כל יניקתם הוא רק במקום שיש חסרון ע"כ צריכן שמירה. וע"כ עיקר השמירה הוא רק ע"י אמונה שמשלים כל החסרונות ואז כל הדברים שלימים ונתבטל אחיזתם וכנ"ל כי השי"ת נתן להם יניקה בשביל הבחירה כי מחמת שכל הדברים חסירים ויש להם מקום לינק עי"ז יש בחירה להאדם ע"י שיש יצה"ר וחיילותיו שהם הסט"א שיניקתם מהחסרונות שמסיתין את האדם למה שמסיתין ר"ל. והאדם צריך להתגבר מנגדם ולבחור בטוב ולמשוך א"ע אל האמונה ולקים את כל דברי התורה שיסודה אמונה שעי"ז משלים כל הבריאה ומבטל יניקתם ואחיזתם כנ"ל ואז אין צריכין שמירהכלל מאחר שנתבטל אחיזת הסט"א שהם מזיקי עלמא שמהם נמשכין כל

ההיזיקות שבעולם ר"ל. וע"כ באמת ת"ח א"צ נטירותא כי התורהשהעיא אמונה שומרת אותם. וכנ"ל:

אות ה

וזהו בחי' החילוק שבין שומר חנם לשמור שכר שש"ח פטור מהכל. וש"ש חיב בגניבה ואבידה וכו' כי איתא בהתורה צוית צדק עדותיך ואמונה מאד (בסי' כג) שעיקר האמונה תלויה בממון היינו בשבירת תאוות ממון וכו' ע"ש היטב. וכל המצוות שהאדם עושה בלא ממון נקראים צדק אבל כשפמזר ממון בשביל המצוה אז נקראת אמונה וכו' בבחי' צדק כד אתחברת באמת אתעבידת אמונה עיין שם:

וע"כ כל הדברים שבעולם קודם שהאדם משלים אותם ע"י בחי' אמונההם בבחי' צדק ששם יש אחיזת הדינים שמשם השתלשלות אחיזת הסט"א והקליפות שצריכין לשמור מהם. אבל כשהאדם מטה דעתו אל האמת עי"ז זוכה לאמונה בבחי' צדק כד אתחברת באמת אתעבידת אמונה ואז נשלמיטם כל הדברים שבעולם וכנ"ל כי זה עיקר עובדת האדם בזההעולם לחבר צדק באמת כדי שיתעביד אמונה כי זה עיקר בחי' יחוד קוב"ה ושכינתיה שהוא כלל עבודת האדם כידוע. נמצא שעיקר השמירה ע"י אמונה ועיקר האמונה תלוי' בממון וע"כ הש"ח פטור מאחריות השמירה ואינו חייב כ"א בפשיעה כי הש,ח אע"פ שקיבל עליו לשמור הדבר אינו מחוייב כ"א לשמור אבל אם אעפ"כ נגנב או נאבד הדבר אין האחריות עליו כי עיקר האחריות הדבר תלוי באמונה כי אם ה' לא ישמור עיר וכו' ועיקר האמונה תלויה בממון. וע"כ הש"ח שאין מקבל שום שכר על השמירה אין אחריות הדבר עליו. כי אין תלוין הגניבה והאבידה בפגם האמונה של השומר מאחר שאין לו שום הנאה ממנו ע"כ אין חל עליו להשלים הדבר ע"י שורש האמונה שעי"ז עיקר שמירת הדבר כי הש"ח אינו חייב כ"א לשמור אבל אחריות השמירה שתלויה באמונה אין תולין בו מאחר ששומר בחנם שאז כל שמירתו הוא רק בבחי' צדק שהוא בחי' קודם שלימות התקון כי אין חל עליו תקון הדבר שתלויה באמונהשתלויה בממון דהיינו מי שהממון שלו שחל עליו שישבר תאוותו בממון זה וימשיך אמונה בזההדבר שעי"ז יתקן הדבר בשלימות שעי"ז יהיה הדבר נמשר בשלימות וכנ"ל. וע"כ הש"ש חייב בגניבה ואבידה כי מאחר שמקבל שכר חל עליו אחריות השמירה דהיינו להמשיך השמירה מבחי' אמונה מאחר שקיבל שכר כסף או שוה כסף ששם עיקר התחזקות האמונה כנ"ל:

אות ו

וע"כ האומנים שומר ישכר הן כי האומן מאחר שקיבל עליו המלאכה והאומנות של זראת הכלי ע"כ בוודאי חל עליו השמירה כאלו קיבל שכר השמירבה כי גם תיקון האומנות הוא רק ע"י אמונה כי א"א להאומן לעשו"ת ולקתן הכלי בשלימות כ"א ע"י

אמונה וכנ"ל וע"כ כשקיבל עליו אומנות ומלאכת זאת הכלי הרי קיבל עליו להמשיך קיום ושלימות הכלי מבחי' אמונה שמשם שורש האומנות כנ"ל, וע,כ בוודאי חייב בשמירה כמושומר שכר שגם הוא עיקר חיובו באחריות השמירה הוא רק מחמת שע"י השכר שקיבל חלך עליו המשכת השמירה משרשה מבחי' אמונה שתלויה בממון בבחי' ואמונה מאד שהוא בחי' צדק כד אתחברת באמת אתעבידת אמונה כנ"ל:

אות ז

וזה בחי' האומנם אלם צדק תדברון כי כשהדבר חסר הוא בבחי' אלם כיאין יכולין עדיין להודות לו יתב' ולברכו על הדבר מאחר שעדיין הוא חסר וזהו האומנם אלם צדק כשהאומנות בבחי' אלם בחי' חסרון שאז הוא בבחי' צדק וכנ"ל אזי צריכין להשתדל להמשיך בחי' אמונהשתלויה בהדיבור כ"ש אודיע אמונתך בפי כ"ש אדמו"ר ז"ל וזהו צדק תדברון שצריכין להמשיך הדיבור להשלים בחי' צדק כדי שיתעביד אמונה שעי"ז עיקר שלימות האומנות כנ"ל. וזהו מישרים תשפטו בני אדם, בני אדם דייקא, היינו שהכתוב אומר שזההדבר תלוי בכם בני אדם דייקא לחבר צדק באמת כי יושר הוא בחי'אמת כ"ש וכתוב יושר דברי אמת היינו שאתם בני אדם אתם דייקא צריכין לשפוט ביושר ואמת כל הדברים שבעולם כי משפט הוא לשון בירור דברים כשפרש"י (בישעיה י') היינו שצריכין בני אדם לשפוט ולברר ביושר ואמת כל הדברים שבעולם להטות דעתם אל האמת ולהסתכל על האמת תמיד כדי לחבר צדק באמת כדי שיתעביד אמונה שבזה תלוי שלימות כל הבריאה שזה תלוי בבני אדם שבזה העולם דייקא שיש להם בחירה וכו' וכנ"ל:

אות ח

וזה בחי' ר,ה כי בר"ה נברא אדה"ר שהוא צריך להשלים כל הבריאה שנבראה בשבילו כנ"ל כ"ש אשר ברא אלקים לעשו"ת שכל הבריאה שברא השי"ת הכל ברא לעשו"ת שהאדם יצטרך לעשו"ת ולתקן ולהשלים כל הדברים כי החטים צריכין לטחון וכו' כנ"ל ועיקר השלימות והתיקון של כל המלאכות והאומנות הוא ע"י אמונה שהיא שלימות כל הדברים וזה צרייכן בר"ה שבו נברא אדה"ר בשביל זה כנ"ל ע,כ כל העבודה של ר"ה הוא להמשיך אמונה בעולם שעי"ז עקיר התגלות מלכותו יתב' שבה אנו עוסקין בר"ה כמו שאנו אומרים כ"פ ותמלוך אתה ה' לבדך כו'ו מלוך על כל העולם כולו וכו'. וחותמין בכל הברכות מלך על כל הארץ כוו' כי עיקר ר,ה הוא לגלות מלכותו ית' שהיא בחי'אמונה כידוע כי א"א לקבל מלכותו יתב' כ"א ע"י אמונה ועי"ז משלימין כל הבריאה שעיקר שלימותה ע"י האדם שנברא ביום זדה כנ"ל. וע"כ אומרים בר"ה זההיום תחילת מעשיך אע"פ שרוב הבריאה נברא בחמשה ימים הראשונים מכ"ה אלול עד ר"ה כשרז"ל

אך מאחר שבר"ה נברא האדם שבשבילו נברא הכל והוא מתקן ומשלים הכל ע"כ נחשב כאל וכל הבריאה נברא ביום זה. וע"כ ארז"ל בתשרי נברא העולם מחמתשבו נברא האדם שהוא העיקר (וכמובא מזה) כי הוא משלים הכל וכנ"ל. ועיקר האמונהע"א לקבל כ"א ע"י צדיקי הדור שהם שומרי הברית באמתר כי אמונה תלויה בברית (כ"ש בסי' ל"א הנ"ל) ע"כ צריכין לנסוע לצדיקי אמת על ר"ה. כדי לזכות על ידם לאמונה שלימה שזה עיקר ר"ה כנ"ל כי צדיק הוא מאן דנטיר ברית:

אות ט

והנה מבואר בהתורההנ"ל שע"י תיקון הברית זוכין לעשו"ת נפשו"ת וכו' כי זוכין לאהבה וכסופין דקדשוה שהם יקרים מאד שעי"ז עושין נפשו"ת שהם בחי' נוקודות לאותיות התורהשעי"ז עיקר הצטרפותן וזווגן של אותיות התורה לעשו"ת איזה פעולה וע"ש כ"ז היטב, וע' במה שנדפס סמוך לזה בלשוני המתחיל זון והצטרפותן של האותיות וכו' ע"ש וזהו יש הבל אשר נעשה על הארץ וכו' וזהו בחי' גלגולי הנפשו"ת וכו'. וכלל הדבר שמאד יקר הכיסופין וההשתוקקות לדבר שבקדשוה כי על ידם נתהוה נפש ונגמר ע"י הדיבור ויוצא ומתגלגל, ולפעמים מתגלגל ובא הנפש דקדושה לתוך הרשע ונופלים לו הרהורי תשובה ותוכל להחזירו למוטב וכן להיפך וכו'. וזהו יש הבל וכו' הבל הוא הבל פה שמשם יוצאים הנפשו"ת ועי"ז יש צדיקים וכו' ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים ע"י שמתגלגל לתוכן הבל קדוש דהיינו נפש מכיסופין טוסים וכו':

אות י

וזה בחי' שופר של ר"ה כי ההבלים של השופר הם בחי' הבלים דקדושה בחי' נפשו"ת קדושו"ת שעי"ז חוזרים הרשעים בתשובה כנ"ל שזה צריכין בר"ה שהוא יום ראשון לעשי"ת. וכל זה מקבלין מצדיקי האמת שאנו נוסעים אליהם ומקשרים עצמינו להם כי הם בחי' בעלי נפש שמהם נמשכין כל הנפשו"ת וההבלים דקדשוה שעי"זיכולין להחזיר כל הרשעים בתשובה וזהו בחי' שופר של איל שהוא אילו של יצחק שנעקד על גבי המזבח כדי שיזכור לנו זכות עקידתו. היינו כי עיקר זכות עקידת יצחק הוא בחי' רצון וכיסופין דקדושה שזה היה עיקר מעלת הנסיון של אברהם ויצחק כי עיקר הזכות הוא מה שנתרצו לישחט ולמות על ק"ה וע"י שנתרצו לזה ברצון שלם באמת נחשב כאלו נשחט ונקרב ע,ג המזבח אע"פ שבאמת לא שלח ידו אליו ולא עשהלו מאומה נמצא שעיקר זכות העקידה הוא רק רצון וכסופין דקדושה. ומחמת שיצחק זכה אז לכיסופין קדושים כאלה באמת ב מסירת נפש כזה משם נמשך קדושת נפשו תישראל שיצאו ממנו שיש בכ"א וא' מישראל נפש קדושה שמרוצה למסור נפשו על קידוש השם תמיד. נמצא שכ"א מישראל נפשו ורצונו חזק תמיד להש,י כי כ"א מישראל מוכן למות על ק"ה

כי בפנימיות נפשו רצונו חזק מאד מאד להשי"ת וזה מחמת שכולנו בני יצחק אבינו שנעקד ע"ג המזבח ורצה למות בשבילו יתב'. ופנימיות ההבל והרצון הזה אנו ממשיכין לתוך השופר שהואבחי'שופר של אילו של יצחק שאז בשעת העקידהנתקדש האיל תחתיו ואז נתקדש קרנו לשופר שישראל זרעו של יצחק יזכו להמשיך פנימיות ההבלים והנפשו"ת דקדושה המושרשים בהם מיצחק, ימשיכו ויוציאו אותם לחוץ ע"י השופר הקדוש שהוא כלול מכל ההבלים והקולות כ"ש בזוה"ק אתר דכל קלין נפקין מיני' אקרי שופר וע"י מוציאין פנימיות הנפש שהם בחי' הבלים דקדושה מתוך השופר עי"ז חוזרים כולם בתשובה כי אללו ההבלים דקדושה הם בחי' נפשו"ת קדושו"ת שיש להם כח לילך ולהתגלגל ולהחזיר כל העולם בתשובה שזה צריכין בר"ה וכמבואר בהתורה הנ"ל גודל הכח של ההבלים דקדושה להחזיר רשעים בתשובה כנ"ל:

אות יא

וזה בחי' תקיעה שברים תרועה תקיעה. תקיעה היא בחי'תקיעת כף בחי' התקשרות אל הצדיקים אמתיים שמהם מקבלין הנפשו"ת וההבלים דקדושה כנ"ל. כי כל נפשו"ת ישראל צריכן לקבל כח ההבלים דקדושה מצדייק הדור כנ"ל וזה בחי' תקיעה לשון תקיעת כף שהוא לשון התקשרות. כ"ש כל העמים תקעו כף שפרש"י התחברו יחד. היינו שיתערבו ויתקשרו יחד להריע לאלקים וכו', שברים ה בחי' לב נשבר ונדכא, בחי' השתוקקות וכיסופין חזקים להשי"ת שעי"ז לבו נשבר תמיד מחמת גודל הכיסופין והגעגועים שמתגעגע ברצון חזק להשי"ת וזהו בחי' תרועה לשון אהבה והשתוקקות להשי"ת כ"ש לא הביט און ביעקב וכו' ותרעות מלך בו ופרש"י לשון חבה וריעות. היינו בחי' אהבה ורצון בחי' אהבה והשתוקקות להשי"ת בבחיח' כי חולת אהבה אני כמובא בהתורה הנ"ל. וזהו בחי' תקיעה אחרונה, לחזור ולקשר כל העולם להכיסופין והנפשו"ת וההבלים דקדושה כדי להחזיר כולם למוטב. בבחי' והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובוא האובדים וכו' והנדחים וכו'. כי תקיעה הראשונה היא לקשר עצמינו לצדיקי אמת כדי לקבל מהם ההבלים והנפשו"ת דקדושה כנ"ל. ותקיעה אחרונה היא כדי לקשר אלינו גם כל העולם שכולם יקבלו אלו ההבלים והנפשו"ת דקדושה כיד שכולם ישובו להשי"ת עי"ז ויקבלו עול מלכותו עליהם בבחי' כל העמים תקעו כף וכו':

אות יב

וזה בחי' מלכיות וזכרונות ושופרות שאנו אומרים בלפלה בר"ה. כי מבואר בהתורה הנ"ל שצריכין להוצאי הכיסופין דקדשוה בפיו כדי שתצא הנפש מכח אל הפועל ועל זהנתתקן סדר התפילות ע"ש. וזה בחי' מלכיות וכו' שאנו מוציאין הכיסופין דקדושה בפינו. כי מלכיות הוא שאנו מקבלין עול מלכותו עלינו ואנו מתפללין שתתגלה מלכותו

על כל העולם שזה עיקר הכיסופין דקדושה שצריכין לכסוף ולהשתוקק תמיד לקבל עול מלכותו עליו באהבה ולהוציא אלו הכסופין בפיו כנ"ל ואז יש כח לאלו ההבלים ללך ולעורר כל העולם לתשובה שזהו בחי' תקיעת שופכר כנ"ל. וזהו בחי' זכרונות שאז אנו מתפללין שיזכור לנו בריתו אשר כרת עם אבותינו ומזכירין כל הפסוקים שמדברים מזה כ,ש וישמע אלקים את נאקתם ויזכור להם בריתו וכו' ונאמר וזכרתי את בריתי יעקב וכו' וחותמין ועקידת יצחק לזרעו וכו' תזכור ברוך וכו' זוכר הברית. היינו כי עתה מתפללין שימשיך עלינו זכות שמירת הברית של אבותינו הצדיקים כדי שעי"ז לא יהיה כח להההבלים דסט"א הנעשין מכיסופין רעים שלא יהי' להם כח לבלבל העולם להחטיא ח"ו ע"י הבליהם הרעים בבח'י יש הבל וכו' כנ"ל כי זכות תיקון הבגרית של אבותינו יתגבר ויעלה לפניו יתב' עד שי"ז יתברר ויעלו כל ההבלים דקדושה של הכיסופין הקדושים של ישראל, וכל ההבלים דס"א של הכיסופין רעים יתבטלו לפניהם כאין וכאפס. וע"כ מתחילין פסוקי זכרונות בענין נח כ,ש וגם את נח באהבה זכרת וכו' כמ"ש ויזכור אלקים את נח וכו' וכל אשר אתו בתיבה ויעבר אלקים רוח על הארץ וישוכו המים. כי השי"ת צוה את נח שיכנוס בתיבה להיות נסגר שם מפני מי המבול אע"פ שהרבה רווח והצלה לפניו. אך הענין מבואר היטב ע"פ הנ"ל כי מחמת שהדור קלקלו את מעשיהם מאד והלכו אחר תאוותיהם וכיסופיהם הרעים עד שהיה העולם מלא מהבלים רעים הנעשים מכיסופין רעי סעד שלא היה אפשר להעולם להתקיים ע"כ הביא עליהם את מי המבול ואז הוכרח נח לכנוס לתיבה ולהסגר שם כדי שלא יקבל וישאוב הבלים רעים של העולם של כיסופין רעים שזהו עיקר בחי' רוח רעה שהיה שולט על העולם אז היינו רוח רעה ממש הנעשה מכיסופין רעים שמחמת זה הוכרח ליסגר בתיבה כדי להסתיר עצמו מהבלים רעים שהם רוח רעה הנעשה מכיסופין רעים שעי"ז היה עיקר חורבן העולם אז, וכמבואר בהתורה הנ"ל שע"י כיסופין רעים נעשין נפשו"ת שהם בחי' נקודות ומציירין האותיות לרע בבחי' לאזכה נעשית לו סם מות ר"ל ועי"ז החריבו העולם אז. ונח הוצרך להסתר מהם בתיבה כדי שלא ישלטו בו ההלבים רעים כנ"ל. וזהו ענין מ"ש בזהר שבעידן עקתא צרכין להתחבא היינו כנ"ל שעיקר כל הצרות ר"ל נמשכין מנפשו"ת רעות הנעשין מכסופין רעים שעי"ז נצטיירין אותיות התורה להיפך ח"ו כנ"ל וע"כ צריכין להתחבא בחדר כדי שלא ישאוב מההבלים רעים שהם בחי'רוח רעה ר"ל וכ"ש לך עמי בא בחדריך וסגור דלתיך בעדך חבי כמעט רגע עד יעבור זעם, כי צריכין לסגור עצמו בחדרו עד יעבור זעם וחרון אף שנעשה מהבלים רעים וכנ"ל. והשי"ת ברחמיו זכר אז את נח הצדיק שהיה בתיבה ויעבר אלקים רוח על הארץ ופרש"י רוח נייחא וכו'. היינו

שברחמיו נתן כח שיתגברו ההבלים דקדושה של נחן וכל אשר אתו בתיבה שהם בחי' רוח טובה רוח נייחא ועי"ז וישוכו המים ונתבטלו מי המבול שעיקר שליטתם היה ע"י הרוח רעה של הכיסופין רעים וכנ"ל. ועל זה אנו מתפללין שגם עתה ירחם עלינו ויזכור את כל ההבלים דקדשוה של ישראל של הכיסופין טובים ויברר אותם מההבלים דסט"א של הכיסופין רעי משלא יהי' להם כח לשלטו עליהם לבלב את העולם ח"ו. בפרט כי עתה יש לנו על מה לסמוך כי כברהיה לנו צדקים גדולים ונוראים ששמרו את הברית בתכלית ואנו מבקשים שיזכור לנו זכותם שזהו ענין כל פסוקי זכרונות שאומרים אח"כ שיזכור לנו ברית אבותינו וחותמין ועקידת יצחק וכו'. כי עקידת יצחק היאעיקר בחי' כיסופין טובים שמסר נפשו בחשק נמצרץ באמת לעשו"ת רצונו ית' שמשם נשרש הנקודה קדושה בלב כ"א מישראל לכסוף ולחשוק להשי"ת במסירת נפש וכנ"ל וע"כ אנו מבקשים שיזכור לנו כל זה כדי שיתגברו ההלבים דקדושה בכח הצדיקים שומרי הברית ויעלו לפניו לרצון ויהיה להם כח להחזיר כל העולם בתשובה. ולא יהיה כח להההבלים רעים שהם בחי' מי המבול לשלוט עליהם לבלב את העולם ח"ו. וזהו עיקר בחי' זכירה שאנו מתפללין שיזכור לנו זכות אבותינו ועקידת יצחק וכו' דהיינו שלא יבלבלו ההבלים רעים ח"ו. כי בוודאי אין שכחה לפניו ית' אך כשח"ו מתגברין ההבלים רעים כנגד ההבלים טובים זהו בחי' שכחה שהיא בחי' עניין דמכסיין על עיינין דהיינו שאין הטוב ניכר ח"ו מחמת שחופה עליו הרע ח"ו. אב לאנו באין בכח אבותינו ששמרו הברית בתכלית ואנו מזכיירן אותו ית' שגם בדור המבול שהיה הדור כול ורע ולא היה רק נח יחיד בעולם ולא היה אז זכות צדיקים קדושים כאל ואעפ"כ חמל השי"ת וזכר את נח והגביר ההבלים דקדשוה שלו על מי המבול. וכ"ש עתה שישראל בכלל רובם ככולם נכספין מאד מאד להשי"ת בכסופין גדולים במסירת נפש וכבר היה לנו צדיקים קדושים כאלו מימות אבותינו עד עתה שבזכותם בוודאי ראוי שיתבטלו כל ההבלים רעים שבעולם ויהיו כאין וכאפס, ויתגברו ויתחזקו ההבלים דקדושה של הכיסופין טובים עד שיחזירו כל העולם בתשובה שזהו כל ענין ר"ה שהוא ראשון לעשי"ת וכנ"ל. וזהו בחי' שופרות כי אח"כ אנו מתפללין שילכו ההבלים דקדושבה ויעוררו גם כל העולם כולו בתשובה שזהו בחי' פסוקי שופרות כי זהו עיקר בחי' קבלת התורהע, יקול שופר שמשה רבינו בעוצם כחו המשיך כח ההבלים דקדשוה שהם בחי' נפשו"ת קדושו"ת שעי"ז נצטיירו אותיות התורה לטוב ועי"ז זכה ליתן את התורה אז. כי באמת התורה היתה במציאות גם קודם לזה כי התורה קדמה לעולם. אך אותיות התורה אין להם ציור ופעולה כ"א כפי הנקודות הנשעשין ע"י הכיסופין וכו' כמבואר היטב בהתורה הנ"ל

ע"ש וע"כ לא ניתנה התורה עד שבא משה כי אאז נזדככו ישראל בכחו של משה עד שהתגברו הכיסופין דקדושה שלהם וציירו אותות התורה לטוב וע"כ ניתנה התורה בקול שופר שהוא בחי' הבלים דקדושה כנ,ל. וזהו בחי' וקול שופר חזק מאד וכו' חזק מאד דייקא דהיינו שקול השופר שהוא הבלים דקדושה היה הולך ומתחזק מאד כדי להכניע ולשבר כל ההבלים דסט"א שלא יהיה להם כח לצייר אותיות התורה ח"ו להיפך כנ"ל. וע"כ מתפללין אחר פסוקי שופרות שיקבץ כל הנדחים וכ"ש והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובוא האובדים והנדחים וכו' כי זה עיקר ברכת שופרות שיתגברו ההבלים דקדשוה של השופר וילכו ויתפשטו בעולם עד שיחזירו כלהעולם בתשובה ויקבצו כל הנדחים והאובדים להחזירם כולם אל הקדושה, והכל בכח ההבלים דקודשה וכנ"ל

אות יג

וזה בחי' מה שמבקשין בר"ה על חיים כ"ש זכרנו לחיים וכו' וכתבנו בספר החים וכו' וכן הרבה היינו שאנו מבקשין שנזכה לצייר אותיות התורה לטוב ע"י הנפשו"ת הנעשים מכיסופין טובים שזהו בחי' זכה נעשה לו סם חיים כ"ש שם בהתורה הנ"ל. וזהו בחי' ג' ספרי סהנפתחין בר"ה. צדיקים גמורים נכתבין לאלתר לחיים. רשעים וכו'. בינונים תלוים עד יוה"כ כשרז"ל. היינו כי הצדיקי שיש כיסופין טובים וקדושים שמהם נעשים נפשו"ת ונקודות טובות ונצטיירים אותיות תהורה לטוב בבחי' זכה נעשהלו סם חיים. ע"כ בוודאי הם נכתבין לאלתר לחיים. כי הם נכתבין ממילא לחיים. מאחר שהם מציירין אותיות לטוב בבחי' סם חיים וכנ"ל. וכן להיפך רשעמי שעושין נפשו"ת ונקודות לא טובות מכיסופין רעים ע"כ הם נכתבין תיכף למיתה מאחר שמציירין אותיות התורה להיפך בבחי' לא זכה נעשהלו סם מות כ"ש שם ע"ש היטב. בינונים תלוים ועומדים עד יו"כ כי בינונים הוא שיש בהם טוב ורע שלפעמים מחובר בהם נפשו"ת קדושו"ת שהם כיסופין טובים ולפעמים להיפך. ע"כ הם תלוים ועומדים עד יו"כ אם יחזרו בתושבה. היינו שצריכין להתגבר בכל עשי"ת להגביר הכיסופין טובים על הכסופין רעים שזהו עיקר התשובה להגביר הטוב על הרע עד שיתגברו הנפשו"ת קדושו"ת ויציירו האותיות לטוב בבחי' סם חיים. ועי"ז יזכו ג"כ להיות נכתבין ונחתמים בספר החיים וכנ"ל. וע"כ גמר החתימה ביוה"כ כי אז הוא בחי' קבלת התורה. כי ביוה"כ ניתנו לוחות אחרונות שנאמר בהם טוב. כי אז נצטיירו אותיות התורה לטוב שזהו עיקר בחי' קבכלת התורה כנ"ל. וע"כ אז הוא מחילת עוונות כי עיקר פגם כל העוונות הוא שע"י העוונות הנעשים ע"י תאוות וכיסופין רעים, פגם באותיות התורהוצייר אותם להיפך, אבל ביהו"כ שאז הואגמר קבלת התורה, אז זוכים ע"י התשובה לחזור ולתקן הפגם של העוונות ולצייר

אותיות התורה לטוב, וע"כ בינונים תלויים ועומדים עד יוה"כ שאז יש להם כח לחזור ולצייר אותיות התורה לטוב כנ"ל. כי עיקר התשובה הוא בחי' כיסופין טובים, כי עיקר התשובה היא החרטה שמתחרט על העבירה והלוואי שלא היה עושה אותה שזהו רק רצון וכיסופין טובים ועי"ז מוחל לו השי"ת כי עיקר הוא הכיסופין שעי"ז מציירין אותיות התורה לטוב ועי"ז נתתקן הכל וכנ"ל:

אות יד

וזה בחי' סוכה שעושין אחר ר"ה ויוה"כ. כי מבואר שם בהתורה הנ"ל שמי שהוא במדריגת אברהם דהיינו שעושהנפשו"ת טובות ע"י כיסופין טובים אזי כל אכילתו בבח'י לחם הפנים בחי' לחם חם וכו' ואזי כל הכוכבים ומזלות וכל העכו"ם טורחמי בשביל פרנסתו בבחי' לחמינו הם סר צלם וכו' כי מראה חמה עמוקה מן הצל וכו' ע"ש כל זה היטב, וזהבח'י מצוות סוכה שהיא צלא קדישא צלא דמהימנותא שעי"ז מכניעין בחי' הצל דסט"א בבחי' לחמנו הם סר צלם כנ"ל, וזה זוכין אחר ר"ה ויוה"כ שאז היה כל עסקינו להמשיך בעולם הבלים דקדשוהשהם בחי' נפשו"ת קדושו"ת העולים מהבלים של השופר וש לכל הקולות והצעקות שצועקין ישראל בר"ה והיו"כ ועשי"ת שעי"ז עיקר התעוררות התשובה באלו הימים וכנ"ל. וע"כ כל העבודהשל יוה"כ הוא ע"י הכה"ג שהוא בחי' צדיק הדור שהוא בחי' תכלית שמירת הברית בשלימות, כי הכה"ג מצווה על קדושת הברי תיותר מכל ישראל כי אסור אפילו באלמנה (וכמבואר במ"א), כי עיקר אלו הנפשו"ת שהם בחי' כיסופין טובים נמשכין ע"י הצדיק שומר הברית כ"ש שם שזהו בחי' כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יגקשו מפיהו. אם הרב דומה למלאך ה' צבאות וכו' כי הרב נקרא כוה שהוא בבחי' קדושת הברית יותר מכל ישראל כ"ש כי שמרו אמרתך ובריתך ינצורו, והכה"ג מקודש יותר מכולם והוא בבחי' הרב והצדיק שבדור שהוא בתכלית שמירת הברית וע"כ כל העבודה של יוה"כ אינה כשירה אלא בו. כי ביוה"כ אז הוא גמר החתימה לחיים. שאז צריכין לגמור התיקון הנעשה ע"י הכסופין טובים שהם נפשו"ת והבלים דקדושה שעי"ז מציירין אותיות התורה לטוב בבחי' סם חיים שזהו בחי'ספר החיים שנכתבין ונחתמין בו בר"ה ויוה"כ לחיים. שזה נעשה ע"י שמציירין אותיו התורה לחיים ע"י הבלים ונפשו"ת הנעשין מכיסופין טובים של ישראל שנתעוררין באלו הימים וכנ"ל. ע"כ אז ביוה"כ עיקר התיקון ע"י הכה"ג שהוא בבחי' קדושת הברית כי עיקר אלו הנפשו"ת יוצאין ע"י הצדיק שהוא בבחי' שמירת הברית כנ"ל. וזה שאומרים בתחלת יוה"כ אור זרוע לצדיק וכו' שהוא בחי' תיקון הברית כמובא.

כי אז צריכין להמשיך בחי' תיקון הברית מהצדיק האמת שעי"ז עיקר התקון הנגמר ביוה"כ ע"י נפשו"ת טובות. וכנ"ל:

ואחר ר"ה ויוה"כ שאז זכינו לבחי' מדריגת אברהם שהיה בעל נפש וכו' דהיינו לעשו"ת נפשו"ת טובות ע"י כיסופין טובים ע"כ אז עושין סוכה הקדושהשהיא אצלא קידשא שעיקר מצוותה היא האכילה בתוכה ושאר הצטרכות האדם. כי אז זוכין שיהיה האכיהל והפרנסה בבחי' לחם הפנים כנ"ל שזה זוכין ע"י בחי' אברהם ע"י כיסופין טובים כנ"ל בבחי' לחם חם לחמינו הם סר צלם וכו' כנ"ל שהו בחי' סוכה שהיא צלא קדישא, שמכניע ומבטל צלם של העכו"ם בבחי' לחמנו הם סר צלם וכנ"ל. כי סוכה הואבבחי' אברהם איש החסד שזכה לכהונה כ"ש אתה כהן לעולם, שהואבחי' אהרן הכהן איש החסד שבזכותו היו העננ כבוד שהם בבח'י סוכה שהוא אהבה וחסד בחי' השתוקקות וכיסופין דקדושה שהיה לנו באל והימים הנוראים שעי"ז אנו זוכין לצל הקדוש הזה של הסוכה שהוא מכניע הצל שלהם, שאז האכילה בקדושה בבח'י לחם הפנים ואז כל העכו"ם טורחין בשביל פרנסותינו וכו'. ובשביל זה מקריטבין בסוכות ע' פרים כנגד הע' אומות כי עתה יש לנו שלום גדול עמהם בבחי' סוכת שלום כי כולם טורחין בשביל פרנסתינו. כי ההבלים והנפשו"ת דקדושה התגברו כ"כ והמשיכו כ"כ התעוררות התשובה בעולם עד שאפילו להעכו"ם הגיע מזה התעוררות עד שנודע להם במקום שהם שהעיקר הם ישראל ושעיקר תכליתם לטרוח עבורפרנסת ישראל וע"כ אנו מקריבין בשבילם קרבנות כי אנו צריכים אותם כדי שיטרחו בשביל פרנסתינו. וזהו בחי' ועמדו זרים ורעו צאנכם ובני נכר אכריכם וכורמיכם ואת סכהני ה' תקראו כהני ה' דייקא בחי' כהן איש החסד שהוא בחי' אברהם שהיה בעל נפש שנעשה מחסד ואהבה והשתוקקות שזהו בחי' סוכה שעי"ז העכו"ם טורחין בשביל פרנסתינו בחי' ועמדו זרים ורעו צאנכם וכו' וכנ"ל:

אות טו

ואז מכניסין הפרנסה מחוץ לפנים בבחי'אית לן בירא בדברא עיילא ליה למתא וכו' ע"ש בסוף התורה היוב, וזהו בחי' סוכה שעי"ז העכו"ם טורחין בשביל פרנסתינו כנ"ל ואז מכניסין הפרנסה מחוץ לפנים שכל זההוא בחי'סוכה. כי הסוכההיא בבחי' ממוצע בין חוץ לפנים דהיינו בין בית ושדה כי הבית מוקף מחיצות לגמרי ומקוה היטב, ובשדה ובחוץ אין שם שום מחיצות, והסוכה היא ממוצע ביניהם כי זה עיקר מצוות סוכה לצאת מדירת קבע ולישב בדירת ארעי שהם מחיצות הסוכה שאינם מקורים ייטב והאויר מבחוץ נמשך לתוכה, נמצא שהסוכה ממוצע בין ביחת וחוץ כי זה עיקר בחי' סוכה

להכניס האכילה והפרנסה מחוץ לפנים לתוך הבית. וזה בחי' וחג האסיף בצאת השנה באספך את מעשיך מן השדה, באספך מן השדה דייקא היינו כשצריכין לאסוף ולהכניס את הפרנסה והאכילה מן השדה לתוך הבית דהיינו מחוץ לפנים אז צריכין לעשו"ת סוכה שהיא ממוצע בין חוץ לפנים שע"י מוה זאת מכניסין גם ברוחניות כל השפע והאכילה והפרנסה מחוץ לפנים דהיניו מהעכו"ם והרשעים לישראל בבחי' עיילא לי למתא שנעשה ע"י החבלים דקדשוה בחי' אפשילו לי חבלי וכו' (כמבואר שם בהתורה הנ"ל) שהם בחי' בחבלי אדם אמכם בעבותות אהבה שהם בח'יסוכה שהוא בחי' עבותות אהבה וחסד בין ישראל לאביהם שבשמים כי אז עיקר ההתחברות והאהבה כי סוכה בחי' אהבה וחסד בח'י חיבוק יד ימין כידוע וכמובא בדבריו ז"ל במ"א:

אות טז

ועיקר מצוות סוכה היא הסכך דהיינו שלא לכסות המחיצות בתקרה שלימה כמ ובית רק לעשו"ת כיסוי וסכך העשוי לצל שיש בו חלל ואויר. היינ וכי בזהאנו מראין מה שפעלנו בר"ה ויוה"כ להגביר ההבלים דקדושה כ"כ עד שיעוררו כל העולם בתשובה בבחי' יש הבל וכו' עכשיו אנו צריכין לצאת דייקא מהבית שמכוסה היטב אל הסוכה שיש בה חללים הרבה בהסכך כדי לשאוב דרך שם מהאוירים וההבלים דקדושה של הכיסופין טובים שנמשכי וע"י התקיעות וע"י ריבוי התפלות והצעקות שבאלו הימים הנוראים. כי בכל השנה צריך שיהיה עיקר ישיבתו של האדם בביתו דייקא כדי להתחבא ולהסתיר עצמו מהבלים דהאי עלמא שמתפשטין באויר שרובם הם הבל מעשה תעתועים של רדיפות העוה"ז. אבל עכשיו באלו הימים הנוראים התגברו כ"כ ההבלים דקדושה של ישראל עד שאנו צריכין דייקא לצאת משם אל הסוכה העשויה לצל שאינהמכוסה היטב רק יש בה חללים הרבה בהסכך, כי אנו צריכן עתה דייקא לשאוב מההבלים והאוירים קדושים הנמשכין דרך הסכך כידרך שם נמשכין רק הבלים קדושים של התקיעות ותפילות ישראל שהם מתגברים באלו הימים כנ"ל. כי סוכה היא בחי' אימא דמסככא על בנין דהיינו שהשכינה מסככת ומגינה עלינו מהבלים דהאי עלמא שהם הבלים רעים וכיסופין רעים שלא ישלטו עלינו כלל רק שיהי' נמשכין עלינו דרך נקבי הסכך הבלים דקדושה של התקיעות ותפלות ישראל וכנ"ל:

אות יז

וזה בחי' ד' מניים שנוטלין בסוכות שבסה מתקנים בחי' ד' שנכנסו לפרדס המובא בהתורה הנ"ל ע"ש שאלו הד' בחי' נמצאין בכל דור שהם הרוצים לגשת אל הקודש ולהתקרב לצדיקי הדור שיש בהם ד' בחי' ע"ש והם נקראים נכנסין לפרדס שגדילין בו מיני אילנות ע"כ ע"י אלו הד' מניים שהם מניי אילנות הנאחזין בשמו הקדוש יתב'

עי"ז מעלין ומתקנים עאלו הד' בחי'. כי אלו הד' שנכנסו לפרדס הם רבי עקיא שנכנס בשלום ויצא בשלום ובן עזאי ובן זומא הציץ ונפגע הציץ ומת ואחר קיצץ בנטיעות. וזהו בחי' הד' מינים שהם כנגד ד' כתות שבישראל כמובא כי אתרוג יש בו טעם וריח כנגד בעלי תורה ומצוות שיש להם כל השלימות שזהו בחי' ר"ע שזכה לשלימות ונכהס בשלום וכו'. ולולב והדסים שזה יש בו טעם ולא ריח וזה ריח ולא טעם זה בחי' ב"ע וב"ז שלא היו בתכלית השלימות אע"פ שהיו צדיקים גדולים ע"כ זה הציץ ונפגע וזה הציץ ומת. ואחר קיצץ בנטיעות זה בחי' בחי' פושעי ישראל בחי' ערבי נחל שאין בהם לא ריח ולא טעם. ואנו מחברין כל אל והד' מינים יחד עם האתרוג ועי"ז נכללין ונתחברין יחד כדי להשיטבם כולם אל הקדושה ע"י שמתגברין ההבלים דקדושה שהם נפשו"ת קדושו"ת שעי"זנמשכין נקודות טובות להאותיות ונצטיירין האותיות לטוב וכו' שכל זה הוא בחי' תקון הד' שנכנסו לפרדס שעיקר הפגם של אותן שלא יצאו בשלום הי' ע"י שלא ציירו האותיות היטב לטוב ע"י נפשו"ת קדושו"ת (ע"ש היטב בהתורה הנ"ל כי א"א לחזור בכל פעם דבריו הקדושים ז"ל) וע"כ עתה אחר ר"ה ויוה"כ שמתגברין ההבלים והנפשו"ת דקדושה שהם בחי' נקודות קדושו"ת לצייר אותיות התורה לטוב עי"ז נתתקנין כל הד' בחי' הנ"ל שהם בחי' ד' שנכנסו לפרדס שזהו בח' הד' מינים שאנו לוקחין עתה בסוכות וכנ"ל:

אות יח

וזה בחי' הנענועים שמנענעין בהד' מינים לכל ד' רוחו תהעולם ולמעלה ולמטה. כי עיקר הנענועים הם באויר היינו שע"י הנענועים הקדושים בכל הרוחות אלו ממשיכין עלינו ההבלים והאוירים הקדושים שהם נפשו"ת הקדושו"ת כדי לצייר אותיות התורה לטוב כדי לתקן כל הכתות שבישראל שהם בחי' ד' שנכנסו לפרדס שהם בחי' ד' מינים כנ"ל, כי מנענעין האויר בד' מינים ומגרשין כל האוירים וההבלים רעים וממשיכין רק הבלים ואווירים קדושים שהם נפשו"ת ונוקודת קדושו"ת הנעשין בר"ה ויוה"כ מהתפילות והתקיעות וכנ"ל:

וע"כ נוהגין ע"פ האריז"ל לעשו"ת הנענועים בסוכה כי שם בסוכה שולט האויר הקדוש דרך נקבי הסכך ושם אנו ממשיכין עלינו האויר הקדוש הזה ע"י הנענועים וכנ"ל. וזה שמנענעים בהודו לה' תחלה וסוף כי עיקר התיקון ע"י בחי' החסד שהוא בחי' חסד המתגלה בפומא דאמה שהוא בחי' אהבה והשתוקקות וכיסופין טובים שזהו בחיר ריבוי החסדים הגדולים הנמשכין באלו הימים כמובא בכוונות האריז,ל היינו חסד ואהבה והשתוקקות וכיסופין טובים להשי"ת שעי"ז כל התיקונים הנעשים באלו הימים כי

הם בחי' נפשו"ת ונקודות טובות שהם מציירין אותיות התורה לטוב לעשו"ת פעולות טובות בעולם שעי"ז נתתקן ונשלם הכל וכנ"ל:

אות יט

וכל זה אנו צריכין באלו הימים קודשש שמיני עצרת שהוא שמחת תורה שאז מסיימין ומתחילין התורה. הינו כי מחמת שעתה הם הימים שאנו צריכין להשלים את התורה שקרינו בה בכל השנה ולחזור להתחיל ע"כ אנו עוסקין בכל התיקונים הנ"ל שעי"ז אנו מציירין אותיות התורה לטוב בבחי' סם החיים כדי שכל התורה שעסקנו בה בכל השנה תהיה מצטיירת ומצטרפת לטוב. וכן נזכה להתחיל את התורה לקרותה ע"י נוקודת טובות שתהי' התורה מעתה מטיירת ומצטרפת תייטד רק לטוב ולחיים ולשלום שעי"ז יתתקן כל העולם. כי כל העולם ומלואו מתנהג ומתקיים ע"י התורה וכפי הציור שאנו מציירין ומצרפין אותיות התורה ע"י הכסופין כן מתנהג העולם לטוב או להיפך ח"ו. ע"כ חמל עלינו השי"ת ברחמיו המרובים וזיכנו ע"י חכמיו הקדושים שסידרו לנו לסיים ולהתחיל התורה ביום גמר התיקון של ר"ה ויוה"כ שהוא ש"ע רש"ת כדי שע"י ההבלים קדושים של ר"ה ויוה"כ שהם נפשו"ת קדושו"ת שמהם נעשין נקודות קדושו"ת תהיה מצטיירת ומצטרפת כל התורה לטוב, הן כל מה שקרינו בכל השנה כולה שאנו מסיימין אותה עת, הן מה שאנו עתידין לקרות בכל השנה הבאה עלינו לטובה שאונ מתחילין עתה, הכל יהיה מצטייר ומצטרף לטוב ולחיים ע"י ההבלים דקדושה של אלו הימים הנוראים שבהם מתגברין ישראל בהבלים הרבהדקדושה וכו' וכנ"ל:

וע"כ נקרא שמיני עצרת לשון כניסה ואסיפה כי אז כונסין ומאספין כל אותיות התורה לציירם לטוב ע"י הנפשו"ת והנקודות טובות שנעשו בר"ה ויוה"כ כנ"ל. כי קודם שממשיכין נקודות טובות אזי אין להאותיות שום קשר וחבור רק ע"י הנקודות טובות ע"י זה הם מזדווגין ומתחברין ומתאספים לעשו"ת פולות טובות ע"כ נקרא עצרת לשון כניסה ואסיפה וכנ"ל:

אות כ

(שייך לעיל)

כי הד'' מינים הם בחי' ד' אותיות השם שהם בחי' טנת"א שעי"ז ממשיכין נקודות טובות להאותיות ע"י ההבלים קדושים כנ"ל. כי עיקר התיקון ממשיכין משורש האותיות והנקודות שהם ד' אותיות השם ששם שורש כל הטנת"א. וע"י הד' מניים הקדושים שנאחזין שם אנו ממשיכין עלינו התיקון משם באלו הימים בכח ההבלים דקדושה שמהם נעשין נקודות קדושו"ת לצייר אותיות התורה לטוב כנ"ל. כי כשהאותיות

מזדווגין ומתחברין יחד ע"י כיסופין טובים שמהם נעשין נקודות טובות להאותיות כנ"ל, אז נכללין כל הד' בחי' שלימות תיקון כלהעולמות כידוע וכנ"ל:

אות כא

והנה כל דברינו אלה הם בנויים על התורה אית לן בירא בדברא בסי' ל"א. ומבואר שם בסוף שהתורה הזאת נאמרה על פסוק ויסב אלקים אין הסיבה אלא סעודה וכו' ע"ש. אך לא זכינו לקלב ממנו גמר ביאור הפסוק ע"פ התורה הזאת. והנלע"ד בזה הוא כי ויסב אלקים הוא בחי' סעודה כנ"ל היינו בחי' האכילה והפרנסה שצריכין להכניסה מחוץ לפנים כנ"ל. וזה נעשה ע"י דרך המדבר ים סופף וחמשים וכו'. המדבר זה בחי' אמונה שתלויה בדיבור שצריכין לדבר האמונה הקדושה בפה מלא כ"ש אדמו"ר ז,ל האמונה תולה בפה של אדם וכו' וזה בחי' ים סוף כי אמונה בחי' הדבור ב חי' מלכות היא בחי' ים שכל הנחלים הולכים לתוכה כידוע וזה בחי' סוף כי הוא בחי' אחרית וסוף ושלימות של כל המדות ושל כל הבריאה כולה כמובא שם בהתורה הנ"ל בחי' בא חבקוק והעמידן על אמונה וכו'. וחמשים וכו' ופירש"י מזויינים זה בחי' תיקוהברית שעי"ז זוכין לאמונה בחי' שבת עי"ז זוכין להכניס הפרנסה לפנים לישראל. שזהו בחי' ויסב אלקים את העם כנ"ל:

גם המדבר ים סוף מרמז על הנפשו"ת טובות הנעשין מכיסופין טובים שעיקר יציאתן אל הפועל הוא ע"י הדיבור כ,ששם וזהו ג,כ בחי' ים סוף כי הם בחי' סוף ושלימות של כל הדברים כיהם מציירין אותיות התורה לטוב שעי"ז נגמרין ונשלמין כל הדברים לטוב. ובאמת הכל אחד כי תיקון האמונה ותקון אלו הנקודות טובות הנעשין מהנפשו"ת וכסופין טובים הכל אחד כי כל מה שיש להאדם אמונה ביותר בוודאי הוא כוסף ומשתוקק ביותר ויותר כיסופים טובים, כי יודע שאין שום תכלית בעולם כ"א לעשו"ת רצונו ית' רק שיש לו מניעות ועיכובים רבים על זה, ע"כ בוודאי הוא כוסף וחומד ומשתוקק בכל עת מתי יזכהלהגיע לזה להיות כרצונו יתב' באמת. ובשביל זה אמונה היא שלימות כל הדברים, וכל התורה וכל הברכות וההשפעות הכל אינו נשלם כ"א ע"י אמונה כמבואר שם בתחילת התורה הנ"ל. כי ע"י אמונהשנמשך ע"י כח הצדיק ע"י תיקון הברית עי"ז נעשין נפשו"ת רבות ע"י כיסופין טובים שהם בחי' נוקודת טובות שמציירין אותיות התורה לטוב שיעשו פעולות טובות בעולם כנ"ל שזהו עיקר תיקון ושלימות של התורה ושל כל הדברים שבעולם שמתנהגים ומתקיימין על ידה. נמצא שתיקון הכיסופין טובים ותיקון האמונה הכל אחד כי הם משלימין ומתקנים הכל ע"י שמציירין אותיות התורה לטוב וכנ"ל, ובזה מקושר ומחובר התורה הנ"ל היטב ע"ש:

וזהו שנסמך ויסעו מסוכות אחר פ' ויסב אלקים כי ויסעו מסוכות מרמז על מצוות סוכה הקדושה שזכו ישראל תיכף ביציאתן ממצרים שסיבבן והקיפן בענני כבוד שהם בחי' סוכה וכו' כ"ש שם תיכף בפרשה וה' הולם לפניהם יומם בעמוד ענן וכו' וכל זה סמך לפסוק ויסב אלקים שהוא בחי' אכילה ופרנסה להכניס הפרנסה מחוץ לפנים כי זה זוכין ע"י מצוות סוכה שעי"ז מכניסין הפרנסה מחוץ לפנים כנ"ל:

שוכר א

אות כב

ונחזור לענין שומרים. וזה בחי' מה שהשוכר דינו כש"ש שחייב בגניבה ואבידה ופטור באונסין. כי עיקר השמירה ממזיקי עלמא הוא ע"י הצדיק האמת שהוא בחי' בעל נפש שממנו נמשכין כל הכיסופין דקדושה שהם בחי' הבלים ונפשו"ת טובים שהם מציירין אותיות התורה לטוב. וזה בחי' שיר של פגעים שנאמר שם יפול מצדך אלף ווכ' אליך לא יגש. לא תאונה אליך רעה וכו' על שחל ופתן תדרוך תרמוס כפירותנין כי בי חשק ואפלטהו. כי בי חשק דייקא. שהמזמורמבאר ע"י מה ינצל מכל הפגעים ויזכה לדרוך על כל הקליפות והמזיקי עלמא בחי' על שחל ופתן תדרוך, הכל יזכה מטעם כי בי חק וכו'. שע"י גודל החשק והכיסופין דקדושה שחושק בו ית' עי"ז ואפלטהו. כי כל המזיקי עלמא עיקר יניקתם מכיסופין והבלים רעים שהם נפשו"ת לא טובים שהם הם המזיקין ר"ל. כי הם מזיקין בגשמיות ורוחניות בבחי' יש הבל אשר נעשה. כי אלו ההבלים הם בחי' נפשו"ת שהולכים ומעוררים לרע ח"ו שמשם כל ההיזיקות ר"ל. וע"כ עיקר הכנעתם וביטולם הוא ע"י הצדיקים והכשרים שיש להם כיסופין טובים שהם נפשו"ת טובים שמעוררים העולם לטוב. שהם מכנייעם ומבטלין כל המזיקי עלמא. בבחי' על שחל ופתן תדרוך וכו' כי בי חשק ואפלטהו כנ"ל:

אות כג

וע"כ נקרא הצדיק צופה ושומר. כ"ש צופה נתתיך ופרש"י שומר (יחזקאל) כי עיקר השמירה על ידו. מחמת שעל ידו זוכין לכיסופין דקדושה שעי"ז עיקר השמירה כנ"ל. ואם היו הלכ זוכין לזה בשלימות לבחי' צדיק שהוא בחי' רבית עילאה בחי'שמירת הברית בשלימות. בוודאי לא היו צריכין שום שמירה בגשמיות כי היו מתבטלים כל המזייק עלמא ע"י הכיסופין והנפשו"ת טובים שנמשכין ע,י הצדיק וכנ"ל. אך עיקר השמירה שצרייכן שמירה גם בגשמיות זה נמשך מבחי' הל"ט מלאכות שנמשכין מבחי' ברית תתאה שהוא בחי' נער בחי' עבד שמשם כל העבודות והיגיעות של עסקי העוה"ז שכולם כלולים בל"ט מלאכות ומשם נמשך שצריכין שמירה גם בגשמיות. כי עיקר

הל"ט מלאכות נמשכין מחטא אדה"ר שאכל מעץ הדעת טו"ר שנגזר אז בזעת אפך תאכל לחם וכו' שהם הל"ט מלאכות כידוע, ועיקר פגם עץ הדעת טו"ר היה בח'יהפגם של הנכסין לפרדס שלא יצאו בשלום כמו ר"ע כמובן בתיקונים ועיקר הפגם שלהם ע"י שלא ציירו אותיות התורה לטוב ע,י כיסופין טובים ולא כללו בחי' למדן וצדיק יחד רק עשו פיורד בין בחי' למדן ובין בחי' צדיק שזהו בחי' מקצץ בנטיעות כמובן היטב בההתורההנ"ל ע"ש היטב שזהו בחי' הפגם של הלומדים החולקים על הצדיקים שאומרים שעיקר הוא רק הלימוד בעצמו ואין צריכין להתקרב לצדיקים לתקן מעשיו כלל, ולבסוף זה וזה לא עלתה בידם כי אח"כ משליכין גם לימוד התורה אחר גיוום כאשר מצוי בעוה"ר במכה אנשים שבימי נעוריהם עסקו בתורה קצת ואח"כ פרקו ועל תורהלגמרי וגם קלקלו מעשיהם יותר מעמי הארץ. וכל זה מחמת שלא השגיחו על תיקון מעשיהם כלל ולא השתדלו להתקרב להצדיקי אמת. ואמרו שעיקר הוא הלימוד. ולבסוף זה וזה לא נתקיימה בידסף כי באמת עיקר תיטקון לימוד התורה הוא ע"י בחי' צדיק ומי שמפריד בחי' למדן מבחי' צדיק הוא בח'י אחר שקיצץ בנטיעות כי תכלית תורה תושבה ומעש"ט כשרז"ל שלא יהא אדם קורא ושונה ובועט באביו וברכבו וכו'. כי בחי' למדן הוא בבחי' ברית תתאה בחי' עבד שהוא תחת ברית עילאה שהוא בן חורין בחי' אברהם. וכשהלמדן כפוף להצדיק אזי זוכהלצייר אותיות התורה לטוב ע"י כח הצדיק שהוא הרב הדומה למלאך ה' צבאות שאותיות התורה מבקשים להצטייר מפיו וכו' כ"ש שם. אבל כשאינו כפוף תחתיו מכ"ש וכ"ש כשח"ו חולק עליו אזי לא זכה נעשהלו סם מות כי מצייר אותיות התורה להיפך ח"ו. הכלל שעיקר התיקון של כל העולמות הוא ע"י הצדיקי האמת שהם בתכלית שמירת הברית באמת בשלימות שהוא דייקא זוכה לצייר אותית התורה לטוב שיעשו ויפעלו פעולות טוובת בעולם לתקן הכל. ואפילו מי שאינו זוכה לזה לבחי' צדיק בשלימות אעפ"כ אם הוא מכניע א"ע עכ"פ תחת הצדיק כעבד תחת אדוניו, אזי כל תורתו ולימודו וכל מעשיו מרבלים תיקון ע"י הצדיק שמצייר הכל לטוב ואזי נאמר עליו ג"כ זכה נעשהלו סם חיים ע"י כח הצדיק. אבל להיפך שאינו מכניע א"ע ח"ו תחת הצדיק מכ,ש כשחולק עליו ח"ו אזי נאמר עליו לא זכה וכו' כי מפריד בחי'למדן מבחי' צדיק שזהו בחי' מקצץ בנטיעות שמשם עיקר סטרא דמותא כי זהו בחי' פגם עץ הדעת טו"ר כנ"ל שאז נגזר כי ביום אכלך ממנו וכו' וכנ"ל: כד כי עיקר השלימות של כל אדם הוא דייקא כשזוכה לשני בחי' ברית הנאמר בהתורה הנ"ל שהם בח"י ברית עילאה וברית תתאה שהם בחי' למדן וצדיק בחי' מלאך ה' צבאות ומי שזוכה לשני הבחי' האלו אשרי לו. אבל מחמת שרוב העולם אין זוכין לבחי' ברית

עילאה שהיא בחי' שמירת הברית בתכלית הלשימות ע"כ עיקר התיקון ע"י התקרבות להצדיק האמת שזכה לזה בלשימות כנ"ל, כי רוב העולם אפילו הכשרים הם רק בבחי' ברית תתאה שהוא בחי' למדן בחי' שמירת איסור והיתר שזהו בחי' ששת ימי החול שהם בחי' עבד בחי' ששת ימים תעבוד, כי בהם שולטין עובדין דחול שהם הל"ט מלאכות שצרייכן לבררם מפגם עץ הדעת טו"ר ע"י בחי' ששה סדרי משנה שהם בחי' כשר ופסול טהור וטמא וכו' שהם כנגד ששת ימי המעשה ששם עיקר הבירור כידוע. אבל עיקר שלימות ותיקון הבירור הוא ע"י שבת שהוא בחי' צדיק האמת שהוא בחי' ברית עילאה שמצייר הכל לטוב וכנ"ל:

אות כה

וכל המו"מ והעסקים והמלאכות כולם הם בבח'י ששת ימי החול שהם בבח'י ש"ס משנה שהוא בחי' למדן ששם צריכין בירור ע"י הל"ט מלאכות כשזוכין לעשותם בקדושה בבחי' ל"ט מלאכות המשכן. כי מי שזוכה לשמירת הברית בשלימות שהוא בחי' צדיק האמת הוא אין צריך שום יגיעה ומלאכה כל כי מלאכתו נעשית ע"י אחרים כמו חסידים הראשונים ורשב"י שהיתה מלאכתן מתברכת כי היתה תורתם אומנתם, אומנתם דייקא דהיינו שהאומנות של כל המלאכות שהוא מה שצריכין להלשים כל הדברים שמחוסרין תיקון להשלים אותם ע"י האומנות כנ"ל, זההיה נעשה אצלם ממילא ע"י עסק התורה שעסקו בקדושה יומם ולילה כי זכו תמיד לצייר אותיות התורה לטוב שעי"ז נתתקן הכל ממילא כמו קודם חטא אדה"ר שלא היינו צריכין להשלים כל הדברים ע"י הל"ט מלאכות רק הכל היה נשלם ע"י תפלה לבד כמובן בדברי רז"ל. אבל מי שאינו זוכה לבחי' צדיק בשלימות אע"פ שהוא איש כשר אזי הוא בבחי' ברית תתאה. ואזי צריך איזה עסק במו"מ או מלאכה כדי לברר הדבר מפגם אחיזת עץ הדעת טו"ר. אבל צריך שיעשה העסק בקדושה ובטהרה ע"פ התורהכדי שיזכה לבררו, והעיקר שצריך לקשר א"ע לצדיק האמת שהואבחי' שבת שממנו עיקר תכלית שלימות הבירור. וכ"א כפי קירובו אל הצדיק כן פורק מעצמו עול המלאכות כי זוכהל הלשלים הבירור ע"י כח הצדיק וכנ"ל. אבל עכ"פ אפילו אם הואמוכרח לעסוק באיזה עסק ומלאכה עיקר תיקונו ע"י כח הצדיק וכנ"ל. אבל עכ"פ אפילו אם הוא מוכרח לעסוק באיזה עסק ומלאכה עיקר תיקונו ע"י הצדיק שהוא בחי' שבת שיכוון במחשבתו שעושה העסק כדי שיוכל להחזיק את הצדיק וכדי שיוכל לקבל שבת בכבוד. ואז העסק שלו בקדושה וזוכה לברר ולתקן ע"י העסק שלו תיקונים גדולים:

אות כו

וזה בחי' שמירת השומרים כי שם צריכן שמירה גשמיות ג"כ כי בבחי' ששת ימי החול ששם צרייכן עסק הל"ט מלאכות לברר על ידם כנ"ל, שם צריכין שמריה בגשמיות לשמור ממזיקי עלמא שיונקים מפגם עץ הדעת, כי במקום שצריכין לעשו"ת איזה עסק ומלאכה שם צריכן שמירה גם בגשמיות לשמור ממזיקי עלמא שיונקים מפגם עץ הדעת. כי במקום שצריכין לעשו"ת איזהעסק ומלאכה שם צריכין שמירה גם בגשמיות. אבל אפי' כששומרים בגשמיות עיקר כח השמירה נמשך ע, יהצדיק שהוא בחי' שבת שמשם הכיסופין דקדושה שמשם עיקר השמירה כנ"ל. ויש שני מיני שמירות שמירה מגניבה ואבידה ושמירה מאונסין והם נמשכין מבחי' שמירת ברית עילאה ושמירת ברית תתאה. כי גניבה ואבידה הוא ע"י פגם הדעת כי הגנב בא בשינה בעת הסתלקות הדעת וכן אבידה בא ע"י היסח הדעת, וע"כ תקונם ע, יבח"י שמירת ברית תתאה שהוא בחי' למדן בתורה שהואהדעת שעי"ז משלים הדעת וניצולך ונשמר מגניבה ואבידה (וגם זה צריכין לקבל מכח הצדיק כי למדן בלא צדיק אינו כלום כנ"ל). אבל לשמור מאונסין א"א כ"א ע"י בחי' שמירת ברית עילאה שהוא בחי' שמירת הברית בשלימות. כי הוא מכניע ומבטל סטרא דמותא בחי' ומת או נשבר, וגם הוא יכול לעמוד כנגד כל הגזלנים והרוצחים הבאים באתגליא ליקח בחזקה כי הוא גבור הכובש את יצרו שהוא הורג ומכניע בגבורות כל המזיקין והגזלנים הרוצים להזיק ולקלקל ח"ו בבחי' על שחל ופתן דתרוך וכ"ש בדוד גם את הארי והדוב הכה וכו':

אות כז

וזהו בחי' החילוקי דינים שבין הד' שומרים שכל מ ישיש לו הנאה יותר מהחפץ הוא חייב יותר באחריות השמירה, כי ש"ח פטור בכל ושואל חייב בכל אפילו באונסין, וש"ש והשוכר חייבין בגניבה ואבידה ופטורין באונסין. כי כל אחד כפי ההנאה שיש לו מאיזה דבר כן הוא מחויב לברר ההנאה שהוא בחי' כיסופין כי לכלכ דבר הנאה האדם כוסף וחושק, אבל צריך לברר הכסופין והחשק של כל ההנאות שבכל דבר לבברו ומכסופין והבלים דהאי עלמא שפילה לבררם ולהעלותם לשרשם לכיסופין דקדושה דהיינו שלא יחשוק ויכסוף שום דבר הנאה כ"א בשביל השי"ת. ומי שזוכה לזה בשלימות הוא בוודאי נשמר מכל דבר רע בבחי' על שחל ופתן תדרוך כי בי חשק כנ"ל. וע"כ השואל שכל הנאה שלו חייב בכל אפי' באונסין כי מאונסין א"א לשמור ע"י שום שמירה והשתדלות כי מי יוכל לשמור ממיתה ושבירהו כו' וע"ז נאמר אם ה' לא ישמור עיר שוא שוקד שומר, כי מאונסין א"א לשמרו כ"א השי"ת בעצמו ששומר עמו ישראל בזכות וכח הצדיק האמ תשאין לו שום כיסופין והנאה מזה העולם רק הוא מעלה כל הכיסופין

וההנאות להשי"ת כנ"ל והוא יכול לשמור אפילו מאונסין. וע"כ השואל שכל הנאה שלו חייב אפיל ובאונסין כי הוא מחוייב להמשיך השמירה מהצדיק האמת שמעלה כל ההנאות והכיסופין להשי"ת שמשם עיקר השמירה אפילו מאונסין כי על השואל חל חיוב אחריות השמירה הזאת מאחר שכל הנאה שלו וכנ"ל. אבל הש"ש והשוכר אינם חייבים כ"א בגניבה ואבידה ופטורים מאונסים כי הם אין כל ההנאה שלהם ואין חל עליהם השמירההנמשכת מבירור ההנאות והכיסופין, רק חיוב השמירה שלהם הוא בבחי' הבירור ש לבחי' ברית תתאה שהוא בחי' ששת ימי המעשה שהוא בח'יח הבירור הנעשה ע"י כל העסקים והמלאכות שהוא הבירור הנעשה ע"י בח'י לימוד התורה. שעי"ז אין יכולין לשמור כ"א מגניבה ואבידה שבאים מהיסח הדעת אבל לא מאונסין וכנ"ל. כי כל המו"מ והעסקים והמלאכות הם רק בבחי' בירור הזה, ששם מועיל השתדלות האדם ושמירתו וע"כ מ ישאין תורתו אומנתו צריך לעשו"ת איזה דבר כגון מו"מ או מלאכה כשר"ל ע"פ וברכך בכל אשר תעשה כי ע"י העשיה והעסק מבררין הביררו הנעשה ע"י הדעת הנמשך מבחי' ברית תתאה שהואבחי' למדן בחי' מט"ט וכו' וכנ,ל. אבל ההשתדלות לבד בוודאי אינו מועיל כלום וכשרז"ל שאין העניות מן האומנות ולא עשירות וכו' וכ"ש כי לא ממוצא וממערב וכו' כי אלקים שופט זה ישפיל וזה ירים וכתיב והעושר והכבוד מלפניך. כי עיקר שלימות כל הברכות וכל ההשפעות הוא רק ע"י שלימות האמונה שנמשך ע"י הצדיק שהוא בבחי' ברית עילאה שבחי' ברית תתאה בחי' מט"ט נכלל בו וכנ"ל. וע"כ הש"ש שמחייב א"ע לשמור בשכר שמקבל, אינו מקבל עליו כ,א השמריה הנמשכת מבחי' הבירור הנעשה ע"י השתדלות העאדם באיזה עסק ומלאכה שהוא בחי' הבירור של ששת ימי המעשה בחי' ש"ס משנה וכו' שעי"זאין יכולין לשמור כ"א מגניבה ואיבדה שבאין בהיסח הדעת וכנ"ל:

אות כח

וע"כ האומן דינו כ"ש כי אע"פם שאין האומן נוטל שום שכר על השמירה אעפ"כ מאחר שקיבל עליו האומנות והמלאכה של זה הדבר לעשותו ולקתנו ע"כ חל עליו הבירור הנ"ל הנעשה ע"י בח'ילמד בחי' ברית תתאה שמשם בחי' הבירור שלכל העסקים והמלאכות שמשם נמשך השמירה מגניבה ואבידה וע"כ דינו כ"ש שחייב בגניבה ואבידה וכנ"ל. וכן השוכר ששכר הדבר למלאכתו אע"פ שנותן שכר בעד המלאכה שעשוה עם זה הדבר אעפ"כ מאחר שעושה מלאכה עם זה הדבר ומתקן בזה איז הדבר ע"כ חל עליו חיוב השמירה של הש"ש שהוא אחריות גניבה ואבידהכי מאחר שעושה מלאכה עם זה הדבר הוא צריך לבררו בבחי' הברירו הנעשה ע"י כל העסקים והמלאכות שהוא הבירור

הנעשה ע"י הדעת המנשך מלימוג התורה, שעי"ז נשמרין מגניבה ואבידה שבאים בהיסח הדעת וכנ"ל. אבל באונסין פטורין כולם מאחר שאין כל ההנאה שלהם אין חל עליהם חיוב האחריות הנמשך מבירור ההנאות והכיסופין שהוא אחריות האונסין כנ"ל וע"כ אין השוכר והשש"ש והאומן חייבין בו כ"א השואל שכל הנאה שלו וכנ"ל. אבל הש"ח פטור בכל כי מאחר שאין לו שום מו"מ והעסק עם הבעה"ב ואינו מקבל ממנו שום שכר ע"כ אין חל עליו כלל ע,כ פטור בכל אפילו מאחריות גניבה ואבידהכי עיקר חיוב אחריות השמירה על השומרים הוא כפי הבירור שחל עליהם וכנ"ל:

אות כט

הכלל היוצא למעשה שהאדם צריך לשמור עצמו מאד מאד מכיסופין רעים וירגיל מחשבתו תייד לכסוף מכיסופין רעים וירגיל מחשבתו תייד לכסוף ולחשוק רק כיסופין טובים שיתגעגע וחשוק ויכסוף תמיד להתקרב להשי"ת ולתורתו ועבודתו. ואפילו כשבאים עליו מחשבתו והרהורים של תאוות וכיסופין של הבלי העולם ירגיל עצמו לאחוז מחשבתו להטותה מכיסופין אלו, ולהמשיכה לכיסופין טובים שהם עיקר הטוב באמת לעולמי עד ולנצח נצחים כי המחשבה ביד האדם להטותה למקום שרוצה. וביותר צריך לשמרו הדיבור ששם עיקר מוצא הנפש מכח אל הפועל לטוב או להיפך ח"ו ע"כ צריך לשמור א"ע מאד מאד לבלי לדבר שום דיבור רע ח"ו שעכ"פ לרא יוציא מפיו תאוות והכסופין של הבלי העוה"ז שבאים על לבו רק יהפוך הדבר ויוציא בפיו כיסופין טובים, כי ע"י דיבורים של כיסופין טובים יוצאים הנפשו"ת טובים מכח אל הפועל ומציירים אותיות התורה לטוב לעשו"ת פעולות טובות ולהמשיך כל הברכות וההשפעות בעולם. ואלו הנפשו"ת טובים הולכים בעולם ומעוררים כל העולם להשי"ת ולתורתו. ולהיפך להיפך ח"ו וכנ"ל. וזה שאמר דוד המע"ה בחנת לבי פקדת לילה רצפתני בל תמצא זמותי בל יעבר פי. היינו שדוד המע"ה מתוודה עבור כלל ישראל ואומרים האמת ידעתי שלא עמדתי בנסיון כשבחנת אותי וכו' כי צרפתני בל תמצא וע"כ מאז והלאה אני שומר עצמיח כשבאין עלי מחשבות ומזימות של תאוות וכיסופין של העוה"ז שעכ"פ לא אוציאם בפי ח"ו. וזהו זמותי בל יעבר פי היינו כשבאים עלי מחשבות ומזימות לא טובים אני שומר עצמי מאד בל יעבור פי שלא יעברו ויצאו מפי ח"ו כדי שלא להוציא הנפשו"ת לא טובימכח אל הפועל ח"ו וכנ"ל. רק אני מרגיל עצמי לדבר תמיד דיבורים קדושים של כיסופין טובים לקרות תמיד אליך שתשיבני אליך באמת שעל ידי זה יואים נפשו"ת טובים שהם מציירמי אותיות התורה לטוב שעל ידי זה נשלמין כל הפעולות והעשיות לטובה. כי אותיות התורה הם פועלים וכפי מה שמציירין אותם ע"י הכיסופין שמוציאין

בפה כן פועלין בעולם כמבואר היטב שם בהתורה הנ"ל. וזהו לפעולות אדם בדבר שפתיך שכל הפעולות אדם היינו כל הפעולות והעובדתו שהאדם צריך לפעול ולעשו"ת בזההעולם אני נשמר מעתה שיהי' בדבר שפתיך שהם דיבורים קדושים דהיינו שלא אדבר רק דיבורים קדושים שהם דבר שפתיך כדי שעי"ז יהיו נגמרין כל הפעולות אדם לטובה כי כל הפעולות אדם נעשין כפי מה שמצייר אותית התורה ע"י דיבוריו וכנ"ל. ועי"ז אני שמרת יארחות פריץ כי הדבור יש לו כח גדול וע"י ששמרתי עצמי מלדבר דיבורים של תאוות וכיסופין רעים רק הרגלתי לשוני לדבר תמיד דיבורים של כיסופין טובים כנ"ל עי"ז אני שמרתי ארחות פריץ שזכיתי להשמר ולהנצל מארחות פריץ שהם דרכים רעים ר"ל. רק תמוך אשורי במעגלותיך וכו' שע"י הדיבורים טובים עי"ז תמוך אשורי במעגלותיך בל נמוטו פעמי כי הם תומכים וסועדים אות יללך במעגלותיך ובל נמוטו פעמים מהם, אע"פ שרצו לדחותי מהם כמ ושרצו ר"ל אבל השי"ת עזרני בכח הדיבורים הטובים לתמוך אשורי במעגלותיך בל נמוטו פעמי וכנ"ל. וזהו שסים אני קראתיך כי תעננ אל כי אני על משרתי עמדתי וקראתיך תמיד שתזכני ללך בדרכיך ואתה עניתני תמיד ועי"ז זכיתי שאתה תומך אשורי במעגלותיך וכ' כיכל זההוא ענין ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו שצריכין להרגיל א"ע בזה הרבה דהיינו שירגלי א"ע לכסוף ולחשוק תייד כיסופין טום מתי יזכה לסור מרע ולעשו"ת הטוב בענייו יתב' תמיד וכו' ולהוציא הכיסופין בפיו בכל יום ועי"ז יזכה להנצל מאורחות פריץ רק השי"ת יתמוך אשוריו במעגלותיו וכו' וכנ"ל":

חכירות וקבלנות

אות ל

וזה בחי' דיני חכירות וקבלנות מה שתולין קלקול השדה יותר בהחוכר מבעל השדה כמבואר בש"ע ס' שכ"ב ס"א וז"ל, החוכר או השוכר שדה מחבירו ואכלה חגבאו נשדפה אם אירע דבר זה לרוב השדות של אותה העיר מנכה לו מחכירו הכל לפי ההפסד שאירעו ואם לא פשטה המכה ברוב השדות אינו מנכה לו מחכירו אע"פ שנשתדפו כל השדו של בעל הקרקע. שנתדפו כל הדות של השוכר או חוכר אע"פ שפשטה המכה ברוב השדות אינו מנכה לו מחכירו שאין זההההפסד תלוי אלא בשוכר עכ"ל הש"ע. נמצא שע"פ הרוב תלינן קלקול השדה בהשוכר והחוכר אם לא שיש מכת מדינה דהיינו שאירע דבר זה לרוב השדות של אותה היער כנ"ל אבל בל"ז תלינן תמיד הקלקול בהחוכר ואינו מנכה לו מחכירו אע"פ שנשתדפו כל השדות של בעל הקרקע אין תולין

הקלקול בבעל הקרקע, ולהיפך אם נשתדפו כל השדו תש להחוכר תלינן הקלקול בו אע"פ שפשטה המכה ברוב השדות ואינו מנכה לו מחכירו כנ"ל:

אות לא

כי מבואר בהתורה הנ"ל על אית לן בירא בדברא עיילא לי' למתא, שצריכין להכניס הפרנסה מחוץ לפנים שזה זוכין ע"י הכיסופין דקדושה שזוכין ע"י בחי' שבת אמונה ותיקון הברית שזהו בחי' אייתי פארי ושדא להו וא"ל אפשילו לי חבלי וכו' ע"ש היטב. וכל היגיעות והטירחות שצריכין להתגייע ביותר בהתבואה שבדשו"ת קודם שמכניסין אותה לבית הכל נמשך משם מחמת שצריכין להכניס השפע והפרנסה מחוץ לפנים שלזה צריכין יגיעה גדולה בוודאי שזהו בחי' מה שצריכין לברר ולהכניס התבואה שהוא הפרנסה מהשדה שהוא בחוץ להכניסה לפנים לתוך הבית. כי ע"י חטא אדה"ר שפגם בברית ובאמונה כשרז"ל עי"ז נתקללה האדמה בעבורו בעצבון תאכלנה וכו' בזעת אפך תאכל לחם וכו' שמשם נמשכין כל היגיעות והטירחות בשביל פרנסה, ועיקר היגיעות ביותר צריכין בעבודת השדה כדי להוציא השדה מקללתה לברר התבואה מחוץ לפנים משדה לבית כי מחמת החטא ח"ו נמשכה השפע לחוץ ע"כ צריכין יגיעה גדולה קודם שמכניסין אותה לפנים וכ"ז נמשך מפגם הברית ואמונהשעי"ז נפגמין ההבלים והכיסופין כמבואר בהתורה הנ"ל כנ"ל. וזה בחי' בזעת אפך תאכל לחם בזעת אפך דייקא כי האף שהוא החוטפ מצשם יוצאין ההבלים שהם הנפשו"ת וכ"ש כל אשר נשמת רוח חיים באפיו וע"כ קורא הפסוק את היגיעות והטירחות בלשון בזעת אפך ששם מוצא ההבלים והנפשות, כי עיקר היגיעות והטנירחות נמשך משם מחמת פגם ההבלים והנפשו"ת שנפגמו ע"י כיסופין רעים של חטא אדה"ר ושל כל בני עולם שעיקר הפגמים שלהם ע"י כיסופין רעים ח"ו שמהם נעשין הבלים ונפשו"ת לא טובים שהם פגם האף והחוטים ששם עיקר חיות הנפשו"ת וההבלים ומשם כל יגיעות הפרנסה וכנ"ל. וזהו כל עמל האדם לפיהו כי עיקר יציאת הנפשו"ת מכח אל הפועל הוא ע"י הפה כנ"ל וכפי מה שפוגם כ"א באלו הנפשו"ת ע"י שמוציא בפיו כיסופין שאינם טובים ח"ו כמו כן צריך לעמול ולהתייגע בהפרנסה ביותר כי קשה לו ביותר להכניס הפרנסה מחוץ לפנים כי זה א"א כ"א ע"י הבלים הנעשין מכיסופין טובים וכנ"ל וזהו כל עמל האדם לפיהו דייקא דהיינו ע"י פגם ההבלים והנפשו"ת שיוצאין דרך הפה שעי"זפרנסתו ביגיעה גדולה כי קשה לו להכניס השפע והפרנסה מחוץ לפנים וכנ"ל:

אות לב

וע"כ באמת עיקר הברכה והפרנסה הוא ע"י בחי' צדיק ושבת שהם בחי' תיקון הברית ואמונה שעי"ז זוכין לכיסופין דקדושה וכו' שעי"ז אכילתו ופרנסו בבחי' לחם הפנים ואז

הכל טורחין בשביל פרנסתו כי הוא זוכה להכניס הפרנסה מחוץ לפנים ע"י הכיסופין והנפשו"ת טובים שזוכה ע"י בחי' ברית ושבת וכמבואר שם בהתורה הנ"ל היטב ע"ש. וזה שהיו נוהגים הצדיקים לצאת לשדה לקבל שבת כ"ש לכה דודינצא השדה כי עיקר הברכה היא משבת שהוא אמונה ותיקון הברית כ,ש ברית עולם ביני וכו' וע"כ שבת מקור הברכה דמיניה מתברכין כל שתא יומין כי שבת הוא שביעי ששמשלים כל הברכות הם בחי' ששה ברכות כנגד ששת ימי המעשה אבל אין שלימות להברכות כ"א ע"י שבת אמונה כ"ש שם ע"ש. וע"כ כד עייל שבתא אז צריכין להכניס השפע והפרנסה מחוץ לפנים שתהיה האכילה בבחי' לחם הפנים שמצוותו בשבת דייקא שאז מסדרין לחם הפנים י"ב חלות להלשים הי"א ברכות של המפייס העני להשלימם ע"י שבת אמונה ואז נעשין י"ב בחי' י"ב חלות של לחם הפנים. וע"כ אז בכניסת שבת יוצאין אל השדה כדי להכניס השפע מחוץ לפנים במחי' שדה לבית שתהי' האכילה בבחי' לחם הפנים וכנ"ל. כי בשדה שם אחיזת החיצונים מחמת ששם שולטין כל ההבלים של הכיסופין דהאי עלמא שפלה. ועיקר הקדושה של איש הישראלי הוא בפנים בתוך הבית בבחי' כל כבודה בת מלך פנימה וכ"ש לך עמי בא בחדריך מחמת ששם מוקף מחיצות ואין שולטין שם האוירים רעים של כיסופין רעים של בני העולם, וע"כ היה עשו איש שדה ועיקב איש תם יושב אוהלים כי עשו נמשך אחר כיסופין והבלים רעים שמצויים בחוץ בשדה ויעקב ברח מהם לתוך אהלי תורה ותפלה. וזהו מהשמבאור בכתבי האר"י בכוונות שבת בענין שדה ששם אחיזת הסט"א בחי' כי בשדה מצאה בחי' ויהי בהיותם בשדה כי בשדה בחוץ שם אחיזת החיצונים שהם בחי' הבלים רעים שנמשכין ע"י פגם הברית ופגם אמונה. וזה עיקר יגיעתו ועבודתו של האדם לזכות לקדושת שבת להכניס השפע ונצוצות הקדושה מחוץ לפנים משדה לבית, וכ"א כפי מה שזוכה לבחי' קדושת שבת ותיקון הברית שמשם הבלים ונפשו"ת דקדושה כמו כן פורק ממנו עול עבודת השדה בגשמיות כי זוכה שתהי' אכילתו בבחי' לחם הפנים כי מכניס השפע לפנים ע"י קדושת שבת וכו' ואז הכל טורחין בשביל פרנסתו והוא אינו צריך לעשו"ת עבודות גשמיות של השדה, ולהיפך להיפך ח"ו. וע"כ זה החוכר שקבל על עצמו עבודת השדה תלינן הקלקול בו מחמת שהוא בבחי' איש שדה שקיבל על עצמו לצאת לחות לעבוד עבודת השדה ששם אחיזת הבלים וכיסופין לא טובים שמשם כל קלקולי השדה כנ"ל ע"כ תולין ע"פ הרוב הקלקול בו. כי בעל הקרקע הוא כנגד החוכר בבחי' פנימי כי הוא פרק ממנו עבודת השדה ויושב בבית בפנים וזה החוכר צריך לטרוח עבורו בשביל פרנסתו לצאת לחוץ לעבוד עבודת השדה ע"כ תולין בו הקלקול שאחיזתו בחוץ ע"י

הבלים רעים שמתפשטין בחוץ וכנ"ל. אם לא שהוא מכת מדינה אז מנכה לו מחכורו כי מכת מדינה זה נמשך מבחי' יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים דהיינו מה שהולכין ההבלים ומתגלגלים מזה לזה ונעשה ערבוביא בעולם שלפעמים מגיעין הבלים רעים לצדיקים כו' ומשם נמשך בחי' מכת מדינה ח"ו שנתפסין הכשרים והצדיקים בעון הרשעים ע"י ההבלים והכיסופין רעים שלהם. וע"כ אז אין תולין הקלקול בהחוכר שהוא בחוץ ששם מתפשטין כיסופין שאינם טובים כי מאחרשהואמכת מדינהאין יודעין בשביל מי הרעה הזאת, וגם אין ראיה ממה שבעל הקרקע בפנים והחוכר בחוץ שמחמת זה הקלקול מהחוכר כנ"ל כי כשיש מכת מדינה אין ראיה מזה מאחר שמכת מדינה נמשך מבחי' יש הבל הנ"ל שאז יש כמה היפוכים בעולם גם בגשמיות כי יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים וכו'. וע"כ יכול להיות שהקלקול מבעל הקרקע אע"פ שיושב בפנים בבית. אבל כל זמן שיכולין לתלות הקלקול בהחוכר תלינן בו יותר מבבעל הקרקע וע"כ אם נשתדפו כל שדותיו של החוכר תלינן הקלקול בו אע"פ שהוא מכת מדינה מאחר שרואין שנשתדפו כל שדותיו אמרינן שהוא משום לתא דידיה, אבל אם נשתדפו כל שדותיו של בעל הקרקע אין תוילין בו הקלקול כי רוב הקלקולים של השדה תולין בהחוכר שקיבל עליו עבודת השדה שהוא בחוץ ששם מצויים הבלים דהאי עלמא שמשם כל הקלקולים מחת שהם מונעים להכניס השפע מחוץ לפנים וכנ"ל:

אות לג

וזה בחי' מ"ש בש"ע סי' שכ"ה המקבל שדה מחבירו לשנים מועטות דהיינו פחות מז' שנים לא יזרענה פשתן ואין לו בקורת שקמה, והטעם פי' הסמ"ע דפשתן מכחיש ארעא טובה ובפחות מז' ש ים אין הקרקע חוזרת לכחמה וכו' וכן בקורת שקמה פי' שבפחות מז' שנים אינו חוזר להיותך כמו שהיה וכו' ע"ש. כי פשתן מכחיש ארעא טובה כי פשתן הואקרבן קין שהביא מהפסולת וארז"ל זרע היה וקין הוא עיקר פגם ההבלים דקדושה שזהי בחי' ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו כי קין הוא קינא מסאבותא בחי' זוהמת הכסופין והתאוות של העוה"ז שמתגבר כנגד בחי' הבל שהם הבלים דקדושה שזהו בחי' הריגת קין את הבל. וכל זההיה בהיותם בשדה בחי' ויהי בהיותם בשדה וכו' כי שם התגברות החיצונים שיונקין מכיסופין רעים שמתגברין על ההבלים דקדושה. וע"כ בכניסת שבת עוסקים בתקון זה של חטא קין שהרג את הבל כמבואר בכוונות כי בשבת עולין ההבלים והנפשו"ת דקדושה כנ"ל שזהו בחי' תוספת שבת בחי' נפש יתירה שמקבלין בשבת שנמשך מההבלים והכיסופין טובים שמתבררין

בשבת שהם בחי' נפשו"ת טובים ומהם נמשך בחי' הנפש יתירה בשבת וכמובן שם בהתורה הנ"ל מארז"ל כיון ששבת וי אבדה נפש שעיקר הנפש יתירה בשבת מקבלין ע"י כיסופין טובים ע"ש, וע"כ אז הוא תיקון הריגת קין את הבל שפגם בזה. וע"כ מחמת שפגם קין היה ע"י זרע פשתן ע"כ פשתן מכחיש ארעא טובה ואינהחוזרת לכחה עד שבע שנים. כי צריכין להתייגע שבעה שנים לברר האמונה בשלימות שעל ידה נשלמין הברכות כנ"ל כדי לתקן האדמה להוציאה מקללותיה שנתקללה ע"י חטא קין ביותר כ"ש בפסוק שם. כי עיקר שלימות האמונה נמשכת בבחי' שבע שנים כי האמונההיא שביעית בחי' שבת שמשלים כל הששה ברכות כנ"ל שזהו בחי' שנת השמטה שהיא שנה השביעית שהיא שבת לה'. וע"כ יעקב אבינו אמר אעבדך שבע שנים ברחל וכו' כי רחל אשה יראת ה' בחי' אמונה בחי' תיקון הברית. שמגודל הפגמים שהיה אז בעולם לא היה יעקב יכול לזכות לברר האמונה בשלימות כ"א בשבע שנים שהם בחי' שמטה בחי' שבת וכ"ש וזוה"ק שהשבע שנים הם בבחי' שמיטה ע"ש. וע"כ מחמת שבפשתן נאחז ביותר פגם הכיסופין רעים כי הוא קרבן קין שהרג את הבל בשדה ע"כ הוא מכחיש ארעא טובא ואינה חוזרת לכחה כ"א בשבע שנים דייקא שצרייכן להתייגע כל השבע שנים כדי לברר האמונה בשלימות ע"י שבע שנים דייקא וכנ"ל. וזהו ג"כ בחי' קורת השקמה שאינו חוזר כבתחילה עד שבע שנים כי שקמים הם מין ארז וארז גזעו מחליף וע"כ הצדיק נמשך לארז כ"ש בקבלת שבת כארז בלבנון ישגה. ועירק בחי' גזעו מחליף הוא ע"י שלימות האמונה כי אמונה היא בחי' כח הגודל וכח הצומחצ (כ"ש במ"א) כי על הרשעים הכופרים נאמר יהיו כחציר גגות שקדמת שלף יבש וכו' אבל בצדיקים המאמינים נאמר צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה וכו'. אבל עיקר בחי' גזעו מחליף הוא ע"י שבע שנים שבהם עיקר בגירור האמונה בשלימות וע"כ הארז שהוא האילן הנבחר שבו נמשלו הצדיקים שגזעם מחליף ע"כ אין חוזר להיות כבתחילה עד שבעה שנים שבהם בירור האמונה בשלימות שעי"ז עיקר גידול הגזע שתחליף ותחזור להיות כבתחילה כנ,ל. וע"כ המקבל שדה פחות מז' שנים לא יזרענה פשתן ואין לו בקורת שקמה שהם ארזים כי במקום שצריכין בירור ותיקון ביותר צריכין שבעה שנים שבהם בירור האמונה בשלימות וכנ"ל:

אות לד

וע"כ רצה יצחק לברך את עשו ע"י שיצא השדה ויביא לו מטעמים לאכול כ"ש וצא השדה וצודה לי ציד וכו' והביאה לי ואוכלה בעבור תברכך נפשי. כי עשו רימה את אביו עד שהיה סבור שאינו רשע וע"כ צרה יצחק לשלוח את עשו השדה דייקא שיביא לו

לאכול משם כדי שיכניס השפע והאכילה מחוץ לפנים ועי"ז יהיה ראוי לקבל הברכות. כי באמת מי שהוא איש כשר ומאמין בצדיקים ומחזיק אותם אזי לפעמים הואמעלה גדולה מה שיוצא לחוץ לשדה לעסוק בעסקי מלאכה ומו"מ כי כל כוונתו אינו להיות איש שדה ח"ו רק הואיוצא לפי שעה בשביל פרנסה כדי שיכניס השפע והפרנסה מחוץ לפנים ע"י שיתן להצדיק לאכול ואזי הוא ראוי לברכה בוודאי, כי א"א להכניס הפרנסה מחוץ לפנים כ"א ע"י בחי' ברית ושבת שהוא אמונה ואמונההיא מקור הברכות שמשלים כל הברכות וכוד' כ"ש שם. וע"כ סבר יצחק שעשו הוא בבחי' זאת וע"כ אמר לו צא השדה שיצא רק לפי שעה וצודה לי ציד שכל כוונתו יהיה רק בשביל אביו הצדיק כדי שיתן להצדיק לאכול כי אכילת הצדיק הוא בבחי' לחם הפנים. ומי שיוצא לחוץ ועוסק במו"מ ומביא להצדיק לאכול ומפרנס אותו בוודאי אשרי לו והוא ראוי בוודאי לכל הברכות כי דייקא עי"ז מכניס השפע מחוץ לפנים מאחר שמפרנס ומאכיל את הצדיק שאיכלתו בבחי' לחם הפנים שעי"זמכניסין השפע לפנים וכ"ש שם:

וז"ש יצחק לעשו שא נא כליך תליך וקשתך, זה רמז על תקון הברית ואמונה שעי"ז מכניסין השפע מחוץ לפנים. כליך זה בחי' אמונה כי אמונה הוא בחי' כלי שמקבלת כל הברכות וכל ההשפעות וכל האורות וההשגות אלקות, כי א"א לקבל שום השגה ושום ברכה ושפע גשמיות ורוחניות כ"א ע"י אמונה שהוא בחי' מלכות שהיא מדה אחרונה שהוא בחי' כלי כלולה מהכל שדרך שם נמשכין כל השפעות והברכות וכ"ש בהתורה הנ"ל שאמונה היא משלים כל הברכות כי כולם נמשכין על ידה כי היא בחי' כלי חזיק ברכה בבחי' לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום ושלום הוא בחי' אמונה (כ"ש במ"א בהתורה ויסב בסי' ס"ב) בחי' שבת שלום. שא נא כליך ודרז"ל בדוק סכינך ושחוט יפה שלא תאכילני נבילה. כי השחיטה היא בשב? העלאת הנפשו"ת מחי למדבר כידוע כי יש כמה נפשו"ת מגולגלים בחיות ובהמות כידוע שצריכין להעלותם ולבררם ע"י מצוות שחיטה. וכל גלגולי הנפשו"ת נמשך מבחי' יש הבל אשר נעשה על הארץ המבואר בהתורה הנ"ל שע"י הכיסופים רעים שמהם נעשים נפשו"ת רעים ומתגלגלים וכו' עד שיכולין להחטיא ח"ו וכשאין שבים בתשובה אזי מוכרחים להתגלגל בחיות ובהמות כפי פגם הכיסופין והנפשות, וצריכין לבררם ולתקנם ע"י השחיטה ומחמת שיצחק סבר שעשו יכול להכניס שהפשע מחוץ לפנים משדה לבית שזה א"א כ"א ע"י תיקון הברית ואמונה שעי"ז הוא בעל נפש שעושה ומתקן נפשו"ת טובים שעי"ז מכניסין השפע מחוץ לפנים כ"ש שם ע"כ הזכיר לו כל הבחי' האלה. וזהו שא נא כליך בדוק סכינך וכו' שהואתיקון השחיטה שהוא תקון הנפשו"ת וכנ"ל וזהו בדוק סכינך ושחויט

יפה כי צריכין שיהיה הסכין ששוחטין בו להעלות הנפש שיהיה שלם בשלימות גדול בלי שום פגם כל שהוא ח"ו כי שלימות הסכין של שחיטא א"א כ"א ע"י אמונה שהיא שלימות כל הדברים כנ"ל נמצא ששא נא כליך מרמז על שלימות האמונה שהיא עיקר הכלי המחזקי ברכה שזהו בעצמו שלימות הסכין של שחיטה שעי"ז מעלין הנפשו"ת וכנ"ל. וזהו תליך וקשתך זה בחי' תקון הברית שכלול משני בחי' ברית עילאה וברית תתאה דהיינו תיקון הברית קודש ולמדן באיסור והיתר ושניהם נקראים בלשון כלי זיין חרב וקשת כי שמירת הברית נקרא קשת בחי'קשת הברית וכן נקרא בלשון חרב וכו' כ"ש חגור חרבך על ירך גבור כי שם עיקר המלחמה להיו תגבור הכובש יצרו. וכן למדן בתורה נקראא ג"כ בלשון אחיזת חרב וכלי זיין ללחום מלחמתה של תורה כ"ש כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה מלחמתה של תורה וע"כ אמר בלשון תיך זה מרמז על בחי' למדן שצריך לברר כל דיני התורה לפשוט ולברר כל הספיקות והאיבעיות וזהו תליך שהוא בחי' הספיקות והאיבעיות שהם תלוים בספק שזהו עיקר יגיעת הלימוד לברר כל הדברים התלויים בספק כדי שיברר כל דיני האסור והמותר וכו' על בוריין. וקשתך הוא בחי' תיקון הברית שנקרא קשת היינו שיצחק רמז לו כל התיקונים שצריכים כדי שיוכל להכניס השפע מחוץ לפנים משדה לבית שהם תיקון הברית בב' בחי' שהם בח'י צדיק ולמדן ותקון האמונה שהוא שלימות כל הברכות שע"י כל זה נושין ומתקנים נפשו"ת טובים שעי"ז זוכין שיכניס השפע והפרנס מחוץ לפנים כנ"ל שזהו בחי' וצא השדה וצודה לי ציד והביאה לי ואכלה, שילך לשדה לחוץ כדי להביא פרנסה ואכילה להצדיק וכנ"ל. ואז היה בוודאי ראוי לקבל הברכות שכולם נשלמים ונמשכים ע"י אמונה שתלויה בתקון הברית וכנ"ל. אבל באמת עשו היה רחוק מזה בתכלית כי עשו היה איש שדה ממש שהי' רק בחוץ ולא רצה ליכנוס לפנים לתוך הקדושה כלל וע"כ כתיב וילך עשו השדה לצוד ציד להביא אף מהגזל כשרז"ל. וזהו שיצחק אמר לו צא השדה כאלו כל ישיבתו וקביעתו בפנים רק שיצא השדה לפי שעה וע"כ הזכיר לשון יציאה. אבל בעשו כתיב וליך עשו השדה לשון הליכה כי באמת לא היתה נחשבת אצלו ליציאהנ כלל רק להליכה כי שם בשדה עיקר מקומו וע"כ הזכיר הכתוב אצלו לשון הליכה ולא לשון יציאה כי אינה נחשב אצלו ליציאה מאחר ששם מוקמו כי הוא חיצוני ממש. ועל כן באמת לא קיבל הברכות כי לא חפץ בברכ ותרחק ממנו. רק יעקב קיבל הברכות כי היה עאיש תם יושב אהלים איש תם דייקא כי זכה לאמונה שלימה שהוא בחי' איש תם בחי' תמימות ושלימות כי עיקר שלימות כל הדברים וכל הברכות היא האמונה כנ"ל וע"כ נאמר ביעקב בעת שקיבל הברכות ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו וכו' כריח

שדה דייקא שהוא בחי' שדה דקדושה בחי' שדה ג"ע שהוא בחי' חקל תפוחין קדישין שהוא בח"י קדושת שבת שמעלין אז משדה לבי תשכל זה הוא היפך השדה של עשו שהיה עאשי שדה כי יעקב זכה לשמירת הברית ואמונה בחי' שבת שעי"ז זכה לקבל הברכות כי זכה להכניס השפע מחוץ לפנים ע"כ נסמך מיד אחר כריח שדה אשר ברכו ה'. ויתן לך האלקים מטל השמים וכו' שהם הברכות שקיבל ע"י תיקון השדה דייקא. כי כשזוכין לתקן בחי' שדה להעלות משדה לבית שזהו בחי' קבלת שבתבחי' לכה דודי נצא השדה אז זוכין עי"ז דיקא לקבל כל הברכות שנמשכין משבת אמונה שהיא מקור הברכה כנ"ל וכמובא בכוונות שבת שיש שדה דסט"א ושי שדה דקדושה וכו' ע"ש:

אות לה

ע"פ התו' אית לן בירא הנ"ל יתבאר ענין קרח. כי מבואר שם שצרייכן לעבודת הבורא ית' להיות צדיק ולמדן כילא עם הארץ חסיד וכו' ולהיפך למדן בלא חסיד וצדיק בוודאי אינו כלום כי לא זכה נעשית לו סם מות כי מצייר אותיות התורה להיפך וכו' כמבואר שם היטב. וזהו בחי' ד' שנכנסו לפרדס וכו' ע"ש מבואר שם שמי שהוא רק למדן לבד ואינו חסיד וצדיק כלל הוא בחי' אחר שקיצץ בנטיעות וכו' ע"ש:

וזהו בחי'חפגם קרח שהוא בחי' המחלוקת של המתנגדים על הצדיקים והחסידים האמתיים שכל כחם מחמת הלימוד שלהם שלמדו תורה. קצתם לומדים בגפ"ת ויש שלומדים גם קבלה וכתבים אבל מעשיהם אינם כהוגן ויש מהם מקולקלים לגמרי ר"ל, ויש שאין יודעים מקלקולם כ"כ אבל עכ"פ הם מתרשלים בעבודת ה' ואין מתפללים בכוונה וביגיעות, ורודפים אחר ההבל של ממון וכבוד והתנשאות וכיוצא, והם מתגרים בהכשרים ויריאם תמימי הדרך ההוכלים בתורת ה' באמת העוסקים בתפלה ובמעשים טובים בכח ובכוונת הלב לשמים, והם עומדים בכל פעם וחולקים עליהם בכמה מיני רידפות וליצנות בלי שיעור. וזה בחי' עדת קרח כי קרח הי' חכם ולמדן גדול ועיקר הפגם שלו שרצה להפריד בין למדן וצדיק כאלו עיקר המעהל הוא בחי' למוד לבד. וזוה שאמרו כי כל העדה כולם קדושים וכו' ודרז"ל כולם שמעו בסיני אנכי ה' אלקיך וכו' היינו שאמרו מאחר שכולם שמעו אנכי וכל עשרת הדברות שהם כלל התורה א"כ אין למשה ואהרן שום מעלה והתנשאות כ"ש שם ומדוע תתנשאו על קהל ה'. וזה בחי' פגם הנ"ל שסמכו על הלימוד לבד וכפרו בעיקר האמת כי עיקר המעלה וההתנשאו תאמל של כל אחד מישראל על חבירו הוא רק ע"י מעשים טובים כי לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה וכשרז"ל שלא יהא אדם קורא ושונה ובועט ברבו ובאביו ובמי שגדול ממנו וכו'. כי אם היו מאמינים בהאמת שהאיקר הוא קיום התורה לא היו אומרים ומדוע

תתנשאו וכו' כי הי' ראוי להם להבין האמת שמשה ואהרן קדושתם גבוה מאד מאד והם משוקעים עדיין בתאוות עוה"ז כשרז"ל על פסוק את מחתות החטאים וכו' הם חטאו על נפשותם וכו' אבל הם רצו להפריד בחי' למדן מצדיק כאלו העיקר הואלמוד וכו' וזהו ויקח קרח ות"א ואתפלגי קרח שחלק למדן מצדיק וכנ"ל:

וע"כ אמר לו משה קחו לכם מחתות וכו' שיקריבו קטרת וכשפרש"י הא לכם קטרת החביב מן הכל וכו' היינו שמשה אמר להם הריני מראה לכם מי חביב לפני הש"י כי לפי דעת קרח העיקר הואהלימו והחכמה של התורה אע"פ שאינו מקיימה כלל ולא עוד אלא שחולק על הצדיק האמת שהוא משה שנתן התורה ומקיים את התורה בקדושה נפלאה, ע"כ אמר לו הרי לך קטרת שחביב מן הכל ותכנסו כולכם להקטיר ונראה דבר מי יקום. כי קרח הי' למדן וכחם גדול גם בחכמתו הקבלה וידע בוודאי הסוד והכוונה של קטרת וע"כ סמך על רוב חכמתו לחלוק על משה ואהרן ולבקש כהונה גדולה מאחר שגם הוא יודע כוונת הקרבנות והקטרת. וע"כ אמר לו משה עתה נראה האמת קחו לכם מחתות וכו' ואהת ואהרן איש מחתתו וכ' ותנו בהן אש ושימו עליהן קטרת וכו' והי' האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש. וקרח סמך על חכמו ונתרצה לזה כי סבר שקטרת שלו יתקבל מאחרשהוא חכם ולמדן כ"כ ויודע דין וכוונות הקטרת כ"כ אבל משה התרה בהם ואמר להם שסם המות נתון בתוכו שבו נשרפו נדב ואביהוא לומר שראוי להם ללמוד ק"ו מנדב ואביהוא שהיו צדיקים גדולים מאד אעפ"כ מאחר שהקטירו קטרת שלא בזמנו נשרפו כי נדב ואביהוא הם בחי' בן עזאי ובן זומא שזה הציץ ונפגע וזה הציץ ומת שאע"פ שהיו צדיקים גדולים אבל שגו קצת כשנכנסו לפרדס והציצו יותר מדאי ונענשו שזהו בחי' פגם נדב ואביהוא כי הם בחי' אחת כמובא. וע"כ רמז להם משה שיזהרו שלא יתענשו ע"י הקטרת דייקא כי גם נדב ואביהוא שהי' וצדיקים גדולים לא יצאו בשלום ע"י שפגמו בבחי' ד' שנכנסו לפרדס הנ"ל מכ"ש וכ"ש אתם, והם לא שמעו וסמכו על חכמתם ופגמו הפגם של אחר שקלקל לגמרי וקצץ בנטיעות כי זהו בחי' הפגם של קרח ועדתו שהפרידו בחי' למדן מצדיק וסמכו על חכמת לימודם שזהו בחי' מקצץ בנטיעות בחי' ואתפליג קרח כנ"ל. וע"כ היה ענשם שנשרפו ע"י אש הקטרת בעצמו שזהו בח"י לא זכה נעשית לו התורה סם מות ע"י שמצייר אותיות התורה להיפך כיהתורה בחי' אש כ"ש הלא כה דברי כאש וכשפוגמין בה ומציירין האותיות להיפך מתגבר תבערת אש ממש ר"ל כי מהאש יצאו והאש תאכלם:

כי קטרת גבוה מאד מאד וכמבואר בזוה"ק ובדברי רז"ל הרבה כי לית קרבנא חביבא קמי' קוב"ה כמו קטרת אבל עיקר תקון הקטרת הוא כשמקריבין אותו כראוי כדינו ע"י

הכהן ואז הקטרת מכפר כי קטרת מעלה כל הניצוצות הקדושים שבעמקי הקליפות כדיוע, ועל ידי זה עיקר תיקון התפלה שיכולין לצרף ולהרים כל הפושעי ישראל ולהחזירם בתשובה ושיוכלל תפלתם ותעלה בתוך תפלת ישראל לרצון למעלה למעלה כשרוז,ל כל תפלה שאין בה מתפלת פושעי ישראל וכו' וראיה מקטרת שהי' בהם חלבנה וכו' כי התפילה בחי' ריח הקטרת וזה בחי' תכון תפלתי קטרת לפניך. אבל זהשפוגם בקטרת כי הוא זר ורוצה להקטיר קטרת זה בח'יקטרת תועבה היא לי וע"כ אש התורה בעצמה המלובש בקטרת שרף אותם ונקם בהם כי לא זכו נעשית להם סם מות וכנ"ל:

ועיין היטוב בהתו' הנ"ל מובן שם שתיקון הלמדן שלומד תורה הוא ע"י תפלה ע"י שמשתדל שיהי' לו כיסופין טובים וכו' ומוציא אותם בפי' בתפלה ותחינה וכו' שעי"ז מצייר אותיות התורה שלומד לטוב וכו' ותפלה היא בחי' קטרת כנ"ל, והם רצו לקהקטיר קטרת ע"י בחי' למדן לבד כנ"ל ע"כ נשפרו ע"י הקטרת וכנ"ל:

וזה בחי' בליעת קרח בתוך הארץ כי מבורר שם בהתו' הנ"ל שהאותיות הם בחי' גוף והנקודות הם בחי' נפש והנקודות נעשים ע" כיסופים טובים וכו' שעי" מציירים האותיות לטוב. וקרח פגם בזה כנ"ל וע"כ בלע קרח בתוך הארץ בחייו כי ארץ ושמים הם בחי' גוף ונפש כשרז"ל יקרא אל השמים מעל זה הנשמה ואל הארץ זה הגוף שזהו בחי' אותיות ונקודות שזהו בח'י למדן וחסיד אמיתי כמובן כ"ז בהתו' הנ"ל. וכלן עבודת האדם בזה העולם לבטל הגוף לגבי הנפש שהגוף יעשה רצון הנפש הקדושה כי כל חיותו רק מהנפש הקדושה וכן נכללים אותיות בנקודות וכו' כ"ש שם. וכן צריך שיתבטל הלמדן נגד החסיד שהוא הצדיק האמת וכנ"ל ואז נכלל ארץ בשמים שהם בחי' גוף ונפש. אבל קרח שרצה להגביר ח"ו בחי' הלמדן על הצדיק וכנ"ל ע"כ הי' עונשו מדה במדה שהתגברה עליו הארץ ופתחה פיה ובלעה אותו בחייו להורות כי פגם בזה כי נתן כח בארץ שהוא בחי' גוף שתתגבר עלי וותבלע אותו בחייו ע"י שציר אותיות התורה לרע על שאמר שעיקר הוא הלימוד בלי צדקות וחסידות וכנ"ל. וזהו ותפתח הארץ את פיה ותבלע וכו' כי נתן פה להארץ לרעתו לבלוע אותו ע"י שצייר אותיות דברי התורה לרעה כפי תאוות גופו שעי"ז נמשכו צירופי האותיות לרעה והגבירו בחי' גוף שהוא בחי' ארץ עד שהיה פה ממש להארץ לבלוע אותו כי מהפה יוצאים הדיבורי' והוא המשיך דיבורי התור' לבחי' גוף בחי' ארץ ע"כ נענש במה שפגם:

וז"ש במד"ר פ' קרח ריב"ב אומר עדת קרח עתידה לעלות כתיב ויאבדו מתוך הקהל בדוד הוא ואמר תעיתי כשה אובד בקש עבדך וכו' מה אבידה שנאמר בדוד עתיה להתבקש אף כאן אבידה העתידה להתבקש וכו' היינו שעיקר תיקון קרח ועדתו הוא עי"ז בעצמו

ע"י בחי' דוד המלך שיסד ס' תהלים וע"י כל הנלווים אליו והולכים בדרכיו ועוסקים בספר תהלים ובתחינות ובקשו"ת הרבה ובשיחות והתבודדות הרבה בינם לבין קונם וצועקים בכל פעם תעיתי כשה אובד וכו'. כי כל מי שחס על נפשו יבין בעצמו כמה צריך לצעוקר תעיתי כשה אובד, אם דוד המלך שהיה צדיק כזה צעק תעיתי כשה אובד מכ"ש וכ"ש א"א ור"ר ק"ו כמה וכמה אנו צריכין לצעוק צעקות כאלה וכאלה אולי אולי נוכל למצוא עצמינו וכו'. ומי שהולך בדרך זה הוא מתקן פגם קרח שפגמו בזה עי הם חלקו על כיסופין טובים הנ"ל שהוא בחי' הדרך של תפלה והתבודדות שזהו עיקר שלימות הצדיק האמת ע"כ ע"י בחי' תעיתי כשה אובד היינו ע"י בחי' דוד והנלווים אליו העוסקים בזה לבקש מהש"י שיבקש אותם וישיב אבידתם וכו' שהם זוכים בוודאי להתבקש עי"ז גם בחי' עדת קרח שנאמר עליהם ויאבדו מתוך הקהל, כי הרבה הרבה אנשים נאבדים משני עוליות ע"י שאוחזים במחלוקת על הכשרים הנ"ל כי בכל מקום שיש מחלוקת יש שם ניצוצי קרח דתן ואבירם כמובא. אבל אעפ"כ סוף כל סוף הם עתידים להתבקש ע"י עבודתם של אלו הכשרים דייקא העוסקים בתהלים והתבודדות וכו' וצוערקים בכל פעם תעיתי כשה אובד וכו' שעי"ז הם בוודאי עתידים להתבקש וגם יעלו כל החולקים והרחוקים כי ישווב המה אלינו ואנחנו לא נשוב אלהים כי אמת ה' לעולם:

וע' בה' ברכת הודאה ה"ה אות ח' מבואר שם מעין זה אך א"א לביהמ"ד בלא חידוש:

אומנים ה"ה בה' פקדון ה"ה אות י"ו:

הלכות שוכר הלכה א נכלל בהלכות פקדון הל' א' ובה' אומנין הל' א' אות ד':

שוכר ב

אות א

השוכר דינו כשומר שכר שחייב בגניבה ואבידה ופטור באונסין:

ע"פ המאמר המתחיל תקעו בחדש שופר להמשיך שלום בעולם בספר ליקוטי מוהר"ן הראשון (סי' יד) ע"ש כל המאמר מתחילתו לסופו. ובקיצור כי מי שרוצה להמשיך שלום בעולם צריך להעלות את הכבוד לשרשו דהיינו ליראה וכו' וא"א להעלות את הכבוד כ"א ע"י תורת חסד דהיינו ע"י שמלמדין לאחרים ומחזירים אותם בתשובה ועושין בעלי תשובה וגרים עי"ז עיקר עליות הכבוד וכו'. וא"א לעוררם בתשובה כ"א ע"י התורה כי ע"י התורה מעוררין זווגי הנפשו"ת ששרשם במחשבה תחילה וכו' ועי"ז נעשין בע"ת וגרמיט וכו' ועי"ז עולה הכבוד לשרש היראה וע"י היראה נעשים שלום הפרטי בין הגוף והנפש וע"י השלום הפרטי יכולין להתפלל וכו' וע"י התפלה נעש ה השלום הכללי

שלום בכל העולמות ואזי כל הבריות מרחמין אחד על חבירו כמ ושיהי' לעתיד שיהיה' השלום המופלא בעולם כ"ש וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי כוו' לא ירעו ולא ישחיתו וכו' ע,ש כ,ז היטב. ואיתא שם על מאמר רבב"ח שקליתא לסלתאי ואנחתה בוותא דרקיע כי אפילו התפלות המורשים בתפילה לצורך הגוף כגון רפאינו וברך עלינו וכו' צריך לכוון בהם ג"כ רק עבור צרכי הנשמה דהיינו על פרנסת הנשמה ורפואתה וכו' ע"ש כל זה היטב היטב:

אות ב

והנה עיקר השמירה מן ההזיקות הוא ע"י שממשיכין שלום בעולם כי עי"ז נשמרין מכל ההזיקות כמ ושיהי' לעתיד שאז יהי' השלום המופלא בעולם ואז יתבטלו כל ההזיגקות שבעולם כ"ש (ישעי' יא) וגר זאב עם כבש וכו' לאירעו ולא ישחיתו כי אפילו בין בהמות וחיות רעות יהי' שלום ולא יזיקו זה את זה כלל. כי כל ההזיקות הם באים מכעס ומחלוקת ומשם נמשכין כל מניי הזיקות שבעולם אבל על ידי שלום מתבטלין כל ההזיקות נמצא שכל השומרים צריכין להמשיך שלום בעולם כדי שיתבטלו כל מניי הזיקו תהבאים מכנס ומחלוקת היפך השלום כי עיקר אחיזת הסט"א שמשם באין כל מני הזיקות הנמשכין מהם. ולהמשיך שלום הוא ע"י העלאת הכבוד לשרשו לבחי' יראה וזה נעשה ע"י תורת חסד ע"י העלאת הכבוד לשרשו לבחי' יראה וזה נעשה ע"י תורת חסד ע"י זווגי הנפשו"ת במחשבה תחלה שעי"ז ממשיכין נפשו"ת הבע"ת והגרים וכו' ונתעלה כבודו ית' עי"ז ע"ש. וזה עיקר בחי' השמירה להעלות הכבוד לשרשו כמו יעקב שהי' שומר שכל השומרים נלמדין ממנו כשרז,ל וכמובא בש"ע. וכל כוונת יעקב אבינו בעת שמירתו צאן לבן הי' בשביל העלאת הכבוד לשרשו ע"י המשכת נפשו"ת ישראל והגרים. כי באמת בכל החפצים וכל העשירות של האדם יש בהם בחי' ניצוצי הכבוד כי העשירות הוא בחי' כבוד בחי' מלכות ובשביל זה רבי מכבד עשירים כי שם שורש העשירות בבחי' כבוד וכמובן בדברי רבינו ז"ל במקומות אחרים כי העשירות הוא בחי' כבוד בחי' מלכות ובשביל זה רבי מכבד עשירים כי שם שורש העשירות בבחי' כבוד וכמובן בדברי רבינו ז"ל במקומות אחרים (סי' ס"ח) כי העשירות הוא בבחי' כבוד ששם עיקר שרשי הנפשו"ת בבחי' בסודם אל תבא נפשי בקהלם אל תחד כבודי כ"ש כ"ז רבינו ז"ל במ"א. וזה שנאמר בעשירות של יעקב אבינו ומאשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה כי העשירו תהוא בחי' כבוד כנ"ל. כי יעקב כל השתדלותו בבית לבן בעת שמירת צאנו הי' בשביל העלאת הכבוד לשורשו להעלות כבוד דקדושה מזילותא דגלותא ע"י המשכת נפשו"ת ישראל והגרים, כי ע"י שמירת הצאן זכה שיזדווגו לו שם רחל ולאה

שהם שרש נפשו"ת ישראל ומהם נולדו לו שבטי ישראל. נמצא שהמשיך שם בבית לבן נפשו"ת ישראל. גם המשיך נפשו"ת גרים כי כל האבות היו מגירי גרים כ"ש רבינו ז"ל (סי' רכח) וכמובא במדרש (ב"ר פ' פ"ד) וכ"ז עסק יעקב בעת שמירתו את צאן לבן כי השתדל להמשיך שלום בעולם שעי"ז עיקר השמירה, וזה בחי' ויבא יעקב שלם בעת שובו מבית לבן כי זכה להמשיך שלום כי זה עיקר השמירה כנ,ל. והמשכת השלום הוא ע"י עליית הכבוד וכו' ע"י תורת חסד וכו' כנ"ל כי יעקב אבינו הוא בעצמו בחי' התורה כמובא וכ"ש (דברים ל"ג) תורה צוה לנו משה וכו' קהלת יעקב וע"כ הואעיקר שורש נפשו"ת ישראל שיצאו ממנו כי שורש נפשו"ת ישראל הוא בתורה בחי' יעקב כנ"ל. וע"כ יעקב אבינו שהוא בחי' התורה הי' יכול לזווג הנפשו"ת ששרשם במחשבה תחילה ועי"ז המשיך גם למטה נפשו"ת ישראל והגרים ועי"ז נתעלה הכבוד לשרשו כנ"ל כי המשכת נפשו"ת ישראל ע"י יעקב דהיינו מה שהוליד שבטי יה זה ג"כ בחי' בעלי תשובה כי מתחילה היו במקום שהי ומחטא אדה"ר ויעקב אבינו החזירם אל מקומם והמשיכם בקדושה למטה וזה ג"כ בחי' בעלי תשובה וכ"ז עשה בעת שמירתו צאן לבן כי הכבוד שהוא בחי' עשירות הי' בזילותא דגלותא אצל לבן הארמי ושם היו כל נפשו"ת בית ישראל שיצאו מבנותיו כי שרש הנפשו"ת בעשירות כנ"ל. והי' משתדל יעקבל העלות הכבוד לשרשו ועי":ז זכה שם לעשירות גדול בחי' כבוד כ"ש ומאשר לאבינו עשהאת כל הכבוד הזה הכבוד הזה דייקא כי העלה את הכבוד לשרשו כי המשיך שם נפשו"ת ישראל וגרים כנ"ל ועי"ז המשיך שלום שזה עיקר השמירה כנ"ל:

אות ג

וכל השומרים נלמדין מיעקב כנ"ל ועיקר השמירה הוא ע"י המשכת השלום כנ"ל. וזה שכל הד' שומרים חייבים שבועה ואפילו על טענת ספק משא"כ בכל הדינים שבתורה שאין שום שבועה דאורייתא על טענת ספק כ"א בד' שומרים לבד כי השבועה היא בחי' תורה כי התורה נתנה באלה ובשבועה כי שבועה בחי' שבעה בח'י כלליות הז' מדות וזה בח'י התורה שכלולה מכל המדות וזה בחי' שבועה בנקיטת חפץ כי השבועה הוא בחי' תורה כנ"ל וזה בחי' שבועת התורה המוטלת עליו שהיא בחי' תורה עי"ז דייקא יכול לשמור דהיינו להמשיך שלום בעולם שעי"ז עיקר השמירה כי ע"י התורה עי"ז יכולין להעלות הכבוד לשרשו כנ"ל ועי"ז ממשיכין שלום שזה עיקר השמירה וע"י דיני התורה המלובשין בד' שומרים וע"י שבועת התורה המוטלת עליהם נמצא שהשמירה מקושר לתורה ועי"ז דייקא יכולין לשמור כי ע"י התורהמעלין הכבוד וממשיכן שלום שזה עיקר השמירה כנ"ל כי גם עיקר השמירה בעצמה הואבבחי' העלאת הכבוד כי ממון ישראל

יקר מאד וצריכין לשמרו כי הוא בחי' כבוד בחי'שורש הנפשו"ת כנ"ל וצריכין לשומרו מאד מכל מני היזק וכששומרין ממון ישראל מהזיקות דהיינו מהס,א שמשם באין כל ההזיקות זה בחי' עליות הכבוד שמעלין ניצמוצי הכבוד המלובשין בעשירות לשורשו ע"י ששומרין אותו ע"פ דיני התורה מכל היזק ונזק שלא יתאחז בו הס"א ח"ו ויפגום את בחי' הכבוד ח"ו שהוא בחי' עשירות כנ"ל: ועי"ז בעצמו ניצולין מכל ההזיקות כי ע"י עליות הכבוד ממשיכין שלום שעי"ז נתבטלין כל מיני היזק כמו שיהיה לעתיד כנ"ל:

אות ד

וזה בח'י החילוק שיש בין שואל לשוכר כי שואל חייב אפילו באונסין אבל שוכר חייב בגניבה ואבידה ופטור באונסין כי עיקר הוא השלום ויש בחי' שלום הפרטי בחי' שלום בעצמיו בין הנפש והגוף ויש שלום הכללי שלום בכל העולמות וזה השלום הכללי נעשה ע"י התפלה כמבואר שם כ"ז במאמר הנ"ל ואיתא שם שאפילו הבקשו"ת המפורשין בתפלה שהם לצורך הגוף צריך לכוין בהם ג"כ לצורך הנפש ע"ש כ"ש שם על מאמר רבב"ח שקליתא לסלתאי ואנחתה בכוותא דרקיע ע"ש. ולכאורה אין לזה שייכות וקשר אל המאמר המדבר שם מענין השלום הכללי הנעשה ע"י התפלה כי המאמר מקושר היטב בלא ענין דה וזה נראה כענין בפ"ע. אך באמת עיקר השלום הכללי נעשה עי"ז דייקא. ע"י שמבטלין את הגוך לגמרי עד שאפילו הבקשו"ת שהם לצורך הגוף יכווין הכל לצורך הנפש כנ"ל וזה בחי' בטול שמבטל א"ע לגמרי ואז יכשנתבטל ונכלל בשרשו בו ית' אזי יכול להמשיך שלום הכללי שלמו בכל העולמות כי הש,י בה כביכול הוא בחי' שלום כ"ש ה' שלום וכשנכלל בו ממשיך שלום ממנו יצת' לכל העולמות וזה בחי' שלום הכללי. כי הגוף הואבחי' צמצום ודין ומשם נשתלשלין ונאחזין כל הדינים שהם בחי' מחלוקת וכעס היפך השלום. אב לכשמבטל את הגוף לגמרי עד שאינו משגיח כלל על צרכי הגוף ונכלל בו ית' אזי הוא מבטל כל הצמצומים וכל הדינים ואזי נמשך שלום ורחמנות בכל העולמות. והנה בין בני אדם יש ג"כ בחי' שלום הפרטי ושלום הכללי כי כשא' מתנהג ביושר עם חבירו ואינו גוזלו ואינו עושה לו עולה זה בחי' שלום הפרטי שמתנהג עם חבירו בשלום ואינו נכנס לתוך גבולו וזה בחי' השלום הפרטי שיש בין הנפש והגוף כי כשהאדם עושה ח"ו איזה חטא וממלא תאוות גופו יותר מתאוות נפשו הקדושה זה בח'י מחלוקת בחי' אין שלום בעצמו וכו' כי הגוף גוזל את הנפש וחולק עם הנפש ועושקו חנם. אבל כשהאדם נשמר מכל חטא ועון ומתנהג ע"פ התורה אזי יש שלום בין הגוף והנפש ואע"פ שעושה גם רצון גופו קצת בדברים ההכרחים המותרים ע"פ התורה, אעפ"כ זה בחי' שלום הפרטי שיש שלום בין הנפש והגוף. שאין אחד גוזל

את חבירו ואינו עושה עמו מריבה רק מתנהגין בלום כראוי לכ"א ע"פ התורה. אבל כשהגוף מבטל א"ע לגמרי לגבי הנפש עד שאפילו התפילות שהם לצורך הגוף שזהו וודאי דבר המותר ע"פ התורה להתפלל עובר צרכי הגוף ואדרבא הוא מ"ע להתפלל על כל מה שיחסר לו, ואעפ"כ הוא מבטל הלכ ומבטל את גופו לגמרי אפילו בדבר המגיע לו ומותר לו הוא מבטל הכל, ואפילו התפילות שהם לצורך הגוף הוא מכוון הכל רק עבור הנפש וזהבחי' ריבוי השלום שכ"כ אוהב את הנפש ויש לו שלום עם הנפש כ"כ עד שמבטל עצמו לגמרי כנגד הנפש. ואזי נכלל בו ית' לגמרי ומשיך שלום הכללי וכו' כנ"ל. כי כל זמן שיש שלום הפרטי נמצאשיש עדיין איזהצמצום מאחר שהגוף חפץ את שלו אע"פ שמגיע לו ומותר לו אעפ"כ מאחר שאינו מבטל עצמו וחפץ בשלו זה בחי' צמצום. אבל כשהגוף מבטל א"ע לגמרי כנ"ל נמצא שנתבטליטן כל הצמצומים ואזי נמשך שלום הכללי. כי כל מני מחלוקת נמשכין מבחי' צמצום ודין אבל כשנתבטלין כל הצמצומים ע"י שמבטל את עצמו לגמרי כנ"ל אז נתבטל כל מיני מחלוקת וכעס ונמשך שלום הכללי כנ"ל. וכמו כן בין אדם לחבירו. כי כמו שצרייכן לבטל א"ע לפני הש"י כמו כן צריך כ"א לבטל א"ע לפני חבירו כדי שיהי' כ"א נכלל בחבירו כי אורייתא וישראל וקוב"ה כולא חד, וכשאחד מתנהג עם חבירו כדת וכדין ואינו גוזלו ואינו עושה עמו מריבה ומחלוקת רק ע"א אוחז בשלו זהבחי' שלום הפרטי. אבל כשאחד מוות לגבי חבירו ומוותר משלו לחבירו נמצא שמבטל עצממו לגבי בחירו זה בחי' שלום הכללי כי אינו מתנהג בצמצום נגד חבירו אפילו בדבר שהוא שלו רק מוותר משלו לחבירו נמצא שמבטל בחי' הצמצום וזה בחי' שלום הכללי וזהו מעלת ווותרן כשרז,ל וותרן בממוני הייתי. וזהבחי' צדקה שנותן משלו לעני מתנת חנם וצריך להרבו תבצדקה יותר מהחיוב כדי לבטל כל הצמצומים והדינים ולזכות לשלום הכללי בבחי' מרבה צדקה מרבה שלום, מרבה שלום דייקא בחי' שלום הכללי שנתרבה השלום בכל העולמות. וזהו החלוק שבין שואל לשוכר כי המשאיל לחבירו בחנם וכל ההנאה של השואל זהו בחי' וויתור שמוותר לחבירו ומשאיל לו בחנם וזה בחי' שלום הכללי כנ"ל וע"כ השואל חייב אפילו באונסין כי ע"י שלום הכללי נתבטלים כל מיני הזיקות שבעולם כנ"ל ואפילו אונסין הבאין ע"י חיות רעות וליסטים הכל נתבטל ע,י שלום הכללי שנמשך השלום בכל העולמות וכל הבריות מרחמין זה על זה כ"ש רבינו ז"ל הל פסוק ורחמיו על כל מעשיו ע"ש. אבל שוכר זה בחי' שלום הפרטי כי אינו מוותר נגדו רק משכיר לו בעד מעות שכירותו וזה בחי' שלום הפרטי וכנ"ל וע"כ אינו חייב באונסין רק בגניבה ואבידה. כי עיקר גניבה ואבידה באים מפגם הדעת כ"ש לעיל כי עיקר הגניבה בלילה

בעאת השינה כ"ש (איוב) ובלילה יהי כגנב היינו בעת הסתלקות הדעת, וכן האבידה הוא ע"י היסח הדעת נמצאשגניבה ואבידה באין מפגם הדעת. ושלום הוא בחי' דעת כי עיקר השלום תלוי בדעת כ"ש רבינו ז"ל במכה מקומות. וכשיש שלום הפרטי זה בחי' שלימות הדעת שנתתקן הדעת ונשלם מבחי' פגם וחסרון הדעת ואזי נתבטל הגניבה ואבידה הבאין מפגם והסתלקות הדעת כנ"ל. אבל האונסין הם באים אפילו ביום אפילו כשדעתו שלימה. ואין נתבטלין כ"א ע"י ריבוי השלום ריבוי הדעת כמו שיהי' לעתיד כ"ש ומלאה הארץ דעה כמים וכו' שאז יהי' השלום המופלא בחי' וגר זאב עם כבש וכו' שזהו בחי'שלום הכללי ואז נתבטלין כל האונסין וכל ההזיקות שבעולם וכנ"ל. וע"כ השואל חייב אפילו באונסין כי מאחר שחבירווויתר נגדו והשאיל לו בחנם שזהו בחי' שלום הכללי שעי"ז נתבטלין כל האונסין, ע"כ השואל חייב באונסין כי בוודאי האונס מצד השואל ובגירא דילי' כי מצד המשאיל אין שום היזק ונזק מאחר שוויתר נגדו שזהו בחי' שלום הכללי. אבל שוכר שזה בחי' שלום הפרטי שעי"ז אין יכולין להשמר כ"א מגניבה ואבידה התלוי בחסרון הדעת אבל לא מאונסין כנ"ל. וע"כ השוכר חייב בגניבה ואבידה ופטור באונסין. כי מאונסין אינו יכול לשמור כי מה לעשו"ת כנגד האונבס כ,א ע"י בחי' שלום הכללי כנ"ל אבל השוכר שהוא בבחי' שלום הפרטי אינו יכול לשמור מאונס וע"כ השוכר פטור מאונסין כנ"ל:

אות ה

וזה בחי' ברכת כהנים. יברכך ה' בממון וישמרך מן המזיקין (כשרז"ל) זה נעשה ע"י השלום. שזהו עיקרברכת כהנים שמברכין אצל שים שלום ומסיימין וישם לך שלום כי עיקר השמירה ע"י השלום כנ"ל וזה נמשך ע"י התורה. וזה בחי' יאר ה' פניו אליך בחי' אור הפנים שהוא בחי' התורה כ"ש כי באור פניך נתת לנו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה וכו' בחי' תורת חסד וע"י אור הפנים בחי' התורהעי"ז מעלין הכבוד וזה בחי' ויחונך בחי' חן וכבוד יתן ה' וכו' ועי"ז ישא ה' וכו' ונישם לך שלום בחי' להמשיך שלום ע"י הנ"ל ועי"ז נמשך השמירה בחי' יברכך ה' וישמרך כי עיקר השמירה ע"י השלום וכנ"ל:

כי כהנים הם בחי' חסד ועאיקר התורה הוא אצלם כ"ש (דברים לג) יורו משפטיך ליעקבותורתך לישראל וזהבחי' תורת חסד כי הכהן הואאיש חסד וע"כ הרב שמלמד תורתו לאחרים שזהו בחי' תורת חסד כ"ש במאמר הנ"ל הוא נקרא כהן כ"ש כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות וכו' (כשרז,ל מ"ק דף י"ז) כי הכהן הוא בבחי' תורת חסד כנ"ל וע"י תורת חסד מעלין את הכבוד כנ"ל וע"כ עירק הכבוד אצל הכהנים כ"ש וקדשתו לפתוח ראשון ולברך ראשון. כי לכהנים מגיע כל

הכבוד דקדושה כי הם מעלין את הכבוד ע"י תורת חסד כנ,ל וע"כ הם יכולין להמשיך שלום כנ"ל. וע"כ בהכהן האו בבחי' שלום כ"ש הנני נותן לו את בריתי שלום והיתה לו כו' ברית כהונת עולם וע"כ הם מברכין את ישראל בשלום כי הם ממשיכין שלום בעולם וזה עיקר ברכת כהנים אצל שים שלום בחי' וישם לך שלום. ועי"ז ממשיכן שמירה ע"י השלום בחי' יברכך ה' וישמרך ע"י השלום כנ"ל: בילא"ו:

שוכר ג

אות א

השוכר את הפרה והשאילה לאחר ונאנסה ישלם השואל לבעלים ומבואר הטעם במשנה. כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חבירו:

על פי התורה ויהי מקץ המדבר משמירת הזכרון בליקוטי הראשון (סי' נד) ע"ש כל התורה מראשו לסופו והכלל כי צריכין לשמור מאדאת הזכרון דהיינו לאדבקא מחשבתא בלעמא דאתי לזכור תמיד במחשבתו את עולם הנצחי שהוא עוה"ב ולא יפול לשכחה שהוא מיתת הלב שלא ישכח את עוה,ב כל ימי חייו. ושמירת הזכרון הוא בכלל ובפרט וכו' עש,ש מ"ש ע"פ ה' אלקי גדלת מאד וכו'. ואצל המון עם נעשה כ"ז ממילא ע"י שינה וציצית ותפלין וק"ש ותפלה ומו"מ ע"ש. ומבואר שם שע"י כל המשא ומתן נעשה יחוד צדיק וכנס"י שהוא בחי' נוטה שמים כיריעה כי בכל הדברים יש נצוצות הקדושים וע"י המו"מ נתחברין ונתעלין הנצוצות כפי חלקי הנר"נ שיש לכ"א ועי"ז נעשה יחוד צדיק וכנסת ישראל ע"ש היטב. ולשמור הזכרון צריכין לשמור עצמו מרע עין וכו' וגם צריכין לשמור עצמו מכח המדמה שהוא בחי' פרעה וכו' וכו' ע"ש כל זה היטב:

אות ב

כי עיקר השמירה של האדם וחפציו שיהיו נשמרין מכל הזיקות הוא ע"י שמירת הזכרון שהוא לאדבקא מחשבתא בעלמא דאתי דהיינו לזכרו תמיד בהש"י שזהו עיקר בחי' עלמא דאתי שאז יתגלה אלקותו לכל באי עולם כמבואר בפסוקים רבים וכמבואר בהתוררהנ"ל. שצריכין לזכור בעלמא דאתי בכלל ובפרט. בכלל הוא לזכור בכל יום ויום תיכף בהקיצו משנתו יזכור בעלמא דאתי שיש עוד עולם שעתיד לבא שהוא העיקר ולאישכח ויטעה עצמו ח"ו שזה העולם הוא עיקר ח"ו. ואח"כ צריך להמשיך זה הזכרון בפרט דהיינו להסתכל ולהבין בכל המחשבות ודיבורים ועשיות שהשי"ת מזמין לו בכל יום להבין מהם רמיזותיו ית' להתקרב לעבודתו ית' כי הש"י מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית ומזמין לכ"א וא' מחשבה דבור ומעשה בכל יום לפי הזמן והמקום והאדם, ומרמז לו בהם רמזים לקרבו לעבודתו ית' וכו' עש,ש וצריך האדם להגדיל דעתו ולהבין

אלו הרמזים בחי' לאדבקא מחשבתא בעלמא דאתי שאז יתגלה אלקותו המלובש בכל דבר. וע,כ ע"י ששומרין את הזכרון הזה עי"ז נשמרין מכל מיני הזיקות שבעולם כי עיקר השמירה הוא רק מהש"י כ"ש (תהלים קכר"ז) אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר וכ"ש (שם קכ"א) ה' שמרך וכו' וכמבואר כבר כ"פ וע"כ כשזוכר בהש"י וממשיך אלקותו בכל דבר עי"ז נמשר הדבר מכל רע כ"ש ה' ישמרך מכל רע כי בכל מקום שהש"י נמצא שם. שם כל הברכות וכל טוב ונשמרין מכל רע ועיקר המשכת אלקותו ית' בכל דבר הוא ע"י הזכרון הנ"ל ע"י שזוכרין שהש"י בכל דבר. כי באמת הש"י בכל מקום ובכל דבר רק כשאין זוכרין אותו ח"ו אזי הואג"כ מתעלם ומסתיר פניו בבחי' ואנכי הסתר אסתיר (דברים ל"א) ואזי יש אחיזה ושליטה להקליפות ומזייק עלמא ח"ו מחמת שאלקותו נעלם ונסתר שם. אבל תיכף כשזוכרין אות ית' דהיינו שמאמינין ויודעין שאלקותו ית' מלובש שם אזי תיכף נתגלה אלקותו יצת' וכשנתגלה אלקותו ית' שם אזי נמשך כל הברכות וכל טוב ונשמרין מכל רע בבחי' בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך, אזכיר דייקא שתיכף כשזוכרין את שמו ית' שמלובש שם נמשך תיכף ברכה בחי' אבוא אליך וברכתיך וכשהש"י מברכו הואנשמר מכל הזיקות כ"ש יברכך ה' וישמרך כשדרז"ל בשר ודם נותן מתנה לחבירו ואינו יכול לשומרו וכו' אבל הקב"ה מברך את האדם ושמרו וכו'. נמצא שעיקר השמירה ע"י הזכרון וזהו בחי' זכור ושמור בדבור א' כשרז"ל כי זכור ושמור הם בחי' אחת כי השמירה הואע"י הזכרון כנ"ל. ועיקר שמירת הזכרון הואע"י בח"י יוסף הצדיק בחי' ויוסף ישית ידו על עיניך כמבורר שם היטב כי שלימות הזכרון הוא כשזוכין בכלל וברפט בכל הבחינות והתיקונים הנאמרין שם בהתורה הנוראה הנ"ל המרומזין בפסוק ה' אלקי גדלת מאד הוד והדר לבשת עוטה אור כשלמה נוטה שמים כיריעה. וגמר התיקון הואבחי' נוטה שמים כיריעה שהוא בחי' יחוד קוב"ה וכשינתי' שהוא בח"י יחוד צדיק וכנס"י שנעשה ע"י המו"מ כמבואר שם ע"ש. כי בכל דבר יש נצוצות הקדושים שנשלמין ע"י המו"מ שעי"ז נתייחד צדיק וכנס"י וכו' ע"ש. וצריך כ"א להאמין בשעה שעושה המו"מ שיש נצוצות קדושים הרבה באלו הדברים שנושא ונותן בהם וכל כוונתו יהיה בשביל בירור הנצוצות שזהו בחי' זכרון שעי"ז נתיחד הצידק וכנס"י כנ"ל. ואז כששומר את הזכרון וזוכר בשעת המו"מ את השי"ת שעאי"ז זוכה לייחד צדיק וכנסת ישראל ע"י המו"מ עי"ז נמשכין כל ההשפעות והברכות ונשמר מכל הזיקות כנ"ל וזהו בחי' יוסף הצדיק שנאמר בו וכל אשר הוא עושה ה' מצליח כי יוסף הוא השליט הוא המשביר לכל עם הארץ (בראשית מב) כי יוסף הוא הצדיק שעיקר היחוד על ידו כי הוא בחי' שמירת הזכרון שהוא ממשיך עי"ז

כל ההשפעות והברכה והשמירהכנ"ל וזהו בחי' בן פרת יוסף בן פרת עלי עין פרת לשון פרו ורבו כשפרש"י בחי' יחוד שעל ידו נפרין ונתברכין ונשפעין כל הדברים שבעולם כנ"ל ונשמרין מכל רע כנ"ל:

אות ג

נמצא שעיקר שמירת החפצים של כ"א הוא כפי שמירת הזככון שהוא בחי' יוסף בחי' בן פרת יוסף שעל ידו נתייחד בחי' צדיק וכנס"י שעי"ז כל הברכות והש מירה כנ"ל. וזה מרומז במשנה הזוכר את הפרה והשאילה לאחר ונאנסה ישלם לבעלים כמו שאר"י כיצד הלה סחורה בפרתו של חבירו, בפרתו דייקא בחי' בן פרת יוסף כיכ להמו"מ והסחורות והשמירה הכל כפי בחי' פרת יוסף שזוכה כ"א וא' לפי בחינתו כפי בחי' שמירת הזכרון שזוכה שעי"ז נתיחד הצדיק וכנס"י ע"י המו"מ שהוא בחי' בן פרת יוסף וכפי היחוד שג8ורם על ידי שלימות הזכרון שלו כמו כן זוכה להרוויח ולהשתכר בהסחורה והמו"מ ולהיות נשמר מכל רע וזהו כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חבירו בפרתו דייקא בחי' פרת יוסף שעי"ז כל הרווח והשמירה כנ"ל:

ועוד יש בזה דברים הרבה אך נשכח כי לא נכתב בזמנו:

אות ד

וזה בחי' חכירות וקבלנות וזה בחי' שכירות פועלים. בחי' לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר וזה בחי' פ' פרה אדומה שקורין אחר פורים קודם פסח:

כי הכלל הוא שהעיקר לשמור את הזכרון הזה היטב לזכור תמיד בכל יום בעלמא דאתי שהוא אחדותו ית' כי אז יהיה ה' אחד ושמו אחד וכל העוה"ז וכל חפציו ותאוותיו ודעותיו וכו' הכל יתבטל ולא יהי' נשאר כ"א הש"י לבדו. וכל מי שיזכה להכלל בו כפי מה ששמר את הזכרון הזה בעוה"ז והתרחק א"ע מתאוות והסתפק א"ע בתכלית הצמצום מכל עניני עוה"ז המוכרחים ע"פ התורה. והנה עיקר השכחה שהוא בחי' סטרא דמותא בחי' מיתת הלב כמבואר בהתורה הנ"ל נמשך רק מחטא אדה"ר שעי"ז נגזר מיתה על העולם כ"ש כי ביום אכלך ממנו וכו' כי מיתה היא בחי'שכחה כנ"ל כי אדה"ר פגם בזכרון ע"י בחי' רע עין שהוא הנחש הקדמוני שהוא עיקר הרע עין בעצם שנתקנא בהם על שראה אותם ערומים וכו' והי' עינו רעה בהם וכמו שפרש"י שם בענין וע"י עינו הרעה התגרה בהם והמשיך עליהם בחי' רע עין בבחי' ותרא האשה כי טוב העץ וכו' וכי תאוה הוא לעינים וכו' שזהו בחי' פגם העניים בחי' רע עין שפוגם הזכרון וזהו בחי' ותקח מפריו וכו' ותקח זהו בחי' פגם היד שפוגם ג"כ הזכרון כי שמירת הזכרון הוא ע"י שני בחי' ע"י בחי' יד שמכניע המדמה וע"י וע"י הכנעת הרע עין כמבואר היטב בהתורה הנ"ל והיא פגמה בשניהם בבחי' עינים ובבחי' יד בחי' ותרא ותקח כנז"ל ועי"ז נפגם

הזכרון של עלמא דאתי כי אדה"ר כפר בעיקר כשארז"ל וכשכפר בו ית' בוודאי כפר בעלמא דאתי כי הכל אחד כנ"ל וע"כ נגזר עליו מיתה שהוא בחי' שכחה שהוא מיתת הלב כנ"ל ועי"ז נגזר עליו בעצבון תאכלנה בזעת אפך תאכל לחם שהיא בחי' עבדות ויגיעות שצריכין להתייגע מאד בעבדות גדול קודם שממשיכין פרנסה כי העבדות הוא בחי' שכחה בחי' שינה שהיא א' מששים במיתה שהוא בחי' שכחה כנ"ל כי שינה הוא הסתלקו תהדעת שהוא בחי' זדכרון כי ארז"ל (קידושין מט) עשרה קבין שינה ירדו לעולם ט' נטלו עבדים וכו' נמצא שעבדות הוא בחי' שינה שהוא בחי' שכחה כנ"ל:

אות ה

ואע"פ שמבואר בהתורה הנ"ל ששינה היא אחד מתיקוני הזכרון כי שינה הוא בחי' זכרון בכלל כי בשעת שינה הנשמה עולה לעלמא דאתי כמבואר שם ע"ש, באמת הכל אמת כי בוודאי שינה ומיתה גשמיית הוא עיקר השכחה בחי' נשכחתי כמת מלב וכן שינה הוא א' מששים במיתה שהוא הסתלקות הדעת שהוא בחי' זכרון. אבל הש"י חמל עלינו ונתן לנו את תורתו הקדושה שהיא סמא דחיי לחיותינו כיום הזה כי הם חיינו ואורך ימינו. והתורה היא רפואה ותיקון לחטא אדה"ר שהמשיך מיתה לעולם כי ע"י התורה זוכין לחיים כ"ש כי היא חייך וכו' כנ"ל ועיקר החים שזוכין ע"י התוראההוא לאחר מיתה כשרז"ל למען יאריכון ימיך לעולם שכולו ארוך וע"כ צדיקים במיתתן קרויים חיים כי אז זוכין להכלל בעלמא דאתי ששם עיקר החים האמתיים הנצחיים כי אילו לא חטא אדה"ר הי' זוכה בגופו בחיים חיותו להכלל בעלמא דאתי כי קודם החטא לא נפגם הזכרון והיה מוכן להכלל בעלמא דאתי בעודו בגופו הזך שהי' לו מקודם החטא אך ע"י החטא שנמשך עליו זוהמת הנחש שהוא בחי' סטרא דמותא בחי' שכחה ע"י מוכרח לטע7ום טעם מיצתה קודם שנכלל בעלמא דאתי כי צריך לתקן במה שקלקל כי הוא המשיך על עצמו בחי' שכחה בי' מיצתה ע"כ בהכרח צריך לירד ולהזדכך שם ואז דייקא יזכה לחלקו בעלמא דאתי והכל כפי מה שזכה בעוה"ז להמית גופו ולדבק מחשבתו בעלמא דאתי ולסגל מצוות ומעשים טובים וע"כ הצדיקים שמקיימין את התורה בשלימות וממיתין את גופם בזה העולם ומדבקין כל ימיהם מחשבתם בעלמא דאתי וחושבים בכל יום ויום על התכלית האטחרון מה יעשו ליום פקודה ואין מניחים עצמם לשכוח עלמא דאתי בשום יום מכל ימי חייהם וכ"ש בזוה"ק דצדיקיא חושבין בכל יום ויום שהיום יצטרכו להשיב פקדונם למאריהון ואל והצדיקים הממיתין עצמן בחייהם על התורה ועל העבודה. הם נקראים חיים תמיד בעוה"ז ובעוה"ב ועיקר חייהם הוא בעוה,ב כי דייקא בשעת מיתתם ואח"כ נכללין בעלמא דאתי מאחר שהמיתו גופם

בעוה"ז. כי מחמת חטא אדה"ר א"א להכלל בעלמא דאתי בתכלית השלימות בחיים חיותו בעודו בגופו אפי' הצדיק הגדול ביותר אבל אחר מיתתו אז דייקא נכלל בעלמא דאתי בשלימות אשרי לו וכן בשעת שינה שהוא א' מששים במיתה זוכה ג"כ הצדיק שתעלה נפשו לעלמא דאת יוהכל כפ ימה שקידש א"ע ביום כמבואר בכתבים שצריכין לקדש א"ע מאד ביום כדי שיזכה שתעלה נשמתו למעלה בקדושה העליונה בשעת שינה וכ"ש מי יעלה בהר ה' וכו' כמבואר בזוה"ק וכן כל אדם כפ ישמקדש עצמו ביסו כמ וכן זוכה לדבק מחשבתו בעלמא דאתי בשעת שינה וכן כפי מה שמקדש עצמו כל ימי חייו כמ וכן זוכה להכלל בעלמא דאתי לאחר מותו נמצא ששינה ומיתה הם חיים לצדיקים ולכלל ישראל הדבקים בעלמא דאתי תמיד ומקיימין את התורה אבל להעכו"ם והרשעים גמורים השינה והמיתה הם מיתה ממש בחי' נשיון ושכחה בחי' נשכחתי כמת מלב וע"כ קודם השינה קורין ק"ש שעל המטה ומתפללין להש"י ומייחדים ומפקידים נשמתם ורוחם בידו ית'. כ"ש בידך אפקיד רוחי וכו' הכל כדי שיזכה שתעלה ותוכלל נפשו בעלמא דאתי בבחי' זכרון בכלל כנ"ל בהתורה הנ"ל וזהו בחי' סתימת העניים בשעת שינה ואנו מבקשים קודם השינה והאר עיני פן אישן המות. כי עיקר שמירת הזכרון שהוא בחי' שינה גדקדשוה של ישראל היא שמירת העינים שנשמרין מרע עין כנ"ל וזהו בחי' בידך אפקיד רוחי שאומרים קודם השינה כי אז בלילה אנו מפקידים רוחינו בידו ית'. בבחי' בידך אפקיד רוחי שאומרים קודם השינה כי אז בלילה אנו מפקידים רוחינו בידו ית'. בבחי' יד דייקא כי בחי' יד מכניע כח המדמה שהוא פגם הזכרון כמבואר בהתורה הנ"ל כי דייקא בשעת שינה אנו צריכין להשתדל ביותר לתקן זאת דהיינו להכניע הרע עין שהוא בחי' שכחה סטרא דמותא וגם להכניע בחי' כח המדמה ע"י היד בחי' בידך אפקיד רוחי כנ"ל וזהו בחי' ואל יבהלוני רעיוני וחלומות רעים וכו' שכ"ז הוא בחי' בלבול המדמה שאינו מבורר ומתוקן כראוי שאנו מבקשין על כל זה קודם השינה דייקא כדי שנזכה שהשינה שלנו יהי' בקדושה שינה של חיים שנזכה בשעת שינה דייקא לבחי' זכרון שהוא לעלות ולהתדבק בעלמא דאתי כנ"ל כי אנו צריכין להפוך דייקא מיתה ושניה שהם בחי' שכחה לחיים שהוא בחי' זכרון בבחי' צדיקים במיתתן קרויים חיים כי זה עיקר התיקון של חטא אדה"ר שבמה שקלקל יתקן שיהפוך המיתה והשכחה לחיים וזכרון כנ"ל והכל ע"י התורה ומעשים טובים שהם סמא דחיי כנ"ל:

אות ו

וזה בחי' חכירות וקבלנות שכל ההזיקות של השדה חלין על החוכר כמבואר בש"ע החוכר שדה ונשתדפה וכו' כי עיקר הברכה בכל דבר ובפרט בעבודת השדה הוא כפ ישמירת הזכרון שעי"ז ממשיכין ומגלין אלקותו שם שעי"ז נמשך ברכה בבחי' בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך וכן להיפך כל ההזיקות שבדה הוא כפי פגם הזכרון שהוא גפם חטא אדה"ר שעי"ז נגזר אוראה האדמה וכו' בשעת אפך וכו' (בראשית ג) שעי"ז נמשכין כל ההזיקות וההפסד שבשדה כשאין זוכין להכניע ולבטל זוהמת הנחש מהשדה ע"י שמירת הזכרון שהוא עיקר תיקון חטא אדה"ר כנ"ל וע"כ החוכר שמקבל עליו עבודת השדה ונפל לבחי' עבדות כי הוא צריך לעשו"ת עבודת חבירו כעבד וע"כ הוא צריך לשמור עצמו ביותר מפגם הזכרון כי כל מה שנמשך העבדות והעשי' ביותר שם נמשך השכחה ביתר כי עיקר השכחה הוא במקום שרחוק יותר מרוחניות וכ"ש רבינו ז"ל על פסוק לא ימוש ספר התורה העזה מפיך שבמקום שיש ממשו"ת וגשמיות ביותר שם השכחה ביותר ע"ש ובפרט בבחי' עבדות שהוא בחי' שינה בחי' שכחה כי עשרה קבין שינה ירדו לעולם ט' נטלו עבדים וע"כ תולין קילקול השדה בהחוכר שהוא בבחי' עשי' ועבדות כי עיקר קלקול השדה הוא ע"י פגם הזכרון שהוא נאחז ביותר בבחי' עשי' ועבדות כנ"ל:

אות ז

וזהו בחי' לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר כי זה השכיר שנשכר אצל חבירו לעשו"ת מלאכתו הוא מפיל עצמו לצבחי' עבדות שהוא בחי' שכחה כנ"ל וזהו בחי' גלות מצרים בחי' עבדים היינו לפרעה במצרים כי פראעה הוא בחי' כח המדמה בחי' פגם הזכרון בחי' שכחה כמבואר שם וע"כ רצה להגביר בחי' העבדות על ישראל כדי להפיל עליהם שכחה כדי שלא יוכלו לדבק מחשבתם בלעמא דאתי וכ"ש כי נרפים הם על כן הם צועקים לאמר נלכה נזבחה לאלקינו תכבד העבודה כו' ויעשו בה ואל ישעו וכו'. נמצא זה שנשכר אצל חבירו בשביל פרנסתו הוא מוריד עצמו לבחי' עבדו תשהוא בחי' שכחה אבל כוונתו בשביל פרנסתו כי בהכרח לברר הפרנסה ע"י הל"ט מלאכות כי מחמת חטא אדה"ר נפגם הזכרון ונפל לבחי' שכחה ועי"ז נתקלל בעצבון תאכלנה בזעת אפך תאכל לחם כי ע"י שנפגם הזכרון נפגם השפע והברכה כי עיקר הברכה והפשע הוא מבחי' זכרון בחי' בכל מקום אשר אזכיר את שמי וכו' כנ"ל. וע"כ נקרא זכרון בחי' זכרון בחי' יוסף הצדיק שהוא בחי' נהר היוצא מעדן שהוא צנור של כל ההשפעות כידוע. וע"כ באמת כ"א ואחד כפי מה שמדבק מחשבתו יותר בעלמא דאתי ושומר את הזכרון ביותר אזי פרנסתו בנקל יותר כי עיקר השפע מבחי' זכרון שהוא בחי' יוסף כנ"ל וזהו כל

המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ כי עול תורה הוא בחי' זכרון הנ"ל כי ע"י התורה דבקים בעלמא דאתי, ע"כ פרנסתו בנקל יותר כי מעבירין ממנו עול וכו' כי כל השפע והפרנסה מבחי' שמירת הזכרון הנ"ל. וז"ש בזוה"ק שטו העם ולקטו בשטותא כי עירק יגיעת הפרנסה הוא מחמת שטות וחסרון הדעת מחמת שאינו מגדיל דעתו לדבק מחשבתו בעלמא דאתי שזהו עיקר הגדלת הדעת כמבואר בהתורה הנ"ל, ועי"ז פרנסתו ביגיעה גדולה בחי' שטו העם ולקטו בשטותא כנ"ל. וכל הממון והפרנסה שהאדם מרוויח ע"י יגיע כפו זה הממון הוא בחי' בירור הנצוצות שבירר מן הס"א שהוא בחי' בירור הזכרון וכמבואר שם בהתורה הנ"ל על פסוק נוטה שמים כיריעה שהוא בחי' יחוד צדיק וכנסת ישראל שנעשה ע"י המו"מ שע"י כל החפצים שהאדם זוכה להם בקדושה עי"ז עולין הנצוצות ונכללין בקומת אדם ונעשה מזה יחוד צדיק וכנס"י הנ"ל שזהו בחי' גמר תיקון שלימות הזכרון. ומחמת שעיקר הממון והפרנסה הוא ע"י בורר הזכרון ע"כ כל מי שרחוק מזה הזכרון דהיינו שאינו מדבק מחשבתו בעלמא דאתי כ"כ אזי פרנסתו ביגיעה יותר כנ"ל כי הפרנסה והשפע הוא בחי' בירור הנצוצות שהם בחי' ברור הזכרו כנ"ל. וע"כ זה השכיר יום שנשכר אצל חבירו ונפל לבחי' עבודת בחי' שכחה בשביל פרנסה אע"פ שמסכן נפשו ע"י בחי' העבדות כי יכול ליפול לבחי' שכחה ח"ו שהוא סטרא דמותא כנ"ל. אבל אח"כ כשזוכה להשלים פעולות ולקבל שכרו שהרוויח, עי"ז חוזר ומשים נפשו ע"י הנצוצות הקדושים שבירר שהם בחי' תיקון שלימות הזכרון כנ"ל בחי' היחוד של נוטה שמים כיריעה שנעשה ע"י כל העסקים והמו"מ כנ"ל. וזה בח"י מה שהבטיח השי"ת לאברהם אבינו ואחרי כן יצאו ברכוש גדול דהיינו שהבטיחו כי אע"פ שיהיו בגלות בבחי' עבדות אצל פרעה שכל זה הוא בחי' שכחה, אבל אח"כ יצאו ברכוש גדול כי זה העשירו תהגדול דקדושה שזכו ביציאת מצרים הוא בחי' ברור נצוצות הקדושים מן הקליפות שזהו בחי' תיקון הזכרון וע"כ עי"ז נתתקן פגם העבדות והגלות שהוא בחי' שכחה וכנ"ל:

אות ח

וע"כ הזהירה התורה ליתן השכירות להשכיר במועדו ובזמנו ושלא לאחר שכרו כ"ש (דברים כד) ביומו תתן שכרו וכו' כי עני הוא ואליו הוא נושא את נפשו כי תיכף כשמשלים פעולות ויוצא מן העבדות שהוא בחי' שכחה צריכין ליתן לו תיכף שכרו שפעל שהוא בחי' ברור הנצוצות בחי' תקון נפשו שהוא בחי' תקון הזכרון שעי"ז מתקן מיד פגם השכחה שירד לשם ע"י בחי' העבדות כנ"ל. וע"כ הזהיר ה התורה מאד לתת שכרו ביומו דייקא שלא לאחר מיום לחביור כי תקון הזכרון צריכין ליזהר מאד בכל יום

ויום, לשמור את הזכרון בכל יום דייקא דהיינו להזכיר א"ע בכל יום ויום בעלמא דאתי. כי עיקר השכחה נמשך ע"י ריבוי הזמן כנראה בחוש שע"י אריכת הזמן נשכח הדבר כ"ש קהלת ברבות הימים הכל נשכח כי עיקר בחי' השכחה נאחז מבחי' השנויים שיש בעולם בכל יום ובכל עת כי הש, יעושה נפלאות בכל עת ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית ובכל יום עולה המשמש בבקר ושוקע בערב ואין יום דומה לחבירו כי יש שנויים גדולים בכל יום ויום כי בכל יום ויום מתבררים ועולים נצוצות קדושים שלא נתבררו עדיין מימות עולם כמובן בכוונות. וגם בגשמיות רואין בחוש מי שמבין קצת שיש שנויים בכל יום ואין שום יום דומה לחבירו הן בעצם היום שבזה היום קר ביותר ובזה היום ענן וגשם וכיוצא בזה שנויים רבים בענין האויר והרוח ושאר ההתהוות שבזמן שיש בהם שנויים רבים בכל יום ויום כי הש"י משנה עתים בתבונתו. וכן במאורעות האדם ותנועותיו ומחשבותיו והנהגותיו יש בהם שינויים רבים בכל יום ויום מי שמסתכל עליהם, ומריבוי השינויים האלה שבכל יום נמשך השכחה כי הם מטרידין את האדם מלזכור בעלמא דאתי וכנראה גם בחוש קצת שבכל יום ועת העולם מספרים מהשינויים שהיום קר ביותר והיום חם והיום צרייכן מטר והיום ריבוי מטר וכיוצא בזה ובעתים הללו הפרנסה בדוחק. ובפרט השינויים שיש לכל אחד בפרטיות שזה מטריד אותו העשירות והמו"מ וזה מטירד אותו העניות והדחקות וזה טרוד לגדל בניו ובנותיו הרבה שיש לו צער גידול בנים וזה הוא חשוכי בנים וזה מספר ממאורעות המלחמות שנשמע עכשיו בעולמך וכיוצא בזה שינויים ופרטים רבים לאין תכלית שמטרידין את האדם בכל יום עד שנדמה לו בכל יום כאילו זה היום אינו נחשב לו לזמן חיותו וזה היום קשה לו לעבוד את הש"י בשלימות מחמת השינוי והבלבול שבזה היום. ובאמת הש"י מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית עד נקודת המרכז של עולם הגשמי הזה שאדם עומד עליו במקומו באותו היום ובאותו השעה דייקא, והוא מזמין לו מחשבה דיבור ומעשה בכל יום ויום לפי היום ולפי המקום ולפי האדם ומרמז לו בהם דייקא רמזים להתקרב לעבודתו, ומי שזוכה להגדיל דעתו ולהבין בכל יום ויום הרמזים האלה שזהו בחי' שמירת הזכרון כנ"ל או אפילו כשאין לו זה השכל להגדיל דעתו בהם כשעכ"פ הוא מאמין באמונה שליטמה שבכל השינויים והאמאורעות שבזמן ובאדם ובמקום בכולם מלובש אלקותו ית' כי הוא ית' מצמצם עצמו בהם דייקא כביכול כדי לקרבו לעבודתו כנ"ל אזי נתוספף לו הכרה וידיעה חדשה בכל יום והשתוקקות וכסופין חדשים ונפלאים בכל עת אליו ית' ולעבודתו וזהו בחי' שמירת הזכרון כמבואר שם שצריכין לשמור את הזכרון בכל יום בהקיצו משנתו ואח"כ וכו' ע"ש. אבל את זה לעומת זה עשה אלקים

והקליפה קודמת לפרי ע"כ הבע"ד נאחז באלו השנויים ומטריד את האדם ומביאו לידי שכחה ע"י השנויים כי עיקר אחיזתו הוא בהשנויים כי משם אחיזת הכפירות שהוא בחי' היצה"ר כידוע וע"כ צריך האדםמאד ליזהר בכל יום דייקא לשמור את הזכרון היטב כנ"ל. וע"כ קודם ק"ש שהוא בחי' זכרון שזוכרין בהש"י ומייחדין אותו בכל יום וע"כ כל הה' זכירות שהם בחי' שמירת הזכרון הנ"ל כמבואר במ"א (בה' ת"ת) כולם כלולים בק"ש וברכותי' כמובא. וע"כ קודם ק"ש מברכין ברכת יוצר אור שהיא מברכת ק"ש ולכאורה מה שייכות לברכת יוצר אור לק"ש אך באמת הכל אחד כי בכל יום ויום שהש"י מחדש מעשה בראשית ומשנה עתים צריכין אז לשמור את הזכרון היטב לזכרו ולידע ולהאמין שכל השינויים נמשכין מאתו ית' לטובת האדם לקרבו לעבודתו ית' כי הוא ית' עושה גדולות עד אין חקר ונפלאות עד אין מספר הכל בשביל לקרב את האדם לעבודתו להביאו לתכלית הנצחי לחיי עוה"ב לחיים נצחיים ואמתיים ועל זה אנו מברכין ברכת יוצר אור ובורא חשך עושה שלום ובורא את הכל וכו' המאיר לארץ וכו' ובטובו מחדש וכו' מה רבו מעשיך ה' וכו'. ואז מייחדין אותו ואמרים ק"ש ה' אלקינו ה' אחד לידע ולהודיע שכל השינויים שבכל יום ויום הכל מאתו ית' כי כל הפעולות משונות שבכל יום נמשכין מאחד הפשוט וזה עיקר בחי' הזכרון לידע ולהאמין שהשי"ת מצמצם אלקותו בכל השינויים של כל מניי מחשבה דיבור ומעשה שבעולם שבכל יום ובכל אדם ובכל מקום וכנ"ל. ועיין מענין זה בע"ח בתחלתו בהיכל א"ק א' ענף ה' מ"ש שם ולא עוד אלא שבכל שעה ושעה משתנים העולמות ואין שעה זו דומה לשעה זו ומי שמסתכל בענין הילוך המזלות וכוכבים וכו' ע"ש שהאריך בזה ומביא שם מאמר התיקונים ולבושין דאיהו לביש בצפרא לא לביש ברמשא ולבושא דלביש ביומא דא לא לביש ביומא תנינא ובזה תבין איך משתנה מעמד ומצב העולמות שהם הלבושין של הא"ס ושינויין בכל עת ורגע וכו' ע"ש. וכל הדברים האלה כלולים במ"ש רבינו ז"ל שם בהתורה הנ"ל בענין הזכרון שהש"י מצמצם עצמו מא"ס עד אין תכלית ומזמין לכל אדם מחשבה דיבור ומעשה לפי היום ולפי המקום ולפי האדם והכל כדי לרמז לו רמזים לקרבו לעבודתו וכו'. ובזה כלולים כל השינויים הנ"ל של כל העולמות והספירו תוכו' המשתנים בכל יום ועת ורגע. כי הכל כפי מעשה התחתונים. וכפי מעשיהם כן הש"י מצמם עצמו ומרמז להם רמזים שונים לקרבם לעבודתו כי כל העולמות והספירות וכו' כלולים בכל אדם כי האדם כלול מהכל והכל בשביל האדם, היינו בשביל שישוב להשי"ת ויתקרב לעבודתו. והש"י מלא רחמים והוא מסיבות מתהפך בתחבולותיו ומצמצם עצמו בכמה צמצומים שונים בכל עת ומרמז לכל אדם בכל זמן ובכל מקום

רמזים שונים להתקרב לעבודתו כפ ימעשיו עכשיו. כי בוודאי ביום אתמול שהיה האדם במדרגה אחרת למעלה מעתה או למטה מעתה הי' צריך רמזים אחרים ועכשיו כפי מדריגתו עכשיו שהטיב מעשיו או ח"ו להיפך שקלקל ופגם באיזה תאוה או עבירה ר"ל ע"כ הוא צריך עכשיו רמזים אחרים להתקרב לעבודתו כפי מעשיו עכשיו באשר הוא שם עתה. והכלל שאין שום התנצלות לומר שעכשיו באותו העת ובאותו המקום א"א לי לזכור את ה' כי אדרבא שם דייקא באותו המקום ובאותו העת דייקא בודאי יש לך רמזים המיוחדים לך דייקא כפי מדרגתך עכשיו דייקא כפי מה שהוא לשבח או לגנאי. ואתה במקומך הזה באותו העת דייקא תוכל עכשיו דייקא לזכור את הש"י ולשוב אליו ית' כי הש"י מצמצם עצמו מא"ס עד אין תכלית מתחילת נקודת הבריאה וכו' ומרמז רמזים לכל אדם בכל יום ובכל מקום לפי האדם ולפי העת ולפי המקום דייקא וכו' כנ"ל. והבן היטב דברים אלו למעשה ולהנהגה ועצה טובה ויערב לך מאד בעזה"י כי זה ידוע בדברינו כמה פעמים שאין שום יאוש לעולם כע הש"י מלא רחמים וחפץ בתשבותן של כל הרשעים תמיד והוא חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח וע"כ כל אדם ואדם לפי מעשיו עכשיו שעשה וירד ונתעה למקום שירד ונתעה אזי הש"י מצמצם עצמו ומרמז לו רמזים כפ יהראוי לו עכשיו במקומו ושעתו. ומי שאין לו שכל להעמיק בזה בדעתו צריך עכ"פ להאמין בזה באמונה שלימה ואזי יוכל לזכרו את ה' בכל מקום ובכל זמן ובכל המדרגות שבעולם לצמעלה או למטה ח"ו כי הש,י מצמצם עצמו בכל יום בכל מקום ומרמז רמזים וכו' כנ"ל:

אות ט

נמצא שצריכין לשמור את הזכרון בכל יום דייקא וזהו בחי' ביומו תתן שכרו ולא תבוא עליו השמש. כי שכר פעולתו הוא בחי' תיקון הזכרון שבירר ע"י עבודתו שבשביל זה סיכן נפשו בבחי' עבדות ושכחה שהיא בחי' מיתה, כדי לברר זההשכר פעולה שהוא שלימות נפשו בחי' תיקון הזכרון בבח'י ואליו הוא נושא את נפשו וע"כ צריכין ליתן לו זה השכר מיד ביומו דייקא כי צריכין לשמרו את הזכרון בכל יום דייקא ולא לדחות מיום לחבירו ח"ו כי זהעיקר שלימות הזכרון להזכיר עצמו בכל יום דייקא בעלמא דאתי כי בכל יום יש בו רמזים מיוחדים להתקרב לעבודתו המלובשים בשינוי משחבה דיבור ומעשה שבאותו היום דייקא כנ"ל:

אות י

וע"כ צריכין לזכור יציא תמצרים בק"ש בכל יום דייקא כי יציאת מצרים שגאל אותו השי"ת מיד פרעה ועבדיו שהם בחי' כח המדמה, זהו בחי' שמירת הזכרון כנ"ל. וע"כ צריכין לזכור זאת בכל יום דייקא, כי שמירת הזכרון צריך להיות בכל יום דייקא כנ"ל:

אות יא

וזה בחי' פרה אדומה כי פרה מכפרת על עון העגל שהוא ע"ז שכפרו בהש"י ובהתורה ועשו ע"ז שכל זה הוא בחי' פגם הזכרון כ"ש (תהלים קו) יעשו עגל בחורב וכו' וימיור את כבודם וכו' שכחו אל מושיעם וכו' כי התורה הוא בחי' זכרון והם כפרו בהתורה ובהש"י וכל זה מחמת תאוות עוה"ז שלא רצו לדבק מחשבתם בעוה"ב כשרז"ל לא עבדו ישראל ע"ז אלא כדי להתיר להם עריות בפרהסיא נמצא שפגמו בזכרון. וע"כ המשיכו אז מחדש סטרא דמותא שהוא בחי' שכחה שהיא מיתת להב כנ"ל כ"ש (תהלים פב) אני אמרתי אלקים אתם וכו' אכן כאדם תמותון וכו' כשרז"ל שבשעת מתן תורה פסקה זוהמתן וזכו לחירות ממלאך המות כמובא (כמו שדרשו (עירובין נ"ד) על פסוק חרות על הלוחות א"ת חרות אלא חירות וכו'). וע"כ צוותה התורה להביא פרה אדומה להמתיק פגם השכחה כי אין הדין נמתק אלא בשרשו ופרה הוא בחי' שכחה כי עיקר השכחה הוא מבחי' כח המדמה שהואכח הבהמיות כי מלך שבבהמו תשור וכל הבהמות כלולים בו ועיקר אחיזת השכחה בבחי' בהמיות כנ"ל. והשכחה היא מסטרא דנוקבא כידוע כי דכורא נקרא ע"ש זה זכרו ע"ש שמשם בחי' זכרון וע"כ גם בבהמות נאחז השכחה ביותר בבי' הנוקבא של השור שהוא הראש והמלך שבבהמות שהיא הפרה וע"כ נקרא השר של שכחה פורה ע"ש פרה כמובא. וזה כשמוכיח את ישראל על ששכחו את הש"י וסרו ממנו כתיב כי כפרה סוררה סרר ישראל. וע"כ פרעה שהוא בחי' כח המדמה כח בטל כמבואר בהתורה הנ" לורצה להתגבר על ישראל להמשיכם לגלות ועבדות תחת ידו שהוא בח"י שכחה להשכיחם ח"ו את זכרון עוה"ב שהי ורגילים לדבק מחשבתם שם כפי מה שקבלו מאבותיהם אברהם יצחק ויעקב שהם התחילו להמשיך זה הזכרון בעולם (וכמבואר מזה במ"א) ע"כ ראה פרעה בחלומו פרות דייקא שהם שבע פרות טובות ושבע פרות רעות ושאכלו הפרות הרעות את הטובות ולא נודע כי באו לא קרבנה שכל זה מורה שהתגבר ח"ו הרע על הטוב עד שנשכח הטוב ח"ו בבחי' ונשכח כל השבע וכו' וע"כ הי' חלומו פרות דייקא כי שם עיקר אחיזת פרעה שהוא בחי' כח המדמה בחי' שכחה שהיא בחי' פרה כנ"ל.אבל התיקון הי' ע"י יוסף כי ע"י שפתר יוסף את החלום לפרעה ונעשה מלך וקבץ את כל אוכל שבע שנים הטובות שעי"ז שבר וביטל את הרעב והגביר הטוב על הרע וע"י קדושתו הכניע הזוהמא של מצרים ועי"ז זכו ישראל לצאת משם. כי עיקר יציאת מצרים היה בכח יוסף הצדיק כ"ש ויקח משה את עצמת יוסף עמו כ"ש בזוה"ק כי יוסף שהוא בחי' שמירת הזכרון הוא מכניע בחי' פרעה שהואבחי' שכחה ומברר הזכרון מן השכחה וע"כ הוא יודע לפתור החלום של הפרות ולהכניע

ולבטל השכחה הנאחז בהם שהם שבע שני הרעב, כיהוא מגביר השובע על הרעב וממשיך כל ההשפעות והברכות ע"י שמירת הזכרון שמשם כל הברכות כנ"ל. וזהו בחי' פרה אדומה כי ע"י ששורפין את הפרה אדומה שהיא תוקף הדין ששם עיקר אחיזת השכחה כנ"ל, עי"ז מכניעין וממתיקין את בחי' השכחה שהיא סטרא דמותא בשרשו וע"כ אפר הפרה דייקא מטהר מטומאת מת שהיא בחי' שכחה שנמשך מחטא אדה"ר מחטא העגל. ופרה מטהרת מזה כי הדין נמתק בשרשו כנ"ל ואז נתבטלין שבע פרו תהרעו תשהם בחי' הרע בחי' שכחה. וע"כ פרה כל מעשיה שבעה שבעה כשרז"ל כדי להכניע ולבטל שבע פרות הרעות ולהגביר שבע פרות הטובות שהם בחי' יוסף הצדיק בחי' זכרון בחי' בן פרת יוסף בחי' אני אל שדי פרה ורבה שזהו בחי' זכרון שעי"ז נתייחד צידק וכנס"י בבחי' נוטה שמים כיריעה כנ"ל:

אות יב

וע"כ יוסף כשפירש מאביו הי' עוסק בפ' עגלה ערופה כ"ש וירא את העגלות כי הרוצח המשיך סטרא דמותא לעולם בחי' שכחה ע"כ צריכין להביא עגלה עורפה ולקוצץ אותה מן הערף שהוא אותיות פרעה להכניע הערף שהוא היפך הדעת שהוא בחי' שכחה שהיא פגם והיפך הדעת וע"כ עורפין עגלה דייקא. היינו ע"פ הנ"ל כי עיקר השכחה נאחזת בבחי' בהמיות ובבחי' שור ביותר שהוא ראש לבהמות, והעגלה אשר עדיין לא לומדה כל בשום עבודה שם כח הבהמיות עוד בתוקף יותר ויותר כי זה ידוע שע"י כל העבודות שבני אדם עובדין עם הבהמות לצרכם עי"ז מכניעין כח הבהמיות וע"כ הם נעשין רגילין עם בני האדגם יכולים ללמדם עבודת האדם שכל זה הוא בחי' הכנעת הבהמיות קצת. אבל העגל אשר עדיין לא לומד כלל, שם הבהמיות ביותר ויותר וזה שהוכיח את ישראל בעגל לא לומד וע,כ עשו הערב רב עגל דייקא כדי להגברי הבהמיות והשכחה ביותר וע"כ צריכין לערוף עגלה דייקא כדי להכניע ולשבר תוקף השכחה שהיא סטרא דמותא שנמשך ע"י הרוצח הזה שהרג את הזה החלל הנמצא. וע"כ יוסף כשפירש מאביו והניחו בפ' עגלה ערופה ואח"כ זכה לגדולה ע"י החלום של שבע הפרות שהם סוד פרה אדומה כנ"ל, זה בחי' תבוא אמו ותקנח על בנה כי פרה מכפר על חטא העגל כי ע"י כל המצוות של פרה אדומה מכיניעין ומבטלין השכחה כנ"ל ונתבטלה המיתה שזהו בחי' עריפת העגלה שכל זה הוא בחי' הכנעת וביטול פרעה שרצה להגביר השכחה על ישראל ח"ו כנ"ל שזהו כל גלות מצרים וכלל כל הגליות. כי עיקר הגלות הוא גלות הנפש דהיינו מה שרוצין להתגבר ע" יהגלות להרחיק את ישראל ח"ו מעלמא דאתי שזהו עיקר הגלות

והצרה הגדולה מכל הצרות כמבואר בדברי רבינו ז"ל במ"א שזהו עיקר צרתן של ישראל. והתיקון ע"י יוסף שעל ידו נמשך הזכרון כנ"ל:

אות יג

וע"כ קורין פ' פרה אחר פורים קודם פסח כיכל ענין פורים ופסח הוא להכניע עמלק ופרעה שהם בחי' פגם הזכרון כי פרעה הוא בחי' כח המדמה שפוגם בזכרון ועמלק גרוע יותר כי הוא בחי' הרע עין בעצמו שהאו עיקר פגם הזכרון וכמבואר מזה במ"א (בה' ת"ת ע"ש). וע"כ מלחמה לה' בעמלק מדור דור כי אינו נכנע לגמרי כ"א בדורור של משיח שיבא ב"ב כי הרע עין א"א להכניע ולבטל כ,א ע"י מלכות משיח כמבואר בהתורה הנ"ל. וע"כ צריכין לזכור מעשה עמלק ולבלי לשכוח כי עיקר הכנעת המן עמלק הוא ע"י הזכרון כנ"ל וזהו בחי' והימים האלה נזכרים ונעשים וכו' (אסתר ט) כנ"ל. וע"כ המן הפיל פור שהוא בחי' שכחה כמובא ובקש להשמיד וכו' להגביר סטרא דמותא ח"ו כי הוא עיקר זוהמת הנחש בחי' המן העץ כשרז"ל. והש"י הפר מחשבתו והשיב לו גמולו בראשו ונתהפך מהיפך אל היפך כי לא די שלא פעל מחשבתו להשכיח את התורה ועלמא דאתי ח"ו אדרבא זכו ישראל אז להגביר את הזכרון דקדושה יותר ויותר בבחי' קימו וקבלו שקבלו אז את התורה מחדש שהוא בחי' זכרון דקדושה והימים האלה נזכרים לעולם כ"ש (שם) וזכרם לא יסוף ודרז"ל שימי הפורים לא יבטלו לעולם כי נתגבר אז הזכרון דקדושה יותר ויותר כנ"ל. וע"כ אחר פורים קורין פ' פרה שהיא מטהרת מטומאת מת שהיא בחי' שכחה שעי"ז יכולין לעשו"ת הקרבן פסח ונגאלין מפרעה ומצרים שהם ג"כ בחי' פגם הזכרון כנ"ל:

כי המן הרשע רצה להתגבר בשעת שינה בסוף הגלות שהוא בחי' שינה והוא סבר שבשעת שינה הסתלקות הדעת אז יש לו כח להגביר השכחה ח"ו ומחמת ששינה הוא א' משישי סבמיתה כנ"ל. אבל הוא לא ידע שישראל קדושים אדרבא בשעת שינה הם דבקים בעלמא דאתי כי הם מקדשים עצמן בשעת שינה ג"כ כי קורין ק"ש קודם ומפקידים רוחם בידו ית' וע"כ דייקא אז בשע תשינה בסוף הגלות הי' הארת מרדכי שהוא הארה גדולה מאד מאד שמאיר בשעת שינה דייקא וע"י ההארההגדולה הזאת דייקא הכניעו אותו כי ישראל דבקים בשעת שינה דייקא בעלמא דאתי כמבואר בהתורה הנ"ל:

הלכה ד בהלכות אומנין הלכה ד' אות כב. והל' ה בהלכות פקדון הל' ה הלכות

חכירות וקבלנות א

אות א

החוכר שנותן מכל השדה דבר קצוב כך וכך כורין לשנה, המקבל למחצה לשליש ולרביע:

יש לרמז בזה ע"פ מ"ש רבינו במאמר ויאמר בועז אל רות וכו' (סי' ס"ה) שיש שדה ושם גדילים אילנות ועשבים היינו נשמות. והם צריכים לבעל השדה שעוסק בתיקונם בכל תיקוני השדה ע"ש היטב. והעיקר שמביא אותם אל התכלית שהוא כולו טוב שעי"ז יכולים להתפלל ע"ש היטב. וזה הצדיק הדור העוסק בתקוני השדה הנ"ל הוא בחי' מקבל ואריס שיורד לתוך שדה של חבירו כי הש,י כביכול נקרא חבירו של הצדיק האמ תכ"ש אכלו רעים למען אחי ורעי וכו' כי הצדיק האמת שעוסק בתיקוני השדה שזהו תיקון כל העולמות הוא נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית וע"כ נקרא בחי' מקבל שדה מחבירו, שדה הנ"ל ועוסק בכל תיקונים של הדדה הנ"ל בחרישה וקצירה זריעה ונטיעה ולנכש העשבים כי כל אלו הבחי' נמצאים בבחי' השדה של הנשמות הנ"ל, ולפעמים מקבלו בפשיטות שנותן דרך כלל כך וכך כורין לשנה. ולפעמים למחצה לשליש ולרביע, זה בחי' שיר פשוט כפול משולש מרובע בחי' עשרה מיני נגינה כי זה הצדיק בעל השדה הנ"ל עושה נגונים. וזה כלל ועיקר תיקוני השדה בחי' שלימות התפילה כי הוא צריך לתקנם ולהעלותם ולבררם ממקום שהם להביאם אל התכלית הטוב. וזה בחי' נגונים כמובא בדברי רבינו ז"ל (סי' רפב) ע"פ ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו, שהצדיק דן את הכל לכף זכות ומוצא זכות אפילו ברשע גמור ועי"ז מעלהו לכף זכות באמת ומתקנו ומחזירו בתשובה ועי"ז נעשין נגונים בבחי' אזמרה לאלקי בעודי וזה בחי' ש"ץ שהוא מלקט ומברר הטוב מכל המתפללים וכו' ע"ש היטב. נמצא שהתיקון שמתקן את הנשמות ומבררם ומעלם ומקבץ הנקודות טובות שיש בהם זה בחי' נגונים כנ"ל וכמבואר שם היטב וזה בחי' תיקוני השדה הנ"ל כי תיקון השדה הוא תיקון הנשמות לקבץ הטוב שלהם ולהעלותם אל הקדושה שזה בחי' נגונים כנ"ל. וז"ש רבינו ז"ל שם שתיקון השדה היא שלימות התפילה. כי אלו הנגונים הם בחי' הש"ץ שהוא עושה הנגונים הנ"ל כנ"ל והש"ץ הוא שלימות התפלה כי עיקר התפילה ע"י הש"ץ וזה בחי' המנין שצריך להיות בעשרה ואז הש"ץ יורד לפני התיבה ואז יהוא שלימות התפלה. זה בחי' עשרה מיני נגינה שנעשין ע"י מנין של עשרה המתפללין ואז הם ראויים לש"ץ שהוא מקבץ הטוב ועושה הנגונים כנ"ל. וזה בחי' המקבל למחצה לשליש ולרביע והחוכר מקבל בפשיטות בכך וכך כורין זה בחי' שיר פשוט כפול משולש

מרובע בחי' נגונים הנ"ל שועשה היורד לתוך השדה לתקנה שזה עיקר תקון השדה כנ"ל כי הוא נותן פירות השדה לבעל השדה ית"ש למחצה לשליש וכו' כדרך המקבל דהיינו שמעלה הטוב שבהם למעלה אליו ית' כפ ימה שיכול לברר לפי בחי' השדה לפעמים מחצה או שליש וכו' ומזה נעשין נגונים ושירות. בבחי' שיר פשוט כפול וכו' וזה הכל כמנהג המדינה. וההנהגה שנוהגין במדינה כי כפי הנהגתם בקדושה כן הוא מברר ומעלה הטוב שבהם אם רב או מעט כי לפי הנהגתם וקדושתם כן הוא מעלה הטוב שבהם:

אות ב

וזה בחי' המקבל את השדה לשנים מועטות לא יזרענה פשתן ואין לו בקורת שקמה כי מובן מדברי רבינו ז"ל שם שיש מקבלי השדה הנ"ל שאינם יכולים לקבל אותה רק לשנים מועטות כי מוכרחים להסתלק מחמת זה. אבל יש שיכולם לקבל אותה לשנים מרובות מחמת שהם גדולים ומופלגים במעלה עליונה ונוראה מאד מאד. וזה שאין כחו גדול כ"כ ואין יכול לקבל השדה ולעסוק בתיקוני' כ"א שנים מועטות כנ"ל עליו הזהירו שלא יזרע פשתן. דהיינו יעסוק בתיקונים הרחוקים מאד ממנו ית' והם מכונים בבחי' פשתן שהוא בחי' גרוע כ"ש (בראשית

אות ד

ויבא קין מפרי האדמה ואיתא שהביא מן הגרוע דהיינו פשתן גם איתא בדברי רבינו ז"ל (סי' לח) שפגם קין הוא בחי' קץ כל בשר שהוא בחי' שמחפש אחר חובות בני אדם ומחזר אחר הגריעות שבהן. וזה בחיק שהביא מן הגרוע שמביא למעלה הגריעות והחובות של בני אדם. נמצא שפשתן שהוא קרבן קין הוא בחי' חובות וגריעות בני אדם כי פשתן הוא בחי' גבורות שמשם אחיזת הסט"א כ"ש איש אחד (גבריאל) לבוש בדים הוא פשתן. ואותן הרחוקים והגרועים ביותר שהם בחי' פשתן אסור לעסוק בתיקונם מי שאין כחו חזק וגדול ביותר ואין יכול לקבל השדה כ"א לשנים מועטות כי יוכלו להזיק לו מאד כמובן בדברי ריבנו ז"ל. וזה אין לו בקורת שקמה הוא ג"כ דוגמתם דהיינו שכבר הזקינו ברשעתם ונתעברו ונתגשמו כקורת שקמה כי היצה"ר נקרא בשם קורה כ"ש טול קורה מבין עיניך והוא בחי' קורת שקמה שהוא אילן זקן בחי' מלך זקן וכו' כי שקמים הם חלוף ארזים כ"ש שקמים גודעו אורזים נחליף וכ"ש בשלמה ויתן את הכסף בירושלים כאבנים ואת הארזים נתן כשקמים נמצא ששקמים הם גרועים והם חלוף אזרים וע"כ התנא מכנה את הרחוקים ביותר בבחי' קורת שקמה. כי הצדיק נקרא אזר כ"ש צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה, והרחוקים שהם היפך הצדיק הם בחי' שקמים שהם היפך אזרים כנ"ל. אבל מי שמקבל פשתן וגם יש לו בקורת שקמה דהיינו

כשכחו איבר וחזק מאד מאד עד שיכול לקבלאת השדה לשנים מרובות דהיינו שיעסוק בתיקוני השדה ואעפ"כ יאיריך ימים ושנים על ממלכתו, זה יכול לעסוק אפילו בפשתן ואפילו בהזקנים ברשעתם כקורת שקמה שאפילו אותן הרחוקים ביורת ונזקנו ברשעתם, יכול לקרבם ולתקנם מחמת שכחו גדול וחזק מאד מאד כנ"ל:

אות ג

ושעור שנים מועטות הוא עד ז' שנים, ע"פ מה דאיתא במאמר פתח ר"ש ואמר עת לעשו"ת לה' וכו' (סי' ס) שיש בני אדם שנופלים לבחי' שינה ואובדים פניהם דהיינו שנסתלק המוחין שלהם ויש ע' פנים שהם בחי' ע' שנים ויש שנפלו מפנים א' או ב' או יותר. ומחזירין להם פנים שלהם ע"י ספורי מעשיות של ע' שנים שהם בחי' בקרב שנים. אבל יש שנפלו מכל הע' פנים ע' שנים וא"א להחזיר להם פניהם כ"א ע"י סיפורי מעשיות של שנים קדמוניות ע"ש היטב. יש לרמז שזה בחי' שני מיני מקבלים הנ"ל שיש מקבל השדה לשנים מועטות דהיינו עד ז' שנים דהיינו שהוא עוסק בתקוני השדה הנ"ל רק בבחי' שנים מועטות שהוא בהחי' בקרב שנים וע"כ השיעור ז' שנים, הוא בחי' כללות הע' שנה שנכללין בזיי"ן, והא בהא תליא שמחמת זה שאין עוסק כ"א בבחי' שנים מועטות דהיינו בחי' בקרב שנים כנ"ל ע"כ באמת אינו מקבל א תהשדה כ"א לשנים מועטות כי מוכרח להסתלק ואינו יכול להאריך ימים מרובים מאחר שלא הגיע לבחי' שנים מרובות שהם בחי' שנים קדמוניות כי שם אריכות הימים כי הם בחי' עתיק אריכות ימים כ"ש שם במאמר הנ"ל:

וע"כ זה שאין יכול לעסוק כ"א בבחי' שנים מועטות כנ"ל אסור לקרב הרחוקים ביותר כנ"ל דהיינו שהם רחוקים מכל הע' פנים והם בחי' פשתן כי פשתן מקלקל השדה עד ז' שנים רמז על כל הע ' פנים ע' שנים שכלולים בזיין כנ"ל,והם מקלקלים עד ז' שנים דהיינו שהם מקלקלים ונופלים מכל הע' פנים כנ"ל ואינם יכולים להתתקן כ"א לאחר ז' שנים דהיינו למעלה מזיין היינו למעלה מע' שנים ע' פנים היינו בח"י שנים קדמוניות שהם למעלה מע' שנים כנ"ל והם בחי' שנים מרובות כנ"ל. וע"כ מי שמקבל השדה לשנים מרובות דהיינו שיכול לעסוק בתיקוני השדה בבחי' שנים מרובות שהם בחי' שנים קדמוניות הוא יכול לזרוע ולתקן אפילו בחי' פשתן כנ"ל. ודייקא בשנים הראשונות קודם השמגיע לז' שנים אחרונים כמובא הדין בש"ע היינו שאינו יכול לעסוק בתקונם כ"א בבחי' שנים הראשונות שהם בחי' שנים קדמוניות כנ"ל. ומחמת שהוא עוסק בבחי' שנים קדמוניות ע"כ גם באמת מקבל השדה לשנים מרובות ממש כי זוכה לאריכות ימים כי שם אריכות הימים בחי' עתיק כנ"ל:

וקין שהביא פשתן נאמר בו ויפלו פניו לשון רבים שנפלו כל פניו כנ"ל:

אות ד

וע"כ נקרא יורד כשרז"ל היורד לתוך שדה חבירו. היינו בחי' ש"ץ שנקרא ג"כ יורד כ"ש היורד לפני התיבה והטעם כי הוא בחי' יורד ממש שצריך לירד לעמקי עמקים להעלות הטוב מכל הרחוקים כנ"ל שזה בחי' הש"ץ כנ"ל. וזה בחי' מקבל השדה שהוא בחי' ש"ץ שעושה נגונים כנ"ל. וזה שנקרא אריס ומקבל. כי זה הצדיק המופלג ביותר שיכול לעסוק בתקוני השדה הנ"ל הוא בחי'משה כי העלה נפשו"ת ישראל ממדריגה פחותה מאד מטומאת מצרים למדריגה נוראה מאד לקבלת התורה כי משה הי' עניו מכל האדם והי' מוצא זכות בכ"א מישראל והי' יכול להלביש התורה בסיפורי מעשיות של שנים קדמוניות היינו רוב ספר בראשית שהם סיפורי מעשיות של שנים קדמוניות. כי הדורות הראשונים היו ימיהם ארוכים ביותר. ואיתא שזה מחמת שהיו ימיהם מבחי' שנים קדמוניות. ומשה רבינו ע,ה סיפר מעשיות שלהם בספר בראשי. שזה בחי' סיפורי מעשיות של שנים קדמוניות. וע"כ זכה משה שלמדו השי"ת להיות ש"ץ כ"ש ועיבור ה' על פניו. וארז"ל שנתעטף הקב"ה כש"ץ ולמדו סדר תפילה. וע"כ הי' יכול להמשיך בחי' פנים לישראל. כמו שמצינו כשרצה השי"ת לסלק בחי' הפנים ע"י פגם ישראל עמד משה בתפילה ופעל בקשתו. והמשיך הפנים כ"ש פני ילכו וכו'. וע"כ זכה לקירון אור הפנים ודבר ה' א למשה פנים אל פנים ע"י שהי' ממשיך ומלביש את ישראל באור הפנים ועי"ז זכה לקבל התורה. כמו שאיתא בדברי רבינו ז"ל (סי' יג) שע"י שמעלין נפשו"ת ישראל עי"ז זוכין לקבל את התורה בבחי' ולוקח נפשו"ת חכם בחי' עיר גבורים עלה חכם ויורד עוז מבטחה ע"ש. גם איתא שע"י תפילה שכולל נפשו עם נפשו"ת רבים ומתפלל עיט"ז ממשיך תורה ושני הבחי' הם אחד, כי ע"י שמעלה נפשו"ת ישראל דהיינו שמעלה הטוב שבהם עי"ז הוא שלימות התפילה בבחי' תפילות רבים שזה בחי' הש"ץ כנ"ל ועי"ז מקבל התורה כנ"ל וע"כ נקרא מקבל בחי' משה קיבל תורה מסיני. וזה שנקרא אריס שזה בחי' משה שהתורה מאורסה לו כשרז"ל על פסוק תורה צוה לנו משה מורשה א"ת מורשה אלא מאורסה. וע"כ נקרא אריס כנ"ל:

אות ה

ע"פ מ"ש לעיל דברי רבינו ז"ל. שבחי' ש"ץ הוא שמעלה הטוב מכ"א ואחד ועושה מזה נגונים ועומד ומתפלל עם כל הטוב ע"ש בדברי רבינו ז"ל, עפ"ז מבואר היטב סדר התפילה שבתחילה אומרים דסר הקרבנות וקטרת שזה לברר ולהעלות הטוב מעמקי הקליפות כמבואר ועי"ז שמעלין ומבררין הנקודות טובות מן הרע עי"ז נעשין נגונים וזמירות כנ"ל. וזה שאומרין תיכף אח"כ פסוקי דזמרה שהם בחי' הזמירות ונגונים

שנעשין ע"י ברור הנקודות טובות שהיו מפוזרים בתוך הרע כנ"ל שזה בחי' אזמרה לאלקי בעודי כנ"ל בחי' פסוקי דזמרה כנ"ל. וע"כ אומרים בסופם שירת הים שהוא שבח נורא מאד ונאמר בדרך שירה כי זה אנו צריכין עתה לומר שירה היינו זמירות ושירו תבחי' נגונים שנעשין מקבוץ וברור הטוב כנ"ל. וע"כ בישתבח שהוא גמר וסיום השירות והזמירות אז צריך הש"ץ לירד לפני התיבה כמ"ש בש"ע א"ח שעיקר שהש"ץ יורד לפני התיבה הוא מן ישתבח כי אזי הוא הזמן של הש"ץ היינו בגמר הזמירו תושירות אז יורד לפני התיבה וכולל כל הזמירות והנגונים בישתבח שהוא סיום וחתימת כל הזמירות וכולל כולם בי"ג מיני זמרה כי עיקר בחי' הש"ץ בבחי' הנגונים כנ"ל וע"כ המנהג שהש"ץ מתחיל לנגן בישתבח. וזשארז"ל ששירת הים נאמרה בסדר ש"ץ ועונים כ"ש משה אמר אשירה והם עונים וכו' כי עיקר בחי' הש"ץ בבחי' שירה ונגון כנ"ל, ואז סמוך לשירת הים הש"ץ יורד לפני התיבה ואומר ישתבח כנ"ל. ואח"כ אומרים ק"ש שהוא בחי' כולו אחד כולו טוב שלזה זוכין ע"י הנגונים והזמריות דהיינו על ידי שמקבצין ומעלין היוב מהרע ומקבצין אותו ועושין מזה נגונים כנ"ל ואזי הוא בחי' כולו טוב כיהרע נלתבטל ע"י שבררו משם הנצוצות והנקודות טובות ונעשה כולו טוב, ע"כ אזי אומרים ק"ש בחי' ה' אחד בח'י כולו טוב כולו אחד כנ"ל, אח"כ עומדין בתפילה כי עתהטנו יכולים להתפלל בשלימות בתכלית כי עיקר שלימות התפילה על ידי בחי' כולו אחד כולו טוב כנ"ל כמבואר היטב כל זה במאמר ויאמר בועז הנ"ל. אח"כ הש"ץ חוזר התפילה שזה בחי' שלימות התפילה בבחי' כולו אחד וטוב דהיינו כשעומד בסוף התפילה עדיין הוא בתחלת התיבה של תחילת התפלה שזה בחי' חזרת הש"ץ שאחר שהציבור גומרים ועומדם בסוף התפילה עדיין הוא עומד בתחילת התפילה וחוזר אותה כי כולו אחד כי הש"ץ הוא בחי' תכלית שלימות התפילה בבחי' כולו אחד כולו טוב כנ"ל, ומבואר זה קצת לעיל בה' ש"ץ בש"ע א"ח ע"ש:

וזשרז"ל כל האומר שירת הים בכוונה מוחלין לו כל עוונותיו וגם אמרו בשירת דבורה שע"י השירה נמחלו עונותיהם כי השירה הוא בח'י ברור וקבוץ הטוב בבחי' שירות ונגונים ואזי נתבטל הרע שזה בחי' מחילת העונות: אכי"ר:

וזה שהיו הלווים מנצחים בשיר על הדוכן בשע תהקרבנות כי הא בהא תליא דהיינו הנגון נעשה ע"י בורר הטוב מן הרע שהוא בחי' קרבנות כנ"ל, וזה בחי' סמיכת פסוקי דזמרה לקרבנות כנ"ל:

וזה בחי' שהי ומנגנין בשעת מלחמה ועי"ז היו מנצחים כ"ש ובעת החלו ברנה ויתן ה' וכו' כי הרנה והנגון הוא בחי' בורר הטוב מן הרע ועיש"ז הרע נופל וע"כ נופלים

השונאים עי"ז כי הם נאחזין בהרע וכשמבררים הטוב משם בבחי' נגון כנ" לאזי נופלים וזה בחי' מ"ש רבינו ז"ל (סי' כז) שע"י שמנגנין נגון של האומה עי"ז הקב"ה רואה בצרותינו ומושיע לנו כי הנגון הוא בח'י ברור הטוב שעי"ז נופל הרע ועי"ז בא לנו ישועה כנ"ל:

חכירות וקבלנות ב

אות א

החוכר שדה מחבירו ואכלה חגב או נשתדפה אם מכת מדינה היא מנכה לו מחכורו ואם לא היתה מכת מדינהאין מנכה לו אע"פ שנשתדפו כל שדותיו של נותן. אבל אם היתה מכת מדינה שאז הדין שמנכה לו מחכורו, אם נשתדפו רוב שדותיו של חוכר אין מנכה לו מחכורו:

הענין מה שתולין הלקותא בחוכר יותר מבנותן כי בחוכר כשנשתדפו רוב שדותיו אין מנכה לו אע"פ שהי' מכת מדינה ותולין הלקותא בחוכר משא"כ בנותן שלעולם אין תולין בו אע"פ שנשתדפו כל שדותיו של נותן אעפ"כ אין מנכה לו אם לא היתה מכת מדינה: הענין ע"פ המאמר המתחיל כי תצא למלחמה וכו' כתוב אחור וקדם צרתני (בספר ליקוטי מוהר"ן תנינא סי' פ"ב) זה בחי' כסדר ושלא כסדר, קדם הוא בח'י כסדר בחי' אלף בית כסדר ואחור הוא בחי' תשר"ק שלא כסדר, וזה בחי' אדם וחוה כסדר ושלא כסדר הוי' במילוי אלפין גימ' מ"ה אדם, וחוה היא בחי' מלכות פה ותורה שבע"פ קרינין לה וכו' כי המלכות נקרא דיבור וכו' וכו'. נמצא זא תהבחי' מלכות חוה כשהיא מקושרת לאדם לבחי' מ"ה היינו להקב"ה אזי יש לה שלימות וחיות וכו'. ומי שמחלק בחי' חוה מלכות לעצמו שאומר אנא אמלוך בזההוא מחלק ומפריד אותה מהקב"ה אזי אינה בשלימות כי עיקר חיותה מ"ה היינו השכל וכו'. ואז יהולך לו שלא כסדר כי הוא בתוך בחי' שלא כסדר היינו מלכות וכו'. וכשזאת הבחי' חוה היא מקושרת להאדם היינו להקב"ה אזי הולך לו כסדדר כי באתר דאית דכר נוקבא לא אידכר תמן. נמצא כי בחי' חוה שלא כסדר נתבטלים ע"י האדם כסדר. ובחי' כסדר נקרא יו"ד שמלכות הנקרא דלית לית לה מגרמה כלום והקב"ה ממשיך לה חיות החכמה הנקרא יו"ד וזה יוד ואו דלית וכו' וזה כפיך יוד גימ' כף וכו'. וכשרואה אדם שהולך לו שלא כסדר ידע שיש לו גדלות היינו אנא אמלוך וכו' וכו' יעשה תשובה וכו'. והדרך תשובה שעשה משה הוא כך שמשה קשר א"ע אפילו עם הפחות שבפחותים כי יש בחי' אלקות אפילו בדיוטא התחתונה לקיים ומלכותו בכל משלה וכו' ע"ש כל זה היטב:

אות ב

והכלל שכשמקשרין את מחשבתו בהקב"ה בשם הוי' ב"ה בבחי' מ"ה אזי ממשיכין חיות מהקב"ה מבחי' כסדר לבחי' מלכות שהיא בחי' שלא כסדר ואזי באתר דאית דכר נוקבא לא אידכר תמן ואזי נתבטל בחי' שלא כסדר ונעשה הכל כסדר ואזי הולך להאדם הכל כסדר. אבל כשמפריד מחשבתו מהקב"ה ואין ממשיך חיות מהקב"ה מבחי' מ"ה מבחי' כסדר לבח"י מלכות בחי' שלא כסדר אזי כביכול נפרד בח"י מלכו תשלא כסדר מהקב"ה מבחי' כסדר ואזי נעשה ח"ו בחי' שלא כסדר ממש ואזי הולך להאדם שלא כסדר כי הוא בתוך בחי' שלא כסדר כנ"ל. ועיקר הפגם ע"י גדלות שהוא ע"ז שזהו בחי' אנא אמלוך דהיינו שמפריד בחי' מלכו תשלא כסדר מהקב"ה וכו' כנ"ל. וזה עיקר עבודת האדם להמשיך חיות מהקב"ה לבחי' מלכו תשהוא בחי' הנהגת העולם כדי שיתקשר בחי' מלכו תבהקב"ה ואז חוזר הכל כסדר כמבואר לעיל והבן שם היטב:

אות ג

וזה בחי' עבודת השדה כי השדה הוא בחי' מלכות בבחי' כי בשדה מצאה כמובא וזה בח"י מלך לשדה נעבד. כי השדה היא בבחי' מלכו תשהיא חוה בחי' שלא כסדר. ועיקר עבוד תהשדה כדי להמשיך חיות מהקב"ה שהוא בחי' שמים כ"ש ואתה תשמע השמים, לבחי' ארץ ע"י המטר שהיא בחי' החיות והשפע הנשפע משמים לארץ מאד לחוה כי משים וארץ הם בחי' אדם וחוה כידוע. וזהו עוצם מעלת הגשמים כמובא בדרז"ל כ"ש אם בחוקותי תכלו כו'ו ונתתי גשמיכם בעתם וכו'. וכן להיפך וסרתם ועבדתם אלהים עאחרים וכו' ועצר את השמים ולא יהי' מטר וכו'. נמצא שהתורה תלאה השכר והעונש בהמטר כי באמת המטר היורד משמים לארץ זה מרמז על ההשפעה הנשפע מבחי' אדם מ"ה דהיינו מהקב"ה לבחי' מלכות כנ"ל. וזה עיקר תיקון כל התורה והמצוות כידוע וכמ ושמובא בזוה"ק שעיקר המטר בא כשחוזרין אנפין באנפין כ"ש בזוהר במעשה כשבא לר' שמעון עבור גשמים ע,ש כי עיקר המטר הוא כשבחי' אדם מ"ה כסדר משפיע לבחי' חוה וכו' וראז חוזר הכל כסדר ואז הוא בחי' אנפין באנפין ואז יורד שפע מהטר משמים לארץ שהם בחי' אדם וחוה כנ"ל. וע"כ ע"י פגם ע"ז שעי"ז הוא בחי' הסתרת פנים, אזי מפריד השפע מהקב"ה לבחי' מלכו תכי זה הוא בחי' ונרגן מפריד אלוף, הוי' במילוי אלפין ואז ועצר את השמים ולא יהי' מטר כנ"ל:

אות ד

ועיקר עבודת האדמה מה שצריכין לכמה טרחות ועבודות קשו"ת לעבוד את השדה, זה הוא מחמת חטא אדה"ר שנתקללה האדמה עבורו כ"ש בזעת אפך תאכל לחם וכו'. דהיינו שצריכין כמה עבודות לעבוד בשדה קודם שאוכלין לתחם. כי עיקר חטא אדה"ר

היה בבחי' הנ"ל בבחי' נרגן מפריד אלוף וכו' כנ"ל. כי אדה"ר כפר בעיקר כשרז"ל והפריד החיות מהקב"ה לבחי' מלכות. כי אדם נקרא ע"ש אדם העליון והי' לו כח להמשיך חיות הנ"ל בחי' מ"ה לבחי' מלכו תוכו' כנ"ל וע"י חטאו פגם בזה ועשה פרוד כביכול. ואם הי' ממשיך החיות בחי' מ"ה לבחי' חוה מלכות הי' הכל כסדר כנ"ל. וע"י חטאו שהפריד החיות כביכול מבחי' מלכות עי"ז חזר הכל שלא כסדר ועי"ז נתקללה האדמה וכל הדברים נתקללו כי הכל נעשה בבחי' שלא כסדר כנ"ל. ועיקר הקלקול הי' בהאדמה כ"ש ארורה האדמה וכו' כי האדמה היא בחי' מלכות שלא כסדר כנ"ל, ומחמת זה צריכה השדה לכמה יגיעות ועבודות בחי' בזעת אפך תאכל לחם כנ"ל וע"י אלו העבודות מוציאין האדמה מקללתה כי ע"י העבודות של השדה מתקנין את השדה ויורד עליה מטר שהוא בחי' שפע וחיות משמים לארץ ואז חוזר הכל כסדר כנ"ל:

אות ה

וזה בחי' שהעת שהתבואה נגמרת נקראת אביב כ"ש שמור את חודש האביב וכו'. אביב זה בחי' א"ב כסדר כמובא. כי בתשרי זורעין תשרי הוא בחי' תשר"ק ואז הוא עדיין קודם התיקון של השדה ואז הוא עדיין בבחי' שלא כסדר. ואח"כ כל העבודות והתיקונין שעושין בשדה ויורדין עליה גשמים כל ימות הגשמים ועי"ז נתתקן בחי' שלא כסדר ומקבל חיות דהיינו שפע הגשמים מבח'י כסדר. ואז בשעת גמר התבואה נתתקן הכל וחוזר הכל כסדר וע"כ אז הוא בחי' אביב כסדר כנ"ל. כי יש כמה מצוות הנהוגות בקרקע מעת החרישה והזריעה עד שנגמר ונעשה פת כ"ש בטא"ח סי' קס"ז, וע"י אלו המצוות מתקנין חטא אדה"ר שעיקר הפגם היה בבחי' האדמה שהיא בחי' מלכות כנ"ל בחי' ארורה האדמה וכו' וע"כ הם יו"ד מצוות כדי להמשיך החיות מבחי' כסדר שהיא בחי' יו"ד לבחי' מלכות שהיא בחי' מ"ה לבחי' ארורה האדמה וכו' וע"כ הם יו"ד מצוות כיד להמשיך החיות מבחי' כסדר שהי' אבחי' יו"ד לבחי' מלכות שהיא בחי' השדה כדי שיחזור הכל כסדר וזה בחי' ארץ נתנה יבול ה יברכנו אלקים אלקינו כי בעת שנתבשלה התבואה בחי' אבי כסדר אז נתבטלה הקללה של האדמה שנמשכה מבחי' שלא כסדר כנ"ל ואז נמשך ברכה בחי' יברכנו אלקים וכו':

וזה בחי' עשר תיבות שיש בברכת המוציא כנגד יו"ד מצוות הנוהגות בתבואה מעת החרישה וכו' כנ"ל כמבואר שם בטור וש"ע וכן מונה שם כמה פסוקים המדברים מפרנסה שיש בהם יו"ד תיבות כי עיקר תקון הפת היוצא מהקרקע ע"י בחי' יו"ד הנ"ל שהוא בחי' כסדר כנ"ל:

וזה שצריכיןלהטעים ה' דהמוציא. כי המלכות היא בחי' דל"ת כנ"ל וכשממשיכין לה חיות מהיו"ד אזי נעשית מהד'ה' כ"ש בזוה"ק ה' דל"ת הוות וכו' וזה עיקר התיקון של התבואה והפת היוצא מהשדה כנ"ל ע"י שמקבלין חיות מבחי' כסדר שהוא בחי' יו"ד. ואזי הפת והתבואה היוצא מהשדה שהיא בחי' מלכות שלא כסדר בחי' דל"ת בחי' דלה ועני' שנתקללה ע"י חטא אדה"ר וכו' כנ"ל ועכשיו חוזר ונמשך חיות מבחי' יו"ד כסדר ואז ינעשה מהד' ה' וזה בחי' ה' דהמוציא ואזי נעשה הכל כסדר ונמשך עשירות ושפע וברכה גדולה בבחי' והריקותי לכם ברכה עד בלי ד"י:

אות ו

וזה בחי' תרומה ומעשר שנותנין לכהן ומתנות עניים שנותנין הכל מן התבואה, הכל בשביל תיקון הנ"ל כדי שיומשך החיות מבחי' כסדר שהוא בחי' מ"ה בחי' יוד לבחי' שלא כסדר וכו' כנ"ל. וזה בחי' תרומה לכהן מרימין התבואה לבחי' מ"ה ומקבלין משם חיות כנ"ל וע"כ תרומה גדולה אין לה שיערו כי בחי' מ"ה אין שם בחי' שיעור כי הוא בחי' מ"ה אבל חכמים נתנתו בה שיעור חכמים דייקא כי החכמים הם בחי' תורה שבע"פ בחי' מלכות פה ותורה שבע"פ קרינין לה וכשנמשך החיות מבחי' מ"ה כסדר לבח"י מלכות שלא כסדר נעשה בה בחי' שיעור בבחי' א"ת מה אלא מאה כידוע וכמובא במ"א, וע"כ חכמים שהם בחי' תורה שבע"פ בחי' מלכות הם דייקא נתנו שיעור לתרומה שהיא בחי' מ"ה כנ"ל כי בחי' מ"ה אין שייך שם שיעור כ"א ע"י בחי' חכמים תורה שבע"פ וכנ"ל. והשיעור הוא תרי ממאה ואיתא כי תרי ממאה הם בחי' תפארת ומלכות שהם בחי' אדם וחוה כידוע שהם בחי' תרי ממאה אדנידם שנעשין ונמשכין מבחי' מ"ה למאה בבחי' א,ת מה אלא מאה כנ"ל, וזהו שיעור תרומה תרי ממאה כדי לייחד ולקשר ולהעלות בחי' שלא כסדר וכסדר אדם וחוה וכו' כנ"ל שהם בחי' תרי ממאה כי על ידם נעשה בחי' מאה מבחי' מ"ה ע"י שנמשך החיות מאדם לחוה מבחי' מ"ה לבחי' מלכות ואז נעשה ממה מאה כידוע כי מ"ה הוא בחי' יו"ד כנ"ל וכשנמשך החיות לבחי' מלכות כנ"ל אזי נעטשית ג"כ בבחי' יוד כי ואו דל"ת שהוא בחי' המשכת החיות לבחי' מלכות הוא ג"כ בחי' יוד תתאה כידוע בחי' יוד בגי' כף המובא במאמא הנ"ל בחי' עשרה עשרה הכף כידוע ויוד פעמים יוד הוא מאה:

אות ז

וע"כ נותנין התרומה לכהן כי הכהן הוא בחי' חסד בחי' אברהם בחי' ברכה שזהו בחי' כסדר שהוא בחי' חסד ברכה. ואח"כ נותנין מעשר ללוי, לוי הוא בחי' גבורות ודינים בחי' שלא כסדר ונותנ ין לו מעשר בחי' יוד כדי להמשיך היוד הנ"ל לבחי' שלא כסדר שהוא בחי' לוי. ואח"כ חוזרין ונותין תרומה, מעשר מן המעשר לכהן כי כשמקבל בחי'

שלא כסדר מבחי' כסדר שהוא בחי' יוד אזי חוזר ונעשה הכל כסדר כי באתר דאית דכר נוקבא לא אידכר תמן כנ"ל. וזהו בחיק שחוזרין ונותנין תרומת מעשר לכהן כי חוזרין ומקשרין הכל לכהן בחי' כגדר כדי שיהי' הכל כסדר כי באתר דאית דכר וכו' היינו כי כשבחי' מלכות שלא כסדר היינו כלליות העולמות מקבלין חיות מהקב"ה מבחי' מ"ה הם חוזרים ומתקשרין בו ית' בבחי' פנים בפנים ואזי נעשה הכל כסדר כנ"ל. וזהו בחי' תרומת מעשר לכהן כי בתחלה מעלין הכל לבחי' כהן ע"י התרומה ונכלל הכל בבחי' כסדר בבחי' כהן ואחר כך ממשיכין החיות בבחי' יוד הנ"ל גם למטה לבחי' העולמות לבחי' שלא כסדר וזהו בחי' מעשר ללוי. ואח"כ חוזרין ומתקשרין לכהן לבחי' כסדר ע"י תרומת מעשר א' ממאה כדי שבחי' שלא כסדר יהי' תמיד מקושר בבחי' כסדר כדי שיהי' נעשה הכל כסדר כי באתר דאית דכר וכו' כנ"ל:

אות ח

וזה בחי' מתנות עניים לקט שכחה ופאה שנותנין מהשדה כי עיקר ההשפעה שנשפע מבחי' כסדר בח'י יוד לבחי' מלכות וכו' הוא ע"י צדקה כמובא בחי' צדק לפניו יהלך בחי' פנים בחי' קדם שהוא בחי' כסדר היינו ע"י צדקה מעלין את המכלות לבחי' כסדר בחי' פנים ונעשה מצדקה צדקה וכו' כנ"ל:

אות ט

וזה בחי' משארז"ל שאין התבואה נקבעת למעשרות עד שיראה פני הבית. כי צריכין לברר ולהעלות התבואה מבחי' שדה שהוא בחי' מלכות שלא כסדר לבחי' בית שהוא דירת אדם בחי' כסדר. וזה בחי' בית מבראשית שהוא התחלת התורה שהוא בחי' אדם מ"ה בחי' חכמה בבחי' זאת התורה אדם. וע"כ כשהתבואה רואה פני הבית, פני הבית דייקא בחי' פנים בחי' קדם הנ"ל שהוא בחי' פנים, היינו כשהתבואה נכנסת משדה לבי תהיינו מיד שמתחיל התיקון של התבואה שעולה מבחי' שלא כסדר לבחי' כסדר אז נקבעת לתרומה ומעשרות כדי לגמור התיקון ולהמשיך החיות מבחי' כסדר לבחי' שלא כסדר וכו' כנ"ל:

אות י

נמצא שעיקר עבודת השדה הוא כדי לבררה ולתקנה להמשיך לה חיות מבחי' כסדר, לבח'י השדה שהיא בחי' שלא כסדר. וע"כ כל תיקוני השדה דהיינו עבודת האדמה ע"פ הרוב נעשית ע"י מקבל או חוכר. כי הנותן, והמקבל או חוכר הם בחי' אדם וחוה שהם בחי' נותן ומקבל כידוע. וכשהנותן והמקבל או החוכר מתנהגים כראוי שהנותן נותן חלו של המקבל בשלימות והמקבל אינו נוטל לעצמו כלום יותרממה שמגיע לו עי"ז נעשה בחי' תיקון ויחוד הנ"ל שנמשך ההשפעה מאדם לחוה שהם בחי' נותן ומקבל

כנ"ל ועי"ז נעשה עבודת האדמה ותיקון השדה בשלימות כי עיקר תיקון השדה עי"ז כנ"ל. כי כשהנותן אינו נותן להמקבל חלקו בשלימות בזה פוגם למ טה וכביכול גם למעלה אין נשפע החיות בשלימות מבחי' נותן לבחי' מקבל מאד לחוה. וכן כשהמקבל נוטל לעצמו יותר מהראוי זה בחי' מה שכתוב במאמר הנ"ל הפגם של מי שנוטל בחי' מלכות לעצמו שאומר אנא אמלוך עי"ז הולך לו שלא כסדר וזה בחי' המקבל שנוטל לעצמו מהשדה יותר מהראוי נמצא שנוטל בחי' מלכות לעצמו ובאמת צריך לקשרה לבחי'אדם לבחי' כסדר כנ"ל. וכן למטה צריך למסור ולקשר הכל למי ששייך לו לבחי' נותן שהוא בחי' אדם כנ"ל. וכן למטה צריך למסור ולקשר הכל למי שייך לו לבחי' נותן שהוא בחי' אדם כנ"ל ולבלי לקבל לעצמו רק מה שמגיע לו לא יותר כדי שלא לפגום בבחי' מלכות ע"י שנוטל לעצמו יותר מהראוי שזהו בחי' אנא אמלוך, שעי"ז נעש שלא כסדר ממש כנ"ל שאזי הולך לו שלא כסדר. אבל כשהנותן והמקבל מתנהגים כראוי וכו' כנ"ל אזי נעשה תיקון ויחוד הנ"ל בין בחי' אדם וחוה וכו' כנ"ל וע י"ז עיקר תיקון השדה שהיא מלכות שלא כסדר שצריך לעבדה ולתקנה ולהמשיך לה החיות מבחי' כסדר וכו' כנ"ל:

אות יא

וזה בחי' החילוק שבין הנותן והחוכר שבהנותן אין תולין הקלקול אע"פ שנשתדפו רוב שדותיו (כ"א כשיש מכת מדינה) אבל בהחוכר תולין הקלקול כשנשתדפו רוב שדותיו כי אז אע"פ שיש מכת מדינה שהדין נותן לנכות לו מחכורו אעפ"כ אין מנכה לו וכו' כנ"ל.כי הנותן הוא בבחי' כסדר והחוכר הוא בבחי' שלא כסדר כנ"ל וכל הקלקולין שבאים להשדה ח"ו הכל הוא מבחי' שלא כסדר כנ"ל וע"כ לעולם תולין יותר הקלקלה במקבל דהיינו מבחוכר מבנותן כי עיקר הקלקלה מבחי' שלא כסדר כנ"ל:

אות יב

וזה בחי' ענין בלעם שהפך ה' הקללה לברכה כ"ש ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלקיך. כי בלעם חשב לקלל את ישראל ח"ו ע"י חטא העגל כ"ש וישת אל המדבר פניו כשפרש"י כי ע"י ע"ז מפרידין החיות הנמשך מבחי' כסדר מבחי' מ"ה ואזי הולך שלא כסדר וזה בחי' הקללה ח"ו לחול כי עיקר אחיזת הקללה שהוא דינים הוא ע"י בחי' שלא כסדר וזה בחי' הקללה שנתקללו מחטא אדה"ר כנ"ל. והכל תלוי בהדיבור שהוא בחי' מלכות שלא כסדר שכל בחי' שלא כסדר נעשה ע"י שנפרד מבחי' כסדר ע"י חטא ע"ז בחי' נרגן מפריד אלוף כנ"ל אזי יכולין להפוך הדבור לקללה ח"ו. אבל הש"יחמל על ישראל והפך הקללה לברכה כ"ש ויהפוך ה' וכו' ויהפוך דייקא. כי ברחמיו חמל על ישראל והיה ממשיך חיות מבחי' מ"ה כסדר לבחי' שלא כסדר ועי"ז

נתהפך הכל כסדר בבחי' פנים בפנים וזהו ויהפוך דייקא שנתהפך בחי' שלא כסדר שמשם השתלשלות אחיזת הקללה ח"ו לבחי' פנים לבחי' ברכה כנ"ל. וכ"ז הי' ע"י משה כי איתא שם במאמר הנ"ל שמשה הי' יכול לקשר עצמו עם הפחות שבפחותים כי יש בחי' אלקות אפילו בדיוטא התחתונה וכו' נמצא שע"י משה רבינו ע"ה כל ישראל הם סמוכין תמיד להשי"ת ואפילו כשהם חוטאים ח"ו אינו מסתיר פניו מהם כי משה מקשרם להש"י תמיד כי הוא מוצא אלקות אפילו בהקל שבקלים ועי"ז מקשרו להשי"ת. וכל זה פתח משה דרך כבושה במ"ם ימים אחרונים של קבלת התורה כמובא שם כי ע"י התורה הקדושה שהמשיך משה לישראל עי"ז ישראל מלאים מצוות כרמון, ותורת ה' תמימה משיבת נפש מדרכי מיתה לדרכי חיים כי התורה מחכימת פתי. ואפילו מי שנפל למקום שנפל והוא רחוק מאד מהש"י ע"י מעשיו הרעים אעפ"כ יכול להתקרב להשי"ת בקל ע"י לימוד התורה הקדושה כי התורה הקדושה יורדת אפילו למי שהוא בעמקי הקליפות בשאול תחתיות ח"ו. ומעוררת אותו ומקרבת אותו להש"י בבחי' אבדון ומות אמרו באזנינו שמענו שמעה, היינו שאפילו מי שהוא בדיוטא התחתונה ח"ו במדור הקליפותשהם בחי' אבדון ומות גם הם שומעים שמעה של התורה שהיא נותנת לפתאים ערמה כי אורייתא מכרזת תמיד עד מתי פתיים תאהבו פתי וכו'. והכלל שהתורה הקדושה היא יורדת אפילו בעמקי תהום לעורר אפילו את הפחות שבפחותים, להשי"ת וע"י עסק התורה יכולין להתקרב להש"י אפילו משאול תחתיות ח"ו וכשרז"ל אין דברי תורה מקבלין טומאה וע"כ אפילו הזבין והמצורעים וכו' עוסקין בתורה וכו' זה רמז שאפילו אלו שהם בסטרא דמסאבותא. גם הם צריכין לעסוק בתורה כי התורה תקרב גם אותם להש"י כ"ש והסתרתי פני וכו' וענתה השירה הזאת לפניו וכו' כי לא תשכח מפני זרעו. היינו שאפילו כשישראל הם חוטאים ח"ו ע"ז היו מתרחקים מהשי"ת בבחי' הסתרת פנים ח"ו אבל התורה תקרב אותם, אפילו בעת שהם נזופים ורחוקים ח"ו מצד מעשיהם אפע"כ התורה תרד עמהם למקום שהם שם וממקום שהם תקרב אותם להשי"ת ותחזירם בתשובה בבחי' וענתה השירה הזאת וכו' כי לא תשכח וכו'. וז"ש בהתהלכך תנחה אותך בשכבך תשמרו עליך וכו' ודרז"ל בשכבך תשמור עליך וכו' ודרז"ל בשכבך בקבר היינו אפילו כשאתה שוכב בסטרא דמותא ח"ו גם אז התורה תשמור עליך ותקרב אותך להש"י כנ"ל וכמבואר כל זה היטב במאמר אני ה' הוא שמי וכו' (סיא י"א) שע"י דיבורי התורה יכולין לצאת ממדיריגה פחותה ושפלה למדרגה גבוה מאד כי דיבורי התורה מאירין לו כי הם בחי' ציפרתא דקאי עד רסולי' במיא בבחי' ותגל מרגלותיו וכו' ורישי' מיטי וכו' ע"ש. נמצא שמיום שזכינו בחמלת ה'

לקבל את התורה ע"י משה רבינו ע"ה מיום ההוא אין שום הרחקה לישראל מהקב"ה לעולם כי תמיד הם סמוכין להש"י ע"י התורה שיורדת ועולה עמהם כנ"ל וזהו עיקר נתינת התורה לישראל. כי גם קודם נתינת התורה היו הצדיקים הגדולים במעהלה עובדים הש"י במדרגיה גבוה מאד כגון האבות וכו' ומה שהי' הוא שיהי' ובוודאי גם עכשיו יש צדקים גדולים במעלה בכל דור בח"י בני עלי' שאפילו אם לא ניתנה תורה היו ג"כ יכולים להתקרב להש"י ולעבדו באמת ועיקר המעלה הגדולה ביותר של נתינת התורה הוא שע"י התורה גם הפחות שבפחותים יכול להתקרב להש"י ממקום שהוא כנ"ל וכל ישראל זוכים להתקרב אלי וע"י התורה הקדושה. ואע"פ שבודאי להגדולים במעלה הוא ג"כ זכות גדול נתינה התורה הקדושה בבחי' ישמע חכם ויוסיף לקח וכו' אעפ"כ עיקר המחמלה והחסד של הש"י אשר נתן את התורה הקדושזה הוא בבחי' הנ"ל שהתורה היא דרך כבושה שעל ידה יכול להתקרב אפילו הפחות שבפחותים ממקום שהוא להשי"ת. וע"כ ע"י נתינת התורה הקדושה אין כח להקללה ח"ו שתחול בישראל אע"פ שחטאו בע"ז והפרידו החיות מאדם לחוה לבחי' מלכות שהוא בחי' שלא כסדר שמשם השתלשלות אחיזת הקללה ח"ו כנ"ל אעפ"כ התורה מקשרת אותם תמיד להש"י כנ"ל כי זהו בחי' הדרך כבושה שעשה משה כנ"ל. ומאחר שהש"י עמהם תמיד ע"י התורה הקדושה שהוא אחדותו ית' ע"כ לעולם אין כח בהקללה לחול עליהם ח"ו. כי התורה היא בחי' חכמה כי אורייתא מחכמה עילאה נפקת היינו בחי' מ"ה כנ"ל כי התורה היא בחי' אדם בבחי' זאת התורה אדם בחי' אדם מ"ה וע"י התורה הקדושה לעולם נשפע החית מבחי' מ"ה כסדר לבחי' שלא כסדר אף כשהם חוטאים לפניו כנ"ל וע"כ אין כח בהקללה שתחול עליהם ח"ו בשום אופן כנ"ל. וזהו שאמר בלעם אחר ששת אל המדבר פניו אמר מה טובו אוהליך יעקב מ"ה דייקא כי ברכם מעין הקללות שרצה לקללם כשרז"ל היינו שאמר שבחי' מה שמשם כל הטוב והברכה בחי' כסדר, לעולם משפיע בהם ע"י אהליך יעקב היינו ע"י אהלים שעוסקים בהם בתורה כי עי"ז לעולם הם מקושרים בו ית' בבחי' מ"ה שהוא בחי' התורה ועי"ז הם תמיד בבחי' כסדר כי בחי' שלא כסדר נתהפך לבחי' כסדר אפילו כשהם בדיוטא התחתונה ע"י התורה הקדושה שהיא בחי' מ"ה כנ"ל שעי"ז נתהפך הקללה לברכה נתהפך דייקא כנ"ל. וזה שאמר שם כנחלים נטיו כאהלים נטע ה' כגנות עלי נהר וכו' כשדרז"ל מה נחלים מעלין את האדם מטומאה לטהרה אף דברי תורה מעלין את האדם וכו' היינו כנ"ל כי התורה מקרבת את האדם אפלו מעומקי הטומאה ח"ו ומטהרת אותו ומקרבת אותו להש"י כנ"ל. וזהו כגנות עלי נהר כי ע"י התורה הם לעולם קרובים אליו ית' כנ"ל ואינן נפסקין ממנו ית'

לעולם כמ והגן שהוא אצל הנהר שהמים משקין אותו תמיד ואינן נפסקים ממנו לעולם, כמו כן הם מקושרים בו ית' תמיד ע"י התורה ותמיד נמשך להם חיות מבחי' מ"ה אדם שהוא בחי' התורה כנ"ל:

אות יג

וזה בחי' מה שפרש"י על פסוק ויקם בלעם בבקר ופרש"י רשע כבר קדמך אברהם שנאמר וישכם אברהם בבקר. כי אברהם השכים בבקר לעקוד את יצחק בנו והעקידה הוא בחי' המתקת הדינים כי אברהם הוא בחי' מה כמבואר בחי' חסד כסדר כנ"ל ויצחק הוא בחי' גבורות בחי' שלא כסדר ואברהם ע"י העקידה קשר ועקד את בחי' יצחק בחי' שלא כסדר לבח"י אברהם בחי' מה כסדר ועי"ז נכלל שלא כסדר בבחי' כסדר כי נכלל יצחק באברהם ע"י העקידה. וזאת העקידה עומדת לישראל תמיד לכפר עליהם בכל עת שנתרחקין מהשי"ת ח"ו ע"י חטאיהם ח"ו. כי ע"י בחי' העקידהנמתק בחי' שלא כסדר בחי' יצחק ונכלל בכסדר ועי"ז אין שום דין שורה על ישראל ח"ו כנ"ל ע"י שנמשך החית תמיד מבחי' כסדר מ"ה בחי' אברהם לבח"י יצחק וכו' כנ"ל וע"כ עי"ז נתבטל ונתהפך הקללה לברכה כנ"ל. וזהו שפרש"י רשע כבר קדמך אברהם שנא' וישכם אברהם וכו' כי ע"י העקידהנמתק ונכלל שלא כסדר בבחי' כסדר בבחי' מ"ה ועי"ז נמשכין כל הברכות לישראל לעולם ועד: בילא"ו:

הלכה ג' בה' שוכר ה"ג אות ד':

הלכה ד' בה' אומנין ה"ד אות ל':

הלכה ה' בה' פקדון ה"ה אות מ"ה:

שכירות פועלים א

אות א

ביומו תתן שכרו וכו' ואליו הוא נושא את נפשו. לא תלין פעולת שכיר אתך וכו':

ע"פ מ"ש לעיל בה' אומנין (ה"א) שכל המלאכות והאומנות הוא בח"י תיקון וברור שצריכים בני אדם התחתונים דייקא להשלים ולתקן מעשה הבורא וכו' ע"י ברור הטוב מן הרע כמבואר שם שזה בחי' מילה כפי מה ששמעתי מאדמו"ר נ"י ע"ש וע"כ ארז,ל גדולה מלאכה שהזהיר הקב"ה עליו לעשו"ת מלאכה כי המלאכההוא דר גדול ותיקון גדול מאד כי מברר הטוב ומשלים פעולת הבורא ית"ש שלא הי' לה שלימות כ"א עתה על ידו. וזה בחי' ששת ימים תעשה מלאכתך וביום השביע שבת ועו' כי ששת ימיטם עשה ה' וכו' והקשו המפרשים למה לו לכתוב ששת ימים תעשה מלאכה הלא עיקר המצוה הוא רק לשבות בשבת, אך באמת התוה מזהרת שהאדם יעסוק במלאכה בשתת

ימי המעשה כי הוא תיקון ושלימות פעולות ית' וזה כי ששת ימים עשה ה' וכו' וע"כ גם אנו מוזהרין לעסוק במלאכהואומנות בששת ימי המעשה כדי להשלים ולמלאות מעשה בראשית אשר עשה ה' בששת ימי בראשית שאין להם שלימות גמור כ"א על ידי בחי' ששת ימי תעשה מלאכה דהיינו עש"י מלאכות ואומנות התחתונים כנ"ל. וזה ששת ימים תעשה מלאכתך וביום השביעי שבת כי מזה נעשה בחי' שבת כי שבת הוא שביתה שאין ברור אז כי שבת הוא בחי' כולו טוב והשבת נעשה ע"י ששת הימים דייקא בבחי' (ע"א דף ג) מי שטרח בע"ש יאכל בשבת בבחי' היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם שהוא יום שכולו שבת כי ע"י עשיית מלאכה בששת ימים עי"ז מבררין ומקבצין הטוב מהרע ואזי נעשה שבת שהוא בחי' כולו טוב כי כבר נעשה בחי' שביתה בחי' כולו טוב ע"י שנתברר הטוב מן הרע בששת ימים. כי מתחילה היה מעורב ט"ר וע"י הברור שבו' ימי המעשה נעשה בחי' כולו טוב שזה בחי' שבת כנ"ל. וע"כ ההולך במדבר מונה ו' ימים ועושה שבת ביום השביעי כי השבת הוא תמיד לאחר ששת ימי המעשה כי ע"י הברור שבו' ימי המעשה נעשה בחי' שבת כנ"ל:

אות ב

נמצא שהמלאכה הואבחי' ברור הטוב וע"כ הוא בבחי' נגונים כי הניגון הוא בחי' ברור הטוב בחי' ונגן בידו וטוב לך כנ"ל. וזה בחי' (תהלים קכח) יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך דייקא כי הוא בחי' ברור הטוב כנ"ל:

וזה בחי' (בראשית) הוא היה אבי כל תופש כנור ועוגב וצלה גם הוא ילדה את תובל קין לוטש כל חורש נחשת וברזל כי הם בח"י אחת וע"כ הם סמוכים זה לזה כי כל חורש אומן הוא בבחי' נגונים בבחי' מנגן בכנור בחי' ונגן בידו וטוב לך כנ"ל וכמבואר היטב במאמר ויהי מקץ ע"ש (סי' נד) וזה שנוהגין בעלי מלאכות לנגן בשעה שעוסקין במלאכתם כי המלאכה הוא בבחי' נגונים כנ"ל:

וזה בחי' (משלי כה) הגו סיגים מכסף ויצא לצורף כלי הגו רשע לפני מלך ויכון בצדק וכו' כי ברור הכסף מהסיגים לעשו"ת כלי הוא בחי' הכנעת הרשעת ע, יבחי' ברור הטוב מהם בבחי' נגונים כנ"ל בבחי' ועוד מעט ואין רשע וכו' כנ"ל בה' מקבל את השדה ע"ש:

אות ג

וע"כ הזהירה תורה לתת שכר פעולות ביומו כי אלו הנצוצות והנקודות טובות שמברר הפועל ע"י מלאכתו כנ"ל הם נתקבצין בתוך הממון שמשתכר ע"י פעולות כי כל טוב וכל נצוצות הקדושו"ת הם בתוך הממון כמובא בדברי רבינו נ"י וזהו הממון שהפועל נוטל בעד פעולות שהוא בחי' הנצוצות שבירר והם מתקבצים בתוך הממון וע"כ משתכר ממון על ידי פעולות כנ"ל. והממון הוא שלימות נפשו כי הנפש שרשה בעשירו תכ"ש

רבינו נ"י (סי' סט) היינו שע"י מלאכתו שעבד ע"ז הוא מברר ומלקט ומקבץ ניצוצות שהם חלקי נפשו שהיו מפוזרים שם וע"י שתיקן וקיבץ אותם ע"י מלאכתו ע"ז זוכה בהממון שמשתכר ששם מקובץ כל הטוב ואזי מקבל הממון ומשלים נפשו כנ"ל. וע"כ צריך לתת שכרו ביומו כי כל הבירורים והתיקונים הוא לפי היום ולפי השעה כמובא בתחילת המאמר ויהי' מקץ (סי' נד) וע"כ זה שעבד אצלו בזה היום וזכה בממון על ידישבירר וקיבץ ניצוצות חלקי נפשו כנ"ל ואלו הנצוצות שביר רהם לפי אותו היום ע"כ צריך לתת שכר פעולתו ביומו כדי להשלים נפשו בזה היום כי זה התיקון והברור שייך לאותו היוקם דייקא כנ"ל. וע"כ עיקר הקפידה ביום הראשון ותיכף שעבר היום הראשון או לילה הראשונה שוב אינו עובר כי זה עיקר האזהרה מאחר שבירר וקיבץ הטוב בזה היום ע"כ צריך להשלים נפשו באותו היום ע"י שכר הפעולה כנ"ל כי הברור הוא לפי היום כנ"ל וכשיתן לו שכר פעולתו ביום אחר לא יושלם נפשו כי השלימות לפי אותו היום שעבד בו כנ"ל. וע"כ אחר שעבר היום הראשון שוב אינו עובר וע"כ השיעור הוא עונה אחת דהיינו או יום או לילה דהיינו אם כלה שכירותו ביום או בסוף הלילה שהוא התחלת היום יש לו זמן כל היום. וכן אם כלה שכירותו בלילה או בסוף היום שהוא תחלת הלילה יש לו זמן כל הלילה כי היום והלילה בהם העונות משתנות כ"ש בתבונה משנה עתי סומחליף את הזמנים וע"כ היום או הלילה נקראים בלשון הפוסקים עונה כי כ"א זמן ועונה מיחוד כנ"ל כי היום הוא בחי' שאז נמשך נפש ומוחין חדשים ובלילה להיפך שאז מעלין הנפשו"ת נמצא שכ"א משונה זמנו מחבירו וע"כ צריך לתת שכרו בזמנו ביומו או בלילו כי הברור והתיקון לפי הזמן והשעה וכשחלף היום ובא לילה הוא זמן אחר ואין בו השלימות של היום שעבר כי הכל לפי היום והשעה כנ"ל:

אות ד

וזה שפירש"י ואליו הוא נושא את נפשו מה ראה זה לתלות באילן וכו' היינו שמסר נפשו בשביל השכירות. ולכאורה קשה וכי כל הפועלים מוסרים נפשם כי רוב מלאכות אין בהם מסירת נפש ואעפ"כ עוברים על לא תלין אך באמת אפילו בכל המלאכות שאין בהם מסירת נפש וסכנה בגשמיות עכ"ז הוא בבחי' סכנה ומסירת נפש ממש. כי זה הפועל העובד מלאכה הוא צריך לירד דלעומק העש"י לברר משם הניצוצות כי אלו הנצוצות שמתבררין ע"י עשיית מלאכה הם נסתרים ונעלמים מאד בעמקי העשי' וע"כ צריך יגיעה גדולה ואומנות ופעולה בידים לעשו"ת מלאכת חרש כדי להעלות הנצוצות שיש שם. כי המלאכה היא בחי' בריאה חדשה ממש כי מתחילה אף שהיה הדבר נברא לא היה בתיקונו ולא נתתקן ולא נגמר בריאותו עד עתה ע"י אומנתו וע"כ הוא עבודה

קשה ויגיעה גדולה כי צריך לירד לעומק העשי' לגמרו ולהשלים העשי' ע"י מעשי ידיו ויגיע כפיו ממש וע"כ הוא בבחי' מסירת נפש ממש כי הוא סכנה גדולה מאחר שיורד לעומק העשי' ששם סטרא דמותא וכשיורד לשם הוא בבחי' הסתלקות הנפש אך זאת הירידה הוא צורך עלי' כדי לעלות ולברר משם הניצוצות וע"כ תיכף שזוכה להשלים פעולות ולצאת משם צריך תיכף ומיד להחיזר לו נפשו דהיינו הממון של שכר פעולות שהוא שורש הנפש שהוא שלימות נפשו כנ"ל. וזה שפירש"י ואליו הוא נושא את נפשו מה ראה זה וכו' כי הוא בבחי' סכנה ומסירת נפש ממש כנ"ל וזה שהקפידה התורה על פעולת שכיר לתת ביומו ועובר על כמה לאוין ועשה. ולא הקפידה כ"כ על שאר ממון שמגיע לאדם מחבירו שלא יעבור יומו כי עיקר קפידא על פעולת שכיר שהוא שלימות הנפש ביותר ע"י מלאכה כנ"ל והגיע לו ע"י מסירת נפש כנ"ל, וע"כ היה צריך להיות נשכר לחבירו שהוא כעבד שהוא ירידה גדולה והכל בשביל הממון שהוא עליית ובירור הניצוצות ושלימות הנפש כנ" לוע"כ צריך לתת ביומו כנ"ל. כי אפילו ממון שמשתכר במו"מ אף שהוא ג"כ בחי' ברור עכ"ז לא נשכר לעבד ולאירד לעש"י כ"כ רק שהוא בורר דבר שנעשה כבר שמבררו מזה לזה ויוצא ומברר מרשו"ת לרשות. אבל הפועל שנשכר כעבד ועושה מלאכה שעושה בידיו דבר חדש ממש ומוציא כלי למעשהו וע"כ הוא בבחי' מסירת נפש ממש וע"כ צריך לתת שכרו ביומו להשיב לו נפשו ביומו וזמנו כנ"ל:

אות ה

וזה שמובא בכתבי האריז"ל ביומו תתן שכרו ר,ת שבת. כי הוא בחי' שבת ממש שהוא שביתה מן הברורים כמובא וכו' כי כל זמן שהי' מושכר ומשועבד לחבירו היה מברר ברורים וכו' וכשנשלם פעולתו ויוצא לחירות אזי הוא בבחי' שבת כי גמר הברור והוציא הטוב שהוא בחי' שבת שהואכולו טוב ואזי השביתה כנ"ל. וע"כ צריך לתת לו שכרו ביומו תיכף כדי שיהיה נגמר הברור ויהי' בחי' שבת בחי' שביתה כנ"ל כי כל זמן שאין חוזר הטוב דהיינו שכר הפעולה למקומו אין שלימות עדיין:

אות ו

וזה בחי' המספר בין ישתבח ליוצר עבירו הוא בידו וחוזר עלי' מעורכי המלחה מעורכי המלחמה דייקא: עפ"י מ"ש לעיל בה מקבל השדה (ה"א) שע"י הניגון שהוא בח"י ברר הטוב מנצחין המלחמה כ"ש ובעת החלו ברנה כנ"ל: גם עיין לעיל (בה' חכירות ה"א ה') בחי' סדר התפלה ע"י בחי' ניגון כנ,ל. היינו שאחר פסוקי דזמרה ושירת הים שהוא בחי' ברור הטוב בבחי נגונים אזי אומרים ק,ש שהוא בחי' כולו טוב כולו אחד כנ"ל וע"כ צריך להסמיך תיכף הק"ש לפסוקי דזמרה כי תיכף כשנגמר התיקון ונתקבץ הטוב צריך ליזהר ולמהר ולכנוס עם הניגון אל התכלית שהוא כול וטוב כולו אחד כדי לשוב הטוב

אל הטוב דהיינו הניגון שהוא קיבוך הטוב להשיבו לבחי' כול וטוב שהוא בחי' ק"ש כדי שלא יחזרו הם להתאחז בו ח"ו כי הוא מלחמה חזקה והם אורבים תמיד להתאחז בהטוב, וע"כ כשמפסיק בין ישתבח ליוצר ופוגם בזה ואינו מחזיר תיכף קיבוך הטוב אל בחי' כולו טוב ע"כ הוא חוזר מעורכי המלחמה כי הוא בחי' קלקול המלחמה כי נצחון המלחמה הוא רק ע"י תיקון הניגון כתקוון כנ"ל וזה בחי' (תהלים קמט) רוממות אל בגרונם היינו בחי' ניגון בחי' פסוקי דזמרה כי השירה בגרון כמובא וחרב פיפיות בידם היינו ק"ש כמובא היינו בחי' סמיכת ק"ש לפסוקי דזמרה שהם בחי' נגונים כנ"ל:

אות ז

וזה בחי' מצות פריעת שכר שכיר בזמנו שתיכף בגמר פעולתו שהוא בחי' קבוץ הטוב בבחי' נגונים כנ"ל צריך תיכף ליתן לו ולהשיב לו שכר פעולתו כדי שישוב בחי' הניגון דהיינו קבוץ הטוב למקומו ושרשו ואזי נעשה בחי' שבת בחי' ביומו תתן שכרו ר,ת שבת שזה בחי' סמיכת פסוקי דזמרה לק"ש כנ"ל. כי ק"ש הוא בחי' שבת שהוא בחי' כולו טוב כולו אחד כי ק"ש בבריאה ושם הוא בחי' שבת כמובא. ופסוקי דזמרה ביצירה שהוא בחי' ששת ימי המעשה כמובא צריך לעשו"ת תיכף ומיד שבת כדי להעלות ולהכנסי הטוב שנתקבץ בששת ימי המעשה בתוך השבת שהוא כולו טוב: וזה בחי' שכר שכיר ביומו שאחר שנגמר פעולתו שהוא בחי' ו' ימי המעשה לתת לו שכרו שהוא בחי' שבת כנ"ל שזה בחי' סמיכת פסוקי דזמרה לק"ש כנ"ל:

שכירות פועלים ב

אות א

מצוה לתת שכר שכיר בזמנו ואם אחר עובר בלאו וכו':

ענין איסור לא תלין פעולת שכיר וכו' שהחמירה התורה מאד בשכר שכיר לפורעו בזמנו דייקא והמאחר עובר בכמה לאווין ועשה כמבואר שם בטור ושלחן ערוך:

ע"פ המאמר ויהי מקץ (בספר ליקוטי מוהר"ן תנינא סי' ז) כי מרחמם ינהגם וכו' ע,ש כל המאמר היטב. כי צריך לרחם מאד על איש ישראלי וכו' ועיקר הרחמנות הוא להוציא את ישראל ממשאוי הכבד של עונות כי זהו משאוי כבד מאד שא,א לישראל לישא כלל המשאוי זה של עון כי ישראל פי דקותם משרשם הם רחוקים לגמרי מעון וכו'. וצריך לרחם על כ"א להכניס בו דעת להוציאו ממשאוי של עונות כי אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות וכו' וזה בחי' בן ותלמיד וכו' וכו' ועי"ז זוכין למקפים בחי' שפע הכתר וכו' וע"י כלליות בן ותלמיד עי"ז מיש שהוא איש חיל הוא יכול לקבל הארת הרצון בעת האכילה שהוא בחי' הארת המקיפים הנ"ל כי המלכות מקבל הפרנסה מהידים

ישי בים החכמה וכו' וכו' ועי"ז זוכין להארת הרצון בשעת האכילה דייקא ע"ש פלאי פלאות. ואיתא שם שאיש הישראלי אינו יכול לישא עליו המשאוי של עון אפילו יום אחד וע"כ בעת שהבהמ"ק היה קיים היה התמיד של שחר מכפר על עבירות של לילה ותמיד של בין הערבים מכפר על עבירות של יום כי ישראל לפי רוחניותם ודקותם אינם יכולים לישא עליהם המשאוי של עונות אפילו יום אחד וכו' ע"ש כל זה היטב:

אות ב

וזה בחי' איסור בל תלין וכו'. כי עיקר התכלית לזכות לאלו המקיפים הנ"ל שהם בחי' הארת הרצון שהם עיקר שעשוע עוה"ב כמבואר שם עץ כ"ש והארת הרצון זוכים בשעת האכילה דייגא כנ"ל ועיקר ע"י בחי' מלכות, וע"כ כ"אצריך שיהי' לו איזה ממשלה בחי' מלכות כדי שיזכה לקבל פרנסה ולזכות להארת הרצון בשעת האכילה כ"ש שם כ"ז באר היטב במאמר הנ"ל ע"ש. וזה בחי' מה שמצינו בתורה שהזכירה כמה פעמים בכמה מצוות יציאת מצרים וכן בתחלת עשרת הדברות שהם כלל התורה פתח תחילה אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים. וכבר מבואר בכמה ספרים קשיא זו למה תלאה התורה כל המצוות ביציאת מצרים. אך באמת כלל כל התורה תלוי בבחי' זו לצאת מעבדות לחירות שזהו בחי' יציאת מצרים שיצאנו מעבדות לחירות כיכל העוונות הם ע"י רוח שטות כשרז"ל (סוטה

אות ג

והם באים מזוהמת הנחש וזה בחי' עבדות שהוא בחי' בלבול הדעת בחי' רוח שטות כמבואר במ"א שעבדות הוא בחי' בלבול הדעת וחירות הוא ישוב הדעת ע"ש. כי עבדות הוא בחי' זוהמת הנחש שמשם באים כל העונות בחי' ארור כנען עבד עבדים וכו' שזהו בחי' ארור אתה וכו' כמובא. והש"י בשעת יציאת מצרים הוציאנו מעבדות לחירות ועי"ז דייקא אנו יכולים לקבל את התורה כי עי"ז נכנע זוהמת הנחש שהוא בחי' עבדות ונכללין בחירות שהוא בחי' דעתבחי' מלכות דקדושה שעי"ז נכנע זוהמת הנחש שהוא בחי' עבדות ונכללין בחירות שהוא בחי' דעת בחי' מלכות דקדושה שעי"ז יכולים לקבל את התורה. וע"כ קודם מ"ת אמר הש,י לישראל ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש וכו' ממלכת דייקא כנ"ל כי מלכות בחי' חירות הוא ההיפך ממש מעבדות, כי עבדות הוא בחי' זוהמת הנחש שמשם באים כל העונות כנ"ל ומלכות וחירות עי"ז נמשך הארת הרצון כי עיקר הארת הרצון נמשך ע"י בח"י מלכות כמבואר שם במאמר הנ"ל. והארת הרצון שהוא בחי' המקיפים הנ"ל שמאירים ע"י כלליות בן ותלמיד זהו ההיפך מעונות כי הארת בן ותלמיד זה בחי' הדע תשמאיר החכם בבן ותלמיד להצילם מעונות כמבואר שם ועי"ז מאירין המקיפים שהם בחי' הארת הרצון וע"י הארת הרצון נתכפרין כל העוונת,

כי הארת הרצון שהוא בחי' המקיפים הנ"ל זה בח"י שפע הכתר שזהו בחי' יו"כ כידוע כי אז זוכים לסלח נא המבואר בממאר הנ"ל, נמצא שע"י הארת הצרון הנמשך ע"י בחי' מלכוות וחירות עי"ז זוכים לסליחת עונות. ועבדות הוא ההיפך ממש כי עבדות הוא בחי' זוהמת הנחש שמשם באים כל העונות וע"כ כל התורה כולהתלוי' ביציאת מצרים כנ"ל כי ע"י שהוציאנו מעבדות לחירות עי"ז אנו יכולים לקבל את התורה כי כל התורה תלוי בזה להכניע בחי' עבדות שמשם כל העונות ולזכות לחירות בחי' מלכות שעי"ז זוכים להארת הרצון שהוא ההיפך מעונות בחי' סליחת עון וכנ"ל. וע"כ הזהירה התורה על כ"א מישראל שלא יהי' עבד כמ"ש כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם וכו' כשרז"ל כי עבדות הוא בחי' עונות כנ,ל. כיעיקר קדושת ישראל הוא בחי מלכות וחירות בחי' כל ישראל בני מלכים הם. וע"כ כשאחד מישראל נופל לאיזה בחי'של עבדות מחמת דוחקו ועניותו הוא רחמנות גדול עלי וכי איש ישראלי לפי דקותו ורוחניותו אינו יכול כלל לישא עליו עול העבדות כי עול העבדות הוא בחי' המשאוי של עונות ממש שא,א לשירא לישא עליהם כלל משאוי זו אפילו יום אחד כנ"ל כי עול העבדו תהוא בחי' עול העונות ממש כנ"ל. וע"כ החמירה התורה מאד בעבד עברי לא תרדה בו בפרך וכו' וכן בכמה דברים עד שארז"ל הקונה עבד עברי כקונה אדון לעצמו כי התורה החמירה מאד מאד להקל מאחינו בני ישראל עול העבדו תלבל יהיה עליו מוטל עול העבדות שהוא בחי' זוהמת הנחש וכו' כנ"ל כי איש ישראלי אינו יכול לישא עליו כלל עול העבדות כנ"ל, וע"כ אפילו כשכבר נמכר לעבד' ח"ו אעפ"כ צריך להקל עליו העול בכל מה דאפשר כדי שלא יתגבר עליו ח"ו בחי' זוהמת הנחש ע"י עול העבדות הקשה כי כל מה שמקיין עליו העבודה נחלש ונכנע בחי' זוהמת הנחש שהוא בחי' עול העבדות כנ"ל וע"כ אפילו בשכרי יום שהוא בחי' של עבדות אע"פ שאינו עבדות ממש אעפ"כ מאחר שהוא בחי' של עב דות שהשכיר עצמו לעבוד מלאכת חבירו, החמירה התורה מאד בשכרו לפורעו בזמנו דייקא כי באמת זה השכיר שהשכיר עצמו לחבירו והשליך עצמו לבחי' עבדו תמה שאין ראוי לו לישראל כי איש ישראלי אינו יכול לישא עליו כלל עול עבדות שהוא בחי' משאוי של עון אפילו יום אחד כנ"ל, אך מגודל דוחקו ועניותו הוכרח להשליך א,ע לבחי' עבדות להשכיר עצמו לעבודת חבירו כדי להחיות את נפשו כי עני הוא, וזאת הבחי' דהיינו זה שמשכיר עצמו לעבודת חבירו שזהו בחי' עבדות כדי להחיות את נפשו כדי שיהי' לו מה לאכול, זאת הבחי' הוא בחי' ירידה תכלית העלי' כי באמת בחי' עבדות הוא ירידה גדולה לאיש הישראלי וכנ"ל כי מבחי' עבדות באים כל העונות וכו' וכנ"ל. אבל ע"י השכירות שמקבל מהבעל הבית בעד עבודתו ועי"ז יש לו פרענסה עי"ז זוכה

לבחי' הארת הרצון כי ע"י פרנסה ואכילה דייקא עי"ז זוכים לבחי' הארת הרצון שמאיר בשעת אכילה דייקא כמבואר היטב במאמר הנ"ל וע"י הארת הרצון נתכפרין כל בחי' עונות וכנ"ל, נמצא שהירידה שלו שירד לבחי' עבדות להשכיר עצמו לחבירו ובאמת הוא ירידה גדולה אבל זאת הירידה היא תכלית העליה כי ע"י זא תהעבדות זכה לפרנסה וע"י הפרנסה זכה להארת הרצון שהוא ההיפך מעבדות בחי' סליחת עונות ווכ' כנ"ל. וע"כ המחירה התורה מאד לתת שכירות של השכיר בזמנו דייקא כדי למהר להעביר מעליו הפגם של עול העבדות שהוא בחי' עול עונות שאיש ישראלי א"א לישא עליו כלל זה העול אפילו יום אחד, כי זה השכיר שנפל לבחי' עבדות הוא צריך לרחוץ עצמו מגלולי העבדות שהוא בח'י עונות כנ"ל וא"א לו לרחוץ עצמו מזה כי אם ע"י השכירות שמקבל דהיינו פרנסה שעי"ז מאיר הרצון שהוא בחי' יוה"כ כנ"ל שהוא בחי' סליחת עונות כי הוא בחי' ההיפך ממש מעבדות וכנ"ל. נמצא שע"י השכירות שמקבל שהוא פרנסתו בחי' הארת הרצון עי"ז הוא מעביר מעליו ורוחץ עצמו מפגם העבדות, וע"כ צריך הבעה"ב למהר מאד ליתן לו השכירות בזמנו ולא תבא עליו השמש וכו' בשכיר לילה וכן לא תלין וכו' בשכיר יום רק לפורעו תיכף כדי למהר להעביר מהשכיר הפגם והלכלוך של עול העבדות שהוא בחי' עול עונות שהיה עליו כי ע"י השכירות שהוא פרנסתו ששם מתגלה הארת הרצון עי"ז מעביר מעליו העול הנ"ל כנ"ל וע"כ צריך שלא ישהה אצלו השכירות כלל רק לתת לו בעונתו כי איש ישראלי אינו יכול לישא עליו עול משאוי של עונות שזהו בחי' עול העבדות אפילו יום אחד כנ,ל. וכמו שמצינו שתמיד של שחר היה מכפר על עבירות של לילה ותמיד של בין הערבים היה מכפר על עבירות של יום וכו' וכנ"ל כמ וכן צריך לתת שכירות של שכיר יום בלילה תיכף ושכירות של שכיר לילה ביומו ת יכף כדי להעביר מעליו פגם של עול העבדות מיד ביומו וכו' ע"י השכירות והפרנסה כי ישראל אינו יכול לישא עליו עול העבדות כלל אפילו יום אחד כמ ושמצינו בתמיד וכו'כנ"ל. וז"ש ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש כי עני הוא ואליו הוא נושא את נפשו, נפש זה בחי' רצון כמ"ש אם יש את נפשכם כמבואר במ"א היינו שהתורה נתנה טעם שצריך לרחם לתת שכרו ביומו תיכף כי עני הוא ומחמת דוחקו ועניותו הוכרח להשליך א,ע לבחי' עבדות כדי לקבל פרנסה עי"ז כדי לזכות לבחי' הארת הרצון וזהו ואליו הוא נושא את נפשו לשון רצון כנ"ל כי הוא רוצה לשאת ולהעלות את רצונו לזכות לרצון העליון בחי' הארת הרצון שמאיר ע"י הפרנסה דייקא. וע"כ אתה צריך לפורעו ביומו כדי לזכותו תיכף לבחי' זו בחי' הארת הרצון כדי לשעי"ז יעביר מעליו עול העבדות מיד וכו' כנ"ל. ובאמת מי שיגע בשביל פרנסה בכוונה זו כדי לזכות להארת

הרצון ע"י הפרנסה שהוא בחי' הארת המקיפיסוכו' הוא בוודאי דבר גדול מאד וזה בחי' משארז"ל גדול הנהנה מיגיע כפו יותר מירא שמים שנ' יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך וכו' לעוה"ב כי ע"י האכילה והפרנסה זוכה להארת הרצון הארת המקיפים שהם עיקר שעשוע עוה"ב. וצריך להמשיך הפרנסה ע"י יגיע כפים דייקא כי הפרנסה נמשכת מהידים שיש בים החכמה כמבואר כ"זד היטב במאמר הנ"ל ועי"ז מתגלה בהפרנסה הארת הרצון כ"ש שם וע,כ צריך להמשיך הפרנסה ע"י יגיע כפי סדייקא כדי שתהי' נמשכת הפרנסה ע, יהידים הנ"ל כדי שיתגלה בהפרנסה הארת הרצון וזהו יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך לעוה"ב בחי' המקיפים הנ"ל שהם בחי' עוה,ב כנ"ל שהם בחי' הארת הרצון כנ"ל ועיין היטב במאמר הנ"ל והבן:

וע"כ שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף כיהעליה הואאחר הירידה כי אחר הירידה דהיינו העבדות אח"כ מקבל השכירות ועי"ז מעביר מעליו עול העבדות כנ"ל וע,כ משתלמת לבסוף דייקא אחר העבדות כדי להעביר עי"ז העבדות וכנ"ל:

אות ג

וזה בחי' פועל אוכל בשעת מלאכה כי ע"י האכילה מאיר הרצון כנ" לוהרצון הוא היפך העבדות כי הרצון מתגלה ע"י בחי' מלכות וכנ"ל וע"י הפועל שנפל לבחי' עבדות צותה התורה שיאכל בשע מלאכה כדי להקל עליו עול העבדות כי ע"י האכילה שיאכל בשעת מלאכה עי"ז מאיר הארת הרצון כנ"ל וע"י הארת הרצון נכנע בחי' העבדות כנ"ל:

אות ד

וזה בח"י לא תחסום שור בדישו כי אפילו על הבהמה חסה התורה כי יש גלגולי נשמות בבהמות וחיות כידוע וכמ ושאמר הבעש"ט ז"ל אוכלים בני אדם ושותים בני אדם ורוכבים על בני אדם וכו' כי בכל מקום יש ניצוצי נשמות בני אדם, וגודל הרחמנות שיש על הנפש המגולגל בבהמה או חיה ועוף אין לשער וזהו ממש בחי' משאוי של עון שא"אל לאיש ישראלי לישא עליו כלל עול כזה כי מחמת עונות של זה האדם ר"ל נפל והתגלגל בבהמה וכו' כי הבהמה וכו' הוא בבח"י עונות הבאים מרוח שטות מהעדר הדעת מבחי' בהמיות כיכל העונות הם מעשה בהמה העדר הדעת וע"כ עיקר העבדות בבהמה וכו' כי הבהמה היא בבחי' עבדו תבבחי' העדר הדעת שמשם באין כל העונות וכשאיש ישראלי נופל בעונות ח"ו שהם בח"י מעשה בהמה זהו משאוי כבד מאד והוא רחמנות גדול מאד עליו מכ"ש כשח"ו עונותיו גוברשמתגלגל בבהמה ממש זהו רחמנות גדול ביותר. וזהו בחי' לא תחסום שור בדישו להניח לו לאכול בשעת מלאכה שהוא בחי' עבדות כדי להארי על הנפש המגולגל בבהמה בחי' הארת הרצון כי מאחר שהרצון מאיר בשעת אכילה ע"כ יוכל להשתלשל איזה בחי' של הארת הרצון אפילו על הנפש המגולגל

בבהמה בשעת האכילתה. וזה בחי' לא תחסום שור בדישו וסמיך לי' כי ישבו אחים יחדיו כי עיקר סוד גלגולי הנפשו"ת מרומז במצות יבום כמובא וזה שהסמיכה תורה מצות יבום לפסוק לא תחסום לגלות שמצוה זו של לא תחסום היא בשביל הנפשו"ת המגולגלים להאיר עליהם הארת הרצון שהוא בחי' יוה"כ סליחת עונות כדי לנקותם מבחי' עונות כנ"ל. וזה שארז"ל שילפנין שור דלא תחסום משור דשבת כי שבת הוא הארת הרצון כידוע וע"כ מצוה גדולה לאכול בשבת ולהרבו תבאכילת שבת כדי לזכות להארת הרצון בשעת אכילת שבת כנ"ל. ואז בשבת שמאיר הרצון אז מתבטל העבדות לגמרי וכנ"ל וע"כ עאסור בשום מלאכה כי אז נכנע לגמרי בחי' עבדות בחי' רוח שטות ונתגלה בחי' דעת בחי' הארת בן ותלמיד בחי' אי' מקום כבודו ומלא כל הארץ כבודו שואמרים בשבת שניהם יחד בקדושה של מוסף קדושת כתר ואז עולה המלכות בחי' שבת מלכתא ומקבל האכילה והפרנסה כי משבת נמשך השפע על כל ששת ימי החול ואז מתגלה הארת הרצון בהאכילה כנ"ל. וע"כ אז בשבת הזיהרה התורה אפילו על שביתת עבדו ובהמתו כ"ש למען ינוח שורך וחמורך וינפש בן אמתך וכו' כדי להכניע בחי' עבדות בשרשו כי אפילו העבד והבהמה שהוא ג"כ בחי' עבדות כנ"ל צריכים ג"כ לשבות בשבת נמצא שנכנע העבדות אפילו אצל העבד והבהמה וע"כ נכנע העבדות בשרשו, וע"י השביתה נמשך אפילו עליהם השתלשלות בחי' הארת הרצון כנ"ל. וזהו שאנו למידים שור שור משבת לענין חסימה כי איסור לא תחסום הוא ג"כ בשביל בחי' הארת הרמון שזהו בחי' שביתת במהמה בשבת כי אפילו עליהם צריכם להמשיך בחי' הארת הרצון כדי לנקות את הנפשו"ת המגולגלין מבחי' בהמיות מבחי' עבדות מבחי' עונות להעלותם למדריגתם ע"י הארת הרמון שהוא בחי' יוה,כ כנ"ל:

אות ה

וזה בחי' שמטה ויובל שהם בחי' שבת כ"ש והיתה שבת הארת וכו' בחי' הארת הרמון כנ"ל וע"כ הכל הפקר, זה רמז על הארת הרמון שמתפשט הארת הרמון כ"כ עד שאין אחד מקפיד לצמצם בשלו רק הכל הפקר כי אין שום צמצום כלל רק רצון פשוט בכל העולם ואז המצוה להניח אפילו לבהמות לאכול תבואת השדה כ"ש ולבהמתך וכו' תהי' כל תבואתה לאכול כי עיקר הארת הרמון הוא ע"י האכילה וכנ"ל. וזשארז,ל לענין שביתת בהמה תן לו נייח שיהיה תולש ואוכל היינו כנ"ל כי על ידי האכילה מתגלה הארת הרצון כנ"ל ואפילו בבהמה אע"פ שאין שייך שם הארת הרמון ממש אעפ"כ מאחר שמתגלה הארת הרצון בשעת אכילה ע"כ אפילו בבהמה יכולה להשתלשל איזה בחי'

של הארת הרצון והעיקר על נפש המגולגל שהוא אדם ממש שעליו מאיר הארת הרצון כדי לנקותו ולהעלותו וכו' כנ"ל: בילא"ו:
וע"כ בשמטה ויובל אסור לעבוד שום עבודה בשדה כי אז מתבטל העבדות לגמרי כי הם בחי' שבת בחי' הארת הרצון כנ"ל:
הלכה ג' בה' שוכר ה"ג אות ז' וכו':

שכירות פועלים ד

אות א
לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר ביומו תתן שכרו וכו':
ע"פ מ"ש רבינו ז"ל (בסי' נ"ט ובסי' ס"ח) שהממון הוא שורש הנפשו"ת ויליף לה מההוא קרא דכתיב גבי מצות פריעת שכר שכיר ביומו כ"ש ואליו הוא נושא את נפשו. ומבואר שם שעיקר העניות וחסרון העשירות של ישראל נמשך מפגם הכעס כי כעסם מפסיד העשירות כי בהשרש שלמעלה הכעס והממון נמשכין משורש אחד ומשם שורש הנפש היינו מבחי' גבורות שלמעלה כי בהשורש הכל קודש אך כשנשתלשל למטה הואתלוי בבחירת האדם שאם נזדמן לו דבר הגורם לו כעס כשאינו מתגבר לשבר כעסו אזי מפסיד העשירות שרוצין להשפיע לו באותה שעה שהבע"ד רוצה להפוך השפע של הממון והעשירות לכעס מחמת שבשרשם שניהם אחד. ועי"ז טורף נפשו באפו מחמת שהממון שורש הנפש וכו' ע"ש כל זה היטב:

אות ב
וזה שהזהירה התורה לפרוע שכר שכיר ביומו בעתו ובזמנו דהיינו בעת שכלתה פעולתו ועבודתו לא יעבור יותר מאותה העונה שהיא שיעור יום או לילה דהיינו שכיר יום שנלשם פעולתו בכניסת הלילה צריך שילשם לו בלילה ולא ילין פעולתו עד הבקר וכן שכיר לילה שנשלם פעולתו ועבודתו בבקר צריך לפרוע לו ביומו דייקא ולא תבא עליו השמש כמבואר בש"ע ע"ש. כי צריכן לשלם לו שכר פעולתו במועדו ובמזמנו מחמת שהממון הוא שורש הנפש כנ"ל ע"כ צריכין להשלים נפשו ביומו או בלילו שמשלים פעולתו, ע"י הממון שנותן לו בעד פעולתו שהוא שלימות נפשו. כי הנפשו"ת מתחדשים בכל יום בבחי' חדשים לבקרים וכו' כידוע בכתבים היינו שבלילה עולים הנפשו"ת בבחי' עיבור כדי להתחדש שם שזהו בחי' שינה של לילה ובבקר יוצאים הנפשו"ת מהעיבור בבחי' התחדשו"ת וזהו עיקר שלימות הנפש והחיות של האדם.ועיקר התחדשו"ת הנפש הוא להמתיק ולבטל ממנה בחי' הדינים שהם בחי' כעס וחרון אף שמשם עיקר בלבול הדעת עיקר חולשת ויגיעת הנפש שהוא הדעת כ"ש החכה תחיה

כ"ש במ"א. כיעיקר עבודת האדם בזההעולם הוא להמתיק דינים שנמשכין מתחילת הצמצום כי הדינים הם בחי' כעס וחרון אף בחי' הסתרת פני ה' שהם רוצים להסתיר פני התגלות אלקותו ית'. ובאמת שורש הדינים הם כולו קדש כי הם צורך גדול כי בל"ז לא היה נברא מקום לבריאת העולם כמובא בהתורה בא אל פרעה (בסי' ס"ד) ע"ש. אך צריכין לראות שלא יתגברו הדינים יותר מדאי ח"ו שלא יסתירו ידיעת אלקותו ית' לגמרי ח"ו וזה עיקר עבודת האדם בזההעולם. ועיקר ההמתקה צריכין בעת שמשתנים העתים והזמנים שהוא בבקר ובערב שזהו בחי' כל תקוני קריאת שמע ותפלה שאנו עוסקים בבקר ובערב, הכל כדי להמתיק הדינים והכעס בעת שמשתנים העתים כי כל השנויים שבעולם נמשכין מהצמצומים שהם בחי' דינים כי השי"ת בעצמו כביכול אין בו שום שנוי כ"ש אני ה' לא שניתי וכו' רק כל השנויים הם ע"י הצמצומים שעי"ז נתהוו כל השנויים כידוע למבינים. וכל השנויים שבעולם כלולים בשנוי העתים והזמנים שהם כלל ועיקר כל השנויים שבעולם שנעשים תחת השמש שכולם כלולים בכ"ח עתים בחי' לכל זמן ועת לכל חפץ וכו'. וע"כ בבקר ובערב שאז עיקר שנוי העתים שמהם כל השנויים שנמשכין מתחילת הצמצום, ע"כ אז צריכין לעסוק להמתיק הדינים ולהעלות כל הדינים והצמצומים לשרשן, לשורש תחילת הצמצום שהוא באמת חסד גדול ונפלא כי דייקא עי"ז נתגלה אלקותו ית' כי בלא זה הצמצום לא היה אפשר לידע ממנו ית' כלל:

אות ג

וזה בחי' מזמור שי חנוכת הבית שאומרים קודם ב"ש שהוא התחלת התפילה שמדברשם מהמתקת הכעס והחרון אף כש,ש כי רגע באפו חיים ברצונו בערב ילין בכי' ולבקר ר"זה וכו' ה' ברצונך וכו' הסתרת פניך וכו'.כי בלילה דינין מתערין ומשם החשך של לילה וזה נמשך מהכעס והדינים שמתעוררין בכניסת הלילה שאז התחלת יום האחר כי כתיב ואל זועם בכל יום בכל יום דייקא כי השי"ת מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית וכל מעשה בראשית היה ע"י תחילת הצמצום שבל"ז לא היה אפשר להתהוות הבריאה כלל ע"כ מאחר שהשי"ת מחדש בכל יום מעשה בראשית בהכרח שיחדש גם תחילת הצמצום כדי שיהי' קיום להעולם כי בל"ו אין קיום לעולם, כי כל החיות והאורות המלובשים בכל הבריאה בכל העולמות כולם מתאווים ומשתוקקים בכל עת לחזור לשרשן והיה מתבטל העולם ח"ו, וע"כ הצמצום הוא קיום העולם שהשי"ת מחדש הצמצום בכל יום בשביל קיסו העולם. ומשם נשתלשל בחי' כעס וזעם ח"ו בכל יום בחי' ואל זועם בכל יום. וזה כל עבודת הצדיקים להמתיק ולבטל הזעם והכעס המתעורר בכל יום דייקא בעת שנוי העתים בבגר ובערב בעת שצריכין הנפשו"ת להתחדש. וע"כ עיקר

קיום העולם ע"י הצדיקים וע"י כלל ישראל שע"י שעוסקים בתיקוני ק"ש ותפלה בעת שנוי העתים בבקר ובערב עי"ז ממתיקין הדינים בשרשן העליון שהוא שורש צמצום שהוא כולו חסד גדול כנ"ל ואז ממשיכין משם דייקא כל הממון והפרנסה והעשירות נמשך משם היינו מבחי' גבורות ודינים קדושים כשזוכין להמתיקם ע"י שמבטלין ומשברין הכעס שהוא בחי' תוקף הדין שלא נמתק ח"ו שהוא פגם השפע והעשירות כנ"ל וכשזוכין לשבר הכעס אזי ממתיקין הדין ואזי נמשך משם דייקא שפע העשירות כי בהשורש שניהם אחד כנ"ל:

אות ד

וע"כ הזהירה התורה מאד לפרוע שכר שכיר בעונתו שמשלים פעולתו ביום או בלילה כדי להמתיק ולבטל ממנו הכעס והחרון אף שנאחז בו שמשם העניות והדחקות כדי לבטלו ממנו בעונתו ע"י השכר פעולה שהוא הממון שנותן לו שהוא שורש/ נפשו. כי זה הפועל שבא לידי כך שצריך להשכיר א"ע כעבד זה נמשך מפגם הכעס והחרון אף שפגם בו שעי"ז נמשך עליו העניות והדחקות כ"כ עד שמוכרח להשכיר א"ע וכנ"ל. כי כל העבודות שכולם כלולים בל"ט מלאכות כולם נמשכין מבחי' בעצבון תאכלנה בחי' בזעת אפך תאכל לחם, בזעת אפך דייקא כי נמשכין מבחי' כעס וחרון אף וע"כ גם בלשון אשכנז נקראין היגיעות הגדולות בשם יגיע תהאף (כמו שאומרים על המתייגע הרבה ער אקירט מיט דער נאז) כי כל העבודות הקשו"ת נמשך מבחי' כעס וחרון אף בחי' בזעת אפך וכו' דהיינו על שלא שמר א"ע מכעס שעי"ז אבד פרנסתו וממונו ועשירותו שהיה נמשך לו שהפכו לכעס ע"י שלא היה מתגבר רגע קלה על כעסו עי"ז בא עתה ליגיעות ועבודות כבידות כאלה שהוכרח להשכיר א"ע לאחר. ע"כ הזהירה התורה לשלם לו ביומו כדי להשלים תיכף נפשו ע"י הממון שנותן לו בשכר פעולתו שהוא שלימות נפשו שהוא היפך הכעס כנ"ל. וע"כ עיקר האזהרה שלא יעבור עליו היום או הלילה בלי פרעון שכירותו כי צריכין ליזהר להמתיק ולבטל הכעס והחרון אף ביומו או בלילו דייקא מחמת שבכל יום מתעורר הכעס שהוא הדין מחדש מתלחילת הצמצום כנ"ל, וצריכין להתגבר להמתיק הדין והכעס ביומו או בלילו דייקא בעת שנוי העתים וכנ"ל, ע"כ הזהירה התורה מאד לשלם שכר שכיר ביומו או בלילו דייקא כדי להמתיק ולבטול ממנו הכעס והדין בעונתו ע"י הממון שנותן לו שהוא שלימות נפשו וכנ"ל:

אות ה

וזה שנתנה התורה טעם על פרעון שכר שכיר ביומו כי עני הוא ואליו הוא נושא את נפשו שמשם למד רבינו ז"ל שהממון שורש הנפש כנ"ל, היינו מחמת שהממון הוא שורש הנפש שהוא היפך הכעס ע"כ צריכין לפרוע לו ביומו דייקא כי המתקת הדין והכעס

צריכין להמתיק ביומו בעונתו דייקא כפ יהצמצום שבאותו היום ואסור לעבור מוים לחבירו שזהו בחי'ק"ש ותפילה בעונתם בזמנם דייקא בבקר ובערב שאז נתחדשין כל מעשי בראשית והכל ע"י המתקת הכעס והדין כפי אות והיום דייקא כי עיקר ההמתקה צריכין בעת שינוי העתים בבקר ובערב וכנ"ל. ע"כ אז צריכוי לפרוע שכר השכיר שהוא בחי' המתקת ובטול הכנס ע"י שכר פעולתו שנותן לו שנמשך משפע העשירות וכנ"ל:

אות ו

וזה שאיתא בכתבים ביום ותתן שכרו ר"ת שבת כי מצוה זאת מסוגלת ביותר להמשיך עלי וקדושת שבת, כי בשבת הוא בטול כל העבדות כל הל"ט מלאכות כי בשבת הוא אהבה ורצון שנתבטלים כל הדינים וכל הכעס כ"ש וכל שולטני רוגזין ומארי דדינא כולהו ערקין ואתעברו מינה. וע"כ באמת נמשך משבת כל ההשפעות וכל הברכות וכל העשירות כ"ש בזוה"ק דמיניה מתברכין כל שיתא יומין. וצריכין להמשיך קדושת שבת בכל יום ולהמשיך עליו קדושת שבת שהוא היפך הכעס והדין. וע"כ מסוגל לזה פריעת שכר שכיר ביומו כנ"ל כי פריעת שכר שכיר ביומו הוא בחי' בטול הכעס והמשכת השפע והעשירות שהם בחי' אחת וכנ,ל:

אות ז

וזה ששלח יעקב לעשו ויהי לי שור וחמור צאן וכו' ואשלחה להגיד לאדוני למצוא חן וכו' ולכאורה הדבר תמוה מאד למה שלח לו להודיעו עשירותו אדרבה עי"ז יתקנא בו יותר. אך ע"פ התורה הנ"ל מבואר הדבר היטב כי עשו הוא בחי' תוקף הכעס כי הוא אדמוני וכו' ע"ש שהוא רוצח שופך דם בחי' תוקף הכעס וכמבואר התורה שאלו את ריב,ק (בסי' נז). ומ ישזכוה לשבר הכעס ולהשמיך עשירות דקדושה אז יהעשירות שומר אותו להבא מכעס כמבואר שם בהתורה הנ"ל שהעשירות הוא בחי' חומה ששומר מכעס וחימה ע"ש. וזהששלח יעקב לעשו להודיעו מגודל עשירותו שזכה בבית לבן דהיינו שכבר שבר מדת הכעס וזכה עי"ז לעשירות מופלג ע"כ שוב אין מתייירא מעשו שהוא בחי' כעס ועיקר כחו ע"י פגם הכעסף כי כבר זכה לעשירות דקדושה שהיא בחי' חומה ששומר מכעס ועי"ז הוא בטוח שגם אויביו ישלים אתו ויתרצה אליו: וזהו ואשלחה להגיד לאדוני למצוא חן בעיניך כי אני בטוח שבוודאי תשלים עמי ואמצא חן בעיניך מאחר שכבר שברתי מדת הכעס עד שזכיתי לעשירות גדול כזה ע"כ יתבטל כנגדו גם תוקף הדין והכעס של עשו כי בחי' שנאת עשו בחי' תוקף הכעס יתבטל ע"י החומה של עשירות שזכה יעקב וכנ"ל:

ובשביל זה השתדל יעקב בבית לבן להשיג עשירות וכל כוונתו היה כדי להמשיך כל נפשו"ת ישראל עי"ז ששרשם בעשירות דקדושה כנ"ל:

הלכה ה' בהלכות פקדון הלכה ה'

שאלה א

אות א

השואל חייב אפילו באונסין, אבל השואל את הבהמה וגם הבעלים עמו במלאכתו בשעת שאילה בין באותה מלאכה בין במלאכה אחרת פטור. וכן בכל הד' שומרים וכו':

ענין שאילה בבעלים לכאורה הוא דבר פליאה מאד. כי למה יפטור השואל בשביל ששאל את הבעלים למלאכתו ג"כ ולמה יפסד הבעה"ב בשביל שעשה טובה יתירה לשאול שהשאיל א"ע ג"כ למל אכתו של שואל:

אך באמת עיקר השמירה אינה אלא ע"י השגחת הש"י כי א"א לבן אדם לשמרו כלל מכל הזיקות ובפרט מאונסין כ"א הש"י לבד הוא עיקר השומר שלנו כביכול כ"ש הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל ה' שמרך וכו'. ואם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר. כי עיקר השמירה היא רק ע"י השגחתו ית' ועיקר השמירה של השומר הואשצריך להשתדל להמשיך השגחתו ית' על הדבר הניתן לו לשמרו וזה עיקר שמירתו:

ואיתא בדברי רבינו ז"ל במאמר המתחיל אשרי העם יודעי תרועה וכו' להמשיך השגחה (בספר ליקוטי מוהר"ן הראשון סי' יג). וכלל דבריו הקדושים בקיצור:

כי מי שרוצה להמשיך השגחה שלימה א"א כ"א ע"י שבירת תאות ממון ושבירתה ע"י צדקה וכו' וע"י שבירת תאוות ממון וזוכה לעשו"ת מו"מ באמונה עי"ז נתגלה חסד ע"י שמשבר ע"ז של תאוות ממון וע"י החסד זוכה לדעת וע"י הדעת הוא יכול ליקח הנפשו"ת ולהעלותם בבחי' מ"נ ועי"ז וכו' בחי'עיר גבורים עלה חכם ויורד עוז מבטחה היינו שממשיך תורה עי"ז. ונפש זה בחי' רצון כוו' וזה בחי' והחיות רצוא ושוב וכו' וע"י המשכת התורה נמשך השגחה כי התורה היא טנת"א שהם תלת גוונין דעינא ובת עין וכו'. נמצא כשחכם מביא תורה הועא מביא השגחת הש"י עלינו וכל אחד כפי קירובו אל התורה כן השגחת הש, יעליו כי עיקר כח הראות מחמת שמכה בדבר הנראה וכו' אבל כשהדבר רחוק אז מתפזר הראות וכו' וע"י שאנחנו בני ישראל קרובים אל התורה נמצא שאנחנו קרובים אל כח הראות ע"כ השגחתו עלינו בשלימות. אבל העכו"ם שהם רחוקים מהתורה הם רחוקים מהשגחתו, והשגחתו על העכו"ם בחצי הראות ועלינו השגחתו בשלימות וזהו תקונא דמרכבתא עילאה ומרכבתא תתאה וכו' וכו' ע"ש כל זה באר היטב:

אות ב

נמצא שע"י שבירת תאות ממון יכוליטן להעלות נפשו"ת בבחי' מ"נ ולהמשיך תורה ע"ז ועי"ז נמשך השגחה שלימה וכו' כנ"ל. וזה עיקר השמירה ע"י שזוכין להמשיך השגחה שלימה כי עיקר השמירה ע"י השגחתו ית' כנ"ל וע"י שאנחנו כלל ישראל קרובין אל התורה עי"ז השגחתו עלינו לא ינום וכו' שומר ישראל ה' שמרך וכו' כנ"ל. ולהמשיך השגחה שלימה הוא ע"י שבירת תאות ממון וכו' כנ"ל כי א"א ליקח הנפשו"ת ולהעלותם כ"א ע"י שבירת תאוות ממון כי הממון והעשירות הוא שורש הנפשו"ת כמשבואר היטב בדברי ר בינו ז"ל במ"א (ס"י סח), וע"כ כשמשבר תאות ממון ונמצא שמשבר הקליפה השורה על שורש הנפשו"ת כי כל התאוות הם מהס"א והקליפות וכשנופל לתאות ממון נמצא שמתגבר ח"ו הס"א והקליפה החופה על ממון דקדושה ועי"ז בודאי אינו יכול להעלות הנפשו"ת ששרשם בעשירות. אבל כשמשבר תאות ממון נמצא שמשבר הקליפה של הממון ששם שורש הנפשו"ת ואז ייכול להעלות הנפשו"ת ששרשם בממון ועשירות מאחר שכבר שבר הקליפה שיש שם שהוא תאות ממון כנ"ל. וז"ש רבינו ז"ל שע"י שבירת תאות ממון יכולין להעלות נפשו"ת וכו' וכנ"ל. נמצא כמי שרוצה לשמור את חפציו דהיינו הממון והעשירות שלו א"א כ"א ע"י שמשבר התאוה שיש בהממון כי על ידי שמשבר את התאוה של הממון עי"ז הוא יכול ליקח הנפשו"ת ולהעלותם ועי"ז ממשיך תורה שהיא בחי' השגחתו ית' עלינו כנ"ל. כי באמת בחי' זו דהיינו מה שנא' במאמר הנ"ל ליקח נפשו"ת ולהעלותם ולהמשיך תורה בחי' זו היא בכל אדם וכל אדם מחוייב לעסוק בזה, כי אע"פ שדברי רבינו הנ"ל נאמרים לענין חכם הדור שלוקח נפשו"ת ישראל ומעלה אותם וממשיך להם תורה אעפ"כ דברי רבינו ז"ל הם כלליות גדול והם שייכים בכל אדם. כי כ"א מישראל יש לו חלק בתורה וכ"א כפי חלקו שיש לו בהתורה כמו כן הוא צריך להשתדל בכל עת להשמיך תורה בכ"פ כי אנו צריכין להמשיך את התורה ולקבלה בכ"פ בכל דור ודור ובכל אדם וכל זמן וכמו שאנו מברכין נותן התורה לשון הוה לא נתן לשון עבר וכמובא בספרים. כי בכל יום הש"י נותן לנו את הנורה וכ"א כפי מעשיו זוכה לקבלה בכל עת. ועיקר המשכת התורה מה שצריך כ"א מישראל להמשיך תורה הוא ע"י שבירת תאות ממון וכו' וכנ"ל כי ע"י שבירת תאות ממון הוא יכול להעלות נפשו"ת בבחי' מ"נ ועי"ז הוא ממשיך תורה בחי' השגחתו עלינו כנ"ל, כי כ"א מישראל ע"י כל העשיות והעובדות שהוא עושה בקדושה ובטהרה הוא מברר ומעהל נפשו"ת הן ע"י מצות ומע"ט ואפילו בעובדין דחול צריכין ג"כ לעשותם בקדושה כדי לברר הנפשו"ת שיש שם. נמצא שכ"א מישראל צריך להעלות נפשו"ת

בבחי' מ"נ ועי"ז הוא ממשיך תורה בחי' השגחתו עלינו כנ"ל, כי כ"א מישראל ע"י כל העשיות והעובדות שהוא עושה בקדושה ובטהרה הוא מברר ומעלה נפשו"ת הן ע"י מצות ומע"ט ואפילו בעובדין דחול צריכין ג"כ לעשותם בקדושה כדי לברר הנפשו"ת שיש שם. נמצא שכ"א מישראל צריך להעלות נפשו"ת בבחי' ולוקח נפשו"ת חכם הנ"ל וכ"ז ע"י שבירת תאות ממון כנ"ל שעי"ז הוא יכול להעלות הנפשו"ת ועי"ז ויורד עוז מבטחה שממשיך תורה לפי בחינתו ועי"ז נמשך השגחת הש"י כנ"ל וזה עיקר השמירה כי עיקר השמירה ע"י השגחתו לבד כנ"ל. וזה בחי' ד' שומרים הכתובים בתורה כנגד בחי' טנת"א שהם כלל התורה בחי' תלת גוונין דעינא ובת עין כנ"ל כי עיקר השמירה ע"י התורה הקדושה שהוא בחי' כח הראות בחי' השגחתו ית' שעי"ז לבד עיקר השמירה כנ,ל. וזה בחי' ארבעה שומרין הן ודיניהן שלשה כדאיתא בסוף שבועות כי עיקר הגוונין הם תלת גוונין דעינא אבל בת עין אינה בחי' גוון כלל כי היא כלולה בכולם כידוע וע"כ הם ארבעה שהם שלשה כי עיקר שינוי הגוונין הם תלת כנ"ל:

אות ג

נמצא שמי שרוצה להיות שומר באמת כראוי הן לשמור את שלו את של חבירו הוא צריך להעלות נפשו"ת ולהמשיך תורה כנ"ל ועי"ז ממשיך השגחה שלימה וזה עיקר השמירה כי גם עיקר המשירה מה שהשומר משגיח ומסתכל על הדבר הנשמר שלא יגיע לו היזק הוא ג,כ בוכנה זו באתערותא דלתתא איתער לעילא היינו כי עיקר הכוונה כמו שהוא משגיח ומסתכל על הדבר הזה ושומרו כראוי ע"פ דיינ התורה הקדושה כמו כן יומשך השגחתו ית' על זה הדבר כדי שיהיה נשמר מכל היזיק כי אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומר כנ"ל וזה בחי' מה שמצינו שאבות העולם היו שומרים. וזה בחי' מה שתחילת התגלות הש,י למשה שהוא התחלת התגלות נתינת התורההיה בעת שהי' שומר ורועה את צאן יתרו כ"ש ומשה הי' רעה וכו' וירא מלאך ה' אליו ואז הודיע לו שיתן התורה לישראל כ"ש שם בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה וכו' כי ע"י שמשה רבינו ע"ה הי' רועה ושומר את צאן יתרו הי' מעלה הנפשו"ת כדי להמשיך השגחה שזה עיקר השמירה וע"כ אז דייקא בעת השמירה התחיל נתינת התורה כנ"ל כי ע"י השמירה זכה להמשיך תורה כנ"ל. וכן עיקב הי' שומר אצל לבן כדי לברר ולהעלות הנפשו"ת ולהמשיך תורה וע"כ עי"ז שיהיה שומר בבית לבן זכה להמשיך תורה שהם כל פרשיות התורה המדברים מזה מענין יעקב ולבן שזהו בחי' התורה שהמשיך יעקב שם כמובא וכל זה ע"י השמירה ששמר שם את הצאן כנ"ל:

אות ד

נמצא שעיקר השמירה ע"י שמברר ומעלה הנפשו"ת וממשיך תורה בחי' השגחה שלימה כנ"ל וזה בחי' החילוקי דינים שיש בין השומרים. והכלל שדכל מי שמקבל הנאה יותר מהדבר הנשמר חייב בשמירה יתירה וע"כ שומר חנם שאין לו שום הנאה פטור על הכל והשומר שכר והשוכר ששי להם קצת הנאה חייבין במקצת ופטורין במקצת והשואל שכל הנאה שלו חייב בכל הכל כפי רוב ההנאה שיש לו מהדבר הנשמר. כי כל ההנאות הם בחי' נפשו"ת כי נפש זה בחי' רצון כ"ש לעיל במאמר הנ"ל וכשיש לו תאוה ורצון לדבר שבקדושה זה בחי' נפש דקדושה וכן להיפך ח"ו וצריך לברר הנפשו"ת דהיינו כל הרצונות והתאוות והכסופין ולהעלותם כולם להש"י בבחי' אריתי מורי עם בשמי כמבואר במאמר הנ"ל וכשזוכה לבררם ולהעלותם הוא ממשיך תורה בחי' השגחה כנ"ל. נמצא שעיקר בירור ועליית הנפשו"ת הוא תלוי במי שמקבל הנאה מהדבר כי ההנאה הואבחי' נפש ואז כשיש לו הנאה מהדבר הוא צריך לברר ולהעלות את הנפש ועי"ז ממשיך בחי' תורה בחי' השגחה כנ"ל וע"כ כפי ההנאה שמקבל מהדבר כמו כן חל עליו החיוב להעלות הנפשו"ת והרצונות המלובשין בההנאות ולבררם ולהעלותם להש"י לבד ועי"ז ממשיך תורה בחי' השגחה וזה עיקר השמירה כנ"ל וע"כ כל מה שמקבל הנאה ביותר מהדבר חל עליו חיוב השמירה ביותר כי עליו חל החיוב של עליית הנפשו"ת וכו' ביותר שזהו עיקר השמירה כנ"ל:

אות ה

ועפ"ז נוכל לומר שזהו בחי' שמירה בבעלים שפטרה התורה כ"שבעליו אין עמו שלם ישלם אם בעליו עמו לא ישלם. כי באמת עיקר הבירור ועליית הנפשו"ת שיש בכל דבר הוא ע"י הבעלים של הדבר דייקא כי אלו החפצים הם שלו וכל ההנאות שיש בהם שהם בחי' נפשו"ת הם שלו ועליו לבררם ולהעלותם כי באמת כל החפציםשהם העשירות של האדם הם בחי' שרש הנפשו"ת כי כל הנשפות שרשם בעשירות כנ"ל כמבואר בדברי רבינו באר היטוב במ"א (סי' סח). אבל האדם בעצמו הוא למעלה מהעשירות שלו אע"פ שהוא שורש הנפשו"ת כי העשירות הוא תחת יד האדם והאדם הוא למעלה ממנו כי עיקר האדם מה שנקרא אדם זה בחי' הדעת שהוא נקרא אדם כידוע והדעת שהוא עיקר האדם הוא למעלה מהשורש הנפשו"ת שהוא העשירות וע"כ ע"י הדעת הוא יכול לברר הנפשו"ת ולהעלותם ולהשמיך תורה וכו' כנ"ל שזהו עיקר השמירה כנ"ל וזהו בחי' הבעלים של הדבר כי הדעת הוא בחי' הבעלים של העשירות שהוא שורש הנפשו"ת כידוע וע"כ עיקר עליית הנפשו"ת שעי"ז עיקר השמירה הוא ע"י הבעלים דייקא כי הם דייקא יכולים להעלות הנפשו"ת וכו' כי הם בעלים וכנ"ל. ועיקר החיוב

של השומרים הוא מאחר שהבעלים נסתלקו משמירת הדבר ותיכף כשמסלקים עיניהם משמירתו ואינם רוצים להשגיח בעצמם על זה החפץ ולשומרו אזי יוצא הדבר מרשו"ת הבעלים ואזי נכנס ברשו"ת השומר לענין שמירה וע"כ חיוב השומרים מתחיל משעה שנסתלקו הבעלים משמירתו כמבואר בש"ע (ואפילו לדעה שניה שסובר שאין החיוב מתחיחל רק משעת משיכה כי הם סוברים כי אע"פ שנסתלקו הבעלים משמירתו ואינם רוצים עוד לעסוק בזה הדבר להעלותן כנ"ל להמשיך עלי והשגחתו ית' אעפ"כ עדיין לא נכנס ברשו"ת השומר עד שימשוך. אבל עכ"פ אין הדבר יוצא מרשו"ת הבעלים כ"א ע"י שמסתלק משמירתו) דהיינו שאינו רוצה עוד לעסוק לברר ולהעלות הנפשו"ת שיש בזה הדבר ולהמשיך השגחה עי"ז כנ"ל כי מוסרו לידי השומר ואזי חל על השומר חיוב הזה להעלות הנפשו"ת ולהמשיך השגחה שזהו עיקר השמירה של הד' שומרין הכתובים בתורה כנ"ל. וע"כ כשהבעלים עם השומר במלאכתו בשעת שאילה אזי אין הדבר יוצא כלל מרשו"ת הבעלים לענין שמירה כי זה כלל שכל דבר מושך עצמו לשרשו וכל המלאכות שאנו עושין הכל הוא בשביל ברורים היינו בבחי' הנ"ל כי ע"י המלאכות והמו"מ שעושין עי"ז מבררין ומעלין הנפשו"ת בבחי' מ"נ וממשיכין תורה וכו'. וזה בחי' טוב תורה עם דרך ארך וכו' (אבות פ"ב) וזה בחי' אם אין קמח אין תורה (אבות פ"ג) כי ע"י הקמח דהיינו הפרנסה בחי' דרך ארץ דהיינו מלאכה ומו"מ עי"ז דייקא ממשיכין תורה ע"י שמבררין ע"י המלאכה את הנפשו"ת ומעלין אותן וממשיכין תורה כנ"ל. וזה בחי' ששת ימים תעשה מלאכתך ויום השביעי שבת כי שבת הוא בחי' התורה כי בשבת ניתנה תורה (כשרז"ל) כי התורה היא תלת גוונין דעינא ובית עין כנ"ל וזה בחי' שבת בחי' שין בת וכו' כמובא במ"א שין תלת גוונין דעינא ובת עין וזהו ששת ימים תעשה מלאכתתך דהיינו לברר ולהעלות נפשו"ת ועי"ז ויום השביעי שבת כי עי"ז זוכין לבחי' שבת בחי' המשכת התורה כנ"ל וע"כ עיקר המשכת התורה דהיינו חידושין דאורייתא הוא בשבת כי שבת הוא בחי' התורה והכל כפי מה שזכה לברר הנפשו"ת בימי החול כשרז"ל מי שטרח בע"ש יאכל בשבת. נמצא שכל המלאכות הם בחי' ברורין היינו בבחי' הנ"ל לברר ולהעלות הנפשו"ת ולהמשיך תורה כנ"ל. וע"כ כשהבעלים של החפץ הם עם השומר במלאכתו היינו שגם הבעלים רוצים לסייע את השומר במלאכתו דהיינו לברר ברורים וכו' כנ"ל שגם הבעלים עוסקים בשעת שאילה עם השומר במלאכתו לסייע לו לברר ברורים להעלות נפשו"ת ולהמשיך תורה שזה עיקר מלאכתו של אדם כנ"ל וע"כ מאחרשהבעליטם עוסקים במלאכתו של שומר בשעת שאילה לברר ברורים של השומר וכו' ע"כ תיכף אלו הנפשו"ת שיש בהדבר הנשמר אינם יוצאים כלל מרשו"ת

הבעלים כי הם נמשכין לשרשם להבעלים שלהם ששהוא יבררם ויעלה אותם כי באמת עיקר הבירו שלהם על ידו דייקא כנ"ל רק שהוא רוצה להסתלק מהם ולמוסרם ליד השומר ומאחרשהוא מסייע את השומר במלאכתו לברר עמו ברורים דהיינו להעלות נפשו"ת וכו' ע"כ אלו הנפשו"ת שיש בדברים של הבעלים נמשכין לשרשם שהוא יבררם מאחרשעוסק בברורים של השומר וע"כ אינם יוצאים כלל מרשו"ת הבעלים. וע"כ השומר פטור בשמירתם כי עיקר השמירה ע"י בירור ועליית הנפשו"ת שעי"ז ממשיכין השגחה שזהו עיקר השמירה כנ"ל ומאחר שאלו הנפשו"ת נמשכין לשורשם לבעלים שלהם מאחד שעוסק ג"כ עם השומר במלאכתו לברר ולהעלות נפשו"ת כנ"ל נמצא שחזרה השמירה להבעלים כי עיקר השמירה ע"י עליית הנפשו"ת כנ"ל וע"כ פטור השומר מכל מניי היזק כי אין ההיזק על ידו כי הוא אינו יכול לבררם ולהעלותם שזהו עיק השמירה כיהם נמשכים לשרשם לבעלים שלהם מאחר שהם עמו במלאכת הבירור ועליית נפשו"ת וכו' כנ"ל כי עיקר השמירה עי"ז ע"י השגחתו ית' לבד שנמשך ע"י בירור ועליית הנפשו"ת כנ"ל:

ושארי הלכות נכללו בהל' הד' שומרים

גניבה א

אות א

הגנב משלם תשלומי כפל

ע"פ מ"ש רבינו ז"ל במאמר אשרי העם של השגחה (סי' יג) שע"י שבירת תאות ממון ממשיכין השגחה שלימה חושבירתה ע"י הצדקה. ועי"ז זוכין לבחי' המשכת וקבלת התורה שעי"ז אנו סמוכין לעיניו ית' ועי"ז ההשגחה שלימה דהיינו שהולך הראות בהכאה וחוזר לעיניו ית' בבחי' שוב נא הבט משמים וראה שזה בחי' השגחה שלימה ע"ש היטב:

אות ב

וזה בחי' תשלומי כפל כי הגנב מסלק השגחתו ית' כשרז"ל שמפני זה הגנב חמור מגזלן כי הגנב עשה עין של מטה כאילו אינה רואה וכו' נמצא שכופר ומסלק השגחתו ית' וע"כ אין לו תקנה עד שישוב ויתקן מה שפגם דהיינו שיחיזר בחי' השגחה שלימה דהיינו בחי' כפילת הראות שהראות נמשך מלמעלה בהכאה וחוזר ונצטייר בעיניו ית' כנ"ל וכמבואר שם היטב ע"ש. וזה בחי' תשלומי כפל כי השגחתו ית' מלובשת בההפשעה כי אחר הבריאה הש"י משגיח על עולמו להשפיע לה שפע וחיות ורב טוב לבית ישראל בבחי' תמיד עיני ה' אלקיך בה דהיינו השגחתו בעיניו ית' ופרש"י לראות מה היא צריכה

דהיינו שמשגיח להשפיע לה מה שצריכה וכ"ש שם למטר השמים תשתה מים והמטר הוא בחי' כל ההשפעות וכל החפצים והעשירות שבעולם כמובא מזה בדברי רבינו ז"ל. נמצאשבכל החפצים ועשירות שהם השפעות הבורא ית' מלובש בהם השגחתו ית' וע"כ הגנב שנפל לתאות ממון עד שסילק השגחתו ית' דהיינו שבא לידי גניבה שהיא בחי' שמסלק השגחתו ית' כנ"ל ע"כ צריך לשלם כפל שהוא בחי' השפעה כפולה שהיא בחי' השגחה שלימה שהיא בחי' כפילת הראות כנ"ל. ועתה מובנים ונכונים מאד דברי רז,ל שאמרו שבשביל זה הגנב חמור מגזלן שזה משלם כפל וזה אינו משלם כי הגנב עשה עין של מטה וכו' כי בשביל זה דייקא משלם תשלומי כפל דייקא כי כפל הוא בחי' השגחה שלימה כנ"ל שזה תיקון על שעשה עין של מטה כאילו אינו רואה דהיינו שסילק ההשגחה כביכול וע"כ משלם כפל בחי' השגחה שלימה שהוא כפילת הראות כנ"ל כי הראות מלובש בההשפעה והחפצים כנ"ל:

אות ג

זוה בחי' צדקה שעל ידה נמשך השגחה שלימה. וזה בחי' התורה שהיא בחי' השגחה שלימה כמ"שד רז"ל לא תירא לביתה משלג כי כל ביתה לבוש שנים שניים היינו התורה שנאמר בה נתן תתן פתח תפתח העניק תעניק היינו שהתורה ששם ההשגחה כנ"ל כל מצוותיה הם שניים שניים בחי' כפל כדי להמשיך עי"ז בחי' השגחה שלימה שהיא כפילת הראות כנ"ל. וזה בחי' שהתורה היא כלולה משני לוחות הברית והיא בחי' שנים מקרא בחי' לבוש שניים הנ"ל כי התורה היאבחי' ההשגחה שלימה שהיא בחי' כפילת הראות כנ"ל. וע"כ עיקר לשון כפול נאמר במצות צדקה כ"ש נתן תתן וכו' וכך היא המצוה שיתן ויחזור ויתן כי עיקר המשכת ההשגחה שלימה בחי' התורה כנ"ל היא ע"י צדקה כנ"ל והיא היא בלשון כפול כנ"ל וע"כ צדקה שקולה ככל התורה כולה כי על ידה נמשך כל התורה כנ,ל. וע"כ כל ההשפעות נמשכין ע"י צדקה כמובא כי ע"י הצדקה נמשכת ההשגחה שלימה שעי"ז נמשכין כל ההשפעות כנ"ל. וע"כ אין צדקה כצדקת ארץ ישראל כשרז"ל כי עיקר הצדקה להמשיך השגחה שלימה כנ"ל ועיקר ההשגחה נמשכת רק בא"י כ"ש תמיד עיינ ה' עאלקיך בה כנ"ל וע"כ שם עיקר הצדקה. והגנב שהוא ההיפך ממש כי צדקה היא שבירת תאות ממון כ"ש שם במאמר הנ"ל בבחי' רוחא נחית וכו' ע"ש כי בצדקה הוא משבר תאותו של ממון ונותן ממונו לאחרים דהיינו לעניים ועי"ז נמשך השגחה שלימה כנ"ל וע"כ הוא בבחי' כל התורה כולה כנ"ל וע,כהואבבחי' לבוש שניים כנ"ל. והגנב הוא ההיפך שנפל לתאות ממון עד שבא לידי גניבה ועי"ז סילק ההשגחה כנ"ל וע"כ הגנב הוא פורק עול כל התורה כולה כמו שאנו רואין בחוש וכמ

ושמובא בדברי רבינו ז"ל בא"ב (אות ג' גניבה סי' א) שכיון שבא לגניבה והותר לו ממון חבירו הרי הואמוכן לכל עון ולכל חטא וכו' וזה שהנביא כולל כל התורה בחטא גניבה כ"ש בזכרי' על העוברים על התורה זאת האלה היוצאת וכו' כי כל הגונב מזה וכו' וכל הנשבע כוו' הוצאתיה כו' ובאה אל בית הגנב וכו'. וגם איסור שבועה לשקר בכלל גניבה כשרז"ל שדיבור לא תגנוב כנגד לא תשא שכל הגונב סופו לשבע לשקר וע"כ גם כאן סמכן הכתוב זה לזה. נמצא שכלל כל העבירות שבתורה בגניבה כי גניבה הוא בחי' הסתלקות השגחתו ית' שזה בחי' פגם ובטול כלל התורה כולה כי התורה היא ההשגחה כנ"ל. וע"כ תיקונו כפל שישלם שנים לרעהו להמשיך השגחה שלימה בחי' השפעה כפולה שזה בחי' כלל התורה בחי' צדקה שהיא בחי' לבוש שניים כנ"ל:

אות ד

וע"כ אין כפל נוהג רק בב"ד סמוכין כי ג' דיינים הם בחי' אלה ראשי בית אבותם שהם בחי' שלשה ראשים בחי' שלשה אבות שהם בחי' תלת גוונין דעינא ובת עין בחי' התורה שהיא בראשית תמן ראשי תמן בת שמעי בת וראי כמבואר שם במאמר הנ"ל. וע"כ דייקא הג' דיינים שהם בחי' כלל התורה כי הם רבים בחי' הלכה כרבים כמובא בזוה"ק לית רבים פחות מתלת ואינן אבהן ומהם יוצא כל ההלכות של התורה כי הם בחי' תלת גוונין דעינא שהבת עין תלוי בהם היינו ההשגחה שהיא התורה והם דייקא יכולים לדון דין כפל לתקן ולהמשיך בחי' השגחה שלימה עי"ז כי יש להם כח לתקן ולהמשיך ההשגחה כנ"ל. וע"כ צריכין לזה ב"ד גמור סמוכין כי צריכין לזה מומחין וסמוכין שיהי' להם כח לתקן ולהמשיך ההשגחה ע"י הכפל כנ"ל. אבל כשאינם מומחין אין להם זה הכח וע"כ אין דנין דין כפל מאחר שאין להם כח לתקן תיקון הנעשה ע"י הכפל דהיינו השגחה שלימה כנ"ל וע"כ צריכן סמוכין דייקא כי אין סמיכה אלא בארץ ישראל כשרז"ל כי שם עיקר ההשגחה וע"כ הב"ד הנסמכין שהם ב"ד גמור בבחי' תלת גוונין דעינא בבחי' השגחה כנ"ל הם דייקא יכולים לדון בדין כפל שהוא בחי' תיקון השגחה שלימה כנ"ל:

גניבה ב

אות א

הגנב משלם כפל ולא הגזלן ואיתא בגמרא מפני מה החמירה תורה בגנביה מבגזלן וכו' זה השוה וכו' ולא עוד אלא שעשה עין של מטה כאיל ואינו רואה וכו' ופ' המהרש"א שהגנב כפר בהשגחה וכו' ע"ש:

הענין העונש של הגנב לשלם כפל בשביל שפגם בהשגחה. ולכאורה מה שייכות יש לתשלומי כפל בשביל פגם ההשגחה ואיך הואמדה במדה:

ע"פ המאמר המתחיל צוית צדק עדותיך ואמונה מאד (בסי' ליקוטי מוהר"ן סי' כג) על שאלת סבי דבי אתונא אימא לן מילי דכדיבא וכו' מלחא כי סריא וכו'. והכלל כי תאות ממון הוא בחי' ע"ז היינו כל העבודות זרות של כל הע' אומות. כי יש ע' אנפין נהירין שהם בחי' חיים בחי' שמחה בחי' שמח זבולון בחי' מו"מ באמונה כי אמונה הוא בחי' אמת שהוא אור הפנים וכו'. ולעומת זה ע' אנפין חשוכין עצבות מרה שחורה חושך בחי' מיתה בחי' בעצבון תאכלנה בחי' תאות ממון וכו'. ובשביל זהקשין מזונותיו של אדם כפליים כיולדה כי כשאדם נופלן בתאות ממון ח"ו אזי השכינה צועקת עליו קלני מראשי קלני מזרועי בחי' ע' קלין כפולים דהיינו קלני מראשי קלני מזרועי בחי' ב"פ ע' קלין הנ"ל כי היולדת קודם הלידה צועקת ע' קליטם אך כשנופל לתאות ממון ח"ו אזי צועקת השכינה עליו ב"פ הע' קלין הנ"ל. שהם ק"ם קלין כמספר ממון עם האותיות וע,כ כשין מזונותיו כפלים כיולדה כי שם יש ע' קלין אך כאן צועקת ק"ם קלין כנ"ל וכו' ע"ש. ותיקון של תאות ממון הוא רק ע"י שמירת הברית שעי"ז מאירעלי ואור פני מלך חיים בחי' אנפין נהירין הנ"ל בחי' שמח זבולון וכו' ע"ש כל זה היטב:

אות ב

ולבאר קצת אפשר לומר ענין הע' קלין כפולים של מזונותיו של אדם בחי' כפלים כיולדה הנ"ל. כיכל ההשפעות נמשכין מהדעת בחי' דעת חסרת מה קנית דעת קנית מה חסרת (כשרז"ל נדרים מ"א) וכ"ש ובדעת חדרים ימלאו היינו התורה שהיא הדעת משם נמשכין כל ההשפעות והעשירות ועיקר העשירות מבחי' שמאל כ"ש (משלי ג') בשמאלה עושר וכבוד בבחי' (איוב לז) מצפון זהב יאתה ועיקר האדם הוא הדעת בחי' תורה בבחי' זאת התורה אדם (במדבר יט) כי מה שנקרא אסד הוא הדעת בחי' תורה כידוע והתורה היינו הדעת הוא בחי' עינים כ"ש מצות ה' ברה מאירת עינים וכ"ש מאור עינים ישמח לב פרש,י היינו התורה. כי עיניע"ש החכמה נאמר כמובא במ"א היינו התורה בחי' הדעת היא בחי' עינים כי הדעת הוא ב"פ עין (כמובא כי הדעת כלול מיוד הוויות שהם ב' פעמים עין) וזה בחי' ע' פנים לתורה בחי' ע' אנפין נהרין שזה בחי' עי"ן כמובא בדברי רבינו במ"א (סי' ל"ו). וכלליות התורה והדעת שהוא בחי' אדם הוא בחי' אדם הוא בחי' ימין בבחי' מימינו אש דת למו וכ"ש בנקורלכם כל עין ימין (שמואל א') ופרש"י עין ימין הוא התורה ע"ש כי התורה הוא בחי' עין ימין בחי' עין פנים לתורה אנפין נהיירן כנ"ל, והעשירות שהוא נמשך ע"י מעשה ידיו של אדם בבחי' וברכך בכל אשר תעשה זה בחי' שמאל בחי' בשמאלה עשר וכבוד כנ"ל. כי האדם עם מעשה ידיו שהוא העשירות והמו"מ שלו הם בחי' ימין ושמאל כי האדם בעצמו עיקר האדם הוא הדעת בחי' התורה

כנ"ל זה בחי' ימין כנ"ל בחי' אורך ימים בימינה בחי' חחים ואריכות ימים בחי' אנפין נהירין אור פני מלך חיים זה בחי' ימין וזה עיקר האדם כי עיקר האדם הוא החיים ואריכות ימים שלו בחי' הדעת כנ"ל. והמו"מ והעשירות הם בחי' עשי' (כמובא במ"א שהמו"מ הוא בח'י עשי') כי הם נמשכין ע"י מעשה ידיו כנ"ל וזה בחי' שמאל כי מחשבה ומעשה הם בחי' ימין ושמאל כידוע היינו הדעת בחי' מחשבה שזה עיקר האדם הואבחי' ימין ומעשה ידיו שהוא בחי' העשירות שהוא בחי' עשי' כנ"ל, זה בחי' שמאל כנ"ל בחי' בשמאלה עשר וכו' כנ"ל:

אות ג

וע"כ קשין מזונותיו של אדם כפלים כיולדה היינו ב"פ ע' קלין. כי עיקר הלידה של אדם שהוא בחי' התגלות הדעת שזה עיקר האדם כנ"ל הוא נמשך מבחי' ימין כנ"ל שהוא בחי' התורה בחי' עיון ימין בחי' ע' פנים הנ"ל והם רוצים ח"ו למנוע ולעכב התגלות הדעת והלידה וצריכין כנגדם לצעוק עין קלין לשברם ולהכניעם. ואז נולד האדם בחי' דעת בחי' תורה בחי' ע' אנפין נהירין כנ"ל בחי' עין ימין כנ"ל. אבל הפרנסה והממון שנמשך מבחי' שמאל כנ"ל בחי' עין שמאל ע"כ צריכין ב"פ עין קלין כי השתלשלות הפרנסה צריך לירד בב' בחי' השתלשלות כי שורש הכל הואבבחי' כולא ימינא בחי' עינא חד דרחמי ששם כולא ימינא בחי' אורייתא דעתיקא סתימאה ששם כולא ימינא ולית שמאל ולית עושר תמן כמובא במ"א, ושם תליא כל ההולדות וכל החיים ואנפין נהירין וכל השפעות של פרנסה ועשירות בבחי' בני חיי ומזונא לאו בזכותא תליא אלא במזלא שהוא בחי' עינא חד דרחמי כידוע כי אע"פ דלית שמאל ולית עשר תמן כי שם הוא כולא ימין כנ"ל אעפ"כ שם שורש כל ההשפעות כי הכל תלוי שם כנ"ל רק ששם הוא כולו אור צח ומצוחצח בחי' כולאימין כנ"ל. וכשנמשך הדעת בחי' התורה מעינא חד דרחמי מבחי' כולא ימין למטה לבחי' עינים ימין ושמאל אזי צריכין לצעוק עין קלין כדי שלא יתגברו ח"ו ע' אנפין חשוכין שאחזיתם מעין שמאל כנ"ל ואז כשמכניעין הע' אנפין חשוכין ע"י הע' קלין אזי נתגלה הלידה. ואזי דם נעכר ונעשה חלב כי האנפין חשוכין הם בחי' דם נדות כמובא במאמר הנ"ל ואז כשנכנעין האנפין חשוכין בשעת לידה אז דם נעכר ונעשה חלב בבחי' עיניו כיונים וכו' רוחצים בחלב (וע' בזוה"ק באדרא רבא: כתיב הנה עין ה' אל יריאו וכתיב עיני ה' ל"ק הא בז"א הא בא"א ע"ש):

אות ד

וע"כ כשצריכין להמשיך מזונות ועשירות שהם באים משמאל כנ"ל אזי צריכין ב"פ עין קלין כי הדעת בחי' התורה בכלל היא בבחי' עין ימין כנ"ל וכשממשיכין הדעת מבחי' עינא חד כנ"ל מבחי' כולא ימין למטה לבחי' ימין שלמטה צריכין בחי' ע' קלין כנ"ל. וע"כ

המזונות שבאים משמאל צריכין ב' בחי' השתלשלות כי אח"כ צריכין עוד להשתלשל מימין לשמאל ע"כ צריכין ב"פ ע' קלין כי עיקר אחיזת האנפין חשוכין שבשביל זה צריכין לצעוק ע' קלין כנ"ל הוא מבחי' שמאל כידוע וע"כ אפילו כשנמשך דעת בחי' תורה בחי' לידה כנ"ל שהוא בבחי' ימין אף על פי כן צריכין ע' קלין כי מאחר שלמטה יש בחי' שמאל ג"כ ע"כ אע"פ שממשיכין דעת בחי' ימין צריכין ע' קלין כדי שלא יתגברו ח"ו הע' אנפין חשוכין שאחיזתם משמאל וע"כ כשממשיכין מזונות שבאים משמאל צריכין עוד ע' קלין בח'י ע' קלין כפולים שלא יתגברו האנפין חשוכין ששם בשמאל עיקר אחיזתם וע"כ הם כפולים כנגד ב' בחי' השתלשלות מימין לימין ומימין לשמאל וע"כ הם קשים כפלים כיולדה כנ"ל:

אות ה

והנה מחמת זה בעצמו שהמזונות קשים כ"כ כפלים כיולדה בחי' ק"ם קלין הנ"ל. ע"כ אין אדם מת וחצי תאותו בידו. כי המזונות באים בקשוי כ"כ צער כפלים כיולדה ואח"כ מאומה לא ישא בעמלו. כי אח"כ אין בידו רק חצי יגיעתו .כי היגיעה היהת בכפליים מלידת הרווח:

ושמעתי מרבינו ז"ל על זה הענין שארז"ל אין אדם מת וחצי תאוותו בידו. שיש שפע כפולה בחי' וכסף תועפת לך. וכשזוכין לבחי' זו בחי' שפע כפולה ניצול מבחי' אין אדם מת וחצי תאותו בידו מאחר שזכה לשפע כפולה והבן היינו כנ"ל. כי עיקר מה שאין חצי תאותו בידו האדם לעולם הוא מחמת שצערו בכפלים ע"כ כל מה שמרויח חסר לו עוד ביותר מחמת שצערו ויגיעתו היתה בכפלים בחי' כפלים כיולדה וע"כ אין תקנה לזה כ"א כשזוכין לבחי' שפע כפולה ואז נתמלא כל רצונו:

אות ו

כי באמת צריכין לקשר הכל אל שרשו שבקדושה בפרט הממון והעשירות שבשרשו הוא גבוה מאד מאד בחי' אור צח ומצוחצח כי שרשו במזלא דכל מזונא בי' תלין כנ"ל וכשמקשר הממון וההשפעה וכל העשירות שלו לשרשו שבקדושה דהיינו להדעת כנ"ל אזי נמשך בחי' שפע כפולה כי אז כשמקושר העשירות לשרשו ונתבטל תאות ממון שעיקר התאוה הוא למטה מחמת שנפל ונתרחק משורשו כמובא במאמר הנ"ל ואזי כשמקושר העשירות לשרשו אזי נמשך ברכה בכל אשר הוא עושה בבחי' וברכך בכל אש תעשה בבחי' יוסף שהיה שומר הברית שזהו עיקר תיקון של תאות ממון כנ"ל שעי"ז יכולין להסתכל בשורש ההשפעה של הממון כמבואר כ"ז היטב במאמר הנ"ל ע"ש. וביוסף נאמר וכל אשר הוא עושה ה' מצליח כי נשתלח ברכה במעשה ידיו כנ"ל כי עיקר הברכה הוא מהדעת מבחי' שבת שהוא בחי' דעת משם נמשך הברכה לכל ששת ימי

החול בבחי' ויברך אלקים את יום השביעי ברכו במן שהי' יורד לחם משנה ביום הששי כ"ש לקטו לחם משנה שני העומר לאחד ופרש"י שם שנשתלח ברכה למלאות העומר שני פעמים ע"ש. וזה בחי' שפע כפולה בחי'לחם משנה שנמשך בשבת שהואביי אנפין נהירין בחי' תיקון תאות ממון כי שבת בח'י בת עין בחי' ע' פנים לתורה בחי' אנפין נהירין בחי' תיקון תאות ממון כי שבת בחי' בת עין בחי' ע' פנים לתורה בחי' אנפין נהירין כ"ש ואנפהא נהירינכי בשבת מאירין כל הע' פנים לתורה כי אז ניתנה תורה (כשרז"ל) ואז נמשך הדעת כידוע ואז הוא תיקון תאות ממון. כי כל ששת ימי החול הוא בחי' שטו העם ולקטו בחי' הטרחא והיגיעה אחר הפרנסה בחי' בעצבון תאכלנה כי אזם הם ימי המעשה שהוא בחי' מו"מ שהוא בחי' עשי' כנ"ל, ובשבת היא שביתה מכל ונתבטל כל המלאכות וכל העשיות ועובדין דחול שכולם הם בשביל פרנסה בחי' בעצבון תאכלנה כי בשבת הוא שמחה וחדוה ואנפין נהירין ואז מאיר שורש הדעת הנז"ל בחי' מזלא דכל מזונא בי' תלין בחי' עינא חד דרחמי המאיר בשבת כידוע ומשם נמשך ברכה ושפע בחי' לחם משנה בחי' שפע כפולה כי בשבת נמשך ברכה לכל ששת ימי החול היינו שאז בשבת שמאיר הדעת שעי"ז זוכין לבטל תאות ממון שזהו בחי' שבת בחי' שביתה מיגיעת הפרנסה שהוא בחי' עשי' כנ"ל. וע"י שזוכין בשבת לדעת שעי"ז נתבטל תאות ממון וזוכין להתענג על ה' לקשר הכל לשרשו העליון עי"ז נמשך משם ברכה ושפע בחי' לחם משנה בחי' שפע כפולה כנ"ל ואז זוכה להיות שמח בחלקו ונתבטל בחי' בעצבון תאכלנה בבחי' ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה. כי כשזוכה שנתלח ברכה במעשה ידיו ע"י שמקשר העשירות והפרנסה לשרשו לדעת העליון אזי נתבטל בחי' העצב בחי' בעצבון תאכלנה כי הוא שמח בחלקו מאחר ששורה בו ברכת ה' שזהו עיקר העשירות בחי' ברכת ה' היא תעשיר כי זהו בחי' שפע כפולה בחי' לחם משנה ואז נתבטל בחי' העצב שזהו בחי' אין אדם מת וחצי תאותו בידו שזהו נמשך מבח'י בעצבון תאכלנה מבחי' צער כפלים כיולדה כנ"ל. כי כשמפריד השפע והעשירות ח"ו משורש הדעת נמצא שהואיגע וטורח תיד ומאומה לא ישא בעמלו כי הצער הוא כפלים כיולדה בחי' ק"ם קלין ואח"כ כשנופל ח"ו לתאוה הגשמית של הממון ומפריד הממון משורשו נמצא שאין מאיר הדעת, שזהוא השורש והחיות של הממון בתוך ממונו וממונו נפסק משרשו ואזי זה הממון אינו נקרא ממון כלל רק הוא עפרא בעלמא בחי' עפרות זהב מאחר שאין בו חיות כמובא בדברי רבינו ז"ל במ"א וע"כ אין לו חצי תאותו כי היגיעה הוא בכפלים והרווח אינו אפילו מחצה כי חסר החיות שהוא הדעת כי הממון נמשך ע"י שני בחי' השתלשלות כי תחילה מוכרחין להמשיך הדעת כנ"ל שמשם נמשך הממון

ואח"כ צריכין להמשיך הממון מהדעת שיהי' נעשה שפע גשמיות וזה בחי' צער כפלים כיולדה כנ"ל. וזה בחי' ק"ם קלים הנ"ל בחי' קלני מראשי קלני מזרועי כנ"ל מראשי מזרועי דייקא בחי' מחשבה ומעשה הנ"ל בחי' ימין ושמאל שצריכין להמשיך המעות בב' מיני השתלשלות דהיינו המשכת הדעת ואח"כ מדעת ומחשבה למעשה ידיו כנ"ל וע"כ צריכין ע' קלין כפולים בחי' קלני מראשי קלני מזרועי מראשי מזרועי דייקא כנ"ל בחי' כפלים כיולדה כנ"ל. וע"כ כשאח"כ אינו יכול לעמוד בנסיון של תאוות ממון ונופל להתאוה של ממון שהוא בחי' עשי' לבד ומפריד ח"ו הממון בחי' עשי' מהדעת נמצא שחסר לו המחצה דהיינו החיות של הממון שהוא הדעת שהוא העיקר ובאמת הוא יותר ממחצה כי הוא העיקר וע"כ אין אדם מת וחצי תאותו בידו כי אין לו רק המחצה של היגיעה והצער כפלים כיולדה כי אין לו רק בחי' העשי' ממש בחי' הגשמיות ואפי' חצי תאותו אין לו כי אינו נחשב אפילו למחצה כי עיקר הוא החיות שהוא הדעת. אבל כשמשבר התאוה ומקשר השפע לשורשו להדעת ואזי יש לו בחי' שפע כפולה בחי' לחם משנה בח"י ברכה אזי הוא שמח בחלקו כי יש לו כל כ"ש ביעקב כי חנני אלקים וכי יש לי כל היינו שניצול מבחי' אין אדם מת וחצי תאותו בידו כי יש לו כל מה שחפץ מאחר שזכה לברכת ה' בחי' שפע כפולה. וככשורה ברכת ה' בכל אשר יש לו בוודאי אינו מתאוה יותר כי זה עיקר העשירות העולה על כל מיני עשירות שבעולם בבחי' ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה כנ"ל שניצול מבחי' בעצבון תאכלנה מבחי' צער כפלים כיולדה שזה בחי' אין אדם מת וחצי תאותו בידו כנ"ל כי זוכה לברכת ה' בח"י שפע כפולה כנ"ל:

אות ז

נמצא שעיקר העשירות והממון דקדושה הוא כשמקושר להדעת שאז הוא בבחי' שפע כפולה כנ"ל ולהיפך תאות ממון ח"ו הוא כשנפרד הממון משרשו ח"ו שאז אין לו חצי תאותו וכו' כנ"ל. וממון של ישראל בכלל הוא בחי' ממון דקדושה כי ישראל בכלל הם בבחי' שומרי הברית כ"ש ועמך כולם צדיקים וכמובא במאמר הנ"ל ועיקר תיקון תאות ממון הוא ע"י שמירת הברית כנ"ל וע"כ ממון ישראלי הוא בחי' ממון דקדשוה שהוא בבחי' שפע כפולה הנמשך מקדושת שבת בחי' לחם משנה כנ"ל. ועיקר ממון דקדושה בחי' שפע כפולה הוא ע"י שמקושר להדעת שהוא בחי' עינים כנ"ל היינו בחי' השגחת השי"ת שמשם נמשכין כל ההשפעות מבחי' עיני ה' ע"י השגחתו ית' בבחי' תמיד עיני ה' אלקיך בה הנאמר בא"י שמשם נמשכין כל ההשפעות וכל העשירות לכל העולם כמובא. ומי שפוגם בהממון ונופל לתאות ממון ח"ו עליו נאמא גם עיניו לא תשבע עושר

עיניו דייקא כי פגם בעינים כנ"ל בחי' נתן עיניו בממון כי ב' עינים הוא בחי' ק"ם קלין הנ"ל שצריכין לצעוק לשבר עיני הסט"א שהוא ע' אנפין חשוכין שמתאוה לממון בבח'י העין רואה והלב חומד, ולזכות לקשר הממון לשורשו שבקדושה לבחי' דעת בחי' עיני ה' בי' הנה עין ה' אל יראיו למיחלין לחסדו להציל ממות נפשם ולחיותם ברעב להציל ממות מבחי' אנפין חשוכין שהם בחי' מיתה כמובא במאמר הנ"ל. ולחיותם ברעב היינו בחי' פרנסה ועשירות שזוכין ע"י עיני ה' שנמשך ממזלא דכל מזוני בי' תלין שהוא בחי' עינא חד דרחמי בחי' הנה עין ה' אל יריאו כנ"ל:

אות ח

וע"כ הגנב שפגם בזה כי פגם בהשגחה כנ"ל כי עשה עין שלמטה כאילו אינו רואה כנ"ל נמצא שפגם בבחי' שפע כפולה הנ"ל שהוא ממון דקדושה ממון ישראל כי עיקר שפע כפולה הוא כשמקושר להדעת לבחי' השגחה כנ"ל. וע"כ צריך לשלם כפל מדה כנגד מדה כי הוא פגם בהשגחה כנ"ל והפריד את הממון שגנב משורשו שבקדושה מבחי דעת מבחי' עינים מבחי' השגחה. כי הגנב בא בחשיכה בשע תשינה וסבר שכשהאדם ישן ועיניו סגורות והדעת נסתלק ויש חושך בבית כאילו אין מי שישגיח אז ח"ו ועי"ז הוא פוגם בהשגחה בבחי' עיני ה' בבחי' אנפין נהירין ורוצה להתגבר ח"ו אנפין חשוכין שהם בחי' חושך מיתה וכו' כנ"ל ובאמת עיניו פקוחות וכו' כי הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל והגנב שפגם בזה ע"כ משלם כפל כי פגם בבחי' שפע כפולה כנ"ל שאז הממון אינו ממון כלל כי אין לו חצי תאותו בידו מאחר שהוסר הדעת שהוא חיות כנ"לו ע"כ צריך לשלם כפל להראות לו מה שפגם כנ"ל כי עיקר תקונו ע"י תשלומי כפל שצריך לחזור ולתקן מה שפגם לשלם תשלומי כפל להמשיך בחי'שפע כפולה שזה נמשך מהדעת וההשגחה שזהעיקר תקונו של הגנב שפגם בזה כנ"ל. וזה בחי' חיים שנים ישלם חים דייקא כי שפע כפולה היא בחי' חיים כי נמשך מתיקון תאות ממון שהוא בחי' אנפין נהירין בחי' אור פני מלך חיים כנ"ל:

אות ט

וזה בחי' מצות הלבשה ערומים בחי' כי תראה ערום וכסיתו, כי תראה דייקא בחי' תיקון העינים שהוא תיקון הברית התלוי בהעינים כי הבגדים הם בחי' עינים בחינת כסות עינים כ"ש רבי ז"ל במ"א (סי' כ"ה) בבחי' כי הלבישני בגדי ישע ישע אסתכלותאכי הלבושין הם בחי' בגדי פאר דכלילין בגוונין סגיאין בגוונין דנהירין והם תיקון לפגם הברית שפגם אדם הראשון שאז נאמר מי הגיד לך כי ערום אתה וכשרצה השי"ת לתקנם נאמר ויעש להם כתנות עור כי הלבושין מכסיין על עריין על פגם הברית כי הם בבחי' אנפין נהירין כי מלבושד בגי' שע"ח ש"ע נוהרין של אור הפנים וכו' כמובא, וזה בחי'

ציצית שהם לבושין דשכינתא כביכול בחי' כי הוא כסותה לבדה דא ציצית כי ציצית הם בחי' עינים בחי' וראיתם אותו וכו' ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וכו' בחי' העין רואה והבל חומד כי ניצולין עי"ז מחמדת תאות ממון. וזה בחי' קריעה ח"ו על המת כי סטרא דמותא ח"ו זה בחי' אנפין חשוכין כנ"ל פגם הבגדים וע"כ צריכין לקורעם אז ח"ו כי הבגדים הם בחי' אנפין נהירין בחי' חיים כנ"ל. וע"כ בחורבן ביהמ"ק נאמר בצע אמרתו בזע פורפירא דילי' כי המקדש הוא בחי' עינים בבחי' הנני מחלל את מקדשי וכו' מחמד עינים בבחי' הנני מחלל את מקדשי וכו' מחמד עיניכם כ"ש והי' עיני ולבי שם כי שם כל הע' פנים לתורה בחי' ע' סנהדרין שהיו יושבים בביהמ"ק שמהם תצא תורה ושם בחי' אור הפנים בבחי' שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלקיך במקום אשר יבחר כי שם מאיר אור הפנים ומשם יוצא כל הפרנסה והשפע לכל העולם בבחי' לחם הפנים היינו פרנסה דקדושה הנמשך מאור הפנים. ועיקר חורבן ביהמ"ק ע"י חטא ע"ז שעבדו שזהו בחי' פגם תאות ממון בחי' אלילי כסף וזהב וע"כ נאמר בחורבן ביהמ"ק כספם בחוצות ישליכו וזהבם לנדה יהי' שזהו בחי' פגם תאות ממון כנ"ל במאמר הנ"ל ע"ש. וזה בחי' הבכי' על חורבן ביהמ"ק לתקן פגם עינים כנ"ל וזה בחי' על אלה אני בוכיה עיני עיני יורדה מים כי רחק ממני מנחם וכו'. על אלה בחי' אלה אלהיך ישראל כשרז,ל היינו פגם ע"ז פגם תאות ממון. וזהו עיני עיני שני פעמים עין שהוא על פגם תאות ממון שפוגמין בב' עינים בעין ימין ועין שמאל שזהו בחי' ב"פ ע' קלין בחי' כפלים כיולדה בחי' ק"ם קלין כנ"ל וע"כ עיני עיני יורדה מים כנ"ל. וזהו כי רחק ממני מנחם כוו' כי ע"י תאות ממון נופלין ב' נפילות נפילה אחר נפילה ח"ו כי פגם ב"פ בהע' קלין וע"כ צועקת השכינה עליו ב"פ הע' קלין בח' קלני מראשי קלני מזרועי כנ"ל וזהו כי רחק ממני מנחם רחק דייקא כי כביכול נתרחק ממנו הש"י ע"י פגם תאות ממון שע"ז נפל נפילה אחר נפילה ח"ו עד שנתרחק ממנו השי"ת כנ"ל בבחי' ותרד פלאים כמובא בדברי רבינו ז"ל במ"א (בשיחות הר"ן) שזה נאמר על העשירו תדקדושה שנפל מאד בבחי' ותרד פלאים כי ע" יפגם ע"ז ע"י תאות ממון נופלין מאד בב' בחי' נפילות בבחי' ותרד פלאים ואז יורד העשירות דקדטושה וכו' כנ"ל. וע"כ נאמר בקץ הגאולה עד מתי קץ הפלאות כי הקץ נפלא מעין כל ונסתר. ונעלם מאד וכל זה ע"י פגם ע"ז של תאות ממון שהיא ירידה כפולה בחי' ותרד פלאים וע"כ אין יודעים עד מתי קץ הפלאות כימ ישנפל לתאות ממון קשה לו מאד לעלות משם כמובן בדברי רבינו ז"ל בהמעשה של הבעל תפילה. כי עיקר הגאולה ע"י משיח צדקינו שיבא ב"ב תלוי' בתיקון תאות ממון שיתתקן ע"י משיח כ"ש רבינו ז"ל במ"א (סי' י"ג) בבחי' ישליך האדם את אלילי כספו

ואת אלילי זהבו וכו' כי ע"י משיח יהי' תיקון הברית כמובא בבחי' ואסף נדחי ישראל ונפצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ וע"י תקון הברית יתוקן פגם תאות ממון כנ"ל ואז יבנה בי תקדשנו בית חיינו ותפארתנו ששם הואבחי'תיקון תאות ממון בחי' אור הפנים אנפין נהירין. וע"כ נאמר נחמו נחמו עמי וכו' ב"פ נחמו בחי' נחמה כפולה כי ירדו בכפליטם בבחי' כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאתיה היינו בחי' פגם תאות ממון שהפגם הוא בבחי' כפלים בחי' ע' קלין כפולים כנ"ל וע"כ רחק המנחם רחק דייקא כנ"ל עד שיבעא גואל צדקנו וינחמנו בכפלים בבחי' נחמו נחמו כנ"ל במהרה במימינו אמן:

אות י

וזה בחי' מצות הגבהת התורה אחר הקריאה שנוהגין לקנות מצוה זו בדמים יקרים כ"ש בש"ע. כי עיקר ההגבהה הוא ע"י העמודים של התורה ועמודי התורה הם בחי' תומכי אורייתא בחי' ווי העמודים שזהו בחי' ממון כידוע בחי'עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר היינו מחזיקי לומדי תורה שהם תומכי אורייתא שזהו בחי' ממון דקדושה כי ע"י צדקה בפרט צדקה ללומדי תורה על ידי זה נתתקן הממון כמובא במקום אחר ואז נכלל שמאל בימין שנכלל הממון הנמשך משמאלה בחי' בשמאלה עושר וכבוד, בימין דהיינו בהתורה ע"י שמחזיק ותומך בממונו את לומדי תורה. וזה בחי' מצות הגבהה שמקיים בידיו שמגיבה בידיו את התורה ע"י העמודים כדי שיהיו נכללין הידים שהם בחי' עשי' בחי' מו"מ בחי' מעשה ידיו שזהו בחי' עמודי כדי שיהיו נכללין הידים שהם בחי' עשי' בחי' מו"מ בחי' מעשה ידיו שזהו בחי' עמודי התורה ווי העמודים כנ"ל, שיהיו נכללין בהתורה כי הוא מחזיק את התורה וזה מרמז על תומכי אורייתא שעי"ז נכלל הממון בהתורה שמאל בימין וזה שמגביהין בב' ידים בימין ושמאל שיהיה נכלל שמאל בימין כנ"ל. ועאז מצוה שכל העולם יתנו עיניהם באותיות התורה כדי לשעבד את העינים ששם אחיזת תאות חמדת ממון וכנ"ל שיהי' נכללין העינים של כל ישראל בתוך התורה הקדושה שהיא בחי' עיני ה' כנ"ל כדי שיתבטל חמדת הממון כנ"ל. כי הגבהת התורה מרמז שמגביהין כביכול את התורה לשורשה העליון שהוא בחי' אורייתא דע"ס ששם כולא ימינא ולית שמאל ולית עושר תמן כנ"ל וע"ז מרמז הגבהת התורה שמגביהין אותה למעלה לשרשה העליון כנ"ל ואז נתבטל לגמרי תאות הממון כי לית שמאל ועושר תמן וע"כ צריכין כולם ליתן עיניהם אז לתוך התורה כדי שיהיו נכללין עיניהם בעיני התורה שיהי' נכלל הכל בעינא חד דרחמי שהוא בחי' כולא ימינא שיתבטל לגמרי כל תאות ממון כנ"ל. וע"כ נוהגין לקנות מצוה זהו בדמים יקרים כדי לשבר תאות ממון כי ע"י מצוה זו נתבטל תאות ממון וע"כ מפזרין הממון על מצוה זו

כי מבואר בדברי רבינו ז"ל במאמר הנ"ל שעיקר שלימות המצוות שיהי' בבחי' אמונה שזהו עיקר התיקון הוא כשמפזר ממון בשביל המצוה שזהו בחי' שבירת תאות ממון שזהו עקיר האמונה כי עיקר האמונה תלוי בשבירת תאות ממון כנ"ל וע"כ מצוה זו של הגבהה שהיא בבחי' תיקון תאות ממון כנ"ל ע"כ מפזרין עלי' ממון ביותר וע"כ נוהגין לקנותה בדמים יקרים שזהו בחי' תיקון תאות ממון כנ"ל:

אות יא

(שייך לעיל)

שבת הוא תיקון תאות ממון וע"כ נמשך אז שפע כפולה והגנב שפגם בזה משלם כפל וכו' כנ"ל. וזה שמובא בזוהר שמי שפוגם בעונג שבת ומענג עצמו בימי החולן הוא כמו הגנב וכו' ע"ש בזוהר ויקהל כי הגנב פוגם בשבת שהוא בחי' תיקון העינים כנ"ל:

וזה שארז"ל פסיעה גסה נוטלת מאור עיניו של אדם ומהדרא לי' בקדושא דבי שמשא כי שבת הוא תיקון העינים ועיקר ע"י כוס של קידוש כוס של ברכה שצריך ליתן עיניו בו ושם נאמר ויברך ויקדש ברכו וקדשו במן בחי' שפע כפולה וכו' וכנ"ל: כוס של יין, יין בגמי' ע' בחי' ע' אנפין נהירין בחי' שמחה בחי' ויין ישמח לבב. ומשם עיקר הברכה בחי' ויברך כנ"ל שהוא בחי' שפע כפולה לחם משנה. וע"כ אין קידוש אלא במקום סעודה כדי להמשיך מיד בחי'שפע כפולה בחי' לחם משנה שנמשך בשבת ע"י הברכה בחי' ויברך הנאמר על הכוס של ברכה כוס של יין בחי' אנפין נהירין וכו' וכנ"ל:

אות יב

וזה בחי' מה שברכם משה בגמר מלאכת המשכן ומעשה ידינו כוונה עלינו ומעשה ידינו כוונהו י"ר שתשלח ברכה במעשה המשכן וי"ר שתשלח ברכה במעשה ידיכם כשרז"ל. היינו כי צריכים ב' ברכות כי מעשה המשכן מרמז על המשכת הדעת כמובא בדברי ריבונו ז"ל כ"פ בבחי' כל מי שיש בו דיעה כאילו נבנה ביהמ"ק בימיו. ואח"כ צרייכן ברכה במעשה ידיהם ממשכי אח"כ צריכים להמשיך הפרנסה מהדעת לבחי' שפע גשמיות ואז צריכים ברכה שנית כי צריכים ב' ברכות כנגד ב' בחי' השתלשלות הנ"ל של הממון שצריכים כנגד זה ב"פ ע' קלין כנ"ל. כי צריכים להכניע את בחי' הקללות הנמשכין מבעלם שהי' שתום העין כי הי' משוקע בכל הע' אנפין חשוכין כמובא בדברי ריבנו ז"ל במ"א (סי' ל"ו) וע"כ הי' לו עין רעה ונפש רחבה כ"ש אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב כמו שפרש"י כי הי' משוקע בתאות ממון. וע"כ כשרוצים להמשיך ממון דקדושה צריכין להכניע הקללות דהיינו הע' אנפין חשוכין הנ"ל. וצריכין להמשיך ברכה בחי' וברכך בכל אשר תעשה וצריכים ב' ברכות כנגד ב"פ הע' קלין הנ"ל כנגד ב' ב' בחי' ההשתלשלות כנ"ל. וזה שברכם משה ב"פ ומעשה ידינו וכו' כנ"ל:

אות יג

וזה בחי' ברכת כהנים בחי' וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם. כי הכהן הוא בחי' דעת בחי' שמירת הברית בבחי' כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה וכו' וכ"ש יורדו משפטיך וכו' לישראל כי שמרו אמרתך ובריתך ינצורו. וע"י כל הברכות בידם כנ"ל. ועיקר הברכה ע"י נשיאת הידים בח'י שאו ידיכם קודש וברכו וכו' דהיינו שצריכין לשאת בחי' הידים שהם בחי' עשי' בחי' ממון הנמשך ע"י מעשה ידיו צריך לשאת את בחי' הידים אלו להדעת. ואז כשמקשר העשי' דהיינו הממון להדעת משם נמשכין כל הברכות כנ"ל בחי' וברכך בכל אשר תעשה וזהו וישא אהרן את ידיו ואז דייקא ויברכם ברכת כהנים יברכך ה' בממון וישמרך מן המזיקין כי אז נמשך ממון דקדשוה שהוא בחי' ברכה שהוא משומר מן המזיקין והס"א שהם בחי' אנפין חשוכין כי הממון מקושר להדעת שמשם נמשך ברכה בחי' אנפין נהירין בחי' אור פני מלך חיים כנ"ל בילא"ו: וזהו יאר ה' פניו אליך בחי' אנפין נהירין כי זה עיקר הברכה כנ"ל:

אות יד

(שייך לעיל)

וזה בחי' יאוש ושינוי מעשה שעי"ז יוצא הדבר מרשו"ת האדם כ"ש בש"ע לענין גנב וגזלן. יאוש הוא שיוצא מהדעת של האדם כי עיקר יאוש הוא מדעת. ושינוי מעשה עי"ז יוצא מבחי' מעשה ידיו של האדם כי עיקר והקנין שהם העשירו תשל האדם הם נמשכין להאדם ע"י ב' בחי' אלו ע"י בחי' דעת וע"י בחי' עשי' וכו' שזהו בחי' כפלים כיולדה הנ"ל וזהו בחי' ברכה כפולה בחי' שפע כפולה הנ"ל וע"כ ע"י יאוש ושינוי מעשה יוצא הדבר מרשו"ת האדם:

גניבה ג

אות א

הגנב משלם תשלומי כפל:

ע"פ התורה פתח ר"ש בספר ליקוטי מוהר"ן הראשון (סי' ס) ע"ש כל התורה מראשה לסופה והכלל היוצא משם לענייננו שע"י ספורי מעשיות של שנים קדמוניות מעוררין ומקיצין את בני אדם משינתם. כי יש הרבה בני אדם שישינים את ימיהם ויש שאע"פ שעוסקים בתורה ותפלה אעפ"כ כל עבודתם הוא בבחי' שינה וכו' ע"ש וצריך לעוררם משינתם ויש שנפלו לבחי' שינה ע"י מעשים רעים ושי שהם אנשים כשרים אבל נפלו לשינה ע"י אכילה כי כשאוכל מאכל שאינו מבורר למאכל אדם יוכל לאבוד את פניו וליפול לבחי' שינה כי עיקר בחי' השינה הוא בחי' הסתלקות הדעת שהואהפנים וכו'. והתעוררות השינה הוא על ידי ספורי מעשיות שהצדיק מלביש בהם את הפנים של

תורה מחמת ג' טעמים כמבואר שם והטעם הג' הואכי החיצונים האוחזין בו לא יניחו אותו לצאת ע"כ צריך להלביש את פניו כדי לשנותו שלא יכירו בו בבחי' משנה פניו ותשלחהו שע"י שמשנין את פניו ומלבישין לו פניו של תורה שאבד בסיפורי מעשיות עי"ז ותשלחהו כי עי"ז אין מכירין בו ומניחין אותו ושולחין אות ויוצא לחפשי מהם וכו'. ויש סיפורי מעשיו תשהם בקרב שנים כי הע' פנים של תורה הם בחי' ע' שנים וכו'. אבל יש סיפורי מעשיות של שנים קדמוניות שהם בבחי' הדרת פנים שכל הע' פנים של תורה נמשכין ומקבלין מהם כי יש מי שנפל מכל הע' פנים של תורה שא"א לעוררו בשום פנים כ"א ע"י סיפורי מעשיו תשל שנים קדמוניות שהם בחי' הדרת פנים שכל הע' פנים מקבלין מהם ועל ידיהם יכולין לעורר ולהקיץ אפילו מי שנפל מכל הע' פנים של תורה וכו'. וע"י התעוררות השינה עי"ז להתיר פה אלמים ולהתיר פה עקרו תכי עי"ז נעשה פקידות עקרות וכו'. וע"י פקידות עקרות נמשך ונתגלה יראה שזהו בחי' פקידת יצחק שנפקדה שרה בר"ה שעי"ז בר"ה שעי"ז נתגלה יראה גדולה וכו'. וע"י היראה נמשך אריכת ימים וכו' שזוכין להאיך את ימיו שכל יום בתחילתו הוא קצר כי בתחילת היום עדיין העבודה קצרה ובצמצום גדול, ואח"כ צריכין להרחיב את היום שכל שעה שבאה אח"כ תהיה רחבה וגדולה וארוכה יותר בעבודת ה'. וכן יום שבא אח"כ יהי' עוד יותר ארוך בקדושה ועבודה יתירה וכן בכל יום ויום כי זהו עיקר האריכות ימים של האדם שצריכין לראות שכל יום שבא אח"כ יתארך יותר בתוספות קדושה ודעת וכו' וזה זוכין ע"י יראה בבחי' יראת ה' תוסיף ימים וכו'. ויראה מציל מפגם הברית. ועי"ז זוכין לקבל את העשירות בתוך האריכות ימים שהוא בחי' זקן בחי' תיקוני עתיק שע"י העשירות הגדול הזה זוכין להתבוננות גדול ונפלא שא,א לקבל התבוננות הזהכ"א ע"י עשירות גדול מאד כל הון דעלמא ולא תחסר כל בה וכו' כמבואר כל זה היטב שם ע"ש היטב.

אות ב

וזה בחי' מה שהגנב משלם כפל כ"ש חיים שנים ישלם כי כל הגניבות נמשכין בשרשן ע"י הבעל דבר שהואהגנב הראשון ראש לכל הגנבים והרמאים שבעולם כי הוא מתנהג עם רוב בני אדם בדרך גניבה בערמה ורמאות נלא במכה וכמה מיני דרכים שונים שהוא מרמה את האדם וגונב דעתו בכל עת עד שרוצה לתופסו במכמרתו רחמנא ליצלן כנודע ונראה בחוש. וכמ ושצעק דוד המע"ה על זה תמיד כ"ש יארוב במסתר כאריה בסוכו יארוב לחטוף עני במשכו ברשתו ידכה ישוח וכו' שכל זה הוא בחי' גניבה שבא על האדם כמ והגנב האורב במסתור כדי לצוד את האדם ברשתו ח"ו. כי באמת ע"פ רוב א"א להבעל דבר שיבא להאדם להסיתו מיד לעבירה גמורה ח"ו רק בתחילה מתלבש

א"ע במצוות וגונב דעת האדם ומורה לו היתר ומלביש לו העצה רעה שלו במצוות והיום אומר לו עשה כך ומחר אומר לו עשה כך עד וכו' כשרז"ל וכש"ש רבינו ז"ל בתחילת הספר בהתורה אשרי תמימי דרך על מאמר רבב"ח ומתחזי כי ציצותא דנורא חיורא ברישי' שבתחילה מתלבש הבע"ד א"ע במצוות וכו' ע"ש ומחת גניבתו וערמתו קשה מאד להנצל ממנו. וע"כ באמת אי אפשר להנצל ממנו כי אם ע"י צדיקי הדור האמתיים שכפו את יצרם ועמדו בנסיון וכבשו את המלחמה שהם יודעים כל דרכי וומסתוריו וכל דרכי גניבתו והם יודעים איך להתנהג עמו כי הם גם הם מתנהגים עמו בגניבה וערמה בבחי' שרי להו לצדיקיא לסגואי ברמאותא עם רמאי (מגילה י"ג) כ"ש עם נבר תתברר ועם עקש תתפלת. ודייקא ע"י גניבות וערמות מצילין הצדיקים אמתיים את האנשים אשר נלכדו ברשתו כצפרים האחוזות בפח ע"י גניבתו וערמתו כנ"ל. כי הצדיקים הם בחי' יעקב שהוא אחיו ברמאות של עשו ולבן שהם בחי' הס"מ והבע"ד. וזהו בחי' מ"ש רבינו ז"ל בהתורה הנ"ל שהצדיקים אין יכולין לעורר ולהקיץ את בני אדם משינתם ונפילתם כ"א ע"י סיפורי מעשיות שמלבישין ומעלימין בהם את הפנים של תורה שהו בחי' גניבה וערמה שמתנהגים עמו ברמאות שעי"ז דייקא מוציאין את האנשים מרשתו בבחי' משנה פניו ותשלחהו שמשנין את הפנים ע"י סיפורי מעשיות שלא יכירו ועי"ז דייקא מוציאין אותו בגניבה מהם. נמצא שהצדיק מתנהג בגניבה וערמה גדולה כדילהוציא בני אדם מרשת הס"מ שנפלו לשם ע"י דרכי גניבתו כנ"ל שזה ובחי' התעוררות השינה ע"י ספורי מעשיות שעי"ז מחזירין כמה בני אדם בתשובה ע"י שמעוררין אותם משינתם ע"י סיפורי מעשיות דייקא כנ"ל. וכן מבואר בכמה ספרים שהצדיקים מתנהגים עם הבע"ד בדרך גניבה וכמובא בס' תולדות יעקב יוסף ע"ש:

אות ג

וזהו בחי' מה שהגנב משלם כפל כי כל הגנבים נמשכיסמהגנב הראשון שהוא הבע"ד שמתנהג בגניבה כנ"ל שממנו מקבלים ונמשכים כל הגנבים וכל מזיקי עלמא. וע"כ התיקון של הגנב הוא דייקא ע"י בחי' גניבה דקדושה שהוא בחי' ספורי מעשיות שמלובש בהם ונעלם בהם בדרך נפלא פנים של תורה שע"י דרך גניבה זו דייקא מעורר הצדיק בני אדם משינתם ומחזירם בתושבה שלימה. כי זהו כלל שאין הדין נמתק אלא בשרשו וכל פגם ועבירה צריך להתתקן בשרשו שבקדושה שהוא כנגד העבירה הזאת דייקא כי את זה לעומת זה עשה אלקים בכל דבר. נמצא שתיקון הגניבה הוא ע"י הצדיק שיכול לעסוק עם הבע"ד בגניבה דהיינו שיכול לעורר את בני אדם ע"י סיפורי מעשיות כנ"ל. וע"כ צריך הגנב לשלם תשלומי כפל כי צריך לתקן במה שקלקל כי ע"י

ספורי מעשיות שנעלם בהם הע' פנים9 של תורה שעי"ז הוא התעוררות השינה עי"ז נמשך עשירות גדול שהוא בחי' כל הון דעלמא ולא תחסר כל בה שעי"ז העשירות זוכין להתבוננות גדול וכו' כנ"ל. וזה העשירות הוא בחי' שפע כפולה כי מבואר בדברי רבינו ז"ל במ"א(בלק"ת בסיד'

אות מ

שיש בחי' שפע כפולה שעי"ז אין חסדר להאדם כלום כי אין אדם מת וחצי תאותו בידו נמצא שלעולם חסדר לו החצי אבל כשנמשך שפע כפולה אין חסר לו כלום וכו' ע"ש. נמצא זה שזוכה לעשירות גדול הנ"ל שצריכין להתבוננות הנ"ל שהוא בחי' כל הון דעלמא ולא תחסר כל בה הוא זוכה לבחי' שפע כפולה כי אם לאו לא הי' שייך לומר לא תחסר כל בה כי אין שום עשירות בלא חסרון כ"א ע"י בחי' שפע כפולה הנ"ל כנ"ל וזה השפע כפולה שהוא כל הון דעלמא ולא תחסר כל בה זוכין דייקא ע"י שמעוררין את בני אדם ע"י סיפורי מעשיות של שנים קדמוניות ומחזירין אותם בתשובה. כי ע"י שמחזיר אותם בתשובה אזי העונות נחשבין לזכיות ואז ינעשה התורה כפולה בבחי' משנה תורה כי התורה נכפלה בכפלים לתושי' ע"י הבעלי תשובה מאחר שגם מהעונות נעשין זכיות ומצות שהם בחי' תורה וכמ"ש רבינו ז"ל בהתורה חותם בתוך חותם (סי' כב) על פסוק ביום ההוא יבוקש עון ישראל ואיננו שלעתיד כשיתתקנו עונות בי תשיראל יהיו נעשין מכל עונות ישראל תורה ע"י שיתהפכו העונות לזכויות וכו' ע"ש. וכ"ז נעשה דייקא ע"י סיפורי מעשיות של שנים קדמוניות שהם בחי' הדרת פנים שכל הע' פנים של תורה נמשכין מהם שעל ידם יכולין לעורר ולהקיץ אפילו את אלו שנפלו מאד מכל הע' פנים של תורה וכו' כנ"ל. כי הצדיק מתנהג עם הבע"ד בגניבה ורמאות כנ"ל כי כמו שהבע"ד גנב לב האדם ע"י שהלביש א"ע במצוות עד שהביאו לידי עיבורת ר"ל, וגם המצוות בעצמן של הבע"ד הם עבירות. כמו כן עושה הצדיק כי הוא מתלבש א"ע בסיפורי מעשיות שהם סיפורין דעלמא שנדמה לספורים של חול ושיחת חולין ובהם דייקא מעלים ומלביש הע' פנים ש לתורה וכמו שמובא בזוה"ק בסבא משפטים כשנזדמן הסבא עם בני החבריא נדמה להם שמדבר דברי שטות שאמר עולימתא שפירתא דלית לה עיינין נפקת בצפרא וכו' עד שאמרו זה לזה שאסור להתחבר עם מי שאינו עוסק בד"ת רק בדברי שטות ומילין דעלמא וכו' כמבואר שם. ובאמת הסבא קדישא העלים והסתיר בסיפור זה שנדמה לשטות, תורה גבוה ונעלמת מאד עד שגילה להם אח"ז עי"ז כל סודות גילגולי נשמות כ"ש שם. נמצא שהצדיק מעלים עצמו בסיפורי מעשיות שנדמים כאלו הם רחוקים מהתורה ובהם דייקא מעלים את התורה ועי"ז דייקא מוציא את הנופלים

מאד מבין שיני הס"מ אפילו אלו שנפלו מכל הע' פנים של תורה שא"א להוציאם בשום פנים, הוא מוציא אותם ע"י סיפורי מעשיות הנ"ל עד שזוכין אח"כ שיתהפכו עונותיהם לזכיות ונעשה מהם תורה כנ"ל ואזי התורה כפולה ע"י שנתהפכו גם העונות לזכיות ואז יגם העשירות והשפע הנמשך עי"ז היא ג"כ כפולה בבחי' שפע כפולה הנ"ל שהוא בחי' עשירות הנ"ל כנ"ל. כי העשירות נמשך כפי התורה כי הא בהא תליא כ"ש אם אין קמח אין תורה אם אין תורה אין קמח וכמו שבהתורה שבפשיטות שצריכין לזה פרנסה כי אם אין קמח אין תורה אבל באמת הפרנסה בעצמה נמשך מן התורה כי אם אין תורה אין קמח כי כל ההשפעות הכל מן התורה כידוע, כמו כן השפע כפולה הנ"ל שהוא בחי' העשירות הגדול שצריכין להתבוננות הנ"ל הוא נמשך ג"כ מן התורה הכפולה בבחי' משנה תורה בבחי' כי כפלים לתושי' היינו בחי' חידושי תורה כפולה שנעשה ע"י הבעלי תשובה שנתעוררו ע"י סיפורי מעשיות של שנים קדמוניות שעי"ז נתהפכו העונות לתורה ולזכיות כנ"ל שעי"ז גם השפע כפולה ונמשך עשירות גדול הנ"ל שהוא בחי' לא תחסר כל בה כנ"ל:

אות ד

וזה בחי' כפל שמשלם הגנב כי צריך להמשיך שפע כפולה כי כל מצוות התורה מרמזין לדברים עליונים מאד מאד כי ע"י הכפל שמשלם עי"ז הוא תיקון הגניבה בשרשה כי עולה ונתתקן ע"י בחי' גניבה דקדושה של צדיקי אמת שהוא בחי' הלבשת התורה בספורי מעשיות. שעי"ז השפע כפולה כנ"ל ושהו בחי' תיקון הגניבה ע"י הכפל שמשלם כי הדין נמתק בשרשו כי נתעורר עי"ז בחי' שפע כפולה הנ"ל שנמשך מבחי' ספורי מעשיות הנ"ל כנ"ל:

וזהו בחי' משארז"ל למה החמירה התורה בגנב שישלם כפל לפי שעשה עין של מטה כאיל ואינו רואה וכו' היינו כי פגם בעין שלמעלה שהוא בחי' ע' פנים של תורה כמבואר לקמן ומחמת שפגם בבחי' עין בבחי' ע' פנים של תורה ע"כ צריך לשלם כפל שעי"ז נתעורר בחי' שפע כופלה שנמשך מבחי' ספורי מעשיות של שנים קדמוניות שהם בחי' הדרת פנים ששם מושרשים כל הע' פנים של תורה וכל הע' פנים של תורה נמשכין משם נמצא ששם התורה כפולה כי בהשורש הכל כפול כי יש שם בחי' הע' פנים של תורה כמו שנמשכין למטה וגם יש שם שורש התורה שורש הע' פנים של תורה שהוא גבוה יותר וע"כ שם התורה כפולה ושם נתתקנין כל העונות על ידי צדיקי אמת שמגיעין לשם כי שם נתהפכין כל העונות לזכיות ע"י תשובה שזוכין ע"י סיפורי מעשיות אלו וכו' וכנ"ל. וע"כ צריך לשלם כפל שעי"ז נ משך ונתעורר השפע כפולה הנ"ל שנמשך

מסיפורי מעשיות הנ"ל מהדרת פנים משורש הע' פנים של תורה שעי"ז נתתקן פגם הגניבה שפגם בעין שלמעלה כנ"ל:

אות ה

וזהו בחי' ספירת העומר בחי' יציאת מצרים וזהו בחי' מה שקבל יעקב את הברכות מאביו במרמה ובגניבה דייקא כ"ש בא חאיך במרמה ויקח ברכתך וכן ברח יעקב מבית לבן בגניבה דייקא כ"ש ויגנוב יעקב את לב לבן הארמי וכו' וכ"ש ותגנוב את לבבי וכו' שלכ זההוא בחי' הנ"ל בחי' שרי להו לצדיקיא לדגואי ברמאותא עם רמאי כי עם נבר תתברר ועם עקש תתפתל. כי עשו הוא הס"מ כנודע ונהג עם אביו בגניבה ורמאות כ"ש כי ציד בפיו שהי' מתלבש א"ע במצוות כאלו הוא צדיק גמור ושאל לו אב א איך מעשרין את המלח ואת התבן עד שהטעה את אביו עד שהי' ברצונו למסור לו את הברכות ח"ו. אבל הש"י ברחמיו סבב סיבות עד שקיבל יעקב את הברכות מאביו במרמה ובגניבה דייקא וכמובא בכתבים שיש בזה סוד גדול שצריכין כלל ישראל שהם בחי' יעקב לקבל את השפע והברכות בגניבה דייקא וכנ"ל:

אות ו

וזהו וייה כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות וכו' ואז עשה יעקב מטעמים לאביו והתלבש א"ע בבגדי עשו החמודות עד שקבל את הברכות מאביו בגניבה. כי יעקב הוא בבחי' פנים דקדשוה שהוא בחי' כלליות הע' פנים של תורה כ"ש רבינו ז,ל במ"א בבחי' (תהלים כד) מבקשי פניך יעקב סלה כי עיקב הוא כלליות התורה כ"ש (דברים לג) תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב. והתלבשו"ת יעקב בבגדי עשו זה בחי' התלבשו"ת הע' פנים של תורה בסיפורי מעשיות כי המעשיות שמספרין זהו בחי' עשי' שהוא בחי' עשו שהוא לשון עשי' כשפרש"י שעש"ז קראוהו עשו שהי' עשוי ונגמר בשערות וכו' כי עש"ז נקראין מעשיות לשון עשי'. אבל ספורי מעשיות של הצדיקי אמת שמלובש בהם הע' פנים של תורה זהו בחי' התלבשו"ת יעקב שהוא כלליות התורה בבגדי עשו שהם בחי' לבושין של עשי' שהוא בחי' סיפורי מעשיות שמספרין המעשה בלשון הנעשה בעולם העשיה ושם מלובש כל הע' פנים של תורה. כי בגדי עשו שלבש יעקב אז היו בגדים של אדה"ר כשרז"ל שהם כתנות עור שהלבישהש"י כ"ש ויעש ה' אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם, וכתנות עור זהו בחי' סיפורי מעשיות שהם לבושין שמלובש בהסהתורה שהיא בחי' אדם. כי אחר החטא שחטאו אדם וחוה והי' רוצה הש"י להחזירם בתושבה ולעוררם משינתם שהוא בחי' מיתה שהמשיכו עליהם ע"כ עשה להם כתנות עור שהם רמז לסיפורי מעשיטות שמעתה אחר החטאבהכרח להלביש כל התורה בסיפויר מעשיות וע"כ גם התורה בעצמה נתלבשה בכמה סיפויר מעשיות

המבוארין בתורה שבכולם מלובש ע' פנים של תורה.כי הסיפויר מעשיות של התורה הם גבוהים יותר משאר התורה כמובא בספרים ובפרט בזהו"ק מגודל עוצם הסודות הנוראיםשיש בכל דיבור ובכל את ובכל קוצו של יוד וכו' וכו' וכמו שהאריך לקלל תפח רוחם של האומרים שאין בהתורה אלא הפשוט ח"ו ע"ש. וכ"ז נעשה מחמת חטא אדה"ר שמחמת זה הוכרחה התורה להתלבש בסיפורי מעשיות ולהלביש בהם הע' פנים של תורה כדי לעורר מהשינה והמיתה כל באי עולם שישובו להש"י. כי חטאם הי' ע"י אכילה דהינו ע"י אכילת עץ הדעת שעי"ז אבדו הפנים ונמשך עליהם השינה שהיא בחי' מיתה שנגזר עליהם, כי עיקר אבידת הפנים אצל הכשרים הוא ע"י אכילה שאינה בקדושה כמבואר שם בהתורה הנ"ל וע"כ הוכרח כיבכול הש"י להלביש להם התורה בספורי מעשיות שהוא בחי' כתנות עור כדי לעוררם מהשינה כנ"ל. נמצא שכתנו תעור של אדה"ר הם בחי' לבושין של ספורי מעשיות כנ"ל. וזהו בגדי עשו החמודות שלבש יעקב שהוא בחי' כלליות הע' פנים של תורה שהם בחי' יעקב שנתלבשו בבגדי עשו בבחי' כתנות עור בסיפורי מעשיות כנ"ל, וע"כ עי"ז קבל את הברכות שהוא שפע עשירות גדול כי כל הברכות שקיבל אז הם שפע העשירות כ"ש ויתלן לך האלקים מטל השמים וכו' ורוב דגן ותירוש וכו' כי ע"י סיפורי מעשיות הנ"ל שעי"ז מעוררין מהשינה עי"ז זוכין לעשירות גדול הנ"ל כנ"ל, ודייקא מיצחק קבל הברכה של העשירות כנ"ל כי יצחק הוא בחי' יראה גדולה בחי' גבורות יצחק שע"י היראה הזאת זוכין לאריכות ימים בחי' זקן דקדושה שעי"ז נמשך העשירות הנ"ל כנ"ל. כי עשו ע"י שהטעה את אבי וכי ציד בפיו שאכל מצידו עי"ז רצה להטיל פגם בכל הבחינות הנ"ל שהוא היראה של יצחק בחי'זקן שכ"ז נפגם ע"י מאכלי עשו שהם מאכלים שלא נתבררו שעי"ז אובדין הפנים ח"ו דהיינו הע' פנים של תורה ונופלים לבחי' שינה ח"ו כנ"ל וזהו וייה כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות, ותכהין עיניו מראות זהו בחי' שינה ח"ו שהוא הסתלקות אור העינים כ"ש המפיל חבלי שינה על ניני כי עינימזה בחי' עין פני משל תורה כי כל התורה כלולה בעינים כמובא במ"א כיהתורה כלולה מטנת"א שהוא תלת גוונין דעינא ובת עין כי עינים ע"ש החכמה נאמר כ"ש ותפקחנה עיני שניהם. וע"כ עינים דקדושה של צדיק אם תהם בחי' כלליות ע' פנים של תורה שמשם נמשך אור העין. וע"י עשו הרשע עי"ז נפגמין ח"ו נתסלקין העין פנים של תורה מהצדיק בבחי' ותכהין עיניו מראות וזה הפגם מגיע לבחי' יצחק דייקא לבחי' זקן יצחק כי יצחק הוא בחי' היראה הנמשכת ע"י התעוררות השינה שהוא בחי' תיקון הע' פנים של תורה כנ"ל שע"י היראה הזאת זוכין לאריכת ימים שהוא בחי' זקן. וזהו ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות ע"י מעשי עשו

הרשע כשרז"ל. כי הבע"ד בעת שצריך האדם לבא לשלימות תיקונו אז מתגבר ביותר באותו הדבר הגורם קלקלו ופגם ח"ו לאותו התיקון והמעלה שמוכן לבא וע"כ יצחק שהוא בחי' היראה דקדושה כשבא לכלל זקן לזכות לאריכות ימיטם דקדושה בבחי' יראת ה' תוסיף ימים אז הי' הפגם ע"י עשו שרצה להתאחז בו ועי"ז ותכהין עיניו מראות שהוא בחי' שינה בחי' הסתלכות העין פנים של תורה שעי"ז ח"ו נפגם בחי' זקן יצחק כנ"ל. ויצחק מחמת שטעה בעשו ולא הי' יודע מגודל רשעותו ע"כ צוה לעשו"ת שיביא לו מטעמים והזיהרו שיהיו מאכלים דקדושה כשרז"ל שאמר לו שא נא בדוק סכינך ושחוט יפה שלא תאכליני נבלה וכן אמר לו ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי מפיקודין דעשה היינו שיהיו מאכלים דקדושה שעל ידם זוכין למצוא הפנים כמבואר בהתורה הנ"ל שע"י אכילה דקדושה מוצאין הפנים בבחי' לחם הפנים, אבל רבקה שמעה כל זאת וידעה שעשו הוא רשע גמור וע"י מאכלים שלו יסתלקו יותר ויותר ח"ו הע' פנים של תורה ויופגם הברכה והעשירות ביותר ע"כ צוותה ליעקב שליך בגניבה וילביש א"ע בבגדי עשו שזהו בחי' התלבשותהתורה בספורי מעשיות ועי"ז גרם התעוררות השינה כנ"ל עד שזכה להשלים ולתקן בחי' היראה של יצחק ועי"ז נתתקן ונמשך בחי' אריכת ימים ועי"ז זכה לקבל עשירות גדול שהם הברכות כנ"ל:

אות ז

וכ"ז היה בליל פסח שאז יצאו אבותינו ממצרים. כי יציאת מצרים זהו בחי' התעוררות השינה כי הגלות נמשל לשינה כשרז"ל וכשיוצאין מהגלות זהו בחי' התעוררות השינה. ועיקר יצ"מ היה ע"י בחי' יוסף כמובא וכ"ש ויקח משה את עצמות יוסף עצמו וכמובא כי יוסף נגנב מבית אביו כ"ש כי גנב גונבתי מארץ העברים וכו' וע"כ אח"כ כשנתוועד עם אחיו היה הכל בדרך גניבה והתלבשו"ת כ"ש ויתנכר אליהם וכו'. וכן בסוף האחרון כשרצה לגלות להם פניו להודיעם האמת היהי על ידי עלילה של גניבת הגביע שהטמין באמתחת בנימין, זה רמז כשהצדיק בחי' יוסף רוצה להכיר א"ע עם ישראל להראות להם פניו האמתיים הוא מסבב עמהם בכמה גניבות עד שמכירין אותו באמת שכל זה הוא בחי' סיפורי מעשיות הנ"ל שמלביש בהם הפנים של התורה שזהו בחי' גניבה ורמאות של הצדיקים כדי לעורר העולם משינתם שא"א לעוררם בשום אופן כ"א בדרך זה כנ"ל. וע"כ עסק יוסף בסיפור חלומותיו ובפתרון חלומות כי החלומות הם בחי' סיפויר מעשיות כי כל חלום הוא מעשה. ובאמת מלובש בהמעשיות של החלומות דברים גבוהים ונעלמים מאד מאד וברפט בהחלומות של הצדיקים שהם בחי' נבואה כי חלום אחד מששים בנבואה כי החלום הוא בשע תשינה ומי שזוכה לישן בקדושה אזי כל

חלומותיו הם בח"י התעוררות השינה כי חלומותיו הם בחי' סיפורי מעשיות שמלובש בהם פנים של תורה שעי"ז מעוררין מהשינה. ולהיפך חלומות של שאר בני אדם הם בחי' התגברות השינה כמו שסיפורי מעשיות של העולם הם בחי' התגברות השינה. ומחמת זה דייקא מעורר הצדיק מהשינה ע"י סיפורי מעשיות דייקא כי זה כלל שאין הדין נמתק אלא בשרשו וכמ ושבארנו זאת במ"א מה שאמר רבינו אז בעת שגילה התורה הנוראה הזאת שאמר אז רבינו ז"ל אני אמרתי עכשיו ג' דברים להיפך מן העולם וכו'. וא' מהם הוא שהעולם אומרים שע"י סיפור מעשה נמשכת השינה ואני אמרתי להיפך שעל ידי סיפורי מעשיות מעוררין מהשינה וכמבואר בה' יין נסך ע"ש היינו כנ"ל. כי מיני ובי' אבא ליזיל בי' נרגא כי אין הדין נמתק אלא בשרשו כנ"ל. וע"כ יוסף הצדיק שקבל כל הע' פנים של תורהמאביו כ"ש כי בן זקונים הוא לו וארז"ל כל מה שלמד משם ועבר מסר לו ע"כ הי' יודע להלביש התורה בסיפורי מעשיות שהם בח"י סיפור החלומות שספר לאחיו שהי' מלובש בזה הפנים של התורה. ואחיו לא רצו להאמין בזה שיש בחלומותיו ודבריו שמספר להם סיפורי מעשיות שמלובש בזה פנים של תורה והוסיפו עוד שנוא אותו על חלומותיו ועל דבריו. וכן בסוף עלה לגדולה ע"י פתרון החלום של פרעה כי יוסף הי' מבין האמת והתורה הנעלם בכל סיפורי מעשיות שהם בחי' חלומות כנ"ל, כי באמת גם בחלומות וסיפורי מעשיות שהעולם מספרין יש בהם ג"כ דברים גבוהים נעלמים רק שאין העולם יודעין מה הם מספרין. אבל הצדיק האמת בחי' יוסף יודע ומבין את התורה והאמת הנעלם בהם וע"כ היה יודע לפתור חלומות של פרעה ועי"ז עלה לגדולה. ועיקר הקיום של ישראל במצרים כל ימי הגלות ועיקר הגאולה היה ע"י יוסף היינו ע"י סיפורי מעשיות שלו שהם בחי' החלומות שספר שעי"ז נמשך התעוררות השינה שהוא בחי' הגאולה כי הגלות הוא בחי' שינה והגאולה הוא בחי' התעוררות השינה כנ"ל כי עיקר הגאולה הוא ע"י תשובה שזוכין ע"י סיפורי מעשיות הנ"ל כנ"ל:

אות ח

וע"כ כל הנביאים והקדמונים השתמשו בזה בספורי מעשיוךת כ"ש רבינו ז"ל שבדורות הקודמים היו מדברים הקבלה בלשון זה של הסיפורי מעשיות וכמבואר קצת בכמה נבואות כ"ש בישעי' כרם היה לידידי בקרן בן שמן ויעזקהו וכ' וכן הכל היום יחרוש החורש וכן בירמי' ויחזקאל ובשאר הנביאים ובפרט נבואת זכריה, ובאמת היו קצת ישראל אומרים על יחזקאל הלא ממשל משלים הוא כי לא רצו להאמין שיש בגוף המעשיות סודות נפלאים ונוראים רק אמרו שהוא ממשל משלים כשאר מושלי משלים שאומרים משלים בשכלם האנושי. ובאמת הסיפורי מעשיות של הצדיקים והנביאים

יש סודות גדולים בעצם המעשה שכל תיבה וכל ענין מרמז לדברים עליונים מאד כי מלובש בהם הע' פנים של תורה ועל ידם דייקא מעוררין מהשינה כנ"ל. וזהו בחי' כל מאמרי רבב"ח והמשתעי שאחריהם כגון ר"י משתעי וכו' ושאר המעשיות המובאים בדברי רז"ל שכולם הם בחי' התעוררות השינה לעורר בני אדם משינתם שלא יישנו את ימיהם להחזיר להם הפנים דקדושה עי"ז אם יזכו להתעורר על ידיהם:

אות ט

וזהו בחי' ספרית העומר. כי עומר שעורים הוא מאכל בהמהמ ועיקר השינה שהוא בחי' גלות מצרים בחי' אבידת הפנים נמשך ממאכל בהמה שלא נתברר עדיין למאכל אדם כמבואר בהתורה כנ"ל. וע"כ עכשיו בשעת יציאת מצרים שאנו צריכין להתעורר מהשינה לצאת מטומאת מצרים ולזכות לעין פנים של תורה שהוא בחי' קבלת התורה בשבועות ע"כ צוותה התורה להביא קרבן משעורים דייקא שהוא העומר שעורים שהוא מאכל בהמה שהוא בחי' המתקת הדין בשרשו שזהו בחי' התעוררות השינה ע"י סיפורי מעשיות דייקא שהוא ג"כ בחי' המתקת הדין בשרשו שהצדיק מורדי א"ע ומלביש א"ע ואת התורה בסיפורי מעשיו תשל העולם ובמילין דחול ומדבר עם העולם שיחת חולין. וכ"ז כדי לעוררם ולהקיצם כי א"א להתחבר עמהם ולעוררם כ"א כשמוריד עצמו אלהים לדבר עמהם מעניניהם שהם עניני חול וסיפורי מעשיות ועי"ז דייקא מעוררם משינתם ומחזירם בתושבה וכמבואר מזה בדברי רבינו ז"ל בכמה מקומות. נמצא שהצדיק מתקנם ומחזירם בתשובה במה שקלקלו דייקא דהיינו בעיני חול ובמלין דעלמא שבזה בעצמו מחזירם בתשבוה ע"י שעוסק עמהם בסיפורי מעשיו תשל עניני חול דייקא כנ"ל. וזהו בחי' עומר שעורים שדייקא מאכל בהמה שעי"ז אבדנו הפנים עי"ז דייקא אנו מטהרין עצמינו אז כי קדושת הקרבן של העומר שעורים יש לו זה הכח להפוך מהיפך אל היפוך ולהמתיק הדין בשרשו ובמה שקלקלו יתקנו שדיקא ע"י מאכל בהמה נזכה לחזור ולבקש ולמצוא הע' פנים של תורה. שזהו בחי' ספירת העומר שבהם מבקשין הפנים של הקדושה עד שזוכין לקבל הע' פנים של תורה בשבועות. וע"כ סופרין הימים לעומר כי ע"י עומר שעורים שהוא בבחי' סיפורי מעשיות שמלבישין הפנים של תורה במעשיות שהוא בחי' עשי' שהואבחי' העדר הדעת בחי' בהמיות כי בהמעשה אין רואין הדעת וכנ"ל, עי"ז זוכין להתעוררות השינה לשוב בתשובה לצאת מטומאה לטהרה שזהו בחי' יציאת מצרים כנ"ל, ע"כ מתחילין אח"כ לספור הימים לעומר כי ע"י סיפויר מעשיות הנ"ל שהואהתעוררות השינה עי"ז נפקדין עקרות שזהו בחי' פקידת יצחק כמבואר בהתורה הנ"ל. וע"כ נולד יצחק בפסח שהוא יציאת מצרים בחי' התעוררות

השינה כנ"ל. וע"י פקידת יצחק בחי' יראה זוכין לאריכת ימים דהיינו להאריך הימים בקדושה שכל יום ויום שבא אח"כ יהיה ארוך וגדול יותר בתוספת קדושה ומעשים טובים כי תחילת היום הוא קצר אצל כ"א ואח"כ צריכין להרחיבו יותר וכן היום השני יא יר עוד יותר וכו' כנ,ל. וזהו בחי' ספירה שסופרין בכל יום ויום לועמר עי,ז אנו ממשיכין הארת העומר שעורים שהוא בחי' ספורי מעשיות הנ"ל בחי' התעוררות השינה על כל יום ויום כדי שלא נאבד את ימינו בשינה ח"ו רק נזכה לשמור מאד מאד את כל יום ויום שיהיה ארוך וגדול בתוספת קדושה בכל עת לקיים תמימות תהיינה. וזהו בחי' הספירה לשמור את היום מאד כמו דבר הנמסר במספר ובמפקד כי כל ימינו מנויים וספורים אצלו ית' כ"ש כי שנות מספר יאתיו וכו'. וצריכין לשמור את היום מאד לראות להאריך כל יום מתחילתו שהוא בא בקטנות והוא קצר מתחילתו במיעוט קדושה וצריכין מיד לידע שזמן היום פורח מאד ע"כ צריכין מיד לשמור את היום ולהשתדל מאד להרחיבו ולהאריכו בתוספת קדושה כנ"ל. וע"כ צריכין לספור את הימים מתחילתם בתחילת הלילה כ"ש תמימות תהיינה כי צריכין לשמוראת היום מתחילתו להגדילו ולהאריכו מקטנות לגדלות להוסיף קדשוה בכל עת ובכל שעה. וכ"ז ע"י שממשיכין על הימים קדושה מבחי' הסיפורי מעשיות הנ"ל שהם בחי' עומר שעורים שהם בחי' התעוררות השינה שעל ידם זוכין להאריך ולהגדיל הימים בקדושה יתירה בכל עת שזהו בחי' אריכת ימים כנ"ל וע"כ סופרין הימים לעומר כנ"ל, וזהו ספירת העומר ספירה דייקא לשון ספורי מעשיות כי ספר וסופר וספור הם בחי' אחת כידוע היינו כנ"ל. היינו ספירת העומר בחי' סופר היא בחי' סיפורי מעשיות כנ"ל בחי' סיפור שבהם מלובש התורה בחי' ספר בחי' ספר תורה. וזהו עומר שעורים עמר הוא עין מור כ"ש רבינו ז"ל במ"א (סי' יוד) עין הם העין פנים של תורה שמלובשין בהסיפורי מעשיות של שנים קדמוניות שהם בחי' מרדכי שהוא מר דרור כמבואר בהתורה הנ"ל ע"ש היטב:

אות י

וזהו בחינת יציאת מצרים. ואיתא שמצרים הוא לשון מיצר וכו' היינו שאנו צרכין לזכור יצ"מ בכל יום כי בכל יום אנו צריכין לצאת ממיצר למרחב שזהו בחי' יציאת מצרים כנ"ל בבחי' מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה שזהו בחי' אריכת ימים הנ"ל מה שצריכין להרחיב ולהאריך היום בכל יום ויום כי כל יום ויום בתחילתו הוא קצר מאד ובא להאדם לכ"א לפי בחינתו במיצר גדול, וכנראה בחוש שבכל יום בתחילתו קשה על האדם מאד מאד העבודה שהוא צריך לעשו"ת ומחמת זה רבים נמנעין מעבודתו ית' ודוחין ומטעין את עצמן בכל יום ויום שאומרים היום קשה לי להתפלל היום לבי

אטום היום יש לי מניעות ובלבולים אלי וכן מזדמן לו כמעט בכל יום ויום עד שמזלזלין בדברים העומדין ברומו של עולם ומה ניהו תפילה כשרז"ל (ברכות ו) על פסוק כרום זלות לבני אדם אלו דברים העומדין ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בהם ומאי ניהו תפלה שהתפילה דומות עליהם למשאוי וחפצים לפטור התפילה מעליהם. וכל זה מחמת שאינכם מבינים שבכל יום ויום הוא כך כמו שגילה רבינו ז,ל בהתורה הנ"ל שכל יום ויום כשבא להאדם לכ"א לפי בחינתו הוא קצר בתחילתו ובא במיצר ובצמצום גדול להאדם והקדושה והעבודה שצריך לעשו"ת באותו היום עדיין היא נעלמת במיצר גדול ובקטנות גדול מאד. אבל האדם צריך בכל יום ויום להיות גבור כארי וכו' להתגבר להאריך ולהרחיב את היום ולהתחיל לילך בכל שעה מקטנות לגדלות דהיינו להגדיל כל שעה ושעה בתוספות קדושה יתירה שזהו בחי'מה שצריכין בכל יום לצאת ממוחין דקטנות למוחין דגדלות היינו כנ"ל וע"כ זכו בשעת יציאת מצרים לעשירות גדול כ"ש ואחרי כן יצאו ברכוש גדול כי ע"י התעוררות השינה הנ"ל שהוא בחי' יציאת מצרים זוכין לעשירות גדול. וזה העשירות נתתקן ונזדכך בכל מ"ט ימי הספירה שהם בחי' מ"ט שערי בינה שהם בחי' הע' פנים של תורה שעי"ז זוכין לקבלת התורה בשבועות שהוא בחי' התבוננות הנ"ל שזוכין ע"י העשירות הנ"ל הנמשך ע"י תיקוני עתיק שנתתקנין ע"י היראה שנמשכת ע"י סיפורי מעשיות הנ"ל. וזה בחי' המן שזוכין בימי הספירה כי בט"ו באייר ירד להם המן כשרז"ל וגם עוגה שהוציאו ישראל ממצרים טעמו בה טעם מן כשרז"ל (קדושין לח). כי המן הוא בחי' בטחון כמובא בכל הספרים שהמן מרמז על בטחון שצריך האדם לבטוח על ה' בכל יום שיזמין לו פרנסתו ולא יחשוב מיום לחבירו בבחי' (תהלים סח) ברוך ה' יום יום, ועיקר הבטחון נמשך ע"י סיפורי מעשיות הנ"ל שעי"ז מעוררין מהשינה ומתחילין לדבר והדיבור בא לתוך כלי ההולדה שהם בטחני הדור וכו'. ועי"ז נעשה פקידות עקרות וכו' עד שזוכין לעשירות הנ"ל וכו' כנ"ל כמבואר היטב בהתורה הנ"ל. נמצא שהבטחון נמשך ע"י התעוררות השינה ע"י סיפורי מעשיות הנ"ל, ע"כ בספירת העומר שהוא בחי' התעוררות השינה וכו' כנ"ל זוכין אז לבטחון שהוא בחי' ירידת המן כנ"ל:

אות יא

וע"כ מבקשין אחר הספירה יאר פניו אתנו סלה כי זוכין ע"י הספירה לבחי' הארת פנים הדרת פנים שהוא בחי' הע' פנים של תורה שזהו בחי' קבלת התורה בשבועות כנ"ל. וזהו בחי' היראה הגדולה שזכינו בשעת קבלת התורה כ"ש ויחרד כל העם אשר במחנה וכ"ש ולבעבור תהי' יראתו על פניכם וכ' כי היראה נמשכת ע"י התעוררות השינה ע"י

סיפורי מעשיות הנ"ל כנ"ל. וזהו בחי' קול השופר חזק חזק מאד שהי' בשעת מתן תורה כי שופר מרמזעל כל הבחי' הנ"ל כמבואר בהתרוה הנ"ל ע"ש. וע"כ בשבועות נדמה להם כזקן כי אז נשלמין בחי' תיקוני עתיק שהוא בחי' זקן כנ"ל שנשלם ע"י סיפורי מעשיות שהם התעוררות השינה כנ"ל. כי אע"פ שזכינו לעשירות גדול ביציאת מצרים וקריעת ים סוף. אבל אין העשירות נזדכך בשלימות לזכות לקבל על ידו התבוננות הנ"ל שהוא בחי' קבלת התורה כי אם ע"י מ"ט ימי הספירה שבהם אנו מתעוררין מהשינה שהוא התעוררות התשובה וכנראה בחוש גודל ההתעוררות הנפלא שמתעוררין בשעת הספירה ועי"ז זוכין ליראה גדולה בשעת קבלת התורה ועי"ז נשלמין תקוני עתיק בחי' בשבועות נדמה להם כזקן ועי"ז נזדכך ונתתקן העשירות הגדול שקבלנו בשעת יציאת מצרים וע"י העשירות הזה אנו זוכין להתבוננות הנ"ל שהוא בחי' קבלת התורה כנ"ל:

אות יב

כי מובן בכתבים שבשעת יציאת מצרים בפסח נעשו כל התיקונים בכלל בלילה הראשונה בליל שמורים אבל אח"כ נסתלקו וצריכין לחזור ולתקן הכל במ"ט ימי הספירה עד שזוכין בשבועות לשלימות התיקון שהועא קבלת התורה, וזהו בחי' הנ"ל שכתבנו למעלה שאע"פ שקבלנו העשירו תביציאת מצרים אבל אין נגמר להזדכך ולהתתקן עד שבועות ע"י מ"ט ימי הספירה שהם בחי' התעוררות השינה וכו' כנ"ל שע"י העשירות הזה זוכין לקבלת התורה שהוא בחי' התבוננות הנ"ל כמבואר בתחילת התורה הנ"ל לענין עשירות של משה שהתורההוא בחי' התבוננות הנ"ל ע"ש היטב מתחילתו לסופו ותבין דברי היטב:

אות יג

ובשביל זה נוהגין להיות נעורין כל הלילה בשבועות זה בחי' התעוררות השינה שהוא בחי' קבלת התורה בחי' הע' פנים של תורה שהם היפך השינה כנ"ל:

גניבה ד

אות א

הגנב משלם תשלומי כפל:

יש לרמז ע"פ התורה תקעו תוכחה (בסי' ח' בלק"ת) ע"ש כל התורה, והכלל לענייננו שיש שלש מוחין שהם מחיצות פרוסות בפני תאות ניאוף שהם בחי' ג' תפילות היום וכו' וכשהסט"א יונק מהרחמנות ואזי נפגם הרחמנות ונעשה אכזריות ודין אזי נפגמין המוחין בבחי' מוחין דקטנות ומשם מתגבר תאות ניאוף ואזי התפילה בבחי' דין ואז הסט"א רוצה לבלוע את התפילה שהיא בבחי' דינים כי יניקת הסט"א מהדינים. ואזי צריכין בעל כח גדול שיתפלל תפילה בבחי' דין וכו' וכו' ואזי הסט"א מוכרחת להוציא

ולהחזיר כל הקדושו"ת שבלעה. ולא די בזה אף גם היא מוכרחת להקיא ולהוציא גם עצמות חיותה מקרבה ובטנה בבחי' חיל בלע ויקיאנו מבטנו יורישנו אל וכו' שזהו בחי' גרים וכו' ע"ש כל התורה היטב כי נורא הוא:

אות ב

וזה בחי' מה שהגנב צריך לשלם כפל. כי היצה"ר והסט"א נקרא גנב כי הוא אורב על האדם בכל עת כמו גנב ממש והולך עם האדם בכמה מיני הטעיות ורמאות ונכלים וערמימיות כמו גנב ממש כ"ש ישב במארב חצרים במסתרים וכו' וכתיב יארוב במסתר וכו' יארב לחטוף עני וכו' וכתיב המה עקבי ישמורו וכו'. ועיקר הגניבה שלו הוא בענין המחשבה שבאדם ששם עיקר התחולת שליטת היצה"ר ח"ו אם אין נזהרין ונשמרין ממנו היטב כי עיקר היצרין הם המחשבות שבאדם כי מחשבות טובות הם יצר טוב ומשחבות רעות הם יצה"ר כ"ש בהתורה לשמש וכו' (בסי' מט) ע"ש. והיצה"ר שהם המחשבות רעות הם אורבים על האדם בכל עת ורגע כמו גנב ממש כדי שיתאחזו במחשבתו של אדם כדי להביאו לידי הרהורים ותאוות כאשר יודע כ"א בנפשו. כי באמת עיקר היצה"ר הוא על תאוות ניאוף כ"ש בזוהר ומובא בדבריו ז"ל עקרא דיצרא בישא וכו' וזאת התאוה עיקרה תלויה במשחבה ומי ששומר את מחשבתו היטב שלא יתחיל לחשוב בענין זה כלל ולא יבא לידי הרהור בודאי הוא ניצול מתאוה זאת. אך עיקר כל ההרהורים והתגברות זאת התאוה נמשך מחמת שאין שומרים מחשבתם כראוי וזה מחמת שהיצה"ר אורב במשחבתו תמיד כמו גנב ממש וחותר א"ע תחת מחיצות המוחין שהם מחיצות פרוסות בפני זאת התאוה והוא בנכלין אורב וחותר א"ע תחתם ומטה מחשבת האדם מעט מעט בגניבה וערמה גדולה עד שפתאום בא לידי הרהורים ותאוות. כי בודאי כ"א מישראל הוא חפץ מאד להנצל מהרהוריסאלו אבל היצה"ר חותר עליו בגניבה גדולה וגונב את מחשבתו שתצא לחוץ לחשבו מחשבות זרות ועיקר התגברותו במחשבתו הוא בדרך גניבה ממש כידוע לכל מי שמשים לב על עניניו. ע"כ צריך האדם לשמור א"ע מאד מאד בשמירה יתירה בכל עת באופן שלא יתחיל להוציא מחשבתו אל החוץ ח"ו כי באמת המחשבה ביד האדם כמבואר בדברינו כמה פעמים:

אות ג

נמצא שעיקר פגם הברית ח"ו שהוא פגם התפילה נמשך ע"י בחי' גניבה של הבע"ד. והתיקון לזה הוא ע"י כח הצדיק שיכול להתפלל תפילת בבחי' דין שעי"ז הסט"א מוכרחת ליתן הקאות ולהחזיר כל הקדושו"ת אף גם להוציא עצמות חיותה ממש וכו' שזהו בחי' גרים וכו' כ"ש שם, וזהו בחי' מה שהגנב צריך לשלם כפל כ"ש חיים שנמי ישלם, היינו כשמתגברין עליו ומוציאין ממנו הגינבה שגנב מהקדושה דהיינו כל הדעת

וכל התפילות וכו' שבלע אזי לא די שמוכרח להחזיר כל מה שבלע מהקדושה ע"י גניבתו אף גם הוא מוכרח להחזיר פי שנים דהיינו כפל כי מוכרח להוציא ולהקיא גם עצמות חיותו ממש בבחי' מבטנו יורישנו וכו' כ"ש שם שזהו בחי' כפל כי מוכרח להוסיף ולשלם גם משלו כפי סכום הגניבה כי צריך להוציא ולהקיא גם עצמות חיותו ממש כנ"ל:

וזהו אם המצא תמצא בידו הגניבה וכו' בידו דייקא. כי עיקר מה שמוצאין הגניבה אצלו הוא ע"י בחי'ידו בחי' וידו אוחזת בעקב עשו הנאמר ביעקב שזכה להקול קול יעקב שהוא הקול המשקה את הגן וכו' שנמשך מהתפלה בבחי' דין של הבעל כח שעי"ז מתגברין על הסט"א שהוא בחי' גנב ומוציאין ממנו הגניבה שהיא הקדושה שבלע וגם עצמות חיותו שהוא בחי' כפל בחי' שנים ישלם וכו':

אות ד

וזה בי' מכירת יוסף למצרים ע"י גניבה כ"ש כי גונב גונבתי וכו' ועי"ז פגמו בברית שהוא בחי' יוסף כמובא בספרים וע"כ היה עיקר הפגם ע"י גניבה ועיקר התיקון היה בעת יציאת מצרים שזכו לקריעת י"ס ע"י כח יוסף הצדיק דייקא כ"ש הים רעה וינס. ועיקר קריעת י"ס היה ע"י התפילה בבחי' דין של הבע"כ בחי' אתה פוררת בעזך ים כ"ש שם בהתוראההנ"ל כי יוסף ע"י שעמד בנסיון זכה להיות בעל כח גדול עד שזכה לבחי' הנ"ל שהוא בחי' קי"ס שהיה בזכותו. וע"כ זכה יוסף שיהיה נעשה ממנו שני שבטים כ"ש אפרים ומנשה כראובן ושמעון וכו'. כי היצה"ר רצה להתגבר על יוסף בזאת התאוה עד שלא יהיה נמנה במנין השבטים ח"ו כשרז"ל שנזדמן לו דמות דיוקנו של אבי וא"ל עתידין השבטים וכו' ויוסף בגודל כחו התגבר על היצה"ר ואז לא די שלא נחסר ממנין השבטים אף גם זכה להוציא מהסט"א קדושו"ת הרבה עד שזכה לקדושה כפולה שהיא הבכורה שהיא פי שנים שנתחלק שבטו לשני שבטים שזה זכה ע"י שהכניע הסט"א עד שהוציא ממנה בחי' כפל כי בזכותו יצאו ממצרים ברכוש גדול ובתוספת גרים הרבה שזהו בחי' שהוציאו מהסט"א עצמות חיותה שזהו בחי' כפל ועי"ז זכה שגם שבטו נכפל לשנים וכו':

אות ה

וזה בחי' תשלומי ד' וה' כשטבח או מכר כ"ש חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה ואיתא במדרש שזה מרמז על מכירת יוסף ע"ש. הינו כשהסט"א מתגברת ביותר על הגניבה שגנבה מהקדושה ורוצה לבלוע אותה לגמרי ע"י טביחה ומכירה כדי שישתקע שם לגמרי ח"ו אזי כפי מה שמתגברת ביותר כמ וכן היא צריכה אח"כ לחזור ולהוסיף מעצמות חיותה יותר ויותר כשמוציאין ממנה הגניבה שזהו בחי' תשלומי ד' וה'

כשטבח ומכר כי אז אין די לו בתשלומי כפל כי צריך להוסיף יותר ויותר מעצמות חיותו עד ד' וה' מחמת שרצה לבלוע הקדושה יותר ויותדר ע"כ צריך להוסיף ולהוציא עצמות חיותו יותר ויותר כי זהו בחי' עת אשר שלט האדם באדם לרע לו כמובן כי כל מה שרוצה האדם הבליעל לשלוט באדם דקדושה יותרויות נתהפך עליו לרע לו כי מוציאין ממנו עצמות חיותו יותר ויותר כנ"ל. ועיקר תשלומי ארבעה וחמשה אינו כ"א בשור ושה כ"ש חמשה בקר וכו' וארבע צאן תחת השה. שור וזה הם בחי' טלית ותפילין כ"ש אדמו"ר ז"ל בהמעשה של שור ושה בענין המלך שגזר שמד ע"ש מבואר ששור הוא בחי' תפילין כי עושין מעורו תפילין. ושה הם בחי' ציצית שעושין מצמרו. כי עיקר שמירת המוחין מתאות ניאוף הוא ע"י מצוות ציצית ותפילין שאנו מניחין בכל יום כי בכל יום מתחדשין המוחין כידוע בבחי' חדשים לבקרים וכו' וע"י התחדשו"ת המוחין שבכל יום יוצאין האורות של ציצית ותפילין כמבואר בכוונות. וע"י שאנו מתעטפין בציצית ותפילין בכל יום עי"ז נמשכין עלינו קדושת המחיצות פרוסות של המוחין שהם שומרין בפני זאת התואה. כי ציצית שמירה מניאוף כ"ש ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם וכן תפילין הם בחי' חותם דקדגושה היפך חותם דסט"א שהוא בחי' פגם הברית כ"ש במ"א. אבל לפעמים יש שיהצה"ר והסט"א מתגברים כ"כ עד שרוצים לפגום גם בבחי' שור ושה דהיינו בציצת ותפילין שרוצים ח"ו לחתור ולסתור מחיצות המוחין הנמשכין על איש הישראלי בכל יום ע"י ציצית ותפילין. ואז צריך לשלם ד' וה' חמשה בקר תחת השור שהוא בחי' פגם התפילין וארבע צאן תחת השה שהיא פגם הציצית כי ציצית הם בבחי' ד' ותפילין הם בבחי' ה' כי כלל המוחין הם בבחי' ד' ה' בבחי' ה' דל"ת הות ואתחזרת ונעשית ה' כי בתחלה נמשכין המוחן בבחי' ציצית שהוא בחי' ד' בחי' ארבע ציצית כי בציצית עדיין אין המוחין באתגליא כ"כ כי היא מצוה שאין בגופה קדושה. אבל אח"כ מתגלין המוחי יותר ונמשך יו"ד לתוך הד' ונעשית ה' שעיקר בחי' זאת נעשה ע"י התפילין ששם עיקר התגלות המוחיחן שהם בחי' יו"ד כי בתפילין כתובים פרשיות ושמות וע"כ התפילין הם בבחי' ה' שהם בחי' הארבע בתים של ראש ובית א' בשל יד שהם ביחד ה' כי תפילין בחי' ה'. וע"כ חמשה בקר ישלם תחת השור שהוא בחי' תפילין שהם בחי' ה' וארבע צאן תחת השה שהוא בחי' ציצית שהיא בחי' ד' כנ"ל:

אות ו

וכל זה זוכין ע"י התפלה בבחי' דין של הבע"כ שעי"ז מוכרחת הסט"א להוציא כל הקדושו"ת עם עצמות חיותה יותרויותדר וכו'. ועי"ז נעשין כל הבחינות המבוארין שם בתורה הנ"ל עד שזוכין להקול המשקה את הגן שהוא בחי' שיר פשוט כפול משולש

מרובע שהם עשרה מיני נגינה וכו' שכל זה הוא בח"י ד' וה' בחי' ציצית ותפיין בחי' ה' דלת הות וכו' שהוא בחי' שיר פשוט כפול משולש מרובע בחי' עשרה מניי נגינה כ"ש בהתורה לשמש וכו' (בסי' מט) ע"ש. (ואע"פ ששם מבואר שציצית בעצמן הם בבחי' ד' ה' ע"ש א דכבר כתבנו כ"פ שכל בחינה כלולה מכל הבחינות כי זהו יסוד והקדמה כללית בכל ספרי הקבלה. כי אע"פ שאנו אומרים שזה בחי' חסד וזה גבורהוכו' אבל גם חסד כלול מכל הספירות וכן גבורה וכן בכל הבחי' והשמות והענינים המוזכרים בספרי קבלה כידוע. וע"כ אע"פ שבודאי ציצית הם מוחין גמורים בחי' ד' שאתחזרת ונעשיתל ה' אעפ"כ בכלליות המוחין נחשבין בחי' הציצית כנגד התפילין בבחי' ד' לגבי ה' וכו'. וזכור כלל זה כי יצטרך לך מאד בכמה מקומות):

אות ז

וזה בחי' מה שלא רצה יוסף לגלות א"ע לאחיו ד שבאו כל האחד עשר שבטים אליו ונתקיים ואחד עשר כוכבים משתחוים לי. כי מחמת שאז רצתה הסט"א להתגבר על בחי' יוסף שהוא בחי' ברית להתגבר עליו מאד כי רצו לבלוע אותו לגמרי ח"ו ע"י בחי' גניבה וטביחה ומכירה. כי גנבו אותו ושחטו שעיר עזים שזהו בחי' פגם הטביחה ומכרו אותו למצרים. ע"כ הוכרחו להוציא מהסט"א כל בחי' התשלומין של הגנב שהם כפל וד' וה ' שסכום כולם עולה י"א כי כפל הוא שנים וד' הו' תשעה וכולם יחד עולה י"א וכנגד זה הוכרחו כל האחד עשר שבטים לבא אליו כדי לתקן מה שפגמו בו כדי לחזור ולהוציא מהסט"א כל הקדושו"ת מקרבה ובטנה בבחי' תשלומי כפ לוד' וה' שעולים כולם י"א שזהו בחי' אחד עשר יריעות עזים בחי'אחד עשר סממני הקטרת שעל ידם עיקר הכנעת הסט"א שמוציאין ממנה גם עצמות חיותה שזהו בחי' חלבנה שבקטרת שגם הוא נתהפך לריח טוב. וכן כל בחי' אחד עשר המובא בספרים שהם בחי' הכנעת הסט"א ובירור הקדושה מעמקי עמקי הקליפות כי כל זההוא בחי' תשלומי כפל וד' הו' שעולה יחד י"א שהו אבחי' שהס"א והיצה"ר שהוא בחי' גנב מוכרח אח"כ לחזור הכל אל הקדושה עם עצמות חיותו בבחי' י"א סממני הקטרת וכו' וכנ"ל:

אות ח

וע"כ השתדל יעקב להוציא הבכורה מעשו שהוא הס"מ שהוא היצה"ר שהיה ציד בפיו שהלך תמיד ברמאות וגניבה ורצה להתגבר ולינק מעיקב בעת שראה שהוא בבחי' דינים מחמת שכל אחיזתו ויניקתו הוא מבחי' דינים כנ"ל. וזהו בחי' ויזד יעקב ניזד שהיה בימי אבלו של אב יו שהוא בחי' דינים ואז אמר לו הלעיטיני נא מן האדום האדום הזה שהוא בחי' תוקף הדין שהוא חשב שילעוט ויבלע מקדושת יעקב ע"י שראה בו אחיזת הדין שהוא בחי' אדום. אבל יעקב היה בעל כח גדול ואמר לו מכרה כיום את בכורתך

לי היינו שאני אתן לך ואלעיט אותך מהאדום האדום הזה שהוא בחי' תפילה בבחי' דין עי"ז דיקא תמכור את בכורתך לי כי עי"ז אוציא ממך הבכורהשהוא פי שנים כי אוציא ממך עי"ז דייקא את כל הקדושו"ת שבלעת אף גם עצמות חיותך אוציא ממך שזהו בחי' פי שנים בחי' כפל שמשלם הגנב כנ"ל:

וע"כ לא הסתפק יעקב שעשו ימכור וימחול את חלק הבכורה שיהיו שניהם שוין רק שיתהפך הדבר שימכור הבכורה אליו שיעקב יהי' בכור ויטול פי שנים היינו כנ"ל שאין מספיק מה שהסט"א מחזיר מה שבלע מן הקדושהאף גם הוא מוכרח להחזיר ולהוציא גם עצמות חיותו כנ"ל שיעלה חיות הסט"א ויתהפך אל הקדושה שזהו בחי' מה שעשו הוכרח להוציא חלק בכורתו שרצה לינק מהקדושה אף גם ליתן ליעקב הבכורה שהוא יטול פי שנים ע"י שמוציא ממנו גם עצמות חיותו וכנ"ל, וע"כ עי"ז זכה יעקב לברכה כ"שאת בכורתי לקח והנה עתהלקח ברכתי כי הוציא ממנו כל הדעת וכל הקדושו"ת וכל ההשפעות והברכות והכל ע"י שהלעיט אותו מהאדום הזה כי יעקב היה בעל כח גדול שהיה לו כח ע"י שהלעיט מבחי' דין שיעמוד בצוארו בבית הבליעה שלו שעי"ז מוכרח ליתן הקאות ולהוציא הכל גם עצמות חיותו כ"ש שם וזהו ג"כ בחי' מה שהלביש א"ע יעקב בבגדי עשו בעת שהלך לקבל הברכות מאביו בגניבה כי עם עקש תתפתל כי עשו רצה לרמו תאת אביו יצחק שהוא תוקף הדין דקדושה לרמות אותו לעורר דין על יעקב ולהמשיך לעצמו ח"ו הבכרות. ע"כ התלבש עצמו יעקב בבגדי עשו שהוא בחי' תוקפא דדינא ודייקא עי"ז הוציא וקבל הברכות מיצחק כי היה בעל כח גדול שדייקא ע"י שהתלבש עצמו בידינם עי"ז דייקא הכניע הס"א עד שהוציא כל הקדושו"ת ממנה עם עצמות חיותה ועי"ז קיבל כל הברכות וכל ההשפעות מיצחק שהוא בחי' דין כי לא היה יכול שום דין לקטרג עלי ומחמת שהיה בע"כ גדול. וע"כ נזכר שם הקול קול יעקב וכו' ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה' ויתן לך האלקים וכו' כי כ"ז זוכין ע"י התפילה בבחי' דין של הבע"כ שעי"ז זוכין לבחי' הקול קול יעקב שהוא הקול המשקה את הגן שעי"ז גדלים כל הריחות בחי' ראה ריח בני וכו'. כמובאר שם שם בהתורה הנ"ל שמביא שם פסוקים אלו לענין זה ע"ש היטב:

וזה ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך היא הבכורה פי שנים אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי בתפילתי וכו' שנקראת חרב וקשת בחי' תפלה בבחי'דין של הבעל כח שעי"ז זכה לבכרוה ועתה נותן זאת ליוסף כיגם הוא זכה לזה ע"י שירד למצרים ועמד בנסיון וכנ"ל:

אות ט
(שייך לעיל)
עיקר תאות ניאוף מנשך ע"י הגניבה של הבע"ד שגונב וחותר במחשבות האדם בכמה תחבולות וערמומיות וגניבות עד שמביאו לידי הרהור ח"ו כנ"ל. וע"כ נסמך לא תנאף אצל לא תגנוב כי עיקר ניאוף ע"י בחי' גניבה של הבע"ד כנ"ל. וזה בחי'אם ראית גנב ותרץ עמו ועם מנאפים חלקך היינו שהפסוק מוכיח אם ראית גנב שהוא היצר הרע ותרץ עמו ועל ידי זה ועם מנאפים חלקך כי באמת היה ראוי לך ליזהר מאד מהגנב הזה כי צריכין לשמור מחשבתו מאדמ אד מהגנב הזה ואתה לא די שלא שמרת עצמך ממנו אף גם אם ראית גנב ותירך עמו שנתרצית אחריו ר"ל ועי"ז ועם מנאפים חלקך וכנ"ל. ע"כ צריך האדם להזהר ולהשמר מאד שלא יהי' כרוך אחר המחשבות רעות שמכניס בדעתו ע"י גניבותיו רק ישתדל בכל כחו לגרש ולבער הגנב מקרבו כי באמת הבחירה ביד האדם לגרשו כי המשחבה ביד האדם להטותה כרצונו ושם עיקר הבחירה, אשרי השומר מחשבתו היטב קדוש יאמר לו:

גניבה ה

אות א
הגנב משלם כפל:
ע"פ התורה תהומות יכסיומו וכו' בסי' ט' ע"ש מ"ש ע"פ צהר תעשה לתיבה וכו'. והכלל שע"י הדיבור האמת יראה הפתחים לצאת מתוך החשך הגדול המסבב אותו כי כשאדם עומד להתפלל אזי החשך שהם הלקיפות מסבבין אותו במחשבות ורעיונים חיצונים הרבה מאד וכו' והתקון לזה אמת וכו'. ואזי כשיוצא מן החשך ע"י הדיבור אמת הוא יכול לעשו"ת פתחים גם לאחר שהוא מן הצד חוץ לקדושה דהיינו לקרב גם אותו להש"י שזהו בחי' ופתח התיבה בצדה תשים וכו' ע"ש כל זה היטב:

אות ב
וזה בחי' תשלומי כפל שהגנב מחויב לשלם כי הגניבה נמשך מבחי' החשך הנ"ל שהם הקליפות הרוצים להחשיך ומסבבים את הקדושה כי עיקר הגינבה הוא בחשך כ"ש חתר בחשך בתים וכו' ובלילה יהי' כגנב. וע"כ תיקון הגינבה הוא ע"י אור דהיינו אור האמת שהוא עיקר האור של כל האורות כי ע"י אור האמת נתבטל תוקף החשך ואז בודאי מתבטל כל מניי גניבות, וע"כ צותה התורה שהגנב ישלם תשלומי כפל כדי שיתקן מה שקלקל כי קלקולו הוא שהגביר החשך מאד ע"י הגניבה שהוא בחשך ע"כ אח"כ כשנמצא הגנב שזה בחי' שהאיר אור האמת וביטל החשך ונתגלה הגניבה ע"כ מוכרח לשלם כפל. כי כשבאמת מאיר ומבטל החשך אזי נמשאל הקדושה בחי' כפל כי לא

די שהאדם בעצמו יוצא מתוך חשכת אפילתו ע"י אור האמת אף גם הוא עושה פתח גם לאחר להוציאו מהחשך לאור האמת להחזירו בתשובה כ"ש ע"פ ופתח התיבה בצדה תשים נמצאשאור האמת מוציא מתוך הס"א שהוא החשך בחי' כפל כנ"ל. וזה בחי' לכן בארצם משנה יירשו כיא"י ותפילה ואמונה ונסים הם בחי' אחת ותלויים זה בזה כמ"ש בתורה הנ"ל וא"א לזכות לכולם כ"א ע"י אור האמת שעי"ז יוצאין מהחשך לאור וכנ"ל ע"כ כשזוכין לבא לא"י שהוא בחי'תפילה וכו' הואבחי'משנה יירשו בחי'כפל כנ"ל כי זוכה להאיר לעצמו וגם לאחרים להאיר להם דרך האמת לתשובה כנ"ל. וזהו בחי' לחם משנה בשבת כי עיקר אור האמת מאיר בשבת כי שבת בחי' אמת כשראוז"ל אפי' ע"ה ירא לשקר בשבת וכמובא בדבריו ז"ל וע"כ אז בשבת עיקרבטול הקליפות והחשך בבח"י יתפרדו כל פועלי און כידוע וע"כ אז בעיולי שבתא עולין כל הקדושו"ת והניצוצות שבררו כל ימי החול כי בכל ימי החול עיקר הברור ע"י אור האמת שממשיכין מקדושת שבת לימי החול ועיקר עליית כל הנצוצות והקדושו"ת של כל ימי החול הוא בכניסת שבת מחמת שעיקר אור האמת מאיר בשתב כנ"ל, וע"כ אז זוכין ללחם משנה בחי' כפל בח' משנה יירשו. כי לא די שעולין הקדושו"ת של כל אחד בעצמו מחשך לאור גדול אף מעלין אז גם אחרים שיצאו מחשך לאור ע"י אור האמת המאיר בשבת וכו'. וע"כ כשנמצא הגנב שזהו בחי' בטול החשך שמשם הגניבה כנ"ל כי עתה כבר נמצא הגנב שזה נמשך מהארת אור האמת שהאיר עד שנתבטל תוקף החשך שעי"ז נמצרא הגנב. ע"כ הוא חיוב לשלם כפל כי כשמאיר האמת ומבטל החשך נמשך בחי' כפל כנ"ל כי לא די שמחזירין ומעין הקדושה שרצתה הסט"א לגנוב ע"י תוקף החשך אף גם מוציאין ממנה שאר הקדושו"ת שהיו שלהם מכבר כי מאירין גם להם ועושין להם פתחים ומוציאין אותם מחשך לאור וכו'. ע"כ הגנב כשנמצא שהוא בחי' בטול החשך ע"י אור האמת צריך לשלם כפל כנ"ל:

אות ג

וע"כ יוסף הצדיק שנגבן מאביו כ"ש כי גוהנב גונבתי מארץ וכו' ע"כ אח"כ זכה לבחי' כפל בחי' בארצם משנה יירשו הנ"ל. כי בניו לקחו שני חלקים בארץ כ"ש ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך וכו' וע"כ הביא שם בתורה הנ"ל זה הפסוק לענין תפילה שזוכין ע"י בטול החשך ע"י אור האמת ע"ש היטב, כי ע"י אור האמת שמבטל החשך בחי' גניבה עי"ז נמשך בחי' כפל כנ"ל. וע"כ כתיב אצלו וירכב אותו במרכבת המשנה בחי' משנה יירשו הנ"ל בחי' כפל כנ"ל:

אות ד

הכלל שעיקר הוא האמת. ואם החשך שהוא הקליפה שהוא השקר מתגבר כמו שמתגבר אעפ"כ כל הרוצה לחוס על עצמו לחשוב על תכליתו הנצחי באמת ולא יטעה את עצמו רק בכל דבריסתכל על האמת הן בשעת התפלה שישתדל לדבר הדיבור באמת וכן בכל עסקיו שיסתכל בעין האמת איזהו דרך ישרה שיבור לו אם לעסוק בהוללות וליצנות וכו' אם לעסוק בתמימות בתורה ותפילה ומע"ט וכו'. בודאי יאיר לו האמת לצאת מחשכת אפילתו ואז אם יהי' חזק בזה למשוך עצמו תמיד אל האמת לאמתו, יאיר לו הש"י שהוא עצם האמת שלא די שהוא בעצמו יראה הפתחים לצאת מתוך חשכת אפילתו אף אם התגבר עליו החשך מאד מאד מכל הצדדים וכו' וכמבואר היטב בהתורה הנ"ל ובסי' קי"ב על פסוק צהר הנ"ל ע"ש אף גם יזכה להראות פתחים רבים לאחרים שיצאו מחשך לאור להתקרב להש"י והכל ע"י האמת וכו':

אות ה

וזה בחי' ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך ואעשך לגוי גדול וכו'. כי אברהם הי' הראשון שהתחיל לגלות האמת בעולם ע"כ זכה לכל הבחי' המבוארים בתורה הנ"ל שהם א"י ותפלה ואמונה ונסים כ"ש שם ע"ש, וזהו לך לך מארצך וכ' אל הארץ וכו' זה א"י. ואעשך לגוי גדול ודרז"ל זה שאומרים אלקי אברהם ואברכך זה שאומרים אלקי יצחק וכ' היני ובחי' תפילה אמונה שאברהם זכה ע"י אמיתת תמימותו כי הלך תמים זה אברהם ועי"ז זכה שצווהו הש"י לילך לא"י. ויזכה לתפילה ואמונה בשלימות גדול כ"כ עד שיזכה שיאמרו אלקים אברהם בכל התפלות שכל מי שירצה להאמין בהש"י ולהתפלל אליו יאמר אלקי אברהם וכו'. כי עקיר התפילה והאמונה נמשך על ידו ע"י גודל האמת והתמימות שלו וכנ"ל. וזהו ואברכה מברכיך ומקללך ארור ונברכו בך כל משפחות האדמה זה בחי' נסים שיזכה לעשו"ת נסים ומופתים גדולי סבעולם שכל מי שיברך יתברך וכן להיפך עד שהכל יתברכו בו וכ"ש במדרש שכל העקרות וכל החוליסהיו באים אל אברהם כי זכה לעשו"ת נסים גדולים בעולם. נמצא שבאלו הפסוקים מרומז כל הבחי' המבוארים בתורה הנ"ל שהם א"י ותפילה ואמונה ונסים שזכה בהם אברהם וכו'. וזהו וילך אברם כאשר דבר אליו ה' וילך אתו לוט. היינו שהחשך כרוך תמיד אחר הקדושהכי לוט בחי' לטותא כ"ש בזוה"ק בחי' החשך שהוא בחי' שקר שהוא עיקר זוהמת הנחש בחי' ארור אתה. היינו שהחשך בחי' לוט הלך תמיד אחר אברהם להחשיך לו ח"ו וכנ"ל שבכל פעם שהאדם עומד להתפלל וכו' שזהו בחי' שמושך עצמו לא"י וכו' כי הכל בחי' אחת כנ"ל אזי תיכף וילך לוט שהחשך כרוך אחרי וורוצה להחשיך לו ח"ו. וזה כל העבודה והיגיעה של

הצדיקים והכשרים לברר האמת מתוך חשכת אפילת השקר המסבב בכמה וכמה מיני סבובים וליצנות וערמומיות בליט שיעור ומי שרוצה לחוס על עצמו הוא מושך עצמו תמיד אל האמת לאמיתו. וזהו בחי' ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה. שהוא דרום שהוא ימין בחי' אמת דתליא בעתיקא דאיהו כולא ימינא. שבכל מקום שהלך ונסע בגשמיות ורוחניות הלך ונסע והמשיך עצמו תמיד לימין שהוא האמת כי א"א להודיע לאדם דרך האמת בפרטי פרטיות בכל דבר ובכל עת וזמן רק המשכיל החפץ באמת הוא מסתכל בכל פעם בכל דבר על נקודת האמת והולך ונוסע ומושך עצמו תמיד לימין שהוא בחי' אמת בבחי' הלוך ונסוע הנגבה וכו'.

אות ו

וזה שאמר אברהם ללוט אל נא תהי מריבה ביני ובינך ובין רועי ובין רועיך וכו' הפרד נא מעלי אם השמאל ואימינה ואם הימין ואשמאילה. ואיתא במדרש שא"ל אם את לשמאלא אנא לדרומא ואם אנא לדרומא את לשמאלא והביא שם משל לב' בני אדם כוו' עד מן כל אתר אנא משמאיל לההוא גברא ע"ש. ולכאורה תמוהין דברי המדרש. כי לפי משמעות המקרא נראה שנתן הבחירה ללוט להימין או להשמאיל והוא יפנה לצד השני לימין או לשמאל וכך דרך בני אדם כשרוצין להשקיט מריבה שאומר לו בחר לך איזה צד שתרצה כדי שלא תהי' מריבה ולפי דברי המדרש שאמר שאברהם אמר לו שתמיד יקח לעצמיו הימין ואת לוט ישמאיל תמיד א"כ בודאי לא יתרצה:

אך ע"פ דברינו יתבאר בעז"ה שמשמעות המקרא כפשוטו ודברי המדרש שניהם עולים בקנה א'. היינו שאברהם שהוא בחי' אמת טען עם לוט שהוא בחי' שקר וחשך הרוצה לסבב את האמת בכמה מיני סבובים בלי שיעור, וטען עמו אברהם הפרד נא מעלי כי אני איני רוצה לילך בדרכיך אך בכל מקום שתפנה אני אפנה לצד אחר אם השמאל ואימינה היינו אם תרצה לסבב ולבלבל אותי בבחי' שמאל דהיינו בתאוות ובהרהורים וכו' שהם מסטרא דשמאלא, ואמיניה אני אמשיך עצמי לצד ימין שהוא דרך התורה דרך האמת כי אני מושך עצמי רק לדרך התורה באמת שהוא בחי' ימין. ואם ה ימין היינו אם אתה תאמר שאתה הולך בדרך ימין כי עא"פ רוב השקר והחשך מלביש א"ע באמת ואומר שהוא חפץ רק בדרך התורה וכ"ש אדמו"ר ז"ל בתחילת הספר שהיצה"ר מלביש א"ע במצוות וכו' וכמו כן מצוי הרבה בעניני המחשבות שבאדם שע"פ רוב מבלבל אותו ע"י שרוצה להפוך האמת. וכן בענין בני אדם הרוצים למנוע מדך האמת שהם אומרים לרע טוב ולטוב רע ואומרים שהם רוצים להדריך אותו בדרך האמת כאלו האמת שהוא בחי' ימין אצלם, ועל זה טען אברהם ואם הימין ואשמאילה היינו שאם

אתה תרצה להיימין דהיינו מה שנקרא אצלך ימין אזי ואשמאילה אנ יאטה מעליך ואפנה לצד אחר לשמאל כי איני חפץ ימין שלך כי באמת לאמיתו ימין שלך הוא שמאל ושקר גמור מאחר שבאמת אתה חפץ בהסתותיך להדיח אותי ח"ו מינקדות האמת ע"כ איני חפץ ימין שלך ואפנה לשמאל דהיינו מה שלדבריך הוא שמאל. ועתה צדקו יפה דברי המדרש הנ"ל שאמר מן כל אתר אנא משמאיל להווא גברא כי בודאי באמת לאמיתו נשאר לוט תמיד בשמ אל כי עיקר בחי' ימין הוא אמת שהוא כולא ימינא ומי שנוטה מהאמת אע"פ שמלביש א"ע במצוות ואומר שכך הוא האמת בחי' ימין, באמת הכל הוא שמאל גמור כי האמת הוא אחד ובכל צ ד ופנה שהאמת הוא כן זהו עיקר הימין. וכמו למשל כשא' הולך בדרך ויש לפניו שני דרכים א' לימין לעיר צפת והב' לשמאל לעיטר טביר' וכיוצא, כשהוא צריך לטביר' אזי הדרך לצד שמאל הוא אמיתת הדרך שלו והוא אצלו הדרך המיומן. והדרך הימין שפונה לצפת הוא שמאל אצלו מאחר שאין צריך לשם והוא פשוט. כמו כן בכל הדרכים והעצות בדרכי ה'. כשהבע"ד ואנשיו מלבישין עצמן במצוות כאלו הם רוצים להדריכו בדרך המיומן מאחר שהאמת אינו כן צריכין לפנות מעליהם אע"פ שלפי דעתם הוא לשמאל כי באמת זההשמאל הוא עיקר הימין מאחר שהאמת הוא כך. וזהו אם הימין ואשמאילה שאני אפנה לשמאל מהימין שלך ואעפ"כ אתה תשאר תמיד בשמאל כ"ש במדרש הנ"ל ואשמאלה אין כתיב כאן אלא ואשמאילה מן הכל אתר אנא משמאיל להההוא גברא היינו כנ"ל כי תמיד ישאר בחי' לוט שהוא חשכת השקר בשמאל וכנ"ל:

אות ז

וזה בחי' לך לך מארצך וכו' ותיבת לך אינו מובן כלל כאשר נדחק רש"י בזה ופי' לך לטובתך וכו' וע"פ הנ"ל יובן היטב בעז"ה. כי כבר מבואר לעיל שהש"י צוה עליו בפרשה זאת שימשיך עצמו לכל הקדושו"ת הנ"ל. דהיינו לא"י ותפילה ואמונה ונסים שלכולם זוכין רק ע"י אמת כנ"ל. וזהו לך לך, לך דייקא שכל הילוכך ונסיעתך יהי' לך ואליך לבד היינו לעצם נקודת האמת שזה עיקרך וחיותך כי עיקר האדם הוא הנשמה הקדושה שבו שזה כל האדם כ"ש בספרים ומובא בדבריו ז"ל בסי' כ"ב שמה שנקרא אצל האדם אני הוא רק עצם הנשמה כי בשר האדם נקרא בשר אדם ועיקר האדם הוא הנשמה והנשמה הוא חלק אלוקי ממעל שהוא עצם האמת. וזה בחי' נשמות ישראל שהתחילו מאברהם שנאמר עליהם כולו זרע אמת. וזהו לך לך היינו שתלך לך לעצמך דהיינו לעצם האמת שלך המושרש בך שרק זה נקרא אני כשהאדם מדבר על עצמו וכן רק זה נקרא אתה או לך כשמדברים עמו לנוכח, היינו שבכל הילוכך בגשמניות ורוחניות תלך רק

לך לעצמך לעצם נקודת האמת המושרש בך ולא תסתכל על שום הסתות ופתויים של השקר המחשיך אנפי ברייתא עד שקשה מאד לעמוד עליהם מי שאינו משתדל לחוס על עצמו לחפש תמיד האמת לאמיתו לבלב יטעה א"ע. וזהו לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך כי כמה מיני חשך ושקרים הנמשכים מארצך דהיינו מהערי והמדינה שנתגדל בה, כי זה ידוע שהקליפה קדמה לפרי ובכל ארץ ובכל מקום אע"פ שיש שם הרבה טוב אבל יש בכל מקום כמה מיני חשכות המחשיכים את האמת דהיינו מה שבכל ארץ רובם רודפים אחר תאוות ובפרט אחר הממון והכבוד וכו' כאלו זה הדרך ניתן מסיני ח"ו. וצריך להתרחק מזה ולצאת מארצך הנ"ל ותלך לך לעצמך לנקודת האמת שזה עיקר עצמך כי אם תסתכל על האמת תבין היטב כי לא זה הדרך לבא לתכלית הנצחי לעוה"ב. וכן וממולדתך דהיינו שיצא מהרע והחשך שיש בו מצד ההולדה בחי' הן בעוון חוללתי וכו' וכ"ש ע"פ המה ואביהם וכו' (בסימן יו"ד). וכן ומבית אביך שהוא משפחתו כי יש כמה שטותים ושקרים שנדבק בו מצד מ שפחתו שמחזיקים עצמן למיוחסים גדולים וכאלו כל הכבוד שייך להם וכיוצלא בזה שאר שטותים ובלבולים, ומכולם צוה לו הש"י שיצא וילך מהם,לך דייקא דהיינו לעצמך שהוא עצם נקודת האמת שהוא כל האדם כנ"ל, ואז תבא אל הארץ אשר אראך שהוא א"י ואעשך לגוי גדול זה שאומרים אלקי אברהם שהוא שלימות התפילה ואמונה וכו' ונברכו וכו' שהוא בחי' נסים וכו' כי לכלכ זה תזכה ע"י האמת וכנ"ל:

אות ח

וכל זה א"א לברר בכתב רק כ"א החפץ באמת יבין. כי כבר מבואר בדבריוט ז"ל שבני אדם הם מונעים גדולים יותר מהיצה"ר כמבואר שיחותיו הק' בזה ע"ש. ולא מבעיא שיש מונעים רשעים או קלי עולם וליצנים וכו' המונעים בדבריהם מן האמת אף גם יראי ה' יכולים לפעמים לבלבל את האדם בעצתם שאינה טובה לפניו לפי דרכו ויש בזה כמה בחי' בלי שעור. ע"כ החפץ באמת צריך ליזהא למשוך עצמו תמיד לעצם נקודת האמת שלו כפי מה שהוא צריך באמת שזהו לך לך, לך דייקא דהיינו לעצמך לעצם נקודת האמת השייך לך. וכמובא בהמעשה של החכם והתם שאמר התם זה מעשה שלו וזה מעשה שלי וכמובא מזה ע"פ וספרתם לכם לכם לעצמיכם ע"ש בדברינו (בה' ספירה הנכללת בה' פסח הלכה ט'). ע"כ באמת צריכין תפילה ושיחה הרבה ולדבר הדיבור באמת כנ"ל עד שיזכה תמיד למשוך עצמו אל האמת לאמיתו ויזכה לכל הנ"ל:

(מכאן ועד הסוף הם רק ראש פרקים)

אות ט

וזה בחי' יעקב איש תם וכו' בח"י אמת כ"ש תתן אמת ליעקב שעי"ז הי' יכול לעמוד כנגד בחי' החשך הגדול של עשו יודע ציד בחי' כי ציד בפיו שהוא עיקר חשכת הס"א כ"ש שם ע"פ בצדה תשים בחי' כי ציד בפיו וכו'. וכן כנגד לבן שנא' בו ותחלף את משכרתי עשרת מונים שמתגבר בשקריו וערמומיותיו בכמה חלופים ושינויים לאין מספר וכו' כי עיקר החשך הוא שקר שהוא מחשיך עיני ברייתא וע"כ כתב אדמו"ר ז"ל שעיקר היצה"ר הוא שקר שהוא הרע הוא הטומאה וכו', ע"כ עיקר העצה הוא אמת לראות לדבר דיבור אמת איך שהוא כוו' והאמת יאיר לו הפתחים וכו' עד שיוכל להתפלל וכו' שעי"ז ממציא פרנסתו וזווגו לו או לבניו והתלויים בו. וכל זה הוא ענין יעקב שהי' לו מלחמות גדולות עם לבן ועשו. כי יעקב עצם האמת תתן אמת ליעקב, וחשכת השקר והרמאות של לבן ועשו סבבוהוה מכל צד ויעקב בגודל אמיתת תמימותו עמד כנגדסעד שהוציא מעשו הבכורה והברכה שהוא שפע הפרנסה ומלבן הוציא כל זווגו ועשירות גדול וי"ב שבטי יה הכל ע"י גודל האמת שעי"ז לא די שהם אינם יכולים להחשיך עליו ח"ו אף גם האמת מאיר לו עד שמוציא מהם כל הטוב שהי' כבוש אצלם מכבר. וכל מה שמתגברים יותר ויותר להחשיך עליו ח"ו הוא מוציא מהם הטוב שכבוש בהם יותר ויתר ע"י שמתגבר ביותר להמשיך על עצמו אור האמת שזהו בחי' תשלומי כפל שמשלם הגנב כשנמצא וכנ"ל. ואם ח"ו מתגבר יותר ווגנב שור ושה וטבחו או מכרו, צריך לשלם ולהחזיר הרבה יטותר שהם ד' וה' כיכל מה שהשקר מתגבר יותר מוציאין ממנו ע"י האמת יותר ויותר וכנ"ל. עד שזכה יעקב להוציא מהם י"ב שבטי יה שהם בחי' י"ב נוסחאות התפילה והם כנגד י"ב מזלות י"ב חדשים י"ב גבולים של א"י י"ב שעות היום וי"ב שעות הלילה שכולם קיומם וחיותם ע"י נקודת האמת שהוא עיקר קיום העולם כ"ש בראשית ברא אלקים את ס"ת אמת כמובא כי חותמו של הקב"ה אמת. וצריכין שיאיר האמת בכל חדש ובכל יום ויום ובכל שעה ושעה מי"ב שעות היום והלילה כי אע"פ שהאמת הוא אחד אבל מצד שינוי המקבלים יש שינויים רבים בענין האמת ואין האמת של האדם זה דומה לחבירו וכן אין שעה דומה לחברתה. כי זה האדם צריך להתגברע"י האמת בתורה ועבודה וזה צריך להרבות בצדקה להחזיקו וכו' וזה עוסק במצוה אחרת בג"ח וכיוצא. וכן באדם אחד יש חלוקים רבים בין יום לחבירו ובין שעה לחברתה שבשעה זאת מתפלל ובשעה זאת לומד ובשעה זאת עושה מו"מ ובשעה זאת אוכל או מדבר עם בני אדם וכיוצא בזה שארי שינויים רבים לאין מספר. והעיקר שבכל שעה ושעה בכל מה שעובר עליו בכל מה שעוסק יהי' הכל באת לאמיתו כפי אותה העת והשעה וכפי האדם. וכ"ז א"א לבאר

אך החפץ באמת יבין בעצמו, והכלל שאין שעה בעולם שלא יוכל להאיר לעצמו ע"י האמת אף אם החשך מסבב אותו כמ ושמסבב כי אמת ה' לעולם. וזה שבקש דהמע"ה הדריכני באמתך ולמדני כי אתה אלקי ישעי אותך קויתי כל היום. כל היום דייקא כי בכל שעות היום מתחילתו עד סופו אני מקוה אליך שתדריכני באמתך ותלמדני כי בודאי יש אמת בכל שעות היום שיאיר לי בכל שעה לצאת מהחשך לאור גדול:

אות י

כי הגנב בא בהעלם ובהסתר בערמה ומרמה גדולה. ושרשו מהבע"ד שהוא הגנב הגדול שבא על האדם בגניבה ובמרמה כ"ש יארוב במסתר וכו' וכ"ש לעיל בהלכות הקודמות. ושורש הבע"ד והס"א הוא מתחילת הצמצום של חלל הפנוי שהש"י כביכול העלים והסתיר אור חכמתו בשביל הבחירה. וההעלמה וההסתרה הוא בחי' גניבה כי באמת לאמיתו יש שם הש"י רק שהוא מעלים ומסתיר עצמו כביכול בשביל הנסיון והבחירה בבחי' אתהאל מסתתר בחי' ואנכי הסתר אסתיר. וזהבחי' מה שארז"ל שאמר הקיסר אלקיכם גנב הוא, ובתו השיבה לו שהוא לטובה כ"ש שם המשל ומשם שורש הגנב הגדול ע"י האמת ע"י שיודעים שבכל מקום נסתר הש"י אפי בהחלל הפנוי בעצמו ואז אין חשך ואין צלמות להסתר שם כי גם חשך לא יחשיך ממך וכתיב כי אשזב בחשך ה' אור לי:

אות יא

וזה שארז"ל ענין הגנב שעשה עין של מטה כאילו אינו רואה ובשביל זה הגנב חמור מגזלן. ולכאורה אינו מובן כי הלא בודאי גם הגזלן אינו מאמין בהשגחתו ית' כי אם הי' מאמין שהש"י משגיח עליו בודאי לא הי' גוזל את חבירו מיראת הש"י. אך עיקר החילוק שהגנב בא במרמה ובערמה כ"כ עד שמטעה א"ע וכמ ושאמר אדמו"ר ז"ל שכשחוזרין השקר ב"פ נעשה אצלו אמת וכו'. ולא די שמטעה א"ע עד שיכול להטאות גם אחרים בגניבת ערמתו ולא די בזהעד שכביכול יכול להמשיך הסתרה כזאת כאיל והש"י מסכים עמו בבחי' גנבא אמחתרתא רחמנא קרי'. כי הש"י הארץ נתן לבני אדם ונתן כח להבחירה כ"כ שעיקרה ע"י השקר כנ"ל עד שיש כח להשקר שהוא בחי' גניבה להעלים האמת גם למעלה כביכול. כמו עשו שרצה להטעות את אביו עד שימשיך אליו את הברכות מלמעלה עד שיעקב הוכרח לילך עמו במרמה גדולה עד שחטף הברכות ממנו. וגם אעפ"כ התגבר עשו ואמר ברכני גם אני אבי עד שברכו ועל חרבך תחי' שעי"ז מתארך הגלות כ"כ כידוע. וזה בחי' עשה עין של מטה וכו' עשה ממש וכו' וכנ"ל. אבל הבחירה ביד שכנגדו ג"כ שהוא מסטרא דיעקב שבודאי יש לו כח יותר כשרוצה לחוס על עצמו ולהטות אל האמת יכול להאיר על עצמו אור האמת שהוא אור הש"י בכל

עת ובכל שעה וכנ"ל עד שיוציא מהם כל הטוב שהי' כבוש בהם בבחי' תשלומי כפל וד' וה':

אות יב

כי שור ושה בחי' יעקב ויוסף, והכשבים הפריד יעקב בחי' שה פזורה ישראל ואתנה צאני צאן מרעיתי, וכו' יוסף בכור שורו הדר לו בחי' הצדיק האמת שמאיר האמת בכנסת ישראל שנקראים ע"ש יעקב. וכשמתגבר הבע"ד על עצם הנקודה שיש בכ"א מישראל מצד שהוא מזרע ישראל ועוד יותר ח"ו כשרוצה להתגבר ולגנוב ממנו נוקדת הצדיק בחי' יוסף המושרש בו ורוצה לעוקרו לגמרי בבחי' וטבחו או מכרו כי יש שטובחו לגמרי שמביאו לידי פריקת עול לגמרי ח"ו שזה בחי' טביחה ושחיטה לגמרי. ויש שאינו מסיתו לפרוק עול לגמרי רק שמסיתו שכל עבודתו יהי' בשביל ממון. שזה בחי' ומכרו שמוכר קדושתו בשביל ממון, אבל בכח הצדיקי אמת סוף כל סוף מתגברים כנגדו עד שמוציאים ממנו הטוב בכפלי כפליים בבחי' ד' וה' כי כל מה שמתגבר יותר בשקריו וגניבתו מוציאים ממנו הקדושה אח"כ יותר ויותר כנ"ל בבחי' עת אשר שלט וכו':

יג) ד' וה' בבחי' תחת הנחשת אביא זהב ותחת הברזל אביא כסף ותחת העצים נחשת ותחת האבנים ברזל וכו'. וארז,ל תחת ר"ע וחביריו וכו' שהם יו"ד הרוגי מלכות שהי' ע"י הפגם שפגמו במכירת יוסף שגנבו אותו כ"ש כי גונב גנבתי וכו' וכמובא שפ' זדאת חמשה בקר ישלם תחת השור וכו' מרמז על מכיר תיוסף וכו' (וע' מזה לקמן). כי זה הגניבה והרמאות הגדולה מהכל כשהבע"ד גונב לב האדם עד שמכניס מחלוקת על הצדיק האמת ומהפך האמת וכו' שזה בחי' מחלוקת השבטים על יוסף שמזה עיקר האריכת הגלות וכו'. שכל התיקון ע"י המשכת אורו של משיח שהוא אור האמת כ"ש שלח אורך ואמתך וכו' ישלח אלקים חסדו ואמתו:

אות יד

וזה בחי' נר חנוכה להאיר האמת בעולם שהוא עיקר האור לדחות החשך שעל פני תהום שהוא בחי' יון כשארז"ל. וזה בחי' נר ה' חופש כל חדרי בטן שע,י האמת שהוא נר ה' יכולין לחפש בכל חדרי בטן לצאת מאפילת החשכות הבא בכל חדרי בטן שהם כלל התאוות והמדות רעות וכו'. כי האמת מאיר בכל חדרי בטן להאיר בכולם למצואעצה והתחזקות לשוב מכולם להש"י כי אפי' כשנדמה להאדם שיודע האמ תרק שהתאוות מתגברים עליו גם זה שקר כי נדמה לו שאין בכחו לעמוד כנגדם. אבל אם ימשוך עצמו להאמת בודאי יהי' לו כח ועצה להמלט מהם וכ"ש בההקדמה של ס' ליקויטי מוהר"ן בדברי השיר וכ"ז מחמת שיטות שאין יודע מכחו וכו'. אבל באמת לאמיתו בודאי יש לו כח וכו' כי אין הקב"ה שולח על האדם נסיון וכו' שלא יהי' לו כח לעמוד בו כי אין

הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו וכו'. ועוד יש בזה הרבה לדבר כי א"א לבאר אמיתת האמת שצריך האדם בכל יום ובכל שעה לפי בחינתו ובפרט בענין ההתחזקות וכו':

אות טו

גם שור ושה מרמז על ציצית ותפילין כמובא ובהמעשה של שור ושה ע"ש. היינו שלפעמים מתגבר הגנב כ"כ שהוא היצה"ר שהוא הסט"א שהוא עיקר הגנב והרמאי וכו' כנ"ל עד שגונב ח"ו גם בחי' השור והשה וטבחו או מכרו שמטיל פגם או מבטלו לגמרי אפי' מעיקר קדושתן שהוא ציצית ותפילין. והוא גם הואצריך להתגבר ולבלי לייאש עצמו עד שימצא הגנב ויוציא ממנו בכפלי כפליים בבחי' תשלומי ד' וה' וכו' וכנ"ל:

כי ציצית ותפילין בחי' אור האמת. ציצית תקון הבגדים לתקן השקר הנאחז ביותר בהבגדים כנראה בחוש. בגד בא"ת ב"ש שקר כמובא. תפילין אור הפנים מבקשי פניך יעקב בחי' תתן אמת ליעקב. ועיקרם ביום. ובלילה שאז תרעין דג"ע סתימין כד ליליא פריש גדפהא וכו' והחשך מתגבר ואז אין זמן ציצית ותפילין כי חשך בחי' שקר שא"א להגיע שם אור הציצית והתפילין ואז אין תקנה כ"א ע"י הדיבור אמת בחי' תפילת ערבית שתיקן יעקב דייקא שהוא עצם האמת ביותר מכל האבות כי אברהם ויצחק תקנו שחרית ומנחה שאז הם ממשיכין אור ציתית ותפילין אבל כשהגיעו לתוקף חשכת לילה ביותר לא הי' בידם להמשיך אור האמת שם. וע"כ יציא מהם עשו וישמעאל אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר שהימין בחי' האמת שלהם הוא שקר וכו' והם החריבו את היבהמ"ק מקום התורה והתפילה וכו'. אבל יעקב עצם האמת ביותר הי' חזק ב האמת כ"כ עד שהאיר האמת בתוקף חשכת לילה בהתגברות החשך והשקר מאד מאד. וע"כ הוא דייקא תיקן תפילת ערבית בחי' ויפגע במקום וכו' כשברח מעשו הרשע והלך ללבן הארמי ששניהם בחי' חשך עצום ונורא מאד וראה שהחשך סובבהו בכל צד ומצדי צדדים, ואז דייקא התגבר ע"י עסק התורה שעסק הרבה בבימה"מ של שם ועבר, ותיקן אז דייקא תפילת ערבית שעיקר תיקון התפילה הוא אמת להורות שבתוקף האמת שלו יכול להאיר בעוצם חשכת לילה, וע"כ היתה מטתו שלימה בבחי' כולו זרע אמת היפך ישמעאל ועשו שהם זרע שקר. וזה בחי' אמת ויציב שחרית ואמת ואמונה ערבית שאומרים אחר ג' פרשיות של ק"ש שהם פרשיות של תפילין וציצית שעל ידם מאיר האמת. כי גם בלילה בתוקף החשך שאין שם ציצית ותפילין ממש אעפ"כ מאיר האמת שלהם ע"י הדיברו ע"י שקורין אלו הג' פרשיות קודם התפילה. וכן קורין אותם קודם השינה ומתפללין ותהא מטתי שלימה וכו' וכנ"ל. וע"כ אומרים בלילה בידך אפקיד

רוחי פדיתה אותי ה' אל אמת כי בתוקף חשכת ליחלה צריכין לדבק א"ע על האמת ביותר וכנ"ל:

אות טז

וה בחי' נר חנוכה בחי' נרות המנורה שהם בחשכת לילה וע"כ הי' תוקף הנס ע"י נרות המנורה דייקא וזה עצם מעלת נוראות קדושת חנוכה שממשיכין א ור הנר דקדושה המאיר בלילה ע"י אור האמת שהוא עיקרהאור של כל האורות בחי' נר ה' נשמת אדם וכו' כי עיקר הנס ע"י אור האמ תשמבטל החשך והשקר אף אם מסבב כמו שמסבב:

אות יז

וזה שלקח יעקב י"ב אבנים וישם מראשותיו ונסה עי"ז אם תהי' מטתו שלימה כ"ש במדרש. כי האבנים מרמזין על אבני נגף שנכשלין בהם ע"י החשך והוא נסה בזה דייקא שע"י תוקף האמת שלו יתבטלו כל המכשולות ויתהפכו האבנים ויתאחדו באבן אחד שהוא בחי' אמת כי האמת הוא כולו אחד כ"ש במ"א. כי אז תיקן תפילת ערבית שיוכלו להתפלל באמת בתוקף החשך שעי"ז רואין הפתחים וכו'. וע"כ בלילה כשקמסי בחצות להתאבל על חרובן ביהמ"ק שנחרב ע"י עשו וישמעאל מתפללים אז שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם וכו' שיתפתחו הפתחים דקדשוה שיוכלו ליכנוס בהם להש"י וכו':

אות יח

וזה בח'י פתרון חלומות שפתר יוסף שקורין פ' אלו בחכנובה. כי החלום בא בשינה בחשכת לילה שאז התגרות השקר וע"כ אין חלום בלא דברים בטלים. אבל יוסף ידע לגלות גם האמת שיש שם ולבררו מהשקר שזהו בח'י פתרון חלום פרעה שלא ידע שום א' מהם לפתרו כי ראה שז' פרות הרעות בלעו שבע פרות טובות ובריאות כאלה עד כי לא נודע כי באו אל קרבנה. כי השקר בחי' שבע תועבות בלבו ואחיזתו משמאל מבחי' פני השור משמאל והעיקר מסטרא דנוק' שבשמאל שהוא בחי'פרה בחי' כי כפרה סוררה סרר ישראל. והתפלא פרעה מאד איך התגברו שבע פרות הרעות כ,כ על ז' פרות הטובות שהם בחי' אמת בחיח' חצבה עמודיה שבעה בחי' קיום העולם שנברא ב שבעת ימי בראשית ולא הי' שום אדם יודע לפתור כ,א יוסף שקבל עצם האמת מיעקב והוא בחי' בכור שורו שיודע לכלול שמאל בימין ולגלות האמת מתוקף השקר החופה עליו עד שנבלע האמת ממש, אעפ"כ האמת קיים לעולם והצדיק בחי' יוסף מגלהו שעי"ז פתר חלום פרעה שעי"ז עלה לגדולה והציל את כל ישראל ופירנסם וכו' ויצאו מן הגלות על ידו כי יוסף הוא בחי' משיח בן יוסף וכו' (הטבת חמש נרות והטבת שתי נרות):

אות יט
(שייך לעיל)
וזה חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה. שזה בחי' עשירות ועשתרות צאנך שהוא שורש הנפשו"ת שבשביל זה התייגע יעקב להוציא העשירות מלבן ע"י הצאן כדי להחית הנפשו"ת משרשם וכו'. ושור הוא בחי' עבודת הצדיק בחי' יוסף בכור שורו וכו' בחי' כשור למשאו יבעבודתו ית' כשרז"ל לעולם ישים אדם עצמו כשור לעול בחי' ורב תבואות בכח שור (משלי) ומשם כל שורש העשירות עם הנפשו"ת כי הכל מושרש ומקבל חיות ומעבודת הצדיק שזהשורש הכל. וע"כ כאשר ילדה רחל את יוסף בחי' צדיק הדור בחי' בכור שורו אז אמר יעקב ומתי אעשה גם אנכי לביתי שעתה אני צריך להמשיך עשירות לביתי לכל הנפשו"ת בית יעקב כי כל עשירותם נמשך מבחי' יוסף הצדיק בבחי' ויוסף הוא השליט הוא המשביר בחי' ויכלכל יוסף כל העשירות שהוא שורש הנפשות. וכן הי' שאח"כ הוציא עשירות מופלג ע"י הצאן מבית לבן הארמי. והס"א בחי' הגנב והרמאי כשרוצים להתגבר ביותר בגניבתם וערמתם עד שרוצים לגנוב בחי' העשירו תשהוא שורש נפשו"ת ישראל שהוא בחי' שה כנ"ל. ולפעמים מתגברים עוד יותר שרוצים לגנוב ולפגום גם כח הצדיק בעצמו שהואשורש הכל שהוא בחי' שור בחי' יוסף הצדיק וזה בכמה בחי' או שמרחיקין ממנו אטו שרוצים להפיל ח"ו את הצדיק בעצמו כמ ושהי' כבר כ"פ ר"ל מתעה, או שרוצים לטבוח או למכור את הצדיק בבחי' יען מכרם בכסף צדיק ואביון וכו' שזהו בחי' עשרה הרוגי מלכות וכל הקדושים שטבחום ומכרום לעבדים. אבל כל מה שמתגברים בגניבתם וערמתם עד השורש ח"ו בטביחה ומכירה בבחי' האומרים ערו ערו עד היסוד בה כי אמרו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל וכו'. אבל אמת ה' לעולם כי לא יועיל להם כי גדולי מובחרי הצדיקים עומדים כנגדם תמיד ומגלים ומאירים אמיתת האמת בעולם בשכל אמיתי כזה עד שלא די שיתגלה ערמתם ושקריהם עדאשר ימצא הגנב אף גם יוציאו מהם כפל כנ"ל. ואם מתגברים יותר ויותר בחי' ד' וה' ארבע צאן תחת השה כי העשירות שורש כלליות הנפשו"ת כלול מד' בחי' ד' דגלים שהם ד' מחנות השכינה ד' רגלי הכסא בחי' ד' אותות השם שהוא בחי' טנת"א בחי' חיות הד' עולמות אבי"ע בחי' ד' יסודות וכו' כמובא. וע"כ לעתיד כשהעכו"ם יוכרחו להחזיר העשירו תלישראל נאמר תחת הנחשת אביא זהב ותחת הברזל כסף ותחת העצים נחשת ותחת האבנים ברזל נמצא שחושב שם ד' דברי מזהב וכסף ונחשת וברזל שהם כלל הגוונין שכלולים בד' כידוע (בחי' חו"ג תו"מ) שהם כל בחי' ד' הנ"ל כי הכל יהיו מוכרחים להחזיר בבחי' ארבע צאן תחת השה שהוא בחי'

עשירות דקדושה שהוא שורש נפשו"ת ישראל. ואם התגברו עוד יותאר עד שנגי פגם הגניבה בנקודת הצדיק בעצמו שהוא תכלית שורש העליון של ישראל שהוא בחי' גניבת השור בחי' יוסף בטביחה ומכריה, אז יהיו מוכרחים להוציא מקרבם עוד יותר בבחי' חמשה בקר תחת השור כי הצדיק הוא בחי' יסוד החמישי כי הוא בחי' קוצו של יוד (בחי' עתיק העליון שורש הדעת שהם בחי' ד"י וכו') וזה מרומז בדברי רז,ל שאמרו אוי להם וכו' כי תחת החנשת אביא זהב וכו' תחת ר"ע וחביריו וכו' היינו כי אלו הד' בחי' זהב וכסף וכו' לא יספיק להם עד שיצטרכו להוציא כל עצמות חיותם מבטנם וקרבם כי ה' כולל הכל כי העולם נברא בה' בחי' ה' דאברהם בחי' הא לכם זרע, היינו איך שנמצא בהם עוד איזה חיות איזה ניצוץ ונפש מהקדושה הכל יצטרכו להחזיר בבחי' חמשה בקר תחת השור שהוא הצדיק שהוא כשור למשאוי וכו' שממנו הכל וכו' וכנ"ל:

וזה שארז"ל שור שבטלו ממלאכתו צריך לשלם ה' שה שלא בטלו ממלאכתו משלם ד'. כי עיקר מלאכת מעשה בראשית דהיינו כל קיום של כל העולם שברא הש"י שנקרא בשם מלאכה כ"ש ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה הוא ע"י הצדקי שהוא בחי' יום השביעי בחי' אנת שבת דכולהו יומא כי כל מלאכת מעשה בראשית נברא ומתקיים ע"י הצדיק שהוא בחי' שבת. והגנב הרמאי הנ"ל רצהלבטלו ממלאכלתו ע"כ צריך לשלם יותר בחי' חמשה כנגד ה' הנ"ל שהוא בחי' ה' דהששי בחי' חמשה חומשי תורה שהצדיק כלול מהם שהוא קיום כל העולמות:

אות כ

וזה בחי' מה שאמרו שם שה שנשאו על כתיפו משלם רק ד' שור שהולדם ברגליו משלם ה'. כי השה שהוא בי' עשירות צריך לישא אותו על כתפו כי העשירו תאפי' כשגונבים אותו והוא אצלם עדיין צריכין בו כמה יגיעות לשאת על כתפות עול טרדות יגיעות המלאכות והעסקים שבעשירות. אבל גניבת בחי' השור שהוא בחי' קדושת הצדיק כל זמן שהוא אצלם אין צריכין להתייגע ולנשאות אותו כלל כי אדרבא כל השפע והחיות אצלם בנקל על ידו בבחי' ויברך ה' אותך לרגלי וכ"ש ויברך ה' את בית המצרי בגלל יוסף. וע" אח"כ כשהוא צריך להחזיר צריך להחזיר יותר בחי' חמשה בקר תחת השור אשר באמת לא יספיק להם כל הונם וכרושם וכל עצמות חיותם וכל אשר להם לסלק אלו בחי' החמשה בקר תחת השור כשרז"ל אוי להם תחת ר"ע וחביריו וכו' כי ר"ע וחביריו הם מכפרים על מכירת יוסף כשרז"ל ואז יוחזר העון עליהם כי מה הי' להם בזה שבאו ברשעת רמאו תכאלה כאילו הם מקנאים על מכירת יוסף ואמרו כתוב בתורתכם וגונב איש וכו' ומה להם בזה. רק באמת רצו רק לנקום בישראל ולשפוך דם צדיקים נוראים

כאלו בחנם כי להם לא עשו שום דבר ובאמת ישראל קבלו את שלהם עי"ז כי בודאי כבר היה להם כפרה ומחילה גמורה ע"י הריגת קדושים כאלו עם עוד כמה אלפים ורבבות רבבות קדושים שנהרגו על ידם, אבל אוי להם להורגים בחנם. כי העון ישוב עליהם בבחי' תנה עון על עונם. ואז יצטרכו לשלם הכל שלא יספיק להם לעולם. וכנ"ל:

אות כא

ונחזור לענין חנוכה:

וזה כל פינות שאתה פונה לא יהי' אלא דרך ימין שהוא האמת שהוא כולא ימינא וכ"ש לעיל באות ו' ע"פ אם השמאל ואימינה ואם הימין ואשמאילה ואז נקרא ימין כ"ש במדרש מן כל אתר אנא משמאיל להההוא גברא וכו' וכנ"ל. וע"כ נזכר זה המארז"ל כל פינות לענין נר חנוכה והפסוקים חלקו בזה בפירושו. אבל הכלל הנא שיפנה תמיד אל האמת לאמיתו איך שהוא וזה א"א לבאר רק לכל חד כפום מה דמשער בלבי' כפי האדם וכפי השעה וכפי המקום וכנ"ל. וזה בחי' ודובר אמת בלבבו וכפ יפרש"י שם שהאמת שבלבבו הוא מדבר בפיו. היינו שהעיקר כפום מה שמדער בלבי' האמת באותה השעה ידבר בפיו כי לב ישראלי בוער וחושק תייד להש"י ובלבבו מבין האמת תמיד וצריך לדבר בפיו כפי האמת שבלבו. ואז בודאי יאיר לו הש"י למצוא הפתחים לצאת משם וכו' וכנ"ל:

כי היונים טמאו כל השמנים שהם האורות בחי' אמת היינו שרוצים לטמאות ולקלקל ח"ו גם את האמת בעצמו כיהם אומרים להיפך שכך היא האמת כפי דעתו. והנס הי' ע"י שמן של הכה"ג וכו' שהוא האמת לאמיתו של הצדיק שהוא בחי' אבן טוב שמאיר האמת בלב כ"א וא' כו'ו עד שיראה הפתחים כי יש שם פתחחם רבים מאד בי' פותחין לו. ויש חילוקים רבים בין כ"א וכ"ש שם שיש שירידה של זה היא עלי' לזה נמצא שאין ראיה מא' לחברי וכו'. ע"כ העיקר שישים לבו תמיד בכל שעה לנקודת האמת לאמיתו כפום מה דמשער בלבי' ולראות ולהוציא האמת בפיו. ע"כ באמת צריכין להרבות בשיחה לפניו ית' בחי' לפני ה' ישפוך שיחו עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי ולהרגיל עצמו לעשו"ת מהתורות תפילות לדבר אמיתת העצות שבכל התורות בפיו ולחפש ולבקש שם עוד עצות עמוקות שאינם מבוארים שם בפירוש. וע"כ הי' הנס ע"י שמן שהוא בחי' אור האמת של הכה"ג כי הכה"ג נושא על לבו שנים עשר אבנים שהם פיתוחי חותם קודש של שמות בני ישראל שהם כולם רק אמת של יעקב שזכה שיוכללו אצלו כל הי"ב אבנים באב ואחד שהוא עצם האמת בחי' אבן טוב וכו' וכנ"ל:

אות כב

וע"כ תפלת ערבית שתיקן יעקב הוא רשות. כי כבר כתבנו שיעקב דייקא תיקן תפלת ערבית מחמת שהוא עצם האמת ביותר שיכול להאיר אפי' בתוך תוקף חשכת לילה וכו' כנ"ל וע"כ תפלת ערבית רשו"ת כי עצם האמת א"א לקובעו חובה כי עיקר תיקון התפלה הוא ע"י אמת כנ"ל אבל בתוקף החשך א"א לבאר ולפרש האמת רק שכל אחד צריך לפנות אל האמת כפי מה שהוא בבחי' ודובר אמת בלבבו הנ"ל שזהו בחי' רשו"ת שאין האמת קבוע רק הכל לפי הענין והשעה כפוסמה דמשער בלבי' וכנ"ל, וע"כ אז כשהי' מחלוקת בבימה"ד בי זר"ג ור"י בענין תפילת ערבית ששאל אות ותלמיד שהוא רשב"י עד שנפסקה ההלכה שתפלת ערבית רשו"ת אז נתוספו כמה ספסלים של תלמדיים בביהמ"ד כמבואר שם בברכות. כי ע"י בחי' תפלת ערבית רשו"ת שתיקן יעקב שהוא עצם האמת שמאיר בתוקף החשך לכ"א כפי מה שהוא באותו השעה עי"ז הכל יכולין להתקרב להש"י ולהתורה כי אין חשך שיחשיך להם כי הוא מאיר להם ע"י עוצם אמיתתו עד שמקרב כולם להש"י וע"כ נתוספו אז כמה וכמה תלמידים וכנ"ל:

אות כג

וזה שהשיב יעקב לעשו יעבר נא אדוני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים וכו'. כי א"א לדחוק את השעה וכו' (וזה צריך לבאר עוד):

אות כד

וזה למה זה תשאל לשמי כי שמותינו משתנים לפי השליחות שמשתלחין לזה העולם שהכל בשביל הבחירה שצריך יעקב בחי' אמת לעמוד עם האמת שלו כנגד כל הנסיונות והמבוכות שיכולין לבא ע"י המלאך שמשם שורש היצה,ר כי הי' שרו של עשו וכו' וע"כ א"א לידע שמו בבירור. אך איך שהוא נקרא ונשתלח צרייכן לפנות ולהתקרב להש"י ע"י האמת ולעמודנגד כל הטעותים וכו' הבאים ע"י המלאך בבחי' וישר אל מלאך ויוכל לו כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל. וזה בח'י השמר מפני וא לתמר בו ודרז"ל לשון תמורה כי שם צריכין לשמור עצמו מאד מאד שלא להמיר ולהחליף ח"ו השקר באמת כי הטעותים רבים לאין מספר כי משם אחיזת עץ הדעת טו"ר בחי' להט החרב המתהפכת, המתהפכת לכמה גוונין ושינויים. אבל ע"י עצם האמת של הצדיק האמת בחי' יעקב בחי' אבן טוב יכולין לעמדו כנגד כולם ולראות הפתחים בכל מקום שהוא ולהתקרב להש"י:

אות כה

כי צריכין לדבק א"ע כ"כ אל האמת ולדבר הדיבור באמת גדול עד שיראה הפתחים ויתפלל בשלימות כראוי עד שיכניס כל כחו בידבורי התפילה ויחדש כחו וחיותו שם

כ"ש בתחילת התו' הנ"ל (וכ"ש במ"א שכמתפללין בכוונה באמת נמשכין וכרוכין ממילא כל הכחות לתוך התפילה וכו') (בשיחות הר"נ סי' סו) כי כל כח מעשה בראשית שהוא חיות הכל נמשך רק ע"י התפילה שם. והעיקר שבכל עת ושעה בכל מה שעובר עליו ידבק א"ע רק אל האמת ויתפלל וישיח לבו לפני הש"י בדיבורי אמת לאמיתו וכמבואר לעיל מזה. כי כח מעשה בראשית הוא בחי' כ"ח עתים י"ד לטובה וי"ד להיפך שבהם כלולים כל עתות האדם כל מה שעובר עליו שעל זה התפלל דוד בידך עתותי וכו' וכ"ש והעתים אשר עברו עליו. ועיקר תקונם להנצל מכל רע בגשמיות ורוחניות ולהפוך כל העתים הרעות ח"ו לטובה הוא רק ע"י האמת שהוא תיקון התפילה להפוך כלהעתים בלחי' עת רצון בחי' תהא השעה הזאת שעת רחמים ועת רצון בחי' ואני תפלתי לך ה' את רצון. והעיקר שבכל עת כפי מה שהוא יסתכל על האמת ולא יטעה א"ע כי באמת אין עת וזמן שלא יוכל אז לצאת מהחשך ע"י האמת וכו'. וזה בחי' החלום פרעה שפתר יוסף שהם ז' פרות טובות וז' רעות ז' שבלים טובים וז' רעים וכולם עולים כ"יח י"ד טובים וי"ד רעים בחי' כ"ח עתים הנ"ל שבהם כל השינויים הרבי סועיקר הרע והטוב שבהם הוא השקר והאמת החשך והאור וכו'. וע"כ ראה כ"ז ע"י פרות ושבלים כי ע"י תפלה זוכה לזווגו שהוא בחי' פרו תשהם בעלי חיים בחי' בן פורת יוסף והשבלים הם תבואה בחי' פרנסה שמקבלים ע"י התפילה. וראה פרעה ז' פרות טובות מאד שנמשכו מהתפילה הראוי' שהיא בחי' שבע ביום הללתיך. אבל ראה לעומת זה שבע פרות עולות אחריהן דלות ורעות תואר מאד לא ראיתי כהנה וכו' ותבלענה הפרות הרעות וכו' ולא נודע כי באו אל קרבנה. כי השקר מתגבר ומחשיך כ"כ עד שאין רואין האמת כלל כאילו לא הי' בעולם כי פגם הזווגין ח"ו מתגבר כ"כ כאילו אין שום קודשה אמיתית ח"ו בעסק הזווגים אשר באמת כל הקדושו"ת וכ להיחודים תלויים בזה כידוע בפרט בזוה"ק ובכתבי האריז"ל. וכן ראה שבע שבלים מלאות וטובות בחי' פרנסה ושביעה שיש שמרוויחין עישרות וממון הרבה ובתוך כך והנה ז' שבלים אחרות צומחות אחריהם צנומות דקות וכו' ותבלענה וכו' דהיינו שכל מה שמרויח ומתעשר נבלע בקרב הרע עד אשר לא נודע כי באו אל קרבנה כאלו לא הרויח מעולם וזה בכמה בחי' או שבתוך כך בא לו הפסד וגם מוציא הרבה עד שלא נודע הרווח כלל או שאפי' עדיין מתעשר אבל תאוותו לממון כ"כ עד שעתה גרוע לו מבתחילה וכו' וגם כי הוא עושר שמור לבעליו לרעתו שאין זה עשירות כלל אדרבא מרבה נכסים מרבה דאגה וכל ימיו כעס ומכאובות ואובד עולמו עי"ז וכו'. והתיקון ע"י יוסף שהוא הצדיק האמתיתי שמאיר האמת בכ"א מישראל בכ לעת ושעה. כי יעקב עצם האת כנ"ל והוא מאיר האמ תבכל י"ב נוסחאות

התפילה שהם בחי' י"ב שבטי יה שהם בניו שעי"ז זוכים לזיווגן בקדושה ולפרנסתם בקדשוה. אבל עיקר המשכת נקודת האמת שממשיך בחי' יעקב לי"ב השבטים וכו' הוא ע"י יוסף הצדיק כי בן זקונים הוא לו, זקן דקדושה זה בחי' אמ תשהוא אור הפני וקשהוא בחי' זקן בחי' והדרת פני זקן כי אמת בעתיקא תליא. וע"כ מסר לו ביותר כל הברכות כ"ש בך יברך ישראל וכו' וכ"ש מידי אביר יעקב וכו' עד ברכת אביך גברו על ברכת הורי תהיינה לראש יוסף וכו' וכל הב רכות הם בחי' אמת כ"ש במ"א על פסוק אשר המתברך בארץ וכו'. וע"כ התקון של חלום פרעה הוא ע"י יוסף הצדיק שמאיר האמת בכ"א שיתגברו ז' שנים השבע על ז' שנות הרעב שיתגבר הטוב על הרע ע"י האמת. וזהו וחמש את ארץ מצרים בחי' כלי זיין כ"ש וחמשים עלו ב"י כי עיקר הכלי זיין הוא התפלה וכו'. וזה ובחי' שלקח מעפר הארץ ונתן בתוכה. עפר זה בחי' תפילה כ"ש שם בהתו' הנ"ל. וזה והנה מן היאור עולות דהיינו מן המים שהוא בחי' תפילה בחי' שפכי כמים לבך וכו':

אות כו

וע"כ כשנולד יוסף אמרה רחל אסף אלקים את חרפתי בחי' בטול כל הרחפות שהם בחי' כל מיני חשך ע"י יוסף שהוא בחי' כלו זרע אמ תולא די בזה כ"א יוסף ה' לי בן אחר זה בחי' ופתח התיבה בצדה תשים שיזכה לעשו"ת פתח גם לאחרים להוציאם מהחשך שנחשב כאילו ילדו וכו':

וזה בח"י נר חנוכה מוסיף והולך. בחי' יוסף שצריך להוסיף האור בכל יום ויום ע"י גדולי צדיקי האמת בבחי' ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום שזהו בחי' אורו של משיח בחי' ערכתי נר למשיחי אשר בשם קדשך נשבעת לו שלא יכבה נרו לעולם ועד כי קושטא קאי ושפת אמת תכון לעד. וזהבחי' מה שברך יעקב את יוסף ברכות אביך גברו על ברכות הורי עד תאוות גבעות עולם ופרש"י שברכותיו היו בלי מצרים וגבול כ"ש ופרצת ימה וקדמה וכו'. היינו שגודל האמת של יעקב מאיר מקצה ועד קצה בלי מצרים כלל כי בכל מקום אפי' בחול אפי' באויר הטמא מאד מאיר האמת שלו לצאת משם וכנ"ל וברכה זאת מסר ליוסף כי עיקר המשכת האמת לכל ישראל הוא על ידו וכנ"ל:

אות כז

וזה שקורין בקרבנות הי"ב נשיאים בחנוכה, כי הם כלליות הי"ב שבטים בחי' י"ב נוסחאות התפלה שתקונם ע"י האמת שהוא בחי' נר חנוכה כי הקרבנות הם בחי' תפלה כ"ש במ"א:

אות כח

וזה וגמליהם נושאים נכאת וצרי ולוט וכו'. ופרש"י להודיע מתן שכרן של צדיקים כי נשאו ריחות טובות. כי יוסף בחי' משיח שכלול מכל התפלות שהם בחי'ריח טוב בחי' מורח ודאין וכו':

אות כט

וע"כ יצא יעקב לחו"ל ומצא שם דייקא זווגו בקדושה גדולה. כי יעקב היה חזק בהאמת כ"כ עד שאפי' בחו"ל בבחי' תוקף החשך הי' מאיר לו האמת בבחי' ויזרח לו השמש שהוא בח'יאמת, לו דייקא שעי"ז מצא זווגו בחו"ל ועשירו תופרנסה גדולה עד שהעמיד י"ב שבטי יה שהם בחי' נוסחאות התפילה כי כל זה זוכין ע"י עצם האמת שמאיר בתוקף החשך וכו'. וזה ועשה לו כתונת פסים ודרז"ל פס ים, כי יעקב האיר ע"י יוסף האמת לכל הי"ב שבטים שהם בחי' י"ב נוסחאות התפילה שהוא בחי' קריעת ים סוף לי"ב גזרים כ"ש שם:

אות ל

וזה שפרש"י ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר יעקב שלחני וכו' כי נולד שטנו של עשו כ"ש והי' בית יעקב אש וכו' אש בלא להבה אינו שולט וכו'. וזה בחי'אור ולהבה של נר דקדושה בחי' נרות המנורה ונר חנוכה שהם בחי' אור האמת שעיקר התלהבות האנמת להאיר בעולם הוא ע" יבחי' יוסף כי יעקב עצם שורש האש של הדיבור האמת שהוא בחי' דברי ה' שהם בחי' הלא כה דברי כאש. ויוסף בחי' להבה להאיר האמת בעולם וכו' בחי' בהעלותך את הנרות שתהא שלהבת עולה מאלי' וזה ע"י מול פני המנורה בחי' עצם האמת שהוא בחי' אור הפנים יאירו שבעת הנרות שהם בחי' כל הכתות שבישראל שיש בהם כמה שינויים שכולם צריכין לכוון דעתם לפני המנורה וכו' שהוא בח'י יעקב עצם האמת וכו':

אות לא

וזה שלחו מכם אחד ויקח את אחיכם וכו' ויבחנו דבריכם האמת אתכם, כי כל זמן שאין מתקבצים י"ב השבטים יחד אין מבורר האמת וכו'. (וכן מרומז ענין זה בפליאה מובא בילקוט הראובני על פ' זה ע"ש) וע"כ עתה כל אריכת הגלות בעו"ה הוא ע"י הסתרת עצם האמת כ"ש ותשלך אמת ארצה והאמת נעשה עדרים עדרים וכ"א אומר שאצלו האמת, ובאמת יש אצל כ"א מישראל איזה נקודה של אמתכי כולם מזרע יעקב שהוא עצם האמת וכל ישראל נקראים כולו זרע אמת, אבל אעפ"כ מחמת תאוות עוה"ז וטרדותיו בפרט תאות המשגל שהוא פגם הזווגין ותאות ממון שהוא פגם הפרנסה עי"ז השקר שהוא החשך מסבב מאד מאד את האמת. ועי"ז אריכת הגלות בעו"ה. כי א"א

שיהי' האמת בשלימות כ"א כשיתקבצוכל ישראל יחד לבחי' יוסף שהוא בחי' הצדיק האמת וכנ"ל, וע"כ עתה עיקר התקון והתקוה הוא ע"י המתקרבים לנקודת האמת וכו':

אות לב

וזה שפרש"י על פ' וישב יעקב והוא מהמדרש, הפחמי תמה אנה יכנוס כל הפשתן הזה הי' פקח א' השיב לו ניצוץ א' יצא ממפוח שלך ששורף את כולו. כך יעקב ראה כל האלופים הכתובים למעלה תמה ואמר מי יוכל לכבוש את כולן מה כתיב למטה אלה תולדות יעקב יוסף דכתיב והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ניצוץ יוצא מיוסף שמכלה ושורף את כולם. היינו כי אלופי עשו הם כולם בחי' שקר שמשם כל מלכותם והתנשאותם כ"ש פצני והצילני כו' מיד בני נכר אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקר. ובעו"ה מחמת המחלוקת ושנאת חנם שבא ע"י התגברות השקר של העכו"ם והס"א שנתערב בישראל עי"ז אריכת הגלות כנ"ל שהשקר בחי' מלכות עשו שולט על ישראל בחי' אמ תוזהע"י בחי' אלופי עשו רברבי עשו בחי' יש לי רב בחי' הרב דקליפה שהתגבר ונתרבה מאד בעו"ה וכ"ש בהתורה ראיתי מנורת זהב בסי' ח'. וע"כ באמת כתיב ה' במשפט יבא עם זקני עמו ושריו וכו' מה לכם תדכאו עמי ופני עניים תטחנו וכן ביחזקאל וזכרי' הוי רועי אליל וכו', וע"כ יעקב בחי' עצם האמת תמה איך אפשר להאיר האמת בעולם כי אלופי עשו רברבי עשו הנ" להם רבים מאדמאד ונוטלין לעצמן כל הממשלה בשקריהם הרבים והעצומים מאד עד אשר קשה מאד לעמוד על האמת. השיב הפקח נצוץ א' יוצא ממפוח שלך וכו' כי יש בחי' יוסף שיכול להלהיב אור האמת בעולם שישרף לכל השקרים שלהם כי קושטא קאי. כיע, יניצוץ א' של אור תורתו האמיתית של הצדיק האמת שמתנוצץ ומאיר בלב איש הישראלי המטה דעתו ולבבו אל האמת לאמיתו הוא שורף ומכלה כל השקרים וההטעיות וכו' של בחי' אלופי עשו רברבי עשו כי שפת אמת תכון לעד וכו'. וע"כ הביא המשל הפשתני שנכנס עם הרבהפשתן רמז על בחי' קין שהביא מפסולת שהוא פשתן כשרז"ל שהוא בחי' הקץ כל בשר וכו' שמשם אחיזת המנהיגים של שקר החולקים על הצדיק שהוא נקודת האמת שהוא בחי' מחלוקת קרח ודתן ואבירם על משה רבינו שמשם כל המחלוקת שבעולם כמובא שנמשך הכל ממחלוקת הראשון שבעולם שהוא מחלוקת קין על הבל וכו' וכמובא מזה הרבהמאד בכתבי האריז"ל בסי' הגלגולים ע"ש. ע"כ הביא המשל מפשתני בחי' מחלוקת קין וכו' כנ"ל שמשם כל המחלוקת שמתגבר ע"י בח"י אלופי עשו וכו' כנ"ל עד שיעקב תמה איך אפשר וכו'. אבל הפקח השיב לו שעל ידי ניצוץ א' וכו' וכנ"ל:

אות לג

וכל זה הוא בחי' חלום פרעה הנ"ל שכלל החלום הוא שהרע שהוא השקר בחי' חשך בחי' ז' פרות הרעו תוז' שבלים הרעות התגברו כ"כ על הטוב עד אשר ותבלענה וכו' ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה וכו'. וכל זה מרמז על אריכת הגלות שאלופי עשו ממש שהם העכו"ם וכן המהנהיגים של שקר מתגברים כ"כ עד שכמעט נבלע הטוב והאמת ולא נודע כי באו אל קרבנה וכ"ש בתיקונים תי' כ' על פסוק זה וז"ל ווי לישראל כד אתבלע בערב רב דעלייהו איתמר ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראיהן רע כאשר וכו' עד היו שריה לראש אינון ער"ר עליי' אתמר שריך סוררים וחברי גנבים כולו אוהב שוחד וכו'. נמצא שקורא השרים והמנהיגים של שקר בשם גנבים כי הם עיקר הגנבים הגונבים דעת ההמון עם עד שא"א לעמוד עליהן בבחי' ולא נודע כי באו אל קרבנה. ויעקב אבינו כשראה זאת ברוח קדשו מה שיהי' באחרית הימים האלה תמה כנ"ל. אבל הפקח השיב לו כי אעפ"כ ניצוץ א' וכו' דהיינו ע"י יוסף הצדיק שהוא יודע לפתור ולתקן בח'י חלום פרעה על ידו יתתקן הכל וסוף כל סוף יתגלה האמת וכנ"ל:

אות לד

וזה ויגש אליו יהודה ויאמר וכו' נגישת והתקרבות יהודה אל יוסף הצדיק זה בחי' מה שמגישין ומקרבין ישראל את עצמן כ"א וא' עם תפילתו לצדיק הדור שהוא בחי' יוסף. כי יהודה הוא בחי' כלל ישראל שנקראו יהודים ע"ש יהודה וכל חיות הוא התפילה כנ,ל. וכל אחד צריך להגיש עצמו עם תפלתו שהיא חיותו להצדיק. והתפילה היא ג"כ בחי' יהודה בחי' הפעם אודה את ה'. היינו שיהודה שהוא קדושת וחיות איש הישראלי שהיא התפילה נגשת ומתקרבת להצדיק בחי' יוסף בבחי' ויגש אליו יהודה כי צריכין להביא כל התפלות להצדיק כ"ש שם בתורה הנ"ל. והצדיק מתקן ומעהל כל התפלות כל אחת למקומה ולשבטה ולשער שלה וכו'. ועיקר התיקון ע" יהאמת שהוא אור הש"י שעי"ז רואין הפתחים שבתוך הטומאה לצאת משם וכו'. וכל זה הכח מקבלין מהצדיק שהוא בחי' אבן טוב עצם האמת שמאיר האמת בכל ישראל שהאמת שלהם בבחי' חלון נגדו (וכמבואר מזה מב"א):

וזה ויגש אליו יהודה בח'י התקרבות והתקשרות התפילה להצדיק האמת הנ"ל. ויאמר אלי ובי אדוני ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני ופרש"י יכנסו דברי באזניך. היינו שתקבל דברי תפילתי ותתקן ותעלה אותה כראוי ואל יחר אפך בעבדך אם תפלתי אינה כראוי אעפ"כ אל יחר אפך על זה רק תאיר בי בכח האמת שלך ללמדני איך לתקן תפילתי ולהתפלל כראוי. כי כח האמת האמיתי שלך יש לו כח להאיר בתוקף עוצם ריבוי החשך שלי להראות לי כל הפתחים שבהס"א ולצאת משם.וזה כי כמוך כפרעה. פרעה הוא בי'

הס"א שנקרא פרעה ע"ש ריבוי הפתחים שמפריע ומגלה לכל הבא לטמא ר"ל בבחי' הבא לטמא פותחין לו כי הס"א והקליפות פותחים ומגלין לו פתחים שהיו סגורים תחילה. והעיקר הוא במחשבה שבאדם וכל אדם יכול להבין זאת כי האדם נברא רק בשביל נסיון ובחירה ועירק הבחירה והנסיון הוא במשחבה שהאדם צריך לחשוב רק בתורה ועבודה ויראת שמים. אך תיכף כשרוצין לחשוב בזה עומדי סכנגדו מחשבות של הס"א שרוצים למושכו לשם ח"ו כי עיקר היצה"ר והיצ"טהם המחשבות שבלב כ"ש בהתו' לשמש שם אהל בהם (סי' מ"ט). ומי שהוא איש כשר פונה עורף ואינו מסתכל על המחשבות רעו תשל הס"א כלל. ואזי כל הפתחים שיש שם הם סגורים מאחר שאינו רוצה ליכנוס בהם לטמא עצמו ח"ו. אבל תיכף כשמתחיל להמשך אחריהם ובא לטומא ח"ו אזי תיכף פותחין לו הפתחים שיש שם ומי שאינו חס על עצמו למהר להמלט משפ אז נופל ונכנס מפתח לפתח ומפתח לפתח עד שנתעה ונתרחק מהדרך הטוב מאד כ"א כפי רחוקו כפי מה שנמשך אחריהם ח"ו, כי גם אח"כ כשמתחיל להמשך אחריהם ח"ו עדיין יש לו בחירה למהר להמלט על נפשו. וכל ענין זה הכל הוא בהמשחבות שבאדם כמ ושכ"א יכול להבין בנפשו שכשמתחיל לתעות במחשבתו ח"ו הוא הולך ממשחבה למשחבה ומרעיון לרעיון עד שבשעה קלה הוא מונח במקום שמונח הרחק מאד מהקדושה ר"ל. וכל זההוא בחי' הפתחים שבס"א שנתגלו ונפתחו לו ע"י שנמשך אחריהם ועיקר התגברותם ביותר הוא בשעת התפילה כנ"ל. וכמו שרואה כ"א בעצמו שכל הבלבולים והמחשבות רעות באין ביותר בשעת התפילה (וכ"ש בהתורה מישרא בסי' ל). ועיקר העצה לצאת מהם הוא ע"י דבור האמת שמאיר לו בכח הצדיק לראות הפתחים שיש שם שעל ידם נתעה לשם שיזכה עתה לראותם ע"י אור האמת לצאת משם. וזהו כי כמוך כפרעה. היינו שאיש הישראלי עם תפילתו טוען עם הצדיק שיקבל תפילתו וישתדל בתיקונה ואל יחר אפו בו אם נתעה במשחבותיו הרעים כמו שנתעה. כי יש כח להצדיק בגודל האמת שלו להאיר בו לראות כל הפתחים שיש שם ולצאת מהם. וזהו כי כמוך כפרעה היינו שכמ והתגברות וריבוי הפתחים שבהס"א שהיא בחי' פרעה לשון התגלות בחי' וירא משה את העם כי פרוע הוא כי פרעה אהרן וכו'. כמ וכן יש לך כח בהאמת להאיר בי לראות הפתחים לצאת משם כי שני הכפין של כמוך כפרעה מורין על הדמיון ממש (כמו שפרש"י במ"א בפ' והיה כעם ככהן וכו') היינו שהם שווין ממש כמ והתגברות פרעה שהוא הפתחים רעים שנתגלו ונפתחו לזה שנמשך אחריהם כמ וכן ממש יש כח להאמת שהוא כח הצדיק האמת להאיר לצאת משם דרך הפתחים אלו בעצמם כ"ש בהתו' הנ"ל:

גזילה א

אות א

שיערו גזילה לעני השבה הוא שוה פרוטה. וכן שיעור ממון לענין צדקה ולכל דבר הוא גם גן פרוטה. כי הממון הוא שורש הנפש כמבואר היטב בדברי רבינו נ"י במאמר גזילה (סי' סט) והיא בחי'מלכו תבחי' אמונה שמשם יוצאין כל הנפשו"ת ובשביל זה צריך להמשיך בחי' אמונה אל העשירות כ"ש (שבת לא) נשאת ונתת באמונה כי עירק העשירות שהוא שורש הנפש הוא בבחי' אמונה כנ"ל אזי האו עשירות שבקדושה כנ"ל. ואיתא בדברי רבינו נ"י במאממר אמונה המתחיל ואלה המשפטים (סי' זיין) שאמונה שהוא בחי' תפלה ונסבים היא נקראת בחי' פרוטה כש"ש שם שזה בחי' אין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס ע"ש. וזה בחי' מלאך הממונה על הגשמים דדמיא לעגלא ופריטא שפוותי' בחי' תפילה אמונה בחי' ה' שפתי תפתח ע"ש. וע"כ הממון שהוא שורש הנפש שהוא בחי' אמונה והוא גשמים כיכל העשירות וההשפעות ע"י גשמים כמבוא בדביר רבינו נ"י (סי' ס') וה7וא בח'י תפלה כי א"א לקבל שפע ועשירות כ"א ע"י תפילה שעל ידה נמשכין כל ההשפעות כידוע, וע"כ שיעור ממון לכל דבר הוא פרוטה שאזי נקרא ממון כי יש לו שרש בבחי' אמונה שהוא בחי' תפלה בחי' פרוטה כנ"ל. וע"כ הגוזל את חבירו שוה פרוטה כאילו נטול נפשו כי כשהוא בבחי' רפוטה שהיא אמונה כנ"ל אזי הוא בבחי' שורש הנפש וע"כ אז הוא נחשב כאילו נוטל את נפשו כיכל הנפשו"ת יוצאין מאמונה שהואבחי' פרוטה כנ"ל. ועיקר שלימות הממון הוא ע,י צדקה כמובא שם בדברי רבינו כ"פ ע"כ שיעור צדקה ג"כ בפרוטה כיאזי נשלם הממון בבחי' אמונה ואז יהוא ממון שבקדושה כנ"ל:

ואפילו מגוי אסור לגזול אבל טעות גוי מותר. כי אין להם אחיזה אלא בבחי' (בראשית כז) והידים ידי עשו היינו מנפילות הידים ששם כל ההשפעות בבחי' (תהלים קמה) פותח את ידיך וכו' כי הידים הם בחי' אמונה שש סהעשירות כ"ש ויהי ידיו אמונה. ומנפילת הידים בבחי' (שם פח) והמה מידך נגזרו משם הם נאחזים וכמובא שאחיזת הסט"א בסופי האצבעות. וזה בחי' והידים ידי עשו ואין כחו אלא ביד. וע"כ אסור לגזול מידו כי אסור ליטול מהם שלא כדין כידוע ושם בידים הוא אחיזתם כנ"ל. אבל טעות גוי מותר כי הם רחוקים מן החכמה ואין להם שום אחיזה בהחכמה וכל עשירותם שהוא בחי' מלכות הוא בלאחכמה כמובן כ"ז מדברי רבינו במאמר קרטליתא (סי' יח) וזה בחי' מלכותא בלא תגא שאין להם כתר המלכות כי הכתר הוא בח'י מוחין. אבל ישראל כל ממון שלהם שהוא בבחי' מלכות דקדושה בחי' אמונה עיקר אחיזתו בבחי' חכמה

כידוע שמלכות דקדושה מקבלת חיות מחכמה וכמובא בדברי רבינו נ"י בכמה מקומו תשצריך להמשיך חכמה שהוא החיות אל העשירות ואז הוא עשירות שבקדושה. אבל עשירות שבטס"א שהואממון של העכו"ם הוא בבחי' שחוק הכסיל בחי' כסילות אל אחר. וזהבחי' מ"ש רבינו נ"י (סי' כה) שעיקר החן הוא רק בממון של ישראל ששם מלובשין הגוונין עילאין היינו בחי' חיות חכמה ומוחין. אבל ממונם הוא עפרא בעלמא בחי' עפרות זהב ואין בו שום חיות ומוחין וע"כ אין בו חן. וע"כ טעות גוי מותר כי תיכף שיוצא הדבר מידו בהיתר אע"פ שאינו יוצא מדעתו כי אילו הי' יודע שטעה לא הי' נותן לו אעפ"כ הוא מותר כי אין לממונן שום אחיזה בהדעת כנ"ל כי אין להם דעת כנ"ל ואין אסור רק להוציא מידם בחזקה כי שם אחיזתם כנ"ל אבל דעת אין להם כנ"ל ואין אסור רק להוציא מידם בחזקה כי שם אחיזתם כנ"ל אבל דעת אין להם כנ"ל. וע"כ יש דיעו תשמתירין אפילו להפקיע הלואתו. כי תיכף שאין הממון בידו כבר יצא ממנו ואין לו עליו רשו"ת כי שוב אין הממון נאחז בו כי אין נאחז אצלו רק בידיו כנ"ל. אבל ישראל אע"פ שאין הממון בידו אעפ"כ עדיין נאחז בדעתו כי עיקר אחיזת העשירו תהוא בדעת ששם חיותו כנ"ו לע"כ אסור לגזול את ישראל אפילו הממון שבא לידו בהיתר כגון הלואה וכדוהה כי עדיין הוא ברשותי' דמרי ' כי נאחז בדעת וכנ"ל וע"כ אסור טעות ישראל מאחר שלא יצא מדעתו כנ"ל:

וזה בחי' בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה. כי העכו"ם אין להם שיעור פרוטה כי אין להם אחיזה במלכות ישראל שהוא בחי' אמונה בחי' פרוטה כנ"ל וכל ממונם רחוק מבחי' מלכות דקדושה שהוא בחי' פרוטה כנ"ל וע"כ אין להם שיעור פרוטה כנ"ל. וע"כ אין להם שעור כלל כי לכל דבר שבקדושה יש שעור ומדה כי הקדושה צריך מקום והכנה שתשרה בו הקדושה כידוע וכמובא לעיל מזה. אבל הם וממוניהם הוא בבחי' ע"ז שכתותי מיכתת שיעורי' כי אין להם על מה שיסמוכו (כי הם בבחי' שבירה ונפילה בלי כלים ומדות בבחי' תהו ובוהו, אבל ישראל הם בבחי' תקון שהוא ע"י הכלים שהם בבחי' מדות ושיעורים) כי עשירותם הואבלי חיות כנ"ל, וע"כ אין להם שעיור לא בתחלה ולא בסוף דהיינו שאצלם נחשב לממון אפילו פחות מש"פ והם נרגין על פחות מש"פ וגם תאותם לממון הוא בלי שיעור ואינם יכולים למלאות תאותם לעולם כי הם בבחי' בלי שיעור בחי' תהו ובהו כנ"ל. אבל ישראל הם בבחי' הקדושה בבחי' התקון ששם יש שעור ומדה לכל דבר כנ"ל וע"כ אנו מצווים לבלי להתאוות מותרות רק להסתפק במה שיש לו כי צריך לתת שיעור ומדה לכל דבר שהואבבחי' התיקון כנ"ל:

גזילה ב

אות א

ענין גזילה שאיסורו חמור מאד ואין תקנה לגזילה כי אם כשמשיב את הגזילה להנגזל כ"ש והשיב את הגזילה אשר גזל. ואסור לקנות שום דבר מהגזלן:

ע"פ הממאר המתחיל חדי ר' שמעון וכו' (סי' ס"א) ע"ש והכלל כי העיקר הוא אמונת חכמים וע"י פגם אמונת חכמים וכו' וכו'. וכשזוכה לתקן אמונת חכמים ואזי נתרבין הספרים של התורה הקדושה בחי' עשו תספרים הרבהאין קץ עי"ז נמתקין כל הצמצומים שהם הדינים וכו' כי אין הדין נמתק אלא בשרשו וכל דין וצמצום צריך שיהי' נמתק בשכל השייך לו שמשם שרשו ויש לכל צמצום וצמצום שכל שעל ידו נמתק. אך יש חכמה עילאה שכל החכמות כלולים שם ומקבלים משם ועל כן שם נמתקין כל הדינים כי בהשכלים פרטיים א"א להמתיק הדין כ"א בזה השכל דייקא השייך לזה הצמצום שהוא שרשו. אבל ע"י בחי' חכמה עילאה שכלול מכולם שם נמתקים כל הצמצומיסוכל הדיינם כולם.והתרוה מחכמה עילאה נפקת וכו' וזה בחי' אבוך שתי' קדשי קדשים כי השכל נקרא קודש וחכמה עילאה שכלול מכולם הוא בחי' ק"ק וזה בחי' אבן שתי' שכלול מכל הצמצומים שבעולם שכולם נרשמסי באבן שתי' שממנו הושתת העולם ושם נמתקין כולם כי הוא בחי' קדשי קדשים בחי' חכמה עילאה שכלול מכולם וכו'. וזה בחי' אבני יעקב שנכללו כולם באבן שתי'.וזה בחי' מה ש נוסעין על ר"ה לצדיקים שנכללין כל הנפשו"ת בחכם הדור שהוא בחי' אבן שתי'. והעיקר תלוי באהבה שצריך שיהי' אהבה בין נפשו"ת ישראל כדי שיהיו נכללין יחד בבחי' אבן שתיה בבחי' ק"ק בחי' אנן בחביבותא תליא וכו' וכו' ע"ש כל זה בסוף מאמר הנ"ל:

אות ב

וזה בחי' איסור החמור של גזילה. כי כל אחד וא' מישראללפי בחי' הנשמה שלו שהוא השכל כן הוא צריך להמתיק כמה בחי' צמצומים ודיינם השייכים לשורש נשמתו דהיינו שכלו כמבואר לעיל שהמתקת כל צמצום וצמצום הוא ע"י בחי' שכל השייך לאות וצמצום שמשם שרשו. וכל א' מישראל יש לו איזה שכל כי כל אחד מישראל אחיזתו במחשבתא דקוב"ה בבחי' ישראל עלה במחשבה והמשחבה הוא השכל, וכפי אחיזת כל אחד מישראל במחשבתא דקוב"ה דהיינו בבחי' חכמה עלאה כמו כן לפי בחי' החכמה והשכל שלו שהוא נשמתו שמקבל במחי' חכמה עילאה כמ וכן הוא צריך להמתיק אותן הצמצומים השייכים לשכל שלו כי השכל שיש בכל אחד מישראל הוא בבחי' שכליים הפרטיים הנ"ל שכל שכל צריך להמתיק דייקא את הצמצום השייך לאותו השכל כנ,ל, ואלו הצמצומים השייכים לכ"א ואחד מישראל כפי שכלו ונשמתו

הם מלובשים בהממון והעשירות והחפצים של כ"א ואחד כי הממון והחפצים של כ"א שם עיקר בחי' הצמצומים בבחי' (איוב לז) מצפון זהב יאתה ועיקר הצמצום מבחי' צפון בחי' שמאל כידוע. וצריך כ"א ואחד כפי שכלו שיש לו להמתיק את בחי' הצמצומים השייכים לו דהיינו לתקן ולהמתיק את בחי' ממונו וחפצים שלו וכל אשר יש לו ששם מלובשים כל בחי' הצמצומים השייכים לשכלו לשורש נשמתו כי השכל הוא הנמשה כמבואר במ"א. וזהו בחי' גודל מעלת מצות צדקה ששקולה כנגד כל המצוות. כי זה ידוע שכל המצות כולם הם בחי' המתקות וכל מצוה ומצוה כפי שורשה בחכמה עילאה דמתמן אורייתא נפקת כן יש לה כח להמתיק איזה בחי' צמצומים השייכים לאותה המצוה שהיא בחי' שכל כי כל מצוה היא בחי' חכמה מחכמתו ית' כמובא במ"א וע"כ יש כח לכל מצוה ומצוה כפי בחינתה להמתיק איזה צמצום השייך לאותה החכמה של אותה המצוה, ומחמת שעיקר בחי' כל הצמצומים מלובשים בהממון שהוא נמשך מבחי' שמאל שמשם הצמצום ע"כ עיקר המתקת הצמצומימם מלובשים בהממון שהוא נמשך מבחי' שמאל שמשם הצמצום ע"כ עיקר המתקת הצמצומים הוא על ידי מצות צדקה כי ע"י צדקה מתקן וממתיק את הממון שלו שהוא עיקר בחי' הצמצום. וע"כ מצות צדקה גדולה מאד ושקולה כנגד כל המצוות. כי עיקר המתקת הצמצום היא ע"י צדקה שעל ידה ממתיק הממון שזה עקיר הצמצום כנ"ל. כי עקיר המתקת כל הצמצומים הוא ע"י שמקבלים השכלים הפרטיים מבחי' חכמה עילאהשכלול מכל השכליים כנ"ל וכמבואר היטב שם במאמר הנ"ל ע"ש. וא"א לקבל משם כ"א ע"י בחי' כלליות שנכללין כמה נפשו"ת ישראל יחד ועי"ז יכולים לכלול שם בבחי' חכמה עילאה בבחי' אבן שתי' קדשי קדשים ועי"ז מקבלים כח להמתיק את הצמצומים. וזה בחי' אינו דומה מועטין העושין את המצוה למרובין העושין את המצוה כי עיקר ההמתקה תלוי ברבים העושין שנכללין הרבה נפשו"ת יחד. ואז יכולין לכלול בתוך חכמה עילאה בבחי'אבן שתי' ועי"ז עיקר ההמתקה כנ"ל שזהו עיקר כוונת המצוה כנ"ל. וע"כ התפילה שעיקרה בשביל המתקת הצמצומים והדינים כידוע ע"כ עיקר תפילה ברבים וכו' כי כל התפילות צריכין להעלותם דרך שער השמים שהוא בחי' האבן שתי' ששכב עליו יעקב בחי' ק"ק שדרך שם עולין כל התפלות כידוע ועי"ז יש כח להתפילות לפעול פעולתם להמתיק הדין והצמצום כנ"ל. וע"כ עיקר תפילה ברבים שנכללים רבים יחד ואז דייקא יכולים לכלול בתוך אבן שתי' כנ"ל שעי"ז עקיר ההמתקה שזהו עיקר תיקון התפילה כנ"ל. וזה בחי' מה שצריכין לקבל מ"ע של ואהבת לרעך כמוך קודם התפילה. כי העיקר תלוי באהבה כנ"ל שעי"ז נכללין נפשו"ת ישראל ביחד ע"י האהבה שיש ביניהם שכ"א אוהב את

חבירו כנפשו ועי"ז נכללין יחד בתוך האבן שתי' כנ"ל ועי"ז נמתקים כל הדינים כנ"ל. וע"כ אר"ע זהו כלל גדול בתורה. וע"כ צריך לקבל מצוה זו בכל יום קודם התפילה דייקא כדי שיכללו יחד כל נפשו"ת ישראל ויהי' נעש מכולם אחד ויוכללו יחד בתוך האבן שתי' ששם עיקר עליית התפלה ששם נמתקין כל הצמצומים והדינים כנ"ל שזהו עיקר התפילה בשביל להמתיק דינים כנ"ל. וזהו בחי' צדקה כי על ידי צדקה שנותן לנפשו"ת ישראל הוא קונה אהבה וכלליות כמה נפשו"ת ישראל כמובא במ"א ועי"ז יכול להמתיק הצמצומים והדינים כנ"ל שהם מלובשין בהממון דייקא כנ"ל. וע"כ צריך ליתן צדקה קודם תפילה וכנ"ל:

אות ג

ועיקר הצדקה הוא כשזוכין ליתן צדקה לעני הגון בפרט כשזוכין ליתן לחכם הדור שהוא כלול מכל נפשו"ת ישראל. כי החכם הדור האמיתי הוא בבחי' אבן שתי' בחי' ק"ק כמובא שם במאמר הנ"ל שזהו בחי' מה שנוסעין להחכם על ר"ה ע"ש. נמצא כשנותנין צדקה לזה החכם האמת שהוא בחי' ק"ק אטזי נכללין בתוך בחי' אבן שתי' ק"ק ששם עיקר ההמתקה של כל הצמצומים והדינים שהם מלובשין בהממון כנ"ל:

אות ד

כי העיקר תלוי באמונת חכמים שהם בחי' שלימות התורה וכו' כמובא שם ע"ש. כי עירק הכל הוא האמונה ועיקר האמונה בו ית' היא תלויה באמונת חכמים דייקא כי הש"י הוא לעילא מן כולא ולית מחשבה תפיסא בי' כלל וא"א להשיגו בשום שכל כ"א ע"י אמונה זוכין לדעת ממנו ית' כל חד כפום מה דמשער בלבי'. ואפי' לאמונה א"א לזכות כ"א ע"י צדיקי וחכמי הדור האמתיים כי הם ממשיכין האמונה לכל ישראל וכמבואר במ"א. ומחמת שגם הצדיקים האמתיים הם רחוקים וגבוהים מאתנו מאד מאד וא"א להשיגם כלל בשום שכל ע"כ אנו צריכים להאמין בהם. וע"י אמונת חכמים שאנו מאמינים בהחכמים והצדיקים עי"ז אנו נכללים בהם ועי"ז אנו זוכים לינק מ הם ולקבל על ידם אמונה לזכות לאמונה שלימה בו ית' שזהו יסוד כל התורה כולה כ"ש (מכות כד) בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יח'. ואמונה הוא בחי' צמצום כידוע כי אמונה הוא בחי'צמצום של השכל וע"כ ע"י אמונה יכולין להמתיק כל הצמצומים כי עיקר תיקון והמתקת כל הצמצומים הוא ע"י אמונה שהוא בחי' צמצום הקדוש שורש של כל הצמצומים שבעולם בבחי' (תהלים לג) וכל מעשהו באמונה. כי כל מעשה בראשית דהיינו כלל העולם הם בחי' צמצומים כי בכל דבר יש צמצום בכמות ואיכות כמבואר במאמר הנ"ל, וכולם נבראו ע"י בחי' אמונה שהוא בחי' צמצום העליון שורש של כל הצמצומים שבעולם. וכשזוכין לאמונה נכללין כל הדברים שהם כל הצמצומים

באמונה וע"י אמונה נכללין כולם בתוך השכל בתוך אבן שתי' כנ"ל. וכמובן במאמר הנ"ל שדייקא ע"י אמונת חכמים נכללין באבן שתי' להמתיק כל הצמצומים והדינים וכנ"ל:

אות ה

נמצא שהמתקת כל הצמצומים והדינים הוא ע"י אמונה דייקא כנ"ל. ועיקר האמונה תלויה בהממון דייקא כמובא במ"א בבחי' ואמונה מאד. כי עיקר ההמתקה שנעשה ע"י האמונה העיקר הוא להמתיק בחי' הממון שהוא עיקר הצמצום כנ"ל. וע"כ אין ניכר אמונת חכמים כ"א ע"י הממון כשזוכין ליתן להם ממוןשזהו עיקר תיקון האמונה כי בזה דייקא ניכר האמונה באמת כשמפזר ממונו בשביל החכמים האמתיים. ואז יזוכה לאמונה באמת וזוכה להיות נכלל בחכמי הדור שהם בי' אבן שתי' ק"ק ועי"ז נמתקין כל הצמצומים והדינים שהם כלולים בממון כי כל ממונו ששם כל הצמצומים נתתקן ע"י שנותן מממונו לחכם הדור האמת בחי' אבן שתי' קדיש קדשים ששם נמתק הכל כנ"ל: נמצא שכלל כל המצוות הוא בשביל להמתיק הצמצומים והדינים כנ"ל והעיקר תלוי בממון ששם כל הצמצומים כנ"ל. וע"כ צריין לפזר ממון בשביל כל מצוה ומצוה כ"ש אמת קנה וכמובא בדברי ריבונו ז"ל במ"א (סי' כג) וכמבואר בזוהכר הקדוש כי עיקר ההמתקה של הצמצומים והדינים תלויה בתיקון הממון כנ"ל:

אות ו

וזהו בחי' איסור החמור של גזילה שאסור לגזול ממון חבירו ואפי' כל שהוא. כי כ"א מישראל כפי שכלו כן הוא ממתיק את בחי' הצמצום השייכים לו כנ"ל. ועיקר הצמצומים הם בחי' הממון והחפצים של אדם כנ"ל וכל א' אינו יכול להמתיק כ"א את ממונו וחפצים שלו כי א"א להמתיק שום צמצום כ"א ע"י השכל השייך לו כנ"ל, וכ"א מישראל הוא בחי' שכל פרטי כנ"ל שאין לו כח להמתיק כ"א את בחי' הצמצום השייך לו שהוא ממונו וחפצים שלו שהם בחי' צמצומים שלו כנ"ל. אבל ממון חבירו הוא בחי' צמצום אחר שהמתקתו ע"י שכל אחר השייך לו דהיינו ע"י בעליו של אותו הממון שהם בחי' השכל השייך לאותו הצמצום דהיינו לאותו הממון. וזהו איסור החמור של גזילה כי ע"י גזילה ח"ו הוא עוקר את הממון שהם הצמצום מהשכל השייך לו שא"א לזה הצמצום דהיינו הממון להיות נמתק כ"א ע"י זה השכל דייקא דהיינו ע"י בעליו. וע"כ כשגוזלו ממנו ועוקר הממון והצמצום מבעליו משכלו ממש אזי בודאי אינו יכול להיות נמתק כי אין נמתק אלא בשרשו כנ"ל כמבואר היטב במאמר הנ"ל. וכשאין הצמצום נמתק אזי מתגבר הדין ח"ו ומתגבר הסט"א ח"ו שאחיזתה משם ח"ו כידוע כי לא די שאינו נמתק הצמצום והדין אדרבא מתגבר הדין ביותר ח"ו כי הצמצום יונק משכל אחר

שאין שייך לו שאינו נמתק על ידו ואזי כשאינו נמתק על ידו ונפסק משרשו אזי נמשך היניקה שמקבל משכל אחר שאין שייך לו, להסט"א ח"ו ומתגבר הדין ח"ו וכנ"ל:

אות ז

וזהו בחי' מה שארז"ל על דור המבול לא נחתם גזר דינם כ"א על הגזל, כי ע"י גזילה נפסק הצמצום משרשו ח"ו כנ"ל ו אזי אינו יכול לימתק ומתגבר הדין ח"ו. וע"כ ע"י הגזל דייקא נחתם גזר דינם כנ"ל. כי כל זמן שאין גזל אזי אפילו כשיש דין ח"ו יכול לימתק ע"י השכל השייך לו. אבל ע"י גזל ח"ו שעי"ז נפסק הדין והצמצום משרשו ואזי אין יכול לימתק ח"ו וע"כ אז דייקא נחתם הגזר דין כנ"ל. נמצא שזה שגוזל את חבירו שוה פרוטה הוא פוגם בכל התורה כולה כי זהו כלל כל התורה כולה להמתיק הצמצומים והדינים כנ"ל וע"י גזילה א"א להמתיק בשום אופן כנ"ל כי נפסק הצמצום משרשו כנ"ל וע"כ הוא פוגם בכל התורה כולה כנ"ל. וזה בחי' מה שארז"ל על פסוק חבור עצבים אפרים הנח לו חלק לבם עתה יאשמו. כי כל זמן שיש אהבה בי וישראל אין הדין שולט עליהם כלל כי ע"י האהבה נכללין יחד בתוך אבן שתי' וכו' ועי"ז נמתקין כל הצמצומים והדינים כנ"ל, אבל כשיש ח"ו שנאה ופרוד ביניהם ואין נכללין יחד אזי אין יכולין לכלול בתוך אבן שי' להמתיק הדינים. וע"כ אז יכול ח"ו הדין לשלוט על שונאי ישראל כנ"ל בבחי' לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל שהוא בחי' שנאה ופרוד כנ"ל כי עקיר ההמתקה תלויה באהבה וכלליות כנ"ל:

אות ח

וע"כ אין תקנה לגזילה כ"א כשמשיב את הגזדילה לבעליו כ"ש והשיב את הגזילה וכו' וכל זמן שאינו משיב את הגזילה לבעליואין לו תקנה בשום תשובה בעולם. כי כל התשובות של כל החטאים הוא ע"י בחי' שכל הכולל בחי' חכמה עילאה אבן שתי' ק"ק ששם הי' נכנס כה"ג ביום הכיפורים לפני ולפנים לכפר עונות ישראל. כי כל החטאים הוא שע"י החטא פוגם בחכמה ושכל לפי שוראש נשמתו שהוא השכל כנ"ל כי ע"י החטא ממשיך לעצמו ח"ו רוח שטות כשארז"ל (סוטה דף

אות ג

אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות. וכשנפגם החמכה אזי אין יכול להמת יק הצמצום והדין ואזי מתגבר הדין ח"ו שזהו עיקר הפגם של החטא ח"ו, כי כל עבודתינו הוא בשביל להמתיק דינים כדי להכניע הסט"א שעיקר אחיזתה מבחי' דינים כידוע. וע"כ תיקון החטא ע"י תשובה כי תשובה היא בחי' שכל העליון שכל הכולל הנ"ל. כי תשובה היא בחי' בינה כידוע ובינה וחכמה עילאה כולו חד כי ג' הראשונות כחדא חשיבי כידוע, היינו כי ע"י תושבה בחי' שכל הכולל הנ"ל עי"ז חוזר ומקבל משם שכל

לחזור ולתקן ולהמתיק הצמצום והדין שפגם בו כנ"ל. כי עיקר ההמתקה והתיקון ע"י שכל הכולל שהוא בחי' תשובה שהוא בחי' ק"ק אבן שתי' כנ"ל, וע"כ שם הי' נכנס כה"ג ביוה"כ לכפר עונות כנ"ל:

וזה בח"י כל הקרבנות שהיו בבימה"ק בשבי לכפרה על נונות, כי הבהמ"ק שם מאיר השכל הכולל בחי' אבן שתי' שהי' בבהמ"ק וע"י שהי' האדם מביא קרבן מיגיע כפו מממונו לתוך הביהמ"ק עי"ז הי' מעלה ומתקן וממתיק את בחי' הצמצום ונתבטל הרוח שטות רוח הבהמיות שעי"ז הי' מתגבר הדין ח"ו ע"י שנפגם השכל ולא הי' יכול להמתיק את הצמצום. ועכשיו ע"י הקרבן בהמה שמקרבי בביהמ,ק ששם הוא האבן שתיה עי"ז זוכה להמשיך שכל מאבן שתי' ומכניע רוח הבהמיות רוח שטות וממתיק את הצמצום והדין שעיקרו הוא בחי' הממון ע"י שהביא הקרבן מממונו מיגיע כפו כנ"ל. ועי"ז נתכפר חטאו וכנ"ל:

וזה בחי' שונא גזל בעולה. כי אע"פ שבבית המקדש הי' האבן שתי' ששם נמתקין כל הצמצומים והדינים כנ"ל. אעפ"כ אין יכולין לכלול שם כ"א ע"י אהבה וכלליות כנ"ל וע"כ כשיש גזל בהקרבן אזי בודאי אין הקרבן יכול להתקבל כי ע"י הגזל נפרד הצמצום משרש שכלו כנ"ל ואז אינו יכול ליכלול בתוך האבן שתי' שזהו עיקר תיקון הקרבן כנ"ל. וזהו בחי' שונא גזל בעולה כנ"ל:

וע"כ אין תשובה וקרבן מועיל על הגזל כ"א אחר שישיב את הגזילה. כי א"א להכלל בתוך האבן שתיה ששם המתקת כל הדינים תיקון של כל החטאים כ"א ע"י אהבה וכלליות. אבל ע"י גזל נפסק הצמצום משורש שכלו ואז אינו יכול לכלול בתוך אבן שתי' בשום אופן. וע"כ א"א לתקן חטאו בשום פנים כ"א כשישיב את הגזילה לבעליו לשרשו ואז יכול לזכות לתשובה להיות נכלל בתוך בחי' אבן שתי' ששם נתתקן הכל וכנ"ל:

אות ט

וזה בחי' גזל ואינו יודע למי גזל יעשה מהן צרכי רבים. כי מאחר שאינו יודע את מי גזל ואעפ"כ הוא חפץ לתקן חטאו ע"כ נתנו לו חז,ל עצה לעשו"ת צרכי רבי סכי ע"י שיעשה צרכי רבים שהם נכללים יחד בתוך בחי' אבן שתי' מאחר שהם רבים וכנ"ל עי"ז יוכל לתקן חטאו כי בכללם יהי' אפשר לו לכלול עמהם ג,כ שם ועי"ז יתקן חטא הגזילה שלו להמתיק הצמצום ע"י הרבים שנכללין בתוך אבן שתי' כנ"ל. וכל זה הוא מחמת שאינו יודע אבל כשיודע אין לו תקנה כ"א ע"י והשיב את הגזילה וכו' וכנ"ל:

אות י

וזה בחי' האיסור שאסרו רז"ל לקנות מן הגזלן שום דבר. כי כל דבר שבעולם יש לו צמצום ואין הצמצום נמתק אלא בשרשו דהיינו ע"י החמכה והשכל השייך לו שהוא

הבעלים של אותו הדבר שהם בחי' החמכה והשכל השייך לאותו הצמצום המלובש באותו הדבר שהוא ברשותו כנ"ל. ולפעמים החפץ צריך לצאת מרשו"ת אדם זה לרשו"ת אחר ואין הדבר יכול לצאת מרשו"ת לרשו"ת כ"א בדעתו וברצונו הטוב של הבעלים. כי עיקר אחיזת הצמצום שהוא בחי' החפץ הוא בדעתו ובשכלו שש משרש הצמצום וע"כ אין הדבר יוצא מרשותו כ"א בדעתו והעיקר תלוי ברצונו הטוב, כי באמת איך אפשר שיצא הדבר מרשו"ת אדם זה לרשו"ת אדם אחר כי מאחר שזה הצמצום שייך לזה האדם לזה השכל וא"א לו להתברר ולהתמתק אלא ע"י זה השכל של זה האדם דייקא כנ"ל איך אפשר שיצא לרשו"ת אחר. אך העיקר של המשא ומתן הוא שצריכין לשאת ול גביה הדבר הנמכר לשרשו לבחי' חכמה עילאה לבחי' אבן שתי' ק"ק שהוא שורש של כל הצמצומים של כל הדברים שבעולם כנ"ל. וכשמגביהין הדבר לשם ששם נכללין יחד כל הצמצומים שבעולם, ושם יכולין להחליף הדבר שיצא מצמצום זה לאדם אחר מאחר ששם כלולים כל הצמצומים וכל החכמות יחד כנ"ל. וזה בחי' מה שארז"ל שהגבהה קונה בכל מקום, כי עיקר הקנין ע"י הגבהה דהיינו בחי' מה שמגביהין הדבר למעלה לשרשו העליון לבחי' אבן שתי' ק"ק ושם דייקא יוצא הדבר מרשו"ת לרשו"ת מחמת ששם שורש הכל כנ,ל., וזה בחי' משא ומתן דהיינו שנושאין הדבר למעלה ושם עיקר בחי' השמה ומת וכי אפשר שיצא הדב ר מרשו"ת לרשו"ת כ"א כשמעלין אותו למעלה וכו' כנ"ל:

אות יא

וזה בח'י (רות ד) וזאת לפני סבישראל על הגאולה ועל התמורה שלף איש נעלו ונתן לרעהו וכו'. חליצת הנעל בשעת קנין מרמז על הנ"ל שצריכין בשעת הקנין להיות נכלל בבחי' אבן שתי' ק"ק ששם הדבר יוצא מרשו"ת לרשו"ת כנ"ל. וכשרוצין להכלל שם צריכין לחלוץ המנעלים בבחי' של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא, בבחי' לא יכנס להר הבית במנעלו, מחמת שש סבבימה"ק הוא האבן שתי' צריכין שם לחלוץ המנעלים. וזה בחי' חליצת המנעלים ביוה"כ כי אז נכללין בתוך אבן שתי' שזה בחי' מה שהכה"ג הי' נכנס בשביל כלל ישראל לפני ולפנים לתוך ק"ק אל האבן שתי' ע"כ צריכין אז לחלוץ המנעלים בבחי' של נעליך וכו'. וע"כ לפנים בישראל בשעת המו"מ שאז היו צריכים לכלול בתוך האבן שתי' ששם שורש כל הצמצומים כדי ששם יהי' הדבר נחלף ויוצא מרשו"ת לרשו"ת כנ"ל ע"כ היו חולצין המנעל אז לרמז על זה כנ"ל. והו על הגאולה ועל התמורה, כי מחמת שהדבר צריך שיהי' נימר ונחלף מצמצום זה לצמצום אחר וזה בחי' תמורה ומזה יהיה אפשר ח"ו שיתאחז הסט"א

שאחיזתם מבחי' תמורות כידוע כי מאחר שאין הצמצום נמתק אלא בשרשו כנ"ל א"כ כשיכנס ברשו"ת אחר לא יוכל להיות נמתק כנ"ל וא"כ יוכל ח"ו הס"א להתאחז ח"ו מאחר שאין הצמצום נמתק כי עיקר אחיזתם כשאין הצמצום נמתק ח"ו כנ"ל, וע"כ עיקר תקון המו"מ הוא ע"י שבשעת המו"מ הדבר עולה לשרשו העליון לבחי' חכמה עילאה לבחי' אבן שתי' ק"ק ששם כלול הכל ביחד ושם הדבר נמתק ונחלף ויוצא שם מרשו"ת לרשו"ת מצמצום לצמצום ואז יהד בר נחלף בקדושה גדולה ואדרבא נתברר הדבר ונמתק ביותר מאחר שנכלל הדבר בשעת המו"מ בתוך אבן שתי' כנ,ל. וזה בחי' שלף איש נעלו שהי' לפנים בישרא לבעת התמורה כשיצא הדבר מרשו"ת לרשו"ת כנ"ל:

אות יב

ועיקר הדבר תלוי ברצון ואהבה כי א"א להכלל שם בבחי' אבן שתי' ק"ק כ"א ע"י בחי' אהבה וכלליות כנ"ל, וע"י צריך שיהי' המכריה ברצון טוב ובדיעה מיושבת כי עיקר הכלליות שם בבחי' אבן שתי' הואע"י רצון ואהבה דייקא כנ"ל. וגם צריכין דיעה מיושבת כי השכל הוא שורש הצמצום שהוא הממון וע"י הרצון ואהבה נכלל השכל בתוך שכל העליון שהוא בחי' אבן שתי' וכו' ועי"ז יוצא הדבר מרשותו לרשו"ת חבירו כי שם בתוך האבן שתי' נתוועדין יחד כל הצמצומים שבעולם ושם נכללין יחד כנ"ל. וכל זה ע"י אהבה וכלליות דהיינו כשמוכר או נותן מידיעתו ורצונו כנ"ל:

אבל כשלוקח הדבר בחזקה בגזילה ח"ו אזי א"א להכלל שם ואזי אדרבא הדבר נפסק משורשו וכו' וכנ"ל. וע"כ אסור לקנות שום דבר מהגזלן כי מאחר שהדבר בא בגזילה לידו ונפסק משרשו ואז בודאי אין הדבר יכול לעלות ע"י הגזלן לשורשו לבחי' אבן שתי' כי א"א להכלל שם כ"א ע"י רצון ואהבה כנ"ל ע"כ אסור לקנות ממנו. כי ע"י קנין זה מתגבר הסט"א ביותר כי מאחר שאין נכלל בשרשו העליון ואין נמתק הצמצום אזי כל מה שנחלף הדבר ויוצא מרשו"ת לרשו"ת מתגבר הס"א יותר כי עיקר אחיזתם מבחי' תמורות ח"ו וכנ"ל. אב לכשקונין מאדם כשר אז בשעת המו"מ עולה הדבר לרשו"ת העליון ע"י רמון הטוב ושם דיקא בבחי' השורש העליון בבחי' אב ושתיא שהועא כלול מכולם שם הדבר יוצא מרשו"ת לרשו"ת ואז יהדבר נמתק יותר כנ"ל. כי שם נמתק הכל כנ"ל: בילא"ו:

אות יג

וזהו בחי' שינוי מעשה שעי"ז קונה הגזלן החפץ ואין צריך להחזירו לבעליו כ"א דמים. כי כ"א כפי שכללו ודעתו כן יש לו צמצומים המלובשים בהחפצים והכלים שלו כנ"ל וע"כ כ"א חפץ בכלים וחפצים אחרים משונים מחבירו כגון למשל זה חפץ בכלי שיש לו ציור כזה וזה חפץ בכלי שיהי' לו ציור אחר היינו צמצום אחר והכל כפי שורש שכלם

שהם שורש הצמומים וכמו כן כ"א חפץ בכלים אחרים היינו בצמצומים אחרים. וע"כ כל זמן שה הכלי בציורו הראשון בבחי' צמצום הראשון שהי' ביד בעליו כפי רצון בעליו כפי השכל שלו שהוא שורש המצמום כנ"ל אז הי' חיב הגזלן להחזיר הכלי דייקא ליד בעליו כדי להחזיר זה הצמצום דייקא לשורשו שהוא בעליו כנ"ל. אבל כשכבר קלקל הגזלן ושינה הכלי ושינה הכלי בשינוי גמור שאינו חוזר לברייתו ועשה ממנו ציור אחר צמצום אחר שוב אין הדבר שייך לו כלל כי לא נעשה ע"פ שכלו וכנ"ל. וע"כ אין חייב להחיזר לו גוף החפץ כ"א דמים מה שהי' שוה כי דמים חיב עכ"פ כי אפילו אם הי' נאבד הכלי שגזל צריך לשלם כי הגזילה באחריות הגזלן. אבל גוף החפץ אין עריך להחזיר מאחר שנתנה הצמצום שוב אין שייך להשכל הראשון שהוא בעליו וכנ"ל:

אות יד

וזה בחי' מה שגזל הגר שמת ואין לו יורשים צריך להחזיר הגזילה לכהנים בזמן שביהמ"ק קיים וכו' כמבואר הדין בגמ' כי הכהן איש חסד והוא ממתיק כל הדינים שהם כל הצמצומים כי הכהן מקבל מהכה"ג שנכנס לפני ולפנים להאבן שתי' וכו' כנ"ל. וע"כ הכה והוא איש שלום כי עיקר ההמתקה ע"י בחי' שלום וכלליות שעי"ז נכללין לפני ולפנים בתוך בחי' האבן שתי' כנ"ל. וע"כ כל הקרבנות על ידם כי עיקר הקרבן שיהי' עולה ונכלל בתוך בחי' אבן שתי' ששם כל ההמתקות כנ"ל כי שם עולין כל הקרבנות וכל התפילות כי זה שער השמים הנ"ל. וע"כ עיקר ברכת כהנים הוא שלום והתחלת ברכתם הוא יברכך ה' בממון כשרז"ל כי שם בממון עיקר הצמצום כנ"ל ושם צריכין עיקר ההמתקה שהוא בחי' ברכה כנל ועיקר הברכה להמתיק הצמצום שהוא בחי' ממון כנ"ל הוא ע"י השלום וכלליות וכו' וכנ"ל. וע"כ הגזילה שאין לה בעלים להחזירה לידם לתקן הפגם ע"י ההשבה שיחזור הצמצום לשרשו שעי"ז יעלה ויוכלל בשרשו ויוכל להתמתק וכו' וכנ"ל, וכשאין לה בעלים להשיב להם הגזילה לתקן עי"ז אזי תיקונו שישיב לכהנים כי הם עיקר בחי' ההמתקות של כל הצמצומים והדינים כי הכהן הורא בחי' חכמה כידוע והוא בחי' חסד שממתיק כל הצמצומים והדינים וכו' וכנ"ל:

וזה בחי' ויברכם וירד מעשו"ת החטאת והעולה וכו' ופירש"י ברכת כהנים, כי עיקר תיקון הקרבנות והתפילות הוא ע"י ברכת כהנים שעיקר ברכתם הוא שלום בחי' כלליות ואהבה שעי"ז נכללין בבחי' אבן שתיה ששם כל ההמתקות ושם עולין כל הקרבנות והתפילות וכו' כנ"ל. וזה בחי' ברכת כהנים בשעת התפלה וכנ"ל:

בילא"ו:

גזילה ג

אות א

ענין חומר איסור גזילה שהפליגו בו רז"ל מאד. וענין תקנת השבים שמצינו בגזילה דייקא שאם גזל קורה ובנאה בבירה א"צ לסתור הבירה ולהחזיר הקורה מפני תקנת השבים. ובסוכת החג בחד אפילו לא קבעה בטיט אעפ"כ אין צריך לסתור שמצות סוכה קובעה. וענין מה שהגזלן קונה הגזילה בשינוי מעשה כגון אם זגל עצים ועשאן כלים שא"צ להחזיר הכלים כי קנה בשנוי מעשה וא"צ להחזיר כי אם דמים:

ע"פ התורה על פסוק ואתחנן המתחלת בענין הנהגת הפשיטות של הצדיק האמת וכו' בליקוטי תנינא (סי' עח) ע"ש כל התורה היטב מתחילתו לסופו. והכלל שהצדיק הוא לפעמים בטל מן התורה ואז הוא בחי' איש פשוט ממש שקורין פראסטיק ואז הוא מחיה עצמו רק מבחי' הדרך של א"י שהוא בחי' החסד חנם שהיה מקיים העולם קודם מתן תורה וכו'. וע"י החסד חנם הזה הוא מחי' כל הפשוטים שבעולם ואפילו הנמוכים למטה יותר שהם אותן שנפלו מאד ע"י עונותיהם ואפילו או"ה שכולם צריכים לקבל חיות מן התורה וכו' אך כולם מקבלים חיות מהתורה ע"י הצדיק האמת שהוא בחי' איש פשוט הגדול בשעה שבטל מן התורה שאז מחיה עצמו מהחסד חנם שהי' מקיים העולם קודם מתן תורה שהוא בחי' הדרך לארץ ישראל שהוא בחי' התורה הנעלמת, כי קודם מ"ת היתה כל התורה נעלמת בתוך בחי' דרך ארך היינו בכל העשיות והעסקים והמלאכות שעושין בעולם שכולם נמשכין מעשרה מאמרות שבהם נברא אותו הדבר שעוסק בו כגון שחוטב עצים וכיוצא בו כי אין דבר שאין בו עשרה מאמרות שבהם נברא העולם ומלואו ובתוך העשרה מאמרות נעלמין העשרת הדברות. נמצא שבכל דבר שעוסקין בו שיש בו בח"י העשרה מאמרות שבו נברא, כלול באות ודבר התורה בהעלם שהוא בחי' העשרת הדברות הנעלמים בעשרה מאמרות שהם מחיין ומקיימין כל הדברים שעוסקים בהם. וקודם מ"ת הי' העולם מתקיים רק ע"י התורה הנעלמת הזאת שהוא בחי' חסד חנם בחי' אוצר מתנת חנם שהי' מקיים העולם אז קודם מתן תורה. והצדיק בעת פשיטותו הוא מחי' עצמו מהחסד חנם הזה וכו' ועי"ז מחי' ומקיים כל הפשוטים שבעולם עד שמחי' ומקיים אפילו הרשעים גמורים ואפילו אותן שנפלו מאד ואפילו או"ה כי את כולם הוא מחי' ע"י החסד חנם כנ"ל שהי' מקיים את העולם קודם מ"ת. ובזה מקושר היטב מה שסיים שם רבינו ז,ל בשיחתו הקדושה שאין שום יאוש בעולם כלל ואפילו בשאול תחתיות ולמטה וכו' אין שום יאוש בעולם כלל וכו' כמבואר שם ע"ש. כי ע"י הצדיק האמת הנ"ל יכולין לקבל חיות ולמצוא את הש"י בכל מקום אפילו

בשאול תחתיות ומתחתיו ע"י החסד חנם הנ"ל שעי"ז הי' מקיים הש"י את העולם גם קודם מ"צת כנ"ל. וזה החסד חנם הנ"ל הוא בחי' הדרך לא"י כי זה החסד חנם הנ"ל הוא בחי' העשרה מאמרות שבהם נברא העולם שהוא בחי' התורה הנעלמת כנ"ל, וזה הוא בחי' הדרך לא"י כי עיקר כח קדושת א"י ע"י כח מעשיו הגיד לעמו לת להם נחלת גוים כשפרש"י ע"פ בראשית וכו' שבשביל זה פתח בבראשית שלא יאמרו האומות גזלנים אתם שכבשתם ארצות שבעה עממין ע"כ פתח בבראשית להודיע כי הוא ית' ברא הכל וברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו. נמצא שעיקר כח א"י הוא מבחי' עשרה מאמרות שבהם נברא העולם שהם בחי' כח מעשיו שעי"ז יכולמי ישראל לילך ולכבוש א"י. וגם כאן בחוץ לארץ נמצא בחי' זו כי ישראל עם קדוש באים לפעמים למקומות שהיו רחוקים מאד מקדושת ישראל וכו' והם כובשים המקום ומקדשין אותו שיהי' מקום ישראלי שזהו ג"כ בחי' א"י והיו יכולים הס,עא לומר גזלנים אתם שכבשתם זה המקום שאינו שלכם. אך ע"י כח מעשיו בחי' עשרה מאמרות דהיינו מה שיודעין שהש"י ברא את העולם בעשרה מאמרות כ"ש בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ וכו' עי"ז יש לנו רשו"ת לכבוש כל העולם ולקדשו בקדושת ישראל כיהוא ית' ברראה וכו' וברצונו נתנה לנו וכו'. נמצא שע"י החסד חנם שהי' מקיים העולם קודם מ"ת שהוא בחי' העשרה מאמרות שבהם נברא העולם עי"ז הולכין וכובשין א"י כי עי"ז אין יכולין לומר גזלנים אתם כוו' כנ"ל. ועי"ז מחי' עצמו הצדיק בעת פשיטותו כנ"ל ועי"ז הוא מחי' כל הפשוטים ואפילו אותן שנפלו מאד מאד וכו' כנ"ל:

אות ב

וזה בחי' תקנת השבים שעשו בגזילה. כי עיקר בחי' תיקון התשובה שמועיל לכל החטאים נמשך מבחי' תיקון הגזילה שיש לה תקנה בתשובה כ"ש והשבי את הגזילה אשר גזל וכו'. ואיתא בספרי מוסר שפסוק זה מרמז על תשובה לכל החטאים. כי עיקר בחי' תיקון התשובה נמשך מבחי' תיקון הגזילה כי עיקר תיקון השתובה מה שמועיל תשובה על החטא זהו נמשך רק מבחי' חסד חנם הנ"ל שהי' מקיים העולם קודם מתן תורה. כי ע"פ דין תורה לא הי' מועיל תשובה לחטא רק מה שמועיל תשובה על החטא זהו מחסד הש"י שנמשך מבחי' חסד חנם הנ"ל שהי' מקיים העולם קודם מ"ת ששם יכולין להתהפך העונות לזכיות ע"י התשובה. וע"כ באמת א"א לזכות לתשובה שלימה כ"א ע"י צדיק הדור האמיתי שיכול להמשיך החסד חנם הנ"ל בעת פשיטותו שעי"ז יש תקוה לכל אותן שנפלו בעונותיהם כנ"ל. וזהו שמסיים שם רבינו ז"ל שאין שום יאוש בעולם. כי הכל יכולין להחיות עצמן בנפילתם על ידי החסד חנם הנ"ל בחי' התורה

הנעלמת הנ"ל שעי"ז יש להם תקוה לעולם אפילו אם נפלו כמו שנפלו וכו', נמצא שעיקר התשובה נמשך ע, יהחסד חנם הנ"ל וזה החסד חנם הנ"ל הוא בחי' הדרך לא"י כי עי"ז יכולין לכבוש א,י ואין העכו"ם יכולין לומר גזלנים אתם וכו' כנ,ל. נממא שזה החסד חנם הנ"ל הוא בחי' תיקון הגזילה כי הכגזלן כשרוצה לשוב ולתקן את חטא הגזילה אשר גזל הוא צריך להמשיך התיקון משורש תקיון הגזילה שהוא בחי' חסד כנם הנ"ל שהוא הדרך לא"י שעי"ז נתתקנין כלליות ישראל מבחי' גזילה כי אין יכולין לומר להם גזלנים אתם כי ברצונו וכו' כנ"ל. ומשורש בחי' תיקון הגזילה הזאת משם נמשך תיקון לכל הגזלנים הבאים לשוב בתשובה ולהשיב את הגזילה. וכן כל הבעלי תשובה כולם אין יכולין לקבל תיקון לחטאם בתשובה כ"א ע"י חסד חנם הנ"ל שהוא הדרך לא"י שהוא בחי' תיקון הגזילה כנ"ל. כי תיקון התשובה אין מועיל בדין כ"א ע"י בחי' חסד חנם הנ"ל כנ"ל:

אות ג

כי באמת התשובה על כל החטאים הוא בחי' תיקון הגזילה והעושק אשר גזל ועשק את הקב"ה וכנסת ישראל ע"י חטאיו. וע"כ איתא בזוה"ק ומובא בדברי רבינו ז,ל (סי' לה) שתשובה הוא בחי' זרקא דאיזדריקת לאתר דאיתנטילת מתמן היינו להחזיר את הדבר למקום שניטל משם. כי קודם התשובה נקרא כל חוטא גזלן שלקח הכח והחיות והשפע שנתן לו הש"י ועשה עמו מה שעשה בחטאו ועי"ז עקר וגזל החיות הזה מהש"י וכנסת ישראל נמצא שהוא גזלן גמור בחי' גוזל אביו ואמו דא קוב"ה וכנסת ישראל וכשרז"ל כל הנהנה בעוה"ז בלא ברכה כאילו גוזל להקב"ה וכנס"י שנאמר גוזל אביו ואמו וכו'. נמצא שאפילו כשרינו עושה עבירה ממש רק שנהנה מן ההיתר בלא ברכה נקרא ג"כ גזלן על שקבל הנאת עוה"ז מהשי"ת בלא ברכה שזהו בחי' גזילה ממש. כי הכל של הש"י כ"ש לה' הארץ ומלואה והוא ית' אינו נותן רשו"ת להאדם לקבל וליהנות מזה העולם כ"א בברכה. אבל כשלוקח ונהנה בלא ברכה הוא גזלן ממש כי גוזל להקב"ה וכנס"י כנ"ל, מכ"ש כשח"ו נהנה מהעוה"ז בעבירה ח"ו שזהו בודא יגזלן גדול כנ"ל. וע"כ כשרוצה לעשו"ת תשובה הוא בבחי' והשיב את הגזילה אשר גזל שצריך להחיזר ולהעלות הדבר שעקר מהש"י, לשורשו בבחי' זרקא הנ"ל דאזדריקת לאתר דאיתנטילת מתמן. נמצא שכל תיקוני התשובה הוא בבחי' תיקון השבת הגזילה כנ"ל.כי באמת כל תיקון התושבה נמשך מבכחי' החסד חנם הנ"ל שהוא בחי' הדרך לא"י שהוא בחי' תיקון הגזילה בשרשה שעי"ז אין יכולין לומר לישראל גזלנים אתם וכו' כנ"ל שמחבי' תיקון זה נמשך תיקון לכל הגזלנים הבאים לשוב כי כל דברא צריך להתמתק בשרשו כידוע

וזהו התיקון של כל החוטאים שתיקונם וחיותם נמשך רק מבחי' חסד חנם הנ"ל שהיה מקיים העולם קודם מתן תורה וכו' כנ"ל. וע"כ עשו חז"ל תקנת השבים בגזילה דייקא כי עיקר בחי' תקנת השבים נמשך מבחי' תיקון הגזילה שהוא בחי' החסד חנם הנ"ל שהוא הדרך לא"י וכו' כנ"ל:

אות ד

ועיקר תקנת השבים שעשו חז"ל בגזילה הוא מה שאין הגזלן צריך להחזיר גוף הגזילה כשקבעה בבנין שזהו מפני תקנת השבים כנ"ל וכל זה נמשך מבחי' חסד חנם הנ"ל שהוא בחי' התורה הנעלמת בעשרה מאמרות המלובשין בכל מלאכה ועסק שעושין וכו' כנ"ל. ומחמת זה ג"כ קונה הגזלן מדינא את הגזילה ע"י שינוי מעשה. ולכאורה הדבר תמוה איך אפשר לגזלן לקנות הגזילה ע"י השינוי מעשה הלא כל מעשיו הם חורבן והריסה מאחר שעבר על דת וגזל ועשק את עמיתו. אך באמת הכל נמשך מבחי' החסד חנם הנ"ל שהוא בחי' התורה הנעלמת בכל עשי' ועובדא שבזה העולם שבכל דבר מלובש עשרה מאמרות שבהם נעלמת התורה. נמצא שבכל עשי' ומלאכה שעושין בזה העולם מלובש ונעלם בו תורה בהעלם שעי"ז יש קיום להעולם גם כשבטלים או עוברים על הנתורה ח"ו כי זהו בחי' החסד חנם שהי' מקיים העולם קודם מ"ת כנ"ל שזהו בחי' הדרך שכובשין בו א"י וכו' כנ"ל. ועיקר הדבר הוא מה שיודעין שהש"י הוא היוצר הוא הבורא והוא ברא הכל מראש ועד סוף בחי' בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ וע"י ידיעת אמונה הזאת שהוא יסוד הכל כ"ש וכל מעשיהו באמונה וכל התורה עומדת ע"ז כ"ש כל מצותיך אמונה וכשרז"ל (מכות כד) בא חבקוק והעמידן על אמונה כ"ש וצדיק באמונתו יחיה, עי"ז נמשך החסד חנם הנ"ל שהוא בחי' קיום העולם קודם מ"ת שזה החסד מקיים גם עכשיו את כל הפשוטים וכל הנופלים וכו' כנ"ל כי עיקר חיותם וקיומם הוא ע"י אמונה הנ"ל. כי אמונה יסוד הכל וכ"ז שאדם מחזק את עצמו באמונהשלימה שיודע ומאמין שהש"י בכל מקום ולית אתר פנוי מני' ובכל מקומות ממשלתו אפילו בעשר כתרין דמסאבותא ואפילו בכל הנפילות שבעולם אפילו אם נפל למקום שנפל גם שם נמצא הש"י כי מלכותו בכל משלה כי הוא ית' ברא הכל בחסדו ומקיים הכל בחסדו. ואפילו כשישראל עוברין על התורה ח"ו אעפ"כ מקיים העולם בחסדו לבד כמו שהיה מקיים העולם כ"ו דורות בחסדו לבד קודם שניתנה תורה כי חפץ חסד הוא וחסדי ה' לא תמנו ולא כלו רחמיו לעולם. וכל זמן שיודע ומאמין זאת אין שום נפילה וירידה לעולם כי תמיד יש לו תקוה עדיין למצוא את הש"י ולשוב אליו. וע"כ סיים שם רבינו ז"ל את התורה הנ"ל שאין שום יאוש בעולם כלל וכו' וכנ"ל. והכל הוא ע"י החסד חנם הנ"ל ע,י

התורה הנעלמת הנ"ל ע"י הדרך של א"י הנ"ל שהוא בחי' עשרה מאמרות בחי' בראשית ברא וכו' היינו בחי' דרך ארץ הנ"ל שהוא מלובש בכל דבר, שבכל דבר נעלם תורה ע"י שיודעין ומאמינין שהש"י בראו מאין ליש בעשרה מאמרות שבהם נעלמין העשרת הדברות שעי"ז מתקיים אותו הדבר בחסד חנם אע"פ שלא ניתנה ונתגלה התורה עדיין או בעת שבטלים מן התורה וכו' כנ"ל:

אות ה

כי הש"י ברא כל הבריאה בשביל האדם שהוא תכלית כל הנבראים כידוע. והכל בשביל ישראל שיקבלו את התרוה שעי"ז הם מקיימין את העולם ונחשב כאילו הם בראו את העולם כ"ש בוראן יעקב ודרז"ל עולמי עולמי מי בראך יעקב בוראך. וכו'. כי התורה היתה כלי אמונתו כ"ש ואהיה אצלו אמון ודרשו רז"ל אל תקרי אמון אלא אומן. ועשרה מאמרות שבהם נברא כל העולם נמשכין מהעשרת הדברות שהם כלליות התורה. וע"כ כשקבלו ישראל את התורה נחשב אותו היום כאילו היסו בראו ישראל את העולם מחדש כי עד ששה בסיון הי' העולם מתמוטט עד שקבלו ישראל את התורה כשדרז"ל (שבת פח) על ה' דהששי' וכו'. כי אין קיום להעולם בלא התורה כי הש"י ברא את העולם בשביל האדם דייקא שהאדם דייקא יקיים את העולם ע"י מעשיו הטובי סכ"ש והארץ נתן לבני אדם וכ"ש אשר ברא אלקים לעשו"ת שהשי"ת ברא הכל שהאדם יעשהו ויגמרהו כמובא שזהו פי' לעשות. כי כל דבר שנברא צריך תקון כמובא במדרש (ב"ר פ' יא) החטים צריכין לטחון התורמוסין וכו' וכ"ש לעבדה ולשמרה כי האדם צריך לגמור ולתקן הכל וכל זה להורות ולהודיע שהכל תלוי בהאדם כי הלכ בשבילו. ועיקר התכלית בשביל שיקיים את התורה שעי"ז מקיים את כל העולם שנברא ע"י התורה ואז נחשב כאילו הוא ברא את העולם כנ"ל. וע"כ אין קיום להעולם בלא ישראל שקבלו את התורה כי האדם דייקא צריך לקיים את העולם כי בשביל זה נברא הכל כדי שהאדם דייקא יקיים הכל כנ"ל, אבל כל זמן שלא ניתנה תורה עדיין אז הי' הש"י מקיים העולם בחסד חנם לבד כנ"ל. אבל אעפ"כ גם אז בהכרח שיהיה קיום העולם ע"י מעשה בני האדם כי תיכף כשנברא אדם לא הי' קיום להעולם בלי מעשה האדם כ"ש אשר ברא אלקים לעשו"ת דייקא וכו' וכנ"ל. ועיקר מעשה האדם לקיים את העולם הוא מעשה התורה והמצוות. אבל מאחר שאז עדיין לא ניתנה תורה ע"כ הי' קיום העולם ע"י דרך ארץ היינו ע"י מעשה בני האדם שעוסקין ועובדין בעסקי העולם במלאכות ומו"מ שכולם הם בחי' תיקון מעשה בראשית שנברא בעשרה מאמרות וע"י עשייתם ומלאכתם בעאתערותא דלתתא אתער לעילא ונתעורר אותו המאמר שבו נברא אותו הדבר ובאותו המאמר נעלם

התורה ועי"ז הי' קיום העולם אז. וכן מובן ומבואר בדברי רבינו ז"ל במ"א בהתורה ואת העורבים צויתי וכו' (בל"ת סי'

אות ד

שע"י כל הל"ט מלאכות שהם כלל כל המלאכות והעסקים שבעולם עי"ז הוא בחי' אתערותא דלתתא שעי"ז מעוררין למעלה כח מעשי בראשית שעי"ז קיום העולם כמבואר שם ע"ש. וזה שדקדק וכתב רבינו ז"ל בהתורה שאנו עסוקים על פ' ואתחנן הנ"ל שאז קודם מ"ת שקיים השי"ת העולם בחסדו אז היתה התורה נעלמת בדרך ארץ וכו' כנ"ל. כי בהכרח שיהי' קיום העולם ע"י מעשי בני אדם דייקא כי כך היתה כוונתו בבריאתו כנ"ל ועיקר ע"י התורה כנ"ל. אך אז קודם מ"ת הי' קיום העולם ע"י בחי' דרך ארץ שהוא החסד חנם הנ"ל הוא כשעכ"פ היו שומרים את עצמן לבלי לעבור על דרך ארץ שזהו בחי' כלל כל הז' מצוות של בני נח כי כל הז' מצוות הם בחי' דרך ארץ שהשכל מחייב לקיים אותן המצוות. והיסוד הוא אמונה שזה עיקר בחי' הדרך ארץ בחי' עשרה מאמרות שמקיימין העולם בחי' החסד חנם הנ"ל שהיא בחי' בראשית ברא אלקים וכו' כנ"ל. וע"כ לא נחתם גזר דינם של דור המבול אלא על הגזל כשרז"ל כי ע"י גזל שגוזל את חבירו הוא פוגם גם בדרך ארץ כי אע"פ שעדיין לא ניתנה תורה אעפ"כ עכ"פ מדרך ארץ ראוי שלא יעשוק ויגזול אחד את חבירו כי עיקר קיום העולם אזהוא ע"י מעשי ומלאכות האדם שעוסקין בזה העולם שהוא בחי' אתערותא דלתתא כנ,ל. וכ לאדם כפי מעשיו ומלאכתו כן מעורר כח מעשי בראשית שכנגד אותה המלאכה ועי"ז הוא קיום העולם, וע"כ כל אדם קונה אותו הדבר ע"י עשייתו ומלאכתו שעי"ז מרוויח אותו הדבר כי ע"י עשייתו ועסקו קנאו באמת כי נתעורר על ידו כח מעשי בראשית שעי"ז נברא אותו הדבר שזהו בחי' קנין כשפרש"י ע"פ קונה שמים וארץ ע"י עשייתן קנאן להיות שלו. כי גם האדם נתן לו הש"י זה הכח שע"י עשייתו ועסקו יתעורר כח מעשי בראשית עד שיהי' נחשב כאלו נברא הדבר על ידו אם עושההעסק והמלאכה בקדושה ובאמונה. אבל כשח"ו גוז לאת חבירו נמצא שמהרס ומחריב העולם בידים ממש כי פוגם בכח מעשי בראשית שנתעורר ע"י חבירו שעי"ז זכה חבירו באותו הדבר והוא רוצה לגזול ולהרוס ח"ו כח מעשי בראשית של מלאכת ועסק חבירו ופוגם בדרך ארץ הנ"ל כי גזילה הוא היפך דרך ארץ. וע"כ ע"י גזילה נחתם גזר דינם של דור המבולונחרב העולם אז על ידם כי ע"י הגזילה פגמו בדרך ארץ שעי"ז הי' עיקר קיום העולם אז כנ"ל:

אות ו

נמצא שכל אדם ע"י מעשיו ומלאכתו ועסקיו בדרך ארץ שהם עסקי העולם בכל המו"מ ומלאכות עי"ז מעורר כח מעשי בראשית כנ"ל ועי"ז הי' קיום העולם קודם מ"ת וכן

עכשיו ע"ז הוא קיום של כל הפשוטים שהם הפראסטאקיס שאינם עוסקים בתורה כ"א בדרך ארץ שזהו בחי' החסד חנם הנ"ל וכו' כנ" ל. אבל כל זה כשעוסקים בהמו"מ והמלאכה שהוא בחי' דרך ארץ באמונה ובכשרות ובהתקשרות לצדיקים אמתיים שהם ממשיכין זה החסד חנם הנ"ל ע"י פשיטותם כנ"ל. אבל כשח"ו פוגמים בהמו"מ ח"ו מכ"ש כשגוזלים ח"ו את חבירם בזה הם מחרביים ממש מעשי בראשית כנ"ל. וע"כ עון הגזילה חמור מאד כמו שהפילגו רז"ל כי נחשב כאיל ומחרבי העולם ח"ו מאחר שפוגם בדרך ארץ שהוא בחי' כח מעשי בראשית שנתעורר ע"י כל עסקי האדם, וכשנוגע בממון ועסק חבירו הרי הוא כאילו סותר והורס בחי' כח עמשי בראשית שהי' מתתקן ע"י ממון ועסק הזה של חבירו וכנ"ל. אבל ע"י תשובה נתתקן הכל כי עיקר התשוב הוא בבחי' והשיב את הגזילה וכו' כנ"ל. כי ע"י התשובה הוא חוזר ומעורר את החסד ומעורר א תהחסד חנם הנ,ל שהוא בחי' דרך ארץ הנ"ל שהוא בחי' הדרך לא"י שהוא תיקון הגזילה כנ"ל, ואז ע" יהחסד הזה לא די שנתתקן הגזילה אף גם נתהפך מהיפך אל היפך בבחי' עונות נתהפכין לזכיות שאח"כ נחשב גם כל מעשדה הגזלן שעשה בחפץ הנגזל לעשי' גמורה עד שאמרו שקנאה הגזלן בשינוי מעשה שלו. כי ע"י תיקון התשובה נתתקן הגזילה ע"י חסד חנם הנ"ל עד שנתעורר כח מעשי בראשית בחי' עשרה מאמרות הנ"ל שנתעוררין תמיד ע"י כל מעשה ומלאכת האדם בכשרות כנ"ל. ועכשיו נתתקן הגזילה בבחי' זו עד שנחשב מעשה הגזילה לעשי' וקנין שקונה אותה ע"ז. וזהו בחי'תקנת השבים וקנין הגזלן בשינוי מעשה כי תיכף כשרוצה להחזיר את הגזילה שזהו בחי' תשובה או אפי' כשאינו רוצה להחזירה מעצמו רק הב"ד כופין אותו ומוציאין אותה מידו שזהו ג"כ בחי' תשובה שהב"ד מכריחים אותו לקיים הדת והלשיבה אז תנעורר בחי' חסד חנם הנ"ל שהוא בחי' כח מעשי בראשית שהועא בחי' הדרך לא"י שהוא תיקון הגזילה שעי"ז מקיים הש"י העולם בחסדו עד שנחשב שינוי מעשה של הגזלן לעשי' שעי"ז כל אדם קונה חפצו ע"י שנתעורר כח מעשי בראשית ע"י עשייתו וכנ"ל:

אות ז

נמצא שכל זה דהיינו מה שהגזלן קונה החפץ בשינוי מעשה ואין צריך להחזיר הקורה מהבנין מפני תקנת השבים כ"א דמים וכו' כל זהמורה על גודל כח התשובה שנרמזה בפסוק והשיב את הגזילה כנ"ל. שיש כח בהתשובה ע"י החסד חנם הנ"ל להפוך העונות לזכיות. וע"כ נחשב מעשה הגזלן למעשה וקנין כנ"ל. כי באמת קיום הגזלן וכל החוטאים גם קודם שישובו נמשך מבחי' תשובה מבחי' חסד חנם הנ"ל שעל ידי זה הש"י מאריך להם אפו עד שישובו כי בכח החסד הזה השי"ת מקיים העולם בעת שעוברים על התורה

וכו' כנ"ל, וע"כ נחשב מעשה הגזלן לקנין וכו' כנ"ל כי הכל ע"י בחי' החסד חנם הנ"ל שמקיים את העולם עד שישובו ואז נתתקן הכל ונתהפך מעונות לזכיות וכנ"ל: בילא"ו:

אות ח

וזה שארז"ל שבסוכת החב בחג עשו תקנת השבים אע"פ שלא קבעה בבנין כי כבר נתבאר שבחי' תקנת השבים נמשך מבחי' החסד חנם הנ"ל שהוא בחי' כח מעשי בראשית וכו' כנ"ל. וע"כ בסוכת החג עשו תקנת השבים ביותר שאע"פ שלא קבעה אין צריך להחזיר גוף הקורה כי סוכה נמשך ג"כ מחסד הנ"ל שהוא בחי' כח מעשי בראשית כמבואר בהתורה על אשר מעלתם (סי' מח) ע"ש. וע"כ עשו בו תקנת השבים ביותר וכנ"ל:

גזילה ד

אות א

כל הגזלנים משלמין כשעת הגזילה. כי השבת הגזילה הוא בחי' תשובה כמ"ש והשיב את הגזילה אשר גזל וכו'. וכמובא פסוק זה בספרי מוסר לענין תשובה כי עיקר התשובה היא להחזיר הדבר למקום שנלקח משם בבחי' זרקא דאזדריקת לאתר דאיתנטילת מתמן (כמובא בדבריו ז"ל במ"א) שזהו בחי' השבת הגזילה בחי' והשיב את הגזילה אשר גזל וכו', כי גם כל החטאים נקראים גזילה על שם שגוזל הדבר משרשו וכ"ש גוזל אביו ואמו אבי ודא קוב,ה וכו' כ"ש בזוה"ק. נמצא שהשבת הגזילה ותשלומיה הוא בבחי' תשובה. ותשובה היא למעלה מהזמן כ"ש בסי' הא"ב יום שהאדם עושה תשובה הוא למעלה מהזמן ומעלה כל הימים למעלה מהזמן. וכן יום הכפורים הוא למעלה מהזמן ע"ש. כי זה עיקר התיקון של התשובה שזוכה לבא למעלה מהזמן ושם נתבטל כל הזמן והימים שחטא ופגם בהם בבחי' והימים הראשונים יפלו ונחשב כאילו היום נולד בבחי' אני היום ילדתיך שהוא בחי' ביטול הזמן כמבואר בלק"ת (בסי' סא) על פסוק זה ע"ש. וע"כ כל הגזלנים משלמים כשעת הגזילה כי תשלומי הגזילה הוא בחי' תשובה שהיא למעלה מהזמן שכל הזמן נתבטל ונחשב כאילו עדיין הוא היום והשעה ראשונה וכל הזמן והימים שעברו בימי הגזילה בעת שהיה עון הגזילה בידו נתבטים ונחשבים כלא היו כי זה עיקר תיקון התשבוה שעולה למעלה מהזמן ונחשב כאילו עתה הוא היום והשעה ראשונה כנ"ל. וע"כ תשלומי הגזילה הוא רק כשעת הגזילה כי כל הזמן שעבר בימי הגזילה נתבטל ע"י בחי' התשובה שהיא בחי' תשלומי הגזילה וכנ"ל:

כי באמת מה שהביאו לידי עון החמור הזה לגזול או לעשוק או להעטועת ולרמות את חבירו וכו' הכל היה ע"י תאות ממון שהתגברה עליו כל כך עד שבא לידי עון החמור

הזה על של גזילה וכל זה נמשך ע"י שנפל תחת הזמן ביותר, כי באמת עיקר הפגם של תאות ממון מה שרודפים אחר פרנסתם ביגיעות גדולות כ"כ עד שיש שבאים לידי גזילה הוא רק מחמת שהם דוחקים את השעה ואינם ממתינים לישועת ה'. כי באמת השי"ת מפרנס ומכלכל מקרני ראמים ועד ביצי כנים. רק ע"פ רוב אין נותנין להאדם פרנסתו מזומן תיכף ומיד רק צריך להמתין עד יבא עתו וזמנו כ"ש ואתה נותן להם את אכלם בעתו וכשרז"ל (בגמ' יומא) במשך יקראוך וכו' ומשלך יתנו לך אין אדם נוגע וכו' וצריך האדם רק להמתין ולצפות לישועתו תיידד וכמובא בשיחותיו הק' (בשיחות הר"נ) שאמר אם לא היה ממתין וכו'. כי העיקר מה שבני אדם נכשלים בענין הפרנסה בכמה מיני פגמים ר"ל כל רק ע"י שאינם ממתינים עד יבא העת והזמן שהשי"ת ישפיע לו הפרנסה בנקל רק הם דוחקים את השעה ועי"ז הם באים לכמה פגמים במו"מ עד שיש שבאים לידי גזילה ממש ר"ל. וכל זה נמשך מחת שנופלים תחת הזמן ואינם משימים אל לב שכל הזמן של זה העולם פורח ושט כהרף עין ובאמת אין שום זמן כלל, כי עיקר הזמן שנדמה שיש זמן הוא רק מחמת חסרון הדעת כי אם היה זוכה לשלימות הדעת היה יודע שאין שום זמן כלל וכמבואר כל זה ע"פ אני היום ילדתיך בסי' הנ"ל. ובודאי אם היה מסתכל היטוב על בטול הזמן לא היה דוחק את השעה והיה ממתין תמיד על הפרנסה עד יבא עתו ולא הי' נכשל בשום גזילה ועולה. ואפילו בהיתר לא היה להוט וטרוד כל כך ביגיעות וסכנות כאלה בשביל הממון רק היה ממתין לישועת ה'. כי רגע קלה בודאי בקל יכולין להמתין ומי שהוא בר דעת אמיתי אזי כל הזמן של העולם הוא רק רגע קלה כי הזמן פורח מאד מאד כ יבאם תאין שום זמן כלל וכנ"ל. נמצא שעיקר פגם הגזילה נמשך רק מחמת שנפל ביותר תחת הזמן וזה בחי' מ"ש (קהלת ד) העשקים אשר נעשים תחת השמש. תחת השמש דייקא דהיינו תחת הזמן ששם כל העשוקים והגזילות וכנ"ל. כי באמת כל תאות ממון נמשך מכסילות וחסרון הדעת בבחי' לב כסיל לשמאלו שמשם הממון והעשירות כ"ש בשמאלה עושר וכו'. (כ"ש בסי' ס"ט בענין חומר איסור גזילה ע"ש) ושם עיקר הטעות של הזמן שנדמה שיש זמן שזה נמשך רק מחסרון הדעת כנ"ל. וע"כ השבת הגזילה שהוא בחי' תשובה הוא בבחי' בטול הזמן כנ"ל. כי עיקר תיקון הגזילה שהוא פגם תאות ממון הוא ע"י בטול הזמן וכנ"ל:

גזילה ה

אות א

ע"פ התורה ט' תיקונין סי' כ' ע"ש כל התורה. מבואר שם ענין פגם הכאת הצור שהוא בחי' מה שטעה משה והשתמש עם מטה עוזו שהם הכח של מעשים טובים שלו בשעת

המשכת התורה. ובאמת לא צוה לו הש"י ליקח את מטה עוזו הנ"ל כ"א בשביל להקהיל את העדה להכניע רשעותם וכו'. אבל בתפילה צריך לעמוד כדל וכרש וצריכים לקשר א"ע עם כל הקהל הבאים לשמוע את התורה כדי שתהא תפלת רבים וכו' וכו' ובשביל זה אין לאדם לדחוק א"ע על שום דבר אלא יבקש בתחנוניםאם יתן לו הש"י יתן ואם לאו לאו כי אסור לדחוק את השעה. כי הוא כמו שלוקחין איזה דבר באונס ובכח כמ וכן הוא כשמתעקשין ודוחקין עצמו בתפלתו שהש"י יעשה דוקא בקשתו וכו'. ועי"ז נסתלק משה כ"ש לכן לא תביאו וכו' אל הארץ וכו' כי ע"י התורה שממשיכין זוכין לא"י וכו'. והעיקר שימשיך תורה בתיקונים הנ"ל לשפוך לבו כמים נוכח פני ה' עד שימשיך דיבורים חמים כגחלי אש וכו' ויבקש בתחנונים דייקא וכו' וכו' ע"ש כל זה יטב היטב. וע' עוד בס"י קצ"ו מ"ש על מארז"ל וכשאתה מתפלל אל תעשה תפלתך קבע, שהוא מי שדוחק א"ע ומתעקש שבהכרח יעשה הש"י את בקשתו שזהו בחי' תפלות קבע לשון גזילה כמ וקבע את קובעיהם נפש וכו' אל יתפלל רק ברחמים ותחנונים וכו' ע"ש:

אות ב

וזה בחי' והשיב את הגזילה אשר גזל או את העושק אשר עשק שהוא מרמז על תשובה על כל העונות שבעולם כמבואר בהרבה ספרי מוסר שהביאו פסוק זה לענין תשובה. כי הבעל עבירה הוא נקרא גזלן בחי' גוזל אבי וואמו שהם קוב"ה ושכינתי' כמבואר בדברי רז"ל. וע"כ אפי' הנהנה מעוה"ז בהיתר רק שהוא בלא ברכה נקרא גזלן בחי' גוזל אביו ואמו כשארז"ל מכ"ש כשנהנה באיסור ח"ו. וע"כ גם היצה"ר נקרא גזלן וחמסן כ"ש מציל עני מחזק ממנו ועני ואביון מגוזלו שנאמר על היצה"ר (כמבואר במדרש בראשית פ' נ"ד) היש גזלן גדול מזה וכו'. וזה בחי' מאיש חמסים תנצרני. וע"כ תקנו תקנת השבים ביותר בדיני גזילה כמבואר בדרז"ל בכמה דיני השבת הגזילה שהקילו עליו מפני תקנת השבים:

אות ג

כי עיקר כח התשובה לשוב להש"י על כל העונות שבעולם מקבלין רק מצדיקי אמת שעוסקין בזה כל ימי חייהם ולאחר הסתלקותם להשיב הכל להש"י וכל התורה שממשיכין ומגלין לישראל הכל בשביל להחזירם למוטב להשיבם בתשובה שלימה כי זה כל כוונתם הקדושה בהתגלות תורתם להביא את ישראל לדיי תשובה ומעשים טובים כי לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. אבל זה העסק להחזיר בני ישראל בתשובה קשה וכבד מאד כמובן בדרז"ל כי לבעל בחירה קשה מאד לעזור כמבואר בדבריו ז"ל (בסי' חיי מוהר"ן). וע"כ צריכין להמשיך התורה בכל התקונים המבוארין בהתורה הנ"ל עד שיזכה להמשדי קדושת א"י כנ"ל שמשם עיקר תיקון התשובה כ"ש ובא לציון גואל

ולשבי פשע ביעקב וכו' וכ"ש בפ' התשובה ושבת עד ה' אלקיך ושמעת בקולו ושב ה' אלקיך את שבותך ורחמיך וכו' עד והביאך ה' אלקיך אל הארץ וכו'. וע"כ צריכין ליזהר מאד להמשיך החידושי תורה רק ברחמים ותחנונים ולא בכח ובאונס ח"ו כי אז א"א לבא לא"י כ"ש שם. ויש לבאר יותר בזה. כי איתא בדבריו ז"ל שעיקר קדושת א"י ממשיכין ע"י כח מעשיו כשאז"ל שבשביל זה פתח בבראשית שאם יאמרו העכו"ם לסטים אתם שכבשתם א"י הם אומרים כל הארץ של הקב"ה ברצונו וכו' וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו וכו'. נמצא שא"א לכבוש מהם א"י כ"א ע"י התורה ע"י שמראים להם ע"י התורה שפותחת בבראשית שכל הארץ של הקב"ה וכו'. וע"כ כשאין שלימות בהמשכת התורה דהיינו שאין ממשיכין התורה ברחמים ותחנונים וכו' רק בכח ובאונס וכו' כנ"ל שהוא בחי' פגם האמונה כ"ש יען לא האמנתם בי וכו' כי לפי עוצם קדושתם נחשב זה לאיזה פגם באמונה הק', ע"כ אז א"א לגלות האמונה לכל באי עולם לגלות להם שהש"י ברא העולם ואז א"א לכבוש א"י מהם כי יאמרו לסטים אתם מחמת שבאי סלכבוש א"י בכח התורה שנמשכה ע"י תפילת קבע שנחשב כגזילה כנ"ל ע"כ אז אין כח לבטל קטרוגם של העכו"ם מא"י כי יאמרו לסטים אתם, לסטים דייקא מאחר שגם כח התפלה שמשם נמשכה התורה שעל ידה באים לכבוש א"י היתה ג"כ בבחי' גזילה ואונס ע"כ עדין הם יכולים לומר לסטים אתם וכנ"ל. וכשאין להתורה שלימות עד שיכולין לגלות קדושת א"י על ידה אזי א"א להשיב בתשובה על ידה. כי עיקר תיקון התשובה הוא דייקא ע"י התורה שממשיכין בתפלת רחמים ותחנונים וכו' עד שממשיכין קדושת א"י על ידה וכנ"ל. וע"כ עיקר תיקון התשובה מרומז בדיני השבת הגזילה כנ"ל. כי עיקר בחי' תיקון התשובה על כל החטאים הוא לתקן פגם הגזילה בחי' גוזל אביו ואמו וכו' כנ"ל וזהא"א כ"א ע"י התורה שממשיכין בתיקונים הנ"ל דהיינו ע"י התפלה שהיא ברחמים ובתחנונים דייקא ולא בכח ובאונס שהוא בחי' גזילה. נמצא שעיקר תיקון התשובה הוא ע"י הצדיקים שמתקנים שורש פגם הגזילה בקדושה העליונה דהיינו שגם בתפילתם הקדושה אינם באים בבחי' גזילה. וע,כנקרא תיקון התשובה על כל החטאים בחי' תיקון הגזילה בחי' והשיב את הגזילה וכו' כי עיקר תיקון התשובה נמשך רק מבחי' תיקון הגזילה בשרשה שהוא מה שאין באים בתפלתם בכח בבחי' גזילה שעי"ז דייקא ממשיכין תורה בתכלית השלימות שעי"ז מחזירין בני אדם בתשובה וכנ"ל:

אות ד

כי משה רבינו אחר שטעה בסוד זה בהכאת הצור שעי"ז נסתלק כ"ש יען לא האמנתם בי וכו' אח"כ בודאי שב בתשובה שלימה על זה ומאז התפלל כל תפלותיו רק ברחמים

ובתחנונים כ"ש ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר. לשון רחמים ותחנונים ומתנת חנם כשדרז"ל וכמובא שם בהתורה הנ"ל פסוק זה. והתפלל הרבה תפלות מאד ברחמים ותחנונים כמין ואתחנן כשרז"ל. ואע"פ שעדיין לא מילא הש"י שאלתו ואמר לו רבל ך וכו' אעפ"כ בודאי פעל הרבה ע"י תפילותיו שבקש ברחמים ותחנונים ושב ותיקן הפגם שפגם בהכאת הצור ובפרט ע"י הסתלקותו כ"ש שם בהתורה הנ"ל שמה שנחסר על ידם נתתקן על ידם. ומשם מקבלין עתה כח הצדיקי אמת להמשיך תורה בתקונים הנ"ל ברחמים ותחנונים עד שממשיכין קדושת א"י ומחזירין ומשיבין בני אדם בתשובה וכנ"ל. כי הצדיק הגדול כשנכשל באיזה שגיאה דקה היא לטובתינו כדי שישובו עי"ז בתשובה שלימה כדרכם הקדוש שעל שגיאה פחותה מחוט השערה עושים תשובה גדולה ורבה מאד ועי"ז מזכים אותנו בתשובה בבחי' אלו ד"ת שאין אדם עומד עליהם אא"כ נכשל בהם וכשרז"ל לענין דהמע"ה לא הי' דוד' ראוי לאותו מעשהאלא כדי להורות תשובה וכו' (וכמובא בהתו' חב"ח סי' כ"ב) מכש"כ משרע"ה. ע"כ עתהכל תקונינו וכל תקותינו לזכות לתשובה הוא ע"י התורה שממשיכין עתה הצדיקי אמת ברחמים ותחנונים שהוא בחי' תיקון הגזילה וכו' וכנ"ל. ע"כ מרומז תיקון התשובה בהשבת הגזילה וכנ"ל:

אות ה

והנה התורה הנוראה הזאת אם אמנם נאמרה ברום גבהי מרומים כי מבאר שם סוד שגיאת הכאת הצור שהוא בודאי דק מן הדק כי משה רבינו בודאי ידע שצריכין להתפלל ברחמים ותחנונים וכאשר נהג כל ימיו ובפרט בחטא העגל ומרגלים שבקש סלח נא לעון העם הזה כגודל חסדך וכו' וכן הרבה רק בעת הכאת הצור בלבלו אותו המתנגדים והחולקים עד שבא לידי טעו תכ"ש כי העשק יהולל חכם ויאבדאת לב מתנה (קהלת) שדרז"ל לענין הטעיות של משה רבינו ע"ה וזהו כי העושק יהולל חכם עושק דייקא כי כל רשעותם ומחלוקותם של זתן ואבירם וכל החולקים הם בחי' עושק וגזל וכנ"ל. ועי"ז גרמו גם איזה שגיאה דקה למשה שלא המשיך התורה ברחמים ותחנונים. וזהו ויאבד את לב מתנה לב מתנה דייקא בחי' לבו של משה שבודאי הי' דרכו תייד להתפלל ברחמים ותחנונים. וע"י העושק והגזל הוללו חכם בחי' משה עד ויאבד לב מתנה לב מתנה דייקא בחי' לבו של משה שלבו הי' בחי' לב מתנה שבקש והתפלל תמיד ברחמים ומתנת חנם ועכשיו ע"י העושק שלהם טעה ג"כ ודחק את השעה שהוא בחי' עושק וכו' וכנ,ל:

אות ו

נמצא שעיקר התורה הזאת נאמרה לענין צדיקים הגבוהים מאד גבוה מעל גבוה, אעפ"כ צריך כ"א להוציא מזאת התורה עצות עמוקות לנפשו אפי' אקטן שבקטנים (וכ"ש בהתו' חדי ר"ש סי' ס"א שמכל מקום שלומדין צריכין להוציא לנפשו עצות ומשפטי אמת והנהגות ישרות). והיוצא לנו מהתחורה הזאת הוא מ"ש שם הוא ז"ל בעצמו וז"ל, ובשביל זה אין לאדם לדחוק א"ע על שום דבר אלא יבקש בתחנונים אם יתן הש"י יתן ואם לאו לאו וכו' וזה אזהרה על כל אדם. וכן שארי ההקדמות הקדושו"ת המבוארים שם הם נצרכים מאד לכל אדם הרוצה לילך בדרך ה'. כי כ"א מישראל צריך להמשיך תורה בכל יום כמו שאנו מברכין בכל יום נותן התורה שלא יהיה עץ יבש ח"ו וכו'. ואפילו מי שדאינו בר הכי צריך עכ"פ להשתדל ללמוד בכל יום בחשק חדש שזהו ג"כ בחי' חידושי תורה כ"ש במ"א. גם כל מי שלומד תורה א"א לשא יצטרך לבאר איזה ביאור ופירוש במה שלומד. ועל כל זה צריך כ"א לפי בחינתו לילך עם התורה הנ"ל דהיינו שידע כי עיקר שלימות הלימוד הוא שימשיך לעצמו דיבורים חמים כנחלי אש שילמוד עם חמימות והתלהבות דקדושה. וצריך לשפוך לבו כמי סלפניו ית' עד שימשיך מלב העליון דיבורים חמים כנחלי אש ועי"כ ימשיך ביאורי תורה ג"כ משם כ"ש שם. וצריך ליזהר מאד באזהרה הנ"ל לבלי לדחוק את השעה שלא ישתמש עם המטה עוז שהם המעשים טובים בשביל המשכת התורה רק להכניע את הרע ע"י בחי' מטה עוז. היינו כי כ"א מישראל אפילו הגרוע שבגרועים בודאי יש לו איזהמעשים טובים כ"ש ע"פ ועוד מטע ואין רשע בסי' רפ"ב. וכשרוצה לגשת אל הקודש לעסוק בתורה ומע"ט והבע"ד רוצה להפילו מריבוי קלקוליו העצומים ואומר לו מי אתה שתעסוק בתורה אחרי שקלקלת כ"כ, אזי צריך לבקש בעצמו איזה נקודות טובות שזהו בחי' מטה עוז שלו, גם ישתמש עם המטה עוז של הצדיקי אמת שהוא חוסה בהם ועי"ז יכול להכניע את הרע בבחי' ועוד מעט ואי ורשע והתבוננת על מקומו ואיננו. אבל אע"פ שהואמוכרח להשתמש עם המטה עוז להכניע את הרע אעפ"כ כשעומד לפני הש"י להתפלל שיבאר לו התורה שיזכה להבין היטב מה שלומד או לחדש בתורה, ומכ"ש כשצריך ללמודעם רבים או לדרוש ברבים, צריך להתפלל רק ברחמים ותחנונים ולאיתלה בשום זכות ולא ידחוק את השעה כלל רק אם יתן הש"י יתן וכו':

אות ז

כי בענין זה של פגם הדוחק את השעה בזה נכשלים הרבה בני אדם גדולים וקטנים עד שנוגע הפגם גם בצדיקים גדולים ונוראים בבחי' כי העושק יהולל חכם וכו' וכנ"ל. כי כל העבירות והפגמים של כל בעלי עבירה ר"ל נמשך רק מבחי' דוחק את השעה שאינו

רוצה להמתין כי אין היצה"ר מצוי אלא לשעתו כשארז"ל ואם היה ממתין איזה שעה היה זוכה בעוה"ז ועוה"ב. וכשרז"ל אותן מצעות שהציעה לו באיסור הציעה לו בהיתר וכן הרבה. וזה עיקר חטא והפגם של אדה"ר שלא המתין עם זווגו עד ליל שבת ולא דיבזה רק רצה תיכף לידע כל הידיעות שהיו נעלמים מממנו שזה הי' עיקר הסתת הנחש כ"ש והייתם כאלקים ידעי טוב ורע. נמצא שדחק את השעה בכל הבחינות וכ"ש על אדה,ר אויל ביום יודע כעסו כשדרז"ל פסוק זה על אדה"ר. וכתיב קצר אפים יעשה אולת (משלי). ואפי' אם היה כובש תאות ולא היה אוכל מעץ הדעת וכו' ג"כ היה צריך להמתין לישועת ה' ולהתפלל בתחנונים עד שהיה משיג מה שהיה מוכן להשיג. והוא אזיל בתר איפכא שלא כבש תאותו ולא רצה להמתין אף גם רצה לידע ולהשיג מיד כל הידיעות הנעלמות. וזהו בחי' הפגם של כל המחקרים שלא שברו תאותם כלל ורוצים תיכף לידע הכל לידע מאלקותו ית' אשר באמת א"א לידע שום השגה אמתיית כ"א כשמשברין תאותו כמ ואבות העולם, ואח"כ צריכין להרבות בתפלה ותחנונים ולא ידחוק את השעה רק להתפלל הרבה בתחנונים ויבקש מתנת חנם עד ירחם ה' כנ"ל:

אות ח

וע"כ אפיל והצדיקים הגדולים מאד מאד זי"ע שגו בזה כ"א איזהשיגאה רקה. ואם נדקדק בזה נמצאשכל הפגמים שחשבו רז"ל על גדולי הצדיקים אבו תהעולם כולם היו בבחי' זאת שלפי בחי' קושתם דחקו את השעה כמו ענין אברהם אבינו שאמר במה אדע כי אירשנה שעיקר הפגם והשגיאה שהיה דוחק את השעה. כי תיכף כשהבטיחו הש"י אז על ירושת א"י היה רוצה שיוגמר הדבר מיד ולידע מיד באיזה דרך ואופן יירשו אותה. כי זה כלל גדול שכל אבות העולם הסתכלו על הקץ האחרון שיתאחר מאד ורצו להשיגו מיד. וע"כ שאל אברהם במה אדע כי אירשנה כי ראה מרחוק ברוח קדשו שאע"פ שישראל יכבשו א"י אבל אח"כ יגלו משם וא"י לא יהיה בידם ותארך הגלות מאד. ע"כ רצה לדחוק את השעה שהש"י יודיע לו תיכף הקץ האחרון איך יירשנה לנצח. וע"כ פגם בזה כי אסור לדחוק את השעה כנ"ל וברפט בענין הקץ האחרון שהואקץ הפלאות: וכן יעקב אמר נסתרה דרכי מה' כשרז"ל שזהו הי' הפגם שלו מחמת שראה צרותיו המרובים מעשו ולבן וכו'. בפרט צרת יוסף והי' צריך על זהרק להתפלל ברחמים ותחנונים לפני הש"י. ובודאי עשה כן יעקב אבינו והתפלל בודאי הרבהאבל מעוצם צרותיו בלבלו דעתו הקדושה עד שאמר נסתרה דרכי מה' וכו'. כי דחק את השעה לפי בח'י קדושתו ולא המתין כראוי וכו':

אות ט

ויצחק טעה בעשו ורצה לברכו כי ציד בפיו. כי היה עוסק תמיד ללחום עם חרבו כ,ש יודע ציד אשי שדה וסבר יצחק שכוונתו עשו לטובה ללחמו עם חרבו בשביל יעקב וזרעו כדי להחזיר להם א"י, כי ראה שא"א לכבוש א"י כ"א כשמקבלין כח מאדום לענוש המונעים בחרבא וקטלא וסבר יצחק שזההדבר יהי' נעשה תיכף. אבל באמת טעה בזה כי עשו הי' רשע גמור ולא חפץ בברכה והיה שונא גדול ליעקב ולא לחם כלל בשביל יעקב. כי אע"פ שכתב שם בהתורה הנ"ל שצריכין לכבוש א"י ע"י הכח שמקבלין מאדום וכו' כנ"ל. זה יהיה רק לעתיד בקץ האחרון שיזכו הצדיקים האמתיים להמשיך תורה בכל התיקונים הנ"ל ואז יהי אדום מוכרח בעל כרחו ליתן כח לישראל לכבוש א,י ע"י כח החרב שלו. אבל אז לא הי' עדין הכח לזה ועשו היה שונא גדול ליעקב ע"כ שגה בזה שקירב את עשו. והוא ג"כ בחי' דוחק את השעה שכברהגיעהעת שיעקב יקבל כח מחרבו של עשו וכו' ובאמת טעה בזה כנ"ל:

אות י

וזה בחי' ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים. וארז"ל שיעקב אבינו בקש לגלות את הקץ ונסתלקה הימנו שיכנה אמר שמא יש ביניכם פסול כשם וכו'. מיד פתחו כולם ואמרו שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד. ואז התחיל לדבר דברים אחרים וקנטר את השבים ראובן ושמעון וכו'. הינו כי יעקב טעה שבתחילה סבר שכבר הגיע העת לגלות להם הקץ ונסתלקה ממנו שכינה על שבקש לגלות את הקץ שאז הבין מיד שא"א לדחוק את השעה בשום דבר ובפרט בענין הקץ האחרון לשוב לא"י ושתהי' גאולה שלימה שאין האחירה גלות שזה נעלם מכל הצדיקים הגדולים ואפילו הצדיקים היודעים בזה קצת אסור לגלות כי לבי' לפומי' לא גלי, ואז הבין גודל הפגם של הדוחק את השעה אפילו צדיקים גדולים. וע:כ אז התחיל לקנטר את הג' שבטים על פגמיהם ועיקר הפגם שלהם היה בענין דוחק את השעה בחי' פחז כמים אל תותר. היינו שהלך בחפזון ובהלה גדולה ובלבל יצועי אביו ויעקר הפגם היה בבחי' דוחק את השעה בחי' פחז כמים כי ראובן הי' בודאי צדיק גדול וכשארז"ל כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה. רק שהפגם שלו הי' שקינא קנאת אמו כשרז"ל ובאמת גם זה היה פגם גדול ועיקר הפגם בבחי' דוחק את השעה. ובזה פוגמים גם עתה צדיקים וכשרים וכמו ששמעתי והבנתי מפיו הק' זצ"ל שאמר שזה יצה"ר גדול אצל כמה שבני אדם ובפרט הגדולים במעלה שבשביל דבר אחד שנדמה להם שהוא מצוה הם מפקירים הכל ובאים עי"ז לדיי קלקולים רבים וברפט כשבאים עי"ז לידי מחלוקת. וכשתעיין בכל המעשיות שהי' בין הצדיקים בכל דור ודור

הכל הי' בבחי' זאת שהבעל דבר הטעה אותם כאילו שכנגדו פוגם הרבה ומצוה למסור נפש לרדפו וכו', ובאמת שגו בזה מאד כי ע"י המחולקת והכנס א"א לתקן בשום אופן רק צרכין להתיישב הרבה איך להתנהב בזה. והעיקר לבקש מהשם יתברך שינחהו בדרך האמת ולהתיישב עצמו הרבה אם יש לו כח לרודפו, ואולי כוונתו של השני לשמים רק שא"א להבין דבריו. וגם אמרו עלי והרבה שקרים וכזבים בחי' אשר לא גזלתי אז אשיב. ויש בזה הרבה לדבר. וזה הי' בחי' הפגם של ראובן שכוונתו בודאי לשמים כי קינא קנאת אמו. אעפ"כ פגם בזה מאד עד שאבד עי"ז הכהונה והמלכות וכל הפגם הי' בבחי' דוחק את השעה בחי' פחז כמים אל תותר וכו' כנ"ל:

ובפרט שמעון ולוי פגמו בזה הרבה יותר, כי מכרו את יוסף שהכל הי' בבחי' הנ"ל שדחקו את השעה. וסברו שיתקנו העולם ע"י מכירת יוסף כי ראו שמביא את דבתם רעה אל אביהם וראו שיצאו ממנו ירבעם ואחאב. ע"כ לפי דעתם רצו להרגו וכוונתם הי' בשבי תיקן העולם שלא יצא ממנו ירבעם ואחאב וכן שארי סברות של טעות שהי' להם בזה. כי בודאי היו צדיקים גדולים אך שגו הרבהו עיקר הפגם הי' בבחי' דוחק את השעה כנ"ל. וזהו שקינטרם שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרותיהם. כלי חמס דייקא בחי' חמס וגזל שזה הי' הפגם שלהם כי הדוחק את השעה אפי' אם הוא צדיק הוא בבחי' גזלן וחמסן כנ"ל:

אות יא

וזה יהודה אתה יודוך אחיך.כי יעקב אבינו ניחם בדעת ולהתחיל לקרב את יהודה. כי ראה אע"פ שהשבטים פגמו מזה אעפ"כ ראה שסוף כל סוף יתתקן הכל ע"י בחי' יהודה שהוא בחי' משיח שהוא ימשיך התורה בכל התקונים הנ"ל עד שיגמור את שלו ויכבוש א". ועשו יהי' מכורח ליתן לו כח החרב כי ימשיך התורה רק ברחמים ותחנונים. ועם המטה עוז לא ישתמש כ"א להכניע הרע שבעדה וכו' כ"ש שם. וזהו יהודה אתה יודוך אחיך וכו' יודוך דייקא בחי' ריבוי תפילות של דוד משיח שיצא ממנו כי הוא יקשר א"ע בתפילות עם כל נפשו"ת השומעים עד שתהיה תפלתו תפילת רבים ויהי' לכ"א חלק בהתורה. וזהו יהודה אתה יודוך אחיך. כי בודאי יודו וישבחו אותו כל אחיך ע"י שיקשר עצמו עמהם בתפילתו וכנ"ל. וזהו ידך בעורף אויביך וכו' גור אריה יהודה וכו'. היינו אע"פ שלחם מלחמת ה' הרבה וכבש מלחמות רבו תשזהו בחי' שהשתמש עם המטה עוז, אעפ"כ לא השתמש עם גבורות ומטה עוזו כ"א להכניע הרע אבל כל תפילותיו הי' ברחמים ותחנונים. וזהו בחי' מה שברכו הרבה בריביו יין כ"ש חכלילי עינים מיין וכו' אוסרי לגפן עירה וכו'. היינו כי יין הוא בחי' גבורות כידוע ויהודה בחי' משיח השתמש

הרבה עם המטה עוז שהוא בחי' יין. ואפע"כ התורה קבל רק ברחמים ותחנונים כנ"ל. וזהו חכלילי עינים מיין ולבן שנים מחלב יין בחי' גבורות בחי' מטה עוז הנ"ל וחלב הוא בחי' רכות מאכל תינוקות רכים, היינו שבירך את יהודה בחי' דוד משיח שיזכה לב' התיקונים הנ"ל בשלימות ולא יטעה בזה שזהו חכלילי עינים מיין בחי' גבורות מטה עוז, ולבן שנים מחלב בחי' רכות ותחנונים כ"ש ואנכי היום רך ומשוח מלך (וכמבואר מזה במ"א). וזה בחי' מ"ש בדוד (שמואל ב) עדני העצני כשהי' יוצא למלחמה הי' מתקשה עצמו כעץ וכשהי' עוסק בתורה הי' מעדן עצמו כתולעת כשרז"ל היינו כנ"ל. וע"כ נמשלה התורה ביין וחלב כי צריכין לב' הבחי' אלו להמשכת התורהכתקונו וכנ"ל. וזהו לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו עד כי בא שילה וכו'. ודרז,ל אלו הנשיאים וראשי גליות של מלכו תבי תדוד שלא יתבטל מישראל. כי כל המושלים של מלכות בית דוד שמושלים בישראל ומעמידין הדעת על תלו עי"ז כל זה הוא בחי' הנ"ל מה שמקבלי קכח מהעכו"ם בחי' עשו להכניע המונעים כדי לבא לא"י כמובן שם בהתורה הנ"ל ואע"פ ששם במדינת א,י אין ממשלתו של עשו עתה אעפ"כ כל העכו"ם נמשכים מכחו כידוע. וזהו לא יסור שבט מיהודה וכו' שלא תתבטל הממשלה מבית דוד בכח העכו"ם שהוא בחי' שמקבלין הכח מאדום וכו' עד כי יבא שילה שהוא משה משיח שממשיך מעתה התורה בתיקונים הנ"ל עד שיבא משיח ויכבוש א"י עי"ז וכנ"ל:

אות יב

וזה בחי' מראה הסנה שראה משה והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל ויאמר אסורה נא ואראה מדוע לא יבער הסנה. היינו שמשה ראה מלאך ה' בלבת אש מתוך הסנה שהוא בחי' שראה שזכה לבחי' גחלי אש הנ"ל בחי' דבורים חמים כגחלי אש שעי"ז עיקר המשכת התורה כנ"ל. ע"כ התפלא מדוע לא יבער הסנה כי הסנה הוא בחי' החוחים והקוצים הסובבים וכו' את הקדושה שהם המונעים מלבא לא"י ומכל הדברים שבקדושה, שעיקר הכנעתם ע"י התורה שממשיכין ע"י גחלי אש הנ"ל שעי"ז זוכין לקבל כח מאדום להכניע כל השונאים והמונעים ולהעמיד הדת על תלו ולבא לא"י וכנ"ל. אבל הוא ראה מלאך ה' בלבת אש שנתגלה אליו ליתן התורה על ידו ונתגלה אליו בלבת אש בחי' דיבורים חמים כגחלי אש שעי"ז עיקר המשכת התורה כנ"ל ואעפ"כ הסנה בוער באש הנ"ל והסנה איננו אוכל שעדיין א"א לכלותו לבטל ולשבר המונעים. וע"כ התפלא מאד ואמר אסגורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע אל יבער הסנה ע"י אשר התורההנ"ל, וירא ה'כי סרלראות ויקרא ליו משה משה ויאמר הנני ודרז"ל הנני לכהונה הנני למלכות. כי סבר שבודאי יכלה הסנה שהם המונעים כנ"ל ויבא לא"י

ויגמור הגאולה בשלימות ששם הכהנוה והמלכותך שנמשכין מב' בחי' הנ"ל, היינו בחי' התורה שממשיכין ברחמים ותחנונים זה בחי' כהונה בחי' כהן אישר חסד בחי' רחמים ותחנונים שעי"ז זוכין לתורה בחי' כהן בחי' יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל. ומלכות זהבחי' מטה עוז הנ"ל בחי' ה' בעזך ישמח מלך בחי' עדג אשית אויביך הדום לרגליך מטה עוזך ישלח ה' מציון רדה וכו'. בחי' הכנעת הרע ע"י מטה עוז שזה עיקר בחי' המלך ללחום מלחמת ה' להכניע הרע. וסבר משה שכבר נמשכו כל התקונים האלה בשלימות על כן אמר הנני לכהונה ולמלכות וכנ"ל. ויאמר ה' אלי ואל תקרב הלום וכו'. כי עדיין לא הגיע העת. של נעליך מעל רגליך נעל זהבחי' מטה עוז הנ"ל. כי עיקר חוזק האדם הוא על רגליו כ"ש ויקם על סלע רגלי משוה רגלי כאילות. וע"י חטא אדה"ר נפגמו הרגלין ששם עיקר אחיזת סטרא דמותא בחי' רגלי' יורדת מות שהוא בחי' ברכים כושלות. וכששב והשZ"י עסק בתקונו כתיב ויעש ה' וכו' כתנות עור בחי' מנעלים שהם שמירה לרגלין שיוכל להתקיים ימי חייו לעמוד על רגליו ע"י נמעלים שהם שמירה לרגלין שהם עקיר קיום ועמידת האדם בזההעולם ללחום מלחמת ה' להכניע ולבטל הרע. וע"כ באמת הזהירו רז"ל מאד על המנעלים כשרז"ל לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו ויקח מנעלים לרגליו, וע"כ גבורת המלחמה נזכר בבחי' קיום המנעלים כ"ש ולא ניתק שרוך נעליו (ישעי' ה). נמצא שהמנעלים בקדושה הם בחי' התגברות האדם להכניע הרע שעיקר אחיזתו ברגליו כנ"ל שזהו בחי' מטה עוז הנ"ל. אבל אע"פ שהמנעלים יקרים ומוכרחים מאד ללחום על ידם כי הם בבחי' מטה עוז כנ"ל. אעפ"כ כשנכנסין לתכלית הקדושה העליונה להתפלל להמשיך תורה צריך לחלוץ אותם בבחי' לא יכנוס אדם להר הבית לא במקלו ולא במנעלו. כי בביהמ"ק שם עיקר התפילה להמשיך תורה היוצא משם כ"ש כי מציון תצא תורה. ע"כ אסור ליכנוס לשם במנעלו בחי' מטה עוז הנ"ל. וזהו במקלו ובמנעלו כי הם בחי' אחת בחי' מקל ומטה עוז הנ"ל כי שם צריכין רק רחמים פשוטים ותחנונים גדולים וכנ"ל. וזהו של נעליך מעל רגליך וכו' כי עדיין צריך להשליך בחי' מטה עוז הנ,ל בשעת המשכת התורה שאז דייקא תזכה לכל התקונים הנ"ל עד שיכלה הסנה שהם המונעים כנ"ל. כי המקום אשר אתה עומד עלי ואדמת קדש הוא בח'י קדושת הביהמ"ק ששם כל תפילות ישראל בחי' ואתה קדוש יושב תהלות ישראת. היינו שכאן אין צריכין להשתמש כלל עם בחי' המטה עוז בחי' מנעלים כנ"ל רקברחמים ותחנונים וכו' וכנ"ל. וע"כ כשהבין משה שלא יגמור הגאולה להביאם לא"י מיאן בשליחותו לגמרי והש"י טען עמו ז' ימים ולבסוף אמר שלח נא ביד תשלח כי יודע אני שאיני גואלם לעתיד. אבל הש"י הכריחו לילך ואמרו לו אם אין אתה גואלם אין

מי שיגאלם כ"ש במדרש כי אעפ"כ אתה מוכרח לילך בשליחות ותצליח בשליחותך ותגאלם ותתן התורה לישראל באש בוערת כ"ש ודבריו שמענו מתוך האש וכתיב קול ה' חוצב להבות אש, ואם לא תוכל להכניסם לא"י מחמת ענין הנ"ל אעפ"כ כל מה שתמצא ידך לעשו"ת בכחך עשה, כי גם זה בכלל דוחק את השעה כשאין רוצין לעשו"ת המצוה כ"א כשיוכל לגומרה בשלימות וכשראוה שלא יוכל לגומרה אינו רוצה לעשותה כלל. וזהו פגם גדול כי אטו מאן דלא יכיל למעביד כולי מצוה וכו'. ומכ"ש עסק נורא הזה כי באמת משה התחיל וגמר וגם סוף כל סוף יגמור הכל בשלימות. כי מהשהיה הוא שיהי' ומה שנחסר על ידם נשלם על ידם. הכריחו לילך ולגואלם וכן עשה והצליח:

אות יג

וזה שכתוב במדרש שהשבטים מכרו יוסף וקנו להם מנעלים כ"ש ואביון בעבור נעלים. היינו כי הם פגמו מאד בענין מטה עוז הנ"ל ודחקו את השעה מאד, ע"י הפגם שלהם הי' במנעלים כי סברו שע"י מכירת יוסף הכניעו הרע ע"י המטה עוז שהוא בחי' מנעלים. וע"כ קנו להם בעד הכסף מנעלים. אבל באמת שגו בזה הרבה וכנ"ל:

אות יד

וז"ש במדרש ומשה הי' רועה את צאן שהי' מרחיקן מן הגזל והי' מרחם על הצאן מאד. ועי"ז דייקא זכה להיות רועה ישראל כמבואר שם במדרש באריכות. וכן דוד זכה להיות רועה ישראל עי"ז כ"ששם. והוא פלא מדוע עי"ז דייקא זכו לגדולה כזאת להיות רועי ישראל. אך ע"פ הנ"ל מבואר היטב. כי עיקר מתן תורה ולהנהיג ישראל זוכין רק ע"י רחמנות עצום מאד בחי' כי מרחמם ינהגם. והעיקר להתרחק מבחי' גזל שהוא בחי' דוחקאת השעה כנ"ל:

אות טו

וז"ש במד"ר (בשלח פ' כ"ב) שעיקר תיקון התפילה לנקות א"ע מגזל כ"ש שם אדם צריך לטהר לבו קודם שיתפלל וכן איוב הוא אומר על לא חמס בכפי ותפילתי זכה א"ר יהושע הכהן וכו'. אלא כל מי שידיו מלוכלכות בגזל הוא קורא לה קב"ה ואינו עונה אותו וכו'. עד מנין שכל מי שמרחיק עצמו מן הגזל תפילתו זכה שנא' נקי כפים ובר לבב וכו' ע"ש כל זה באריכות. היינו כנ"ל כי עיקר תיקון התפילה בתכלית השלימות שלא יתעקש יותר מדאי שלא יעשה תפילתו קבע בחי' גזל וכו' כנ"ל. וע"כ בודאי כשיש בידו ח"ו גזל ממש אין תפילתו מקובלת כלל כי עיקר תיקון התפילה להתרחק מבחי' קבע וגזל אפי' ברוחניות ובדקות כנ"ל. ועי"ז נתתקן הכל עד שבאים לא"י וזוכים לתשובה וכנ"ל:

אות טז

וזה בחי' כל הגזלנים משלמין כשעת הגזילה. כשעת הגזילה דייקא כי עיקר פגם הגזילה הוא בחי' דוחק את השעה כי אם לא הי' דוחק את השעה בודאי לא היה בא לעשו"ת שום עולה קלה והי' עושה מו"מ באמונה. מכ,ש שלא היה גזלן ח"ו. וע"כ כשהגזלן משלם שזהו בחי' תשובה בחי' והשיב את הגזילה אשר גזל וכו' כנ"ל. ע"כ עיקר תקונו לתקן את בחי' השעה שפגם בה בעת הגזילה שהיה דוחק את השעה. ע"כ צריך לשלם כשעת הגזילה דייקא לתקן בחי' דוחק את השעה כנ"ל:

אות יז

וע"כ באמת עיקר תיקון התשובה לכל החוטאים והפוגמים שבעולם הוא ע,י הצדיקים הגדולים בחי' משה שאתפשטותי' בכל דרא ודרא שמלובש בהצדקיי אמת שעוסק עתה לתקן פגם הכאת הצור שהוא ע"י שממשיכין חידושי תורה נפלאים ונוראים ברחמים ותחנונים לבד בלי שום דחיקת השעה כלל שעי"ז ממשיכין בכל פעם כח לכבוש א"י לקבל ע"י התורה שממשיכין בשלימות התקונים הנ"ל לקבל על ידה כח מאדום והעכו"ם שתחתיו להעניש את המונעים שלא יוכלו לדבר סרה למנוע מא"י ומכל הדברים שבקדושה וכו' שעי"ז עיקר המשכת התשובה בעולם, כי עיקר התרחקות האדם מהש"י מלשוב אליו ית' הוא ע"י המתנגדים המונעים אנשי לצון דוברי חלקלקות וכו' הדוברות על צדיק עתק בגאוה ובוז שהם מרחיקים את האדם ביותר מהכל מלשוב להשי"ת. כ"ש אדמו"ר ז"ל שבני אדם הם מונעים גדולים מאדיותר מהיצה"ר כמבואר אצלינו כמה שיחות קדושו"ת בזה וכנראה בחוש למי שמסתכל על האמת. ע"כ ע"י אלו הצדיקים הממשיכים תורה בכל התיקונים הנ"ל עד שמקבלין כח להעניש או להשתיק את הרשעים החולקים המונעים הנ"ל עי"ז נמשך התעוררות התשובה בעולם. כי לב ישראלי בוער להש"י תמיד כ"ש רשפיה רשפי אש שלהבת יה מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וכו'. ואע"פ שהתאוות ומדות רעות רודפיטן אחריו אעפ"כ בודאי סוף כל סוף הי' מתגבר עליהם. אבל עיקר המניעה ביותר הוא מבני אדם המונעים כנ"ל. וע"כ ע"י שמכניעין המונעים ע"י התורה שנמשכת בתיקונים הנ"ל שעיקרו שלא יהי' דוחק את השעה וכו' כנ"ל ע"כ עי"ז נמשך תשובה בעולם כנ"ל. גם מאחר שאינו משתמש עם המטה עוז בשעת התפלה כלל עי"ז יש לו כח ביותר עם המטה עוז להכניע הרע שבעדה כמובן שם היטב בהתורההנ"ל ע"ש. וכשנכנע הרע וזכין לתשובה ע"כ מרומז בחי' תשובה בהשבת הגזילה כנ"ל. וע"כ נקרא היהצ"ר גזלן כ"ש מציל עני מחזק ממנו ועני ואביון מגוזלו וכמבואר במדרש על פסוק זה ע"ש (בפ' וירא נ"ד). וכן צעק דוד חלצני עה' מאדם רע מאשי חמסים תנצרני וכו'. וע"כ בדור המבול לא נחתם דינם אלא על הגזל

וכ,ש במדרש (פ' ל"ג) מי מכריע הכל גזל וכו'. כי עיקר כל הפגמים נמשך מבחי' גזל שהוא בחי' דוחק את השעה כי אין היצה"ר מצוי אלא לשעתו ואם יעמוד בנסיון בשעה קלה אזי אח"כ ממילא ויתבטל וילך ממנו היהצ"ר. וע"כ עיקר תקון התשובה נמשך ע"י הצדקים שיש להם רחמנות ואריכת אפים מאד ואינם דוחקים את השעה כלל כנ"ל:

אות יח

וזה גזל עאת הרבים ואינו יודע למ יעשה צרכי רבים, כי יש שפגם וחטא כ"כ עד שגזל את הרבים שהפגמים שלו נוגעים לכלל ישראל בחי' גוזל אביו ואמו דא קוב"ה וכנסת ישראל ואזי כל תקונו הוארק לעסוק בצרכי רבי מלשמים. ועיקר צרכי רבים הואלזכותם לתכלית הנצחי שצריך כל אדם בפרט מי שחטא ופגם הרבה לעסוק בזה. ועיקר להשתדל שיהי' לו חלק בהמשכת התורה הנמשכת בתקונים הנ"ל שתתפשט ותאיר בעולם שעי"ז עיקר תיקון התשובה לכלל ישראל כנ"ל. הן ע,י שיסייע בממונו להעוסקים בזה הן בגופו הן בשאר בחי' כי כ"א יכול לזכות שיהי' לו חלק בזה ועי"ז יזכה את הרבים בחי' צרכי רבים. וזהו עיקר תקון הגזילה שהוא בחי' כלל כל החטאים כנ"ל כי ע"י המשכת התורה הנ"ל עי"ז עיקר תיקון התשובה כנ"ל:

אות יט

וע"כ גזל הגר שאין לו יורשים צריך להחזיר לכהנים העובדים בביהמ"ק. כי הכהן הוא איש חסד שכל עבודתו בקרבנות שהם בחי' תפילה שעיקרה בבימה,ק שהוא בית תפילה ששם ממשיכין תורה ברחמים ותחנונים כנ"ל בחי' כי מציון תצא תורה ששם עיקר תכלית תקון התשובה כשזוכין לעלות לשם בבחי' מי יעלה בהר ה' נקי כפים ובר לבב היינו שנקי מבחי' גזל כנ"ל במדרש. ע"כ אל הכהנים מחזירין הגזילה של הגר שאין לה בעלים כי על ידם עיקר תיקון התשובה שהוא בחי' השבת הגזילה וכנ"ל:

אות כ

(שייך לעיל)

וזה בחי' אין להקדש אלא מקומו ושעתו. היינו מי שרוצה להקדיש את עצמו בקדושת ישראל עיקר עצתו שיגע שאין לו אלא מקומו ושעתו דהיינו אותה השעה והמקום שהוא עומד בה ולא יחשוב על שעה האחרת ועל מקום אחר כלל רק ישתדל ויתגבר לקדש א"ע באותו השעה והמקום כי השעה והמקום האחר הוא ענין אחר לגמרי וכו' וכנ"ל:

אות כא

וזה בחי' מה שאמר יעקב לעשו ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים עד וכו'. כי א"א לדחוק את השעה כלל כמ ושאמר מקודם כי הילדים רכים וכו' ודפקום יום א' וכו'. ע"כ צריכין לילך ולהתנהל רק לאט לאט בחי' הבא לטהר מסייעין

לו ואמרי' לו המתן. כי אע"פ שצריכין להיות זריז גדול בעבודתו ית' בפרט מ ישכבר נכשל וכו' אעפ"כ א"א לדחוק את השעה כלל. ויש בזה הרבה לדבר אך לא נכתב בזמנו. וכבר מבואר מזה כמה שיחות במ"א:

אות כב

וזה בחי' שבועות ועומר שעורים וספירה. וענין אסור חמץ בפסח, ובשבועות מביאין חמץ דייקא לקרבן בשתי הלחם כ"ש חמץ תאפנה:

ונתחיל לבאר מעט דברי התור הק' הנ"ל ע"פ דרך מוסר ועצות לעבודת ה' השייך לכל אדם בכל זמן. כי זההיה רצונו ז,ל מאד שיוציא כל אחד לעצמו עצות ומוסר מכל תורה ותורה שגילה. אע"פ שנאמרה ברום גבהי' מרומים וכו' אעפ"כ כל כוונתו הק' היה להגיע ולכוון לכ"א וא' לתוך נקודת לבבו בכל מקום שהוא וכו'. וכבר כתבנו מעט מזה למעלה (באות ו). ולבאר יותר כי צריך כל אדם למשוך עצמו לארץ ישראל כי שם כל קדושת איש הישראלי כמ ושהתחיל התורההנ"ל בשעת אמירתו (אבל בהכתיבה התחיל דע שיש נשמה וכו' כ"ש בס' חיי מהר"ן) מי שרוצה להיות אישד ישראלי שילך מדרגא לדרגא א"א כ"א ע"י א"י וכשנוצין המלחמה אז נקרא איש מלחמה וכו' ולבא לא"י הוא ע"י התורה שמגלין בכל התקונים המבוארין שם. ואם כל התקונים האלו נאמרו על גדולי מובחרי הצדקים הקד'ושים מאד המשיכין תורה מן השמים בבחי' רוה"ק אמיתי. אעפ"כ כולם נאמרים גם על כ"א וא' כמ"ש מזה קצת לעיל. כי כ"א צריך לחשוב על תכליתו וסופו האחרון וצריכין להתחזק להתחדש בכל יום להתחיל ללמוד תורה באופן שיזכה להתקרב עי"ז להש"י שיזכה ללמוד וללמד לשמור ולעשו"ת ולקיים וכו'. וצריך שימשיך על עצמו כל התקונים הנאמרים בהתורההנ"ל כי כמ ושהצדיק שהוא הרבי שבדור צריך כל התקונים הנ"ל באופן שימשיך תורה כזאת עד שנזכה על ידה לשבר כל המניעות ולבא לא"י. כמ וכן צריך כ"א שרוצה לינק ולקבל מהתורה הזאת שישתדל להמשיך עצמו לילך בדרכי התיקונים האלה כדי שיוכל לקבל מהתורה הזאת באופן שינצח המלחמה ויבא לא"יט ששם כל קדושת איש הישראלי כ"ש כי לא באתם עד עתה אל המוחה ואל הנחלה וכו' שנאמר על כל איש ישראל קודם שבא לא"י שעדיין אינו במקום המנוחה והנחלה של ישראל. היינו שצריך כ"א להרבות בתפילות ותחנונים להש"י שיזכה להבין היטב ולהכניס בלבו דברי חידושי התורה של הצדיק האמת באופן דיזכה לקיימם שזה העיקר. וכשמתפלל צריך להתפלל ברחמים ותחנונים כעני ורש השואל על הפתחים ויותר מזה ולא ידחוק את השעה, אע"פ שבאמת צריכין לזרז ולמהר מאד להמלט על נפשו ובפרט מי שכבר נכשל ונלכד בהם שנלכד ר"ל אעפ"כ

א"א לדחוק השעה. וצריכין להמתין ולהמתין עד ישקיף וירא ה' משמים. וזה בח'י ספירהשהוא הכנה לקבלת התורה שאין עושין שום דבר רק סופרין הימים והשבועות ובזה ממשיכין על עצמו קדושת קבלת התורה מחדש בכל שנה ושנה היינו בחי' הנ"ל שאנו רוצין וחפצים לקבל את התורה וכפי רצונינו ותשוקתינו החזקה היינו חפצים לקבלה בזריזות תיכף ומיד אך באמת א"א לדחוק את השעה כנ"ל. וע"כ ברחמיו נתן לנו מצוה הקדושה הזאת למנות ולספור את הימים תיכף ממחת השבת שהוא יום שיצאנו ממצרים עד יום החמשים הק' שהוא קבלת התורה, להורות גודל תשוקתינו ורצונינו החזק לקבל את התורה כי רצונינו היה לקבלה תמיד אך א"א בחפזון כי אסור לדחוק את השעה כנ"ל וצריכין להמתין. אבל אעפ"כ אסורלשכוח ולהסיח דעתו מזה ח"ו. ע"כ סופרים הימים כי הספירה מורה על גודל עוצם התשוקה והגעגועים כמו מי שמתגעגע וחושק מאד לאיזה דבר אזי סופר הימים עד שישיג תשוקתו כמו כן אנו סופרין ומונין הימים והשבועות שהוא מורהעל עוצם התשוקה והרצון החזק לקבל את התורה שאנו מונין הימים עדי שנזכה להתקוה הקדושה הזאת. וע"כ באמת נוהגין כל ישראל לקיים מצוה הק' הזא תשל ספירת העומר בהתעוררות גדול בתשוקה גדולה להש"י ולהרבות בתפילות ותחנונים לטהר עצמינו מזוהמת מצרים כי כל זה הוא הכנה לקבלת התורה כנ"ל. כי התורה ניתנה באש, הוא בחי' אש הנאמר בהתורה הנ"ל שא"א להמשיך התורה כ"א מ ישדבריו כגחלי אש וצריכין לשפוך שיחו בתפלה ותחנונים עד שימשיך דיבורים חמים כגחלי אש וכו'. אבל כשמתפלל צריך שלא ידחוק את השעה ולא יתלה בשום זכות רק יעמוד כנעי וכרש וכו' אע"פ שאז נתעורר מטה עוז וכו' אין זה כ"א להכניע את הרע וכו'. וכבר כתבנו לעיל שזה צריך גם כל הרוצה לקבל מהתורה של הצדיק וכו' ע"ש. אבל לפני הש"י יעמוד כרש ויבקש רק ברחמים ותנונים וכו':

אות כג

וזה בחי' עומר שעורים שהוא בחי' התחלות תיקון הדיברו, כי שער"ה גימ' ב"פ מנצפ"ך שהם בחי' ה' גבורות בחי' ה' מוצאו תהפה וכו' כמובא בכוונות האריז"ל כי הגבורות הם בחי' אש. היינו כי ע"י העומר שעורי סמתחילין לתקן הדיבור להשמיך על עצמו דיבורים חמים כגלחי אש. ואז מתחילין לספור ספירת העומר שהוא בחי' השתוקקות וגעגועים לקבלת התורה ואנו עומדים לפני ית'כאלם לא יפתח פיו רק אנו מונין וסופרין הימים לזכות לקבלת התורה. ועי"ז בעצמו נמשכין עלינו דיבורים חמים כאש בבחי' נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכרבי נעכר חם לבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני. כיכך הוא הדרך האת שלכל הרוצה לגשת אל הקודש להתקרב עצמו להש"י

שהעיקר להרבות בתפילה ושיחה בינו לבין קונו כמבואר כבר כ"פ. אבל גם זה בעצמו כבד מאד, ע"כ צריכין בתחילה לשהות שעה אחת לעמוד כאלם רק ישתוקק ויצפה ויתלה עיניו למרום שישפיע לו דיבורים חמים ויישב את דעתו היטב היכן הוא בעולם ולהכין נתעה. וישתמש עם המטה עוז שהם מעט הנקודות טובות הנמצאים בו עדיין וכח וזכות של הצדיקי האמת שנשען עליהם. ובכל זה יתשמש רק להכניע הרע דהיינו שלא יפיל אותו ריבוי הרעשלו לייאש א"ע ח"ו רק יחזק עצמו בכל הנ"ל וכו' להכניע הרע ולצפות לישועת ה'. אבל כשרוצה להמשיך לעצמו בחי' קדושת התורה שיזכה מעתה לקבל ולקיים את דברי התורה צריך לעמוד כרש וכאלם עד אשר עי"ז בעצמו יתחמם לבבו וידבר בחמימות דקדושה בבחי' נאלמתי דומיה וכו' עי"ז דייקא חם לבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני שיתחיל ברחמיו לדבר דיבורים חמים כאש. וזהבחי' כי עז כמות אהבה וכו' רשפיה רפשי אש שלהבת יה שדייקא ע"י עוצם האהבה והתשוקה שאנו משתוקקים להש"י בחי' כי עזה כמות אהבה עי"ז רשפיה רשפי אש וכו'. עי"ז ממשיכין רשפי אש הנ"ל ביחי' דיבורים חמים כגחלי אש עד שנזכה שיהיה לנו ג"כ חלק בהתורה שממשיכין לנו הצדיקי אמת בכל עת. שכל זה בח'י ספירת העומר שמקריבין תחלה עורם שעורים שהוא מאכל בהמה שהוא בחי' העדר הדיבור. להורות שבתחילת התקרבותינו להש, יאנו יודעים האמת שאנו כבהמה ממש שאין לנו שום דיבורים ואין יודעים לפתוח פינו לבקש לזכות לקלת התורה. ועי"ז בעצמו הוא ברחמיו משים פה לאלמים כמונו עד שמתחילין לדבר עד שממשיכין לפי בחינתינו דיבורים חמים כאש שזהו בחי' ספירה שהוא רק השתוקקות וגעגועים וכו' כנ"ל שעי"ז דייקא ממשיך כ"א לפי בחינתו דבורים חמסי כגחלי אש ששרשם בחי' יראה בחי' ה' אותיות מנצפ"ך שהוא בחי' גבורות קדושו"ת בחי' שער"ה כנ"ל. וע"כ סופרין הימים לעומר כי ע"י בחי' עומר שעורים שהוא שורש הדיבור הקדוש שהוא בחי' אש שהוא גדר המדבר כידוע בחי' גבורות קדושו"ת בחי' יראה. עי"ז מתחיל הדיבור להתתקן בתחילת שרשו ועי"ז ממשיך כ"א משם כפי בחינתו דיבורים חמים כגחלי אש ע"י שסופרין הימים לעומר שהוא בחי' השתוקקות וגעגועים בחי' שמבקשין רק ברחמים ותחנונים כרש וכעני ואביון, ועי"ז זוכה כ"א שיהי' לו חלק בקבלת התורה שממשיכין מתוך האש בשבועות בחי' ודבריו שמענו מתוך האש וכו'. גם עמ"ר שעורים מרמז עי"ן מר שממשיכין בחי' ביאורי וחידושי תורה שכלולים בע' פנים לתורה. וכל זהממשיכן מהנשמה שנקראת מרים ע"ש המרירות שסובלת מרירות השעבוד על התורהוכו' כש"ששם וזהו בחי' עמ"ר עין מ"ר שמקבלין

בחי' ע' פנים לתורהבחי' כלל ביאורי וחידושי תורה מבחי' מר דהיינו מהנשמה שסובלת מרירות על התורה וכנ"ל.

אות כד

וזה בחי' חשמ"ל בחי' חש מל שדרשו רז"ל לשון שתיקה ודיבור בחי' עתים חשו"ת עתים ממללות, היינו שעיקר תיקון הדיבור הוא ע"י שחשים ושותקין תחילה כאלם לא יפתח פיו רק משתוקקין ברצון חזק להש"י ומרחמין על עצמו ברחמנות גדול כאשר כ"א יודע בנפשו גודל הרחמנות שעליו בכל עת ועי"ז דייקא נתעוררין רחמי הש"י עד שמתחילין לצפצף ולדבר קצת בבחי' ומעפר אמרתך תצפצף עד שברחמיו ית' המרובים נכמר לב העליון עד שממשיך משם דיבורים חמים כגחלי אש כדי שיוכל לינק ולקבל מהתורה שממשיכין הצדיקים וכו' וכנ,ל. וזהו שדרשו רז"ל על חשמ"ל חיות אש ממללות. היינו כנ"ל כי ע"י בחי' חש מל שתיקה ודיבור כנ"ל עי"ז זוכה לדיבורים כגחלי אש בחי' חיות אש ממללות וכנ"ל. וע"כ מפטירין בשבועות במ עשה מרכבה שעיקרה נתגלה מתוך החשמל כידוע ומובן שם ביחזקאל. כי משם עיקר קבלת התורה בשבועות שאז עיקר המשת התורה. וכן הוא בכל עת שצריכין להמשיך תורה שהואבי' שבועות וכנ"ל. כי מתחלה ראה רוח סערה וענן גדול ואש מתלקחת שהם בחי' הקליפות הטמאות שהם בחי' כלל כל המונעים מלפרש שיחתו לפני הש"י ולהמשיך תורה ולבא לא"י, ומשם דייקא ראה בחי' ונגה לוסבים בחי'מעורב טובורע כידוע. ומשם ראה בחי' חשמל כ"ש ומתוכה כעין החשמ"ל, היינו בחי' הנ"ל להמשיך דיבורים חמים כגלחיל אש ע"י ההשתוקקות וכו' שהוא בחי' שתיקה בחי' נאלמתי דומיה וכו' חם לבי וכו' כנ"ל שעי"ז ראה המרכבה הקדושה שמשם כל קבלת התורה שהוא בחי' רוח נבואה אמיתית בחי' ואשמע קול מדבר וכו' וכנ"ל:

אות כה

הכלל שכל אחד הרוצה לחוס על עצמו ולהתחיל בכל פעם לחשוב על תכליתו וסופו באמת. עיקר תקנתו הוא ע"י שיחה בינו לבין קונו בכל דרכי עצות הנ"ל, ומשכיל על דבר יבין בעצמו לפי העת והזמן איך לרחם על עצמו בכל עת באמת בדרכים הנ"ל כי א"א לבאר כל זה היטב. רק החפץ באמת לרחם על עצמו להטיב אחריתו יבין מאליו דברים הרבה מתוך דברינו אלה, כי אסור לדחוק את השעה כנ"ל ואעפ"כ צריכין למהר מאד להמלט על נפשו. ע"כ העיקר הוא דרך הנ"ל בחי' ספירת העומר שאין דוחקין את השעה חס ושלום רק ממתינים שבעה שבועות שלימות. אבל בכל יום ובכל שבועה מהשבעה שבועות אין מסיחין דעתם מלחפש ולבקש ולצפות ולחכות לרחמיו המרובים מאד להמשיך על עצמו בכל יום ובכל שעה בחי' דיבורים חמים וכו' כנ"ל. שעי"ז ממשיכין

בכל יום בחי' הארת קבלת התורה מעט בכל יום ובכל שבוע שזהו בחי' המשכת המוחין שממשיכין בכל יום ובכל שבועה מהספירה כמבואר בכוונות. כי עיקר המוח והחכמה הוא התורה עד שזוכין עי"ז שיהי' לו חלק בקלבת התורה וכו' וכנ"ל:

אות כו

וזה בחי' פסח שאז אסור החמץ באיסור חמור מאד ובשבועות מביאין לקרבן בשתי הלחם חמץ דייקא:

כי בפסח בהתחלת התקרבות ישראל לאביהם שבשמים שצריכין לצאת מטומאה לטהרה מזוהמת טומאת מצרים ועדיין אין לנו שום כח להמשיך עלינו כל הבחי' והתיקונים הנ"ל עד שנזכה לבא לא"י. כי היו משוקעים בהגלות מאד כמובא בכוונות ולא היו ראויים לגאולה ע"י מעשיהם כ"ש ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמים וכו' וכ"ש וא תערום ועריה וכו' וכמובא. וע"כ לא היה אפשר להוציאם מזוהמת הגלות כ"א בבחי' אתערותא דלעילא שנשפע עליהם אור גדול ועצום ברגע אחת וכו' כמבואר בכוונות. ע"כ הוכרחו לצאת בחפזון שמחמת זה צריכין לאכול מצה והחמץ אסור מאד כ"ש שבעת ימים תאכל מצות לחם עוני כי בחפזון יצאת וכו' וכתיב ויאפו את הבצק וכו' עוגות מצות כי לא חמץ כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וכו':

אות כז

כי בשעת יציאת מצרים צריכין לקדש אכילתו מאד. והעיקר הוא קדושת הלחם עיקר האכילה והשביעה שהוא הראש מכל השבעת מינים שנשתבחה בהן א"י כ"ש ארץ חטה ושעורה וכו', כי עיקר הגאולה הוא לצאת מזוהמת מצרים ולזכות לבא לא"י ע"י התורה שאנו עתידין לקבל כ"ש ואתנו הוציא משם להביא אותנו אל הארץ וכו', ולא"י א"א לבא כ"א ע"י שממשיכין תורה בכל התקונים הנ,לן וכ"ש בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים וכו' שהוא קבלת התורה כשרז"ל. וע"כ בפסח בתחילת הגאולה צריכין להמשיך על עצמו בחי' קודשת קבלת התורה בחי' קדושת א"י. ועיקר קודשת א"י הוא בקדושת אכילת ישראל כי כל המצוות התלויות בארץ הם רק בענין האכילה שהם ביכורים ותרומה ומעשרות וחלה וכו'. כי עיקר תחילת הפגם והקלקול היה ע"י פגם האכילה שהוא ע"י שאכל אדם הראשון מעץ הדעת ומשם הי' כל גלות מצרים כידוע. וע"כ עתה בפסח בתחילת יציאת מצרים צריכין לתקן פגם האכילה, להמשיך קדושת הלחם מקדושת א"י שנמשך ע"י התורה כנ"ל. אבל באמת אנו רחוקים עתה מהמשכת התורה בתיקונים הנ"ל ועי"ז ממילא אנו רחוקים מקדושת א"י וכנ"ל. ע"כ עיקר הגאולה בפסח הוא רק בבחי' אתערותא דלעילא שהש"י ברחמיו משפיע עלינו אור קדושת מוחין גדולים ועצומים מעצמו שלא על ידינו כלל שהוא בחי' הארת התורה

שהיא עיקר המוחין כנ"ל. וע"כ צריכין לצאת בחפזון ולא יכלו להתמהמה וכו' שלא יאחז בהם זוהמא הקשה של מצרים כמובא. ע"כ צריכין לקדש את האכילה בבחי' מצה שעיקרה הוא למהר מאד לאפותה על האש תיכף כשנתנו מים בהקמח ויזהרו מאד שלא להמתין ולהתאחר עד שתחמיץ ח"ו:

אות כח

כי תיקון הלחם בקדושה נמשך מקדושת המשכת התורה בתיקונים הנ"ל שעי"ז נמשך קדושת א"י ששם עיקר קדושת הלחם שתלויים בו כמה מצוות התלויים בארץ כנ"ל. וע"כ נקרא התוה בחי' לחם כ"ש לכו לחמו בלחמי וזה בחי' אם אין קמח אין תורה אם אין תורה אין קמח כי הם בחי' אחת כנ"ל ותלויים זה בזה וכנ"ל. וע"כ כל תיקוני הלחם בשרשם שבקדושה נמשכין מהתיקונים הנ"ל של המשכת התורה. כי המים שנותנין בהקמח שרשו מבחי' התפילה הנ"ל בבחי' שפכי כמים לבך נוכח פני ה'. ואח"כ אופין אותה על האש ששרשו נמשך מבחי' דיבורים חמים כגחלי אש שמשם זוכה לבנות הדרוש והחידוש שרוצה להמשיך שהוא בחי'לחם בחי' לכו לחמו בלחמי וע"כ עיקר גמר הלחם הואע"י האש וכנ"ל. אבל בכל השנה אין הלחם מתוקן בשלימות כ"א ע"י שמחמיצין אותה ושוהין הרבה מעת נתינת המים עד האפיה כי א"א להמשיך ביאורי התורה שמשם תיקון הלחם בשלימות כ"א ע"י שהיה והמתנה הרבה וכנ"ל כי א"אלדחוק את השעה כנ"ל:

אבל בפסח בתחילת הגאולה לצאת מזוהמת מצרים אז אין בנו כח להמשיך התורה בתיקונים הנ"ל כנ"ל. ואז כל המשכת המוחין שהם הארת התורה הוא רק מלמעלה שלא על ידינו כנ"ל, ע"כ צריכין למהר מאד לאפות הפת על האשר תיכף כשנתנו עליו מים כי א"א להמתין כלל עד שיתחמץ שלא יתאחז בחי' חימוץ המוח בחי' כי יתחמץ לבבי שהוא בחי' זוהמת מצרים שנאחז בהם מאד. כי בענין זה של ההמתנה והשהיה שצריכין להמתין ולצפות הרבה ולהרבות בתפילה ותחנונים ושיחה הרבה עד שיזכה להמשיך על עצמו בחי' קדושת התורה כנל יש בזה נסיון גדול וכמעט עיקר הבחירה תלוי בזה, כי זה ידוע שהכל חפצים ליראה את שמך ואפי' הגרוע שבגרועים כל זמן שאינו בכלל הפורקי עול ח"ו בודאי הוא חפץ ומשתוקק הרבה לשוב להש"י אפי' אם נפלונתרחק כמו שנתרחק כ"ש כי עזה כמות אהבה וכו' רשפיה רשפי אש שלהבת יה מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה וכשפרש"י שם שזה נאמר על האהבה של כ"א מישראל לאביו שבשמים. רק עיקר העיכוב הוא מחמת שצרייכן להמתין הרבה ולהרבות בתפילה ותחנונים ולהתחזק עצמו מאד מאד בכל מה שעובר

עליו ע"כ רבים לא יכלו לעמוד בנסיון זה ומתרשלים מלפקח על חייהם הנצחיים עד שמתרחקים כמו שמתרחקים ח"ו, ואפילו כל אלו שהש"י בעזרם ונשארים קבועים בקדושתם ואינם מניחים עצמן ליפול ולהתעצל ח"ו מלהרבות בתחנונים ושופכים בכל יום ובכל מה שעובר עליהם, את לבם כמי מכוו' גם הם לא הי' להם כח להתחזק ולהמתין כ"א בכח התורה הק' שכבר קבלנו בכלל בשעת מתן תורהו מה שאנו מקבלין חידושי תורה אמתיים בכל דור ודור מהצדיקי אמת בבחי' תקונים הנ"ל, שהם בקדושתם הגדולה והנוראה ממשיכים תורה ברחמים גדולים כאלה עד שנמשך גם עלינו מקדושתם שיהי' לנו כח ג"כ להתחזק ולהמתין ולהרבות בתחנונים ושיחה וכו' עד ישקיף וירא ה' משמים. אבל בפסח שאז לא נמשך עלינו קדושת הראת התורה בתקונים הנ"ל רק הכל בבחי' אעדל"ע כנ"ל ע"כ א"א לנו להמתין ולהחמיץ מוחינו כלל כי צריכן לצאת בחפזון גדול, ע"כ אסור להמתין עד שיתחמץ עיסת הלחם שלא יתחזק ביותר ח"ו חימוץ הרע שבלב בחי' כי יתחמץ לבבי שמבלבל דעת האדם מאד מאד כשרואה ששוהה הרבה ועדיין לא יצא מטומאתו וכו'. כי אז בהתחלה הס"א אורב על זה מאד ואין בנו כח להכניעה מחמת שעדיין לא קבלנו שום תורה כלל. וכל המוחין והדעת נמשכין רק מלמעלה ברחמיו אשר מחמת זה הוצרכו לצאת בחפזון ולא יכלו להתמהמה. ע"כ החמץ אסור כי אז א"א להמתין כלל כי יתאחז בו ח"ו טומאת מצרים ויעקם את לבו מאד. אבל אח"כ אחר שכבר התחילו לספור ימי הספירה והתחילו להמשיך בחי' הארת התורהע"י תשוקתם, אז החמץ מותר כי אעז החמץ נמשך מבחי' חיוץ המוח בקדושה שהוא מה שצריכין להמתין הרבהלישועת ה' כנ"ל. כי אז יש כח להמתין ע"י כח הארת התורה שהתחילו להמשיך ע"י כח הארת התורה שהתחילו להמשיך ע"י השתוקקותם וכו' שהוא בחי' ספירת העומר כנ"ל. וע"כ הותר החמץ אחר שביעי של פסח שאז נבקע ים החכמה כשרז"ל כי צעקו עאל ה' דהיינו שנמשך עליהם הארת התורה ביותר ואז יש כח להמתין כנ"ל ע"כ אז הותר החמץ. וע"כ בשבועות שהוא עיקר קבלת התורה מתוך האש ע"כ אז מביאין לקרבן חמץ דייקא כי עיקר תיקון קבלת התורה הוא ע"י שממתינים הרבה ואין דוחקין את השעה וכו' כנ"ל ומשם נמשך החמץ בקדושה שמביאין אותו לקרבן בשבועות וכנ"ל:

אות כט

וזה בחי'שבעה שבועות תספר לך מהחל חרמש בקמה וכו', כי אסור לקצור קודם קצירת העומר שהוא ראשית קצירכם, כי מחמת חטא אדה,ר נתערבבו כל הדברים וצריכין כמה ברורים. ועיקר הקלקול נגע בהלחם היוצא מן הארץ כ"ש ארורה האדמה בעבורך

וכו' בזעת אפך תאכל לחם וכו' ובשביל זההי' גלות מצרים כנ"ל. ע"כ צרייכן לקדש מאד את הלחם בשעת יציאת מצרים שזה בחי' מצות אכילת מצה בפסח ואיסור חמץ כנ"ל, וע"כ אסור לקצור את התבואה קודם קצירת העומר במחרת הפסח כי ע"י העומר שעורים מתחילין לתקן הדיבור שנוכל להמשיך עלינו דיבורים חמים כגחלי אש שעי"ז עיקר נתינת התורה כנ"ל. וע"כ אז מתחיל להאיר עלינו בחי' קדושת קבלת התורה כי כן דרכו ית' שתיכף שהאדם מתחיל לעסוק בקצירת העומר נמשך קדושת א"י שזוכין לקבל החרב מעשו להכניע המונעים מא"י ע"י שאנו מכינים עצמינו לקבלת התורה שעי"ז נוטלין מעשו כח החרב להכניע המונעים כ"ש שם. וע"כ אסור לקצור שו סתבואה עד שקוצרין העומר שאז נמשך המגל והחרמש שבו קוצרין התבואה מכח החרב שמקבלין מעשו ע"י קדושת קבלת התורה שעי"ז חותכין ומבערין ומכניעין השונאים והמונעים מא"י כי אפי' כשישראל על אדמתם בא"י עדיין צריכין בכל עת לבער ולבטל מוציאי דבת הארץ רעה שהם המונעים מקדושת א"י שעל ידם היו כל הקלקולים והפגמים כשהיו ישראל בא"י שהתגברו המונעים מהקדושה כ"כ עד שהסיתו את ישראל למה שהסיתו עד שנתגרשו מא"י כי הם אורבים תמיד על ישראל לגרשם מא"י מהסתפח בנחלת ה'. וע"כ אנו צריכים בא"י לקדש את הלחם בכמה מצוות התלויות בארץ הכל כדי לברר הלחם מזוהמת הנחש שמשם כל המנועים מא"י. כי אדה"ר נתגרש מקדושת א"י שמשם נברא כשארז"ל שהוא בחי' קדושת הגן עדן שישב שם ואז נתקללה האדמה כנ"ל. ע"כ אפילו כשבאים לא"י צריכים בירורים ותקונים גדולים לבער המונעים מקדושת א"י שהוא כלל קדושת איש הישראלי. וע"כ א"א לקצור התבואה עד שקוצרין העומר שאז מתחיל ההכנה לקבלת התורה כנ"ל שעי"ז כנ"ל שעי"ז נמשך עלינו קדושת התורה שעי"ז נמשך כח החרב של עשו שאנו מקבלין כח החרב ממנו להכניע המונעים מא"י, ומשם מקבל כח החרמש והמגל שהוא בחי' חרב לקצור התבואה בקדושת א"י לבררה מחטא אדה"ר מהקללה שנתקללה האדמה בעבורו בזעת אפך תאכל לחם כנ"ל. ואז מתחילין לספור ספירת העומר שהוא עיקר ההכנה לקבלת התורה ע"י שהתחלנו לתקן הדיבור החם כגחלי אש ע"י קצירת והקרבת העומר וכנ,ל. וע"כ תלתה התוראההק' מצות ספירה מהחל חרמש בקמה. כי החרמש בחי'חרב היינו כי אז החרמש בחי' חרב מקבל כחו מחרב הנ"ל שעל ידו מבערין המונעים מא"י. ויש לרמז שזה בחי' אותיות חרמ"ש, בחי' ח"ש מ"ר היינו שאז מקבלין הדיבור החם שהוא בחי' חש בחי' חשמ"ל בחי' חיות אש ממללות שמקבלין אות ומהנשמה שנקראת מרים ע"ש המרירות שסולבת על שעיבוד התורהשכל דבריה כגחלי אש, וזהו ח"ש מ"ר מ"ר זה בחי' המרירות שסובלת הנשמה

שמשם מקבלין כח הדיבור החם בחי' חש חיות אש ממללות וכו' כנ"ל. וע"כ אז ביום קצירת העומר נפלו מפלה גדולה כמה שונאי ישראל כגון סנחריב ומדין וכו' ובפרט המן עמלק ימ"ש כי מיני ובי' אבא ליזיל בי' נרגא. כי דייקא ע"י חרבו של עשו מכניעין והורגין אותם ע"י שנמשך עלינו בחי' קדושת קבלת התורה שעי"ז לוקחין כח החרב ממנו להכניע האויבים והמונעים מא"י. כי כל האויבים שעמדו על ישראל כולם התקנאו בקדושת א"י ורצו לגרש את ישראל מארצם וע"כ נפלו ביום קצירת העומר כנ"ל:

וזה מנצפ"ך צופים אמרום צופים בחי' המצפים ומייחלים לחסד ד' תמיד בחי' ואני בה' אצפה אוחילה לאלקי ישעי, הם זוכים להדיבור השלם שהוא בחי' ה' אותיות מנצפ"ך וכנ"ל:

(ר"פ להלכות ספירה הנכללת בה' גזילה כנ"ל):

עשו בגימ' מנצפ"ך שהם בחי' פ"ר דינים וצ"ו. אין צו אלא ע"ז שהוא גימ' המן עם הכולל. מרדכי גימ' רע"ד. בחי' יראה ורעד יבא בי וכו'. ועם ה' אותיות והכולל גימ' מנצפ"ך. כי אתם מהעט שממעיטין עצמכם ובכל דבר שבקדושה חסר להם תמיד ומלאים יראה קדושה בבחי' אשרי אדם מפחד תמיד ונדמה להם תמיד שאין להם שלימות הדיבור ששרשו מנצפ"ך, אבל המן סבר שכבר הדיבור שמשם הממשלה כבר הי' בידו ועי"ז נפל בבחי' לפני שבר גאון ולפני כבוד ענוה מנצפ"ך צופים אמרום. צופה לשון צופה ומייחל ומחכה כ"ש ואני בה' אצפה אוחילה לאלקי ישעי, עי"ז זוכה להדיבור בחי' מנצחפ"ך בבחי' נאלמתי דומ"י וכו' חם לבי וכו'. כי גדר האדם הורא מדבר. והוא כנגד יסוד האש כי דצח"מ הם בחי' ד' יסודות ארמ"ע והאדם שהוא המדבר עיקרו מיסוד האש. וע"כ עיקר שלימות הדיטבור הוא בחי' אש בחי' וגבורתך ידבור והגבורות הם בחי' אש. וכל עבודת האדם היא בענין הבחירה שזה מעלתו שבשביל זה נברא לסור מהרע של היהצ,ר המסית ולמשוך עצמו להטוב להיצר טוב כי כל התאוות והמדות רעות בחי' אש כי מהאש יצאו. כי אע"פ שהאדם כלול מכל הד"י שמהם כל המדות והתאוות כמובן במ"א ובדברינו. אבל הכל מהאש שבאותו היסוד. כי כל יסוד כלול מכל הד"י והמדבר כל הוויתו מיסוד האש שבאש שבד"י כמובא. כי עיקרו נברא להכיר הבורא ית' ע"י לבו ודעתו. וידיעת הש"י הוא בחי' אש בבחי' כי ה' לאקיך אש אוכלנה הוא.כי הדעת והשכל הוא כמו נר דולק בחי' נר ה' נמשת אדם וכו'. והלב הוא בחי' נר דלוק ושם בבחי' הלב עיקר הבחירה כי האש שבלב בוער לכל התאוות ובפרט לתבערת המדורה וכו'. ולהיפך הוא בוער מאד עד לב השמים להש"י וגם זה אינו טוב בשלימות כי הוא חוץ מהמדה. וע"כ כל התיקון ע"י התורה שניתנה באש שהיא מצמצמת האש בב' הבחי' (כ"ש בהתורה

ויתן עוז למלכו וכו בסי' ע"ח) בבחי' אלמלא כנפי ריאה דנשבין על לבא הוי לבא אוקיד כל גופא בב' הבחי' הנ"ל כ"ש שם:

וע"כ כל התיקון ע"י חידושי תורה שממשיכין הצדיקם עתה שהם בחי' משה בכל התיקונים הנ"ל. דהיינו ברחמים ותחנונים ובאריכת אפים מאד מאד ואינם דוחקים את השעה כלל וכו'. כי עיקר המשכת התורההוא רק להביא לידי מעשה להחזיר את העולם למוטב וזה קשה מאד מאד ע"כ צריכין אריכת אפים גדול מאד וכנ"ל. כי אפילו צדיקים נוראים ונשגבים כל שגיאותם הי' בענין זה, אך מה לנו להבין ולהתבונן בשגיאותם אך תורה הוא וללמוד אנו צריכין להבין על ידם רמזים לעצמינו אם בארזים נפלה שלהבת ע"י דחיקת השעה לפי נשגבות מעלתם ברום גבהי' מרומים מה יעשו אזובי קיר כמונו. כי מכ"ש וכ"ש כמה אנו צריכין להזהר מבחי' דוחק את השעה שמשם כל הפגמים והקלקולים ר"ל. ואפי' כשמתחילין להתעורר להתקרב להש"י אסור להיות דוחק את השעה. וזה בחי' ספירה שהוא הכנה לקבלת התורה וכנ"ל. כי צריכין לספור הימים בבחי' למנות ימינו כן הודע ונביא לבב חכמה, כי סדר הזמנים הם ע"י הגלגלים שהם למעלה מיסוד האש וכל יסוד האש נמשך מהם והש"י מסדר הזמנים ומבדיל בין יום ללילה ובין יום לחבירו בחכמתו. וע"כ מנה הימים בבריאתם כ"ש ויהי ערב ויהי בקר יום א' וכן יום ב' וכו' הכל כדי לתת גבול וגדר לכל יום ויום שלא יבער יותר מדאי. וע"כ החשך קדם לאור כי הדיבור בחי' אש כנ"ל בחי' אור כ"ש פתח דברך יאיר והחשך בחי' חשכת הדעת העדר הדיבור שזהו בחי' חש מל הנ"ל שצריכין להקדים השתיקה קודם הדיבור וכנ"ל. כי בלילה אז הוא בחי' השתוקקות וכיסופין להש"י בחי' על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי וכו'. אזכרה נגינתי בלילה עם לבבי אשיחה ויחפש רוחי. כי עיקר עבודת האדם להמשיך על עצמו קדושת המרכבה הקדושה שהיא בחי' אש כ"ש כמראה אש היא מתהלכת בין החיות. ששם התגלות אלקותו ית'.כי כל אדם צריך לעשו"ת עצמו מרכבה לשכינה מכו שנתתקן מהאר"י ז"ל לומר הנני מכוון לעשו"ת כל גופי מרכבה לשכינה וכו'. אך יש ד' קליפותך המונעים שהם ג' הרעים והד' בחי' נוגהוכו' והם רוח סערה וענן גדול ואש מתלקחת, שהרוח סערה מלהיב האש המתלקחת, והענן מחשיך מלראות שורש אור האש דקדושה, וצריכין להמשיך על עצמו אור החשמ"ל שמשם התחלת המרכבה דקדושה. ועיקר המשת קדושת החשמ"ל הוא ע"י בחי' הנ"ל בחי' ח"ש מ"ל וכו' כנ"ל. ואז מתקרבין להאש דקדושה בבחי' כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא דאכלי כולא ושצי כולא, ואתם הדבקים בה' אלקיכם וכו' כמובא במ"א. ועי"ז שורפין ומכלין האש דס"א בבחי' מהאש יצאו והאש תאכלם וכו'.

וע"כ צריכין לספור הימים קודם מתן תורה לסופרם לעומר בחי' גבול ומדה להמשיך על עצמו הגבורות הקדושו"ת שהם בחי' שעורים הנ, לבחי' שורש הדיבור החם כאש כנ"ל להמשיך על עצמו בהדרגה ובמדה שזה עיקר בחי' קדושת המשכת התורה כנ"ל. וזה בחי' יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחוה דעת. כי הדיבור והדעת להכיר כבודו ית' שנמשך כפי סדר מעשה בראשית מהגלגלים שעל ידם סדר הזמנים שזה בחי' השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרגיע. כי יסוד האש שהוא גדר האדם המדבר נמשך מהם כנ"ל הכל נמשך מיום ליום ומלילה ללילה אשר חק וזמן נתן להם שלא ישנו את תפקידם שלא לצאת מהגבול וכנ"ל. וע"כ אין אומר ואין דבגרים בלי נשמע קולם. כי בהכרח להקדים השתיקה להדיבור בבחי' ח"ש מ"ל כנ"ל. אך העיקר הוא הרצון והקווי והגעגועים וכו' כנ"ל ועי"ז נתחמם הלב בקדושה וכו'. וזהו בכל הארץ יצא קום לשון קיווי ותקוה ותוחלת ועי"ז ובקצה תבל מליהם וכנ,ל:

וזהו לשמשם שם אהל בהם ופרש"י בשם התנחומא מכאן שהשמש נתון בתוך תיקו. היינו כנ"ל כי האש והחמימות נמשך מהשמש שעל זה צעק שלמה איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים בעת תוקף חום השמש כשפרש"י וכ"ש עד שיפוח הקץ וכו' וכשפרש"י שם. וע"כ השמש נתון בתוך תיקו שלא יחרבי העולם ח"ו וכשפרש"י שם על ואין נסתר מחמתו אלמלא ניתן ברקיע התחתון לא הי' אדם נסתר מפניו מפני חמימותו וכו'. וכל התקון להנצל מתבערת האש הזה הנמשך מהגלגלים והעיקר מהשמש שעל זה אמר קהלת את המעשה הרע הנעשה תחת השמש דייקא, כל התיקון הוא ע"י התורה שמרחפת על הלב וכו' כנ"ל. וזהו תורת ה' תמימה משיבת נפש וע' פרש"י שם ב' הפריושים ושניהם א' לענינינו שפירש שם תורת ה' תמימה. גם היא מאירה כשמש וכו'. ד"א ואין נסתר מחמתו ליום הדין, וליהט אותם היום הבא, אבל תורת ה' תמימה משיבצת נפש לדרכי חיים ומגינה היא על לומדיה מאותו להט וכו'. וזהו שסיים יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך וכו' כי התיקון לכל זה הוא רק תפילה ותחנונים בבחי' הנ"ל שזהו בחי' אמרי פי והגיון לבי בחי' אמרי אאזינה ה' בינה הגיגי וכו'. כי א"אל באר ולדבר הכל וכו' כי צריכין שתיקה בחי' געגועים קודם הדיבור ואח"כ בבחי' חסידים הראשונים היו שוהין קודם התפלה ואח"כ וכנ"ל:

וע"כ הזהירם ביותר כ"פ בשעת מתן תורהו והעם אל יהרסו לעלות אל ה' פן יהרסו אל ה' וכו' כי תיכף כשרוצין להתקרב באמת להש"י צריכין ליזהר מאד מהריסה שלא ידחוק השעה ח"ו כי רוב ההרפתקאות ח"ו הוא עי"ז כנ"ל. וע"כ הקדים מצות ספירת העומר וכנ"ל:

ובשביל זה צריכין ליזהר מאד להשתדל להתקרב לצדיקי אמת הממשיכין דרכי התורה מחידושי תורה שנמשכו בתיקונים הנ"ל. כי זה עסק הצדיקי אמת להלהיב לב בני ישראל לעוררם ולהקיצם שיתלהבו להש"י. אבל נזהרים מאד מרוח סערה שלא יבער האש יותר מדאי בבחי' הריסה ח"ו (כ"ש בהתו' אל אשא יהי' שמה הרוח ללכת וכו' ע"ש סי' ט' לק"ת). וז"ש במ"ר בפ' העומר שבזכות העומר באין לא"י והיינו כנ"ל:

(שייך לעיל)

וזהו והוא כחתן יוצא מחופתו ישיש כגבור לרוץ אורח, היינו בחי' התגלות התורה כש"ש ביום חתונתו זה מתן תורה. וזוה ישיש כגבור לרוץ אורח היינו שעל ידי התורה שנמשכת בתקונים הנ"ל על ידי זה זוכין להתגבר לרוץ אורח לעשו"ת דרך לא"י, כי עיקר האורח והדרך שהולכין בכל מקום בגשמיות ורוחניות הכל הוא בלא לא"י כנשמע מפיו הק' כי שם עיקר המנוחה והנחלה כנ"ל. כי אנו צריכין כ"א לרחם על עצמינו ליילך בדרכים קדושים ועצות עמוקות הנ"ל להשמר מאד מאד מתבערת האש דס"א ולהמשיך על עצמו בכל עת דיבורים חמים כגחלי אש ולבלי לדחוק את השעה להמשיך הדיבור בבחי' ח"ש מ"ל וכו' כנ"ל כדי שעי"ז נזכה לבא לא"י כנ"ל. כי גם כל השגיאות דקות של הצדיקים הנוראים ששגו בזה הכל הי' על ידינו בבחי' כי העושק יהולל חכם ויאבד את לב מתנה וכנ"ל. וכ,ש ויתעבר ה' בי למענכם וכתיב גם בי התאנף ה' בגללכם לאמר גם אתה לא תבא שם יהושע בן נון העומד לפניך הוא יבא שמה אותו חזק וכו', כי אעפ"כ יגמור משה ע"י תלמידיו שהם בחי' יהושע שהמשיכו על עצמן כל התיקונים הנ"ל אחרי הסתלקותו שאז תיקן בשלימות השגיאה הנ"ל כנ"ל. ועדיין הוא עומד ומשמש במרום ומרבה תפילות ותחנונים בבחי' תיקונים הנ"ל עד שנמשכין עלינו התעוררות ליילך בדרכי התיקונים הנ"ל להמשיכם עלינו שעי"ז יתתקן הכל ונשוב לארצינו וכו' וכנ,ל:

וע"כ בגאולה האחרונה כתיב כי לא בחפזון תצאו וכו'. כי עיקר התוקן לשוב לא"י הוא ע"י מתינות רב לבלי לדחוק את השעה כלל וכו' וכנ"ל:

(א"ה שמעתי מא' מאנ"ש הענין לאשמה בה וכו' לכן הצגתיה פה) שייך לעיל לאות ז' אשר מבואר שם שפגם אדה"ר הי' אשר הי' דוחק את השעה שזהו בחי' פגם גזילה וכו' ותיקונו הי' ע"י שבת כי שבת אנין עלותי וזה שמסיימת פ' גזל (ויקרא ה') לאשמה בה ר"ת לאל אשר שבת מכל המעשים ביום השביעי כמובא והבן:

נזיקין א

אות א

כל מה שאדם מזיק חייב לשלם בין בשוגג בין במזיד וכו':

ע"פ מ"ש רבינו נ"י (סי' ס"ח) שכעס מזיק לעשירו תכי כשיורד עשירות לאדם אז היצר מתגבר לעשו"ת כעס מזאת ההשפעה של העשירות עש"ש. נמצא שפגם הכעס הוא פגם העשירות כנ"ל. וע"כ כל מה שאדם מזיק צריך לשלם כי כל ההיזיקות הם בחי' כעס כי ע"י כעס באין כל ההיזקות שהאדם מזיק ושובר בחמתו. וע"כ צריך לשלם כי ע"י הכעס פגם בעשירות והחליף השפע של עשירות לכעס וחימה והזיק מה שהזיק ע"כ צריך לשלם ההיזק בממונו וזהו עונשו כי בזה פגם שהחליף עשירו תלכעס ע"כ נענש שמוכרח לשלם ולחסר ממונו בביל הכעס וההיזק כי ע"י הכעס הוא מחסר העשירות כנ"ל. וע"כ אפילו שוגג צריך לשלם מאחר שנעשה היזק ופג בכעס ע"כ צריך לשלם שזה נועש ותיקון הכעס כנ"ל כי בודאי א"א שיהי' נעשה היזק כ"א ע"י כעס שעי"ז באין כל ההיזקות כנ"ל. ועא"פ שהוא שוגג אדרבא על זה בעצמו צריך תיקון וכפרה, והתיקון ע"י תשלומי ממון שהוא בחי' תיקון הכעס כנ"ל. כי פגם השוגג הוא בחי' פגם הכעס כי האד מיש לו דעת ואין ראוי לו שיעשה דבר בטעות ושוגג בלי דיעה מיושבת וכשבא האדם לידי שוגג וטעות בודאי נכשל בכעס שעי"ז בא לידי טעות ושוגג כי כיון שבא לכלל כעס בא לכלל טעות כמאמר רז"ל (פסחים ס"ו). נמצא שכל השגגות באין ע"כ כעס כנ"ל כי ע"י כעס נסתלקין המוחין ובא לידי טעות כמובא וכנ"ל. וע"כ גם שוגג צריך כפרה כי צריך כפרה על פגם הכעס שעי"ז בא לידי שוגג. וע"כ כפרת השוגג תלוי בממון דהיינו קרבן שהוא נקנה בממון כי צריך לחסר ממונו ולקנות קרבן לתקן פגם השוגג שהוא פגם הכעס כנ"ל שהוא פגם העשירות כנ"ל. וע"כ תיקונו בממון כנ"ל:

כי קרבן הוא בחי' תיקון הכעס כ,ש רבינ נ"י (סי' נז) שתענית הוא תיקון הכעס ע"ש. ותענית הוא בחי' קרבן כמובא כי ע"י הכעס נסתלק צלם אלקים ונדמה לבהמהמ וע"כ צריך לתענית וקרבן שהוא הכנעת כח הבהמיות ולעלות מבחי' בהמה לבחי' אדם שזה בחי' קרבן כמובא. וע"כ השוגג שהוא בחי' פגם הכעס שמביא לידי טועות כנ"ל ע"כ מביא בממנוו קרבן שהוא תיקון הכעס ותיקון הממון כנ"ל:

וע"כ לענין תשלומי נזיקין שכל עיקר התיקון של התשלומין הואבחי' תיקון הכנס כנ"ל ע"כ אין בו חילוק בין שוגג ומזידכי גם שוגג צריך תיקון התשלומין שהוא תיקון הכנס כנ"ל כי פגם השוגג הוא פגם הכעס כנ"ל. בפרט שוגג כזה שבא ע"י השוגג לידי היזק שזה בודאי פגם בכעס כיכל ההיזקות באין ע"י כעס כנ"ל. וכמו שכתב רבינו ז,ל בא"ב (אות ד' דעת סי' כ"ה) כשאדם עושה היזק ידוע ליהוי לי' שפגם בדעת ע"ש כי ההיזק הוא בחי' כעס שהוא פגם הדעת כנ"ל. וע"כ צריך תשלומין שהוא בחי' עונש ותיקון על פגם הכעס שהוא פגם העשירות כנ"ל:

נזיקין ב

אות א

אסור להזיק ממון לחבירו וא סהזיקו אע"פ שאינו נהנה חייב לשלם נזק שלם בין שהי' שוגג בין שהי' אנוס. ובמשנה בגמ' בבא קמא מפורש יותר וז"ל: אדם מועד לעולם בין שוגג בין מזיד בין ער בין ישן. אפילו בראייתו אם יש לו הזיק לחבירו אסור להסתכל בו. לפיכך אסור לו לאדם לעמוד על שדה חבירו בשעה שעומד בקמותיה:

ענין איסור להזיק לחבירו ואפילו בשוגג ובשינה וענין תשלומי נזק וענין היזק ראיה:

ע"פ המאמר אשרי העם יודעי תורעה (סי' לה) המתחיל דעכי תשובה היא בחי' זרקא דאזדריקת לאתר דאיתנטילת מתמן ומאן ההוא אתר חכמה כי חכמה הוא שורש כל הדברים כ,ש כולם בחכמה עשית. לכן צריך כל אחד לשמור את שכלו משכליות חיצוניות הם בחי' קנה שבקליפה כ"ש גער חית קנה וכו' שהוא כנגד קנה חכמה שבקדושה. וכשאדם מכניס בתוך שכלו מחשבות חיצוניות הם חכמות חיצוניות אז ינתמעט קדוש תשכלו כפי המקום של חכמה חיצוניות וכו'. ועל זה השכל מתלקטים ומתחברים כל מדות רעות וכו' בחי' כרך גדול של רומי בחי' ירד גבריאל ונעץ קנה בים. שגם למעלה מהשתלשלות הגבורות נעשה סוספיתא דדהבא כו' וכו'. ועליו נבנה כרך גדול של רומי היינו נחש הקדמוני שהוא בונה בנינו על זה השכל החיצוני. ואח"כ כשאדם שומר א"ע משכליות חיצונים לא זו אף זו שצריך לחדש השכל בכל עת וכו'. וזהו ע"י שינה כמובא בזוה"ק חדשים לבקרים רבה אמונתך וכו' ובשעת שינה המוחין היינו הנשמה באה בתוך אמונה וכו'. ויש כמה בחי' שינה. יש שינה בגשמיות וכו'. גם פשטי אורייתא הוא בחי' שינה לגבי דבגיקות הבורא וכו'. ויש שינה שהוא בחי' מו"מ וכו' היינו מו"מ באמונהוכו'. וזהו הרוצה שיחכים יעסוק בדיני ממונות וכו'. ועיקר חידוש המוחין שמקבלין ע"י אמונה בשעת שינה מקבלין מאור הפנים כוו'. אבל כשאדם מכניס שכלו בתוך אמונה בבחי' שינה וכו' אזי צריך לשמרו את האמונה שלא ינקו ממנה החיצונים כי היא שוכנת בתוך החיצונים בבחי' זאת ירושלים שמתיה בתוך הגוים וכו' וירושלים הוא בחי' אמונה בחי' לילה פשטי אורייתא בחי' מאור הקטן וכו'. וצריך להמשיך בחי' חשמל מעולם הבינה להלביש את המלכות היינו אמונה שלא יינקו ממנה העכו"ם וכו' וזה נעשה כשמקיים בשעת מו"מ באמונה וודבר אמת בלבבו כרב ספרא וכו' ואזי אימא מסככת על בנאה וכו'. וזה בחי' הקרבת קרבן התמיג והקרת הקטורת כי ע"י התמיד עולה חב"ד דעשי' ביצירה וכל הניצוצות הקדושה שבקליפה עולים בסוד י"א סממני הקטרות בבחי' מלכות וכו' ע"ש כל זה באר היטב:

אות ב

וזה בחי' איסור לעשו"ת איזה היזק לחבירו. כי כל ההיזיקות באין מפגם הדעת והשכל כמבואר ומובן בדברי רבינו ז"ל בכמה מקומות. וע"כ לעתיד שיהי' השכל מופלא בעולם לא יהי' שום היזק בעולם כ"ש לא ירעו ולא ישחיתו כו' כי מלאה הארץ דעה את ה' וכו'. וכן מבואר בהא"ב של רבינו ז"ל (אות ד' דעת סי' כ"ה) וז,ל כשאתה עושה איזה היזק ידיע ליהוי לך שפגמת בדעת. נמצאשכל היזיקות ע"י פגם הדעת. וזה מרומז היטב במאמר הנ"ל כי צריך כ"א לשמור מאד את שכלו ממחשבות זרות. וכשפוגם בשכלו ח"ו ומכניס בשכלו ח"ו מחשבות זרות חכמות חיצוניות אזי נעשה ח"ו סוספיתא דדגהבא וניתן מקום לחית קנה לבנות בנינו על זה השכל החיצוני בחי'ירד גבריאל ונעץ קנה בים החכמה וכו' כנ"ל. נממא שחית קנה מתגבר ח"ו ע"י פגם הדעת. וחית קנה הוא בחי' עשו וישמעאל בחי' חזיר היער כשפרש"י שם (תהים פ') שהם בחי' נחש הקדמוני הנ"ל שהם ראש לכל המזיקים שבעולם כי הם מזייק עלמא שמהם באים כל מיני היזיקות שבעולם. וז,ש בעשו יודע ציד איש שדה שהי' צד ומזיק כל בני עולם. וזהו יודע ציד יודע דייקא כי עיקר יניקתן ע"י הדעת ע"י פגם הדעת כנ"ל. וכן בישמעאל כתיב פרא אדם ידו בכל וכו'. כי הוא מזיק הכל כי הם החריבו את הבהמ"ק שזה כולל כל ההיזיקות שבעולם. כי בשעה שהי' הבהמ"ק קיים היו הכל יושבים בשלום והשקט בלי שום היזק איש תחת גפנו וכו' כמו שהי' בימי שלמה. וע"י חורבן הבמה"מ ע"י כרך גדול של רומי בחי' עשו וישמעאל עי"ז הזיקו והחריבו כל העשירו תוכל ההשפעות של ישראל. כי הבהמ"ק שם הי' כלול כל עשירות דקדושה של ישראל בחי' זהב וכסף ונחשת וכו' ואבנים טובות שהיו בבהמ"ק וכלים של בהמ"ק שכל זה הוא בחי' עשירות דקדושה ומשם הי' יוצא ההשפע והעשירות דקדושה ומשם הי' יוצא ההשפעה והעשירות לכל ישראל. והם ע"י שהחריבו והזיקו את הבהמ"ק עי"ז הזיקו הכל כי מאז אין שלום ושלוה והתגברו ח"ו מזיקי עלמא. נמצא שכל מיני היזיקות באים ח"ו ע"י בחי' חית קנה כרך גדול של רומי שהם מתגברים ויוצאים להזיק ח"ו ע"י פגם השכל כנ"ל בבחי' ירד גבריאל ונעץ קנה וכו'. וע"י ע"י פגם השכל באים כל מיני היזק וכנ"ל:

אות ג

וע"כ אדם מועד לעולם וכו'. כי עיקר האדם הואהדעת וזה גדר האדם שישמור דעתו ושכלו ואזי בודאי לא יזיק כנ"ל וע"כ הוא חייב אפילו בשעת שינה על היזק כי אע"פ שבשעת שינה אין לו דעת אעפ"כ גם אז בשעת שינה חל עליו האיסור והחיוב שלא יזיק. כי באמת בשעת שינה אע"פ שהוא בחי' הסתלקות המוחין אעפ"כ אז המוחין באין בתוך אמונה וכו' כנ"ל ועי"ז המוין מתחדשין ומתחזקין וע"כ השינה היא נייחא

למוחין וכנ"ל. נמצא שאדרבא בשעת שינה המוחין מתחדשין יותר. וע"כ מי שהוא אדם ודעתו שלימה ויש לו אמונה בשלימות אזי בודאי לא יבא לידי היזק אפילו בשעת שינה או כשהוא שוגג שהוא ג"כ בחי' שניה הסתלקות הדעת כי אז המוח בא בתוך אמנוה ונתחדש עי"ז יותר נמצא שהשניה הוא חיזוק המוח. וע"כ הוא מחויב שלא יבא לידי היזק גם אז בשעת שינה כי כשהמוח חזק ניצול מהיזק כי כל ההיזקות ע"י פגם המוח כנ,ל. כי אז בשע תשינה המוח בא בתוך אמונה ואמונההיא בחי' שמירה כיהיא מדת שמור כידוע והאמונה שומרת על האסד. אזי כמו שהאדם צריך שמירה שלא יהי' ניזק כן צריך שמירה שלא יזיק כ"ש אצל יעקב וייירא ויצר וירא שמא יהרג ויצר שלא יהרוג. וכשזוכה האדם שיהי' דעתו שלימה ואמונתו שלימה אזי בודאי יהי' נשמר שלא יזיק אפילו בשעת שינה כי האמונה שומרת את הדעת שבא בתוכה בשעת שינה שלא יהי' נפגם שלא יבא לידי היזק שלא יינקו ממנו מזייק עלמא. כיכל ההיזקות ע"י פגם הדעת כנ"ל והאמונה מצלת את הדעת שבתוכה מזה. וע"כ האדם מועד לעולם אפילו בשעת שינה וכנ"ל:

אות ד

ואפי' בראי' אסור להזיק כי צריך לשמור את האמונה שלא ינקו ממנה החיצונים וכו'. וזה נעשה ע"י החשמל שנמשך ע"י שמקיים ודובר אמת בלבבו שעי"ז אמא מסככא על בני' כ"ש שם במאמר הנ"ל ע"ש. ועיקר היזק ראי' בא ע"י פגם האמת שבלב כיעיקר היזק ראי' הוא ע"י החמדה שבלב שהעין רואה והלב חומד ועי שעינו צרה בשל חבירו כי יש קנאה וחמדה בלבו עי"ז נמשך היזק ראי' כי עי"זיכול להזיקו בראייתו. וזה עיקר היזק ראי' כי בודאי מי שעינו טובה בשלימות לא יזיק בראייתו ואדרבא נמשך ברכה בכל מה שמסתכל כמובא בבחי' טוב עין הוא יברך וכו'. נמצא שעיקר היזק ראי' ע"י פגם הלב היינו ע"י החמדה שבלב. וזה בחי' פגם האמת כי פגם תאות ממון הוא פגם האמת כמובא בדברי רבינו ז"ל במ"א (סי' כג) במאמר צוית צדק וכו' המובא לעיל. כי כשפוגם בתאות ממון וחומד את של חבירו ח"ו הוא משנה האמת כי משנה סדרי בראשית. כי כפי סדר מעשה בראשית שברא הש"י וסידר הכל על מקומו מגיע ע"פ זה הסדר האמיתי שיהי' לזה ממון כך וכך ולזה כך וכך וכו'. כי הכל ע"פ סדר מעשה בראשית כ"ש (תענית כה) איבעית דאיחרוב עלמא ואפשר דאיברית בשעתא דמזונא. כי כפי סדר בריאת העולם הי' מגיע שלא יהי' לו מזון לאותו התנא נמצאכשאחד רוצה וחומד של חבירו זה בחי' שקר שרוצה לשנות האמת דהיינו הסדר האמיתי של מעשה בראשית כי כל מעשה בראשית נברא ע"י אמת בבחי' בראשית ברא אלקים ס"ת אמת. וע"כ החומד הוא בחי' פגם האמת

שהוא פגם תאות ממון כנ"ל. ועיקר החמדה בלב נמצא שהחמדה הואפגם האמת שבלב. ועי"ז בא ההיזק ראי' כי שוריינא דינא בלבא תליא (כמובא סי' נ"ד לקו"א) גם עיקר היזק ראי' הוא דבר המסור ללב כי אין אדם מכיר בזהכי יכול להסתכל בשלו חבירו וחבירו לא ידע בזה כלל. ואפילו כשחבירו יראה שמסתכל בשלו יכול להשמיט עצמו ולומר שאינו מתכוון כלל להסתכל בשלו רק הוא מסכתל בשביל אזיהדבר אחר וכיוצא בזה מה שיכול למצוא לעצמו אמתלאות על הסתכלותו. וע"כ מהיזק ראי' אין אדם יכול שמור עצמו אם לא כשחבירו בעצמו שומר א"ע באמת שלא יתן עין בשל חבירו ולא יביט בו כדי שלא יזיקנו בראייתו. נממא שהיזק ראי' הוא דבר המסור ללב היינו שצריך שיהי' לו אמת בלבבו שלא יחמוד את של חבירו כי עיקר ההיזק ע"י החמדה כנ"ל כי ע"י החמדה לבד יכול להזיק את חבירו כ"ש רבינו ז"ל במ"א (סי' סט) וזה עיקר היזק ראי' כי שוריינא דינא בלבא תליא כי העין רואה והלב חומד כנ"ל. ועיקר כל ההיזיקות הם ע"י פגם הדעת כנ"ל היינו כי כשיש לו חמדה בלבו לממון חבירו ונפגם האמת שבלב אזי נפגם ח"ו בחי' החשמ"ל הנ"ל הנמשך מאמת שבלב וכשנפגם ונסתלק החשמ"ל ח"ו אזי נסתלק השמירה של האדם כי נסתלק השמירה של האמונה ונפגם האמונה ח"ו כי עיקר שמירת האמונה הוא ע"י החשמ"ל הנמשך מהלב כנ"ל. וכשנפגם האמונה ח"ו נפגם המוח כי עיקר קיום וחיזוק המוח הוא ע"י אמונה כנ"ל. ואזי כשהמוח נפגם אזי יכול להזיק בראייתו כיהעין הוא שליח השכל כמובא במ"א וכ"ש יכול להזיק בראייתו ע"י פגם השכל שמשם באים כל ההיזקות כנ"ל כי אז כשנפגם השכל ע"י פגם האמונה שנפגם ע"י פגם החשמ"ל ע,י פגם הלב אז ענני ומכסיין על עייניו שהם רומי רבתא ורומי זעירתא כמובא (בר"מ פנחס דף ר"ן"ב) שהם בחי' כרך גדול של רומי שנבנה על זה השכל הפגום שמהם באים כל ההיזקות כנ"ל. וזה בחי' היזק ראי' ע"י ענניו דמכסיין על עניניו ע"י פגם המוח ע"י פגם החשמ"ל הנמשך מהלב שהוא עיקר השמירה כנ"ל:

אות ה

ומי שזוכה לבחי' ודובר אמת בלבבו שאין לו שום תאוה וחמדה לשל חבירו כי יש לו אמת בלבבו ועושה מו"מ באמונה שלימה אזי בודאי לא יבא לידי שום היזק כי זוכה שימשיך בחי' חשמ"ל לשמור את האמונה וע"י האמונה נשמר האדם שהוא המוח בחי' הדעת שלא יהי' נפגם ואז לא יבא לידי היזק כלל כנ"ל. וע"כ האדם חייב אפילו בשוגג כי שוגג הוא בחי' שינה הסתלקות הדעת ואז נשאר האדם רק בבחי' אמונה לבד. ומי שזוכה לאמונה שלימה ע"י בחי' אמת שבלב ע"י החשמל הנ"ל שעי"ז נמשר האמונה אזי נשמר מוחו גם בבחי' הסתלקות ע"י האמונה כנ"ל ואזי בודאי יהי' נשמר מהיזק

כנ"ל. אבל כשפוגם ומזיק ח"ו אפילו בשוגג זה מורה שנסתלק השמריה ח"ו דהיינו בחי' החשמ"ל הנ"ל שעי"ז נפגם האמונה ועי"ז בא לידי היזק בשעת הסתלקות המוחין דהיינו בשוגג כי עיקר קיום ושמירת המוחין בשעת בחי' הסתלקות הוא ע"י אמונה כנ"ל ועיקר קיום האמונה ע"י החשמ"ל כנ"ל. וזה בחי' מה שהשוגג מביא קרבן על חטאו. וזה בחי' מה שהאדם צריך לשמור אפילו ממונו דהיינו בהמותיו שלא יזיקו כי בחי' אמונה הנ"ל שנשמר ע"י החשמל כנ"ל ע"י שעושה מו"מ באמונה שלימה וכו' כנ"ל שעי"ז הוא קיום וחיזוק המוחין, זה בחי' הקרבת קרבן התמיד וקטרות כי כל ניצוצי הקדושה עולין וכו' כמבואר שם ע"ש. וכל זה נעשה ע, יבחי' החשמל הנ"ל כי העאדם צריך להכניע רוח הבהמיות שהוא העדר הדעת שמשם באין כל המדות המגונות כנ"ל וכל החטאים ח"ו כמובא. ורוח הבהמיות הוא מבחי' נוגה לוסביב כידוע שהוא סיבב החשמ"ל כ"ש ומתוכה כעין החשמ"ל ונוגה לוסביב. ונוגה הוא בחי' עץ הדעת טו"ר שחציו טוב וחציו רע כידוע. ועיקר עבודת האדם להכניע ולבטל הרע שבנוגה שיהי' עולה הטוב ויהי' נכלל בקדושה שיהפך בחי' רוח הבהמיות לבחי' אדם בבחי' אדם ובהמה תושיע ה' בבחי' ואתן צאני צאן מרעיתיח אדם אתם אתם קרויים אדם (כשרז"ל כריתות ו'). היינו שמעלין מבהמה לאדם. וזהו צאן מרעיתי אדם אתם כי זה עיקר האדם כשמברר ומעלה מבהמה לאדם ע"י שמברר היוב מהרע שיהי' נכלל נוגה בקדושה. וכל זהנעשה ע"י בחי' החשמ"ל הנ"ל שהוא בחי' אש בחי' חיות אש וכו' (רז"ל חגיגה יג). כי כשבחי' נוגהרוצה לעלות אל הקדושה אזי רוצים גם השלש קליפות הטמאות וכו' לעלות עמם והאש היוצא מהחשמ"ל שורף אותם ואזי הם נופלים למטה רק נוגה נכלל בקדושה כידוע כי זהו בחי' שלהובא דאשא היורד בע"ש וכו' כמובא במ"א. אבל מי שפוגם ח"ו באמת שלבלב ואינו ממשיך בחי' החשמ"ל הנ"ל לשמור את האמונה כנ"ל ואזי ח"ו אין האמונה נשמרת אזי הם יונקים ח"ו מהאמונה מאחר שאין אש מחשמל לשורפם ואזי אין יכול נוגה ליכלל בקדושה כי אדרבא הם מתגברים ח"ו ויונקים מהקדושה כנ"ל. וע"כ כשהאדם חוטא בשוגג וזה מחמת שלא זכה לבחי' חשמל הנ"ל לשמור את האמונהכנ"ל כי אם הי' נשמר האמונה ע"י החשמל הי' נשמר מחטא אפילו בשעת הסתלקות הדעת אפיל בשוגג שהוא בחי' שינה כי אז באה הנמשמה והמוח בתוך אמונה כנ"ל. ומאחר שפגם בבחי' החשמל הנ"ל אזי מתגבר ח"ו רוח הבהמיותך הבאה מבחי' נוגה שסביב החשמל כי לא נכלל בקדושה כנ,ל. וע"כ צריך להביא קרבן בהמהם כדי להכהניע רוח הבהמיות כי אש שעל המזבח הוא בחי'אש שלמעלה אש מחשמל, כי הבהמ"ק הוא בחי' הלב של העולם בבחי' דברו על לב ירושלים (ישעי' מ) בבחי' והיו עיני ולבי שם. שמשם יוצא

האש מחשמל בבחי' חם לבי בקרבי בהגיגי תבער אש (תהלים לט). וזה האש מחשמל שהוא האש שעל המזבח שורף את הקרבן ומכניע רוח הבהמיות ונכלל בהמה באדם שזהו עיקר הקרבן כידוע בבחי' אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה וכו'. שעיקר הקרבן שיעלה בחי' בהמה לאדם כי ע"י האש הנ"ל נופלין למטה הג' קליפות הנ"ל ואזי נכלל נוגה בקדושה כנ"ל. וזה בחי' הקרבת קרבן התמיד וקרטת כי ע"י הקרבן ע"י האש ששורף את הבהמיות נופל הרע למטה אז יכולין לברר כל הניצוצות הקדושים בסוד י"א סממני הקרטת כנ"ל שזהו בחי' שנוגה נכלל בקדושה ושעי"ז עולין כל הניצוצות אל הקדושה כנודע:

אות ו

וע"כ האדם חייב בהיזק אפילו בשוגג כנ"ל. כי צריך להשמר אפילו בשוגג ואפי' בשעת הסתלקות הדעת בחי' שינה ע"י בחי' החשמל ששמור את האמונה ששם באין המוין בשעת בחי' שינה כנ"ל. וע"כ הדם חייב אפילו נזקי בהמתו כי האדם צריך להעלות אפילו בחי' בהמה לאדם ע"י בחי' החשמל הנ"ל ואז אפילו הבהמה שלו לא תבא לידי היזק ע"י שלימות הדעת שנשלם ע"י בחי' החשמל כנ"ל. כי יעקר ההיזק ע"י פגם הדעת כנ"ל וכ"ש (ישעי' יא) לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דהה שע"י ריבוי הדעת גם הבהמות וחיות אינם מזיקים כלל כי אין שלימות להדעת כל זמן שאינו זוכה להמשיך בחי' החשמל הנ"ל שהוא שומר את האמונה שהיא עיקר קיום הדעת כנ"ל. וכשזוכה לבחי' חשמל הנ"ל אזי נכלל נוגה בקדושה ואזי מעלה כל הניצוצות אל הקדושה ועולה בהמה לאדם לבחי' דעת ואזי אין שום היזק אפילו בבהמות וחיות כנ"ל כי הנצוצות הקדושים שנפלו באין משבירת כלים ומשם באין כל ההיזקות שהם בחי' שבירה. אבל כשמעלין כל הניצוצות נתבטל בחי' השבירה בחי' היזק כי הכל עולה אל הדעת בבחי' זרקא דאזדריקת לאתר דאיתנטילת מתמן שהוא חכמה כנ"ל וע"י הדעת נתבטלין כל ההיזיקות כנ"ל:

אות ז

וזה בחי' תשלומי נזק כ"ש כסף ישיב לבעליו. כסף דייקא בחי' מסטרא דימינא מוחא חוורא ככספא בחי' שלימות הדעת היפך סוספיתא דדהבא שבא ע"י פגם הדעת כנ"ל. כי עיקר שלימות הדעת תלוי במו"מ באמונה כמבואר במאמר הנ"ל. כי עיקר בירו הניצוצות ע"י מו"מ כמובא בדברי רבינו ז"ל בכמה מקומות. כי בהממון הם כל הניצוצות כמובא במ"א. וכשעושה מו"מ באמונההוא בחי' הקרבת קרבן התמיד וקטורת שעולין כל הניצוצות אל הקדושה כנ"ל. ואז נתחדש מוחו בבחי' הרוצה שיחכים יעסוק בדיני ממונות כנ"ל. וכשעושה מו,מ באמונה הוא עוסק בדיני ממונות כנ"ל. וכל דיין ממונות

כלולים בדיין נזיקיין וע"כ קרא התנא הסדר משניות שמדבר מדיני ממונות בשם נזיקין וכמו שארז"ל האי מאן דבעי למיהוי חסידא לקיים מילי דנזיקין. כי א"א לעשו"ת מו"מ באמונהכ"א כששמח בחלקו ומסתפק בשלו ואינו חומד את של חבירו אדרבא מוותר משלו לחבירו שמקיים ודובר אמת בלבבו כרב ספרא שעשה לפנים משורת הדין. וכשאינו חומד את של חבירו ואזי אינו נפגם לבו ואין נפגם בחי' החשמל הנ"ל אז יכול לקיים מילי דנזיקין כי אז יכול לשמרו מלהזיק לחבירו כנ"ל, אבל כל זמן שיש לו חמדה לממון חבירו אזי בודאי לא ישמור מהיזק כי בראיה בעלמא יכול להזיקו ואפילו ע"י החמדה לבד יכול להזיקו כמבואר בדברי רבינו במ"א וכנ"ל:

נמצא שכל דיין נזיקין דהיינו לשמור מהיזק הוא תלוי בשמירת הלב דהיינו שלא יחמוד את של חבירו כנ"ל ובזה תלוי כל המו"מ באמונה שהוא בחי' דיני ממונות כנ"ל. וע"כ כל דיני מונות קרא התנא בשם נזיקין להורות שא"א לקיים כל דיני ממונות כ"א מי ששומר א,ע מלהזיק לחבירו והעיקר ע"י שאין לו חמדה בלב לשל חבירו כי בלא זה א"א להשמר מהיזק וא"א לקיים דיני ממונות דהיינו לעשו"ת מו"מ באמונה כנ"ל. כי הכל תלוי בבחי' החשמל שמנשך מהלב וע"כ העיקר לשמור הלב שלא יחמוד של חבירו שלא יהי' נפגם ח"ן בחי' החשמל הנ"ל הנעשה מבחי' ודובר אמת בלבבו כנ"ל. ומי שפוגם בזה ומזיק את חבירו ח"ו צריך לשלם לו במיטב, במיטב דייקא כי צריך לחזור לברר הטוב שנתערב וכו' ע"י פגם הדעת שמשם בא ההיזק שעי"ז נעשה סוספיתא דדהבא ונתערב טו"ר ח"ו. וע"י הממון שמשלם חוזר ומבר הטוב מהרע ומעלהו לשרשו ומחזירו להבעלים בבחי' כסף ישיב לבעליו בבחי' זרקא דאיזדריקת לאתר דאיתנטילת מתמן שהו אחכמה שהוא בחי' בעלים. כי חכמה הוא הבעלים של כל הדברים שבעולם כי כולם בחכמה עשית (תהילים קד). וע"כ קראה התורה התשלומין כסף בחי' מסטרא דימינא מוחא חוורא ככספא דהיינו שחוזר ונתתקן המוח בבחי' חוורא ככספא היפך סוספיתא דדהבא. וזהו בחי' שצריך המזיק לשלם במיטב דייקא כי צריך לברר הטוב וכו' כנ"ל:

אות ח

וזה בחי' האי מאן דבעי למיהוי חסידא לקיים מילי דנזיקין. האי מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דאבות ואמרי לה מילי דברכות. כי כולו חד. כי א"א לקיים מילי דנזיקין כ"א ע"י שלשה בחינות הנאמרין במאמר הנ"ל דהיינו שישמר מוחו ודעתו ממחשבות חיצוניות וגם יחדש את חוחו ע"י בחי' שינה וז תלוי באמונה כשזוכה שיהי' לו אמונה שלימה כנ"ל וגם צרך לשמור האמונה ע"י אמת שבלב ע"י החשמל הנ"ל בחי' אימא דמסככא על בני' ואז יכול להיות נזהר מהזיק בין במזיד בין בשוגג בין ער בין ישן

ואפילו מהזיק ראי' כנ"ל. וג' בחי' אלו הנ"ל הם בחי' שלשה אבות. חכמה בשלימות שהוא שורש כל הבריאה בחי' כולם בחכמה עשית, זה בח"י אברהם שהוא ימין בחי' מסטרא דימינא מוחא חוורא ככספא כמובא במ"א. וזה בחי' אלה תולדת השמים הוארץ בהבראם באברהם כי כולם בחכמה עשית. שינה הנ"ל שאז המוח בא בתוך אמונהבחי' לילה בחי' חשך וכו' כנ"ל, וזה בחי' יצחק גבורות בחי' חשך בחי' ותכהינה עיניו מראות שהוא בחי' ר"ה שהוא בחי' פחד יצחקכידוע ואז הוא בחי' שינה כידוע כמובא במאמר הנ"ל. ועיקר המתקת פחד יצחק בחי' שינה הנ"ל הוא ע"י יעקב שהוא בחי' אמת בחי' ודובר אמת בלבבו הנ"ל. כי יעקב בחי' אמת הוא מכריע לצד ימין וממתיק פחד יצחק כנודע, כי יעקוב בחי' אור הפנים דהיינו חידוש המוחין שמקבלין מהאמונה בשעת השינה שעי"ז נתחדשין המוחין שהם בחי' אברהם כנ"ל ואז נמתקין כל הגבורות. כי יעקב הוא בחי' אמת שבלב שמשם נמשך בחי' החשמ"ל הנ"ל בחי' אימא דמסככא על בני' שהוא בחי' סוכת שלם שהוא בחי' יעקב בחי' ויעקב נסע סוכתה וכו' ולמקנהו עשה סוכות (בראשית לג). וע"כ יעקב בחיר שבאבות ומטתו שלימה כי הוא כלול משלשתן. כי עיקר תיקון המוח והאמונה שהוא בחי' אברהם ויצחק כנ"ל הוא ע"י החשמ"ל הנ"ל הנמשך ע"י אמת שבלב שהוא בחי'יעקב כנ"ל. וע"כ כל זמן שלא נולד יעקב עדייקלא הי' המוח בשלימות ולא הי' אפשר להשמר מהזיק כי מאברהם יצא ישמעאל ומיצחק עשו שהן מזיקי עלמא כנ"ל שהחריבו שני המקדשו"ת שהי' כנגד אברהם ויצחק כי כל זמן שלא נתגלה יעקב א"א לשמור המוח בשלימות כי עיקר שמירת המוח ע"י אמונה כנ"ל ועיקר שמירת האמונה ע"י אמת שבלב בחי' יעקב:

אות ט

וע"כ מאן דבעי למהוי חסידא בחי' מוח זך ככסף בחי' אברהם איש החסד לקיים מילי דנזיקין כנ"ל. כי כשנשמר מהזיק וזה א"א כ"א ע"י בחי' החשמ"ל הנ"ל שעי"ז נשמר האמונה ועי"ז קיום המוחין כי בלא זה א"א לקיים מילי דנזיקין כנ"ל. וע"כ כשמקיימים מילי דנזיקין בודאי חוא חסיד דהיינו שמוחו בשלימות שהוא בחי' אברהם איש החסד כנ"ל. וזהו ואמרי לה מילי דאבות היינו הך. כי בודאי א"א לשמור המוח כדי שלא יבא לידי היזק כ"א כשיזכה להיות נכלל בשלשה אבות ע"י שלשה בחי' הנ"ל כי בלא זה א"א לשמור את המוח כנ"ל. וזהו ואמרי לה מילי דברכות כי עיקר שמירה מלהזיק הואתלוי רק בבחי' החשמל הנמשך מהלב כנז,ל דהיינו שלא יהי' לו חמדה בלבו שעי"ז הוא טוב עין בחי' טוב עין הוא יברך, היפך רע עין שבא ע"י נפש רחבה ע"י חמדת הלב כנ"ל שעינו רעה בשל חבירו שאז יכול לזיק ח"ו בראייתו שזהו בחי' קללה כשרז"ל בכל מה

דאסתכל אתלטייא. וצריך האדם שלא יהי' לו חמדה בלב ויהי' לו לב טוב כדי שיהי' בבחי' טוב עין הוא יברך ואז דייקא יכול להשמר מלהזיק כי בזה תלוי הכל כנ"ל. וזה בחי' מילי דברכות היפך רע עין בחי' היזק ראי'. רק יהי' בבחי' ברכה בחי' טוב עין הוא יברך כנ"ל:

אות י

וזה בחי' מה שתם משלם חצי נזק ומועד נזק שלם כי האדם יש לו דעת ותיכף כשדמזיק זה בחי' פגם הדעת שמשם בא ההזיק שנמשך מבחי' חית קנה כנ"ל. אבך הבהמה אין לה דעת והוא מבחי' נוגה שחציו טוב וכו'. ודרך הבהמה להזיק שלא בכוונה כגון ברגל בדרך הליכתה או בשן להנאתה וכיוצא בזה. כי מחמת שאין לה דעת ע"י היא מזקת כי כל ההזיקות מהעדר הדעת כנ"ל. אבל שיהי' להבהמה כוונה להזיק, להזיק בווכנה שלא להנאתה כגון בקרן וכיוצא זהו שינוי כשרז"ל. וע"כ אין נעשה מועד כ"א בשלשה פעמים וקודם לזה נקרא תם ומשלם רק חצי נזק. כי מהיכן נמשך שיהי' להבהמה כוונה להזיק. אך זהו מבחי' פגם הדעת של האדם שנפגם ע"י פגם הלב הנ"ל שנפגם בחי' החשמל הנ"ל וכשאין נמשך החשמל אז יהם יונקים מהקדושה מבחי' הדעת כי אין יכולין לברר נוגה שמשם אחיזת הבהמה להכלל בקדושה, ואדרבא הם יונקים מהדעת ח"ו שנכלל הבהמה בבחי' ג' קליפות הטמאות הנ"ל. ואזי כשהם יונקים מהדעת אז נמשך הדעת לבחי' הבהמה ונהפך יניקת הדעת להזיק בכוונה כי הם מזייק עלמא. נמצא שעיקר מה שמזיק הבהמה בכוונה הוא מפגם הדעת של האדם ע"י שנסתלק בחי' החשמל שעי"ז נמשך הדעת להם ח"ו לבחי' בהמיות ושם נהפך הדעת ח"ו ונמשך מזה היזק בכוונה היפך הדעת דקדושה ששמור מהיזק. וע"כ אין נעשה מועד כ"א בשלשה פעמים דהיינו בפעם השלישי נעשה מועד ומשלם נזק שלם כנגד בחי' ג' קליפות הנ"ל שיונקים ח"ו מהדעת. ע"י פגם הלב הנ"ל שעי"ז נעשית הבהמה מועדת בכוונה כנ"ל. אבל קודם לזה עדיין הוא תם ומשלם חצי נזק כי עדיין אין נכללת בהם רק הוא בבחי' נוגה שמעורב טו"ר חציו טוב וחציו רע. וע"כ אינו חייב רק החצי נזק כי עיקר השמירה של הניזקין הוא ע"י הדעת ע"י החשמל הנ"ל וכו' שהוא בחי' שלשה אבות כנ"לשהם מכניעין ומבטלין הג' קליפות הנ, Kונכלל נוגה בקדושה ואז אפילו הבהמה נשמרת מהזיק לגמרי. וזהו בחי' קרבנות כנ"ל, וזהו בחי' הקרבת קרבן התמיד הנאמר במאמר הנ"ל שיהיה נכלל בהמה באדם שיהיה נכלל בחי' נוגה וכו' בקדושה כנ"ל. ואז עולין כל הניצוצות הקדושה בסוד י"א סממני הקטורת כנ"ל. ואז נכנע ונתבטל בחי' שור המועד שהוא בחי' תולע בגי' שור שנכנע ע"י הקרבת קרבן התמיד כמובא בפע"ח. וזהו בחי' עולת תמיד כ"ש שם. וזהו

להקריב לי במועדו ונכנע בחי' שור המועד כנ"ל. וכל זה ע"י בח י' יעקב כנ"ל. בחי' אל תיראי תולעת יעקב כ"ש בפע"ח. כי ע"י יעקב נכנע בחי' תולע הנ"ל. בחי' שור המועד. כי עיקר ביטול ההיזיקות ע"י החשמל הנ"ל הנמשך מבחי' יעקב שהוא בחי' אמת כנ"ל. וזה בחי' מה שאיתא בתיקונים בסופו בראשית ברא אלקים ר"ת בבא דאינון תלתא בבא וכו' על שור על שה וכו'. דהיינו כל דיני נזקין שבתלתא בבות וכו' ע"ש. כי דיני נזקין שבתלתא בבי הם מרומזין בתחילת התורה בתחילת בריאת שמים וארץ. כי הם בחי' שמירת המוח כנ"ל. שעי"ז ברא העולם בחי' כולם בחכמה עשית. וזהו בראשית ברא אלקים ר"ת בבא כנ"ל. וס"ת אמת, כי עיקר שמירת נזקין בחי' דיני ממונות שבתלתא בבא הם ע"י אמת בחי' יעקב שעי"ז נמשך בחי' החשמל שעי"ז נשמר המוח ועי"ז נתבטל כל מיני היזק בבחי' לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דיעה כנ"ל. וע"כ הם תלתא בבא כנגד בחי' שלשה אבות הנ"ל שעל ידם עיקר השמירה מנזיקין כנ"ל. והעיקר ע"י יע קב שכלולת משלשתן שהוא בחי' אמת כנ"ל:

אות יא

וזה בחי' כה אמר ה' אל יעקב אשר פדה את אברהם. כי ע"י בחי' יעקב ניצול אברהם שהוא בחי' החכמה כנ"ל. וזהו אשר פדה את אברהם דהיינו מאור כשדים כשרז"ל שבזכות יעקב ניצול אברהם מאור כשדים. כי ע"י יעקב נמשך בחי' חשמל כנ"ל ואשר החשמ"ל שורף ומכניע האש של הס"א שרוצה ח"ו להתגבר על אברהם שהוא החכמה. כי מהאש יצאו והאש תאכלם (יחזקאל ט"ו). וע"כ כשהאש של הס"א רצה להתאחז באברהם בבחי' החכמה יצא אש מהחשמל שנמשך מבחיח' יעקב ושרף אותם ונתבטל אש שלהם ולא הי' יכול לשלוט באברהם. כי מהאש יצאו והאש תאכלם כנ"ל. וזה בחי' וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור. כי שני המקדשו"ת שהי' כנגד אברהם ויצחק נחרבו כנ"ל. כי עיקר השמירה ע"י בחי' יעקב כנ"ל. וע"כ לעתיד שיהי' גאולה שלימה יהי' הבהמ"ק בזכות יעקב. וע"כ מנה הכתוב את האבות להיפך והתלחיל מיעקב תחילה. כי עיקר התיקון ע"י שיהי' נמשך סוכת שלסך בחי' חשמל הנ"ל מבחי' יעקב ועי"ז יהי' נשמר האמונה בחי' שינה בחי' לילה בחי' יצחק. וזהו ואף את בריתי יצחק. וע"י האמונה יהי' קיום המוח והחכמה בחי' אברהם. וזוה ואף את בריתי אברהם. כי מתחילה שהי' אברהם ויצחק קודם ליעקב ע"ז לא הי' אפשר להמוח שיהי' בתכלית השלימות. ועי"ז נחרבו שני מקדשו"ת ע"י כרך של רומי וכו' כנ"ל. אבל לעתיד יהי' להיפך שיתחיל מיעקב ואז יהי' נשמר האמונה והחכמה בחי' אברהם ויצחק. ואז והארץ אזכור כי אז יזכור השי"ת את ארץ הקדושה

להשיב ישראל לארצם ויבנה בתוכה בית המקדש שיהי' קיים לעולם. כי אתה ה' באש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה כאמור ואני אהיה לה נאום ה' חומת אש סביב וכו' וכנ"ל: בילא"ו:

נזיקין ג

אות א

אסור להזיק ממון חבירו ואם הזיקו חייב לשלם נזק שלם. אדם מועד לעולם בין ער בין ישן בין בשוגג בין במזיד:

ע"פ התורה אשרי העם זרקא וכו' (סי' לה) ע"ש כל התורה כולה. והכלל לענינינו שצריכין לשמור את הדעת מאד כי החכמה הוא שורש הכל כ,ש כולם בחכמה עשית. ועיקר התשובה הוא בחי' שמחזירין את הדבר לשרשו למקום שניטל משם בבחי' זרקא דאזידריקת לאתר דאיתנטילת מתמן. והמקום שניטל משם כל הדברים שבעולם היא החכמה שהוא שורש הכל כנ"ל. ע"כ העיקר לשמור את דעתו וחכמתו ומחשבתו מאד לבלי להניח לכנוס בדעתו שום חכמות חיצוניות ולא שום מחשבות זרות והרהורים. כי כשח"ו מכניס בדעתו מחשבות חיצוניות וחכמות חיצוניות אזי זאת החכמה חיצונה היא נועצת קנה בים החכמה שלו ומחסרת מקום הקדושה. וע"ז הקנה דס"א נבנה כל הבנין של היצה"ר שהוא בחי' כרך גדול של רומי שהוא בחי' כל המדות רעות ומגונות שכולם נמשכין ונבנין עי"ז שלא שמר את מחשבתו והניח ליכנס במחשבתו חכמות חיצוניות ומחשבות חיצוניות וכו'. וזהו בחי' בשעה שנשא שלמה את בת פרעה וכו'. ואפילו כששומר את מחשבתו ומקדש את דעתו מאד לא זו אף זו שצריך לחדש את מוחו בכל עת. וחידוש המוח הוא ע"י שינהשאז בא המוח והחכמה בתוך אמונה ונתחדש אשם בבחי' חדשים לבקרים רבה אמונתך. ועי"ז זוכה לקבל שכל חדש ונשמה חדשה מאור הפנים שהוא בחי' ע' פנים לתורה או ע"י פני הצדיקים ע"י שמסבירין לו פנים וכו'. ויש כמה בחי' בשינה. כי יש שינה בגשמיות כפשוטו שצריכין לישן כפי ההכרח בשביל לשמור מוחו. כי השינה היא נייחא למוחין. ואז באה נשמתו שהוא שכלו בתוך אמונה ונתחגדש שם ומקבל שכל חדש שדהוא נשמה חדשה מ אור הפנים וכו'. ויש שינהשהיא פשטי אורייתא לגבי דביקות הבורא וכו'. ויש שינה שהיא בחי' מו"מ כשאדם עוסק במו"מ באמונה אזי באה נשמתו ושכלו בתוך בחי' אמונהו נתחדש שם בבחי' חדשים לבקרים וכו' ומקבל שכל חדש ונשמה חדשה מאור הפנים וכנ"ל לענין שינה בגשמיות וכו'. וזה בחי' תקיעת שופר כי ר"ה הוא בחי' שינה, ותקיעות שופר הם התעוררות השינה ואז נמשכין אורות מפנים העליונים שהוא בחי' ש"ע נהורין של אור

הפנים שזהו בחי' התאדמות פני התוקע וכו' ע"ש כל זה היטב: (הרבה מזה מבואר לעיל בה"ב. ונשנית בשביל כמה דברים שנתחדש בה):

אות ב

וזהו בחי' אדם מועד לעולם בין ער בין ישן. כי מבואר בדברי רבינו ז"ל במ"א (סי' כא) שכל ההיזיקות מן העולם כ"ש וגר זאב עם כבש וכו' לא ירעו ולא ישחיתו וכו' כי מלאה הארץ דעה וכו' (ישעי' יא). נמצא שכל ההיזיקות הם ע"י פגם הדעת. כי כשפוגם בהדעת דהיינו שמכניס חכמות חיצוניות ומחשבות זרות בתוך דעתו עי"ז נעץ קנה בים החכמה וע"ז נבנה כרך גדול של רומי כנ,ל שהוא בחי' בנין היצה"ר. והס"א וכו'. וכרך גדול של רומי זה בחי' מזיקי עלמא שהם בחי' עשו וישמעאל שהחריבו את הביהמ"ק וחזקו בנין הס"א שהוא רומי רבתא ורומי זעירתא כמובא. נמצא שכל מזיקי עלמא נמשכין מפגם הדעת. כי באמת חורבן ביהמ"ק שהי' ע"י פגם הדעת ע"י בנין כרך גדול של רומי ע"י מזיקי עלמא שהם עשו וישמעאל כנ"ל. משם נמשכין כל ההיזיקות שבעולם. כי כשמזיקין ממון של ישראל ח"ו זהו בחי' חורבן ביהמ"ק. כי ממון של ישראל הוא יקר מאד וצריכין לשומרו מאד. כי כל הממון של ישראל דקדושה נמשך מבחי' ל"ט מלאכות המשכן. כי כל העסקים והמו"מ והמלאכות שעל ידם נמשך שפע הממון כולם כלולים בל"ט מלאכות וכולם ממשכן ילפינן כמבואר בדברי רבינו ז"ל במ"א. וע"כ כל הממון של ישראל הוא בבחי' מלאכת המשכן שהיא ביהמ"ק. וע"כ כשמחריבין ומזיקין ח"ו ממון ישראל הוא בחי' חורבן ביהמ"ק. וכ"ז נמשך מפגם הדעת שמשם כל ההיזיקות כנ"ל כי ע"י פגם הדעת נבנה ח"ו כרך גדול של רומי שהוא בבחי' חורבן ביהמ"ק כנ"ל: וע"כ אדם מועד לעולם בין ער בין ישן. כי אע"פ שהוא ישן והזיק שלו בכוונה אעפ"כ הוא חייב בזה. מאחר שעיקר ההיזק נמשך מפגם הדעת כנ"ל ועל פגם הדעת האדם חייב גם בשינה. כי אדרבא השינה היא יעקר תיקון ושמירת הדעת כי ע,י השינה נתחדש הדעת וכו' כנ"ל. וע"כ זה שמתגבר לשמור את מוחו ודעתו ביום בהקיץ ומוחו קדוש, אז גם בשינה נכנס מוחו בתוך האמונה ונתחדש שם ואז נשלם מוחו ביותר ע"י השינה בבחי' התחדשו"ת המוחין כנ"ל. אבל מי שאינו שומר את מוחו ביום אז יאינו זוכה לחידוש המוחין בשלימות. כי אין מניחין את נשמת אדם ליכנס לתוך שערי הקדושה שהוא האמונה בשעת שינה כ"א כפ ימה שזכה לקדש את מחשבתו שהוא נשמתו ביום בהקיץ. בבחי' מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו וכו'. כמובא בזוה"ק ובכתבים שעליית הנשמה להתחדש בבחי' עיבור בשעת שינה היא כפי הקדושה שהאדם מקדש א"ע ביום שאז זוכה בשעת שינה שתכנוס נשמתו לתוך האמונה ותתחדש שם כנ"ל. וגם

את השינה בעצמה צריכין לקדש מאוד ע"י קבלת עול מלכות שמים באהבה ובמסירת נפש קודם השינה לקרות ק"ש שעל המטה בכוונה גדולה שהוא אמונת היחוד ועי"ז זוכה ליכנוס לתוך האמונה בשעת שינה ואז נתחדש ונתחזק שכלו ביותר ע"י השינה. וע"כ זה שמזיק איזה דבר בשינה הוא חייב גדול תבזה אע"פ שהוא ישן כי הוא חייב בפגם הדעת שפגם בו או שפגם באמונה שעי"ז לא זכה ליכנוס לתוך האמונה בשעת שינה ולא נתחדש שכלו לטובה ועי"ז נפגם דעתו מילא וע"יו פגם הדעת והאמונה בא זה ההיזק בשינה כי כל ההיזקות נמשכין מפגם הדעת כנ"ל. וע"כ אדם מועד לעולם בין ער בין ישן. כי הוא חייב בההיזק שבשינה כי אם הי' שומר את הדעת ע"י קבלת עול מלכות שמים קודם השינה וע"י שמירת הדעת ביום. ואז אדרבא בשעת שינה נתחזק הדעת ביותר כנ"ל וזה שהזיק בשינה בודאי פגם בדעתו כנ"ל וע"כ הוא חייב בזה כנ"ל:

אות ג

וזה בחי' ל"ג בעומר שהוא הלולא דרשב"י שנוהגין בו בא"י שמחה גדולה. כי רשב"י הוא בבח"י התעוררות השינה. כי מבואר בדברי רבינו ז,ל שר' שמעון הוא בחי' עיר וקדיש מן שמיא נחית שהוא ר" ת שמעון. עיר וקדיש דייקא בחי' התעוררות השינה. כי עיר הוא היפך השינה. וע"כ הוא גילה ביותר כל רזין דאורייתא וסתרי תורה כי לי' יהבי רשותא וכו'. כי סתרי תורה הם בבח"י התעוררות השינה כי פשטי אורייתא הם בחי' שינה כנ"ל וסתרי אורייתא הם בחי' התעוררות השינה שנתגלו ע"י רשב"י שהוא עיר וקדשי עיר דייקא היפך השינה כנ"ל:

אות ד

וע"כ הי' הסתלקותו בימי הספירה בל"ג בעומר שאד מתחיל להתנוצץ ההארה של שבועות שהוא קבלת התורה. כי כל ימי הספירה הם בבחי' שינה דקדושה שהו אטובה גדולה להמוחין שעי"ז בא המוח בתוך האמונה ונתחדש שם ומקבל שכל חדש ונשמה חדשה מאור הפנים שהם ע' פנים של תורה וכו' כנ"ל. וזהו בחי' יצ"מ בפסח ואח"כ ימי הספירה ואח"כ שבועות שהוא קבלת התורה כי הכל בשביל תיקון הדעת ומוחין כמובא בכוונות שכל הכוונות של פסח וספירה ושבועות הוא לחזור ולהמשיך ולתקן המוחין שנפגמו ונתקלקלו ע"י חטא אדה"ר וע"י חטאי כל הדורות שלאחריו שהם דור המבול ודור הפלגה שכולם פגמו בהדעת ע"י תאות ניאוף וע"י הע"ז שלהם שהוא פגם האמונה שהוא ג"כ פגם הדעת כנ"ל. וכן בכל דור ודור צריכין לתקן אלו התיקונים שהוא תיקון הדעת ע"י הבחינות המבוארים בהתורה הנ"ל שזהו בחי' פסח וספירה ושבועות. כי בפסח הוא יציאת מצרים ואז נמשכו כל המוחין בהתגלות נפלא ובהארה גדולה מאוד כידוע שזהו עיקר יציאת מצרים. כי במצרים היו המוח והדעת בגלות כידוע כי

אז עדיין לא נזדכך המוח בשלימות. וכן הוא בכל אדם שכל זמן שאינו זוכה לקדש את מוחו ממחשבות וחכמות חיצוניות וזרות אזי הוא בחי' גלות מצרים שמתגבר עליו פרעה ע"י שלא שמר את מוחו מבחי' בת פרעה שהיא בחי' חכמות חיצוניות כנ"ל. וע"כ לא התחילה גאולת מצרים עד שנולד משה שהוא היה הגואל כי הוא הי' בחי' הדעת כידוע. ותיכף כשנולד נתגלה אור הדעת והתחיל להתנוצץ גאולת ישראל כ"ש ותרא אתו כי טוב הוא אין טוב אלא דעת דקדשוה דעת התורה הקדושה כ"ש (משלי יט) גם בלא דעת נפש לא טוב וכ"ש כי לקח טוב נתתי לכם תותרי וכו'. וע"כ מחמת שאז התחיחל הדעת להשתלם ע"כ חזרה תיכף בת פרעה אל הקדושה ובת פרעה דייקא הצילה את משה מן היאור, זה רמז שהדעת נשלם בשלימות גדול עד שבת פרעהשהוא חכמות חיצוניות חזרה אל הקדושה ואל הדעת דקדשוה שהוא בחי' משה שמסרה נפשה בשבילו. ועי"ז היה הגאולה כי עיקר הגאולה של מצרים הוא ע"י שלימות הדעת כנ"ל דהיינו כשנתבטלין החכמות החיצוניות בחי' בת פרעה וחוזרין אל הקדושה ומכירין ויודעין כולם כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת וכו' שזה עיקר הדעת כמו שיהי' לעתיד כ"ש (צפני' ג) כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' וכו'. נמצא שבפסח בשעת יציאת מצרים נשלם הדעת ונתבטלו החכמות חיצוניות שהוא בחי' בת פרעה וחזרו אל הקדושה כנ"ל. אבל אע"פ שבפסח נשלם הדעת מאד אעפ"כ עדיין אין הדעת בשלימות עד שמחדשין אותו בבחי' עיבור ע"י השינה. וזהו בחי' ספירת העומר שהו אבחי' שינה הסתלקות הדעת כי אחר יום ראשון של פסח חוזרין ונסתלקין כל המוחין והדעת כמובא והסתלקות הדעת הוא בחי' שינה. וזה בחי' עורם שעורים שהוא מאכל בהמה שהוא העדר הדעת בחינת שינה וכמובא בדברי רבינו ז"ל במ"א שמאכל בהמה הוא בחי' שינה. היינו שעכשיו אנו מסלקין דעתינו ומכניסין מוחינו לתוך האמונה לבד שהוא בחי' שינה כדי שיתחדש מוחינו כדי שנזכה לקבל שכל חדש ונשמה חדשה מאור הפנים שהוא בחי' קבלת התורה שהוא ע' פנים לתורה שזוכין לקבל בשבועות שזהו בחי' מה שחוזרין ומקבלין השכל חדש שהוא התורה ע"י מ"ט ימי הספירה שהם בחי' שינה שעי"ז נתחדש המוח וכו' כנ"ל. וע"כ ימי הספירה הם ימי דין כידוע זה בחי' שינה שהוא בחי' לילה בחי' חשך בחי' דינים כידוע כמבואר בזוהר הקדוש שבלילה דינא שריא וכו'. ועל כן נוהגין להיות נעורי וכל הלילה כולה בשבועות, זהו בחי' התעוררות השינה כי ספירה הוא בחי' שינה דקדושה שעל ידי זה דייקא נתחדש המוח ע"י האמונה ואז זוכין לשבועות שהוא התעוררות השינה שאז מקבלין שכל חדש ונשמה חדשה מאור הפנים שהוא בחי' קבלת התורה בחי' ע' פנים

לתורה כנ"ל. נמצא ששבועות הוא בחי' התעוררות השינה וע"כ נעורין אז כל הלילה כנ"ל:

אות ה

וזהו בחי' קול השופר של מתן תורה כ"ש ויהי ביום השלישי וכו' ויהי קולות וברקים כו' וקול שופר חזק מאד וכו'. כי שופר הוא בחי' התעוררות השינה שזהו בחי' שופר של ר"ה כמבואר בהתורה הנ"ל כנ"ל. וע"כ מזכירין פסוקי שופר של מתן תורה בר"ה ומזכירין כל הענין של מ"ת בר"ה כמו שכתוב אתה נגלית בענן כבודך על הר סיני וכו', כי מ"ת בקול שופר ושופר של ר"ה הם בחי' אחת בחי' התעוררות השינה שהוא התחדשו"ת המוחין והנשמה שזהו בחי' קבלת התורה כנ"ל:

אות ו

ובל"ג בועמר נסתלק רשב"י ואז מתחיל להתנוצץ ההארה והקדושה של שבועות שהוא בחי' התעוררות השינה התחדשו"ת המוחין. וע"כ אז הוא הלולא רבא דרשב"י שהוא בחי' התעוררות השינה בחי' עיר וקדיש כנ"ל. כי רשב"י הוא קשת הברי תכמבואר בדברי ר"ל שבשביל זה לא נראה קשת בימיו כי הוא בעצמו הי' בחי' קשת שבשביל זה נוהגין לדרוך הקשת בל"ג בעומר. וקשת הוא בחי' תקיעה שברים תרועה שסימנם קשת (כמובא וכמבואר בדברי רבינו ז"ל במ"א) שהם כלליות הקולות של השופר שהוא בחי' התעוררות השינה כנ"ל:

אות ז

ומחמת שרשב"י הי' בבחי' התעוררות השינה בחי' אור הפנים. וע"כ התפאר באידרא דהא חמינא דאנפאי נהירין וכו' בחי' אור הפנים בחי' התאדמו תפני התוקע שנמשכין אורות מפנים עליונים בחי' קירון אור הפנים של משה רבינו ועי קבלת התורה. וע"כ לא הי' רשב"י יכול לסבול כשראה בני אדם שעוסקין בדרך ארץ. כשרז"ל (בגמרא שבת) כשיצא מהמערה חזי אינשי דקא כרב יוזרעי אמר מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה וכו'. כי כל המלאכות ועסקי דרך ארץ שעושין כולם הם בבחי' שינה שהוא בחי' מו"מ ומחמת שרשב"י הי' רחוק משינה כי הי' עיר וקדיש כנ"ל וע"כ לא הי' יכול לסובלם כלל ואמר מניחין חיי עולם ועוסקין בחי שעה היינו שהי' קשה לו הקשיא המבואר בהתורה הנ"ל. כי התחינח למי שעוסק בתורה שאז השינה יטובה לפניו שנתחדש מוו עי"ז ויכול אח"כ לעסוק בתורה במוח זך ביותר אבל מי שאינו עוסק בתורה מה פועל בהשינה. וזהו מניחין חיי עולם כוו' היינ וכי בשלמא אם היו עוסקין בחיי עולם דהיינו בתורה והי' עוסקים גם בדרך ארץ שהיא בחי' שינה הי' יכולים לומר שהמו"מ שהוא בחי' שינה היא טובה להם לעבודת הבורא כי עי"ז נתחדש מוחם כנ"ל. אבך מאחר שמניחין חיי

עולם ואינם עוסקים בתורה ועוסקים רק בחיי שעה במלאכות ומו"מ שהוא בחי' שינה ע"כ הקפיד עליהם ביותר. אבל הש"י הקפיד על רשב"י על שאינו יכול לסובלם כלל ומענישם מיד כשרז"ל (שם) שאמר הש"י להחריב עולמי יצאתם וכו'. כי באמת גם זה צריכים כמבואר בדברי רבינו ז"ל בהתורה הנ,ל דקרי קרי ודלא קרי ליהוו צוותא לחבירו שאפילו מי שאינו עוסק בתוכה כשעושה מו"מ באמונהשהוא בחי' שינה הוא עושה טובה לחבירו שהוא משרשו שנתחדש מוחו ונשמתו ע"י המו"מ של חבירו יע"ש:

אות ח

וע"כ עושין שמחה גדולה ביום הסתלקותו דייקא שהוא בל"ג בעומר. כי הסתלקות הצדיק עושה תיקון גדול בכל העולמות יותר מבחייו כי גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם והם מתקנין נשמות ישראל במיתתן יותר מבחייהם ומכניעין הס"א והקליפות הנאחזין בנשמות הנפולות בעונותיהם. כי הצדיקים מכניעין ומבטלין אותם במיתתם יותרר מבחייהם בבחי' ויהיו המתים אשר המית במותו רבים מאשר המית בחייו (שופטים טז) שהצדיק האמת מנהיג הדור האמיתי ממית שונאי הקדושה והקליפות והס"א ומותו יותר מבחייו כי המיתה היא בחי' שינה ארוכ ה ותחיית המתים הוא בחי' התעוררות השינה כ"ש הקיצו ורננו שוכני עפר וכ"ש ורבים מישני אדמת עפר יקיצו וכו'. והצדיק שחפץ תמיד בטובות ותקנות ישראל ועירק הטוב ועיקר ההצלחה האמתיתית הוא הצלחת הנפש לטהר נפשו"ת ישראל מזוהמתם ולהחזירם בתשובה שלימה לעוררם משינתם שלא ישנו שינת עולם ח"ו. אבל עיקר העסק שהצדיק האמיתי עוסק לתקן נשמות ישראל הוא בשעת שינה דייקא. כי ממוח הצדיק בעצמו א"א לקבל כי מוחו גדול ונשגב ונעלה מאוד מאדו עד שא"א לקבל ממנו בשום אופן, כ"א ע"י שהצדיק מוריד עצמו אל העולם ומסלק את דעתו ומדבר עם העולם שיחת חולין וסיפורי מעשיות שזהו בחי' שינה וכמו ששמעתי בפירוש מפי רבינו ז"ל ששיחת חולין שמדברין לפעמים עם העולם כדי לפקח את דעתו לתת נייחא להמוחין כשיגעים מהתורה ועבודת ה' זהו בחי' שינה ממש שעי"ז נתחדש המוח כנ"ל. נמצא כשהצדיק מדבר עם העולם זהו בחי' שינה אצלו בחי' הסתלקות הדעת ועי"ז דייקא הוא מעוררם בתשובה ומחזירם להש"י. כי בשעת שינה נכנס המוח בתוך האמונה וכו'. והאמונה היא שוכנת תמיד בין הגויים והקליפות לברר משם ניצוצי הקדושה שנפלו לשם שהם בחי' נשמות הנפולות של הרחוקים מהש"י שנפלו ע"י עונותיהם למקום שנפלו ר"ל והאמונה מרחמת עליהם ועוסקת תמיד לבררם אבל עיקר כח האמונה לבררם ולהוציאם הו אכשנשמות הצדייקם עולין אלי' ונכללין בה בשעת שינה בבחי' העלאת מ"ן וכידוע שאז יש כח להאמונה

לעלות אל דודה ונעשה יחוד העליון. ובכל יחוד עליון כמה ניצוצות שנפלו שהם בח'י נשמות הנפולות נתעוררין אז בתשובה וחוזרין להש"י אלו הרשעים שהם שורש ניצוצי נשמות אלו ואז נתחדש גם נשמת הצדיק ע"י היחוד הזה ועי"ז זוכה לקבל שכל חדש ונשמה חדשה וכו' כנ"ל (וע' בכוונות ותבין הענין הזה היטב איך כל הכוונות כלולים בדברי רבינו ז,ל). וכמו שזה הענין נעשה בשינה ממש שזהו סוד כל כוונות ק"ש ושינה והתעוררות השינה וכנ"ל, כמו כן ע"י כל בחי' שינה נעשה ענין זה. וע"כ עקיר העסק שהצדיק עוסק לקרב ב"א להש,י הוא בשעת בחי' שינה שלו דיקא דהיינו כשמדבר עמהם שיחת חולין וסיפורי דברים שהם בחי' שינה כנ"ל. ואפילו כשהצדיק האמת מגלה תורה להעולם אע"פ שהיא תורה גבוה מאד אעפ"כ הוא בבחי' שינה לגבי השגתוח של עצמו שהיא גבוה מאוד עד שאי אפשר להשיגה אפילו במחשבה מכל שכן בדיבור, כמו שפשטי אורייתא הם בחי' שינה לגבי דביקות הבורא כן התגלות התורה של הצדיק שמגלה להעולם הוא בחי' שינה בחי' פשטי אורייתא כנגד השגות עצמו. נמצא שעיקר התקרבות ישראל לאביהם שבשמים שהצדיק עוסק תמיד לקרבם הוא דייקא ע"י בחי' שינה שלו כנ"ל. וע"כ גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם. כי עיקר הגדולה של הצדיק בחייו ובמותו הוא כפי מה שזוכה לקרב נפשו"ת ישראל להש,י שזהו עיקר תענוגיו ושעשועיו של הש"י כשרז"ל כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל וע"כ גדולת הצדיקים הוא במותם יותר מבחייהם כי במותם הם מקרבין ביותר נפשו"ת ישראל להש"י, כי המיתה הוא בחי' שינה ארוכה כנ"ל ובשעת שינה אז דייקא עיקר העסק של הצדיק לקרב ישראל להש"י כנ"ל. ובאמת מבואר העני והיטב למי שבקי מעט בזוהר ובכתבי האריז"ל מענין היחוד הנעשה ע"י נשמת הצדיק בשעת שינה ובשעת מיתה וגודל בירור הניצוצות שנתבררין אז. כי כל מה שהיחוד גדול ביותר נתבררין ניצוצות ביותר וגדולת היחוד הוא כפי גודל נמשת הצדיק. וגם יש חילוק בין שינה שוא א' מששים במיתה שאז עולה נשמת הצדיק לתוך האמונה להייחד רק לפי שעה בבחי' פקדון. אבל בשעת מיתה ממש אז עולה כל הנשמה לגמרי לזמן ארוך עד התחי' ואז היחוד גדול ביותר מאד מאד כמבואר בספרים מגודל הפלגת גדולת היחוד שנעשה בשעת הסתלקות הצדיק שנקרא הלולא רבא בחי' חתונה שהיא בחי' יחוד. וכמובן ומבואר בזוה"ק באידרא בסתלקות רשב"י שאנו עוסקים בו מגודל היחוד שנעשה אז שנסתלק נשמתו לתוך בחי' המלכות לתוך יסוד האמונה כמבואר על פסוק כי שם צוה ה' את הברכה חיים לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים עד דאיסתלק נשמתי' וכו' ע"ש. כי הצדיק בשעת הסתלקותו שאז זוכה לתכלית שלימותו כיכל ימיו הי' עוסק בעבודת

ה' ועלה בכל פעם מדרגא לדרגא וע"כ בכל פעם שעלתה נשמתו בשינה עדיין לא היתה בתכלית השלימות כמ ובשעת מיתתו שאז הוא בתכלית השלימות. וגם בשעת שינה לא עלתה לגמרי כי עדיין נשארה בו קצת בשביל חיותו כדי שיוכל להתעורר משינתו. אבל בשעת מיתה של הצדיק שאז הנשמה בתכלית שלימותה ועולה כל הנשמה לגמרי לתוך האמונה ע"כ אז נתגדל מאד מאד בחי' ההעלת מ"נ של השכינה בחי' חזי במה ברא קאתינא לגבך. ואז נתגדל היחוד מאד וכפי גדולת היחוד כן נתרבין לעלות נצוצות הנפולין יותר שעי"ז חוזרין בתשובה רשעים רבים ביותר. וכן מתנהג כל ימי עולם עד התחיה שנשמת הצדיק שמת שהיא בבחי' שינה היא מעלה תמיד בחי' מ"נ להשכינה שהיא האמונה ועי"ז היא מבררת נשמות רבות שנפלו עד אין קץ. כי יש נשמות נפולות מאד מאד שנפלו כ"כ כמו שנפלו עד שא"א שיהי' להם שום תיקון בעולם כ"א ע"י נשמת הצדיק ודייקא ע"י מיתתו וכמובן בדביר רבינו ז"ל. כי כפי גדולת היחוד שלמעלה כן עולים נצוצות רבי סמקמי הקליפות ביותר. וע"כ איתא בזוה"ק דצדיקיא שכיחי יתיר בתר אסתלקותי' בהאי עלמא יתיר מבחיוהי. וזהו בחי' השתטחות על קברי צדקיים אמתיים שהוא דבר גדול מאד ומועיל מאד לעבודת השי"ת לזכות לצאת מהרע שלו ולשוב להש"י. כי יש בני אדם שנפלו כ"כ בעונותיהם עד שנאחז בהם הרע כ"כ עד שא"א להם בשום אופפן לשוב להש"י רק ע"י שבאין על קברי הצדיקים האמתיים ואז נכללין בנשמת הצדיק שמת שהוא עוסק תמיד לברר בירורים והוא בכחו הגדול שגדול במיתתו יותר מבחייו הוא יכול לברר אפילו הנשמות שנפלו מאד מאד. אבל אעפ"כ הבעל בחירה א"א לבררו בעל כרחו כ"א כשבא על הקבר במקום גניזתו הקדושה ומעורר עצמו בתשובה שאז יש כח להצדיק לבררו בכחו הגדול ולהוציאו ממקום שנפל לשם ולתקנו אע"פ שלא היה אפשר לו להתתקן בשום אופן וכנ"ל:

אות ט

וזהו בחי' הלולא דרשב"י שעושין ביום הסתלקותו דייקא כי דייקא ע"י הסתלקותו הוא מתקן ומחזיר בתשובה נפשו"ת רבות יותר כנ"ל שעי"ז נתרבה השמחה ביותר בחי' השמחה שלעתיד בעת התחי' כ"ש ושמחת עולם על ראשם שהוא בחי' קבלת התורה כשדרז"ל (שבת פח). כי תחיית המתים הוא עיקר בחי' התעוררות השינה בחי' ורבים מישני אדמת עפר יקיצו כנ"ל. וע"כ אז יתקע בשופר גדול שהיא בחי' התעוררות השינה כנ"ל. ועי"ז יהי' עולין עאז כל הנדחין והאובדין כ"ש והי' ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובוא האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלים. כיכולם יהי' להם עליה ותיקון כ"א כפי הראוי לו ע"י הבירור שעסק הצדיק לבררם כל

ימי חייו וביותר בכפלי כפליים בכל עת מיתתו שהוא בחי' שינה וכו' כנ"ל. ואז תגדל השמחה מאד מאד כמבואר בכמה פסוקים ובד ברי רז"ל מעוצם השמחה שלעתיד לאחר התחי' כשרז"ל עתיד הקב"ה לעשו"ת מחול צדיקים לעתיד לבא וכו' כ"ש ואמר וכו' נגילה ונשמחה בישועותו. וזהו בחי' השמחה הגדולה של שבועות שהוא בחי' השמחה הגדולה של שבועות שהוא ג"כ בחי' התעוררות השינה כנ"ל בחי' תחיית המתים בחי' קול השופר שלעתיד כנ"ל. וע"כ באמת הי' בחי' תחיית המתים בשעת מתן תורה כמו שדרשו רז"ל ע"פ גשם נדבות תניף אלקים וכו' שיצאה נשמתן אז בשעת מתן תורה וחזר והחי' אותם. ועוצם השמחה הזאת נתעוררה בשעת הסתלקות הצדיקי אמת כי הצדיק הולך לעולמו לחיים טובים ולשלום כי צדיקים במיתתן קרויים חיים אשרי להם.וזהו בחי' עוצם השמחה של הלולא רבא דרשב"י שעושין בל"ג בעומר. שביום הזה מתחיל להתמתק הדין הנאחז בימי הספירה שהיא בחי' שינה ומתחיל להתנוצץ ההארה של שבועות שהוא בחי' התעוררות השינה בחי' תחיית המתים בחי' קבלת התורה. ואז השמחה גדולה מאד בחי' השמחה שלעתיד שהוא בחי' השמחה של שבועות וכנ"ל. כי אין שמחה לפניו ית' כמ ובעת שמחזריין אליו יתברך נדחים דהיינו כשמחזירין בתושבה את הרחוקים מאד להש"י כי הש"י חפץ חסד הוא והוא צופה לרשע וחפץ בהצדקו. וכל זמן שהאדם רחוק ממנו ית' בעונותיו צר לו מאד כביכול כ"ש בכל צרתם לו צר. ועיקר הצרה היא צרת הנפש שרחוקה מהש"י כמבואר במ"א כי הש"י חושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח. וע"כ ע"י שהצדיק מעלה ומתקן כמה נשמות ישראל ומחזירם אלי ותית' עי"ז נגדלת השמחה מאד מאד מכו שמחזירין להמלך את בנו שגרשו מעל פניו בעונותיו, ועי"ז שנתרחק קלקל בכל פעם ביותר מחמת שנפל בדעתו ע"י שראה גודל ריחוקו מהמלך עד שטעה ונדמה בדעתו שהמלך הרחיקו לעולם, ולא הי' מצפה שישוב עוד אל המלך כ"ש לא יאמין שוב מני חשך. ובאמת יש להמלך צער גדול בכל עת וזוכר את בנו הרחוק בכל עת. וכשנמצא אחד שמרחם על המלך ועל בנו והולך אל המקום המזוהם שנפל לשם ומרמז לו רמזים ומתנהג עמו בחכמה נפלאה פלא והפלא עד שמכניס בו הרהורי תשובה ומחזירו אל המלך, כמה שמחה ותענוג גורם אל המלך עד אין שיעור. כי זה עיקר שמחתו וגדולתו ותענוגיו ושעשועיו של המלך ית' כשמחזירים אליו הרחוקים ממנו כ"ש בזוהר (יתרו סט עא) כד אתי יתרו ואמר כי עתה ידעתי וכו' כדין אסתליק ואתיקר שמא דקוב"ה עילא ותתא וזהו בחי' השמחה הגדולה של הלולא דרשב"י ביום הסתלקותו הקדוש בל"ג בעומר שאז עולין ונתתקנין וחוזרין בתשובה כמה

רחוקים שזהו בחי' השטחות על קברי הצדקיים אמתיים כנ"ל. שעי"ז נגדלת השמחה מאד מאד כנ"ל:

אות י

וזהו בח'י מה שסופרין הימים מפסח עד שבועות שהוא מצות ספירה הקדושה והנוראה מאד. כי איתא בדברי רבינו ז"ל בליקוטי תנינא (סי' ס"א) ע"פ אני היום ילדתיך שעיקר הזמן הוא מחסרון הדעת. כי כל מה שהדעת גדול ביותר נתמעט ונתבטל הזמן ביותר, עד שיש דעת גדול כ"כ שהוא הדעת של משיח שיבא ב"ב ששם נתבטל הזמן לגמרי כי יזכה להשיג בחי' למעלה מהזמן מה שא"א לנו להשיג בשום אופן מחמת פחיתות דעתינו כי כל מה שהדעת קטן ביותר הזמן נגדל אצלו ביותר. וע"כ בשעת שינה שאז הדעת הסתלק אד נגדל הזמן אצלו מאד עד שנדמה לו בחלומו שרבע הוא שבעי משנה. כי בהחלום נדמה לפעמים שעובר זמן רב שבעים שנה ברבע שעה. נמצא שמחמת הסתלקות דעתו בשינה נגדל הזמן אצלו עד שרבע שנה נחשב אצלו שבעים שנה. ואח"כ כשמקיץ משנתו וחוזר דעתו אליו אז הוא מבין שכל זה הזמן שעבר עלי ובחלומו שנדמה לו שהוא שבעים שנה, באמת אינו כ"א רבע שעה לבד. רק שבעים שנה שלנו הם אצלינו לפי דעתינו שבעי משנה ממש. כמו כן מי שיש לו עוד דעת גדול ביותר עד שהדעת שלנו נחשב כנגדו כמו שינה, אצלו גם השבעים שנה שלנו הם רק רבע שעה. וכן למעלה מעלה עד שיש דעת גדול כ"כ שהוא למעלה מהזמן ממש ששם הזמן כולו של העולם אינו כלום רק שא"א לנו להשיג זאת בשום אופן מחמת קטנות דעתינו ומחמת זה א"א לנו להשיג ולהבין בחי' למעלה מהזמן כלל וכו' ע"ש כ"ז היטב. נמצא שעיקר התהוות הזמן הוא בבחי' מיעוט הדעת בבחי' שינה כנ"ל. וע"כ בימי הספירה שאז הוא בחי' שינה שאז אנו מסלקין דעתינו בכוונה בבח'י שינה ומכניסין את מוחינו לבחי' אמונה לבד כדי לחדש מוחינו וכו' כנ"ל, ע"כ בימי הספירה אז הוא עיקר התהוות הזמן כי עיקר התהוות הזמן הוא בבחי' שינה כנ"ל שהוא בחי' ספירה כנ"ל. וע"כ אנו סופרים הימים אז כי עיקר בחי' ספירה ומנין הוא בבחי' זמן שהוא ימים ומדות ששם שייך ספירה ומנין. אבל למעלה מהזמן שהוא בחי' אלקות שם אין שייך ספירה ומנין כלל בבחי' לפני אחד מה אתה סופר. וע"כ בימי הספירה שאז הוא בחי' שינה שהוא עקיר התהוות הזמן. אז סופרים כל יום ויום. ועי"ז דייקא ממשיכין הזמן בקדושה. כי הספירה והמנין הוא בבחי' זמן דייקא ששם שייך לומר היום יום אחד היום שני ימים וכו' ומזה נמשכין כל הספירות והמנינים שבעולם. וע"כ התורה בעצמה היא סופרת ומונהכל יום ויום של ששת ימי בראשית כ"ש (בראשית א) ויהי ערב ויהי בקר יום א' וכן ביום שני וכו'. כי עיקר הבריאה

הוא בזמן דייקא ושם עיקר הספירה והמנין כי אין קיום לזמן שהוא כלליות כל הבריאה שהוא בזמן ובמדות כ"א ע"י הספירה בדיבור ע"י זסופרין ומונין כל יום ויום בפה מאל בדיבור כ"ש (תהלים לג) בדבר ה' שמים נעשו וכו' שהוא כלליות הבריאה שהוא בח'י הזמין שכולל כל הבריאהכנ"ל. וכמבואר בזוה"ק בפ' במדבר בתחילתו. ת"ח כל מלה דבעי לאתיישבא בדוכתי' לא מתיישבא עד דאדכר בפומא ואתמני עלה וכו' ובגין כך חייליהון עאלין בחושבנא וכו'. כי הזמן שהוא כלליות הבריאה שנמשך מבחי' למעלה מהזמן אי אפשר להמשיכו ולקיימו בעולם, כ"א ע"י הדבור של הספירה שאז אתיישב בדוכתי' כנ"ל בזוהר הנ"ל. ובאמת א"א לנו להשיג זאת בשכל כלל איך נמשך הזמן מהש"י שהוא למעלה מהזמן. כי חידוש העולם א"א להשיג בשכל כלל כ"א באמונה לבד כידוע וכמבואר בדברי רבינו ז"ל כמה פעמים. וע"כ מפסח עד שבועות שכל עסקינו לקבל את התורה בשבועות שהוא בחי' שכל חדש ונשמה חדשה וכו' שזוכין ע"י השינה דקדושה ע"י ספירת העומר כנ"ל. ע"כ אנו סופרים ומונין הימים אז כדי להמשיך הזמן בקדושה בבחי' אמונה לקשר כל יום ויום אל האמונה הקדושה לידע באמונה שלימה שכל יום ויום מהזמן נמשך מהש"י שהוא למעלה מהזמן שזה הענין א"א להשיג בשכלינו כ"א באמונה כנ"ל. כי עכשיו בימי הספירה אנו מסלקין דעתינו ומכניסין דעתינו לתוך אמונה לבד כנ"ל. וע"כ סופרין הימים לעומר כי עומר שעורים שהוא בחי' שינה כנ"ל הוא בחי' אמונה כנ"ל. וע"כ הי' מניף את העומר שהוא בח'י אמונת אחדותו ית' כשרז"ל מעלה ומוריד למי ששמים וארץ שלו מוליך ומביא למי שד' רוחות העולם שלו שזהו בחי' כוונות דאחד כמו שארז"ל (ברכות

אות יג

שצריך להאריך בד' דאחד כדי להמליכו למעלה ולמטה ובד' רוחות. נמצא שהנפת העומר הוא בחי' אמונת אחדותו ית' שהוא למעלה מהזמן. כי השי"ת הוא למעלה מהזמן כידוע. וע"כ אנו סופרין הימים לעומר שאנו מקשרין כל הימים והזמן שהיא בחי' ספירה ומנין כנ"ל, אנו מקשרים הכל אל האמונה הקדושה שהוא בחי' הנפת העומר שעורים כנ"ל כדי להאמין שכל הזמן נמשך מבחי' למעלה מהזמן שזהו עיקר קדושת הזמנים כמבואר במ"א כי א"א להשיג זאת בשכל כלל כ"א באמונה לבד כנ"ל:

אות יא

וע"כ סופרין שבע שבתות. כדי לכלול כל יום וים משבעת ימי בראשית בבחי' שבת שהוא יום השביעי. כי שבת הוא בבחי' למעלה מהזמן יתר מכל הימים הקדושים כ"ש וברכתו מכל הימים וקדשתו מכל הזמנים, כי כל יום שיש בו תוספת קדושה ביותר הוא סמוך ביותר לבחי' למעלה מהזמן. כי עיקר הקדושה הוא כשזוכין להשמיך הדעת

הקדוש ע"י האמונה הקדושה שעי"ז נתמעט הזמן ביותר כנ"ל. ובכל יום שיש בו תוספתך קדושה כגון ימים טובים נמשך אד אלינו הארת האמונה והדעת ביותר ועי"ז נתמעט הזמן ביותר ונכלל ביותר בשרשו בתוך בחי' למעלה מהזמן שזהו עיקר קדושת הימים והזמנים וכל מה שהיום קדוש ביותר נתמעט ונתבטל הזמן ביותר. ושבת שהוא מעין עוה,ב ע"כ הוא בבחי' למעלה מהזמן לגמרי כנגד שאר הזמן, וכל הזמנים הקדושים מקבלים משבת שהוא בבחי' למעלה מהזמן כי כל הימים טובים מקבלים משבת כידוע וכמבואר במ"א. וע"כ סופרין שבע שבתות כדי לכלול כל יום מז' ימי בראשית שהוא כלליות הזמן, בתוך בח"י שבת כדי לקשר הזמן לבחי' למעלה מהזמן שזהו עיקר הקדושה כנ"ל. ועי"ז זוכין לקבל את התורה בשבועות שהוא יום החמשים שהוא סוד היובל בחי' יוה"כ כידוע. כי עיקר קדושת היובל הגדול שנת החמשים הוא ביוה"כ ע"י תקיעת שופר. כ"ש והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור לחדש ביום הכפורים. כי יוה"כ הוא בחי' למעלה מהזמן. כ"ש רבינו ז"ל בס' הא"ב החדש (אות ת' תשובה) שיום שהאדם עושה תשובה הוא למעלה מהזמן. וכן יוה"כ הוא למעלה מהזמן. כי אנו זוכין בשבועות ע"י מ"ט ימי הספירה להארת יסו החמשים שהוא בחי' יובל בחי' יוה"כ בחי' התעוררות השינה בחי' שופר שכל זה הוא בבחי' למעלה מהזמן כנ"ל. וע"כ אז בשבועות נתקיים העולם כשדרז"ל (שבת פח) על ה' דיום הששי שכל העולם הי' תלוי ומתמוטט עד יום הששי בסיון שקבלו ישראל את התורה. כי זה עיקר קיום העולם והזמן כשיודעין באמונה שלימה שכל הזמן נמשך מבחי' למעלה מהזמן שזהו בחי' אמונ תחידוש העולם שאנו זוכין בשבועות שעי"ז עיקר קיום העולם כיעקיר קיום העולם הוא ע"י אמונה כ"ש וכל מעשהו באמונה:

בילא"ו:

נזיקין ד

אות א

ובו יתבאר ענין פסח ואיסור חמץ במשהו:

ע"פ התורה מישרא דסכינא (בסי' למד) ע"ש כל התורה והכלל כי השגו תאלקות א"א להשיג כ"א ע"י כמה צמצומים וכו'. כמו המלמד כשרוצה להסביר שכל גדול להתלמיד הוא צריך להלביש אותו בשכל תחתון וקטן. כדי שיוכל התלמיד להבינו. דהיינו שהוא מציע לו הקדמות וכו'. וצריך כ"א לבקש מאד מלמד ורבי הגון כזה וכו'. וכל מה שהוא קטן ביותר וכו' הוא צריך רב יגדול ביותר כמ ושמצינו בעת שהיו ישראל במצרים וכו' הי וצריכים רבי גדול מאד דהיינו משרע"ה וכו'. ע"כ אין להאדם לומר די לי אם אהיה

מקורב אצל איש נכבד אף שאינו גדול במעלה וכו'. כי אדרבא כל מה שהוא חולה ביותר צריך רופא גדול ביותר וכו' וכו' ע"ש. וזה בחי' שערות וכו'. וזה בחי' שערא בעגולא בחי' סבובים וכו'. ולבא להשכל התחתון הזה הוא ע"י שונא בצע וכו'. וצריך להחיות את השכל הזה שהוא בחי' חכמה תתאה ע"י אור הפנים המאיר בג' רגלים וכו'. ולפעמים שנופל ח"ו זה השכל שהוא בחי' מלכות והם רוצים להתחכם בחכמו תחיצוניות שלמה שהם כסילות באמת ע"י שנפל אליהם זה השכל הנ"ל. ועיקר והראש שלהם הוא עמלק וכו'. וצריכין לחתוך ולהבדי בחי' המלכות דהיינו השכל הנ" למבחי' עמלק שהוא כלליות הד"מ בבחי' וישסף וכו' חתכו לד' וכו'. וזה נעשה ע"י החסד שנמשך ע"י התוכחה שמקבלין אע"פ שהוא דרך בזיון וכו'. כי כל הבלבולים באים ונמשכין בשעת התפילה וכו'. והתפילה היא כפי התורה שזהו בחי' אייתו ליה תרי ביעי אייתי איהו תרי גביני. כי יש ב' בח"י תורות, יש תורה שנמשך מעזות דקדושה ויש שממשיך תורה מהס"א מבחי' עזות דקליפה וכמ וכן הם התפילות וכו'. ע"כ צריכין לקבל תוכחתם של הצדיקים אמתיים אע"פ וכו'. ועי"ז נמשך חסד שעי"ז חותכין את המלכות וכו' ע"ש כל זה היטב היטב:

אות ב

וזה בחי' פסח שאז התחלת התקרבו תישראל לאביהם שבשבמים ע"י משה רבינו שהוציאנו אז ממצרים וגילה לנו השגת אלקותו בדרכים נפלאים באותות ובמופתים נוראים ובשכליים גדולים ועצומים כי הוא פתח לנו אור הדעת והודיע לנו אלקותו ואדונותו יתב' ויתעל. ע"כ צריכין לאכול אז מצה, וחמץ אסור בשמהו. כי צריך כל אדם להאמין באמונה שלימה שכל מה שעובר עלי ובכל יום ובכל עת ובכל שעה מיום הולדו עד יום מותו הכל הוא רק סיבובים מאתו יתב' כדי שיזכה להשגות אלקות לדעת ולהכיר אות ויח'. כי רק בשביל זה נברא ואין שום תכלית אחר חוץ מזה. כ"ש בזוה"ק ומובא בדברינו כ"פ שעיקר הבריאה היתה בגין דישתמודעין ליה. וזה עיקר כלל כל התורה וכלל כל הכוונות שלכל המצוות הקדושים כי כולם הם שיעורים וצמצומים לאלקותו יתב' שעל ידי אלו המצוות אנו זוכין להמשיך השכליים והצמצומים הקדושים שעל ידם נזכה להשגות אלקות לדעת ולהכיר אותו ית'. וכמבואר בהתורה הזאת שזהו בחי' שערות בחי' שיעורא דאתוון דאורייתא וכו' ע"ש, אך את זלע"ז עשה אלקים. כי יש מלכו תהרשעה בחי' ד' מלכיות שיונקים מזה השכל ע"י פגם יהדורות והם מתגברים בכל עת לבלבל דעת האדם שלא יסתכל ולא יבין על כל מה שמסבב הש"י עמו לטובתו הנצחיית כדי לזכות לחיי עולם להשגות אלקות ושוכח ח"ו את העיקר ועושה מהטפל עיקר כאיל

והעיקר היה ח"ו עסקי העוה"ז וטירדת הפרנסה וכו' ר"ל. ע"כ צריכין לבקש מאד מאד רבי הגון שיהי' גדול במעלה שיוכל להתנהג עמו כראוי שיסבב עמו בדרכים נפלאים באופן שיכניס בו ג"כ השגות אלקות. וכמבואר בהתורה הנ"ל:

אות ג

והנה מבואר בהתורה הזאת שאלו השכליים והצמצומים הקדושים שהם הקדמות וסיבובים להשיג על ידם השגת אלקותו ית', אלו השכליים הם בחי' שערות וכו' כנ"ל. וע"כ הם נקראים שערות. כי הם נמשכים בחכמה נפלאה בצנורות דקים בבחי' שערות כי צריכבי לדקדק בהם מאד שלא יטה לימין ולשמאל. כי אם לא יצמצם אותן כראוי וימשיך שכל הרבה יותר מדאי. יהי' ח"ו ריבוי אור שגורם שבירת כלים ח"ו שמשם יניקת הקליפות כידוע. וכן להיפך אם יצמצם אותן יותר מדאי יהי נעלם אור השכל לגמרי. ע"כ צריך הצדיק הרבי העוסק בזה להיות קולע אל השערה ולא יחטיא. להמשיך השכל בדרכים נפלאים בבחי' שערות שהם צמצומים דקים. ואעפ"כ כל שערה ושערה היא חלולה והיא צנור נפלא שנמשך על ידה מעין החכמה מן המוח. כ"א (איוב לח) מי פלג לשטף תעלה וכו':

והנה הצדיק בודאי עושה עבודתו ומלאכתו בשלימות ועוסק עמנו כראוי עם כאו"א. אבל האדם יש לו בחירה. וכל אחד כפי מעשיו כן ממשיך על עצמו שכליות של הצדיק שהם בחי' שערות בחי' צמצומים קדושים וסיבובים נפלאים להשיג על ידם אלקותו יתברך ע"כ צריך כל אדם לידע שחוט השערה יקר מאד מאד והוא תלוי בכל עת בחוט השערה שיכול האדם לקלקל הרבה מאד ע"י חוט ח"ו. ומכ"ש וכ"ש שיכול לתקן הרבה ע"י חוט השערה כי מדה טובה מרובה ממדת פורעניות. כי זה יודע כל אדם בנפשו שעיקר קלקול ופגמיו וחטאיו ח"ו כולם התחילו כחוט השערה. ע"י שלא נזהר בתחלה לשמור מחשבתו היטב. ונמשך אחר המסית מעט מעט ר"ל כ"ש (ישעי' ה') הוי מושכי העון בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה. וכשרז"ל הים אומר לו עשה כך ולמחר וכו'. וכפי התגברות היצה,ר על האדם בכ"פ היה ח"ו אפס תקוה. אבל מדה טוה מורבה. כי חוט השערה בקדושה יקר אמד מאד. והש"י ברחמיו זיכה אותנו במצוות רבות בכל יום. וכ"א מישראל מושך עצמו מהרע אל הטוב בכל יום ויום. כי הולך מביתו לביהכ"נ ולביהמ"ד בכל יום ומניח טלית ותפילין ומתפלל ועונה איש"ר ועושה כמה מצוות וכו' וכו'. וכשרז"ל שאפילו פושעי ישראל מלאים מצוות כרמון. ואע"פ שיש גם בהמצוות שלהם תערובות פסולת הרבה. אעפ"כ נמצאים בהם עכ"פ כמה נקודות טובות שהם בחי' עערות קדושו"ת שהם יקרים אצלו ית' מאד מאד. וכן אפילו בעניני התאוות

והרהורים שמתגברים על האדם בכל יום. מי שהוא איש כשר קצת יש לו בודאי יסורים גדולים מזה, ומתגבר בכל עת נגד המחשבות וההרהורים. וכל תנועה שמנתק עצמו מהם כחוט השערה הוא יקר בעיניו ית' מאד מאד כי הוא ידע יצרנו וכו' ויודע איך הוא מתגבר על כל אחד ואחד. ע"כ יקר בעיניו ית' כל תנועה ותנועה אפילו היא כשערה ממש מה שהאדם מושך א"ע מהסט"א אל הקדושה. וכ"ש רבינו ז"ל מסירת נפש יש לכ"א מישראל בכל יום וכו'. וכמובא במעשה של הצדיק שהתגבר עליו העצבות וכו' כמה וכמה יקר חוט השערה ואפילו פחות מזה שאלפים עולמות אינם כדאי נגד זה. כי האדם בעולם העשי' שמלא קליפות והם כרוכים אחר האדם מאד ולולא הקב"ה עוזרו היה נופל בידם ח"ו. ע"כ צריך כל אדם להשכיל על דרכיו בכל יום ובכל עת לשמור א"ע מאד לשא תתחיל מחשבתו לצאת חוץ מגבול הקדושה ח"ו אפילו כחוט השערה. כי ע"י פגם כחוט השערה שנוטה מן הדרך יכול לתעות הרבה בדרכים נבוכים ח"ו. וכמובן בדברי וז"ל ע"פ תעיתי כשה אובד (בליקוטי ח"א). ואעפ"כ צריך לידע גם ההיפך. שכשמתגברים עליו מאד ונדמה לו שכבר נתעה כ"כ שא"א לו לעמוד כנגדם צריך לידע ולהאמין שכל תנועה ותנועה שינתק וימשיך א"ע מהם אפי' כחוט השערההוא יקר מאדמ אד בלי שיעור. ואלו השערות יתלקטו יחד וברבות הימים יגאלהו הש"י מהם. ויזכה על ידם להשגות אלקותשנמשך על ידי צמצומים קדושיםשהם בחי' שערות שהם. נעשים ע"י בחי' השערות הנ"ל ע"י שאיש הישראלי מושך א"ע מרע לטוב בכל פעם שעיקרו תלוי בחוט השערה. כי אפילו צדיקים גדולים תלויים בכל עת בחוט השערה בבחי' וסביביו נשערה מאד וכמובא בדבריו ז,ל (בסי'כ') בהתורה ט' תקונין על ותליין בחד חוטא עיין שם:

אות ד

וע"כ חמץ בפסח משהו. כי איתא שחמץ הוא בחי' מוחין דקטנות שמשם אחיזת הסט"א ומצה היא מוחין דגדלות שעל ידם משיגין אלקותו ית'. ע"כ צריכין ליזהר מאד ממשהו חמץ. כי השמירה ממוחין ושכליות דסט"א שהם בחי' חמץ ולזכות למוחין דקדשוה שהם בחי' השגות אלקות שהם בחי' מצה, הכל תלוי במשהו בבחי' חוט השערה שבשביל זה נקראים הצמצוצים והשכליים הנ"ל שערות וכנ"ל:

אות ה

וזה שדרז"ל ולא יראה לך חמץ. שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים. שאם נכנס עכו"ם לבי תישראל וחמצו בידו אינו זקוק להוציאו, כי חמץ הוא בחי' חימוץ המוח שהם מחשבות זרות והרהורים שהם אסורים במשהו. אבל אם האדם עושה את שלו ומתגבר בכל כחו לבער ולגרש המשחבות רעות מקרבו והם אעפ"כ באים בע"כ עליו

בכל פעם, על זה אין האדם חייב כלל כ"ש בס' הא"ב שאין האדם חייב על ההרהורים הבאים עלי וכ"א כשמהרהר וחוזר ומהרהר. וכן כתב (בספרו לק"ת) שיהיה האדם שב ואל תעשה גם במחשבה ומה שנעשה עמו ממילא אל יחוש. וזה בחי' שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים שאם נכנס עכו"ם וכו', היינו מאחר שהאדם נזהר ונשמר מחמץ שלו היינו שלא יחמיץ מוחו במחשבות חוץ והרהורים ואם אעפ"כ נכנס העכו"ם שהוא הסט"א וחמצו בידו שהם ההרהורים שבאים עליו שלא בכוונה. אינו חייב ע"ז. כי אין זה חמץ שלו רק שצריך ליזהר שלא יגע בו ולא יהנה ממנו ולא יהיה נמשך אחריו כלל. וע"פ רוב עי"ז ממילא יסתלק כמבואר במ"א. אבל הוא אינו צריך להסתכל על זה כלל רק שיהיה נזהר שלא יהיה החמץ שלו. שלא יחמיץ מחשבתו בעצמו באלו המחשבות הבאים עליו:

אות ו

וזה בחי' מצה ומרור. כי מבואר שם בהתורה הנ"ל שצריכין לקבל התוכחה ומוסר של הצדיקים אפילו אם הוא בדרך בזיון ועי"ז זוכין לחסד. שעי"ז חותכין את המלכות שהוא השכל הנ"ל ומעלין אותה לאור הפנים בשלש רגלים וכו' כנ"ל. וזה בחי' מצה ומרור. מרור מרמז על התוכחה שהוא בדרך בזיון שהוא בחי' מרירות. וצריכין לקבל אותה. ועי"ז מקבלים החסד שהיא בחי' מצה בחי' פסח שהוא חסד גדול שהוא ראש וכלל של כל השלש רגליחם שמתחילין מפסח שאז הוציאנו ממצרים וגילה לנו אלקותו יתב' ע"י משה רבינו שזה א"א לזכות כ"א ע"י חסד שמקבלין ע"י התוכחה כנ"ל. וע"כ פסח הוא חסד כידוע היינו כנ"ל. וזהו בחי' מצה ומרור. כי החסד בחי' מצה של פסח א"א לקבל כ"א על ידי מרירות התוכחה שהיא בדרך בזיון וכנ"ל. כי המרור הוא זכר לוימרוו את חייהם בעבודה קשהוכו' שכל זה מרמז עלן המרירות שסובלין קודם שמבררין דיני התורה. כ"ש בזוה,ק בעבודה קשה בקשיא בחומר הלכתא וכו'. וכל זה המרירות נמשך מהתורות הפסולות של הסט"א שנאחזין בההלכה שהם בחי' מוץ ותבן שצריכין לברר ההלכה מהם. כי משם נמשכין כל הקשיות וכו'. וכמו כן קשה להתפלל. כי התפילה היא כפי התורה כנ"ל. וע"כ פי' אדמו"ר ז"ל גם זה הפסוק וימרר ווכו' בעבודה קשה לענין תפלה כמובא (בלק"ת). וכל זה נתתקן ע"י התוכחה שמקבלין מהצדיקים אע"פ שהוא בדרך בזיון. כי בשביל זה מוכיחין אותנו בדרך בזיון שסובלין צער גדול מאתנו מחמת שתפלתנו ותורתינו אינה כראוי כמבואר שם ע"ש. ואז כשמקבלים תוכחתם נמשך החסד הנ"ל. וזהו בחי' מצה ומרור וכנ"ל:

אות ז

וזה בחי' הנפת העומר שעורי סבחי' ספירת העומר. כי עומר שעורים הואבחי' כלליות כל הצמצומים כידוע. היינו בחי' צמצומים הנ"ל שעל ידם זוכין להשגות אלקות שזהו בחי' כלל קבלת התורה שאנו מכינים עצמינו לזה בימי הספירה ע"י שמתקנים אז כל הצמצומים כנ"ל. והצמצומים הם בחי' שערות שזהו בחי' עומר שעורים בחי' עמר נקא שהוא בחי' שערות קדושים עליונים כמובא בכתבים. וזהו בחי' שעורים בחי' שיעורין דאתוון דאורייתא שהם בחי' שערות בחי' צמצומים הנ"ל. וזה שמובא שעומר שעורים הוא בחי' מנחת קנאות היינו בחי' תוכחה הנ"ל שעל ידה חותכין את המלכות חכמה תתאה שהיא כלל כל הצמצומים הנ"ל, שחותכין אותה מד' מלכיות שהם בחי' עמלק כ"ש שם ע"ש. כי מנחת קנאות זהו בחי' תוכחה שמקנרא לה ומוכיח אותה אל תסתרי עם איש פלוני. וכן בכלליות ישראל העומר שעורמי הוא בבחי' מנחת קנאות שהצדיק מקנא ומוכיח את ישראל ומזהיר אותם את תסתרי עם איש פ' שרוצה לפתותך להדיחך מדרך האמתף. אבל התוכחה היא באהבה גדולה אע"פ שהיא בדרך בזיון שמקנא לה ואומר אל תסתרי וכו' שזהו בחי' בזיון אע"פ הכל מחמת אהבה. בבחי' כל רחימותא דלא קשיר עמה קנאה לאו רחימותא רחימו. שעיקר הקנאה והתוכחה הכל מחמת אהבה וחסד כדי להחזירם למוטב לא לרחק ח"ו כ"א לקרב בכל ימי התקרבות וע"כ ע"י תוכחה זאת מתגלה חסד שעל ידו חותכין את המלכות ח"ת בחי' הצמצומים הנ"ל מבחי' עמלק וכו'. דהיינו מחכמות חיצוניות המביאין לאפיקורסות שהם רוצים להתחכם בחכמתם הרעה ע"י הצמצומים והשכליים הקטנים שהם הקדמות וסיבובים להשיג על ידם השגות אלקות, והם רוצים להפוך ח"ו להמשיך אלו השכליות לחכמתם ודרכיהם הרעים. וא"א לקבל התורה כ"א כשמתרחקים מהם בכל מיני הרחקות. וזה אנו עוסקין בכל ימי הספירה שסופרין לעומר. כי ע"י מצות עומר שעורים שהוא כלל כל הצמצומים והשכליים הנ"ל. עי"ז קוצרין וחותכין את הצמצומים מבחי' עמלק בבחי' קרצו לפי חסד. כי העומר שעורים מנחת קנאות הוא בחי' תוכחה שעל ידה מתגלה חסד. שעי"ז חותכין מהם בחי' המלכות שהוא בחי' הצמצומים הנ"ל כנ"ל. ומניפין העומר כלליות הצמצומים להשי"ת להורות שצריכין להניף ולהרים כל הצמצומים והשכליים וכו' להניף הכל להשי"ת כדי להשיג על ידם השגות אלקות כנ"ל. וע"כ העומר בא משעורים שהוא מאכל בהמה להורות שכל השכליים והצמצומים כל זמן שאין מניפין אותם להשי"ת הם כולם רק בחי' בהמיות ממש. בחי' העדר הדעת. ועקיר תקונם ע"י ההנפה וההרמה שמניפין ומרימין אותם להשי"ת להשיג אותו ית' על ידם. כמו הבהמה

שכל תקונה והנהגתה ע"י האדם הבר דעת דייקא כ"ש (ישעי' א') ידע שור קונהו וכו'. אבל בלא האדם אין בה שום תועלת. כמו כן כל השליותך שהם הצמצומים הנ"ל דהיינו השכליות שיכולין למצוא בכל הדברים שבעולם אינם נקראים בשם שכל אדם כ"א כשמניפין אותם להשי"ת להשיג ולהכיר אותו ית' על ידם. אבל מקודם הם רק בחי' בהמה ממש. וע"כ אנו מרימין ומניפין העומר שבא משעורים שהוא מאכל בהמה כדי להניף כל הצמצומים להשי"ת שזה העיקר. שבשביל זה נוצרנו שזהו עיקר קבלת התורה שאז דייקא קרויים אדם בחי' אתם קרויים אדם כשרז"ל:

אות ח

וע"כ היה מפלת המן עמלק ביום הנפת העומר שעורים כ"ש אתי עומר דידכו וכו'. כי ע"י הנפת העומר חותכין המלכות וכו' מהם מבחי' עמלק שעי"ז מפלתו. כי נפסק חיותו שמקבל משם. שזהו בחי' וישסף שמואל את אגג וכו' כ"ש שם. וכן כמה אומות נפלו ביסו זה כי כולם כלולים בעמלק כ"ש שם:

אות ט

וע"כ העומר הוארשית הקציר כ"ש והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן והוא מתיר לקצור התבואה. זהו בחי' וקצרו לפי חסד המובא בתורה הנ"ל. דהיינו שצריכין לחתוך המלכות מבחי' עמלק ע"י החסד. וזהובחי' תקון קצירת התבואה מהארץ. כי הארץ נתקללה חטא אדה"ר שאכל מעץ הדעת טו"ר ובזה פגם בבחי' הצמצומים שצריכין לבא על ידם להשגות אלקות שהוא חי החיים ונטה אחר ההבל של חכמות חיצוניות שנמשך אחריהם ע"י אכילת עץ הדעת טוב ורע. כי בודאי יש בו טוב. כי שורש הצמצומים והשכליים הנ"ל שרש ם טוב כדי לבא על ידם להשגת אלקות. אבל הוא ערב טוב ורע ונתן יניקה להרע שהוא בחי' חכמות חיצוניות בחי' עמלק שהוא זוהמת הנחש שיהיה יונק מהם ואז נתקללה האדמה בעבורו ומאז נתערבה התבואה בפסולת מוץ ותבן. וצריכין כמה מצוות בהתבואה. הכל לברר התבואה מזוהמת הנחש מקללות האדמה. וע"כ בעת הקציר צריכין תחילה מצות קצירת העומר כדי לחתוך המלכות מהסט"א מבחי' עמלק שהוא חכמות חיצוניות כי שכל האדם הוא כפי האכילה בקדושה או להיפך ח"ו כמבואר במ"א כי חיות האדם שהוא הדעת ממשיך אותו השי"ת ע"י האכילה. ועיקר הוא אכילת הלחם שמיזן זיין. ע"כ צריך לקדשו כנ"ל לבררו מזוהמת הנחש כדי שלא יהי' נמשך ע"י אכילה הזאת אחר חכמות חיצוניות שמרחקין מהשי"ת כ"ש פן תאכל ושבעת וכו' ורם לבבך ושכחת וכו'. ע"כ ע"י קצירת העומר ממשיכין בחי' תיקון הנ"ל בחי' וקצרו לפי חסד. שעי"ז חותכין המלכות בחי' כלליות השכליים הנ"ל חותכין אותם מחכמות חצוניות שזהו בעצמו בחי' קצירת התבואה מהאדמה וכנ"ל:

אות י

והכל נעשה ע"י הצדיק האמת שהוא בחי' כהן איש חסד. שהוא מטה כלפי חסד תמיד. ומוצא טוב בכ"א מישראל. כי יודע ללקט כל בחי' השערות טובות שנמצא בכ"א מישראל ועי"ז הוא עוסק ברפואות כל א' וא' ואפילו אם הוא חולה גדול מאד מאד בחולי הנפש כי הוא מוצא בו ג"כ נקודות טובות בחי' שערות. דהיינו מה שמנתק עצמו מרע לטוב כשערה. ועי"ז ממשיך גם עליו שכליות וצמצומים הנ"ל עד שמכניס בו ג,כ השגות אלקות כ"ש בתחילת התורה הנ"ל שזהו עיקר גדולת הצדיק כשיכול לרפאות גם החולתה הגדול ביותר כי כל מה שהחולה גדול ביותר צריך רופא גדול ביותר וכו' כ"ש שם ע"ש. וזה התיקון צריכין להמשיך בימי העומר שאז מאיר בחי' עמר נקא שהוא בחי' שערות קדושו"ת עליונות שהם רחמים עליונים מאד מאד שהם ממתיקין כל הדינים וכל הגבורות הנאחזים בהצמצומים הנ"ל שממשייכן כל ימי העומר:

אות יא

ובשביל זה מתו כ"ד אלף תלמידי ר"ע בימי העומר על שלא נהגו כבוד זה בזה ולא היה ביניהם אהבה. כי הם פגמו בהשערות הנ"ל, כי בודאי היו צדיקים, אך הפגם שלהם הי' שהלכו בתוקף מדת הדין והסתכל כ"א בחבירו על הרע שלו ולא הסתכלו על הטוב שבכל אחד ועי"ז היה ביניהם שנאה. ומחמת זה מתו בימי העומר דייקא שאז עיקר התיקון ע"י בחי' השערות הנ"ל שצריכין להסתכל על הטוב שבכל א' אפילו כחוט השערה שעי"ז יכולין לעשו"ת ממנו כלי להמשיך השגות אלקות על ידו ג"כ, כי באמת להמשיך השגות אלקות צריכין כלים רבים כידוע. ע"כ צריכין לזה קיבוץ ישראל קדושים הרבה שיתקבצו יחד לדרוש את ה' ולבקשו. כי בכ"א מישראל יש בחי' נקודה טובה מה שאין בחבירו כ"ש במ"א. וזאת הנקודה טובה שיש בכ"א היא בחי' צנור וכלי שהצדיק ממשיך על ידו השגות אלקות. וע"כ לא היה אפשר לקבל את התורה כ"א כשהיו ששים רבוא יחד. וזה בחי' ומתלמידי יותר מכולם. וזה בחי' והעמידו תלמידים הרבה. והעיקר שיהיה ביניהם אהבה ואחדות בחי' אהבת החברים שעיקר קבלת התורההי' עי"ז כ"ש ויחן שם ישראל וכו' ופרש"י כולם כאיש אחד וכו'. ועיקר האהבה ע"י השערות הנ"ל ע"י שאין מסתכלין על הרע שבחבירו רק משתדלין בכל כחו למצוא בו טוב. אפילו אם נדמה לו שרעתו רבה אעפ"כ יחפש ויצא בו שערות טובות עכ"פ כנ"ל. וע"כ תלמידי ר"ע שפגמו בזה ע"כ מתו בימי העומר דייקא כנ"ל. ורשב"י היה התיקון שלהם ע"כ אמר אנן בחביבותא תליא היינו כנ"ל:

אות יב

וע"כ נתגלגל הזכות ע"י רשב"י דייקא שנתוספו כמה ספסלים בביהמ"ד במעשה דר"ג ור"י ששאל ראותו תלמיד תפלת ערבי תרשו"ת וכו' שהיה רשב"י. כי לא הסכימו עם ר,ג שאמר כל תלמיד שאין תוכו כברו אל יכנס לביהמ"ד. רק העבירו שומר הפתח וכו' ונתוספו ד' מאות ספסלים ועל ידי זה נתרבה תורההרבה באותו היום. ואמרו שם תנא עדיות בואתו היום נשנה. ועדיות היא בחירתא דכולא ש"ס כשרז"ל. כי דייקא ע"י רבוי תלמידים נתגלו הלכות למעשה הרבה מאד שזהו ענין מס' עדיות. שזהו העיקר כשמספרין התלמידים מרבן כאו"א הלכה למעשה דהיינו הדיבורים קדושים ששמע ממנו למעשה מה שהשיב לו על שאלותיו ששאל אותו על ענייני חולאתו וריחוקו מהשי"ת ואיך ובאיזה דרך גלגל עמו. שמאלו הסיפורים יכול כ"א להבין ולהשכיל עצות ודרכים להתקרב להשי"ת עד שיזכה להשגות אלקות שזהו בחי' מס' עדיות שהיא בחירתא שנתחברה מהעדות שהעיד כ"א מה ששמע מרבו הלכה למעשה. וכן הוא בדרכי עבודת ה' וכנ"ל:

כי עיקר יגיעת הצדיק האמ תהוא להמשיך השגות אלקות בתלמידיו בדרכים נפלאים עד שיוכלו להאיר בתלמידיהם ובתלמידי תלמידיהם לדורות עד שכולם ידעו את ה'. והצדיק בחיים חיותו יודע בהשגתו העצומה איך לדבר עם כאו"א וכו' כנ"ל. אבל לאחר הסתלקותו עיקר חיותינו ע"י קיבוץ תלמידיו יחד לדברים שבקדושה וכ"א מתעורר להשי"ת כפי הנקודה טובה שהאיר בו הצדיק וכ"א מספר מה ששמע וראה ממנו ועי"ז יכולין להחיות את כל העולמך כולו:

אות יג

וזהו בחי' הילולא דר"ש בר יוחאי שעושין בל"ג בעומר שאז נסתלק. כי עיקר השמחה מה שזכינו שהשאיר לנו השארה קדושה כזאת שהם ס' הזוה"ק שעי"ז נזכה להשגות אלקות. כי כל ס' הזוהר הם תקונים וכלים שהמשיכו ברוב השגתם הקדושה שעי"ז נזכה להשגות אלקות שזהו כל דרכי הקבלה הקדושה שגילו רשב"י ותלמידיו, וע"כ בזוהר דא יפקון מן גלותא. ויקויים כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. היינו כמו ביציאת מצרים שהיהת הגאולה ע"י משה רבינו ע"י שגלה לנו אז השגות אלקות בדרכים נפלאים כמבואר בתחילת התורה הנ"ל. כמו כן עתה בגלות האחרון הזה שקשה וכבד יותר. אבל ברחמיו יגאלנו ע"י כל הסתרי תורה שגילו הרשב"י וחביריו שהם כלים וצמצומים להשגת אלקות שעי"ז עיקר רפואת הנפש וגאולתה בגשמיות ורוחניות. וע"כ עושין בל"ג בעומר שמחה גדולה. דהיינו ביום הסתלקות התנא רשב"י, על שזכינו שהשאיר לנו השארה כזאת שתשאר לדורי דורות שעי"ז נזכה להשיגו יתב' באמת. וזהו

בחי' עד הגל הזה שמרמז על ל"ג בעומר כ"ש בכתבי האריז"ל. וזהו עד דייקא בחי' מס' עדיות שנתחברה על ידו שהיא בחירתא שהיא בחי' ההשארה של הצדיקים האמתיים שמשאירין להעולם ע"י תלמידיהם שמעידין בשמם מה ששמעו וקיבלו מהם הלכה למעשה שע"י זוכין להשגת אלקות להכיר אותו ית' שזהו בחי' עדות. כי התורה נקראת עדות כי התורה מעידה על מציאותו ית' (וכמובא מזה במ"א בה' עדות ובה' פסח הלכה ט). ועיקר התורה נמשכת ע"י עדות התלמידים שמעידין מה ששמעו מרבם. שזהו בחי' מס' עדיות שהיא בחירתא דכולא ש"ס וכנ"ל:

כי אע"פ שעדיין אין אנו יודעין ומבינים כלל סתרי התורה שגילה רשב"י בזוהר ותיקונים אעפ"כ הוא תקון גדול לנפשינו כי כבר עשה והכין לנו כלים נפלאים ותיקונים גדולים ע"י דרכי תורתו הק' שגילה. שעי"ז מי שרוצה להתיגע לבקש אותו ית' יוכל לבא בנקל להשגות אלקות על ידי הדרכים והכלים והתיקונים שגילה. כי להמשיך השגות אלקות צריכין כמהו כמה צמצומים בחי' כלים ותיקונים. ומחמת חטא אדה"ר וקלקולי הדורות. א"א לגמור התיקון בשלימות בדור אחד. וע"כ מתייגעים גדולי הצדיקים בכל דור ודור להמשיך תקונים נפלאים ולהשאיר ברכה אחריהם כדי שיהי' בנקל לדור אחרון להשיג אותו ית' אם ירצו לבקשו. וע"כ גם אחר התנא רשב"י זכינו לכתבי האריז"ל שהוסיף לגלות תיקונים נפלאים וכו'. וכן בדורותינו זכינו למה שזכינו ע"י גדולי הצדיקים שהיו מימות הבעש"ט ז" לעד עכשיו. ומי שהוא בעל נפש ודורש את ה' יוכל להבין מעט את כל מעשה תוקפם וגבורתם של הצדיקים הגדולים המובחרים שעשו ותקנו לנו בכל דור ודור. וזה עיקר חיותינו ותקותינו שאנו מחיין עצמן בההשארה הקדושה שהשאירו לנו גדולי הצדיקים האמתיים ע"י תלמידיהם וכנ"ל:

יד) וזה בחי' מעלת יקרת קדושת הביהמ"ד שהוא מקדש מעט שזהו עיקר קיום שלנו בתוקף אריכת הגלות הזה. שהביהמ"ק נחרב בעונותינו ועיקר קיומינו הוא ע"י ב"כ ובתי מדרשו"ת כ"ש (יחזקאל יא) כי הפיצותים בארצות ואהי להם למקדש מעט ודרשו רז"ל אלו בכ"כ וב"מ. כי בביהמ"ד שם מתקבצין התלמידים ומעידים ומספרים מה ששמעו מרבן כדי להשמיך השארתו הק' לנצח. ועיקר קדושת הב"כ וב"מ נמשכין מבחי' המשכן שעשה משה במדבר אחר מעשה העגל. כי עיקר חטא העגל נמשך על ידי הפגם שפגמו בכבוד משה רבינו ואמרו כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו. כי אפילו לפי טעותם שהטעה אותם הבע"ד שכבר מת משה היו צריכין להאמין שבודאי לא היה יגיעו לריק חס ושלום. ובודאי השאיר השארה טובה אצל תלמידיו. והיה להם לבא לאהרן וליהושע וכו' ולבקש מהם שיוליכו אותם בדרך הישר כפי מה שקיבלו ממשה רבן. אבל הם לא

בחרו בהאמת. כי העיקר בהמעשה הזאת היו הערב רב ששנאו את משה והיה טינא בלבם עליו וביקשו עלילה לפרוש מאחרי המקום. ע"כ תיכף כשסברו שמת משה באו לאהרן ואמרו קום עשה לנו אלהים עשר ילכו לפנינו כי זה משה האיש לא ידענו וכו'. כי בודאי כשפורשין מהצדיק האמת ומדרכיו הק' עי"ז באים לע"ז וע"כ באו אז עי"ז למעשה העגל. וע"כ כשבא משה וראה את כל זה עסק אח"כ להמשיך תיקון שאפילו אח"כ כשיגיע זמנו להסתלק באמת יהי' נשאר זכרו לדורי דורות. וזהו בחי' מעשה המשכן שעסק אח"כ. ששם המשיך השארת שכינתו ית' דהיינו בחי' השגות אלקות כי כל מעשה המשכן היה בחי' כלים וצמצומים להשגות אלקות. ועיקר בחי' המשכן היה שעי"ז המשיך תיקון שאפילו כשישראל נעים בגלות שהוא בחי' מדבר גם אז יהיה להם כח להמשיך השגות אלקות ע"י בתי כנסיות ובתי מדרשו"ת שהם בחי' מקדש מעט בחי' המשכן שעשה משה במדבר. שאע"פ ששם לא היה עיקר מקום המנוחה דהיינו מקום הביהמ"ק כ"ש כי לא באתם עד עתה אל המנוחה וכו', אעפ"כ יכולין להמשיך לשם קדושת הביהמ"ק ששם השראם השכינה ע"י תקוני המשכן שעשה. וכמו כן תיקן לדורות שיהי' כח לישראל בכל דור להשמיך קדושת ביהמ"ק בכל בתי כנסיות ובתי מדרשו"ת שיעשו בגלות שעל כן הם נקראים מקדש מעט:

אות טו

וזהו בחי' כמעט שעברתי מהם עד שמצאתי את שאהבה נפשי אחזתיו ולא ארפנו עד שהביאותיו אל בית אמי ואל חדר הורתי. כמעט שעברתי מהם זה בחי' הסתלקות הצדיק כשפרש"י שם שזה נאמר לענין הסתלקות משה ואהרן. ואז דייקא מצאתי את שאהבה נפשי ע"י תלמידיו שהמשיכו השארתו בעולם וכשפרש"י שם שזה נאמר על יהושע שכבש ל"א מלכים (ע' במ"א מזה). וזהו אחזתיו ולא ארפנו עד שהביאותיו אל בית אמי וכו'. זה בחי' המשכן וביהמ"ק בחי' ב"כ וב"מ (וכעין שפרש"י

אות שם

. וע"כ נקרא בית אמי שהוא ר"ת אלה מועדי ה' כמובא בהתורה הנ"ל. כי עי"ז מחיין המלכות ח"ת הנ" ע"י שעולין ברגלים לבהמ"ק שעי"ז ממשיכין אור הפנים להחיות המלכות ח"ת הנ"ל שעי"ז זוכין להשגת אלקות כ"ש שם בהתורה הנ"ל. וזהו בחי' ב"כ ובתי מדרשו"ת ששם מתקבץ הטוב של כ"א מהתלמידים מה שקבלו מרבן וכנ"ל. שעי"ז נזכה לאחוז בו ית' בלי רפיון בבחי' אחזתיו ולא אפרנו עד שהביאותיו אל בית אמי ואל חדר הורתי וכנ"ל:

אות טז

הכלל שמ"ט ימי הספירה הם בחי' מ"ט שערי בינה שאז יוצאים ממ"ט שעיר טומאה ונכנסין במ"ט ש"ק כידוע, וכל זה בכחו של הצדיק הדור האמיתי. שהוא בחי' משה רבינו שהוציאנו ממצרים וטיהר אותנו מזוהמתם בכל מ"ט ימי הספירה ונתן לנו את התורה ביום החמשים הקדוש שהוא חג השבועות הנורא והנשגב מאד. וזה נעשה בכל דור ודור ע"י הצדיק האמת. ע"כ צריכין לכוון בכל ימי הספירה לבקש ולחפש מאד את הצדיק האמיתי הגדול במעלה מאד שיכול לרפאות אותו מחולאתו העצומה של נפשו. וכל מה שהאדם יודע בנפשו שהוא חולה ביותר ופגמיו וקלקוליו והתרחקותו מהש"י עצום מאד. צריך לחפש ולבקש יותר ויותר אחר הצדיק הגדול במעלה ביותר שיוכל לרפאות גם אותו כי כל מה שהחולה גדול ביותר צריך רופא גדול ביותר כמבואר בהתורה הנ"ל. וזה עיקר בחי' מצות הספירה שאז מטהרין עצמן ישראל כאשה המטהרת לבעלה כמובא. היינו כי כלל ישראל נקראין בחי' אשה יראת ה' והצדיק הדור האמיתי הוא בחי' איש ובעל שלהם כי הצדיק האמת בחי' משה נקרא איש האלקים בעלה דמטרוניתא שהיא בחי' כנסת ישראל כידוע. ובספירה מטהרת עצמה כנס"י כאשה המטהרת לבעלה. דהיינו שמטהרין עצמן ומכינין עצמן לקבל אור הצדיק האמת שיכול תקנם לרפאם מחולאתם ולהמשיך להם השגות אלקות וכנ"ל. וע"כ סופרין שבע שבתות שהם כנגד שבעה רועים שהם שורש וכלל כל הצדיקים האמתיים כי הם העיקר שהמשיכו השגות וידיעות אלקותו בעולם. כי השבעה רועים הם אברהם וכו' עד דוד. ואברהם הוא הראשון שהתחיל להמשיך ולגלות אלקותו בעולם. וכן עסקו בזה כל האבות עד שבא משה רבינו וניתנה התורה על ידו ועיקר גמר התיקון יהי' ע"י משיח שהוא דוד שאז יהי' עיקר התיקון שיתקיים כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם וכו'. וע"כ תיכף כשנשלם השבת השביעית שהוא בחי' דוד המלך אז זוכין ליום החמישים שהוא שבועות שהוא קבלת התורה שאז עיקר התגלות והשגות אלקות. כי עיקר התיקון יוגמר ע"י דוד שהוא משיח כנ"ל. וכל צדיק הדור האמיתי הוא כלול משבעה רועים (כמבואר במ"א). וזה אנו צריכין לכוון מאד בימי הספירה שהם שבע שבתות שנזכה למצוא את הצדיק האמת שהוא כלול משבעה רועים שרק הוא יכול לעסוק בתיקון נפשינו לרפאינו מתחלואי ומכאובי נפשינו העצומים מאד ולהמשיך לנו השגות אלקות הנ"ל. וע"כ קורין רות בשבועות שמדבר מהמשכת נשמת דוד שהוא משיח שעל ידו עיקר התיקון וכנ"ל. ועיקר המשכת אורו של משיח שהוא דוד היה ע"י שנתגיירה רות ונתקרבה תחת כנפי השכינה וזכתה להתדבק בבועז שהוא בחי' צדיק האמת, וזה מרמז על התקרבות בעלי

תשובה וגרים שמחפשין אחר הצדיק האמת עד שזוכין למוצאו שעי"ז ממשיכין אור של משיח שעיקר התיקון על ידו כנ"ל. כי רות מרמזת על כנס"י שנקראין אשה יראת ה' ובועז הוא בחי' צדיק הדור כידוע. ורות בחי' כנס"י הכשרים הולכין ומחפשין אחר הצדיק שיעסוק בתיקונם. וזה בחי' מה שאמרה רות אלכה נא השדה ואלקטה בשבלים אחר אשר אמצא חן בעיניו. שכנס"י הכשרים אומרים שילכו לשוטט ולבקש ללקוט דברי אמת וצדק שהם שבילים ודרכים להשיג אותי ית' על ידם. וזה ואלקטה בשבלים לשון שבילים ונתיבות. וזהו אחר אשר אמצא חן בעיניו היינו אולי אזכה למצוא הצדיק האמת שאטמצא חן בעיניו, שיקרבני לעבודתו ית':

אות יז

וזהו והנה בועז בא וכו' ויאמר לקוצרים ה' עמכם וכו'. ומשם למדו והתקינו שיהא אדם שואל את שלום חבירו בשם. כי מבואר לעיל שצריכין לזה שיהא אדם שואל את שלום חבירו בשם.כי מבואר לעיל שצריכין לזה שיהי' שלום ואהבה בין ישראל כדי שיוכללו הנפשו"ת יחד שכ"א יש לו בחי' צמצום ושכל מיוחד, שיוכללו יחד שעי"ז יוכל הצדיק להמשיך ולהאיר בהם השגות אלקות. וכמבואר לעיל לענין תלמידי ר"ע שלא היה בהם אהבה שבשביל זה מתו בימי הספירה דייקא וכנ"ל. כי מ"ט ימי הספירה הם בחי' צמצומים ושכליים הנ"ל שהם בחי'סבובים והקדמות לבא על ידם להשגות אלקות שזוכין ביום החמשים שהוא שבועות שזהו בחי' רבי עם תלמידים. כי הצמצומים שעל ידם באים להשגות אלקות זה בחי' שני שכליים בחי' חכמה תתאה וחכמה עילאה היינו כי הצמצומים הם בחי' חכמה תתאה, והשגות אלקות היא בחי' חכמה עילאה כמובן בהתורה הנ"ל. וזה בחי' מ"ט ימי הספירה שבהם ממשיכין בחי' הצמצומים שהם בחי' ח"ת, ועי"ז זוכין ליום החמישים שאז ממשיכין בחי' ח"ע שהוא עיקר השגות אלקות שזוכין ע"י קבלת התורה. וזהבחי' רבי עם תלמידים כי התלמדיים כנגד הרב הם בבחי' הצמצום הנ"ל בחי' ח"ת בחי' מ"ט ימי הספירה. והרבי הוא בבחי' ח"ע בבחי' יום החמשים בחי' השגות אלקות. כי הרבי שזוכה להשגות אלקות הוא מצמם שכלו בדרכים נפלאים ומלמד עם תלמידיו בכמה סיבובים והקדמות שהם בחי' ח"ת כדי שיוכלו אח"כ לבא ג"כ להשגות אלקות. וע"כ הם בבחי' ח"ת לגבי הרבה (וכמבואר מזה במ"א). ואפילו כשזוכין התלמידים להשגות אלקות אעפ"כ כל השגתם נגד השגת הרב הוא בבחי' ח"ת לגבי ח"ע. כי גם כשזוכין להשגת אלקות יש בזה כמה וכמה מדריגות גבוה מעל גבוה כידוע. וע"כ תלמידי ר"ע שלא זכו להתנהג בענין זה כראוי ע"כ מתו בימי העומר דייקא כי הם בחי' אחת כנ"ל. ועיקר הפגם שלהם שלא היה ביניהם אהבה

ולא נכללו זה בזה כנ"ל. וע"כ קורין פ' במדבר קודם שבועות שמדבר ממספר בני ישראל כל זכר לגלגלותם וכו' שהם ששים רבוא נפשו"ת ישראל כדי להמשיך הארה משורש נפשו"ת כל ישראל שמשם נמשך התורהשיש בה ש,ר אותות כדי לזכות להשגות אלקות שא"א להמשיך כ"א ע"י שנכללין כל נפשו"ת ישראל יחד שכל אחד הוא בחי' צמצום ושכל מיוחד כדי שיוכל הצדיק להשפיע ולה משיך על ידם השגות אלקו שצריכין לזה כלים הרבה וכנ"ל. וע"כ גדול השלום מאד כמו שהפליגו רז"ל במעלות השלום. כי כל מה שיש שלום יותר בין ישראל נכללין הנפשו"ת יחד שעי"ז יכולים להמשיך השגות אלקות כנ"ל אשר לכך נוצרנו. וע"כ התקינו שיהא אדם שואל את שלום חבירו בשם כי ע"י השלום דייקא ממשיכין שמו של הקב"ה שהוא בחי' השגת אלקות כי ההשגה היא ידיעת שמו ית'. וע"כ בועז וב"ד דייקא תקנו זאת בעת המעשה של רות דייקא כי אז היה העסק להמשיך אור של משיח שהוא דוד שהוא יגמור התיקון וימשיך השגות. אלקות בעולם שלזה צריכין שלום דייקא וכנ"ל. ע"כ הם דייקא התקינו שיהא אדם שואל את שלום חבירו בשם וכנ"ל. וזהו ויאמר לקוצרים ה' עמכם. לקוצרים דייקא שהם העוסקים לקצור ולחתוך את המלכות ח"ת הנ"ל מהד' מלכיות בבחי' וקצרו לפי חסד כדי להעלות אותה לאור הפנים כדי לזכות להשגות אלקות שהם דייקא צריכין תיקון זה ביותר לשאול בשלום חבירו בשם כדי להמשיך השגות אלקות עי"ז כנ"ל. וע"כ כל המעשה של בועז ורות היה בימי הקציר כ"ש והמה באו וכו' בתחילת קציר שעורים ודרז"ל בקציר העומר הכתוב מדבר. וכן אח"כ כל הפרשה מדבר בענין הקוצרים שאז מצאה רות את בועז היינו כנ"ל. כי עיקר השגת אלקות שממשיך הצדיק בחי' בועז לרות שהיא בחי' כנס"י הוא ע"י בחי' הקציר בחי' קצרו לפי חסד כו' וכנ"ל:

אות יח

וזהו שנסמכו שני התקנות במשנה (ברכות בסוף) התקינו שיהיו אומרים מן העולם ועד העולם והתקינו שיהא אדם שואל את שלום חבירו בשם שנא' והנה בועז בא מבית חם ויאמר לקוצרים ה' עמכם וכו'. כי עקיר התקנה לשאול את שום חבירו בשם שתיקן בועז דייקא כשדיבר עם הקוצרים במעשה דרות, הכל היה בשביל להמשיך השגות אלקות ע"י הצמצומים שהם בחי' ח"ת כנ"ל שצריכין לקצרה ולחתכה מהד' מלכיות שכללותם עמלק שהואבחי' חכמות חיצוניות וכו' כמבואר שם בהתורה הנ"ל. וע"כ נסמכה תקנה זאת להתקנה שהתקינו שיהיו אומרים מן העולם ועד העולם שהוא בשביל להכניע ולעקור דעת המינים והאפיקורסים שאומרים אין עולם אלא א' כ"ש במשנה שם כל חותמי ברכות שהיו במקדש היו אומרים מן העולם. משקלקלו המינים ואמרו

אין עולם אלא אחד התקינו שיהיו אומרים מן העולם ועד העולם. והתקינו שיהא אדם שואל את שלום חבירו בשם וכו' כי שני התקנות אחד. כי גם התקנה שיהא אדם שואל את שלום חבירובשם הוא ג"כ בשביל זה כדי להכניע ולעקור דעות המניים והאפיקורסים שהולכים אחר חכמות חיצוניות אשר כל חכמתם כסילות באמת והם רוצים להתחכם ולהמשיך בחי' הח"ת בחי' השכליים של הצמצומים וההקדמות, שעל ידם באים להשגות אלקות באמת. להשמיך הכל לחכמתם הרעה המוטעת ר"ל. שצריכין לעסוק לקצור ולחתוך המלכות ח"ת מהם ולהעלותה לאור הפנים המאיר בשלש רגלים שעוליןאז לביהמ"ק לראות פני ה' בביהמ"ק כנ"ל, שלזה צריכין נפשו"ת הרבה שיהיה שלום ביניהם (וכן מבואר במ"א שע"י שלום מכניעין האפיקורסות ע"ש בהתורה ויסב אלקים בסי' ס"ב). וע"כ נסמכה תקנה זאת שיהא אדם שואל את שלום חבירו בשם להתקנה שהתקינו שיהי' אומרים מן העולם ועד העולם לבטל ולעקור דעות המינים. כי תקנה זאת לשאול בשלום בשם היא ג"כ בשביל לבטל דעות המינים וכנ"ל. כי המינים והאפיקורסים אומרים אין עולם אלא אחד והם כופרים בכל מצוות התורה שיכולים לבא על ידם להשגות אלקות, רק אומרים על משה רבינו ע"ה שהיה חכם גדול בכל החכמות ותיקן המצוות כפי שחיב שכלו. ואומרים טעמים של הבל על המצוות הקדושו"ת וכלל טעמיהם המרים והסרוחים כולם סובבים והולכים שהם בשביל נימוסיות בשביל אהבת רעים כדי שלא יגזול ולא יעשוק אחד את חבירו. והם מסבבים בשטות דבריהם כאילו ח"ו גם מצוות ציצית וכו' בשביל זה. ולפי דעתם הרעה איך בעשיית המצוות שום תכלית נצחי כ"א בעוה"ז כדי שיהא שלום בי ואדם לחבירו כדי שיהא קיום לזה העולם. ותיפח רוחם ונשמתם אם כדעתם הרעה ח"ו מעיקרא דדינא פירכא. מה לי ולצרה הזאת ולמה לנו קיום העולם לגמרי שהוא מלא צרות ומכאובות ויגון ואנחה כאשר הם בעצמם מודים ע"ז ומאריכים בזה שהעולם מלא יסורין כאשר נראה בחוש שא"א להכחיש, וכ"ש שלמה גם כל ימיו כעס ומכאובות וחליו הרבה וקצף. וכתיב אדם לעמל יולד קצר ימים ושבע רוגז. וגם כי הולך האדם לבית עולמו ומעפר בא ואל עפר ישוב. ומה זאת עשה אלקים לנו לברוא האדם עפר מן האדמה וימיו פורחים בצרות ומכאובות ואח"כ שב אל העפר כשהיה, וכי זה יחשב לחכמה לעשו"ת כלי נפלאה בחכמות עצומות ואח"כ לשברה ולטחנה ולהשיבה למה שהי' בתחילה. ע"כ אין שטות גדול מזה לחפות דברי כזב כאלה על ה' ועל משה עבדו נאמן ביתו. אך באמת כל בריאת העולם ומלואו הכל נברא בשבי להאדם כדי שיעבוד הש"י ע"פ התורה והמצוות שנתן לנו. כי כל מצוה ומצוה וכל אות ואות מהתורה הקדושה כולם הם שיעורים וצמצומים קדושים לזכות

על ידם להשגות אלקות לנצח שזהו עיקר חיים נצחיים. ובשביל התכלית הטוב הזה בודאי כדאי לברוא את העולם ומלואו וכדאי לסבול העמל כל מה שסובלין בזה העולם. ורק בשביל זה צריכין שיהי' שלום בין אדם לחבירו כדי שיהי' קיום להעולם. כי בודאי צריכין שיהיה קיום לעולם כדי לזכות על ידו לחיים נצחיים שהם השגות אלקות שא"א לבוא להם כ"א כשעוברת הנשמה בזה העולם (כמבואר במ"א). וגם על ידי השלום מעוועדים אחד עם חבירו ומדברים באהבה ושלום מהתכלית באמת ובשביל מה נוצרנו ובאנו לזה העולם עד שמבטלים כל דעות ושמץ אפיקורסות מלב חבירו עד שבאים לשכל האמת להגות בתורת ה' ולהתקרב לצדיקים אמתים שמביאין להשגות אלקות שבשביל זה בודאי כדאי וכדאי להבראות. נמצא שגם מה שצריכין שיהי' שלום בין אדם לחבירו והוא גדול מאד כשרז"ל, הוא ג"כ רק בשביל התכלית הנצחי לעוה"ב שהוא השגות אלקות ולא כדעתם הרעה של המינים שכל מצוות התורה הם בשביל השלום כדי שיהיה קיום להעולם, וקיום העולם בעצמו אין לו שום טעם והוא אך למותר לפי דעתם הרעה וכנ"ל. וע"כ התקינו שיהא אדם שואל בשלום חבירו בשם. בשם דייקא להורות ולגות שמה שצריכין שיהי' שלום בין אדם לחבירו הוארק בשביל שם ה'. היינו להמשיך השגות אלקות שהואבחי' שמו ית'. וע"כ נסמךלהתקנה שיהיו אמרים מן העולם ועד העולםלהורות שעיקר בריאת ותכלית זה העולם הכל הוארק בשביל עולם הבא שזהו בעצמו בחי' התקנה לשאול בשלום חבירו בשם דיקא להורות שעיקר השלום הוא רק בשביל שם ה' שהוא השגות אלקות כנ"ל. ע"כ בכל עת שפוגעין בחבירו צריכין תיכף לשאול בשלומו בשם כדי לידע ולזכור שעיקר מה שאנו צריכין שיהי' שלום בינינו הוא כדי לזכות עי"ז להמשיך שמו ית' בינינו, שזהו בחי' מה שאמר בועז לקוצרים ה' עמכם, כדי לזכור שכל מה שעושין בזה העולם עיקר תכלית הכוונה כדי שיתגלגל מזה סיבובים להשגת אלקו תשהיא עיקר חיים נצחיים לעוה"ב כנ"ל. ולא כדעת המינים שאומרים אין עולם אלא אחד. וע"כ מעלת השלום הוא רק בשביל זה העולם שאינו כדאי להבראות אם לא הי' בו תכלית לעולם הבא לנצח. כי באמת עיקר תכלית כוונת בריאת זה העולם וקיומו הוא בשביל תכלית חיי עוה"ב לנצח. וע"כ התקינו שיהיו אומרים ברוך ה' מן העולם ועד העולם שבכל הדברים שמודים ומברכים אותו ית' על זה צריכין לכוון שעיקר הברכה הוא כי עי"ז נזכה להכיר ולדעת אותי ית' דהיינו השגות אלקות שזוכין ע"י זה העולם דייקא וכנ"ל. וזהו ברוך ה' מן העולם ועד העולם שכל הדברים צריכין לקשרם מן העולם הזה ועדהעולם הבא וכנ"ל. וע"כ צריכיןלשאול בשלום חבירו בשם דייקא וכנ"ל:

אות יט

וזהו כל חותמי ברכות שהיו במקדש, במקדש דייקא כי עיקר השגות אלקות הוא ע"י אור הפנים שזוכין בביהמ"ק דייקא ברגלים כנ"ל. ועכשיו אנו מחיין עצמנו ע"י בתי כנסיות ובתי מדרשו"ת שהם בחי' מקדש מעט וכנ"ל:

אות כ

וזהו ג"כ בחי' חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה שהוא התחלת המשנה הזאת. כי בודאי לפי דעתם הרעה של המינים אין שייך לברך על הרעה מאחר שאין תכלית נצחי ח"ו ע"י זה העולם וא"כ למה לו לסבול כל הצרות והרעות של זה העולם. וגם אפילו על הטובה אין שייך לברך מאחר שהוא צל עובר והעמל והיגיעות מרובה על הטוב הנפסד והכלה בזמן הפורח כענן כלה וכו'. וע"כ באמת כל חייהם של אלו ההולכים בדרכיה סאינו חים כלל. כי תיכף כשעובר עליהם איזה רעה אין להם במה להחיות א"ע (וכמבואר בדברינו במ"א ע"ש שמי שיש לו אמונה רק הוא יש לו חיים וחייו טובים מאד וכו' ע"ש). אבל אנחנו המאמינים בשני עולמות שעיקר התכלית הוא לעוה"ב בודאי אנו מאמינים שלכ מאורעותינו הם לטובתינו. וע"כ חייבים לברך על הרעה בשמחה כשם שמברכים על הטובה. כי הכל לטובה כל מה שעובר על האדם כל ימי חייו הן טוב הן רע. כי הכל כדי שיזכה עי"ז להשגות אלקות שהוא חיי עוה"ב לנצח כי כל מה שמסבב הש"י עם האדם בכל יום ויום כל ימי חייו הכל רק בשביל התכלית האמיתי הנצחי הזה. וע"כ נסמכו כל הענינים האלה במשנה הזאת. ועתה מה טוב ומה נעים שבתדם יחד כי כולם סובבים על קוטב אחד שעיקר בריאת העולם וקיומו וכל מה שנעשה בעולם עם זה האדם שהוא עיקר תכלית הבריאה הכל כאשר לכל הוא רק בשביל התכלית האמיתי הנצחי שהוא השגות אלקות וכנ"ל:

כא) וזה שאומרים פרקי אבו תבימי הספירה מפסח עד עצרת. זה בחי' תוכחה של הצדיקי אמת שעל ידם נתגלה החסד שעי"ז קוצרין וחותכין את המלכות כו'ו כנ,ל כי מס' אבו תהיא כולה תוכחה ומוסר השכל שעי"ז חותכין את המלכות ח"ת הנ,ל ומעלין אותה לאור הפנים שעי" זכוין להשגת אלקות כנ"ל. וע"כ קודם פרקי אבות מתחילין המשנה כל ישראל יש לסה חלק לעוה"ב וכו' להורות שאע"פ שהצדיקים אומרים לנו תוכחה ולפעמים תוכחתם בדך בזיון. אין כוונתם לרחק אותנו ח"ו כי באמת כל כוונת סרק לקרב כי הם מעלין ומוציאין הטוב שבנו כי הם מסתכלין על הטוב שבכ"א מישראל אפילו כשערה. וע"כ באמת כל ישראל יש להם חל לעולם הבא כמ ושנאמר ועמך כולם צדיקים וכו'. והכל בכח הצדיקים האמתיים העוסקים בתיקונינו. כי לכאורה תמוה מ"ש ועמך כולם צדיקיסף. כי הלא אנו רואין כמה מבני ישראל שאינם צדיקים ימחול להם

הש"י. אך באמת ישראל נקראים צדיקים על שם הצדיק האמת שמצדיק את כולם כי הוא מתייגע לחפש ולמצוא נקודות ושערות טובות בכ"א מישראל ועי"ז מצדיק אותם עד שנקראים כולם צדיקים. וכל מי שמקורב ונכלל יותר בהצדיק האמת הוא נקרא יותר בשם צדיק. ובכח הצדיק האמת כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב. כי הצדיקי אמת נקראים מצדיקי הרבים כ"ש ומצדיקי הרבים ככוכבים וכו'. כי הם מצדיקים כל ישראל שיהי' כולם נקראים בשם צדיקים ועי"ז יהי' לכולם חלק לעוה"ב. וע"כ המבזה את הצדיק נקרא אפיקורס ואין לו חלק לעוה"ב. כי א"א לזכות לעוה"ב כ"א מי שהוא צדיק ורובבני אדם אינם צדיקים רק בכח הצדיק האמת שמצדיק אותם ע"י הטוב שמוצא בהם עי"ז גם הם נקראים בשם צדיקים וזוכין לחלק לעוה"ב. אבל זה שמבזה את הצדיק בודאי אינו צדיק ואין מי שיזכה ויצדיק אותו ע"כ אין לו חלק לעוה"ב:

אות כב

וע"כ מתחלת מס' אבות משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וכו'. ושונה שם כל סד השתלשלות הקבלה מדור לדור. ולכאורה קשה למה במס' זאת דייקא שמדברת מתוכחה ומוסר הוא שונה כל סדר הקבלה וכמו שהרגיש בזה ר"ע מברטנורא ע"ש. אך ע"פ הנ"ל מבואר היטב. כי כל התוכחה ומוסר שמוכיחין אותנו הצדיקים אמתיים הכל בשביל לחתוך את המלכות מהסט"א כדי לזכות להשגות אלקות, שזה עיקר קבלת התורה כנ"ל כדי לזכות להשגות אלקות, שזה עקיר קבלת התורה כנ"ל כדי להכיר ולדעת את מי שאמר והיה העולם. וזה עיקר השתלשלות סדר הקבלה שמסרו התורה מדור לדור ממשה להיושע ומיהושע לזקנים וכו' שאנו מצווים לשמוע להצדיקים אמתיים שבכל דור ולבלי לסור מדבריהם ימין ושמאל, שכל זה הוא בשביל שנזכה לקיים את כל דברי התורה שזהו העיר, כי לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה. וזה הלימוד עמוק ביותר עמוק עמוק מי ימצאנו. היינו לזכות לקבל דרכים ועצות אמתיות איך לזכות לקיים את כל דברי התורה באמת. ובפרט מי שנטה מהדרך ופגם מה שפגם כמו שיודע כ"א בנפשו שלזה צריכין לשמש ת"ח אמתיים הרבה ולהתייגע מאד לחפש ולבקש למצוא רבי כזה שיוכל לרפאותו להכניס בו קיום התורה וכנ"ל. וע"כ סדר לנו התנא סדר הקלבה במס' אבות דייקא שמדברת מקיום התורה להורות שזה עיקר הלימוד שצריכין לקבל מצדיקי הדור האמתיים כפי מה שקיבלו עד מרע"ה. כי עיקר הלימוד הוא ללמוד וללמד לשמור ולעשו"ת ולקיים שלזה צריכין ללקט ולקבץ יחד כל דברי תוכחה ומוסר שגילו הצדיקים אמתיים מימות משה עד הנה ולילך ע"פ דרכיהם דייקא, לא ע"פ דרך חכמות חיצוניות ח"ו שהם בחי' קליפות עמלק כ"ש בהתורה הנ"ל. רק לילך

בהדרכים שמסרו לנו אבותינו כפי מה שקבלו ממשה רבינו, שזה כל ענין מס' אבות שמדברת דרכי תוכחה ומוסר הרבה איך לזכות לקיים את התורה שזה העיקר וכנ"ל:

אות כג

וע"כ עוסקין במס' זאת בימי הספירה שאזאנו צריכין להכין עצמינו בכל שנה לזכות לקבלת התורה. ועיקר קבלת התורה מחדש בכל שנה הוא שנזכה לקבל עתה דרכי התורהכאלה שעי"ז נזכה לקיימה באמת מעתה. כי באמת כל דיני והלכות התורה כבר קבלנו בימי משה רבינו ואסור לחדש דבר מעתה ועיקר קבלת התורה מחדש בכל שנההוא לזכות לקבל ולהמשיך שכליות אמתיים ותמימים כאלה שנזכה על ידם לקיים את התורה באמת שזה צריכין לקבל מחדש בכל יום כמ"ש בכל יום יהיו בעיניך כחדשים. בפרט בשבועות שאז הוא זמן מתן תורתינו שאז אנו צריכין לזכות לקבלת התורה מחדש דהיינו שנזכה מעתה לקיים את התורה וכנ"ל. וע"כ בימי הספירה שאז אנו מכינין עצמינו לזה ע"כ עוסקין אז במס' אבות:

אות כד

וזהו הוו מתוני סבדין והעמידו תלמידים הרבה ועשו סיג לתורה. כי כל השלשה דברים האלה כולם אחד שהזהיר על השלום כדי שיוכלו להעמיד תלמדיים הרבה כדי שתתקיים התורה על ידם לנצח. וזהו הוו מתונים בדין היינו בחי' הוי דן את כל אדם לכף זכות בחי' אל תדין את חבירך עד שתגיע למקומו. היינו כשאתה רואה בחבירך או תלמידך דבר שאינו הגון תהי' מתון בדין לבלי לדונו לחובה לרחקו ולשונאו עי"ז רק תהי' מתון מתון בדין להשתדל בכל כחך לדון אותו לכף זכות ולמצוא בו ג"כ נקודות טובות כדי שלא תרחק אותו ח"ו לגמרי ויהיה ח"ו עוד יותר גרוע ומי יודע מה יהיה נעשה ממנו. ע"כ צריכין להיות מתונים מאד בדין זה לדעת ולחקור היטב איך להתנהג עמו באופן שלא יתרחק יותר ח"ו. וזהו והעמידו תלמדיים הרבה כי הא בהא תליא כי כשיהיה מתון בדין וידון את הכל לכ"ז יהיה לו שלום עם הכל ואז בודאי יוכל להעמיד תלמדיים הרבה כמ ובמעשה דר"ג ור"י שנתוספו כמה ספסלי בביהמ"ד ע"י שאמרו כל הרוצה לכנוס יבא ויכנוס וכנ"ל. וזהו ועשו סייג לתורה, סייג הוא בחי' מחיצה וגדר לשמור הדבר שיתקיים ולא יחרב היינו כי ע"י שיהיה מתון בדין כנ"ל ויעמידו תלמידים הרבה עי"ז יעשו סייג ושמירה להתורה שלא תשתכח מישראל. כי יעקר קיום התורה מדור לדור הוא ע"י שמעמידין תלמידים הרבה וכן אלו התלמידים מעמידים עוד תלמידים הרבה וכן מדור לדור ועי"ז עיקר קיום התורה לנצח וכנ"ל. וכ"ש הנה אנכי והילדים אשר נתן לי ה' לאתות ולמופתים בישראל וכו' ופרש"י והילדים הם התלמידים שהם לאות ולמופת שעל ידם לא תשתכח התורה מישראל, לא כמו שרצה אחז להשכיח התורה

מישראל ח"ו כי אחז בתי כנסיות וב"מ וכו' שה ובחי' כתות המחקרים והאפיקורסים שרוצים לאחוז ולסגור ב"כ וב,מ דקדשוה של ישראל ועושין להם בתי תפלות וקורין להם כנסיות לרעה ומלמדין בהם דברי הבל שלהם וחכמות חיצוניות המטרידין ועוקרין אותם משני עולמות. כי יאבדו הם ואלף כיוצא בהם ודבר ע' מדברי תורתנו הק' אל יתבטל. כי התלמידים שנשארו מהצדיקי אמת שהם בחי' הילדים הנ"ל יקיימו את התורה שלא תשתכח עד שיבא הגואל צדק ואז יראו הכל האמת:

אות כה

וע"כ השתדל ר' חייא רבא מאד להעמיד תלמידים הרבה והתפאר מאד בזה ואמר אנא עבידנא לתורה שלא תשתכח מישראל דשדינא כיתנא ועבידנא רישבא וכו'. כי עיקר קיום התורה הוא ע"י שמעמידין תלמדיים הרבה. וע"כ עשה תחבולות כאלה שלקח זרע פשתן וזרעם ועשה מה סמודות כדי לצוד צביים ולכתוב על עורותיהם ספרי תורה וכו' כ"ש שם בגמ'. ולכאורה הדבר תמוה, היה לו ליקח עורות מוכנים. אך כוונת והיה שרוצה להמשיך השגות אלקות בעולם שלזה צריכין צמצומים רבים מעילה לעלול וכו' וצרייכן לידע שכל מה שמסבב הש"י בכל הדברים שבעול סהכל בביל התכלית כדי שיבא ויגיע מזה איזה דבר להצדיק שהוא ימשיך השגות אלקות עי"ז כי הכל נברא בשביל הצדיק כשרז"ל כל העולם כולו לא נברא אל אלא לצוות לזה וכו'. וע"כ נתכוון ר"ח להתחיל דיקא מסיבות רחוקות מאד מהתורה לכראורה, דהיינו שלקח זרע פשתן ונטע אותם ואח"כ גדל מודות וכו' ומי שראה אות ועוסק בזה לא היה יכול להעלות על דעתו שיהי זה סיבה ועסק לקיום התורה, אך אח"כ כשכתבעל עורותיהם ס"ת והעמיד תלמידים הרבה ברבו תהימים והרביץ תורה בישראל והודיע אלקותו בעולם אז ראו הכל שכל הסבות הרחוקות שעשה מתחילה הכל היה בשביל קיום התורה. ובזה דייקא לימד דעת את העם לידע ולהודיע ולהוודע שכל מה שנעשה בעולם מראש ועד סוף הכל רק בשביל התכלית הזה כדי שיגיע מזה תועל תלהצדיקים המקיימין את התורה כי הכל נברא ומתקיים רק בשגביל הצדיקים והתורה. כי לא נברא העולם בשביל לאכול ולשתות ח"ו או בשביל תאות ניאוף ח"ו או בשביל תאות ממון וכבוד וקנאה ושנאה ח"ו רק הכל נברא בשביל התכלית האמיתי כדי להכיר אותו יתב'. כי מי שיש לו מוח בקדקדו יכול להבין הבל העולם כי הש"י ברא עולם כזה בחכמה נפלאה כזאת שיש בכל דבר, והכל בא לידי כליון והפסד אך כולם אין בהם דעת להבין מה נעשה עמהם. אבל האדם שנברא עם דעת ראוי לו להתפלא מאד על מה נברא מטפה סרוחה בחכמה נפלאה ונוראה כזאת שישוב אח"כ אל העפר ויהי' נעשה ממנו תרווד רקב וגם כל ימיו כעס ומכאובות. וחליו

הרבה וקצף וכו' ועל מה עשה ה' ככה לארץ הזאת. אך באמת הכל נברא ומתקיים רק בשביל התכלית האמיתי כדי לזכות להשגות אלקות שא"א לבא לזה כ"א כשעוברין. בזה העולם שנברא בחכמה נפלאה הזאת שעי"ז דייקא באין להתכלית האמיתי הזה (וע' מזה בהתורה לכו חזו וכו' בלק,ת ע"ש). ע"כ צריכין לידע ולהאמין שכל הדברים והסבות שבעולם הכל מסבב השי"ת בשביל לבא עי"ז להשגות אלקות. אבל אין מי שיכניס בנו השכל האמת הזה כ"א הצדיק הדור האמתי שזכה לזה ע"י יגיעתו ועבודתו העצומה. אך צרייכן לבקשו ולחפשו מאד מאד וצריכין לבלות ימים ושנים לבקשו ולחפשו מאד כדי שיזכה לרפאות נפשו באמת ולבא להשגות אלקות וכנ"ל:

אות כו

וזהו (הושע ג') אחר ישובו בני ישראל ובקשו את ה' אלהיהם ואת דוד מלכם ופחדו אל ה' ואל טובו וכו'. תנא משום רשב"י בד' דברים מאסו בני ישראל וכו' במלכות שמים ובמלכות בית דוד ובביהמ"ק וכו' אר"ש בן מנסיא אין מראין סימן טוב לישראל עד שיחזרו ויבקשו שלשתן וכו'. ע"ש בפרש"י. וע"פ התורה הנ"ל מבואר היטב. כי כל אלו ג' דברים אחד ותלויים זה בזה. כי מבואר לעיל שהשגת אלקות א"א לזכות כ"א ע"י הצדיק האמת וכו' ומבואר שם שצריכין להחיות זה השכל ע"י אור הפנים שממשיכין בג' רגלים ע"י הצדיק האמת וכו' ומבואר שם שצריכין להחיות זה השכל ע"י אור הפנים שממשיכין בג' רגלים ע"י שעולין לביהמ"ק וכו' ע"ש. וזהו בחי' ג' דברים הנ"ל מלכות שמים היינו להכיראותו ית' בחי' השגות אלקות ולזה זוכין ע"י מלכות בית דוד שהוא משיח שהוא בחי' הצדיקי אמת וכנ"ל וזהו בחי' הביהמ"ק כי משם מחיין את המלכו תח"ת הנ"ל שע"י זוכין להשגות אלקות וכנ"ל. וזהו שדקדק הכתוב אחר ישובו בני ישראל ובקשו את ה' ואת דוד מלכם. ובקשו דייקא כי צריכין לבקש ולחפש ולדרוש אחר זה מאד לזכות למצוא אות ית'. וזה ע"י שיבקש ויחפש אחר הצדיק אמת שהם בח"י מלכות בית דוד וכנ"ל:

אות כז

וזה שמובא בכוונתך הספירה שאז ממשיכן הז' חסדים בז' שבועות וכו'. כי מנחת קנאות שהוא העומר שעורים הוא בחי' תוכחה שעי"ז נתגלה חסד שעי"ז קוצרין את המלכות וע"כ ממשיכין אז את החסדים וכנ"ל. וזהו בחי' שבעה שבועות תספר לך מהחל חרמש בקמה תחל שבעה שבועות ועשית חג שבועות לה' אלקיך מסת נדבת ידך אשר תתן. היינו שסופרין שבע שבתות מהחל חרמש בקמה מעת שמתחילין לקצור שהואבח"י וקצרו לפי חסד כנ"ל. ובכל הז' שבועות ממשיכין עי"ז הז' חסדים שעי"ז זוכין בשבועות להשגות אלקות וכנ"ל. וזהו ועשית חג שבועות וכו' מסת נדבת ידך וכו' זה בחי' צדקה

וחסד היינו כפי מסת נדבת ידך היינו כפי גודל החסד שהמשכת על עצמך בשבעה שבועות כן תזכה לחג השבועות שהוא השגת אלקות כי עיקר השגות אלקות הוא ע"י בחי' הצמצומים הנ"ל שהם בחי' ח"ת שעיקר תיקונים ע"י החסד כנ"ל:

אות כח

וזה בחי' מעשה מרכבה שראה יחזקאל שמפטירין בשבועות. כי כל מעשה מרכבה הוא בחי' שכליים וצמצומים הנ"ל שעל ידם משיגין אלקותו ית' והכל בכח הצדיקים אמתיים ואנשיהם שממשיכין השגות אלקות ומודיעין אלקותו ואדנותו יתב' לכל באי עולם. כי הצדיקים הם מרכבתו של מקום כשרז"ל וזהו בחי' וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת וונגה לו סביב ומתוכה כעין החשמל וכו'. ואיתא שזה בחי' הקליפות המסבבין את הקדושה שהם ג' קליפות הטמאות לגמרי שהם רוח סערה וענן גדול ואש מתלקחת והרביעית שהיא נוגה היא בחי' מעורב טוב ורע לפעמים נכללת בקדושה ולפעמים בטומאה, ומשם נפש הבהמיות של ישראל. ושם עיקר הנסיון כיהוא בבחי' עץ הדעת טו"ר, אבל ג' קליפות הנ"ל הטמאות לגמרי משם נפשו"ת העכו"ם וכו' כידוע בכתבים היינו כי יחזקאל ראה אז מעשה מרכבה שהם בחי' הצמצומים והשכליים הנ"ל שעל ידם משיגין אלקותו ית'. אבל תחילה הראו לו הקליפות הקודמין לפרי שהם בחי' הד'' מלכיות שהוא כרוך תמיד אחר הקדושה ורוצה לינק מהצמצומים והשכליים הנ"ל, להמשיך השכליים הנ"ל לתוך חכמות חיצוניות ולהפוך דברי אלקים חיים כדי להסתיר ולהעלים השגות אלקותו ולהמשיך ח"ו כפירות ואפיקורסות. וזה בחי' הד' קליפות הנ"ל שהם רוח סערה וכו' שהם בחי' כל מניי כתות רעות הנמצאין בעולם שרוצים להתחכם בחכמות חיצוניות וזרות בחכמות של הבל ורוצים להסתיר אלקותית'. והג' קליפות הטמאות לגמרי הם העכו"ם והאפיקורסים שהם טמאים לגמרי וע"כ הם ג' קליפות כי יש בהם ג' בחי'. כי בהעכו"ם בעצמן יש שני בחי' כי יש עכו"ם שהם אפיקורסים גדולים ויש שיש להם איזה אמונה אבל כל אמונתם היא אמונות כוזביות והבל וריק. ושני אלו הקליפות הם רע גמור. והקליפה הטמאה השלישית היא בחי' אפיקורסי ישראל שע"פ שהם מזרע ישראל אעפ"כ הם טמאים לגמרי מאחר שעקרו עצמן מהשי"ת ומישראל ע"י דיעותיהם הרעות שנמשכו אחר כפירות והאפיקורסות הבאים ע"י חכמות חיצוניות עד שפרקו עול לגמרי ומחללים שבתות בפרהסיא ובצנעה כמצוי עכשיו בעוה"ר. והקליפה הרבעיית שהיא נוגה שמשם נפש הבהמיות של ישראל זה בחי' החכמות רעו תשל העולם. ויש שמכנים עצמן בשם חסידים ואומרים חכמות של שטות והבל המרחקים מהשי"ת ומתורתו ומצדיקי אמת.

ואלו הם בבחי' קליפת נוגה שמעורב טו"ר. כי באמת יש בהם טוב הרבה כי אינם פורקין עול ח"ו וקצתם הם אנשים כשרים קצת ולפעמים אומרים דברי אמת אך מעורב בהם גם רע הרבה דהיינו החכמות שלהם שנדמה להם לחכמות ובאמת הם שטותים גדולים. ואלו מזיקים ג"כ הרבה ומונעים מאד מלהתקרב לצדיקי אמת ואנשיהם הממשיכים השגת אלקותו בעולם. ובואפן אחד הם מזיקים יותר מהעכו"ם והאפיקורסים כי מעכו"ם ואפיקורסים רוב ישראל מרחקים עצמן מהם בתכלית הריחוק כראוי להתרחק מהם יותר מן בעלי ראתן. אך מאלו הכשרים קצת אין מתרחקים מחכמתם כ"כ. ובאמת הם מזיקים הרבה ע"י חכמתם וליצנות שלהם שמתלוצצים מכמה דרכי התמימות האמתיות וכו' (וכמבואר שיחה זאת במ"א ששמעתי מפיו הק'). וכן מובן בספרים שעיקר הנסיון והמתקלא והבירור הוא בבחי' קליפת נוגה שמעורב טו"ר שמחמת שישז שם טוב ג"כ יש כח יותר להרע לינק דרך שם כידוע. ע"כ א"א לבא להשגת אלקות להכיר אותו ית' כ"א כשחותכין את המלכות ח"ת הנ"ל מבחי' עמלק שכלול מד' מלכיות שהם בחי' ד' קליפות הנ"ל שהם בחי' ד' כתות הנ"ל שמהם כל המניעות מדרכי הקדושה באמת שעל ידם משיגין אלקותו ית':

וזהו שראה ומתוכה כעין החשמל וכו'. חשמל ארז,ל חיות אש ממללות, היינו בחי' הכשרים התמימים המקורבים לצדיקי אמת שהם מתפללים בחיות והתלהבות ורועשים ובוערים להשי"ת כלבת אש בבחי' רשפי אש וכו' שזהנאמר על כ"א מישראל כי לב כ"א משישראל בוער בטבעו מאד להשי"ת כשלהבת אש. אך החכמות הנ"ל והתאוות מתגברין בכל עת לכבות ח"ו. אבל ע"י הצדיקים אמתיים נתעורר לב כ"א ובוער להשי"ת כראוי (כמבואר בהתורה אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת וכו' בסימן ט' בלק"ת). וע"כ נקראים חשמ"ל בחי' חיות אש ממללות וכנ"ל. ומתוכה דמות ארבע חיות כנגד ארבעה בנים שהם בחי' ד' מלכיות דקדושה שעל ידם המשכת השגת אלקותו ית' וזהו בחי' הארבע חיות שבמרכבה. והאופנים שהם נקראים גלגלים כמ"ש (יחזקאל י') לאופנים להם קורא הגלגל באזני, זה בחי' העשירים שהם תומכי אורייתא שהם מחזיקים ונושאים בממונם את הת"ח ואנשיהם אשר על ידם נמשך השגת אלקות. כי הממון והעשירות נקרא גלגל ע"ש שמתגלגל מזה לזה כשרז,ל גלגל הוא שחוזר בעולם. והרקיע שעל ראשי החיות זה בחי' כלל הצמצום שהצדיק הגדול האמת מצמצם שכלו בדרך נפלא עד שנעשה כעין רקיע המבדיל בין עצם שכלו הנורא והנשגב לבין השכליים שממיך לתלמידיו כדי שגם הם יוכלו להשיג אותו ית'. כי בלא זה לא היה אפשר להם לקבל כלל מחמת ריבוי אור כי עצם שכלו א"א להשיג. ועל הרקיע כסא ויושב על הכסא, זה

בחי' הצדיק בעצמו שהוא נקרא באמת אדם כי השלים צלם אלקים בחי' דמות אדם והוא בבחי' אדם היושב על הכסא והוא ממשיך השגות אלקות דרך כל הצמצומים שהם בחי' כסא הכבוד ורקיע שעל ראש יהחיות עד שנמשך הארה ממנו לבחי' הד' חיות שהם בחי' הארבעה בנים שלהם צריכין להודיע אלקותו ית' לכ"א על שאלתו. כי אפילו הבן הרשע צריך תקון ובשרשו הוא בבחי' מלכות דקדושה כמובן בכוונות שאלו הד' בנים כנגד ד' מלכיות דקדושה כנגד ד' כוסות ע"ש:

וזהו בחי' וידי אדם מתחת כנפיהם. ודרז"ל שמרמז על צדקה וכו' ע"ש. זה בחי' צדקה וחסד שעי"ז חותכין את המלכות מהד' מלכיות דסט"א שהם בחי' ד' קליפות הנ"ל רוח סערה וכו' כנ"ל. והקליפות שהם חכמות חצוניות וחכמות של הבל המצויין בעולם המרחקין מהש"י נקראים רוח סערה וענן גדול וכו' כי הם כמו רוח סערה ממש וכמו ענן גדול ואש מתלקחת שעומדים לפני שער המלך שבודאי א"א לבא אל שער המלך על ידם כי הם מרעישים העולם כמו רוח סערה ממש ומחשיכים כענן גדול ושורפים מי שנוטה אליהם כמו אש מתלקחת. ומי שיש לו שכל אמיתי יכול להבין פירוש המלות אלו רוח סערה וענן גדול וכו' שנאמר על הבלבולים של החכמות רעות הנ"ל שמבלבלים ומחריבים ושורפים ועוקרים מאד מאד כל הנוטה אחריהם ר"ל. אבל מי שחפץ באמת בקל יכול לגרש כולם כי כשמסתכלים על האמת נתבטלים לפניו לגמרי כאין וכאפס כי כל הקליפות והמניעות הם רק באחיזת עניים כמבואר במקום אחר:

אות כט

וע"כ כל דברי יחזקאל הם דברי תוכחה ומוסר כדי לגלות החסד ע"י ז כנ"ל כדי לחתוך המלכות וכו' מהד' קליפות הנ"ל. וע"כ ניבא גם טובות וישועות רבות על ישראל וחסדים נפלאים שיעשה עמנו השי"ת, ובנין הבית לעתיד וכו'. כי ע"י ריבוי התוכחה שניבא להם אע"פ שהיתה בדרך בזיון כי מבזה אותם הרבה בכמה נבואות, אבל עי"ז נתגלה חסד כנ"ל שזהו בחי' הישועות והנחמות והחסדים שמתנבא. וכן בכל הנביאים שכולם אמרו תוכחות הרבה וע"פ רוב בדרך בזיון אך גם כולם ניבאו כמה ישועות וחסדים רבים שיעשה השי"ת לישראל. כי כן הדבר שע"י תוכחה נתגלה חסד כנ"ל שעי"ז זוכין להשגת אלקות שהוא בחי' מעשה מרכבה כי כל הנביאים ראו מעשה מרכבה דהיינו השגות אלקות שמשם נמשך נבואתם כידוע:

אות ל

וזה בחי' מה שראה כל מעשה מרכבה על נהר כבר, להורות שכל מעשה מרכבה שהוא השגות אלקות נמשך ע"י הנהר הנמשך מהצדיק האמת שהוא בחי' כבר בבחי' כי כבר רצה אלקים את מעשיך בחי' מה שהיה כבר נקרא שמו ונודע שהוא אדם,

כי הצדיק האמת הוא בחי' משה משיח כ"ש במ"א ושמו של משיח קדם לעולם כ"ש לפני שמש ינון שמו כשרז"ל. כי דרך השי"ת שהוא מקדים תמיד רפואה למכה כשרז"ל ע"פ אחר הדברים האלה גדל המלך את המן ימ"ש שארז"ל אחר שכבר הקדים רפואה למכה. וכן הוא בכל דור שקודם שעומדים רשעים והאפיקורסים שהם בחי' המן עמלק ימ"ש, השי"ת מקדים רפואה למכה ששולח מתחילה צדיק אמת כזה שמקדים להמשיך רפואות נפלאות ומגלה לנו תורה נפלאה וכו' שעי"ז יהיה כח לעמוד כנגדם. ולולי ה' שהיה לנו וכו' שהקד'ים לנו בדורותינו צדיקים נוראים ונשגבים כאלה לא היה כח עתה לעמוד נגד הרוח סערה וענן גדול ואש המתלקחת המסעיר ומחשיך ובוער עתה בעולם מאד ע"י כתות האפיקורסים שמתגברים עתה בעולם בכל יום ר"ל ומי יטודע מה יולד יום. אך איך שיהיה כבר הקדים לנו השי"ת רפואה למכה ע"י גדולי הצדיקים. ומי שיסתיר א"ע בצל כנפיהם וילך ע"פ דרכי תורתם הק' בודאי יהיה ניצול מהם. כי הצדיקי אמת הם בחי' זקנים דקדושה וכולם מקבלים מהזקן שבזקנים סבא דסבין שהוא בחי' הזקן שהתפאר שהוא זקן מאד וכו' ועדיין לא התחיל בתכלית הזקנה בבחי' שנים קדמוניות. וכל מיני קלקולים ובלבולים שיכולים להיות בעולם ח"ו כבר הקדים להמשיך להם רפואות ותיקונים ע"י נהרות ונחלי החכמה האמתיית שהמשיך בעולם שזהו בחי' נהר כבר שהוא הנהר הנמשך מהצדיק האמת שהוא בחי' הנהר היוצא מעדן ועי"ז נזכה כולנו להשגות אלקות שהוא בחי' מעשה מרכבה. וע"כ ראה כל זה על נהר כבר וכנ"ל:

אות לא

וזה בחי' האיסור להזיק ממון חבירו ואפילו בראיה אסור להזיק ואדם מועד לעולם בין בשוגג וכו' בין ער בין ישן. כי כבר מבואר שצריכין ליזהר שיהיה שלום גדול בין אדם לחבירו וכשרז"ל ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה. כי כלל כל התורההוא בשביל לזכות להשגות אלקות לדעת ולהכיר אותו ית' שזהעיקר תכלית התורה כ"ש וידעת היסו והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים וכו'. והשגות אלקות א"א להשיג כ"א ע"י צמצומים רבים מאד שלזה צריכים שיוכללו נפשו"ת הרבה ביחד כי כ"א יש לו צמצום ושכל מיוחד וכמבואר לעיל. וע"כ צריכין ליזהר מאד מלהזיק ממון חבירו כדי שלא לקלקל השלום. וע"כ אפילו בשינה ובשוגג חייב בהיזק כי אע"פ שהוא ישן או שוגג ואינו חייב בדבר אעפ"כ הוא חייב בהיזיקו כי מאחר שהזיקו אפילו בשוגג ובאונס זה מורה שאין השלום והאהבה ביניהם בשלימות כי אם הי' האהבה והשלום ביניהם בשלימות באמת בודאי לא היה להזיק חבירו אפילו בשוגג. וכמ ושלענין עבירות שבין אדם למקום שגם השוגג צריך כפרה וזה מחמת שגם השוגג מורה שאין אהבתו ועבודתו

להשי"ת בשלימות בכל כי אם היה השלום בשלימות בודאי לא היה בא לדיי היזק אפילו בשוגג ובאונס. וע"כ אדם מועד לעולם וחייב בהיזק אפילו בשוגג ובואנס וכנ"ל:

אות לב

וזה בחי' זה בא בחביתו וזה בנרו וזה בפשתנו שתפס התנא בדיני נזיקין ענינים אל ושהם הפכי זה לזה. כי עיקר השלום הוא בין שני הפכים (כמבואר במ"א). כי השי"ת ברא את העולם בכמה וכמה שינויים לאין מספר כגון קור וחום רק וקשה וכו'. וכן בני האדם משונים בדעותיהם מאד כי כמו שהם משונים בצורותיהם כך הם משונים בדעותיהם כ"ש במדרש פ' פנחס, וכל זה בשביל להשיג ולהכיר אותו ית' עי"ז דייקא כיכל השינויים נמשכין מבחי' הצמצומים הנ"ל שהם המדות והספירות שבהם צמצם אלקותו בכמה שכליים נפלאים עד שנתהוו המדות שהם נראים כהפכים זה מזה שזה חסד וזה גבורה וכו' זה דין וזה רחמים וכו'. ומשם נשתלשלו ונתהוו כל העולמות וכל הברואים ומשם נמשכין כל השינוים שיש בהם. ועיקר קיום הבריאה ע"י השלום וההכרעה בין המדות כידוע. וכן בכל הדברים שבעולם שנבראו מד' יסודות ארמ"ע שהם בטבעם הפכיים זה מזה זה קר וזה חם וכו'. ועיקר קיום וחיות כל דבר מדצח"מ כשהיסודות ממוזגים בו במזג השוה בבחי' ההכרעה ושלום בן היסודות כי כשח"ו מתגבר יסוד א' נגד חבירו הוא חורבן הדבר והריסתו. כמ וכן הוא ברוחניות שעיקר כל הצמצומים שעל ידם היה כל הבריאה שהכל כאשר לכל לא היה כ"א כדי להשיג השגות אלקות כנ"ל שא"א לבא להשגת אלקות כ"א כשזוכין לכלול כל הצמצומים יחד להכריע ולתוות השלום ביניהם. כמ ושבלימוד הפשוט בגמפ"ת א"א לחדש שום דבר ולברר הדין כ"א כשיודעין להכריע בין כל הסברות ההפוכות ולתווך השלום בין כל הקשיות והסתירות שאז דייקא נולד החידוש. כי דייקא ע"י שהיה קשה כמה קשיות וסתירות וזכה לבא על סברא לתרך וליישב הכל ולעשו"ת שלום בין כל הסתירות עי"ז נולד החידוש ונתברר הדין לאמיתו, כמ וכן בענין השגות אלקות שהיא פנימיות התורה א"א לבא לשום השגה כ"א כשיודעין להכריע ולייחד כל המדות והשכליים והצמצומים שנראים כהפכיים ח"ו להכריע ביניהם ולכוללם יחד כראוי שאז דייקא באים להשגת אלקות. נמצא שעיקר השגת אלקות הוא ע"י השלום.וע"כ גדול מעלת השלום בין אדם לחבירו כי כ"א מישראל הוא צמצום ושכל מיחוד וע"כ דעתו משונה מחבירו אבל צריכין שיוכללו יחד באהבה שיבואו לידי הכרעה ושלום ואז דייקא ע"י שיוכללו כל השינויי דעות יחד עי"ז דייקא יזכו להשגות אלקות שנמשך ע"י ההכרעה והשלום בין הצמצומים וכנ"ל:

וזהבחי' זה בא בחביתו וזה בא בקורתו וכן זה בא בנרו וזה בפשתנו שתפס התנא לדוגמא בדיני נזיקין, להורות שכל ההיזיקות באים מהשינויים וההפכים שבעולם כשאין נזהרין להתנהג בהם כראוי, כגון חביות וקורה שהם הפכיים זה לזה כשנפגשין יחד. אבל בודאי שניהם צריכין בעולם. ולפעמים צריכים שניה סיחד כגון שיושבין על הקורה ושותין מהחביות ואז שניהם יחד דייקא עושין צרכי האדם. אבל כשפוגעיזזה בזהואין נזהרין זה מזה והולך אחד נגד חבירו אזי ניזוק אחד מחבירו. וכן בכל הדברים שבעולמלהורות שכל הדברים שבעולם שהם הפכיים זה מזה כולם צריכים להעולם רק שיזהרו להתנהג בהם במזג השוה ואז כ"א מועיל ומסייע לחבירו וע"י כולם יחד באים אל תכלית המכוון בגשמיות וברוחניות. ע"כ צריכין ליזהר מאד שלא ילך אחד נגד חבירו בלי הכרעה ושלום שאז יזיקו זה את זה ויתקלקל המכוון:

וזה יבין האדם לכל הדברים שבעולם שצריך להתרחק מאד מאד ממחלוקת ולבלי לבקש קנאה ושנאה על חבירו, אדרבא ישתדל בכל כחו לדון את חבירו לכ"ז. כי לפעמים נדמה להאדם שחבירו מתכוון במעשיו להקניטו מחמת שעושה דברים שהם כנגד ענינו ורצונו ובאמת חבירו לא כוון כלום כנגדו רק הוא עושה דבריו לפי תומו לצורך פרנסתו. ומי שהוא קפדן ונוח לכעוס ח"ו אזי תיכף נוטר שנאה על חבירו מחת שלפי דעתו הוא כנגדו. וכמים הפנים לפנים כוו'. ועאזי גם חבירועומד נגדו עד שנתעורר מחלוקת בין שניהם. ובאמת הוא בחנם כיאל נתהווה המחלוקת כ"א ע"י שלא השתדל כ"א לדון את חבירו לכ"ז שאינו מתכוון לרעתו כלל, רק חתר בדעתו שבודאי כוון להכעיסו מאחר שעושה דברים כנגד רצונו והנהגתו. אע"פ שבאמת חבירו עשה בתמימות לצרכו לא להכעיסו. וזה מרומז במשנה זה בא בחביתו וזה בא בקורתו והזיק חבי תבקורה פטור שלזה רשו"ת להלוך ולזה רשו"ת להלוך וכו'. היינו אע"פ שהילוך הקורה הוא כנגד רצון בעל החביות אעפ"כ על בעל החביות לשמור א"ע ואין לו להתרעם על בעל הקורה שהולך עם הקורה בר"ה אע"פ שהוא נגד רצונו כי לזה רשו"ת להוך ולזה רשו"ת להלוך. רק אם עמד בעל החביות לתקן משאו וכו' שאז חייב בעל הקורה וכו' כמבואר במשנה וש"ע. ומזה יכולין להבין בכל הדברים שבעולם שהאדם צריך לרדוף אחר השלום ולדון את חבירו לכף זכות ולא יאמר פלוני יקפח פרנסתו כי לזה רשו"ת לעשו"ת המו"מ ולזה רשו"ת ואין אדם נוגע במה שמוכן לחבירו, ולעולם יעבור האדם על מדותיו ובזה ינצל מכל מיני היזיקות ומחלוקת. ולא לילך נגד חבירו דייקא כמו שחבירו הולך כנגדו עד שיזיקו זה את זה. ואפילו אם הוא באופן שחבירו יתחייב בדין טוב יותר לברוח מדינא ודיינא וימתין הוא במקומו ויוותר לחבירו שילך תחלה כדי שלא יבא לידי ריב ודין ומחלוקת.

כי טוב לסבול איזה מניעות ריווח או איזה הפסד מלבא לידי מחלוקת שיפסיד הרבה יותר בכפלי כפליים. מכ"ש וכ"ש מחלוקת ושנאת חנם בשביל כבוד ונצחון בעלמא שאובד מאה פרנסות בחנם. כי אין העולם מתקיים אלא על השלום כשרז"ל:

אות לג

וזה בחי' האי מאן דבעי למיהוי חסידא לקיים מילי דאבות וא"ל מילי דנזיקין וא"ל מידי דברכות. חסידא זה בחי' אברהם איש החסד שע"י החסד רדף אחר הד' מלכים כי חתך מלכות דקדושה מהד' מלכיות וזכה לד' בנים דקדושה שעל ידם נמשך השגות אלקות כנ"ל בהתו' הנ"ל. וזה החסד זוכין ע"י תוכחה ומוסר כנ"ל שעי"ז נתגלה חסד ואז נקרא חסידא ע"ש החסד שעי"ז חותכין את המלכות ח"ת מהד' מלכיות וזוכין להשגות אלקות עי"ז כנ"ל. וזו וא"ל ליקיים מילי דנזיקין להכניע מזיקי עלמא שהם עמלק כלליות הד' מלכיות דסט"א שהם בחי חזיר היער בחי' מזיקי עלמא שהחריבו המשכן וביהמ"ק שמשם כל ההשפעות שבעולם. וע"כ הם ארבעה אבו תנזיקין בחי' ארבע מלכיות דסט"א שהם כנגד ארבעה בנים דקדושה שעל ידם נמשך השגות אלקות כנ"ל. וע"כ המס' הקדושה הזאת שמדברת מתוכחה ומוסר נקראת אבות מחמת שע"י התוכחה ומוסר זוכין להשגת אלוקות שנמשך ע"י הצמצומים הנ"ל וכל אלו הצמצומים והשכליים הם בחי' אבו תובנים בחי' שכל עליון ושכל תחתון שהם בחי' אב ובן כידוע. וע"כ צריכן להמשיך אלו ההשגות בזההעולם מאב לבן ממש. כ"ש והודעתם לבניך ולבני בניך. וכתיב ושנתתם לבניך בפרשת היחדו שהואעיקר השגות אלקות. וזהו בחי' כנגד ארבעה בנים דברה תורה. שצריכין להמשיך השגת וידיעת אלקותו יתב' להארבעה בנים שהם בחי' כלל כל הכתות שבעולם. ועל כן נקראת זאת המס' אבות מחמת שעל ידה באין להשגות אלקות שנמשך מאבות לבנים משכליים עליונים לשכליים תחתונים וכנ"ל. וע"כ בזאת המס' דייקא פתח בה וסידר כל השתלשלות קבל תהתורה ממשה ליהושע ומיהושע לזקנים וכו' להורות שזה עיקר תכלית כוונת זאת המס' הק' להמשיך קבלת התורה שהוא השגת אלקות מרב לתלמיד מאב לבן כיהרב בחי' משה הוא בחי' אב כ"ש אבי אבי רכב ישראל וכנ"ל. וזה לעומת זה כי על כן בהסט"א נקראים המזיקי עלמא שהם חכמות חיצוניות בשם אבות. שזהו בחי' ארבעה אבות נזיקין. אבו תמכלל דאיכא תולדות ותולדותיהן כיוצא בהן. וזה בחי' אבות הטומאה. כיגם בהשכליות חיצוניות שלהם יש אבות ותולדות שמתחילה אמר אחד סברא וחכמה של שקר ואפיקורסות ומשם נמשכו כמה תולדות רעות שהם מזיקין להעולם מאד כידוע למיט שמבין דרכיהם הרעים. וע"כ אבי אבו תהטומאה הוא המת כי הם מסטרא דמותא היפך השגות אלקות

ששם עיקר החיים כ"ש באור פני מלך חיים. כי עיקר חכמתינו הקדושה הוא להעלות ולקשר כל הדברים למקור החיים ע"י שאנו הולכין בדרכי אבותינו הקדושים להאמין שכל הדברים מקושרים בחי החיים. כי הוא ברצונו בראם יש מאין והוא מחיה ומקיים את כולם בכל עת ורגע. כ"ש ואתה מחיה את כולם ואתה מושל בכל וכו'. אבל הם רוצים להגביר חכמת הטבע בעולם שעי"ז רוצים לעקור כל הדברים ממקור החיים לפי דעתם הרעה והסכלה. אבל בישראל כתיב ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום:

וזה וא"ל מילי דברכות, זה בחי' השגת אלקות שזוכין ע"י האבות שהם הצדיקי אמת שאומרים לנו תוכחה ומוסר שעל ידם נמשך חסד ומכניעין ומפילין החכמות חיצוניות שהם בחי' ד' מלכיות דסט"א שהם בחי' מזיקי עלמא כנ"ל שזהו בח"י מילי דאבות ומילי דנזיקין שהם תלויים זה בזה וכנ"ל:

וזהו בחי' מילי דברכות כי ע"י כל זה זוכין להעלות המלכות שהוא ח"ת שע,י זוכין להשגות אלקות שהוא בחי' מילי דברכות לברך ולהודות ולהלל אותו יתב'. כי כל מה שיודעין ומשיגין אותו יתב' יותר מברכין ומשבחין שמו הגדול ביותר. כי זה עיקר תכלית ההשגה לזכות לברך ולהודות ולהלל לשמו הגדול יתב' בבחי' וחסידך יברכוכה. וחסידך זה בחי' הצדיקים אמתיים שזוכין להמשיך החסד שעי"ז חותכין המלכו תמהם וזוכין להשגות אלקות שזהו בחי' אברהם איש החסד כנ"ל הם דייקא יברכוכה כיעיקר כל הברכות וההודאות הם על ידי השגות אלקות. וכמבואר בפסוקים רבים בכל מקום שמברך ומהלל אותו יתב' משדבר שם מהשגתו וידיעתו כ"ש כי אני ידעתי כי גדול ה' וכו'. והולך ומבאר גדולתו יתב' ומסיים בית ישראל ברכו את ה' וכו'. וכן הרבה. וכמבואר בתחילת התורה ימי חנוכה וכו' (בלק"ת סי' ב') שעיקר התכלית לדעת ולהכיר אותו יתב' ולברך ולהודות אותו יתב' כי זה תלוי בזה. וזהו בחי' מילי דברכות שהוא השגות אלקות שזוכין ע"י מיליל דנזיקין ע"י שהכניעו מזיקי עלמא שהם חכמות חיצוניות שזה נעשה ע"י מילי דאבות שהם צדיים אמייתם וכו' כנ"ל. נמצא שכל אלו הג' דברים קשורים יחד בקשר נפלא. והוא דייקא נקרא חסידא ע"ש החסד בחי' אברהם איש החסד וכו':

שייך להר"פ לענין פסח וספירה הנ"ל:

אות לד

(וע"כ קורין באלו הימים פ' מצורע שהוא בעל לה"ר שחמור מכל העונות מחמת שאינו מסתכל על הטוב וכו'. וזהו סגרו ופסחו. ע"כ שם בפ' הזאת מרומז פגם קרח שחלק על משה שמסר נפשו על הגרוע שבישראל כ"ש ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא ועיקר פגמו הי' בענין השערות היינו כנ"ל):

נזיקין ה

אות א

אדם מועד לעולם בין בשוגג בין במזיד בין ער בין ישן:

ע"פ התורה תקעו אמונה בלק"ת סי' ה' ע"ש כל התורה כי העיקר הוא אמונה וכו' ולזכות לאמונההוא ע"י צעקת הלב ממעמקים כוו' שעי"ז חותרין המים עמוקים עצה וכו'. ולזה צריכין איש תבונות שהוא על ידי שממשיך רוחניות אלקות לתוך צמצומים שעי"ז ממשיך פרנסה ומצחצח נשמתו בבחי' צדיק אוכל לשבוע נפשו וכו' וכו'. וע"י שמעלין האמונה הנפולה נעשין גרים וכו' ואלו הגרים מזיקין לישראל ומכניסין בהם גאוה וכו'. והתיקון זלה ע"י המגיני ארץ שמשברין תאוותם ומעלין מבחי' החתים בשרו לבחי' פיתוחי חותם קדש לה' בחי' תפילין וכו' ע"ש כל זה היטב:

אות ב

וע"כ אדם צריך ליזהר מאד לבלי להזיק ממון חבירו ממון ישראלי שיקר מאד. אדרבה חובה עלי ולהשתדל להצילו מהיזק כשרז"ל יהי ממון חבירך חביב עליך כשלך. וכן הוא מחויב להשתדל להשיב אבידה וכו' שהואמ"ע דאורייתא. כי ממון ישראל יקר מאד כי ממון ופרנסת ישראל נמשך ע"י הצדיקים אמתיים שהם נכללים בבחי' איש תבונות הנ"ל שממשיכין רוחניות אלקות לתוך צמצומים שעי"ז נמשך פרנסה שעי"ז מצחצחין הנשמה שעי"ז יכולין לדלות העצות טובות ממעמקים שעי"ז גדילה האמונה הקדושה. נמצא שממון ישראלי יקר מאד כי עיקר הוא האמונה שגדילה ע"י ממון ופרנסת ישראל וכנ"ל. וע"כ אסור להזיק ממון חבירו וכנ"ל. וע"כ האדם חייב בהזיק תמיד אפי' בשינה כשרז"ל אדם מועד לעולם כוו' כנ"ל. כי כל ההיזקות נמשכין מהמזיקי עלמא שהם ההיפך מתיקוני האמונה הנ"ל כי הם נמשכין מזוהמת הגרים שקשים לישראל וכו' כנ"ל. ועל ידם נמשך ניאוף בחי' החתים בשרו שהוא פגם הדעת שמשם כל כח המזיקין ר"ל כידוע שע"י מקרה בלתי טהור ח"ו נבראין מזיקין ח"ו שמשם כל ההיזיקות שבעולם ר"ל. וז"ש אדמו"ר ז"ל (בסי' הא"ב) שכל ההיזיקות באין ע"י פגם הדעת היינו כנ"ל כי ע"י פגם הברית שעי"ז ב אין המקרות ח"ו זה עקיר פגם הדעת והמוח וע"כ משם כל ההיזקות כנ"ל. וע"כ גם כל המנהיגי ומפורסמי שקר שעל ידם בא כל זה כנ"ל הם נקראים מזיקי עלמא כי על ידם נמשך פגם הברית שמשם כל ההזיקות כנ"ל. וע"כ אדם מועד לעולם אפי' בשוגג ובשינהכי מבואר שם בהתורה הנ"ל שע"י המגיני ארץ שמשברין תאוות סומעלין מבחי' החתים בשרו לבחי' פיתוחי חותם וכו' בחי' תפילין מוחין עי"ז נשמר גם בשינה שהוא הסתלקות הדעת. כי זוכה לחלום ע"י מלאך וכו' וניצול מחלום ע"י שד וכו' שמשם כל המקרות ר"ל. נמצא שהאדם צריך לשמור את דעתו בקדושה עד שינצל

גם בשינה ובשוגג שהוא ג"כ בחי' שינה הסתלקות הדעת. וע"כ אדם מועד לעולם אפילו בשוגג ובשינה כשהזיק. כיכל ההיזקות נמשכין מפגם הדעת הנ"ל שהאדם צריך לשמור עצמו שיהיה בכלל המגיני ארץ הנ"ל באופן שיהיה ניצול מפגם הדעת אפילו בשינה ובשוגג וכנ"ל:

אות ג

וע"כ כשהזיק צריך לשלם בעידית כשרז"ל במשנה הניזקין שמין להם בעידית. כי כשהזיק שנמשך מהמזיקי עלמא שהם בחי' קלקול ופגם בתקוני האמונה כנ"ל (וכמבואר במ"א (בה' הפקר ונכסי הגר) שכל הפגמים המבוארים שם שהם פגם ניאוף שבא ע"י פגם הגרים וכו' עי"ז חוזר ונפגם האמונה ח"ו ע"ש) ע"כ צריכין לחזור ולהמשיך תיקון האמונה שהתחלת התיקון הוא ע"י שממשייכן רוחניות אלקות לתוך צמצומים וכו' כנ"ל. והמשכת רוחניות אלקות לתוך צמצוים זה בחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ושמם יפרד וכו'. כי עדן עין לא ראתה בחי' רוחניות אלקות וכשרוציחן להמשיכו לתוך צמצומים עיקר המשכתו הוא ע"י בחי' נהר יוצא מעדן שמשם התחלת הצמצומים עד שנמשך להשקות את הגן שמשם כל ההשפעות שבעולם בבחי' ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים שם הא' פישון הוא הסובב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב וזהב הארץ ההוא טוב וכו' כי משם כל הממון והפרנסה. וזה בחי' עידית שהמזיקין צריכין לשלם. כי נקראים עידית מלשון עדן. כי השדה הטובה נקראת עדן כ"ש כגן עדן הארץ לפניו (יואל ב'). וכ"ש בחירם מלך צור בעדן גן אלקים היית וכו' (יחזקאל כח). וע"ש עדן נקראים השדות הטובות עידית. וזה בחי' הנזיקין שמין להם בעידית. כי כשצריכין לשלם הנזקין לתקן מה שקלקלו בהיזקם צריכין להמשיך התיקון מראש והתחלה שהוא בחי' המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים שהוא נהר היוצא מעדן להשקות וכו' שמשם כל הפרנסה והממון וכנ"ל. שזהו בחי' עידית ששרשם בחי' עדן וכנ"ל:

אות ד

וזה בחי' ארבעה אבות נזיקין השור והבור והמבעה וההבער. כי כל ההיזיקות באין ע"י המזיקי עלמא שכלולים בד' אבות נזיקין ומהם נמשכין תולדות רבות כשארז"ל אבו תמכלל דאיכא תולדות. כי כבר מבואר שכל ההיזקות נמשכין מהמזיקי עלמא כנ"ל שנמשכין מפגם כל התיקונין הנאמרין בהתורה הנ"ל שכולם כלולים בפגם האמונה שהוא העיקר. כי כל מצוותיך אמונה. וע"כ הם ד' אבו תנזיקין השור וכו' כיכל אלו הד' השור והבור וכו' הם ההיפך מהתיקונים המבוארים בתורה הנ"ל שעי"ז נמשך כל ההיזיקות שבעולם השור זה בחי' פגם האמונהשהוא בחי' חטא העגל בבחי' וימירו את כבודם בתבנית שור וכו'. הבור זה בחי' פגם תאות ממון היפך הצדיקי אמת שעוסקין

כל ימיהם לחתור המים שמהם גדילה האמונה שהוא ע"י פרנסתם ואכילתם הקדושה שממשיכין ע"י המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים שעי"ז ממשיכין פרנסה ועי"ז מצחצחין נשמתם עד שזוכין להמשיך המים עמוקים עצה וכו' שעי"ז גדילה האמונה כמבואר היטב בהתו' הנ"ל . ואלו המזיקי עלמא הם בהיפך מזה כי הם משוקעים בתאות ממון להנאתם ולכבודם. והם רוצים להזיק ח"ו ממון ישראל הכשרים שעל ידם גדילה האמונה כנ"ל. וזה בחי' בור בחי' המשוקעים בתאות ממון שנקא בור כ"ש בתיקונים בור דא טחול וכו' (כמבואר בדבריו ז"ל בהתורה צוית צדק בסי' כ"ג) כי הם בבחי' בור רק אין בו מים היפך ממון דקדושה של הצדיקים והכשרים שעי" חותרין וממשיכין המים שמהם גדילה האמונה כנ"ל וע"כ הם בבחי' באר מים חיים וכו' כי מימיו מן המקדש המה יוצאים שעי"ז גדילה האמונה כנ"ל. אבל המשוקעים בתאות ממון להנאתם שהם בחי' המזיקי עלמא הם בחי' בור אין מים בו. כיאין בו מים עמוקים עצה הנ"ל אדרבא הם פוגמים באמונה הקדושה בבחי' מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו שהם בחי' כפירות ובלבולי האמונה. והמבעה זה בח"י פגם הגרים הנ"ל. כי הגרים נמשכין ע"י הנצוצות טובות שהיו נעלמים בזוהמת עשו בבח"י כי ציד בפיו כמובא. וכשמוציאין אותם משם ונעשין גרים זה בחי' איך נחפשו עשו נבעו מצפוניו, שנבעה ונגלה הנצוצות הקדושים שהיו צפונים ונעלמים בזוהמתו הגדולה. אך מאחר שיצאו מזוהמא כזאת ע"כ הם מזיקין לישראל וכו' כ"ש שם בהתורההנ"ל. וזה בחי' מבעה בחי' איך נחפשו עשו נבעו וכו' כנ"ל. כמו שהביאו רז"ל מקרא זה בגמ' לענין מבעה היינו כנ"ל. וזשארז"ל שם מבעה זה השן. בחי' המזיקי עלמא הנ"ל שהם המנהיגים של שקר הדוברים עתק על הצדיקים והכשרים אמתיים שזה ובחי' שניהם חינת וחצים ולשונם חרב חדה. בחי' שרקו ויחרקו שן וכו'. וכ"ש ביחזקאל (קפי' לד) לענין הרועים של שקר את החלב תאכלו וכו' ותהיינה צאני לאכלה וכו'. וכן בזכרי' י"א בענין רועה אוילי שהוא הרועה של שקר נאמר שם ובשר הבריאה יאכל. וכן בשאיר מקומות שמדבר מהרועים של שקר שמגנה אותם שאוכלים בשר ישראל וכו' והם נמשכים מזוהמת הגרים הנ"ל. וע"כ הם בחי' מבעה זן השן שהוא בחי' איך וכו' נבעו וכו' כנ"ל:

אות ה

וההבער זה בחי' פגם ניאוף בכמה בחי' הנמשך ע"י זוהמת הגרים הנ"ל שנעשין ע"י עליית האמונה מנפילתה וכו' כ"ש שם. וזה בחי' הבער בחי' תבערת המדורה של תאוה הנ"ל. נמצא שכל הד' אבות נזיקין נמשכין מפגמים הנ"ל שכולם כלולים בפגם האמונה כנ"ל. וע"כ אמר התנא הרי זה כהרי זה ולא הרי זה כהרי זה וכו'.כי יש בענין

המזיקי עלמא הנ"ל שינויים רבים לאין מספר בהם ובתולדותיהן כיוצא בהן הצד השוה שבהן שדרכן להזיק. כי כולם מזיקים להעולם מאד. וכשהזיק חב המזיק לשלם במיטב הארץ.כי עיקר התיקון ע"י בחי' מיטב הארץ בחי' מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם שהם בחי' עידית הנ"ל שצריכים לחזור ולהמשיך מים עמוקים עצה הנ"ל שנמשך מעדן העליון בבחי' ונהר יוצא מעדן וכו' וכנ"ל:

אות ו

וזה בחי' עוצם האיסור של המסור שהחמירובו רז"ל מאד שדינו כמו מומר וכופר וכבר מבואר מזה בהלכה (ד') הקודמת ענין מסור ע"פ התורה הנ"ל אך עוד לאלוקי מילין לבאר יתר. וזהו בחי' משרז"ל על המסור שמורידין אותו ולא מעלין. כיכל מה שנאמר בהתורה הנ"ל נעוץ וקשור זה בזה בכמה קשרים. כי מבואר שם שעליית האמונההוא על ידי שצועקים מעומק הלב וכו' עד שחותרים המים עמוקים שהם העצות שמהם גדילה האמונה וכו' וכו' ולזה אין זוכים כ,א ע"י האיש תבונות כוו' שהוא מי שמצחצח נשמתו באכילתו ופרנסתו שממשיך ע"י השמכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים וכו'. וע"י עליית האמונה נעשין גרים וכו' ואל והגרים מזיקיטן לישראל וכו' כי מכניסין גאוה בישראל משמזה לוקחין חרב הגאוה המנהיגים של שקר וכו' ועי"ז הם מכניסין תאות ניאוף בעולם. והתיקון ע"י המגיני ארץ שמעליו מהחתים בשרו לבחי' פתוחי חותם קודש לה' בחי' תפילין וכו' וכו' עד תיקון המשפט וכו' וכו'. ע"ש היטב כ"ז כי א"א לחזור ולבאר הכל פה כי הם דברים ארוכים ועמוקים מאד. וכבר מבואר בדברינו במ"א שבכל ענין המבואר שם שמתגברת הס"א לקלקל ולפגום. בכל פגם וקלקול חוזרת ונתקלקלת האמונה מראשית התיקון. כגון במה שמבואר שם שע"י זוהמת הגרים מכניסין גאוה וכו'. ועי"ז ממילא מתקלקלת האמונה. כי גאוה בחי' ע"ז וכפירות כשרז"ל כל המתגאה כאילו עע"ז וכמבואר במ"א. כי ע"י הגאוה נפגם הפרנסה של ישראל שעי"ז מצחצחין נפשו וכו' שעי"ז יכולין לחתור העצות שמהם גדילה האמונהכנ"ל. כי עיקר צחצות הנפש ע"י האכילה והפרנסה זוכה בשלימות רק הצדיק האמיתי שהואיודע בשלימות להמשיך רוחניות אלקות לתוך צמצומים שעי"ז דייקא ממשיך פרנסה קדושה כזאת שמצחצח נפשו על ידה כמבואר שם ע"ש היטב. וכל אחד מישראל כפי קירובו אל הצדיק הזהכן ממשיך ממנו פרנסה קדושה הנ"ל. וכן זוכה לאיזה בחי' לצחצח נפשו באכילתו ופרנסתו עד שזוכה ליפ ערכו לחתור ולגלות עצו תשמהם גדילה האמונה כנ"ל. כי ישראל בכלל נקראים כול סצדיקים כ"ש ועמך כולם צדיקים מחמת שבשרשם הם מקושרים וכלולים בהצדיק האמת שהוא שורש נשמות ישראל. וע"כ ממון של ישראל

הכשר הוא יקר מאד מחמת שעי"ז נמשך בחי' צחצחות הנפש שעי"ז גדילה האמונה הקדושה שהוא עיקר הכל. ואם הי' העולם מתנהג כסדר כמו שיהי' לעתיד היה נמשך כל העשירו תוכל הון דעלמא להצדיק האמת שעוסק להמשיך רוחניות אלקות לתוך צמצומים שמשם כל העשירות והפרנסה כנ"ל וכל מי שמקורב אליו יותר מקבל ממנו עשירות ופרנסה ברווח יותר. וכשרז"ל שבזמן שביהמ"ק הי' קיים הי' עיקר הפרנסה והעשירות לישראל ואו"ה היו נזונים מן התמצית. אבל מריבוי עונותיו נתהפך הכל כי נחרב הביהמ"ק וכל השפע והעשירות אע"פ שגם עתה נמשכת רק ע"י הצדיקים הנ"ל אעפ"כ נתהפך הגלגל ונמשכת הרוב להעכו"ם והרשעים וישראל ניזונין מתמצית. וע"כ עתהרוב העשירות אצל ההמון והצדיקי אמ תרובם עניים כשרז"ל כל העולם ניזונין בשביל חנינא בני וחנינא בני די לו בקב חרובין וכו' כי צדיקיא מהניא זכותייהו אעלמא אדידהו לא. ועל זה צעק המקונן נחלתינו נהפכה לזרים וכו'. ע"כ צריך כ"א וא' מישראל כשמגיע לו אזיה שפע של פרנסה ועשירות שישתדל בכל כחו להחזירולהעלות הפרנסה למרא קמא שהוא הצדקיי אמת וכל הנלווים אלהים.וכן צריך כ,א להתנהג בפרנסתו ועשירותו בקדושה לבלי להתנאות בו שלא יהיה בכלל שנאמר עליהם פן תאכל ושבעת וכו' וכסף וזהב ירבה לך ורם לבבך ושכחת וכו'. ואז יוכל להמשיך האמונה הקדושה ע"י פרנסתו. ולהיפך להיפך. נמצמא שע"י פגם הגאוה נפגם הפרנסה דקדושה וממילא נפגמת האמונה שנמשכת עי"ז. וע"כ באמת כל המתגאה כאילו עע"ז כנ"ל. וכן ע"י ניאוף נפגם האמונהכ"ש בדבריו ז"ל כמה פעמים. וכן פגם האכילה הוא פגם האמונה שגדילה ע"י בחי' צדיק אוכל לשובע נפשו כנ"ל. אבל כשאינו אולכ בקדושה ומעורבת בהאכילה כח השגים ח"ו אזי בודאי אינו מצחצח נפשו באכילתו וע"כ בודאי נפגם האמונה. וכן ע"י פגם המשפט נפגם האמונה כשארז"ל שהדיין המעוות את הדין נקרא תועבה וכו' כמו ע"ז ממש. וכשרז"ל שנמסך לא תטע לך אשרה וכו' אצל שופטים ושוטרים תתן לך לומר לך שכל המעמיד דיין אינו הגון כאילו נוטע אשרה. ועיקר הקלקול הוא בחי' פגם המשפט כמובן בדברינו במ"א. כי בניסן שהוא יצי"מ היה ראוי להתתקן וכו'. אך ע"י פגם המשפט חוזר ונתקלקל וכו'. וכל האריכות הגלות של עכשיו משם כ"ש ההופכים ללענה משפט וכו' וכ"ש בישעי' בהפטרת חזון יתום לא ישפוטו וכו'. וזה עיקר הקינות של איכה כ"ש במדרש שמשה אמר איכה אשר לבדי וישעי' אמר איכה היתה לזונה וכו' וירמיה אמר איכה ישבה בדד וכו' כי הכל אחד ותלוי זה בזה. כי משה אמר איכה אשא לבדי לענין תיקון המשפט לומר שגם עליו קשה להשלים בשלימות יקון המשפט כ"ש שם איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם לענין המשפט. וישעי' ראה אותה

בפחזותה אמר איכה היתה לזונה על שכבר פגמו הרבה במשפט כ" שם קרי' נאמנה מלאתי משפט וכו' וזה וקרי' נאמנה מלאתי משפט. כי תיקון האמונה ע"י תיקן המשפט כנ"ל. וזהו איכה היתה לזונה כי ע"י פגם המשפט נמשך זנות וניאוף כנ"ל. וירמיה ראה אותה בחורבנה ואמר איכה ישבה בדד וכו'. כי עיקר החורבן היה עי"ז ע"י פגם המשפט שעי"ז נופלין אהבות הנפולין ונמשך תאות ניאוף כ"ש שם שעי"ז חוזר ונתקלקל כל התיקונים הנ"ל שעיקרם האמונה וכנ"ל. וע"כ מסיים שם שעיקר הגאולה תלוי' בתיקון המשפט כ"ש ציון במשפט תפדה וכו'. וזהו ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה. כי עיקר התיקון ע"י בעלי צדקה האמתיים שזוכין ליתן צדקה למקום הצריך לצדייק אמת והנלוים אליהם העוסקים להמשיך רוחניות אלקות לתוך צמומי' שמהם כל שורש שפע הפרנסה והעשירות. רק שמחמת בחי' גלגל החוזר בחי' הטיקלא כוו' שמתגלגלת בעת החורבן נתהפך השפע וכו' עד שהגיע למי שהגיע. וצריך כל אחד להחזיר השפע למרא קמא כנ"ל שעל ידי זה עקיר תיקון האמונה כנ"ל. וע"כ פגם המשפט עצום מאד ועל ידי זהכל החורבן. כי כשפוגם במשפט ומטה הדין ומחזיק ידי העושה עול שמכח בעמיתו ועושק מונו ופרנסתו של חבירו שלא כדין נמצא שהוא פוגם בממון ופרנסת ישראל שבשרשו הוא קדוש מאד וכל האמונה נמשך עי"ז. והדיין המעוות את הדין פוגם בזה הרבה. כי בודאי ע"י ממון של איסור שלוקח א' מחבירו שלא כדי ובודאי ע"י ממון כזה אין ממשיכין אמונה, אדרבא ע"י ממון כזה נפגמת האמונה מאד. ועל כן באמת אמרו רז"ל המכחש בעמיתו נחשב כעע"ז. וע"כ פגם המשפט עצום מאד כי עי"ז עיקר פגם האמונה כנ"ל:

אות ז

וזהו בעצמו עוצם פגם המסור שמוסר ממון של ישראל ביד עכו"ם ומוסר את איש ישראל הכשר במשפטיהם, כי הוא פוגם בכל הנ"ל ביותר מחמת שמוסר ממון ישראל שנקראים כולם צדיים שע"י ממונם נמשך האמונההוא מוסרם ביד העכו"ם שהם ההיפך מהאמונה הק' (וכמבואר מזה לעיל באות ד'). והעיקר הוא פגם המשפט שמוסר את ישראל במשפטי העכו"ם ח"ו. וע"כ בודאי ראוי לו עונשו שפסקו לו רז"ל שמורדין אותו לא מעלין כי עיקר פגם המשפט נמשך ממה שמעלין טיפת עשו וישמעאל אל המוח שע"י זה נפגמין התפילין וכו' כ"ש שם ע"ש. וע"כ המסור שהפגם שלו מגיע לשם ביותר לבח'י פגם המשפט מאד ע"כ הוא נופל אל הקליפה שהוא בחי' טיפת עשו וישמעאל שאסור להעלותה רק צרייכן להורידה בבחי' מה שנאמר בעשו אם תגיבה כנשר וכו' משם אורידך. וע"כ בודאי משפטו של המסור חרוץ מורידין ולא מעלין כדי לתקן המשפט

שפגם בו המסור ביותר ע"י שיורידו אותו לא יעהל עוד כדי שלא יקלקל המשפט ביותר ח"ו כי נפל לבחי' טפת עשו וישמעאל שכל קלקול המשפט ע"י שמעלין אותם ח"ו ע" צריכין להוריד אותו ולא יעלה עוד כדי לתקן המשפט כנ"ל:

אות ח

וזה פגם דתן ואבירם שפגמו במשפט נגד משה ואמרו מי שמך לאיש שר ושופט עלינו וכו'. ומסור אותו כ"ש הלהרגני אתה אומר כאשר הרגת את המצרי וכו' וכשרז"ל שהם הלשינו עליו. ואח"כ חלקו עלי ובעדת קרח ורצו להפוך המשפט של כל התורה ח"ו. וע"כ הי' עונשם וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה בי' מורידין ולא מעלין שעי"ז עיקר תיקון המשפט להוריד ולא להעלות בחי' טיפת עשו וישמעאל שהם נפלו לשם כנ"ל. ועיקר התיקון יהי' ע"י משיח שנמאר בו ושפט בצדק דלים כו'ו וכתיב משפטך למלך תן וצדקתך וכו' ואז יקויים ציון במשפט תפדה וכו' וכנ"ל בב"א:

אות ט

וכל זה הוא בחי' ר"ה כמבואר שם במקומו בהתורה הנ"ל. כי זה עיקר יגיעת העבודה של גדולי הצדיקים בר"ה מחמת שאז צרייכן להעלות האמונה שהוא בחי' מלכות כי ע"י שמאמינים שהבורא עולם עי"ז אנו ממליכין אותו עלינו כי אנו מגלין בתפילתינו שהש"י ברא העולם והוא מלך על כל הארץ וכשמעלין האמונה צריכין לכל התקונים הנאמרים שם לצעוק מעומק הלב בחי' ממעמקים קראתיך ה' שזהו בח'י מה שנוהגים לומר מזמור ממעמקים בר"ה. וכשמעלין האמונה צריכין ליזהר תיכף שלא יבלבלו הגרים אותנו וכו' וע"כ צריכן תיכף לבחי' כח קדושת המגיני ארץ שמעלין מבחי' החתים בשרו לבחי' פתוחי חותם קודש בח'י תפילין וכו'. וצרכין שמחה לחזק כח המלאך שלא יזיקו המאכלים שזה בחי' בשמך יגילון כל היום הנאמר על ר"ה. ועיקר הוא גמר התיקון שהוא בח'יתיקון המשפט שהוא ע"י שמגרשין בחי' טפת עשו וישמעאל מהמוח וכו' וכמבון בהתוררהנ"ל שעיקר גמר התיקון בשלימות הוא בחי' תיקון המשפט כמבואר למעיין שם. וזה עיקר בחי' ר"ה כי הוא יום המשפט כי אז הש"י יושב על כסא משפט. ואנו צריכין לעסוק בתיקון המשפט שעי"ז יוציא כאור משפטינו ותקון המשפט קשה מאד והוא עבודה גדולה ודקה מאד כי צריכין דייקא להעלות מבחי' החתים לבחי' חותם דקודשה ואעפ"כ יגרש בחי' טפת עשו וישמעאל שלא יקלקלו את המשפט. ע"כ צריכין לסמוך רק על גדולי הצדיקים היודעים לעסוק בזה כראוי ואנחנו בעניותינו לא נדע מה נעשה רק מה שאנו יכולים לינק ולשאוב מתורתם הק' אנו מחויבים לחתור ולהתיגע ולמצוא מה ששייך לנו לכ"א וא':

והנה מבואר שם שגם הצדקיי הגול והנורא והנשגב מאד גם הוא אינו זוכה לבח'י תקון המשפט כ"א ע"י תמימות ופשיטות שמשליך כל חכמתו ומשליך עצמו לתוך רפש וטיט בשביל הש"י ועי"ז הש"י חומל עלי וומגלה לו סוד דרכי ה' בחי' צדיק וטוב לו צדיק ורע לו וכו' שזהו בח'י תיקון המשפט. ומבואר שם שזה הצדיק יכול להעלות את המשפט מעמקי תהומות שנפל לשם בבחי' משפטך תהום רבה ומשם הוא מעלה אותו וכו' ע"ש בסוף התורה היטב. נמצא שעיקר תיקון המשפט הוא ע"י תמימות וזה אנו צריכין להמשיך עלינו כ"א וא' לילך בזה כל ימיו להמשיך על עצמו דרכי התמימות והפשיטות כאשר הזהירנו הוא ז"ל כמה פעמים ועי"ז גם אנו זוכים בכח הצדיק הנ"ל לבחי' תיקון המשפט. כי הצדיק הנ"ל בתוקף קדושתו וחכמתו הנשגבה הוא מסלק הכל ומתנהג עצמו בתמימות ומשליך א"ע לתוך כל מיני רפש וטיט בשביל הש"י. ועיקר הרפש והטיט שמשליך עצמו לשם בשביל הש"י הוא מה שמוריד את עצמו ומשליך א"ע בעמקי תהומות שהם מקומות הנמוכים והמלוכלכים מאד של אלו שנפלו לשם בעונותיהם ותאוותיהם הרעות שזהו עיקר בחי' נפילת המשפט עד התהום. והצדיק בגודל רחמנותו על צער השכינה וישראל הוא משליך עצמו לשם כדי להעלות הנפשו"ת הנפולות משם מעמקי תהומות תחתיות שזה ועקיר בחי' רפש וטיט שמשליך הצדיק עצמו לשם בשביל הש"י. כי הש,י חפץ חסד ורוצה בתשובתן של רשעים ואינו חפץ במיתתן וחושב מחשבות לבל ידח ממנו נדח. והצדיק שהוא יודע גודל תשוקת הש"י לזה להחזיר אליו נדחיו ע"כ הוא מוסר נפשו בשבילו ומשליך עצמו למקומות נמוכים כאלה. כי זה עקיר הנחת רוח של הש"י שזהו בחי' מה שאמר דהמע"ה ואני ידי מלוכלכותוכו' כמבואר מזה במ"א. וע"כ כ"א שרוצה לרחם על עצמו ולהכלל בהצדיק בכל מקום אשרהוא שם אפי' בעמקי תהומות. כי הצדיק הוא בחי' תם ומתמם עם תמימים שכל מי שממשיך עצמו לדרכי התמימטות אף אם נפל בתאוותיו לתהומות כמו שנפל יכול להכלל בתמימות הצדיקים שהוריד א"ע לשם ויכול לעלות ולשוב להש"י עי"ז:

אות י

כי עיקר תיקון כל אדם הוא ע" יבחי' תיקון המשפט. כי צריך כל אדם לכלכל דברי ובמשפט שישפוט א"ע בכל עת עלכל דבר וכל הפגמיסח"ו הם בחי' קלקול המשפט שאינו מתנהג כמשפט התורה. ועיקר קלקולו ע"י חכמות רעות של העולם שהם בחי' פגם המשפט. דהיינו מה שנדמה לכ"א כאיל הש"י אינו מתנהג עמ ובמשפט הישר והצדק כאיל וא"א לו לעמוד בנסיון כפי מה שהש"י מתנהג עמו. כי רוב העולם צועקים שאינם יכולים לעבוד את הש"י מחמת חסרון הפרנסה. נמצא לפי דעתם ח"ו הש"י מעוות

המשפט נגדם שרוצה שיעשו מה שאי ובכחם לעסוק בתורה ועבודה בחסרון פרנסה כזאת. אבל האמת בודאי אינו כן. כי צריך כ"א להאמין כי צדיק ה' וישר משפטיו. ובודאי אינו בא בטרוניא עם בריותיו ואינו מבקש מהאדם שיעשה מה שאין ביכולתו. ובודאי הוא ית' יודע שזה עיקר הנסיון של זה האדם שיחטוף עתים לתורה ועבודה מתוך דחקות הזה כמ ושאמרו רז"ל כל המקיים את התורה מעוני וכו'. וכן בכל מה שעובר על האדם. כי באמת האדם לא בא לעולם כ"א בשביל תיקון המשפט. דהיינו שיקבל שכרו במשפט ולא יאכל נהמא דכסופא כשרז"ל וזה כל מעלתו על כל המלאכים. ע"כ צריכים להאמין שהש"י בודאי ישר משפטיו ואינו מנסה שום אדם במה שאינו יכול לעמוד בו אע"פ שלפי שכלו קשה לו לעמוד בענינים אל ושעוברים עליו אעפ"כ צריך להשליך שכלו וחכמתו ולהאמין כי ישרים דרכי ה' ומשפטיו ובודאי הוא צריך לעבור בזה העולם בענינים אלו שהש"י מתנהג עמו בעשירו תאו בעניו תאו בהתגברות התאוות והרעיונים וכו' וכו', וכשארז"ל הלל מחייב עניים יוסף מחייב הרשעים ר"א בן חרסום מחייב העשירים. ובזה כלולים כל המדריגות שבעולם. כיאי ועני מהלל ואין התגברות והתגרות כמו שהי' ליוסף הצדיק וכן אי ועשיר כר"א בן חרסום. נמצא שעיקר התיקון ע"י תמימות שעי"ז הצדיק מקשר אותו לדרכי תמימות ומעלהו ממקום שהוא שם. ואם אעפ"כ יצו מתגבר עליו ביותר, צריך בדרכי התמימות לצעוק ממעמקים וכו'. כי התורה נעוצה סופה בתחילתה ותחילתה בסופה וא"א לבאר לכ"א כמה וכמה הוא צריך להשליך שכלו ולהמשיך א"ע לתוך דרכי התמימות שעי"ז הכל יכולין לעלות:

אות יא

וע"כ באמת צריכין לזה לימוד גדול להתאבק בעפר רגלי התמימים והכשרים בלבותם ולהשתדל כל ימיו להיות נכלל בבחי' הישיבה של הצדיק האמת שעוסק בלימוד האמיתי של קיום התורה שזה העיקר להכניס אמונה בעולם ולהוציא את כל א' ממקומות המגונים שנפל לשם. כי יש בזה הלכות רבות ועמוקות וכל זה מרומז בהתו' הנ"ל שכתב שם וזה בחי' רבי עם תלמידים שנקרא ישיבה ע"ש היטב. ומי שרוצה לחוס על חייו צריך לילך על ידיו ועל רגליו לבקש ישיבה אמיית כזאת שיוכל לזכות על ידה לאמונה שלימה ולקיום התורה לבל יאבד בתוך התהומות תחתיות שנפלו לשם כאשר הוא יודע בנפשו כי מימות אבותינו לא פסקה ישיבה מהם כשרז"ל. וזה בחי' ויעקב איש תם יושב אהלים שהי' יושב אהלים בתוך הישיבות הקדושו"ת של שם ועבר ללמוד שם דרכי התמימות באמת להיות איש תם וע"כ זכה לבחי' תיקון המשפט כ"ש משפט וצדקה ביעקב אתה עשית בחי' משפט לאלקי יעקב:

אות יב

וזה בחי' חסד ומשפט אשירה לך ה' אזמרה. דהיינו להאמין שצדיק ה' בכל דרכיו בין כשמתנהג עמו בחסד בין במשפט ודין ח"ו כשדרז"ל ולשיר ולזמר ולהודות להש"י על הכל, זה זוכין ע"י אשכילה בדרך תמים מתי תבא אלי דהיינו תמימות הנ"ל. וזהו אתהלך בתם לבבי בקרב ביתי, שבקרב ביתי, ביין לבי ועצמי איישב עצמי היטב ואלך בתם לבבי להסתכל באמת למי לקרב א"ע אם למושב לציים ח"ו אם לחכמות של הבל וכו' אם לתמימים ויראים וכשרים וכו'. וזהו לא אשית לנגד עיני דבר בליעל עשה סטים שנאתי וכו' עד גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל. כי צריכין לבט להגאות שמשם בחי' עשה סטים בחוי' תאות ניואף כ"ש שם. וזהו עיני בנאמני ארץ לשבת עמדי. הולך בדרך תמים הוא ישרתני וכנ"ל. וזהו לא ישב בקרב ביתי עושה רמיה בחי' טיפת עשו וישמעאל שצריכין לגרשם מהשייבה הקדושה:

אות יג

וזהו אשרי יושבי ביתך בחי' יושבי ישיבות הקדושו"ת הנ"ל. עוד יהללוך סלה. כי הם יזכו בודאי לתהלה והלל תמיד. כי שם עוסקין בתיקון האמונה שעי"ז כל תקון התפילה כ"ש שם. וזהו אשרי אדם עוז לו בך מסילות בלבבם כיכל זה מקבלין מלימוד הישיבה הק' להיות עוז וחזק בהש"י תמיד יהי איך שיהי' כי הם בקיאים בהלכה מאד בחי' בקי בעייל בקי בנפיק וכו'. וזהו מסילות בלבבם. בחי' קול קורא במדבר פנו דרך ה' ישרו בערבה מסילה לאלהינו. שאפי' במדבר נחש שרף ועקרב וצמאון גם שם שומעין קול הקורא פנו דרך ה' ליישר בערבה וחושך מסילה לאלהינו בחי' מסילות בלבבם שמלמדים אותם שהיי' מסילות בלבבם להתקרב להש"י מכל מקום שהוא אפי' ממדבר ומתהומות הארץ וכו'. וזהו עוברי בעמק הבכא מעין ישיתוהו. שאותן שעברו ונפלו בעמק הבכא שנבוכו ע"י תאוותיהן מאד ונפלו לעמקי תהומו תחתיות. גם משם יצעקו ממעמקים להש"י. עד אשר מעין ישיתוהו שיחתרו גם משם המים עמוקים עצה שהם בחי' מעין הישטועה לגדל האמונהעי"ז כ"ש בתחילת התורה הנ"ל. וזהו גם ברכות יעטה מורה. ברכות בחי' אמונה בחי' איש אמונות רב ברכות. יעטה בחי' לבושים קדושים שנעשים ע"ז ע"י תחזקות האמונה בחי' לבש ה' אוז התאזר וכו' כמובא שם. מורה בחי' המורה דרך שהוא הרבי של הישיבה כנ"ל הק'. וזהו ילכו מחיל אל חיל וכו'. כי כשמעלין האמונה הנפולה צריכין כמה מלחמות אח"כ להעלות מהחתים לפתוחי חותם וכו' עד תיקון המשפט. וזהו ילכו מחיל אל חיל שילכו ממלחמה למלחמה עד שיזכו בכח הצדיק לתיקון המשפט שעי"ז תהי' הגאולה בחי' ציון במשפט תפדה וכו' וכנ"ל. וזהו ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון. שילכו ממלחמה למלחמה כנ"ל עד שילכו לבחי'

תיקון המשפט הזה שזה עיקר גמר התיקון בחי' יראה אל אלהים בציון ששם כל תיקון המשפט בבחי' כי יפלא ממך דבר למשפט וקמת ועלית וכו'. כי שם נתתקן בחי' פלאות הנ"ל ע"י שמגלין המשפט שהי' נפלא ונעלם בחי' כי יפלא וכו':

אות יד

וזה כל המלחמה שלוחמין הצדיקים הגדולים בר,ה כמובן בזוה"ק ובתיקונים שאז בר"ה והנה עשו אחיו בא מצידו וכו'. ועיקר המלחמה כי צרייכן תיקון המשפט ולזה צריכין לגרש בחי' טיפת עשו וישמעאל כו' שמשם כל המוסרים הוחולקים הגדולים בחי' דתן ואבירם שצריכים להורידם מאד כנ"ל שזהו בחי' מה שאומרים בר,ה מלך אביון בלה ורד שחת וכו', כי באמת אנו עוסקין אז להעלות כולם להש"י כ"ש כל העמים תקעו כף וכו'. אבל בחי' עשו וישמעאל צחריכן לגרש ולרחק ולהוריד לגמרי כנ"ל בבחי' ה' מלך עולם ועד אבדו גוים מארצו שזה עיקר בחי' תקון המשפט שזהו בחי' כשמוח כל הארץ שממה אעשה לך (יחזקאל ל"ה) כשפרש"י כשמוח כל הארץ כשיקוים ה' מלך תגל הארץ ישמחו איים רבי סאז שממה אעשה לך. כי הכל צריכן להעלות רק בחוי' עשו וישמעאל צריכן להוריד ולא להעלות וכשרז"ל שגם אדום ירצה להביא תשורה וכו'. והכל בשביל תיקון המשפט כנ"ל שיהי' בשלימות לימות המשיח כ,ש משפטך למלך תן וכו'. וכן מבואר בעובדי' ואם בין כוכבים שים קנך משם אורידך וכו'. וזה בחי' עלינו לשבח שעוסקין בו ביותר בר"ה בברכת מלכיות שאז אנו מתפארין בנועם חלקנו שזכינו להאמין בו ית' ולהמליכו עלינו ואז מתחילין עיקר השבח מה שלא שם חלקינו כהם ואנחנו וכו'. ובזה מגרשין בחי' טפת עשו וישמעאל בחי עמלק שנאמר עליו תמחה את זכר עמלק כי הוא עיקר תוקף זוהמת עשו וישמעאל בחי' משפט מעוקל בחי' קלקול המשפט ח"ו. ואח"כ כשכבר גירשו אותם אז אומרים אח"כ ועל כן נקוה לך וכו' להעביר גלולים וכו' לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקאו בשמך להפנות אליך כל וכו', כיאז דייקא כשמגרשין בחי' טיפת עשו וישמעאל יכולים אח"כ להעלות הכל אל המוח ולתקן כולם שכל בני בשר יקראו בשמך וכו' היינו בחי' גרים ובע"ת שצריכין לקרבם וכנ"ל:

אות טו

וע' בנדרים (ד' לב) מגודל מעלת התמימות וז"ל הגמרא שם. אמר ר' יצחק כל המתמים א"ע הקב"ה מתמם עמו שנא' עם חסיד תתחסד עם גבר תמים תתמם ר' אושעיא אורמ כל המתמים א,ע שעה עומדת לו שנא' התהלך לפני והיה תמים וכתיב והיית לאב המון גוים. וע,ש מ"ש בסמוך מגודל פגם וקלקול של ההיפך כ"ש שם אר"ל כל המנחש לו נחש וכו' כל אדם שאינו מנחש מכניסין אותו למחיצה שאפילו מלאכי השרת אינם

יכולים ליכנוס לה שנא' כי לא נחש וכו' כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל. וזהו כל המתמים עצמו שעה עומדת לו שנאמר והיית וכו'. כי ע"י תמימות הנ"ל זוכין לגרש טפת עשו וישמעאל שזה היה עבודת אברהם וכל האבות. ואז דיקא יכולין לקרב הרחוקים הראוים ולהעלותם לבחי' חותם דקדשוה. וע"כ למדו רז"ל ענין זה מפסוק והיית לאב המון גוים דהיינו שיתרבו גרים על ידו. כי דייקא ע"י תמימות שהוא בחי' תיקון המשפט זוכה לזה וכנ"ל והבן היטב. וזהו שעה עומדת לו. כי באמת אין לך אדם שאין לו שעה. אך הרבה אובדים שעה שלהם שהיו יכולים להצליח בה בגשמיות ורוחניות ע"י חכמתם של הבל ע"יישדוחקים את השעה כמו שארז"ל כל הדוחק את השעה שעה דוחקת לו. כי הש"י מקיים עם חסיד תתחסד עם גבר תמים תתמם וכו' ועם עקש תתפתל. ומאחר שהוא עקש ורוצה להתעקש שימלא לו הש"י תיכף חפצו וכשאין לו מה שחפץ הוא אומר שא"א בזה האופל לעבודאת הש"י נמצא שהוא עקש ומהרהר אחר מדותיו ית' כאלו ח"ו הש"י בא בטרוניא עמו שלא במשפט ישר ואזי גם הש"י מתפתל עמ ווהשעה דוחקתו. אבל ההולך בתמימות באמת ומאמין באמת כי בודאי צדיק וישר ה'. ומה שסובל יסורין ודחקות הפרנסה ח"ו וכיוצא הכל לטובה כי עדיין לא הגיע השעה טובה שלו ומקיים טוב ויחיל ודומם לתשועת ה'. כי לפעמים אין הש" ינותן לו צרכי ישועתו תיכף עד שירבה בתפילה על זה. כי הש,י מתאוה לתפילתן של ישראל וגם בתפלה אסור לדחוק את השעה כמבואר במ"א (בה' גזילה הלכה ה'), ולפעמים מטעם אחר. ע"כ צריך לילך בתמימות ולהאמין ביושר משפטיו ולהרבות בתפילה תמיד על כל דבר ואז בודאי השעה עומדת לו כי בודאי יגיע השעה של ישועתו. כיאין לך אדם שאין לו שעה כי עיקר הישועה ע" יבחי' תיקון המשפט שזוכין ע"י תמימות דייקא וכנ"ל:

ועיין בפרש"י מה שפירש על מאמר הנ"ל כל המנחש לו נחש שנא' כי לא נחש ביעקב הוא בלמד אלף כתיב אלא משום מדה כנגד מדה ופרש"י לו נחש מאן דקפיד קפדין בהדי' מדה כנגד מדה. דבמדה שאדם מודד מודדין לי' ולא נפיק מקרא עכ"ל. ופירושו ז"ל דחוק מאד כאשר ראיתי אח"כ שגם המהרש"א הרגיש בזה וכתב שאין נראה בעיניו לפרש שחזר בו מקרא דמייתי כי לא נחש וגו', אך הפירוש הוא בסיגנון זה אלא משום מדה כנגד מדה. היינו שבודאי בקרא כתיב כי לא נחש ביעקב באלף כמ ושהוא באמת שאין ניחושים וקסמים שולטין ביעקב. כי הם תמימים עם ה' והש,Aי מתמם עמם וכנ"ל. אך מי שהוא עקש ומתנהג בניחושים אזי מתפרש אליו המקרא כאילו הי' נכתב בוא,ו לו נחש. כי עם עקש תתפתל וכמו שפרש,י בעצמו במדה שאדם מודד מודדין לו כי דברי תורה מתפרשין לכ"א לפי דרכו כשרז,ל זכה נעשית לו סם חים לא זכה וכו' וכ,ש

כי ישרים דרכי ה' וצדקיים ילכו בם ופושעים יכשלו בם. והוא כעין שמצינו שלפעמים כתיב לא בא' וקרינין לו בוא"ו כמ"ש אשר לא חומה וקרינין בוא"ו וכו'. היינו שמי שהולך בניחושים מתפרש אצלו המקרא לו נחש כאילו כתיב בוא"ו. וע' במהרש"א שפי' מעין זה וכן מבואר בגמ' (במס' סוטה פרק ה' דף כז) שתיבת לא אפי' כשכתובהבאלף יכולין לפרשה כאילו כתיב בוא"ו. וכן להיפך כ"ש שם על פ' הן יקטלני לו אייחל וו'. וניחזי האי לא היכי כתיב אי בלמד אלף וכו'. ומסיק שם אלא משמע הכי ומשמע הכי ע"ש. ובפרש"י נמצא מבואר שם שאין הדבר מוכרע ע"ש. וע"כ מתפרש היטב המאמר הנ"ל אלא משום מדה כנגד מדה. שכשהולך אחר ניחושים ותחבולות מתפרש אצלו כי לו נחש כאילו כתוב בוא"ו וכנ"ל:

טז וזהו הצור תמים פעלו בחי' תמימות. וזהו כיכל דרכיו משפט. כי תיקון המשפט ע"י בחי' תמימות כי הש"י מתנהג כביכול כמו שהאדם מתנהג כ"ש עם גבר תמים תתמם שעי"ז עיקר תיקון המשפט כנ"ל. וזהו אל אמונה ואין עול וכו'. ולהיפך מי שאינו מתנהג בתמימות עליו נאמר מה שכתוב שם תיכפף אחר מקרא זה שחת לו לא ששיחת וקלקל והפך מלא באל"ף ללו בוא"ו. כי מה שנאמר בכלל ישראל כי לא נחש ביעקב הפך על עצמו הגלגלשעליו נאמר כי לו נחש. שזהו בחי' מדה כנגד מדה וכנ"ל. וזהו בניו מומם ופרשש"י בניו היו והשחתה שהשחיתו הוא מומם. היינו כי זה שהולך בתמימות הוא עיקר הבן החביב להש"י כמבואר בהתורה הנ"ל, וזה זשצועק על ההופכים אורחות יושר ואינם מאמינים כראוי בשלימות בצדקת המשפט של הש"י והולכים אחר ניחושים וסברות רבות בניו היו. כי אם היו הולכים בתמימות היו נקראים בנים למקום. והשחתה שהשחיתו הלא נחש עד שנתהפך ללו נחש, הוא מומסכי היפך תמימות הוא בעל מום כי תמימות לשון שלימות והמום הוא חסרון. וזהו דור עקש ופתלתול בחי' עם עקש תתפתל היפך עם גבר תמים תתמם שאז נקרא בן ותמים בלשימות בלי מום כנ"ל:

אות יז

וזה בחי' ג' ספרים נפתחים בר"ה צדיקים נכתבים לאלתר לחיים, רשעים לאלתר למיתה, בינונים תלוים ועומדים עד יו"כ. ולמדו מפסוק ימחו מספר חיים וכו'. וכבר תמהו כל המפרשים על מאמר זה. ורובם פירשו שנאמר לענין חיי עולם וכו'. וע"פ התורה הנ"ל נוכל להבין מעט רמזי דבריהם הנשגבים מאד. כי היושבים על המשפט בב"ד שלמעלה הם נשמות הצדיקים האמתיים כי המה היוצרים יושבי נטעים עם המלך במלאכתו כיבהם נתייעך בבריאת עולמו קודם שהיו בזה העולם. מכ,ש עתה שכבר היו בעולם הזה וסבלו מה שסבלו ועמדו בנסיון כ"כ וכו' שהם עיקר יועצמו ושופטיו היושבים

עמו על המשפט כי הם בחי' צדיק מושל שמושלים בו ית' כשרז"ל. ועיקר ממשלתם הוא לעשו"ת גרים ובעלי תושבה בעולמכמבואר ומובן בהתורה ואתם תהיו לי (בסי' לד ע"ש). ועיקר עוסקים בזה בר"ה שהוא יום ראשוןלעשי"ת ואז הוא יום המשפט כ"ש היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים. ואז עוסקים הצדיקים בתיקון המשפט המבואר בהתו' הנ"ל. שעקיר התיקון הוא ע"י שמגרשין ומורידין בחי' טפת עשו וישמעאל שלא יקלקלו אל המשפט ואז יכולין לעשו"ת בעלי תשובה וגרים שזהו בחי' עסק המגיני ארץ שמעלים מהחתים לבחי' חותם דקדושה וכו'. וזה בחי' ג' כתות הנ"ל רשעים גמורים בחי' טפת עשו וישמעאל, לאלתר למיתה כיאותם צריכים לרחק ולגרש לגמרי שזהו בחי' מיתה עולמית. צדיקים הם הנלוים להצדיקי אמת היושבים על המשפט הם נכתבין לאלתר לחיים. כי בודאי יעלו אותם הצדיקים אל הדעת דקדושה לחיי עולם. כי אפי' אם יש בהם פגמים כי אין צדיק בארץ וכו', ואפילו אם יש בהם פגמים רבים וקלקולים הרבה מאד הם בכלל צדיקים מאחר שדברים ומתקרבים להצדיק אמת כי הדבוק לטהור טהור. כי הצדיקים זה עיקר עסקם לקרב כל הרחוקים המתגעגעים וחותריטם להתקרב אל האמת ועלי הם נאמר ועמך כולם צדיקים וכו'. בינונים הם שתלוים בספק ואינם זוכים עדיין להתקרב לצדיקי אמת, אבל אעפ"כ חסים על נפשם לבלי להיות חולקים ומוסרים ושונאים ח"ו להצדיק והנלוים אליו, ע"כ הם תלוים ועומדים עד יו"כ שאז הוא גמר תקון חותם דקדושה שעוסקים בו המגיינ ארץ להעלות מהחתים לבחי' חותם דקדושה שהוא בחי' אם תוציא יקר מזולל דהיינו בעלי תשובה וגרים. וגמר התיקון הוא ביו"כ כ"ש שם. וע"כאלו הבינונים תלוים עד יו"כ אם ירצו להתקרב יעלו אותם כנ"ל ואם לאו ויתהפכו ח"ו לחולקים גמורים אז דינם למיתה כי הם נכללין בבחי' טיפת עשו וישמעאל שצריכין לרחקם שזהו עיקר תיקון המשפט כנ"ל. וזהנעשה בכל ר"ה ור"ה כי הנצוצות שהם הנפשו"ת שנפלו מחטוא אדה"ר וחטאי הדורות מתבררין בכל ר"ה עד ש"ת מעט מעט היינו כנ"ל. וזה עיקר תקון המשפט שנעשה בר"ה וכנ"ל:

אות יח

וזה בחי' היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים אם כבנים אם כעבדים. כי כל סמיכתנו ותקותנו הוא על התמימים באמת הנלוים אל הצדיק התמים שהולך בתמימות וכו' עד שהוא בן העובד אותו וכו' שהוא דייקא זוכה להשיג דרכי ה' ומשפטיו שזה עיקר תיקון המשפט כנ"ל. וזהו שאנו מבקשים אם כבני סאם כעבדים ראוי לנו לזכות במשפט מאחר שאנו נסמכים על הצדיק שהוא בבחי' בן ועבד שעי"ז עיקר תיקון המשפט. וזהו אם כבני סרחמינו כרחם אב על בנים. היינו שירחם עלינו בבחי' וחמלתי עליהן כאשר יחמול

איש על בנו העובד אותו ויאיר עלינו הדעת שנזכה להבין דרכי משפטיו כנ"ל. ואז בודאי לא נסור עוד מדרכי הק' בכל מה שיעבור עלינו. כי בודאי מי שרואה ומבין בדעת דרכי ה' ויודע צדקתו וחסדו בכל מה שעובר עליו בודאי לא יסור מדרכיו ית' בשום אופן בכל מה שיעבור עלי ובין בטיבו בין בעקו ח"ו. ואם כעבדים שאסור לו לחקור שום טעם וידיעה, עינינו לך תלויות עד שתחננו שאנו סומכים עליך לבד כי בודאי צדיק אתה ה' וישר משפטך. וזהו ותוציא כאור משפטינו. שתאיר עלינו אתה יושר משפטיך שנזכה עכ"פ להאמין באמונה שלימה כי משפטיך ישרים וטובים לכל ובודאי יש לנו כח בכל מה שעובר עלינו להתקרב אליך שזה עיקר תיקון המשפט. וזה איום קדוש כי זהעיקר קדושתו כשזוכין לבחי' תיקון המשפט כמ ושחותמין בראש השנה ויום כפור ויגבה ה' צבאות במשפט והאל הקדוש נקדש בצדקה. בא"י המלך הקדוש:

וע"כ למדו רז"ל כל זה מפסוק ימחו מספר חיים וכו'. כי עיקר תיקון המשפט ע"ישמגרשין בחי' עשו כוו' שעליו נאמר כל זה. וזהו ובזכות התם דייקא יוציא איום לאור דינינו. כי עיקר תיקון המשפט והדין שנזכה שיוציא לצדק דינינו הוא ע"י זכות התם דייקא בחי' הצדיק המתנהג בתמימות וכנ"ל. וזה בחי' יעקב שעליו כוון הפייטן. כי עיקר התמימות זכה יעקב בשלימות בחי' ויעקב איש תם מחמת שהוא דחה טיפת עשו וישמעאל לגמרי כי היתה מטתו שלימה. וע"כ באמת זכה יעקב ביותר לבחי' תיקון המשפט כ"ש משפט וצדקה ביעקב וכו' וכנ"ל:

אות יט

וזה בחי' יו"כ שאז גמר תיקון החותם דקדושה (כ"ש בהתורה הנ"ל) שהוא ע"י שעושין גרים ובעלי תשובה ומעלין מהחתים לחותם דקדושה וכו'. וע"כ בכניסת יוה"כ אומרים בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה אנו מתירים להתפלל עם העבריינים. דהיינו להעלות העבריינים בחי' גרים לכוללם בתוך קדושת התפילה שכל זה נעשה ע"י הישיבות הקדושו"ת של ישראל שעוסקין בקיבוץ חלקי האמונה ומאספין כל הנאמני ארץ לשב תעמהם וכו' כנ"ל, שהם מעוררין גם הישיבה של מעלה לעסוק בתיקון זה להעלות כל העבריינים אל הקדושה, שזה עיקר בחי'תיקון חותם דקדושה בחי' אם תוציא יקר מזולל כ"ש שם בהתורה הנ"ל:

וזה בחי' סוד השעיר המשתלח לעזאזל זה בחי' טפת עשו וישמעאל שצריכין לגרשם שזהו עיקר תיקון המשפט כ"ש שם. וזה שמובא בספרי קודש שהשעיר המשתלח הוא בסוד הן עשו אחי איש שעיר כמובא, היינו כנ"ל:

אות כ

וזה בחי' סוכה. כי כבר מבואר שמר"ה עד שמ"ע עוסקין בכל התקונים המבוארין בהתו' הנ"ל כמבואר שם היטב. וכל אלו התקונים א"א לזכות בהם כ"א ע"י לימוד הקדוש של הישיבה הק' שעוסק שם הרבי האמת עם התלמידים להמשיך אמונה הק' ע"י לימודם שזה העיקר. ובזה עוסקין ביותר בתשרי בכל הימים הקדושים בפרט בר"ה. וע"כ אז עיקר האסיפה והקיבוץ אל צדיקי אמת כי אז עיקר תיקון הישיבה וכנ"ל. וזה שצועקין ומתפללין בכל הימים הללו אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבתי בבית ה' כל ימי חיי וכו'. שעיקר הבקשה שמבקש כ"א שיזכה לכלול בהישיבה הקדושה של צדיקי אמת שזה עיקר בית ה' שעל זה נאמר שמחתי באומרים לי בית ה' נלך. כי שורש תיקון כל הישיבות הקדושו"ת האמתיות הוא בבית המקדש ששם ישבו הסנהדרין בלשכת הגזית ומשם תצא תורה לכל הישיבות שבכל ערי ישראל במושבותם. וע"כ אחר יו"כ שאז גמר תיקון החותם דקדושה שהוא עיקר התשובה בחי' אם תוציא יקר מזולל שזה בחי' שעושין גרים ובעלי תשובה וכו' כמובן שם שכל זה נעשה ע"י לימוד הישיבה הק' כנ"ל. ע"כ אח"כ תיכף אחר יו"כ עוסקין בעשיית הסוכה. כי סוכה בח"י עניני כבוד שנעשין ע" יהגרים שזה בחי' ענן שהוא ר"ת נדיבי עמים נאספו כמבואר שם על מארז"ל כד הוו קמו רבנן ממתיבתא דרב הונא וכו'. ועיקר מצות סוכה הוא לצאת מהבית שהוא דירת קבע ששם עיקר ישיבת האדם לצאת משם אל הסוכה שהיא דירת עראי. להורות שעיקר תיקון הישיבה הוא עי"ז הן מצד הרב הן מצד התלמידים והחברים המקבלים. כי הרבה האמת מעוצם אהבתו את ישראל אינו יכול לישב בקביעות בביתו רק הוא מכתת רגליו לצאת מקביעות ישיבת ביתו להיות נע ונד בדרך ויושב בדירת עראי בחי' סוכה כדי לקבץ ולאסוף את הנאמני ארץ לשבת עמו, אותם שאין ביכולתם לבא אל ביתו וגם אי ויודעין ממנו כל זמן שהוא סגור בביתו עם מעט תלמידיו הכשרים, ע"כ הוא מכתת רגליו לצאת לדירת עראי בחי' סוכה כדי לעורר הנפשו"ת להודיעם אמיתת לימודו הק' כדי שיתקרבו כולם אל האמת והאמונה. וזה בחי' סוכה לשון סוכה. כמ ושדרז"ל ע"פ ואבי יסכה שסכתה ברוה"ק. היינ ושע"י הסוכה הק' הוא סוכה וצופה על הנאמני ארץ להמשיכם לישיבתו הק' בבחי' עיני בנאמני ארץ לשבת עמדי כנ"ל. שזה סוד הלכית ישראל במדבר והעננ כבוד הקיפו אותם שמשם סוד הסוכה הק' כשרז"ל. כי עיקר הליכתם הי' לבא לא"י ששם עיקר קדושת הישיבה הק' בביהמ"ק כנ"ל. וכן התלמדיים כל מי שנוגע יראת ה' בלבו ורוצה לחוס על חייו הנצחיים צריך לצאת מביתו הקבוע ולכתת רגליו מעיר לעיר ומדוך לדוך ולישב בסוכות ואהלים עד שיבא לישיבה הק' שעוסקין שם בלימוד

האמת להמשיך אמונה הק' בלב כ"א וא' שזה העיקר כנ"ל. וזה שמבקשים בכל הימים הללו אחת שאלתי וכו' שבתי בבית ה' וכו' שהוא לזכות להיות בכלל הישיבה הק' כנ,ל. אך איך זוכין לזה, על זה מתפלל כי יצפנני בסוכה ביום רעה וכו' שכל זמן שהאדם ראינו זוכה לזה לשבת בבית ה' כנ"ל שאז הוא עדין בבחי' ימי רעה. כי עיקר הרעה והצרה הוא כשרחוקין מהש,י בבחי' (דברים לא) הלא על כי אין אלקי בקרבי מצאוני הרעות הלאה. ועל זה מבקש ומתחנן מהש"י שיצפנהו בסוכה שהוא בחי' ענני כבוד שהקיפו את ישראל במדבר ששם קיבלו את התורה שאלו העננים נעשו מהגרים ובעלי תשובה כנ"ל ומשם סוד הסוכה.ושם יצפין אותו ביום רעה שיזכה לנדד ברגליו לבחי' דירת עראי לבחי' סוכה גם הצדיק הרבי האמת מנדד רגליו לשם כנ"ל. עד שיזכה ע"י בחי' סוכה דהיינו ע"י טלטוללו מביתו לבקש את הישיבה הק' ועל ידי טלטולי הצדיקים והנלווים אליהם להסתכל על המתגעגעים לזה עד שיתוועדו יחד עד שגם הוא יזכה להכלל עמהם להיות חבר ליראי ה' האמתיים שזה עיקר תיקון הישיבה הק' וזה אף חובב עמים כל קדושיו בידיך. אף חובב עמים זה בח'י גרים ובעלי תשובה. שזוכין שהש"י חבב גם אותם. וזה ע"י כל קדושיו בידיך שהם החדיקי אמת ותלמידיהם הממשיכים אמונה בעולם שהוא בחי'ידים בחי' ויהי ידיו אמונה (כ"ש בהתורה חב"ח סי' כ"ב). וזה והם תוכו לרגליך ודרז"ל אלו ת"ח שמכתתין רגליהם מעיר לעיר ומדוך לדוך ללמד תורה שעיקרה אמונהכ"ש כל מצוותיך אמונה היינו כנ"ל, שזה בחי' סוכה שהוא בחי' טלטול כנ"ל בשביל תיקון הישיבה הק' וכו' כנ"ל. וע"כ עוסקין בפרשת זאת בימי הסוכות שאז מסיימין התורה. וזהו ישא מדברותיך שאלו הת"ח האמתיים המכתתים רגליהם בשביל ללמד תורה באמת לשמור ולעשו"ת ולקיים, הם נושאים מדברותיך דברי התורה שלך שהשפעת להם במוחם שהם חידושים נפלאים שעל ידם הכל יכולין להתקרב אל האמת. והם כמ והסרסורים הבקיאים היטב באומנותם שנושאים כמה מיני סחורות בשוק וכל מי שלבו חפץ לקנות סחורה יפה הם מזרזים עצמן ומגלין להם הסחורה מתוך המכסה והחיפוי שעליה ומראין להם ואמרים להם הביטו וראו ומששו בידכם כמה יפה וטובה הסחורה הזאת ביופי והידור וחיזוק וכו'. כמ וכן הת"חל האמתיים העוסקין בלימודם הק' שקיבלו מרבם חידושי תורה נפלאים ונוראים מאד שמביאין את האדם לקיום התורה ולאמונה שלימה, הם מכתתים רגליהם בבחי' והם תוכו לרגליך וכו' כנ"ל. וכל אחד מהם הוא בבחי' ישא מדברותיך שנושאים דברותיךם הקדושים. וכל החפץ באמת בלי לצנות הם מראין ומגלין להם הביטו וראו נפלאות הסחורה הק' הזאת מה

טובה ומה יפיה וכמה וכמה מצלחת להאדם הצלחה הנצחיית וכו', וזה בחי' שנקרא סוכות חג האסיף בחי' בעלי אסופות שהם בחי' בעלי הישיבה הק':

כא) וזה ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות על כן נקרא שם המקום סוכת. וקשה לכאורה הלא גם בית בנה ולמה קרא המקום על שם סוכות דייקא. אך יעקב אבינו בודאי עסק כל ימיו בלימוד הישיבה הק' להמשיך אמונה בעולם. וע"כ כל הבית שבנה כ"ש ויבן לו בית ה"י רק בשביל התורה הק' שמתחלת בבית דבראשית להמשיך דרך התורהבעולם ע"י בית ישיבתו הקדושה. אבל ראה שא"א ע"י בחי' בית לבד לקבץ ולאסוף העם וכנ"ל. ע"כ ולמקנהו עשה סוכות. מקנהו הם ביחי' המון העם הרחוקים עדיין מישיבתו הק' שהם בי' בהמות כי כל מי שאין בו דעה אינו מן הישוב והוא בהמה בדמות אדם. ובשבילם עשה סוכות בחי' סוכה הנ"ל שעי"ז עיקר ההתקרבות אל הישיבה הק' כנ"ל. על כן קרא שם המקום סוכות דייקא מחמת שעי"ז ע"י בחי' סוכות על ידי זה עיקר ההתקרבות אל הישיבה הק' שהוא בח"י בית. שכל בנין הבית שהוא בית הישיבה שהוא עיקר הבית האמיתי הוא עי"ז שמאספין הרבה נפשו"ת מחוץ לפנים, כל הנפשו"ת שהיו בתחילה בבחי' תשתפכנה אבני קודש בראש כל חוצות (וכ"ש במ"א). אבל א"א לאספם לתוך בית הקדושה כ"א ע"י בחי' סוכה, ע"כ קרא שם המקום סוכות דייקא כי גם עיקר שלימות בחי' הבי תהוא ע"י בחי' סוכה וכנ"ל. וזה כל האזרח בישראל ישבו בסוכות שכל ישראל מתאספין אל הסוכה כי שם מתוועדין יחד וכנ"ל:

אות כב

וזה בחי' ד' מינים, זה בח"י תיקון המשפט שהוא בחי/ קשר המרכבה שהוא מארבע ארבע. ארבע חיות ארבע אופנים ארבע פנים וכו'. כי ד' מינים כלולים מכל הכתות שבישראל כמובא, שהש"י מתנהג עמהם בדרכי משפטיו הנפלאים מאד בחי' צדיק וטוב לו וכו'. וע"י מצות הד' מינים ממשיכין תמימות הצדיק הנ"ל עד שיזכה לבחי' תיקון המשפט. והעיקר להאיר אל האתרוג שהוא בחי' כנסת ישראל, דרכי התמימות האמתיים בבחי' אחת היא יונתי תמתי שהיא בחי' האתרוג כמובא, וזהו תמתי דייקא כשדרז,ל שתמימה וכו' בחי' תמימות הנ"ל:

אות כג

וזה בחי' שמיני עצרת שהוא תיכף אחר סוכות שאז חוזרין ונכנסין מהסוכה אל הבית ואז עוסקין לסיים התורה ולחזור ולהתחילה מבראשית. וכל זההוא בחי' תיקון הישיבה הקדושה של ישראל שעוסקין בתורה למעשה להמשיך אמונה בעולם ולעשו"ת בעלי תשובה וגרים וכו' עם כל התיקונים הנ"ל. שזה העסק הק' התחיל בר"ה שאז עיקר ההתחלה לעסוק בתיקון האמונה ע"י הישיבה הק'. וזה בחי' שופר שעי"ז קוראים

ומעוררים את כל באי עולם שיתקבצו אל הישיבה הקדושה שיסודה בא, יבביהמ"ק כנ"ל ומשם מקבלין כל הישיבות הקדושו"ת שעוסקין בהם בלימוד תורה לשמה. שהעיקר לשמור ולעשו"ת ולקיים. ועיקר קיום התורההוא האמונה הק' כשרז"ל בא חבקוק והעמידן על אחת וצדיק באמונתו יחיה וכתיב כל מצותיך אמונה (וכמבואר כבר כ"פ). כי זה עיקר בחי' תקיעת שופר לעורר הכל להש"י ולעשו"ת בעלי תשובה וגרים. וזה בחי'כל המזמור שאומרים קודם תקיעת שופר כ"ש כל העמים תקעו כף וכו' וכו' יבחר לנו את נחלתינו שהוא הביהמ"ק שש סעיקר שורש קדושת הישיבה הק'. וזה ע"י עלה אלהים בתרועה וכו' כנ"ל. שע"י קול שופר מעוררים כולם כנ"ל. וזהו אלהים ישב על כסא קדשו, ישב דייקא כי באתערותא דלתתא איתער לעילא. וכל מה שמתתקן יותר הישיבה של מטה כמו כן מתתקן למעלה הישיבה של מעלה שהקב"ה כביכול הוא הראש ישיבה כמובא. ואז עיקר ישיבתו על כסא קדשו. וזה שמתחילין בר"ה המלך יושב על כסא וכו'. כי עכשיו בר"ה מושיבין אותו על כסאו כביכול ע" יתיקון הישיבות הק' שלמטה. בבחי' כי שמה ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד. כי עיקר יסודם בירושלים בביהמ"ק כנ"ל. וזהו נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם שהם הגרים שמתתקנים ע" יבחי' המגיני ארץ בחי' כי לאלהים מגיני ארץ, ואז מאד נעלה ומתרומם הש,י כי זה עיקר התרוממותו וגדולתו ית' כשהרחוקים מאד מתקרבים אליו כ"ש במ"א. כי ע"י השופר מעוררין בחי' השופר של מעלה שהוא בחי' השופר שלעתיד שנאמר בו והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ובאו האובדים וכו' והנדחים וכו' והשתחוו לה' בהר הקודש בירושלים, שכולם יבואו לשם ששם עיקר קדושת הישיבות הק' כנ"ל. ובכל עשי"ת עוסקין בזה עד יו"כ כי בעשי"ת מתקנין החותם דקדושה. וביו"כ נגמר וכו' כ"ששם בהתורה הנ"ל. כי עיקר תיקון החותם הוא ע"י בעלי תשובה וגרים כ"ש שם. וזה בחי' חתום תורה בלימודי שנעשה ע"י לימוד הק' של הישיבה הק' כ"ש שם. ועל כן בכניסת יו"כ אומרים בישיבה של מעלה ובישיבה של מטה אנו מתירין וכו'. כי אז נתתקנין הישיבות הק' שהישיבה של מעלה מתתקנת ע"י הישיבה של מטה כנ"ל. וזה אנו מתירין להתפלל עם העבריינים. כי זה עקיר תיקון הישיבה להעלות כל העבריינים להכניסם אל הקדושה לעשו"ת אותם בעלי תשובה וגרים וכנ"ל. וע"כ הם עשרת ימי תשובה. כי עיקר יסוד הישיבה הקדושה הוא לפחות עשרה מבני ישראל שראויים לכל דבר שבקדושה כשרז"ל כי אכל בי עשרה שכינתא שריא. שזהו בחי' עשרה שיושבין על שולחן א' ועוסקין בתורה שהוא בחי' לימוד הישיבה הק', שכינה שרויה ביניהם. וכנגד זה הם בחי' עשרת ימי תשובה כנגד העדה הק' של הישיבה הק' שאינה פחותה מעשרה כנ"ל. ואח"כ בסוכות אז יוצאין

מהבית אל הסוכה כל ישראל שהוא בחי' טלטול ונע ונד. והכל בשביל להתפשט בעולם להודיע לבני האדם גבורות נוראות החידושים אמתיים שמתחדשין בכל עת בהישיבה הק' כדי לעורר כולם להתאסף אליהם ולשוב להש,י באמת שזהו בחי' והם תוכו לרגליך וכו' כ"ש לעיל שכל זה בח' סוכה. וע"כ מקריבין בסוכות ע' פרים כנגד ע' אומות כדי לברר הטוב שבהם להעלות גרים וכו' וכנ,". ואח"כ חוזרין ונכנסין מהסוכה אל הבית בשמיני עצרת. כי עיקר ישיבת הבית של איש הישראלי הוא לישב שם ולעסוק בתורה עם חביריו או עם בניו ותלמידיו שזה חל על כ"א מישראל לפי בחינתו. או שעכ"פ יחזיק ת"ח שהם בכלל בני הישיבה שיוכלו לעסוק בתורה שעי"ז גם הוא בכלל בני הישיבה. וזה עיקר קדושת הבי תשל איש הישראלי. כי בית שאין נשמעין בו דברי תורה ראוי לישרף כשרז"ל וכמובן בדבריו ז"ל (בהתורה בראשית לעיני כל ישראל סי' ס"ז לר"ת) שקדושת בתי בני ישראל הם בחי' קדושת הביהמ"ק. וזהו בחי' בית דבראשית בחי' ראש בית וכו', היינו כנ,ל, שעיקר קדושת בית ישראל הוא כשנכלל בקדושת הביהמ"ק ששם עיקר השייבה הק' כנ"ל. וע"כ צוה עלינו הש"י שבכל שנה ושנה אנו צריכין לצאת מבתינו אחר יו"כ וליכנוס אל הסוכה שהוא בשביל לעורר כל באי עולם אל הישיבה הק'. ואח"כ נכנסין אל הבית בש"ע כי אז עיקר תיקון הבית שכל תקונו וקיומו הוא שישב שם בקדושה שיהי' בכלל הק' שעל זה מתפללין כל הימים האלו אחת שאלתי וכו' שבתי בבית ה'. שזהו עיקר האזהרה שבק"ש שמזהיר על האמונה הק' כ"ש שמע ישראל וכו' ודברת בם בשבתך בביתך שבכל ישיבתו בביתו ידבר בהאמונה הק' שהוא כלל התורה. ואז ביתו בח'י בית ה' בחי' בית הישיבה הק' שעוסקין שם בלימוד הקדוש הזה, כי כל בתי בני ישראל צריכין לקבל קדושתם משם וכנ"ל. וע"כ נקרא עצרת לשון אסיפה כיאז עיקר גמר תיקון האסיפה שהואבחי' בית הישיבה הק' שמתאספין שם לעסוק בתורה לשמה להמשיך אמונה בעולם וכנ"ל:

אות כד

וע"כ אז מסיימין התורה וחוזרים ומתחילים אותה. כי זה עיקר עסק הישיבה לעסוק בתורה לסיימה ולחזור ולהתחילה. כי ארוכה מארץ מדה. כי הוא בחי' מים עמוקים עצה בלב איש, שיש עמקות עצום בכל דיבור ובכל אות. ועיקר הוא המעשה שהוא העצות הקדושו"ת שצריך כ"א להבין בלבו איך להנצל מכל רע של הבלי עולם הזה איך להציל נפשו מני שחת וכו', שזה ועיקר הלימוד הק' של השיביה הק' שהוא תמימות ופשיטות. אבל יש בזה התמימות נסתרות ועמקו עצום. וע"כ צריכין להתאבק הרבה בעפר רגלי בני הישיבה לקבל עמקות עצתם האמתיות לזכות ללמוד וללמד לשמור

ולעשו"ת ולקיים את כל דברי התורה מבראשית עד לעיני כל ישאל עם כל התורה שבע"פ הכלולה בהם ולסיימה ולחזור ולהתחילה. ועיקר הוא האמונה שבזה מסיימת התורה לכל האותות והמופתים וכו' ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל שעי"ז נתגלה אלקותו וממשלתו של היחיד קדמון. ותיכף מתחילין בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ שהוא עיקר האמונה הק' להאמין באמת בחידוש העולם שהש"י ברא את כל העולם יש מאין המוחלט אחר העדר גמור שזה אמונת כל ישראל. אבל צריכין לעסוק בזה כל ימיו ולחפש ולבקש את עצמו בכל עת איך הוא אוחז בהאמונה הק' הזאת. ע"כ צריכין ללמוד הרבה ביגיעות רבות אצל בחי' הישיבה הק' שזה בחי' סיום התורה הותחלתה בכל שנה ושנה בחי' הפוך בה והפוך בה וסיב ובלה בה וכו'. כי זה כל האדם שבא רק בשביל זה לעולם בגין דישתמודעין לי' לדעת ולהכיר אותו ית' והעיקר ע"י האמונה הק'. וכל זה נתתקן ע"י הישיבה הק' שהתחיל בר"הונגמר בש"ע. וע"כ אז מסיימין התורה בכל שנה וחוזרין ומתחילין אותה וכנ"ל:

חובל בחבירו ושמירת הנפש

אות כה

וזה בחי' כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו. ודרשו רז"ל שלא יגדל כלב רע בתוך ביתו ולא ישים סולם רעוע בתוך ביתו. כלב רע זה בחי' טפת עשו וישמעאל. שאסור להעלותם אל המוח שלא יקלקלו את המשפט. ולהיפך מה שצריכים להעלות מבחי' החתים לבחי' חותם דקדושה צריכין ליזהר מאד להעלותם שזה בחי' תיקון הגרים דקדושה וצריכן שיהיו לו אמרות טהורות להשיב ולהחיות את הנפשו"ת הנפולות בשבעה משיבי טעם שלא יחזרו ויפלו ח"ו כמבואר שם. וזה בחי' שלא ישים סולם רעוע בתוך ביתו. כי כשמעלין הנפשו"ת הנפולות שהם בחי' בעלי תשובה וגרים. כל עלייתם הואע"י בחי' סולם. כיכמו שהוא בגשמיות כן הוא ברוחניות כי בגשמיות כשצריכין להעלות דבר מהארץ אל הגג מעלין אותו דרך סולם. וכן כשצריכין להגביה להעלות דבבר מאיזה בור ושוחה עמוקה מורידין לשם סולם ומעלין דרך שם. וכל מה שצריכין להעלות מבורות עמוקים ביותר צריכין שיהי' הסולם חזק ואמיץ ביותר. ומחמת שאלו הנפשו"ת הנפולות נפלו וירדו מאד מאד בבחי' ותרד פלאים. בחי' באתי במעמקי מיטם וכו'. בפרט עכשיו בסוף. הגלות המר הזה, בפרט שגם עתה הם בעלי בחירה ועדיין הצר הצורר עליהם עומד ומסיתם למה שמסיתם בכמה וכמה תאוות בהתגברות עצום ובכמה וכמה דיעות זרות ועצות נבערות ובכמה וכמה חלישו"ת הדעת מריבוי הליצנות של המלעיגים הוחולקים וכו' וכו'. ע"כ צריך העוסק

בתיקונם והמשתדל בהצלתם להעמיד בחי' סולם בריא וחזק מאד שלא יפול הנופל ממנו. וע"כ סלם בגימ' סיני כמובא. כיכל עלייתם הוא ע"י התורה שניתנה בסיני כי בשביל זה ניתנה התורה בהר סיני שהוא הר השפל והנמוך כשארז"ל להורות שהצדיק בחי' סיני שהוא בחי' שפלות ע"י שהוא משפיל ומוריד את עצמו בתכלית השפלות ומגלגל עצמו בכל מיני רפש וטיט בשביל להעלות את הנפשו"ת הנפולות מעמקי תהום רבה ולחזקם בכל מניי התחזקות ולהשיבם בכל מיני מטעמים המשיבין את הנפש עד שישארו על עמדם בקדושה לנצח. וזהו כי תבנה בית חדש דהיינו בית לישב בו. ועיקר ישיבת הבית בשורש קדושתו הוא מבחי' קדושת בית הישיבה הק' הנ"ל שמשם מקבלין הקדושה כל בני ישראל במושבותם וכנ"ל, וזה בחי' בית חדש בחי' בית הישיבה הק' שעיקרה לחדש שם חידושי תורה אמתיים המביאין את האדם לידי מעשים טובים ולהצילו מכל רע וכו'. וע"כ דקדקה התורה לכתוב בפירוש בית חדש דייקא כי בחי' בית הישיבה הק' נקרא בית חדש כי שם עוסקין לחדש חידושי תורה אמתיים כנ"ל ולחדש שם נפשו"ת ישראל להוציאם מהזקנה דס"א מבחי' מלך זקן וכסיל להאיר עליהם האור החדש המאיר בכל יום בחסדו ית' ע"י הצדיקי אמת המתחדשים בכל יום בהתחדשו"ת נפלא אשר על ידם הש"י מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. והעיקר הוא לגלות האמונה הקדושה שצריך כ"א מישראל לקבלה על עצמו בכל יום מחדש כ"ש בפ' ק"ש אשר אנכי מצוך היום בכל יום יהיו בעיניך כחדשים כמו שדרשו רז"ל שזהו בח"י חדשים לבקרים רבה אמונתך (כמבואר מזה כבר בכמה מקומות). והם עוסקים לעשו"ת בעלי תשובה אמתיים שהוא בחי' חדש בחי' השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו וכו'. ובשביל כל זה נקראין בתי בני ישראל דקדושה בית חדש מחמת שכל קדושתם מבחי' בית הישיבה שהוא בחי' בית חדש בכל הבחינות כנ"ל. וזהו כי תבנה בית חדש הנ"ל שהוא בשביל לעשו"ת גרים ובעלי תשובה ע"י לימודם הקדוש שכל זה נעשה ע"י בירור האמונהעד שעושין גרים עד שמעלין מבחי' החתים לבחי' חותם דקדשוה בחי' תפלין דמכסיין על מוחא כו' וכו'. וזהו ועשית מעקה לגגך בחי' צמצום המוחין כמבואר שם שכשמעלין לבחי' חותם דקדושה בחי' מוחין בחי' תפילין וכו' כנ"ל אזי צריכין לשמור את בחי' הצמצום של המוחין שזה בחי' שדי של תפילין. כי אפילו בקדושה צריכין לצמצם את המוח בחי' במופלא ממך אל תדרוש מכ"ש וכ"ש לצמצם את המוח שלא יצא לחוץ אל הס"א ח"ו. וזהו בחי' מעקה שהוא מחיצה סביב הגג בחי' מחיצות המוחין הנ"ל. וזהו ועשית מעקה לגגך שהם בחי' מוחין תפילין דמכסיין על מוחא שזהו בחי' גג שמכסהעל הבית. כי כל הבי תהוא בחי' בתי התפילין וצריכין לעשו"ת להם מחיצה

בח'י מעקה בחי' צמצום המוחין הנ"ל שהוא בחי' שדי של תפילין כנ"ל. וזהו ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו. כי ע"י שהמוחין בשלימות עם תיקון הצמצום הנ"ל. עי"ז נעשין אמרות טהורות המחיין את כל הנפשו"ת הנפולות שלא יפלו עוד כמבואר שם בהתורה הנ"ל שזהו בחי' ולא תשים דמים וכו' כי יפול הנופל שצריכין לשמור את הנפשו"ת שלא יפלו וכו' שזהו בעצמו בחי'מה שלמדו רז"ל מזה שלא ישים סולם רעוע וכו' שהכל מרמז על הנפשו"ת שצריכין להעלותם וכנ"ל:

חובל בחבירו

אות כו

וזה בחי' מה שהחובל בחבירו צריך לתקן בתשלומי ממון דייקא כשרז"ל שבכל התורה כשחייב ממון ומלקות קים לי' בדרבה מניי' שהוא מלקות אבל בחובל ממונא משלם וכו':

כיכל החבלות וההכאות באין ע"י ריבוי המחלוקת ההשנאוי ומגונה מאד שהיו חולקים ומריבין אנשים והכה איש את רעהו באבן וכו'. וכשפרש"י אין שלום יוצא מתוך מריבה וכו'. וע"י המחלוקת פוגם מאד באמונה הקדושה כמובא בדברי וז" כ"פ שמחלוקת הוא בחי' פגם אמונה מאד. כי עיקר האמונהנמשך ע"י תיקון הישיבות הקדושו"ת שעוסקין בהם בתורה לשמה ללמוד וללמד לשמור ולעשו"ת ולקיים (היפך הישיבות הרעות שעושין עתה פריצי בני עמינו הרוצים מה שרוצים ח"ו כמפורסם דיעותיהם הרעות ומעשיהם הרעים בכל ישראל המקום ירחם על שארית הפליטה וכו') כמבואר בהתורה הנ"ל. ועיקר תיקון קיבוץ הישיבה הק' הוא ע"י שלום כ"ש שמחתי באומרים לי בית ה' נלך שהוא הביהמ"ק ששם עיקר הישיבה הקדושה של הסנהדרין שהם ראש ושורש לכל הישיבות הקדושו"ת שבישראל. וכ,ש שם כי שמה ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד. כי עיקר תיקון הישיבה הוא בחי' תיקון המשפט כנ"ל בחי' כי שמה ישבו כסאות למשפט כוו'. ושם באותו המזמור מתפלל עליהם שיהי' שלום בחילם כ"ש שם שאלו שלום ירושלים וכו' יהי שלום בחילך וכו' למען אחי ורעי שהם בחי' בני הישיבה הק' אדברה נא שלום בך וכו'. כי עיקר תקון הישיבה הוא ע"י שלום כי צריכין ליזהר מאד באהבת החברים כמבואר במשנה במ"ח דברים שהתורה נקנית בהן וכמו שהזהיר האריז"ל על זה מאד מאד כמובא בכתבים. וע"כ כשיש ח"ו איזה מחלוקת בישראל הוא בחי' פגם הישיבה פגם האמונה ובפרט כשהתגבר המחלוקת עד שבא לידי הכאה וחבלה. כי ע,י ההכאה שמכה אחד מישראל את חבירו הוא מעורר ח"ו בחי' המכות מופלאות הבאים ע"י פגם האמונה כמבואר שם שתיקטון האמונההוא ע"י

האיש תבונות שממשיך רוחניות אלקות לתוך צמצומים וכו'. וע"כ זה שפגם באמונה שזה מחמת שפגם בתיקון של האיש תבוונת שהוא המשכת רוחניות אלקות וכו' וע"כ באים עליו המכות מופלאות. כי כל המכות הם בחי' פירוד והסתלקות הרוחניות אלקות מתוך הצמצום כי המכה בחי' נטילת נשמה שבאותו האבר כשרז"ל חובל משום מאי מחייב משום נטילת נשמה שבאותו האבר. היינו נטילת והסתלקות הנשמה שהוא רוחניות אלקות מהאבר הגשמי שהוא בחי' צמצום, ובפרט כשאחד מכה את חבירו ישראל ועושה בו חבלה.שמעורר בידים בחי' המכות הנ"ל כי נוטל ומסלק בידים בחי' הרוחניות אלקות שהוא הנשמהמאותו האבר שבזה פוגם מאד מאד בבהאמונה הקדושה שבנינה ותיקונה עי"ז כנ"ל. כי זה ידוע שהכל תלוי בהאדם הבעל בחירה. ע"כ כשהאדם חובל בידים בחבירו שהוא בחי' נטילת נשמה שבאותו אב ר הוא פוגם מאד בתיקון האמונה וכנ"ל. ע"כ תקונו ע" יהממון דייקא שצריך לשלם ממון דייקא כפי החבלה כ"ש עין תחת עין וכו' שדרז"ל ממון. כי שורש הממון נמשך מבחי' המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים כמו שכתב שם כי כל הממון והפרנסה שבעולם הכל נמשך מהצדיקים העוסקים בתיקון זה להמשיך רוחינות אלקות לתוך צמצומים ע"כ ע"י הממון שנותן לו בעד החבלה בזה חוזר ומתקן הפגם שפגם באמונה ע"י החבלה כי עכשיו ממשיך בחי' המשכת רוחניות אלקות וכו' ע"י הממון שמשלמעל פי התורה ששרשו נמשך מבחי' המשכת רוחניות אלקות וכו':

אות כז

וע"כ כשראה משה שני אנשים עברים נצים ואמר לרשע למה תכה רעך. השיבו מי שמך לאיש שר ושופט עלינו וכו'. ובזה פגם זה החולק מאד בבחי' משפט במה שאמר נגד משה בעזות כזה מי שמך לאיש שר ושופט. כי ההכאות ומריבות הם בחי' פגם הישיבה שמשם עיקר תיקון המשפט כנ"ל. וע"כ אז אמר משה אכן נודע הדבר מה שישראל בגלות כשרז"ל ומובא בפרש"י שם. כי בודאי ע"י מחלוקת ובפרט הכאות וחבלות שזה עיקר פגם המשפט שהואבחי' פגם אמונה עי"ז עיקר אריכת הגלות שבא על פגם אמונה (כ"ש כבר כ"פ):

אות כח

וע"כ חייב החובל לשלם חמשה דברים שהם נזק וצער וריפוי ושבת ובשת. הכל בשביל תקן ע"י הממון שמשלם כל הבחי' הנ"ל המבוארים בתורה הנ"ל שכולם בחי' תיקון אמונה. נזק זה בחי' התיקון להפגם שפגם בבחי' המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים שהוא התחלת תיקון האמונה כמובן שם כי נזק משלם בעד האבר שחיסר ממנו כ"ש עין תחת עין וכו' וכבר מבואר שפגם החבלה שחיסר או גרע ממנו כח איזה אבר זה בחי'

שסילק הרוח חיים מאותו חלק הגוף דהיינו שהפריד בח' רוחינות אלקות שהוא הרוח חיים מאותו האבר שהוא בחי' צמצום כנ"ל שזהו היפך התיקון של המשכת רוחניות אלקות וכו' ובשביל זה משלם נזק. צער זה בחי' התיקון לתקן בחי' צעקת הקולות שצריכין לצעוק ממעמקים לחתור המים עמוקים עצה שמהם גדילה האמונה כ"ש שם. ובשביל זה צריך לשלם צער כי צער זה בי' קולות וצעקות מהלב מגודל צערו ומצוקתו וכאבו בחי' מן המצר קראתי יה בחי' ויצעקו אל ה' ממצוקותיהם וכו' ובשביל זה צריכין לשלם צער. ריפוי זה בחי' תיקון העצה שמשם גדילה האמונה שמשם עיקר הרפואה כ"ש שם כי כל הרפואות הם בבחי' תיקון העצות כמובן בכוונות מצמיח ישועות בורא רפואות שהם בחי' נצח. והוד כמבואר בכתבים ונו"ה הם בחי' רגלין בחי' עצות כידוע. שבת זה בחי' תיקון הגאוה המבואר שם שהוא תיקון פגם ניאוף כ"ש שם בבחי' לכן קראתי לזאת רהב הם שבת (ישעי' ל). וזה בחי' טוב לשבת על פנת גג מאשת מדנים (משלי כא) היינו תיקון תאות ניאוף. בשת זה בחי' עיקר שלימות גמר התיקון שהוא גמר תיקון פגם ניאוף שהוא פגם המקרות הבאים מכל הבחי' המבוארין שם והעיקר ע"י פגם המשפט כ"ש שם כי אין בשת אלא במקום עריין. כיכל הפגמים והקלקולים האלה תלויים זה בזה וכולם הם בחי' פגם אמונה. והעיקר נמשך ע"י ריבוי המחלוקת והמריבות שמהם כל החבלות וההכאות שהם היפך השלום שעי"ז פוגמין מאד בתיקון הישיבות הקדושו"ת המרבין שלום בעולם כשרז,ל ת"ח מרבים שלום בעולם. כי עיקר תיקון הישיבה ע"י השלום שעי"ז נתרבין התלמידים. כי ע"י השלום יכולין למשוך כל העולם לעבודתו ית' אפי' או"ה (כ,ש בהתורה רציצא בסי' כ"ז). כי תיקון האמונה תלוי בשלום כ"ש למעלה. וכן תיקון המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים זה בחי' שלום. כי עיקר השלום לחבר שני הפכים כ"ש במ"א שזהו בחי' חיבור המשכת רוחינות אלקות עם הצמצום שהם שני הפכים הרחוקים זה מזה מאד. וה' נתן חכמה בלב הצדיקי אמת לחברם יחד שזה עיקר השלום. וכן תקון העצה זהבחי' שלום. כי כשאינו יודע לתת עצה בנפשו זה בחי' חלוקת העצה שלבו חלק ואינו יכול להכריע וכשהש"י עוזרו לתת עצה לנפשו זה בחי' שלום שנתאחד חלוקות העצה שבלבו ונגמר לו עצה אחת אמתית ונעשה שלום בעצמיו בחי' עצת שלום, וכן תקון הגרים שהוא תקון הגאוה שמהם באים המזיקי עלמא שהם המנהיגים של שקר זהו בודאי תקון השלום. כי כל המחלוקת ע"י הגאוה הרעה ע"י שכ"א חפץ בכבוד מחמת גאותו ומתקנא בחבירו וכו' שמשם כל המחלוקות שמהם כל הקלקולים שעי"ז נחרב בית שני ע"י שנאת חנם כשרז"ל ועי"ז כל אריכת הגלות המקום ירחם. ע"כ עיקר התיקון הוא שלום. וכן תיקון תאות ניאוף הוא בחי'

שלום בחי' ברית שלום. כי פגם הברית זה בחי' מחלוקת בחי' לא זכה כנגדו שהתאוה הרעה הזאת מנגדתו ומעבירתו מדעתו ר"ל. כי בקדושה בשביל קיום העולם זה עיקר האחדות והשלום כידוע ועי"ז מולידין בנים ומרבין ישראל עם קדוש בעולם שזה עיקר השלום כ"ש וראה בנים לבניך שלום וכשרז"ל. אבל להיפך חו כשנוטה מהקדושה אחר התאוה הגשמיית מכ"ש וכ"ש ר"ל ע"י הרהורים רעים ר"ל פוגם מאד באחדות ובשלום כידוע. וע"כ באמת כל הקלקולים תלויים זה בזה. וע"כ קשה מאד התיקון. ועי"ז אריכת הגלות בכלליות ובפרטיות גלות הנפש המר של כ"א וא'. כי מחמת שפגם בבריתו בפרט בנעוריו כי כמעט אין נמצא נקי מחטאת נעורים ושכיח הרבה שקלקלו הרבה מאד מאד כאשר הם יודעים בנפשם והרבה אשר נודע לרבים קלקולם העצום, עי"ז הם רחוקים משלום ועי"ז מתגבר השקר שמשם כל המחלוקת ע"י המזיקי עלמא ומשם כל בלבולי האמונה ר"ל וכו'. וע,פכ הרוצה לחוס על עצמו צריך להמשיך את עצמו אל השלום בכל כחו שעכ"פ לא יהי' הוא בכלל החולקים המחרחרים ריב וכו' ויצעוק ממעמקים מעומק פנימיות לבבו שיחוס ה' עליו ויוריהו עצה שלימה וכו' ואז יוכל להתתקן אפילו אם הוא כמו שהוא. ועיקר השלום תלוי בממון שלא יהיה רודף אחר הממון ועכ"פ שיזהר מאד מליגע בממון חבירו ולא יקנא בחבירו. כי רוב המחלוקת והמריבות הם ע"י הממון והפרנסה. כי הממון והפרנסה שרשו נמשך מבחי' המשכת רוחניות אלקות לתוך הצמצומים שזה עיקר השלום שמשם הפרנסה והממון דקדושה שהוא בחי' שלום כ"ש השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך, וע,כ שם התגרות הס,א לעשו"ת מחלוקת כיאת זה לעומת זה וכו'. וע"כ תיקון של זההחובל בחבירו שזהו ריבוי עוצם המחלוקת שעי"ז פגם בכל הבחי' הנ"ל שהם תקוני האמונה שהוא בחי' שלום כנ"ל. ע"כ כל תקונו ע"י שישלם ממון להנחבל בעד כל ה' דברים הנ"ל שעי"ז ימשיך שלום שהוא עיקר תיקון האמונהשעי"ז יתקן כל הנ,ל. וע"כ באמת אמרו רז"ל אע"פ שנותן לו אינו נמחל לו עד שיפייסנו כמבואר במשנה. כי עקיר גמר התיקון הוא הפיוס שצריך לפייסו עד שיתפייס ויהיה אהבה ושלום ביניהם שזה עיקר התיקון כנ"ל. הש"י ישפות שלום אמיתי על כל עמו ישראל ויתתקן הכל במהרה בימינו אמן כי"ר:

אות כט

וזה בחי' חנוכה שהוא בחי' חנוכת הבית דהיינו חנוכת הבית המקדש שהוא בחי' קדושת הבית ישיבות שעוסקין בהם בהתגלות חידושי תורה המביאין לידי מעשים טובים ולקיום התורה. וזה בחי' הדלקת נר חנוכה שהוא בחי' נר מצוה ותורה אור של הישיבות הקדושו"ת המאירין לארץ ולדרים עליה. כי עיקר האור נמשך מהם כי התורה

הקדושה היא האור של כל האורות וממנה המשכת השמן משחתך קודש משח רבות קודשא לאדלקא שרגין ולאנהרא בוצינין. כי עיקר מלכות יון הרשעה שעמדו אז על ישראל הי' כל קנאתם על בית המקדש. והעיקר על אשר משם תצא תורהכי אז בימי בית שני נתיסדו מאד הבתי ישיבות הקדושו"ת כי אז היו אנשי כנסת הגדולה שדהם קיבלו כל התורה כולה מהנביאים וכו'. ונתכנסו יחד הרבה זקנים קדושים וקבעו להם ישיבה קדושה וביררו לנו כל הלכות התורה כי מפיהם אנו חיים. כי לא היינו יודעים עתה שום הלכה. וזה ידוע כיאת זה לעומת זה עשה אלקים ע"כ התגרה אז השטן והעמיד אז בעולם בתי הישיבות הרעים והמרים של חכמי יון שנתקקבצו אז בימים האלו וקבעו להם בתי אסיפות לחכמות רעות שלהם שרובם כנגד דעת תורתינו הקדושה. בפרט בענין קיום המצוות הקדושו"ת בכל פרטיהם כידוע כל זה לבקי בהם קצת. וע"כ התגרו אז ורצו להחריב את הביהמ"ק ולבטל את התורה ח"ו שלא ימולו את בניהם וכו'. אבל ימין ה' רוממה ותמיד ידו על העליונה כשפרש"י. ועשה עמנו אז נסים נפלאים ונוראים והכל בכח הישיבות הקדושו"ת שהם אנשי כנה"ג והכהנים הקדושים שעוסקים לגלות התורה בעולם כ"ש יורו משפטיך ליעקב וכו'. וכן עתה עיקר המשכת הנס של חנוכה בכל שנה ועיקר קדושת ההדלקה הקדושה של נר חנוכה הכל על ידי העוסקים בתורה באמת שהם בכלל בני הישיבות הקדושות. כי אפילו עשרה שיושבין ועוסקים בתורה הם בחי' ישיבה קדושה ושכינה שרויה ביניהם ואפי' חמשה ואפי' שלשה ואפי' שנים ואפי' א' כמבואר בהמשנה אבות. והעיקר הוא העוסקים בשביל האמת ללמוד וללמד לשמור ולעשו"ת ולקיים השואבים דעת התורה הק' מרבי אמיתי אשר מהם עיקר האור כנ"ל שזה בחי' קדושת נר חנוכה כנ"ל כי אור נר חנוכה זה בחי' עמקות העצות שנתגלין מתוך עומק החשך בבחי' גולה עמוקות מני חשך בחי' אור העצה כמ"ש שם על מאחז"ל ברישא חשוכא והדר הנורא וכו' ע"ש:

אות ל

כי כבר מבואר לעיל ובמ"א. שכל התקונים המבוארים בתורה הנ"ל כולם תלויים זה בזה. והתורה נעוצה תחילתה בסופה וסופה בתחילתה. וכן באמצעותה וכו'. כי הס"א והקליפה אורבת על האדם תמיד ועיקר על האמונה הק' וכשזוכין להתגבר בכח הצדיק לצעוק ממעמקים ולהמשיך אזיה עצות עמוקות ולגדל האמונה וכו' אז הם מתגרין אח"כ ע"י פגם הגרים שמהם נמשך גיאות שמשם מתגברין המזיקי עלמא שהם המנהיגים של שקר וכו' שעי"ז מכניסין תאות ניאוף בעולם. ולזה צריכין הכח של המגיני ארץ שהם מעלין מבחי' החתים בשרו לבחי' חותם דקדושה בחי' תפילין. כי המוח הוא כמו נר

דולק על ידי השמנונית שבגוף וכו'. ומבואר שם שזה התיקון נגמר ביו"כ בחי' וביום צום כפור יחתמון וכו'. וכל התקונים נמשכין ע"י הרבי עם תלמידים שהוא בחי' הישיבה הק' שהם מעלין האמונה ומבטלין הגיאות ומתקנים תיקון החותם הנ"ל בבחי' חתום תורה בלימודי וכו'. וכל זההוא בחי' נר חנוכה שהי' הנס ע"י השמן שהי' חתום בחותמו של כה"ג וכו'. כי עיקר עבודת הכה"ג הוא ביו"כ שאז עוסקין לכפר עונות ישראל שעיקרם בפגם הברית כידוע, כמ ושצועקין בכניסת יו"כ אור זרוע לצדיק וכו' בשביל תיקון זה כידוע, ועי"ז שעוסק הכה"ג בעבודתו לתקן זאת עי"ז הוא מתקן החותם דקדושה שנתתקן ביוה"כ כנ"ל. וע"כ הי' הנס של חנוכה ע, יהשמן שהי' חתום בחותמו של כה"ג דייקא כי הוא דייקא עוסק בתקון החותם דקדושה ביוה"כ. כי השמן של ההדלקה הקדושה הוא בחי' אור השכל דקדושה שמאיר ע"י השמנימשבגוף ע"י ששומרים אותם שלא יצאו לחוץ ח"ו ע"י פגם הברית שלא יהי' ח"ו בבחי' החתים בשרו. רק יעלו אותם אל המוח שיאיר וידלוק המוח על ידם בבחי' נר ה' נשמת אדם שיהי' נעשין מהם חותם דקדשוה בחי' תפילין שאומרים אז בשעת הנחתן ושמן הטוב תריק על שבעה קני המנורה להשפיע וכו'. נמצא ששמן של ההדלקה הוא בחי' תיקון החותם דקדשוה הנ"ל בחי' תפילין. וע"כ כתב אדמו"ר ז"ל שכפי הסלח נא שפועלין ביוה"כ כן זוכין לקדושת חנוכה כי הכל א' ע"פ הנ"ל. כי ביוה"כ מתקנין החותם דקדושה ע"י הכה"ג שזהו בחי' נר חנוכה שנמשך ע"י השמן שהי' חתום בחותמו של כה"ג כי הכל ' וכנ"ל. (וע"כ באמת זאת התורהכי מרחמם ינהגם שמבואר שם שכפי הסלח נא של יוה"כ כן זוכין לחנוכה זאת התורה נאמרה באותה השנה שנאמרה התורה תקעו אמונה הנ"ל בר"ה שמבואר שם כל הנ"ל ושתיקון החותם נגמר ביו"כ. ואח"כ תיכף בחנוכה שאחריו נאמרה התורה כי מרחמם שמבואר שם שכפי הסלח נא וכו' כי הם שייכים זה לזה וקשורים זה בזה. והבן היטוב כי יש בזה הרבה לדבר, וע' בחיי מוהר"ן מ"ש שבכל שנה קיבל כל הזמנים הקדושים בהתחדשו"ת נפלא וכו') וכל זה נעשה ונתתקן רק ע"י הישיבה הק' הנ"ל שהם עוסקין בכל התקונים הנ"ל להאירם על עצמן ועל כל העולם כולו:

אות לא

וזה בחי' מה שארז,ל שלא הי' בו להדליק כ"א יום א' ונעשה נס ודלק שמונה ימים. כי באמת שורש ההדלקה והארת האור הקדוש נמשך מהאיש תבונות שעוסק להמשיך רוחניות אלקות לתוך צמצומים וכו' שעי"ז נמשך פרנסה ומצחצח נשמתו וכו'. כי עיקר האור של כל האורות הוא הש"י כ"ש ה' אורי וכו' וכתיב כי אתה תאיר נרי וכו'. אבל זה ידוע שהש"י בעצמו הוא למעלה מכל האורות. ואפי' שם אור אין שייך לומר עליו. רק

כשהצדיקים ממשיכין רוחניות אלקותו ית' לתוך צמצומים זהו עיקר שורש האור של כל האורות. כמו שבתחילת הבריאה המשיך הש"י בעצמו על ידי הצמצומים שעשה תחילה כדי שיהי' באפשרות לקבל כידוע שזהו בחי' בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וחשך וכו' שכל זה בחי' צמצומים שהי' קודם התגלות האור ואח"כ ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור וכו'. רק שבתחילת הבריאה הי' הכל ע"י הש"י בעצמו. ועתה נעשה הכל כל התחדשו"ת מעשה בראשית בכל יום ובכל עת ע"י הצדיקים שעוסקין בזה להמשיך רוחניות אלקות לתוך צמצומים שעי"ז עיקר המשכת האור כנ"ל. וזהו בחי' בוצינא דקרדינותא הנאמר בזוה"ק כ"ש בריש הורמניתא דמלכא בוצינא דקרדינותא, שפירשו שם המפרשים על תחילת הצמצום שעי"ז נתגלה האור. וע"כ נקרא בוצינא דקרדינותא. כי עי"ז שיש צמצום וממשיכין לתוכו רוחניות אלקות עי"ז כל התגלות האור כנ"ל. אך בתחילת המשכת רוניות אלקותו לתוך צמצומים הוא רק התנוצצות בעלמא בחי' בטיש בטישא וכו', שזהו בחי' מה שגם בגשמיות עיקר התהוות אור האש הי' ע"י שאדה"ר בטש והכה שני אבנים זה בזה שעי"ז יצא ניצוץ האש ששרשו מניצוץ האור המתגלה ע"י המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים וכנ"ל. וע"כ עדיין א"א להמשיך זה האור הדק בעולם, ע"כ התיקון הוא ע"י שפע הפרנסה שנמשך ע"י המשכת רוחניות אלקות לתוך צמצומים כ"ש שם שעי"ז מצחצח נשמתו וכו'. וזהו בחי' השמן שצריכין אל האור שעי"ז מאיר האור בשפע גדול שיוכל להאיר לכל העולם. כי השמן הוא בי' שפע הפרנסה בחי' כד הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר (מלכים א' י"ז) וכו' וכתיב להצהיל פנים משמן ולחם לבב אנוש יסעד. וזה בחי' ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה ודרז"ל ואיתא במדרשים שעלה זית שהביאה בפיה זה מרמז על סוד שמן של חנוכה שמציל ממימי המבול שבלא זאת לא היה קיום להעולם כמובא בילקוט הראובני ע"ש. נמצא ששמן הוא בחי' שפע הפרנסה שעי"ז הצדיק מצחצח נשמתו. וע"כ א"א שיאיר האור בעצמו שבא ע"י המשכת רוחניות אלקות לתוך צצמצומים שהוא שורש כל האורות כנ"ל א"א לו לדלוק ולהאיר מרוב דקותו כ"א ע"י השמנים הנמשכים אליו שהם בחי' שפע הפרנסה וכו' כנ"ל, שעי"ז מצחצח נשמתו בבחי' להצהיל פנים בחי' חכמת אדם תאיר פניו, שעי"ז נעשה בחי' איש תבוונת שעל ידי זה יכול לדלות ולחתור המים עמוקים שהם העצות עמוקות שעל ידם גדילה האמונה כמ"ש שם, כי עיקר שלימות החכמה והתבונה והדעת הוא כשנעשה ממנו עצות עד שתתגדל האמונו על ידם. ומשם שורש האור של נר חנוכההקדוש שהוא בחי' הדלקת נרות המנורה וכל הנרות של מצוה. והצדיקים הגדולים העוסקים בזה אינם נחים ואינם

שקטים בחי' כי לא ישקוט האיש כי אם כלה הדבר היום (רות ג'). כי עוסקים בזה תמיד בכל עת להמשיך בכל פעם מחדש רוחניות אלקות לתוך צמצומים ע"י חידושי תורתם הנפלא שמחדשין בכל עת ומצחצחין נשמתם וממשיכין האורות בדרכים נפלאים עד שנעשין מהם עצות עמוקות עד שמגדלין האמונה הק' עי"ז. ואח"כ משגיחין להמשיך התיקון בכל פעם בשלימות יותר באופן שלא יקלקלו האורבים ח"ו שלא יתקלקל ע"י פגם הגרים, ולגרש ולבטל הגאות הבא על ידם ולבטל כח המהנהיגי שקר וכו'. וליתן כח להמגיני ארץ שיוכלו להעלות השמנים מבחי' החתים בשרו לבחי' חותם דקדושה כנ"ל וכל שאר התיקונים המבוארים שם, כי לכלכ תקון של כל הקלקולים הנ"ל צריך להתחיל מראשית התקון שהוא המשכת רוחניות וכו'. כי הצדיק הגדול עוסק בכל פעם להמשיך רוחניות אלקות וכו' בשכליות כאלו בתקונים כאלו באופן שיתתקן האמונה בשלימות ולא תתקלקל ע"י כל הפגמים הנ"ל, כי כל השמנים שבכל אדם שמהם מאיר השכל כנ"ל, שרשם משמן משחת קודש של הצדיק שממשיך רוחניות אלקות וכו' שמשם שורש האור והשמנים וכנ"ל:

אות לב

וזהו בחי' מאמר הנ"ל שהשמן שהי' חתום לא הי' בו להדליק כ"א יום אחד ונעשה נס ודלק שמונה ימים, היינו כי היוונים שהם הס"א והקליפות האורבים לקלקל בכל הקלקולים הנ"ל, כי מתחילה מתגברים לקלקל האמונה ח"ו ע"י חכמות רעות שלהם שהם בחי' חכמות יון הרשעה, וכשמתגברים כנגדם ע"י צעקת הלב ממעמקים וכו' עדיין הם מתגברים בגאות וניואף וכו'. וצריכין כח המגיני ארץ להעלות השמנים מהחתים לחותם דקדושה שזהו בחי' שהיוונים טמאו כל השמנים שהם כל הבחי' של הדעת שרצו ח"ו לטמאות ולקלקל הכל ע"י כל הקלקולים הנ"ל. ונעשה הנס ע"י מעט השמן שהוא הדעת שמצאו ע"י תקון החותם דקדושה הנ"ל שהוא בחי' שהי' חתום בחותמו של כה"ג כנ"ל שהוא השמן והדעת שמעלין מהחתים בשרו לבחי' חותם דקדושה כנ"ל. אבל לא הי' בו להדליק כ"א יום א'. כי הס,א אורבת תמיד הן על כלל ישראל הן על כ"א וא' בפרט. ואפי' כשמתגברים קצת כשרים ומשברים תאוותם ומעלין מהחתים לחותם דקדושה שמשם מתהוה השמן הקדוש בחי' הדעת הקדוש להאיר בעולם, אעפ"כ עדיין הם מתגברים ומתגרים על שאר העולם ומביאים אותם לידי פגם הברית שהוא פגם הדעת. ולפעמים מתגרים בהתגרות גדול גם על הכשרים שכבר התחילו לשבר תאוותם ולהעלות מהחתים וכו' כנ"ל עד שמכשילים אותם ג"כ ח"ו. וזה בחי' שבהשמן שהי' חתום וכו' לא הי' בו להדליק כ"א יום א' היינו זמן מועט, כי אין בטוחים על

מעט השמן והדעת הזה כ"א על יום א' כי מי יודע מה יולד יום מה יהי' נעשה ביום השני. כי בכל יום יצרו של אדם מתחדש עליו כשרז"ל ע"פ צופה רשע לצדיק וכו'. וזה בחי' מה אעשה לך אפרים מה אעשה לך יהודה וחסדכם כענן בוקר וכו' (הושע ו'). אבל בכח הצדיקים הגדולים האמתיים שהם בחי' אנשי כה"ג שהם בעלי הישיבות הקדושו"ת האמתיות, שהם גדולים ויקרים מהכה"ג כשרז"ל יקרה היא מפנינים מכה"ג שנכנס לפני ולפנים, בזכותם ובכחם נעשה נס ודלק השמן שמונה ימים. כי אלו הצדקים הם עוסקים תמיד להמשיך ולהשפיע השמן משחת קודש משרשו ע"י שממשיכים המשכת רוחניות אלקות וכו' והם כמעין הנובע וכנהר שאינו פוסק. כי הם אינם פוסקים מלהשפיע השמן משחת קודש משרשו עד שגומרים כל התקונים הנ"ל בשלייות שזהו בחי' שנעשה נס שדקל השמן שמונה ימים. שמונה ימים זה בחי' שמונה מדות שהם מכתר עד הוד כידוע. כי כתר הוא התחלת הצמצום הראשון הקדוש שנמשך לתוכו בחי' רוחניות אלקות. ואח"כ מצחצח נשמתו ונעשה איש תבוונת שזהו בחי' חכמה ובינה ומשם נמשך הדעת עד שנתהוה ממנו עצות קדושו"ת שהם בחי' נצח והוד שהם בחי' רגלין בחי' עצות (כמבואר במ"א). היינו שהצדיקי אמת עוסקין בתקונים הנ"ל ואינם פוסקים לעולם עד שמאיר האור עד שנעשין מהם עצות עמוקות שא"א לסותרן בשום אופן שעומדים כנגד הס"א לבטל ולתקן כל הקלקולים הנ"ל עד שיגמרו מה שהתחילו. כי הם ממשיכין אור של משיח בחי' ערכתי נר למשיחי שעל זה מבקשין בר"ה ויו"כ ועריכת נר לבן ישי משיחך שעליו נאמר כי בשם קדשך נשבעת לו שלא יכבה נרו לעולם ועד. שזהו בחי' נר המערבי ששם השכינה שורה שממנו הי' מתחיל ובו היה מסיים. כי הוא ממשיך השמן הקדוש תמיד וממנו כל ההדלקות של כל האורות הקדושו"ת תמיד. כי אור תורתם הקדושה א"א לכבות בשום אופן בבחי' עבירה מכבה מצוה ואין עבירה מכבה תורה. היינו התורה שלומדים לשמה לשמור ולעשו"ת ולקיים וכ'. כי לימוד התורה שהיא מן השפה ולחוץ בודאי אינה יכולה להאיר בעולם והלואי שלא תקלקל בבחי' לא זכה נעשית לו סם מות. כמו שמצינו כמה וכמה שהיו לומדים גדולים וקלקלו אח"כ מאד כשרז"ל על דואג ואחיתופל ואחר שהי' תורתם מן השפה ולחוץ. אבל התורה של צדיק אמת שעוסקים להמשיך רוחניות אלקות וכו' עד שמגלין עצות עמוקות וכו' אור הקדוש הזה א"א לכבו בחי' עצת ה' לעולם תעמוד וכו'. ומשם הי' הנס של חנוכה ע"י הצדיקים אנשי כנסת הגדולה שפעלו בנפלאות חידושי תורתם שדלק מעט השמן שמונה ימים. וכן עתה בכל דור ודור בכל שנה ושנה עיקר הארת האור האמת שהוא בחי' אור נר חנוכה הוא ע"י הצדיקים העוסקים בתקונים הנ"ל להמשיך

בכל עת בחי' המשכת רוחניות וכו' שמשם שורש האור וכו', ועוסקים בשלימות כזאת שלא יהי' נפסק לעולם בבחי' צפחת השמן לא תחסר. עד שיהיו נמשכין בכל פעם עצות עמוקות שא"א לסותרן וכו' וכנ"ל:

אות לג

וזה בחי' מ"ש בחזקיהו (ישעי' י') וחובל עול מפני שמן, כי חזקיהו בחי' משיח כשרז"ל ביקש הקב"ה לעשו"ת חזקי' משיח וכו'. וזהו וחובל עול שהוא עול הס"א שהוא עול סנחריב כשפרש"י שם כי בדורו התלבשה הס"א בסנחריב וכן בכל דור ודור. ואמר הכתוב שהקב"ה יחבל וישחית עול מפני שמן משחת קודש הנ"ל. כי חזקי' קבע ישיבות רבות בתורה כשרז"ל בדקו מדן ועד באר שבע וכו' ועליהם נאמר בום ההוא יחיה איש עגלת בקר וכו' כל מקום אשר יהי' שם אלף גפן באלף כסף לשמיר ולשית יהי' וכו' (ישעיה ז') כי ישליכו הכל וילכו לעסוק בתורה (היפך מדיעות רעות של המרבים להוכיח לעסוק בריבוי מלאכות ומו"מ. אבמתל שרז"ל הזהירו על המלאכה אבל לא על בעלי תורה כמבואר בש"ע וכמה ספרים קדושים וכ"ש ר' נהוראי מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני מלמד את בני אלא תורהויש בזה הרבה לדבר ואין כאן מקומו). וע"כ ע"י עסק תורתו של חזקי' שהוא בחי' משיח שממשיך בכל עת בחי' השמן הנ"ל המאיר לעולם כולו עי"ז יהי' נחבל ונשחת עול הס"א האורבים לקלקל ח"ו, וזהו לריח שמניך טובים שמן תורק שמך, שמן תורה תורק דייקא שהשמנים של התורה האמתיית הם טובים כ"כ עד אשר אפילו שנדמה שהשמן הורק מהכלי שזהו בחי' שמן תורק אעפ"כ יגדל שמך לעולם. כי מעט השמן הנשאר מאיר לעולם כולו בכח הצדיקים המוסיפים בכל עת להמשיך השמנים שהוא הדעת הקדוש מחדש בכל פעם כנ"ל. וזהו על כן עלמות אהבוך שזהו בחי' הגרים ובע"ת כשפרש"י שם. כי ע"י השמן של הצדיקים הנ"ל שאין נפסק ריחו לעולם עי"ז נתוספין בכל פעם גרים ובעלי תשובה וכנ"ל:

אות לד

וזהו הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. זה בחי' שבח מעלת הישיבות הקדושו"ת שעוסקים בתורה שהם נקראים אחים ורעים באמת כ"ש למען אחי ורעי אדברה נא שלום. וזהו כשמן הטוב על הראש. בחי' שמן משחת קודש הנ"ל. וזהו יורד על הזקן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו, שחושב כל השתלשלות המשכת שמן הקדוש שהוא הדעת הקדוש מראשית התחלתו עד שנמשך לבחי' עצות קדושות. וזהו כשמן הטוב על הראש. זהו בחי' התחלתו שנמשך ע"י המשכת רוחניות אלקות וכו'. ואח"כ יורד על הזקן זה בחי' איש תבונות הנ"ל בחי' מזקנים אתבונן. כי זקן זה קנה חכמה. וזהו זקן אהרן, כי עיקרו נמשך ע"י אהרן הכהן הראש שהוא בחי' ראשי הישיבות שהם בחי' כהנים כ"ש

יורו משפטיך ליעקב וכו'. וזהו שיורד ע"פ מדותיו, דהיינו שיורד ונמשך לתוך המדות שהם בחי' העצות טובות. כי כל העצות טובות הם בבחי' המדות שהם מחסד עד הוד ששם כל העצות שמקבלים מהאיש תבונות שממשיך השמן הנ"ל. שע"י אלו העצות גדילה האמונה בחי' מלכות ע"י שמקבלת העצות מהצדיק האמת שהוא בחי' צדיק יוסד עולם. וזהו כטל חרמון שיורד על ההרי ציון, זה בחי' שפע הטוב של הפרנסה הקדושה שמכונה בשם טל בחי' המן שהוא פרנסה שירד ע"י הטל כ"ש וברכדת הטל וכו' ירד המן עליו. וזהו כטל חרמון וכו' בחי' שפע הפרנסה טובה שיורד על הררי ציון ששם שורש כל ההשפעות כידוע. כי ע"י הפרנסה מצחצח נשמתו שזהו בעצמו בחי' השמן הנ"ל. וזהו כי שם צוה ה' את הברכה חיים עד העולם. היינו שיהי' נמשך החיים אמתיים שהוא קיום התורה עד העולם. היינו שיהי' נמשך החיים אמתיים שהוא קיום התורה עד העולם כי לא יהי' נפסק לעולם זה הטל והשמן ע"י גודל קדושת הישיבות הקדושו"ת של הצדיקי אמת אשר עליהם נאמר הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד:

אות לה

וזה בחי' משארז"ל נר חנוכה איש וביתו והמהדרין נר לכ"א והמהדרין מן המהדרין וכו' מוסיף והולך:

כי כבר מבואר שנר חנוכה הוא אור תורת אמת המאיר לעולם ע"י לימוד הישיבות הקדושו"ת שבישראל. וע"כ יש בהם ג' בחינות. שהם הג' בחינות שבמצות נר חנוכה. והוא, כי עיקר נר חונכה הוא איש וביתו כי מבואר לעיל שעיקר קדושת כל בתי בני ישראל הוא מבחי' קדושת בי תהישיבה הקדושה שהוא הרבי שלומד עם תלמידים וכו'. ומשם מאיר אור התורה והמצוות שהואבחי' נר חנוכה כנ"ל. וע"כ עיקר נר חנוכה הוא בבחי' איש וביתו שהראש של הבית שהוא הבעל הבית צריך להדליק ולהאיר אור הנר חנוכה הנ"ל. כי הראש של הבית שהוא הבעה"ב הוא בביתו בחי' הראש של הישיבה הק' ומשם מקבל חיותו וקדושתו שעיקר אור התורה שהוא בחי' נר חנוכה נמשך ממנו. וע"כ עיקר נר חנוכה הוא איש וביתו כנ"ל. והמהדרין נר לכ"א, כי המהדרין מדקדין יותר ונזהרים שגם כ"א מבני הבית ידליק נר חנוכה כי כ"א מבני הבית הוא בבחי' התלמידים של הרבי שהוא הראש ישיבה, והמהדרין מתיגעים בתורה כ"כ עד שגם אותן שהיו בבחי' תלמידים זוכין ג"כ ללמוד וללמד שדולין תורת רבם ומשקין אותה לאחרים ומאירין אור תורת הרב ועצותיו הקדושים לחבריהם. וזה בחי' הדלקת נר חנוכה שהוא אור התורה של כ"א וא' מבני הבית שהם בבחי' התלמדיים שגם הם צריכים להאיר תורת רבם בעולם שזהו בחי' הדלקת נר חנוכהכנ"ל. והמהדרין מן המהדרין מוסיף והולך, היינו כי אינו

מספיק להם מה שמאירים ומלמדים תורת רבם בעצמה לאחרים אף גם הם מוסיפים והולכים בכל יום לחדש גם מעצמם חידושי תורה אמתיים המביאים לידי מעשה והם חותרים ומגלים עצות עמוקות מה שאינו מבואר בפירוש בדברי תורתו של רבם, שעי"ז מחזקין את חבריהם ומעוררים אותם לעבודת הש"י שכל זה הוא בחי' מוסיף והולך בחי' תוספת אור התורה בחי' חידושי תורה שמחדשים בעצמם מתוך דברי תורתו שקיבלו מרבם האמיתי. וזה בחי' המהדרין מן המהדרין מוסיף והולך בכל יום וכנ"ל:

אות לו

וזה בחי' הלל של חנוכה. זה בחי' המאמרות טהורות נעשין על ידי תיקון המוחין על ידי המגיני ארץ שמתגברין ומשברין ההרהורים רעים ומעלים השמנים מבחי' החתים לבחי' חותם דקדושה וכו' שזהו בחי' נר חנוכה כנ"ל. ומשם נמשכין אמרות ה' אמרות טהורות להחיות ולהשיב את הנפשו"ת הנפולות להחיותם בשבעה משיבי טעם בחי' מזוקק שבעתים שנמשך מהז' ראשים של ב' השינין שבתפילין מוחין חותם דקדושה הנ"ל שנמשכין מהשבעה רועים שמשה רבינו רעיא מהימנא כלול מהם וכו' כ"ש שם, שכל זה אנו ממשיכין ע"י הדלקת השמן הקדוש של נר חנוכה וכנ"ל. כי המוחין של התפילין הם בבחי' שמן הטוב הזה בבחי' ושמן על ראשך אל יחסר אלו תפילין כמו שדרשו רז"ל, שזהו בחי' מה שאנו נוהגין לומר בשע תהנחת תפילין ושמן הטוב תריק על שבעה קני המנורה וכו'. ומכל זה נעשין האמרות טהוורת הנ"ל כמבואר שם. וזה בחי' ההלל של חנוכה. כי הלל הוא כולו בחי' אמרות טהורות המשיבין ומחיין את הנפש מאד בפרט נפש המר שעוברים עלי' בעונותיו מה שעובר. וכשהצדיק האמת מחיה ומשיב נפשו בשבעה משיבי טעם שהם אמרות טהורות הנ"ל, הוא מחי' ומשיב נפשו כ"כ עד שמעוררו ומקיצו שישמח נפשו כ"כ עד משעוררו ומקיצו שישמח נפשו במעט נקודותיו הטובים עד שיפתח פיו וישר ויזמר וירנן ויהלל וישבח להש"י עלכל החסדים הנפלאים שעשה עמו למלטו ולהצילו מבין שיניהם של הס"א וכו', שכל זה הוא בחי' הלל שאומרים בימים שעשה לנו הש"י נסים ברחמיו. שעיקר הנסים והנפלאות והתשועות והמלחמות שעשה עמנו אז וגם עתה שנמשך עלינו קדושת הארת הנס בימים ההם בזמן הזה, הכל הוא מה שברחמיו נצלנו אז ועתה מהס"א והקליפות שהם בחי' מלכות הרשעה בגשמיות ורוחניות. אשר בחמלתו הגדולה הצילנו מהם שלא נאבד ביניהם לגמרי ח"ו שלא השכיחו מאתנו תורתו ולא העבירו אותנו על חוקי רצונו וכו'. ועל זה אנו אומרים הלל בלב שלם כאשר כל דברי ההלל הקדוש מלאים מזה כ"ש מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון וכו'. שומר פתאים ה' דלותי ולי יהושיע. שובי נפשי

למנוחיכי כי ה' גמל עליכי, כי חלצת נפשי ממות וכו'. מה אשיב לה' וכו'. מן המיצר קראתי יה ענני במרחב יה. ה' לי לא אירא וכו'. ה' לי בעוזרי וכו', כל גוים סבבונים בשם ה' כי אמילם סבוני גם סבבוני בשם ה' וכו'. סבוני כדבורים וכו' בשם ה' וכו'. וכן הרבה. שכל אלו הדיבורים הקדושים הם בחי' אמרות טהורות הנמשכין ממשה רבינו ומכל הצדיקים שהם בבחי' משה שמחיין ומשיבין את הנפש בהם עד שפותחין את פיהם שידברו בלשונם לעצמן אמרות טהורות הנ"ל להחיות ולהשיב בעצמו את נפשו. כי הדיבור יש לו כח גדול. כי הצדיקים מעוררים אותם בבחי' התנערי מעפר קומי וכו' עורי דברי שיר. וכ"ש בהחרוזים הק' שלו, הרימה קולך הערב בשירות ותודה וכו' דלו עיניך למרום וכו':

אות לז

גם ההלל הוא בחי' שמחה וכמו שאומרים זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו. זה בחי' השמחה שממשיכין לחזק כח המלאך לתקן המלאכים שלא יהיו נפגמין השמנים ח"ו ע"י פגם המקרה הבא ח"ו ע"י פגם האכילה שלזה צריכין שמחה כ"ש שם. וזהו בחי' הלל שהוא בחי' שמחה כנ"ל. וזהו בחי' הסעודות שעושין בחנוכה אע"פ שכתב בש"ע שריבוי הסעודות בחנוכה הם סעודות הרשו"ת וכו', הלא מסיק הרמ"א שי"א שיש קצת מצוה בהם. ומסיק והוא העיק, שנוהגים לומר זמירות ושבחות בסעודות שמרבים בהם ואז הוי סועדת מצוה. וכדם הוא האמת. כי בודאי כשמרבים בחנוכה בסעודות בשכרות והוללות וכו', בודאי הם גרועים מסעודת הרשות. אבל רוב ישראל הכשרים והיראים נוהגים לספר בהם מתוקף הנס שעשה לנו אז ואיך נמשך לנו הארת הנסים והתשועות האלו בכל שנה ושנה, כאשר מבואר עתה בכל הספרים הקדושים ובפרט בכתבי האר"י ז" שבכל זמן וזמן מזמנים הקדושים נמשך עלינו הארת אותו הנס שהי' בימים ההם כגון בפסח יציאת מצרים וכו'. ובחנוכה הנס של חנוכה וכו'. ועי"ז אנו שמחים בשמחה של מצוה בסעודות האלו ואז הוו בודאי סעודות מצוה בבחי' אין טוב לאדם כ"א לאכול ולשתות ולשמוח בימים טובים כשדרז"ל. כי עיקר תיקון האכילה שהוא תיקון הברית כנ"ל הוא על ידי שמחה כנ"ל:

אות לח

גם ההלל הוא בחי' תיקון המשפט שהואעיקר גמר התיקון השצריכין להמשיך כנ"ל. כי תיקון המשפט הוא לידע ולהאמין כי צדיק ה' וישר משפטיו וכו'. שכל זה נמשך מהרבי עם התלמדיים שהם בחי' הישיבה הק' שעוסקים בלימוד הק' להמשיך אמונה הקדשוה ודרכי התמימות האמתיתי בעולם וכו' וכנ"ל. שעי"ז זוכין לתקון המשפט להשיג בחי' צדיק וטוב לו וכו', שעי"ז ממשיכין בחי' תיקון המשפט בלב כ"א שלא יהרהר ח"ו אחר

במדותיו וכו' (וכנ"ל באות ט"ו וכו'). וזה בחי' הלל בחי' בה' אהלל דבר באלקים אהלל דבר בחי' חסד ומשפט אשירה לך ה' אזמרה אשכילה בדרך תמיד וכו', שכל ההוא בחי' תיקון המשפט:

אות לט

וזה בחי' משרז"ל שמצות נר חנוכה הוא משתשקע החמה שהוא משעת יציאת הכוכבי סכ"ש בש"ע עד שתכלה רגל מן השוק כי מבואר שם בהתורה הנ"ל על מארז,ל כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא, שהעדר העצה ה בחי' חשכת לילה, והתגלות העצה זה בחי' אור יום בחי' גולה עמוקות מני חשך וכו' ע"ש. כי זה עיקר מעלת שלימות העצות האמתיות של הצדיק שמגלה ומאיר בלב האדם עצות עמוקות מאד מאד מתוך תוקף החשך הגדול המתגבר ומשתטח על האדם בכל פעם להחשיך הכל ח"ו. וזהו בחי' מה שמצות נר חנוכה הוא משתשקע החמה וכו'. כי עקיר התגלות אור העצה הטובה הוא ביום כנ"ל. כי כלליות העצות הטובות הם בחי' תרי"ג מצוות שהם נקראים תרי"ג עטין דאורייתא. וכל מצוות התורה שהם העצות קדושו"ת כ"ש לי עצה ותושי', נצטוה משה ביום כ"ש ביום צוות מלמד שלא נדבר עמו אלא ביום כשרז"ל. גם רוב קיום המצוות הוא רק ביום כגון ציצית ותפילין וכו'. כי עיקר אור יום הוא בחי' אור התורה והמצוות שהם בחי' עצות קדושו"ת אמתיות לזכות להכיר את הבורא ית' על ידם, ע"י האמונה הקדושה שנמשך על ידם כנ"ל, וכשמגיע הלילה כד ליליא פריש גדפהא על עלמא ואור יום מסתלק וחשכת לילה מתחיל להחשיך זה בחי' שנסתלקין אור העצות שמשם החשך כנ"ל. ואז צריכין ישראל להתגבר בכח הצדיקים להאיר אור העצות גם בתוך חשכת לילה דהיינו להמשיך מאור היסו אל הלילה שזהו בחי' הדלקת הנר בלילה. כי כח האש שממנו מדליקין הנרות נמישך מאור יום דהיינו מאור החמה שמשם מקבלת הלבנה ומשם מקבל יסוד האש כחו, כי יסוד האש הוא תחת גלגל הירח כידוע ומשם מקבל כחו והכל נמשך מחום השמש. כי גם הלבנה מקבלת מהשמש. נמצא שכת מאורי האש שמשם מדליקין הנר נמשך ממאורי אור שהם אור החמה והלבנה שכל אורם נמשך מאור התורה והמצוות שהם אורו ית' בחי' כי שמש ומגן ה' אלקים. וכל זההוא בחי' הנ"ל מה שהצדיקים ממשיכין גם בלילה מאור העצות של היום עד שגם בלילה יאירו מעט מעט אור העצות, שמשם הדלקת הנר בלילה, כי הצדיקמי ממשיכין אורו ית' גם בתוקף חשכת לילה בבחי' גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר. וה בחוי' גודל כחו של יעקב אבינו שהוא בחיר שבאבות שהוא דייקא תיקון תפילת ערבי תכ"ש ויפגע

במקום וילן שם כי בא השמש וכו'. כי יעקב המשיך מאור יום לתוך תוקף חשכת לילה שנוכל להתור עצות עמוקות בתוקף חשכת לילה:

אות מ

וזאת הבחי' נעשית בכל יום ובכל אדם ובכל דור. כי זהו בחי' ברייתו של עולם שבכל יום ויום החשך קודגם להאור כ"ש ויהי ערב ויהי בקר וכ' ברישא חשוכא והדר נהורא, שנמשך מבחי' חשכת העצה שהי אקודמת לאור התגלות העצה הטובה האמתיית כנ"ל. וזה נעשה בכל יום כי בכל יום ויום כל ימי חיי האדם הוא צריך עצו תעמוקות להנצל בכל יום ממה שצריך להנצל שלא יאבד חיות היום ח"ו, כי בכל יום יצרו של אדם מתחדש עליו וכו' כשרז"ל. ע"כ הוא צריך בכל יום ויום עצות עמוקות מאד להנצל ממנו, והכל בשביל לגדל ולגלות האמונההק' כנ"ל כי האמונה מתחדשת בכל בקר בבחי' חדשים לבקרים רבה אמונתך, והכלל כשמגיע חשכת לילה זה בחי' שנסתלק אור העצות שהוא האור של היום שעבר ופנה ואז צריכן לחזור ולהתחיל לחתור העצות מתוך החשך הזה שהוא קודם לאור יום הבא, והכל בכח הצדיקים האמתיים שתקנו לנו להתפלל תפלת ערבית. וכן הוא מצוה דאורייתא לומר ק"ש גם בערב לייחד שמו ית'. ורוב הכשרים נזהרי סלעסוק בתורה בלילה ביותר כשרז"ל. וע"י כל זה חותרים העצו תבלילה מתוך עומק החשך. וע"כ בתפילת הלילה דייקא מבקשים בברכת השכיבנו ותקנינו בעצה טובה מלפניך, כיאז דייקא מתחילין לחתור העצות עמוקות החדשו"ת שצריכין כפי היסו הזה הבא שיבא עלינו לטובה:

אות מא

וכל זה הוא בי' הדלקת נר חנוכה משתשקע החמה שאז מסתלק אור יום שהוא בחי' אור העצות כנ"ל, ואז צריכין להדליק נר חנוכה שהוא בחי' להמשיך קדושת הדלקת שבע קני המנורה שבביהמ"ק כדי להמשיך מאור יום לתוך תוקף חשכת לילה שנוכל לחתור בלילה העצות עמוקות כדי לגדל האמונה הקדושה. וזהו עד שתכלה רגל מן השוק, רגל זה בחי' עצות כ"ש וכל העם אשר ברגלך ההולכים אחר עצתך וכמובא בדברינו כ"פ, היינו שצריכין להדליק ולהאיר בתחילת חשכת לילה אור נר חנוכה שהוא בחי' אור העצות עמוקות האמתיות, עד שיכלו ויתבטלו העצות מקולקלות עצות נבערות של ההמון הרודפים אחר הממון והבלי עוה,ז ביגיעו תגדולות ומאומה לא ישאו בעמלם לעוה"ב ע"י עצתם הרעות. וזהו עד שתכלה רגל מן השוק שיכלה רגל בחי' עצות מן השוק שהוא רשו"ת הרבים שהוא מקום הס"א שיכלו ויתבטלו העצו תרעו תמן העולם ע"י אור הדלקת נר חנוכה הקדושה שהוא בחי' המשכת עצות עמוקות טובות בתוך תוקף חשכת לילה וכנ"ל. וזהו בעצמו בחי' משעת יציאת הכוכבים שזהו בחי' מצדיקי

הרבי מכוכבים שהם הצדקיי אמת והכשרים הנלווים אליהם שהם ממשיכים העצות עמוקת הנ"ל ועי"ז הם מצדיקים את הרבי סוממשיכים אותם להש"י:

אות מב

וכל זההוא מובן בכתבי האר"י ז"ל פי דרכו בקודש אך שם הוא בדרך סוד וא"א לאיש פשוט להבין משם עצות לעבודת הבורא ית'. וע"פ דרכינו יכול כל החפץ באמת להבין רמזים והתעוררות נפלא להתקרב עי"ז להש"י בכל יום מחדש מכל מקום שהוא מכל מה שעובר עליו בכל עת. כי מבואר שם שסוד נר חנוכה הוא ע"י ההארה שנמשך להמלהכות מהמוחין של היום וכו' ע"ש ותבין:

אות מג

ואע"פ שזה נעשה בכל יום. אעפ"כ לזכות להדליק נר של מצוה בשבי לזה שהוא בחי' נר חנוכה לא זכינו עד שיה' הנס הגדול בימי מתתיהו וכו', שדייקא אז שהתגברו חכמ ייון כ"כ עד שרצו להשכיח תורתו לגמרי ח"ו שזה עיקר החשך בחי' וחשך על פני תהום זה מלכות יון, אז דייקא חמל עלינו הש"י ועמד לנו בעת צרותינו והפך החשך לאור גדול עד שדייקא אז גילו לנו המצוה הקדושה הזאת להדליק נר חנוכה לאמשכא משח רבות קודשא ולאדלקא בוצינא להאיר עצות עמוקות בתוך תוקף החשך בכלל ובפרט באדם ובזמן כדי לגדל האמונה הקדושה שלא תשתכח התורה מישראל, וכן בכל דור ודור באים הצדיקים אמת ומאירין לנו עצות עמוקות בתוך תוקף החשך עד שמאירן עלינו בכל פעם אור יום בחי' גולה עמוקות מני חשך וכנ"ל. כי ע"י הדלקת נרות חנוכה בזמנו בימי הנסים האלו אנו ממשיכין האור הזהכ לכל השנה כולה לזכות תמיד לחתור העצות עמוקות מתוך עומק החשך לגדל האמונה הק' עם כל התקונים הנ"ל. וכן הוא בכל המצוות שע,י תקיעת שופר בר"ה אנו ממשיכין בחי' תיקון השופר על כל נשנה כולה. וכן ע" יאכילת מצה בפסח וכו' וכן בכל המצוות:

אות מד

וכ לזה א"א לזכות כ"א ע"י לימוד הרבה בישיבה הק' כנ"ל כי מחמת שצריכין עצות עמוקות הרבה בכל יסו ובכל עת ועיקר בעת החשך. כי לפעמים נחשך אצל האדם העצה גם ביסו ואז לפי בחינתו הוא בחי' חשך. כי חשך עליו היום. אבל אז דייקא צריך לחפש ולבקש וללחתור העצות עמוקות ע"י צעקת הלב ממעמקים כ"ש שם ע"ש היטב. ומחמת שכל מה שהאדם חותר לשוב אל הקדושה הבעל דבר מתגרה כנגדו ביותר. כי כל הגדול מחבירו וכו' וכמבואר מזה בדברינו הרבה. ע"כ צריכין ללמוד הרבה הרבה דרכי העצות הנ"ל שזהו בחי' הנ"ל שזהו בחי' לימוד הישיבה הק' שמשם כל אור העצות לזכות לקיים התורה והמצוות שזה העיקר, כי לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה וכנ"ל:

אות מה

גם הדלקת נר חנוכה משתשקע החמה זה רמז שעיקר המשכת אור התורה שהוא אור העצות הוא ביותר לאחר הסתלקו תהצדיר האמת שהוא הרבי האמת. כי אז אחר הסתלקותו הוא בחי' שקיעת החמה כשדרז"ל ע"פ וזרח השמש ובא השמש עד שלא שקעה שמשו של עלי וכו'.נמצא שהסתלקות הצדיק הוא בחי' שקיעת החמה. ואז דייקא צרייכן להתגבר מאד מאד לעסוק ולעיין היטוב בחידושי תורתו הק' שהם כולם עצות נוראות והתעוררות נפלא להתקרב אליו ית' ולילך על ידיו ועל רגליו להתקרב להחברים להשרידים אשר ה' קורא שזה בחי' הישיבה הקדושה. כדי לחתור ולגלות העצות עמוקות מתוך גודל החשך מה שצריך כ"א לפי בחינתו בכל יום ובכל עת:

כי מבואר במדרש תנחומא פ' בהעלותך שהצדיקים נקראים בעלי אסופות. מחמת שעיקר יגיעתם בתורה הוא אחר שנאסף הצדיק. כי בחייו הי' יכול לשאול אות וכל ספיקותיו אלב עתה ממי ישאל וצריך להתייגע בעצמו להבין עמקות תורתו הק' של רבו. וזהו בחי' שהדלקת נר חנוכה שהוא השמכת אור התורהוכו' הוא משתשקע החמה דהיינו לאחר הסתלקות הצדיק שאז צריכין התלמדיים והנלוים אליהם להתחזק ביותר בלימוד ועיון היטב בתורתו הק' שזהו בחי' לימוד הישיבה הק' כדי לחתור משם העצות העמוקות לכל א' כראוי לו בכל עת כדי לגדל האמונה הק' עם כל התקונים הנ"ל למען דעת כל עמי הארץ כי ה' הוא האלקים אין עוד אמן ואמן:

מאבד ממון חבירו ומוסר א

אות א

המסור החמירו בו רז,ל מאד מאד ומורידין אותו ולא מעלין. וגרוע מעובד עבודה זרה: ע"פ מ"ש רבינו ז"ל במאמר צוית צדק (סי' כג) שכל הע"ז תחובים בממון. וכשנופלים לתאות ממון נופלים לכל הע"ז של כל הע' אומות ואזי השכינה צועקת עליו קלני קלני מראשי קלני וכו' בחי' ב' פעמים ע' קלין שהם ק"ם קליל כמנין ממון עם האותיות. וע"כ קשה פרנסתו של אדם כפליים כיולדה בח'י ב"פ ע' קלין שצריכין לצעוק קודם שמולידין ומרויחין ממון ע"ש:

והנה המסור פוגם בזה ביותר בפועל ממש. כי זה ידוע שכל העבירו תר"ל יש להם שורש בקדושה וע"י חטאו הוא מוריד אותו הקדושה אל הס"א ח"ו שזהו פגם כל העבירות ר"ל. והכל לפי החטא וכל תאוה שיש לה שורש בקדושה עליונה ביותר עי"ז למטה נאחז שם הס"א ביותר. כי הם רודפים ונאחזים במקום שישקדושה יתירה ועי"ז יש שם התגברות התואה ביותר. וכשפגם בזה ונמשך אחירהם ח"ו. אזי הפגם גדול מאד ביותר

מחמת שהוריד קדושה גבוה לחוץ ח"ו. וזהו ג"כ בחי' פגם תאות ממון הנ"ל. כי הממון שרשו בקדושה גבוה מאד כפי המובן בפירוש בדברי רבינו ז"ל בכמה מקומו תכי הוא בחי' שורש נפשו"ת ישראל. ושם כל הנצוצות הקדושה ושם כל הגוונין עילאין. ומחמת שקדושתו גבוה ביותר. ע"כ למטה נאחז שם הס"א ביותר ויש שם התגברות התאוה ביותר. והכל רודפים אחר הממון כל ימי חייהם ומבלים ימיהם ע"ז. וכל זה מחמת ששרשו בקדושה גבוה מאד ומחמת זזה הפגם של תאות ממון גדול מאד מאד חמת שמוריד לחוץ ח"ו קדושה עליונה ונוראה מאד. ונעשה מזה ח"ו כל הע"ז שהוא בחי' עיקר התגברות הסט"א בחי' אל אחר היפך האמונה הקדושה שמלובשת בממון דקדושה בבחי' ואמונה מאד כמובא שם. והנה המסור פוגם בזה ביותר בפועל ממש. כי הוא מוסר ממון ישראל שהוא ממון דקדשוה ביד גוי ואנס, כי ישראל בכלל הם כולם קדושים וממון של ישראל הוא בחי' ממון דקדושה ששם מושרשים נפשותם הקדושים ושם כל ניצוצות הקדושה והוא מוציא זה הממון הקדוש ומוסר אותו ביד גוי שהם עכו"ם בחי' ע"ז הנ"ל. נמצא שעושה ממון הקדוש בחי' ע"ז בפועל ממש, והוא גרוע ביותר ויותר מפגם תאות ממון כי שם הפגם ע"י התאוה לבד שמוריד השפע הקדוש אל התואה שיש שם אחיזת הסט"א. אבל זה פוגם בפועל כנ"ל:

וע"כ מורידין אותו ולא מעלין. כי פגם הנ"ל שהוא בחי' פגם תאות ממון הוא בחי' פגם הק"ם קלין כנ"ל. וע"כ הממון נקרא יקום כשרז"ל ואת היקום אשר ברגליהם זה הממון שמעמידו על רגליו, בחי' ק"פ הנ"ל כי א"א להוליד ממון כ"א על ידי בחי' הק"ם קלין כנ"ל. ובשביל זה נופל ע"י שפגם בבחי' קם בחי' ק"ם קלין הנ"ל. אבל כשזוכה לעבור בשלום דרך אלו הק"ם קלין ויוצא ועולה משם בשלום וזוכה להוליד ולהרויח ממון דקדושה עי"ז יש לו תקומה ע"י הק"ם קלין שהקים והרים אותן אל הקדושה. ובשביל זה נקרא הממון יקום שמעמידו על רגליו בבחי' קם כנ"ל:

וזהבחי' שנאמר באברהם ויקם שדה וכו' לאברהם למנקה. ופרש"י תקומה היתה לו שיצא מידם לידו. כי כל הקנינים של אברהם הם בבחי' ק"ם שיש להם תקומה ע"י הק"ם קלין בקדושה כנ"ל. כי גם ממון שבקדושה מולידין ומרויחין ע"י הק"ם קלין שצריכין לעבור ולילך ולסבול בחי' בעצבון תאכלנה ולצעוק אלו הק"ם קלין ולעלות משם ולהוליד ולהרויח ממון דקדושה ואזי יש לו תקומה ע" יבחי' הק"ם קלין כנ"ל. אבל להיפך פוגם באלו הק"ם קלין ואז ייש לו נפילה כנ,ל. כי כל הנפילות ע"י תאות ממון ע"י פגם ק"ם קלין הנ"ל. וע"כ המסור שפוגם בה כנ"ל. ע"כ מורידן אותו לא מעלין כי נופל ואינו קם בבחי' וכבד עלי' פשעה ונפלה ולא תוסיף קום, כי פגם בק"ם קלין הנ"ל. ע"כ מפילין

ומורידין אותו ולא מעלין כי אין לו תקומה כנ,ל.וזהבחי' שאמרו מורידין אותו לבור וכו', כי בור דא טחול וכו', בחי' פגם תאות הממון כמובא שם בדברי רבינו ז"ל, כיהוא פגם בזה כנ"ל:

וזהבחי' מ"ש החמס קם למטה רשע, החמס זה בחי' פגם תאות הממון שעי"ז בא לגזילות. עי"ז נפגם בחי' קם בחי' הק"ם קלין הנ"ל. ונעשה מטה רשע ח"ו. אבל לעתיד שיקויים ביום ההוא ישליך האדם את אלילי כספו ואת אלילי זהבו וכו'. שיתבטל תאות ממון ויעברו ויחלופו חבלי לידה ותצמח ותוליד הישועה אז נאמר נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, כי כבר סבלנו חבלי לידה וצעקנו הק"ם קלין עד שנולדה הישועה ומעתה תהי' לנו תקומה במהרה בימינו אמן:

מאבד ממון חבירו ומוסר ב

אות א

ענין מסור שהחמירו בו חז"ל מאד מאד יותר מכל עבירות שבתורה ודינו כמומר גמור. וגם אפילו גרוע ממומר כמובא בש"ך שם. ומורידין אותו ולא מעלין. ופסול לכתוב ס"ת ותפילין ומזוזות וכו':

ע"פ המאמר המתחיל בסבי דבי אתונא (סי' כה) אחוי לן מנא דלא שויא לחבלא וכו'. משחרב ביהמ"ק בטל השמיר וכו'. כי צריך כ"א להוציא א"ע מהמדמה ולעלות אל השכל וכו' וכו'. ודע שבכל דרגא ודרגא יש אלו הדמיונות והן הן הקליפות הקודמין לפרי הסובבים את הקדושה בבחי' סביב רשעים יתהלכון וכו'. וא"א להכניע את הקליפות והדמיונות וכו' אלא ע"י התגלות גדולת הבורא. והתגלות גדולת הבורא הוא ע"י צדקה שנותנין לעני הגון וכו'. והכלל היוצא משם, כי בממון דקדושה שם מלובשין גוונין עילאין כי גוונין עילאין הם בחי' כסף וזהבו וכו'. ואלו הגוונין המלובשין בממון דקדושה אין מאירין אלא ביד ישראל כי שם מקומם ונכללין זה בזה ומתנהרים אלו הגוונין בבחי' ישראל אשר בך אתפאר כי מקום הגוונין אינו אלא אצל איש הישראלי. וכשמתנהרין הגוונין אזי הקב"ה מתגדל ומתפאר בהם בבחי' לי הכסף ולי הזהב ונעשה מהם בגדי ישע, ישע אסתכלותא וכו'. אבל כל זמן שהכסף והזהב עאצל העכו"ם אז יהגוונין נעלמין אורם ואינם מאירים כי אין שם מקומם כי ראין מקומם אלא אצל איש הישראלי וכו'. ובשביל זה העכו"ם תאיבים לממון ישראל וכו' מחמת ששם פאר הגוונין וכו'. אבל תיכף ומיד כשהעכו"ם מקבל ממון מישראל תיכף ומיד נתעלם הפאר והחן בתוך הממון וכו' וכו'. וע"י צדקה נתתקן כל ממונו ונתגלין הגוונין ומאירין וכו' ואזי נתגלה גדולתו ית'. כי עיקר גדולתו ותפארתו ית' הוא בחי' התגלות הגוונין המלובשין בממון כנ,ל.

וע"י התגלות גדולת הבורא יצת' עי"ז נכנעין הקליפות שבמדריגה ועי"ז עולין ממדריגה למדריגה וכו'. ע"ש כל זה היטב:

אות ב

והנה בזה המאמר מבואר באר היטב חומר האיסור והפגם הגדול והנורא מאד של המסור שמוסר ח"ו ממון של ישראל, שהוא ממון דקדושה ששם מתגלין ומאירין גוונין עילאין וכו', ביד גוי ח"ו. יכ הגוונין עילאין המלובשין בממון ישראל זה עיקר גדולת הבורא ית' כנ"ל, שעי"ז משברין הקליפות ועולין מדרגא לדרגא שזהעירק כלליות הקדושה כלליות התורה לשבר הס"א והקליפות והדמיונות ולעלות מדרגא לדרגאכדי להתדבק בו ית'. וכל זה נעשה ע"י התגלות הגוונין המלובשין בממון ישראל כנ"ל. שהם עיקר גדולת הבורא ית', והמסור ח"ו פוגם בכל זה. ולא די שפוגם בזה אלא שעושה מהיפוך להיפוך שלוקח ממון דקדושה ממון ישראל שמלובש שם נעלמין אורות הגוונין כי אין מקומם אלא ביד ישראל כנ"ל. נמצא שפוגם בכלליות הקדושה כלליות התורה כנ"ל. וזה שארז"ל על המסור מורידין אותו ולא מעלין כי בודאי ראוי לו זה העונש כי פגם בזה. כי ע"י פגם המסור שפוגם בגוונין הנ"ל המלובשין בממון ישראל שעי"ז עיקר כל העליות מדרגא לדרגא, עי"ז א"א לעלות מדרגא לדרגא. כי עיקר העליה ע"י התגלות הגוונין שמאירין ביד ישראל דייקא. וע"כ המסור שפגם בזה, ע"כ מורידין אותו ולא מעלין. כי בזה דייקא פגם כי ע"י שהעלים אורות הגוונין ע"י שמסר ממון ישראל ביד עכו"ם עי"ז אין יכולין לעלות מדרגא לדרגא כנ,ל כי באמ תצריך כ,א מישראל להשתדל בכל עוז לגלות אורות הגוונין המלובשין בממון של ישראל. כי לאו כ"א זוכה שיתגלה בממונו אורות עילאין גוונין עילאין. וצריך לזהזכות גדול. וזוכין לזה ע"י צדקה שעי"ז נתתקן כל ממונו וכו' כנ"ל. ואז דייקא יכול לעלות מדרגא לדרגא כנ"ל. והמסור לא די שפגם ולא השתדל לגלות אורות הגוונין אף גם עשה מהיפך אל היפך שמסר ממון דקדושה של ישראל ביד עכו"ם והעלים במזיד אורות הגוונין ע"כ עונשו מגיע לו ההיפך מעליה דהיינו ירידה. וע"כ מורידין אותו ולא מעלין. וכנ"ל:

אות ג

וע"כ דינו כמומר וכו'. כי יוצא מקדושת ישראל. כי עיקר קדושת ישראל הוא בבחי' ישראל אשר בך אתפאר שזהו עיקר קדושת ישראל שהש"י מתפאר בהם וכל אחד מישראל אפילו הקטן שבהם יש לו חלק בזה ההתפארות כי הש"י מתפאר אפילו עם הקל שבקלים כמובא במ"א. וההתפארות של הש"י זה בחי' הגוונין הנ"ל שהן מלובשין בכסף וזהב בממון של ישראל. והמסור שפגם בזה נמצא שפגם בבחי' ההתפארות שזה עיקר קדושת ישראל כנ"ל ועל כן המסור הוא יוצא מכלל כל ישראל כי כ"א יש לו חלק

בזה ההתפארות. אבל הוא פגם ביד רמה בזההתפארות ע,י שמסר ממון ישראל ששם מלובש גוונין עילאין בחי' התפארות הנ"ל ביד עכו"ם ששם נעלם הפאר כנ"ל. וע"כ הוא יוצא עי"ז מכלל ישראל מכלל ההתפארות וע,כ הוא כמו מומר ממש וגרוע ממנו. כי קלקל ופגם בשאט נפש במזיד את עיקר ההתפארות שהם הגוונין עילאין שהעלים אורם ע"י שמסר ממון ישראל ביד גוי כנ"ל:

אות ד

כי איתא בדברי רבינו ז"ל במ"א שהרשעים מוליכין אותם סביב סביב הקדושה בבחי' סביב רשעים יתהלכון. כי שבת הוא בחי' הנקודה הפנימית וממנה יונקים העיגולים שהם בחי הששה ימים כמובא בזוהר. והקליפות מוליכין את הרשעים סביב סביב הנקודה. ואין מניחים אותם להתקרב לפנים וכו' וכל זמן שהם עדיין בתוך העיגולים עדיין יש להם תקוה להתקרב אפילו פושעי ישראל כל זמן שלא יצא מן העיגולים לגמרי ח"ו כו'. אבל מ ישכבר יצא לגמרי ח"ו מן העיגולים כגון משומדים. אזי א"א לו להתקרב כלל וכו' ע"ש. ושבת שהוא הנקודה הפנימית של ששת ימי החול שמקבלים ויונקים ממנה היא בחי' אורות הגוונין. כי שבת הוא בחי' תלת גוונין דאינא ובת עין שהם בחי' הגוונין הנ,ל. שהם בחי' עינים כ"ש שם במאמר הנ"ל בחי' כסות עינים ע"ש כי עיקר הגוונין עילאין הם מאירין בשבת וע"כ אוכלין בשבת שלשה סעודות דאברהם יצחק ויעקב כלולין בהן שהם אורות הגוונין כידוע. וע"כ ע"י שבת ע"י השלשה סעודות מתברכין כל שיתא יומין כ"ש בזהור כי עיקר הברכה הוא ע"י אורות הגוונין כשמאירין בבחי' עיניך ברכות בחשבון כ"ש שם ואז דייקא נתברך כל ממונו וכל מעשה ידיו וזה נמשך ע"י שבת שאז עיקר הארת הגוונין כנ"ל. כי בשבת עולין כל הצדקות שעושין בימי החול כ"ש בדברי רבינו ז"ל במ"א בבחי' שמש בשבת צדקה לעניים וכו' ע"ש. וע"י הצדקה שמאירה בשבת דייקא עי"ז מאירין הגוונין המלובשין בכסף וזהב כנ"ל ועי"ז נמשך ברכה לכל ששת ימי החול כנ"ל כי ששת ימי החול שהם יונקים כולם משבת כנ"ל הם תלת יומא דקמי שבתא ותלת יומי לראחר שבתא. ושבת הנקודה באמצע כמובא. והשלשה ימים הללו בהם מלובשין אורות הגוונין הנמשכין משבת משלשה סועודת כנ, לכי שלשה ימים הם כנגד תלת גוונין זהב וכסף ונחשת שהם בבחי' אברהם יצחק ויעקב שזה בחי' שלשה ימים שקוד משבת ושלשה ימים שאחרי שבת שכולם מקבלים אורות התלת גוונין משבת כנ"ל. וע"כ בשבת היא שביתה ממלאכה ועובדין דחול שטורחין בכל ששת ימי החול בשביל פרנסה ובשבת הוא שביתה. כי עיקר הטירחא שטורחין בשביל ממון ופרנסה בששת ימי החול זה מחמת שאין הגוונין מאירין אז כ"כ וע"כ צרייכרן

לטרוח אחר הממון בבחי' שטו העם ולקטו בשטותא. כי הגוונין הם בחי' הדעת כישם שרשם כמובא במ"א ובשבת מאיר הדעת ואז נתגלין אורות הגוונין ואז היא שביתה לגמרי ואז אין צרייכן לטרוח כלל בשביל פרנסה וממון כי שורש הממון שהם הגוונין עילאין הם מתגלין בשתב וע"כ משבת נמשך ברכה לכל ימי החול כי מתברכין הגוונין המלובשין בכסף וזהב ע"י שבת כנ"ל. אבל בשבת בעצמו אין שום עסק בממון ומו"מ כלל כי אז מאירין הגוונין בעצמן ואז אין מתלבשין עצמן בממון כלל רק מאירן בעצמן כנ"ל ומשם מתברכין כל שיתא יומין וכו' וכנ"ל, וע"כ בשבת עולין כל העולמות כולם מדרגא לדרגא בכמה וכמה עליות מתחלת שבת עד הסוף כש"ש בפע"ח. כי אז בשבת מאירן הגוונין שהם בחי' גדולת הבורא ית' שעי"ז כל העליות כנ"ל. ועיקר עבודת ישראל להמשיך הקדושה של שבת לששת ימי החול דהיינו להמשיך אורות הגוונין המאירין בשבת שיאירו גם בימי החול שאז הם מלובשין בכסף וזהב ועי"ז יומשך ברכה בכל מעשה ידינו שזהו בחי' ויהי נועם שאומרים במוצ"ש להמשיך הקדושה של שבת לששת ימי החול שעי"ז נתברכין מעשה ידינו בבחי' ומעשה ידינו כוונה עלינו וכו'. וכשזוכין שיתגלו הגוונין בהממון בימי החול שזהעקיר הברכה כנ"ל. אז נתגלה גדולת הבורא ית' ויכולין לעלות מדרגא לדרגא כנ"ל כי אז כשזוכין שיתגלו הגוונין בהממון אז אין לו שום תאוות ממון כי התגלות הגוונין שבממון הוא היפך תאוות ממון ואז נשלח ברכה בכל מעשה ידינו כנ"ל:

אות ה

נמצא שעיקר הקדושה שמקבל כ"א משבת הוא בחי' הארת הגוונין הנ"ל שכלולין בשבת שמהם יונקים ששת ימי החול שיאירו בהם ג"כ הגוונין הנ"ל כנ"ל. ויש מי שפוגם בזה ואינו יכול לגלות הגוונין ואינו יכול ליכנוס לבחי' הנקודה לבחי' שבת לינק משם הארת הגוונין הנ"ל אבל עדיין לא יצא מן העיגולים לגמרי. אבל זה המסור שמסר ממון ישראל שבהם מלובש גוונין עילאין ביד עכו"ם והעלים אורות הגוונין במזיד ביד רמה ע"כ עי"ז הוא יוצא מן העיגולים שהם בח'י ששת ימים שיונקים משבת לגמרי כי אין לו חלק בקדושת שבת שיש בימי החול שהם בחי' הגוונין הנמשכין משבת ומתלבשין בתוך ימי החול בכסף וזהב כי הוא פגם זהומסר הממון של ישראל שמלובש בהם גוונין עילאין ביד ההיפך ביד עכו"ם ע"כ הוא יוצא מן העיגולים לגמרי ע"כ הוא כמומר ממש שגם המומר יוצא מן העיגולים לגמרי כנ"ל וע"כ בכל מקום מומר ומחלל שבת ומסור הם שווין לכמה דינים. כי עיקר הקדושה היא שבת כנ"ל ומי שמחלל שבת הוא פוגם בכלליות הקדושה כמו המומר וכנ"ל. וכן המסור שוה להם וגרוע מהם כי פוגם בהגוונין

ממש כי בהממון של ישראל שם עיקר הגוונין שהם עיקר בחי' קדושת שבת קדושת ישראל, כי ישראל ושבת ואורת הגוונין הנ"ל כולו חד. והעכו"ם הם ההיפך מכל זה בבחי' המבדיל בין קודש לחול בין אור לחשך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה, אור זהבחי' אורות הגוונין שהם עיקר האור המאיר כמובן במאמר הנ"ל וזה עיקר הקדושה בחי' שבת בחי' ישראל בבחי' ישראל אשר בך אתפאר כנ"ל. והעכו"ם הם מובדלין מכל זה כי הם בחי' יחשך בחי' ששת ימי המעשה ממש שאין בהם קדושת שבת אורות הגוונין כלל כי אין הגוונין מאירין כ"א אצל ישראל שהם ממשיכין הקדושה של שבת גם בימי החול כנ"ל. אבל העכו"ם הם בחי' ששת ימי המעשה ממש שאין בהם קדושת שבת אורות הגוונין כלל כנ"ל וע"כ המסור שמוסר ממון ישראל ביד גוי הוא יוצא מקדושת שבת לגמרי וע"כ הואכמו מומר וכו' וכנ"ל:

אות ו

וע"כ עיקר פגם המסור הוא בעינים כי הוא חייב על שהראה ממונו של חבירו להעכו"ם כמובא בש"ע ע"ש כי פגם הגוונין הנ" להוא בחי' פגם העינים. כי הגוונין עילאין הם בבחי' בגדי ישע אסתכלותא בחי' כסות עינים ע"ש:

אות ז

וזה בחי' מה שהמסור פסול לכתוב דברים שבקדושה דהיינו ס"ת תפילין ומזוזות. כי עיקר הפסול של הפסולים לכתוב ס"ת תפילין ומזוזות למדו רז"ל מפסוק וקשרתם וכתבתם כל שישנו בקשירה ישנו בכתיבה. כי תפילין נקראין פאר בחי' כלליות הגוונין וע"כ כל התורה כולה הוקשה לתפילין כשרז"ל. כי כל תורה כולה היא בבחי' פאר כי עיקר כל התורה היא בשביל התפארות בחי' ישראל אשר בך אתפאר כי ע"י התורה והמצוות שישראל עושין הש"י מתפאר בהם ובשביל זה ניתנה כל התורה כדי שיתפאר בהם בנו עי"ז ע"י שאנו מקיימין כל מצוות התורה. נמצא שכל התורה הוא בבחי' תפילין שנקראין פאר כלליות הגוונין כי כל התו' היא בחי' התפארות בחי' ישראל אשר בך אתפאר. כי הם כלולים מגוונין סגיאין שהם כל מצות התורה וע"כ השי"ת מתפאר בהם. וע" כ מי שאינו בכלל ההתפארות פסול לכתוב דברי התורה שניתנו לכתוב דהיינו ס"ת תפילין ומזוזות. ועיקר הלימוד מתפילין שנקראין פאר כמו שלמדו רז"ל וקשרתם וכתבתם כל שישנו בקשירה דהיינו בתפילין ישנו בכתיבה. כי הכתב הוא בבחי' התפארות כלליות הגוונין. כי עיקר הכתב הוא שחור על גבי לבן שהוא בחי' אש שחורה על אש לבנה כמובא במ"א. שזהו בחי' שחורה אני ונאוה וכו'. וכשנתחבר שחור ולבן. זה בחי' כלליות הגוונין שנכללין הגוונין כי הם בחי' זהב וכסף כי האי שחור אדום הוא וכו'. ועיקר כלליות הגוונין שזה עיקר הפאר כנ"ל. הוא כשנכלל יחד שחור ולבן שזהו בחי'

הכתב שחור ע"ג לבן וזהו בחי' שחורה אני ונאוה שזהו בחי' הכתב כנ"ל. וזהו ונאוה כי זהו עיקר הנוי והחן והפאר כנ"ל. כי האותית שכותבין כל אות ואות יש לה גוון מיוחד כידוע. וע"י הכתב מתחברים כמה וכמה אותיות ונעשין תיבה. וכן כל התיבות סמוכין זה לזה עד גמר הפרשה וכו' וזה בחי' כלליות הגוונין. שהגוונין שהם האותיות נכללין זה בזה. וכל זה ע"י השמות הקדושים שיש בתוך הכתב. כי עיקר הקדושה ע"י השמות וגם כל אותיות התורה כולם הם בחי' שמות כי אורייתא שמא דקוב"ה. ושם ה' זה בחי' כלליות הגוונין בחי' רואי כמבואר שם במאמר הנ"ל. נמצא שהכתב הוא בבחי' תפילין בחי' פאר כלליות הגוונין. וע"כ צמי שיצא מכלל ישראל ואין לו חלק בההתפארות כגון מומר ומחלל שבת וכיוצא פסול לכתוב אותיות התורה שצריכין לכותבן דהיינו סת"ם שהם בחי' שמא דקוב"ה בחי' כלליטות הגוונין בחי' פאר כנ"ל. וע"כ המסור פסול ג"כ לכתוב. כי עיקר פגם המסור הוא בבחי' הגוונין הנ"ל כנ"ל כי הגוונין מלובשין בכסף וזהב שבקדושה דהיינו ממון ישראל וע,כ המסור פסול לכתוב כל דברים שבקדושה כנ"ל. וכל זה נלמד מתפילין כל שאינו בקשירה דהיינו בתפילין שנקראין פאר כלליות הגוונין, וזה בחי' המסור שפגם בבחי' פאר כלליות הגוונין ע"י שמסר ממון ישראל ביד גוי כנ"ל, ע"כ אינו בכתיבה כי הכתב הוא בבחי' פאר כלליות הגוונין כנ"ל וע"כ אפי' אם ירצה המסור להניח תפילין אעפ"כ פסול לכתוב ונאמר עליו ג"כ כל שאינו בקשירה וכו'. כי כבר יצא מבחי' תפילין בחי' פאר כלליות הגוונין על ידי שמסר ממון ישראל שבהם מלובשין אורות הגוונין כנ"ל:

אות ח

וזה בחי' ציצית כי ציצית הם בחי' עינים כ"ש (במדבר ט"ו) וראיתם אותו. כי הם בבחי' בגד יישע אסתכלותא כי הכל תאיבין להסתכל בהם בחי' כסות עינים כ"ש שם. וזהו בחי' תכלת כי תכלת הוא התחברות שחור ולבן בחי' כלליות הגוונין. וע"כ המצוה הוא וראיתם אותו כי הכל תאיבין להסתכל בהם כשנכללין הגוונין יחד כנ"ל. וע"כ הציצית הם שמירה מן המזיקין כי ע"י הציצית שהם בחי' גוונין עלאין בחי' בגדי ישע עי"ז נכנעים הקליפות והדמיונות שהן מזיקי עלמא ואזי זוכין לעלות מדרגא לדרגא. וע"כ עיקר תיקון התפלה הוא בציצית ותפילין גם צריכין ליתן צדקה קודם התפילה. כי בשעת התפילה עולין מדרגא לדרגא כידוע שזהו עיקר תיקון התפילה וע"כ צריכין מקודם לגגלות גדולת הבורא ית' ע"י התגלות הגוונין. וע"כ צריכין ליתן צדקה קודם כדי שיתנהרו הגוונין שיש בכסף וזהב. ואזי כשמתנהרין הגוונין הם נעשין בבחי' בגדי ישעמעיל צדקה בחי' כסות עינים וזהו בחי' ציצית כנ"ל. ואזי נתגלין אורות הגוונין בעצמן וזהו בחי' תפילין שנקראין

פאר כי תפילין הם אורות הגוונין בעצמן. וע"י כל אלו הבחי' שהם בחי' הארת גוונין עילאין עי"ז דייקא יכולין להתפלל התפילה כתיקונה ולהעלות כל העולמות מדרגא לדרגא כי עיקר כל העליות ע"י התגלות הגוונין כנ"ל:

אות ט

וזה שכתב רבינו ז"ל במאמר הנ"ל שבביהמ"ק הי' שבירת המדמה שהוא רוח הבהמיות כי שם היו מקריבין הקרבנות וכו' ע"ש. כי בביהמ"ק היו כלולים כל הגוונין עילאין זהב וכסף ונחשת ותכלת וכו' שהם כלל כל הגוונין שכולם היו כלולים בבית המקדש, ועל ידי זה שם דייקא היו מקריבין כל הקרבנות שהם בחי' הכנעת המדמה והקלית כי עיקר הכנעתם ע"י התגלות הגוונין כנ"ל. וע"כ ביהמ"ק גבוה מכל הארצות כ"ש וקמת ועלית וכו' כי שם כל העליות של הקדושה כי העליות כולם מדרגא לדרגא הם ע"י הביהמ"ק ששם הוא בחי' כלליות הגוונין שעי"ז מכניעין הקליפות שבכל דרגא ודרגא שהם בחי' כח המדמה רוח הבהמיות כנ"ל. ועי"ז יכולין לעלות מדרגא לדרגא כנ"ל. וזה בחי' שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלהיך וכו' ולא יראו פני ריקם, כי שלש רגלים הם כנגד אברהם יצחק ויעקב שהם בחי' כלליות הגוונין כי עיקר הגוונין הם תלת בחי' שלשה אבות כידוע, ואז צריכין לעלות וליראות את פני ה' כי אז בהשלש רגים נתגלה כביכול בחי' פני ה' שזהו בחי' הארות הגוונין שהם בחי' פאר שזהו בח"י יעקב שהוא בחי' פנים בחי' כללות הגוונין ועיקר ההתגלות בביהמ"ק ששם הארת כל הגוונין, אך לא יראו פני ה' ריקם כי צריך להביא מממונו קרבנות איש כמתנת ידו כברכת ה' וכו', וע"י אלו הקרבנות שמביא כ"א מממונו ויגיע כפי עי"ז נתתקן כל ממונו כמו ע"י צדקה כי צדקה הוא גם כן בחי'קרבן כמובא, ואזי מאירין הגוונין שיש בכסף וזהב ועי"ז וזכה כ"א לפי בחינתו לעלות ולראות את פני ה'. כי הגוונין עילאין מאירין ע"י הקרבנות שמביא כ"א מממונו שעי"ז נתתקן כל ממונו ומאיירן הגוונין המלובשים שם כנ"ל. וזהו בחי' ולא יראו פני ריקם הנאמר ברגלים כשעולין להביהמ"ק לראות את פני ה' כנ"ל: בילא"ו: (שייך לעיל)

וע"כ אין כותבין כ"א על גבי עור בהמה וחיה. כדי להכניע כח המדמה. שהוא רוח הבהמיות שזהו בחי' קרבנות כנ"ל. כי ע"י הכתב אותיות התורה שהם בחי' גוונין עילאין שנכללין יחד כנ"ל עי"ז נכנע המדמה שזהו בחי' הקרבנות שהיו בביהמ"ק דייקא ששם כלולין כל הגוונין עילאין כנ"ל:

מאבד ממון חבירו ומוסר ג

אות א

ענין מסור שהחמירו בו רז"ל מאד והשוו דינו כמומר לכל התורה ומותר להמיתו בידים, מבוא קצת בדברינו ועוד לאלוק מילין מבואר היטב ע"פ התורה וביום הביכורים הסתרה שבתוך הסתרה בספר הראשון (סי' נו) מבואר שם שיש בחי' מלכות דקדושה אצל כ"א ואחד מישראל וצריך כ"א לראות להמשיך חית ואריכות ימים לתוך בחי' המלכות שלו וזה נעשה ע"י עסק התורה כי ע"י עסק התורה בדיבורים עי"ז קורין את חי החיים להמשיך ממנו חיות במדה לתוך בחי' המלכות וכו' ועי"ז יכולין להוכיח את כ"א אפילו הרחוקים ממנו ולגלות ההסתרה שבתוך הסתרה וכו'. וכנגד מלכות דקדושה הוא מלכות הרשעה שהוא מלכות המן עמלק שהוא מתאוה לאסוף הון. כי מלכות דקדושה עוסק בחכמה ודעת להמשיך תורה וכו' ומלכות הרשעה רוצה רק לאסוף הון, כי כל הנצוצות הקדושים הם בתוך הממון ששם כלולים כל הגוונין עילאין כי כל הגוונין עילאין כלולים בזהב וכסף ונחשת שהם הממון וע"כ מלכות הרשעה מתאוה לאסוף הון כדי לבלוע ח"ו נצוצות הקדושים המלובשין שם. אבל יש כח במלכות דקדושה להוציא בלעו מפיו בבחי' חיל בלע ויקיאנו כי מלכות דקודשה מוצירא ממנו כל הניצוצות הקדושים שבלע ע"י הממון ועושה מזה תורה גבוה בחי' אשת חיל וכו' ע"ש:

אות ב

ובזה מבואר היטב ענין חומר האיסור של המוסר שמוסר ממון של ישראל ביד עכו"ם ביד שרי ומושלי העכו"ם שהם בח"י מלכות הרשעה. כי הוא פוגם מאד בכלליות מלכות דקדושה כי הוא מגביר נגדה ההיפך ממש שהוא מלכות הרשעה שכל תשוקתה להתגבר ח"ו על ממון ישראל ששם כל הניצוצות הקדושים וכל הגוונין עילאין כנ"ל, וזה המסור הולך ומוסר בכוונה ממון הקדוש של איש הישראלי ביד עכו"ם נמצא שנותן בכוונה תוקף למלכות הרשעה שעיקר כחה עי"ז ובפרט כשמלכות הרשעה בולעת הממון של ישראל ח"ו ע"י איש ישראל בעצמו דהיינו ע"י המסור שיצא מן הדת ישראל ומסר בעצמו ממון ישראל, שבזה נותן כח ותוקף יותר להס"א שהיא מלכות הרשעה מחמת שמקבלת הקדושה המלובשת בתוך הממון ע"י ישראל בעצמו שעי"ז מתגברת הס"א יותר כידוע שעיקר כחם ע"י ישראל כשח"ו הם נותנין להם כח ע"י עוונותיהם ח"ו, וע"כ עון המסור חמור מאד מאד כי הוא פוגם בכלליות מלכות דקדושה כי מגביר בידים בכוונה נגדה מלכות הרשעה ע"י הממון ישראל שמוסר להם כי כל כחם ויניקתם ע"י ממון ישראל ששם כל הנצוצות הקדושים וכל הגוונין עילאין כנ"ל. וע"כ השוו אותו כמומר לכל התורה כולה כי הוא פוגם בכל התורה כולה. כי כל התורה כולה היא בשביל קיום

וחיות המלכות כי כל הבריאה וכל התורה כולה הוא רק בשביל לגלות מלכותו ית' לידע ולהודיע שיש רב ושליט אדון מלך מושל ומנהיג ית' שמו לעד, וכמבואר בהתורה הנ"ל שע"י התורה קורין את חי החיים וממשיכין חיות לתוך בחי' המלכות דקדושה כנ"ל נמצא שעיקר כלליות התורה הוא להחיות בחי' המלכות. וע"כ זה המסור שפוגם מאד בכלליות מלכות דקדושה שהיא כלליות התורה כנ"ל כי הוא מגביר ההיפך שהואמלכות הרשעה כנ"ל ע"כ בוודאי הוא מומר לכל התורה כולה כי פוגם בכל התורה כולה ע"י שפגם ביותר במלכות דקדושה כנ"ל שהוא כלליות כל התורה כולה כנ"ל:

אות ג

וע"כ מסור פסול לכתוב ס"ת כי עיקר כתיבת הס"ת הוא בשביל להחיות בחי' המלכות שחיותה ע"י הדעת שממשיכין שעי"ז מגלין ההסתרה שבתוך הסתרה ומחזירין רשעים בתשובה שזה עיקר חיות המלכות. וזה הדעת ממשיכן ע"י עסק התורה שעי"ז קוראין וממשיכין את החיות מחי החיים כוו' כמבואר היטב בהתורה הנ"ל. וזה בחי' כתיבת ס"ת שבשביל זה צריכין לכתוב ס"ת כדי לקרות בה כדי לקרות עי" זאת חי החיים להמשיך ממנו חיות לתוך בחי' המלכות כנ"ל (וכמבואר יטב בהלכות קריאת ס"ת שזהו בחי' קריאת ס"ת בס"ת כשרה הכתובה כדינה וכו' ע"ש). וע"כ המלך ששי לו בחי' המלכות ביותר ע"כ הי' צריך שיהיה לו שני ספרי תורות כתובים כ"ש וכתב לו את משנה התורה הזאת והיתה עמו וקרא בו כל ימי חיו שזה הפסוק וקרא בו כל ימי חייו מרמז על קריאת החיות לתוך המלכות כמבואר היטב בהתורה הנ"ל. וכן כ"א מישראל מצווה לכתוב לו ס"ת שזהו ג"כ בשבי להחיות בחי' המלכות שיש אצל כ"א ואחד מישראל כי כ"א ואחר מישראל יש לובחי' מלכות כמבואר שם בהתורההנ"ל. וכ"א צריך להחיות בי' המלכות שלו ע" יהדעת שממשיך לגלות ההסתרה שבתוך הסתרה בחי' ואנכי הסתר אסתיר וכו' שזה זוכין ע" ישקורין את חי החיים ע"י עסק התורה שזהו בחי' קריאת התורה בחי' מצוות כתיב ס"ת כדי לקרות בה כדי לקרות על ידי זה את חי החיים וכו' כנ"ל וכ"ש שם בפ' הנ"ל המדברת מההסתרה שבתוך הסתרה. כ"ש שם ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא על כל אשר עשה וכו' שזהו בחי' הסתרה שבתוך הסתרה ע"י ריבוי העוונות ר"ל וכו' כמבואר בהתורה הנ"ל. ומסיים שם הפסוק ועתה כתבו לכם את השירה הזאת וכו' שמזה הפסוק למדו רז"ל שמ"ע שיכתוב כ"א מישראל ס"ת לעצמו. נמצא שכתיבת הס"ת הוא בשביל לגלות ההסתרה שבתוך הסתרה לתקן בחי' ואנכי הסתר אסתיר כנ"ל. כי ע"י הס"ת זוכין לקרות את חי החיים וכו' שעי"ז נמשך הדעת שעי"ז מגלין ההסתרה שבתוך הסתרה ומחיין את המלכו תוכו' כנ"ל. וע"כ זה המסור

שפגם בכלליות המלכו תבכלליות התורה ע"י שהגביר ח"ו מלכות הרשעה. ע"כ פסול לכתוב ס"ת כי אין כח בכתיבתו להמשיך החיות מחי החיים לתוך אותיות התורה שכל זההוא בשביל להחיות את המלכו תכנ"ל. כי הוא נאחז במלכות הרשעה שהגביר נגד מלכות דקדושה כנ"ל:

כי בשעת כתיבת ס"ת צריך הסופר לקרות כל תיבה ותיבה בפי' כמבואר בש"ע כדי לקרות עי"ז את חי החיים כדי להמשיך ממנו חיות בהדרגה ובמדה לתוך כל אות ולתוך כל תיבה ולתוך כל פרשה וכו'. וכמבואר היטב בהתורה הנ"ל שהחיות נמשך מחי החיים ע"י שקוראין אותו על ידי הפרשיות והסדרים והתיבות והאותיות של התורה שכולם הם בחי' כלים לקבל על ידם את החיים בהדרגה ובמדה כ"ש שם ע"ש וע"כ צריך הסופר לקרוא כל תיבה בפיו דייקא. כי כשקוראין את חי החייםלהמשיך ממנו חיות צריכין לקרותו בפה בבחי' כי חיים הם למוציאיהם בפה, בפה דייקא כ"ש שם. וכל זההוא בשביל להחיות את המלכות שזה עיקר תיקון כל העולמות מראש ועד סוף כדי לגלות מלכותו ית' כנ"ל. וע"כ המסור שפגם במלכות דקדושה מאד כנ"ל ע"כ בודאי אין ל7ו כח לקרות החיות ע"י כתיבתו לתוך אותיות התורה ע"כ הוא פסול לכתוב ס"ת כמ ומומר לכל התורה כולה כי פגם בכל התורה כולה ע"י פגם המלכות כנ"ל:

אות ד

וע"כ מוכן למיתה כי אין לו שום חיות מאחר שפגם במלכות דקדושה ששם כל החיות מחי החיים כי כל החיים מחי החיים כי כל החיים מחי החיים צריכין להמשיך לתוך בחי' המלכות ע"י עסק התורה ועי"ז מחיין כל העולמות וכל הברואים כי כולם אין להם שום חיות כ"א ע"י בחי' המלכות שדרך שם נמשך כל החיות וכל ההשפעות לכל העולמות ולכל הנבראים כידוע. וע"כ זה המסור שפגם בזה כי פגם בכלליות החיות הנמשך לבחי' מלכות ע"י שהגביר נגדה ההיפך והמתנגד ממש שהוא מלכות הרשעה שמתגברת ע"י אסיפת הון נגד מלכות דקדושה כמבואר בהתורההנ"ל שמלכות הרשעה היא ההיפך ממש מבחי' חיות המלכות. כי חיות המלכות הוא על ידי עסק התורה וכו' ומלכות הרשעה מתגברת בהיפך ממש לקלקל ח"ו חיות המלכות דקדושה שמקבלת ע"י עסק התורה לקלקלו ח"ו ע"י הקדושה שבולעת ע"י הממון שמאספת וכו'. וע"כ זה המסור שנותן בתחבולותיו כח לזה שמוסר ממון דקדושה של ישראל ליד עכו"ם. ע"כ הוא פוגם בחיות המלכות דקדושה שהוא חיות הכל, ע"כ אין לו שום חיות ומוכן למיתה כי פגם ביותר בכללית החיות שהוא מלכות דקדושה כנ"ל. כי עיקר חיות הכל הוא ע"י המלכות דקדושה שמקבלת חיות ע"י עסק התורה ש לישראל שעי"ז נמשך חיות

לכל כנ"ל וכ"ש באור פני מלך חיים היינו ע"י בחי' מלכות דקדושה נמשך חיים לכל הנמצאים שבעולם וכנ"ל:

מאבד ממון חבירו ומוסר ד

אות א

ענין מסור שדינו כמין וכופר ומותר להרגו ביד. כשרז"ל המינין והמסורות וכו' מורידין ולא מעלין:

ע"פ התורה תקעו אמונה (בלק"ת סי' ה') מבואר שם שעליית האמונה הוא ע"י שחותרין המים שמהם גדילה האמונה שהם בחי' עצות בחי' מים עמוקים עצה וכ' וכו'. ולזה צריכין איש תבונות שהוא ע"י שמצחצח נשמתו וכו'. שזה נעשה ע"י שממשיכין רוחניות אלקות לתוך צמצומים שעי"ז ממשיכין פרנסה וכו'. וע,י הפרנסה והאכילה דקדושה מצחצח נשמתו בבחי' צדיק אוכל לשובע נפשו שהוא בחי' והשביע בצחצחות נפשך ואזי הוא איש תבוונת וכו' ועי"ז יכול לחתור ולדלות המים עמוקים עצה שמהם גדילה האמונה בבחי' מים עמוקים עצה וכו' ואיש תבונות ידלנה וכו' ע"ש. נמצא שעיקר עליית האמונה הוא על ידי פרנסת ואכיטלת ישראל כנ"ל כי ישראל בכלל נקראים כולם צדיקים כ"ש ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ. ואכילתם הוא בבחי' צדיק אוכל לשובע נפשו כי אכילת ישראל מקודשת בכמה וכמה מצוות התלויים באכילה וכ"ש ותורתך בתוך מעי. וע"י בחי' זאת בחי' צדיק אוכל לשובע נפשו עי"ז מצחצחין הנשמה כנ"ל ועי"ז חותרין המים שהם העצות שמהם גדילה האמונה כנ"ל. וע"כ עון המסור חמור מאד ודינו כמין וכופר ממש כי פוגם מאד באמונה הקדושה מאחר שמוסר ממון ישראל ביד גוי. כי ממון ישראל בכל להוא ממון דקדושה כי הוא פרנסת ישראל שיע"ז זוכין לאמונה כנ"ל, והוא מוסר זה הממון ליד גוי שהם ההיפך מזה כי העכו"ם בכלל הם בבחי' ובטן רשעים תחסר שהוא ההיפך מבחי' צדיק אוכל לשובע נפשו, וע"כ בוודאי ע"י ממונם ופרנסתם ואכילתם של העכו"ם אין יכולין לדלות העצות הנ"ל שמהם גדילה האמונה מאחר שאינם מצחצחין נפשם ע"י אכילתם, אדרבא הם בהיפך מזה כי הם בבחי' ובטן רשעים תחסר שעי"ז הם רחוקים מבחי' איש תבונות וע"כ נאמר בה סכי גוי אובד עצות המה ואין בהם תבונה כי הם בבחי' (משלי כ"ח) נגדי חסר תבונות, חסר תבונות דייקא כי זה נמשך מבחי' ובטן רשעים תחסר שנאמר עליהם כנ"ל. כי כמו שע"י בחי' צדיק אוכל לשובע נפשו הוא מצחצח נשמתו בבחי' ונשמת שדי תבינם שעי"ז הוא איש תבונות כ"ש שם. כמ וכן להיפך על ידי ממון ואכילת העכו:ם שהם בבחי' ובטן רשעים תחסר הוא בבחי' חסר תבונות. וכן כמו שאיש תבונות דולה העצות

העמוקות שהם בחי' מים עמוקים עצה כוו' שמהם גדילה האמונה, כמו כן להיפך העכו"ם שהם בבחי' נגיד חסר תבונות עי"ז פוגמין ומקלקלין מוצא המים עמוקים שהם העצות וע"כ הם פוגמין באמונה. וע"כ באמת הם רחוקים מאמונה האמתיית כי הם כופרים ואפיקורסים ומאמינים אמונות כוזביות. וע"כ המסור פוגם מאד באמונה הק' מאחר שמוסר ממון ישראל שהועא פרנסת ישראל שעי"ז באים לאמונה הוא מוסר אותו ביד עכו"ם שעי"ז נפגמה האמונה כיע"י פרנסתם של העכו"ם נסתם ח"ו מוצא המים הנ"ל שהם העצות שמהם גדילה האמונה כי הם בבחי' בורות בורות נשברים אשר לא יכילו המים שנאמר על אמונתם הרעה. וע"כ דין המסור כמין וכופר ממש כי פוגם מאד באמונה כמו מין ממש כי מקלקל ח"ו בושרש האמונה דהיינו במוצא המים שמהם גדילה האמונה שצריכין לחותרו ע"י פרנסת ישראל. והוא פוגם ומקלקל שם ע"י שמוסר ממון ופרנסת ישראל ליד עכו"ם שהם ההיפך מזה כנ"ל. כי עליהם נאמר תחת שלש רגזה ארץ וכו' תחת עבד כי ימלוך ונבל כי ישבע לחם תחת שנואה כי תבעל ושפחה כי תירש גבירתה. כי אמונה הקדושה נקראת אשה יראת ה' אשת חיל כידוע וע"כ כל שבח האשת חיל הוא בענין הפרנסה שמפרנסת בני ביתה בכבוד כמ"ש ותתן טרף לביתה וכו' ולחם עצלות לא תאכל וכו'. כי האשת חיל בחי' אמונה משתדלת תמיד שיהי' פרנסה לבני ישראל הדבקים בה כדי שיוכלו בכל פעם לעסוק יותר לחתור המים עמוקים הנ"ל שמשם גדילה כדי שתתגדל ותתעלה האמונה בכל פעם יותר ויותר וכנ"ל.

אבל מי שמוסר ונותן ח"ו פרנסת ישראל ביד העכו"ם על זה רוגזת הארץ שהיא בחי' האמונה הקדושה שנקראת ארץ כי עפר מאנא דכולהו כ"ש שם בהתורה הנ"ל בבחי' תחת שלש רגזה ארץ וכו' תחת שנואה כי תבעל שהוא בחי' האמונה כוזביות שהיא שנואה ותעובה שנותן בה כח ח"ו כנ"ל, וזהו ונבל כי ישבע לחם כיהא בהא תליא כי ע"י ונבל כי ישבע לחם דהיינו ע"י שנותן הפרנסה להנבל שהם העכו"ם עי"ז נותן כח ח"ו באמונות כוזביות כנ"ל ומשם עיקר אריכת הגלות והתגברות ממשלתם מחמת שבעוה"ר נמשכה להם שפע העשירות והפרנסה ובני ישראל הכשרים עניים ודלים. כ"ש בזוה"ק שבגלות ישראל ניזונין מתמצית ורוב עיקר השפע אצלם ע"כ קשה מאד לחתור המים הנ"ל וע"כ מתגברת הסט"א שהם האמונה כוזביות שהם נאחזים שם. וע"כ מתגברת מלכותם וממשלתם וזהו בחי' תחת עבד כי ימלוך ושפחה כי תירש גבירתה שכל זה נמשך ע"י ונבל כי ישבע לחם וכנ"ל וע"כ המסור הוא כמו מין וכופר ממש וכנ"ל:

וע"כ מורידין ולא מעלין אותו. כי עיקר החיות הוא מהאמונה הקדושה כי היא בחי' חיים אנפין נהירין בחי' באור פין מלך חיסי (כ"ש בהתורה צוית צדק בסי' כ"ג). וע"כ יש

עבירות שחייבין עליהם כרת ומיתה כי עיקר גידול האמונה הוא ע"י העצות כנ"ל שהם בחי' תרי"ג עיטין דאורייתא שהם כלל מצוות התורה. וזהו בחי' כל מצוותיך אמונה שע"י כלל המצוות שהם בחי' עצות דקדושה זוכין לאמונה כנ"ל. וכשפוגם באיזה מצוה עשה או ל"ת אזי פוגם באמונה כפי פגם המצוה שעבר עליה. אבל יש חילוקים כי יש מצוות שכשעובר עליהם אע"פ שהפגם גדול מאד אעפ"כ עדיין אינו נסתם עיקר המעין שמשם גדילה האמונה. אבל יש מצוות חמורות שכשעובר עליהם ח"ו סותם המעין שמשם גדילה האמונה, אף גם כשזה נופל זה קם כי נותן עוד כח להאמונות כוזביות שכחם דייקא כשנסתמין המעיינות והבארות הקדושים האלו שמהם גדילה האמונה. וע"כ הם משתדלי9ם תמיד על זה לסתום הבארות אשר חפרו בימי אברהם סתמום פלשתים וכו'. ומי שעובר עבירה כזאת ח"ו הוא חייב כרת ומיתה כי נכרת ממקור חיותו שהיא האמונה כנ"ל, ע"י שגרם ח"ו לסתום המים הנ"ל שמשם גידולה כנ"ל. ועל כן מצווין הב"ד לבערו מן העולם כ"ש ובערת הרע מקרבך כי יוכל לקלקל יותר ח"ו כי נותן כח ביותר להכפירות ואמונות כוזביות וכנ"ל. וזה בחי' המסור והמין שצריכין להורגו גם בזמן הזה כי הוא גרוע מכולם כי הוא פוגם ביותר ויותר במקור המים שמשם גדילה האמונה מאחר שמוסר ממון ופרנסת ישראל ביד עכו"ם שמשם עיקר גידולה של האמונה הקדושה וכנ"ל:

הלכה ע"פ התורה תקעו אמונה בהלכות נזיקין ה"ה.

נזקי ממון א

אות א

ענין ד' אבות נזיקין שהאדם חייב לשמור אותם שלא יזיקו שהם השור והבור והמבעה וההבער:

על פי התורה אנכי ה' אלהיך בליקוטי הראשון (סי' ד') ע"ש. והיוצא משם לענינינו הוא מ"ש שם על מארז"ל משל לאחד שהי' מהלך באישון לילה ואפילה ומתייירא וכו'. והכלל שיש ד' יסודות ארמ"ע שהם בחי' דומם צומח חי ומדבר ומאלו הד' יסודות נמשכין כל המדות רעות ותולדותיהן כמבואר במשנת חסידים בפרטיות כל המדות הנמשכין מכל יסוד ויסוד. ומי שרוצה לילך בדרך הקודש הוא צריך לשבר כל המדות רעות ותאוות רעות הנמשכין מאלו הד' יסודות וכנ"ל ויספר לפני הת,ח היינו וידוי דברים והתלמיד חכם יפרש ויברר לו דרך לפי שורש נשמתו וכו' וכו' ועי"ז אתה נכלל בא"ס וכו' ועי"ז זוכין לבחי' הטוב והמטיב שיודעין שכל מאורעותיו הם לטובתו שזה בחי' מעין עוה,ב בחי' כולו טוב ומטיב כמבואר שם היטב כל הענין הזה באריכות עיין שם:

וזהו בח'י ארבעה אבות נזיקין שמחוייב האדם לשומרם מאד שלא יזיקו כי ד' אבו תניזיקן נמשכין מבחי' הרע שבד' יסודות שמהם נמשכין כל התאוות רעות והמדות רעו תותולדותיהן שמהם נמשכין ח"ו כל החטאים שזהו בחי' ד' אבות נזיקין כנגד ד' יסודות הנ"ל. כי החטאים והמדות רעות הנמשכין מד' יסודות הם בח'י מזיקי עלמא כי כל ההיזיקות שבעולם נמשכין מהם. וע"כ לעתיד שהכל ישובו לה' באמת ואת רוח הטומאה יעבור מן הארץ ויתבטל הרע שבד' יסודות ע"כ באמת לא יהי' עוד שום היזק בעולם כש"ש (ישעי' יא) לא ירעו ולא ישחיתו וכו' כי מלאה הארץ דעה את ה' וכו'. ועל כן נקראין ד' אבות נזיקין אבות מכלל דאיכא תולדות (כשרז"ל ב"ק ב') כי גם בהמדות רעות הנמשכין מהד' יסודות יש בהם ג"כ אבות ותולדות כמובא בהתורה הנ"ל עצבות ותולדותיו וכו' גאוה ותולדותיו וכו' וע"כ הם ד' אבות נזיקין כנגד ד' יסודות הנ"ל כנ"ל. וזה בחי' השור והבור והמבעה וההבער כי הם כנגד ד' יסודות הנ"ל שהם אש רוח מים עפר שהם בחי' דומם צומח חי מדבר כידוע. כי השור זה בח'י החי שהוא כנגד יסוד הרוח והבור זהבח'י דומם שהוא כנגד יסוד העפר והמבעה זה השן זה בחי' ת אוות רעות שנמשכין מבחי' צומח מבחי' יסוד המים כמובא שם וזה בחי' מבעה שהוא השן בחי' תאוות אכילה ושתיה שהם ראשי התאוות שכל התאוות נמשכין אחריהם כמבואר בדברי רבינו ז"ל בהתו' ויסב אלהים (סי' סב). וההבער זה האש בחי' יסוד האשד שהוא כנגד בחי' מדבר שהוא בחי' גאוה ותולדותי' כ"ש שם. נמצא שד' אבות נזיקין הם כנגד ד' יסודות שמהם נמשכין כל ההיזיקות שבעולם הכלולים בד' אבות נזיקין ותולדותיהן כנ,ל. וע"כ הנזקין נפרעין מן העידית כ"ש מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם. כי התיקון של ד' אבות ניזיקן שהם בחי' ד' יסודות הנ"ל הוא ע"י בחי' עלמא דאתי שהוא בחי' כולו טוב ומטיב שאז יתבטלו כל ההיזיקות כנ"ל. וכמבואר היטב בהתורה הנ"ל שצריכין לשבר כל הרע שבד' יסודות שהם כל המדות רעו תוכו' ואז זוכה לבחי' כולו הטוב והמטיב כ"ש ע"ש. נמצא שבחי' הטוב והמטיב הוא התיקון של הד' יסודות כי לבחי' כולו הטוב והמטיב זוכין ע"י שמתקנין הד' יסודות ע"י שמשברין כל המדות רעות הנמשכין מהם כנ"ל.וע"כ צריכין לשלם ההיזק של הד' אבו תנזייקן במיטב כ"ש מיטב שדהו ומיטב כרמו כו'ו כדי להמשיך עי"ז בחי' כולו הטוב והמטיב בחי' עלמא דאתי שאז יתבטלו ההיזקות כנ"ל כי תשלומי הנזק הם בחי' התיקון של ההיזיקות של ד' אבות נזיקין שהם בחי' הרע שבד' יסודות וע"כ תקונם ע"י מיטב דייקא בחי' מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם כדי להמשיך עי"ז בחי' כולו הטוב והמטיב שהוא התיקון של הד' יסודות כנ"ל:

נזקי ממון ב

אות א

ארבעה אבו תנזייקן השור וכו'. ע"פ מ"ש במאמר וביום הביכורים (סי' נו) שמלכות הרשעה שהיא כנגד מלכות דקדושה מתגברת לאסוף ולכנוסממון כי שם כל הניצוצות הקדושה וע"כ היא מתגברת בתאוות ממון וכו'. אבל יש כח במלכות דקדושה להוציא בלעו מפיו בבחי' עת אשר שלט האדם באדם לרע לו שמוציאין מהם כל הקדושה ונעשה מזה תורה גבוה מאד דייקא וכו' ע"ש. ומלכות הרשעה הוא מלכות המן עמלק שרודף אחר מחנה דן בחי' מלכות דקודשה ע"ש:

וזה בחי' אבות נזיקין שהם בח"י מלכו תהרשעה שהם מזיקין ממון ישראל כי הם מתגברין על הממון לפגום אותו מחמת ששם כל הטוב כנ"ל. וע"כ הם ד' כי מלכות דקדושה היא בחי' ד' וכשנופל ונפגם בחי' הד' שהיא מלכות דקדושה אזי נעשה מזה בחי' ד' מלכיות שהם מלכות הרשעה בחי' עמלק שכלול מכל הד' מכליות כמובא כ"ז במאמר מישרא דסכינא (סי' ל') ע"כ הם מתגברי ועל הממון להזיקו כי מלכות דקדושה תיקונה ושלימותה ע"י שונא בצע לשנוא הממון בתכלית השנאה כמבוא שם במאמר מישרא הנ"ל. וע"כ להיפך מלכות דס,א שהם הד' מלכיות מתגברין להזיק ממון ישראל דהיינו שמתגברין בתאוות ממון שבזה הם מזיקין ממון ישראל שפע קודש להכניסו אל התאוה שהיא מס"א ח"ו כי עיקר הגליות הם רק ע"י הממון כי שם כל הנצוצות הקודשת והם מתגברים להוציאם לחוץ ח"ו ע"י תאוות ממון וע"י מה שגוזלין לממון ישראל כי הם בחי' אחת דהיינו גזילתם ממש והתגברות התאוה על ישראל כי הכל כדי לינק ולקבל משפע קודש הגנוז בממון כנ"ל. אבל יש כח במלכות דקדושה להוציא בלעם מפיהם כנ"ל וזהבחי' שצריכים לשלם במיטב כ"ש מיטב שדהו וכו'. כי מוציאין כל הטוב מהם ואדרבא אפי' כל הניצוצות והטוב שהי' ביניהם מכבר מוציאין מהם ע"י שנתקבץ הטוב יחד ע"י שהתגברו וינקו עוד הרבה טוב שעי"ז נתקבץ ונתחבר ונדבק הניצוצות שהיו שם מכבר שלא הו יכולים לצאת ועכשיו נתחברים בזה הטוב הנ"ל. ואח"כ יוצא מהם הכל כנ"ל שזה בחי' עת אשר שלט האדם באדם לרע לו כי ע"י שליטתם והתגברותם נשאר אצלם הרע לבד בלי שום טוב שזהו מפלתם כי כל הטוב יוצא מהם. וזה בחי' מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם שכל הטוב שהי' כבוש ביניהם צריכים לשלם ולהחזיר לבעלים אל הקדושה כנ"ל:

וזה בחי' משארז"ל שהניזק והמזיק בתשלומין כי המת יהי' לו שהבעלים מטפלין בנבילה כי הניזקין שהם ישראל, שמתגברין עליהם המזיקין שהם האומות בתאוות ממון

כנ"ל ועי"ז ניזק ממונם כנ"ל, הם צריכין לקבל את הנבילה המתה לטפל בה למכרה לברר הטוב והחיות דהיינו ניצוצות הקדושה של ממון ישראל שנשאר בה עדיין. וזה מוטל על הבעלים הניזקין שהם הישראל כי להם לבד זההכח לברר ולהוציא הטוב מן המתים והנשברים כי גם הם חייבים בזה וראוי להם לסבול ג,כ קצת בהיזק כשרז"ל והניזק והמזיק בתשלומין שגם על הניזק חל תשלומי ההיזק. היינו שבודאי צריכין לתקן את אשר נמשכו אחריהם עד שניזוקו כי אנו צריכין לשמור אצמינו מ וההיזק היינו לבלי למשוך אחר תאוותיהם כנ"ל, וע"כ כשלא שמרו עצמן עד שניזוקו מהם דהיינו שהתגברו עליהם כנ"ל צריכין לטפל בנבילה המתה לברר הטוב ממנה דהיינו הממון שנשאר בה כנ"ל. ומותר ההיזק מוציאין מן המזיקין שמעמידין אותן בדין וצריכין לשלם במיטב כנ"ל דהיינו שהתגברו עליהם כנ"ל צריכין לטפל בנבילה המתה לברר הטוב ממנה דהיינו הממון שנשאר בה כנ"ל. ומותר ההיזק מוציאין מן המזיקין שמעמידין אותן בדין וצריכין לשלם במיטב כנ"ל דהיינו שמוציאין הטוב מהם כנ"ל. וזה נעשה ע"י הג' דיינים כשרז"ל דיני נזיקין בשלשה כי הג' דיינים הם בח'י הג' אבות שהם בחי' שלש רגלים שבהם עולה המלכות ביניהם ואזי נכנע הס"א שהיא מלכות הרשעה היינו שמוציאין הטוב מהם שמשלמין במיטב כנ"ל וכש"ש לעיל בה' דיינים שזהבח'י ג' דיינים ע"ש:

וע"כ נקראי סאבות נזיקין כנגד מלכות דקדושה שעיקר שלימותה ע, יג' אבות כמובא שזה בחי' שלש רגלים כנ"ל כמובא במאמר מישרא הנ"ל, ואת זה לעומת זה מלכות הרשעה מקבלין מאבות הטומאה שעיקרם המת שהוא אבי אבות הטומאה שהוא בחי' עמלק כמובא, והם מקבלין משם כי הוא כלל כולם כ"ש ראשית גוים עמלק כ"ש רבינו ז"ל שם וע"כ נקרא מלכות הרשעה ד' אבות נזיקין:

וזה שאמרו במשנה לא הרי זה כהרי זה ולא הרי זה כהרי זה כי הם בחי' עולם הפירוד בחי' ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים היפך מלכות דקדושה שהיא בחי' ד' דאחד בחי' אחדות פשוט. וע,כאין בהם אחדות והשתוות רק מופרדין ומוחלקין זה מזה ואין בהם צד השוה כ"א שדרכן להזיק כנ"ל וכשהזיק משלמין במיטב כנ"ל:

ויש לפרש השור הואבחי' יון שאמרו כתבו לכם על קרן השור וכו' קרן השור דייקא בחי' השור שהואבחי' הקרן. והבור ה מלכות הרשעה מלכו תאדום שהוא עמלק שהוא מוכן לתקלה כי בור דא טחול לילילת אמא דע"ר תאות ניאוף שזה בחי' עמלק כמובא. והמבעה זה השן בחי' אכילה בחי' פרס ומיד שאוכלין בשר כדוב וכו' גם מדי התגברו על ישראל ע"י אכילה בימי אחשורוש על שנהנו מסעודתו של אותו רשע. וההבער זה בבל נבוכדנאצר שהבעיר אש בביהמ"ק. ואי ומוכן לתקלה כמו הבור שהוא עמלק תאוה

הלכליות רע הכולל כיכלול מכולם כנ"ל. וזה שארז"ל אי כתב בור וחד מינייהו הוי ילפינין כולהו כי בור כלול מכולם שהוא בחי'מלכות עמלק שכלול מכולם כנ, לוממנו נלמדין כולם כי הכל נלמדו ממנו, כשפרש"י על פ' ראשית גוים עמלק שהוא נזדווג לישראל תחלה משל לאמבטי רותחת וכו' בא זהו הפשירה בפניהם, נמצא שממנו למד והכל להזדווג לישראל להזיק להם ח"ו. ומסיק בגמרא שלא נכתבו כולם אלא להגדיל תורה ויאדיר כי באמת ע" יהד' אבות נזיקין שהם הד' מלכיות על ידם דייקא יגדיל תורה ויאדיר כי אח"כ מוציאין מהם בלעם מפיהם בבחי' חיל בלע ויקיאנו. ועושין מזה תורה שנקראת אשר חיל נמצא שדייקא על ידם נגדלת התורה:

וזשארז"ל אבות מכלל דאיכא תולדות כי אלו הד' מלכיות הם כלליו הע' אומין נמצא שיש להם תולדות דהיינו הע' אומין שמתפשטין מהם:

וזשארז"ל האי מאן דבעי למיהוי חסידא ליקיים מילי דנזיקין. חסיד זה בחי' אברהם אשי החסד ששלימות עליית המלכות מן הד' מלכיות על ידו בבחי' והוכן בחסד כסא וע"כ רדף אחרי הד' מלכים כ"ש כ"ז במאמר מישרא הנ"ל. וזה ליקיים מילי דנזיקין להכניע הד' מלכיות ארבעה אבות נזיקין ואזי היא בחי' חסיד בחי' אברהם איש החסד כנ"ל:

וזה שאמר ועוד (שם) לקיים מילי דאבות היינו הך. כי שלימות המלכות על ידי האבות כנ"ל:

נזקי ממון ג

אות א

ענין ארבעה אבות נזיקין שהאדם צריך לשומרם שלא יזיקו ואם הזיקו חייב לשלם:

ע"פ המאמר המתחיל בראשית לעיני כל ישראל (בספר ליקוטי מהר"ן תנינא סי' סז) ע"ש כל המאמר והכלל כי יש מאורי אור ויש מאורי אש ומאורי אור הם בחי' ד' מוחין שהם בחי' שם ה' בחי' תלת גווני דעינא ובת עין וזה בחי' פאר כלליות הגוונין בחי' תפילין. וזהבחי' צדיק הדור שהואבחי' נהר היוצא מעדן שממנו נמשכין כל הד' יסודות כי הנהר הנ"ל נמשך מבחי' ד' מוחין תלת גווני דעינא ובת עין וכו' ומשם נמשך הנהר היוצא מעדן הנ"ל ומשם נמשך בחי' הד' יסודות שמהם נמשכין כל המדות. וכשנסתלקין מאורי אור ח"ו מתגברין ח"ו מאורי אש שעל ידם נחרב הביהמ"ק וכו' עש,ש וזה בחי' ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה, ע"י מאורי אש ח"ו נפגמן הד' יסודות וכו' ע"ש. וזה הצדיק הדור הנ, שהוא הפאר וכו' שממנו נמשך הכל זה בחי' בראשית ראש בית בחי' הבעה"ב של העולם שהוא משגיח על כל העולם שלא יתגברו ח"ו מאורי אש וכו'. וכשמתגברין מאורי אש ח"ו שזהו בחי' חורבן ביהמ"ק התיקון לזה לקום בחצות להתאבל על חורבן

ביהמ,ק והש,י הבטיח לשום לאבילי ציון פאר תחת אפר פאר זה בחי' כלליות הגוונין בח'י ד' מוחין תפילין וכו' וכו' ע"ש כל זה היטב:

אות ב

וזה בחי' ד' אבות נזיקין שהם נמשכין מהד' יסודות היינו מהרע של הד' יסודות כי זה ידוע שהד' יסודות למטה בגשמיות הם מעורבים טו"ר וזה עיקר עבודת האדם לברר הטוב מהד' יסודות ולהכניע הרע שבהם כידוע. ומהרע שבהד' יסודות נמשכין ד' אבות נזסיקין וע"כ הם ד' כנגד ד' יסודות. וזה בחי' נזקי ממון שהאדם צריך לשמור את ממונו שלא יזיק כי כל ממונו של אדם נמשך מבח'י נהר יוצא מעדן להשקו תאת הגן כנ"ל, כי זה הנהר היוצא מעדן נמשך מהמוח היינו מד' מוחין שמשם נמשכין כל ההשפעות וכל הדברים שבעולם וכל הממון דהיינו כסף וזהב שהם כל להממון נמשך משם. וזהבח'י ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים וכו' שם האחד וכו' הוא הסובב וכו' אשר שם הזהב וזהב הארץ ההיא טוב שם הבדולח וכו' נמצא שכל הזהב נמשך מהנהר היוצא מעדן שמשם נמשכין כל הד' יסודו כנ"ל, וזה שכתב רבינו ז"ל במ"א שכל הגוונין כלולין בכסף וזהב ע"ש היינו בחי' תלת גוונין דעינא ובת עין שהם כלולין בבחי' הנהר הנ"ל שמשם נמשך כל הממון כנ"ל. וזה בחי' מוחא חוורא ככספא כי הממון נמשך מהמוח שמשם נמשך הנהר הנ"ל שמשם נמשכין כל ההשפעות כנ"ל. וע"כ האדם צריך לשמור את ממונו שלא יזיק היינו לשמרו את בחי' הד' יסודות הנמשכין מהנהר הנ"ל שמשם בא כל הממון וכל ההשפעות שלא יהי' נמשך משם יניקה ח"ו לבחי' ד' אבות נזיקין שהם כלל נזקי ממון כנ"ל. כי האדם צריך להכניע הרע שבד' יסודות שמשם נמשכין כל הנזיקין בחי' ארבעה אבות נזיקין אבות מכלל דאיכא תולדות (כשרז"ל ב"ק דף ב') כי הד' יסודות הם בח'י אבו תכי כל הדברים נמשכין מהם והרע שבהם הם בחי' ד' אבות לכל הניזיקין שבעולם, וצריך האדם לסלק הנזק מביתו ורשותו כי על הבעל הבית החיוב לשמור כל מה שבביתו ורשותו דהיינו כל ממונו שלא יזיקו ח"ו. כי הבעה"ב זה בחי' ראש בית הנ" לכי כל אדם בביתו הא בעל הבי תבחי' ראש בית בחי' מוחין כיכל הממון והבהמיות וכל החפצים שבביתו ורשותו הנ, לנמשך על ידו מבחי' מוחו ודעתו והאדם הוא בחי' ראש בית שהוא צריך לשמור את כל אשר בבית שנמשך מבחי' הנהר הנ" לשנמשך מבחי' מוחין כנ"ל שלא יהיו נפגמין בחי' הד' יסודות ח"ו שלא יהי' נמשך מהם יניקה ח"ו לבחי' ד' אבות נזיקין כנ"ל:

אות ג

וע"כ הנזיקין שמין להן בעידית בחי' מיטב שדהו וכו' ישלם כי צריך לשלם במיטב דייקא כדי לברר הטוב מהרע שנתערב ע"י ההיזק ע"ישנמשך מממונויניקה ח"ו לבחי' ד' אבות ניזיקן כנ"ל. וע"כ צריך לברר הטוב מהרע מהד' יסודות ולשלם במיטב דייקא כנ"ל:

אות ד

וזה בח'יקרן שהוא ראש לכל הד' אבות נזיקין כ"ש במשנה ארבעה אבות ניזיקן השור וכו'. ואמרו ז"ל בגמרא תני שור לקרנו נמצא שהקרן הואהראש לכל הד' נזיקין. כי עיקר ההכנעה של הד' אבו תהנ, הוא ע"י תיקון הד' יסודות שנתתקנין ע, יהד' מוחין ע"י הראש בי תבחי' תפילין כנ"ל. ועיקר בחי' תפילין שעל ידם מתקנים הד' יסודות הוא להכניע בחי' קרן של שור המועד שלא יזיק את העולם כ"ש בתיקונים ובתרין רצועין קשרין לי' בין קרנוהי וכו' עש,ש נמצא שע"י תפילין קשורין ומכניעין את שור המועד בין קרניו שלא יצא להזיק את העולם. וזה בחי' מה שהתם משלם חצי נזק ומועד נזק שלם כי התיקון להכניע מאורי אש דהיינו בחי' הרע של הד' יסודות הוא ע"י קימת חצות להתאבל על חורבן ביהמ"ק כנ"ל, והעיקר הוא בחצות הלילה דיקא כי בלילה מתגברין מאורי אש כי אז הוא שקיעת האור שנסתלקין מאורי אור בחי' המוחין כנ"ל ואז מתגברין ח"ו מאורי אש. וזה בחי' ובערב יהי' וכו' כמראה אש עד בקר כדי להכניע מאורי אש שיעקר שולטנותם בלילה כי מהאש יצאו והאש תאכלם:

אות ה

וזה בחי' שינה שהוא הסתלקות המוחין שהם בחי' מאורי אור כנ"ל וע"כ אז בשע שינה צריכין שמירה ע"י שם ה' שהוא בחי' ק"ש כדי שלא יתגברו מאורי אש ח"ו בשעת הסתלקות המוחין שהם בחי' מאורי אור כנ,ל. וע"כ צריכין לשבר את השינה ולשבר את הלילה לחצאין דהיינו לקום בחצות הלילה ואז עיקר הכנעת הרע שבד' יסודות שהם מעורבין טו"ר חציו טוב וחציו רע ועיקר אחיזתם הוא בלילה כנ"ל. וע"י שמשברין את השינה וקמין בחצי הלילה עי"ז חוזרין ונמשכין המוחין בחי' מארי אור כי כשקמים מהשינה בחצות הלילה חוזרין המוחין אל האדם ומתגברין מאורי אור שהם בחי' מוחין ונכנעין מאורי אש שהם בחי' חורבן ביהמ"ק כי אז עוסקין בבנין ביהמ"ק ע"י שמתאבלין עליו כנ"ל ואז מבררין הטוב שבהד' יסודות. וע"כ צריכין לקום בחצי הלילה דייקא לתקן חורבן ביהמ"ק דהיינו להכניע מאורי אש שהחריבו את הביהמ"ק כנ"ל כי ע"י שמשברין את הלילה לחצאין דהיינו שמשברין את השינה שהיא נמשכת ע"י הסתלקות מאורי אור שעי"ז מתגברין מאורי אש, וע"י שמשברין את השינה עי"ז משברין בחי' מאורי אש ומכניעין הרע שבהם ומבררין ומעלין הטוב שבהם כי מקבלין אז את המוחין שהם

בחי' מאורי אור ועי"ז מבררין הטוב שבהד' יסודות ע"י שממשיכין את בחי' המאורי אור להכניע מאורי אש כנ"ל. וקימת חצות זה בחי' תפילין בחי' מוחין כי אז כשקמים מהשינה נמשכין המוחין וזה בחי' שופר שהוא התעוררות השינה כמובא ששופר מרמז עורו ישינים מתרדמתכם והוא בחי' תפילין כלליות הגוונין כי תלת גוונין דעינא הם תלת גוונין דקשת שהם שלשה קולות של השופר תקיעה שברים תרועה שהם בחי' קשת ושופר איקרי קרן של שור המועד. נמצא שחצות בחי' התעוררות השינה בחי' מוחין מאורי אור בי' תפילין בחי' שופר הוא מכניע קרן של שור שהוא ראש לכל הד' אבו תניזיקן כנ"ל. אבל אינו נעשה מועד כ"א בשלשה פעמים כי ג' משמורות הוי הלילה כנגד תלת גוונין דעינא וכשהזיק ג' פעמים אז נעשה מועד להזיק כי התגברו בחי' מאורי אש ע"י שהזיק שלשה פעמים שעי"ז נפגם בחי' הלילה שהוא שלשה משמורות כנגד תלת גוונין דעינא כנ"ל אבל כל זמן שלא הזיק ג' פעמים אינו משלם כ"א חצי נזק, כי עיקר הפגם על שלא בירר הטוב מהרע, וע"כ משלם חצי נזק כי הד' יסודות חציים טוב וכו' וע"כ תיקונים ע"י חצות הלילה כדי לברר חצי הטוב מהרע ועיקר הוא בלילה שאז זמן שלטנותם כידוע וכנ"ל. ומי שזוכה לברר ולהכניע מאורי אש ע"י בחי' קימת חצות בוודאי לא יבא אפילו ממונו להזיק שום דבר כי נכנע הרע שבכל ממונו על ידו שהוא הראש בית וכו' כנ"ל. וכשאינו נשמר מזהלברר הטוב מהרע וכו' כנ"ל שזהו בחי' קימת חצות כנ"ל על כן צריך לשלם חצי נזק כיד לחזור ולברר חצי הטוב מהרע כנ,ל. אבל כשהזיק ג' פעמים אזי משלם נזק שלם כי עאז נפגם לגמרי כל בחי' הלילה שהוא שלשה משמורות כנגד תלת גוונין דעינא והתגברו מאורי אש וע"כ צריך לחזור ולברר הכל לגמרי וצריך לשלם נזק שלם. כי ע"י התשלומין של הנזיקין עי"ז מבררין הטוב מהרע וע"כ צריכין לשלם במיטב כ"ש מיטב שדהו ומיטב כמרו ישלם, מיטב דיקא בחי' וזהב הארץ ההוא טוב הנמשך מהנהר היוצא מעדן שנמשך ע"י הראש בית וכו' כנ"ל: ילא"ו:

נזקי ממון ד

ענין ארבעה אבות נזיקין וכולם צריכין לשלם מהעידית. כמבואר במשנה הנזיקין שמין להם בעידית כ"ש מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם:

אות א

כי מבואר בהתורה חב"ח (בסי' כב) בענין העזות שא"א להתקרב אל הקדושה כ"א ע"י עזות דקדושה כי יש עזי פני סהרבה שהם מונעים גדולים מעבודת ה' באמת והם בחי' והכלבים עזי נפש המה רועים וכו' כי עזות מלכותא בלא תגא, ע"כ צריכין עזות דקודשה

לעמוד נגד עזותם וכו' ועזות דקדושה זוכין ע" יבחי' נעשה ונשמע שהם בחי' שמחה והם בחי' ב' העדים וכו' בחי' בראשית ברא בחי' עדן עילאה עדן תתאה וכו'. ומבואר שם שעזות דקדושה נמשך מבושת וכו' וזה ובשת פנים לגן עדן וכו' ע"ש:

נמצא שעזות דקודשה הוא בחי' עדן בחי' שני העדיים שהכתירו את ישראל כי משם נמשך העזות דקדושה כנ"ל. ועי"ז מכניעין ומבטלין העזות דסט"א שמשם הממשלה של הסט"א שהיא בחי' עזות מלכותא בלא תגא וכנ"ל וזה בי' הנזקין שמין להם בעידית. כיכל המזיקי עלמא נמשכין מעזות דסט"א שהיא בחי' והכלבים עזי נפש שמשם נמשכין כל ההיזיקות שבעולם כי הם מזיקי עלמא. וכנראה בחוש שלכ שדרכן להזיק כגון הכלבים וכיוצא בהם הם עזי נפש ביותר כמ"ש והכלבים עזי נפש ומשם נמשכין כל ההיזיקו תשבעולם. ועיקר הכנעתם ותיקונם הוא ע"י עזות דקדושה שצריכין להמשיך עזות דקדושה שנמשך מבחי' ובשת פנים לג"ע מבחי' שני העדיים הנ"ל כדי להכניע עי"ז העזות דסט"א שמשם כל ההיזקות שבעולם כנ"ל, וע"כ צוותה התורהע שהנזקין שומו להם בעיסדית כ"ש מיטב שדהו ומיטיב כרמו ישלם כי כל הטוב נמשך מבחי' העדן העליון שמשם נמשך כל הטוב והעידון שבעולם. כי כל הטוב והעידון שנמצא בעולם הכל נמשך מבחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן וכו' ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים וכו' ומאלו ארבעה ראשי נהרות נמשכין כל ההשפעות וכל השגות וכרמים נשקין וגדלים מהם, ואלו הארבעה ראשים בשרשם העליון שבקדושה הם בחי' ד' אותיות השם כידוע שמשם נמשכין כל הד' יסודות שמהם נתהוו כל הדברים שבעולם. והכל נמשך מעדן העליון כ"ש ונהר יוצא מעדן וכו' ועדן העליון הוא שורש העזות דקדושה כנ"ל. וע"כ ע"י שמקיימין מצוות התו' שישלם המזיק מהעידית עי"ז ממשייכ העזות דקדושה שנמשך מבחי' עדן שמשם נמשכין כל הטווב והעידית כנ"ל. וע"י זה העזות דקדושה מכניעין ומבטלין העזות דסט"א שמשם כל ההיזיקות כנ"ל. נמצא שבחי' עידית הם תיקון ההיזק שנמשך מעזות דסט"א וע"כ הנזקין שמין להם בעידית:

אות ב

וזה בחי' מה שאיתא בתיקונים (בהי"א תיקונים תי'יו"ד) ב"ראשית ב"רא א"להים דא ב"ב"א ואינון תלת בבי דאיתרמיזו בתלת אלפין בראשית ברא אלהים ועלה אתמר על כל דבר פשע וכו' דא בבא קמא וכו' ע"ש. כי מבואר בהתו' הנ, שנעשה ונישמע שעל ידם זוכין לעזות דקדושה הם בח'י בראשי תברא שהם בחי' מאמר וחצי מאמר בחי' עדן עילאה עדן תתאה וכו' כמובא שם מספרא דצניעותא פירקא חמישאה ע"ש. וע"כ רמזה התורהדיני ממונות ונזיקין המבוארין בתלתא בבא בפסוק בראשית ברא אלהים

שהוא ר"ת בב"א. כי תיקון הנזיקין הוא ע,י בחי' בראשי תברא שהוא בחי' נעשה ונשמע וכו' שהוא בחי' עזות דקדושה שמתקן ומכניע עזות דסט"א שמשם כל הנזיקין כנ"ל. וגם כל הדיני ממונות שבשאר התלתא בבי הם ג"כ בבחי' תקון העזות דסט"א ע"י עזות דקודשה כיכל ההכחשו"ת ומריבות שבין אדם לחבירו גבידי ממונות הכל ע"י פגם העזות וכשרז"ל אין אדם מעיז פנים בפני בעל חובו וזה שמכחיש וכופר ממונו הוא שמוצא לו עלילה אי ך לכפור בו כ"ש שם והאי בכוליה בעי דלודי לי' וכו'. ועכ"פ איך שהוא הוא פגם העזות דקדושה וכמבואר מזה במ"א. וע"כ כל המצוות והדיינם הקדושים שצוותה התורה בדיני ממונות ונזיקין הכל הוא בשביל להכניע ולבטל העזות דסט"א ע"י העזות דקדושה שנמשך מבחי' נעשה ונשמע שהוא בי' בראשית ברא וע"כ שם מרומז בר"ת בב"א דאינון תלתא בבי שנאמר בהם כל דיני ממונות ונזיקין שהם בחי' הכנעת וביטל העזות דס"א ע"י העזות דקדושה שנמשך מבחי' בראשית ברא וכנ"ל:

אות ג

וע"כ כל המזיקין כלולין בארבעה אבו תניזיקן שהם בחי' ערבע מלכיות דסט"א שעיקר מלכותם ע"י עזות שהוא מלכותא בלא תגא. ותיקונם ע"י הנהר היוצא מעדן וכו' ומשם יפרד והי' לארבעה ראשים שאלו הד' ראשים מכיעין ומבטלין ממשלת הד' מלכיות דסט"א שהם בחי' ד' אבות נזיקין שהם מזיקי עלמא שהחריבו בית ראשון ושני. וכמרומז בתיקונים בתי' הנ"ל כ"ש שם ובג"ד בשור ובחמור דאינון ממנן דעשו וישמעאל ייתון רכיבין עלייהו תרין משיחין וכו'. כיכל דיני ניזיקן הם בשביל הכניע כל המזיקי עלמא שהכנעתם ע, יעזות דקדושה הנמשך מבחי' בראשית ברא אלקים שעיקר תיקון זה בשלימות יהיה ע"י משיח צדקינו שיקבל המלכות דקדושה ע"י עזות דקדושה כ"ש ה' בעזך ישמח מלך, והוא יבטל כל הד' מלכיות דסט"א שהם בחי' ד' אבות נזיקין שהם בחי' תהו ובהו וחשך ותהום שהם בחי' הד' מלכיות כמובא במדרש. כי ע"י עזות דקדושה שימשיך משיח מבחי' בראשית ברא יבטל העזות הרע שלהם ויתתקן הלכ בבחי' ורוח אלקים מרחפת על פני המי סדא רוחו של משיח כמובא שהוא התיקון של תהו ובוה וחשך ותהום שהם בחי' הד' מלכיות כנ"ל:

הלכה ה

אות א

על פי התורהתקעו אמונהבה' נזיקין ה"ה:

חובל בחבירו א

אות א

אסור להכות את חבירו וכו'. והחובל חייב בחמשה דברים:

ע"פ מ"ש רבינו ז"ל במאמר אני ה' הוא שמי (סימן יא) שהדיבור תלוי בכבוד שהוא בחי' מלכו תוכנ"ל ופקגם הכבוד הוא פגם הדיבור היינו כי כבוד בשלימות הוא כבוד מלא וא"ו וכשנפגם נסתלק הוא"ו ואזי נעשה כבד פה. והוא"ו הוא בחי' ט"ל אורות וכשנפגם אזי נעשה ל"ט מלאכות (בחי' בעצבון תאלכנה) בחי' חסרון הפרנסה וכו' ע"ש:

וזה בחי' איסור הכאה שאסור להכות את ישראל כי כל ההכאות והמלקיות הם נמשכין מבחי' ל"ט מלקיות שהם בחי' ל"ט מלאכות הנ"ל. כי ל"ט מלאכות ול"ט מלקיות הם בחי' אחת ונמשכין מזוהמת הנחש בחי' ל"ט קללות כמובא ומשם נמשכו כל ההכאות. וע"כ למדו חז"ל איסור הכאה מל"ט מלקיות כמ ושאיתא בגמ' ארבעים יכנו לא יוסיף וכו' מכאן שאסור להכות את ישראל. כי כל ההכאות נמשכין משם מל"ט מלקיות כנ"ל וזה בחי' פגם הכבוד כי בההכאה הוא מבזה אותו ופוגם בכבוד של ישראל ועי"ז נפגם הכבוד. כי עיקר שלימו תהכבוד כשהכבוד הוא אצל ישראל כי להם מגיע כל הכבוד כי שרש ם בכבדו בבי' בקהלם אל תחד כבודי כמובא בדברי ריבנו ז"ל (סי' ל"ז ח"א ובסי' ח' ליקוטי ח"ב) ע"ש נמצא כשמכה את ישראל הואפוגם בכבוד ע"י שמבייש בן ישראל כנ"ל, ואזי נפגם הוא"ו ונעשה בחי' ל"ט מלאכות ל"ט מלקיות וכל זה נעשה ע"י הבושה וההכאה כנ"ל. ועיקר הוא הבושה כי עיקר הואפגם הכבוד כנ"ל וזה שהקפידו רז"ל ביותר על הבושת כמובא. וזה שהקפידה תורה ג"כ באיסור הכאה על הובשה כ"ש ארבעים יכנו לא יוסיף פן יוסיף להכותו וכנ"ל ונקלה אחיחך לעיניך. כי עיקר איסור ההכאה הוא הבושת דהיינו פגם הכבוד כנ"ל שזהו בחי' ל"ט מלקיות שמשם כל ההכאות כנ"ל וע"כ עונשו ותיקונו בממון שצריך ליתן ממון דייקא בעד ה' דברים כמו שדרשו רז" לכן ינתן בו ממון וכו' כי שם פגם בבחי' הפרנסה והממון דהיינו שפגם בל"ט מלאכות ע"י ההכאה שהוא בחי' ל"ט מלקיות כנ"ל וע"כ עונשו בממון כנ"ל. וזה בחי' ה' דברים שצריך ליתן כנגד פגם הכבוד שהוא פגם הדבור שהוא בחי' ה' תתאה מלכות ששלימותה ע"י הט"ל אורות כנ"ל. וע"י הפגם נעשה ל"ט מלאכות כנ"ל וע"כ צריך ליתן ממון ה' דברים לתקן הכבוד והמלכות שהוא בחי' ה' ע"י תקון הממון שהוא בחי' תיקון הל"ט מלאכות בבחי' ט"ל אורות כי הממון והפרנסה הואבחי' ל"ט מלאכות כנ"ל:

חובל בחבירו ב

אות א

אסור לאדם להכות את חבירו ואם הכהו עובר בלאו וכו' החובל בחבירו חייב בה' דברים וכו':

כתיב ויאמר לרשע למה תכה רעך וכו'. כי איתא בדברי רבינו ז"ל בספר ליקוטי מוהר"ן תנינא (סי' כו) ובס' א"ב החדש באות שין שע"י שכרות מפשיטין הדעת מלבוש החסדים ומלבישו בגבורות חזקות ח"ו, גם איתא שם שמשה רבינו מלובש בכל אבר ואבר בכל א' וא' מישראל ומזכיר את האבר המצוות התלויות בו. וע"י שכרות שוכח את האזהרות של משה רבינו הנ"ל. התלבשו"ת משה באברים הוא בחי' התלבשו"ת הדעת בחסדים ע"ש היטב. והכוונה שם כי כולו חד היינו כי משה הוא הדעת והוא מלובש בהאברים ומזהיר אותם דהיינו שמזהיר ומזכיר את כל אברו אבר המצוות התלויות בו והאברי סהם רמ"ח בחי' אברהם בחי' חסדים, והתלבשו"ת משה בהם זה בחי' התלבשו"ת הדעת בחסדים וע"י השכרות שוכח את אלו האזהרות. נמצא שבחי' משה נסתלק מהאברים ח"ו וזה בחי' שמפשיט את הדעת מהחסדים ואזי נתלבש הדעת ח"ו בגבורות ח"ו וכו' כנ"ל נמצא שהענין הנ" למקושר היטב וכול חד וע"ש היטב:

וזהבחי' איסור הכאה להכות את ישראל כי רמ"ח אברים של כ"א וא' מישראל הם בחי' רמ"ח מצוות התורה ומשה רבינו שהוא הדעת מלובש בכל אבר ואבר כנ"ל וכשמכה את חבירו באיזה אבר וע"י ההכאה מתעוררין ומתגברין בו הדמים באותו האבר כי זה טבע ההכאה, גם עיקר ההכאה הוא שעושה בו חבורה והחבורה הוא ע"י הדמים שמתעוררין ויוצאין ממקום למקום נמצא שההכאה הוא התגברות הדמים, בפרט כשחובל בו ומחסר ממנו אבר לגמרי ועי"ז הו פוגם פגם הנ" לשמפשיט את הדעת בחי' משה שמלובש בכל אבר, מלבוש החסדים ומלבישו בגבורות דהיינו התגברות הדמים שמתגברין ומתעוררין ע"י ההכאה והחבלה. כיגם עיקר פגם השכרות הנ"ל הוא ג"כ העיקר ע" יהתגברות הדמים שמתגברין ע"י השכרות עי"ז בעצמו מפשיט הדעת מהחסדים ומלבישו בגבורות חזקות ח"ו דהיינו התבגרות הדמים שהם בחי' גבורות. וזהו בחי' פגם של ההכאה והחבלה שמתגברין הדמים וכו' כנ, לבפרט כשמחסר ממנו אבר ואזי נסתלק הדעת בחי' משה מאות והאבר וע"כ משה רבינו מזהיר ע"ז. וזהו שכתוב ויאמר לרשע למה תכה רעך כי משה דייקא מזהיר ע"ז היינו על הכאה, היינו בכל עת שא' רוצה להכותאת ישראל חבירו אזי משה שהוא מלובש בכל אבר ואבר מישראל הוא צועק ומזהיר ע"ז בבחי' ויאמר לרשע למה תכה רעך שמשה מזהיר ע"ז תמיד כי הוא מלובש בכל אבר ואבר מישראל וכשא' מכה את חבירו באיזה אבר מגיע הפגם להדעת שהוא בחי' משה שמלובש שם באותו האבר כי ע"י ההכאה מכ"ש כשמחסר ממנו האבר לגמרי אז מסתלק משם הדעת בחי' משה ואזי מתלבש ח"ו בגבורות שהם התגברות הדמים שמתגברים ע"י ההכאה וכנ"ל וע"כ משה מזהיר ע"ז תמיד כנ"ל:

כי זה העיקר של יציאת מצרים וקבלת התורה כדי להבליע הדם באברים כדי שיתלבש הדעת בחי' משה בחסדים כמובא בכתבים שעיקר יצי"מ הי' בבחי' לידה לזכך הדמים בחי' ה' מיני דמים וכו' ע"ש היינו שיהיו נמתקין הדמים בחי' גבורות לחסדים שזהו בחי' שנבלע הדם באברים שהם בחי' חסדים בחי' רמ"ח מצוות עשה וכו' כנ"ל:

וזהו בחי' משארז"ל על החובל בחבירו שמשלם נזק וכו' ואמרו ששמין אותו כעבד זה רמז על הנ"ל כי עיקר קבלתהתורה תלויה ביציאת מצרים דייקא כ"ש אצל כמה מצוות יציאת מצרים וכ"ש בהתחלת היו"ד הדברות שהם כלל התורה אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים. כי עיקר קבלת התורה להכניע בחי' עבדות שהוא בחי' זוהמת הנחש בחי' חם כנען עבד עבדים כמובא וע"כ לא הי' אפשר לקבל התורה כ"א אחר יציאת מצרים מבית עבדים. ואז זכינו לקבלת התורה שהיא בחי' חירות כ"ש חרות על הלוחות וארז"ל אל תקרי חרות אלא חירות שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה וכו' כי ע"י קבלת התורה פסקה זוהמתן זוהמת הנחש ואז יצאו לגמרי מביי' עבדות מצרים וקיבלו התורה שכלולה מרמ"ח מצוות וכו' כנגד רמ"ח אברים, וכל אבר ואבר על ידי המצוה המיוחדת לאותו האבר עי"ז יוצא מעבדות לחירות דהיינו שנפסק ממנו הזוהמא שהוא בחי' עבדות וזוכה לחירות שהוא בחי' התורה כנ"ל:

וע"כ לא יצאו ישראל ממצרים עד שהי' ששים רבוא נפשו"ת כנגד ששים רבוא אותיות התורה. כי התורה היא בחי' קומת אדם בבחי' זאת התורה אדם וכ"ש בתיקונים באורייתא איתּ רישא ועיינין ואברין וגופא וכו' הכי איתּ בישראל וכו' וכל זמן שלא נשלמו ישראל עד שדשים רבוא לא נשתלם בחי' קומת אדם דקדושה שהוא בחי' התורה וע"כ לא יכלו עדיין לצאת מעבדות לחירות כי א"א לצאת מעבדות לחירות דהיינו להכניע זוהמת הנחש כ"א כשנשלם בחי' קומת אדם שהוא בחי' התורה שעל ידה דייקא יוצאין מעבדות לחירות כנ"ל. כי במצרים לא נזדככו הדמים עדיין עד שיצאו כמובא וזה עיקר בח'י העבדות ע"י תגבורת הדמים שזהו עיקר הגלות והעבדות בבחי' מ"ש בתיקונים לענין הנשמה וכד גלת בכבד איתמר בה תכבד העבודה וכו' והכבד מלא דם כי עיקר העבדות בחי' תכבד עבודה שהוא בחי' זוהמת הנחש הוא בחי' דמים טמאים בחי' דם נדות שפרסה חוה ע"י אכילת עץ הדעת כשרז"ל. וע"י התורה שהיא רמ"ח מצות כנגד אברים של אדם עי"ז נבלע הדם באברים ואז ימתלבש הדעת בחי' משה בחסדים שהם בחי' אברים שעל ידו הי' עיקר הגאולה ואזי נגאלין ויוצאין מעבדות לחירות כנ"ל.

וע"כ כשא' חובל בחבירו ומחסר ממנו אבר ועי"ז מפשיט הדעת מאותו האבר ומתגברין הדמים ח"ו ע"י החבלה שהם בחי' גבורות ואזי כשמחסר ממנו איזה אבר ומסתלק הדעת

משם ח"ו, אזי חוזר ומתגבר ח"ו בחי' עבודת מצרים מאחר שחסר ממנו אבר שזהו כאלו חסר ממנו מצוה א' כי בכל אבר מלובש משה ומזהיר על המצוה השייכה לאותו אבר וכשחסר האבר מסתלק הדעת משם וכאלו חסר ממנו מצוה, ואזי אין בו שלימות קומת אדם שהוא בחי' התורה שכלולה מרמ"ח אברים כנ"ל. וכשאין אבריו בבחי' שלימות קומת אדם בבחי' התורה כנ"ל אזי חוזר ח"ו בחי' העבדות כי אין העבדות נכנע אלא ע"י רמ"ח מצוות התורה שהם בחי' אדם כנ"ל וע"כ שמין אותו כעבד, כעבד דייקא כנ"ל. וזהו כל אשר בו מום לא יקרב כי חסר ממנו אבר חסר ממנו מצוה א' מהתורה היינו הארת הדעת הנ"ל בחי'משה שמלובש בכל אבר וע"כ אין בו שלימות להתקרב לה' לעבוד עבודתו תמה. כי עיקר עבודת הקרבנות להכניע רוח הבהמיות שהוא בחי' זוהמת הנחש בחי' עבדות. כי עבד דומה לבהמה כשרז"ל כי בכמה מקומות הקישן הכתוב עבדך ואמתך וכל בהמתך וכ"ש עפם החמור עם הדומה לחמור. וע"י הקרבנות מעלין מבהמה לאדם שזהו עיקר הקרבן כמובא במ"א. ועיקר העבודה בכהנים שהם בחי' דעת בבחי' (מלאכי ב') כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה וכו'. ועיקר קדושת הכהנים הם ע"י משה שהוא הכהן הראשון ששימש בז' ימי המלואים כ"ש (תהלים צ"ט) משה ואהרן בכהניו, והוא משה את אהרן הכהן הראשון ובניו בקדושת כהונה לעבוד עבודה. כי משה הוא הדעת שעל ידו עיקר העבודה להעלות מבהמה לאדם שהוא בחי' דעת, כי משה הקים א תהמשכן והי' יודע לאעלא שייפא בשייפא כי המשכן הוא בחי' קומת אדם כמובן בדברי רבינו ז"ל במ"א (סי' ב'), וע"כ כל אשר בו מום ואזי אין מתלבש. באותו אבר אסור לו לעשו"ת עבודת הכהונה כי אינו יכול לעלות מבהמה מבחי' עבדות לבחי' אדם. וע"כ נקראין מעשה הקרבנות בשם עבודה כי על ידם מכניעים בחי' עבדות וזוכין לבחי' אדם בחי' דעת שהוא היפך העבדות שהוא בחי' בהמיות זוהמת הנחש רוח שטות כי זה עיקר הקרבן לכפר על החטא הבא מרוח שטות שהוא מעשה בהמה ולעלות לבחי' דעת בחי' אדם כנ"ל:

וזה בחי' ה' דברים שמשלם החובל בחבירו כנגד ה' מניי דמים הנ"ל. כי ע"י החבלה פוגם בהדמים כנ"ל וע"כ צריך לשלם לו ה' מיני דמים דהיינו נזק וצער וכו' כי דמים תרתי משמע. וע"י התשלומין ה' דמים הנ"ל חוזר ומתקן וממתיק ה' מיני דמים הנ"ל וחוזרין הדמים ונבלעין באברים. ונתלבש הדעת בחסדים היינו באברים שהם בחי' חסדים כי הדמים שהם הגבורות נמתקין וכו' כנ"ל. ואזי הדעת זך וצח בבחי' מסטרא דימינא מוחא חוורא ככספא וכו': בילא"ו:

חובל בחבירו ג

אות א

אסור להכות חבירו וכו' ואפילו בהרמת יד נקרא רשע וכו' החובל בחבירו משלם ה' דברים שהם נזק וצער ריפוי שבת ובשת וכו':

ע"פ התורה ויבן ה' אלקים את הצלע בליקוטי הראשון (בסי' ס"ז) ע"ש כל התורה היטב מתחלתו לסופו. והכלל בקיצור לענינינו שהנפש יקרה מאד וצרייכן לשמרה מאד ע"כ צריכין ליזהר מאד לקבל הכבוד בקדושה גדולה לשמו יתברך. כי הכבוד הוא בחי' אם כל חי והוא שורש כל הנפשו"ת וכשהנפש מסתלקת היא מסתלקת אל הכבוד שהוא שורשה בבחי' כבוד ה' יאספך שהסתלקות ואסיפת הנפשו"ת הם לתוך הכבוד כי לתוך הכבוד נסתלקין ונאספין כל הנפשו"ת כי שם שרשם כנ"ל. וע,כ כשבא כבוד חדש להאדם צריך ליזהר ולהשמר כי אולי בא הכבוד ח"ו בשביל הסתלקות כדי שתסתלק הנפש אל הכבוד שהוא שורשה כנ"ל. אך מדה טובה מרובה וע"כ ע"פ הרוב בא הכבוד לטובה דהיינו כשבא נפש חדשה אל האדם אזי היא באה מלובשת בהכבוד שהיא אם כל חי כנ"ל. וצריך לראות שיהי' פנים אל הכבודוזה זוכין ע"י שבירות תאוות אכילה וכו' ע"ש. אבל כשפוגמין ח"ו בתאוות אכילה אזי נפגם הכבוד ואין לו פנים וכו'. ואזי נוטלין כל הכבוד העזי פנים שבדור וכו'. וכשנופל המלכות והכבוד להעזי פנים ח"ו אזי המלכות היא בבחי' צדק וכו' ואזי הוא בחי' רגילה יורדת מות וכו'. וצריך להעלות את הכבוד והמלכות מהם דהיינו מהעזי פנים שהם העכו"ם והרשעים וכו' וזה נעשה ע"י צדקה בחי' צדקה תציל ממות וכו' כי צדקה היא בחי' ה' חסדים וכו'. וע"כ ע"י צדקה מעלין ומתקנין את המלכות והכבוד ועושין מצדק צדקה וכנגד זה נזכר בתורה ה' פעמים צדקה וכו' ואז חוזר הכבודאל המביני מדע וכו'. ואזי כשבא כבוד חדש אל האדם ומלובש בתוכו נפש דקדושה כנ"ל צריך לראות להוליד את הנפש בנקל בלי קישוי הולדה וכו' ואח"כ כשנולד הנפש צריך לגדל את הנפש. וב' בחינות אלו דהיינו ההולדה והגידול נעשין ע"י יראה ואהבה שהם בחי' ב' ידים בחי' יד הגדולה ויד החזקה. כי ההולדה נעשית ע"י בחי' יד החזקה בחי' יראה כ"ש רעדה אחזתם שם חיל כיולדה. ואחר שנולד הנפש אזי מגדילין אותה עש,י האהבה שהיא בחי' יד הגדולה וכו'. ולפעמים יש עייפות אל הנפש וכו' וצריכין להבריאה ע"י בחי מים קרים על נפ]ש עייפה וכו' ומים קרים נעשין על ידי שנותנין כבוד לזקן ששכח תלמודו כשרז"ל הזהרו בזקן ששכח תלמודו לכבדו וכו' ע"ש כ"שז היטב. אשרי אזנים שכך שומעות אשרי עינים שכך רואות:

אות ב

וזה בחי' איסור הגדול של הכאה וחבלה איש ברעהו כי החובל בחבירו הוא גם בכבוד חבירו ובנפ חבירו אשר באמת שניהם אחד כי הנפש שרשה בכבוד כנ"ל. וזה הרשע החובל בחבירו שהוא כאלו נויטל נפשו כי נוטל נפשו ממש שבאותו אבר חשחובל בו כשרז"ל לענין שבת חובל משום מאי מחייב משום נטילת נשמה שבאותו אבר נמצא שהחובל והמכהאת חבירו נוטל נפש חבירו ממש. ועיקר הפגם הוא מה שפוגם ביותר בכבוד חבירו מה שמביישו מאד ע"י ההכאה כי הבושה הוא עיקר הפגם והעון הגדול ביותר. וכשרז"ל (בבא מציעא נ"ט) המלבין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעוה"ב וזה אפילו אם ביישו בדברים לבד, מכ"ש וכ"ש כשמביישו ע"י הכאה ממש נמצא שפוגם בכבוד ישראל חבירו וגם נוטל נפשו בידים ע"י ההכאה והחבלה שהואבחי' יציאת נפש מאותו אבר כנ"ל. ושני הפגמים אלו הם שייכים זה לזה כי זה תלוי בזה כי הנפש שרשה בכבוד כנ"ל וכשפוגם בכבוד חבירו אפילו כשמביישו בדברים לבד. נחשב גם כן כאלו נוטל נפשו כי הנפש שרשה בכבוד כנ"ל וכשפוגם וגוזל כבוד חבירו כאלו נוטל נפשו המלובשת בהכבוד כנ"ל וע"כ המלבין פני חבירו נחשב כשופך דמים ממש כשרז"ל (בבא מציעא דף נ"ח ע"ב) והדם הוא הנפש כי פגם הכבוד הוא פגם הנפש ששרשה וחיותה בהכבוד כנ"ל. מכ"ש וכ"ש כשפוגם בכבוד איש ישראל ע" יהכאה ממש נמצא שגוזל כבוד ונפשו של חבירו המלובשת בהכבוד, בידים ממש וע"כ גדול עונו מנשוא וכמו שאמרו רז"ל שאפילו בהרמת יד נקרא רשע. וזה שארז"ל המלבין פני חבירו ברבין אין לו חלק לעוה"ב כי עיקר בחי' העוה"ב הוא בחי' הכבודבחי' והלך לפניך צדקך כבוד ה'יאספך הנאמר על נפשו"ת הצדיקים לאחר הסתלקותן שהצדיקים הזוכין נסתלקים בעת מיתתם לתוך הכבוד שהוא לבוש ושרש הנפש ועי"ז זוכין בעוה,ב למה שזוכין כי א"א לבא לחיי עוה"ב כ"א ע"י שנכלל נפשו בתוך בחי' כבוד ה' שלשם נאספין נשמות הצדיקים בבחי' כבוד ה' יאספך כנ"ל (כי אע"פ שבהתורה הנ"ל נאמר שזה הענין אינו טוב כשהנפש נסתלקת ע"י הכבוד כוונתו שצריכין לשמור א"ע כשבא הכבוד שלא תסתלק הנפש בלא עתה ח"ו, אבל כשבא עת פקודת האדם למות בוודאי היא טובה וזכיה גדולה להאדם כשזוכה שתסתלק נפשו לתוך הכבוד בבחי' כבוד ה' יאספך שזה נאמר על הסתלקות נפשו"ת הצדיקים אשרי להם). וע"כ המלבין פני חבירו וכו' שפוגם בכבוד ישראל חבירו. וכשפוגם בכבוד ישראל בכבוף הש,י כי קוב"ה וישראל ואורייתא כולא חד כי ישראל הם כבודו ית' כמובא במ"א וכ"ש על ישראל גאותו שגדלו וגאותו וכבודו ית' הוא על ישראל. וע"כ זה המלבין פני חבירו שפגם בכבוד ע"כ נפרע מדה כנגד

מדה עאם אינו מפייס חבירו שגם לעתיד אינו זוכה שתכנוס ותוכלל נפשו בתוך הכבוד ועי"ז אין לו חלק לעוה"ב כי א"א לזכות לעוה"ב כ"א ע"י בחי' כבוד ה' יאספך כידוע כי זהסוד חלוקא דרבנן שהוא בחי' הכבוד שבו מתלבשת הנפש לחזות בנועם ה' וכו'. וזה שארז"ל המתכבד בקלון חבירו אין לו חלק לעוה"ב כי זה המתבכב בקלון חבירו שרוצה ליקח לעצמו כבוד ע"י קלון חבירו עי"ז זה וזה ניטל ממנו כי הכבוד בורח ממנו ואינו זוכה שתוכלל נפשו בכבוד העליון שבו נכללין נפשו"ת הצדיקים בבחי' כבוד ה' יאספך כנ"ל ועי"ז אין לו חלק לעולם הבא כנ"ל:

אות ג

וזה שחיבה התורה לחובל בחבירו ה' דברים נזק וצער ריפוי שבת ובשת: כי זה שהכה א תחבירו ופגם בכבוד איש ישראל בשבי לכבודו כי רוצה ליקח לעצמו כל הכבוד, זהו בחי' נפילת הכבוד אל העזי פנים שבדור שהם העכו"ם והרשעים המושלים על עם דל בחנם הנאמר בהתורה הנ"ל, כי רוב הקטטות ומריבות ובפרט הכאות וחבלות הם ע"י העזי פנים שבדור שהם העכו"ם או הנגידים הרשעים המשתררים על העניים בחנם ומבזין אותם בכל מיני בזיונות וכשהעני משיב לו כנגדו איזה דיבור קל בעלמא הואמכה אותו על הלחי וחובל בו בשבי לשפגם העני בכבודו אוי לנפשו אוי לו שגבר בו העזות כ"כ כי לא די שהש"י השפיע לו טובה ונתן לו עשירות אף גם הוא רוצה להשתרר על העני שהם מאנין תבירין דקוב"הרחים לון וכו'. ולא די לו כל הכבוד שיש לו בעשירותו אלא שרוצה לבזות את שאר ההמון עם הכשרים ובפרט העניים לגמרי שכולם יהיו כפופין תחתיו כאלו כל הכבוד שייך לו לבדו. והכלל שבוודאי כל מי שבא לי די עון הגדול הזה להכות חבירו ח"ו זהו מחמת גודל העזות שיש בו שרוצה ליקח כל הכבוד לעצמו כי רוב הקטטות והמריבות הם בשביל הכבוד שנדמה לו שפגעו בכבודו ובשביל זה בא לידי הכאה וחבלה בחבירו כי הוא עז פנים ביותר וכאלו כל הכבוד מגיע לו מן השמים עד שנדמה לו שחבירו פגע בכבודו ומחמת זה הכה אותו נמצא שהכאות וחבלות הם ע"י בחי' פגם נפילת הכבוד אל העזי פנים שבסור. ע"כ צריכין ליתן ה' דברים הנ"ל כי להעלות הכבוד מהעזי פנים הוא ע"י צדקה שהיא בחי' ה' וכו' כנ"ל וכנגד זה צריך החובל בחבירו ליתן ה' דברים ה' מניי ממון כנגד ה' של צדקה הנ"ל שעי"ז מעלין ומתקנין הכבוד מפגם נפילת הכבוד אל העזי פנים כנ"ל:

אות ד

ויש לרמז כי הה' דברים שנותן החובל הם כנגד הה' בחינות הנאמרים בהתורה הנ"ל שכולם הם בחי' תיקון הנפש והכבוד שהוא שורש הנפש. כי מבואר שם שהנפש שרשה בכבוד וזהו בחי' א'. וצריכין לתקן את הכבוד להעלותו מהעזי פנים וזה זוכין על ידי

צדקה וזהו בחי' ב'. וכשחוזר הכבוד אל הקדושה אל המביני מדע צריכין לראות להוליד ולגדל את הנפש ע"י ב' הידים הנ"ל שהם יד החזקה ויד הגדולה וזהו בחי' ג' וד' שהם תיקון ב' הידים שעל ידם מולידין את הנפש ומגדלין את הנפש. ולפעמים יש עייפות אל הנפש וצריכין להחיותה ע"י מים קרים שזוכין ע"י הכבוד שנותנין לזקן ששכח את תלמודו וזהו בחי' ה'. וכנגד זה צריך החובל שפגם בנפש ובכבוד כנ"ל צריך ליתן ה' דברים שהם כנגד הה' של צדקה שעי"ז מעלין הכבוד מהעזי פנים כנ"ל וזהו בכלליות וגם בפרטיות מרמזין הה' דברים של החובל על ה' בחי' הנ"לף נזק הוא בחי' החזרת הנפש ותקונה. כ,ש בפרשת חובל ונתת נפש תחת נפש עין תחת עין וכו' ודרז"ל ממון כי ממון הנזק שמשלם הוא בשביל פגם הוצאת הנפש שנטל מחבירו ע"י נטילת האבר שחבל בו נמצא שממון הנזק הוא בחי' תיקון ותשלומין על פגם נטילת הנפש כנ"ל:

צער שמשלם החובל. זהו בחי' צדקה כי תשלומי צער הוא בחי' צדקה וכמו שארז"ל בהחובל שחייב על הצער אפילו במקום נזק שאע"פ שנותן לו דמי ידו אין פוטרין אותו מן הצער לומר הואיל וקנה ידו יש עליו לחתכה בכל מה שירצה אלא אומרים יש לו לחותכה בסם שאינו מצטער כ"כ וכו'. נמצא שתשלומי הצער שצוותה התורההוא מתורת צדקה כי הש"י מרחם על הבריות וע"כ גזרה התורה שאע"פ שקנה ידו ע"י תשלומי הנזק אעפ"כ אין בידו לצער את חבירו כי אע"פ שידו קנויה לו מדינא אעפ"כ צריך להתדל לבלי לצערו דהיינו לחשוב תחבולות לחותכה ע"י סם שלא יצטער. וזהו בחי' צדקה כי גם צדקה הוא מצד רחמי הש"י שחמל על עניים שאע"פ שהם חייבים בדינו הצדק והישר לסבול עניות אעפ"כ רחמיו מרובים עליהם וגזר וצוה עלינו לפרנסם בעין יפה ולרחם עליהם מאד וכשונתן צדקה לעני הוא מיקל צערו בבחי' (תהלים מא) אשרי משכיל אל דל שצריכין להשכיל וללחשוב תחבולות על הדל והעני הכואב ומצטער מאד להמציא לו פרנסתו להקל צערו כי העניות הוא בחי' כאבו צער כ"ש (שם סט) ואני עי וכואב. וזהו בחי' צער שחייבה התורה לשלם להנחבל אפילו במקום נזק אע"פ שקנה ידו כי אעפ"כ מחוייב להקל צערו וכנ"ל:

ריפוי ושבת זה בחי' יד החזדקה ויד הגדולה שעל ידם מולידין את הנפש ומגדלין את הנפש. כי ריפוי הוא בחי' הולדת הנפש. כי המכה והחבלה הואבחי' יציאת הנפש כנ"ל. כי במקום המכה שם הוא בחי' יציאת הנפש באותו מקום החבלה. וכשחוזרין ומרפאין את המכה כדי שתחי' המכה זהו בחי' הולדת הנפש שרוצין לחזור ולהוליד נפש וחיות חדש במקום הזה שיצאה חלק הפנש משם. וע"כ נקראת הרפואה בשם חיות כ"ש ותחלימני ותחייני וכמו שמורגל בלשון רז"ל רפואת המכה בשם חיתה המכה כי רפואת

המכה הוא בחי' חיות חדש שהוא בחי' נפש חדש בחי' נפש חי' נמצא שהרפואה הוא בבחי' הולדת הנפש. וע"כ כל הרפואות הם ע"י בחי' יד החזקה שמשם הולדת הנפש כנ"ל כ"ש מחצתי ואני ארפא וארז"ל שבאותו היד שהקב"ה מוחץ בו הוא רופא כ"ש נגף ורפא וכו' היינו שהרפואה הוא ע"י היד שהקב"ה מוחץ בו שהוא בחי' יד החזקה שמשם אחיזת כל הדינים והעונשין ח"ו כידוע. וע"כ כל הרפואות הם ע"י סמים מרים ויסורים מחמת שהרפואה באה ע"י בחי' יד החזקה שמשם בעאים כל היסורים והמכות ח"ו, וע"כ גם הרפואה הבאה משם צריכה לבא ע"י יסורים וסמים מרים כי שם אחיזת הדינים כידוע. וזהו בחי' חבלי לידה שהיולדת צריכה להוליד את הולד ע"י יסורים קשים שהם חבלי לידה וזה מחמת שהלידה נמשכת מבחי' יד החזקה שעי"ז הולדת הנפש בחי' רעדה אחזתם שם חיל כיולדה כנ"ל וע"כ בהכרח שתהיה הלידה ע"י יסורים כי זה נמשך מבחי' יד החזקה כנ"ל. וע"כ היולדת יש לה דין א' עם רפואת החולה לענין חילול שבת ויוה"כ כמבואר בפוסקים כי הרפואה הוא בבחי' הולדת הנפש כנ"ל:

ושבת הואבחי' גידול הנפש כי השבת הוא שצריך לפרוע לו מה שמתבטל ממלאכתו כל ימי חליו עד שמתרפא לגמיר, זהו בחי' גידול הנפש שהנפש והחיות שנמשך להחולה הנחבל ע"י הרפואה שהוא בחי' הולדת הנפש כנ"ל צריכה להתמהמה עד שתתגדל ואז יחזור לאיתנו כבראשונה ובשביל זה צריך לשלם לו שבת. נמצא שהשבת שמשלם לו מה שמתבטל ממלאכתו עד שיתפרא לגמרי זהו בחי' גידול הנפש, כי בשעת התחלת צמיחת הרפואה זהו בחי' הולדת הנפש והחיות למקום המכה כנ,ל ואח"כ כל ימי חליו עד גמר הרפואה זהו בחי' גידול הנפש שאינו יכול לקום מחליו ולחזור לאיתנו לגמרי עד שתתגדל הנפש לגמרי כראוי ובשביל הביטול הזה נותן לו שבת נמצא שהשבת הוא בבחי' גידול הנפש:

ובשת שמשלם זהו עיקר התיקון שצריך לתקן את הכבוד שפגם בו וע"כ צריך לשלם לו בשת על שפגם בכבודו וביישו שזהו עיקר הפגם הגדול ביותר. ובזה הבשת שמשלם לו ומפייסו כשרז"ל בזה הוא מתקן בחי' התקון הנ"ל הנאמר בהתורההנ"ל שהוא בחי' תיקון עייפות הנפש ע"י הכבוד שנותנין לזקן ששכח תלמודו. כי כ"א ואחד מישראל יש לו איזה חלק בהכבוד וכמו כן יש לו חלק בהתורה הקדושה כי כל נפש מישראל הוא בחי' תורה ושרשה בכבוד וכמבואר בהתורה דרשו ה' ועוזו (סי' לז) ומבואר שם שע"י הכבוד שנותנין לישראל עי"ז חוזר ונתגלה הארת נפשו ונתגלה התורה שבנפשו ע"ש. וכן להיפך כשמביישין אחד מישראל ופוגמין בכבודו בזה נתעלם ח"ו הארת נפשו ויכול לגרום לו שכחת והעלמת התורה ח"ו. וע"כ זה הנחבל כשמפייסו ומחזיר לו הכבוד ע"י

שנותן לו דמי הבושת ומפייסו בדברים, זה הכבוד שמחזיר לו הוא בחי' הכבוד שנותין לזקן ששכח תלמודו כי ע"י החבלה שהוא פגם בכבוד ישראל גרם ששכח תלמודו. כי זה כלל שכ"א אפילו הפחות שבפחותים שורשו במקום עליון מאד והוא נשרש בתוך בחי' זקן דקדושה כפי חלק נפשו. וכפי הפגם שפגם החובל בכבוד נפש ישראל הנחבל כן פגם בבחי' שורש נפשו שנשרשת בדיקנא קדישא וגרם הסתלקות והעלמת התורה שם ח"ו שהוא בחי' זקן ששכח תלמודו. וע"י דמי הבשת שהוא תיקון הכבוד עי"ז הוא חוזר ומתקן זה הפגם בבחי' הזהרו בזקן ששכח תלמודו דהיינו שמחזיר הכבוד להנפש שעי"ז חוזר הכבוד והתורה לבח'י הזקן וכו' הנ"ל ועי"ז נתתקן עייפות הנפש כנ"ל. נמצא שהה' דברים הם בבחי' תיקון הה' בחינו הנ"ל:

אות ה

וזה בחי' מה שבתחילת גאולת מצרים כשהתחיל משה לשום לב על צרת ישראל היה המעשה הראשונה מה שראה הכאות וחבלות שמכין את ישראל כ"ש ויצא אל אחיו וכ' וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו וכו':

כי עיקר גלות מצרים שהוא הגלות הראשון וכן כל הגליות שכלולין בגלות מצרים כמבואר במ"א הואבחי' הנ"ל ממה שנפל הכבוד והמלכות אל העזי פני משבדור שהם העכו"ם והרשעים כוו' והעזי פנים נוטלין לעצמן כל הכבוד והמלכות שמזה נמשך מלכות וכבוד העכו"ם שיש להם כל הכבוד והמלכות וישראל הם שפלים ונבזים. ולא די שאין לישראל כבוד אשר באמת כל הכבוד והמלכות ראוי לישראל כי הכל נברא בשבילם כידוע, אף גם מתגברים העזי פני סע"י פגם הכבוד הנ"ל ונוטלין לעצמן כל הכבוד של ישראל עד שרוצים לכבוש נפשו"ת ישראל בגלות עאצלם. כי כשנוטלין לעצמן הכבוד ממילא נמשכין גם כל הנפשו"ת אצלם כי הנפשו"ת נמשכין אחר הכבוד שהוא שרושם כנ"ל. וזהו בחי' גלות מצרים וכל הגליות כי בגלות אזי כל הכבוד והמלכות הוא אצל העכו"ם ועי"ז נמשכו נפשו"ת ישראל לתוך מצרים כ"ש והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים וכו' ומהרתם והורדתם את אבי הנה. כי יוסף זכה במצרים לכבוד דקדושה שהעלה את הכבוד והמלכות מזוהמת מצרים וחזר אל הקדושה ליוסף וע"י הכבוד דקדושה שזכה שם עי"ז המשיך לשם את כל נפשו"ת בית יעקב כי הנפשו"ת נמשכין אחר הכבוד שהוא שורשם כנ"ל בבחי' והגדתם לאבי את כל כבודי וכו' ומהרתם והורדתם את אבי הנה, שע"י הכבוד דייקא יבא אביו עם כל נפשותיו לכאן כי הנפשו"ת נמשכין אחר הכבוד כנ"ל. וזה הי' טובה גדולה לנפשו"ת ישראל כי אם לאו הי' ח"ו ישראל מוכרחין לירד למצרים ע"י הכבוד והמלכו תשל מצרים בעצמן

שהיו ממשיכין נפשו"ת ישראל למצרים בעל כרחם, וכשרז"ל ראוי הי' יעקב אבינו לירד למצרים בשלשלאות של ברזל וכו' ועכשיו זכו לירד למצרים ע"י כבוד דקודשה של יוסף שהמשיך נפשותם לשם וכנ"ל ועי"ז היה להם כח וקיום להיות במצרים ולצאת משם. כי הכל בכחו של יוסף הצדיק כי אע"פ שאח"כ כשמת יוסף וכל אחיו וכו' גברו מצרים והמשיכו לעצמן כל הכבוד עד שכבשו נפשו"ת ישראל בגלות, אעפ"כ כבר היה להם כח להתקיים במרירות הגלות מאחר שעיקר ביאתן למצרים הי' ע"י כבוד דקדושה של יוסף כי עיקר חיות הנפשו"ת הוא ע"י כבוד דקדושה שהוא שורש הנפש וכנ"ל. ועלכן משה רבינו כשהתחיל לשום לבו על צרתן של ישראל שהם כבושין בגלות זה כמה שנים והגלות נמשך מהכבוד והמלכות שנפל אל העזי פנים שהם מלכי העכו"ם וכו' שלוקחין לעצמן כל הכבוד והמלכות ועי"ז כובשין נפשו"ת ישראל בגלות כנ"ל, ע"כ המעשה ראשונה שראה ששם לבו עלי' הי' מה שראה שהכו את ישראל כ"ש וירא איש מצרי מכה איש עברי וכו' כי ההכאות והחבלות הם בעצמן בחי' פגם הכבוד והנפש שזהו בחי' הגלות כנ"ל. וזהו ויצא בום השני והנה שני אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך וכו' ויאמר אכן נודע הדבר ופרש"י אכן נודע הדבר שהייתי תמה עליו מה חטאו ישראל מכל ע' אומות להיות נרדים בעבודת פרך אבל רואה אני שהם ראויים לכך. ולכאורה הדבר תמוה מאד וכי בשביל חטא זה של מחלוקת והכאות שמצא בישראל בשביל זה ראויים הם לגלות יותר מכל הע' לשון הלא העכו"ם הם מלאים עוונות ופשעים רבים ועצמומים מאלה כי הם מלאים מלחמות ומחלוקת ורציחות וחבלות ושאר מעשים רעים הרבה מאד ואכתי קשה מה נשתנו ישראל להיו תבגלות וכו'. אבל באמת עיקר הכבוד והמלכות והגדולה שייך רק לישראל אשר בשבילם נברא הכל כ"ש לכבודי בראתיו וכו' וישראל נקראים כבודו כ"ש רבינו ז"ל במ"א. ואלו לא הי' מחלוקת בין ישראל בעצמן לא הי' להעכו"ם שום כח ליטול הכבוד והמלכות לעצמן רק עיקר כחם הוא מחת שנפגם הכבוד אצל ישראל בעצמן ע"י המחלוקת וההכאות וחבלות שמתגברין העזי פנים שבדור ולוקחין לעצמן כל הכבוד וחולקין על כבוד הצדיקים והכשרים האמתיים ומבזין אותם בכל מני בזיונות. ועי"ז שנפגם הכבוד אצל ישראל בעצמן עי"ז נפל הכבוד לגמרי עד שנפל הכבוד להעכו"ם שגברו על ישראל והחריבו את הביהמ"ק וכבשו את ישראל בגלות בעו"ה. וכשרז"ל שחורבן בי תשני לא הי' אלא על שנאת חנם וכן עכשיו בסוף הגלות שהשי"ת מצפה בכל יום להביא את משיח צדקינו ועיקר העיכוב הוא ע"י המחלוקת שבין הת"ח וכשרז"ל דור שבן דוד בא קגוריא בין ת"ח כי זהו עירק המעכב ביאת המשיח. כי הבעל דבר שם לבו ע"ז מאד כי הוא רואה שקרוב לבא עת

משיח כי סוף כל סוף בא יבא לא יאחר ומחת שרואה שממשיכין ובאין ימות המשיח ע"כ הוא מתגבר מאד מאד לעכבו כמו שני בני אדם שנלחמין זה עם זה כשרואה האחד חשבירו מתגבר עלי וקרוב מאד לנצחו ולתוופסו אזי הוא מתגבר מאדמ אד נגד חבירו, כמו כן מחמת שרואה הבע"ד שקרוב מאד לביאת משיח והגואלה ממשמשת לבא ע"כ הניח עצמו ע"כ הניח עצמו לאורכו ולרוחבו לעכבה ח"ו. ועיקר העיכוב ע"י המחלוקת הגדול שהכניס עכשיו בעולם ביותר וכל העולם מלא מחלוקת וביותר המחלוקת הגדול שבי וכל הצדיקים והת"ח עד שאין אחד יודע היכן האמת. כי עיקר אריכת הגלות הוא ע"י המחלוקת שבי וישראל בעצמן כי מחמת המלוקת וישראל בעצמן פוגמין ח"ו בכבוד ישראל חבריהם עי"ז נפגם הכבוד ביותר, כי מחמת שישראל נאחזים ונשרשים מאד בהכבוד דקודשה כי הכבוד שלהם כנ"ל ע"כ הכבוד נפגם על ידם ביותר דהיינו כשאחד מישראל פוגם בכבוד חבירו שבזה נפג סהכבוד ביותר מאחר שבא הפגם ע"י ישראל בעצמן שהם חלקי הכבוד העליון וכו'. כי עיקר שלימות הכבוד דקדושה של ישראל הוא שכ"א מישראל יבטל עצמו מאד נגד חבירו ויבטל כבודו מפני כבוד חבירו וזהו עיקר שלימות ותיקון הכבוד כשרז"ל (אבות פ"ד) איזהו מכובד המכבד את הבריות שנא' כי מכבדי אכבד וכו' כי כבוד ישראל הוא כבוד המקום ב"ה, מכ"ש וכ"ש הת"ח והצדיקים והכשרים שבדור שבוודאי ראוי להם לכבד זה את זה ביותר מאחר שיש להם חלק יותר בהכבוד דקדושה כי כל מי שהוא גדול במעלה יותר יש לו חלק גדול יותר בהכבדו דקדושה. וע"כ כשח"ו יש מחלוקת בין ת"ח וא' פוגם בכבוד חבירו ח"ו נפגם הכבוד מאד מאד מאחר שבא הפגם ע"י הת"ח בעצמן שהם עיקר הכבוד שעי"ז נפגם הכבוד ביותר. כי עקיר כל הפגמים הוא דייקא ע"י זה האדם שנאחז באותה המדה ביותר שהוא דייקא יש לו כח לתקן אותה המדה או לקלקלה ביותר וע"כ עיקר פגם הכבוד הוא ע"י מלוקת שבין ישראל והעיקר ע"י מחלוקת שבי ות"ח שיש להם חלק בהכבוד ביותר שעי"ז נפגם הכבוד ביותר עד שנופל הכבוד ח"ו להעכו"ם שכובשין את ישראל בגלות שזהו בחי' אריכות הגלות כנ"ל וזהו שאמר משה כשראה ששני אנשים עברים נצים ומכה אחד את חבירו וגם יש בהם דלטורין שחולקין על הצדיק האמת ורוצים למוסרו כ"ש שם הלהרגני אתה אומר וכו' ע"כ אמר אכן נודע הדבר בוודאי כי בוודאי נודע לי הדבר שהייתי תמה מה חטאו ישראל וכו' כי רואה אני שהם ראויים לכך מאחר שיש בהם מחלוקת ודלטורין ופוגמין א' בכבוד חבירו ובפרט שפוגמין בכבוד הצדיק האמת שהוא משה. ומחאר שהם בעצמן פוגמין בהכבוד עי"ז נפגם הכבוד ביותר עד שנפל אליהם ועי"ז כובשין את ישראל בגלות כנ"ל כי עיקר אחיזתם ע"י המחלוקת שבין ישראל בעצמן

כנ"ל. וע"כ אע"פ שהעכו"ם מלאים מחלוקת ורציחות הרבה יותר מישראל אעפ"כ אין הפגם שלהם גדול כל כך מאחרשאין להם חלק בהכבוד ע"כ אין הכבוד נפגם כ"כ ע"י המחלוקת שלהם בעצמן ועיקר הפגם עי המחלוקת שבין ישראל בעצמן וכו':

אות ו

ועיקר גלות מצרים שהוא ע"י פגם הכבוד שנפל להעזי פני סוכ' כנ"ל נמשך ע"י פגם תאוות אכילה כמבואר בהתורה הנ"ל. וזהו בחי' מה שאיתא בכל הספרים שגלות מצרים הי' על חטא אדה"ר כי חטא אדה"ר הי' בחי' פגם תאוות אכילה כי אכל מהעץ הדעת ועי"ז נפל הכבוד להעזי פנים שמזה נמשך כל מיני מחלוקת שבעולם שכל מי שרוצה ליטול את השם והכבוד נוטל לעצמו וכל מ ישהוא עז פנים ביותר נוטל לעצמו כבוד ביותר ונעשה מנהיג ומושל על עם דל בחנם. וזה בחי' ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו שזהו המחלוקת וההכאה והרציחה הראשונה שהיתה בעולם שנמשכת ע"י חטא אדה"ר כידוע כי ע"י חטא אדה"ר שהוא בחי' פגם תאוות אכילה כנ"ל עי"ז נפל הכבוד להעזי פנים כנ"ל עד שנעשה מחלוקת בין קין והבל כי קין רצה ליטול לעצמחו כל הכבוד וכ"ז הי' רק ע" יעזות ועי"ז ויקם קין וכו' ויהרגהו כי כל זההי' ע"י פגם הכבוד שנפל להעזי פנים ע"י פגם תאוות אכילה שהואבחי' חטא אדה"ר כנ"ל. וזהו שארז"ל שהרגו על התאומה יתירה כי האשה היא בבחי' חוה אם כל חי בחי' הכבוד כמבואר בהתורה הנ"ל על פסוק ויבן ה' אלקים את הצלע לאשה וכו' שהאשה היא בחי' הכבוד בחי' אם כל חי וע"כ בשביל האשה שהיא בחי' הכבוד בשביל זה הרג קין את הבל כי רצה ליקח לעצמו כל הכבוד שהיא בחי' האשה כנ"ל:

וע"כ ע"י חטא אדה"ר שהוא בחי' פגם תאוות אכילה עי"ז נמשך גלות מצרים כי עי"ז נפל הכבוד להעזי פנים שמזה נמשך הגלות כנ"ל:

אות ז

וזה בחי' כ' סיון שמתענין על הריגת הקדושים, כמה אלפים ורבבות נפשו"ת ישראל הקדושים שנהרגו בשנת ת"ח על קידוש השם. כי מרגלא בפומי' דאינשי ובוודאי כן הוא האמת שאז בשנת ת"ח הי' עת פקידה לביאת משיח כמרומז בזוהר (תולדות קלט) ע"פ בזאת יבא אהרן וכו' וכן בענין בני ח"ת וכו' ע"ש. ולכאורה הדבר תמוה מדוע נתהפך מהיפך אל היפך כי לא די שלא זכינו שיבא משיח אז אף גם בעוה"ר נתהפך הדבר שנפקדו שלא לטובה ונהרגו אלפים ורבבות נפשו"ת ישראל. אך ע"פ התורה הנ"ל מבואר הענין באר היטב עין בעין כי עיקר הכבוד שייך לישראל כי הכל נברא בשבילם כנ"ל. ועירק כבוד ישראל יהי' בעת ביאת משיחנו ב"ב שאז יגדל מאד כבוד ה' שהוא כבוד ישרא לכ"ש ונגלה כבוד ה' וכ"ש וכבודו עליך יראה וכיוצא בזה בפסוקים הרבה

מגודלהפלגת הכבוד שיהי' לישראל אז כ"ש והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך אפים ארץ ישתחוו לך וכו'. ואז כשתהי' הפקידה לטובה באמת בשלימות כשיגי זמן הגאולה האמתיית ב"ב אז יהי' קיבוץ גליות ע"י גודל הכבוד שיבא לישראל כי ע"י גודל הכבוד חדש שיבא אז לישראל עי"ז יתקבצו כל הנפשו"ת ישראל אל הכבוד הגדול הזה כי הכבוד הוא שורש הנפשו"ת ולשם נמשכין ובאין כל הנפשו"ת כנ"ל. וזהו בחי' גודל קיבוץ הנפשו"ת בימי המשיח כ"ש הביאי בני מרחוק ובנותי מקצה הארץ כל הנקרא בשמי ולכבודי כו'ו כי קיבוץ נפשו"ת ישראל בחי' הביאי בני ובנותי וכו' יהי' ע"י גודל הכבוד שיהי' לישראל אז שעי"ז יהיו נקראים ונמשכים כולם אל הכבוד ויחזרו ויתקבצו לתוך א"י וירושלים ששם עיקר כבוד ה'. וזהו בחי' כל הנקרא בשמי ולכבודי שנסמך לפסוק הביאי בני הנ"ל כי כולם יהיו נקראים לשמו ולכבוד כי עי"ז יהי' הקיבוץ של הנפשו"ת בחי' הבייא בני ע"י הכבוד הגדול שיתגלה אז כי הכבוד הוא שרש הנפשו"ת ואליו יומשכו כולם וכנ"ל. ואז יבא הכבוד לנו עם כמה נפשו"ת חדשו"ת ועי"ז ירבו ישראל אז מאד כ"ש הקטן יהי' לאלף והצעיר לגוי עצום אני ה' בעת ה אחישנה כי כשבא הכבוד לטובה נמשכין כמה נפשו"ת חדשו"ת על ידו כמבואר בהתורה הנ"ל:

אות ח

וע"כ אז בשנת ת"ח שהי' אז עת פקידה על ביאת משיח שהי' מוכן הכבוד לבא לישראל, אבל מחמת שעדיין לא היו ישראל ראויים אז לגאולה ע"כ נתהפך הדבר כי הכבוד לקח ואסף לעצמו כמה וכמה נפשו"ת ישראל שנהרגו אז על קידוש השם שזהו בחי' כבוד ה' יאספך הנאמר בהתורה הנ"ל. כי הנפשו"ת הנהרגין על קדושת השם שהוא למען כבוד שמו הם נאספין ונכללין בכבודו ית' כי ע"י הנהרגין על כבוד שמו על קידוש השם עי"ז נתגדל ונתקדש ונתכבד כבוד שמו ית' ביותר. וע"כ בכל עת שרצה הש"י להגדיל הכבוד דקדושה ועדיין לא הי' זמן הגאולה בשלימות הי' בהכרח שימותו נפשו"ת ישראל על קידוש השם. וזהו בחי' ונקדש בכבודי הנאמר בהקמת המשכן כי עיקר הכבוד דקדושה כבוד ה' הוא בהמשכן וביהמ"ק כ"ש וכבודה' מלא את המשכן וכבודה' מלא את הבית. וע"כ בעת הקמת המשכן שאז ירד הכבוד למטה להשרות שכינת כבודו בישראל. ומחמת שאז עדיין לא נתתקן פגם הכבוד בשלימות כי עדיין לא נתתקן אז לגמרי חטא העגל שפגמו בכבוד שמו ית' ועשו ע"ז ואמרו אלה אלקיך וכ' ובזה פגמו מאד בכבודו כי נתנו הכבוד להע"ז, ע"כ מחמת שאז עדיין לא נתתקן פגם הכבודבשלימות עי"ז נמשך שבזמן שבא הכבוד לישראל בעת הקמת המשכן נאספו אז אל הכבוד שני נפשו"ת קדושו"ת שהם נדב ואביהוא שמתו אז בעת הקמת המשכן בעת שירד ובא הכבוד לישראל כי

הכבוד אספם אליו בבחי' כבוד ה' יאספך כנ"ל. וזהו בחי' ונקדש בכבודי שנאמר על הסתלקות נפש נדב ואביהו בעת הקמת המשכן, ונקדש בכבודי דייקא כי דייקא ע"י הכבוד שירד אז נסתלקו בבחי' כבוד ה' יאספך וכנ"ל. כי זהו כלל היוצא מתחילת התורה הנ"ל שכשאין זוכין להמשיך ולקבל הכבוד בשלימות אזי הכבוד כשבא לאדם הוא אוסף אליו נפשו"ת ונסתלקין עי"ז נפשו"ת חדשו"ת כי הכבוד הוא שורש הנפשו"ת ע"כ או שמאסף נפשו"ת ח"ו או שמביא נפשותך וכו' כך מבואר שם. והכל כפי מה שזוכין לתקן הכבוד או לפגום בו ח"ו וכנ"ל. וע"כ גם בעת שנשא דוד את הארון למקומו מת עוזא, זהו ג"כ בחי' ונקדש בכבודי הנ"ל כי מיתת עוזא ומיתת נדב ואביהוא הם בחי' אחת כידוע כי עיקר הכבוד הוא בביהמ"ק כנ"ל וביותר במקום הארון דייקא כי שם שורה כבוד ה'. וע"כ כשנשאו הארון למקומו שזה עיקר בחי' המשכת כבוד ה' ע"כ עי"ז נסתלק עוזא כי נסתלק ע"י הכובד וכנ"ל. וזהו בחי' שקודם שנתגלה מקום הביהמ"ק בימי דוד הי' דבר מקודם ומתו כמה אלפים נפשו"ת ישראל ר"ל כמבואר שם בפסוק שבעת הדבר נתגלה לדוד מקום ביהמ"ק כ"ששם ויאמר דוד זהו בית ה' האלקים כוו'. כי עיקר כבוד ה' וישראל הוא במקום הביהמ"ק ששם עיקר כבוד ה' כ"ש וכבוד ה' מלא את הבית כי כל זמן שלא נבנה הביהמ"ק עדיין לא הי' כבוד ה' וישראל בשלימות כמובן בפסוקים כ"ש ואהי' מתהלך מאהל אהל וכו'. עד שזכו בימי דוד ושלמה שנבנה הביהמ"ק שהוא עיקר הכבוד נסתלקו אז כמה נפשו תוהכל ע"י הכבוד בבחי' כבוד ה' יאספך וכנ"ל. וכל זההוא מחמת שעדיין לא נתתקן הכבוד בשלימות וכל זמן שלא נתתקן הכבוד בשלימות עדיין יש אחיזה להדינים וסטרא דמותא בהכבוד ח"ו, ע"כ בעת שבא הכבוד הגדול מתגברים הם אז ח"ו וגורמים שיסתלקו נפשו"ת אל הכבוד. כי באמת כל זמן שאין הכבוד נתתקן בשלימות כשצריכין להמשיך הכבוד דקדושה למטה להגדיל כבוד שמו ית' א"א להגדיל כבודו ית' כ"א ע"י הסתלקות נפשו"ת ישראל על קידוש השם. כי מחמת שעדיין לא הגיע הזמן שיצא הכבוד מבין הס"א בתכלית השלימות ע"כ הכבוד אוסף אליו נפשו"ת ח"ו בעת שבא להעולם כנ"ל מחמת שעדיין יש בו אחיז תרגליה יורדת וכו'. אבל באמת עי"ז בעצמו שנתסלקין נפשו"ת קדושים אל הכבוד עי"ז בעצמו נגדל הכבוד מאד כי עיקר הגדלת הכבוד דקדושה הוא ע"י ריבוי הנפשו"ת הקדושים הנכללים בו שנסתלקו על קידוש השם על כבוד שמו ית'. שעי"ז נתכבד ונתקדש שמו ניתי' למעלה ולמטה כנ"ל:

וזהו בחי' מיתת נדב ואביהוא ביום הקמת המשכן בחי' ונקדש בכבודי כנ"ל וכן מיתת עוזא בעת שנשאו הארון למקומו וכן מיתת ישראל בעת שמצאו מקום הביהמ"ק. כי הכל היה ע"י הכבוד שבא אז כנ"ל וע"י הסתלקות אלו הנפשו"ת הקדושים עי"ז נתגדל

הכבוד למעלה ולמטה ונשמך אל הביהמ"ק ואל המשכן ובלא זה לא היה אפשר להכבוד להתגלות מחמת שעדיין אז לא נתתקן הכבוד בשלימות כנ"ל. כי כבוד דקדושה נפגם בתחלה ע"י חטא אדה"ר כנ"ל וכן ע"י חטא העגל וכו' ואז נאמר וביום פקדי ופקדתי וכו' שבעת שיהי' פקידה שיבא הכבוד למטה, אז ח"ו ופקדתי שגורם לפקוד כמה נפשו"ת עי"ז ח"ו כנ"ל. וזהו בחי' גודל ההריגה של שנת ת"ח מחמת הי' אז פקידה שיבא משיח דהיינו שיוחזר הכבוד לישראל אבל אעפ"כ עדיין לא נגמר הכבוד אז להתברר בשלימות. ע"כ אסף הכבוד אז כמה נפשו"ת שנהרגו אז על קידוש השם כנ"ל שזהו בחי' כבוד ה' יאספך כנ"ל. ובאמת גם זו לטוה כי בוודאי ינקום נקמת דם עבדיו השפוך ועי"ז דייקא תהי' הגאולה וסוף כל סוף תהי' הפקידה לטוה כי עי"ז שנהרגו אז כמה נפשו"ת עי"ז תבא הגאולה שלימה במהרה בימינו כי כל הנפשו"ת שנהרגו ומתו על קידוש השם מיום החורבן עד היום כולם מנויים וספורים אצלו ית' וע"י כולם נתרבה ונתגדל ונתכבד ונתקדש שמו ית' ביותר. כי בזמן הגלות עיקר הגדלת כבודשמו הואע"י המתים והנרגי סעל קידוש השם וכנ"ל שזהו בחי' מיתת ר"ע וחביריו העשרה הרוגי מלכות שנהרגו על קידוש השם וכן כל הקדושים וכמובא בכתבים מזה. נמצא שדייקא ע"י אלו הקדושים נתרבה ונתגדל כבוד שמו ועי"ז נזכה במהרה שיבא כבודו לטובה כי ע"י אלו הקדושים נתתקן הכבוד בשלימות ועכשיו מוכן הכבוד לבא עלינו במהרה לטובה ויבא לנו נפשו"ת חדשו"ת רבות בבחי' הקטן יהי' לאלף והצעיר לגוי עצו סאני ה' בעתה אחישנה שזהו בחי' קיבוץ גליות ע"י הכבוד בחי' הביאי בני ובנותי וכו' כל הנקרא בשמי ולכבודי כו'ו וכנ"ל אמן ואמן:

אות ט

ובשביל זה מתענין בכ' סיון. כי התענית הוא בחי' שבירת ותיקון תאוות אכילה שעי"ז עולה הכבוד מבין העזי פנים כנ"ל. כי עיקר הצרה וההריגה הגדולה שהיתה אז בשנת ת"ח הי' ע"י הכבוד שנפל בי והעזי פנים שזה עיקר הגלות. וע"כ מתקנין זאת ע"י התענית שהוא תיקון תאוות אכילה שעי"ז עולה הכבוד מהם כנ"ל. וזהו בחי' כל הד' תעניות שמתענין על חורבן ביהמ"ק שהוא ג"כ בשביל זה בשביל לתקן פגם תאוות אכילה כדי להעלות הכבוד מן העזי פנים שהם העכו"ם וכו' שנפל הכבוד אליהם שמזה עיקר הגלות כנ"ל. וע"כ צריכן להרבות בצדקה בים התענית וכמו שארז"ל שעיקר התענית הוא הצדקה כ"ש אגרא דתעניתא צדקתא. כי עיקר עליית הכבוד הוא ע"י הצדקה כנ"ל כי הצדקה מעלת הכבוד מבחי' רגליה יורדת מות בבחי' צדקה תציל ממות כמבואר שם היינו שמצלת מסטרא דמותא שבא ע"י חטא אדה"ר שהואבחי' פגם תאוות אכילה

כ"ש כי ביום אכלך ממנו כו'ו שע"י פגם זה נפגם הכבוד כנ"ל. ואז יכול להיות כשבא הכבוד שיהיה עי"ז הסתלקות הנפש בלא עתו ח"ו כנ"ל שעי"ז היה ההריגה של כ' סיון וכל ההריגות וכל הגלויות כנ"ל. והצדיק מצלת מזה ומעלת הכבוד מן העזי פנים ואז כשאין סטרא דמותא נאחזת בהכבוד כלל אז בא הכבוד רק לטובה כמו שיהי' לעתיד בימי המשיח ב"ב שיבוא הכבוד לטוב שיבואו עי"ז כמה נפשו"ת וכו' כנ"ל:

אות י

וזה בח'י מה שנוסעין והולכין על קברי הצדיקים. והעיקר בשביל תיקון הברית קודש כידוע שעיקר מה שהולכין על קברי הצדיקים הוא בשביל תיקון הברית וכמ וששמעתי מפי רבינו ז,ל שהוא תיקון גדול לפגם הברית. כי כתיב צדיקים יירשו ארץ היינו שהצדיקים יורשין ארץ ישראל שזוכין שבמקום קבורתם הקדושה הוא בחי' א"י וא"י הוא תיקון גדול לפגם הברית, כך שמעתי מפיו הק'. וע"פ התו' הנ"ל מבואר הענין קצת כי עיקר פגם הברית הוא בחי' פגם הכבוד כי אין בשת אלא במקום עריין, בשת הוא פגם והיפך הכבוד וכמובא ענין זה כ"פ בדברי רבינו ז"ל במ"א. כי כל הנפשו"ת יוצאין דרך הצנור הקדוש הזה שהוא בח'י אם כל חי שהוא בחי' האשה יראת ה' כנ"ל,וע"כ כשפוגם ח"ו בברית ופוגם בטיפי המוח שהם בחי' נפשו"ת קדושות, אלו נפשו"ת נקראין נפשו"ת ערטילאין כידוע היינו שהם ערומים מלבוש הכבוד שהיו צריכסי להתלבש שם כנ"ל, כי אין להנפש חיות בלא לבוש הכבוד שמשם עיקר חיותה כנ"ל. והכלל שעיקר פגם הברית הוא פגם הכבוד שמפריד הנפש מן הכבוד ע"י פגם טפי המוח לבטלה ח"ו ר"ל, וכן כשפוגם ח" וע"י איסור עריות או נשג"ז ר"ל שעי"ז מורדי הכובד להעזי פני סע"י שנתלבש נפש ישראל בכבוד העכו"ם ר"ל או להיפך, וכן בשאר העריות ופגם הברית שבכולם חומר האיסור הוא כפי פגם הכבוד. כי צרייכן לקדש עצמו ביותר אפילו בהיתר כדי שיזכה שיתלבש הנפש בכבוד ולא יהיה חצוף בעובדוהי ככלבא שזהו בחי' והכלבים עזי נפש וכו' כמובא בזוה"ק שעי"ז יורד הכבוד ח"ו להעזי פנים שהם בחי' והכלבים עזי נפש כמבואר בהתורה הנ"ל. מכ"ש וכ"ש כשפוגם ממש בברית קודש ע"י עבירה גמורה ר"ל שבודאי פוגם מאד בהנפש והכבוד הנ"ל. וע"כ עיקר תיקון הברית ע"י הצדיקים האמתיים כשבאין על קבריהם הקדוש ושם עירק תיקון הכבוד דקדושה. כי הסתלקותם וקבורתם הקדושה הוא ע"י הכבוד דקדושה בבחי' כבוד ה' יאספך שזה נאמר על ההסתלקות והקבורה של הצדיק שנקראת אסיפה. וכמ ושמבואר בפ"א דסוטה במשנה לא על משה בלבד אמרו אלא על כל הצדיקים שנאמר והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך כי הצדיקים הם נאספין ונקברין בתוך כבוד ה' אשרי להם כנ"ל. כי בשעת

ההסתלקות בעת שמגיע זמן פקודתו של האדם להסתלק אז הוא טובה גדולה וזכיה רבה להאדם כשזוכה להסתלק ע"י כבוד ה'. כי מה שנאמר למעלה שצריכין לשמור עצמו שלא לפגום בהכבוד כדי שלא יסתלק ע"י הכבוד וכו' זהו שלא יגרום להסתלק ח"ו קודם זמנו ע"י שפגם בהכבוד כנ"ל. אבל בזמן פקודת האדם הוא טובה גדולה כנ"ל ואדרבא מי שפוגם בהכבוד וגורם שהכבוד מוציאו מן העולם קודם זמנו הוא אינו זוכה להיות נאסף ונכלל בכבוד ה' כי כל הרוד ֿאחר הכבוד הכבוד בורח ממנו כשרז"ל. כי זה שפוגם בהכבוד ע"י שרודף אחר הכבוד או ע"י שאר פגמים הפוגמים בכבוד ה' עד שגורם שהכבוד בא לו לרעה להוציאו מן העולם כנ"ל, אזי אע"פ שהוא נסתלק ע"י הכבוד מחמת שהנפש נמשכת אחר הכבוד כנ"ל, הוא רק לפי שעה כי אע"פ דאיהו לאחזי מזלי' חזי ומחמת שהכבוד בא עליו שלא לטובה גורמת ליקח נפשו ח"ו. אבל אעפ"כ אין מניחין אותו ליכנוס ולכלול בתוך כבוד ה' מאחר שפגם בו עד שיתקן מה שקלקל כי אין מי שיזכה לכלול בתוך הכבוד דקדושה בשלימות בתכלית כ"א הצדיקם האמתיים השומרים את הברית ובורחים מן הכבוד ומבטלים כל התאוות וממעטים כבוד עצמן ומרבין בכבוד המקום כ"ש (תהלים כ"ד) מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו וכו'. הר ה' ומקום קדשו הוא בחי' כבודה' כ"ש וכבוד ה' מלא את הבי תשהוא הר ה' וכנ" לשא"א לכלול שם בתכלית השלימות כ"א הצדקים אמתיים בחי' נקי כפים ובר לבב וכו'. וע"כ הצדיק בעת הסתלקותו זוכה להסתלק בקדושהגדולהאל כבוד ה' בבחי' כבוד ה' יאספך. וע"כ במקום קבורתו הקדושה ששם אסיפתו שם שורה כבוד ה' בחי' כבוד ה' יאספך כנ"ל וכל הנפשותהזוכין לבא לשם נכללין בתוך כבודה'וע"זעיקר תקונם בפרט תיקון הברית. כי כל הפגמי משבעולם הוא פגם הכבוד ה' כי כל התורה היא בשביל כבודו ית' כ"ש רבינו ז"ל במ"א. וכשפוגמין באיזה חטא שבעולם ח"ו ובפרט פגם הברית שהוא עיקר הכל פוגמין בכבודו ית' ונתרחק הנפש מן הכבוד וכפי הסגן כן הריחוק וכן נופל הכבוד ח"ו אל העכו"ם והרשעים. כי יש בענין זה כמה בחי' בלי שיעור בענין פגם נפילת הכבוד ובענין התרחקות הנפש מ והכבוד וכו' והכל כפי הפגם ח"ו. וע"כ במקום קברי הצדיקים אמתיים ששם כבוד ה' שורה שם עיקר התיקון. כי שם זוכה שתוכלל נפשו בכבוד ה' ועי"ז זוכה להתפלל עם לב שלם כמבואר בהתורה הנ"ל שעי"ז שחוזרת ונתקרבה הנפש אל הכבוד מתפללין בלב ע"ש. וזהו מה שמתעוררין מאד עלקברי הצדיקים אמתיים ומתפללין שם בהתעוררות הלב מאד מאד. וזהו מחמת ששם מתקרבת הנפש אל הכבוד ביותר שמשם נמשך תפלה בלב שלם כמבואר בסוף התורה הנ"ל שעיקר מה שאין מתפללין עם לב הוא ע"י התרחקות הנפש מן הכבוד וכו' ע"ש:

אות יא

וע"כ הלך כלב ונשתטח על קברי אבות. כ"ש ויבא עד חברון שהלך על קברי אבו תשלא יהיה ניסת בעצת המרגלים. כי המרגלים פגמו בא"י ששם עיקר כבודה' כנ" לכי עיקר השראת שכינתו וכבודו ית' הוא בא"י ששם מקום הביהמ"ק ששם שורה כבוד ה' כנ"ל. ומחמת שפגמו בכבוד ה' עי"ז גרמו שמתו הם וכל דור המדבר ע"י הכבוד דייקא בבחי' הנ"ל כנ"ל. וז"ש שם בפ' המרגלים בענין הגזירה שגזר עליהם הש, ישימותו כולם במדבר נאמר שם (במדבר י"ד) וימלא כבוד ה' את כל הארץ כי כל האנשים הרואים את כבודי וכו' אם יראו את הארץ וכו'. ונדחק שם רש"י בפי' וכבודי ימלא וכו' ע"ש וע"פ הנ"ל מבואר היטב וימלא כבוד ה' כיכל האנשים הרואים את כבודי וכ'ו אם יראו. כי יסתלקו וימותו ע"י הכבוד דייקא שימלא את כל הארץ כי מחמת שפגמ ובהכבוד ע"כ גרמ ושיסתלקו קודם זמנם ע"י הכבוד דייקא כי הכבוד יאספם כנ"ל. וע"כ כלב שרצה להיו תניצול מעצת המרגלים שלא יפגום בכבוד א"י שהוא כבוד ה' כנ"ל ע"כ הלך על קברי אבות והתפלל שם ועי"ז זכה להכלל בכבוד ה' בקדושה גדולה כנ"ל שעיקר כבוד דקדושה כבוד ה' הוא על קברי הצדקים בבחי' כבוד ה' יאספך כנ"ל ועי"ז ניצול מפגם הכבוד שהואפגם א"י ששם עיקר כבוד ה' כנ"ל:

אות יב

וז"ש (שם) ויהושע וכלב חיו מן האנשים וכו' ופרש"י ומה ת"ל חיו וכו' אלא מלמד שנטלו חלקם בארץ וקמו תחתיהם לחיים. נמצא שפי' חיו שנתוסף להם חים עי"ז היינו כנ"ל. כי המרגלים ואותן ששמעו להם מתו ונסתלקו ע"י הכבוד שפגמ ובו ע"י שפגמו בכבוד א"י ששם עיקר הכבוד דקדושה של הש"י וישראל כנ"ל כי הכבוד אספר כנ"ל. אבל יהושע וכלב שעמדו בנסיון ולא פגמו בהכבוד אדרבא מלאו אחרי ה' והשלימו את הכבודמאד כי צעקו אז וספרו גודל השבח של א"י כ"ש (שם י"ג) ויהס כלב וכו' עלה נעלה וכו' ע"כ זכו ע"י הכבוד מהיפך אל היפך לטובה. כי זכו ע"י הכבוד דקדושה לקבל חיות חדש בחי' ויהושע בן נון וכלב וכו' חיו. חיו דייקא.כי נתוסף להם חיות חדש שהיא בחי' נפש חדשה שזכו על ידי הכבוד שהשלימו אותו כנ"ל כי הנפש הוא החיות כ"ש נשפ חי' וכו'. כי הכבוד הוא בחי' מתקלא בחי' מאזני צדק כמבואר בדברי ריבנו ז"ל במ"א (סי' קל"א) שבשעה שבא כבוד להאדם צריך להזהר ולהשמר מאד שלא יפגום בו שלא יטלנו ולא ישתמש בו בשביל עצמו ח"ו רק להחזיר כל הכבוד להש"י לבלי להשתמש עם הכבוד כ"א לשמו ית' ולכבודו באמת, ומבואר שם שהכבוד הואבחי' מאזני צדק ואז נשקל במאזנים וכו' ע"ש. היינ וכנ"ל כמבואר בהתורה הנ"ל כי בוודאי הוא בבחי' מאזני צדק כי יכול להסתלק קודם זמנו ח"ו ע"י הכבוד כנ"ל וכשזוכה לקבלו

כראוי יכול לזכות לחיות חדש ונפש חדשה ע"י הכבוד כנ"ל שזהו בחי' ויהושע וכלב חיו וכו' כנ"ל:

אות יג

וזהו בחי' מה שהזהיר יוסף הצדיק את אחיו פקד יפקד אלקים אתכם והעליתם את עצמותי מזה אתכם וכו' וכן עשו כ"ש ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע כוו' לאמר פקד יפקוד וכו' ואיתא בזוהר הקדוש שעיקר הגאולה היה על ידי עצמות יוסף שלקחם משה והתקשר אליהם, היינו כנ"ל זהו בחי' עוצם הפלגת מעלת קברי הצדיקים שמועיל להאדם מאד לתקון נפשו להוציא אותו מגלותו הכבד דהיינו גלות הנפש שהוא עיקר הגלות שהוא בחי' גלות מצרים שכולל כל הגליות בבחי' ויקח משה את עצמות יוסף עמו שעיקר גאולת מצרים הי' ע"י עצמו תיוסף שלקחם לקברם בא"י כי ארונו של יוסף שנשאו בעת יציאת מצרים זהו בח'י קבר הצדיק שעי"ז הי' עיקר גאולתם. כי יוסף הצדיק זכה לתקן הכבוד דקדושה ועש"ז נקרא יוסף על שם תיקון הכבוד כש"ש אסף אלקים את חרפתי שהוא אוסף החרפה שהיא איפך הכבוד כי הוא זכה להעלות ולתקן את הכבוד ע"י שעמד בנסיון וכבש יצרו באשת אדוניו ולא רצה לחטוא להשמיך ח"ו נפשו הקדושה לתוך כבוד הס"א שהיא אשה זונה נשג"ז אל אחר שעי"ז נותנין כח ח"ו לכבוד שלהם ועי"ז יכולין להתגבר על הכבוד דקדושה להמשיכו אליהם ח"ו. ויוסף עמד בנסיון וברח מזה וע"י גודל הנסיון שלו זכה שאדרבא העלה את הכבוד מהס"א וזכה לכבוד דקדושה במצרים ונעשה מלך שם ונקרא בכור שורו הדר לו (דברים ל"ג) לשון כבוד והדר וכמבואר בהתורה מגודל כבודו שזכה עי"ז כ"ש וירכב אות ובמרכבת המשנה וכו' ויקראו לפניו וכו'. וכמ"ש בזוה"ק יוסף מדילי' נטל וכו' היינ ומחמת שעמד בנסיון ולא רצה להגביר ח"ו הכבוד דס"א ע"י פגם הברית כנ"ל עי"ז זכה שאדרבא העלה את הכבוד מהם ועל ידי זה זכה לכבוד גדול במצרים דייקא כי העלה את הכבוד מן הטומאה מערות מצרים אל הקדושה כי זכה שם לכבוד דקדושה. וע"י גודל תקון הכבוד שזכה שם עי"ז הי' עיקר חיתם וקיומם של ישראל מיום ירידתם למצרים עד שעלו משם וכנ"ל. כי תחילת ירידת ע' נפש בי תיעקב למצרים הי' ע"י הכבוד של יוסף כ"ש והגדתם לאבי את כל כבודי במצרי סומהרתם והורדתם את אבי הנה, והגדתם את כל כבודי דייקא ע"י הכבוד נמשכו וירדו נפשותם לשם וכמבואר לעיל. ומחמת שיוסף תיקן והעלה אז את הכבוד ועי"ז ירדו לשם ולא ירדו לשם בשלשלאות ע"י התגברות הכבוד והמלכות דס"א מתחלה רק מתחלה ירדו לש סבכבוד ע"י כבוד יוסף וכו' כנ"ל עי"ז הי' להם קיום כל ימי היותם שם במצרים בגלות. כי אע"פ שאחר"כ התגברו המצריים וכבשו אותם בגלות כבד

מחמת שלא נתברר חולא נגמר תיקון הכבוד בשלימות שנפגם ע"י חטא אדה"ר כנ"ל ע"כ התגברו המצריים והס"א להגדיל כבודם וכבשו ישראל בגלות אעפ"כ היו יכולים להתקיים ע"י שכבר התחיל יוסף לתקן ולהעלות הכבוד שעי"ז לא הי' כח כ"כ להסט"א להתגבר עליהם. וכמובא בספרים שעיקר קיומם של ישראל במצרים בימי הגלות הי' ע"י יוסף שהכניע מקודם הס"א שם ובלא זה לא היו יכולים לעמדו כנגד תוקף זוהמתם בימי הגלות עד שלא היו יכולים לצאת משם.והכל ע"י תיקון הכבוד שזכה יוסף לתקן ע"י הנסיון שהוא תקון נפשו"ת ישראל וכנ"ל וכן עי"ז זכו לצאת משם כ,ש ויקח משה א תעצמות יוסף עמו וכו' כנ"ל. כי ארונו של יוסף שהוא בחי' קבר הצדיק שם עיקר הכבוד בבחי' כבודה' יאספך כו' וזה הכבוד הקדוש הלך לפניהם וכל נפשו"ת ישראל נמשכו אחר הכבוד הזה ויצאו משם בחיים ושלום. כי כשזוכין שבא הכבודלטובה אזי יכולין לימשוך אחר הכבוד ולכלול בו בבחי' התחדשו"ת הנפש והבן. וזה בחי' יציאת נפשו"ת ישראל ממצרים ע"י עצמות יוסף שהוא בחי' קבר הצדקי בחי' כבוד דקדושה שעי"ז יוצאין הנפשו"ת מגלותם לחים ולשלום כנ"ל. וזהו בחי' העניני כבוד שהלכו תמיד לפני מחנה ישראל כ"ש לא ימיש עמוד הענן יומם וכו' לפני העם כי הכבוד דקדושה בחי' העניני כבוד הלך לפני מחנה ישראל תמיד והם נמשכו והלכו אחרי הכבוד שהוא שורשם ועי"ז הי' עיקר גאולתם כנ"ל. וזהו שנסמך עליית עצמות יוסף לעניני כבוד בתחילת פ' בשלח כ"ש ויקח משה את עצמות יוסף וכו' יסעו מסוכות וכו' וה' הולך לפניהם יומם בעמד ענן וכו'. היינו כנ"ל כי גם פסוק ויסעו מסוכות מרמז על עניני כבוד שהם בחי' סוכות כידוע ובשביל זה נסיעה ראשונה שיצאו ישרא למצרים היה מרעמסס לסוכות כי שמא גרים להורות שנמשכו תיכף ביציאתם אחרי בחי' סוכות שהוא בחי' מצות סוכה שהוא עניני כבוד שעי"ז הי' עיקר יציאתם וכנ"ל:

אות יד

וע"כ זכה יוסף להגביר שבע שני השבע על שבע שני הרעב כי הרעב הוא בחי' תאוות האכילה שהוא רבינו עובדיה מברטנורא לאכול ואין לו שביעה במעיו וכמבואר בדברי רבינו ז,ל במ"א שהרעב הוא בחי' תאוות אכילה והוא נמשך מפגם החטא של אדה"ר שהוא בחי' פגם תאות אכילה כנ"ל שעי"ז הי' נמשך הרעב שהי' בעולם ע"י שנתקללה האדמה בעבורו בזע תאפף תאכל לחם וכו'. נמצא שהרעב הוא בחי' פגם תאוות אכילה שהוא פגם הכבוד וע"כ ע"י הרעב דייקא נתגלגל הדבר שירדו אבותינו למצרים כ"ש והרעב כבד בארץ ויאמר יעקב לבניו וכו' כי עיקר גלות מצרי סהי' ע"י פגם הכבוד כנ"ל שהוא בחי' הרעב כנ"ל. אבל הש"י ברחמיו הקדים רפואה למכה ולמחי' שלח אלקים

את יוסף הצדיק לפניהם והוא זכה ע"י נסיונו להעלות הכבוד מן הסט"א והכניע כבוד דס"א עי"ז זכה להגביר שבע שני שבע על שבע שני הרעב שהואבייי' תיקון הכבוד בח'י צדיק אוכל לשובע נפשו הנאמר בהתו' הנ"ל שהוא בחי' ושבע ילין בל יפקד רע שע"י בחי' צדיק אוכל לשובע נפשו בחי' תיקון תאות אכילה בחי' שבע שני השבע עי"ז בל יפקד רע שעי"זאין שום התמנות ופקידות להרע והס"א כמבואר שם ע"ש. ועי"ז הי' קיום לישראל במצרים לעמדו כנגד טומאתם כנ"ל ועי"ז זכו לצאת משם ע"י קדושת עצמותיו שהוא בחי' קדושת קבר הצדיק וכנ"ל:

אות טו

וע"כ אז כשראה משה שיש מחלוקת והכאות וחבלות בין ישראל בעצמן שזהו בחי' פגם הכבוד וע"כ אמר אכן נודע הדבר כי עיקר הגלות עי"ז וכמבואר לעיל ע"כ אז ברח משה אצל יתרו ולקח בת יתרו ויתרו נתגייר והוסיף פרשה בתורה ונסמכה פרשה שלו לפרשת מתן תורה כי עיקר מ"ת הי' ע"י ביאת יתרו וכמבואר בזוה,ק. ומתלן תורה זהוא עיקריציאת מצרים כי עיקר יציאת מצרים הי' בזכות שיקבלו ישראל את התורה כמו שפירש רש"י על פסוק בהוציאך את העם ממצרי סתעבדון את האלקים עלההר הזה יע"ש. כי משה רבינו כשראה שנפגם הכבוד מאד בין ישראל בעצמן ששי ביניהם מחלוקת והכאות שעי"ז עיקר אריכת הגלות כנ"ל ע"כ חשב מחשבות להעלות הכבוד מן הסט"א ולהגדילו ביותר כדי שיתתקן הכל עי"ז ע"כ הלך אצל יתרו ודבר עמו עד שנתגייר על ידו ונתקרב אל הקדושה. וגירות יתרו זהעיקר העלאת הכבוד מתוקף הס"א כמבוא בדברי רבינו ז"ל כמה פעמים כ"ש בזוהר כד אתי יתרו כדין איסתלק ואתיקר שמא דקוב"ה עילא ותתא שאז נתגדל ונתעהל כבסודו ית' מאד מאד וכ"ש רם על כל גוים ה' על השמים כבודו, שכבודו נתעלה לשמים כשהוא מרומם על כל גוים דהיינו כשהגוים חוזרין אליו ומתגיירין כמבוארכל זה בדברי רבינו ז"ל (בסי' י"ד). נמצא שע"י שהלך משה ליתרו וגרם שנתגייר על ידו עי"ז העלה את הכבוד ביותר מתוקף הס"א וזהו עיקר תיקון העלאת הכבוד כשזוכין להעלות את הכבוד דקדושה מתוקף הס"א דהיינו כשמשתדלין להשיב להש"י את הרחוקים מאד מאד מקדושתו הן ישראל הן גרים. ובזה מעלין את הכבוד ומתקנין אותו מאד כי מעלין אותו מתוקף הס"א ועי"ז נכנע כבוד דסט"א ויוצאין מן הגלות וכנ"ל. ועל כן השתדל משה רבינו על זה ביותר וע"כ הלך אצל יתרו וגיירו כי ראה שהס"א התגברה ורצה לפגום את הכבוד דקדושה וע"כ התגברה על ישראל בעצמן בהכבוד שלהם עד שהם בעצמן פגמו בהכבוד שזהו בחי' ההכאה והמחלוקת שראה אז כנ"ל שעי"ז עיקר אריכת הגלות כנ"ל. ע"כ מה עשה משה רבינו הלך ועשה מהיפך אל

היפך וקיים עם עקש תתפתל ועשה להס"א מדה במדה כי הלך אל תוקף הס"א שהוא יתרו שלא הניח ע"ז שלא עבדה כשרז"ל ודיבר עמו הרבה עד שהאיר עיניו עד שנתגלה לו האמת ושב להש,י ונתגייר ועי"ז נתעלה ונתיקר שמו ית' מאד ונתגדל כבודו מאד. נמצא שהעלה משה את הכבוד מתוקף הס"א בהיפך ממש מכוונת הבעל דבר והסט"א שרצה להתגבר על ישראל בעצמן שהם בעצמן יפגמו ח"ו בהכבוד ע"י המחלוקת וכו' כנ"ל. כי אדרבא משה זכה להעלות הכבוד ולהגדילו מתוקף הס"א ע"י שגייר את יתרו. ועי תוקף הס"א עי"ז נתגדל ונתתקן הכבוד ביותר עד שעי"ז ממילא נתבטל במעוטו פג סהכבוד שהי' בין ישראל בעצמן. וכ"ש שם לך שוב כי מתו כל האנשים המקבשים את נפשך, שהודיע למשה שהאנשים שהרבו מחלוקת בישראל ופגמו בהכבוד וגרמו אריכת הגלות כבר מתו שנעשו עניים ונתבטל כחם כי חשובים כמתים ואין להם עוד כח להרבות מחלוקת ולפגום בכבוד דקדושה בכבוד הצדיק האמת. כי כבר זכה הצדיק האמ תבחי' משה לתקן ולהגדיל את הכבוד האמת בחי משה לתקן ולהגדיל את הכבוד מאד מאד ע"י שהכניס כל כחו לקרב הרחוקים ביותר מהש"י להשיבם להש"י ולגייר גרים שעי"ז העלה את הכבוד דקדושה ביותר מתוקף הסט"א עד שפגם הכבוד שהי' בין ישראל בעצמן ע"י המחלוקת נתבטל במיעוטו ע"י גודל הכבוד שזכה להעלות ע"י קרבת הרחוקים כנ"ל שזהו בחי' גירות יתרו שהשתדל משה שעי"זנתתקן פגם המחלוקת וההכאה שראה תחילה שאמר עליו אכן נודע הדבר שעי"ז הי' אכרית הגלות. כי ע"י קרבת הרחוקים שהוא בחי' גירות יתרו נתעלה ונתתקן הכבוד ביותר ועי"ז נתתקן הכל וזכו לגאולה אז כנ"ל:

ובשביל זה לקח משה רבינו את בת יתרו כי כבר מבואר ע"פ האמור למעלה שאשה יראת ה' היא בחי' הכבוד דקדושה שהיא בחי' חוה אם כל כחי כנ"ל. ולהיפך אשה זונה בת עכו"ם היא בחי' הכבוד דסט"א. ומשה רבינו בכחו הגדול זכה לגייר את יתרו ובתו עד שזכה להעלות את הכבוד שהוא בחי' חוה אשה בחי' בת יתרו מתוך תוקף הס"א ולקחה אליו כי העלה את הכבוד מתוקף הס"א אל הקדושה שעי"ז הי' עיקר גאולת מצרים כנ"ל. וזה תיקן את פגם ההכאות והחבלות שהוא בחי' פגם הכבוד שנמשך מחטא אדה"ר כנ"ל שמשם נמשך ההכאה והרציחה הראשונה שבעולם. שמהם נמשכין כל ההכאות והרציחות והמלחמות שהוא מה שהרג קין את הבל אחיו כי מבואר בכתבי האר"י ז"ל שצפורה אשת משה היתה גלגול התאומה יתירה של הבל שהרגו קין בשביל זה כשר"ל וגם איתא שם שהמצרי שהרג משה על דבר ההכאה הי' מגלגולי קין ע"ש. וע"כ על ידי שלקח משה צפורה בת יתרו והעלה את הכבוד מתוקף הס"א. ועי"ז תיקן את הכבוד

שהוא בחי' תיקון הרציחות וההכאות כנ"ל ע"כ בזה תיקן פגם מחלוקת קין והבל שהוא בחי' פגם הכבוד ועי"ז נתבטל המחלוקת הנמשך משם שעי"ז היו המעשיות שראה, של המצרי ושני אנשים עברים נצים כי הכל נמשך משם כנ"ל. וע"י שגייר את יתרו והעלה הכבוד מתוקף הס"א עד שהי' יכול ליקח את בתו להחזיר הכבוד אל הקדושה עי"ז נתתקן הכל ועי"ז זכה לגאול את ישראל כי עיקר הגאולה היה על ידי תיקון הכבוד כנ"ל: וע' בכתבי האר"י ז"ל מ"ש בכל זה ע"פ דרכו הנסתר ותבין אי דעזרנו הש"י למצוא כ"ז ע"פ דרכינו בדבריו ז"ל שהם רק לעובדא ולמעשה ותראה נפלאות:

אות טז

ובשביל זה נסמכה פ' מרגלים לפ' ותדבר אהרן ומרים במשה. כי הם דברו על אודות האשה הכושית אשר לקח שהיא בת יתרו כאלו ח"ו משה פגם בהכבוד עי"ז ובזה פגמו בכבוד משה שהוא כבוד דקדושה כבוד ה' כ"ש ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה כשפרש"י שם עבד מלך מלך. וע"כ נסמכה פ' מרגלים לזה כי הרשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר כשפרש"י שם כי הם גם פגמו בכבוד דקדושה ע"י שהוציאו דבה על א"י ששם עיקר כבוד דקדושה כנ"ל:

אות יז

וזה בחי' מצוות שמרית נפש ישראל שהוא מצוות מעקה שמצוה זאת של שמירת נפש נאמרה אצל בנין בית דייקא כ,ש כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו, וארז"ל מכאן שאסור להשהות סולם רעוע וכו' בביתו כי ביתו של אדם זהו כבודו כי עיקר כבודו של כל אדם הו בביתו וכמבואר מזה במ"א. וזהו בחי' כתפארת אדם לשבת בית שעיקר תפארתו וכבודו של אדם הוא בביתו בבחי' (תהלים מ"ה) כל כבודה בת מלך פנימה כי שם בחי' ממשלתו וכבודו כי כל איש שורר בביתו (אסתר א). וצריך לראות להמשיך את הכבוד אל הבית בקדושה גדולה בבחי' וכבוד ה' מלא את הבית כי כשזוכין לקד את ביתו בתורה ועבודה והכנסת אורחים וכו' עי"ז כבוד ה' שוכן בתוך ביתו ואזי ביתו בבחי' הביהמ"ק מעט, כמובן בדברי רבינו ז"ל בהתורה בראשית (בלק"ת סי' ס"ז) שקדושת בתי ישראל הוא בבחי' הבית המקדש ששם עיקר הכבוד בחי' וכבוד ה' מלא את הבית כנ"ל. וז"ש רבינו ז"ל (סי' רס"ו) שסוכה מסוגל לבנין הבית כ"ש ויעקב נסא סוכותה ויבן לו בית, כי סוכה הוא בחי' עניי כבוד בחי' כבוד דקדושה שזהו עיקר תיקון הבית. וע"כ הוא סכנה גדולה לבנות בית כי עיקר הבנין הוא בשביל להמשיך הכבוד כי ביתו הוא כבודו כנ"ל וכשהכבוד נמשך להאדם אז הוא בסכנה גדולה כי הוא נשקל במאזנים אז בבחי' מאזני צדק כנ"ל. כי לפעמים יכול הכבוד לאסוף איזה נפש ח"ו כשאין זוכין ליזהר לקבלו כראוי וע"כ כל הבונה מתמסכן

וארז"ל שמסכנות את בעליהן כשדרז"ל ע"פ ויבן ערי מסכנות לפרעה. וע"כ סוכה היא סגולה לבנין הבית כי סוכה הוא בחי' תיקון הכבוד דקדושה בחי' ענני כבוד שעי"ז ניצולין מסכנת נפש, כי אדרבא כשזוכין לתקן הכבוד להמשיכו לתוך הבית בקדושה כראוי יכול לזכות שיבא אליו נפשו"ת חדשו"ת ע"י הכבוד כנ"ל. וזהו בחי' (תהלים קכ"ח) אשרי כל ירא ה' וכו' אשתך כגפן פריה בירכתי ביתך בניך כשתילי זתים סביב לשלחנך, בירכתי ביתך דייקא כי הירא ה' זוכה ע"י הבית דייקא לבנים כשתילי זתים סביב לשולחנו כי הבנים הם בחי' הנפשו"ת שזוכים להרויח ע"י הכבוד שהוא בחי' הבית שבא אליו לטובה כנ"ל. וזה שהזהירה תורה להאדם כי תבנה בית חדש שהוא בחי' המשכת הכבוד כנ"ל אז אתה צריך להזהר ולהשמר ביותר לשמור מאד את הנפש, שלא תאבד ותסתלק ח"ו איזה נפש מישראל ע"י הכבוד שממשיך שהוא בחי' הבית שבונה. וזהו ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך, בביתך דייקא כי הבית שהוא בחי' הכבוד שם צריכין לשמור את הנפש ביותר שלא תסתלק ח"ו ע"י הכבוד שהוא בחי' הכבוד שם צריכין לשמור את הנפש ביותר שלא תסתלק ח"ו ע"י הכבוד שהוא בחי' בנין הבית כנ"ל, וע"י שמקיים מצוה זאת של עשיית מעקה וכו' עי"ז מתקן את ביתו שהוא בחי' תקון הכבוד ואז יכול לזכות שאדרבא ירויח נפשו"ת חדשו"ת ע"י הכבוד שבא אליו לטובה כנ"ל אמן ואמן:

אות יח

וע"כ כשיצאו ישראל ממצרים נצטוו תיכף על קדושת בכור כ"ש קדש לי כל בכור וכו' כי יציאת מצרים הי' בחי' לידה כמובא היינו בחי' הולדת הנפשו"ת המבואר בהתורה הנ"ל שכשזוכין שיבא הכבוד לטובה שאז צריכין להוליד ולגדל הנפש ע"י ב' הידים יד החזקה ויד הגדולה וכו' ע"ש שזהו בחי' יציאת מצרים שאז עלה הכבוד מן הס"א וחזר הכבוד אליהם לטובה וזכו שנתרבו נפשותם מאד וע"כ גם במצרים בעת הגלות הי' צמיחת קרן ישועה ע"י שנתרבו נפשותם מאד כמו שנאמר ובני ישראל פרו וישרצו וירבו וכו' שכל זההי' על ידי יוסף שנקרא בן פורת שעיקר המשכת הנפשו"ת על ידו ע"י שזכה להעלות ולתקן הכבוד דקדושה שעי"ז הי' עיקר הגאולה וכנ"ל. וזהו בחי' קדושת בכור כי הבכור הוא הולדה ראשונה שהוא נפש הראשון שנולד מבחי' הכבוד שהוא אם כל חי וע"כ צריכין לקדשו וליתנו לכהן ששם עיקר הכבוד דקדושה. כי עיקר הכבוד דקדושה הוא אצל הכהנים שהם בני אהרן הכהן שבזכותו היו הענני כבוד שהיא בחי' כבוד דקדושה כנ"ל וע"כ צוותה התורה לכבד את הכהן מאד ליתן לו כל הכבוד דקדושה כ"ש וקדשתו לפתוח ראשון ולברך ראשון כוו' כשרז"ל. וע"כ צריכין ליתן להכהן הבכור

שהוא הולדת נפש ראשונה כדי להמשיך עליו קדושת הכבוד משרשו שהוא עיקר חיות הנפש דקדושה כי עיקר חיות נפש הקדושה הוא מבחי' כבוד דקודשה שהוא בחי' הכהן כנ"ל ועיקרהוא הבכור. כי איתא שכל נפש יש לו לבוש והבכור נוטל עיקר הלבוש מאמו וכל הנפשו"ת הנולדיםאחריו כולם טפלים ללבושו ע"ש בכתבים, ולהבוש הוא נמשך מבחי' הכבוד שנקרא לבוש כי ר' יוחנן קרא למאני מכבדותא וכנ"ל. וע"כ מחמת שעיקר הלבוש שהוא בחי' הכבוד הוא אצל הבכור ושאר הנפשו"ת מקלבים על ידו ע"כ צריכין לקדשו ליתנו אל הכהן ששם עיקר הכבוד כדי להמשיך אליו קדושת הכבוד משרשו כדי להחיות נפשו וכנ"ל. וע"כ עיקר פדיון הבכור תלוי בפטר רחם אמו כי הכבוד הוא בחי' אם כל חי שבשביל זה צריכין לפדות את הבכור מהכהן כדי לתקן את לבוש נפשו שקיבל מאמו שהוא בחי' הכבוד וכנ"ל. ועל כן צריכין ליתן להכהן ממון ה' סלעים, זהו בחי' צדקה כי עיקר תיקון עליית הכבוד הוא על ידי צדקה כנ"ל וע"כ נותנין לו ה' סלעים דייקא כנגד הה' של צדקה שהיא בחי' ה' חסדים וכנ"ל. וע"כ נסמכה פ' קדושת בכור ליציאת מצרים כי עיקר יצי"מ הי' ע"י תיקון הכבוד שהוא בחי' קדושת בכור כנ"ל. וע"כ יצאו ישראל ממצרים ע"י מכת בכורות שהכה השי"ת את בכורי מצרים והציל בכורי ישראל, זה בחי' הנ"ל שהכניע ובטל כבוד דס"א שהוא בחי' בכורי מצרים והעלה את כבוד דקודשה שהוא בחי' בכורי ישראל שנתקדשו אז וכנ"ל כי הבכור הואבחי' מלכו תבחי' כבוד כ"ש אף אני בכור אתנהו וכנ"ל, וע"כ עיקר יצי"מ הי' ע"י בחי' יד חזקה כ"ש כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו וכן בכמה פסוקים כי יצי"מ הוא בחי' הולדה כנ"ל וההולדה הוא ע"י בחי' יד חזקה כנ"ל. ובקריעת ים סוף נאמר וירא ישראל את היד הגדולה כי אחר שיצאו נפשו"ת ישראל ממצרים שהיו שם בגלות בבחי' עיבור ויציאתם משם הוא בחי' הולדת הנפש כנ"ל, ואח"כ מה שהי' להם צער ויסורין על הים זה בחי' צער גדול בנים ר"ל בחי' צער גדול הנפש הנ"ל כמו התנוק כשנולד ואח"כ יש לו איזה יסורים שזה נקרא צער הגידול. וע"כ ניצלו מצער הגידול ע"י יד הגדולה שזהו בחי' קריעת ים סוף שאז ניצלו מצער שאחר ההולדה שהוא בחי' גידול הנפש שצריכין לזה יד הגדולה בחי' אברהם, וע"כ בקי"ס נתגלה בחי' יד הגדולה כ"ש וירא ישראל את היד הגדולה וכו' כי קריעת ים סוף הי' בזכות אברהם כשרז"ל:

אות יט

ואגב שזכיתיט לעסוק בהתורה הזאת הנ"ל האיר ה' עיני לפרש סיום הפסוק וביום הביכורים שנאמרה זאת התורה בשבועות על זה הפסוק אבל לא זכינו לשמוע ביאור הפסוק בעצמי ע"פ התורה הזאת רק אח"כ שמעתי מפיו הק' קצת ביאור רק על התחלת

הפסוק וביום הבכורים שהוא בחי' הולדת הנפש וגידול הנפש כמבואר שם, מקרא קודש זה בחי' שהכבוד שהוא בחי' קודש כ"ש ונקדש בכבודי קורא וכו' ע"ש בספר. ונ"ל לבאר שאר הפסוק, וביום הבכורים הוא בחי' גידול הנפש והולדת הנפש כנ"ל, בהקריבכם מנחכה חדשה לה' זהו בחי' צדקה כמ ושפירש רבינוז"ל במ"א (בלק"ת סי' ד') בעצמו זה הפסוק על צדקה בבחי' מגישי מנחה בצדקה. מקרא קודש זהבחי' העלאת הכבוד בחי'צדק יקראהו לרגלו כ"ש שם שהכבוד שהוא בחי' קודש כנ"ל קורא את הרגלין שזהו בחי' תיקון הכבוד כנ"ל שזה נעשה ע"י צדקה שהוא בחי' מנחה חדשה כנ"ל שעי"ז שמתקנין הכבוד ע"י הצדקה עי"ז זוכין לקבל נפש חדשה ע"י הכבוד וזאת הנפש צריכין להוליד ולגדל שזהו בחי' וביום הבכורים כנ"ל. כל מלאכת עבודה לא תעשו זהבחי' שנתבטל זוהמת הנחש שבא ע"י חטא אדה"ר שהוא פגם תאוות אכילה שעי"ז נתהוו הל"ט מלאכות שהם בחי' בעצבון תאכלנה בחי' בזעת אפך תאכל לחם וכו'. כי מחמת שנפגם הכבוד ע"י תאוות אכילה שהוא חטא אדה"ר עי"ז נפל הכבוד שמשם הפרנסה והאכילה בחי' שולחן מלכים נפל אל הס"א שהואבחי' נפילת הכבוד אל העזי פנים כנ"ל. וע"כ צריכין יגיעות גדולות בחי' ל"ט מלאכות עד שמבררין הפרנסה מזוהמת הנחש מבין הקליפות והכל מחמת שנפל הכבוד וכו' כנ"ל. אבל לעתיד כשיתתקן חטא אדה"ר ויעלה הכבוד מן הס"א אז יתבטלו כל הל"ט מלאכות כי יהי' יום שכולו שבת וכו'. וזהו כל מלאכת עבודה לא תעשו, זהבחי' עליית הכבוד מבין הס,א שהוא בחי' ביטול כל הל"ט מלאכות שבאו מחפגם הכבוד כנ"ל. וזה בחי' כבוד שבת ויו"ט שצריכים לכבדם מאד ועיקר כבוד שבת ויו"ט הוא לכבדם באכילה ושתי' שזה נקרא כבוד שבת ויו"ט כשרז"ל על שמאי שהי' אוכל כל ימיו לכבוד שבת וכו', מצא אחרת נאה הימנה אומר זו לכבוד שבת ויו"ט כי אכילת שבת ויו"ט הוא קודש כי אז הוא ביטול הל"ט מלאכות ואז האכילה בקדושה בבחי' לחם הפנים שזוכין לנשיאות פנים ע"י האכילה של שבת ויו"ט, כמבואר בהתורה הנ"ל שע"י האכילה דקדושה הוא בחי' נשיאת פנים וע"כ נקרא אכילת שבת ויו"ט בשם כבוד כי אכילה דקדושה הוא בבחי' תיקון הכבוד וכנ"ל:

אות כ

וע"כ הולכין ביותר על קברי הצדיקים בערב ר"ה כי עיקר בחי' ר"ה הוא להעלות ולגדל את הכבוד והמלכות דקדושה כמו שאנו אומרים בר"ה בכל התפלות ובכן תן כבוד ה' וכו' ותמלוך אתה ה' וכו' מלוך על כל העולם כולו בכבודך בחי' מלך הכבוד שמזכירין בר"ה כ"פ. נמצא שבר"ה כל עבודתינו להעלות ולגדל את הכבוד שהוא תיקון כל החטאים שהם פגם כבודו ית' כנ"ל. וע"כ עיקר קדושת א"י ששם עיקר הכבוד דקדושה

כנ"ל נמשך בר"ה כש"ש תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה וכו' כי בר"ה עיקר העלאת הכבוד שזה עיקר קדושת א"י כנ"ל. וע"כ נוהגין לילך על קברי צדיקים אמתיים בער"ה כי עיקר תיקון הכבוד הוא ע"י קברי הצדיקים כנ"ל ששם עיקר הכבוד כנ"ל. ואז עיקר זמן הקיבוץ של ישראל כי ישראל מתקבצין אז בכל המקומות לגדל לכבד ולקדש שמו יתברך בתפלות ותחנונים, וכל מה שמתתקבצין יותר אנשים כשרים ביחד נתכבד ונתגדל שמו ביותר כי ברוב עם הדרת מלך שעיקר כבוד והדרת מלך ביותר הוא ברוב עם. וע"כ אז בימי ר"ה מסוגל יותרלהתקבץ יחד על קברי הצדיקים אמתיים כי אז עיקר העלאת הכבוד שמתגדל ביותר ע"י רוב עם. וכל מה שמתגדל הכבוד ביותר נתקן נפשו ביותר כי עיקר פגם נשפו הוא ע"י שריחקה מכבוד שמו ית' ע"י פגם עוונותיו שהם פגם הכבוד וע"כ בעת שנתעלה ונתגדל הכבוד ביותר דהיינו בזמן הקיבוץ בר"ה אז ע"י הגדלת הכבוד תוכל גם נפשו הרחוקה לכלול בתוך הכבוד הגדול שנתגדל עכשיו ביותר שזה עיקר התיקון כנ"ל וזיכה לשוב אל ה' שיזכה גם הוא לכלול בהכבוד דקודשה שיזכה לגדל ולכבד שמו יתברך מעתה בתורה ותפלה ומעשים טובים אמן:

אות כא

וזה שכתב רבינו ז"ל (סי' י"ד) שלהחזיר בני אדם בתשובה הוא תיקון קרי ע"ש כי בוודאי הוא תיקון לפגם הברית כשמתגבר ומשתדל לדבר על לב בני אדם להחזירם להשי"ת כי עיקר פגם הברית הוא פגם הכבוד כנ"ל וע"י שמחזיר הרחוקים להש"י עי"ז הוא עיקרהגדלת והעלאת הכבוד כי כדין אסתלק ואתיקר שמא דקוב"ה עיאל ותתא כנ"ל ע"כ עי"ז עיקר תיקון הברית וכנ"ל:

חובל בחבירו ד

אות א

ע"פ התורה חב"ח הנ"ל בה' נזקי ממון (הלכה ד)

וזה בחי' גודל האיסור החמור להכות את חבירו ואפי' בהרמת יד נקרא רשע ואם חבל בו חייב בה' דברי סכי המכה את חבירו פוגם בעזות דקדושה כי נפל אל עזות דסט"א שהוא בחי' עז פנים לגיהנם מאחר שהעיז פני סכ"כ נגד חבירו ישראל עד שהכהו. וע"כ האיסור חמור מאד ונקרא רשע כי הוא כעובר על כל התורה שזהו הרשע באמת כי מאחר שפגם בעזות כ"כ ע"כ בוודאי פגם בכל התורה כולה שעיקרה תלויה בעזות דקדושה כמבואר בהתורה הנ"ל. ולהיפך עזי פנים דסט"א אין להם חלק בתורה כי הם בחי' התתקע"ד דורות אשר קומטו ולא עת (חגיגה י"ד) וכו' כמבואר במ"א. וזהו שארז"ל אפילו בהרמת יד נקרא רשע בהרמת יד דייקא כי ע"י שפוגם בעזות פוגם באמונה כי

אינו יכול להתקרב להשבעה רועים שהם בחי' צדיקי אמת שבדור. ואמונה הוא בחי' חותם הידים כמבואר שם כ"ז היטב, ואז הוא בחי' ידיכם דמים מלאו וכו' כ"ששם שכל זההוא בחי' פגם המכה חבירו שפגם בעזות כנ"ל שעיקר הפגם בהידים בבחי' בהרמת יד נקרא רשע כי פוגם ע"י העזות דסט"א בהידים הנ"ל ואז הוא בחי' ידיכם דמים מלאו דהיינו בחי' הכאה שהוא בחי' שפיכת דמים כי עיקר חיוב הה' דברים הוא בהכאה שיש בה חבלה דהיינ ושנצרר או יצא דם שזהו בחי' ידיכם דמים מלאו כוו' וכנ"ל. וע"כ חייב בה' דברים כי פגם בכל התורה כולה שהיא ה' חומשים שפגם בכולם ע"י העזות דסט"א שהוא פגם כל התורהכולה שהיא תלויה בעזות דקדושה וכנ"ל:

אות ב

וע"כ משה רבינו שהיה מוכן ליתן התורה לישראל ע"כ בתחילת גידולו כשיצא להסתכל בישראת נתן לב על זה ביותר וכשהסתכל וראה שני אנשים עברים נצים חרה לו מאד ואמר לרשע למה תכה רעך כי ידע שבזה תלוי קבלת התורה שיהיה שלום בין ישראל ולא יהי ביניהם קטטות ומריבות והכאות ח"ו שהם בחי' עזות דסט"א שהם פגם בכל התורה כולה כנ"ל. וע"כ כשהשיבו לו עזו תאמר אכן נודע הדבר ופרש"י שנודע לו מפני מה הם מתעכבים כ"כ בגלות היינו כנ"ל כי ע"י עזות דס"א מתגבר מלכות הרשעה שעיקר ממשלתם ע"י עזות דסט"א בבחי' עזות מלכותא בלא תגא וע"כ הם מתעכבים בגלות תחת מלכות הרשעה. כי עיקר הגאולה ממלכות דסט"א ועיקר קבלת התורה וקיומה תלויה בבחי' עזות דהיינו להגבירעזות דקדושה להיות עז כנמר בעבודתו ית' ולעמוד כנגד עזי פנים שבדור שהם כל המונעים מעבודתו ית' להכניע ולבטל עזותם הרע דס"א וכנ"ל:

אות ג

ויש לרמז שזהו בחי' החמשה דברי שחייב החובל בחבירו שהם נזק וצער וריפיו ושבת ובשת. וביותר החמירו על הבשת שאע"פ שנותן לו אין נמחל לו עד שיפייסנו כמבואר במשנה. כי זה החובל בחבירו ופוגם בעזות דקודשה הוא פוגם בכל בחי' התיקונים המבוארים בהתורה הנ"ל שהם כלולים בה' תיקונים.כי מבואר שם שיש בחי' חותם הרגלין שהוא בחי' שלום וחותם הידין שהוא בחי' אמונה, ולבא להם הוא ע"י צדיקי אמת שהם בחי' שבעה רועים, ולהתקרב לאלו הצדיקים א"א כ"א ע"י עזות דקדושה ולבטל עזות דסט"א של העזי פנים, ולזכות לעזות דקדושה הוא ע"י נעשה ונשמע שהוא בחי' שמחה. והם ה' בחי' דהיינו שלום שהוא חותם הרגלין שזהו תקון א'. ואמונה חותם הידין בחי' תיקון ב'. והתקרבות לצדיקים תיקון ג'. ועזות דקדושה תיקון ד'. ושמחה תיקון ה'. ובכל אלו התיקונים פוגם החובל בחבירו וע"כ חייב בה' דברים. כי כנגד מה

שפגם בעזות חייב ליתן בשת מה שבייש פני חבירו שזהו עיקר פגם העזות שהוא היפך הבשת. וע"י ההכאה פגם בשמחה כי הכאות ומריבות הם היפך השמחה וע"כ חייב ליתן צער כי צער הוא היפך השמחה וע"כ חייב ליתן ריפוי כי הצדיק האמת הוא המנהיג ורועה ישראל שמשגיח שיהיה שלום בין ישראל כי זה עיקר הנהגתו את ישראל לעשו"ת משפט שלום בין אדם לחבירו כמ"ש במשה ושפטתי בין איש ובין רעהו וכו' וזה שהכה את חבירו ורחוק משלום ע"כ פוגם בכבוד הצדיק. גם הצדיק הוא שורש נשמות ישראל וכלול מכולם כי כל ישראל הם בחי' ענפים היוצאים ממנו וכשפוגם ומכה א' מישראל כאלו הכה את הצדיק בעצמו כיכל אחד מישראל הוא בחי' חלק ואבר מהצדיק. וכנגד פגם זה שפגם בכבוד הצדיק הוא חייב ליתן ריפוי כי הצדקי הוא הרופא לנשברי לב ומחבש וכו' כ"ש (בישעי' ס"א) לחבוש לנשברי לב וכו'. ולהיפך בנביאי השקר כתיב וירפאו את שבר עמי על נקלה לאמרו שלום וכו' וכתיב ואת החולהל רפאתם. ובצדיקי אמת כתיב וציר אמונים מרפא וע"כ כנגד הפגם שפגם ע"י ההכאה בכבוד הצדיק הוא חייב ליתן ריפוי. ושבת הוא ביטול מעשה ידיו זהו כנגד פגם שפגם בחותם הידים כנ"ל. ונזק הוא שמשלם בעד החסרון אבר והמום שעשה בו זהו כנגד פגם הרגלין שהוא פגם השלום כי שלום בחי' שלימות ומולם וחסרון הוא היפך השלום ע"כ כנגד פגם השלום צריך לשלם נזק שהוא על שחסרו אבר שהוא היפך השלום:

הלכה ה ע"פ התו' תקעו אמונה בה' נזיקין ה"ה:

מעקה ושמירת הנפש א

אות א

מצות מעקה כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו:

כי צריך לבנות הבית בחכמה בבחי' בחכמה יבנה בית וכו' ואזי הבית בבחי' סוכה כי סוכה היא בחי' בינה מוחין שעיקר תיקון בנין הבית ע"י בחי' סוכה מוין כנ"ל בבחי' ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית כ"ש כ"ז רבינו ז"ל (סי' רס"ו):

וזה בחי' מצוות מעקה שהוא בחי' שמירה להמוח והשכל שלא יפול ח"ו כי צריך לשמור המוח מאד לבלי להניח השכל והמשחבה שבמוח לצאת ולהתפשט חוץ לגבול הקדושה לחשוב מחשבות חוץ ח"ו. וזהו בחי' מעקה שצריך לעשו"ת מעקה ומחיצה לגג הבית שהיא בחי' ראשית השכל שהוא עליון ולמעלה מן הכל וצריך לשמרו מאד ולעשו"ת לו מעקה ומחיצה וגבול כדי שלא להניחו לצאת לחוץ לחשוב מחשבה חיצונה ח"ו בבחי' ואמר לים עד פה תבא ופה ישית בגאון גליך. כי השכל שהוא בחי' ים החכמה דרכו

להתרומם ולהתשנא תמיד לחפץ לצאת לחוץ ע"י הגלים שהם בחי' התגברות המחשבות שמתגברין ורוצין לעלות ולצאת לחוץ ח"ו. והש"י גזר עלך השכל עד פה תבא ופה ישית וכו' שצריך להכניע המחשבה לבלי להניחה לצאת לחוץ להכניעם ולשברם שלא יצאו מגבול הקדושה בבחי' אשר שמתי חול גבול לים וכו' כנ"ל. וזה בחי' מעקה לגג הבית בחי' מחיצה וגול לגג השכל דהיינו ראשית השכל כי העיקר תלוי בראשית ותחילת המחשבה שצריך לשמרה מאד לבלי להניחה לצאת לחוץ כי אזי בקל יכולם להכניעה ולשמרה לבלי לצאת לחוץ. אבל תיכף שמניחין תחילת המשחבה לצאת לחוץ עי"ז נופל ח"ו בבחי' חולי נופל ח"ו כמבואר במאמר האי מאן דאזיל למינסב (סי' כ"ט) ע"כ בחי' חולי נופל ח"ו שהוא בחי' נפילת המוחין ע"י התגברות הדמים שמתגברין ומתיזין לתוך המוח ועי"ז נופל ח"ו. וזה בחי' ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל וכו' ולא תשים דמים דייקא שע"י שאין נזהרין במצות מעקה לעשו"ת מחיצה להמחשבה שבמוח כנ"ל עי"ז הוא משים דמים בביתו ממש דהיינו שנכנסין הדמים לשם שמתיזין לתוך המוח כנ"ל ועי"ז נופל כנ"ל. וזהו כי יפול הנופל כנ"ל כי זה תלוי בזה כי העיקר תלוי בהמוח דהיינו שמה שמתגברין הדמים ומתיזין במוח ומפילין אותו זה נעשה ע"י פגם המוח בעצמו שע"י שאין שומרים המוח ומניחים אותו לצאת לחוץ ח"ו עי"ז נותן כח בהדמים עד שמתגברין ח"ו ונכנסין לתוך המוח ומפילין אותו לגמרי ח"ו וכמובן שם במאמר הנ"ל. וזה בחי' כי יפול הנופל ודרז"ל ראוי זה ליפול וע"כ הכתוב קוראו נופל כי בוודאי כבר התחל ליפול ע"י שיצא לחוץ מן גבול הקדושה שעי"ז נותן כח בהדמים עד שמתגברין ומפילין את הנופל לגמרי וזהו בחי' ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל כנ"ל. ובשביל זה צוותה תורה בחי' מצוות מעקה כדי לשמור המוח מלצאת מחוץ לגבול הקדושה כנ"ל שעי"ז לא יבא לידי נפילה ח"ו כנ"ל וע"כ נרמזה שמירת המוח בבנין הבית כי בנין הבית הוא ע"י חכמה כנ"ל נמצא שמירת החכמה שבמוח הוא שמירת ותיקון הבית שבנה כי עיקר תיקון הבית תלוי בזה כנ"ל וע"י שמירה זו מנפילת המוח כנ"ל אזי המוח בשלימות ואזי הבית בתיקונו בבחי' סוכה כנ"ל כי הנפילה ח"ו הוא פגם הסוכה בבחי' סוכת דוד הנופלת שזה בחי' חולי נופל ח"ו כ"ש שם במאמר הנ"ל וע"כ צריך לעשו"ת בחי' מעקה שהוא בחי' שמירת הבית בבחי' סוכה כנ"ל:

מעקה ושמירת הנפש ב

אות א

ענין מצוות מעקה ושמירת נפש מישראל להצילו מכל מיני היזק כ"ש בש"ע:

ע"פ מ"ש רבינו ז"ל ע"]פ ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית ולמקנהו עשהסכות (סי' רסו) וכו' ע"ש. והכלל שע"י מצות סוכה יכולין לבנות בית כי סוכההיא בחי' שכל וחכמה בחי' אמא דמסככא על בנין בחי' אם לבינה תקרא ועי"ז דייקא יכולין לבנות לו בית בבחי' בחכמה יבנה בית וכו' ע"ש:

וזה בחי'מצוות מעקה לביתו כ"ש כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל וכו'. כי כשבונה בית חדש ואזי צריך לבנות ביתו בחכמה וכו' כנ"ל וע"כ עיקר בנין הבית ע"י מצוות סוכה כנ"ל, וע"כ צריך לעשו"ת מעקה לביתו כדי להציל ולשמור נפשו"ת ישראל שלא יזוקו ח"ו וזה בחי' סוכה בחי' אימא דמסככא על בנין כי הש"י שומר עמו ישראל ועיקר השמירה ע"י בחי' סוכה בחי' אימא דמסככא על בנין דהיינו שכביכול השכינה מגנת ומסככת על בני ישראל לשומרם ולהצילם מכל מיני הזיק. כמו שאנו מבקשין בברכת השכיבנו ופרוס עלינו סוכת שלומך וכו'ושמור צאתנו וכו' כי עיקר השמירה ע"י בחי' סוכה בחי' אימא דמסככא על בנין כנ"ל. וכן צוה הש"י עלינו על כ"א מישראל שיהי' משתדל תמיד לשמור ולהציל נפשו"ת ישראל מכל מיני היזק. כי אנו מחויבים ללכת בדרכיו ית' כ"ש והלכת בדרכיו וע"כ גם אנחנו מחויבים כל אחד לשמור ולהציל נפשו"ת ישראל מכל מיני היזק ועי"ז שאנו מקיימין מצוה זו דהיינו מצות שמירת נפש ישראל עי"ז אנו מעוררין גם למעלה בחי' זו דהיינו שגם השי"ת ישמור אותנו ויגין ויסכך עלינו בבחי' אימא דמסככא על בנין כנ"ל. נמצא שמצוה זו של שמירת נפש ישראל הוא בבחי' סוכה בחי' אימא דמסככא וכו' כנ"ל. ועל כן צוותה התורה עיקר מצוה זו בשעה שבונה ביתו דהיינו מצוות מעקה לביתו שהוא בשביל שמירת נפש ישראל שלא יוזק כי דייקא בשעת בנין ביתו צריך להשתדל לעסוק במצוה זו של שמירת הנפש כי ע"י שעושה מעקה ושומר נפשו"ת ישראל שלא יהיו נזוקים ח"ו זה בחי' סוכה בחי' אימא דמסככא על בנין כנ"ל, עי"ז דייקא יכול לבנות ביתו כי עיקר בנין הבית ע"י בחי' סוכה כנ"ל, וע"י מצוות מעקה שהוא בשביל לשמור נפשו"ת מהיזק עי"ז מקיים בחי' סוכה בחי' אימא דמסככא כנ"ל ועי"ז דייקא יכולין לבנות בית בחי' ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית כנ"ל כי סוכה היא בחי' שכל כנ"ל ועי"ז עיקר בנין הבית בחי' בחכמה יבנהבית כנ"ל. ועיקר השמירה מהיזק הוא ע"י השכל כ"ש כבר כ"פ כי ע"י שלימות השכל נתבטלים כל מיני היזק בבחי' לא ירעו ולא ישחיתו כי מלאה הארץ דעה וכו'. נמצא כשעושה מעקה ושומר מהיזק על ידו ח"ו זה בחי' פגם הדעת כמובא במ"א. אבל השמירה מהזיק בחי' מצוות מעקה זהבחי' שלימות הדעת בחי' סוכה בחי' אימא דמסככא על בנין לשמרם מכל מיני היזק ועי"ז עיקר בנין הבית

בבחי' בחכמה יבנה בית כנ"ל. וע"כ צוות התורה כי תבנה בית חדש היינו כשאתה רוצה לעסוק בבנין הבית ואז אתה צריך להמשיך בחי' סגוכה בחי' שלימות הדעת בבחי' בחכמה יבנה בית כנ"ל, וע"כועשית מעקה לגגך כדי לשמור נפשו"ת ישראל ועי"ז נמשך בחי' אימא דמסככא על בנין בחי' סוכה ועי"ז עיקר הבנין כנ"ל. וזהו ולא תשים דמים בביתך כי התגברות הדמים הם היפך השכל כי התגברות הדמים הם בחי' כעס שמשם באים כל ההזיקות כי מהם באהרוח שטות של כל החטאים שבאים מהתגברות הדמים כמובא במ"א והם בחי' רוח הבהמיות שהו היפך בחי' סוכה כמבואר במאמר הנ"ל ע"ש. וע"כ כשאתה בונה ביתך אתה צריך להמשיך שכל בחי' סוכה ע"י מצוות מעקה כנ"ל כי עי"ז עיקר בנין הבית כנ"ל. ולא תשים דמים בביתך דייקא היינו כי אתה צריך להשמר שלא יגרום היזק ח"ו ע"י ביתך כי זהו קילקול הבית כי ההיזק הוא פגם הדעת שעי"ז קילקול הבית כי עיקר הבית ע"י חכמה כנ"ל. וזהו כי יפול הנופל ממנו כי אנו מריכין לשמור נפשו"ת ישראל כדי להמשיך בחי' אימא דמסככא על בנין כדי להקים סוכת דוד הנופלת, כי כשאחד מישראל נופל וניזק ח"ו בגשמיות או ברוחניות ח"ו אזי כביכול יש צערק להשכינה כידוע ואזי השכינה ח"ו בבחי' סוכת דוד הנופלת. ולהיפך כששומרים נפש מישראל מנפילה והיזק אזי כביכול מקימין השכינה מנפילתה מנפילתה בבחי' אקים את סוכת דוד הנופלת כי השכינה עם ישראל תמיד כידוע כי שמירת נפש ישראל זה בחי' אימא דמסככא על בנין ועי"ז מקימין סוכת דוד הנופל. וזה בחי' מעקה כנ"ל כדי שלא יפול הנופל שאזי הוא ח"ו בחי' סוכת דוד הנופל ע"כ צריכין לעשו"ת מעקה כדי להשמר מזה ואזי נמשך בחי' אימא דמסככא וכו' כנ"ל ואזי נתקיים אקים את סוכת דוד הנופל במהרה בימינו אמן:

בילא"ו:

ועיין במאמר הנ"ל ענין סוכה שהוא בחי' שכל בחי' גדר האדם היפך גדר הבהמה שהוא העדר הדעת וזהו ולא תשים דמים בביתך כי התגברות הדמים הם בחי' בהמיות בחי' רוח שטות הבא מהתגברות הדמים כמובן במ"א שהם היפך בחי' סוכה כנ"ל והם מקלקלים את הבית כנ"ל: (כ"ז שייך לעיל):

ועיין בע"ח בשער אבי"ע ענין מצוות מעקה שם מובן שעיקר המעקה נמשך מבחי' בינה ע"ש ובינה היא בחי' אימא דמסככא על בנין נמצא שמעקה היא בבחי' סוכה כנ"ל:

הלכה ג' בה' חובל בחבירו הלכה ג':

בריך כחמנא דיהיב לן אוריין תליתאי:

מעקה ושמירת הנפש ד

אות א

ע"פ התורה חותם בתוך חותם בסי' כ"ב הנ"ל בה' נזקי ממון הלכה ד' ע"ש:
וזה בחי' מצוות מעקה וההרחקת ההיזק מבית כו' כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך ולא תשים דמים בביתך כי יפול הנופל ממנו:
כי מבואר בהתו' הנ"ל שעזות דקדושה זוכין ע"י נעשה ונשמע שהוא בחי' תורה ותפלה נגלה ונסתר בחי' בראשית ברא וכו'. וצריך לילך מדרגא לדרגא כי צריכין להשתדל לעשו"ת מהנשמע נעשה מהנסתר נגלה וכו' ואז יש לו נשמע בחי' נסתר גבוה ממנו ואח"כ ילך לדרגא גבוה עוד יותר להשיג גם זה הנשמע והנסתר לעשו"ת ממנו בחי' עשה בחי' נגלה ואז יהי' לו בחי' נשמע בחי' נסתר גבוה עוד יותר וכן ילך להלן יותר מדרגא לדרגא עד וכו' וכו' ע"ש כ"ז היטב ומבואר שם שכשעולין מדרגא לדרגא צריך שיהי' ירידה קודם העלי' כי הירידה תכלית העלי' וכו' ע"ש:

אות ב

וזה כי תבנהבית חדש היינו כשמגיע לבחי' נעשה ונשמע גבוה יותר דהיינו שנתגלו לו חידושי תורה ומששיג הנסתר שבתורה זה בחי' שבונה לו בית חדש כי התורה שהיא החכמה האמתיית נקרא בית כ"ש בחכמה יבנה בית וע"כ היא מתחלת בבית דבראשית, גם בראשית הוא ראש בית כ"ש בתיקונים וע"כ כשמגיע לנעשה ונשמע גבוה יותר ומשיג הנסתר שבתורה זה בחי' שבונה בית חדש וזה ועשית מעקה לגגך כי הבית כלול מבית ועליה (ואפילו בית שאין בו עלי' יש בו קרקע הבית וגגו שהוא התקרה שלמעלה) וזהבחי' נגלה ונסתר שהם בחי' תורה ותפלה כי הנסתר בחי' תפלה הוא בחי' עליה שעומד על הבית כי הנסתר הוא בחי' גבוה ומרומם וכ"ש כי גבהו שמים מארץ כן גבהו דרכי מדרכיכם שנאמר על דרכיו ית' הנסתרים מאתנו. וגוף הבית שעומד על הארץ זה בחי' הנגלה בחי' בעליל לארץ (תהלים י"ב) וכו' והעליה בחי' תפלה בחי' נסתר בחי' וכוין פתיחן לה בעליתה (דניאל ו'). וע"כ כשרצו החכמים להשיג הלכות הנעלמות מהם שהם בחי' נסתר אצלם עלו על העלי' לדורשן כמובא בדרז"ל בגמ' שהעלו לו ג' מאו תגרבי שמן וישב בעליה ודרשן כ"ש במשנה ואלו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניא וכו'. וע"כ כתב אדומו"ר ז"ל בס' הא"ב שלדור בעלי' הוא טוב יותר לעבודת הבורא מלדו בבית תחתון, כי עיקר העבודה של כל אדם הוא לילך מדרגא לדרגא לפי בחינתו ולהשיג בכל פעם בחי' הנסתר ממנו בחי' תפלה שזה זוכין בעלי' יותר כי עלי' בחי' תפלה בחי' נסתר כנ"ל. וזה ועשית מעקה לגגך כי כשבונין בית חדש דהיינו שמגיעין למדריגה גבוה יותר שמשיגין בחי' נעשה ונשמע וכו' הגבוה יותר שזה ובחי' בית ועלי' אזי צריכין ליזהר

ביותר לעשו"ת מעקה לגגו ועלייתו שהוא תיק וגד ומחיצה שלא יפול משם. כי זה ידוע שהבע"ד מתגרה מאד באדם העולה מדרגא לדרגא ע"כ צריך ליזהר מאד בנפשו לעשו"ת מעקה לגגו ועלייתו לעשו"ת לו מחיצה וגדרשלא יפול ח"ו. וזהו ולא תשים דמים בביתך ודרז"ל שלא ישים סולם רעוע בתוך ביתו ולא יגדל כלב רע בתוך ביתו. כי ע"י נעשה ונשמע וכו' זוכין לעזות דקדושה שהוא בחיק קולות בחי' הן יתן בקולו קול עוז וזהו שלא ישים סולם רעוע בתוך ביתו שלא יפגום בהעזות דקדושה כי העזות דקדושה הוא בחי' סולם כי א"א להתקרב אל הקדושה ולעלות מדרגא לדרגא כ"א ע"י עזות כ"ש שם ע"פ נהלת בעזך אל נוה קדשך. כי באמת הא בהא תליא היינו ע"י השגת נעשה ונשמע שהוא כלל התורה זוכין לעזות, וכן להיפך ע"י עזות זוכין לעלות למדריגה גבוה יותר להשיג הנעשה ונשמע הגבוה יותר כי הם תלויים זה בזה וכמבואר מזה במ"א ע"ש (בסי' קמ"ז ובסי' רע"א לקוטי א') שאין יודעין מהיכן ההתחלה. ע"כ צריכין ליזהר מאד שלא להחליש לב אחד מישראל מכ"ש שלא לביישו וזה עיקר איסור החמור של המלבין פני חבירו ברבין אין לו חלק לעוה"ב כי ע"י שמבייש מחליש דעתו ויכול ליפול ממעט עבודתו ויהדותו שתלויה בעזות דקדושה. כי עיקר היהדות תלוי' בהתחזקות שהוא בחי' עזות דקדושה שכל מי שמחזק א"ע בכל פעם אפלו כחוט השערה כמו כן הוא נכנס בגבול הקדושה בבחי' נהלת בעזך אל נוה קדשך ומתקרב יותר אל התורה והתפלה ולצדיקי אמת, וכל מה שזוכה לתורה ותפלה יותר כמו כן זוכה לעזות דקדושה יותר וכן חוזר חלילה עד שיכול לבא למדריגות גבוהות מאד לבחי' נעשה ונשמע הגבוה ביותר אם יזכה לחזק ולאמץ א"ע תמיד בכל עת ולהיות עז כנמר בכל הבחינות הן שיהי' לו עזות דקדושה כנגד גופו המגושם שהוא עז פנים ביותר בעניני התאוות והן שיהיה לו עזות דקדושה כנגד כל מיני עזי פנים שבדור שהם כלל כל המונעים והמסיתים והמפתים והמטעים מדרך האמת לאמתו. ולהיפך להיפך ח"ו שע"י חלישו"ת הדעת כל שהוא יכול ליפול בדעתו ועל ידי זה יתרחק מהתורה ותפלה וכמ וכן נחלש דעתו יותר ח"ו ח"ו וכן חוזר חלילה חלילה עד שהרבה נפלו לגמרי על ידי זה דייקא. ועל זה אמרו רז"ל בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו ואלמלא הקב"ה עוזרו הי' נופל בידו וכו' כי עיקר התגברותו הוא להחליש לב האדם בתחבולותיו כנ"ל ואלמלא הקב"ה עוזר בכל יום לחזק לבינו בכמה מיני התחזקות שחזקו אותנו צדיקי האמת בתורתם ושיחתם הנפלאות והנוראות והעמוקות מאד היה מה שהיה ח"ו. ע"כ עיקר בחי' הסולם לעלות מדרגא לדרגא הוא בחי' עזות דקדושה כנ"ל, גם סולם בגימ' קו"ל כמובא שהוא עיקר בחי' עזות דקדושה בחי' הן יתן בקולו קול עוז וזהו בחי' הסולם שראה יעקב אבינו במקום הביהמ"ק

כ"ש והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו. כי יעקב בחי' קול כ"ש הקול קול יעקב וזהו הן "יתן "בקולו "קול "עוז ר"ת יעקב ע"כ הוא דייקא ראה הסולם מוצב ארצה שדרך בו עולין מדרגא לדרגא מארץ לשמים מנגלה לנסתר וכל זה ראה במקום הביהמ"ק שעומד על האבן שתיה. כי הביהמ"ק כלול מתורה ותפלה כ"ש כי מציון תצא תורה וכש"ש כי יפלא ממך דבר וכו' וקמת ועלית אל המקום כו' ושם מקום התפלה כ"ש כי ביתי בית תפלה. וע"כ הי' כמה מדריגות ומעלות בכל העזרות וההיכל כי שם עיקר העליות מדרגא לדרגא ומשם עיקרקדושת ירושלים כי עיקר קדושת ירושלים הוא מחמת ששם עומד הביהמ"ק כ"ש ירושלים הבנוי' וכו' ששם עלו שבטים וכו'. היינו ירושלים הבנוי' מבתי בני ישראל כי היא עיר הקדושה מכל עיר ישראל וכל העיירות והבתים של ישראל מקבלים קדושתם מעיר מלכותינו וקדושתינו שהיא ירושלים שהוא בחי' אמונה בחי' עיר הצדק קרי' נאמנה (ישעי' א'). שעיקר בנינה ע"י עזות דקדושה כ"ש שם בהתו' הנ"ל ע"פ ולירושלים מבשר אתן ע"ש. וע"כ כל קדושתה מהביהמ"ק שכלול מתורה ותפלה נעשה ונשמע שמשם עיקר עזות דקודשה. וזה בחי' עיר עז לנו (שיעי' כ"ו) הנאמר על ירושלים כי עיקר בנינה ע"י עזות דקדושה וע"כ שם במקום הביהמ"ק ראה הסולם מוצב ארצה שהוא בחי' עזות בחי' קולות דקדושה שדרך שם עולין מדרגא לדרגא מארץ לשמים:

אות ג

וזה בחי' האזהרה שלא ישים סולם רעוע בתוך ביתו שלא יפגום בהעזות דקדושה שלא יהי' חלוש ועצל (שקורין שלימזליק) ולא יהי' קולו בבחי'קול ענות חלושה ח"ו רק יהי' עז וחזק בכל עת ויהי' קול עז וחזק בבחי' הן יתן בקולו קול עוז וכנ"ל. וזהו ולא יגדל כלב רע בתוך ביתו. כי אע"פ שצריכין שיהי' לו עזות דקדושה וא"א להתקרב אל הקדושה כ"א ע"י עזו תכנ"ל אעפ"כ צריכין ליזהר מאד מעזות דס"א שהוא בחי' כלב רע בחי' והכלבים עזי נפש (ישעי' נ"ו) וע"כ נקרא כלב רעשהוא עזות הרע לגמרי. כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם כי הצדיקים עובדים ה' עם כל הדברים שבעולם בבחי' ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך בשני יצריך ביצ"ט וביצה"ר כי כל הדברים הרעי סוכל התאוות מהפכין אל הקדושה וע"כ בענין העזות לפעמים צריכן הצדקיים להשתמש עם עזות ממש להיות עז פנים ממש כנגד המתנגדים והחולקים, וזה בח'י שמהפכין בחי' והכלבים עזי נפש דהיינו בחי' עזות פנים מהפכין אותו אל הקדושה כיד שלא ימנעוהו המונעים שעיקר התקופות שלהם הוא ע"י עזות כנ"ל. אבל צריכין ליזהר שלא יגדל כלב רע בתוך ביתו שהוא בחי' עוז תהרע לגמרי שהוא מי שהוא עז

פנים ממש ח"ו שאינו מתכווין בשביל עבוד תה' כלל אדרבא הוא מעיז פנים כנגד יראי ה' באמת. נמצא שאזהרת שלא ישים סולם רעוע ולא יגדל כלב רע הם שייכים זה לזה בקשר נפלא כי הם דבר והיפוכו, דהיינו שיהי' לו עזות דקדושה שהוא בחי' סולם עז וחזק היפך סול רעוע, אך יהי' נזהר מעזות דס"א שהוא בחי' כלב רע כנ"ל. וזהו ולא תשים דמים בביתך שעל זה נאמרו דרשו"ת אלו כי ע"י פגם העזות ח"ו עיז"ז אין יכולין להתקרב לצדיקי אמת שממשיכין האמונה הקדושה בעולם ועאז נפגמין ח"ו שני החותמות הנ"ל ונעשין בבחי' דמים בחי' דם נדות שהוא היפך החותם כ"ש שם. וע"כ הזהירההתורה ולא תשים דמים בביתך שלא ישים סולם רעוע ולא יגדל כלב רע שלא יפגום בהחותמות שלא יהיו נעשין מהם דמים ח"ו כנ"ל. וזהו כי יפול הנופל ממנו וקראו נול ע"ש שראוי ליפול כשדרז"ל, היינו שצריכין ליזהר להתחזק מאד מאד בעבודתו כי צריך לעלות בכל עת מדרגא לדרגא. ואז בהכרח שיהיה לו ירידה קודם העלי' שהוא בחי' נפילה. אבל הוא לצורך העלי' וע"כ צריך לעשו"ת מעקה וסולם חזק וכו' שלא תהי' נפילה וירידה ממש ח"ו רק תהי' הירידה לצורך העלי' בבחי' כי יפול לא יוטל וכו' רק הנפילה לטובה בבחי' ירידה תכלית העלי'. כי כל מה שעובר על האדם כל ימי חייו אם יזכה להתחזק ולהתאמץ בכל עת יהי' איך שיהי' יתהפך סוף כל סוף כל הירידות והנפילות לבחי' עליות גדולות בבחי' ירידה תכלית העלי' עד שיתקיים ביום ההוא יבוקש עון ישראל ואיננו כ"ש שם ע"ש אכי"ר:

אות ד

והזה כי תבנה בי תחדש ס"ת שתי" כי כל בתי בני ישראל מקבלים קדושתם מהבימה"ק שעומד על האבן שתיה שממנו הושתת העולם ומשם נמשכין יסודותם וקיומם וחיזוקם של כל הבתים. וכמובא בדבריו ז"ל בשיחות הר"נ שיסוד הבית כפי העליות והיירדות של האבן שתי' ע"ש, ושם מקום הביהמ"ק שדשם כל העליות של כל אדם שבעולם שהכל הוא בבחי' בנין בית חדש בחי' בית ועלי' וכו' כנ"ל שזהו בחי' נגלה ונסתר בחי' עזות שזהו בחי' הסולם שראה יעקב במקום ההוא דהיינו במקום האבן שתיה וכנ"ל. וע"כ כי תבנה בית חדש ס"ת שתיה וכנ"ל:

אות ה

ע"פ הנ"ל נבוא לבאר מאמר הפליאה המובא בס' מאמר מרדכי פ' ויקרא וז, לויקרא אל משה וגו' ואיתא בס' הפליאה הה"ד שמע ישראל וגו' בשעה שאמר הק"ב גדילים תעשה לך אמר משה רבש"ע למה מעט את הירח אמר הקב"ה והלא הרביתי לה כוכבים אמר והלא כתבת לא תלבש שעטנ"ז ולא נתקררה דעתו עד שאמר בשכמל"ו ע"כ: והוא פליאה נשגבה:

אך זה כל לגדול שכל הבריאה לא היתה אלא בגין דישתמודעין לי' כדי לדעת ולהכיר אותו וא"א לדעת אותו יתב' כ"א ע"י כמה צמצומים שהם בחי' לבושין כידוע. א דבתחילה קודם החטא והקיטרוג הי' מתלבש האור בבחי' לבושין דקים וזכים ומצוחצחים מאד בבחי' כתנות אור כמובא. אך אחר החטא הי' בהכרח להעלים ולמעט האור בכמה העלמות והסתרות בבחי' כתנות עור ונמשכו ונעשו כמה מסכים המבדילים שהם בחי' חשך ענן וערפל המסתירים את האור. והכל בשביל התיקון כי עתהאי אפשר לקבל האור כי אם על ידי זה דהיינו ע"י הצדיקים שעוברין בכל המדריגות התחתונות ומשברין בכחם הגדול כל מניי מסכים ומהפכין חשך לאור עד שזוכין בכל פעם לאור הגנוז מדרגא לדרגא וכל זה הוא בחי' מ"ש בהתוראההנ"ל בענין שני הכתרים שנעשו מנעשהונשמע שהם נגלה ונסתר תורה ותפלה שצריכין בכל פעם לילך מדרגא לדרגא להשיג הנשמע והנסתר הגבוה יותר, וצריכין בכל פעם שהיי' ירידה קודם העלי' ואז בוודאי העאדם בסכנה גדולה ויש עליו מלחמה גדולה וצריך להתחזק הרבההרבה עד שיבטל המסך המבדיל והחשך שהיא בחי' הירידה שקודם העלי' עד שיתהפך הירידה לעליה וזה עבודת הצדקיים כל ימי חייהם. כי על כל אדם שבעולם עובר כל זה כי אפילו מי שהוא במדרגה פחותה מאד מאד ואפילו אם עבר מה שעבר וגם עתה הוא כמ ושהוא אעפ"כ בכל עת שמתעורר באיזה תנועה קלה להתקרב לאיזה דבר שבקדושה, אזי לפי בחינתו יש לו תיכף עליות וירידות הרבה כפי התעוררותו להתקרב להש"י. כי אפילו מי שהוא בתוך הארץ ממש אפילו בשאול תחתיות ומתחתיו ח"ו גם משם כשמתעוררים לעלות משם גם שם יש בוודאי כמה וכמה מדריגות בלי שיעור. כמו למשל שרואין בגשמיות כשרוצין לעלות מבית לעליה יש מדריגות רבות וכן מעליה לעליה מכ"ש אם ישער בדעת וכמה מדריגות יש מארץ לשמים ואפי' כשמגיע לבחי' שמים עדיין יש בחי' עליה מכ"ש משמים למעלה ולמעלה למעלה. וכמו שיש מדריגות הרבה מארץ לשמים ולמעלה יותר כמו כן בתוך גוף עובי הארת בוודאי יש שם ג,כ כמה וכמה מדריגות אם ישער בדעתו מרתיפות ובורות ומחילות בעמקי הארץ הרבה בוודאי אם רוצה לעלות משם מעמקי הבורות והמחילות בהכרח שילך מדרגא לדרגא. וזה נמשע מפיו הק' בפירוש אצל התורהאחוי לן מנא (בסי' כ"ה) שמדבר שם מעליות מדרגא לדרגא שמתגברת ומשתטחת הסט"א והקליפות וכו' בכל פעם ואמר אז בפירוש שגם מי שהוא בתוך הארץ ממש כשנתעורר לעלות משם בהכרח שילך מדרגא לדרגא ואזי משתטחין כנגדו בכל פעם ע"כ יש להעאדם מלחמות גדולות ומניעות רבות בכ"פ שרוצה לגשת לאיזה עבודה. וגם כי לפעמים מעוצם המלחמה הוא נכשל ואינו עומד

בנסיון ח"ו וצריך להתחיל מחדש. על כן צריכין התחזקות גדול ועצום מאד בכמה פעמים בכל יום ובכל עת לרחם על עצמו ולחשוב על תכליתו וסופו בכל פעם כי סוף כל סוף מה יהיה ממנו ואיך שיהיה איך שיהיה הוא מחוייב ומשועבד ללחום מלחמת ה' בכל מה ששיוכל כי היגיעה בעצמה מה שמתייגע וחותר לצאת ולעלות מפחיתות מדריגתו זה גם כן יקר מאד מאד בעיני השם יתברך ואם יתייגע ויחתור ויצפה ויתפלל בכל יום להשי"ת שיוציאהו ממקומחות אלו שנפל בהם בוודאי יהי אחריתו לטובה כי סוף כל סוף יתהפל הכל לטובה כאשר שמעתי והבנתי מפיו הק' בכמה וכמה לשונות ובכמה רמזים שונים:

אות ו

והנה חטא אדה"ר וקיטרוג הירח הם בחי' אחת כמובן בספרים. וקודם הקטרוג שהוא בחי' קודם החטא הי' בחי' שני המאורות גדולים כי היו שניהם שוין כי שני המאורות נמשכין משני הכתרים הנ" לשהם בחי' בראשית ברא וכו' ובתחלה היו שניהם גדולים כי היו שניהם מאירין בזה העולם בשוה כי היו יכולים להשיג גם את הנסתר. עד שקטרגה הירח ואמרה א"א לב' מלכים להתשמ בכת אחד ועיקר הקטרוג שלה הי' בבחי' קטרוג המלאכים שאמר ומה אנוש כי תזכרנו וכו' כי עתיד למחטי קמך ולארגזה קמך וכו'. היינו שהלבנה קטרגה מאחר שהאדם עתיד לחטוא איך אפשר שיאיר אור הנסתר בעולם שמשם אור החמה, והשיב לה השי"ת לכי מעטי א"ע היינו כי מאחר שעוררת הקטרוג של חטאי הדורות בהכרח שאתה דייקא תמעט את עצמך כי עיקר הפגם מגיע בבחי' הלבנה בבחי' הנלגה דהיינו שבעוונותינו נתעלם הכל מאתנו ואזי ממילא אין משיגין הנסתר ממש. וע,כ בבחי' הנסתר שהוא בחי' החמה אין מגיע הפגם כ"כ מאחר שגם בל"ז היה נסתר אדרבא מגודל הסתרתו יכולין לקבל מאורו וכמובן במ"א שבעת הפגם ינוקים דייקא מבחי' הנעלמת ונסתרת מאד כי לשם אין מגיע הפגם כ"כ. אבל עיקר הפגם הוא בבחי' הנגלה שהוא בחי' הלבנה שנעלם ונחשך אורה מאד עד שכל הנגלות קשים לנו להבין ולהשיג וכל הנגלה נחשב נסתר מאתנו וא"א להשיגו כ"א ע"י יגיעות וטרחות רבות ועצומות שזה כלל עבודת ישראל שע"י עבודתם הם ממלאים בכל פעם פגימת הלבנה ונתגלה להם האור שהיה נעלם מהם ואח"כ עולים מדרגא לדרגא ומדרגא לדרגא עד שזוכים הצדיקים למה שזוכים וכו' וכו'. וכל זה הוא ענין ב' העדיים המבוארין בהתורה הנ"ל כי בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע ירדו ס' רבוא מה"ש והכתירו את ישראל בשני כתרים וכשחטאו נלקחו מהם ועתיד הקב"ה להחזירן לנו כי ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן והיו כמו אדה,ר קודם החטא כשרז"ל ע"פ חרות על הלוחות

א"ת חרות אלא חירות ממ"ה ומשיעבוד מלכיות, ואז היו שני העדיים שהם שני הכתרים בבחי' שני המאורות הגדולים כמ ושהיו קודם המיעוט כי אז קיימא סיהרא באשלמותא. אבל כשחטאו נלקחו מהם כי חזר הדבר לקלקולו כמ ושנעשה אחר חטא אדה"ר שהוא בחי' אחר הקטרוג ואז נעלמו ונסתרו מאתנו כל האורות. ועיקר הפגם מגיע ביותר בבחי' הכתר התחתון שהוא כתר הנעשה שהו אבחי' נגלה דהיינו שנתסר ונעלם ממנו הכל אפילו בחי' הנלגה וגם הנגלה בחי' נעשה נסתר מאתונבבחי' נשמע ועתה הכל אצלינו בבחי' נשמע בחי' נסתר. וע"כ אנו צריכין בכ"פ להתייגע ולחתור בכמה יגיעות ולבטל עצמינו ולדבק עצמינו להש"י עד שנזכה להשיג זאת הבחי' שהיא נתסרת מאתנו שהיא עתה אצלינו בבחי' נשמע וכ"ש בהתורה הנ"ל כי שמיעה בלבא תליא שהיא בחי' דביקות וביטול אל הא"ס ע"י יגיעה גדולה בבחי' ביטול ממש אל הא"ס ע"י ריבוי תפילות ותחנונים שכ"ז הוא בחי' נשמע כנ"ל ועי"ז עושין מהנשמע נעשה דהיינו מה שהיה נסתר אצלינו לפי בחינתנו עושין ממנו נגלה בחי' נעשה וכן עולין אח"כ מדרגא לדרגא וכו' וכו' כנ"ל. כי עכשיו יש הפסק גדול ומסך המבדיל הרבה בין דרגא לדרגא שהוא החשך שנתהוה ממיעוט הלבנה וע"כ צריכין שיהי' ירידה קודם העלי' ולהתייגע הרבה עד שישבר הקליפה והחשך שבבחי' ירידה ולהפוך הירידה לעליה:

וזה שאיתא במדרש ע"פ שמע ישראל אתה עובר היום את הירדן משל למלך שקידש מטרונה בשני מרגליות אבדה אחת אמר לה המלך אבדת אחת שמרי את השניה, כך קידש הקב"ה את ישראל בנעשה ונשמע אבדו את נעשה שעשו את העגל אמר להן משה אבדתן נעשה שמרו נשמע הוי שמע ישראל עכ"ל, היינו כי בחטא העגל אבדו הנעשה שא"ה לנו עתה לעשו"ת שום דבר כ"א ע"י בחי' נשמע שהוא בחי' יגיעות וטרחות בחי' ביטול ודביקות אל הא"ס היינו שהכל נסתר מאתנו ואין יכולין לעשו"ת ולגלות שום דבר כ"א ע"י יגיעות רבות ולהתפלל ולהתחנן הרבה להש"י עד שנבטל עצמינו בבחי' ביטול אל הא"ס ואז עושין מהנשמע נעשה ונתגלה לנו מה שהי' נסתר מאתנו וכן מדרגא לדרגא. ומי שהולך בדרך זה ומתייגע עצמו בכל פעם כראוי אזי אשרי לו ואזי אצלו מעוט הירח הוא לטובה גדול בבחי' ירידה תכלית העליה כי דייקא עי"ז זוכה למה שזוכה אשרי לו כי לפום צערא אגרא. ובוודאי כל מה שהאדם מוכרח להתייגע יותר ויותר מחמת מיעוט האור והחשכות בוודאי הוא זוכה אח"כ לשכר כפול ומכופל לקבל אור גדול ונפלא יותר ויותר. וזה בחי' כל מעשי המשכן וכליו שנצטוו אחר חטא העגל כשנתרצה הקב"ה לישראל ביוה"כ, ולמחרתו נצטוו על מעשה המשכן כי אחר החטא א"א לקבל האור כ"א ע"י כמה וכמה כלים רבים שהם בחי' כל מעשה המשכן

וכליו כי עתה א"א לקבל האור כ"א על ידם וביגיעה גדולה ע"י תפלות הרבה שהם בחי' נשמע כי הכל בבחי' נשמע אצלינו. כי צריכין לשמוע ולשום לב הרבה לכל דבר שרוצין להשיג ואח"כ משיגין מה שמיגין וגם כשמשיגין ומקבלין איזה אור צריך לירד דרך כמה השתלשלות ולבושים הרבה שישתלשל וירד מנשמע לנעשה ומנשמע לנעשה דר דכמה מדרגות עד שיגיע אליו לפי בחינתו כי מחמת החטא א"א לקבל האור כ"א דרך כמה לבושין והשתלשלות שכ" הוא בחי' מעשה המשכן וכליו וכנ"ל:

אות ז

וזה בחי' ויקרא אל משה וה"ד שמע ישראל כוו' כי זה המקרא נאמר אחר גמר הקמת המשכן המבואר בכל הסדרים הקודמים בס' שמות עד שמסיים ובבא משה אל אהל מועד וישמע את הקול וכו' ואח"כ מתיל ויקרא אל משה וידבר ה' אליו. ויקרא הוא לשון סתום ונעלם כי לא נאמר כלל מי קרא אותו כי מרמז על ההוא טמיר ונעלם שהוא למעלה מכל השמות שמשם קרא אותו ואח"כ וידבר ה' אליו כי אח"כ נתלבש בבחי' שמותיו הק' ודיבר עמו וזה בחי' אלף זעירא דויקרא שמרמז על אלף אורות שנעלמו ממנו ע"י חטא העגל שמחזירים לו בכל שבת שזהו בחי' ישמח משה וכו' כמובא היינו כי אחר החטא נעלמו ממנו כמה אורות ע"כ א"א לקבל האור כ"א דרך כמה בחי' שזהו בחי' ויקרא אל משה ואח"כ וידבר ה' אליו כי צריך להקדים הקריאה להדיבור כשרז"ל לכל דברות וכו' כי א"א לקבל האור בפעם אחד רק צריך להקדים הקריאה ולהלביש ולמעט האור עד שיקבל הדיבור וכנ"ל. וזהו וה"ד שמע ישראל וגו' היינו כי כשרצה משה לגלות לישראל יחודו ואחדותו ית' התחיל מקודם בתיבות שמע ישראל ואח"כ אמר ה' אלקינו ה' אחד ולא אמר תיכף ה' אלקינו וכו' בזה הורה שא"א להכלל באחדותו יתב' כ"א ע"י בחי' שמיעה בחי' שמע ישראל דהיינו שצריכין לשמוע ולדבק עצמו היטב אליו יתב' ולבטל עצמו לגמרי ואז יכול להמשיך על עצמו אחדותו ויחודו יתב' וזהו שמע ישראל שמע דייקא בחי' דביקות וביטול אל הא"ס ועי"ז יהיה נמשך עליך אמונת אחדותו יתב' בחי' א' אלקינו ה' אחד (וכן מובן בכוונות ק"ש שע"י שמע ישראל נעשה יחוד עליון מאד ואח"כ נמשך עי"ז התגלות יחודו יתב' בחי' ה' אלקינו ה' אחד ע"ש היטב והבן מאד). ועתה מובן ומקושר היטב דברי הפליאה הנ"ל שמקשר פסוק שמע ישראל לפסוק ויקרא אל משה כי הם בחי' אחת ממש כי ויקרא אל משה ואח"כ וידבר ה' אליו שזהו מחמת שצריכין לקבל האור דרך כמה מדריגות והתלבשו"ת מנשמע לנעשה וזהו בעצמו בחי' שמע ישראל וכו' שצריכין מקודם לשמוע ולהכין עצמינו היטב ולבטל ולדבק עצמינו אל אור הא"ס ועי"ז נמשך עלינו אמונת אחדותו יתב' בשלימות כנ"ל. וזהו

בשעה שאמר הקב,ה גדילים תעשה לך אמר משה רבש"ע למה מעט את הירח וכו' היינו כי מצוות ציצית הם בחי' התלבשו"ת האור כדי שנוכל לקבלו בבחי' הוד והדר לבשת עוטה אור כשלמה וכו' שזהו בחי' חלוקא דרבנן, וזהו ששאל משה מאחר שאתה נותן לנו מצוות ציצית שע"י לבושין קדושים אלו אנו יכולים לקבל האור א"כ למה מעטת את הירח והחשכת אורה מחמת קיטרוג וחטאי הדוורת הלא יש תיקון ע"י התלבשו"ת האור בבחי' ציצית. השיב הקב"ה והלא הרביתי לה כוכבים שהם הצדיקים שהם בחי' ומצדיקי הרבים ככוכבים שהם מצדיקיסאת הרבים ומחזירים כל העולם למוטב ומהפכים עוונות לזכיות והם באמת ממלאים פגימת הלבנה ומשלימין אותה. היינו כי זהו בעצמו התיקון של ציצית שהוא הלבשת האור אבל א"א לקבל הואר דרך הלבושין כ"א ע"י שהיה תחלה מיעוט האור והחשכתו שמשם נמשכין כל הירידות ע"י המסכים המבדילים ועי"ז הוא מעלת הצדיקים העומדים בנסיון ומשברים ומבטלין החשכים והמסכים המבדילין, ומהפכין החשך לאור הירידה לעליה ע"כ בהכרח שיהיה מיעוט האור כי א"א לקבל אור הציצית שהוא התחלת קדושת ישראל כי בכל בקר העבודה הראשונה היא מצוות ציצית וכן התינוק תחילת חינוכו הוא במצוות ציצית הקדושים כי ציצית הוא בחי' התלבשו"ת האור העליון עד שכ"א יוכל לקבלו לפי בחינתו. אבל זה הואר אין נמשך כ"א ע"י הצדיקים בחי' כוכבים בחי' ומצדיקי הרבים ככוכבים ודייקא ע"י שהיה מיעוט האור שעי"ז עיקר מעלתם וכנ"ל. ואז שאל משה והלא כתבת לא תלבש שעטנז היינ אמת שהצדיקים ממשיכים חלוקא דרבנן ומלבישין האור בכמה דרכים בלבושים נפלאים ונוראים בבחי' ציצית עד שהכל יכולין לקבלו עד שהיה כל העולם כולו חוזרין למוטב. אך בעוה"ר יש שעטנז דהיינו העזי פנים שבדור שהם מתלבשין בטלית שאינו שלהם ונדמה כאלו הם מעוטפים בטלית של מצוה, בחלוקא דרבנן, אבל באמת לבושיהם בחי' שעטנז שהוא מעורב מצמר ופשתן, צמר בחי' רחמים בחי' ת"ד בחי' ושער ראשיה כעמר נקא בחי' אם יהיו חטאיכם כשנים וכו' ואם וכו' כצמר יהיו בחי' התהפכות עוונות לזכיות שזהו בחי' לבושי הצדיק האמת. אבל מעורב בו פשתן שהוא בחי'קין שהביא מהפסולת שראה חוב לכל אחד היינו שלבושיהם מעורבים בבחי' שעטנז שמראים עצמם כאלו מזכים את הרבים אבל באמת מהם כל המניעות ומוצאים פסולת וחוב בכל הכשרים באמת והן הן העזי פנים שבדור הרוצים לרחק מדרך האמת לאמתו וזהו בחי' שעטנז שהוא אותיות שט"ן ע"ז כמובא היינו עזות דסט"א שמשם עיקר התגברות השטן שהם עומדים כנגד הכשרים למונעם מדרך האמת ומלהתקרב לצדיקי אמת. ולא נתקררה דעתו עד שאמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שמרמז שסוף כל

סוף יגמור הש"י את שלו כי אתה מרום לעולם ה' ולעולם ידך על העליונה כי מלכותו בכל משלה כי אע"פ שעזו תהוא מלכותא בלא תגא וכל הרוצה ליטול את השם נוטל עכשיו בעוה"ר. אעפ"כ הוא בלא תגא בלא כתר מלכות ואע"פ שמתגבר לפי שעה סוף כל סוף יתבטל מלכותם וממשלתם של השקרנים והעזי פנים וישכח שמם וסכרם כ"ש ואנשי השם כלא היו. אבל מלכותו נצח ומלכותו בכל משלה וכל הצדיקים והכשרים הנלוים אליהם שמלכותם וממשלתם נמשך משני הכתרים הנ"ל בוודאי יתגברו עליהם וכולם יהיו מוכחרין לשוב אליהם שכ"ז הוא בחי' בשכמל"ו שמורה שמלכותו מבורך תמיד לעולם ועד כיהוא יתב' יגמור את שלו כרצונו. וזה בחי' ציקי קדירה שארז"ל שמרמז בשכמל"ו היינו בחי' קדושו"ת הנפולות שכולם יתעלו ע"י הצדיקי אמת שמהפכין כל הירידות לעליות וכנ"ל:

אות ח

וע"כ אומרים בשכמל"ו בחשאי כדי שלא יתגרו בנו החיצונים כמובא היינו כנ"ל כי ע"י בשכמל"ו מעלין כל הקדושו"ת הנפולות המונחים במדריגות התחתונות ע"כ אנו מתייראין שמא יתגרו בנו. כי בתחילה אומרים שמע ישראל בקול רם שהוא בחי' נשמע כנ"ל שעי"ז זוכין לעזות שהוא בחי' קולות ועי"ז באים לאמונה כש,ש שם שזהו בחי' ה' אלקינו ה' אחד שהוא עיקר האמונה הק' וכנ"ל. אבל אח"כ אנו רוצין להמשיך את הנשמע לתוך בחי' נעשה שזהו בחי' פ' ואהבת והיה אם שמוע ששם מדבר מעשיית המצוות, אבל כשעולין מדרגא לדרגא דהיינו כשעושין מהנשמע נעשה צריך שיהיה ירידה קודם העליה והוא בשביל להעלות כל הקדושו"ת הנפולות וזה בחי' בשכמל"ו שאומרים בין שמע לואהבת כדי לברר ולהעלות כל הקודושת הנפולות שהם בחי' ציקי קדירה להעלות כולם בבחי' ירידה תכלית העליה וע"כ אומרים בחשאי כדי שלא יתגרו בנו כנ"ל:

אות ט

וזהו שארז"ל בשעה שביקש יעקב לגלות הקץ נסתלקה ממנו שכינה אמר שמא יש ח"ו פסול במטתי וכו' פתחו כולם ואמרו שמע ישראל וכו' פתח יעקב ואמר בשכמל"ו היינו כי יעקב סבר מאחר שמטתו שלימה כבר ראוי לגלות הקץ. וכשנסתלקה ממנו שכינה סבר שמא אין מטתו שלימה ח"ו ואמרו כולם שמע ישראל וכו' ואז הבין שמה שא"א לגלות הקץ אע"פ שמטתו שלימה זה מחמת שבסוף הגלות יתגבר השקר ויתגברו העזי פנים שבדור ויסתירו האמת ומחמת זה א"א לגלות הקץ ע"כ אמר בשכמל"ו שמורה שהוא יתב' יגמור את שלו כי מלכותו בכל משלה וכנ"ל:

אות י

וע"כ משה לא מאר בשכמל"ו כי משה היה אז בעת גדולתן של ישראל כשהיו מוכנים לילך לא"י ולכבוש ל"א מלכים ולבנות הביהמ"ק ע"כ לא הזכיר בפירוש בשכמל"ו שמרמז שיהיו כמה וכמה ירידות לישראל בכלל וברפט שהם כלל הגליות ואעפ"כ הש, ייגמור את שלו, כי עתה בעת גדולתן אין צריכין להזכיר זאת בפירוש וכעין שארז"ל ע"פ אהי' אשר אהי' שדרז"ל אהי' עמהם בצרה זאת אשר אהי' עמהם בשעבוד מלכיות אמר משה רבש"ע דיה לצרה בשעתה. והודה לו השי"ת ואמר כה תאמר אהי' שלחני אליכם נמצא שאין צריכין להזכיר אז צרת שעבוד מלכיות ע"כ לא הזיכר בפירוש בשכמל"ו וגם כי התורה ניתנה בפומבי כ"ש לא מראש בסתר דברתי וע"כ לא היה אפשר להזכיר בתורה בשכמל"ו כי הוא בבחי' סוד כי צריכין לומר אותו בחשאי. כי באמת יש בזה סודות נוראות עמוקות מאד מאד איך השי"ת יגמור את שלו ויגלה מלכותו אחרי אשר התפשט השקר כ"כ ונתקיים ותשלך אמת ארצה ואעפ"כ השי"ת גומר תמיד כרצונו, ומלכותו ואמונתו לעד קיימת שזהו בחי' בשכמל"ו שצריכין לומר אותו בחשאי וכנ"ל:

אות יא

וע"כ ביוה"כ אומרים בשכמל"ו בקול רם כי ביוה"כ אז הוא סליחת עוונות ואז נתקיים מ"ש בתורה הנ"ל ביום ההוא יבוקש עון ישראל ואיננו כ"ששם ע"ש שזהו בחי' שכל הירידות נתהפכין לעליות ע"כ אז אין מתייראין מהשטן והסט"א ע"כ אומרים אז בשכמל"ו בקול רם. כי אז ביוה"כ הוא תיקון חטא העגל שעל ידי זה נלקחו שני הכתרים מישראל ואז נחזרו הכתרים לישראל כי אז עולין עד הכתר כידוע ואז זוכין לנעשה ונשמע בשלימות שהוא עזות דקדושה בשלימות וע"כ זוכין אז לכל הקולות דקדושה כמובא בכוונות שהמלכות ניזון אז מקולות. היינו כנ"ל כי עקיר מלכות דקדושה הוא ע"י עזות דקדושה שהוא בחי' קולות ע"כ אומרים אז בשכמל"ו בקול רם מאחר שכבר נתהפכו כל הירידות לעליות שוב אין לנו להתייירא כלל ואז צועקין בקול רם ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד שהוא ית' גמר ויגמור הכל כרצונו ומלכותו מבורך לעולם ועד. וע"כ מתעטפין ביוה"כ בציצית גם בערב יותר מכל השנה כי כל המשכות האורות שצריכין להמשיך ביהו"כ שהם בחי' נעשה ונשמע שהם בחי' תיקון חטא העגל בח"י מילוי פגם הלבנה הכל א"א להמשיך כ"א ע"י תיקון הציצית שהם בחי' לבושין קדושים להמשיך האור על ידם בחי' עוטה אור כשלמה כנ"ל:

אות יב

וע"כ אומרים פ' ציצית בק"ש כי ק"ש שהיא אמונת היחוד שזוכין ע"י נעשה ונשמע כנ"ל כל זה הוא בחי' ציית שהם לבושין קדושים שעל ידם ממשיכין כל האורות, גם

ציצית הם בבחי' שנתהפכין העוונות לזכיות בבחי' אם יהיו חטאיכם וכו' כצמר יהיו שזהו בחי' מה שנתעטף השי"ת בטלית וסידר י"ג מדות של רחמים שעל ידם חילת כל העוונות עד שנתהפכין לזכיות שזהו בחי' ביום ההוא יבוקש עון ישראל ואיננו שזהו בחי' ירידה תכלית העליה שכל זה הוא בחי' ק"ש בחי' שמע ובשכמל"ו ואהבת וכו' וכנ"ל ע"כ קבעו שם פ' ציצית כי הם בחי' אחת וכנ"ל:

ר"פ (בין המצרים ואח"כ ת"ב שאין מניחין בבקר טלית ותפילין שהם בחי' עזות דקדושה לבש ה' עוז מנין שהתפילין הם עוז לישראל וכו' ואח"כ שבת נחמו שמנחמין משמחין ומחזקין ישראל בכל מני התחזקות שהם בחיח' עזות דקדושה והם ז' דנחמתא כנגד שבעה רועים שאי אפשר להתקרב להם כ"א ע"י עזות ותרתי דתיובתא כנגד ב' הכתרים נעשה ונשמע שעי"ז זוכין לבחי' ביום ההוא וכו' כנ"ל):

מעקה ושמירת נפש הלכה ה' בהלכות נזיקין ה"ה:

תם ונשלם שבח לאל בורא עולם